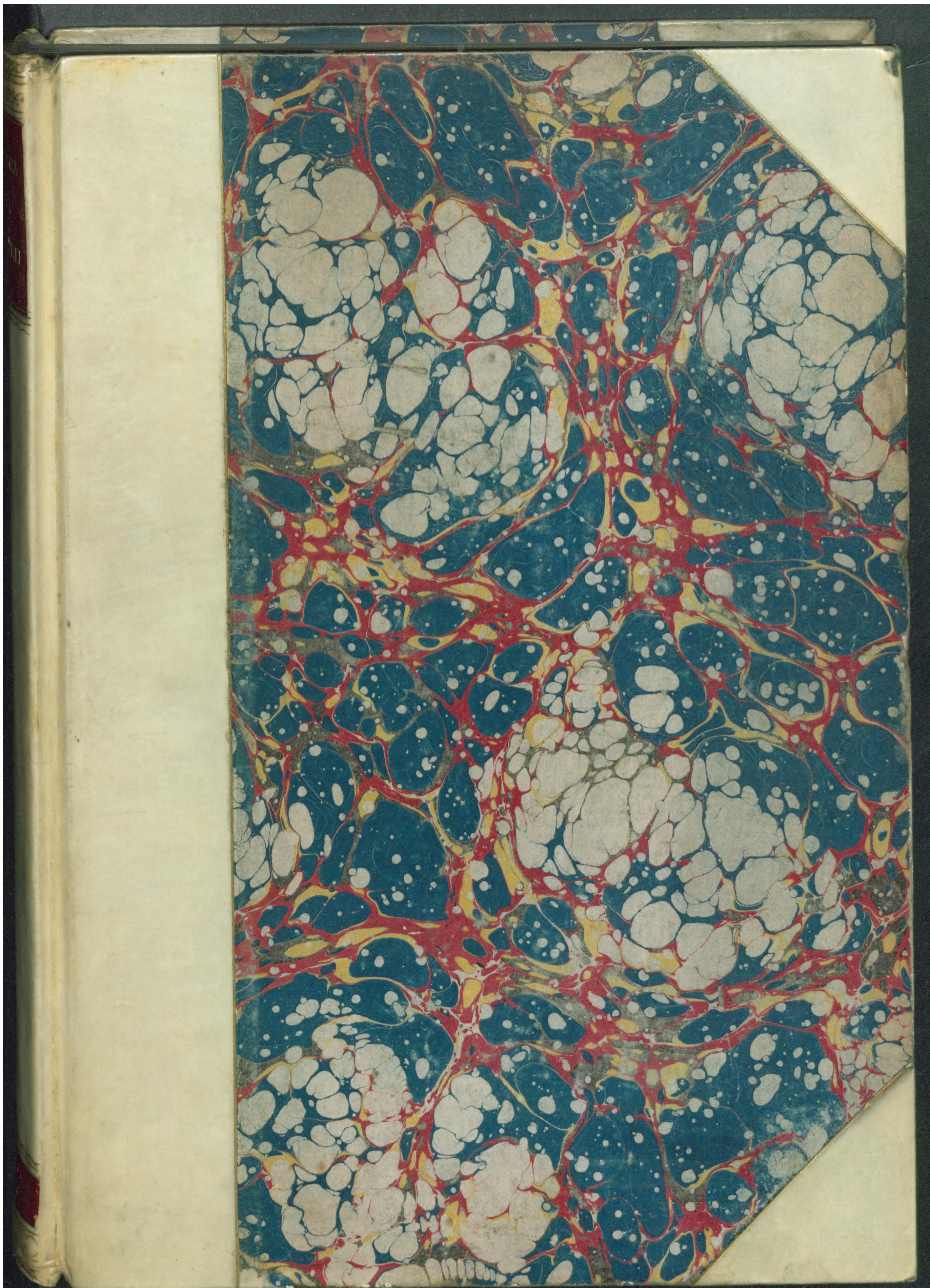
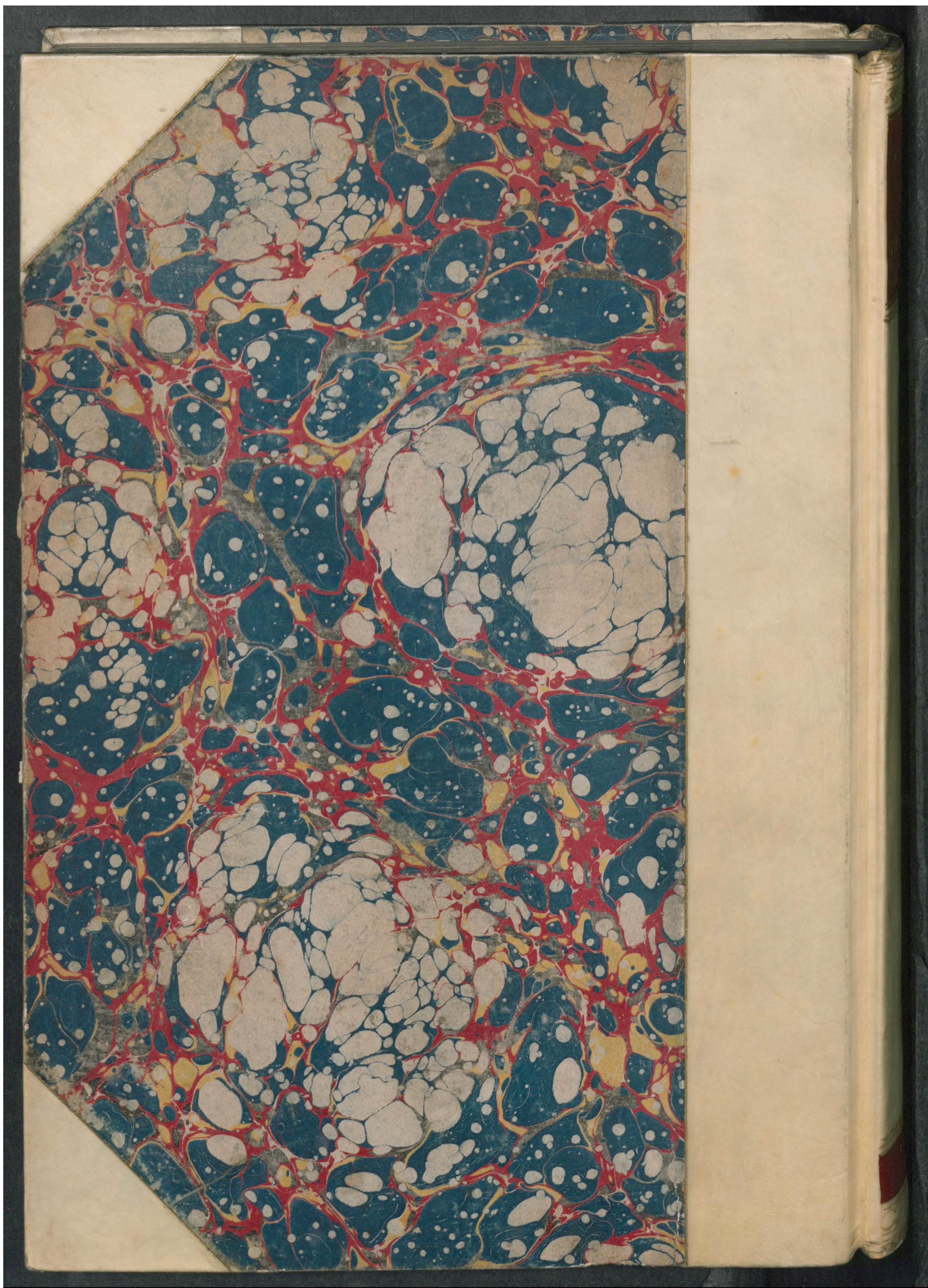

PRACTICA
NOVA
CHAMPERII
VENICE
1505

In hoc volumine continentur.

Introductorium iuuenuz gerardi de Solo. s. de regimine corporis humani in morbis. s. consimili officiali et cõmuni.

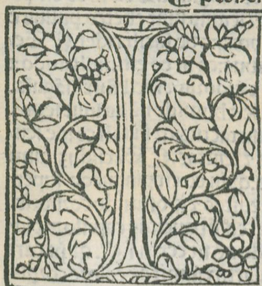
Libellus de febribus eiusdẽ.

Commentum eiusdem super nono Almansoris cum textu.

Commentũ eiusdẽ super viatico cum textu.

¶ Incipit introductoriũ iuuenum in Montepeſſulano
editum a peritiſſimo doctore Gerardo de Solo.

¶ Prohemium.

In nomine dñi
noſtri Jeſu chriſti chariſ-
ſimis filijs amicis ⁊ domi
nis tot ſalutes ⁊ amores
quot vgo beata coluit flo
res. cur ē coronata: quot
celo ſtelle fulgores. floreſ
per prata. quot angeli ſer-
uitores ad xpi mandata.
Cuꝫ a vobis rogat⁹ fueriꝫ
vt aliquod op⁹ breue po-
nerem ad declarationem
noni Almanſoris motus amicitia ⁊ vtilitate cõi nõ po-
tens negare opuſculũ cõpoſui: qđ introductoriũ iuuenũ
appellat̃: ⁊ ſi aliquid fuerit detractabile a me fateor eē
dictuꝫ. Sed ſi aliquid boni ibi fuerit illud a me non ha
betur: ſed ab illo qui in ſecula ſeculoꝝ regnat benedi-
ctus: qui mihi adſit in pricipio: in medio vt auxilio eius
valeam terminare.

¶ De diuiſione regiminũ corpis hũani. Capl'ꝫ. I.

Egimen corporis humani eſt qn
tuplex. Primuꝫ conſer-
uatiuuꝫ ſimpliciter qđ debetur corpori
optimo. Aliud permutatiuũ. Tertium
preſeruatiuũ. Quartũ curatiuuꝫ. Quin-
tuꝫ ⁊ vltimũ reſumptiuũ. ¶ Regimen
ſimpliciter cõſeruatiuuꝫ debetur corpo
ri optimo vel corpori paꝝ lapſo ab optimo: ⁊ bene dico
ſimpliciter cõſeruatiuũ: qꝛ regimē permutatiuũ nomie
generali poteſt dici cõſeruatiuũ: eo ꝙ ꝯſeruat corpus in
latitudine ſanitatis: qꝛ in regimine permutatiuo corp⁹
reducitur ⁊ permutatur ad melius. ⁊ hoc dicit Gal'. in. 3.
tegni. in cañ. illo. Craſ. ibi mutat⁹. vbi diuidit cãs cõſer
uatiuas in cãꝫ ꝯſeruãtem ⁊ in cãm ꝯſeruãtē pmutantē.
¶ Regimē aũt pmutatiuũ debet̃ corpori lapſo neutro
neutrali decidētie: ſicut ille qui parat⁹ eſt cadere in egri
tudinem. ¶ Regimen aũt curatiuum debetur corpori
egro vt nunc. ¶ Regimen vero reſumptiuũ debet̃ cor-
pori neutro neutralitate ꝯualeſcētie: ⁊ tale debetur cor-
pori ſenis: vt dicit Gal'. expreſſe in. 3. tegni. in illo cañ. vl-
timo. Reſumptiua vo. ¶ Et qꝛ maior difficultas ⁊ vti-
litas eſt in regimine curatiuo: ⁊ preſens opus hoc prius
inquirit. Jdeo primo de eo dicēduꝫ eſt. Secũdo de regi
mine preſeruatiuo: qꝛ maioreꝫ cõueniētiaꝫ habet cũ re-
gimine curatiuo: vt patebit. Tertio de regimīe permu-
tatiuo. Quarto de regimine reſumptiuo. Ultimo de re-
gimine cõſeruatiuo cũ ſit finis alioꝝ.

¶ De ꝯſiderãdis in cura morbi ꝯſimilis ſiue ꝯplexiona-
lis ex parte ipſius egrotãtis. Cap. II.

Egimen curatiuũ diuerſificatur ꝫm
diuerſificationē morboruꝫ
curandoꝝ que ſunt tres ꝫꝫ Gal'. i. de morbo.
Primus eſt mala cõplexio ſiue ꝯſimilis mor
bus: qđ idē eſt. Secũdus eſt morb⁹ officialis
Tertius eſt morbus qui eſt ſolutio ꝯtinuitatis ſiue mor
bus cõis. ¶ Jn cura morbi cõplexionis ſiue morbi cõſi
milis ſunt tria cõſiderãda pncipaliter. Quedam. n. ſunt
ꝯſiderãda ex pte corpis egrotãtis. ⁊ q̃dã ex pte morbi: ⁊
q̃dã ex pte medicamĩs applicãdi. Ex pte corpis egrotã
tis tria debēt ꝯſiderari. Primũ naturalis cõplexio cor-
poris. Secũdum virtus. Tertiũ mēbrũ patiens. ¶ Ex
pte ꝯplexionis naturalis quatuor vtiliter habent̃. Pri-
muꝫ eſt eleuationis diſcraſie cognitio: vt pꝫ per Auic. i.
cañ. fen. 4. ꝓ caplo. dicit. ꝙ ſi cõplexio nãlis ſcita fuerit
eius cõplexio in egritudine ſcietur per mēſurã extima-
tiuã q̃ꝫtuꝫ eius ꝯplexio nãlis eleuata fuerit. Uerbi grã.
ſi corpus flegmaticũ patiat̃ egritudinē calidã iam ſciet̃
ꝙ mala cõplexio talis multũ diſtat a ꝯplexiõe nãli que
eſt flegmatica. Sed ſi corpus tale ſit flegmaticũ ⁊ patia
tur egritudinē frigidã iaꝫ ſcietur ꝙ egritudo talis parũ
diſtat a ꝯplexione nãli. Secũda vtilitas eſt diſcraſie re-
ductio: vt pꝫ per Gal'. 8. de igenio ſanitatis. caplo. 8. vbi
dicit ꝙ ĩfirmitatis cura nõ eſt aliud niſi reductio quali-
tatis ĩfirmi ad eã que ſana fuerat. Non eniꝫ reducenda
eſt ad tēperamētũ: ſed ad cõplexionem nãlem que ante
erat. Tertia vtilitas eſt doſis medicine cognitio: vt pꝫ p
Gal'. 3. tegni. cañ. illo. Sicca accidit. vbi dicit: ꝙ ſi egritu
do eleuata fuerit ſupra cõplexionē naturalē in decē nu-
meris. i. in deceꝫ metis graduũ. medicina reducens eaꝫ
debꝫ eleuari in decē metis graduũ. cuius ꝯplexionis na
turalis eſt medicina. doſis ⁊ gradus ĩfra ponent̃. Quar-
ta vtilitas ⁊ vltima cure morbi cognitio ſi eſt in ea faci-
litas vel difficultas. Nã egritudo ſĩlis ꝯplonis nãli faci
liter curat̃: ⁊ egritudo que eſt diſſĩlis difficiliter curat̃:
vt patꝫ per Hypocra. ſcđo amph. ĩ illo cañ. Jn morbis
min⁹ periclitãtur. Et cã eſt quã reddit Gal'. in ꝯmēto: qꝛ
talis egritudo q̃ eſt diſſĩlis ꝯploni ꝓuenit ex forti cã: vt
egritudo calida aduenies in ꝯplexiõe nãli frigida: ⁊ ſic
de alijs. Et habꝫ veꝝ quattuor ꝯditionibus obſeruatis.
Prima cõditio eſt ꝙ ſit equalis in virtute: qꝛ ſi in tēpo-
re in quo venit cũ diſcõueniētia eſſet fortis virtus: tunc
egritudo ĩ iſto que venit cũ ꝯueniētia eſſet periculoſior
Et per hoc peripleumonia q̃ꝫuis ſit egritudo de flegma
te eſt periculoſior in ſene q̃ꝫ in iuuene: q̃ꝫuis ſit ꝯueniēs
ꝯplexioni ſenis: vt dicit Hypo. 2. ꝓnoſticoꝝ. in illo cañ.
plures ex his qui grãdeui. Et hoc rõne debilitatiõis vir
tutis que eſt in ſene. Secũda ꝯditio. ꝙ ſit equalis receſ-
ſus a temperamēto ſiue a ꝯplexione nãli: qꝛ aliter nõ va
leret. vbi grã. ſi in corpe colerico eſſet fe. multum ĩtenſa
vt cauſon ĩ corpore flegmatico egritudo multũ remiſſa
nõ eſt dubiũ ꝙ prima pars eſt multũ periculoſior. dato
ꝙ ſit cõueniēs cõplexioni nãli ꝓpter magnitudinē mor
bi. Tertia cõditio eſt ꝙ ſit eadē ſpēs morbi: qꝛ aliter nõ
valeret. verbi grã. ſi in corpe colerico eēt cauſon in eſta-
te ⁊ in corpore flegmatico eſſet tertiana ĩ hyeme cauſon
eſſet periculoſior ĩ corpore colerico q̃ꝫ tertiana ſimplex
in flegmatico dato ꝙ ꝯueniãt cũ ꝯplexiõe. Quarta ⁊ vl-
tima ꝯditio eſt ꝙ nõ ſit periculũ in tali morbo ex parte
morbi vel eius materiei. Et ꝓpterea pleureſis ⁊ apoſte
mata auris ſunt periculoſiora in iuuenib⁹ q̃ꝫ in ſene rõ-
ne accidētis ſupueniētis vt rõne doloris: qꝛ iuuenes ſũt
ſenſibiliores q̃ꝫ ſenes. Jdeo in eis cõſeqtur maior dolor
vt dicit Hypo. 2. ꝓnoſticoꝝ. ĩ illo cañ. auriũ vero dolor
acutus: ⁊ in illo alio cañ. Plures ex his q grãdeui ſunt.
¶ Et qꝛ cognitio ꝯplonis eſt neceſſaria in curis morboꝝ
Jdeo ponenda ſunt ei⁹ ſigna ⁊ q̃ꝫuis in alijs auctoribus
ponantur ſigna cõplexionis ſimplicis naturalis: vt cali
de frigide humide ⁊ ſicce: tamē qꝛ vt multuꝫ ad diſtem
peramētuꝫ vnius qualitatis ſequitur diſtemperamētũ
alterius. Jdeo ſoluꝫ ponam ſigna ꝯplexionis naturalis
temperate cũ ſit mediuꝫ ⁊ mēſura alioꝝ. Et ſigna cõple
xionis diſtēperate cõpoſite vt ſigna ꝯplexionis calide ⁊
ſicce: ⁊ ſic de alijs. ¶ Sed primo ponam ſigna ꝯplexio-
nis temperate que ſunt ſex. ¶ Primũ ſumitur ex ſenſu
tactus: qm̃ habens talē cõplexionē percipit tēperamen
tuꝫ in calido frigido humido ⁊ ſicco: duritie ⁊ mollitie.

¶ Secūduz ſumitur a ſenſu viſus:q̄m eius aſpectus eſt
amabilis ⁊ gratioſus:maxie in facie: qꝛ faciē hꝫ hylarē.
¶ Tertiū ſumitur ex colore corporis:q̄m eius color eſt
cōpoſitus ex al. ⁊ ru. ¶ Quartū ſumitur ex alio.ſ.ex cō/
poſitiōe corporis:qꝛ eius figura ſeu habitus eſt medio/
cris īter maciē ⁊ groſſitiē magis cōdeclinat ad groſſitiē.
Simil'r eius vene ⁊ arterie ſunt mediocres in latitudīe
⁊ ſtrictura nō nimis ſubmerſe nec multum apparētes:⁊
eius mēbra ꝓportionē habēt adinuicē. ¶ Quintū ſumi
tur ex capillis:qꝛ in eo eſt mediocritas in pilis.ſ. multi/
tudinē ⁊ paucitatē criſpitudinē ⁊ planitieꝫ:⁊ in pueritia
trahūt ad rufedinē ꝓpter abūdātiā humidi. Et in iuuē
tute ad nigredinē ꝓpter dominiū caliditatis. ¶ Sextū
⁊ vltimū ſumitur ex operationibus:q̄m in eo eſt tempe/
ramētuꝫ in operationibus oīb⁹ tā aīalib⁹ q̄ꝫ vitalib⁹ ⁊ q̄ꝫ
nālibus:⁊ eſt in eo temperamentū ſomni ⁊ vigilie.Et ſi
ſomniat: ſomniat res delectabiles vt percipere bonos
odores eſſe in ſolatijs ⁊ ſilia.Simil'r eſt tēperamētuꝫ in
motu ⁊ quiete:qꝛ nō eſt nimis mobilis nec nimis piger.
Sil'r in eo eſt mediocritas in timore ⁊ audacia:ira gau/
dio triſtitia:⁊ ſic de alijs paſſionib⁹ anime. In operatio/
nibus vitalibus:qꝛ ī eo eſt pulſus magn⁹ ⁊ fortis nec ex/
tenditur:⁊ anhelitus tēperatus in operationib⁹ nālibus
qꝛ in eo eſt appetitus tēperatus comedēdi:qꝛ t̄m appeti
tur quantū digerere pōt:vt dicit Gal'.3. tegni.⁊ in eo fit
bona digeſtio in ſtomacho:epatis:venis:⁊ oīb⁹ mēbris:
⁊ eſt tēperat⁹ in expulſione ſuꝑfluitatū toti⁹ corꝑis:⁊ ſic
de alijs oꝑationib⁹ naturalib⁹.

¶ Signa cōplexionis calide ⁊ ſicce nālis diſtemperate
ſunt.vi.Primū ſumitur ex ſenſu tactus:qꝛ in eo ſunt ca
liditas ⁊ durities ⁊ aſperitas. ¶ Secundum eſt ex diſ/
poſitione corporis:qꝛ in eo eſt macredo: ſtrictura vena/
ꝝ ⁊ totius corporis:⁊ ſil'r longitudo niſi impediat par
uitas mãe.ſ.ſpermatis:vel paruitas matricis vl' defect⁹
nutrimēti vel excedēs ſiccitas. ¶ Tertiū ſumitur ex ca
pillis:qꝛ in eo eſt multitudo capillorū ⁊ criſpitudo ⁊ ni/
gredo ⁊ cito naſcūt̄:t̄n nigredo ⁊ criſpitudo nō ſūt certū
ſignū:qꝛ nigredo pōt cāri a ſola cal'itate extrīſeca:vt pꝫ ī
habitātib⁹ in regiōibus calidis:vt in ethiopia:⁊ criſpitu
do ex ſola tortuoſitate porroꝝ. ¶ Quartū ſignū ſumit̄
ex colore corporis:qꝛ eius color eſt brunus vel rufus cū
in eo dominet̄ colera rubea:q̄ꝫuis talis color nō ſit cer/
tuꝫ ſignū:qꝛ pōt cauſari ex ſola caliditate extrinſeca : vt
dictū eſt de colore capilloꝝ. ¶ Quintū ſumitur ex faci/
li ⁊ difficili paſſione a reb⁹ extrinſecis:q̄m tale corp⁹ faci
liter patitur a calidis ⁊ ſiccis:qꝛ corpus lapſum faciliter
leditur a ſil'ib⁹:vt pꝫ in.ʒ.tegni.⁊ leduntur q̄deꝫ ex ſimi
libus cauſis. ¶ Sextū ſumitur ex operatiōib⁹:quoniaꝫ
eius operationes vtplurimū ſunt excedētes.Uerbi gra
tia.vigilātiſſimi perfecti ſenſus multū igenioſi multuꝫ
mobiles iraſcibiles ⁊ audaces:pulſus eſt in eis velox ⁊
frequēs vox acuta ⁊ loquela ml'ta:⁊ ſi ſomniāt:ſomniāt
res calidiſſimas vt ignis ⁊ res citrīas:⁊ ſibi ſil'ia. ¶ Se/
ptimuꝫ ⁊ vltimū ſumitur ex exeūtib⁹ a corpore:q̄m ſunt
acuta citrina:vt plurimum.

¶ Signa ꝯplexionis calide ⁊ humide ſunt ſeptē. ¶ Pri
muꝫ ſumitur ex ſenſu tactus:qꝛ in eo percipit̄ caliditas
⁊ mollities. ¶ Secūduꝫ ſumitur ex cōpoſitione corpo/
ris:qꝛ tale corpus eſt carnoſum ⁊ in eo eſt latitudo vena
rū ⁊ arteriaꝝ lōgitudo ⁊ groſſitudo toti⁹ corꝑis. ¶ Ter
tiuꝫ ex capillis:qꝛ in eo eſt multitudo piloꝝ:nō tamē tā
ta ſicut in cōplexione calida ⁊ ſicca:⁊ rufedo. ¶ Quar/
tuꝫ ſumitur ex colore corporis:qꝛ color eius eſt cōpoſit⁹
ex albo ⁊ rubeo:ſuperāte albedine. ¶ Quintū ſumitur
ex facili ⁊ difficili paſſione a rebus extrinſecis:qꝛ facili/
ter leduntur a calidis ⁊ humidis. ¶ Sextum ſignū ſu/
mitur ab operationib⁹:in eo enim eſt mu lt⁹ ſomnus:⁊ ſi
ſomniat:ſomniat res ſimiles ſanguini.Sed in eo eſt pi/
gritia ⁊ tarditas ītellectus ⁊ ſenſus ſunt ebetes:pulſus ē
magn⁹ ⁊ fortis:digeſtio eſt bona:⁊ de facili ridet. ¶ Se/
ptimuꝫ ſumitur ex exeuntibus:qꝛ in eo eſt multitudo ⁊
groſſitudo:ſuꝑfluitas vrīe ⁊ ſudoris ⁊ facil' flux⁹ ſāguīs.

¶ Signa cōplexionis frigide ⁊ humide nālis ſunt ſeptē.
¶ Primuꝫ ſumitur ex ſenſu tactus:qꝛ in tali corꝑe ſen/
titur frigiditas ⁊ mollities ⁊ lenitas. ¶ Secūduꝫ ſumi
tur ex cōpoſitione corporis:qꝛ in eo eſt pinguedo ſuper/
flua:ſtrictura venarum:breuitas ⁊ groſſitudo corporis.
¶ 3ᵐ ſumit̄ ex capillis:qꝛ in eo ē paucitas capilloꝝ pla/
nities ⁊ albedo.q̄ꝫuis albedo nō ſit certū ſigᵐ: qꝛ p̄t cāri
a friditate extrīſeca. ¶ Quartuꝫ ſumit̄ ex colore corꝑis
qꝛ citius eſt alb⁹ ſeu plūbeus. ¶ Quintū ſumitur a faci/
li ⁊ difficili paſſione a rebus extrinſecis:qꝛ velociter le/
ditur a frigidis ⁊ humidis. ¶ Sextū ſumitur ex opera/
tionib⁹:qꝛ in eo eſt ſuperfluus ſomn⁹: ⁊ ſi ſomniat : ſom/
niat res ſimiles aquis vt eſt in balneo ſeu nectari in aq̄
⁊ cōſimilib⁹.Simil'r in eo eſt pigritia ⁊ tarditas intelle
ctus:ſenſus ſunt ebetes magis q̄ꝫ in cōplexione calida ⁊
humida:puſillanimitates:pulſus eſt paru⁹:tardus:debi
lis:vndoſus:digeſtio debilis. ¶ Septimuꝫ ſumitur ex
exeūtib⁹:qꝛ in eo eſt multitudo:groſſitudo: ⁊ albedo ſu
ꝑfluitatū:vt ſputi ⁊ egeſtiōis ſudoris ⁊ vrine.

¶ Signa cōplexionis naturalis frigide ⁊ ſicce ſunt alia
ſeptē. ¶ Primū eſt qd ſumitur ex ſenſu tactus:qꝛ ibi ꝑ/
cipitur aliquo modo mollities accidētaliter ratione ſu/
perfluitatū aggregataꝝ in eo ex digeſtione. ¶ Secun/
dū ſumitur ex cōpoſitione corporis:qꝛ in eo eſt ſuꝑflua
macies ⁊ ſtrictura venaꝝ ⁊ totius corporis. ¶ Tertiuꝫ
ſumitur ex capillis:qꝛ in eo eſt paucitas piloꝝ planities
⁊ brunus color. ¶ Quartū ſumitur ex colore corporis:
qꝛ in eo eſt color citrinus ſiue fuſcus. ¶ Quintuꝫ ſumi/
tur ex facili ⁊ difficili paſſione ex reb⁹ extrinſecis:qꝛ ve/
lociter ledunt̄ a frigidis ⁊ ſiccis. ¶ Sextuꝫ ſumitur ex
operationib⁹:qꝛ in eo eſt multa vigilia: ⁊ ſomniat res ī/
ducentes timorē vt videre res nigras.cadere in ꝓfūdo
⁊ ſimilia.Similiter in eo eſt malitia intuitus aſpect⁹ in
rem vnā:ſiue ītuitus timore ⁊ triſtitia: pulſus paru⁹ de/
bilis durus.Et oēs operatiōes in eo ſunt debiles vtplu/
rimuꝫ. ¶ Septimū ſumitur ex exeūtibus:qꝛ ratione ī/
digeſtionis eſt in eo multitudo ſuperfluitatū. Et quāto
illa accidētia ſunt magis intēſa tāto illa cōplexio diſtat
a ꝯplōne nāli tēperata:⁊ quāto min⁹:min⁹.

¶ Secūdo dixi ꝙ debꝫ conſiderari virtus corporis:⁊ il/
la que ſunt cōſideranda in virtute ſunt duo.ſ. fortitudo
eius ⁊ debilitas eius.Et ex hac cōditione ſiue cōſidera/
tione tres vtilitates habentur.Prima eſt īſtructio me/
dici in dieta.Secūda eſt inſtructio medici in dādo me/
dicinam. Tertia eſt inſtructio in operatione manuali.

¶ Propter qd ſciēdum eſt ꝙ debilitas virtutis eſt du/
plex:quedam eſt eſſentialis.alia accidentalis.Uocatur
eēntialis:qꝛ ꝓuenit ex defectu ſanguinis ⁊ ſpirituuꝫ: vt
in ethicis ſtante iſta debilitate virtutis non poteſt aliq̄
euacuatio fieri:vt dicit Auic.3.cañ.fen.4.tractatu.5.de
cura paraliſis:vbi dicit:ꝙ debilitas virtutis non eſt in
tolerare flobotomiaꝫ nec ſolutionem ventris:ſed com/
petit cibatio adhuc poſito ꝙ egritudo eēt in ſtatu:vt di
cit Gal'.ꝑmo ampho.cōmento illius ampho.Cōtempla/
ri igitur.dicit in ſtatu ilico cibus eſt dandus accidenti/
bus virtuteꝫ diſſoluentibus:⁊ intelligit de accidentib⁹
diſſoluentibus virtutem eſſentialiter vt ſuperfluus ſu/
dor.ſuperfluus fluxus ventris ⁊ ſimilia.Et ſigna huius

debilitationis virtutis sunt tria. Primum sunt res ina/
nientes precedētes talem debilitatē: vt abstinētia sup/
flua ⁊ euacuatio: egritudines cõsumētes. Secūdum est
inanitio venaꝝ. Tertiū est demacratio corpis. ¶ Debi
litas accidētalis virtutis est illa que causatur ex reple/
tione humorū qualitatiua vel quātitatiua. vel vtriusqꝫ
vocatur repletio qualitatiua quando humores nō pec/
cant nisi qualitate solum: ⁊ hoc potest fieri duobus mo/
dis. Uno modo in qualitate accidētali: vt calida ⁊ frigi
da: simplici vel cõposita: ⁊ sic soluꝫ debetur alteratio: vt
si humoruꝫ in caliditate cõpetit infrigidatio ⁊ econtra/
rio: ⁊ sic de alijs. Alio modo in qualitate eētiali vt quā/
do nimis grossi nimis viscosi nimis subtiles: ⁊ hoc pōt
fieri dupliciter: qꝛ aliquādo in eis est paruus lapsus. ali/
quādo magnus. paruus est quādo humores possunt cor
rigi: vt possint nutrire: vt declarat Gal. in. 2°. afforismo.
cõmēto illius affo. Ubicūqꝫ cibus preter naturā. vbi de
vino ꝙ si in eo sit paruus lapsus v'sus acetositatē potest
redire versus suaꝫ naturā: sic est de humoribus: qꝛ si sit
paru⁹ lapsus possunt corrigi a natura taliter ꝙ nutrient
⁊ ita nō debetur eis euacuatio: sꝫ sola alteratio: vt si hu/
mor peccat in grossitudine ꝙ subtilietur ⁊ econtrario.
Alio modo in humore potest eē magnus lapsus in qua/
litate essentiali: ⁊ debetur eis euacuatio. dato ꝙ nō pec/
cet in quātitate: vt dicit Auic. p̄mo cañ. fen. 4. cõmento
de regulis cōibus vomitus ⁊ solutionis ventris: vbi di/
cit multotiens euacuatiões sunt necessarie ꝓpter reple/
tioneꝫ ſm qualitatem: ⁊ nō ſꝫ quantitatem: precedente
tamē alteratione seu digestione humoruꝫ: ⁊ figura hui⁹
repletionis sunt grauitas corporis ⁊ pigrities defectus
appetitus: vene sunt plene seu inflate: pulsus non est ple
nus magn⁹: nec calor corporis. Lassitudo seu fatigatio:
precipue post exercitium. Repletio quantitatiua voca
tur quādo humor peccat solum quantitate: ⁊ stante ista
debilitate cõpetit euacuatio: maxime per flobotomiaꝫ
⁊ cibatio: vt dicit Auic. 3. cañ. fen. xi. capitulo de cura sin
copis. vbi dicit. Et plures quideꝫ stultoꝝ medicorū stu/
dent in cibādo eos. s. sincopizātes ex plenitudine credē/
tes ꝙ viuificant virtutem. ipsius enim suffocant calorē
naturaleꝫ ⁊ interficiunt eos. Et signa huius repletionis
sunt grauitas corporis: pigritia: ⁊ defectus appetit⁹: in/
flatio venarum: extensio cutis: pulsus plenitudo: grossi/
tudo vrine: ⁊ tinctura: visus debilitas: ⁊ somnia grauita
tem significātia graue onus deferre aut se mouere non
posse: ⁊ sic de alijs. ¶ Sed est cõsideranda virtutis for/
titudo que cognoscitur ex fortitudine operationuꝫ ⁊ vi/
talis animalis ⁊ naturalis ⁊ stante fortitudine virtutis
posset fieri alteratio ⁊ euacuatio ſm humorem peccan/
tem: ⁊ nō cibatio nisi ad virtuteꝫ custodiēdaꝫ: vt in egri
tudinibus cronicis vel aliquātulum minuēda: vt in acu
tis egritudinibus: in quibus si virtus augetur vel custo
diatur morbus augebitur: vt dicit Gal. p̄mo afforismo/
ruꝫ. cõmēto illius affo. Tenues ⁊ certe diete. Ex his oī/
bus patꝫ ꝙ tunc alia virtus est maxime cõsideranda vt
plurimuꝫ. ⁊ dico vtplurimuꝫ ꝓpter effimeram febrem:
quia in ipsa nō est multuꝫ cõsideranda: vt Gal. dicit. 8°
de ingenio: qꝛ virtus paruꝫ debilitatur: sed bene vtplu/
rimuꝫ: vt dicit Gal. primo regimēti acutorum. cõmento
illius. Cꝛ si antiquus cibus. vbi dicit ꝙ sublimior intē/
tionuꝫ est illa que sumitur a virtute. hoc idem patet. pri
mo de ingenio sanitatis. caplo. i. vbi dicit. In eius reuo/
catione si esset virt⁹ mentis tue oculos reuocabis: ⁊ cau
sam reddit in. xi. de ingenio. cap. 5. vbi dicit ꝙ ꝓpter eaꝫ
quicquid fecim⁹ hoc agimus.

¶ Tertio dixi ꝙ in cura morbi cõsimilis ex parte corpo
ris egrotantis sunt aliqua consideranda ex parte mēbri
⁊ ista sunt septem. ¶ Primuꝫ est mēbrorum nobilitas
quoniaꝫ supra membra principalia ⁊ nobilia cum forti/
bus ⁊ violentis medicinis nō est operāduꝫ ne nocumē/
tum toti corpori cõmune faciamus. Nam scias ꝙ dare
post ea que laxare faciunt virtuteꝫ dissoluunt principa/
libus membris ⁊ eis que sunt cõmunia ipsis est timoro/
sum iure vite: vt dicit Auic. p̄mo cañ. fen. 4. caplo p̄mo.
¶ Secundo est considerādum ex parte mēbri ei⁹ crea/
tio: qꝛ per hoc scitur per quā parteꝫ est euacuādum. ver
bi gratia: in epate epar habꝫ emunctorium versus vias
vrinales ratione gibbi: ⁊ ꝓpter hoc humores peccantes
in gibbo epatis: maxime debēt euacuari per vias vrina
les. Similiter habet emunctoriū versus itestina ratio/
ne concaui: ⁊ ideo superfluitates peccātes in cõcauo de/
bent euacuari per secessuꝫ: ⁊ talis euacuatio maxime sci
tur per anathomiaꝫ. ¶ Tertio est consideranda mem/
bri compositio: quia membro duro ⁊ compacto: vt reni/
bus fortis medicina debꝫ administrari: quia in tali mē/
bro virtus est vnita ⁊ virtus vnita fortior est seipsa dis/
persa. vt dicit Joannes hebēmesue in principio suorum
vniuersaliuꝫ. caplo. 5. Sed mēbro raro ⁊ molli vtpluri/
muꝫ competit debilis medicina: quia virtus de facili re
solueretur. ¶ Quarto est considerāduꝫ membrorū col
ligantia: qꝛ per hoc scitur qđ membruꝫ est mādans ⁊ qđ
recipiens. Uerbi gratia: stomachus ⁊ cerebrum habent
colligātiam per duos neruos descendētes a parte ante/
riori cerebri ad orificiū stomachi: ⁊ ꝓpter hoc scitur qđ
mēbruꝫ est mandans ⁊ qđ recipiens. Ideo multotiēs in
egritudinibus cerebri stomachus est alterandus ⁊ eua/
cuandus ⁊ econuerso. ¶ Quinto est considerāda mem
brorum vicinitas: quia ſm hoc membra compatiuntur
adinuiceꝫ. Uerbi gratia. orificium stomachi vicinatur
cordi: ⁊ ꝓpter hoc ad nocumentuꝫ cõtingens in orificio
stomachi frequenter accidit sincopis. ¶ Sexto est con
sideranda membri sensibilitas. naꝫ supra mēbra sensibi
lia medicinas violentas ⁊ corrosiuas ⁊ venenosas pone
re nō audemus. nam ratione doloris posset sequi mors
vt dicit Auic. p̄mo cañ. fen. 4. caplo p̄mo. ¶ Septimo
⁊ vltimo est cõsiderāda mēbroruꝫ longitudo ⁊ propinq
tas: qꝛ remotiori membro fortius medicamen est attri/
buēduꝫ: qꝛ debile in via deperiret. vt dicit Gal. 3. tegni.
cañ. illo. In profundo posita. ¶ Sed circa dicta restat
vnum bonuꝫ dubiū. Ad quem istorum modoꝝ reduci/
tur consideratio consuetudinis etatis temporis regio/
nis ⁊ similiuꝫ particulariuꝫ. Dico ꝙ reducitur ad consi
derationem complexionis. patꝫ de consuetudine: quia
ipsa demonstrat complexioneꝫ presentem. vt dicit Gal.
9°. de igenio. caplo. 6. ⁊ satis. secūdo ampho. cõmento il/
lius. Ex multo tempore consueta: vt consuetudo calido
rum demonstrat complexioneꝫ peccātem esse calidam:
⁊ sic de alijs. De etate primo patꝫ cañ. prima fen. doctri/
na tertia. capitulo de complexionibus etatuꝫ: imo scđm
aliquos non differt a complexione: nisi quia dicitur in
relatione ad tempus. ſm alios est res annexa comple/
xioni: ⁊ sic est de predicamento: quando. qꝛ causatur ex
adiacentia temporis in re temporali: vt in corpore com/
plexionato. ¶ Sed cõsideratio temporis ⁊ regionis: ⁊
similium sub consideratione sex rerum non naturaliuꝫ
continentur: vt infra ostendetur. Et sic finita est prima
particula que est pars principalis nostri tractatus.

¶ De considerandis in cura morbi consimilis ex parte
cause ipsius morbi. Cap. III.

Jnita prima parte tractatus nostri: dicẽduz de secũda: in qua est ostẽdendũ que sunt cõsideranda in cura morbi cõsimilis ex parte morbi. Dico ꝙ tria sunt. naz quedã sunt cõsideranda ex parte cause morbi: quedã ex pte morbi: quedã ex parte accidẽtium morbi. ¶ Ex parte cause morbi est cõsiderãduz an illa causa sit primitiua antecedens vel cõiuncta. vocatur cã primitiua res que nõ pertinent ad cõstitutionez nostri corporis ⁊ ꝓducunt morbuz aliquãdo sine medio: aliquãdo cũ medio: vt. vi. res nõ naturales. Et alia que possunt applicari corpori hũano. verbi gratia: caliditas solis: aliquando ꝓducit morbuz sine medio: vt fe. effimerã inflãmãdo spũs. cum medio. aliqñ vt putredinali ĩducẽdo malã dispositionẽ in humorib⁹. Et tali cause nõ debetur euacuatio nec alteratio: sed bene debeť effectui derelicto: sicut fe. ⁊ similibus per cõtrariũ: sed sufficit vt ꝓhibeatur eius vlterior impressio per cõtrariũ: vt si aer sit calidus infrigidetur: vt si frigidus calefiat: ⁊ sic de similibus. ¶ Antecedẽs vocatur res que pertinet ad cõstitutionez nostri corporis: vt cõplexio vel cõpositio hu. ⁊ semper ꝓducũt morbuz cũ medio: qꝛ mediãte causa cõiuncta: vt humor dispositus ad putrefactionẽ ꝓducit fe. putridaz mediante humore actu putrefacto: ⁊ de tali causa est cõsiderãduz si est parũ lapsa vel multũ lapsa. Uocatur parum lapsa quãdo humor per alterationem potest corrigi sic ꝙ nutriat vt humor parũ peccãs grossitudine viscositate vel subtilitate: ⁊ tali solũ debetur alteratio per cõtrarium. Sed vocatur multuz lapsa quãdo humores nõ possunt corrigi: vt nutriãt: sed sufficit correctio que est eoꝝ preparatio ad expulsionẽ: ⁊ talis mã est duplex: quedaz est furiosa. alia nõ furiosa. Materia põt dici furiosa quinqꝫ modis. Uno modo ratiõe sue acuitatis seu mobilitatis vt in formica ambulatiua: ⁊ in causone fortissimo. Secundo modo ratione multitudinis. vt sinocha inflãmatiua. Tertio modo ratiõe sue venenositatis: vt in antrace. Quarto modo rõne sui accidẽtis: vt in colica. Quĩto modo ratiõe mẽbri vt in squinãtia: ⁊ talis mã quicũqꝫ humor sit debet euacuari in ꝑncipio euacuatione eradicatiua: qꝛ nã ratione sue malitiei nõ potest expectare digestionẽ. Materia nõ furiosa est triplex. quedã est que peccat solũ sui q̃ꝫtitate: q̃dã solũ q̃litate. Alia vtroqꝫ mõ. si soluz peccat q̃ꝫtitate debꝫ euacuari in pricipio per flobotomiã: qꝛ talis nõ indiget digestione. Si vero peccet q̃litate soluz vt grossitudine viscositate vel subtilitate. ꝑrio ẽ digerẽda vt si sit nimis grossa mediocriter subtilieť. si sit subtilis mediocriter ĩgrosseť: si viscosa ꝙ mediocriter ĩcidať: ⁊ postea ẽ euacuãda cũ medicis q̃ diceť infra. in ꝑn⁹. vo nõ nisi medicia miõratiua cũ medicis lenitiuis: vt cassiafi. munð. ⁊ cõsimilibus: vel de se vel acute cũ medicina attractiua in parua quãtitate. Si autez peccet vtroqꝫ modo. tũc competit flobotomia ⁊ farmacia. Et vnuz pri⁹ q̃ꝫ aliud: qꝛ si humor magis peccat quãtitate q̃ꝫ qualitate vel equaliter. ꝑrimo competit flobotomia q̃ꝫ farmacia ⁊ cã est: qꝛ flobotomia euacuat multitudinez humorum: ⁊ remouet ea que sunt causa male qualitatis. Sed si humores magis peccant qualitate q̃ꝫ quãtitate. ꝑrimo cõpetit farmacia: qꝛ si precederet flobotomia augmẽtaretur mala qualitas humoris. Nam sanguis ꝓpter sui tẽperamẽtuz est frenũ humoris grossi vel viscosi vel subtilis nimis. ¶ Causa ꝯiuncta vocatur illa que pertinet ad cõstitutionem nostri corporis: ⁊ semper ꝓducit morbuz sine medio: vt humor qui actu putrefit est cã cõiuncta. feb. putride: ⁊ tali cause in febre nõ debetur alteratio vel euacuatio: qꝛ cõuertitur in fumos ⁊ resoluitur ĩsensibiliter. Sed in multis alys morbis: vt spasmo paralisi: ⁊ similib⁹ debeť alteratio ⁊ euacuatio: vt dictuz est statiz de mã antecedẽte.

¶ De cõsiderandis in cura morbi cõsimilis ex pte essentie ipsius morbi. Cap. IIII.

Ex consequenti sunt aliqua consideranda ex ꝑte eẽntie morbi: ⁊ ista sunt qnqꝫ. ꝑrimo est cõsiderãdũ q̇d est morbus. Secũdo qualis Tertio quantus est. Quarto quomodo est. Quinto in quo est. ¶ ꝑrimũ q̇dez est vtrũ mala complexio simplex calida vel frigida humida vel sicca: vel cõposita vt calida ⁊ sicca: ⁊ sic de alys complexionibus: ⁊ vtrũ sit cũ mã vel sine mã vel cuz humoris vitio vel sine humoris vitio. Et si sit sine mã debeť ibi soluz alteratio per suũ cõtrariũ. Nã oĩs cura fit per contrariuz si est mala cõplexio cũ mã debetur sibi euacuatio ⁊ alteratio vt patuit superius in precedẽtibus: ⁊ dicetur infra. ¶ Et qꝛ mala cõplexio ⁊ humor peccãs nõ cognoscitur nisi per signa. Jccirco ponenda sunt signa male cõplexionis totius corporis ⁊ humoris peccãtis. Naz signa male cõplexionis cuiuslibet mẽbri in spãli dicuntur in. 9. Almãsoris. ¶ ꝑrimo incipiẽduz est a mala cõplexione calida cuius signa sunt hec: quoniã in corpe habente malaz cõplexionẽ calidaz percipitur caliditas ledens tactum superflua: amaritudo oris: pulsus velox ⁊ frequens: leditur a calefaciẽtibus: ⁊ iuuatur ab ĩfrigidãtibus: ⁊ maxime venit in estate. ¶ Signa male complexionis frigide sunt hec: quoniã in tali corpore percipitur frigiditas ledẽs tactuz: digestio est debilis: ⁊ modica fit laxitas iuncturarũ: cito patitur reumatismũ: cito leditur ab ĩfrigidãtibus: iuuatur a contrario: ⁊ maxĩe venit in hyeme. ¶ Signa male complexionis humide sunt signa male cõplexionis frigide: multitudo saliue ⁊ mũchi ⁊ aliaꝝ superfluitatũ: frequẽs fluxus ventris: leditur ab humectãtibus: iuuatur a cõtrario: multus somnus: inflatio palpebrarũ: vt in ydropisi. ¶ Signa male cõplexionis sicce sunt hec. quoniã in tali corpore sentiť duricies asperitas vigilie superflue macies accidẽtalis: leditur ab exiccãtibus: iuuatur a cõtrario: ⁊ maxĩe euenit in autũno. Et ista signa si cõponantur habenť signa cõplexionis cõposite. ¶ Signa dominy sanguinis sunt hec. s. grauitas corporis alices ⁊ ossitationes multe: somnus multus. debilitas sensus ⁊ intellect⁹ fatigatio absqꝫ motu magno: dulcedo oris: rubedo corporis: plenitudo venaꝝ: ⁊ pulsus: facilis exitus sanguinis a locis que faciliter scinduntur. a naso gingiuis ⁊ emorroydibus ⁊ similibus. Regimen multiplicatiuũ sanguinis vt si aliquis fuerit vsus viuere in ocio comedere cibaria multũ sanguinez generãtia vt gallinas: ⁊ similia somniare res rubeas. ¶ Signa dominy flegmatis sunt alia. s. albedo vł palledo in corpore fieri. ⁊ mollities in tactu: multitudo saliue ⁊ mũchi: ⁊ aliaruz superfluitatuz paucitas nisi veniat a flegmate salso: debilitas egestiõis: eructuatio acetosa: vrina alba: somnus multus: mẽbroruz pigritia: pulsus rarus ⁊ tardus. Regimen multiplicatiuum flegmatis vt esse in quiete superflua: comedere cibaria frigida vt pisces: ⁊ somniare res frigidas ⁊ hũidas ⁊ niues ⁊ similia: ⁊ esse in aquis. ¶ Signa dominy colere sunt decez. s. citrinitas colorũ oculoꝝ: amaritudo oris: siccitas lingue ⁊ nariuz. Defectus appetitus nausea vomitus colericus punctio in mẽbris. Regimen multiplicatiuum

colere: vt est in continuo motu vel exercitio sitis: come/
dere cibaria calida ⁊ sicca vt piperata ⁊ similia. Ultimũ
signuz est somniare res calidas ⁊ siccas. vt esse in igne ⁊
se eẽ in sole se videre vexilla rubea ⁊ similia. ¶ Signa
melãcolie sunt octo. s. color fuscus nigredo sanguinis et
grossities multe vigilie frequẽtia imaginationis inten/
sus appetitus passio splenis. Regimen multiplicatiuuz
melãcolie vt esse in cõtinuo timore ⁊ tristitia comedere
cibaria melãcolica: vt caules ⁊ legumina ⁊ similia. Ul/
timũ signũ est somniare res inducentes timorẽ ⁊ tristi/
tiã vt videre res nigras se eẽ in tenebris: ⁊ silia.

¶ Secundũ qđ opz considerare est: qualis est morbus. s.
vtruz simplex vel compositus ⁊ vtꝝ longus vel breuis:
quoniã si simplex fuerit simplex medicina erit admini/
stranda. Et si cõpositus composita vt ĩfra ostendetur: ⁊
si vnus illoꝝ est periculosior altero illi prius est succur/
renduz: vt dicit Gal. primo ampho. cõmento illius cañ.
Humide diete: Alteruz nõ negligẽdo. Uerbi gratia. Si
sinochus ⁊ paralisis cõiungantur. prius sinochus est cu/
randus q̃z paralisis: quia periculosior. Similiter cõside
randuz est vtruz talis morbus sit lõgus vel breuis: quia
si breuis competit subtilis dieta: ĩmo si virtus posset sta
re sine cibo vsq̃z ad statũ morbi nullus cibus esset admi
nistrandus: vt dicit Auic. quarto cañ. fen p̃ma. tractatu
scđo. capitulo de cibatione febricitãtiuz. Si autem mor
bus sit lõgus competit grossa dieta ꝫ longitudinẽ mor/
bi: ne virtus deficiat ante statuz. vt dicit Auic. p̃mo cañ.
fen. 4. capitulo p̃mo. idez Hypoc. p̃mo amphoris. in illo
ampho. Ubi vero ꝫ acumen. ¶ Et quia longitudo vel
breuitas morbi nõ cognoscitur nisi per signa: ideo ponẽ
da sunt signa lõgitudinis ⁊ breuitatis morbi: que signa
sciuntur ex qnq̃z. Primo ex extrinsecis vt aere etate re/
gione regimine ⁊ similibus: vt mora in aere calido: ⁊ re/
gione calida: ⁊ similibus. Similiter si patiens tenuerit
regimen multiplicatiuuz humorum calidoꝝ egritudo
erit calida: ⁊ in cõtrarijs vt in aere frigido ⁊ regione fri/
gida ⁊ similibus. Similiter si patiens tenuerit regimẽ
multiplicatiuũ humoris grossi egritudo erit longa. Se/
cundo sumitur ex illis que se tenẽt ex parte corporis: vt
ex pulsu vrina ⁊ similibus: qr si in egritudine pulsus sit
velox ⁊ in vrina cito apparent signa digestionis vel ĩdi
gestionis egritudo est breuis: ⁊ per cõtrariuz si in egritu
dine pulsus est tardus: ⁊ in vrina tarde apparent signa
digestionis vel indigestionis. signum est ꝙ egritudo est
lõga. Tertio sumitur ex parte paroxismi: si est egritudo
que habeat paroxismos. Naz si plures paroxismi incipi
ant affligere patiẽtem in eadẽ hora egritudo erit longa
⁊ qr hoc significat grossitiez ⁊ inobediẽtiam materie: vt
dicit Gal. 4. ampho. cõmẽto illius ampho. Quibuscũq̃z
egritudinibus. Si vero cito fiat anticipatio paroxismi
egritudo erit breuis. Quarto sumitur ex specie egritudi
nis. verbi gratia. apostemata squinantie sunt de natura
sua egritudines breues: sed quartana ⁊ sibi similes sunt
longe. Quinto sumitur ex cognitione diei status morbi
⁊ hore eius que habentur per signa eius ꝓnostica: ⁊ ista
sunt signa demonstratiua diei iudicatiue que sequũtur:
⁊ ista sunt tria. Primo est ĩceptio apparitionis signoruz
digestionis: vel corrupte digestionis. Exempluz vt si in
quarta die appareat in vrĩa nubes alba vel rubea signi/
ficat statũ morbi esse in septima die ad bonũ. Et si appa
reat nubes nigra vel viridis significat statũ esse in septi
ma die ad malum. Et causa est: qr dies iudicatiua dimi/
diat totuz tempus morbi a principio vsq̃z ad statum: vt
dicit Gal. quarto amphorismoruz. cõmento illius cañ.
Quibuscũq̃z egritudo in septimo die. Secunduz signuz
est fortitudo virtutis vel debilitas ĩ die iudicatiua: ver
bi gratia. si virtus in die quarta ĩcipiat fortificari supra
morbũ signũ ẽ ꝙ erit stat⁹ in septĩo die ad bonũ: ꝫ si ĩci/
piet in q̃rto die debilitari signũ est ꝙ erit stat⁹ ad malũ.
3m signuz est motus debilis nãe supra morbũ: ⁊ ecõuer
so in die iudicatiua: vt si q̃rta die fiat modicus sudor in
egritudine vel paruus fluxus ventris significat statum
morbi in septimo die ad bonuz vel ad malum. ad bonũ
si precedant signa digestionis. ad maluz si nõ precedũt
Signa vero hore stat⁹ morbi est hora maioris afflictio/
nis: vt pz. 4. cañ. fen secũda. tractatu p̃mo. caplo p̃mo. ⁊
sic põt ꝓnosticare horaz mortis vel vite.

¶ Tertio est considerandum in cura morbi consimilis
vtruz sit quãtus. s. vtrum sit fortis vel debilis intensus
vel remissus: qr si sit fortis vel debilis medicina danda
est fortis. si debilis: debilis: vt dicit Gal. q̃rto amphoris/
moꝝ. cõmento illius amphorismi. Elleborus periculo/
sus est. Et ista sumitur si cognoscitur gradus morbi: de
quo gradu sunt due opiniones. ¶ Aliq̃ distinguunt gra
dus morboruz penes accidentia que ducuntur in corpo
re humano. dicunt enim ꝙ morbus est in primo gradu
quando inducit debilia accidentia non notabiliter per/
ceptibilia ꝙ hoc debetur primo gradui: sed nõ esse per/
ceptibile sensui sicut dicemus de tertiana simplici non
multuz intensa. Sed morbus in secundo gradu appella
tur quando inducit accidentia notabiliora fortiora no/
tabiliter perceptibilia: quia hoc debetur secũdo gradui:
scilicz esse sensu perceptibile: sicut dicemus de tertiana
duplici. Sed dicitur morbus in tertio gradu quãdo in/
ducit in corpore humano accidentia deteriora sensibi/
liora corpus multum sensibiliter ledentia. Nam hec est
operatio tertij gradus: scilicz sensibiliter ledere sicut di
cemus de tertiana continua. Sed vocatur morbus in
quarto gradu quando inducit accidentia pessima que
sunt corpus corrumpentia: vt patet de causone fortissi/
mo. Naz hec est operatio quarti gradus: scilicz corrum/
pere: vt patet per Auicen. primo cano. fen secunda. doc/
trina secũda. summa prima. capitulo tertio. vbi dicit ꝙ
operatio primi gradus nõ est perceptibilis sensu. sed se/
cundi gradus est perceptibilis sensu. tertium est sensua/
liter ledere. Sed quarti est corrumpere. Hec sunt dicta
ꝫm Magistruz Bartholomeuz de brugis. ¶ Alij autẽ
dicunt ⁊ melius ꝙ gradus debetur morbis per attribu
tionem ad medicinas: ⁊ causa est: quia gradus nõ debe/
tur morbis nisi inquantum terminat actionem medici
ne. Exemplum vt in morbo calido ⁊ idem intelligatur
de frigido humido ⁊ sicco simplici vel composito cum
materia vl sine materia vocatur morbus calidus in pri
mo gradu: quando caliditas preter naturam tantum
excedit complexionem naturalem corporis quantum
potest remoueri per medicinaz frigidam in primo gra/
du. Sed vocatur morbus in secundo gradu quando ca/
liditas preter naturam tantum excedit complexionem
naturalem quantum potest remoueri per medicinam
in secundo gradu. In tertio gradu quando caliditas
preter naturam tantum excedit complexionem natu/
ralem quantum potest remoueri per medicinam frigi/
dam in tertio gradu. Sed appellatur in quarto gradu
quando caliditas preter naturam tantum excedit com/
plexionez naturalem quantuz potest remoueri per me/
dicinam frigidam in quarto gradu: ⁊ sic potest declara/
ri in quolibet alio morbo. Ex quo patet ꝙ morbo debe/
tur primus gradus per accidens in cõparatione ad me/

dicinas:sed medicinis debetur per se: quia deducte de
potentia ad actuz per calorem naturalez habent immu
tare corpus humanuz s̄m quattuor modos immutatio/
nis que debet̄ q̄tuor gradib⁹:vt declarabit̄ inferi⁹.
¶ Quarto dixi ex parte essentie morbi est cōsiderandū
quomodo ⁊ in quo tempore:est taz de tempore vniuer/
sali q̄z de tempore particulari.de tempore vniuersali pa
tet:quia in estate ⁊ in hyeme non sunt administrāde for
tes medicine:vt dicit Auicen.primo canoñ.fen quarta.
capitulo primo.⁊ idem facit Hypocras p̄mo afforismo/
ruz.Sub cane ⁊ ante canez.Sed bene in vere ⁊ autūno
maxime in vere.iuxta illuz afforismuz. Quibuscūq̄z ve/
ro flobotomia vel farmacia.patet etiaz de tempore par
ticulari morbi:quia in principio ⁊ augmento alie ⁊ alie
in declinatione:vt declaratuz est superius:q2 semper p̄/
cedenduz est a debilibus ad fortiora vsq̄z ad statum.Et
similiter alia dieta:q2 a principio vsq̄z ad statuz est pro/
cedenduz in dieta subtiliando:sed post statuz vsq̄z ad p̄/
fectaz sanitatez in dieta est p̄cedēduz ingrossando.
¶ Quinto ⁊ vltimo ex parte essentie morbi est cōsiderā
dum:in quo est talis morbus:scilicz in quo corpore est ⁊
in quo membro est determinatum supra:vel in quo ⁊ in
qua regione est:quia in regione frigida fortiores medi/
cine sunt administrande q̄z in regione calida:vt patet p̄
Auicē.primo canoñ.fen quarta. capitulo.9. vbi dicit q̄
in cura turcorum non operatur scamonea nisi detur in
magna quantitate.Sed in regione calida aliter opera/
tur ⁊ sufficit sola virtus eius.Tertio dixi quantuz ad se
cunduz membruz principale q̄ alia sunt consideranda
ex parte accidentiuz morbi:vt eorum diuersitatem for/
titudinez ⁊ debilitatem:sicut sunt sitis ⁊ vigilie ⁊ simi/
lia.Et s̄m hoc diuersa remedia sunt administranda: vt
docent auctores nisi sint a natura:quia illa sunt dimittē
da nisi multuz debilitarēt virtutez. Et sic est finita scd̄a
pars principalis nostri tractatus.

¶ De considerādis in cura morbi cōsimilis ex parte me
dicaminis applicandi. Cap. V.

Ertio principaliter dixi ī cu/
ra mor/
bi cōsimilis quedā sunt cōsideranda ex par
te medicaminis applicādi:⁊ ista sunt duo in
generali. Nam quedā sunt ex parte medici/
ne alteratiue:quedā ex parte medicine laxatiue. ¶ Cō/
sideratio ex parte medicine alteratiue siue medicamis
alteratiui consistit in cōsideratione sex rerum nō natu/
raliuz ⁊ medicinaꝝ alteratiuaꝝ.Et primo in considera
tione aeris:q̄ semper sit contrarius ipsi morbo: vt dicit
Gal.19.de īgenio.capitulo.6. Idē Auerroys.7. colliget.
cap.p̄mo.dicit q̄ quādo aer est ꝯtrarius ipsi morbo: tūc
vtilitas est īfirmo ⁊ gaudiuz ipsi medico:⁊ si nō īueniat̄
cōtrarius per naturā fiat cōtrarius per artificium:vt in
morbo calido īfrigidetur aer cum aqua frigida a ros.⁊
aceto ⁊ appositione vasoꝝ plenoruz aqua in diuersis lo
cis ⁊ partib⁹ domus:⁊ pōne floꝝ herbaꝝ frigidaꝝ circa
lectū ⁊ alioꝝ frigidoꝝ:sicut sunt ros.viole ⁊ nenufaruz
floꝝ salicis:cāna vites albe ⁊ similia.Et in morbo frigi/
do in hyeme calefiat aer cū igne sine fumo lōge a patiē/
te non de carbonibus:quia dolorez capitis generāt. Et
ista consideratio aeris est dignior inter omnes: vt dicit
Auicen.primo canoñ.fen quarta capitulo primo. vbi di
cit.Et aer quidem eoruz que sunt sex reruz non natura/
liuz existit summa ⁊ dignior: cuius ratione ⁊ dispositio/
ne cōsiderare oportet an sit medicine iuuamentum pre
stans. ¶ Secundo competit in cibo ⁊ potu: quia restau
rent ⁊ alterant vt contrarietur ipsi morbo. Naz morbo
calido competūt cibus ⁊ potus frigidi: ⁊ morbo frigido
ecōuerso.Et hec consideratio est multuz vtilis: vt dicit
Ras.in suis experimētis dicens.q̄ ille medicus est no/
bilior ⁊ melior qui curat cum cibis ⁊ potibus egritudi/
nem q̄z ille qui curat cuz medicinis.⁊ propter hoc voca/
bantur antiquitus medici altarioruz:idest sacrificioruz
Sed si nō potest curare egritudinez cuz cibis ⁊ potibus
debes eaz curare cū medicīa euacuatiōis. ¶ Tertio cō
sistit in motu ⁊ quiete:quia in egritudinibus calidis cō/
petit quies:vt patet de fe.per Gal.secūdo afforismo.ꝯ[ta]
illius cañ. Febribus nō fortiter. Dicit q̄ febrientes non
debent exercitare sed quiescere: sed in egritudinib⁹ fri/
gidis competit motus cum sit causa caloris nisi corpus
sit plectoricum. ¶ Quarto consistit in somno ⁊ vigilia:
quia administrentur tempore conueniēti ⁊ quantitate
temperata. Uerbi gratia.in principio paroxismi nō cō/
petit somnus febricitanti:sed bene in declinatiōe:vt di/
cit Gal.secūdo afforismoruz.cōmento primo.⁊ si tūc no
cet:certum est signum mortis.Et intellige si tale signuz
proueniat a causa intrinseca ⁊ q̄ sit magnum ⁊ q̄ conti/
nuetur:nec sunt dimittendi de die dormire nisi consue/
tudo esset in sanitate ad oppositum: sed bene de nocte
vel saltim in aurora vsq̄z ad tertiam. vt dicit Hypocras
tertio pronosticorum. canoñ.illo. Somnus vt mox est.
Similiter debent applicari in quantitate determina/
te.nam somnus superfluus est nociuus:aggregat in cor
pore superfluitates. Similiter superflue vigilie:quia re
soluūt spiritus ⁊ exiccant:vt dicit Auicen.quarto cano.
fen scd̄a.tractatu primo.capl̄o de signis sumptis ex som
no ⁊ vigilia. ¶ Quinto cōsistit in repletione ⁊ inanitio/
ne:q2 in morbo de inanitione cōpetit repletio ⁊ ecōuer/
so:vt dicit Hypoc.2°.affo.cañ.illo.Ex plenitudine que/
cūq̄z egritudines. ¶ Sexto cōsistit in accidētibus aīe:
q2 in diuersis corporibus in diuersis egritudinib⁹ diuer
sa accidētia aīe sunt īducēda.2.tegni.cōmēto illius cañ.
Qm̄ si quidē motionē:q̄ quidā medicus veniēs addu/
cere militem regis cū eēt īfrigidat⁹ p̄uocauit ip̄z ad irā:
vt eius calor īcitaret̄:⁊ ista accidētia aīe multū facient
ad crises faciēdas:vt timor multum facit ad fluxū ven/
tris vel vrine.Et gaudiū ad crisiz per fluxū sanguis vel
per sudorē:vt dicit Auic.4.cañ.2.ca.p̄mo.

¶ Circa cōsiderationē medicinaꝝ alteratiuaꝝ tria sunt
notāda. Primo quot modis dicit̄ medicina alteratiua.
Secūdo q̄ medicina nō operat̄ in corpore humano ni/
si in determīato gradu ⁊ dosi:ideo ponēdi sunt gradus
⁊ doses medicinaruz. Tertio ponēde sunt medicine al/
teratiue cuiuslibet membri calidi frigidi humidi sicci.
¶ De primo dico q̄ medicina est duplex:quedā est sim
plex.alia est composita. Medicina dicit̄ simplex tripl'r
Uno modo quia hab3 vnam complexionez in qualibet
sui parte vt lactuca que est frigide cōplexionis in super/
ficie ⁊ in cētro:⁊ per oppositu3 est medicina composita:
que.s.hab3 diuersam complexionē in suis partib⁹:vt psi
liuz: qd̄ est frigidum in superficie ⁊ calidum in centro:⁊
caulis:qui ē frigidus in centro ⁊ calidus in sup̄ficie. Se
cundo modo dicitur medicīa simplex illa que nō appa/
ret sensui esse diuerse nature:vt arbor componitur ex ra
dicibus folys ⁊ fructibus. Tertio modo dicitur medi/
cina simplex que est talis qualis p̄ducitur a natura:⁊ sic
omnis medicina producta a natura est simplex. Et per
oppositum dicitur medicina composita que non est ta/
lis qualis producitur a natura:sicut medicine facte ab
arte:vt tyriaca ⁊ similia.

De secundo scilicet de gradibus sunt septem per ordinem videnda. Primo est notanduz quot modis dicit̃ gradus. Secundo quid est gradus: prout consideratur a medico. Tertio quot methas habet quilibet gradus. Quarto quare fuit necessariũ ponere medicinas in gradu. Quinto quot requirũtur ad hoc ꝙ aliqua medicina simplex vel composita ponatur in gradu. Sexto ponende sunt doses medicinarum. Septimo tradenda est ars graduãdi. ¶ De primo dicit̃ ꝙ gradus dicitur dupliciter. Uno modo generaliter. Alio modo specialiter. Gradus generaliter sumendo idez est qđ esse ẜm magis ⁊ minus. siue istud esse ẜm magis ⁊ minus dicat esse perfectiõis: sicut dicimus ꝙ essentia magis ꝑfecta est in gradu magis perfecto: siue illud esse magis vel minus dicat esse causalitatis: sicut dicimus ꝙ cause superiores sunt in gradu altiori ⁊ perfectiori q̃z cause inferiores: siue illud esse magis vel minus dicat esse cõmunicatum sicut dicimus: ꝙ genus est in gradu superiori: species in inferiori. Et aliquãdo extenditur nomen gradus ad locum ⁊ ad tempus: ⁊ sic dicimus: ille est in primo gradu ⁊ ille in secundo. ⁊ sic de alijs. ¶ Alio modo sumit̃ specialiter: prout est in q̃litatibus acquisitis per motum alterationis: vt in calido frigido humido ⁊ sicco. ⁊ sic de alijs. ⁊ sic gradus est terminus qualitatiuus: q̄ qualitas per gradum terminat̃. Et vt sic gradus potest sumi dupliciter. Uno mõ: vt consideratur a medico. Alio modo prout consideratur a naturali. ¶ Gradus ꝯsideratus a naturali est duplex. quidam est potentialis. alter actualis. potẽtialis est gradus in qualitate q̃zdiu qualitas est in acquiri: ⁊ tales sunt infiniti: quia mobile in quolibet instanti temporis acquirit vnum gradum potentialem: ẜm ph̃m. 8. physicoruz. ⁊ dicitur pro tanto potentiale: quia mobile quantum est ex parte motus est in potentia: vt in quolibet instanti tẽporis cesset a suo motu ⁊ habeat actu mutatuz esse. Sed gradus actualis est in qualitate pro quanto qualitas est in acquisito esse. ⁊ iste est vnus in vna qualitate: quia vltimus ⁊ per illum qualitas terminatur actu. ex quo patet: ꝙ tot sunt gradus actuales quot sunt qualitates in acquisito esse. ¶ Gradus v̊o vt consideratur a medico est terminus qualitatiuus excedens temperamentum potens facere mutationem in corpore humano notabilem. prima obuiatione manifeste vel occulte. Dicit̃ primo ꝙ est terminus qualitatiuus excedens temperamẽtum: quia medicina temperata non ponitur in gradu a medico. vlterius ponitur potens facere mutationez notabilem in corpore humano: quia medicus non curat de mutatione in alijs animalibus. Similiter ponitur notabilez: quia q̃uis quelibet qualitates possint mutare corpus humanuz: non tamen notabiliter ⁊ distincte ab alia. Ultimo ponitur in diffinitione occulte vel manifeste quantum ad primum graduz: ⁊ qualiter hoc intelligitur declarabitur infra manifeste. quantum ad secundũ gradum qui est sensu perceptibilis. ⁊ tertium qui etiam sensibiliter ledit. ⁊ quartum qui corrumpit. ¶ Ex quo sequitur ꝙ gradus potest quattuor modis nominari. s. terminus eleuatio excessus ⁊ distantia. dicit̃ terminus formaliter: quia formaliter terminat qualitatem: vt dictũ est. alijs tribus modis dicitur denomĩatiue: quod patet: naz terminus non est formaliter eleuatio nãe: ita prout est eleuatio: quia est causa eleuationis actio: q̄ illud est actio agentis causantis qualitatem: nunc est eleuare passio: quia gradus non est passio qualitatum eleuatio que est res eleuata: quia hoc est qualitates vel corpus ratione qualitatis. sed illud quod terminatiue ⁊ in esse actuali qualitas dicitur eleuata supra tẽperamentuz vel vna qualitas supra aliam: vt est distantia formaliter: sed illud quo qualitas distat a temperamento vel vna qualitas ab alia: ⁊ talis gradus ponitur reductiue in predicamento qualitatis.

Secundo est videnduz quid est gradus: vt cõsideratur a medico. ⁊ quattuor modis potest diffiniri. Primo sic ab antiquis. Gradus est excessus qualitatis sensu perceptibilis. Et sic obycit̃ contra diffinitionem: ꝙ non est bona: quia omnis bona diffinitio debet competere cuilibet contento sub diffinito: vt patet sexto topicorum. ⁊ tamen ista non competit primo gradui: quia primus gradus nõ est perceptibilis: vt dicit Auicen. primo cañ. fen secunda. doctrina secunda. summa ꝓma. capitulo decimoquinto. de his que proueniunt ex his que comeduntur ⁊ bibuntur. Respondetur tripliciter. Uno modo ꝙ quãdo auctores dicunt ꝙ primus gradus non est sensu perceptibilis intelligitur respectu aliorum graduuz: tamen in se ⁊ absolute est sensu perceptibilis. Uel aliter ꝙ primus gradus nõ est sensu perceptibilis manifeste: sed bene occulte ⁊ remisse. Istam diffinitionez non intendo reprobare: q̄ satis põt sustineri. ¶ Aliter diffinitur ab Alkindo in libello de gradibus quem fecit. Gradus est sexdecupla proportio ⁊ aliarum subnumeratarum ẜm proportionez duplam. continue procedens magister Alkindus ⁊ sui sequaces: vt magister Arnaldus de villa noua: dicunt ꝙ quantuz distat primus gradus a temperamento tñ distat vnus gradus ab alio. in temperamento est vna pars calidi ⁊ alia frigidi. Idẽ in qualitatibus passiuis: vt humi. ⁊ siccum. ⁊ est primus gradus: ideo primus gradus h̄z duas partes calidi ⁊ vnam frigidi. Et ideo secundus gradus debet habere quattuor partes calidi ⁊ duas frigidi: quia sunt duplum ad duo: sicut duo ad vnuz in primo gradu. Tertius vero gradus debet habere octo partes calidi ⁊ quattuor frigidi: quia octo sunt duplum ad quattuor. Et quartus gradus debet habere. 16. partes calidi ⁊ octo frigidi: quia. 16. sunt duplum ad octo: ⁊ fundatur totum in isto principio: quia gradus debet sequi augmentum naturale: ⁊ illud est duplum: vt declaratum est: quia primus gradus dicitur duplum respectu temperamenti: ⁊ illud est primum augmentum. ¶ Ista diffinitio salua correctione melioris iudicij est simpliciter falsa propter duo. Primo quia repugnat rationi. Secundo quia repugnat sensui. Qr repugnet rationi: probo tripliciter. Primo sic: quia in omni complexione mixti qualitates debent se habere adinuicem sicut vna pars. ⁊ ideo non habent proportionem ad faciendum vnam complexionem: ergo. maior patet. quia aliter non faceret vnam cõplexionem respectu vnius forme: videlicet: quia vna pars non habet resistentiam sexdecim partibus: immo statim corrumperetur: aut tantum posset resistere vna pars frigidi: quantum sexdecim calidi agerent. ⁊ per cõsequens due partes frigidi possent resistere quattuor calidi in secundo gradu: ⁊ quattuor octo in tertio gradu. ⁊ octo sexdecim in quarto gradu: quod est falsum. Et si aliquis dicat ad istam rationem ꝙ argumentuz concludit veritatem quantum est ex parte qualitatum de se: s3 alia forma substantialis mixti prohibet corruptionem illius partis: quia ligat missibilia adinuicem. non valet ista solutio: quia forma substantialis non ligat: nisi proportionem missibilium adinuicem. vnde missibilibus adinuicem repugnantibus non potest forma substantialis in materia introduci. Et propter hoc Auicen. dicit primo cañ. fen prima. doctrina secunda. caplo. 2°. sic.

⁊ oportet attendere virtutes: id est qualitates actiuas virtute passiuarum: equali distantia: id est proportione.

¶ Secundo hoc idem probo sic: si gradus distingueret̃ ꝺm ꝓportionē duplam: tunc quartus gradus non differret a tertio: sed hoc est falsum: igitur. añs patet. q2 secundus gradus est sensu ꝑceptibilis. ⁊ per experientiã videmus ꝙ si dupletur eius quãtitas mortificabit: vt si accipiatur aqua frigida eius frigiditas est sensu ꝑceptibilis. ꝙ si duplet̃ frigiditas aque mortificabit sensuꝫ tactus. hoc idem videmus in alys: vt in itinerãtibus in aere frigido: ⁊ tñ mortificatio est operatio quarti gradus. ⁊ debet̃ per eos tertio gradui cũ sit duplũ ad duo. minorē tenēt oēs. ¶ Tertio ad ideꝫ. quantum distat primus gradus a tēperamento tm̃ distat vnus gradus ab alio. sꝫ. 16. plus distat ab octo q̃ꝫ octo a quattuor. ⁊ quattuor a duobus q̃ꝫ duo ab vno: igitur. añs patet per eos: sꝫ minor tenet de se. ¶ Secũdo. diffinitio eorum est falsa: q2 repugnat sensui: qḋ pꝫ ad sensuꝫ: q2 videmus ꝙ si vni. ℥. aque calidissime addatur vna alia. ℥. aque frigidissime resultat temperamētũ. ⁊ si addat̃ alia. ℥. aque calidissime percipiet̃ eius caliditas remisse: ⁊ si addatur alia: iteꝝ tunc corrũpet sensum tactus. ⁊ sic sufficit ꝙ in tēperamēto sit vna pars calidi ⁊ alia frigidi: ⁊ sit in qualitatibus passiuis. ⁊ in primo gradu declarãdo in medicina calida: grã exēpli: sicut due partes calidi ⁊ vna frigidi. ⁊ in secundo gradu sicut tres partes calidi ⁊ vna frigidi. ⁊ ĩ tertio gradu sicut quattuor partes calidi ⁊ vna frigidi. ⁊ in quinto gradu: sicut. v. partes calidi ⁊ vna frigidi: nec valet eoꝝ fundamentũ quãdo dicunt: gradus debet sequi primuꝫ augmentũ naturale ꝯceditur: ⁊ quãdo dicũt ꝙ illud est duplum. dico ꝙ augmentũ in primo gradu ꝺm duplum est per accidens ꝓpter indiuisibilitatē vnius: q2 vnitas non potest diuidi ꝺm augmentũ per vnitatē per se: quia per se primus gradus addit vnitatē supra tēperamentũ: ⁊ ideo bene volo ꝙ secũdus gradus addat vnitatem supra primuꝫ: ⁊ tertius addat vnitatē aliam supra secũdũ. ⁊ quartus addat vnitatē supra tertium graduꝫ. ¶ Natura graduũ ꝺm Auerro. v. colliget. ca. vltimo est hec. s. ꝙ primo gradu sunt due partes vnius qualitatis ⁊ vna alterius. ⁊ ita primus gradus addit supra tēperamentũ vnam partē: q2 in tēperamento est vna pars vnius qualitatis ⁊ alia alterius. ⁊ in secũdo gradu sunt tres partes vnius qualitatis ⁊ vna alterius. Ita addit duas partes supra tēperamentũ: ⁊ vnam supra primũ gradum. Et in tertio gradu sunt q̃ttuor partes vnius qualitatis ⁊ vna alterius. Et ita addit tres partes supra temperamentũ: ⁊ vnã supra secundum gradum. Et in quarto gradu sunt quinq3 partes vnius qualitatis ⁊ vna alteri9: ⁊ ita addit quattuor partes supra tēperamentũ ⁊ vnã supra tertiuꝫ. Vbi gratia. in medicina ca. in primo gradu sunt due partes calide ⁊ vna frigida. ⁊ ideo se habet ad temperamentum in ꝓportione dupla: quia sunt duplũ ad vnũ. In medicina calida in secundo gradu sunt tres partes calidi ⁊ vna frigidi: ⁊ sic se habet in ꝓportione sexquialtera ad primũ gradum: q2 cõtinet tantũ quantũ cõtinet primus gradus ⁊ medietatē seu alterã partē eius. In medicina calida in tertio gradu sunt quattuor partes caliditatis: ⁊ vna frigiditatis. ⁊ ita se habet in proportione sexquitertia ad scðm gradum: q2 ꝯtinet tantũ quantũ secũdus ⁊ tertiam partē vltra. In medicina calida in quarto gradu sunt quinq3 partes calidi ⁊ vna frigidi. ⁊ ideo se habꝫ ad tertium gradum in ꝓportione sexquiquarta: q2 continet tantũ quantũ tertius ⁊ quartam eius partem ⁊ vltra. Et ista proportio que est in gradibus per additioneꝫ vnitatis seruat̃ in sonis ⁊ figuris. verbi gratia. in sonis si accipiatur vox temperatur ⁊ vocatur melodia: ⁊ addat̃ sibi vna vox. causabitur vna cõsonantia que vocat̃ dyapason: que se habet in ꝓportione dupla ad melodiam. ⁊ si addatur alia vox causabitur vna alia consonãtia que vocat̃ dyapente: que se habet in ꝓportione sexquialtera ad dyapason. Et si addat̃ alia vox causabit̃ alia consonantia que vocatur dyatessaron que se habet in proportione que vocatur sexquitertia ad dyapente. Similiter saluatur illa proportio in figuris. Nam ꝺm Euclidē primo sue geometrie ꝑma figura est triãgulus in quo sunt tres linee quibus si addatur quarta linea causabit̃ alia figura: ⁊ si iterum alia alia: ⁊ sic de alys.

¶ Tertio diffinitur gradus sic a magistro Arnaldo de villa noua: in libro queꝫ fecit de gradibus contra Auerroym specialiter sic. Gradus est eleuatio qualitatis complexionis supra temperamentum ad instantiam ⁊ distãtiam integram ⁊ declarat dictum suum. gradus est eleuatio qualitatis supra temperamentum: quia medicina temperata non ponitur a medico in gradu. dicitur qualitas complexionalis ad denotandum ꝙ qualitates prime: scilicet calidum frigidum humidum ⁊ siccum ponũtur in gradu primo ⁊ per se: ⁊ non qualitates secunde: sicut durum molle nisi per reductioneꝫ ad primas. sequitur ꝺm distantiam integram: ⁊ propter hoc gradus differt a methis: quia quilibet gradus habet tres methas ⁊ in prima ⁊ in secunda metha non est distantia integra ab alio gradu. Ista diffinitio potest reprobari quantum ad vnum: quia non ponitur in ea differentia gradus: vt consideratur a medico: que est mutare corpus humanũ manifeste aut occulte: que ponitur ab Auicenna primo cañ. fen. secunda. summa prima. capitulo quinto. de his que proueniunt ex his que comeduntur ⁊ bibuntur. ⁊ si volueris hoc sustinere possumus dicere ꝙ gradus sumitur dupliciter. Uno modo absolute secundum sui essentiam ⁊ sic datur diffinitio eius. Alio modo quantum ad sui effectum qui est mutare corpus humanum. ⁊ sic ab eo non diffinitur gradus.

¶ Quarta diffinitio gradus sumitur ex dictis Auicen. primo cañ. fen secunda. doctrina secũda. summa prima. capitulo quinto. de his que comeduntur ⁊ bibuntur. Et ex dictis Galieñ. quinto de simplici medicina. Gradus est eleuatio qualitatis complexionalis supra temperamentum ad iustitiam potens facere mutationeꝫ in corpore humano notabileꝫ manifeste vel occulte. ⁊ ista diffinitio est completa: quia indicat essentiã diffiniti ⁊ per eam differt a quolibet alio. quod patet: quia gradus est eleuatio supra temperamentum: ⁊ per hoc differt a medicina temperata que non ponitur in gradu. vlterius dicitur qualitatis eleuatio: quia gradus non est qualitas: sed terminus qualitatis. Sequitur complexionalis ad denotandum ꝙ qualitates prime primo ⁊ per se ponuntur in gradu. ⁊ secunda non nisi reductiue: ⁊ sic intelligit Auerroys quinto colliget. quoniaꝫ ponit qualitates primas ⁊ secundas in gradu. in capitulo vltimo dicit: manifeste vel occulte. i. remisse quantum ad primum gradũ. manifeste quantum ad secundum ⁊ tertium ⁊ quartuꝫ: iterum dicit potens facere mutationem in toto corpore humano: quia medicus non curat de mutatione que potest fieri in alys animalibus. Sequitur notabile: quia q̃uis quelibet qualitas in esse acquisito immutetur: nõ tamen notabiliter ab alio distincte: ⁊ ꝓpter hoc multe medicine sumuntur in eodem gradu apud medicũ.

Tertio est videndum de numero graduuꝫ. vꝫ. quot sunt gradus ⁊ quot methas habet quilibet gradus. de numero graduũ dico ꝙ possunt

distingui duplr. Uno mõ ſm ſui eſſentiaȝ abſolute. ⁊ ſic diſtinguit̃ ſm ꝓportionẽ duplã: ſm opinioneȝ magiſtri Arnaldi: ⁊ eſt ꝓportio numeroꝝ. vel per additioneȝ numeri ſm opiõnẽ Auerroys ⁊ meã: ⁊ eſt ꝓportio arithmetrica que fit per additionẽ quãtitatis: ⁊ diſtinguẽdo gradum: gradus eſſent infiniti: q2 in numeris eſt ꝓceſſus ad infinitũ addẽdo: vt dicit phs. 2° phyſicoꝝ. Alio modo diſtinguunt̃ ſm impreſſionẽ vel ĩmutationẽ quã faciũt in ſenſu tact⁹ corporis tẽperati: ⁊ ſic ſunt quattuor gradus: ⁊ nõ plures: neqȝ pauciores. Uocat̃ primus gradus qui nõ eſt ſenſu ꝑceptibilis: niſi reiteret̃: ⁊ dr̃ ſenſu perceptibilis reſpectu alioꝝ graduũ: vel q2 eius ſenſatio non eſt manifeſta ex eo: q2 ſi a ꝓportiõe primi gradus aliqd remoueret̃ nullo modo ſentiret̃. Secũdus gradus eſt ille qui eſt ſenſu manifeſte ꝑceptibilis: ſ3 tertius gradus eſt ille qui ſenſibiliter ledit. Quart⁹ gradus eſt ille qui corrumpit: ⁊ q2 vltra corruptũ nõ põt eſſe aliqua opatio in corpore humano, ideo nõ ſunt plures gradus apud medicum: ⁊ bene dicit in ſenſu tactus corporis tẽperati: q2 per ĩpreſſionẽ vel ĩmutationẽ: quam in eo faciũt gradus diſtinguit̃: ⁊ etiaȝ menſurat̃. Et ideo remoueret̃ opinio quorũdaȝ dicentiũ ꝙ multe medicine ſunt calide in q̃rto: ⁊ frigide: que non corrũpunt corpus humanũ: ſicut piper ⁊ alliũ: ⁊ ſilia. Nam l3 non corrũpant corpus humanuȝ: q2 hoc debet̃ veneno ſenſibiliter. ſimpliciter tñ corrumpunt ſenſuȝ tactus: q2 reſpectu iſtius ducunt̃ in gradu. Nam calidum frigidum humidũ ⁊ ſiccuȝ ſunt obiecta ſenſus tactus ſm ꝙ dicit phs. 2. de anima.

Circa methas ſunt duo videnda. Primo qd eſt metha. Scdo quot methas habet quilibet gradus. ¶ Metha diffinit̃ ſic. Metha eſt pars gradus p̃me qualitatis que in cõplexionatis in gradu reperit̃ faciens operationẽ ſui gradus infra queȝ ꝯtinet̃ differẽs ab omni alia parte gradus ſui ſm diſcretam in ſenſu tactus ĩmutationẽ. Et iſta diffõ declarabit̃ in diffõne earum. ¶ De numero metharũ ſunt due opiniones. Cõis opinio vſqȝ ad hodiernũ diem eſt ꝙ quilibet gradus habet ſoluȝ tres methas. ⁊ hoc ꝓbat̃ dupliciter rõne. Primo ſic: ſicut eſt de ſupficie: ita debet eſſe de gradu: ſed ita eſt de ſupficie ꝙ quelibet h3 tres partes. g° quilibet gradus h3 tres methas. añs p3: q2 ſicut ſuperficies habet latitudinẽ: per quã differt a linea: ſilr gradus h3 in ſe latitudinem: q2 cõtinet in ſe multos gradus naturales. minor patet: q2 ſuperficies habet duo extrema ⁊ mediũ. ergo eodem modo gradus medicinalis h3 tres partes. ſ. primam vltimã ⁊ mediam. Secũdo ꝓbo ſic: in omni motu in quo eſt intẽſio vel remiſſio ſit motus a diminuto ad augmentuȝ per mediũ: ſed in gradu medicinali eſt h⁹. ergo in eo erunt tres partes. videlicet remiſſa: vt in prima metha intenſa: vt in vltima ⁊ media. ſ. in reſpectu. Añs patet. 5° phyſicoruȝ. ⁊ minor: q2 gradus h3 magnam latitudinẽ. ¶ Alia eſt opinio noua alioꝝ ponẽtium ꝙ quilibet gradus neceſſario habet quattuor methas. ⁊ probat̃ duplici rõne. Primo ſic. ſicut ſe h3 qualitas ad gradum: ita ſe debet habere gradus ad ipſas methas: ſed qualitas h3 quattuor gradus. ergo gradus habebit quatuor methas. Añs p3 per ſile: q2 ſicut qualitas ſm ſui latitudinem habet gradus: ita gradus ſecunduȝ ſui latitudinem comprehendit methas. minor patet per oẽs. ¶ Scdo arguit ſic: tot ſunt methe quot neceſſario requirunt̃ ad hoc ꝙ aliqd attingat finẽ ſuũ. Sed quattuor requirunt̃ ad hoc ꝙ aliqd attingat finẽ ſuum. g° ⁊c̃. Añs p3. q2 finis ĩponit neceſſitatẽ his que ſunt ad fineȝ: vt dr̃. 2° phyſicoꝝ. minor p3 intuẽti finẽ medici. ſ. in ꝯſeruatione ſanitatis ⁊ curatione egritudinis. ⁊ primo in cõſeruatione ſanitatis: qm̃ quelibet cõplexio habet quattuor etates: vt dicit Auic. 1. cañ. fen. 1. do. 3. ca. de complexionibus etatum. accipiat̃ ergo aliqua complexio lapſa in aliquo gradu: vt complexio ca. hu. ⁊ hu. in p̃mo gradu ſi conſeruetur in oĩbus etatibus conſeruabit̃ per ſuum ſimile in eodem gradu quattuor modis diuerſificatur. aliter non cõſeruaretur diſtincte in qualibet etate. ⁊ ſic ille gradus habebit quattuor partes notabiliter diſtinctas. Similiter ⁊ hoc declaratur in curatione egritudinis: qm̃ quelibet egritudo ſalubris habet quattuor tẽpora. ſ. principium augmentũ ſtatum ⁊ declinationẽ. Accipiatur ergo aliqua egritudo in aliquo gradu: vt vbi gratia. morbus calidus in primo gradu ſi curet̃ curabitur ꝑ ſuum ꝯtrarium in equali gradu habẽs notabiliter quattuor differẽtias ſeu diuerſitates ſm quattuor tp̃a morbi. ⁊ per medicinã frigidã in primo gradu. tunc talis gradus habebit quattuor partes vel quattuor methas: qđ idem eſt. Et iſti reſpõdẽt ad rões prime opinionis. Nota tñ ꝙ gradus poteſt ſumi dupliciter. Uno mõ inquantum h3 latitudinẽ: vel inquãtum in eo poteſt fieri mot⁹ a remiſſo ad intẽſum per medium. ⁊ ſic quilibet gradus habet tres methas: vt probant argumẽta. Alio modo ſ3 impreſſioneȝ quã facit gradus in corpore humano. ⁊ ſic q̄libet gradus q̃ttuor h3 methas: vt declaratũ eſt.

¶ Ego teneo tñ me cum prima opinione tenente ꝙ ſolũ ſunt tres methe in quolibet gradu. Et reſpondeo ad rõnes ſecũde opinionis. ¶ Ad primaȝ quando dr̃. ſicut ſe habet qualitas ad gradũ. etiã dico ꝙ eſt ſimile ⁊ diſſimile. Simile eſt in hoc ꝙ ſicut qualitas cõparatur ad gradus: ita gradus ad methas: ſed diſſimile: q2 qualitas habet maiorẽ latitudinẽ q̃ȝ gradus: quia h3 quattuor operationes ſm quattuor gradus. Et gradus nõ habet niſi vnam. ⁊ ideo plures ſtationes notabiles poteſt ſuſcipere qualitas q̃ȝ faciat gradus apud medicum. ſicut patet de primo gradu: cuius operatio non eſt ſenſu perceptibilis ſi habet plures partes ſeu methas q̃ȝ tres nullo modo ſm vnam percipi poteſt. ¶ Ad ſecũdum quando dr̃ tot ſunt methe ⁊c̃. concedo maiorem. ⁊ nego minorẽ. Et ad probationem: primo de regimine ſanitatis: cum dicitur quelibet complexio habet quattuor etates. cõcedo. tamen ꝙ complexio lapſa ſit in vno ⁊ eodem gradu. in omnibus quattuor etatibus: cum prima etas ſit multuȝ humida: ⁊ vltima multum ſicca: ⁊ ideo bene volo ꝙ cõplexio lapſa in aliquo gradu ſm ꝙ ſibi debetur in quacũqȝ etate ſit conſeruetur per ſibi ſimile in effectu in eodem gradu ⁊ in eadem metha. aliter ſequeretur ꝙ prima metha diuideretur in quinqȝ methas notabiliter diſtinctas. Nam gradus non diſtinguitur penes etatem: ſed penes immutationem quaȝ facit in ſenſu tactus corporis temperati. ¶ Ad aliam probationem: dico ꝙ verum eſt. non tamen diſtincte penes eſſentiam morbi: ſ3 penes digeſtionem materie vel accidentis. ideo poſſet eſſe morbus quantum ad eſſentiam in omnibus quattuor temporibus eius. nec eſt neceſſe ꝙ morb⁹ ſit in eodem gradu in omnibus temporibus eius. immo poteſt eſſe eſſentia in aliquo gradu in principio. ⁊ in alio gradu in ſtatu eius. Ideo bene volo ꝙ morbus in quocunqȝ tẽpore ſit: ⁊ in quocũqȝ gradu: ⁊ in quacunqȝ metha curet̃ per ſibi contrarium in equali gradu ⁊ metha.

Quarto videndum eſt quot requirũtur ad hoc anteq̃ȝ: vt medicina ſiue ſimplex ſiue compoſita ponat̃ in gradu. Dico primo ꝙ requirit̃ ꝙ cognoſcatur impreſſio ſiue mutatio quã facit in corpore humano tp̃ato. ⁊ iſta cognitio depẽdet ex duobus p̃ncipijs ad certiorẽ cognitionẽ que

habentur per experimenta. Quinq3 ↄditiones requirũ-tur. q̃uis Auic. ponat septe3 in scđo cañ. tractatu primo. ca. z. Ego tñ reducã eas ad quinq3. ❡ Prima ↄditio est ꝙ medicina sit denudata a quacũq3 qualitate extranea. nã q̃uis euforbiũ sit calidũ in quarto gradu. tñ per lon-geuam vicinitatẽ cũ cãphora posset ĩfrigidari. ❡ Scđa ↄditio est: ꝙ experiat̃ in corpore habẽte egritudinẽ sim-plicem: qꝛ si experiat̃ in corpore habente egritudinẽ cõ-positã non habetur certa cognitio gradus. Dato adhuc ꝙ talis cõpositio egritudinis esset cu3 sua materia: dum tñ materia ꝛ egritudo ↄrient̃ in qualitatibus. verbi gra-tia. si agaricus administret̃ in fe. flegmatica: ĩfrigidabit euacuãdo materiã. ꝛ tñ est calidus. ❡ Tertia ↄditio est ꝙ medicina administret̃ primo in parua quãtitate. ꝛ po-stea in maiori: vt sciatur certa ꝛ determinata quantitas medicine in qua exercet sua3 operationem. ❡ Quarta ↄditio est: vt sciatur ꝛ cognoscatur quẽ effectu3 facit per se. ꝛ quẽ per accidẽs: ꝛ hoc sciet̃ per operationẽ qua3 fa-cit si in pn° sue mutationis ↄtinuet̃. nã aliqua medicina facit effectũ per accñs in pn°. ꝛ effectũ per se in fine. ver-bi grã. aqua calida in pn° sue mutationis calefacit. ꝛ tñ in fine infrigidat. Ideo non d3 dici calida: sed ṽtualiter frigida. ❡ Quinta ꝛ vltima ↄditio est ꝙ experiet̃ in cor-pore humano tẽperato. nam respectu talis corporis me-dicina est in gradu. Et si experiat̃ in corpore lapso d3 sci-ri: quãtus est lapsus talis corporis a tẽperamẽto. Et si sit lapsu3 tale corpus a tẽperamẽto ad vnũ gradũ in calidi-tate d3 ei administrari medicina frigida in pmo gradu. ꝛ si ipsu3 reducit ad tẽperamentũ cognoscit̃ ꝙ talis me-dicina est frigida in primo gradu. Et notãter dixi in cor-pore humano: qꝛ medicina que est calida respectu hoĩs est frigida respectu alteri⁹ aĩalis: vt reubarbaꝝ ad hoĩe3 est calidũ: tñ cõparatũ ad equũ est frigidũ. vt ponit Aui. primo cañ. tractatu primo. ca. z.

❡ Cognitio aũt gradus ꝺm iudiciũ qđ habet̃ rõne sumit̃ ex quattuor. Primo ex facili ꝛ difficili sui alteratiõe: qꝛ illa medicina que citius calefacit corpus humanu3 sup-posita eq̃litate in suba est calidior. Et illa que citi⁹ infri-gidat est frigidior. Et bene dico supposita equalitate in suba: qꝛ res que est rare sube: supposito ꝙ sit frigida citi-us calefacit: vt p3 de stupa ꝛ palea. Et ecõtrario ẽ de me-dicina spisse sube: qꝛ posito ꝙ sit calida tardius tñ cale-facit. vt p3 in pipere. ❡ Scđo modo sumit̃ cognitio gra-dus medicine ex sapore: qꝛ medicina acuti saporis vel amari vel salsi est calida. ꝛ magis illa que est acuti sapo-ris. deinde amari: post salsi. q̃uis Auerroys. 5. sui coll̕. c. de cõpl̕one medicinaꝝ ꝛ ciboꝝ per sapores dicat ꝙ ali-qñ sapor amarus fundat̃ in suba frigida: vt declarat in opio. Sed medicina saporis põtici vel stiptici vel aceto-si vel insipidi est in suba frigida. ❡ Tertio sumit̃ cogni-tio medicine ex odore acuto. Nã medicine hñtes odorẽ acutũ oẽs sunt calide: vt muscus ambra: ꝛ silia. Et bñ di-co odorẽ acutũ: qꝛ sunt alique medicine que habẽt odo-rem suaue3 ꝺm iudiciũ sensus que sunt frigide: vt viole nenuphar cãphora: ꝛ silia. Sed medicine habẽtes odo-rẽ stipticũ põticũ sunt frigide. tñ aliqñ est error in cogni-tione gradus per odorẽ ꝓpter diuersitatẽ partium me-dicine: vt p3 de rosa que h3 odorem fortẽ ratione partiũ calidarũ que sunt in sup̲ficie earum. tñ sunt ab oĩ modo frigide: qꝛ partes cẽtrales rõne: quaꝝ dicunt̃ frigide: do-minant̃ partibus sup̲ficialib⁹ que sunt calide. ❡ Quar-to ꝛ vltimo sumit̃ cognitio ex colore. na3 color alb⁹ fun-datus in suba humida causat̃ a frigido: vt p3 de niue gla-cie ꝛ muliere. s3 color albus fundat⁹ in suba sicca causat̃ a calido: vt p3 de calce. per oppositũ color niger fundat⁹ in suba humida causat̃ a calore: vt p3 de lignis viridib⁹. Sed fundat⁹ in suba sicca causat̃ a frigido: vt p3 in me-lãcolicis. Et cã est: qꝛ calor agẽs in humidũ h3 denigra-re: ꝛ agẽs in siccũ h3 dealbare. Frigiditas agẽs in humi-dum h3 dealbare. ꝛ agẽs in siccu3 h3 denigrare: vt ponit Auic. pmo cañ. fen. pma. doctrina q̃rta de humorib⁹. ca. pmo. Sed in iudicio ex calore aliqñ est error ꝓpter duo. Unum est cõmixtio diuersoꝝ adinuicẽ. ṽbi grã. si eufor-biu3 administret̃ cũ lacte: q̃tu3 ẽ ex parte caloris totu3 cõpositũ d3 iudicari frigidũ. ꝛ tñ est calidũ. Dum tñ suf-ficiẽs quãtitas euforby apponat̃. Scđm est diuersitas partiũ medicine: vt p3 de rosis quãtum est ex parte colo-ris debẽt iudicari calide. ꝛ tñ sunt frigide rõne partium cẽtraliu3. ꝛ oĩa ponunt̃ ab Auic. z. cañ. tractatu pmo. c. 3.

❡ Sed ad hoc ꝙ medicina calida ponat̃ in gradu dece3 ↄditiones requirunt̃. ❡ Prima est: vt medicine simpli-ces eam cõponentes eligant̃ meliores in genere suo: vt melior lactuca: melior endiuia. ꝛ sic de alijs. ❡ Secũda conditio est: ꝙ tales medicine simplices ex debito loco sint collecte. imo si esset pol̕e ex regione tẽperata: qđ p3: qꝛ herbe collecte in locis siccis magis declinãt ad calidi-tate3. in locis humidis magis ad frigiditatẽ. ❡ Tertia ↄditio est ꝙ tales medicine colligant̃ in tp̃e sue integri-tatis ꝛ p̲fectionis nõ citra nec vltra siue tales medicine sint ex plãtis: vt sunt radices virge folia flores fructus. ꝛ gũmi. ex mineralib⁹: vt lapides siue ex animalibus: vt sunt mẽbra ꝛ sup̲fluitates. Nam si citra tẽpus p̲fectiõis colligant̃ non habebũt ṽtutem sufficientem. Et si vltra amittẽt de ṽtute. ꝛ ꝓpter hoc Auic. scđo cañ. tractatu p-mo. ca. vltimo dicit: ꝙ de medicina antiqua requirit̃ du-plum ponderis. ❡ Quarta cõditio est ꝙ vna medicina simplex nõ corrũpatur ab alia. ꝛ ꝓpter hoc anacardi nõ debent cõmisceri cum carne tyri: quia eam corrumpũt. ❡ Quinta ↄditio est. ꝙ seruetur debitus ordo decoctio-nis ꝛ infusionis talium medicinarum si sint medicine que debent decoqui vel infundi. verbi gratia. primo de-bent decoqui radices: postea herbe vtplurimũ. Et ideo dico vtplurimũ: quia alique herbe indigent modica de-coctione. vt endiuie: capilli vene. ꝛ similia: post semina: post flores. gũme aute3 magis indigent infusione q̃3 de-coctione. ❡ Sexta conditio est ꝙ conseruetur debitus modus tritionis infusionis ꝛ decoctionis medicinarũ. Nam medicina que grosso modo debet teri: vt dyagri-dium ꝛ reubarbarũ si subtiliter teratur amittet de vir-tute. Et si medicina que subtiliter debet teri grosso mo-do teratur inducet nocumentum: vt pulpa colloquinti-de grosso modo trita induceret nocumentum in stoma-cho. Similiter si parum decoquerentur vel infunderẽ-tur medicine non haberent virtutem sufficientem: ꝛ sic nimis amitterent de virtute. ❡ Septima conditio est. ꝙ talis medicina composita ministretur in debita dosi: quia nulla res facit perfectam operationem: nisi in debi-ta quantitate: ꝛ hoc dicet̃ infra. ❡ Octaua conditio est. ꝙ expectet̃ tempus fermẽtationis talis medicine cõpo-site: qꝛ gradus medicine composite resultat ex actione ꝛ passione medicinarũ simpliciũ. ❡ Nona cõditio est. ꝙ seruetur in loco cõpetenti: qꝛ locus cõpetens conseruat ne corrũpatur. vt dicit Aristo. 4°. physicoꝝ. ❡ Decima cõditio est. ꝙ talis medicina administret̃ tempore con-uenienti ꝛ ordine debito: qꝛ si medicina administret̃ tẽ-pore quo corpus esset nimis repletum vel nimis inani-tum non faceret operationẽ debitam. vel si administra-retur prius vel posterius q̃3 deberet.

Quinto est videndũ quare est necessarium medi-cinas poni in gradu. Dico ꝙ fuit necessa-

rium medicinas simplices poni in gradu ꝓpter egritudines simplices remouendas. Quia ad sanitatē ꝯseruādam non est necessaria medicina pura. nam sanitas conseruatur per applicationē ꝯuenientē sex rerum nō naturaliuz. nec ita pura est necessaria ad permutādum sanitatem ad melius: sed hoc fit in longo tēpore cuz cibis cōtrarys illi cōplexioni: vt dicit Gal. 3. tegni. ca. z. Utilitas vō vtrorumqȝ. ¶ Sed ad hoc ꝙ medicina ipsa simplex remoueat egritudinem simplicē tres cōditiones requiruntur. Prima est ꝙ illa medicina sit eleuata aliqualiter in gradu contrario ipsi discrasie: vt dicit Gal. z. tegni cañ. illo. Uelut si ita accidat. Secūda conditio. ꝙ talis medicina sit cōfortatiua membri in quo morbus est: qꝛ sublimioꝛ intētionum est illa que sumitur a virtute: vt dicit Gal. primo regi. acutorum cōmento illius cañ. Si antiquus cibus. Tertia ꝯditio est ꝙ talis medicina simplex specialiter respiciat illud mēbruz: quia aliter ratione qua iuuaret vnum mēbruz noceret alteri. Et propter hoc endiuia valet in caliditate epatis: quia infrigidat ⁊ ꝯfortat ipz rōne stipticitatis ⁊ ꝓprietatis respiciētis ipz. ¶ Sed septez sunt cause principales: quare medicina cōposita ponitur in gradu. Prima est compositio egritudinis siue sit composita ex egritudinibus: siue ex egritudine cum sua causa: vel egritudine cum suo accidente: vt dicit Gal. iy. tegni cañ. illo. Si ergo cōposita. ⁊ hoc fit vt cuilibet istorum sit vtilis ista medicina: vt declarabitur infra. ¶ Secunda causa est debilitas medicine ad egritudinem remouendaz. verbi gratia. si sit aliqua egritudo calida in prima metha tertij gradus. ⁊ nō inuenitur aliqua medicina frigida equaliter eleuata ꝫm plus vel minus. si est plus eleuata indiget medicina calida eam deprimente. Si minus indiget medicina frigida eā eleuante. Tertia causa est malicia medicinaruz simpliciū: sicut quando de natura sua inducunt nocumentum in membro. vel quando sunt amari saporis vel horribilis odoris natura abhorret. ⁊ propter hoc ponitur mel vel zuccarum in medicinis: quia natura non retinet res horribiles nisi cum difficultate. Exempluz primi est in dyagridio: quia inducit nocumentū in stomacho. ergo additur sibi mastix que confortat stomachum. ⁊ sic de alys. ¶ Sexta causa est mēbroruz diuersitas. verbi gratia: si mala cōplexio calida sit in stomacho ⁊ nō in epate ⁊ administretur medicina frigida: oportet addere aliquam medicinam respicientem stomachum que retinet ipsaz in stomacho: vt mēta ⁊ sibi similes. ¶ Quinta causa est velox resolutio medicine. ⁊ propter hoc cum medicinis calidis ⁊ subtilibus administratur opium ⁊ oleum balsami ⁊ cera. ¶ Sexta causa est penetratio medicine ad locum determinatuz. ⁊ propter hoc in trociscis de camphora administratur crocus. q̄uis sit calidus vt dirigat ad cor. Nam prima virtus segregatiua ipsos separat et dissoluit: vt dicit Auic. v. cañ. ca. primo. Similiter cum medicinis diureticis administrentur cantarides: vt ducat eas ad vesicam. ¶ Septima causa est proprietas diuersitatis ipsius medicine. verbi gratia. camomilla habet virtutem resoluendi ratione partis calide que est in superficie. ⁊ habet virtutem stipticam ratione partium que sunt in centro. Et quando indigemus stipticis ⁊ nō resolutiuis admiscemus ei aliquas medicinas frigidas stipticas: vt pauca roꝫ. vt virtus stiptica confortetur ⁊ prohibeatur resolutiua.

Sexto est videndum de dosi medicinarum: de quo sunt duo vidēda in generali. Primo quid est dosis prima cuiuslibet medicine. secundo quid est dosis secūda. ¶ Ad primam est dicenduz ꝙ dosis prima medicine est certa quantitas ꝫm quā efficit operationē gradus alicuius in corpore humano. Et causa est ꝙ vnumqdqȝ agens naturale ⁊ artificiale determinatū est ad minorē: vt dr̄ ꝑmo physicoꝝ. ꝙ est deuenire ad minimā carnem. Et secūdo de anima dicit: ꝙ omniuz natura existentiuz impositus est certus terminus sue magnitudinis ⁊ augmenti. nam q̄uis medicina inquantum continuuz sit resolubilis in infinitum. tamen non vt naturale: sed vt compositionē habens. immo si in minori quantitate administraretur non faceret operationē gradus. Et bene dicitur gradus quia operatio absolute in plus se habet q̄ȝ operatio gradus. nam gradus magnā habet latitudinem: vt dictum est supra. ¶ Ex quo patet cum medicina non ponat̄ in gradu nisi ꝫm primam dosim. Solutio illius opinionis vtrum quantitas augmentet ⁊ diminuat gradum: iam oportet ꝙ non per se: quia prima dosi sub qua medicina ponitur in gradu non augetur nec diminuitur. Similiter quia quantitas per se non est principiū operationis: sed bene per accidens: qꝛ ad augmentationē quātitatis ceteris paribus: sequit̄ additio in qualitate que est per se causa operationis. verbi gratia. si due partes aque calide coniungantur. magis est de caliditate in toto q̄ȝ in vna sola parte. ⁊ licet augmentetur operatio non ꝓpter hoc augmentat̄ gradus. ⁊ causa est: qꝛ operatio non procedit a gradu nisi ꝫm primā dosim: nec gradus formaliter distinguit̄ per operationē: sed per additionez vnius ꝫm Auerroym: vel ꝫm proportionez duplaz ꝫm opinionez Alkindi. ¶ Aliter dicit magister Arnaldus ꝙ quātitas non augmentat operationē intensiue: sed bene extensiue. ideo non augmētat gradum. Sed illud iudicio meo nihil est dictum: qđ patet experiētia ⁊ ratione ⁊ auctoritate. experientia sic: quia videmus ꝙ aliquid ignis in aliqua distantia calefacit: ⁊ maioꝛ ignis in eadē distātia cōburet ipsum. Similiter patet per Gal. nono de ingenio sanitatis. ca. de cura sinoche per flobothomiaz dicit: ꝙ flobothomia refrigerat. ⁊ sic diminutio sanguinis in quantitate est causa infrigidationis. ¶ Ratione sic: vbi est maioꝛ v̄tus: ibi est maioꝛ operatio intēsiue. Sed vbi est maioꝛ quantitas ceteris paribus est maioꝛ virtus. ergo. maioꝛ patet: quia intēsio operatiōis vel diminutio non fit: nisi ꝫm ꝙ virtus est fortis vel debilis. Cū omnis operatio a virtute procedat. vt dicit Auic. primo cañ. fen. prima. doctrina sexta. ca. ꝑmo. minoꝛ patet per Auerroym. v. colliget. ca. vltimo. Et patet etiam in exēplo. vt si accipiantur due. 3. piperis quelibet ad partem: caliditas que est in vna non est in alia. ⁊ ideo si coniungant̄ erit plus de caliditate in toto q̄ȝ in vna sola parte. ¶ Scđo est videndū in generali que est dosis ꝑma medicinaꝝ. Aliqui dicūt: vt dr̄ in viatico seu in viridario supra antidotariū. ꝙ prima dosis medicine que est in primo gradu est. 3. iy. Et dosis prima que est in secundo gradu sunt. 3. y. Et dosis ꝑma que est in tertio est. 3. i. Et dosis ꝑma que est in quarto gradu est. 3. i. Et cū hoc addūt ꝙ illud qđ facit. 3. i. in medicinis puris facit. 3. i. in medicinis cibalibꝰ vel cibis medicinalibꝰ. Exēplū in vino. vinū est calidū ⁊ siccū i scđo gradu. iđ sua ꝑma dosis sūt. 3. due: qꝛ est medicina cibalis. Silr̄ dicunt ꝙ medicina cibalis nō pōt se extēdere vsqȝ ad tertiū vel q̄rtū graduz. ¶ Et ista nō pōt stare: qđ declaro auc̄tatibꝰ. ⁊ rōne. Primo rōne sic. ipoſ̄e est q̄litates actiuas ⁊ passiuas medicinā subtilē ⁊ grossaz: rarā ⁊ densam applicataz ab extra ⁊ ⁊ ab intus exercere in eadem qualitate suas operatiōes. ergo non potest esse in dosi determinata omnium medicinarum existentiuz in vno gradu. antecedens patet

quia aliarum virtutū sunt tam qualitates actiue q̃ passiue in operando. ⁊ medicina fundata in subtili substantia plus q̃ grossa vtplurimum ⁊ in minori quātitate potest operari: quando applicatur ab intus q̃ quando applicatur ab extra. consequētia tenet de se. Similiter patet auctoritatibus doctorum: quia Auic. in secundo cañ. tractatu secundo. capitulo de euforbio. dicit ꝙ quantitas in qua euforbiū corrumpit sunt duo aurei. s. ʒ. ij. Similiter quarto cañ. fen. sexta. de venenis dicit: ꝙ quantitas in qua opium corrūpit sunt due. ʒ. Et cū ambe sunt in quarto gradu. ergo dosis prima quarti gradus nō est vna. vt ipsi dicebant: ⁊ sic de alijs. Hoc patet de medicina tertij gradus. Nam ysopus est calidus in tertio gradu. ⁊ tamen s̄m Joannem hebēmesue secundo suorum vniuersalium dosis eius in puluere sunt. 8. ʒ. ⁊ ista dosis tertij gradus non est. ʒ. i. ⁊. 5. vt ipsi ponebāt: ⁊ sic de alijs Similiter s̄m ꝙ dicunt est falsum quando dicunt ꝙ illud qd facit. ʒ. i. in medicinis puris facit. ℥. i. i medicinis cibalibus: quod patet experientia. Nā videmus in estate comedere de lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ similibus in magna quantitate. ⁊ tamen non faciunt illam operationē. Similiter tertium est falsum quando dicunt ꝙ medicina cibalis non potest se extendere ad tertium ⁊ quartū gradum: vt patet de portulaca que est medicina cibalis: ⁊ tamen est frigida in tertio gradu. Similiter pruna est medicina cibalis. ⁊ tamen est humida in tertio gradu.

¶ Aliter est dicendum. pro cuius euidentia est sciendū ꝙ dosis debetur medicinis laxatiuis. ⁊ debetur medicinis operantibus a tota proprietate. ⁊ debetur venenis. ⁊ debetur medicinis tyriacalibus seu remouētibus venena. ⁊ debetur medicinis curatiuis egritudinum particularium membrorum: ⁊ debetur medicinis simplicib⁹ ⁊ compositis alteratiuis. doses medicinarum laxatiuarum ponuntur a Joanne hebēmesue secundo suorū vniuersalium. Doses venenorum ponuntur ab Auic. quarto cañ. fen. sexta de venenis. Doses medicinarum tyriacalium seu remouentium venena ponuntur ab Auic. in eodem loco. Sed doses medicinaꝝ ponuntur ab Auic. quinto cañ. nec est melior modus tractandi doctrinam de dosibus q̃ experientia auctorū: quia sola ratione inueniri non possunt. Et ideo ad sciendum doses medicinarum recurrendum est ad auctores. Nam dosis cuiuslibet gradus s̄m diuersitatem medicinarum magnam habet latitudinem: vt patet in eisdem: quoniā non omnes medicine existentes in eodem gradu habent eandē dosim. Doses medicinarum simplicium: vtplurimum auctores exceptis medicinis curatiuis egritudinū simplicium. quarum doses ponuntur in tertio cañ. in duobus capitulis: vt dicit Auic. in alchite docet administrare succi cala. ℥. i. Et causa quare auctores non posuerint doses medicinarum alteratiuarum simplicium potest esse triplex. Una quia non sunt tanti periculi: sicut sunt alie: posito ꝙ administrantur in debita dosi. Secunda causa est: quia per frequentem earum administrationē in parua quantitate potest compleri earum operatio: qd non est in alijs: vt in medicinis laxatiuis ⁊ venenis in quibus requiritur certa ⁊ determinata quantitas ad sui operationem. Tertia causa potest esse: quia tales medicine cognoscuntur per saporem odorem ⁊ colorem ⁊ facilem ⁊ difficilem alterationem earū in quibus nō est certitudo s̄m ꝙ dicit Auicen. secundo cañ. tractatu primo. capitulo tertio. Et idem dicit Auerroys. v. coll. capitulo septimo. de cognitione medicinarum. Itē possunt cognosci per viam rationis ⁊ experimenti. ¶ Sed modo restat vnum dubium circa dosim medicinarum: quare in medicina composita non semper ponūtur medicine simplices in sua dosi integra: sed aliquando plus ⁊ aliquando minus. Dico ꝙ aliquando ponitur minus duplici de causa. Una est pluralitas componentium ⁊ est necessaria parua quantitas medicine composite. Nā componentibus existentibus pluribus si quelibet poneretur in sua dosi integra necessario esset magna quantitas medicine composite. Secunda causa est similitudo componentium. Nam si accipiantur due doses medicinarum similium facient quod faceret vna dosis integra vnius illarum medicinarum. Uerbi gratia: si media dosis mellis ⁊ media dosis masticis coniungantur totum calefaceret in secundo gradu. Similiter est duplex causa: quare aliquando ponitur plus de medicinis simplicibus in medicina composita q̃ sit dosis earum. Una causa est paucitas componentium: ⁊ est necessaria magna quantitas medicine: quia componentibus existentibus paucis: nisi poneretur plus de eius q̃ sit dosis earū: necessario quantitas medicine esset parua. Secunda causa est contrarietas componentium adinuicem: quia tūc vna medicina simplex corrumperetur ab alia. Ideo ponitur plus de qualibet illarum: quantumcunq̄ fiat corruptio remaneat operatio cuiuslibet medicine. ⁊ ista sufficiant de dosibus in generali.

Septimo ⁊ vltimo

tradenda est ars graduandi medicinarū compositarum s̄m opinionem Alkindi ⁊ Auerroys. dico ꝙ ars graduandi s̄m opinionem Alkindi est talis ꝙ medicina composita debet resolui in medicinas simplices componentes eam: ⁊ ꝙ medicine calide ponūtur ad vnam partem: ⁊ medicine frigide ad aliam partē: ⁊ medicine humide ad aliā partē: ⁊ medicine sicce ad aliā. ⁊ sic faciunt vnam tabulam quadrimēbrem ⁊ quelibet illarum debet poni in suo gradu. ⁊ postmodū quilibet gradus debet diuidi siue resolui in suas portiones vincentes ⁊ victas: ita ꝙ quelibet portio debet poni ad suā partem: vt portio calidi ad suam partem: frigidi ad suā: ⁊ humidi ad aliam: sicci ad aliam: ⁊ tunc considerandū est in qua proportione habēt se portiones calide cū frigidis ⁊ humide cū siccis. ⁊ si se habeāt in ꝓportione dupla talis medicina est in primo gradu s̄m portiones vincentes. ⁊ si non se habeant in proportione dupla: sed inter equale ⁊ duplum: erit talis medicina circa finem primi gradus in aliqua metha. Si vero se habeat in ꝓportione quadrupla erit talis medicina perfecte in. 2. gradu: ⁊ si non habeat se sic: sed inter duplum ⁊ quadruplū erit talis medicina circa finē scdi gradus in aliqua metha. Si v̄o tales ꝓportiōes vincētes ad victas se hēant in octupla ꝓportione erit talis medicina ꝑfecte in. 3. gradu. ⁊ si non se habeant sic: sed inter octuplum ⁊ quadruplum erit talis medicina circa finē tertij gradus in aliqua metha. ⁊ si tales portiones vincentes se habeant ad victas in sexdecupla ꝓportione erit talis medicina perfecta in quarto gradu. Si vero inter octuplam ⁊ sexdecuplam erit circa finem quarti gradus in aliqua metha. ⁊ si volumus scire in qua metha est: debet resolui tota latitudo illius gradus in tres partes equales: ⁊ s̄m hoc scietur vtrū est p̄ma metha scda vel tertia illius gradus: vt patet in recepta sequēti ⁊ accepi breuiorem q̃ potui: vt clarius videretur in qua apparebit diuersitas graduandi s̄m Alkindum ⁊ Auerroym. ℞. liquiri. munde. ʒ. 2. seminis lactuce dulcis. ʒ. ij. gariof. ʒ. i. ⁊. 5. opij thebaici. ʒ. i. fiat puluis ad hoc videndū: ponatur in vna tabula quadrimēbri s̄m ꝙ diuersificant in q̃titatib⁹ ⁊ gradib⁹ eoꝝ ⁊ ꝓportiones graduū s̄m doctrinam graduū dictā.

Liquiricia calida in p̄ gradu hꝫ.2.portiōes ca.⁊.i.frigidi.
Liquiricia hu.in p̄mo gradu hꝫ.2.portiones hu.⁊.i.sicci.
Sariof.ca.in tertio hꝫ.8.portiones ca.⁊.i.frigidi.
Sariof.sic.in tertio gradu hꝫ.8.portiōes sic.⁊.i.hu.
Semen lactuce hu.in scđo hꝫ.6. portiones hu.⁊.i.sicci.
Semē lactuce frigidū in scđo hꝫ.4.portiones fri.⁊.i.ca.
Opium fri.in quarto hꝫ.16.portiones fri.⁊.i.ca.
Opium sic.in quarto hꝫ.16.portiones sic.⁊.i.humi.

¶ Si recte medicine calide ⁊ frigide cōputentur medicinarum simpliciū intrantiū hanc medicinā compositā erūt.12.portiones cali.⁊.22.frigi. ⁊ si recte portiones sicci ⁊ humidi cōputētur erunt.26.sicci ⁊.8.humidi. Modo videndū est in qua ꝓportione se habēt portiones calide cum frigidis ⁊ humide cum siccis. Portiones frigide:scilicet.22. se habent cum calidis que sunt.12.in minus q̄ꝫ in proportione dupla per.2.portiones. Ideo sm predictam doctrinā medicina composita erit citra finē p̄mi gradus. Sed ad videndum in qua metha diuidat̄ latitudo illius medicine in tres partes. latitudo primi gradus in illa medicina est.12. portiones que cū sint.12. portiones ca.cum alys.12.fri.facerent temperatam. Et primus gradus addit supra temperamentum.12.partes certe quattuor partes essent. Tertia pars est cum redeat supra.12.portiones fri.que facerent temperamentuꝫ 4.portiones frigide.iam manifeste apparent sm Alkindum:ꝙ talis medicina cōposita est frigida in tertia metha primi gradus:quia in octo sunt due methe ⁊ restant duo de tertia metha ⁊ frigida in medio tertie methe primi gradus. Portiones vero sicci que sunt.26.se habent ad portiones humidi que sunt octo in plus q̄ꝫ in proportione tripla per duas portiones ⁊ potest esse sicut in primo gradu:quia illum constituit proportio dupla nec est integra in secundo gradu: quia se habet in proportione quadrupla. ergo oportet ꝙ sit citra finem secundi gradus in aliqua metha sm doctrinam prius positam. ⁊ si volumus scire in qua metha diuidatur latitudo huius medicine in tres partes equales.latitudo primi gradus sicci illius medicine sunt.16.portiones:quia primus gradus addebat.8.supra temperamentum:quia.8.sunt portiones humidi:⁊ cum.8. sicci facerent temperamentuꝫ. ergo cum secundus sit duplum ad primum sm eum addit supra primuꝫ.8.⁊ erunt.16. Diuidemus.16. partes in tres partes ⁊ quelibet pars continet.5.portiones ⁊ tertiam partem vnius.⁊ ita cum remaneret vltra primum gradum qui continet in illa medicina.16. portiones sicci.10.humidi.apparet manifeste ꝙ talis medicina est sicca in fine secundi gradus minus duabus partibus portionis ⁊ ista sufficiant.

Ars graduandi sm Auerroym est ista eodem modo: vt dictum est accipiantur medicine simplices cū suis gradibus ⁊ suis portionibus gradu superposito pro fundamento: illud qđ est supra dictum in secundo articulo. ꝙ primus gradus habet duas partes vnius qualitatis ⁊ vnam sibi oppositam. Secundus gradus hꝫ tres partes vnius qualitatis ⁊ vnā sibi oppositā. Tertius gradus hꝫ q̄ttuor partes vni⁹ q̄litatis:⁊ vnā sibi oppositā. Quart⁹ gradus hꝫ qnq̄ ptes vnius qualitatis ⁊ vnā sibi oppositā. ⁊ tūc cōsiderandum est in qua proportione se habent partes calide cum frigidis ⁊ humide cum siccis.⁊ si se habeant in proportione dupla:talis medicina composita erit in primo gradu.sed si non se habeant in proportione dupla: sꝫ inter duplum ⁊ equale erit talis medicina composita citra finem primi gradus in aliqua metha. Si vero se habeat in proportione tripla.erit talis medicina composita in secundo gradu:⁊ si non se habeat in tali proportione:sed inter triplam ⁊ duplam erit talis medicina composita circa finem secundi gradus in aliqua metha: ⁊ si se habeant in proportione quadrupla erit talis medicina posita in tertio gradu. ⁊ si nō se h̄eat sic: sꝫ inter quadruplam ⁊ triplam erit talis medicina circa finem tertij gradus in aliqua metha. Si autem se habeat in proportiōe quintupla erit talis medicina in quarto gradu. ⁊ si non sic se habet:sed inter quintuplam ⁊ quadruplaꝫ erit citra finem quarti gradus in aliqua metha. Si volumus scire in qua metha debet latitudo vnius gradus diuidi in tres partes equales: ⁊ si est in prima parte est in prima metha.⁊ si est in secunda parte erit in secunda metha:⁊ si est in tertia parte erit in tertia metha. Et ad hoc videndum fiat tabula quadrangularis de recepta predicta sm mentem Auerroys.

Liquiricia ca.in primo gradu hꝫ.2.portiones ca.⁊.i.fri.
Liquiricia hu.in primo gradu hꝫ.2.partes hu.⁊.i.sicci.
Sariof.ca.in tertio gradu hꝫ.4.portiones ca.⁊.i.fri.
Sariof.sic.in tertio gradu hꝫ.4.partes sic.⁊.i.humi.
Semen lactuce hu.in.2.gradu hꝫ.3.partes hu.⁊.i.sicci.
Semen lactuce fri.in tertio gradu hꝫ.3.partes.fri.⁊.i.ca.
Opium fri.in quarto gradu habet.5.partes fri.⁊.i.ca.
Opium sic.in quarto gradu hꝫ.4.partes sic.⁊.i.hu.

¶ Si recte portiones calidi ⁊ frigidi computētur erunt in illa medicina.10.partes fri.⁊.8.ca.⁊ si recte computētur portiones humidi ⁊ sicci erūt.xi.partes sicci.⁊.7.humidi. Modo videnduꝫ est in qua proportione se habēt portiones calidi ⁊ frigidi:⁊ sm veritatem inter equale ⁊ duplum:quia.10.sunt partes frigidi:⁊.8.calidi.ergo erūt sm doctrinam predictam citra finem primi gradus in aliq̄ metha.⁊ si volumus scire in qua metha diuidat̄ latitudo p̄mi gradus illius medicine cōposite in tres partes equales.latitudo primi gradus in illa medicina continet.8.portiones.⁊ si diuidatur in tres partes erūt due portiones ⁊ due partes duarum portionum: ⁊ cum non remaneat supra.8.fri.nisi.2.partes fri. manifestuꝫ est ꝙ talis medicina est frigida in prima metha primi gradus non completi. Similiter portiones sicci se habēt ad humidum inter equale ⁊ portionem duplam: quia partes sicci sunt.xi.⁊ partes humidi sunt.7.⁊ ad proportionem duplam requiruntur.9.partes sicci.ergo erit talis medicina citra finem primi gradus:⁊ si volumus scire in qua metha diuidatur latitudo illius gradus in tres partes equales latitudo illius continet.7.portiones:q2 sunt.7. portiones humidi.⁊ cuꝫ sint.7.sicci facient temperamētum.⁊ tamen primus gradus addit vnā partem inequaliter supra temperamentum. ⁊ si diuidatur tertia pars continebit duas portiones ⁊ vnam partem vnius:⁊ cuꝫ remaneant vltra quattuor portiones sicci: manifestum est ꝙ talis medicina est sicca:in fine secunde methe primi gradus. Et sicut dictum est in ista medicina eodem modo potest declarari in alys:⁊ illud intelligo supposito ꝙ gradus Auerroys habeat methas: qđ tn̄ nō inuenio scriptū in suis libris:⁊ ista sufficiant de arte graduādi.

Nunc ponende Sunt medicine alteratiue cuiuslibet membri. Et p̄mo incipiendum est a capite.

¶ Medicine proprie alteratiue capitis simplices sunt iste que sunt calide.

Acorus ca.⁊ sic.in.2.gradu.
Aristologia ca.⁊ sic.in.2.gradu.
Squilla ca.⁊ sic.in.2.gradu.
Bethonica ca.⁊ sic.in.3.gradu.
Utraq̄ꝫ centaurea ca.⁊ sic.in.3.gradu.

Utraqꝫ rutha ca.ꝛ sic.i.z.gra/du ꝛ exiccata est sic.in.3.
Utraqꝫ saluia ca.i.i. sic.in.z.
Utraqꝫ basilicō ca.ꝛ sic.in.i.
Maiorana ca.ꝛ sic.in.3.
Peonia ca.ꝛ sic.in.z.
Folia lauri ca.ꝛ sic.in.z.

¶ Septez sequētia sunt ma/gis appropriate pro oculis.
Anthos.
Celidonia.
Feniculus.
Siler montanus.
Uerbena.
Eufraxia.
Rutha.

¶ Quattuor sequentia sunt maxie appropriate neruis.
Primula veris.
Herba paralisis.
Herba muscata.
Saturegia.

¶ Tredeciz sequētia sunt ap/propriate maxime neruis.
Lignum aloes.
Storax.
Calamentum.
Macis.
Nux muscata.
Folium.
Olibanum.
Lapdanum.
Cubebe.
Castoreum.
Ambra.
Muscus.
Anacardi.
¶ Medicie alteratiue capi/tis cōposite cal'.sunt iste.
Pliris cū musco ꝛ sine musco
Dyanthos cū musco.
Dyarodon iuly.
Aurea alexādrina.
Et que fiunt ex predictis sim/plicibus sunt sicut olea siue vnguēta siue epithimata vl' emplastra vel odoramenta vel suffumigationes vl' em/brocatiōes ꝛ similia.
¶ Medicine frigide simpli/ces capitis alteratiue sunt iste.16.
Papauer.
Jusquiamus.
Mandragora.
Opium.
Solatrum.
Semperuiua.
Lactuca.
Barbaiouis.
Folia mirte.
Folia salicis.
Rosa.
Uiola.
Camphora.
Cucumer.
Cucurbita.
Acetum.
¶ Medicine frigide ꝯpo/site alteratiue sunt iste.
Dyapapauer.
Zuccara rosacea.
Zuccara violacea.
Zuccara nenuphara.
Et ille que fiunt ex p̄dictis simplicibus siue sint olea siue vnguēta ꝛ similia: vt dictum est supra.
¶ Medicie simplices ca/lide alteratiue pectoris sunt hec.
Radix yreos.
Enula campana.
Radix malue.
Ysopus.
Prassium.
Serpillus.
Calamentum.
Pulegium.
Origanum.
Capillus veneris.
Politricum.
Radix altee.
Adyanthos.
Orobus.
Semen fenugreci.
Semen buglose.
Liquiritia.
Uue passe.
Amigdale dulces sunt tem/perate: ꝛ amare sunt sicce in scdo gradu.
Pince.
Candi.
Mel.
¶ Medicine cōposite ca/calide ad idem.
Dyaysopus.
Dyaprassium.
Dyacalamentum.
Dyapenidion.
Et omnia que fiunt ex pre/dictis simplicib⁹ medici/nis siue sint olea vel vn/guenta vel emplastra vel odoramēta ꝛ similia.
¶ Medicine fride simpli/ces alteratiue pector'l sūt.
Juiube.
Sebesten.
Ordeum.
Auena.
Amidum.
Dragagantum.
Summi arab.
Semen bombacis.
Psilium integrum.
Uiole.
¶ Medicine frigide com/posite ad idem.
Dyadragagantum.
Dyapapauer.
Dyapenidion.
Electuariuz resumptiuū ꝛ oīa que fiunt ex simplici/bus precedētibus.
¶ Medicie simplices fri/gide alteratiue stōaci.
Plantago.
Lactuca.
Portulaca.
Cucurbita.
Cucumer.
Amigdale.
Coriandrum preparatum.
Succus citri.
Malagranata.
Citonia.
Pira.
Pruna.
Agresta.
Acetum.
¶ Medicine cōposite fri/gide ad idē sunt iste.
Dyacitonitē sine spēb⁹.
Aragat.
Zuccara rof.
Zuccara viol.
Et ea que fiunt ex p̄dictis simplicibus.
¶ Medicie calide simpli/ces alteratiue stōaci sunt.
Mentha.
Absinthium.
Raphanus.
Anisum ca.in scdo.siccū in tertio gradu.
Ciminum.
Cardamomuz.
Mastix.
Galanga.
Zedoarium.
Zinziber.
Piper.
Cinamomuz.
Ameos ca.ꝛ sic.in.3.gradu.
Cortex citri.
¶ Medicine cōposite ad idem.
Dyatrion pipereon.
Dyazinzibereos.
Dyagalanga.
Rosata nouella.
Dyaciminum.
Dyanisum.
¶ Medicie simplices ca/lide alteratiue cordis.
Borago.
Buglosa.
Mellissa.
Enula campana.
Gariofili.
Doronicum.
Been al.ꝛ ru.
Ciricum.
Muscus.
Ambra.
Crocus.
¶ Medicine cōposite ad idem sunt.
Dyamargariton.
Letitia galieni.
Dyambra.
Et ea que fiunt ex simplici/bus precedentibus.
¶ Medicie simplices fri/gide alteratiue cordis sūt iste.
Margarita.
Saphyrus.
Yacinctus.
Aurum.
Argentum.
Os de corde cerui.
Semen acetose.
Semen citri.
Rosa.
Uiola.
Poma acetosa.
¶ Medicie ꝯposite ad id.
Dyaboraginis.
Zuccara rof.
Zuccara viol.
Et ea que fiunt ex simplici/bus precedentibus.
¶ Medicie calide simpli/ces alteratiue epatis sūt.
Eupatorium.
Apium.
Radix feniculi.
Petrosilium.
Squinantum.
Scabiosa.
Fumus terre.
Lapacium.
Cuscute.
Spice nardi.
Lacca.
¶ Medicine cōposite ca/lide ad idem sunt.
Dyalacca.
Dyarodon abbatis cuz spe/cieb⁹ ꝛ alia electuaria ca/lefaciētia stomachuz ꝛ ea que fiunt ex simplicibus precedentibus.
¶ Medicine frigide alte/ratiue epis simplices sūt.
Scariola.
Utraqꝫ epatica.
Solatrum.
Rostrum porcinum.
Quatuor semia frigida ma/iora ꝛ minora.
Spodium.
Rasura eboris
Aqua ordei.

Acetum.

¶ Medicine frigide cōposite ad idem.

Triasandali.

Dyarodō abbatis sine speciebus.

Dyareubarbaruʒ.

¶ Medicine simplices calide alteratiue splenis sꝰ.

Scolopendria.

Hermandrea.

Squilla.

Camedreos.

Cappar.

Tamariscus.

Cortex medianꝰ fraxini.

Beneste.

Radices cōes.

Assarum.

¶ Medicine composite ad idem sunt.

Dyacapparū ⁊ alia calefacientia epar ⁊ ea que fiūt ex simplicibus precedentibꝰ siue sint olea siue emplastra siue vnguenta et similia.

¶ Medicīe simplices frigide alteratiue splenis sꝰ.

Semen portulace.

Aqua ferrata: ⁊ alia ifrigidantia epar siue sint simplices siue ꝯposite.

¶ Medicine calide simplices alteratiue renū siue vesice sunt iste. Et p̄.

Yringi.

Creta marina.

Tribulus marinus.

Clauellaria.

Paritaria.

Abrotanus.

Leuisticus.

Sparagus.

Lingua auis.

Saxifragia.

Milium solis.

Pimpinella.

Siseleos.

Filipendula.

Penthaphilon.

Daucus.

Juniperus.

Brodiuʒ cicerum.

¶ Medicine calide ꝯposite ad ideʒ sunt.

Electuariū ducis.

Philoantropos.

Zinziber cōditum.

Dyasisticon.

Dyauellanatum.

Oleuʒ scorpionū ⁊ ea q̄ fiunt ex p̄dictis simplicibꝰ

¶ Medicīe frigide simplices alteratiue renum ⁊ vesice.

Semen melonū.

Utraqʒ qnqʒneruia.

Calamentum.

Testa bouis.

Uirga pastoris ⁊ alia infrigidantia apitiua epar vt sunt seia frigida.

¶ Medicine ꝯposite ad idē sunt ille que ifrigidāt epar: ⁊ que fiūt ex precedentibꝰ simplicibꝰ.

¶ Medicine calē simplices alteratiue mr̄icis sūt

Radix rubee maioris.

Arthemisia.

Calamentuʒ.

Origanuʒ.

Sauina.

Nepta.

Ualeriana.

Matrix silua.

Radix ciperi.

Pulegium.

Xilobalsamū.

Carpobalsamū.

Semē siseleos.

¶ Medicine composite ad idē sunt iste.

Trifera magna sine opio.

Oleum de lilio ⁊ alia electuaria calefacientia renes ⁊ vesicaʒ: ⁊ que fiunt ex p̄dictis simplicibꝰ.

¶ Medicine calē simplices alteratiue iūcturaꝝ.

Ypericon parua.

Herba arthetica.

Primule veris.

Herba paralisis.

Nasturtiuʒ.

Lauendula.

Oppoponacū.

Galbanuʒ.

Serapinuʒ.

Terebētina.

Resina.

Hermodactilus.

Castoreum ⁊ omnes medicine caput calefacientes ⁊ neruos.

¶ Medicine alteratiue cōposite ad ideʒ sunt iste que calefaciunt cerebrū ⁊ neruos.

¶ Medicīe fride simplices alteratiue iūcturaꝝ.

Mucillago psilij.

Mirtus.

Bolus armenicus.

Aqua rosacea.

Acetū ⁊ ea que ifrigidant renes ⁊ epar ⁊ illa que dimissa sunt particulariter ⁊ in ꝑpria forma ponentur in lectura noni Almāsoris quantuʒ ad vnguenta solutiones ⁊ electuaria ⁊ alia similia.

¶ Nota ꝭm Galꝰ. ꝙ si aliq̄ valet ad plura mēbra nos debemus illā administrare cū aliquo alio ducente ad mēbruʒ illud qđ volumꝰ ꝯfortare ⁊ dirigere. Unde si volumus deopilare epar: silr ⁊ splenē: diuretica hn̄t ea deopilare: silr pectꝰ ⁊ pulmonē: modo si velimꝰ dare diuretica vt anisuʒ ad epatis deopilationeʒ possumꝰ ea dare: sicut sunt: qꝛ ad epar bn̄ veniūt cū sua v̄tute. Si tn̄ volumus deopilare splenē debemꝰ dare cū aceto: cuʒ acetū sufficiat penetrare ad epar ⁊ ad splenez. Et sic posset declarari de electuarijs cū eo directiuis ad diuersa membra ⁊ de vno: gr̄a exēpli. Electuariū pliris valet ad stomachū cor ⁊ cerebrū cōfortandū: ſʒ cū volumꝰ electuariū pliris ad stomachū ꝯfortādū debemꝰ eū miscere cuʒ decoctione zuccari vel galāge vel sibi silibꝰ. Si ad cor cū decoctiōe buglose aut anthos aut tormētille. Et si ad cerebꝝ cum decoctiōe betonice aut primule veris ⁊ silibꝰ ⁊c̄.

Ultimo dixi ꝙ in cura morbi consimilis sunt aliqua considerāda ex parte medicaminis laxatiui: ⁊ ista sunt sex. ¶ Primo est considerandū illud qđ euacuat: qꝛ medicina. ¶ Scđo est ꝯsiderandū illud qđ euacuatꝰ: qꝛ corpꝰ fortis virtutis plenuʒ malis humoribꝰ: nā corpora sana nō debēt euacuari. vn̄ dicit Hypo. z. affo. can̄. illo. Sana habētes corpora: nec corpora inanita. ¶ Tertio est ꝯsiderādū in quo fit euacuatio: qꝛ a mēbro ifirmo ī quo est mā̄ peccās. ¶ Quarto est ꝯsiderādū locꝰ per quē fit talis euacuatio: qꝛ ꝑ regionē cōuenientē: vt dicit Hypo. p̄mo affo. Que ducere opꝫ. vbi gr̄a. mā̄ existēs in concauo epatis dꝫ euacuari ꝑ secessum: ⁊ existēs in gibbo per vias vrinales. ¶ Quinto est cōsiderādū tēpus in quo fit euacuatio. ¶ Sexto est cōsiderādū virtutis constantia: ⁊ de istis duobꝰ vltimis superius est perfecte determinatū.

¶ Circa p̄mū. s. circa illud qđ euacuat qnqꝫ per ordinem reqruntꝰ. Prīo reqrit medicine electio. Scđo eiꝰ correctio. Tertio eiꝰ fortificatio. Quarto eiꝰ directio ad membrū determinatū. Quinto virtutis fortificatio. ¶ Prīo dico ꝙ reqrit medicine electio. Nam aliqn̄ est eligēda medicina cōpressiua vt mirabolani: ⁊ hoc nō in p̄ncipio morbi: ſʒ mā̄ prius existēte digesta: qꝛ rōne stipticitatis quā hn̄t causant post euacuationē ipsoꝝ opilationē que est causa augmētatiua ipsiꝰ morbi. Aliqn̄ est eligēda medicina attractiua: ⁊ hoc nō in p̄ncipio nisi mā̄ esset furiosa vel saltiʒ in ꝑua quātitate ad euacuādū vl̄ ad acuendum medicinas lenitiuas vt frequēter fit in practica: ⁊ quālibꝫ illaꝝ elige ꝭꝫ humorē peccātē ⁊ a mēbro determinato: nō faciēdo: sicut qdam ribaldi faciūt: qꝛ qđcūqꝫ corpꝰ sit: ⁊ quecūqꝫ egritudo: ⁊ qcūqꝫ hūor peccet: semꝑ dant vnā ⁊ eādē medicinā. Similes sunt illi impꝑfectis sutoribꝰ qui semꝑ oībꝰ pedibꝰ faciūt eosdeʒ sotulares: vt scribit Galꝰ. 9. de īgenio. ca. vi. ⁊ ad ꝑfectiorē doctrinam habēdā ponēde sunt medicine euacuatiue cuiuslibꝫ humoris ⁊ a mēbro determinato: ⁊ medicine correctiue ⁊ fortificatiue ⁊ medicine directiue earuʒ simplices ⁊ cōposite. s. principaliores.

¶ Medicine p̄ncipales simplices euacuatiue colere sūt scilꝫ cassiafistula: manna: thamarindi: pruna alba: aloes cicotrinū: scamonea: absinthiū: mirabolani citrini: ⁊ reubarbaruʒ. ¶ Medicine lenitiue vt cassiafistula: māna: thamarindi: ⁊ pruna ꝑpter eoꝝ benignitatē nō indigēt correctione: ſʒ fortificatione ⁊ hoc fit per admixtionem aliaruʒ medicinaꝝ. ¶ Cassiafistula debꝫ administrari cum sero caprino vel cū decoctione violꝰ. ⁊ prunoꝝ: cuiꝰ dosꝰ. est ab. ℥. i. vsqꝫ ad. ij. Idem est iudicium de manna:

thamarindis ⁊ prunis. ¶ Aloe cicotrinū corrigit̄ admi/
scēdo sibi medietatē pōderis eius de bdelio aut draga/
ganto. fortificat̄ cū spēbus aromaticis: vt cū cinamomo
cassialignea ⁊ sil'ibꝰ: ⁊ dꝫ administrari vtplurimū in pil/
lulis. cuiꝰ dosis est a. ʒ. i. ß. vsqꝫ ad. ij. ʒ. ¶ Scamōea cor/
rigitur per decoctionē eius sub cineribꝰ calidis ⁊ per ad
mixtionē q̄tuor granoꝝ masticis corrigit̄: ⁊ fortificat̄ si
administrant̄ cuꝫ ea mirabolani citrini: dosis eius est a
granis. v. vsqꝫ ad. ℈. i. ¶ Absinthiū nō idiget correctio
ne: q2 ꝯfortatiuū est: sed fortificat̄ si administret̄ cuꝫ aq̄
casei vel fumoterre. cuius doß. in decoctione est. ℥. i. ⁊ in
pil'lis a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iij. ¶ Mirabolani citrini corrigun
tur si cōterant̄ cum eis tertia ps eoꝝ de amigdalis dul.
aut ifūdant̄ per noctē i decoctiōe vuaꝝ passaꝝ ab arill'.
mūdataꝝ. fortificant̄ ⁊ corrigunt̄ si administrent̄ cum
aq̄ casei vel cassiafistula vel alia medicina lenitiua: q̊rū
dosis in puluere est a. ʒ. i. ⁊ ß. vsqꝫ ad. iij. ʒ. ⁊ in decoctiōe
a. ʒ. v. vsqꝫ ad. ℥. ij. ¶ Reubarba. nō idiget correctione:
sed fortificat̄ si ifundat̄ in modico aque endiuie vel aq̄
calide: ⁊ quādo administratur debꝫ sibi addi pars eius
de spica nardi ⁊ modicū vini odoriferi: ⁊ si administrat̄
cuꝫ aqua casei fortificat eiꝰ operationē. Dosis eiꝰ in pul/
uere est a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊ in ifusiōe a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ℥. i.
decococtionē tn̄ nō patit̄. ¶ Multe sunt alie medicīe
euacuatiue colere vt eupatorium: lupulus: fumus terre:
aqua casei: succus roß. recens. viol'. psilium: sed modicuꝫ
operant̄ per admixtionē aliaꝝ.

¶ Medicīe euacuatiue flegmatis sunt. vij. s. mirabola/
ni kebuli: mirabolani emblici ⁊ bellirici: turbith: agari/
cus: collogntida: ⁊ euforbiuꝫ: ⁊ hermodactili. ¶ Mira/
bolani kebuli ⁊ bellirici corrigunt̄ ⁊ fortificantur: sicut
mirabolani citrini ⁊ similes in dosibꝰ sunt. ¶ Turbith
corrigitur ⁊ fortificat̄ admiscēdo sibi tertiā partē eiꝰ de
zinzibere. ⁊ aliqui addūt medietatē ⁊ debꝫ eis tātuꝫ ad/
di de zuccaro quātū est de duobꝰ. Dosis eiꝰ in puluere ē
a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. ⁊ in decoctiōe ab. ℥. ß. vsqꝫ ad. ℥. i. ¶ Aga/
ricus corrigit̄ ⁊ fortificat̄ si admisceat̄ ei tertia pars de
salisgemma vel de zinzibere. cuiꝰ dosis est doß. turbith.
¶ Collogntida corrigit̄ admiscēdo secuꝫ quātū ipsa est
de bdelio aut dragagāto ⁊ per vltimā eius puluerizatio
neꝫ nō idiget fortificatione. Cuius dosis est a granis. vi.
vsqꝫ ad. xv. ¶ Euforbiū corrigit̄ si ifundat̄ per noctē in
succo citri: vel aqua ordei ⁊ admiscēdo q̄rtā partē eiꝰ de
mastice: cuiꝰ doß. est a granis. ij. vsqꝫ ad. v. ¶ Hermoda
ctili corrigunt̄ admiscēdo cū eis tertiā partē eoꝝ de zin
zib. ⁊ fortificant̄ ⁊ corrigunt̄ simul per admixtionē mi/
rabol'. kebuloꝝ. quoꝝ dosis ē in pluere a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij.
⁊ in decoctione ab. ℥. ß. vsqꝫ ad. ℥. i. ¶ Et plures sunt alie
medicīe flegmatis euacuatiue: vt salgēma: sticados: sar/
cocolla: ysopus: opponacuꝫ: aristol'. cartamus: centau/
rea: eupatorium: squilla: assarum: vrtica: ciminum: zinzi/
ber: aqua cauliuꝫ: mel ⁊ zuccarum: reubarbarum: sed de
se sunt debilis operationis.

¶ Medicine euacuatiue melācolie principaliores sunt
septē. s. thimus epithimus mirabolani nigri polipodiuꝫ
lapis lazuli: lapis armenicꝰ: elleborus niger. ¶ Thimꝰ
epithimꝰ corrigunt̄ per ifusionē eoꝝ in decoctiōe vuaꝝ
passaꝝ mūdataꝝ ab arillis. Et fortificant̄ per admixtio
neꝫ cū eis sexte ptis eoꝝ de. ʒʒ. ⁊ per admixtionē aliarū
medicinaꝝ melācoliā euacuātium vt sunt mirabolani
nigri ⁊ similes: quoꝝ dosis in decoctione est ab. ℥. i. vsqꝫ
ad. ℥. ij. Et in puluere a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iiij. ¶ Mirabolani
nigri corrigunt̄ ⁊ fortificantur: sicut alie spēs mirabola/
noꝝ: ⁊ dosis est eadē per admixtionē. ¶ Polipodiū cor
rigit̄ ⁊ fortificat̄ ponēdo secū quartā pteꝫ eius de aniso:
⁊ sil'r fortificat̄ si administret̄ cū decoctione galli antiq̄
Cuiꝰ dosis in puluere est a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iiij. ⁊ in decoctio/
ne ab. ℥. i. vsqꝫ ad. ij. ℥. ⁊ cōiter administrat̄ in decoctiōe.
¶ Lapis lazuli ⁊ armenici corrigunt̄ ꝑ ablutionē: vt si
abluantur in aqua dulci ⁊ quater in aq̄ roß. fortificant̄
si infundant̄ in succo buglose vl' in succo pomoꝝ dulciū
dosis eoꝝ qn̄ sunt abluti est a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. ij. semꝑ i pul
uere administrant̄. ¶ Elleborus niger fortificatiōe nō
idiget: sed ꝙ debilitet̄ virtꝰ eius vt ꝙ fiat decoctio cum
vuis passis vel brodio galli antiq ⁊ silibꝰ. Dosis eiꝰ est a
granis. xi. vsqꝫ ad. ℈. ij. ¶ Alie sunt medicine euacuati/
ue melācolie: vt sticados: calamentū montanū: sal indū:
sal nitrum. Sed sunt debilis operationis ⁊c̄.

¶ Medicine euacuatiue humoꝝ adustoꝝ ꝑncipaliores
sūt. iiij. s. sene. mirabolani idi. fumus terre. ⁊ aqua casei.
¶ Sene corrigit̄ per admixtionē quarte partis eius cū
eodē anisi vel. ʒʒ. ⁊ fortificat̄ si admisceat̄ cū aqua casei
vl' cū brodio galli antiqui. cuiꝰ dosis in puluere est a. ʒ. i.
vsqꝫ ad. ij. ⁊ in decoctiōe ab. ℥. ß. vsqꝫ ad. ℥. i. ¶ Mirabo
lani idi corrigunt̄ ⁊ fortificant̄: sicut alie spēs mirabola
noꝝ. ⁊ dosis est eadē. ¶ Aqua casei ꝑpter sui benignita
teꝫ nō idiget correctione: sed fortificat̄ per admixtionē
vel decoctionē aliaꝝ medicinaꝝ in ea euacuātiū humo
res adustos vt sene ⁊ similiū. dosis eiꝰ est a quart]. i. vsqꝫ
ad lib. i. ¶ Fumus terre nō idiget correctione: sꝫ fortifi
catur per admixtionē aliaꝝ medicinaꝝ euacuātiuꝫ hu/
mores adustos vt sene aq̄ casei mirabol'. indi. Dosis eiꝰ
est ab. ℥. i. vsqꝫ ad. ℥. ij. ⁊ cōiter administrat̄ cū decoctōe.

¶ Medicīe ꝑncipaliores euacuatiue aque citrine ydro/
picoꝝ sunt q̄tuor. s. yreos cucumer asininꝰ: serapinū: me/
sereon. ¶ Yreos corrigit̄ si administrat̄ cuꝫ quarta pte
eius vel media de melle: fortificat̄ cū aqua casei: succus
eius dꝫ administrari crudus a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ℥. ß. ¶ Cucu
mer asininus corrigit̄ si administret̄ cū aqua ordei eqs
partibꝰ. fortificatōe nō idiget. Dosis eius in decoctione
est a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iiij. ⁊ succi eiꝰ a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ʒ. i. ¶ Sera
pinū corrigit̄ ⁊ forticat̄ si infundat̄ per noctem in succo
enule cāpane. ⁊ postea cū tertia vel cuꝫ q̄rta eius pte de
musco admisceat̄. doß eiꝰ ē a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ʒ. i. ⁊ ß. ¶ Me/
sereon nō idiget fortificatiōe: sed corrigit̄ si infundatur
per. ij. dies i succo citonioꝝ ⁊ aceto equis partibꝰ: ⁊ post
misceat̄ cū succo roß. doß. eiꝰ est a granis. ij. vsqꝫ ad gra/
na q̄ttuor. ¶ Notāduꝫ circa predicta ꝙ predicte medi
cine euacuant predictos humores ab omnibus mēbris
indifferenter: sed cuꝫ directione ab vno membro deter/
minato. Et diretiua sunt superius dicta in capitulo de
medicinis directiuis ⁊c̄.

¶ Medicine composite euacuatiue a quolibꝫ membro.
¶ Medicine composite euacuātes a cerebro principa
liores sunt. v. yerapigra: pillule auree cochie: theodori/
con: ⁊ anacardinuꝫ: ⁊ yeralogodion. ¶ Medicine com/
posite principaliores euacuatiue a pectore et pulmone
sunt due. s. dyaturbith ⁊ pillule de agarico. ¶ Medici/
ne composite principaliores euacuantes a stomacho et
intestinis sunt quattuor. s. stomaticuꝫ laxatiuum: dya/
prunis: catarticum imperiale: yerapigra. ¶ Medicine
composite euacuantes ab epate sunt due. s. dyacartami:
⁊ pillule de reubarbaro. ¶ Medicine composite eua/
cuātes a splene sūt due. s. dyasene: ⁊ yerarufini. ¶ Me/
dicine euacuātes a renibus ⁊ vesica sunt due. s. bn̄dicta
⁊ pillule de benedicta. ¶ Medicīe composite euacuā/
tes a iuncturis sunt quatuor. s. electuariuꝫ de succo roß.
benedicta hermodactili: ⁊ pillule arthetice: ⁊ pillule fe/
tide. ¶ Et non solum euacuant ab istis membris: sed et
medicine dicte superius cum directiuis ad membrum

quaruꝫ cõpositiones possent esse quasi infinite.
¶ Dosis yerepigre est a.ʒ.iiij.vsqꝫ ad.℥.i.
¶ Dosis pillularum cochiarum ⁊ aurearum est a.ʒ.i.⁊.ss. vsqꝫ ad.ʒ.iij.
¶ Dosis theodoricõ anacardi est ab.℥.ss.vsqꝫ ad.ʒ.vi.
¶ Dosis yeralogodion est a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ʒ.iij.
¶ Dosis dyaturbith est.℥.ss.
¶ Dosis pillulaꝝ de agarico est a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ʒ.k.
¶ Dosis stomachi laxatiui est a.ʒ.iij.vsqꝫ ad.vi.
¶ Dosis dyaprunis est ab.℥.ss.vsqꝫ ad.℥.i.
¶ Dosis catartici imperialis est eadem.
¶ Dosis dyacartami est a.ʒ.iij.vsqꝫ ad.vi.
¶ Dosis pillulaꝝ de reubarbaro est ab.℥.ss.vsqꝫ ad.ʒ.vi.
¶ Dosis dyasene est ab.℥.ss.vsqꝫ ad.℥.i.
¶ Dosis yerarufini est a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.iiij.
¶ Dosis benedicte est a.ʒ.iij.vsqꝫ ad.vi.
¶ Dosis electuarij de succo rof.est eadem.
¶ Dosis pillulaꝝ artheticaꝝ est a.ʒ.i.vsqꝫ ad.ij.
¶ Dosis pillulaꝝ fetidaꝝ est eadem.
¶ Multa alia sunt:sed posui magis necessaria. Nota circa predicta ꝙ semper melius est declinare ad minorem dosim ꝙ̃ ad maioreꝫ. Et ista sufficiant de regimine curatiuo morbi consimilis ⁊ de regimine curatiuo morbi officialis cũ dñi nostri Jesu xp̄i auxilio dicã in seq̃ntibus.

¶ De regimĩe curatiuo morbi officialis. Cap. VI.

Dicto igitur de regĩe curatiuo morbi cõsimilis nunc dicendum est de regimĩe curatiuo morbi officialis qui est duplex ꝺm Gal'.p̄mo de morbo. Idem dicit Auic.p̄mo cañ.fen 2ª.doc.p̄ma.caplo 3º. Primus morbus est in plasmate. Secũdus morbus est in quãtitate. Tertiꝰ morbus ẽ in numero. Quartus est morbus in situ. Morbꝰ in plasmate est q̃druplex. Primus est morbus in figura. Secũdus est morbus in via. Tertius est morbus in receptaculo. Quartus est morbꝰ in superficie vt asperitas ⁊ lenitas. ¶ Et si sit morbꝰ in figura vt si mẽbruꝫ qꝺ naturaľr debꝫ esse rectuꝫ est curuuꝫ vel ecõuerso nõ est possibilis eiꝰ rectificatio nisi in etate pueritie:qꝛ tunc mẽbra sunt mollia ⁊ tũc rectificatur reductione mẽbri ad figuraꝫ ꝓpriam vel debitaꝫ ex cõseruatione in illa figura:⁊ talis cõseruatio fit cuꝫ ligatura cõueniente:vt patꝫ per Gal'.3.tegni.in illo cañ. Qui igitur peccauerũt:⁊ in illo cañ.eoꝝ vero qui adhuc crescunt. Nec talis correctio est semper possibilis:vt in mẽbro in quo est magnũ os vel plura ossa:vt in pectore vel nucha:qꝛ possibilitas vel impossibilitas ratificãdi figuraꝫ se tenet ex parte ossiũ. ¶ Si sit morbꝰ in via hoc tripliciter:qꝛ vel dilatat preter naturã vel cõstringitur vel clauditur. Si vero sit in via dilatando ⁊ fiat a cã extrinseca tũc eius ratificatio est cũ stipticis ⁊ frigidis ⁊ siccis: sicut sunt sumach:bolus armenicus ⁊ silia:vel cuꝫ stipticis:siccis:⁊ calidis:sicut nux cipressi ⁊ similia:ex quibus põt fieri vnguentũ vel emplastrũ:balneuꝫ:⁊ sic de alijs. Si vero talis dilatatio fiat a causa intrinseca vel ab humore desiccãte vias eius.curatio est euacuatio illius humoris:⁊ postea mẽbri confortatio cũ stipticis ne iterum humores recipiãt. Si autẽ via cõstringatur preter naturam eius correctio est possibilis.qꝛ pro tanto dico:qꝛ nõ semper est possibilis:vt quãdo est a principio generationis:vel quãdo egritudo est facta equalis:vt in tertia spẽ ethice:tunc si talis ꝯstrictio fiat a causa extrinseca: sicut fit aliquãdo in trachea arteria a frigiditate vel siccitate tunc eius rectificatio est cum calidis ⁊ humidis mẽbra illa dilatãtibus. Si proueniat talis ꝯstrictio ex defectu nutrimẽti:tunc eiꝰ rectificatio est cibos laudabiles administrare ⁊ facilis digestionis:vt sunt oua galline lac ⁊ similia:⁊ alia calida ⁊ humida vt balneum aque dulcis vnguenta ⁊ similia trahẽtia nutrimẽtuꝫ ad membrum. ¶ Si auteꝫ via opilatur hoc est tripliciter: qꝛ vel talis opilatio fit a grosso vel viscoso vel multo humore. Si a multo eius curatio fit per euacuationẽ vel per flobotomiam:si peccat sanguis vel alij humores cuꝫ sanguine vel per alias euacuatiões. Si peccet alter humor:vt dicit Gal'.secũdo afforismoꝝ.cõmento illius cañ. Ex egritudine quecũqꝫ. Si aũt talis opilatio fiat ex humore viscoso tunc eius rectificatio fiat per ĩcidentia. Si autem fiat a grosso hoc est tripliciter:qꝛ vel illud grossuꝫ est humor:⁊ tunc cõpetunt subtiliatiua:vt patet per Gal'.3.tegni.cañ.illo. Nec quidẽ glutinosa.vel illud grossum est egestio dura.⁊ tunc curatio fit per clisteria mordicatiua vt dicit Gal'.3.tegni.cañ.illo. Qꝺ vero ex stercore duro. vel illud grossum est lapis claudens vias vrine.⁊ tũc curatio eius est transpositio ab illo loco ad aliuꝫ locum:sicut faciẽdo ipsum descendere ad vacuitatem vesice vel incisio cũ ferro vel medicinis vt attrahat:vt dicit Gal'. tertio tegni.cañ.illo. Quod vero ex lapide circa vesicaꝫ. ¶ Morbus in receptaculo fit quattuor modis: qꝛ vel tale receptaculum dilatat preter naturã vel constringitur vel euacuatur vel mẽbruꝫ repletur. Peccatuꝫ in dilatatione vel cõstrictione est sicut dictum est in morbo in via. Si vero nimis euacuatur:vt patꝫ in gaudio pernitioso in quo euacuãtur ventriculi cordis vel in stomacho eius curatio est replere bonis cibis ⁊ potibus laudabilem sanguinẽ ⁊ bonos spiritus generãtibus. Si auteꝫ nimis repleatur eius curatio est euacuatio per cõuenientem regionem. Et si sit grossities vel viscositas humoꝝ debet precedere euacuationẽ talis humoris subtiliatio ⁊ eius ĩcisio.verbi gratia.si humor sit peccans in cõcauitate pectoris debes euacuare per sputum. Si vero sit in orificio stomaci per vomitũ. Et si sit in fundo per secessuꝫ:⁊ sic de alijs. ¶ Morbus in superficie est duplex.s. in asperitate ⁊ lenitate. Si sit periculuꝫ in asperitate eiꝰ curatio est ꝙ administrantur cibaria humida vnctuosa ⁊ glutinosa.verbi gratia.in trachea arteria est vtile administrare oleuꝫ amigda.vel mucillagines se.citonioꝝ liquir.⁊ similia. Si vero sit peccatuꝫ in lenitate eius curatio est administrare exasperitiua ⁊ põtica stiptica acetosa ⁊ similia:vt etiam cõtingit frequenter in stomacho ⁊ matrice. ¶ Morbus in quãtitate est duplex.quidam est in quãtitate addita:⁊ fit dupliciter. Uno modo a principijs generationis:⁊ sic est curatio per ea que ꝓhibent nutritioneꝫ mẽbri.⁊ debilitant eius calorẽ naturalem: sicut sunt frigide ⁊ sicce qui est ligatura stricta eius mẽbri. Si causatur a causa accidẽtali vt ab humoribus facientibus inflationem eius cura est euacuatio illius humoris.⁊ cõfortare membruꝫ ne vlterius recipiat illum humoreꝫ. Alter est morbus in quãtitate diminuta:⁊ est curatio eius per cõfortantia illud membruꝫ ⁊ alterãtia ipsius nutrimẽtuꝫ:sicut exercitium temperatum illius mẽbri fatigatio temperata balneuꝫ aque dulcis emplastrum de pice ⁊ similia attrahẽtia calorem naturalem ⁊ nutrimẽtum ad membra:vt patet per Gal'. tertio tegni. canoñ.illo. Et quecũqꝫ quidem maiora. ¶ Morbus in numero est duplex. Quidaꝫ in numero addito. Et alter in numero dimĩuto. Morbus in numero addito est duplex. Quidam est additio rei naturalis vt sextus digitꝰ. Alter preter naturaꝫ vt lapis in vesica vel in renibꝰ. Si sit morbus in numero ex additiõe rei naturalis eius curatio est remotio illius membri:vt sexti digiti ⁊ similiũ: q̃uis frequenter tutiꝰ sit remanere. Si ex additione rei

preter naturaz eius cura fit per īcisionez si sit possibilis
fieri. Et si nō sit possibilis saltim transferatur ad alium
locū in quo minus faciat nocumentū: vt dictū est supra
de lapide. Si sit morbꝰ in numero diminuto ⁊ sit in mē
bro sanguineo: vt in carne possibilis est curatio in quali
bet etate cum cibis ⁊ potibꝰ laudabilibꝰ ⁊ medicinis car
nez generātibꝰ. Si sit in mēbris spermaticis impossibi/
lis est eoꝝ curatio vel generatio nisi in pueritia ⁊ modi/
ca quātitate: sed loco eius generatur porrus sarcoydes.
porroydes: vt dicit Gal'. 3. tegni. cañ. illo. deficiētium ve
ro ⁊c. ¶ Morbus in situ est duplex. quidaz est in loco.
alter in societate. Si primo modo eius curatio est redu/
ctio ad ꝓpriuz locū debitum. ⁊ eius cōseruatio in eodez
vt pz in descēsu ītestinoꝝ ad bursam testiculoꝝ. Naz re
ponunt̄ primo in loco ꝓprio. ⁊ postea ponuntur stiptica
desuper: vt nō possint iterū descendere. Q̄uis nō sit cura
perfecta: vt quando labia vulneris īdurata sunt: ⁊ tñ fit
cura per cauteriū. Et si humor esset causa talis morbi vt
in arthetica euacuet̄ talis humor: ⁊ postea cōfortet̄ mē/
bruz cuz stipticis ne vlterius illū humorez recipiat. Si
sit morbus in societate hoc est dupl'r. vel qꝛ talia mēbra
nimis distant: vel nimis appropinquāt. Si vero nimis
distāt: vt aliquādo duo digiti quando est caro in medio
debz remoueri causa ꝓhibēs ⁊ approximatio illoꝝ mē/
broꝝ adinuicē. debz etiā fieri eoꝝ ꝯseruatio in eadē col
ligatione cōuenieti. Si vero nimis appropinquāt debz
remoueri causa ꝓhibēs appropīquationē eoꝝ. ⁊ postea
fiat elongatio ⁊ cōseruatio inde cum ligatura ꝯuenieti.
aliquādo curatio eoꝝ est impossibilis: vt quādo morbꝰ
est diuturnus: vl' quādo causa est fortis. Et hec sufficiāt
in generali de regimine morbi officialis.

¶ De regimine curatiuo morbi cōmunis.

DIcto de regimīe curatiuo mor
bi cōsimilis ⁊
officialis. Dicēdū est de regimine curatiuo
morbi cōis. s. solutionis ꝯtinuitatis. ¶ So/
lutio ꝯtinuitatis est duplex vel triplex: q̄dā
est cuz deperditione substātie. Alia est sine deperditiōe
Alia est que vocatur concussio. Et q̄uis ista tria possint
cōprehēdi sub primis duabꝰ: tñ qꝛ differūt in cura vt pa
tebit in ꝓcessu: iccirco ponit tria. Et quelibz istaꝝ est du
plex. s. simplex ⁊ cōposita. Et quelibz istaꝝ simil'r est du
plex: qꝛ quedā est in mēbro cōsimili. alia est in mēbro or
ganico. Jlla que fit in mēbro est duplex: qꝛ quedaz est q̄
fit ī mēbro sanguīeo. Alia que fit in mēbro spermatico:
vt in osse: neruo: arteria ⁊ cōsimilibꝰ. ¶ Solutio conti/
nuitatis cōposita fit tripl'r. Uno mō qñ ꝯponit̄ cuz sua
cā: vt qñ ꝓuenit a cā ītrinseca vl' ab aliqua mā causante
solutionem cōtinuitatis: sicut vtpl'm a mā acuta. Scd̄o
mō fit sol'o ꝯtinuitatis cōposita qñ cōponit̄ cū alio mor
bo: vt cuz mala cōplexione vel apostemate. Tertio mō
fit quādo cōponitur cū accidēte vel cū dolore vel fluxu
humoruz vt sanguinis vel saniei vel alterius humoris.
¶ Si solutio cōtinuitatis sit simplex in carne sine deꝑ
ditione sube hoc est dupl'r: qꝛ vel est magna vel ꝑua. Si
parua sic solū est vna intētio curatiua. s. ꝯsolidatio: ⁊ ad
istaz aliquādo sufficit nā per se. nec opz habere medicū.
Aliquādo reqritur auxiliuz medicaminis sicut positio
rasure pāni linei vel tele aranee vel lardi extēti in pāno
positi supra. Si aūt solutio talis cōtinuitatis simplex fa
cta in carne sit magna reqritur alia intētio curatiua pre
cedens ꝯsolidationē. s. vnio partiū distātium. Et ad istā
sufficiūt tria. Et aliqñ reqruntur quatuor. Primū qꝺ re
quirit̄ est ligatio: vt melius ligatio ꝯseruetur ponuntur
aliqñ plumaceoli de stupa triāgulati vel quadrāgulati
seu quadrati ꝰm dispositionē vulneris. Secūdū qꝺ req
ritur est ꝙ nihil cadat inter labia vulneris vt pul. vl' aq̄
⁊ similia. Tertiū qꝺ reqritur est cōseruare cōplexionez
naturalē: ⁊ hoc fit cū temperate desiccantibꝰ ꝰz comple/
xionē mēbri: qꝛ in mēbro humido magis reqrunt̄ sicca
⁊ in sicco minus: ⁊ causa quare reqruntur tēperate desic
cantia. s. sicca in ṗmo gradu vltra cōplexionez naturalē
mēbri: qꝛ in omni mēbro aggregatur duplex sup̱fluitas
necessario. s. fumosa ⁊ aquosa: vt dicit Gal'. 3. affori. ꝯmē
to illius cañ. Cōstitutionē vero anni. Et nisi illa sup̱flui
tas cōsumeretur īduceretur mala cōplexio in membro
⁊ impediret eius cōsolidationē: ⁊ hoc fit cuz diminutio/
ne cibi ⁊ potus ⁊ medicinis siccis ab extra applicatis si/
ue per modū pulueris: siue emplastri: ⁊ similibꝰ: sicut est
thus: sanguis draconis: ⁊ similia: nō ponēdo intra vulnꝰ:
ꝰz supra. Aliqñ vͦo ad debitā vnionē partiū distantiū re/
quiruntur q̄tuor. s. sutura: ⁊ talis sutura fit cuz actu triā
gulari ⁊ filo de serico: suendo primo extremitates: ⁊ po/
stea mediū: ⁊ postea suendo alias partes: taliter ꝙ inter
quelibet duo puncta sit spatiū vnius digiti. ⁊ si vulnꝰ nō
est ꝓfunduz sufficit ꝙ fiat sutura in superficie: sed si sit
ꝓfundum fiat sutura in ꝓfundo. aliter si nō cōiungerē/
tur ꝑtes centrales fieret inde putrefactio: vt ponit Gal.
3° tegni. in capitulo de solutione continuitatis. cañ. illo.
Solutio vero cōtinuitatis: ⁊ in cañ. sequēti. ¶ Si sit so
lutio cōtinuitatis cū perditione substātie hoc est dupl'r:
qꝛ vel est solum deperdita cutis vel caro. si cutis preter
intentionez primā. s. consolidationem requiritur: alia. s.
cicatrizatio: que fit cum medicinis siccis: magis tamen
q̄z medicine generantes carnez: vt sunt es vstum: balau/
stia ⁊ similia. Si autem sit facta deperditio carnis req/
ritur duplex ītentio curatiua. Prima est carnis regene/
ratio: ⁊ ista fit cum cibis carnem generantibus: vt sunt
galline perdices ⁊ similia. Et cum medicinis siccis exce
dentibus complexionē membri in vno gradu: tamē opz
medicinaz diuersificare nō solum ꝰm cōplexionem mē
bri: īmo ꝰm humiditatez aggregantem in vulnere: quo/
niā si in vulnere in sicco membro multa humiditas ag/
gregaretur: dentur actiue medicine fortes excedentes:
īmo tanta humiditas posset esse ꝙ competerent medi/
cine in quarto gradu: vt viride eris. Sz si in vulnere fa/
cto ī membro humido pauca humiditas aggregaretur
sufficiunt parum desiccantia: hoc supposito ꝙ nulla hu/
miditas nisi illa que est in membro naturali necessario
aggregatur: debent medicine carnem generantes exce/
dere complexionē membri. s. in vno gradu: vt cōiter est
aloes: olibanum ⁊ similia. ¶ Si solutio continui facta
in carne sit concussio hoc contingit dupliciter. vel quia
est ibi factum aliud vulnus. vel nō. Si nō debet inungi
locus ꝰm Lanfrancum cum oleo roꝭ. ⁊ desuper aspergi
pul'. mirtilloꝝ corpore prius euacuato per flobotomiā
⁊ farmaciam si est necessariuz. Si vero sit ibi aliud vul/
nus debet fieri alia inunctio circūcirca vulnus ⁊ cōsper
sio pulueris ⁊ in vulnere debent poni stupe canabine vl'
panni infusi in oleo roꝭ. vel vitella ouorum simul com/
mixta ⁊ super vulnus debet poni emplastrum de farina
tritici: oleo cōmuni: ⁊ aqua vt putrefiat locus ⁊ generet̄
sanies: ⁊ postea fiat mundificatio vulneris: deinde car/
nis regeneratio: ⁊ vltimo consolidatio: hoc excepto ꝙ si
membruz esset neruosum non debet poni supra vulnus
illud emplastrum: sed de terbentina alba extensa supra
duos pannos lineos. Inter duos pannos lineos mundi
ficatio a sanie potest fieri cuz ydromelle facto cum mel/
le rosaceo collata vel cum vino tepido: ⁊ postea exiccet̄
bene cuz panno lineo ⁊ minutissime carpinato. Sed in

omni vulnere magno in quo aggregatur multa sanies
est ingeniãdum ꝙ illud qđ colligitur de sanie quotidie
mũdificetur:ita ꝙ sit foramẽ in parte iferiori vel saltim
ꝙ membrum taliter situetur ꝙ sanies expellať. ¶ Ca/
ro deperdita in vulnere cũ medicina sic generetur:acci/
piatur galbanũ ⁊ liquefiat in oleo mirtino.deĩde suma/
tur pannus lineus antiquus mũdus minutissime tritus
⁊ carpinatus ⁊ conspergatur puluere olibani ⁊ aloe cico
trini ⁊ radi. aristoľ. lon. ⁊ desuper emplastrũ apponatur
¶ Si vero solutio cõtinui sit in osse siue sit sine deꝑdi/
tione substãtie siue cum deperditione in hoc est regula
generalis ꝙ nũꝗ caro que est supra os debet cõsolidari
nisi prius os restauretur: ⁊ ista restauratio in osse nõ est
vera nisi in paruis pueris quando est sine deperditione
substãtie ratione mollicieí ossis: vt dicit Gal.3.tegni. in
illo cañ. Puerile vero os. Sz generatur inter partes q/
dam porrus qui vocatur sarcoydes vniens partes ossis
adinuicẽ: ⁊ ille porrus generatur ex cibis glutinosis: vt
sunt pedes vituloꝝ ⁊ similia. Et ad generationem talis
porri debent vniri partes ossis adinuicem siue sit deper
dita pars ossis siue nõ: sed si sit ibi facta concussio: vel ꝙ
sint ibi fracte alique petie: ille debent totaliter extrahi:
q2 posito ꝙ caro esset desuper consolidata: in superficie
tamen intus causaretur putrefactio. ¶ Si vero solutio
continuitatis sit in neruo hoc est dupliciter: quia vel est
facta ẜm longitudinem: supposito ꝙ custodiatur ab apo
stemate: vt statim docebitur: de facili cõsolidatur cuz su
tura ⁊ ligatione: vel cuz sola ligatione: nec est magnum
periculuz. Si autez sit ẜm transuersum: hoc est duplici/
ter vel totaliter neruus est incisus vel est solum punctꝰ
si solum punctus in corporibus humidis: vt in pueris ⁊
mulieribus: tunc competunt parũ sicca: ⁊ in hoc sufficit
ꝙ oleum roẜ. infundatur in vulnere calidius ꝗ poterit
sustinere: ⁊ ꝙ impleatur totũ vulnus ⁊ ꝙ desuper pona/
tur terbẽtina bene alba distensa in panno lineo: ⁊ si non
est alba de se ꝙ dealbetur per ablutionẽ ⁊ circa vulnus
ad ꝓhibẽdum apostemata ponatur oleum roẜ. ispissatũ
cum bolo armenico: ⁊ aliquando ratione doloris addiť
modicũ opy. Sz in siccis corꝑibꝰ põt ĩfundi in pũctura
nerui oleuz de euforbio calidum: vt dicit Gali.3. tegni.
cõmento illius cañ. Nerui vero: vt q2 licz tale oleum sit
multuz siccuz: tamẽ: q2 membrũ est in ꝓfundo anteꝗ sit
in termino admittit multuz de virtute. postea debet fie
ri mundificatio ⁊ vltimo consolidatio. Si vero neruus
sit totaliter ĩcisus: Lanfrãcus precepit ipsum suere cum
musculo ⁊ super talem suturaz ponatur oleuz in quo bu
lierint vermes terrestres ⁊ ꝙ mẽbruz ꝯseruetur ab apo
stemate. Theodoricus negat hoc. Noui vero cirurgici
precipiunt per aliuz moduz: habent petias de pergame/
no combusto ⁊ faciunt eas adherere duobus lateribus
vulneris: ⁊ illas suunt: quibus si esset neruus esset timẽ
duz de spasmo ratione doloris. ¶ Si solutio continui/
tatis sit in vena vel arteria totũ periculum est de restri/
ctione sanguinis ⁊ cõiter de arteria: ⁊ modus cõis restrĩ
gendi in vulneribus est iste. Accipiantur stupe canabi/
ne ⁊ madefiãt in aqua frigida ⁊ cõprimantur: ⁊ post ma/
defiãt in albumĩe ouoꝝ bene agitatorũ: ⁊ modicuz com
presse desuper apponãtur aliquãdo. Aliqui tamẽ impro
bant illũ moduz ĩfrigidãdi: ⁊ dicũt ꝙ frigida nõ debent
apponi aliquo modo ĩtra vulnus: vt pz per Hypocra. 5°
afforismorũ. cañ. illo. In his vero oz frigido vti. ⁊ in illo
frigiduz vlceribus. Sed pone circũquaꝗ stiptica: vt ra/
dix sandali ⁊ similia: ⁊ in vino stiptico ⁊ stupe canabine
in vino stiptico taliter ĩfuse ⁊ bene cõpresse ⁊ desuper ap
ponãtur. Fluxus sanguinis ꝓueniens ab arterys cõiter
sic restringitur: emplastruz factũ ex aloe: thure: sanguie
draconis: bolo armenico: pilo leporis minutiz ĩciso ⁊ cõ/
trito cõfectis cuz albumine ouoꝝ bene agitato: ponitur
supra locũ: ⁊ si nõ sufficit ꝙ reiteretur nõ remouẽdo pri
muz: ⁊ ibi ponatur. quãdo vero nõ restrĩgitur: puluis de
plumis galline: vel ꝙ fiat cauteriũ actuale ⁊ fiat altera/
tio ⁊ ibi est periculum ꝙ eleuẽtur cruste ⁊ causetur ma/
gnus fluxus. ¶ Si solutio cõtinuitatis sit facta in osse
in mẽbro organico hoc ẽ dupliciter: quia vel est facta to
talis ĩcisio mẽbri vel non. Si totalis impossibilis est cu
ratio eius. Si nõ: dico ꝙ in aliquibus mẽbris est possibi
lis sicut narrat Hypoc. in primo affoꝛiẜ. cañ. illo. Vesica
incisa. Et alia mẽbra sunt adiungẽda: vt capita lacerto/
rum in quibus cõiunguntur multi nerui. Alia est possi/
bilis ⁊ modus dictus est in alys regiminibus preteritis
de quibus aľs dicetur domino concedente: ⁊ hoc suffici/
at de tractatu isto.

¶ Explicit tractatus qui introductorium iuuenũ appel/
lať. editꝰ a magistro Gerardo de Solo optimo medico.

¶ Tractatus de febribꝰ ẜm magistrũ Gerarduz de solo.

¶ De febre colerica. Cap. I.

Colera vel putrefit extra va
sa vel in/
tra. si extra tũc facit tertianã ĩterpolatã: si
intra vasa tũc est dupľr. vel in venis ꝓpin
quis cordi: ⁊ tũc facit causonẽ: vľ in remo/
tis: ⁊ tũc facit tertianã cõtinuaz. Item ali
quãdo putrefit pura colera: ⁊ aliquãdo cõ
mixta cuz aliqua portiõe flegmatis: ⁊ ẜz hoc causantur
diuerse febres. ¶ Item febres colerice diuersificantur
ex sex partibus. Primo ex parte forme. Secũdo ex par/
te mãe: quia aliquãdo est grossa: aliquãdo subtilis. Ter
tio ex parte temporũ: quia aliquãdo in hyeme: aliquan/
do in estate: ⁊ sub hoc cõprehẽditur regio. Quarto ex ꝑ/
te cõplexionis: quia aliquãdo in homĩe colerico: ⁊ aliqñ
in flegmatico. Quinto modo ex parte etatis: q2 aliqñ in
iuuẽtute: aliquando in senectute. Sexto modo ex parte
essentie: quia aliquãdo itẽsa: ⁊ aliqñ remissa: vt si febris
colerica sit cũ circũstãtys particulariuz oĩum in iuuẽtu
te nõ suspicabitur ita fortiter sicut si esset cũ discõueniẽ
tia particularium: vt pz 6° de ingenio sanitatis per Gal.
¶ Et in digestiõe talis morbi duo debẽt poni. s. altera/
tiua mãe: ⁊ cõfortatiua mẽbri. s. epatis: qđ spãle dicitur
in hac febre: cuz in eo plus generetur de colera ꝗ debet
Similiter possunt applicari aliqua confortatiua cordis
si necesse fuerit: ⁊ nõ debent poni multa fortiter ĩcisiua:
vt sunt radices: ⁊ ideo in tali corpore sic febricitãte fiat
talis syrupꝰ. ℞. endiuie nouelle nõ lote scariole vtriusꝗ
epatice lactuce dul. añ. M. i. quattuor seium frigido/
ruz mũdatoꝝ. añ. ʒ. i. sandali al. ⁊ ru. añ. ʒ. i. floꝝ violarũ
florũ nenufarũ. añ. ʒ. i. vini malorũ granatorum. ʒ. iy. pa
nis zuccari quartl. iy. fiat sirupus perfecte coctus ⁊ cla/
rificatus ad lib. i. quo vtatur mane ⁊ sero. Expositio hu/
ius sirupi endiuia scariola vtraꝗ epatica sunt frigide ⁊
sicce. ratione frigiditatis ponũtur ꝯtra discrasiã calidã:
sed ratiõe siccitatis cõfortãt epar: lactuca dul. poniť ad
ĩfrigidãduz solũ ⁊ ad tẽperãduz siccitatẽ alioꝝ: quia est
humida. Sed quare diciť nõ lote: vt habeat maiorẽ vir
tutez: q2 per lotionẽ amittit virtutẽ quã habz in superfi
cie. Auicẽ. in scđo cañ. seminũ quatuor frigidoꝝ itellige
de maioribꝰ: que sunt cucurbite: cucumeris: meloñ. ⁊ ci/
truli: ⁊ sunt frigida ⁊ humida excepto semine citruli: qđ
est magis siccuz: vnde si volueris magis humectare po/
nas ista semĩa mũda: sed si vis magis abstergere ponas

nõ munda. Sequitur.sandali:⁊ ponitur ad cõfortãduz
epar tam a l.q̃z ru. Quãdoq̃z tamẽ nõ ponitur ru.qꝛ red/
dit sirupũ nimis rubeũ.Et sequit̃.flores viol.⁊ ponitur
ad ĩfrigidãdum ⁊ leniẽduz ⁊ mũdificãdum ⁊ ꝯfortãdũ.
Sequitur flores nenufarũ ⁊ ponitur ad ĩfrigidãdũ cor
⁊ epar ⁊ omnia mẽbra ꝑncipaliora.Sequitur:vinũ ma/
loꝝ granatoꝝ ponitur ad ĩcidẽdum ⁊ remouẽduz sitiz.
Sequitur:panis zuccari ⁊ ponitur ad tẽperanduz frigi/
ditatem oĩum predictoꝝ ⁊ ad dulcorãduz:⁊ qꝛ ex his re
sultat vna forma quã simplicia nõ habebant.Sequitur
perfecte coctus:qꝛ melius ꝯseruatur: ⁊ fit melior fermẽ
tatio cuz alijs reb⁹.Ultimo perfecte clarificat⁹: ⁊ ꝑ hoc
remouet̃ terrestreitas herbarũ.Unde nota si volueris
magis relaxare nõ tãtuz coquat̃:⁊ si vis magis ĩfrigida
re ponantur magis frigida ⁊ summitates papaueris al/
bi vel semen eius si velis vt dormiãt.Si aũt esset cõue/
nientia ⁊ particulariũ omniũ vt ꝙ eẽt iuuenis ⁊ in hye/
me ⁊ haberet tertianã mixtã cũ flegmate:tũc ponuntur
radices ille que sequuntur ad ĩcidẽduz. ℞.radi. brusci:
sparagi:graminis scolopẽdrie:capil.veñ.Et si esset discõ
uenientia particulariũ:vt si esset senex ⁊ in hyeme ⁊ in re
gione frigida addant̃ magl radi.calide ⁊ ĩcisiue:vt rad.
feniculi petrosilini apij graminis scolopẽdrie capilli ve.
ligr.rase:vuaꝝ passaꝝ mũda.Si aũt velis cito ⁊ iterdũ
nõ poterit expectare vel est pauper fac istũ sirupum. ℞.
sirupi ẽdiuie.lib.ß.sirupi acetosi . sirupi viola.añ.q̃rtl.i.
misceant̃.Et si haberet tussim vel esset lesus in partib⁹
pectoralib⁹ nõ ponas sirupũ acetosuz. Si haberet fluxũ
vẽtris nõ ponas sirupũ violaceũ:⁊ si hꝫ sitiz ponas siru/
puz de psilio.Et si velis ꝙ dormiat ponas sirupũ de pa/
pauere:⁊ si esset ꝙ nõ vellet capere sirupuz dic ei ad mi/
nus.vos sumetis de aqua clara pulchra quã faciã vobis
fieri:⁊ in ista ponentur virtutes istaꝝ herbaꝝ que ponũ
tur in sirupo fac sic. ℞.aque endiuie.lib.i.vini maloruz
granatoꝝ.ʒ.ij.panis zuccari lib.i.fiat sirupus clarifica/
tus ad modum iulep:⁊ si haberet adhuc sitim loco vini
malorũ granatoꝝ tẽperatoꝝ vel dulciũ.

¶ De laxatiuis sciẽduz ista colatura in ꝑncipio morbi si/
ne digestione datur ꝓpter duo. Primo vt deopilet ve/
nas meseraicas:qꝛ est ibi magna repletio:qꝛ si ãte daret̃
digestiuũ humorũ dissoluerent̃ humores ⁊ occuparent
maiorẽ locuz q̃z prius:⁊ sic plus occuparẽt seu opilarent
eas ⁊c̃.Secũdo vt mã minoretur ⁊ natura reddat̃ potẽ
tior supra residuũ mãe:ideo seqtur talis colatura. ℞.flo
rũ viol.boraginis ⁊ buglose.añ.ʒ.ß.prunorũ numero.x.
cassiefi.ʒ.i.fiat colatura vsq̃z ad q̃rtl.i.⁊.ß.Expõ.viol.re
centiuz euacuant leniẽdo:sed sicce magis dissoluẽdo:qꝛ
nõ habẽt de humiditate:boragines ponunt̃:qꝛ leniũt ⁊
mundificãt:pruna qꝛ leniunt. Cassiafi.leniendo purgat
colerã.Et nota ꝙ si velles dictã colaturam acuere pone
electuarij de succo roß.ʒ.ij.ĩde de facto ⁊ freq̃nter facio.
Ueꝝ est tñ ꝙ si esset cõstipatus:sic ꝙ nõ assellasset duo/
bus dieb⁹ nõ deberet dari medicĩa nisi precedẽte cliste/
re:vt per ipsuz euacuet̃ stomacus ⁊ ĩtestina. ¶ Laxati/
uuz vero qd̃ seqtur est magis forte:⁊ ideo mã debet esse
primo digesta. ℞.floruz boraginis vel viol.buglose.añ.
ʒ.i.prunoꝝ numero.x.cortices mirabolanoꝝ citrinorũ
ʒ.i.fricent̃ ⁊ colent̃ et colature addatur cassiefi. mũda.
ʒ.i.electuarij d̃ succo roß.ʒ.ß.fiat colatura ad q̃rtl.i.⁊.ß.
Expositio predicte colature.boragines ponũtur:qꝛ mũ/
dificant ⁊ laxant. cortic̃l mirabolanoꝝ citrinoꝝ:qꝛ eua
cuant colerã:⁊ dico bene fricent̃:vt melius virtus eorũ
intret colaturã:qꝛ est res sicca.Electuariũ de succo roß.
qꝛ euacuat colerã.ꝑncipaliter.dico vltimo ad q̃rtl.i.⁊.ß.
⁊ intellige plus si mã reqrit vl' min⁹ si mã reqrit:de alijs

expone sic ĩ ꝓcedẽti colatura. Nota si nõ vis põere el'iuz
de succo roß.eo ꝙ est eq̃liter violẽta medicina que loco
eius ponitur reubarbari.ʒ.i.spicenardi.ʒ.ß.quia reubar
baꝝ euacuat colerã:⁊ spicanardi est eius repressiuũ. No
ta ꝙ ista colatura solum euacuat co.Sed si alia esset dis
cõuenietia particularium.s.ꝙ pa.iuuenis esset ⁊ in hye/
me:⁊ pateret̃ tertianã:tunc eẽt ibi aliqua flegmatis por
tio. Ideo possunt poni loco mirabolanoꝝ agarici.ʒ.ij.vl'
turbith cuz corticibus mirabolanoꝝ citrinoruz: qꝛ eua/
cuant colerã ⁊ cũ hoc flegma plus. Et si esset homo pau/
per ꝙ nõ posset expẽdere vel capere medicinaz:tunc da
ei istud electuariũ valde bonuz:qd̃ seqtur. ℞.dyacarta/
mi.ʒ.ß.cõiter q̃nq̃z vel sex vicib⁹ euacuat.Et si patiẽs sit
debilis da ei.ʒ.ij.vel duas ad plus de dicto electuario.

¶ Si vero vellet colaturã magis debilem ⁊ delicatã q̃
cito esset facta da ei qd̃ seqtur. ℞.sirupi viol. q̃rtl.i.⁊.ß.
electuarij de succo roß.ʒ.ß.Et si velis curare flegma pro
parte. ℞.medietatez electuarij de succo roß.⁊ adde me/
dietatẽ benedicte.Uel si velles magis debilez loco ele/
ctuarij de succo roß.pone reubarba.⁊ spica nardi:vt su/
pra dictũ est. ¶ Notãduz tamẽ ꝙ quãdo medicina dat̃
in colatura debꝫ sumi in aurora:qꝛ est medicina rara:iõ
nõ multũ laborat natura ad dissoluenduz.Sed si datur
in electuario in matutinis:qꝛ magis est solida substãtia
⁊ post perfecte dormiat.Sed in pul.datur in ꝑncipio no
ctis ⁊ in ĩtroitu lecti:qꝛ est in solida substãtia.

¶ De clisterib⁹:clistere ⁊ suppositoriũ differunt: qꝛ cliste
re datur in liq̃da substãtia.Sed suppositorium in dura.

¶ Unde suppositoriũ fit multis modis. Aliquando fit
cũ mercuriali trita cũ sale:aliq̃ñ cuz sapone:aliq̃ñ cũ ra/
dicib⁹ sicle. Aliquãdo cum carnib⁹ salsis pinguib⁹:aliq̃ñ
cũ melle cocto cũ puluere stercoris mur̃l.⁊ põt acui cuz
pul.dyagredij vl' esule:aliq̃ñ fit cũ cãdela ⁊ sale: ⁊ sic de
alijs. ¶ Sed clistere in suba liq̃da per annũ missa cũ q̃/
daz bursicula:⁊ debet stare patiẽs facie ĩclinata versus
terrã basse ⁊ anchis eleuatis:ſ in patiẽtibus dolorẽ re/
num sumpto clisteri patiẽs debꝫ stare statim resupinus
vt medicina vadat ad renes. ¶ Clistere aũt datur octo
de causis:qꝛ ĩterduz solum ad mollificãdũ : q̃ñ feces sũt
multũ ĩdurate:⁊ ĩtestina stricta multũ:⁊ tũc fit. ℞. mal/
ue bismalue brance vrsine mellilotí.añ.M.i. prunoruz
aut ficuũ.ij.furfur̃l.p.i.olei viol.vel butyri vel succi re/
centis.ʒ.ij.cassiefi.mũda.ʒ.i.fiat clistere ad q̃rtl.v. intel
lige tñ ꝙ in hoc clistere nõ ponitur mercurialis nec sal
nec sicla:qꝛ quãdo volumus mollificare ⁊ non mordica
re nõ debẽt poni illa . ¶ Secũdo fit ad mũdificãduz:⁊
tunc ponunt̃ mordicatiua:vt succus sicle.⁊ mercurialis
⁊ sal ⁊ silia:que mordicãdo faciunt exire feces. ¶ Ter/
tio fit clistere ad dissoluẽduz ventositatẽ fundant̃ tu ui
ce ĩtestinoꝝ:⁊ inde fit magn⁹ dolor:⁊ tũc debẽt poni dis/
solutiua ventositatũ:⁊ fit sic. ℞.abrotani absinthij cala
mẽti mercurialis.añ.M.i.succi sicle.ʒ.ij.maratri cimi/
ni.se.ruthe.añ.ʒ.i.furfuris.p.i. mellis olei laurini.añ.ʒ.
ij.fiat clistere ad lib.ij. ¶ Quarto fit clistere ad mũdifi/
candũ ĩtestina:vt post dissinteriã cũ vlcera ĩtestinoꝝ re
manẽt saniosa opꝫ mundare saniẽ:⁊ aliter sanies magis
vlceraret:⁊ tunc fiat clistere mundificatiuum sic. ℞.or/
dei nõ mundati q̃rtl.i.fiat decoctio in qua dissoluantur
mellis.ʒ.ij.fiat clistere ad q̃rtl.ij. ¶ Quinto fit ad cõ/
solidãduz vlcera intestinoꝝ excoriatoruz. ⁊ istud debet
fieri post mũdificatiuũ dictũ.Et sic fit clistere cõsolida
tiuuz. ℞.succi plantaginis vel virge pastoris q̃rtl.i.mẽ
te foliorũ myrthe.ʒ.ij.boli armenici.ʒ.ij.vitelloꝝ ouo/
rum coctoꝝ.ʒ.ij.sepi renuz caprarum q̃rtl.i.fiat clistere
ad q̃rtl.ij.Expositio clisteris . Nota ꝙ ista oua debent

coqui in patella nõ ꝙ idurentur:sed solũ supfluitas eua
poretur. Item ponitur sepũ qḋ est sicut lorica defendẽs
intestina ne stercus excoriet nec mordicet ea:hoc fit ra/
tione subtilitatis:⁊ valet sepũ capraꝝ propter stipticita
tem. ¶ Sexto fit ad restringendũ sicut fit post fluxum
ventris aĩalis:⁊ tunc ponunt̃ stiptica strictiua : ⁊ fit per
hunc modũ. ℞.folioꝝ mirthe folioꝝ nespulaꝝ piroꝝ
añ.M.i.summitatis rubi cupulaꝝ glanḋ.añ.℥.ij.acatie
ypoqstidos.añ.ʒ.ij.aque roſ.q̃rt.i.fiat clistere cũ aq̃ plu
uiali vsq; ad q̃rtl.iij. ¶ Septimo fit ad attrahendũ hu/
mores a partib⁹ longinqs:⁊ tũc fiat primũ clistere:⁊ solũ
addant̃ attractiua. Ita ꝙ si volumus attrahere a capite
ponatur centaurea betonica anthos:⁊ similia ⁊ yerapi/
gra.Hal'.Si a renib⁹ ponant̃ abrotanũ ⁊ benedicta.Si
ab epate electuarium de succo roſ. ¶ Octauo fit ad nu
triẽduz:⁊ quãdo patiẽs est multũ debilis ⁊ cõsumpt⁹ ꝙ
nõ potest per os attrahere:tũc ponitur per clistere ⁊ fit
sic. ℞.lactꝪ capraꝝ lib.i.mel collaticiũ ⁊ imittat̃ . ¶ Si
autẽ sit aliqs hõ qui nõ sit ausus sumere medicinaz nec
clistere nec aliquã colaturã põt ita laxari: ⁊ ita põt fieri
quãdo feces sunt dure multũ ꝙ nõ possunt exire per cli
stere vel per medicinaz. ℞.sicle mercurialis malue bis/
malue quãtũ sufficit ⁊ coquant̃ postea minutim pistent̃
⁊ misceat̃ aliquãtulũ de oleo amigḋ.dul.ad moduz em/
plastri supra ventrẽ apponatur:⁊ istud laxat ventrem ⁊
mollificat:ideo nota bene.

¶ De febre flegmatica. Cap. II.

De febre flegmatica.nota ꝙ sicut dice
batur in fe.co.Simil'r fe.fleg
matica põt diuersificari ex partib⁹ qnq;. Pri/
mo ex pte mãe:q2 vel putrefit flegma puꝝ. ⁊
dr̃ flegma nãle vel mixtũ: ⁊ hoc tripl'r: q2 vel
cuz co. ⁊ tũc dr̃ flegma salsum:vel cũ melãcolia : ⁊ tũc dr̃
flegma acetosum vel ponticũ.vel cũ sanguine:⁊ tunc dr̃
flegma dulce:licet ẽt flegma sit de se aliqual'r dulce.Se
cundo ex parte ꝯditionũ mãe:q2 vel grossum vel subti/
le.Tertio diuersificat̃ ex parte temporis vel regionis:⁊
sicut dicebat̃ de eo:ita dicat̃ de oĩbus alijs . ¶ Si autẽ
flegma puꝝ in hyeme ⁊ in hoĩe sene sit:⁊ alia pticularia
cõicant:fiat sirupus qui seqtur. ℞.corticis feni.petrosi.
radicis graminis.añ.M.i.menthe sicce ysopi scolopen
drie.ca.ve.endiuie scariole.añ.M.i.anisi maratri qua/
tuor se.frigidoꝝ mũda.℥.ß.floꝝ violaꝝ boraginis ⁊ bu/
glose.añ.℥.i.aceti albi.℥.iij.spicenar. squinãti.añ.ʒ.ij.liq
ri.mũde vuaꝝ passaꝝ mũda.añ.℥.ij.al's.i.mellis roſ.pa
nis zuccari.añ.lib.i.tẽperent̃ radices in aceto per noctẽ
⁊ fiat sirupus perfecte coctus ⁊ clarificatus ad lib.i.Ex/
positio sirupi.corticꝪ.istaꝝ radicũ ponunt̃ ad icidẽdum
⁊ ad deopilãduz.mẽthe sicce scolopẽdrie capilli veñ.ad
incidẽduz ⁊ cõfortãdum stomachum endiuie ⁊ scariole
ponunt̃ cõtra discrasiã:⁊ ad corrigẽduz caliditatẽ radi.
anisi maratri ad ꝯfortãdum ⁊ reprimẽduz ⁊ expellẽdũ
ventositatez:semina frigida ponunt̃ ad alterãdum ⁊ re/
primẽduz caliditatẽ ⁊ siccitatez predictaꝝ:spica:squinã
ti ponunt̃ ad cõfortãduz epar ⁊ pectoralia:⁊ ad reprimẽ
duz siccitatẽ. Acetuz al.ponitur ad penetrãdum: q2 ma/
gis penetrat q̃3 vinuz maloꝝ granatoꝝ. ⁊ dico tẽperent̃
radicꝪ in aceto:vt eaꝝ caliditas reprimatur ⁊ remaneat
incisio raḋ.de alijs dictũ est superius. ¶ Notandum tñ
ꝙ in qualibȝ feb.oportz facere tria ĩ suo sirupo . Primo
mãz digerere. ⁊ grossum subtiliare: ⁊ subtilem ĩgrossare
⁊ viscosam mediocriter ĩcidere. Secundo vias aperire
seu deopilare. Tertio discrasiaz alterare. Quarto mem
bruz cõfortare:ideo in sirupo cõtra mãm flegmaticã po
ni debẽt incisiua ⁊ deopilatiua ⁊ alteratiua ⁊ stomachi
cõfortatiua:eo ꝙ flegma in stomacho peccat. Veruz est
tamẽ ꝙ semp debȝ cõfortari epar: eo q2 est fons omniũ
humoꝝ:⁊ oĩa ista ponunt̃ in isto sirupo. Intelligendum
tamẽ ꝙ si vellet multũ ĩcidere põt poni soluz mellis lib.
i.⁊ nõ mel roſ.nec zuccari . Sed ratione abhominatio/
nis ponunt̃ ista. Nõ tñ ꝙ si mã nõ esset ita grossa vel nõ
cõueniret particularia loco istaꝝ raḋ.possunt poni alia:
nõ tamen calida:sicut raḋ.brusci sparagi gramis. ¶ Si
autẽ velles citius facere accipe sirupos quos in apothe/
ca inuenies. ℞.oxizacare cõposite lib.i.ĩtellige si mate/
ria nõ sit nimis grossa vel discõueniãt aliqua particula/
rium vel al'r. ℞.oxizacara cõposita oximellis diuretici.
añ.libr.ß.misceant̃ hec. ⁊ ĩtellige si velis magis ĩcidere.
Si aũt esset flegma mixtũ cũ colera fac talẽ sirupuz. ℞.
oxizacare ꝯposite:sirupi endiuie.añ.lib.ß.misceant̃.
¶ In pncipio morbi sine digestione pro minorãdo mate
riã. ℞.floꝝ viol'.boraginis ⁊ buglose.añ.℥.ß. prunoꝝ.x.
numero:turbith.ʒ.iiij.zinzi.alb.ʒ.i.fiat decoctio in qua
dissoluatur cassiefistule mũdate.℥.i.⁊.ß.⁊ fiat potus ad
q̃rtꝪ.i.Expositio predicte colature. turbith põitur: quia
euacuat flegma:zinzi.quia est repressiuũ turbith ⁊ eius
operationẽ cõfortat in actione:q2 turbith euacuat fleg/
ma subtile:ſ3 zinzi.flegma grossuz.de alijs dicas vt pri⁹.
¶ Post digestionẽ mãe datur talis medicina laxatiua
℞.floꝝ viol'.boragĩs:⁊ buglose.añ.℥.i.agarici electi.℥.ß.
zinzi.alb.ʒ.i.mirabolanoꝝ kebuloꝝ.℥.ß.fricent̃ ⁊ colen
tur ⁊ colature addatur cassiefistule mũdate.℥.i. turbith
ʒ.i.zinzi.ʒ.i.fiat colatura vel loco turbith potest poni be
nedicte.ʒ.ij.vl' benedicte ⁊ electuarij ḋ succo roſ.añ.ʒ.i.
⁊.ß.⁊ si velles magis euacuare de colera vl' aliter ⁊ citi⁹
℞.sirupi acetosi quartꝪ.ß.sirupi viol'. quartꝪ.i. bñdicte:
℥.ß.vel turbith.ʒ.i.⁊.ß.zinzi.al.ʒ.ß.

¶ De febre melãcolica. Cap. III.

De febre melãcolica: notãdũ est circa
istas fe.ꝙ fe.melãcolice mul
tum diuersificant̃ inter alias ex parte mãe.
vel q2 fit in mã melancolica naturali putre/
facta:vel fit in alijs humorib⁹ adustis. Naz
de quolibȝ alio humore põt fieri melãcolia naturalis ꝑ
adustionez.Si igitur de melãcolia naturali putrefacta:
tunc si alia particularia cõicant.s.ꝙ cõplexio ⁊ melãco/
lia ⁊ tẽpus autũni ⁊c̃.tunc mã est multũ grossa ⁊ ĩdiget
fortibus incisiuis ⁊ deopilatiuis. ¶ Tertio sciẽdum ꝙ
in hac fe.opȝ qnq; considerare vel facere. Primo mãm
subtiliare ⁊ ĩcidere cũ sit multũ grossa.Secũdo deopila
re ⁊ aperire.Tertio splenẽ cõfortare:q2 multũ in hac fe
bre debilitatur.Quarto rõne fe.opȝ ĩfrigidare. Quinto
sanguinẽ mũdificare:eo ꝙ ĩficitur ratione talis melãco
lie:que est fex sanguinis:ideo opȝ in sirupis ponere me/
dicinas faciẽtes ista. In hac autem fe.mã sic digeratur
℞.radicis corticis feniculi:petro.radicꝪ brusci:sparagi.
añ.M.i.radicis apij: radicis rafani.añ.M.ß. mediane
corticis thamarisci:fraxini:⁊ geneste.añ.℥.i.scolopẽdrie
M.i.camedreos:camepiteos:capil'.ve.recẽtis ceterach
politrici:endi.scario.añ.M.i.anisi mara.iiij.se.frigido/
ruz mundatoꝝ:se.portu.añ.℥.i.aceti al.℥.iij. mellis roſ.
panis zuccari.añ.lib.ß.tẽperent̃ radices ⁊ cortices ĩ ace
to fortissimo per noctem:⁊ fiat sirupus perfecte coctus
⁊ clarificat⁹ ad q̃rtꝪ.v. Expositio sirupi.cortices fen.pe/
trosi.sunt multũ aperitiue general'r in quolibet mẽbro
⁊ multũ calide.radices brusci:⁊ sparagi:ſ3 nõ tãtum ape
riant nec ĩcidãt:tñ sunt magis temperate ⁊ appropriate
spãliter ad splenẽ.radicis apij:rafani sunt multũ appro/
priate spleni:ſ3 ponunt̃ in pua quãtitate ne faciãt abho/
minationẽ.mediane corticis fraxini:⁊ thamarisci : ⁊ ge/

neste sunt multũ appropriata ꝯtra splenis vitiũ in tãtũ
ꝙ spleneticis ꝑcipit̃ comedere ĩ scutellis istoꝝ lignorũ:
scolopẽ.camedreos:camepitheos:capil.vene. ceterach:
politricon:oẽs iste herbe ponuntur:qꝛ sunt appropriate
spleni: qꝛ incidunt ⁊ diuidunt ⁊ aperiunt:endi. scariole:
sunt cõtra fe.⁊ ad cõfortãduz epar:qꝛ patitur cuz in ipso
humores generant̃ ⁊ ad temperãdũ caliditatẽ:radices
maratri:⁊ anisi ponunt̃ ad curãduz ⁊ dissoluẽduz vẽto/
sitatẽ.iiij.se.frigidoꝝ ponunt̃ ad ĩfrigidãdũ:se. portula.
est cõtra epar magis ꝙ̃ alia se.frigida minora:liquir. ra/
dices rafani p̄n̄t poni ad tẽperãdũ siccitatẽ corticis vue
passe ad ĩcidẽdũ eradicãdũ:mollificãdũ:⁊ laxãdum flo
res boraginis ⁊ buglose ad mũdificãdũ sanguinẽ.⁊ non
ponunt̃ flo.viol.qꝛ magis sunt cõtra colerã:tñ si ponun/
tur nõ est vis.acetũ albũ ponit̃ ad multũ ĩcidẽdũ: eo qꝛ
talis mã est multũ grossa mel rosatum ad ĩcidẽdũ ⁊ ab/
stergẽduz.Sed medietas zuccari ꝓpter abhominatio/
nez mellis.vnde si esset fortis fe. vel abhominatio tãtũ
debz fieri de zuccaro.Sed si volum⁹ multum aperire ⁊
nõ sit fe.ita fortis tota quãtitas põt poni cuz melle roſ.
nisi esset abhominatio:⁊ dico bene ꝙ tẽperent̃ radices
⁊ cortices ꝓpter duo.Primo vt ĩfrigident̃. Secũdo vt
magis ĩcidant.de alijs patz in precedẽtib⁹. De quãtita/
te aũt sirupi est sciẽdum ꝙ cõiter tantum debz fieri de
sirupo quantuz ponitur de zuccaro vel de melle vel de
ambobus simul nisi esset magna quantitas herbarum
vel radicum : qꝛ tũc opz plus facere de sirupo:vt in p̄di/
cta recepta.alia de sirupo sũt q̄rt.v.sic fit cõiter. ¶ Si
autez fe.manifesta fuerit de mixtiõe alioꝝ humoꝝ:hoc
fit tripl'r:qꝛ vel de colera vel de sanguine vel de flegma/
te vel de colera adusta.Si de colera adusta:tũc mã non
est grossa rõne adustiõis:ideo nõ opz ponere tot ĩcisiua
quapropter nõ opz ponere radicez feñ.petrosi.radicem
apij:nec rafani:cũ ibi nõ sit tm̃ peccatuz in splene: sed in
epate magis:eo ꝙ mã fuit multũ calida:sed põt poni ra/
dix brusci:sparagi:graminis : que sũt temperate magis.
vl' si vis corticẽ radicis thamarisci:fraxini:⁊ geneste:nec
tũc opz ponere acetũ cũ nõ ĩdigeamus tanta apertione.
Sed vino malorũ granatoꝝ:qd̄ est cõtra mãm calidã ⁊
addant̃ herbe ꝓpter epar.s.epatica:endiuia:scariola: qꝛ
ibi est pctm̃ in epate.Si vero sit de adustiõe flegmatis:
tũc possunt poni oĩa ista ĩcisiua:qꝛ mã est grossa ⁊ addã/
tur alia cõfortatiua stomachi:vt ysopus mentha. Si vo
sit de adustione sanguinis:tũc p̄mo fiat flobotomia:con
uenientia particulariũ:⁊ postea fiat sirupus:sicut in mã
calida:⁊ addatur multũ de florib⁹ mũdificãtib⁹ sangui/
nem:sicut violaꝝ boraginis:vnde in mã col.vel sangui/
nea bonũ est ponere flores viol.lz nõ competãt in melã
colia nãli. ¶ Si facili⁹ vis facere:⁊ melãcolia sit nãlis:
⁊ particularia ꝯueniãt fac talẽ sirupũ. ℞.oxizacare ꝯpo
site oximellis diuretici.añ.lib.ß.misceantur.Expositio.
oxizacara cõposita ad ĩcidẽduz rõne fe.ponitur:sed oxi/
mel solũ ad ĩcidẽdũ si esset sine fe.⁊ vellet multũ ĩcide/
re.Posset tñ ponere de oximelle diuretico:sed si essz de
mã colerica loco oximellis diuretici possz poni sirupus
endi.⁊ si velles magis delicate fac istũ sirupũ qui sequi/
tur.℞.aque scolopẽ.q̄rt.ij.aque boraginis:q̄rt.i.aceti
al.℥.iij.mell'roſ.pãis zucca.añ.lib.ß.fiat sirup⁹ ad lib.i.
¶ In principio morbi sine digestione põt dari talis cola
tura minoratiua mãe.℞.floꝝ boraginis recẽtis buglo/
se.añ.℥.i.sene:epithimi:polipodij:quercini.añ.℥.ß.anisi.
℥.i.fiat decoctio in qua dissoluat̃ cassiefist. mũdate.℥.i.
⁊.ß.fiat colatura vsq͂ ad q̄rt.i.⁊.ß. ministret̃ in aurora.
¶ Post digestionem mãe detur talis colatura si sit de
melãcolia nãli.℞.floꝝ boraginis ⁊ buglose.añ.℥.i.sene
epithimi polipodij q̄rcini.añ.℥.ß.anisi.℥.i.corticl.mira/
bol.ĩdoꝝ.℥.i.lapidis lazuli:nouies abluti.ʒ.i.vl'.℈.i.fiat
colatura vsq͂ ad quart.i.⁊.ß.Expositio colature.in p̄ma
colatura ponitur sene:qꝛ euacuat melãcoliã a tota ꝓpe/
tate ⁊ est ꝯtra oẽ viciũ splenis:epithimi:⁊ polipodij eua/
cuant humores grossos.anisum ponitur ad dissoluẽduz
ventositatẽ.de alijs visuz est in alijs receptis:in scd̄a co
latura ponunt̃ corticl.mirabo.ĩdoꝝ:qꝛ euacuãt melãco
liaz:lapis lazuli ponit̃ pro eodem:⁊ debz ablui ad remo
uendũ malitiã ⁊ abhominationẽ.Si aũt esset de colera
adusta loco mirabol.indoꝝ posses ponere citrinos:quia
euacuãt melãcoliã colericã:⁊ si de flegmate adusto pos/
sent poni kebul.Si aũt velis remouere lapidẽ lazuli:eo
qꝛ est facta adustio melãcolica:loco eius possz poni aga/
ricus vel turbith. ¶ Nota ꝙ in p̄ncipio quartanaꝝ nõ
dz poni forte digestiuũ:qꝛ esset timẽduz ꝙ subtile resol/
ueret̃:⁊ remaneret qd̄ ẽ terrestre.Sz p̄mo dz digeri de/
biliter nõ solũ ĩcidat̃:⁊ postea aliq̃liter euacuat̃.

¶ De febre ethica. Cap. IIII.

De febre ethica nota ꝙ feb.ethica
vel est sola vl' ẽ cõ
mixta cũ mã.Si sola tũc nõ indigem⁹ digesti
uis nec euacuatiuis:qꝛ nõ peccat mã.nã ethi/
ca est mala ꝯplexio sine mã:sed tũc indigem⁹
trib⁹ p̄ncipal'r.s.alteratiuis ĩfrigidatiuis ⁊ hũectatiuis.
Secũdo ĩdigem⁹ ꝯfortãtib⁹ virtutez:eo qꝛ spũs sunt de/
biles ⁊ resoluti:⁊ iõ debilitati. Tertio resũptiuis: eo qꝛ
mẽbra corporis sunt cõsumpta:ista aũt possunt fieri vel
per dietã vel per medicinã.Si aũt oia per dietã:dico ꝙ
inter oia valet plus lac mulieris:postea asine:postea ca/
pre spãliter si erat ptisis:eo ꝙ lac abstergit ⁊ consolidat.
Et sil'r cuz hec p̄dicta nutriũt ⁊ ĩfrigidãt tẽperate:ibi vo
nõ ĩdigem⁹ nimia ĩfrigidatiõe ne spũs magis debiliten/
tur:valz ẽt ordeaceũ:⁊ silia:lz nõ tm̃ nutriãt.cibus q est
multũ nutritiuus est in hoc casu: ⁊ est gallina ⁊ spãl'r al/
ba:⁊ coquat̃ cũ ordeo donec veniat ad ꝯsumptionem ⁊
possunt poni in vẽtre eius semina frigida:⁊ postea terã/
tur pulpe albe galline ⁊ terant̃ cũ isto brodio ⁊ fiat cola
ticiũ:⁊ est multũ resumptiuũ:⁊ nõ multuz calefacit: vel
aqua carnis inter cetera nutrit:⁊ recitat Gal.7.de inge/
nio.ꝙ medicina potest fieri per electuariuz vel per vn/
guentum vel per sirupuz:in sirupo nõ debent poni dige
stiua: vt dictuz est:nec multũ abstersiua sed alteratiua:⁊
fiat talis sirupus. ℞.quatuor seminũ frigidoꝝ maioruz
⁊ minorũ.se.citonioꝝ:se.malue:se.bombacis mund.añ.
℥.i.dragaganti gũmi arab.infusi in aqua dul.tepida seu
calida.añ.ʒ.ij.liquiri.mund.vuaꝝ passaꝝ mund. pinea/
rũ mũda.amigd.dul.excorticataꝝ.añ.℥.i.⁊ q̄rt.i. panis
zuccari.lib.i.⁊.ß.fiat sirup⁹ ad lib.ij.Expõ sirupi:seia fri
gida ponunt̃:qꝛ corpa rõne siccitatis hñt vias strictas:⁊
iõ ipsa seia sunt ad aperiẽdũ ⁊ ĩfrigidãdũ: ⁊ dr̃ mund.vt
remoueat̃ vna abstersio:qua hic nõ ĩdigem⁹.Sed se.ci/
tonioꝝ se.malue ⁊ se.bõbacis ista ĩfrigidãt ⁊ hũectant ⁊
ĩpinguãt rõne viscositatis.dragagãti gũmi arab.ꝓp illd̄
ponũtur ⁊ ꝯfortãt v̄tutẽ:⁊ cum dr̃ in aq̃ dulci tepida seu
calida ĩtelligit̃ ꝑ ĩfusoꝝ.liqr.hũectat ⁊ vue passe pinee ⁊
amigd.humectãt ⁊ ĩpinguãt.Et cũ vue passe hẽant cali/
ditatẽ tẽperatã per alia cõtẽperant̃ ne fiat maius nocu/
mentũ in partibus pectoralibus vel spiritualibus frigi/
ditatis.ordeum mund.humectat ⁊ infrigidat ⁊ confor/
tat:⁊ si esset diues ⁊ velles eum magis impinguare. ℞.
testudinum nemoralium.libr.ß.quia impinguant mul/
tum:⁊ sic per hunc modum coquantur in aqua: ⁊ postea
excorientur ⁊ parentur ⁊ bulliant tantum quousq͂ ve/
niant ad consumptionem : postea colentur et ponantur

in syrupo: verum est ꝙ est magis spissum ⁊ magis abhominabile. sed tamen multum nutrit ⁊ est multum artificiale. ⁊ si esset ethica cum ptisi ratione vlcerationis pulmonis: oportet magis ponere abstersiuum ⁊ consolidatiuum. Idem posset addi in syrupo de capill'. veñ. vel possemus ei dare lac caprinum: qꝛ specialiter habet hoc facere. naʒ ratione serositatis abstergit ⁊ ratione substãtie caseitatis ꝯsolidat. ¶ Si vo ethica esset tñ putrida tunc si esset de colera: ponatur enð. scariola: capilli veñ. recẽ. añ. M. i. Et si de flegmate mente sicce: ysopi: scolopenð. capilli veñ. ⁊ si materia est melancolica vel multũ grossa possent poni alie radices: ⁊ tunc patiẽs posset purgari cuʒ medicina lenitiua. vel laxatiua. ¶ Potest etiã cura fieri per electuarium sic. ℞. quattuor se. frigidoruʒ maiorum ⁊ minorum. se. malue: se. bombacl munda. se. citoniorum. añ. ʒ. ß. ʒʒ. al. ʒ. ß. liquiritie munda. ʒ. i. dragaganti gummi arabici. añ. ʒ. ij. penidiarum. ℥. ij. vuarum passarum munð. ⁊ amigð. dul. excorticatarum. ℥. ß. testudinum nemoralium bene preparatarum lib. ß. panis çuccari. quartl. ß. fiat electuarium. Expositio electuarij. se. frigida maiora ⁊ minora ponuntur: qua ratione superius in syrupo: sed ponitur. ʒʒ. q̃uis sit caliduʒ ad dulcorandum ⁊ saporandum. ⁊ cum hoc ad confortandum spiritus: ne frigiditas aliorum eis noceat: nec caliditas eorum potest nocere: quia est medicamen frigidum respectu aliorum. ¶ Per vnguentum posset sic fieri. si haberet tussim vel nimiam desiccationem in partibus pectoralibus quo inungatur circa pectus ⁊ fiat sic. ℞. axũgie galline butiri sine sale: ⁊ si esset sal lauetur bene. añ. ℥. i. mucillaginis dragaganti gummi arab. mucillagl. se. psilij. añ. ʒ. ij. olei viol'. ℥. iij. olei de curcubita. ℥. i. cere al. qð sufficit. fiat vnguentum. Et si velles magis facere delicate ex istis que ponuntur in electuario faceres de nocte pannum inceratum: ⁊ ꝙ teneret supra pectus: ⁊ est valde pulchrum supra pectus.

¶ De febre pestilentiali. Cap. V.

DE febre pestilentiali febris pestilẽtialis causat̃ ex mala dispositõe aeris. aer aũt corrumpitur multipliciter. quandoqʒ in eius substãtia: ⁊ tunc putrefit: vel a causa supracelesti. s. ab aliqua constellatione. vel a causa inferiori: vt est a strage magna vel a vapore eleuato corrũpente aerem. quandoqʒ corrumpitur aer in qualitatibus suis: qꝛ nimis est calidus: quia tunc resoluit spiritus a corde: vel nimis frigidus: ⁊ tunc mortificat eos. Et ꝑm hoc diuersificatur causa. vnde in hac fe. quantum est de se non indigemus laxatiuis nec digestiuis: nisi cum hoc esset putrida fe. ⁊ tũc ista prius euacuantur ⁊ digeruntur: vt prius dictum est. Secundo indigemus in hac fe. mũdificatione spirituum cordis: quia per aereʒ sunt infecti. Tertio eorum regeneratione: quia multi sunt deperditi. Quarto confortantibus cor: quia multuʒ leditur in tali fe. ꝑncipaliter. Quinto infrigidamus in tali fe. Uerum est: qꝛ regeneratiuũ spũs potest comprehendi sub confortantibus: talis regeneratio fit per cibos ⁊ potus conueniẽtes vt est collaticium galline vel pullo cum aceto si sint cocta in ventre eius oua sorbilia aqua carnis: vinum limphatum bonum clarum: odoriferum: ⁊ omnia alia fiunt per medicinas. ¶ Ideo si fe. sit ex putrefactione aeris causata: fiat syrupus talis. ℞. succi buglosse: succi pomorum dul. purgatorũ vbi sit facta residentia. añ. quartl. ß. aque enð. aque acetose: succi citri. añ. quartl. i. aque roß. quartl. ß. sandal' al. ⁊ ru. añ. ʒ. ij. cãphore. ℈. i. aque nenufarl. ℥. i. aceti al. ℥. iij. panis çuccari lib. i. fiat syrupus. Expositio syrupi. succus buglosse mũda. ꝯfortat cor. succus pomoꝝ. ⁊ enð. infrigidant ⁊ confortant ⁊ nutriunt: aque acetose ⁊ succus citri valent a tota proprietate in hac fe. aqua roß. confortat ⁊ mundificat: sandali cõfortant ⁊ infrigidant. camphora ⁊ nenufar idem faciunt. acetuʒ preseruat a putrefactione: ⁊ dicunt auctores ꝙ spargat̃ per domum. ¶ Post syrupum non debet dari medicina: sʒ electuarium confortatiuum ⁊ mundificatiuum ⁊ regeneratiuum spirituũ: ⁊ ratione fe. potest fieri tale electuarium infrigidatiuum. ℞. ꝯserue roß. conserue buglosse. añ. ℥. i. margaritarum perforatarum hiacintorũ. añ. ʒ. ß. limature auri ⁊ argenti puri. añ. ℈. i. pannorum de çuccaro. ℥. iiij. pulueriçentur ⁊ misceantur omnia ad modũ çuccari rosati ⁊ fiat electuarium. Expositio electuarij. ille conserue conseruant ⁊ mundificant cor: ⁊ idem faciũt que sequuntur. Nã confortãt cor a tota proprietate. Nota tamen si vis artificialiter operari semper ponentur in tali electuario in duplo plus de çuccaro q̃ʒ de conseruis: vt patet in isto: nisi essent pulueres sicut est dyagraganto frigido triasandali. quia çuccarum ponitur ad tẽperandum liquiditatem conseruarum ⁊ puluerum. iam hic deficiunt: ideo non oportet tantũ de çuccaro. ⁊ si eẽt homo pauper posset remoueri aurum ⁊ argentum ⁊ augmentare dosim in alijs. ¶ Si autem esset fe. ex caliditate aeris siue eius corruptione siue putrefactiõe in substantia: tunc digestiuis confortantibus cor ⁊ regeneratiuis spirituuʒ ⁊ infrigidatiuis: ideo in electuarijs loco cõserue buglosse ponitur conserue nenufarũ ⁊c̃. que sequũtur coralli ⁊ sandali ⁊ se. citri: ⁊ cãphore: ⁊ se. acetose. añ. ʒ. i. excepto ꝙ de camphora. ij. vel. iiij. grana: qꝛ est leuis ⁊ in pauco tempore est quantitas magna. ⁊ in hac fe. debet precedere syrupus qui sequitur. ℞. succi pomorum acetosorum cicerum depuratorum aque roß. aque acetose. añ. quartl. i. omnium sandalorum. ʒ. ij. vini malorũ granatoruʒ. ℥. iij. panis çuccari lib. i. fiat syrupus ⁊ detur cum aqua frigida. ¶ Si esset pestilentia ex frigiditate aeris: tunc esset sine febre: ⁊ tunc indigemus calefacientibus ⁊ confortantibus cor ⁊ spiritus confortatiuis. ideo fiat talis syrupus. ℞. succi mellisse depurati lib. i. ligni aloes. ʒ. i. musci ambre. añ. ℈. i. panis çuccari lib. i. fiat syrupus calidus. ⁊ si esset pauper remoue musci ⁊ ambre ⁊ augmenta dosim aliorum. Electuariuʒ tale fiat: ⁊ fac ꝙ ponãtur conserue boraginis ⁊ buglosse excepto aromate: quia frigidum est ⁊ potest addi been al. ⁊ ru. doronici romani ambre musci. ¶ Et nota ꝙ in hac cura opʒ multa facere alia: vt epithima supra cor cũ pannis madidis in succis ꝑdictis intinctis ꝑm ꝙ tibi videtur. ⁊ tunc opʒ facere odorifera: vt pomum ambre cuʒ musco: ⁊ silibus ꝑm ꝙ oportebat ponere calidum vel frigidum. ¶ Nota tñ quando datur syrupus fiat quantum fieri poterit ꝙ stomachus sit vacuus: quia aliter ipsum de potentia ad actum reducendum est impeditus a cibis: ⁊ dʒ iniungi dieta tenuis magis q̃ʒ primo teneretur si vis habere magis honoreʒ: qꝛ tunc natura magis digerit ⁊ ꝯsumet: ideo ⁊c̃. de se sine syrupo facit magnum iuuamentũ. vnde in quacũqʒ egritudine repletionali est bonum dietare subtilius solito. alijs tñ impedientibus vel dissoluentibus specialiter virtutẽ ipsius egrotantis. vnde in tali fe. non competit fortis medicina: qꝛ vtplurimũ moriuntur fluxu vẽtris. sed deƒ cassiefi. thamarindoꝝ: reubarb. viol'. pruna. Clysteria rað. tormentille se. citri ⁊ tyriaca: valet in preseruando a feb. pestilentiali.

¶ Explicit libellus de febribus Gerardi de Solo.

¶ Incipit nonus liber Almansoris cuꝫ expositione eiuſ-
dem clarissimi doctoris Herardi de Solo.

Ocus qui ſpecu-
latori-
bus eſt dignioꝛ eſt locus
altus. Iſta ꝓpoſitio ſcri-
pta eſt ab Auic. 3°. caň. c.
prohemiali: que q̄dē pro-
poſitio: lꝫ ad aliud ꝓpo-
ſitum intelligat̄. tñ pro-
poſito noſtro pōt dupl'r
applicari. Primo ad di-
uini noīs inuocationeꝫ.
Scđo ad ſciētie noni li-
bri Almāſoris recōmen-
dationē. Primo ergo di-
co ꝙ dicta ꝓpoſitio pōt ſumi quātum ad diuini noīs in-
uocationē: vt ſic dicendo locus qui ſpeculatorib⁹. i. noui-
ter ſpeculari volētibus dignioꝛ ⁊ cōuenientioꝛ eſt locus
altus. ſ. deus ſublimis ⁊ excelſus: nam deus dr̄ locus al-
tus ꝓpter tres ꝓprietates que in loco alto reperiuntur.
Primo ꝓpter magnā ꝯtinentiā: qꝛ de rōne loci eſt cōti-
nere locatū. 4°. phyſicoꝝ. cum hoc maxime cōueniat lo-
co alto: in deo enim omnia ſunt. ⁊ per ꝯñs magna conti-
nentia. oīa enim continet: cum ſit principiū oīum: qđ cō-
cludit phs. 2°. metaphyſice. ⁊ ſic neceſſariū eſt ꝙ ſi ſit pn̄-
cipium: qđ etiā ſit finis: qꝛ a quibus res habet principiū
ab illis habet finem ſm̄ Auerroym. 5°. colliget. caplo de
virtutibus. vbi loquitur de ṽtutibus que in ſummo ope-
rantur. ¶ Secunda proprietas loci alti eſt influētie ex-
cellentia: qꝛ de ratione loci eſt ꝯſeruare locatū. 4°. phyſi.
⁊ hoc eſt maxime de ratione loci alti propter magnā in-
fluentiam in locato ⁊ contēto. ⁊ propter hoc iſte modus
inferioꝛ eſt cōtiguus lationibus ſuperioribus: vt ab eis
gubernetur. primo metheo. iſta proprietas in deo reperi-
tur: quia ipſe perfectiſſimus in nobis īfluit. immo dicit
Ariſto. 12°. metaphy. ⁊ 8°. phyſi. ꝙ eſt deuenire ad vnum
mouens īmobile: propter qđ oīa mouentur ⁊ perficiun-
tur: ideo dicitur primo celi. ꝙ oīs perfectio in tribus exi-
ſtit. ſ. ſubſtātia: virtute: ⁊ operatiōe. Prima perfectio eſt
in patre. ſecunda in filio. tertia in ſpirituſancto. ⁊ ideo di-
cit phs ibidem: ꝙ iſto numero ternario vtimur in diui-
nis. ¶ Tertia proprietas loci eſt reruꝫ inclinatio ad lo-
ci naturam: qꝛ mirabilis eſt in eſſentia loci: vt proprium
ducat ad naturaꝫ ſuam. 4°. phyſi. ⁊ maxime de loco alto
propter eius maiorem influentiam ⁊ illud in deo eſt: qꝛ
in eo res maxime ordinantur. patet. 12°. metha. ibi enim
non ſoluꝫ eſt altus. īmo altiſſimus: ⁊ eſt ſuper oēs celos:
vbi non eſt aer nec vacuū: ſed ſancti ſpiritus optimā vi-
tam ducentes ab eterno. primo celi. ¶ Ex iſto ſequit̄ ꝙ
primo debemus ſpeculari humiliter ipſum inuocando:
lꝫ inſufficientes ſimus: qꝛ ipſe eſt infinit⁹: ⁊ finiti ad infi-
nitum nulla eſt cōparatio ſeu ꝓportio. 3°. phyſi. Et ꝓpter
hoc dr̄. 2°. metaphy. qꝛ ſicut ſe habꝫ oculus noctue ad lu-
men ſolis: ſic natura noſtra ad ſubſtātias ſeparatas: qua-
rum vna eſt deus: quas apprehendere nō pōt. Ideo iux-
ta dictū Raſ. i. Almāſoris. ca. i. Ut enim hoc opus cōple-
re valeam decenter diuinū auxiliū imploro ⁊ ducatum:
ideo in libro diuiſionū. in caplo finali diuinum poſco ad
rectitudinē ſermonis ⁊ operationis auxiliuꝫ: ſm̄ ꝙ ſibi
placet: ex quo oꝫ ꝙ ſit noſter auxiliatoꝛ: cuꝫ ſit noſter gu-
bernatoꝛ. Dimitto alias ṽtutes cauſa breuitatis. Inuo-
co igit̄ deū patrē qui ſcit oīa: qui ſua potētia poterit meā
indigentiā releuare: cuꝫ ab eo depēdeat tota celi natura
ſm̄ cōmentatorem. 12°. metaphy. Inuoco deum filiū qui
ſua ſapiētia ⁊ excellētia me gubernet: qꝛ ipe patris ſapiē-
tia ⁊ a quo oīs ſapiētia deriuatur. Tertio inuoco ſpiritū
ſanctū qui eſt amicitia ⁊ charitas patris. Supplico igit̄
pater ſic dicēdo. fabricatoꝛ vnice machine mūdane. dire-
ctoꝛ magnifice ṽtutis humane. ſis mihi viuificus datoꝛ
artis ſane: qui es trinus ⁊ vnus adſis ſine moꝛa: ⁊ confir-
ma me ꝓtinus tēpus eſt ⁊ hoꝛa: rex meus ⁊ dñs mīe de-
coꝛa: eminus ⁊ cominus vt mea doctrina careat erroꝛe.
¶ Secundo dico ꝙ dicta ꝓpoſitio poteſt intelligi ſeu
applicari ad ſcientie noni libri Almanſoris recōmenda-
tionē: ſumendo locum pro conſideratione: ideo locoꝛuꝫ
. i. ꝯſiderationū que in ſpeculatoribus. i. profunde ſpecu-
lari volentibus dignioꝛ ⁊ melioꝛ eſt. i. conſideratio noni
libri Almanſoris: qꝛ medicina eſt ſciētia altiſſima: qꝛ al-
tiſſima cōſiderare hꝫ ſm̄ Gal'. 3. afforiſ. cōmento. ca. egri-
tudines ṽo maxime. ¶ Iſte liber nonus Almāſoris pōt
ex quinqꝫ cōmendari. Primo ex multoꝝ cōprehenſio-
ne. cōprehendit enim cauſas ſigna ⁊ curas omniuꝫ egri-
tudinū accidentium a capite vſqꝫ ad pedes: totum eniꝫ
tertiuꝫ caň. comprehendit: ideo fuit vtilis multum. ⁊ tñ
addit librū diuiſionum ⁊ experimenta ⁊ antidotarium.
Secundo poteſt cōmendari ex cōpendioſa ⁊ vera tradi-
tione. quia in iſto nono tractat de omnibus egritudini-
bus que poſſunt accidere a capite vſqꝫ ad pedes. Tertio
poteſt cōmendari ex clara ⁊ lucida traditione ⁊ propter
hoc ſciētia redditur vtilis prout ſciamus cauſas ⁊ ſigna
⁊ curas egritudinum. Quarto redditur admirabilis: qꝛ
mirabile eſt ꝙ in iſto paruo volumine tantam ſcientiaꝫ
comprehendere potuit. Quinto redditur ſubtilis ex cla-
ra ⁊ lucida traditiōe: qꝛ ſubtiliter tradit ⁊ oꝛdinat eū: iō
placuit mihi legere librū iſtū: vt me ī practica exercerē.
¶ Conſidera primo ꝙ iſte liber vocat̄ Almanſ. qui fuit
filius regis: non ꝙ ipſum cōpoſuerit. īmo raſis eum cō-
poſuit ad preces eius. In iſto toto libro ſunt deceꝫ libri.
In primo poſuit anathomiā coꝛpoꝛis humani. In ſecun-
do de ſignis coꝛpoꝛis humani ⁊ mēbroꝛum ⁊ humoꝛuꝫ.
In tertio de virtute ciboꝛum ⁊ medicinarū ſimpliciuꝫ.
In quarto de conſeruatione coꝛpoꝛis humani. In quin-
to de decoꝛatione ⁊ pulchritudine. In ſexto de preſerua-
tione nocumentoꝛum iter agētium. In ſeptimo de cirur-
gia ⁊ operatione manuali ⁊ ſolutione ꝯtingenti. In octa-
uo de curatione venenoꝛum. In iſto nono de omnibus
egritudinibus a capite vſqꝫ ad pedes. In decimo de fe.
⁊ accidentibus earuꝫ. ¶ Secundo nota ꝙ egritudo eſt
duplex: vniuerſalis ⁊ particularis: vl'is eſt quadruplex.
quedaꝫ vniuerſalis vniuerſalitate predicationis vt ma-
la cōplexio eſt moꝛbus vl'is: qꝛ predicatur de mala com-
plexione ca. fri. hu. ⁊ ſic. etiaꝫ moꝛbus cōpoſitionalis eſt
egritudo vl'is: qꝛ predicat̄ de mala cōpoſitione in figura
⁊ in ſitu: numero ⁊ quātitate. Et ſic determinat de moꝛ-
bo vniuerſali Auic. i. caň. qui liber eſt vl'is. Secundo di-
citur vniuerſalis ratione cōtinentie. ⁊ ſic fe. eſt moꝛbus
vl'is: qꝛ totuꝫ coꝛpus continet ⁊ occupat. ⁊ ſic dicit Auic.
4°. ca. ⁊ Gal'. 8°. de ingenio ſanitatis. Tertio dicitur vl'is:
qꝛ poſito ꝙ ſituetur in vno mēbro poteſt occupare alia
membra paulatim: vel qꝛ indifferenter pōt eſſe in omni
mēbro. Quarto modo vniuerſalitate virtutis: vt ſinco-
pis apoſtema: tremoꝛ coꝛdis: quia ſunt moꝛbi vl'es: qꝛ in-
ferunt nocumentuꝫ oībus virtutibus. ¶ Et per oppoſi-
tuꝫ dr̄ egritudo particularis quadrupl'r. Primo nō par-
ticularitate ꝑdicatōis: vt hec mala cōpl'o que nō ꝑdicat̄
niſi de vna. Scđo mō ꝑticularitate occupatiōis ſeu ꝯti-
nentie: qꝛ nullo mō ꝯtinet totum coꝛpus: vt appoplexia
dicit̄ egritudo particularis capitis. Tertio mō particu-

laritate indifferẽtie sicut epilepsia vel appoplexia: ista indifferẽter se hñt ad cerebrũ: nec alteri mẽbro possunt inesse. ⁊ isto modo capit Auicen. tertio cañ. ⁊ hic rasis. Quarto mõ dr̃ particularitate virtutis: sicut morbi qui nõ inferũt nocumẽtũ toti corpori: vt paruus morbꝰ parua mala cõplexio paruũ apostema. ⁊ sic etiã capitur hic. ¶ Uisa rubrica in vl'i: videamus cãs huiꝰ libri que sunt quattuor: mãlis: formalis: efficiẽs: ⁊ finalis. Cã efficiens est duplex: vl'is vt deꝰ gl'iosus. ꝑticularis fuit raſ ita ꝙ intell's rasis fuit cã instr'alis. Cã mãlis siue subm ẽ corpus hũanũ sanabile vel egrotabile ab egritudĩe q̃ ꝯtineri ꝑt a capite vsq3 ad pedes. Cã formalis est duplex: sicut alibi. s. modus tractãdi ⁊ est solũmodo narratiuus: q2 nihil ꝓbat. Causa finalis est duplex sicut cõiter ponitur. Cui parti phie supponiť ĩmediate phie nãli. qs titulus. incipit nonus liber Almãsoris editus a rasi.

¶ De cephalea ⁊ emigranea. Cap. I.

Circa rubricam no. ꝙ sex sũt noĩa dolorẽ capitis denotantia. quoꝝ qõlibet significat dolorẽ capitis. s. cephalea: emigranea ouũ: clauus: passio galeata: ⁊ monopagia. ⁊ sunt synonima: tñ differũt aliq̃liter: q2 cephalea dr̃ qñ dolet totu3 caput. ⁊ dr̃ a cephas qõ est caput: q2 tenet totũ caput. Sed emigranea est cũ vna tota medietas infrimať. s. dextra vel sinistra: ⁊ dr̃ ab emi qõ est dimidiũ. ⁊ de ista nõ facit capl'm in spãli. Ouũ est dolor existẽs in capite toto multũ fortis cronicus ⁊ lõgus. ⁊ per istam vltimã ꝯditionẽ differt a cephalea: q2 cephalea est dolor capitis totius: siue fortis siue nõ: s3 ouu3 est multũ fortis siue ingetus cronicus: ⁊ diu durans in quo videť patiẽti ꝙ ꝑcutiať malleo rõne magni doloris. vt dicit Auic. 3. ca. fen. i. sed clauus est dolor capitis in minima parte: ⁊ videť patiẽti ꝙ stilo pungať in pluribꝰ partibus capitis. ⁊ tũc dicũt vetule ꝙ ille est fascinatꝰ qñ videtur patienti ꝙ acubus pungať. Passio galeata est dolor capitis in quacũq3 parte capitis fuerit: ⁊ qñ est in vltimata malitia tũc est difficilis cure. sicut galea que difficile põt remoueri a loco in quo est rõne magnitudinis ita passio est difficilis cure. Sed monopagia est dolor capitis existẽs solũ in vna quarta parte capitis: vt solu3 in dextra vel ĩ sinistra vel anteriori. ⁊ sic de alys. ⁊ dr̃ a monos ꝙ est vnũ. mõ raſ non facit dr̃iam inter ista noĩa dolorẽ capitis significãtia: sicut aly practici oẽs cõueniunt ꝙ medicina est scia rerũ ⁊ nõ noĩum. ¶ Nota ꝙ dolor ĩ anteriori parte capitis ꝓuenit: vtplurimũ ex sanguine ꝑ Auic. 3. cañ. fen. i. sed in dextra ꝓuenit ex cole. in sinistra ex melãcolia. in parte posteriori ex flegmate. ⁊ dicit vtplurimũ: q2 nõ est semꝑ verũ nec necessariũ. Causa p̃mi est: q2 in parte anteriori est rethe mirabile ꝯtextũ cũ venis ⁊ arterys: in quibus stat sanguis. Causa scd̃i est: q2 in dextra parte est epar calidissimu3 ⁊ cistis fellis receptaculũ colere. Causa tertij est: q2 ibi est splen receptaculu3 melãcolie a quo fumi eleuanť v̾sus partẽ sibi oppositã. Causa q̃rti est: q2 illa pars est frigidior alys ⁊ humidior: iõ si ibi causať dolor vr̃ a flegmate. Scd̃o q2 videmꝰ ꝙ flegmatici sunt male memorie in qbꝰ abũdat flegma.

Qõ ¶ Queritur vtrum dolore existẽte in vno vẽtriculo cerebri sit dolor in alys vel in alio. ⁊ videť ꝙ sic: q2 si illõ ꝙ minus videť inesse inest ⁊ illud qõ magis. s3 minus videť ꝙ dolẽte vno vẽtriculo dolẽt alia mẽbra a capite: ⁊ tñ dolẽt. ergo q2 videmus ꝙ dolẽte stomacho dolet caput ⁊ dolẽte vesica dolet v̾ga: ⁊ simil'r matrice dolet caput. ¶ In oppositũ: sicut est de lesione v̾tutũ existẽtiu3 in vẽtriculo cerebri: ita est de vẽtriculis: s3 lesa vna v̾tute: non o3 ꝙ alie ledanť. igiť. maior ꝑ3: q2 v̾tutes non leduntť: nisi rõne organi. v̾tus eni3 nõ lediť nec saluať: nisi per organu3. p̃mo de aĩa. cap̃. de erroribꝰ. minor ꝑ3 in de morbo. quarto de interioribus. ⁊ tertio tegni. ¶ Ad dubium dico ꝙ dolente vno ventriculo cerebri non est necessarium dolere alios propter duo. Primo causa doloris: quia potest esse in vno ventriculo mala complexio cum materia vel sine materia. vel solutio continuitatis. ⁊ non in alio ventriculo: quia habent diuersas complexiones. Alia causa est: quia vnus ventriculus est fortior alio: ⁊ tunc fortior mãdat suas superfluitates debiliori: ideo debilior leditur ⁊ non fortior. ¶ Ad rationem cõceditur maior ⁊ negatur minor: vnde dico licet vẽtriculi habeant inter se conuenientiam ſm situm ⁊ locum: tamen maiorem colligantiam habent membra predicta cũ cerebro dolente q̃3 ventriculi inter se propter originẽ neruoꝝ qui protenduntur a cerebro ad dicta mẽbra. de quibus tu arguis cum nerui sint maximi sensus. ⁊ ideo dolentibus predictis membris dolet cerebrum.

¶ Consequenter queritur vtrum dolor dextre partis sit deterior ⁊ periculosior sinistre: videtur ꝙ dextre: sicut est de paralysi: ita hic. sed paralysis dextre partis deterior est aliarum. Maior tenet per simile. minor tenet per Auicen. 3. cañ. fen. 2a. ca. de paralysi. idem viaticus secũdo practice. ¶ In oppositum virtus dextre partis fortior est. igitur minus periculosa. consequẽtia tenet: quia virtus est que curat morbos per Auicen. 4. cañ. fen prima. ca. de cibatione febricitantium. ⁊ tertio tegni. omnium natura operatrix. antecedens patet experiẽtia: ⁊ q2 ibi est epar. ¶ Nota ꝙ vnus morbus potest dici periculosior altero quattuor modis. Uno modo quia est de materia acutiori que inducit peiora accidentia. ⁊ sic vtplurimum dolor dextre partis capitis est periculosior ⁊ sensibilior ⁊ de materia acutiori: ⁊ propter hoc dolor in iuuenibus ⁊ pueris periculosior est q̃3 in senibus: q2 magis sentiunt. patet per Hypo. 3o pronosticorum. Secundo modo ratione diuturnitatis temporis: quia quanto magis debilitatur tanto magis durat. ⁊ isto modo dolor sinistre partis est periculosior: q2 magis durat. ⁊ est cronicus. Tertio modo quia prouenit ex disconuenientia particularium ſm Hypo. secundo afforismoru3. in morbis minus. verbi gratia. senex in regione frigida tempore hyemis vtens frigidis incurrens egritudinẽ calida3. idem patet Auicen. primo cañ. fen secũda. doctri. prima ca. octauo. dicit ꝙ egritudo proportionata complexioni etati ⁊ tempori est minoris malitie ea que in eis nõ proportionantur. Quarto modo ratione debilitatis virtutis: quia morbus acutus cum debili virtute citius interficit: vt patet p̃mo de morbo. ⁊ isto modo dolor sinistre partis est periculosior: quia virtus debilior in ea. ¶ Et per hoc patet ad rationem: quia quantũ est ex parte materie ⁊ accidentiu3 dolor dextre partis est periculosior. sed ratione diuturnitatis ⁊ debilitatis virtutis dolor sinistre partis est periculosior. ¶ Ad rationem de paralysi: dico ꝙ non est simile: quia possibile est ꝙ illa paralysis sit frigida. ⁊ ex humoribus frigidis ⁊ est vtplurimu3 ꝙ in dextra ꝑte v̾tꝰ est fortior: ideo venit ex fortissima causa: vnde maior est disconuenientia particulariu3: qõ non est sic de dolore capitis: quia dolor capitis põt esse de mala complexione calida cu3 materia vel sine materia. ⁊ tunc non est periculosior: quia est cum conuenientia particularium.

Quãdo rubedo et tẽsio ⁊ grauedo ĩ facie ⁊ ocl'is cũ estu affuerit ⁊ tactꝰ cali

dus sentit ⁊ pulsus fuerit magnus ex cephalica minutio facienda est in parte in qua est dolor: vel in qua dolor magis infestat.

¶ Ista nona particula almansoris ꝯtinuat ad octauam. Postq̄ rasis determinauit de curatione veneni. hic determinat de cura egritudinū que ꝯtingunt a capite vsq̄ ad pedes. ⁊ pōt diuidi in capitula que declarabunt legēdo. Prima diuidit in duo. p̄mo determinat de dolore capitis ꝓueniēte a cā extrinseca: vt a calore solis. scđo a cā intrinseca ꝯiuncta: vt stomacho vel alys mēbris. Scđa ibi. ꝙ si cephalea. p̄mo ergo ponit curā doloris capitis ꝑ flobothomiā qn̄ ꝓuenit a causa calida ⁊ peccat sanguis. dicit ꝙ si corpus patiat dolorē capitis: vt appareat rubedo in facie ⁊ in oculis ⁊ grauedo ⁊ tēsio ⁊ pulsus magnꝰ ⁊ ad sensuz sentit calidū: tūc est flobotomia facienda de illa parte de qua magis affligit. ¶ Circa istam partē vt meliꝰ videat intētio: nota tria. Primo quare rubedo est signū. causa est: q2 nullus est humor rubeus sine sanguine: vt dicit Auic. i. can̄. fen. i. doc. 4. ⁊ magis fen scđa de signis dominy sanguinis: ⁊ ꝑꝑ hoc qn̄ sanguis magis dn̄atur colorat cutiz colore rubeo. Quare tēsio signū est flobotomie: q2 significat q̄titatē sanguinis repletionalē ⁊ nullus humor facit tēsionē rōne quātitatis dempto sanguine. Quare per tactū: q2 ꝑcipit calidum. ⁊ hoc est rōne caliditatis sanguis. Quare pulsus est magnus. causa est: ꝓpter abūdātiā sanguinis: q2 fortis v̄tus gn̄aliter facit multū de sanguine ⁊ spū ⁊ quotiēscūq̄ sanguis deuincit nām sic ꝙ nā nō valet eū regere rōne sue multitudinis faciēda est flobotomia per Gal. 2º. ampho. ex plenitudine. ¶ Sed q̄re dz fieri flobotomia de eadē parte in p̄nº ⁊ nō opposita. cū dicat Gal. 2. regi. qn̄ v̄o dolor est ad spatulas ꝙ dz fieri de parte opposita. dico ꝑm Auicē. i. can̄. fen. 4. ca. de flobothomia. ꝙ flobotomia non dz trāsire duas dyametros. Ad Gal. dico ꝙ intelligit de pleuresi. ¶ Nota ꝙ vbi est magna plectoria cū dolore capitis p̄mo fiat flobotomia de saphena eiusdez ī parte anteriori pedis que est inter cauillā anteriorē. Scđo de basilica. i. epatica. Tertio de mediana. Quarto de cephalica de q̄ hic fit mētio: q2 ista a capite rectius extrahit. ⁊ si adhuc nō sufficeret fiat de vena frōtis. Sed vbi nō est tāta repletio ⁊ rōe sanguinis magis cōpetit de cephalica: vt dicit Auerroys. 3º. colliget. qn̄ est in parte sup̄iori fiat flobotomia de cephalica. qn̄ in inferiori fiat de basilica. ⁊ qn̄ in vtraq̄ fiat de mediana que vtplurimuz flobotomat. ¶ Nota ꝙ aliq̄ abhorrēt flobotomiā in fronte: ⁊ iō qn̄ nolūt ꝓuocet fluxus sanguinis: vt cuz setis porci: vt docent sapiētes cum ibi sit magna repletio. ⁊ de solōne contingēti timet vel de suffocatione. Viaticus dicit ꝙ vena frōtis incisa multas egritudines capitis curat: ⁊ etiā oculoꝝ. ⁊ qn̄ nolūt sustinere de vena frōtis fiat de sumitate nasi: q2 flobotomia illaꝝ venaꝝ euacuat mām magis ꝯiunctā dolori capitis. ¶ Nota ꝙ dictū raſ hz verū nisi sit aliq̄d impediēs: tūc non faciēda est aliqua flobotomia: vt si patiēs sit puer vel senex vel p̄gnans vel tāta sit debilitas v̄tutis vel ꝯstipatio vētris: q2 tunc p̄cedere dz suppositū vel clistere vel ligatio dolorosa q̄uis Auer. dicat. 7. colliget de auēçoar. ꝙ flobotomauit filiū suum triū annoꝝ ⁊ curatꝰ fuit. hoc fuit in casu desperato. Aliter non dz fieri: vel aliquando puer trium annorum est magnarum venarum ⁊ rubeus. ⁊ de tali potest fieri flobotomia sine magno periculo.

¶ Queritur vtrū dolore existēte in parte posteriori capitis cōpetat flobotomia de parte opposita. s. de vena frōtis. ⁊ videt ꝙ nō. de illa parte debz fieri flobotomia ad quā mā magis declinat: sz existēs in parte posteriori nō declinat ad anteriorē. igit ⁊c. maior est Ypo. p̄ ampho. que ducere opz: minor pz: q2 vbi dolor ibi est egritudo ⁊ mā egritudinis dolorē faciēs. 4º. ampho. ¶ In oppositū est Ypo. v. ampho. ca. in posteriori v̄o capite. ¶ Rūdet ⁊ dico ꝙ cōpetit p̄cedēte euacuatione vl̄i. Aliter dico ꝙ qn̄ mā est in fluxu de parte posteriori ad partē anteriorē: vel ecōuerso: tūc dz fieri de parte anteriori ⁊ de vena frontis: q2 tunc mā trahet ad partem. vnde venit supposita vl̄i euacuatione que semꝑ dz p̄cedere particularē. Si aūt mā sit fluxa nullo mō cōpetit de vena frontis: q2 tūc mā trahet ad partez vnde venit. sz tūc cōpetit flobotomia de venis colli vel ventosa cū scarificatione p̄cedenti vl̄i euacuatione. ¶ Ad rōnē concedo maiorē si regio est ꝯueniens. ad minorē dico ꝙ veruz est qn̄ mā est fluxa: sed qn̄ est in fluxu tunc dz distrahi per flobotomiam que prohibet ne fiat actio lesa.

¶ Deinde aqua ros. ⁊ oleum ros. ⁊ acetuz sumantur ⁊ simul mixta agitentur donec vnuz fiant: ⁊ super niuem infrigidata super caput fundantur.

¶ Ponit curā doloris capitis ex sanguine per illa que applicant ab ex̄. ⁊ dicit ꝙ facta flobotomia de cephalica si adhuc remaneat dolor est curādus sic. Accipiat aq̄ roſ. ⁊ oleū rosa. ⁊ acetū: ⁊ agitent taliter: vt ex eis fiat vnū. ⁊ postea infrigident in niue: ⁊ postea applicētur capiti: vel fiat embrocatio suꝑ caput de alto: vel ponat cū manu ⁊ fiat epithimatio: ita ꝙ habeant pāni madefacti in predictis ⁊ anteriori parti capitis apponant. ¶ Nota causaz quare valēt ista tria in dolore capitis ꝓueniētis ex multitudine sanguinis. causa huius est triplex. Prima q2 ꝓhibent ascensuz sanguinis ⁊ vapoꝝ versus caput: q̄ sunt cā doloris: cū sint reꝑcussiua rōne frigiditatis. Secūda causa est: q2 cōfortant cū sint stiptica vniēdo partes mēbri: ꝓpter qđ mēbruz ꝯfortatū meliꝰ pōt expellere morbum ⁊ mām morbi. Tertia causa est: q2 alterāt caput a mala cōplōne cal. inducta a sanguine que erat causa doloris: q2 frigida: ideo alterāt. Et notāter dico: q2 bene agitentur vt melior fiat operatio: q2 si nō bene admiscerentur nō bene fieret oꝑatio. Sed quantū dz sumi de vnoquoq̄. Dico ꝑz raſ. in libro diuisionū. quarta pars aceti ⁊ alioꝝ tres partes: vt ponat sic ī forma. ℞. aceti. ℥. ſ. aq̄ roſ. olei roſ. an̄. ℥. i. ſ. ⁊ misce fortiter agitādo ⁊ īfundat pānus lineus duplicatꝰ ⁊ cuz manu exp̄ssus ponat supra caput: Et lz gordoniꝰ dicat ꝙ tm̄ accipiat de aceto quātum de alys: tn̄ melius est vt fiat sicut dixi. Sed quare dixit in niue infrigidata. rō est: q2 frigiditatem hz de se ⁊ rōne frigiditatis acq̄site in niue melius possunt valere ad infrigidanduz: vt mala cōplexio cal. alteret. Et loco istoꝝ si nō habeant applicent sīlia in virtute: vt succus plātaginis succus virge pastoris cū modico aceti: iō medicus si nō hz mālia vnius remedy non dz esse stupefactus: ideo recurrat ad mālia alterius. Sed illa que ponit rasis sunt magis appropriata: q2 multa ꝓbauit: ⁊ illa que īuenit maioris efficacie posuit. ¶ Nota ꝙ illa que cōpetunt in dolore capitis ex sanguine aliqn̄ applicant actu calida aliqn̄ tepida: lz hoc nō dicat rasis: q2 competunt actu frigida in mā multū cal. ⁊ in calidissima complexione ⁊ v̄tute forti ⁊ dolore fortissimo ⁊ acuto ⁊ tēpore calido. In alys autē casibus nullo modo competunt actu frigida: sz tepida: licet sint de se frigida. Alia causa est: quia si applicentur actu frigida incitarent maiorem calorem per antiparistasim. ¶ Nota ꝙ quando volumus citius infrigidare ponimus infra nares ⁊ citiꝰ pene

trabit illa frigiditas: ⁊ iste est modus satis artificialis. ¶ Nota ꝙ talia frigida nō debēt poni in ꝑte posteriori capitis: qꝛ ipsa est frigida ⁊ ab ipsa oriunť nerui multi. ⁊ iō cū sit multū frigida cito lederet ⁊ forte causaret spasmus vel paralysis. Sed possent poni in anteriori parte cū sit magis cal. ⁊ craneū magis apertum: ⁊ in posteriori non. qꝛ facilius operatur in anteriori parte.

¶ Eger vero a carnibus ⁊ vino abstineat ⁊ comedat adesciam citrinam ⁊ tapsil ⁊ herbas frigidas ⁊ fructus frigidos.

¶ Ponit curā doloris capitis ex sanguine per dietā: ⁊ dicit. eger v̓o abstineat a carne ⁊ a vino ⁊ comedat cibū frigidū ex lētibus ⁊ aqua. ⁊ comedat olera frigida ⁊ fructꝰ frigidos. ¶ Nota causas: qꝛ carnes ⁊ vinū multiplicāt sanguinē: ⁊ per ꝯñs cānt dolorē ⁊ calorē. ¶ Nota ꝙ cibꝰ ex lētibꝰ valet: qꝛ dat parū nutrimēti ⁊ est ꝯriꝰ sanguini: qꝛ frigidi ⁊ sicci. ⁊ sanguis calidi ⁊ humidi. Sꝫ fructꝰ frigidi cōpetūt: vt cerasa acria pira ⁊ coctana: qꝛ ꝯriant̄ sanguini in cōplexione. vnde fructus cōpetunt ex parte cōplexionis ⁊ qualitatis actiue: sed non passiue. olera frigida cōpetunt: qꝛ dant parum nutrimenti ⁊ multe sup̱fluitatis: ⁊ ꝯriantur sanguini in cōplexione.

¶ Venter aūt soluat̄ ex mirabolanis citrinis ⁊ prunis ⁊ tamarindis ⁊ zuccaro albissimo.

¶ Hic ponit curā doloris capitis per solōnē vētris: si dolor ꝓuenit a sanguine: ⁊ dicit ꝙ facta flobotomia ⁊ alys que dicta sunt soluat̄ vēter cū mirabolanis ⁊ prunis tamarindis ⁊ çuccaro albissimo. Cā est: qꝛ colerā ꝭm Joā. hebē. in suis vl̓ibus euacuat: ⁊ iō in euacuādo ꝓsunt sanguini colerico ⁊ in alterādo ipꝫ mō quo ꝓsunt in euacuādo ⁊ in alterādo cōplōnē cal. ꝓsunt sanguini ꝭm viaticū in libro p̊ de dolore capitis. per Auic. 4°. ca. ⁊. G. 3°. de crisi: sanguis qñ putrefit subtile ꝯuertit̄ in colerā: ⁊ illa que ꝓsunt colere ꝓsunt sanguini: ⁊ iō cōpetit medicina euacuās co. ⁊ pōt poni sic in forma. ℞. prunoꝝ: damasci numero. x. tamarindoꝝ electoꝝ. ℥. i. corticis mirabolanoꝝ citrinoꝝ infusoꝝ per noctē in decoctione prunoꝝ supradictoꝝ. ℥. i. ⁊. ß. ⁊ fricent̄ mane fortiter ⁊ colent̄ ⁊ colature addat̄ çuccari albissimi. ℥. ß. ⁊ administret̄ in aurora. ¶ Nota ꝙ dr̄ çuccari albissimi ⁊ non rubei. cā est: qꝛ rubeū calidius est ꝗꝫ albū: ꝭm Joā. de scō amādo sup̱ antidotario: ideo apothecary malefaciūt qui ponūt çuccarū rubeū pro al. in syrupis febriū. ¶ Nota quare rasis nō docuit p̱mo digerere ꝗꝫ euacuare: qꝛ digestiuū dꝫ p̄cedere euacuatiuū ꝭm Hypo. ca. p̊ amphoris. digesta medicari. cā est: qꝛ sanguini ꝗꝫtū est de se non cōpetit digestio nisi rōne admixtionis alioꝝ humoꝝ: vt pꝫ. 4°. cañ. fen. i. tractatu. 2°. de curis febriū in vl̓i: vbi dicit ꝙ in euacuatione sanguinis nō est expectāda digestio. Sed possumꝰ hic dicere ꝙ rasis hoc presupposuit.

¶ Qꝛ si ista nō sufficiūt semia maluauisci in aceto posita agitent̄ quousqꝫ ad spissitudinē perueniāt de quibꝰ emplastrū capiti superponat̄.

¶ Hic aggredit̄ ad ponendū curā per extra applicata: ⁊ dicit ꝙ si ista nō sufficiūt: tūc habeant̄ semia maluauisci ⁊ misce cū aceto: maluauiscus: altea bisantia: malua siluestris al. idē sunt. dicit circa instans. vsqꝫ quo veniat ad spissitudinē ⁊ fiat emplastꝝ ⁊ supponat̄ capiti. Nota cāz q̄re si ista nō sufficiūt cōpetit tale emplastrū. dolor nāqꝫ ꝓueniēs est multū fortis: ⁊ dolor fortis facit solōnē cōtinuitatis: qꝛ miringe cerebri sunt īcēse. al's. tēse: ⁊ iō rōne male cōplōnis fortis introducit̄ solō ꝯtinuitatis. iō cōpetit ad hoc se. lenitiuū ⁊ īfrigidatiuū ⁊ ꝙ admisceat̄ cū aceto. cā est: qꝛ male cōplōni calide cōpetunt frigida. rōne solutionis ꝯtinuitatis cōpetit lenitiuū. ⁊ sic acetū ponit̄ vt faciat penetrare v̓tutem emplastri: ⁊ illud emplastrū valet plus ꝗꝫ p̱mū: qꝛ est magis forte. ℞. aceti q̄rtl. i. ⁊. ß. se. altee fortiter cōquassati qd̄ sufficit ad īcorporādū ⁊ fiat emplastruꝫ mediocriter liqdum. ⁊ postea extēdat̄ supra pānū per modū vnguēti ⁊ modicū calefiat ⁊ ponatur supra locū dolorosum quē vis infrigidare: ⁊ ponitur supra partem anteriorem capitis.

¶ Ex psilio quoqꝫ ⁊ aceto ēplastꝝ fieri vtile ē.

¶ Expediēs est ꝙ emplastrū de psilio ⁊ aceto factū ponatur supra caput: ⁊ est valde vtile in dolore capitis. Nota ꝓpter declarationē cure ꝙ psiliū est qd̄dā se. ⁊ dꝫ esse integrū ⁊ nō ꝯquassatū. ⁊ cā est. qꝛ in cētro est calidissimū. ⁊ iō cauteriçatiuū quātuꝫ ad partē interiorē: ꝭm Auicē. 2°. cañ. tractatu p̊. ⁊ hꝫ in sup̱ficie frigiditatē ꝯglutinātē: qd̄ pꝫ si ponit̄ in aqua calida integrū: illud qd̄ supernatauerit de illius mucillagine accipit̄ ⁊ ponit̄ in p̄ano lineo supra frōtē. Sed que est cā q̄re valet plus ꝗꝫ p̱mū: qꝛ dolor est fortis: ⁊ qꝛ mala cōplō est multū fortis: ⁊ inducit solutionē ꝯtinuitatis: ⁊ qꝛ istud semen est īfrigidatiuū ⁊ lenitiuū ⁊ mitigat dolorē: sꝫ acetū ponit̄: qꝛ frigidū: ⁊ vt melius penetret psiliū. Sed nō cōpetit rōne solutionis ꝯtinuitatis: qꝛ siccū: mō solutio ꝯtinuitatis non indiget sicco: sꝫ lenitiuo: ideo tale emplastruꝫ plus valet ꝗꝫ cum aqua roſ. aceto ⁊ oleo roſ.

¶ Si aūt cū istis fuerit in pulsu velocitas ⁊ in tactu sentit̄ caliditas: ꝫ nec in facie neqꝫ in oculis fuerit rubedo nec tensio. in principio soluatur venter: deinde fiant ea que diximus.

¶ Hic ponit curā doloris capitis ꝓueniētis ex co. per solutionem ventris. ⁊ dicit ꝙ si dolore existente in capite non appareat aliquod aliud signum de predictis. s. ꝙ sit pulsus velocitas ⁊ sentiat̄ caliditas: sꝫ in oculis nō appareat rubedo: tūc vēter est prius soluēdus. postea fiant illa que dicta sunt in añtibus. ¶ Nota causaꝫ quare venter dꝫ solui cū euacuātibꝰ co. qꝛ hic peccat co. cuiꝰ signuꝫ est pulsus velocitas: ⁊ sic de alys signis significantibus co. ⁊ qꝛ ibi nō sunt signa significātia dñiuꝫ sanguinis sicut rubedo faciei. igit̄ cū mā sit calida indigemus frigidis: etiā qñ co. peccat euacuat̄ ꝑ medicinā. sꝫ qñ sanguis per se vel cū alys hu. tūc cōpetit flobotomia per. H. scdo amphoris. cap. quecūqꝫ ex plenitudine. Sed qñ hu. aly a sanguine peccāt: oꝫ euacuare per medicinā laxatiuā: sed ꝑdicta valēt ꝯtra malā cōplōnē ca. introductā a caliditate: ideo valēt in dolore capitis veniente ex co. ¶ Nota ꝙ co. non dꝫ euacuari nisi digestione precedente saltim euacuatione eradicatiua: ideo tale sit digestiuū. ℞. endiuie scariole lactuce dulcis nouellaꝝ. añ. M. i. summitates papaueris al. ℥. i. iiy. se. froꝝ maiorū ⁊ minoruꝫ munda. añ. ℥. ß. floꝝ violarum roſ. rube. floꝝ nenuferū. añ. ℥. i. panis çuccari al. lib. i. fiat syrupus diligēter clarificatus ad quartl. v. ⁊ dentur in aurora ⁊ sero. iiy. coclearia cum sex aque tepide: ita ꝙ coclear possit tenere. ℥. i. ⁊ si co. esset grossa detur tale digestiuum. ℞. radicis achori radicis ciperi. añ. quartl. ß. anisi maratri sem. basiliconis. añ. ℥. ß. ⁊ non ponatur in isto syrupo nisi. iiy. semina frigida minora: quia maiora magis ingrossant materiā. Sil'r papauer nō ponat̄ hic ꝑꝑ eādē cāꝫ ⁊ ꝯtinuet̄ recepta p̊us posita cū herbis ⁊ floribꝰ. vl̓ sic. ℞. syrupi viola. syrupi nenufꝝ. añ. quartarl. i. ⁊. ß. syrupi roſ. rube. q̄rtl. i. misce. ⁊ iste syrupus est bonus pro freneticis: qꝛ ibi ponitur syrupus nenufarinus qui dirigit alios ad caput:

⁊ si co. esset grossa posset addi oxiçacara cōposita quātū
velles. ¶ Sed laxatiuū euacuās co. a capite est tale. ℞.
florꝝ sticados arabici. ʒ. ij. prunorū damasci numero. x.
florꝝ violarū: florꝝ nenuferū. añ. ℥. i. tamarindorꝝ electo/
rū. ℥. ß. vuarꝝ passarꝝ mūdatꝫ. ab arillis. ℥. i. ⁊ ponant̄ ꝓ ta
marindis cortices mirabolanorꝝ citrinorū bñ gūmoso
rū infusorꝝ ꝑ noctē in decoctiōe ꝑdictorꝝ. ℥. i. fricent̄ iter
manus fortiter ⁊ colent̄ ⁊ collature addat̄ cassiefi. mun
date bñ pinguis. ℥. i. fiat colatura ad q̄rtꝫ. i. ⁊. ß. ⁊ ministre
tur in aurora. ⁊ si patiens fuerit fortis addat̄ dyagredij
℈. ß. masticis. grana. iij. i. ad pōdus. iij. granorꝝ frumenti.
vel fiāt tales pillule. ℞. electuarij de succo roß. vel dya/
papaueris. ℥. ß. malaxent̄ cū syrupo nenufario: vt diriga
tur ad caput: ⁊ fiāt pillule ad quātitatē cicerꝝ ⁊ admini/
strent̄ in itroitu lecti vel in ꝑdicta colatura loco dyagre
dij ponāt̄ ⁊ distēperent̄. ʒ. iij. electuarij de succo roß. vel
dyaprunorꝝ. Itē patiētibꝰ dolorē capitis ex co. soluatur
vēter cū laxatiuo qđ diximus in ꝑtibꝰ ꝑcedētibꝰ. i. ꝑ fol.

¶ **Naribus autem oleum iniiciatur violatum. vel oleū cucurbite dulcis: aut nenufaris oleuꝫ aut oleum de floribus salicis: quorum quod/ libet super niuem infrigidatum superfundat̄ ⁊ nutriatur: vt prediximus.**

¶ Hic ponit curā per iniectiōes: ⁊ per epithimata: ⁊ dicit
ꝙ in naribus inijciat̄ oleū violarū vel oleū de folijs sa/
licis: ⁊ ꝙ tale oleū sit īfrigidatū: supra caput etiā inijcia/
tur: vt superius dictū est. ¶ Nota causam: q2 talia sunt
frigida ⁊ humida: ⁊ remouēt malā cōplonē introductaꝫ
a caliditate ⁊ siccitate ⁊ melius operant̄ ab intra appli/
cata q̄ȝ ab extra: vt oleū mādragore qđ magis penetrat
q̄ȝ si ponat̄ supra fronteꝫ vel timpora: q2 sunt vie magis
aperte ⁊ dꝫ esse oleū de oliuis īmaturis: q2 est magis fri/
gidū q̄ȝ cōe: ⁊ iđ cōis error est apothecariorꝝ: q2 oleū cōe
est magis calidū. ¶ Nota ꝙ per ista possunt intelligi si/
milia que possunt poni supra caput: vt succus lactuce en
diuie solatri ⁊ sempuiue: q2 dolor est multū fortis: q2 nō
semꝑ inueniunt̄ talia olea: iđ habeant̄ alia remedia vel
pōt haberi de vnguēto populeon ⁊ poni in stupis cana/
binis: ⁊ ponit̄ supra partē anteriorē capitis vel est expe/
rimentū viatici in libro ꝑmo: habeat̄ lac mulieris habē
tis femellā ⁊ misce cū modico aceti ⁊ albumine oui: ita
ꝙ stupe canabine ponant̄ in isto lacte ⁊ timporibꝰ appli
cent̄: ⁊ valet multū in dolore capitis lac mulierꝝ: ⁊ misce
cū oleo violꝫ. ⁊ ponat̄ iter nares cū pluma ⁊ infrigidatio
fiet cū supradictis: ꝯditionibus obseruatis.

¶ **Eger quoqꝫ odoret camphoram ⁊ aquam roß. ⁊ salices ⁊ violas. ⁊ his similia.**

¶ Hic ponit curā doloris capitis per odoramēta ꝓueniē
tis ex sanguine vel colera. ⁊ dicit ꝙ eger odoret cāpho/
rā aquā roß. ⁊ salicis ⁊ violꝫ. ⁊ silia: sicut nenuferꝝ. ⁊ se. fri/
gida se. citri ⁊ sandali. ⁊ cā est: q2 talia odoramīta sunt fri/
gida ⁊ ꝯfortatiua ⁊ ꝓhibēt fumos ascēdere: q2 lꝫ aq̄ roß.
sit frigida. hꝫ tñ ꝯfortare. Et silꝛ salices cū sint frigide ⁊
hu. remouēt malā cōplonem calidā ⁊ siccā: ⁊ pōt isto mō
poni in forma. ℞. florꝝ violꝫ. florꝝ nanuferꝝ: florꝝ salicum.
añ. ʒ. i. roß rubearꝝ. ʒ. ß. cāphore. grana duo. i. ad pōdꝰ duo
rū granorꝝ. cere al. qđ sufficit ad incorporādū. puluericē
tur subtiliter: ⁊ misce oīa malaxādo cuꝫ aq̄ rosata ⁊ fiat
pomū ꝑforatū: ⁊ idē patiēs odoret illđ pomū. valet etiā
in febre cū dolore capitis: vel pōt fieri sine cera si vultis
sic: fiat puluis subtilis ex ꝑdictis ⁊ ponat̄ in pāno lineo
subtili ⁊ raro ⁊ in forma rotūda ⁊ aspergat̄ aqua rosata:
⁊ sic cōiter facio: vñ melius penetrat v̄tus medicine ad

cerebrum per euaporationes vel odoramenta q̄ȝ si po/
natur medicina supra frontem.

¶ **Quod si egritudo multum inualescat suma tur opij ⁊ camphore vniuscuiusqꝫ quantum ponderant duo grana ordei que dissoluta in oleo de salicibus mittantur in nares ⁊ aures.**

¶ Regredit̄ ponendo curā per iniectioneꝫ doloris capi/
tis ex co. ⁊ dicit ꝙ si egritudo fuerit multū fortis sumat̄
de opio ⁊ camphora ad pōdus duorꝝ granorꝝ ordei. s. de
quolibet duo grana: ⁊ dissoluant̄ in oleo de salicibꝰ ⁊ inij
ciant̄ in aures ⁊ nares: ⁊ sic intellige de oleis silibꝰ sicut
violꝫ. ⁊ mādragore ⁊ est vltimū remediuꝫ. ¶ Nota cām
quare valet ista medicia cū dolor est fortis: q2 forti mor/
bo fortis debet̄ medicina per. H. 4. ampho. cōmento ca.
elleborus ꝑiculosus. mō opiuꝫ ⁊ cāphora sunt frigida in
vltimo: ideo valēt in dolore vltimate malicici remouē/
do sensum a mēbro ⁊ stupefaciēdo. Sed ista olea qñ po/
nunt̄, inter nares debēt poni in parua quātitate: ⁊ ꝙ sint
actu tepida ⁊ paruꝫ morent̄ ibi. ꝙ si ponerent̄ in magna
quātitate: tūc dubiū esset de lesione neruorꝝ: cū sint mul
tum frigida ⁊ frigidū est inimicū neruis. 5ᵒ. ampho. cōm.
caplī. frigidū est inimicū neruis. ⁊ dꝫ esse actu tepidū: q2
terminet̄ de extinctione caloris nālis: ⁊ de destructione
organorꝝ rōne frigiditatis: sꝫ parū dꝫ manere: q2 timere
tur de putrefactione ⁊ corruptione ⁊ fistula. ideo dꝫ de/
clinari caput vt exeat extra. ¶ Iteꝫ nota si ex illis oleis
positis in nare ⁊ fronte accidat lesio dꝫ supra nares vel
frontē poni aliq̄d ꝯriū eis in cōplone: sicut modicum de
castoreo ⁊ croco ⁊ oleo ca. dissoluto applicetur. ⁊ cassiali/
gnea hꝫ ꝓprietatē remouēdi maliciā narcoticorꝝ: sicut
valet tyriaca vlꝫ castoreū modicū de croco ⁊ cassialignea
dissoluta in oleo camo. ⁊ applicent̄ ⁊ ista talia narcotica
corriguntur: quia inferunt magnum nocumentum re/
mouendo sensum membri.

¶ **Quod si cum predictis egritudinibus nihil eoruꝫ que diximus affuerit. fueritqꝫ egritudo antiqua: in principio venter cum pillulis co/ chijs soluatur: quas ego feci.**

¶ Hec est pars ꝑncipalis capituli in qua declarat de do/
lore capitis ꝓueniētis a mā frigida: ⁊ dicit ꝙ si in ꝑdicta
egritudine capitis nō sit aliqđ ex ꝑdictis signis. s. vt ru/
bedo in facie nec velocitas in pulsu nec facies rubea nec
citrina: īmo pallida vel plūbea: tunc soluēdus est vēter
cū pillulis cochijs quas posuit: ⁊ iuenietis ī antidotario
suo. causa est: q2 qñ non apparet aliqđ signuꝫ de ꝑdictis
tunc est signū ꝙ dolor nō ꝓuenit a mā ca. sꝫ frigida: ⁊ q2
tales pillule euacuāt mām frigidā a capite: ideo valent
ad soluēdū vētrē. ¶ Nota ꝙ in h̄ stat difficultas caplī.
q2 mā frigida faciēs dolorē capitis est duplex quedā est
flegmatica. alia est melancolica. flegmatica est duplex.
quedā cū reumate. alia sine reumate. vñ mā flegmatica
existēs in capite qñ est quieta ⁊ fixa dꝫ sic digeri. ℞. rađ.
achori. rađ. ciperi. añ. quartꝫ. ß. aristologie ro. ℥. ij. squille
℥. ß. vtriusqꝫ saluie cētauree minoris maiorane foliorū
lauri ruthe. añ. M. i. anisi maratri se. siseleos se. basilico
nis. añ. ℥. ß. liquiri. rase. vuarꝝ mūda. ab arilꝫ. añ. ℥. ß. ⁊ po/
nantur ista duo ad contemperandum caliditates alia/
rum rerum vtriusqꝫ sticados florum anthos. añ. ℥. i. ace/
ti albi. ℥. i. ⁊ si non habeatur ponatur rubei mellꝫ. electi
çuccari albi. añ. lib. ß. fiat syrupus perfecte clarificatio/
nis vsqꝫ ad quartarium. v. vel ßm estimationem medi/
ci si mā esset multū frigida possunt poni spēs aromatice
vt gariofili cubebe domestice piꝑis. añ. ʒ. ij. ⁊ est multuꝫ

acutū ⁊ satl grossuꝫ: ⁊ erit sic̄ nectar. cubebe. n. mltū ꝯfor
tant caput: vt dicit Auic. ⁊. cañ. ¶ Nota ꝙ si non pōt ex
pectare ꝯfectionē vel si esset paup fiat sic. ℞. oximellis.
diuretici vel sqllitici lib. i. ⁊ admīstreť cū aq̄ decoctiōis
saluie ⁊ sticados. ⁊ cā est: q꞉ oximel hꝫ de se magis v̄tutē
ad caput q̄ȝ ad stomachū vel ad aliud mēbꝝ. Sed cū de
coctione illius herbe appropriate ad caput dirigitur.
¶ Mā digesta fiat tale laxatiuū. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ.
ʒ. ij. pul. pulpe collogntide bdelij subtilr pulueriçati. añ.
℈. ß. vel. ℈. i. misce oīa. malaxādo cum syrupo de sticad.
ara. vel cū decoctiōe saluie: ⁊ fiant pillule ad modū cice
rū ⁊ administrenť in introitu lecti. ¶ Si pa. dicat se gut
tur habere strictū ⁊ nō possit capere pillulas fiat talis co
latura. ℞. floꝝ sticad. arab. q꞉ euacuāt flegma ⁊ melāco
liā s̄m Ioā. hebē. floꝝ. boragl. ⁊ buglos. añ. ℥. ß. vuarum
pas. mūda. ab arillis. ℥. i. ꝫꝫ. al. se. basiliconis. añ. ʒ. i. anisi
maratri. añ. ʒ. ij. turbith bene gūmosi mūdati interius ⁊
exterius. agarici electi. añ. ℥. ß. mirabolanoꝝ kebuloꝝ in
fusoꝝ per noctē in decoctione p̄dictoꝝ. ℥. i. ⁊. ß. fricentur
cū manu fortiter: ⁊ colenť: ⁊ colatura administreť in au
rora: ⁊ si ē delicatꝰ dulcoreť cū. ℥. ß. çuccari: vel cū. ℥. ß. çuc
cari candi. ¶ Sed si mā flegmatica sit cum reumate in
quo est totuꝫ periculū: q꞉ in hoc casu cōiter errať. dꝫ mā
digeri in modū hunc: q꞉ medici cōiter vtunť incisiuis ⁊
diureticis calidis: ⁊ tunc mā fit fluxibilior. digerať igiť
sic. ℞. folioꝝ cipressi: folioꝝ saluie. añ. M. i. masticis oli
bani. añ. ℥. ß. nucis muscate: nucl cipssi. añ. ℥. ß. ligni aloes
ʒ. ij. si pauper sufficiūt alia sine ligno aloes mellis electi
panis çuccari. añ. lib. ß. fiat syrupus clarificatus vsq꞉ ad
quartl. v. iste medicine sunt calide stiptice ⁊ tales cōpe
tunt. hic calida cōpetūt: q꞉ mā est flegmatica stiptica ra
tione fluxus. in fine dicam de digestione melancolie: sci
licet in proprio capitulo.

¶ **Confectio pillularum cochiarum. ℞. pul
ueris pigre. ʒ. x. colloquintide. ʒ. iij. ⁊ tertiam:
scamonee. ʒ. ij. ⁊. ß. turbit sticados añ. ʒ. v. fiāt
pillule ex istis ⁊ sunt doses. x.**

¶ Ponit ꝯfectionē de qua dixerat ⁊ mentionē fecerat. ⁊
recte iacet hic recepta: sicut in antidotario Nicholai. ⁊
dicit ꝙ dꝫ accipi de pul. pig. S. in qua nō est nisi vna me
dicina laxatiua. s. aloes. Alie sunt imprimētes ⁊ ꝯfortan
tes ⁊ accipiť pul. colloquin. ⁊ turbith ⁊ fiāt pillule qꝺ suf
ficit pro decē vicibus seu dosibus. ⁊ si bene cōputaueris
erunt. ʒ. ij. ⁊. ß. ⁊. ij. granoꝝ in pōdus: ⁊ illa est dos illiꝰ me
dicine. Causa quare pillule causa est: q꞉ illa que intrāt ꝑ
maiori parte euacuāt flegma excepta scamonea que co.
euacuat ⁊ poniť: vt alias habeat acuere: ita ꝙ accelerat
⁊ ꝑparat medicinā. Alia cā: q꞉ raro mā flegmatica sola ⁊
pura peccat: cū non sit dare hu. purū. ij. ꝓnostl. cōmento.
ca. laudabilis v̄o vomitus: ⁊. i. ca. fen p̄ma. do. 4. de hu
moribus. ⁊. ʒ. colliget. ⁊ q꞉ cū flegmate peccat co. ideo po
nitur scamonea ⁊ nō soluꝫ iuuat alias medicinas in suis
ꝑationibus: sed etiā euacuat co. mixtā cū flegmate ⁊ dꝫ
dari in parua quātitate: ⁊ intelligit de scamonea cocta. i.
dyagredio: ⁊ dꝫ cōfici cū syrupo sticados arabici vel ali
cuius medicine habētis respectū ⁊ v̄tutē ad caput.

¶ **Postq̄ȝ vero venter solutus fuerit infunda
tur caput ex oleo sambucino: ⁊ oleo de been.
mittantur in nares. Eger quoq꞉ odoret alga
liam ⁊ insuffletur muscus naribus.**

¶ Ponit curam per odoramenta ⁊ iniectiones qñ dolor
est debilis ex mā frigida. ⁊ dicit ꝙ qñ vēter laxatꝰ fuerit
dꝫ inungi cū medicina p̄dicta vel epithimari cum oleo
sambucino. i. flore maiorane vel de floribus basiliconis
maioris vel de been. i. de oleo de pipere inyciať in nares
⁊ odoret algaliā: ⁊ ē ꝯfectio facta ex aromaticis calidis:
vt pomū ambre ⁊ insuffleť muscus in nares per nascale
vel per papirū: ⁊ pa. postea attrahat anhelitū per nares:
causa est: q꞉ ante laxationē vētris rōne multitudīs māe
non pōt ꝯseruare nec resoluere: sꝫ magis dissoluere: ideo
induceret fortiorē dolorē capitis q̄ȝ prius: sꝫ prius vēter
sit laxatus: q꞉ remouet malā cōplexionē frigidam intro
ductā a mā frigida: ⁊ cum hoc ꝯsumit residuuꝫ materie
p̄cedentis. eadē est causa de odoramēto ⁊ embrocatiōe:
q꞉ ꝯfortant cerebrū: ⁊ remouēt malā cōplexionem frigi
dā. idē de musco ⁊ pipere ⁊ alijs appropriatis ad caput.
recepta talis odoramēti dicta ī cap. de reumate. ¶ Odo
ramētū patiētis dolorē capitis ex mala cōplōne frigida
est istꝺ. ℞. lapdani purissimi. ℥. ß. vel. ʒ. ß. vel. ʒ. i. si vis mltum facere ligni aloes storacis calamite. añ. ʒ. i. gariofil.
nucis mus. se. basili. añ. ℥. ß. pulueriçāda pulueriçenť. con
quassanda ꝯquassenť cū pistello calido. ⁊ est lapdanū qꝺ
dꝫ pistari misce oīa malaxādo cū aqua ros. de damasco:
q꞉ calidior ⁊ acutior est nostra: ⁊ fiat pomū in medio ꝑfo
ratū. ⁊ illud est pro pauperibꝰ. postea dicaꝫ aliud vbi in
trat ambra: etiā sicut dictū est de istis: qꝺ valet in hoc ca
su sic dicā de oleo costino ⁊ de oleo de balsamo ⁊ de lilio
gordonius laudat in summo oleū de lilio ⁊ est forte in h
casu: ⁊ aliquando competeret castoreum.

¶ **Qꝫ si egritudo multum infestauerit sumatur
euforbij ⁊ castorei amborum añ. vj. pars. ʒ.
vnius ⁊ dissoluta in pauco oleo sambucino
mittatur in nares ⁊ aures.**

¶ Ponit curā doloris capitis ꝓueniētis a mala cōplōne
frigida qñ est dolor multū fortis ⁊ hoc ꝑ iniectiōes: ⁊ dic̄
ꝙ qñ dolor est multū fortis ⁊ infestat pa. sumat de eufor
bio ⁊ castoreo sextā partē. ʒ. i. ⁊ pulueriżeť ⁊ mittať in na
res pro nascale ⁊ teneat in manu vt attrahat illud odora
mentū cū anhelitu. ¶ Nota causaꝫ: q꞉ signū est ꝙ frigi
ditas inducta est in vltima sui malitia ista competūt: q꞉
sunt in q̄rto gradu ca. ⁊ possunt remouere malā cōplōnē
frigidā faciētē doloreꝫ: ⁊ q꞉ ista nō sunt talia qn possint ꝑ
se fluere: iō possunt dissolui in oleo calido in parua quā
titate ⁊ inyciantur actu tepida ⁊ parum stent.

¶ **In cephalea vero calida emplastrum hoc
fronti ⁊ timporibus est imponendum. cuius
hec est confectio. ℞. se. lactucaruꝫ sief memi
the sandalorum alborum ⁊ rubeorum faufel
rosarum opij fiat ex eis emplastrum postq̄ȝ
aceto ⁊ aqua rosata conspersa fuerint: fronti
imponantur super qꝺ mittať pannus aceto ⁊
aqua ro. infusus: qui cum calefactus fuerit ite
rum infundatur ⁊ desuper ponatur.**

¶ Regrediť ad ponēdū curā doloris capitl a cā calida ꝑ
emplastꝝ: ⁊ dic̄ ꝙ ī cephalea calida ip̄e mltotiēs ꝓuoca
uit fluxū vētris cū tamarindis ⁊ nō iuenit medicinā pa
rē: ⁊ subdit ꝙ in cephalea calida hoc emplastꝝ: cuiꝰ rece
ptā ponit: frōti est apponēdū ī timporibꝰ. cā q̄re valet ta
le emplastꝝ est: q꞉ est ex medicis frīs ⁊ hūidis ⁊ ex qbus
dā caput ꝯfortātibꝰ: vt aq̄ ros. Sꝫ q̄ est cā q̄re iterato dꝫ
poni in aq̄ ros. ⁊ postea sup locū istū cā ē: vt ꝯfortet v̄tu
tes emplastri: ⁊ iteꝝ īfūdit: vt v̄tꝰ ampliꝰ nō deꝑdať: scies
memitte. i. succꝰ celidonie. faufel s̄m synonima s̄m Aui. est
lignum habens virtutem sandali. huius tres sunt sp̄es. s.
al. ru. ⁊ aromatici. Auicen. non ponit nisi duas. s. al. ⁊ ru.

¶ Uel fiat tale emplastruꝫ pro pauperibus. ℞. succi la/
ctuce dulcis facta residētia: vt ptes terrestriores rema/
neant ⁊ non intret nisi sola aqua frigida ⁊ humida: succi
semꝑuiue ⁊ solatri si vis facere forti⁹: pone aq̄ roſ. q̄rtꝉ. i.
aceti. ℥. ß. farine papaueris quartariū. ß. ⁊ misce oīa ⁊ fiat
emplastrū mediocriter liq̄dū. Ecce ꝙ hoc est somniferꝝ:
qꝛ frigidū ⁊ humidū ⁊ capitis ꝯfortatiuū pp aquā roſ. ⁊
supra frontē ⁊ timpora applicenť. ⁊ si remaneret stupefa
ctio inunganť frōs ⁊ timpora: vt dictū est sup hoc ꝙ seq/
tur. ℞. opij partes eq̄les: vt. ʒ. ij. ⁊ fiat emplastrū cū aliq̊
succo vel aqua roſ. ⁊ aceto. ¶ Sed materia melācolica
exn̄s in capite dꝫ sic digeri. ℞. boraginis cū toto. buglo/
sie. cū toto. rad. achori. radicū ciperi corticiß: radicis feni
culi petro. an̄. ℥. i. interiorꝝ squille. q̄rtꝉ. ß. vtriusqꝫ saluie.
sambuci foliorꝫ lauri bethonice fumiterre an̄. mani. i.
semꝑ in iuliā syrupus est bon⁹ de fumoterre anisi ⁊ ma/
ratri se. basiliconis assari. an̄. ℥. ß. liquiricie raſ vuarum
passarū mūdatarꝝ ab arillis. an̄. ℥. i. florꝝ anthos vtriusqꝫ
sticados. an̄. ℥. ß. foliorꝝ boraginis buglose an̄. ℥. i. ⁊ alia q̄
mūdificāt sanguinem aceti albi. ℥. ij. mellis electi panis
çuccari an̄. lib. ß. fiat syrup⁹ clarificat⁹ bn̄ vsqꝫ ad q̄rtꝉ. v.
¶ Uel sic ad incidēdū mām grossaꝫ. ℞. oximellis squil
litici lib. i. syrupi de fumoterre quartꝉ. i. misceať cuꝫ de/
coctione sticad. arabici. ¶ Laxatiuū pōt eē tale. ℞. ye/
rarufin. ʒ. ij. ⁊. ß. loco ei⁹ yeralogodiō lapidis laçuli bene
abluti. ℈. ij. se. basi. pulueriçati. ʒ. i. misce oīa. malaxādo
ꝓpter yerarufin cū syrupo sticados arabici: ⁊ fiant pillu
le ad quātitatē cicerū ⁊ ministrenť in ītroitu lecti. ¶ Et
pro debilitate vel debilitatis: qꝛ yerarufin est fortis loco
illi⁹. ℞. florꝝ boraginis bugloſ. sticados arabici. an̄. ℥. ß.
liqricie raſ vuarꝝ passarꝝ mūdatarum ab arillis. an̄. ℥. i.
thimi epithimi: polipodij: q̄rcini foliculorꝫ sene an̄. ℥. ß.
anisi seminis basiliconis an̄. ʒ. ij. fiat decoctio in sero ca/
prino: ⁊ in decoctione tēpereť per noctē corticis mirabo
lanorꝝ indorꝝ bene gūmosorꝝ. ℥. i. fricentur de mane for/
titer ⁊ colentur ⁊ colatura administretur in aurora. dul/
coretur cum. ℥. vna çuccari candi.

**¶ Linimtēuꝫ vero cephalee frigide. ℞. casto/
reum euforbium piper sinapi storacem rutaꝫ
marubium que siccata ⁊ puluerizata: ⁊ etiaꝫ
triconizata misceantur ⁊ conspergantur vino
veteri: ex quibus fiāt trocis. ⁊ desiccenť. cūqꝫ
necesse fuerit ex vno in vino veteri. aut oleo
costino vel camomillino dissoluto fiat fronti
emplastruꝫ multotiens. hoc enim emplastrū
omni antique cephalee ꝯfert: non solū super/
positum: sed etiam auri iniectuꝫ que sequitur
illud tempus postq̄ꝫ in aliquo de predictis
oleis resolutum fuerit.**

¶ Ponit curā per emplastrū doloris capitis ꝓuenientis
a frigiditate. ⁊ primo per emplastrū. Scd̄o docet admi/
nistrare vinū in tali dispōne. Tertio balneare. Quarto
embrocationes. dicit p̄mo sic. ꝙ accipianť posita in lr̄a ⁊
fiat ex illis puluis subtilis ⁊ cū vino veteri distēperenť
⁊ fiant trocisci illud emplastrū est maxime efficacie ⁊ in
dolore capitis ex frigiditate ⁊ in antiquo dolore: iō nō so
lū in istis: ſꝫ etiā in multis alijs valet. ¶ Nota ꝙ empla
strū q̄libet in tali dolore est triplex. s. debile mediocre
⁊ forte: debile est ꝙ declinat ad caliditatē modicā vltra
tēperamētū. ⁊ per illud emplastrū ītelligit fomētatiōes
⁊ fricationes in vtroqꝫ mō possunt fieri. ⁊ pōt forma em
plastri ẜm raſ. sic haberi. ℞. lapdani purissimi. ʒ. x. ma/
sticis. ʒ. v. milij m odicū torrefacti. ʒ. i. ⁊. ß. terebētine. ʒ. i.
alias medicinas ligat terebētina ne pulue. cadāt. pulue/
riçāda pulueriçenť subtiľr. ꝯquassanda ꝯquassenť cū pi
stello ca. ⁊ misceanť oīa malaxando cū oleo camo. ⁊ fiat
emplastrū tenue ad quātitatē vnius palme in lōgitudi/
ne. ⁊ quinqꝫ digitorꝝ in latitudine: ⁊ poniť supra cōmissu
ram capitis vel supra partē anteriorē vel supra partē do
lentē. Unde vtēdo istis tēperatis nunq̄ꝫ erramus. ⁊ illō
emplastrū suꝫ expert⁹ in flegmate fluēte ad oculos raso
capite: ⁊ desiccabitur humiditas descendens ad oculos.
¶ Loco emplastri pōt fieri talis sacculus de reb⁹ tēpe/
ratis vel modicū ṽgentib⁹ ad caliditatē. ℞. florꝝ melli/
loti quartꝉ. ß. si queras quare nō poniť camo. dico ꝙ pōt
cōpetere: ſꝫ magis appropriať mellilotū in isto casu. mi/
lij modicū torrefacti. ℥. i. ꝯquassenť excepto milio: ⁊ fiat
sacculus ad quātitatē vni⁹ palme in lōgitudine: quinqꝫ
digitorꝝ in latitudine mellilotū ⁊ miliū sunt tēperata: ſꝫ
tn̄ vergūt ad caliditatē. ⁊ idē est intellꝰs de oībus eiusdē
ṽtutis: vt est oleū de camo. vel mellilote: vel fiat embro
catio de camo. mellilote. decoquanť: ⁊ fiat embrocatio
sup caput. ⁊ si ista nō sufficiūt trāseunduꝫ est ad fortiora
mediocria. ¶ Un̄ emplastrū medie ṽtutis valēs in hoc
casu est tale: ⁊ est expimētū Auic. ℞. cucumeris asinini
absintij an̄. man̄. ij. aq̄ dulcis: olei cōis. an̄. q̄rtꝉ. vnū: bul
liāt siľ supra cineres cali. vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie par/
tis. ⁊ cū decoctiōe fiat embrocatio supra locū dolētem. ⁊
de isto expimēto: dicit Auicē. ꝙ vna vetula samaritana
curabat oēm dolorē capitis. ¶ Et loco illius possumus
vti tali emplastro alio. ℞. emplastri apostolicon. ℥. iiij. ⁊
malaxeť oleo camomillino ⁊ extēdať supra alutam ẜm
quātitatē partis dolētis. ¶ Uel loco emplastri pōt fie/
ri talis sacculus. ℞. bethonice sicce. ℳ. ß. florꝝ mellilo/
ti. milij modicuꝫ torrefacti an̄. ℥. i. florꝝ anthos sticados
arabici an̄. ℥. ß. aľs an̄. ʒ. ij. cōquassenť oīa dempto milio
fiat sacculus ad quātitatē partꝉ dolētis. olea mediocria
sunt tria. oleū de balsamo de lilio: ⁊ oleuꝫ costinum: ⁊ de
istis fiat epithimatio vel embrocatio. ¶ Sꝫ emplastrū
fortis ṽtutis ẜm rasim ⁊ valet. cā est: qꝛ ibi ponunť res
calide in quarto gradu: vt remoueať mala cōpľo frigida
introducta a mala mā. sacculus similis emplastro raſ
est talis. ℞. bethonice sicce: ruthe sicce an̄. ℳ. ß. florum
anthos: florꝫ sticad. ara. an̄. ℥. ß. se. basiliconis: se. ruthe.
an̄. ℥. ß. ꝯquassenť oīa: ⁊ fiat sacculus supra partē dolētē:
⁊ si totū caput doleat fiat capellus ad totā formā capitis
de eisdē. ⁊ recordor de opationib⁹ quas faciūt hodie me
dici: qꝛ nunq̄ꝫ faciūt sacculū quin ponāt de rosis ad ꝯfor
tandū caput: deus ꝯfundat ipsos: qꝛ in isto casu volum⁹
resoluere mām ⁊ nō ponimus roſ. que ꝯfortāt ⁊ ꝓhibēt
resolutionē mãe: qꝛ sunt frigide ⁊ stiptice ⁊ claudūt po/
ros: iō male operanť tales medici. Olea fortia in isto ca
su sunt duo. oleū de euforbio ⁊ castoreo. ⁊ de istis cū cera
pōt fieri vnguentū: vel embrocatio vel epithimatio cuꝫ
decoctione herbarꝝ. Raſ tāq̄ꝫ bonus ꝑsuasor posuit vti
le medicamen superi⁹ dictū. s. vt quotidie sumat vnū tro
ciscum. ⁊ hoc multotiens reiterare: qꝛ hꝫ virtutē mirabi
lem qn̄ ex forti dolore sequitur tynnitus.

¶ Egro vero vinum vetus ⁊ forte dādū est.

¶ Docet administrare vinū in cephalea frigida: dicit ꝙ i
hoc casu est dandū vinū forte ⁊ vet⁹. ¶ Nota ꝙ vinum
valet ꝓpter tria. Primo ꝯfortat ṽtutē ⁊ generat spūs ⁊
sanguinē qui erāt obtusi ⁊ ebetati a frigiditate cerebri ⁊
suffocati. Scd̄o qꝛ remittit malā cōpľonem frigidā ⁊ hu
midā inductā in capite cum reumate: ⁊ vinū est calidū ⁊
siccū in ṽtute. Tertio qꝛ tale vinū subtiliat talē materiā

frigidaꝫ ⁊ eã resoluit:⁊ parat expulsioni. Sꝫ vinũ nouuꝫ
mltas hꝫ sup̄fluitates aquosas: vetus aũt est puꝝ ⁊ sine
sup̄fluitate: qꝛ sup̄fluitates sunt resolute in ꝓcessu tẽpo-
ris: ⁊ est penetratiuũ. ❡ Nota scđo ꝙ tale vinum vetus
forte dꝫ administrari in parua quãtitate ⁊ quãtũ est for-
te si administret̃ in magna quãtitate augmentaret mor-
bum frigidũ ſm Gal'.z. de morbo. caplo de causis morbi
frigidi. hoc duplici via vel resoluẽdo spũs ⁊ calorẽ nãleꝫ
vel qꝛ ĩdigestionẽ acgrit in stomacho.

❡ Cum autem cephalea per hebdomadã vnã perseuerauerit eger in balneũ mittẽdus est.

❡ Ponit curã per balneuꝫ: dicit si talis passio durauerit
per vnã septimanã mittẽdus est patiẽs ĩ balneo. ❡ No-
ta ꝙ tale balneũ est duplex. vl'e ⁊ particulare. vl'e est tri-
plex: aereũ vt stuphe ⁊ valet: qꝛ hꝫ resoluere mãꝫ que re-
mansit post euacuationẽ ⁊ nõ ante: iõ dicit Rasis. si per
vnã hebdomadaꝫ remãserit dolor: qꝛ tũc est mã digesta
⁊ in p̄te euacuata per medicinas p̄dictas. Secũdum est
igneũ vel pireũ: ⁊ sic fit. lamina: vel lapides cãdentes po-
nantur in fouea: ⁊ qñ erit calefacta cũ illis remoueant̃ ⁊
patiẽs ĩtret foueã vl' in furno remoto pane: vt fit in ydro-
pisi vel paralisi: et habentib⁹ materias frigidas ⁊ humi-
das: ⁊ illud resoluit mãꝫ remanẽtẽ ⁊ malã cõplexionem
frigidã ⁊ humores alterat. Tertiũ balneũ est aque cali-
de: ⁊ tale est duplex: nãle ⁊ artificiale. nãle vt balneũ sul-
phureũ: qđ cõpetit in materys frigidis ⁊ humidis: vt in
paralisi. Sed artificiale fit cum decoctiõe herbaꝝ ca. vt
ꝙ medicine posite in sirupis coquant̃. in decoctione pre-
dictoꝝ patiẽs balneetur: ⁊ fiãt sacculi ĩ balneo: ⁊ tale bal-
neuꝫ hꝫ virtutẽ resoluẽdi mãꝫ: que remansit: ⁊ remouet
malã ꝯplexionẽ: illud sũme valet post purgationẽ. Sed
balneũ particl'are est suffumigatio cũ medicinis calidis
⁊ siccis: vt folia lauri ⁊ sticados ⁊ sil'ia posita in sirupis:
ita vt coquant̃ in aqua ⁊ fortiter coop̄iant̃ sic ꝙ vas nõ
habeat nisi vnũ foramẽ ⁊ patiẽs ibi ponat os ⁊ nares ⁊ fi-
at stomacho vacuo. ❡ Nota ꝙ balneũ tale nõ solũ valꝫ
ad caput: ĩmo ad discrasiã toti⁹ corporis. sꝫ p̄ticulare bal-
neuꝫ. i. suffumigatio valꝫ solũ ad discrasiã capitis: vnde
confortat caput: quia materiam resoluit ⁊ ꝯsumit cepha-
leam: idest dolorem capitis.

❡ Et super caput aqua in qua camomilla et amaracus ⁊ nemen ⁊ sticados arabicũ cocta fuerint siml' aut sigillatim ĩfundẽda est.

❡ Ponit curã per embrocationes: ⁊ dicit ꝙ sup̄ caput dꝫ
diffũdi aqua decoctio. camo. sticados maiorane ⁊c̃. No-
ta p̄mo ꝙ embrocatio valꝫ ex rebus habẽtib⁹ respectuꝫ
ad caput resoluẽtib⁹ mãꝫ: alterãtib⁹ malaꝫ ꝯplexionẽ fri-
gidaꝫ ⁊ humidã. Sed si queratur quare nõ posuit Raf.
curaꝫ male cõplexionis frigide sine mã capitis: cuꝫ aliq
antiqui ponãt dico ꝙ cã est: qꝛ dolor ꝓueniẽs a mala cõ-
plexione cuꝫ mã: ⁊ sine mã codeꝫ modo curat̃ p̄supposi-
ta euacuatione materie faciẽtis dolorem: regritur. n. in
istis calefactio eodem modo in mala cõplexione calida
sine mã: nã post euacuatõeꝫ regrit̃ alteratio: vt dic̃ Aui.
p̄mo cañ. fen. 4. cap. z. sigillatiꝫ. i. singulariter.

❡ Qꝛ si cephalea quotidie ante comestionem inuadat ⁊ post comestionem recedat succurrendum est infirmo ante horaꝫ qua venire cõsueuit dando eis bucellas panis in succo granati: aut vue acerbe aut hoꝝ similiuꝫ ĩfusas.

❡ Ponit curaꝫ doloris capitis ꝓuenientis a stomacho ⁊
est principalis pars capituli ꝙ si dolor capitis si cõtinue
affligat ante comestionẽ dꝫ administrari patienti panis
infusus in succo maloꝝ granatoꝝ vel citonioꝝ vel vue
acerbe vel succo citrãguloꝝ: ⁊ sic de alys. ❡ Nota ꝙ do-
lor capitis ꝓueniẽtis a causa intrinseca est duplex. s. a cã
priuata: vt a mã existente in cerebro: ⁊ cura illi⁹ dicta est
superius p̄ Rasiꝫ: ⁊ facit mentionẽ in p̄ncipio huius ca-
pituli. aliqñ venit a cã ꝯiũcta p̄ colligãtiã: que ꝓuenit ab
alio mẽbro: vt a stomacho vel matrice vel retẽtione mẽ-
struoꝝ vel a splene epate vel toto corpore: sꝫ vt plurimũ
fit a stomacho: cuius cã est duplex. p̄mo qꝛ directi⁹ caput
⁊ cerebrũ respicit q̃ꝫ alia mẽbra. Secũda causa quia vie
sunt magis late ⁊ hñt maiorẽ colligãtiã cum cerebro q̃ꝫ
alia mẽbra: qꝛ per ysophagũ ad cerebrũ demandant̃ illi
fumi causantes dolorẽ capitis: sil'r hꝫ colligãtiã p̄. y. ner-
uos descẽdẽtes a parte anteriori cerebri ad stomachum
❡ Nota ꝙ talis dolor ꝓueniens a stomacho est duplex
. s. a mã cal'. vt a co. vel a mã frigida: vt ex ĩdigestione cau-
sata. ille q ꝓuenit a mã ca. est maior ante comestioneꝫ: et
cessat post comestionẽ. Causa est qꝛ stomach⁹ ante come-
stionẽ est calidior ⁊ ardẽtior q̃ꝫ post comestionẽ: ⁊ cuꝫ co-
lera sit cito ĩflãmabilis ĩflãmatur ⁊ hñt eleuari fumi ad
caput corrupti ⁊ causant dolorẽ: ⁊ post comestioneꝫ cali-
ditas remittit̃: iõ fumi nõ eleuant̃ nec causant doloreꝫ.
Sꝫ qñ venit a mã frigida venit facta digestione cibi nõ
ĩmediate post ei⁹ assumptionẽ. cã est: qꝛ facta digestione
est maior aggregatio sup̄fluitatis q̃ꝫ ante: ⁊ a multis su-
perfluitatib⁹ eleuant̃ multi fumi ad caput: qui sunt cau-
sa doloris. Et curã doloris capitis ꝓuenientis a mã cal'.
ponit hic Raf. ⁊ dicit. si ãte digestionẽ veniãt: qꝛ post as-
sumptionẽ cibi nõ cõpetunt bucelle panis infuse in illis
succis: cũ sint frigidi ⁊ digestionẽ ꝓhibẽt: sed añ bñ cum
sint frigidi ⁊ repressiui: ⁊ cũ sint stiptici faciũt resumere
istos fumos ad fundũ stomachi: ⁊ rõne frigiditatis ꝓhi-
bent assensum vapoꝝ ad caput: ⁊ in p̄ncipio p̄oxismorũ:
qñ venit dolor capitis a colera exñte in stomacho vt fa-
ciant descẽdere colerã ad fundũ stomachi ⁊ reprimunt
eã. ❡ Nota ꝙ Raf. nõ noĩat dolores capitis ꝓuenien-
tes ex alys mẽbris. Nã ad illã curã duo regrunt̃. s. ex p̄-
te mẽbri mãdãtis: ⁊ ex p̄te membri recipiẽtis: qꝛ ex p̄te
mẽbri mãdãtis a quolibꝫ siue sit epar siue matrix vel to-
tuꝫ corpus tria regrunt̃. p̄mo euacuatio mãe a qua ele-
uant̃ vapores: vt si a stomacho ꝓcesserint vel per vomi-
tuꝫ vel per clistere: qꝛ in dolore capitis multũ valꝫ cliste-
re vel secessus: qꝛ hꝫ ducere mãm ad ꝯ̃riuꝫ: ⁊ quotidie vi-
demus hoc maxie cõpetere in dolore capitis: maxie si a
matrice fiat euacuatio menstruoꝝ: ⁊ sic de alys mẽbris
per ꝯueniẽtes regiones: ⁊ si nõ per illũ modũ curent̃ flo-
botoment̃ arterie. Scđo regritur alteratio mãe a mala
ꝯplexione: que est cã ĩductionis male mãe illud fit sem-
per per cõtrariũ: vt si est mala cõplexio cal'. alteratio fit
cuꝫ frigidis. Tertio regritur ꝓhibitio ascẽsionis vapo-
rũ ad caput: ⁊ hoc fit cũ stipticis: vt coctana ⁊ pira ⁊ post
comestionẽ ⁊ coriãdruꝫ: qđ damus post comestionẽ que
sunt stiptica ⁊ coadunãt partes stomachi ⁊ ꝓhibẽt ascẽ-
sum vaporũ ad caput si fuerint in mẽbro mãdãti ꝯpetit
bolus armenicus: qꝛ ꝓhibet ascẽsionẽ fumosam ⁊ vapo-
rosaꝫ ad caput. Sꝫ ex p̄te mẽbri recipiẽtl regrit̃ ꝯforta-
tio mẽbri: vtputa capitis: vt nõ recipiat vapores in quo
multũ valꝫ sacculus de rof. posit⁹ in aq̃ rof. cuꝫ modico
aceti: ⁊ hoc hꝫ veꝝ nisi dolor esset creticus: vt cõiter fit
in fe. tertianis p̄ fluxũ sanguinis nariũ: tũc nõ ꝯpetit ap-
positio rof. aut aque stiptice: sed competunt crisim iuuã-
tia: vt sudor ꝓuocetur aut fluxus sanguinis narium vel
vomitus: ⁊ si videmus ꝙ crisis ꝓhibeatur debemus na-
turaꝫ adiuuare euacuãdo nisi virtus sit debilis: ideo nõ

expectamus crisim per fluxum sanguinis narium: cū caput tunc dolet nō debemus sedare illum dolorem: sꝫ expectare crisim: vt dolor recedat.

Si autem cephalea contingat propter multam in sole moram sufficienter ex oleo roſ. ⁊ aceto infrigidatis curari poterit.

Ponit curaꝫ doloris capitis causati a calore solis: ⁊ dicit ꝙ si dolor ꝓuenit a causa extrinseca: puta a caliditate solis vel ignis dꝫ inungi cū oleo rosato caput: ⁊ cum aceto: ita ꝙ q̃rta ps sit acetū ⁊ q̄nta olei: ⁊ ideo sicut gordoniꝰ dicit acetū est mordicatiuum. Nota duo. ꝑmo quare acetū ⁊ oleū rosatū īfrigidatū valēt. Causa est qꝛ iste dolor est causatus a caliditate solis que ītroduxit malā cōplexioneꝫ calidā: ⁊ qꝛ ista sunt frigida remouēt malā cōplexioneꝫ ca. ⁊ cōfortant: qꝛ stiptica: ⁊ ītelligit Raſ. qñ mala cōplexio est sine mā̃: qꝛ si esset cum mā̃: vt si sol est cā̃ eleuās vapores ad caput rōne repletionis: vel qñ fieret putrefactio rōne ebullitiōis humoꝝ tunc nō solum cōpetit alteratio: sed euacuatio: vñ si peccat sanguis debet fieri flobotomia. si flegma cum pillulis cochys: ⁊ sic de alys. Nota secūdo ꝙ Raſ. ītelligit curaꝫ doloris capitis ꝓueniētis ex bal. frigiditate vel crapula. Itē nota ꝙ dolor capitis ꝓueniētis a cā̃ extrīseca est triplex vt in generali cōprehēdamus dolorē capitis ꝓueniētis a causa extrinseca prius ex rebꝰ īducētibꝰ malā ꝯplexionēꝫ ca. vt sol vel medicina ca. multū vt euforbiū ⁊c̃. Aliꝰ est dolor īductus a mala cōplexione frigida vt a niue vł aq̄ frigida vel aere frigidissimo aut cū emplastris multū frigidis ⁊ curat̄ ꝑ emplastra ca. que dcā̃ sunt superiꝰ: qꝛ qui bñ diffiniūt ꝯtraria significāt: sicut mala complexio ca. curat̄ cū frigidis: ita frigida cum calidis. Tertio causat̄ a rebꝰ īducētibus solutionē cōtinui: vt casus ⁊ ꝑcussio ⁊ de istis Raſ. non ponit hic curā: qꝛ illud ꝑtinet ad libꝝ septimū q̄ tractat de cirurgia. Ex istis possūt hr̄i distinctiōes doloris capitis: qꝛ q̄daꝫ venit a cā̃ ītrinseca: ⁊ q̄daꝫ a cā̃ extrinseca. A cā̃ extrinseca triplr̄. q̄dam a mala cōplexione ca. siue ītus siue extra: ⁊ hꝫ curari per frigida applicata ab extra: sicut cū embrocatione sacculo emplastris ⁊c̃. Secūdo mala cōplexione frigida: ⁊ curatur per applicationē calidoꝝ applicatoꝝ ab extra: nisi esset mala cōplexio cū mā̃: qꝛ tūc per illa applicata ab extra curaret̄ dolor: ⁊ tūc nō solū ꝯpetit alteratio: sꝫ euacuatio. Tertio causat̄ a solutiōe ꝯtinuitatis ⁊ curat̄ per manū cirurgici: sed dolor causatus a mala mā̃ ītrinseca est duplex. s. a cā̃ priuata vel ꝯiuncta vel a cā̃ existēte in alys mēbris ⁊ vterq̄ istoꝝ est duplex: q̄dā cuꝫ mā̃: alter sine mā̃ ille q̄ est a cā̃ ꝑuata cū mā̃ curat̄ per euacuatiua ⁊ alteratiua: si aūt sit a cā̃ ꝯiuncta competunt ꝓhibētia ascēsuꝫ vapoꝝ ad caput ⁊ cōfortātia cerebrū. Et si dolor est sine materia curatur solū per alteratiua. Alter est dolor qui ꝓuenit a causa existente in cerebro: ⁊ hoc duplr̄: qꝛ vel sine mā̃ ⁊ curatur solū per alteratiua: vel cum mā̃ ⁊ hoc duplr̄: qꝛ vel cuꝫ reumate vel sine reumate: si cum reumate solū per alterātia ⁊ euacuātia: que prius posita sunt. si sine reumate solū cū alterātibꝰ. Si aūt ꝓuenit ex ebrietate vł crapula reducat̄ ad curā doloris capitis ꝓueniētis a stomacho: qꝛ ibi ꝯpetit vomitus.

Que tamen si ex hoc nō quieuerit ex alijs infrigidantibus curanda erit.

Ponit scd̄ꝫ remediū. ⁊ dicit ꝙ si cephalea nō ꝯuenienter ex dictis curatur curāda est cū fortioribꝰ īfrigidantibus. cā̃ est qꝛ mala ꝯplexio potest esse multū calida ⁊ in altiori gradu. ⁊ opꝫ ꝙ agens sit prestātius passo: qꝛ forti morbo forti occurrat̄ medicina: ⁊ ideo nō solum sufficit oleum roſ. cum aceto: īmo fortiora.

Si autem soda adhuc perseuerauerit ⁊ fortior fiat neq̄ vllo modo remoueat̄ ⁊ timeatur ne eger visum amittat ⁊ aqua ad oculos descendat timporuꝫ arterie sunt incidende ⁊ extrahende.

Ponit aliud remediū fortius: ⁊ hoc ꝑmo. scd̄o excusat se: ⁊ pꝫ. ⁊ dicit si adhuc permanserit: ⁊ fiat fortior ⁊ nullo modo remoueatur per alterātia ⁊ timeatur ꝙ eger visū amittat ⁊ aqua ab oculis descēdat arterie timporū sunt incidēde. causa est: qꝛ nō solū iuuant alterātia: qꝛ nō solū īducta est mala cōplexio: īmo etiā fumi vapores multi ⁊ mali cōtinue ad caput eleuant̄: ⁊ tunc fit magna dissolutio: vt patꝫ in hyeme de glacie sole adueniēte ⁊ agēte in glacie: qꝛ dissoluit eā ⁊ istū hu. facit fluere ad oculos: qꝛ sunt mēbra rara: qꝛ nō solū possunt digerere nutrimētū ad oculos veniēs: ⁊ ēt tunc est timēduꝫ de amissione visus: ⁊ tūc īcidat̄ prius cutis: postea arteria: tunc vel ligetur vel cauterizetur ⁊ ꝓpter hoc īnuit Raſ. ꝙ dolor capitis nō pōt remoueri per ista statim dicta: tūc est signū ꝙ nō solū ꝓuenit a calefactiōe: sꝫ ēt a multoꝝ fumorum eleuatiōe: ⁊ isto casu vult Raſ. ꝙ īcidat̄ arteria.

Hoc tamen quod nunc loquimur est preter nostram intentionem in hoc libro.

Excusat se. qꝛ aliquis diceret quare hic determīat de incisione venaꝝ: qꝛ illud pertinet ad cirurgicuꝫ. Respōdet ipse ꝙ nō est intētio sua determīare de particularibus ad curationeꝫ: sed determinat solū illud qđ facit ad maioreꝫ euidētiam doloris capitis.

De scotomia ⁊ vertigine. Cap. II.

Circa rubricam nota ꝙ inter scotomiā ⁊ vertiginē est ꝯueniētia ⁊ dr̄ia. ꝯueniētia est: qꝛ vtraq̄ causat̄ a vapore existēte in vys spūs visibilis. s. in neruis obticis ⁊ venis ⁊ arterys partis anterioris cerebri: ⁊ ꝓpterea determinat Raſ. siml' de istis in eodē cap. Scd̄o ꝯueniūt: qꝛ vtraq̄ īfert nocumentū visui ⁊ virtuti ymaginatiue. Sꝫ dr̄ia est: qꝛ scotomia causat̄ ex vapore grosso fumoso q̄eto ī vys spūs visibilis: ⁊ venis ⁊ arterys ꝑtis anterioris cerebri ⁊ imprimens suā sil'itudinē in hu. cristallino: vel in potētia visiua: ⁊ ꝓpter hoc videnī res extra que nō sūt ⁊ musce ad sil'itudinē ⁊ figurā ⁊ scd̄ꝫ colorē illiꝰ vaporis: qꝛ sicut res extrinsece īprimūt suā sil'itudinē in sensibꝰ: ita res ītrinsece in ymaginatione ⁊ ymaginatiua ymaginat̄ res que nō sūt. Et dr̄ scotomia a scotos qđ est videre: ⁊ mias qđ ē musca: q̄si visio muscarū: qꝛ spūs in potētia visiua īpressus īprimit suā similitudinē in ymaginatiua: iō pa. ymaginatur illud esse: qđ nō est: qꝛ sicut īprimit̄ in exterioribus sensibꝰ: ita in īteriorib ꝰ vel ecōtra. Sed vertigo causat̄ a vapore fumoso subtili exñte in vys spūs visibilis ⁊ in venis ⁊ arterys ꝑtis anterioris cerebri īducētis motuꝫ illiꝰ vaporis īprimētis suā sil'itudinē in potētia visiua: ⁊ ita in ymaginatiua: ⁊ qꝛ illa res est subtilis nō videtur moueri: ⁊ rōne subtilitatis īducit motū in spiritibus vt pꝫ de vēto: iō vr̄ eis ꝙ res que nō mouent̄ moueant̄: ⁊ res que nō sunt extra vident̄. Sil'r ymaginatiua ymaginatur res moueri que nō mouent̄ rōne motꝰ īductus in illis vaporibꝰ: qꝛ sicut res extrīsece īducūt sil'itudinē suā sic res ītrinsece: iō vr̄ oībus hoībus ꝙ oīa moueant̄ in girū. Secūdo nota ꝙ vertigo ⁊ scotomia sumunt̄ duplr̄. Uno mō q̄ꝫtū ad eoꝝ originē: ⁊ sic sunt actio co-

rupta sensus visus: qꝛ visus ꝑmo corrūpitˀ ex illis vaporibꝰ īducētibꝰ morbū in spiritibꝰ vel actū videndi: qꝛ visui apparēt res extra que nō sunt. vel moueri extra que nō mouentˀ: ⁊ ideo est actio corrupta. Alio modo quātū ad eiꝰ ꝯplemētuz: ⁊ sic sunt actio corrupta ymaginatiue: qꝛ ille vapor īducit sil'itudinē suā ⁊ vtꝰ ymagiātiua ymaginatur res que nō sunt extra: vel moueri que nō mouētur: ⁊ lꝫ dicatˀ actio corrupta visus ꝺm viaticū: tñ dꝫ dici actio corrupta ymaginatiue: cū retineat finē ⁊ cōplemētum ⁊ a fine fit denominatio. scđo de aīa. ¶ Tertio nota ꝙ apud medicū sūt tres cause scothomie ⁊ vertiginis scꝫ añs. ꝑmitiua. ⁊ ꝯiuncta. Primitiua sunt res nō naturales causantes vapores in cerebro. s. legumina: oua frixa: cepe: vinū nouuz: calor solis ⁊ moueri circulariter in giruz: sicut faciūt pueri: ira: tristitia: somnꝰ imperfectus: quies: ⁊ sic de alÿs rebꝰ nō nālibus multiplicātibꝰ vapores in cerebro. Cause antecedētes sunt q̄tuor humores: qꝛ ex quolibꝫ humore pōt eleuari vapor ad caput qui ē causa illaꝝ passionuz īdifferēter. Si ex sanguīe apparēt res rubee: ⁊ sic de alÿs significātibꝰ dñium sanguinis. si co. apparēt res citrine ⁊ somniant volare ⁊ facies est eis citrina. Si aūt a flegmate videntˀ res al. ⁊ ꝙ sint in aqs ⁊ facies plūbea. Si a melācolia apparēt res nigre: ⁊ ꝙ ꝑ loca angusta trāsit: ⁊ somniat res terribiles. Causa ꝯiuncta sunt vapores eleuati ab istis humoribꝰ: ⁊ si sit vapor fumosus ⁊ getus causatqꝫ scothomiaz. Si vero subtilis mobilis causat vertiginē: ⁊ hec sunt cā vertiginis ꝯiuncta. ¶ Quarto nota ꝙ vertigo ⁊ scothomia magis debētur visui q̄ꝫ alÿs sensibꝰ exterioribꝰ ꝓpter triplicez cām. Primo qꝛ virtus visiua est magis ꝓpīqua virtuti ymaginatiue quātū ad organū q̄ꝫ virtus alteriꝰ sensus exterioris: qꝛ organū ymaginatiue est in ꝑmo vētriculo cerebri: ⁊ iuxta illū ventriculum est oculus ⁊ eius sensus vel visus. Secūdo qꝛ in scothomia ⁊ vertigīe est corruptio spirituū: ⁊ visus magis abundat in spiritibꝰ q̄ꝫ aliquis alter sensus: ⁊ ꝓpter hoc nerui obtici sunt cōcaui: qđ nō est in alÿs sensibꝰ: vt pꝫ q̈rto đ morbo: ⁊ qꝛ in ipsis spūs corrumpuntur: ideo citius possunt venire spūs corrupti ad oculos cū sint ibi plures ⁊ ꝓpīquiores ymaginantˀ. Tertio spāl'r de vertigine: qꝛ vertigo recipit motū: ⁊ qꝛ motꝰ magis percipitˀ per visuz q̄ꝫ per alios sensus: ideo magis appropriatˀ visui q̄ꝫ alÿs sensibꝰ. ¶ Quinto nota ꝙ licꝫ scotomia ⁊ vertigo noīe sui accidētis nominentˀ actione corrupta: qꝛ scothomia est visio muscarum. ⁊ vertigo de verto. tis. qꝛ videtˀ eis ꝙ oīa vertantur. tñ dicuntˀ duplices morbi. s. ꝯsimiles ⁊ officiales. cōsimiles ꝺꝫ qualitatē vaporꝝ aut calidi ⁊ sicci qui eleuantˀ a sanguine ⁊ co. īducentes malā ꝯplexionē ca. frigidi qui eleuantˀ a flegmate vel melācolia īducentes malā cōplexionē frigidā in cerebro. Similr̄ sunt officiales. s. opilatio ī neruis obticis venis ⁊ arterÿs anterioris partis cerebri: qꝛ vapores ⁊ fumi causant ibi opilationem.

Cum aliquis illud quod ante eum est circulariter moueri viderit ⁊ oculi tenebrescunt ⁊ cadere voluerit: ⁊ facies ⁊ oculi in eadem hora rubuerint: vene quoqꝫ que sunt post aures grosse apparuerint ex ipsis venis minutio facienda est. Et ventose in collo ⁊ tybÿs sunt ponēde.

¶ Ponit curā scothomie ⁊ vˀtiginis ⁊ ꝑmo a mā ca. scđo a frigida. ibi. (Or aūt.) Et primo ponit curā per flobotomiaz. Secūdo per applicata ab extra. Tertio per dietā. Quarto per medicinā. ꝑtes patebūt. Adhuc ꝑma ī duas ꝑmo ostēdit ꝙ ꝓueniūt a mā ꝑuata. scđo a mā ꝯiuncta. dicit g̊ ꝙ qñ qs viderit qđ ē ante eū moueri circulariter ⁊ oculi rubescūt ⁊ cadere voluerit ⁊ facies ⁊ oculi turbētur: ⁊ aliqñ doluerit in eadez hora: ⁊ vene que sunt retro aures grosse fuerint facienda est flobotomia ex istis venis ⁊ ponēde sunt vētose in collo ⁊ tibÿs. s. in locis carnosis supra genu. ¶ Nota cāz q̄re apparēt oīa moueri sil' qꝛ ista passio ꝓuenit a vaporibꝰ eleuatis a sanguine. ī eo ꝙ grosse sunt vene: ostēditˀ ꝙ est a sanguīe: qꝛ nullus humor facit repletionē ꝺm vasa respectu sanguinis. pꝫ per Auicē. ꝑmo cañ. fen scđa. doctrina 3ª. ca. 5. Sil'r qꝛ rubedo sigñat dñiuz sanguinis: qꝛ solus sanguis est rubeꝰ per Auicē. d. de hu. ideo est ibi dñiuz sanguinis vel co. ⁊ vbi peccat aliqs humor cū sanguine cōpetit flobotomia ꝺm Gal'. z. affo. ca. si ex egritudīe. Sꝫ quare de venis q̄ sunt retro aures faciēda ē flōmia: qꝛ flōmia de istis venis nō solū euacuat māz egritudīs: sꝫ ēt distrahit ad ꝯ̃ria: iō cōpetit: ⁊ pp̄ h̊ nō ꝯpetit de venis frōtis: qꝛ nō distrahit: sꝫ magis attrahit mām ad locū. Sed quare vētosa posita in collo potissime cū scarificatiōe cā est: qꝛ distrahit materiā ad ꝑtē ꝯ̃riā. Unde regula est. si mā est in ꝑte anteriori fiat per ꝑtez posteriorē: ⁊ ecōtra: vt pꝫ. 5. affo. posteriora vō capitis. Sed quare in tybÿs in loco carnoso cā est: qꝛ distrahit māz ad locū remotū ⁊ rōne doloris etiā distrahit: vt pꝫ. 3. tegni. dolor exacuit reuma: ⁊ talis scarificetur: ⁊ dꝫ ꝑmo scarificari locus ⁊ poni super ipꝫ stupa carpinata ⁊ īflāmetur stupa ⁊ ponitˀ vētosa desuper: tūc fit īflāmatio ⁊ īcidatˀ cū rasorio ⁊ iterꝝ ponitur vētosa: ⁊ tūc attrahit multū sanguinē. Et per hoc ītelligit ligaturas dolorosas: qꝛ rōne doloris trahuntˀ fumi ad locū dolorosum: ⁊ eodez modo positio pedis in aq̄ ca. distrahit vapores īferius. ¶ Nota ꝙ dictū Raſ. hꝫ verꝝ supposita vl'i euacuatione. s. flobotomia de vena brachÿ: postea de cephalica: dū nō sit ꝓhibēs: vt est cōstipatio ventris: tūc premittatˀ clistere añq̄ꝫ fiat flōmia vel debilitas virtutis vl' etas. ¶ Nota ꝙ dicit qñ cadere voluerit ꝙ aliqñ in vertigine est casus ⁊ aliqñ nō: ⁊ cā casus est: qꝛ qñ egritudo est fortis: ⁊ qñ passio est multū fortis multi fumi eleuantˀ nō solum in ꝑte anteriori: īmo ēt in posteriori: vbi est ꝑncipiū virtutis motiue: ⁊ est sil'is epilepsīe: sꝫ differt casus iste a casu epilepsīe: qꝛ in epilepsia est spasmus: qñ nerui trahuntˀ v̄sus ꝓpriā originez in vertigine nō est spasmꝰ. Sed nō est casus qñ vertigo est debilis ⁊ pauci vapores sunt ibi: ⁊ nō īfertur nocumentū in parte posteriori: sꝫ in epilepsia est spasmus ꝓpter malitiā īductā: in ꝑncipio neruoꝝ. i. in loco vbi ꝯiūgitˀ caput cū collo. s. in fine nuche ⁊ nō supra nucham: qꝛ faceret obliuionem ⁊ corruptionem memorie.

¶ Or si predicte vene non apparuerint ⁊ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuēdus ⁊ ventose in tybÿs sunt ponēde.

¶ Ponit curā qñ venit a mā ca. cōicata: ⁊ dicit ꝙ si vene predicte nō apparuerint ⁊ non sint grosse ⁊ facies fuerit rubea tunc est faciēda flobotomia de basilica ⁊ nō de cephalica: ⁊ ponēde sunt vētose in tybÿs. i. ī coxis. ¶ Nota quare ꝯpetit flobotomia đ basilica ⁊ nō đ cephalica: qꝛ dñiuz sanguinis nō est in cerebro faciēs istas passiones: sed in partibꝰ īferioribꝰ: qꝛ si in superioribꝰ vene apparerēt grosse: sed non sunt: iō in alio mēbro: sꝫ qꝛ in epate magis dñatur sanguis q̄ꝫ in alio loco: ideo de basilica que magis euacuat ab epate fit flobotomia. Sed quare ventose in tybÿs: qꝛ distrahūt māz ad īferiora: ⁊ per hoc ītelligit ligaturas in extremitatibꝰ ⁊ positionē peduz in aq̄ ca. ¶ Dubitatˀ vtrū vertigo ⁊ scothomia causate ab

alio hu.q̃ȝ a sanguine curentur flobotomia ⁊ videtur ꝙ
nõ per Hal'.z.affoꝛiſmoꝛũ. Si ex egritudine. dicit ꝙ qñ
aliquis humoꝛ peccat alius a sanguine per medicinã dȝ
euacuari:sanguis solũ per flobotomiã. ℭ In oppositũ
eſt Raſ.qꝛ aliter nõ poneret cura ſcothomie ⁊ vertigi/
nis ꝓuenĩetis a co. ℭ Dico ꝙ aliqs humoꝛ põt peccare
in cerebꝛo dupl'r. Uno modo ſine dñio ſanguinis ⁊ tunc
nõ ↄpetit flõmia. Alio mõ cũ dñio ſanguinis: ⁊ tunc ↄpe
tit flõmia:⁊ in quocunq̃ȝ hu.qꝛ flõmia euacuat multitu
dineȝ humoꝝ ĩdifferẽter:qꝛ dñatur ſanguis ꝑ Auic.pri/
mo cañ.fen q̃rta.cap.zo. Aliqñ ẽt cõpetit flõmia:lȝ non
peccet ſanguis:vt nã ſit potentioꝛ ſupꝛa reſiduũ mãe:
vt pȝ gnto de ĩgenio. ℭ Ad rõnẽ veꝝ eſt ſi ſit dñiũ ſan
guinis:qꝛ ſuperius dixit ꝙ oculi ſunt rubei ꝓpter motũ
ſanguinis qui eſt humoꝛ rubeus.

ℭ In hac preterea ſcothomie ſpẽ ⁊ in ea quaȝ ante diximus caput ex oleo roſa. ⁊ aceto eſt infundendum.

ℭ Ponit curã ſcothomie ⁊ vertiginis ꝓuenĩetium a mã
calida per ea que applicant̃ ab extra:⁊ dicit: ꝙ ĩ iſta ſpẽ
ſcothomie ꝓuenĩetis ex ſanguine epithimat̃ cum oleo
ro.⁊ aceto:⁊ ꝙ ſint due ꝑtes olei ⁊ vna aceti.cã eſt:qꝛ ha
bent malã ↄplexionẽ alterare ⁊ ꝓhibẽt aſcẽſum vapoꝝ
qꝛ repcuſſiua ⁊ ↄfoꝛtatiua. Sil'r ĩtelligẽdum eſt de alys
repercuſſiuis ⁊ ↄfoꝛtantibꝰ frigidis:vt dictũ eſt in capl'o
precedẽti. ℭ Nota ꝙ dictũ Raſ.hȝ veꝝ qñ ille paſſio/
nes ſunt in ꝑ̃ncipio ⁊ augmẽto:qñ mã eſt in fluxu. Sed
qñ eſt in ſtatu vel declinatione nõ ↄpetũt: ĩmo reſoluti/
ua vapoꝝ:vel eſſent cã apoſtematũ vel fiat ſacculus re/
ſolutiuꝰ:⁊ illa que ↄpetunt ſunt folia lauri. Simil'r cat/
tulus per doꝛſum ſciſſus ⁊ calidus capiti applicatus: vl'
pulmo mũtonis:ſil'r decoctio camomille anthos melli/
loti:⁊ ſĩlia reſolutiua que dicemꝰ. ℭ Sed videt̃ ꝙ ace/
tuȝ ⁊ oleũ nõ cõpetãt hic:qꝛ repcuſſiua nec talia nõ de/
bent poni ſupꝛa mẽbꝛa ꝑ̃ncipalia. Secũdo nullũ ĩflãma
tiuũ cõpetit in vertigine ⁊ ſcothomia a cã ca. ſed oleum
eſt hꝰ.igit̃.maioꝛ tenȝ:qꝛ tũc cauſaret̃ maioꝛ ĩflãmatio.
minoꝛ tenet:qꝛ eſt vnctuoſum.⁊ tale eſt ĩflãmatiuũ: ſm
Yſaac in dietis vl'ibus:⁊ per Auicẽ.z.cañ.tractatu.z.ca.
4°. ℭ Ad ꝑ̃mũ ↄcedo maioꝛẽ.⁊ ad minoꝛem dico ꝙ ſu/
pꝛa mẽbꝛũ ꝑ̃ncipale.i.ſupꝛa emũctoꝛiũ mẽbꝛi ꝑ̃ncipalis
⁊ iõ nõ ↄpetũt retro aures:qꝛ ille ſupfluitates demãda/
te a cerebꝛo reuerterent̃. Sȝ bene ſupꝛa mẽbꝛũ ꝑ̃ncipa/
le:ne mã multa ſuper ipȝ veniat ab alys: ⁊ vt illa que in
ipſo eſt coꝛrigat̃:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. ℭ Ad zm ↄcedo ma
ioꝛeȝ.ad minoꝛẽ veꝝ eſt inq̃ȝtũ eſt vnctuoſuȝ:ſed nõ in/
quãtũ eſt mixtũ roſ. Sil'r tale oleũ dȝ fieri de oliuis im
maturis:qð nõ faciũt apothecary viliſſimi:q ↄfundant̃
⁊ male:quia illud eſt magis ſtipticũ ⁊ frigidum:ideo de/
bent eſſe.iy.partes olei ⁊ vnica aceti.

ℭ Eger quoq̃ȝ calida cibaria vitare debet.

ℭ Ponit curã per dietã:⁊ dicit ꝙ patiens dȝ vitare ca.ci
baria ⁊ vti frigidis. ℭ Nota ꝑ̃mo cãm: qꝛ cibaria ca.fa/
cerẽt ebullitionẽ in ſanguine:⁊ eſſent cã eleuationis va/
poꝝ qui ſunt cã iſtaꝝ paſſionuȝ. Scða cã eſt: qꝛ cibaria
ca.multiplicãt ſanguineȝ ⁊ co.a qbꝰ vapoꝛes eleuant̃.dȝ
ergo comedere frigida vt lentes. ℭ Secũdo nota ꝙ ſic
debẽt abſtinere a cibarys cali.que multiplicant ſangui/
nem ⁊ co.ſic ab alys rebꝰ nõ nãlibꝰ multiplicantibꝰ ſan/
guinẽ ⁊ co.ſ.aere ca.vel ſpeculatiõe reꝝ pꝛofundaꝝ vel
ſpeculãdo res ꝓfundas:qñ eſt in loco alto ſomnꝰ ꝓfun/
dus nimiã vigiliã:nimiũ gaudium:que oĩa multiplicãt
co.a quo pñt eleuari vapoꝛes.

ℭ Uenter quoq̃ȝ ex apozimate mirabola. ci/trinoꝛum qð in capl'o de cephalea. diximus eſt ſoluendus.

ℭ Ponit curã qñ ꝓuenit a mã ca.per medicinaȝ:⁊ dicit:
ꝙ ſi patiẽs ſit ↄſtipatus ſoluẽdus eſt vẽter cũ apozima/
te vel cuȝ decoctione mirabolanoꝝ:ſicut diximus cap.
de cephalea. ℭ Nota cãm quare valent iſta:quãdo mã
eſt ca.cã ẽ:qꝛ oĩa iſta euacuãt co.ru.vt dic̃ Joh.ebẽ meſ.
ſil'r ſi ſanguis peccet valent:qꝛ que ꝓſunt co. ꝓſunt ſan/
guini.⁊ cã eſt:qꝛ qñ acgrit ſanguinis malitiã cõuertitur
in co.pȝ per Auicẽ.q̃rto ca.fe.c.de fe.ſanguinea. ℭ No/
ta quare Raſ.nõ ponit curã ſcothomie ⁊ vertiginis qñ
ꝓuenit a cã extrĩſeca:vt a motu circulari:vt cibis vel po
tibus vapoꝛoſis ⁊ vẽtoſis cã eſt:qꝛ cura iſtoꝝ vtpl'm eſt
remouere cãȝ ꝑ̃mitiuaȝ:⁊ nõ ↄpetit euacuare:ſȝ geſcere
ſi alicui ↄpeteret euacuatio ⁊ alteratio que ſi cõpetãt fi/
ant precedentia. Sed ſi a cibis vapoꝛoſis ⁊ ventoſis cõ/
petit vomitus:ſicut quando venit a cauſa calida ſtoma/
chi:ſicut ſtatim dicetur.

ℭ Cum autem neq̃ȝ in facie rubedo neqȝ febꝛ. cum ſcothomia fuerit:attendendus eſt an ſit priꝰ ſtomachi ſubuerſio ⁊ nauſea:q̃ ſi affuerit priꝰ vomere cogẽdus ẽ:deinde de pillulis cochy̋s doſiȝ vnã ſumat: ⁊ a frigidis abſtineat cibis.

ℭ Ponit curã ſcothomie ⁊ v̓tiginis qñ venit a mã frida.
⁊ ꝑ̃mo mã exiſtẽte in ſtõaco. Scðo in cerebꝛo.⁊ dicit ꝙ
ſi nõ apparet rubedo in facie:nec ẽt fe.tũc attẽdẽduȝ eſt
ſi habẽt nauſeã ⁊ ſubuerſionẽ ſtõachi.i.volũtatẽ vomẽ/
di:⁊ eſt ſignũ ꝙ ꝓuenit a mã exñte in ſtõaco:tũc ↄpetit
vomitꝰ:poſtea ſoluat̃ ex pill'is cochys ⁊ nutrimẽta non
erũt frigida. ℭ Nota cãȝ ſi nõ apparet rubedo in facie
nec ſigna caliditatis:qꝛ tũc ↄpetit vomitꝰ.cã eſt:qꝛ ſignũ
eſt ꝙ mã ẽ frida. Sȝ ſubuerſio ⁊ nauſea ſignãt mãȝ eẽ
in ſtõaco:⁊ tũc cõpetit vomitꝰ:vt mã faciẽs iſtas paſſio/
nes euacuet̃. Scðo ↄpetunt pillule vt reſiduũ mãe eua
cuet̃:⁊ in iſto caſu magis cõpeterẽt pill'e auree q̃ȝ cochie
quaꝝ recepta poſita ẽ ſupꝛa. Quare dȝ abſtinere a nutri
mẽtis frigidis.cã ẽ:qꝛ ml'tiplicãt mãȝ flegmaticã:⁊ mul
titudo flegmatis multiplicat iſtã mãȝ frigidã ⁊ hu.⁊ iõ
abſtineat a carnibꝰ poꝛcinis ⁊ alys cibarys flegma gene
rãtibꝰ. ℭ Nota ꝙ hñ pñt cauſari a mã exñte in mẽbꝛis
alys:tñ vtpl'm a ſtõ vel matrice vel retẽtiõe mẽſtruoꝛũ:
vel a toto coꝛꝑe:vt in fe.vel a veſica ⁊c̃.vt dictuȝ fuit ſu
periꝰ de doloꝛe capitis:vñ ſicut qñ venit a ſtõaco ↄpetit
euacuatio:ita qñ ꝓuenit ab alys membꝛis:vt ꝓuocatio
mẽſtruoꝝ:vñ ſi ſcothomia ⁊ v̓tigo veniãt ex aſcenſu fu/
moꝝ eleuatoꝝ ad caput a mã ↄtẽta in aliquo mẽbꝛo ꝑ/
ticulari:a quo mẽbꝛo iſta mã nõ poſſit exhi ꝑ medicias:
tũc ↄpetit medicina cauterizatiua faciẽs ampullas per
quas euacuat̃ mã faciẽs illas paſſiões vl' ſaltiȝ ꝑs mãe:
⁊ põt eẽ tale empl'ȝ. ℞.cãtaridaꝝ pl'uerizataꝝ abſciſſis
capitibꝰ ⁊ alis.℈.i.al'.ʒ.y.fermẽti acris. ℥.i.vel.ß. miſce.
malaxãdo cũ aq̃ ardẽti:⁊ fiat maſſa de q̃ modicuȝ ſupꝛa
mẽbꝛũ in quo volumꝰ cãre ampullã ponat̃:vt eſt q̃ȝtitas
vniꝰ fabe vel piſi:ſil'r ↄpetit cõfoꝛtatio mẽbꝛi ſuſcipien/
tis ⁊ ꝓhibitio vapoꝛũ aſcẽdẽtiũ ad caput:vt dictum eſt
ſupꝛa. ℭ Nota medicina vomica põt eẽ talis. ℞.rað.ra
fani ſilueſtris.℥.i.ſe.attriplic] aſſari.añ.℥.ß.fiat decoctio
in libꝛ.i.⁊.ß.aq̃ donec redeat ad.℥.iiy.⁊ colet̃ ⁊ colature
addat̃ olei ſiſamini:qð ſi nõ hẽat̃:olei cõis:qð fac̃ nata/
re in ſtomacho.℥.ß.croci foꝛtiter conquaſſati.℈.i.aceti.
℥.i.adminiſtretur in hoꝛa calidioꝛi diei poſt ſumptionẽ
cibi. Doſis eſt.℥.y.cõiter ⁊c̃.

ℭ Si auteȝ neqȝ anime ſubuerſio neqȝ nauſea

fuerint neqȝ caliditatis signa apparuerint venter ex pillulis cochijs multotiēs soluatur.

¶ Ponit curaȝ scothomie ⁊ vertiginis a mā frigida existente in cerebro. Primo per medicinā. Scd̄o p nutriētia. Tertio p gargarismata. Quarto p iniectiōes: ⁊ dicit: ꝙ si in tali passiōe nō fuerit nausea nec aliqua signa caliditatis: tūc vēter ei⁹ cū pill'is cochys est laxādus. ¶ Nota p̊mo ꝙ si hec signa non sint: valȝ laxatio sumpta digestiōe māe: qꝛ ex quo nō est nausea: signū est ꝙ mā ē in cerebro: qꝛ p̄supponit ꝙ mā nō sit in alio mēbro. intelligo etiā priuationē signoꝝ a matrice: ⁊ alys mēbris: ⁊ qꝛ pillule euacuāt māȝ frigidā a cerebro: ⁊ notāter dicit multotiēs: ī egritudīe frīda: ⁊ cronica dȝ fieri euacuatio paulatina: ⁊ nō dicit in schotomia ca. cū faciāt morbū acutū ¶ Nota ꝙ dr̄ia est iter scothomiaȝ a cā p̄uata vel ꝯiuncta. si venit a cerebro passio est ꝯtinua: qꝛ mā ꝯtinue est p̄ns in cerebro ⁊ nō appet nocumētū in alys mēbris: qn̄ venit ab alio mēbro vt a stōaco vel mr̄ice: tūc passio nō est cōtinua nisi qn̄ eleuant̄ vapores ad caput ⁊ appet in alys mēbris nocumētū notabile a qb⁹ descēdit.

¶ Cibaria quoqȝ frigida oīno vitet.

¶ Ponit curā p nutriētia: ⁊ dicit ꝙ vitet nutriētia frīda. ¶ Nota ꝙ ista l'ra pōt dupl'r exponi. Uno mō ꝙ vitet actu nutriētia supple frīda. cā ē: qꝛ augēt māȝ fl'aticaȝ ⁊ malā ꝯpl'onē cerebri frīdā ⁊ intellect⁹ est bon⁹. Alio mō sicut iacet ꝙ oīa nutriētia vitet p aliqua tpa: qꝛ fl'aticis corporib⁹ ꝯpetit abstinētia: vt pȝ. 5. affo. Corporib⁹ hūid. Idē. z. regi. Quib⁹ v̄o flegma. Et rō ē: qꝛ calor ē acutior ⁊ intēsior rōne famis: ⁊ cū nō īuenit nutrimētū ī qd̄ agat agit in flegma: ⁊ si sit flegma nāle cōuertet̄ in bonū sanguinē: ⁊ iō dȝ euitare comestionē p. y. vl' p. iy. dies: vt illud flegma ꝯuertat̄ in bonū nutrimētū.

¶ Et gargarismus fiat quo flegma depōatur.

¶ Dicit ꝙ postea dȝ fieri gargarisma mediante quo euacuet̄ flegma in capite. ¶ Nota ꝙ dictū Raꝭ. hȝ veruȝ nisi in corpe disposito ad egritudīes vt ptisis: ⁊ vidi duos mori ꝭȝ Auic. z. cañ. fen p̊ᵃ. doc. p̊ᵃ. ca. p̊. de vl'i curatione egritudinū: dicit ꝙ in mā frīda corpore disposito ad ptisim nullo mō debēt admīstrari gargarismata pp illd̄ ꝙ mā q̄ est in cerebro traheret̄ ad pect⁹ ⁊ fieret suffocatio. ¶ Nota q̄re valȝ: qꝛ euacuat māȝ peccātē a qua eleuant̄ fumi seu vapores q causant scothomiaȝ: ⁊ pōt esse gargarisma tale. ℞. bethonice ysopi. añ. M. i. ligri. raꝭ. vuaꝝ pas. mūdataꝝ ab arill'. añ. ʒ. ꝭ. piretri radic] yreos recēt]. añ. q̄rt]. ꝭ. se. sinapi. se. staphisagrie. ȝȝ. alb. añ. ʒ. ꝭ. masticis. ʒ. i. mellis electi q̄rt]. i. fiat apozima parū clarificatū vsqȝ ad q̄rt]. iy. ⁊ accipiātur coclearia. v. q̄lȝ vice ⁊ patiēs diu teneat in ore: ⁊ ꝓyciat̄ extra: ⁊ fiat vna vice añ cenā: ⁊ alia vice de mane. ⁊ loco isti⁹ valet masticatio masticis vel piretri: sed piretrū hȝ v̄tutem acuatiuā: rōne cui⁹ hȝ mordicare: iō piretrū ponit̄ ī pāno lineo: ⁊ ponit̄ in aqua tepida vl' vino al. ⁊ ponat̄ iter dētes ⁊ nō sentitur cū deponatur. i. euacuetur.

¶ In narib⁹ quoqȝ ponat̄ aliquid de bis que narrauimus quo caput calefiat.

¶ Ponit curaȝ per iniectiōes: ⁊ dicit ꝙ īter nares ponat̄ aliqd qd̄ calefaciat general'r que supra noīauim⁹. Uerbi grā ꝙ īsuffletur muscus puluerizatus in naribus vel oleū costinū vel oleuȝ de euforbio ⁊ ponat̄ cum pluma. ¶ Nota ꝙ qn̄ illa iniectio ꝓycitur in nares: tūc ꝓuocāda est sternutatio: dū tn̄ euacuatio vl'is p̄cedat: ⁊ tūc melius ꝯpetit se. sinapi: vel succus sicle cū modico pul. piperis: vn̄ sternutatio fortis multū ꝯmouet ⁊ euacuat māȝ peccātē. ¶ Secūdo nota ꝙ per iniectiōes raꝭ. ītelligit oīa que pn̄t applicari ab extra facta vl'i purgatiōe: q̄ pn̄t a capite vapores euacuare: vt sunt sacculi olea ca. q̄ hn̄t resoluere materiā a capite: ⁊ ita p vnum particulare dat intelligere omnia alia.

¶ De frenesi. Cap. III.

CIrca rubricam nota. 5. Prio ꝙ ista passio pt noīari. iiy. modis. p̊ pt noīari frenēꝭ. z° carabit⁹. 3° sirsen. 4° ap̄a ca. cerebri. p̊mo noīat̄ frenesis a frenis grece seu a pāniculus ꝯstringētib⁹ ⁊ restrīgētib⁹ subaȝ cerebri ne dissoluat̄: qꝛ vtpl'ȝ hȝ fieri ī pāniculis vt in dura matre ⁊ pia matre. z° dicitur carabit⁹ a suo accidēte. s. ab alienatiōe: qꝛ semp seq̄t̄ hāc passionē. Tertio dr̄ sirsen a sir: qd̄ ē caput: ⁊ sen qd̄ ē apostema: q̄si apostema capit]: sicut birsen apostema pectoris. Apostema ca. qd̄ ē de sanguīe vl' co. q sūt hu. ⁊ ca. vn̄ pōt eē solū de sanguīe vel co. vl' d̄ vtroqȝ. ¶ Nota ꝙ duplex est frenesis. s. vera ⁊ nō v̄a: vera est apostema ca. cerebri: ad qd̄ seq̄t̄ mētis alienatio: ⁊ ītelligo ꝙ sit cal'm ꝭm essentiā: qꝛ essential'r est de sanguine vel de co. vl' de vtroqȝ. nā licȝ per putrefactionē calor attrahat̄: nō tn̄ facit frenesim: sed litargiā vt habet̄ īfra. Et licȝ apostema flegmaticū faciat calorē: nō tn̄ facit freneſiȝ: ſȝ ꝯgelationē: ſȝ nō v̄a est mala ꝯplexio cerebri ca. ad quā seq̄t̄ mētis alienatio cāta a vaporib⁹ eleuatis ad caput ab alys mēbris vel a toto corpore: sicut pȝ in fe. ꝯtinua vl' in causone: ⁊ dr̄ pafrenesis a para. qd̄ est iuxta q̄si iux̄ frenesiȝ: qꝛ vere nisi remoueantur illi vapores fiet actu frenesis: q̄ si non curatur multiplicantur illi vapores in cerebro: ⁊ tunc causatur vera frenesis: ⁊ hoc frequenter accidit. ¶ Nota ꝙ ꝭm medicos. iy. sunt cause frenesis. s. primitiua: vt res nō nāles multiplicātes hu. calidos. s. sanguinē vel co. aut vtrūqȝ: ⁊ maxīe in capite: mot⁹: nimi⁹ pot⁹: ⁊ cibi vsus ca. aer ca. vigilia ⁊ inanitio ⁊ alie res coadiuuantes vt etas: iuuentus ꝯplexio ca. regio ca. Cā añs vt sanguis vel co. vel vtrūqȝ: nō tn̄ faciūt apostema in cerebro: ſȝ sunt dispositi ad faciēdū. Cā ꝯiūcta sūt illi humores actu causantes apostema ⁊ ille humor est maxīe co. Et sunt tres sp̄es co. faciētis frenesim. s. co. ru. nō adusta co. ru. adusta. co. citrina: ⁊ illa que causat̄ a co. adusta est deterior alys: que sunt demoniaci ⁊ ascēdūt p pietes. postea apostema qd̄ causat̄ a co. ru. postea illa que causat̄ a citrina que est ꝯiūcta cū flegmate. Sȝ salubrior est q̄ fit a sanguine: q̄uis in oī genere suo sit p̄nitiosa ⁊ mortalis: vt pȝ p̊ ꝓnosticoꝝ. cōmēto. manuū mobilitatis. ¶ Nota q̄rto ꝙ lȝ talis frenesis possit causari in vtroqȝ vētriculo cerebri: tn̄ vtplurimū fit in anteriori pte p oēs practicos: ⁊ p hoc differt a litargia: ⁊ cā qꝛ in anteriori vētriculo est maior calor ⁊ magis dn̄at̄ ibi sanguis pp rethe mirabile cōtextū venis ⁊ arterys sanguine plenis: iō ibi fit. Sȝ medius vētriculus est tēperat⁹. posterior est frigidus: ⁊ cā fuit dcā supra: ⁊ pp hoc frenesis corrūpit semp ymaginatiuā q̄ est ꝓpinq̄ valde p̊mo ventriculo: tn̄ ꝑpōt hr̄e bonā memoriā nisi nocumētū sit magnū. ¶ Nota. in frenesi ymaginatiua semp est lesa: vt dr̄ 3° de morbo. iō hȝ pessimas ymagiatiuas: qꝛ ymaginatio est in p̊° ventriculo. ¶ Nota ꝙ in frenesi mot⁹ est fortis ⁊ sensus debilis: ⁊ cā est duplex. s. dispositio organi: ⁊ organuȝ rōne talis apostematis calidi declinat ad siccitatē: mō nerui motiui quāto sicciores tāto habiliores ad motū: nisi veniāt ad tātā siccitatē ꝙ rūpātur. vt dic̄ Gal'. 6. d̄ morbo. Alia cā est: qꝛ v̄tus ymagiatiua est īperās v̄tuti motiue: ⁊ pp hoc dr̄ ꝙ v̄tus īperās est ī neruis ⁊ v̄tus īperata est in lacertis: qꝛ caliditas est ibi multum fortis in opōne ⁊

excedēs.igit ꝟtus īperata est multū fortis:⁊ ideo hꝫ motū fortē.Et sensus est debilis.cā est:qꝛ nerui sensitiui nō debēt excedere a tēperato:īmo sunt humidi ſꝫ Auic.primo cañ.fen.pª.doc.3.ca.2.in fine:qꝛ tūc nerui multū excedūt a tēperamēto ꝓprio:⁊ cū nullū mēbrū possit exercere suas opōnes:nisi cū tēperamēto:ideo sensus est debilis ⁊ ꝟtus motiua fortis:⁊ sensus debilis:qꝛ quelꝫ q̄litas excedēs destruit actū ꝓprie ꝟtutis.

Uando aliquem febris conclusa inuaserit cum forti capitis ⁊ oculorū grauedine:⁊ in facie atqꝫ ī oculis vehemens fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror luminis affuerit ⁊ in pulsu velocitas ⁊ frequētie superfluitas inueniunt:signa frenesis certissima indicabunt.

¶ Ponit signa frenesis.⁊ ꝑmo ꝓnostica. 2º demōstratiua:⁊ dicit:cū aūt aliquē īuaserit fe.ꝯtinua.i.cōclusa.i.synoca:cū forti dolore capitis ⁊ oculoꝝ grauedine ⁊ ī oculis atqꝫ in facie vehemens fuerit rubedo horror ⁊ displicentia luminis fuerit ⁊ in pulsu velocitas ⁊ frequentia ⁊ spissus tūc certa signa frenesis iudicabūt. ¶ Nota tria. ꝑmo q̄re ista significāt ⁊ ꝓnosticāt frenesiꝫ.cā est: qꝛ oīa ista significāt ascēsuꝫ sanguīs ad caput:qui in capite retentus est cā frenesis:vt si aliqs passus fuerit synochū q est ex sanguine putrefacto:sꝫ grauedo capitis significat multitudinē sanguinis ad caput:qꝛ dolor grauatiuꝰ causatur ex multitudine sanguinis.Sed rubedo causatur a sanguīe:qꝛ solus sanguis est rubeꝰ. Sꝫ dolor capitis causatur rōne male ꝯplexiōis calide ⁊ rōne solutionis cōtinuitatis.Simil'r displicēt lumīa ⁊ aliqñ ꝓuenit ex magna debilitate ꝟtutis:sꝫ in frenesi ꝓuenit a magna caliditate ⁊ īflāmatiōe a sanguine.⁊ rō est:qꝛ appetūt ꝯ̄ria:⁊ displicēt sil'ia ſm Auic.ꝑmo cañ.fen scd̄a.doc. 3ª.⁊ iō qñ sentit luminosam claritatē ⁊ īflāmationē fugit: ideo appetūt ꝯ̄ria:vt opacitatē:qꝛ ꝯ̄riatur inflāmationi:qꝛ ꝯpl'o egritudinis ꝯ̄ria appetit: vt pꝫ.2.tegni. de signis stōaci. ¶ Secūdo nota ꝙ velocitas ⁊ frequētia in pulsu est:qꝛ ibi est magna necessitas refrigerādi:qꝛ ibi est magna caliditas:⁊ qñ ista apparēt significāt ascēsuꝫ sanguinis ad caput que est cā frenesis. ¶ Nota tertio ꝙ dictū Raſ. hꝫ veꝝ qñ frenesis venit ex sanguine:qꝛ qñ fit a co.tunc ꝑcedūt signa alia:vt fe.acuta:puta causon tertiana cōtinua:⁊ tūc apparet citrinitas in oculis ⁊ in facie:qꝛ co.est hu.magis ca.in corpore nostro . Sil'r odiū luīs ⁊ pulsus magnꝰ ⁊ frequēs ⁊ velocior magis q̄ꝫ in sanguīe vrīa dealbat:qꝛ co.ascēdit caput que est cā colorātiōis vrine:et tunc per priuationē co.apparet vrīa alba:⁊ iō qꝛ hꝫ alia signa exceptis duobꝰ nō curauit pōere ista. ¶ Nota 4º ꝙ sunt sex signa ꝓnostica que ponit Raſ. in additionibus.ꝑmū est ꝙ fe.ītēsissimā seqt frenesis.cā est:qꝛ seqt apostema de cā ca.nā apostema de mā ca. est magne inflāmatiōis:spāl'r qñ mā est colerica.Scd̄ꝫ ē:qꝛ raro euadunt:⁊ iuuenes rariꝰ q̄ꝫ senes.cā est: qꝛ maiorē dolorem sentiunt rōne fortis sensus.Alia lr̄a hꝫ ꝙ senes rariꝰ euadunt q̄ꝫ iuuenes:⁊ hoc est rōne debilitatis ꝟtutis eoꝝ: ⁊ malitie morbi:ideo dicit Gal'.ꝑmo ꝓnosticoꝝ. manuuꝫ mobilitas:ꝙ frenesis pernitiosa est ex co.gene.s.iuuenibus ⁊ senibꝰ.Tñ nota ꝙ hec lr̄a magis verificat ꝓ iuuenibus q̄ꝫ ꝓ senibꝰ:cū habeāt sensus fortiores.Et ēt cā est qꝛ peripleumonia est periculosior in sene q̄ꝫ in iuuene: ⁊ eꝯ̄ de pleuresi.Tertiū signū est ꝙ vrīa est alba:q̄ pº fuit rubea:⁊ sic est signū mortis:⁊ mors est iuxta parieteꝫ in straminibꝰ lecti in frenesi cōfirmata:⁊ cā est:qꝛ mā ē rapta ad caput total'r:⁊ qñ nā nō pōt dñari supra morbum necessario mors seqt:sed si eꝯ̄ fuerit est signuꝫ sanitatis Quartū signū est ꝙ vna vice ridet ⁊ altera vice flet:⁊ cā est:qꝛ significat mām eterogeneā ⁊ sanguineā:⁊ co. adustā:ꝯ̄ quā nā magis laborat:que est ꝓpinq̄ ad ꝯuertēdū in melācoliā:vñ rōne sanguinis ridet:sꝫ rōne co.flet.qꝛ ꝯuertit in melācoliā:⁊ qꝛ nā non pōt dñare supra mām mel'icā.scd̄o ꝓnosticoꝝ. Uariū quoqꝫ sterc'. vbi dic̄. qñ sunt multi morbi nā forte nō est potēs supra īpos:iō forte erūt lōgi ⁊ mortales.Quintū signū est:qꝛ si appareat ꝑua pustula mali coloris in sinistro pede citrina fetida dura:vt faba:est signuꝫ mortis:qꝛ significat modicā expulsionē māe mel'ice aduste a nā regl'ariter opāte: ⁊ tūc residuū māe remanet in īteriorībꝰ:⁊ mā illa est cā mortis:qꝛ nā est debilis nō potēs expellere totā mām: vt pꝫ in ātrace ⁊ emitriteo:ꝙ appet in vno mēbro modo:cras in alio:⁊ sic vadit mouēdo se donec vadit ad cor ⁊ iterficit:qꝛ nā nō pōt plus resistere malitie māe:⁊ ꝑꝑ hoc pustule nigre que apparēt in ꝑua quātitate sunt male:⁊ cā dicta est.Sextū signū est:qꝛ si fit fluxꝰ ventris vel vomitus vel alia euacuatio māe aduste in ꝑncipio moriūtur octaua die:qꝛ illa dies ē cretica magis ad malū q̄ꝫ ad bonum:⁊ causa est:quia talis euacuatio non fit a natura regulariter operāte. Horror ⁊ displicentia luminis signū est frenesis future.

¶ Qꝛ si lingua nigra aut citrina fiat:⁊ ꝑmisceatur intellectus:⁊ multū fuerit alienatus:⁊ vigilauerit multū:iā frenesis perfecta erit.

¶ Ponit signa demōstratiua:⁊ dicit ꝙ si lingua patiētis sit nigra ⁊ citrina ⁊ amiserit sensum ⁊ fuerit multū alienatus ⁊ multū vigilauerit:tūc est ꝑfecta frenesis. Nota cām:qꝛ nigredo lingue significat actu māꝫ frenesis adustā in capite:que maxime ledit:⁊ sic est signū mortis.Si vero fuerit citrina īperfectā adustioneꝫ significat: ⁊ sil'r qñ ymaginat qd̄ nō est:vt videre muscas extra que non sunt:sil'r vgilie suꝑflue ꝓpter suꝑfluā siccitatē īductā a caliditate:qꝛ sicut humiditas ⁊ frigiditas:et humiditas suꝑflue causant somnū superfluū:ita caliditas ⁊ siccitas cānt vigilias excessiuas:vt pꝫ.3.de īterioribꝰ.⁊ tunc fit a co.in q̄ est suꝑflua caliditas:iō vigilia suꝑflua est signuꝫ frenesis cū alys signis precedētibus:qꝛ vni signo nō est credēduꝫ:vt pꝫ:⁊ cū hoc sunt alia signa ⁊ motus iordinatus manuū ⁊ pedū. ¶ Nota ꝙ alia signa sunt significātia frenesim futurā:alia presentē.alia mortalē.alia curabilē.Signa significātia frenesim futurā dcā sunt in ꝑte precedēti.Sed signa significātia frenesim ꝑñtē sunt signa que ponunt in ista ꝑte. Sꝫ signa significātia frenesim mortalē sunt vrina alba aquosa:⁊ nullus euadit qui hꝫ vrinā albā aquosam ſꝫ Auic.3.cañ.fen pª.capl'o ꝓpo. idem Hypo.q̄rto affori̇smoꝝ:ca.qbus vrine limpide.similiter retētio vrine ⁊ egestionis:sil'r augmētatio maloꝝ accidētiū significat mortē:spāl'r si seqtur spasmꝰ vel sincopis:qꝛ tūc est mors ꝓpinq̄ sedēs in straminibus: ⁊ tūc medicus fugiat:qꝛ morituri signis ꝓnosticis sunt dimittēdi.ꝑmo afforismoꝝ.co.qñ steterit egritudo.Sꝫ signa significātia frenesim curabilē sunt diminutio istoruꝫ maloꝝ accidētiuꝫ ⁊ euo māe:maxīe per fluxuꝫ sanguinis nariū vel per fluxū vētris. ¶ Nota ꝙ differētia est īter stoliditatē ⁊ alienationē mētis ⁊ amētiā:qꝛ stoliditas est actio dimīuta ꝟtutis ymaginatiue:vt qñ ymaginatur ꝙ est licꝫ īcomplete:vt rustici fatui illi hñt stoliditatē:⁊ talis semꝑ causat a frigido:qꝛ nūq̄ꝫ actio diminuta virtutis ymaginatiue venit a calido:qꝛ qñ excedit nō ledit operationē virtutis:licet sit in vltimo malitie:

ideo frigiditas est sola cā stoliditatis. Sed amentia est actio ablata virtutis ymaginatiue: ⁊ actio ablata virtutis ymaginatiue potest causari a calido vel a frigido: qñ sunt in vltimata malitia: qꝛ oīs mala qualitas qñ excedit diminuit actū ꝓpriū virtutis: vt pꝫ per Gal. scdo affo risimoꝝ. ꝯmēto. qbuscūqꝫ iuuenibus. Sed alienatio mētis est actio corrupta. s. quādo aliqs ymaginatur ꝙ non est. ymaginatur eniꝫ muscas videre ⁊ alia extra: que nō sunt: ⁊ causa est: qꝛ causatur a ca. quādo multuꝫ excedit: qꝛ nulla virtus potest operari perfecte nisi habeat īstrumentū temperatū: ⁊ qꝛ anterior pars vertit ad caliditatem: ideo nō potest perfecte cōparari: sicut scriptor non bene scribit sine bono calamo: silr virtus nō operaẗ bñ nisi organū sit bonuꝫ ⁊ temperatum.

¶ Egro igitur antequā predicta compleantur accidētia ex subueniendū ex sanguinis detractione ⁊ vētris solutione cū succo fructuū.

¶ Ponit curā. ṗmo per euacuationē. scdo per dietaꝫ. 3° ꝑ localia. 4° regrediẗ ad curā frenesis per flobotomiā dicens: ꝙ anteqꝫ predicta accidētia cōpleantur subueniēdum est per extractionē sanguinis per flobotomiā vl' solutionē vētris cū succo fructuū tamarindoꝝ cassiefistule ⁊ prunoꝝ. ¶ Nota ꝙ frenesis est duplex quedam est de sanguine: ⁊ isti ꝯpetit flōmia de cephalica vsqꝫ ad sincopim exclusiue: vt euacueẗ mā peccās cū vaporib⁹ eleuatis vsqꝫ ad caput: ⁊ si nō ꝑfecte euacueẗ per flōmiā fiat flōmia de vena frontis vel de vena sūmitatis nasi vl' cū setis porci ꝓuoceẗ fluxus sanguinis nariū: vt docent auctores: ⁊ si nō īueniẗ vena fiat ligatura: vt nō ledatur. Si aūt sit de co. ꝯpetit flōmia indirecte: ⁊ cā est duplex necessaria: vt ꝓhibeat fluxū humorū: qꝛ ad locū dolorosum fluunt humores. quinto affoꝛisimoꝝ. in cañ. illo. Si vulneribus malis ⁊ fortibus. Scda cā: qꝛ euacuādo sanguinem euacuaẗ aliqd de co. ⁊ iō cōpetit: vt nā sit potentior supra residuū mãe: ⁊ si totū corpus sit plectoricū cōpetit de saphenis. ¶ Scdo nota ꝙ in euacuatiōe in frenesi nō est expectāda digestio: qꝛ mā est furiosa ⁊ in euacuatiōe mãe furiose nō est expectanda digestio mãe ꝭm Gal. ⁊ Hypo. ibi. digesta medicari ⁊c. ⁊ sic dico in frenesi: ita dico in alijs morbis furiosis: vt habeẗ in illis versib⁹. Synocha cū colica frenesis. Materias crudas euacuare iubent. ¶ Tertio nota ꝙ si mā nō esset multū furiosa digeraẗ cū sirupo de papauere: vel cū sirupo dicto supra cōtra dolorē capitis de mā calida. ¶ Quarto nota ꝙ solutio vētris in frenesi pōt fieri duob⁹ modis. Primo cū eis que capiunẗ per os. Scdo cū clisterib⁹. clistere ꝯpetens in frenesi pōt esse tale. ℞. lactucl. dul. M. ij. ordei mundi. q̈rtl. ꝭ. folioꝝ malue mercurialis viol'. añ. M. ij. floꝝ nenufa. ℥. i. furfuꝝ. par. i. olei viol'. q̈rtl. ꝭ. cassiefistule mūdate bñ pīguis. ℥. i. dyapapaueris vel trifere saracenice: qꝛ q̄libꝫ euacuat cole. ʒ. v. fiat clistere vsqꝫ ad q̈rtl. v. administreẗ stomacho vacuo ante prādiū vel cenā: ⁊ fit mane vel in vesperis. Alio modo pōt fieri euacuatio cū eis que accipiunẗ per os: ⁊ de vno istoꝝ q̄dam sunt simplicia: quedā composita. īter alia simplicia sunt decoctio prunoruꝫ vel thamarindoruꝫ vsqꝫ ad lib. i. ⁊ ꝭ. ⁊ bulliant in libr. ij. aque vsqꝫ ad lib. i. ⁊ ꝭ. coletur: administretur vna vice. ℥. ij. isti tamarindi non solum valent euacuando sed alterando: qꝛ sunt frigidi ⁊ acetosi. Composita que ꝯpetunt in frenesi sunt illa que dicta sunt in cura doloris capitis: ideo pergre. ¶ Modo est dubiuꝫ vtrū in frenesi ꝯpetat flobotomia: videẗ ꝙ nō: qꝛ in illa egritudine que nō est de cole. nō cōpetit flobotomia. pꝫ scdo affoꝛisimoꝝ. si in egritudine: sꝫ frenesis est de col'. pꝫ per Auic. 3. cañ. fen ṗa. ca. de carabito: īmo oēs auctores in hoc ꝯueniūt. Secūdo si sic. tūc in statu morbi eēt euacuandū. pꝫ qꝛ frenesis accidit vtplurimū in statu fe. continue: ⁊ sic in statu erit euacuādū: hoc tñ est falsum. scdo affoꝛisimoꝝ. cañ. i. Inchoātib⁹ morbis. ¶ Pro solutiōe nota notabilia ꝑdicta statim. ¶ Ad rōnes rñdetur. Ad primam cōcedo ꝙ nō directe: sed bene īdirecte ꝑꝑ cās dictas. Ad minorē veꝝ est: sed nō semꝑ: īmo aliqñ frenesis est de sanguine. Ad scdꝫ nego maiorē. Ad ꝓbationeꝫ dico: ꝙ licꝫ status sit rōne morbi ꝑcedētis: tñ est ṗnm ratione morbi sequentis. s. rōne frenesis que est apostema cali. Uel aliter ad maiorē: dico ꝙ veꝝ est in ṗncipio status: sed bene in fine pōt ꝯpetere euacuatio per flobotomiā ⁊ farmaciā: qđ nā nō pōt facere per se: qꝛ nā non pōt euacuare. tunc medicus debet eam iuuare cum sit minister nature: vt patet tertio tegni.

¶ Nutrimentum vero eius sit aqua ordei semel aut bis in die sumpta ꝭm consuetudinem quā in tempore sanitatis habuerit.

¶ Ponit curā per dietaꝫ: ⁊ pꝫ. nota cām dictoꝝ. cā est: qꝛ frenesis est egritudo ꝑacuta rōne mãe ⁊ rōne accidētiū maloꝝ: ⁊ qꝛ nā nō pōt esse attēta circa cibū ꝑꝑ mala accidentia: ꝭm Gal'. scdo affoꝛisimoꝝ. in illo ca°. Acutoꝝ morboꝝ. ideo ꝯpetit subtilis dieta: sicut aqua ordei que īfrigidat ⁊ humectat ⁊ laxat: opilationē aperit: ⁊ multa alia iuuamēta. vel aqua bullita cū modico zuccari vel iulep vl' succus maloꝝ granatoꝝ vel panis ter in aqua lotus. ⁊ bene dicit ꝭm cōsuetudineꝫ: qꝛ preualet qñ seruaẗ consuetudo que erat in sanitate.

¶ Caput autem ex oxirodino infundendū erit. Qꝛ si multe affuerint vigilie sumatur violaruꝫ siccarum: corticuꝫ papaueris alb. ordei excorticati. semi. lactucarum. radicis mandragore. omnium: añ. M. i. que omnia in cucuma plena aqua tādiu coquantur donec aqua rubefiat. deinde aqua illa dum est tepida ab alto super caput fundatur: ⁊ sit caput super ciminile in quo aqua colligatur: que in cucuma posita iteruꝫ super caput fundatur. hoc autem omni die multotiens fieri conuenit.

¶ Ponit curaꝫ per applicata ab extra: ⁊ dicit ꝙ dꝫ īfundi caput ⁊ embrocari. ¶ Nota tria quare ṗmo super caput cōpetūt frigida: vt oxirodinū. i. medicamē īfrigidatiuū in quo pōiẗ acetū. cā est duplex. Una qꝛ tale medicamen est alteratiuuꝫ male ꝯplōnis cerebri inducte ab apostemate cerebri. Secūda causa est: qꝛ ꝓhibet ascensum mãe ad cerebrum: ⁊ tale medicamen in quo poniẗ acetum est duplex. vnū quādo frenesis est de sanguine: ⁊ tale debꝫ esse frigidum: ⁊ sic quia sanguis est cali. ⁊ hu. ⁊ cōiter fit sic. ℞. succi plantaginis lib. i. aque roꝭ. q̈rtl. i. aceti. ℥. i. misceātur ⁊ capiantur stupe canabine infuse in istis ⁊ compresse ponātur supra partem capitis anteriorem: vel habeat succuꝫ plantaginis: vel succuꝫ virge pastoris vel succum barbe iouis. Sed in frenesi causata a cole. infrigidatiuum debet esse humectatiuuꝫ. ℞. succi lactuce dul. quartl. v. vel solatri si velis fortius operari. aque roꝭ. quartl. v. aceti. ℥. i. misceātur: ⁊ fac vt pri⁹. Sꝫ causa secūdi dicta ē: quia vigilie in frenesi ꝓuocant intēsam caliditatem ⁊ siccitateꝫ: quia ab illis curantur: ⁊ illa aqua est frigida ⁊ humida in parte ꝓuocatiua somni: ideo valꝫ: ⁊ debet decoqui quousqꝫ fiat rub. vt virtus in

aqua melius demãdetur ab herbis. Sed quare multis vicibus causa est: quia frenesis est multũ fortis morbus ⁊ vt fiat fortis operatio medicine regritur mora sufficiens ad operationẽ exequẽdaꝫ. ❡ Nota scđo ꝙ tale ifrigidatiuũ ꝯpetit mã existẽte in fluxu: qꝛ mã existẽte fluxa magis ꝯpetit resolutiuũ: ⁊ est fluxa post. xxiiij. horas: ⁊ tale resolutiuũ cõiter est duplex. Unuꝫ ꝙ scindat̃ catulus paruus lactãs: ⁊ euiscerat⁹ ponat̃ actu calidũ supra partẽ anteriorẽ capitis ⁊ est bonũ. Aliter facio vt gẽtes nõ ĩtelligãt. ℞. iusqami subtiliter puluerizati. ʒ. i. immittat̃ ĩtra catuluꝫ ⁊ capiti applicet̃: qꝛ rõne calid itatis aperiunt̃ pori: ⁊ postea infrigidat stupefactio istius iusquiami ⁊ dormit patiens: vel loco h⁹ gallus fixus ꝑ dorsuꝫ ⁊ euisceratus talib⁹ anteriori parti capitis applicet̃. vel loco huius pulmo arietis calidus ibideꝫ applicet̃. ⁊ quãdo ĩfrigidabitur ponatur in aqua cali. ⁊ inter man⁹ cõprimatur: ⁊ iteꝝ applicet̃ ⁊ fiat multis vicib⁹. cũ vero medicus nõ habeat oĩa ista accipiat decoctionẽ resolutiuaꝫ: vt dictũ est supra: vt decoctio viol'. mellilot i anthos folioꝝ lauri: ⁊ licꝫ ista sint cali. tñ ĩfrigidant resoluendo materiã ⁊ causaꝫ remouẽdo. ❡ Tertio nota ꝙ somnus ꝓuocatur in frenesi dupl'r. ꝑmo cũ applicatiõe ab extra dupl'r. ꝑmo tẽperãdo aereꝫ: vt si aer sit clarus ꝙ efficiat̃ obscurus: qꝛ aer lucidus excitat vigilias: vnde nõ debet fieri lucidus nisi in vno casu. s. vt illuminetur cũ candelis ⁊ subito extinguant̃: ⁊ qꝛ potẽtie sunt debilitate citi⁹ sequitur somnus. Alio modo docet facere Auic. 4°. cañ. ca. z. ĩfrigidatiuũ: ꝙ irroremus domum cũ aqua frigida vel cũ herbis frigidis vel cum folijs vitis albe: ⁊ cãne ⁊ sandalis nenufaris ⁊ violis: sil'r cum cõfortãtibus cerebruꝫ ⁊ cõseruãtibus: ⁊ sic fit cũ cãphora. Alio modo prouocatur somnus cũ eis que corpori applicant̃. ⁊ de istis quedã sunt que applicãtur capiti: quedã collo: quedã testiculis: ⁊ quedã pedib⁹: que applicãtur capiti: q̃uis sint multa frigida ⁊ stiptica: tamẽ potest vti duobus modis: quoꝝ vnũ est tale. ℞. lactis mulieris puellam lactantis quart|. i. ⁊. ß. albumina ouoꝝ. iiij. fortiter agitatoꝝ farie: papaueris albi: quart|. ß. misce in modũ vnguẽti fluxibilis ⁊ ponatur in pãno. Secũduꝫ est hoc. ℞. cassie lignee ℈. i. opij thebaici. z. ij. croci. ℈. ß. fiat puluis ⁊ ĩcorporet̃ cuꝫ modico aque rosa. ⁊ aceti liniant̃ timpora ad modũ vnguẽti: ⁊ est valde experimẽtatũ. Alia applicant̃ collo vt velum lineũ duplicatũ ĩfusum in aqua rosa. ⁊ aceto. ⁊ sunt due partes aque frigide: ⁊ due aque roß. ⁊ vna aceti ⁊ collo applicetur: ⁊ ista semꝑ ꝓhibent fluxuꝫ sanguinis ⁊ ratiõe illius ĩfrigidat̃ cerebrum ⁊ ꝓuocatur somnus. Alia applicãtur testiculis: vt pãnus ĩfusus in aqua rosa. ⁊ paruꝫ aceti: quia ista mẽbra sunt neruosa: ⁊ ista infrigidata ĩducunt frigiditatẽ in cerebro: ⁊ per ꝯsequẽs somnuꝫ: ⁊ mulieribus applicetur supra mãmillas. Alia sunt que applicãtur pedibus per moduꝫ ablutionis: vt aqua decoctionis lactuce: vel cũ floribus frigidis: vel per moduꝫ ĩunctionis: q̃uis possit fieri multis vicibus: modus: tñ est vnus ĩ quo nũq̃ȝ defeci. ℞. terre sigillate quart|. i. ⁊. ß. malaxetur cũ aqua roß. ⁊ aceto ad modum vnguẽti ⁊ postea solee peduꝫ ĩungantur: ⁊ ꝙ nõ sit actu frigiduꝫ illud vnguẽtum. Aliter ꝓuocatur somnus in frenesi cũ eis que applicantur abintra: ⁊ opꝫ vt ista sint frigida: vt lactuce. Syrupus papaueris alb. ⁊ tria sunt mihi experta: quorũ est illud. ℞. cõserue violaꝝ. cõserue nenufarũ añ. ʒ. ß. se. papaueris al. ʒ. i. se. iusquiami. z. i. panis zuccari q̃rt|. ß. puluerizãda puluerizẽtur: ⁊ misceantur ad modũ zuccari roß. ⁊ det̃ quotidie de isto cũ aq̃ ordei vel cũ aqua bullita: ⁊ hec est recepta magistri arnaldi. ℞. se. lactuce. se. papaueris al. añ. ʒ. i. se. ẽdiuie. se. portulace. añ. z. ij. se. iusqami al. z. i. ⁊. ß. pãis zuccari. ʒ. iiij. fiat dragea grossa vl' pul. vl' sic. ℞. se. papa. ʒ. i. se. laetuce. se. portula. añ. z. ij. se. iusqami. z. i. cubebe masticis. añ. z. ß. panis zuccari. ʒ. iiij. fiat dragea. ⁊ est multũ ꝓpa capiti.

❡ Caput preterea ex oleo violato muliebri lacti admixto inungendũ erit: qđ etiã in coto positum capiti est superponendum.

❡ Ponit aliud remediũ dicẽs: ꝙ capiatur oleũ viol'. ⁊ de lacte mulieris: ⁊ de quolibꝫ q̃rt|. i. in qb⁹ ĩfundat̃ bõbax ⁊ capiti applicet̃: ⁊ loco eius poteris ponere que dcã sũt. Cã ꝑtis. qꝛ mitigãt dolores rõne hũiditat| ⁊ alterãt malaꝫ ꝯpl'õnẽ: sꝫ si ꝓyciat̃ ĩfra nares est mirabile remediũ: ßꝫ ꝙ dicit additio in cura doloris capitis. vl' loco ei⁹ valet illud. ℞. olei mãdragore. z. ß. opij tebaici. z. ß. misce: ⁊ ponãtur cuꝫ pluma ĩfra nares ⁊c.

❡ Cum autem eger in principio huius egritudinis in viriũ fortitudine permanere inuentus fuerit minuẽdus erit nisi suꝑ ĩfirmũ timueris.

❡ Regreditur ad curam frenesis per flobotomiaꝫ quãdo morbus est in ꝑncipio ⁊ virtus est fortis. secũdo quãdo egritudo est in declinatione. Tertio quando virtus est debilis dicens: ꝙ si in principio egritudinis patiens sit fortis virtutis. tunc flobothomãdus ẽ. ❡ Obijcitur ꝙ in principio frenesis non competat flobtomia auctoritate Auicen. primo cañ. fen quarta. capl'o secundo: ⁊ dicit: ꝙ in pricipio morbi non competit flobotomia: ⁊ causaꝫ reddit: quia tunc humores fluunt magis: ⁊ permiscċretur benignum cum maligno vel malignum cuꝫ benigno. ❡ Pro solutione nota ꝙ Joannes de sancto Amãdo super antidotarium dicit: ꝙ in tribus casibus potest competere flobotomia in pricipio morbi. primo quãdo humores peccant sui multitudine vel quãtitate: vt in synocha stãte virtute ꝯpetit flobotomia: qꝛ solus sanguis peccat sui multitudine vel q̃ȝtitate: ⁊ nõ ĩdiget digestione. Secũduꝫ casus ẽ morbi magnitudo: vt in apostemate: vt in pleuresi vel squinãtia: vt ꝓhibeatur augmentatio apostematis ⁊ fluxus humoris ad apostema. Terti⁹ casus est quando materia est furiosa: vt in antrace: tunc enim non competit digestio: sed statim fiat flobotomia in principio ratione multitudinis materie: cum virtus sit fortis: vt illa materia nõ rapiatur ad cerebrũ: in alijs casibus nõ cõpetit flobotomia ante digestionẽ mãe: donec sit facta separatio benigni a maligno: vt in tertiana nõ ꝯpetit nisi post z^m vel 3^m paroxismuꝫ.

❡ Postq̃ȝ eius egritudo minui ceperit nequaquam minuatur.

❡ Ponit curã per talẽ flobotomiã quãdo talis morbus est in declinatione: vt pꝫ. ❡ Nota primo quare in declinatione nõ cõpetit flobotomia causa est: qꝛ tũc est signũ ꝙ virtus habꝫ dominiũ supra apostema in resoluẽdo vl' euacuãdo nec natura indiget medicaminis auxilio: nisi morbo magnificato nequierit domĩari: vt patꝫ ꝑmo de interiorib⁹. ⁊ ꝑmo afforismoꝝ. cõmẽto illi⁹ cañ. Ea quoruꝫ crisis fit: ideo in declinatione nullo modo ꝯpetit flobotomia. ❡ Secũdo nota ꝙ dictũ raß. hꝫ veꝝ quãtum est ex parte frenesis absolute: nõ tamẽ si in frenesi appareant signa in declinatiõe dominij sanguinis: vt ĩflatio venaruꝫ ⁊ pustule in labijs: ꝙ simil'r si fuerit euacuatio incompleta flobotomia competit.

❡ Qꝛ si eius virtus iam dissoluta fuerit ex alio regimine preseruetur donec euadat.

❡ Ponit curã eius qñ ṽtus est debilis per flobotomiã.

⁊ pꝫ. Nota vnū cōmune ꝙ debilitas vtutis est duplex. essentialis ⁊ accidētalis. dr̄ accn̄talis qn̄ est ex malitia humoꝝ ⁊ accidētiū ⁊ repletione. ⁊ de ista nō loquit̄ hic rasis. qꝛ si fit debilitas ꝑpter repletionē viarū est faciēda flobotomia: qꝛ remouet causaꝫ: ⁊ hoc videmus per experimētū: qꝛ quāto magis euacuātur plectorici: tanto sunt fortiores. Sed debilitas essentialis est que prouenit ex euacuatiōe spūum ⁊ sanguinis: vt pꝫ in frenesi. rōne magne caliditatis spūs resoluunt̄: ⁊ spāliter in corpore raro silr̄ in ethicis. ⁊ tūc nō cōpetit flobotomia. nā ꝺm Auic. 3°. can̄. fen. 4ª. ca. 2°. de cura pleuresis: debilitas vtutis nō est que flōmiā tolerare possit nihil prius in ca.

De appoplexia. Cap. IIII:

Circa rubricā. nota duo. p̄mo ꝙ appoplexia diffinit̄ sic ab Auic. 3°. can̄. fen. i. ca. 2°. ca. ď appoplexia. Appoplexia ē ociositas siue ablatio sensus ⁊ mot⁹ ꝑpter opilationeꝫ ꝯtingentē in oīb⁹ vētriculis cerebri ⁊ in vijs siue cursib⁹ spūs sensibilis ⁊ motiui. Ex hac diffōne apparent due passiones: qꝛ in appoplexia aufert̄ sensus ⁊ motus: qꝛ facta est opilatio in oīb⁹ vētriculis cerebri ⁊ vijs: per quas trāsit spūs. ⁊ ꝑpter hoc vtus sensibilis ⁊ motiua nō possunt exercere suas opationes: qꝛ vtutes operātur mediātibus spiritib⁹. iō pꝫ ꝙ appoplexia est morb⁹ officialis: qꝛ est opilatio. ⁊ pōt dici ꝯsil'is: qꝛ mala cōplexio flegmatica causat morbū cōsimilē. vnde qn̄ causat̄ a flegmate est mala cōplexio fri. ⁊ hu. qn̄ a sanguine ca. ⁊ hu. Scḋo nota ꝙ apud medicos sunt tres cause appoplexie. s. p̄mitiua an̄s ⁊ ꝯiuncta. Primitiua sunt res non nāles augmētātes mām flegmaticā vel sanguineā ⁊ motus in cerebro: sicut magna crapula vel pot⁹ nimius vel nimie vigilie debilitātes cerebruꝫ: vel pot⁹ aquosus: aer frigidus ⁊ humidus pluuie multe ⁊ regio fri. ⁊ hu. nimia repletio q̄uis res nāles sint coadiuuātes: vt cōpl'o frigida: etas frigida ⁊c̄. Causa an̄s est flegma vel sanguis opilantes vētriculos cerebri ⁊ aliqn̄ faciūt apostema: ⁊ tūc est deterius. aliqn̄ nō: ⁊ tunc est salubrius. ⁊ ista causa dr̄ an̄s anteq̄ꝫ opilet vētriculos cerebri. Sed cā ꝯiūcta sunt ipsimet humores qn̄ actu opilāt cerebrū.

Tertio dubitat̄ q̄bus magis accidit vel pueris vel senibus: videt̄ ꝙ pueris. sicut est de epilepsia: ita est de appoplexia. pꝫ: qꝛ ab eodē causant̄. 2°. afforis. in illo can̄. epilepticoꝝ iuuenib⁹. Sed epilepsia magis accidit pueris q̄ꝫ senib⁹. pꝫ. 3°. cap̄. fen. i. ca. de epilepsia. idē dicit viatic⁹ p̄mo libro. In oppositū est Aui. in loco p̄allegato vbi dicit ꝙ magis accidit senibus: qꝛ magis abundāt in mā flegmatica. Dico ꝙ magis accidit senibus: qꝛ eoꝝ cōplexio est frigida ⁊ sicca. silr̄ vētriculi sunt stricti ꝑꝑ maiorē siccitatē. Ad rōnē dico ꝙ est dissil'e: qꝛ epilepsia causat̄ a vaporib⁹ eleuatis a mā flegmatica ad caput. ⁊ requirit̄ caliditas eleuās: in pueris autē eleuant̄ plures vapores ꝑpter eoꝝ gulositatē silr̄: qꝛ sunt calidi.

Scḋo dubitat̄ vtrū fe. ꝯtingēs in appoplexia sit bonū. videt̄ ꝙ nō. auctoritate Auicē. 3°. can̄. fen. i. ca. 5°. de appoplexia vbi dicit: ꝙ est signū mortale. In oppositum arguit̄: qꝛ sicut est in alijs egritudinib⁹ frigidis cerebri: ita videt̄ esse de appoplexia: sed fe. sup̄ueniēs alijs est bonū signū: vt pꝫ in paralysi ⁊ spasmo. igit̄ signum. Dico ꝙ fe. in appoplexia duob⁹ modis pōt esse. Primo rōne apostematis: quia est apostema cerebri: ⁊ sic est signum mortale: quia est signum ꝙ prouenit ex materia apostematis facientis illaꝫ fe. Secundo modo fe. potest esse in appoplexia sine apostemate: vt ponit Rasis in capitulo isto vbi docet applicare prouocantia febrem. ⁊ tunc est bonum signum ⁊ curatur melius: quia fe. superueniens curat illam materiaꝫ. Per hoc patet solutio ad argumētum: quia Auic. loquitur de primo modo. rasis auteꝫ secundo modo. Ad argumentum in oppositum concedo maiorem. ⁊ ad minorem verum est si superuenerit absq̄ꝫ malitia morbi.

Cum aliquis quasi dormiens iacet ⁊ sine somno stertit ⁊ cum pungitur non sentit: tunc iam patitur appoplexiam.

Determinat de appoplexia. ⁊ p̄mo ponit signa. scḋo diuersitatē appoplexie in magnitudine ⁊ paruitate. tertio ostēdit qn̄ est sanabilis ⁊ qn̄ nō. quarto ponit moduꝫ curationis. quinto ponit curā. de p̄mo dr̄ ꝙ qn̄ aliq̄s iacet sicut dormiēs ⁊ sine somno. ⁊ stertit ⁊ nō sentit cū pūgit̄ patit̄ appoplexiā. Nota duo. p̄mo ꝙ dr̄ia est ⁊ conuenītia inter appoplexiā ⁊ sincopim epilepsiā ⁊ spasmū ⁊ somnū ꝓfundum ⁊ litargiā: vnde cū oībus istis appoplexia ꝯuenit in vno: qꝛ in oībus istis aufert̄ sensus ⁊ mot⁹ in toto vel in parte. differūt in hoc: qꝛ appoplexia differt a sincopi. qꝛ in sincopi facies assimilat̄ faciei hoīs mortui rōne ꝓuocationis caloris ⁊ spūs ad ipsum cor. sed in appoplexia facies assimilat̄ faciei hoīs viui. ⁊ ꝑpter hoc est magnum dubium. vtrum sint mortui vel viui ⁊ si pūgantur non sentiūt: ⁊ propter hoc dicunt sapientes ꝙ nō debēt sepeliri: nisi post tres dies naturales: quia hec passio est peracuta: ideo si est mortuus quarto die apparet facies mortui. vnde ꝺm Hordonium ⁊ viaticū sunt duo ad cognoscenduꝫ si talis sit viuus vel mortuus. Primū est ꝙ ponitur flosculus lane bene carpinatus coram naribus ⁊ ore omnib⁹ fenestris domus clausis. ⁊ si lana mouetur adhuc est viuus ⁊ si non mouetur signuꝫ est ꝙ est mortuus. Secundū est ꝙ habeat̄ vitrum plenum aqua ⁊ omnibus quietis que sunt in domo ponatur supra cor. ⁊ si aqua mouetur in vitro est viuus. si non mortuus: qꝛ est signū ꝙ motus cordis cessauit. Silr̄ differt ab epilepsia: qꝛ epilepsia est cū periodo ⁊ paroxismo. appoplexia nō. Silr̄ in epilepsia est motus spasmosus: qꝛ ꝯhunt̄ nerui versus suam originem. in appoplexia non est tātus processus: quia vna vice terminatur. Differt a litargia ⁊ somno profundo in duobus modis. primo quia ista veniunt paulatiue: sed appoplexia venit subito ⁊ cum alta voce. Secundo quia in illis non est nocumentuꝫ magnum in anhelitu: quia habent anhelitum paruū: sed in appoplexia non est anhelitus apparens saltim quātum ad iudicium medici: qꝛ impossibile est stante vita quin sit anhelitus. silr̄ in litargia. respōdent qn̄ fortiter excitant̄: sꝫ in appoplexia: lꝫ pungantur non sentiūt nec clamant: quia maior opilatio est in appoplexia q̄ꝫ in litargia. Scḋo nota q̄re in appoplexia iacet patiēs q̄si dormiens. cā est. qꝛ sicut in dormiēte primus vētriculus opilatur: ⁊ spūs nō possunt trāsire ad alias partes corporis: ita in appoplexia que est passio sensus cōis. Sed que est causa q̄re stertit. causa est: qꝛ rōne magne opilationis aer ingredit̄ per partes strictas ⁊ in exitu intrat per vias strictas: iō frangitur aer ⁊ in tali fractione fit sonus: qꝛ sonus nihil aliud est q̄ꝫ fractio aeris ꝺm Aristotilem. secundo de anima. Sed quare non sentit: causa est: quia omnes ventriculi cerebri sunt opilati: ⁊ cuꝫ spiritus sensitiui ⁊ motiui descendant a cerebro ad omnia membra corporis: non possunt descendere ad organa sensuuꝫ propter opilationem: ideo est causa. Tertio nota ꝙ quedā sunt signa appoplexie ꝓnostica. quedā demōstratiua. quedā curabilia. quedam mortalia. Signa pronostica sunt vt stupor ⁊ vertigo: vnde vertigo est signum appoplexie in se-

nibus ꝑm Auicē.3°.cañ.fen.2ª. Sed signa demonstratiua sunt posita in textu vt ablatio sensus ⁊ mot⁹.⁊ alia signa salutis sunt paralysis supueniēs appoplexie: qꝛ nullo mō pōt de se curari nisi mutetur in paralysim. Signa mortalia sunt augmētatio istoꝝ maloꝝ accidentiū specialiter si cum forti sternutatione nullo modo sentit: tūc est signum mortis.

¶ Est autē huius egritudinis quantitas ꝑm ꝙ fortiter aut debiliter stertit. si autez spuma ab ore exierit non est ei medicandum.

¶ Ponit diuersitatem appoplexie: ⁊ pz. ¶ Nota ꝙ tres sunt spēs appoplexie: vt ponit. H. scdo afforis. cōmen. illi⁹ cañ. soluere appoplexiā. Una est in qua ventriculi cerebri totaliter sunt opilati: ⁊ in ista anhelit⁹ est multū debilis ⁊ inordinat⁹ ⁊ vox est quasi hoīs strāgulati: ⁊ exit spuma ab ore: ⁊ talis appoplexia est simplr incurabilis. Alia est in qua oēs vētriculi ipsius cerebri sunt repleti vltra modū: ⁊ cuz hoc sunt supra: ⁊ anhelit⁹ est debilis: sz est ordinatus: ⁊ nō est spuma in ore sicut in pma: ⁊ hec simplr est incurabilis. Tertia est in qua vētriculi ipius cerebri sunt repleti: tñ vsq3 ad mediū: ⁊ anhelit⁹ est debilis ⁊ ordinatus. tñ est curabilis. sz difficulter: ⁊ curat̄ per cōuersionē ei⁹ in palysim cū alijs remedijs applicatis. ¶ Secūdo nota cām ptis. s. cū fortiter stertit. cā est: qꝛ significat̄ maior malitia morbi. s. maior opilatio. ideo ⁊c̄.

¶ Cum aūt parum stertit egritudo est leuior.

¶ Ostendit qñ appoplexia est incurabilis: ⁊ pz. causa partis est: qꝛ tūc est simplr mortalis qñ spuma apparet: ⁊ cātur in ꝓposito spuma ex opilatione causata vel facta in corde: rōne cui⁹ calor bullit in ipso. ⁊ facit bullire humiditatē pulmonis. ⁊ tūc eleuat̄ ille vapor ad os: ⁊ tunc apparet ista spuma. Sed qñ non est spuma circa os est minor appoplexia ⁊ terminat̄ in paralysiz. Sed dicit. H. ꝙ multos curauit: quorum nullus euasit.

¶ Hec quidem passio aut interficit cito aut in paralysim transit.

¶ Ponit modū determinationis eius. ¶ Nota q̄re non pōt ꝑfecte curari. cā est: ꝓpter multitudinez eius mãe ⁊ grossitiē ⁊ debilitatē ṽtutis: qꝛ oēs vētriculi sunt repleti illa mã grossa frigida flegmatica: ita ꝙ ipsa nã nō pōt hr̄e dñiū sup illā mãm. ¶ Scdo nota causaz partis q̄re cito iterficit. cā est: qꝛ in appoplexia accidit mors ꝓpter suffocationē caloris que fit subito. Quare terminat̄ ī paralysim: cā est: qꝛ qñ mã expellit̄ a cerebro vadit ad mēbra sibi vicina ⁊ ꝓpinqua que qdem sunt nerui: ⁊ tūc est paralysis: qñ mã est in neruis ibibita. ¶ Tertio nota ꝙ paralysis in quā terminat̄ appoplexia: fit vtplurimū in parte dextra que est rarior q̄3 sinistra ⁊ porri apti. q̄3uis fiat qñq3 in parte sinistra rōne debilitatis ṽtutis promptior fit fluxus ad partem debiliorem.

¶ Cum ergo ista accidētia visa fuerint attendēdum erit an patiētis facies multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videatur: quēadmodum contingit cum sanguis in aliquo mēbro ex coartatione retinetur. tunc enim sanguis ex duabus guidegi illico extrahēdus erit: aut ex duabus cephalicis.

¶ Ponit curā appoplexie. pmo qñ ꝓuenit ex sanguie. 2°. qñ ex flegmate. 3°. regredit̄ ad ponēduz curā appoplexie qñ ꝓuenit a sanguine: ⁊ dicit. cū igit̄ ista visa fuerint attendendū est vtrū facies videat̄ nigrescere aut rubescere sicut cōtingit qñ in aliquo mēbro retinet̄ sanguis ꝑꝑ ꝯstrictionē: qꝛ si ista visa fuerint ex duabus guidegi. i. ex illis duab⁹ venis grossis que sunt in collo aut ex duab⁹ cephalicis sanguis est extrahēdus. ¶ Nota ꝙ sanguis fit niger vel viridis in corpore humano 4ʳ. Primo per viā adustionis. qꝛ calor agēs in humiduz pmo denigrat. pmo ca. fen. 4ª. caplo pmo. ⁊ pz ad sensum. qꝛ ignis agēs in lignis viridib⁹ facit carbones nigros. Scdo mō fit niger vel viridis per viā mortificatiōis: sicut videmus de frigiditate extrinseca denigrāte manus. silr a frigiditate intrinseca. Tertio modo fit niger vel viridis ab exitu ei⁹ a loco suo ꝓprio nãli: vt a venis ⁊ arterijs: qñ expellitur per vesicā ⁊ intestina videmus ꝙ denigrat̄: qꝛ spūs sunt expulsi a sanguine: qui sunt causa clarificationis: qꝛ spūs de lumine participãt: vt vult Auicē. de viribus cordis. Quarto mō denigrat̄ sanguis vel fit viridis rōne nimie ꝯstrictionis: vt pz qñ videmus sanguinē nigrum in vena stricta: iō est: qꝛ spūs suffocant̄ rōne strictiōis vie. vnde in appoplexia vel epilepsia fit sanguis niger vel viridis: qꝛ nō differūt nisi ꝑm magis ⁊ minus ꝑꝑ duas causas vltimas: qꝛ ab aliqbus mēbris demãdant̄ ad vētriculos cerebri: ⁊ qꝛ ibi nimis ꝯstringit̄: ideo dicit rasis sicut ꝯstringit̄: qꝛ vna pars nō pōt resistere ꝯstrictioni alterius ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ flobotomia dz fieri ex duabus guidegi. causa est: vt euacuetur materia faciens appoplexiam: nam vene que sunt in collo immediate ab eo euacuant ⁊ facta euacuatiōe de istis venis per flobotomiaz ad bene euacuãduz istaz mãm ꝯiunctā est faciēdum de venis frōtis vel de vena nasi. ¶ Dubitat̄ vtrū cōpetat flobotomia in appoplexia causata ex flegmate: videt̄ ꝙ nō auctoritate. H. scdo. afforis. cap. si de egritudine. dicit ꝙ vbi peccat alter humor a sanguine ibi cōpetit farmacia ⁊ nō flobotomia. In oppositū est Auicē. 3°. ca. loco dicto. dicenduz ꝙ appoplexia causata ex flegmate vel est cū dñio sanguinis: ⁊ tūc cōpetit flobotomia ad euacuandū repletionē: ⁊ in euacuãdo sanguinē euacuat̄ aliqd de mã peccāte ad adducēdum ista vt nã potētior sit supra residuū mãe. si aūt sit sine dñio sanguinis: tūc non cōpetit: sed ista cōpetunt que statim dicent̄ a rasi: vide lr̄am. vbi est multū dubiū facere flobotomiā de guidegi. i. de venis colli: qꝛ timet̄ vt collum perforetur.

¶ Or si ita non fuerit. imo cuz aerē attrahit audītur in pectore oregmō ex hoc clisteri erit clisterizandus. Cuius hec est cōfectio. ℞. colloquintide. buchormariē. centauree minoris. arthanite. ellebori albi: omniuz añ. ℳ. j. coquātur omnia in tribus libris aque: donec ad vnā redeāt: deinde colentur ⁊ ex media libra hui⁹ apozimatis fiat enema. qd̄ si cito exierit fiat iterū donec humoꝝ multitudo cū eo exeat.

¶ Ponit curam qñ appoplexia venit ex flegmate ⁊ primo ꝑ clistere. ⁊ dicit: ꝙ si non apparuerint signa illa que dicta sunt: vt sanguis niger vel viridis. immo habet oregmon. vnde oregmon est sonus quem facit homo propinquus morti ⁊ causat̄ ex humiditate flegmatica opilante viam anhelitus: vnde materia est inclusa inflans ventrez. buchormarien est herba similis piretro. ⁊ loco eius ponitur piretrum: aliqui dicunt ꝙ est herba beate Marie. ¶ Nota duo. quare Rasis non ponit curam appoplexie per digerentia materiam acceptam per os sicut in alijs: causa est de digerentibus. quia ista egritudo non dat spatium ad digerendum: quia est morbus

peracutus:sed causa est.s.quare non ponit digerētia per
os:qꝛ nō hn̄t sensum neqꝫ motū.Et dꝫ poni frustuꝫ ligni
inter dentes eorum:vt non frangant̄:qꝛ ita fortiter strin
gunt ꝙ est mirabile:ꝛ iō cū clisteri dꝫ euacuari:vt cū cli/
steri qđ ponit rasis.¶ Scđo nota q̄re valet tale clistere
in isto casu.dico ꝙ cā est:qꝛ mā faciēs appoplexiā est fle
gmatica oppilās miringas cerebri:ꝛ qꝛ istud clistere est
valde forte in euacuādo mām flegmaticā attrahēdo:iō
valet:ꝛ loco illius potest fieri tale.℞.cētauree minoris
vtriusqꝫ saluie vtriusqꝫ ruthe.origani calamīti abrotani.
an̄.M.i.anisi maratri.se.siseleos.se.basiliconis.an̄.ʒ.ß.
pulpe colloquintide.ʒ.ij.furfurū par.i.mellis anacardi.
olei castorei.an̄.q̄rtl.ij.sal gēme.ʒ.i.yerepigre Gal.ʒ.vi.
fiat clistere vsqꝫ ad q̄rtl.v.ꝛ admīstret̄ an̄ prādiū vel an̄
cenā:istud clistere ē multū appropriatū ī appoplexia.

¶ Naribus quoqꝫ condisi ꝛ elleborus albus suauiter insufflentur.

¶ Hic ponit curā per sternutationē.ꝛ dicit ꝙ īsufflet̄ in
narib⁹ ꝯdisi ꝛ est herba sīl'is spatule fetide:vel loco eius
ponit̄ radix yreos vel succus.ꝛ distēperet̄ puluis ellebo
ri vel sinaṗ.vel euforbij:qꝛ medicus nō dꝫ esse semꝑ stu
pefactus:qn̄ nō hꝫ vnū remediū ꝙ ponat aliud.¶ No/
ta cām q̄re valet illud sternutatoriū est:qꝛ incitat v̄tutē
cerebri expulsiuā ad expellendū mām:qꝛ mordicat mi/
ringas cerebri rōne sue acuitatis.Scđa cā est:qꝛ ellebo/
rus al.vel euforbiū nō solū incitāt:ſꝫ etiā euacuāt māꝫ:
ꝛ si nō sternutat per ista sternutatoria malū signuꝫ est ꝛ
mortale.¶ Scđo nota ꝙ per ista sternutatoria ītelligit
particularia que habēt īcitare v̄tutē aīalē:vt ligature in
manib⁹ ꝛ pedib⁹:vel ligatio extremitatū:vel fortis com
pressio digitoꝝ spālr minoris digiti:ꝛ suffumigatio cū
talib⁹ sīlib⁹.vt galbano ꝛ euforbio.sīlr clamor fortis:cō/
pressio nasi.qꝛ ꝑ vnū ꝑticulare dat ītelligere aliud.

¶ Et est ingeniandum:vt anacardinum cum idromelle per os ad stomachum multotiens descendere cogatur quaqꝫ die semel:ex quo vnius aurei pondus in potu sumenduꝫ est:cu ius descriptio est in.c.de paralysi.

¶ Hic ponit curā per potū dicēs ꝙ ingeniāduꝫ est ꝙ pa/
tiens sumat per os electuariū anacardinū cū ydromelle
qualibet die semel:ex quo est sumendū vnus aureus so/
lus:in ꝯfectione huius ydromellis ponit̄ in caṗ.de cura
paralysis.¶ Nota duo.ṗmo quare valet illud.cā est:qꝛ
dicit raſ caṗ.suo.ꝙ rōne sue magne caliditatis ꝓuocat
fe.ꝛ fe.cōsumit māꝫ illā faciētē appoplexiā rōne calidi/
tatis.Recepta huius electuarij ponet infra in ca.de pa/
ralysi.ꝛ docet administrare.ʒ.i.ꝛ.ß.qꝛ est fortis medici/
na in excessu.¶ Arguit̄ ꝯ lrām:videt̄ ꝙ electuariū non
cōpetat in hoc casu:qꝛ medicina fortis nō cōpetit in ap/
poplexia.pꝫ:qꝛ mā est grossa ꝛ īdigesta.ꝛ in tali nō cōpe/
tit medicina fortis per Auicē.4°.can̄.fen.i.ca.de cura fe
briū in vl'i.ſꝫ electuariū anacardinū est multuꝫ forte.pꝫ
inspiciēti mālia:qꝛ eadē rōne hꝫ euacuare benignum si/
cut malignū.¶ Rn̄deo.ꝛ nota ꝙ aliq̄ medicina pōt eē
fortis tripl'r.Uno mō rōne sue quātitatis:vt si admini/
stret̄ multuꝫ de cassiafistula dr̄ fortis.Alio mō rōne sue
qualitatis seu v̄tutis:vt dyagrediū euforbiū sunt medi/
cine fortes:qꝛ sunt in q̄rto gradu.Tertio mō aliq̄ medi/
cina est fortis rōne vtriusqꝫ.s.qualitatis ꝛ q̄ꝫtitatis:vt el
leborus multū est fortis in q̄litate ꝛ quātitate.¶ In op
positū est rasis qui docet administrare medicinā forteꝫ
in qualitate ꝛ in parua quātitate.¶ Ad rōnem cōcedo
maiorē in v̄tute ꝛ quātitate:ſꝫ bene in v̄tute.ꝛ debilis in
quātitate:qꝛ parum de eodē administramus.

¶ Sartago preterea ferrea calefacienda est.ꝛ capiti multotiens adeo vicinanda.vt patiētis capilli adurantur.

¶ Ponit curā per ea que applicant̄ ab extra.ꝛ dicit ꝙ sar
tago ferrea bn̄ calefacta capiti patiētis applicāda est do
nec capilli adurant̄.¶ Nota cāꝫ:qꝛ sartago rōe magne
caliditatis acq̄site ab igne illā mām flegmaticā ꝯsumit
saltim in ꝑte.ꝛ sit ista sartago facta ad modū capitis.vel
erea melior est.ꝛ nō dꝫ capiti multū applicari:qꝛ multū
calefaceret cerebꝝ ꝛ eēt multū ꝑiculū de ꝯsumptiōe hu
ius mēbri ꝑncipalis.ꝛ dꝫ radi caput vt melius ad illud
vadat v̄tus.ꝛ dicit Gordoni⁹.ꝙ hoc multotiēs ꝯtinuet̄
sine intermissione donec reuixerit:vel mortuus fuerit:
vt non possit dici ꝙ sit defectus medici.

¶ Qꝛ si hoc mō non sanat̄ in medicādo plus la borabit̄.Caput nāqꝫ rademus ex sinapi trito ꝛ castoreo ꝛ fortissimo aceto liniemus.

¶ Ponit aliud remediū.ꝛ dicit ꝙ si hoc mō nō sanet̄ la/
borandū est plus in medicādo.s.vt radamus caput ꝛ epi
thimemus cū sinapi ꝛ castoreo ꝛ forti aceto.Nota cām
quare valet illud emplastrū:qꝛ ꝯsumit mām flegmati/
cam:qꝛ ibi sunt duo que sunt ca.ꝛ sic.in q̄rto gradu.ꝛ di/
stēperet̄ cū aceto vt meli⁹ eoꝝ v̄tus penetret.¶ Et loco
istius possumus vti isto.℞.galbani serapini oppopona/
cis.an̄.ʒ.ij.euforbij piretri se.sinapis castorei triū geneꝝ
piperis.an̄.ʒ.ij.ꝛ sulphuris viui.ʒ.i.ꝛ.ß.ꝛ terebētine.ʒ.i.
pul'.puluerl.liq̄fi.liquefiant.misce oīa.fiat massa q̄ extē/
dat̄ suꝑ alutā ad formā capitis.¶ Uel loco illius valet
tale vnguentū.ꝛ est artificialius.℞.radicis achori costi
amari.an̄.ʒ.ß.piperis piretri euforbij castorei.an̄.ʒ.i.sul
phuris viui.ʒ.i.ꝛ.ß.se.siseleos.se.basiliconis.an̄.ʒ.ij.sum
mitatis squināti.℈.ij.olei nardini olei camo.olei de li/
lio.an̄.ʒ.ij.vini al.ʒ.iij.puluerizāda pulueriça.ꝯquassan
da conquassent̄.bulliant̄ simul supra carbones calidos
vsqꝫ ad ꝯsumptionē vini:ꝛ coletur ꝛ colature addat̄ de
cera qđ sufficit ꝛ fiat vnguentū cū quo totū caput inun/
gatur ꝛ spina dorsi inungat̄ vsqꝫ ad anum.

¶ In prima autē hui⁹ passionis specie:post flobotomiā stringendū fortiter adiutoria ligādo superius parū sub ꝯiunctione ipsoꝝ cum spatulis ꝛ stringas tybias similiter.

¶ Hic regreditur ad curam appoplexie quando est ex
sanguine.primo per ligaturam.secundo per illud ꝙ ca/
piti applicatur.tertio per flobothomiā.ꝛ dicit ꝙ in prin
cipio appoplexie debemus fortiter extendere brachia
ligando superius in coniunctione eorum cum spatulis
ꝛ constringendo tybias supra loca que sunt sub anchis
ꝛ in fine coxe iuxta genua.¶ Nota causam:qꝛ per istas
ligaturas sanguis trahitur a cerebro ad inferiores par/
tes ꝛ per hec opilatio diuertitur:quia natura mittit san
guinē ad locū dolorosum.sed Gal'.6°.afforis.suꝑ illo can̄.
Quecūqꝫ corrupte sunt fetus.sed non dꝫ multū tenere.
īmo vna vice fortiter ꝛ statim remoueat̄:vt natura non
fatigetur.imo fiat frequēter:ꝛ per istam ligaturā intelle
xit alia:vt in compressionem digitorum vel supposito/
ria vel clisteria acuta trahentia materiam ad inferiora
vel ventosas cum scarificatione positas in coxis:et va/
let multum:quia inducunt dolorem:sed ligature nō ita
bene:verum si vnum fiat alterum non est negligendū.
sed ventose plus valent:quia inducunt solutionem con
tinuitatis ꝛ euacuant aliquid de materia.

¶ Capiti quoq; superfundendum est oleum rosa. ⁊ acetum vini.

¶ Hic ponit curā p epithimata. ⁊ dicit ꝙ sup caput īfundat͂ oleū rož. cū aceto: ita ꝙ sint tres partes olei ⁊ q̄rta aceti. ¶ Nota cām q̄re valz: qꝛ cōponit͂ ex frigidis ⁊ repercussiuis que ꝓhibēt ascēsum sanguis ad cerebrū: ⁊ h̄ valet in p̄n°: qꝛ q̄n mā̄ est sanguinea refrenat caliditatez ⁊ hoc est verum quando materia non est in fluxu: qꝛ tūc cōpetunt resolutiua quando est fluxa.

¶ Et flobothomia facienda est prius in pedibus: ⁊ postea in nasi extremitate.

¶ Ponit curā per flōmiā. ⁊ dic̄ ꝙ pri⁹ est faciēda flōmia a pedib⁹: ⁊ postea in extremitatibus nasi. ¶ Sed videt͂ ꝙ ꝯdicat sibypsi cū dixit ip̄z flōmari ex guidegi: iā ex saphenis. ¶ Dōm ꝙ vtrūq; dictū est verū. qꝛ ibi est plectoria vltimata: vel nō. si sic: faciēda est flōmia de saphenis. p̄mo ad attrahēdū mām̄. si nō: tunc faciēda est p̄mo de guidegi. ⁊ de cephalica. Postea vltimo ad euacuādū mām̄ ab ītra faciēda est flobotomia de vena nasi vel de extremitatibus nasi vel cum setis porcinis per modum fluxus sanguinis a naribus.

¶ De subeth ⁊ litargia. Cap. V.

Circa rubricā. nota p̄mo ꝙ vnū ponit͂ in rubrica: ⁊ aliud sequit͂ in lr̄a: qꝛ in rubrica ponit͂ subeth. ⁊ in lr̄a ꝓsequit͂ de litargia: ⁊ cā est. qꝛ eadez est cura amboꝝ: qꝛ vtrobiq; peccat mā̄ flegmatica fri. ⁊ hu. nisi ꝙ medicina d3 apponi supra diuersa loca. In subeth. n. cuz est passio anterioris partis cerebri debēt poni medicine supra partē anteriorē cerebri. in litargia ad partē posteriorez: qꝛ est ap̄a ꝑtis posterioris. ¶ Nota 2° ꝙ somnus sic diffinit͂. somnus est quies v̄tutis aīalis cū ītensione nāliū v̄tutū. idē Auic. 3. ca. etiā diffinit sic: somnus est reditus sp̄us ab instr̄is sensuū ad suū p̄n^m. s. ad cō. ꝑꝑ qd̄ p̄uat͂ tur organa sensuūz a suis oꝑationib⁹. ¶ Tertio nota ꝙ somnus est 4^x: p̄mus est total'r nālis. ⁊ est ille qui ꝓuenit a sanitate ꝑꝑ bonū chimū digerēdū. Et aliq̄n ē somnus fortis: q̄n fit ex vaporib⁹ p̄me digōnis: qꝛ sunt valde grossi. iō fortiter opilāt. Aliq̄n est mediocris. s. q̄n fit ex vaporib⁹ scd̄e digōnis. ⁊ iste fit in media nocte. alter est multū debilis ⁊ suauis. vt ille qui fit in aurora. ⁊ causat͂ a vaporib⁹ a tertia digōne eleuatis q sunt suaues. ⁊ tunc quiescūt hoīes q̄n est facta tertia digō. ¶ Alter est somnus simpl'r: ⁊ p̄ter nāz: ⁊ est ille qui fit a morbo. vt in mala cōpl'one fri. ⁊ hu. cū mā̄ vel sine mā̄ in aptiori ꝑte cerebri. ⁊ ille q fit a mala cpl'oe fri. ⁊ hu. cū mā̄ vocat͂ subeth: qꝛ tūc opilat͂ fortiter ꝑs anterior cerebri: cuz mā̄ viscosa nō possit penetrare nisi ō difficili. s3 ī sanitate nō ē ita: qꝛ mā̄ tūc nō est flegmatica: s3 in egritudine mā̄ est fl'atica. Sōnus qui magis appropinquat somno nāli q̄; ꝯ nām est sicut sōnus q ꝓuenit post euacuationē laborē ⁊ exercitiū forte. ⁊ talis nō dr̄ nālis: qꝛ nō venit in ꝑfecta sanitate. nec etiā nō nālis: qꝛ nō ꝓuenit a re p̄ter nāz: s3 post egritudinē vel post fortes euacuatiōes: qꝛ tūc īducit iuuamētū. ⁊ oēs sp̄us restaurant͂. ⁊ oēs v̄tutes fatigate cōfortant͂. Alter est somnus qui magis appropinq̄t somno p̄ter nāz: ⁊ est qui cātur ab ebrietate. ⁊ nō est total'r p̄ter nām: qꝛ nō venit a re p̄ter nām: sed a re nimium humectante subam. ⁊ etiam ebrietas nō est morb⁹: sed appropinquat͂: qꝛ sicut morb⁹ nocet ita ebrietas: ⁊ nō est totaliter p̄ter nāz: qꝛ facit iuuamētū: qꝛ resoluit vapores malos in cerebro exñtes. nec naturalis: qꝛ nō fit in perfecta sanitate cū appropinquat͂ somno preter nām: ideo apparet qd sit somnus ꝓfundus: qꝛ causat͂ a mā̄ flegmatica opilante partem anteriorem cerebri.

Cum aliquis quasi dormiens iacet: ⁊ tamen sentit ⁊ mouetur. sed oculos secundum plurimum habet clausos. quos tamen dum vocatur cum clamore aperit: licet iterum statim claudat iam patitur subeth.

¶ Hic declarat de litargia. ⁊ p̄mo ponit signa ei⁹. 2° curā ⁊ dicit: ꝙ q̄n aliq̄s iacet q̄si dormiēs ⁊ non sentit nec mouet͂: ⁊ t3 oculos semꝑ clausos quos apit dū clamādo vocat͂: l3 eos statim claudat est litargic⁹. ¶ Nota ꝙ 2^x est litargia. s. vera ⁊ nō vera. v̄a dr̄ ap̄a posterioris partis cerebri. ⁊ exñs in meatib⁹ inter craneū ⁊ subam cerebri: ⁊ cā q̄re fit in illis meatib⁹ est: qꝛ mā̄ apātis est flegmatica: ⁊ nō pōt penetrare rōe viscositatis cerebri ⁊ sue mā̄e. ⁊ iō nō fit in vētriculis nec in suba cerebri. ⁊ cā est: qꝛ mā̄ est grossa ⁊ nō penetraret sicut in pleuresi. nō t̄n dico ꝙ impol'e est ꝙ sit in suba cerebri. ⁊ miscet͂ cū mā̄ colerica hoc est raro ⁊ de ista nō determinat hic rasis nisi de alia. Ad illō ap̄a flegmaticū: seq̄tur lēta obliuio: qꝛ l3 ap̄a sit flegmaticū causat͂ per putrefactionē ⁊ acq̄rit͂ per. H. 4°. affori s. vbi in toto corpe. ⁊ dr̄ litargia ab accñte suo. s. a lethos qd̄ est obliuio: qꝛ nō recordat͂ de noībus ꝓprys nec de alys. Sed litargia nō v̄a est ap̄a in posteriori ꝑte cerebri cōpositū est flegmate ⁊ co. ⁊ scd̄m ꝙ magis dñat͂ vn⁹ humor vel alter vel eq̄liter ſm illud apparēt diuersimode signa in facie. ⁊ de hac nō loq̄t͂ hic rasis: qꝛ eadez cura est sicut de alia: qꝛ eadē cā que est v̄a ⁊ cōposita: qꝛ morbus simplex indiget medicina simplici: s3 cōposit⁹ cōposita ſm. H. i. affori s. humide diete: iō nō determinauit de ista. ¶ Scd̄o nota ꝙ apud medicū sunt tres cāe litargie. s. p̄mitiua. añs. ⁊ ꝯiūcta. cā p̄mitiua sūt res nō nāles multiplicātes flegmaticū humorē in corpore humano sp̄ali ter in cerebro sicut est repletio cibi ⁊ pot⁹ aquosi: carnes porcine: ⁊ inter alia cepe comeste in via cibi gnā̄nt litargiaz: sil'r etas frigida ⁊ humida: regio frigida ⁊ humida somnus suꝑfluus. qes suꝑflua q̄;uis ad hoc iuuēt res nāles. vt cōpl'o frigida etiā ⁊ senect⁹. ⁊ in pueris rōne gulositatis euenit: s3 magis in senectute: etiā aer pluuiosus ⁊ ebrietas freq̄ues ⁊c̄. Cā añs sunt hūores flegmatici abūdātes in cerebro anteq̄; causarēt ap̄a. Cā ꝯiūcta sunt humores flegmatici faciētes ap̄a actu. ¶ Nota 3° q̄liter in litargia est somnus ꝓfundus. ⁊ cum magna difficultate excitat͂. cū somnus sit in anteriori ꝑte cerebri. ⁊ litargia in posteriori. Cā 2^x. p̄mo qꝛ ī litargia est opilatio magna in vltimo vētriculo cerebri. ⁊ iō vapores ab illo vadūt ad p̄mū ventriculū: ⁊ iō sp̄us nō p̄nt discurrere ab vltio vētriculo ad p̄mū: nec ꝑ ꝯñs ad organa sensuū. iō nō p̄nt exercere suas oꝑationes. Alia cā est: qꝛ vapores mittunt͂ ab vltimo vētriculo ad p̄mū īpediētes trāsitū sp̄uūz ad organa sensus. vel sic nocumēto exñte in vētriculo cānt nocumētuz in alys ratione propinquitatis vel in litargia est magnum nocumentuz in frigiditate ⁊ humiditate q̄ cānt nocumētū ī frīditate ⁊ hūiditate ī anteriori vētriculo que sunt cā somni ꝓfundi. T̄n est sciēduz ꝙ sp̄us p̄mo veniūt a corde ad p̄mum vētriculū. ⁊ ibi aliquā dispositionē acquirunt. Deinde ad scd̄m ⁊ vltimū. ⁊ ibi acquirunt aliā: ⁊ sic est cōplemētū illi⁹ decoctiōis ꝑ Auicē. fen. i. 3° ca. tractatu 3°. ꝓpe finē. ¶ Nō q̄rto cām ꝑtis q̄re litargicus est q̄si dormiēs. cā est iam dicta: qꝛ sp̄us impediunt͂ discurrere ad organum sensuum exteriorūz. Et dico notāter quasi dormiēs: qꝛ nō est somnus: s3 q̄si grau-

tas ⁊ stupor. iõ morit̃ saltim cũ difficultate ⁊ sentiunt si trahantur ⁊ pungantur: qꝛ non est facta opilatio. sicut in appoplexia. Silr̃ cã q̃re aperiũt oculos ⁊ statim claudũt qꝛ nõ hñt motiuos sufficiẽtis ad apiendũ: ⁊ nõ apiunt nisi fortiter excitent̃. cã est: qꝛ ibi est magna opilatio. ⁊ pfecte nõ pñt trãsire spũs ad organa: iõ moriunt̃. ¶ Nõ 5° signa litargie ⁊ signa pnostica salut ⁊ signa mortis. Signa litargie: seq̃t̃ grauitas capitis: sõnus pfundus. i. supfluus. scothomia: ṽtigo: ⁊ significãtia dñium fl̃atis in capite. Signa demr̃atiua sunt posita in lr̃a. signa salut sũt diminutio accñtiũ: euacuatio mãe. ⁊ si euacuat̃ p nasuz vel per fluxum ventris signuz est salutis. Signa mortis sunt augmentatio maloꝝ accñtiuz: vt sudor frigidus in frõte ⁊ in facie ⁊ collo: retẽtio egestiõis ⁊ vrine p obliuionẽ: ⁊ iõ sapiẽtes p̃cipiũt: vt fiãt fomtatões circa pectinẽ. ⁊ gordoni⁹ addit q si applicet̃ sanguisuga ad frõtẽ ⁊ nõ adheret est signũ mortale: ⁊ sigñat magnã puationẽ sanguinis ⁊ spũuz: eo q sigñat fl̃a: vel si forte sternutatoriuz applicet̃ narib⁹ ⁊ nõ sternutet signũ est mortale.

¶ Qui cum clisteribus acutis que pauloante nominauimus curandus est.

¶ Hic ponit curã p clisteria. 2° p potuz. 3° p ea q̃ capiti applicant̃. 4° p sternutatoria. 5° p epithimata. Primo dicit sic: q litargic⁹ est curãdus p clisteria q̃ pauloãte noĩauimus. cã est: qꝛ talia clisteria ĩcitãt ṽtutẽ expulsiuã expellẽdo mãm morbi mordẽdo ĩtestina: ⁊ euacuãt mãm ⁊ atrahũt a capite ad ĩferiora ⁊ diuertũt: ⁊ si vẽter fuerit cõstipat⁹ p̊ administrent̃ lenitiua. Sz dices tu. egritudo est pnitiosa ⁊ nõ expectat tm̃ tp̃s: tũc applicet̃ tale suppositoriũ mordicatiuũ. ℞. duo suppositoria acuta cũ esula ⁊ sal gẽma ⁊ castoreo subtiliter pulueriçato. añ. ʒ. ß. ⁊ sunt multũ fortia. talia euacuãt mãz fl̃aticã: ⁊ rõne doloris attrahunt ad partem inferiorem: etiam fiant clisteria nominata in capl̃o de appoplexia ⁊c̃.

¶ In os quoqz ipsius mittimus hydromel ⁊ laborabimus vt descendat. ipsum enim nutrimentum existet eius.

¶ Hic ponit curã p potũ. ⁊ dicit q ĩ ore ipi⁹ ponam⁹ ydromel ⁊ aquã mellis ⁊ laborabim⁹ vt descẽdat ad stõm ipz ⁊ nutrimẽtũ ei⁹ existet. ¶ Nõ p̊ q ydromel est 2ˣ. qðdã est multe cõmixtiõis: vt ex. vij. ptib⁹ aq̃ ⁊ vna mellis ⁊ ð tali nõ loquit̃: qꝛ tale cõpetit in fe. acuta ⁊ in pleuresi: vt scðo regi. acutoꝝ. Sz ydromel pauce cõmixtionis ⁊ in q̊ ponit̃ multũ de melle ⁊ paꝝ de aqua. vt. iiij. part mellis ⁊ vna aque ⁊ illud cõpetit hic. cã est: qꝛ vadit in via cibi ⁊ medicine q̃ digerit mãm fl̃aticã rõne caliditatis mellis ⁊ abstergit multũ de mã flegmatica in via cibi: qꝛ in litargia cũ sit morb⁹ breuis cõpetit cib⁹ pauci nutrimẽti: sicut ydromel. Tertio cõpetit maxima abstinẽtia: qꝛ mã est flegmatica. ¶ Nota q ĩ egritudinib⁹ pacutis aq̃ ordei: qꝛ sunt de mã ca. multũ ⁊ aq̃ ordei est multũ frigida ⁊ multũ nutritiua: sz in morbis q rõne breuitatis dñr pacuti ⁊ de mã frigida cõpetit cib⁹ pauci nutrimenti. vt oximel pauce cõmixtionis. ¶ Nõ q p istũ potũ intẽdit rã alios pot⁹ euacuãtes mãm flegmaticã ⁊ digerẽtes: q supius dicti sunt: ⁊ sic logt̃ de medicis q̃ accipiunt̃ p os: ita de medicis p clisteria ⁊ suppositoria euacuãtia mãm flegmaticã. ⁊ dicit cogẽdos: qꝛ cum ibi sit magna destructio sensus ⁊ mot⁹ cũ magna angustia aperit̃ os: ⁊ iõ ponitur lignum inter dẽtes: ⁊ sic ministret̃ oximel.

¶ Caput preterea vsqz ad diatriton primum oxirodino infundendus.

¶ Hic ponit curã p ea que occipitio capitis apponunt̃: ⁊ dicit q sup caput ĩfundim⁹ vsq₃ ad dyatritõ. i. tres dies oxirodinũ. i. medicamẽ ĩfrigidatiuũ acetosuz. i. factũ ex oleo roſ. ⁊ aceto. cã est q̃uis videat̃ oppositũ cuz sit de mã frĩda: qꝛ magis ꝯpetũt resolutiua: dico q p̃hibẽt augmẽtationẽ apatiõ ⁊ ascẽsuz mãe repcutiẽdo mãz. Et notãter dico vsq₃ ad. iij. dies: qꝛ ĩ tm̃ mã ẽ ĩ fluxu: sz qñ ẽ fluxa cõpetũt resoluẽtia q̊ꝝ vnũ ẽ tale. ℞. vtriusq₃ calamẽti origani ysopi sambuci folioꝝ lauri. añ. M. i. floruz anthos vtriusq₃ sticad. añ. ʒ. i. ꝯquassanda ꝯquassent̃ ⁊ bulliant̃ lẽto igne ĩ q̃nq₃ libris aq̃ donec redeat ad q̃ttuor ⁊ cũ colatura istaꝝ ps posterior cerebri fomentet̃ ⁊ lauet̃ ⁊ exiccetur ⁊ est bonũ resolutiuũ ⁊ speciale.

¶ Post tertium autem diẽ sternutationẽ prouocabimus ex his que nominabimus.

¶ Hic ponit curã p sternutationẽ: ⁊ dicit q p̃uocem⁹ p⁹ tertiũ diem sternutationẽ per sternutatoria supra dicta. ¶ Nota causam quare post tres dies: qꝛ ante tres dies mã erat in fluxu ⁊ post tres dies mã existente fluxa ⁊ digesta ⁊ in pte euacuata: qꝛ ẽt magis dissolueret q̃z euacuaret: qꝛ mordicat miringas cerebri ⁊ excitat nãm ad expellẽdũ ⁊ euacuãdũ mãz flegmaticã exñtẽ in cerebro qð sternutatoriũ supra est dictũ in capl̃o de appoplexia: vt ꝯdisi pip castoreo: vel qꝛ ista pulueriçent̃ cũ succo auricule muris vel cũ succo sicle. sz magis valet succus auricule muris: ⁊ p ista ĩtelligit oĩa pticularia: q̃ pñt excitare nãm ad expellẽdũ mãm flegmaticã exñtẽ in cerebro sicut ligature facte ĩ brachijs ⁊ coxis cõplicatio digitoꝝ ⁊ attractio piloꝝ barbe ⁊ pectinis ⁊ auriũ ⁊ nasi: qꝛ sunt in graui somno: iõ oꝫ vt fortiter excitent̃ ⁊ appositio vẽtosarũ in coxis sine scarificatiõe: ⁊ gordonius dicit q habeãt tubicinatores ⁊ fiãt soni fortes ⁊ debẽt excitari ne moriant̃ in somno: ⁊ tunc fiat vẽtosa in doloris loco: qꝛ ad locũ dolorosum ṽtus sensibilis transit ⁊c̃.

¶ Et rademus caput ⁊ liniemus ex sinapi ⁊ castoreo ⁊ aceto.

¶ Hic ponit curã per epithimata ⁊ linimẽta: ⁊ dicit q capite raso epithimemus ip̃m cũ sinapi ⁊ aceto ⁊ castoreo. ¶ Nota cãz: qꝛ ĩ pte posteriori dñat̃ mã flegmatica fri. ⁊ hu. ⁊ qꝛ ista sunt ca. in q̃rto gradu ꝯsumũt ⁊ resoluunt mãz: ⁊ rõne aceti ṽt⁹ medicĩe penetrat meli⁹. loco empl̃i valẽt dicta in capl̃o de appoplexia: qꝛ eadez cura: nisi qꝛ in appoplexia medicine applicant̃ supra totũ caput. sed in litargia supra partem posteriorem.

¶ De congelatione. Cap. VI.

Circa rubricã. nota qd sit ꝯgelatio: prout hic sumit̃ est mala cõpl̃o frigida ⁊ sicca cũ mã vel sine mã exñte in pte posteriori capitis: rõe cui⁹ spũs aĩales ĩgrossant̃ ⁊ efficiunt̃ ĩmobiles. ⁊ iõ nõ pñt trãsire nec ire ad organa exteriora sensuũ: pp qð mẽbra carẽt sensu ⁊ motu: ⁊ pp hoc stãt in eadẽ dispõne in q̃ erãt qñ inuasit eos passio: qꝛ stãt si stãdo ĩuasit. vel iacẽt si iacẽdo ĩuasit eos: vel oculis clausis si sic inuasit. ⁊ ħ pp nimiã siccitatẽ: iõ credũt vulgares q loquant̃ cũ deo: ppea q oculos hñt aptos vel clausos. qꝛ dicũt q sunt rapti a deo. ¶ Nota q tres sunt cãe cõgelationis. s. p̃mitiua: sicut res nõ nãles inducẽtes formã frigiditatis in posteriori parte capitis: qꝛ illa fit maxime: vt pot⁹ aque frigide multa comestio fructuum infrigidatoruz in aqua vel in loco nimis frigido trãsitus vapoꝝ frigidoꝝ in tpe multũ calido vel in corpore calido vel intrante cellaria nimis frigida aer frigidus. Cã añs est humor frĩdus ⁊ siccus anteq̃z inducat immobilitatẽ ⁊ grossitie in spiritibus cerebri. Causa cõiũcta dr̃ mala cõplexio frigida ⁊ sicca cuz mã vel sine

mã igrossans spũs ꝓp quã nõ descẽdũt ad mẽbra iferiora: ꝓp qđ nõ est mirũ si spũs aĩales nõ possunt descẽdere in ꝯgelatione: qꝛ nõ possunt descẽdere in litargia cũ ꝯgelatio causet̃ ab humore melãcolico q magis ingrossat ⁊ ĩmobilitat q̃ꝫ flegma: quia magis est grossus: ⁊ propter hoc melancolici inspiciunt intuitu fixo. semper enim volunt respicere in vno loco.

¶ Cuꝫ aliqs quasi dormiẽs iacet ⁊ nõ mouet̃: ⁊ licet sint oculi aperti. palpebras tamen non mouet stupidus est siue frigidus.

¶ Hic determinat de ꝯgelatione. ꝑmo ponẽdo signa. 2° curã. dicit ğ primo sic. cũ aliqs iacet q̃si dormiens ⁊ non mouet̃: lꝫ oculi sint ap̃ti: tñ nõ mouet palpebras. sꝫ stupidus est vel rigidus. Cã q̃ꝫuis sit passio ĩ posteriori ꝑte cerebri. tñ spũs reddunt̃ ĩmobiles ꝓp mãm frigiditatis: qꝛ nõ trãseunt ad organa. ⁊ iõ stant vel iacẽt dormientes: sꝫ oculi sunt ap̃ti ꝓp nimiã siccitatẽ: qꝛ sicut humiditas est cã clausionis sic siccitas multa est cã ap̃tionis. ⁊ non mouet palpebras ꝓp dispõnem: qꝛ est ibi corruptio sensus ⁊ motus: ⁊ nisi excitent̃ moriunt̃ ꝑ istũ modũ. ¶ Nota cõuenientiã ⁊ dr̃iã iter litargiã ⁊ ꝯgelationẽ. ꝯueniẽtia est. qꝛ in vtraqꝫ est passio in posteriori parte cerebri. Iteꝫ in vtraqꝫ est ablatio sensus ⁊ mot⁹: silr̃ ĩ vtraqꝫ est obliuio: qꝛ in vtraqꝫ patit̃ ꝑs posterior: iõ viaticus iter ista nõ facit capl̃a. dr̃ia tñ est: qꝛ litargia cãtur a mã flegmatica faciẽte apostema in posteriori ꝑte cerebri: sꝫ ꝯgelatio fit a mala cõpl̃one frigida ⁊ sicca cũ mã vel sine mã.

¶ Curandus vero est ex medicinis subeth.

¶ Ponit ꝑmo ꝯueniẽtiã litargie cũ cura ꝯgelatiõis. scđo oñdit in quo differũt. tertio ponit curã ꝑ epithimata. dicit ğ sic. qui patit̃ ꝯgelationẽ dꝫ curari cum medicinis litargie. ¶ Nota ꝙ cura litargie ⁊ ꝯgelatiõis ꝯueniũt in trib⁹. ꝑmo in q̃litate medicine: iõ medicine vtriusqꝫ debẽt esse medicine fortes. 2° in lõgitudine tp̃is: cũ vtraqꝫ sit de mã grossa ⁊ frigida que nõ põt digeri in breui tp̃e. 3° in applicãdo: qꝛ in posteriori ꝑte capitis. Sꝫ differũt qꝛ medicine curãtes ꝯgelationẽ debẽt eẽ appropriate illi hũori melãcolico si peccet cuꝫ mã. si v̾o sine mã idiget sola calefactiõe: ⁊ tales medicine dicte sunt supra ĩ capl̃o doloris capitis ꝓueniẽtis ex hũore melãcolico: sꝫ qꝛ ibi nõ facit mẽtionẽ de clisteri vel suppositorio: iõ posset fieri tale clistere in ꝯgelatiõe. ℞. boragĩ. cũ toto. buglo. cuꝫ toto. mellisse fumiterre mercurial̃. añ. M. i. anisi maratri cuscute. añ. ℥. i. thi epithi vtriusqꝫ sticados. añ. ℥. i. furfuris. p. i. mellis. olei de lilio vel sisamini. añ. q̃rtl. ß. sal̃ gẽme. ℥. i. yererufini vel loco ei⁹ yerologodiõ. ℥. i. fiat clistere vsqꝫ ad q̃rtl. v. mistret̃ stomacho vacuo añ p̃rãdiũ vel añ cenã: qꝛ nos possumus addere vel diminuere quãtitatẽ clisteris: qꝛ aliq hñt magna ĩtestina ⁊ nõ sufficeret eis parua q̃ꝫtitas: ⁊ in hoc cõiter errãt medici: qꝛ tñ dant de syrupo vni ꝑuo sic̃ vni forti ⁊ magno: qđ faciunt q̃ttuor coclearia syrupi ⁊. vi. aq̃ in corꝑe magno q̃si nihil ⁊ cõiter ita vtimur ⁊ male. nũq̃ꝫ aq̃ dꝫ corrũpere v̾tutẽ medicine certe. ĩmo qꝛ si pa. sumeret sine aqua esset melius: ⁊ iõ caueatis in hoc casu. silr̃ pꝫ in sternutatiõe: qꝛ in litargia cõpetit cũ elleboro al. qꝛ euacuat flegma: sed in ꝯgelatione cũ elleboro nigro: qꝛ euacuat melãcoliã.

¶ Hoc tñ addito vt oleũ sambucinũ suꝑ caput fundat̃ ⁊ in omni libra ei⁹ sit. ℥. j. euforbij.

¶ Hic ponit in q̊ differũt cure istaꝝ passionũ. ⁊ dic̃ ꝙ debẽt curari cũ medicia litargie addito oleo sambuci. ⁊ capiti ĩfundat̃. cã est: qꝛ in hoc casu nõ cõpetit acetuꝫ: qꝛ infrigidat ⁊ desiccat: sed oleũ sambucinũ: qꝛ calefacit ⁊ humectat. Causa quare competit ab ĩtra: qꝛ medicina que applicat̃ ab extra indifferẽter mãm flegmaticã ⁊ melãcolicã euacuat: sed non ab intra: sed appropriata.

¶ Ipsi quoqꝫ caput ex castoreo ⁊ euforbio ⁊ oleo sambucino liniatur.

¶ Dicit ꝙ caput epithimet̃ cuꝫ oleo castoreo ⁊ euforbio mixtis cũ oleo sambucino ⁊ loco ei⁹ posset fieri embrocatio cũ aqua decoctionis posita in clisteri. remota mercuriali: qꝛ nõ ponitur ibi nisi ad mũdificandum.

¶ De paralysi graui. Cap. VII.

Circa rubricã. nota qđ sit ꝑalys̃. vñ paralysis est mẽbroꝝ mollificatio cum ablatõe sẽsus ⁊ mot⁹. ⁊ ꝑ ħ ꝙ dr̃ mollificatio dr̃t a spasmo: qꝛ in ꝑalysi extẽdit̃ mẽbruꝫ s̃m lõgũ. in spasmo s̃ꝫ latũ. sꝫ ꝑ ħ ꝙ dr̃ cũ ablatione sensus ⁊ mot⁹ differt a tremore ⁊ stupore q̃ dñr minor paralysis: vt videbit̃ ĩfra. In ista rubrica ĩtelligit de paralysi graui in qua aufert̃ sensus ⁊ mot⁹: ⁊ nõ de minori. ¶ Scđo nõ ꝙ ꝑalysis est 2x. vl̃is ⁊ ꝑticularis. vl̃is q̃ tꝫ medietatẽ corꝑis s̃m lõgũ. s. de capite vsqꝫ ad pedes. particularis q̃ in vno mẽbro tm̃. vt manu pede m̃rice vel lingua. In vl̃i q̃ñqꝫ ꝑalyticat̃ totũ corp⁹ excepto capite: qꝛ si esset in capite iã eẽt appoplexia. ¶ Nota 3° ꝙ paralysis tres sunt cãe. ꝑmitiua est illđ qđ multiplicat humorẽ flegmaticũ in corꝑe vel ĩ mẽbro in origĩe neruoꝝ. exm ꝑmi. sic̃ cibi fridi ⁊ hũores: nimia crapula: nimia hũiditas pisces carnes porcine magna q̃ꝫtitas offaꝝ: fruct⁹ fri. ⁊ hu. sõnus suꝑfluus. qes suꝑflua: q̃ꝫuis iuuet ad ħ cõpl̃o frã ⁊ hu. ⁊ dispõ carnosa ⁊ pinguis. silr̃ offiñ piscatorũ. Exm 2i casus ꝑcussio litargia appoplexia: ⁊ qꝛ lꝫ ista nõ multiplicãt humorẽ fl̃aticũ in neruis: tñ opilãt vias: vñ spũs ⁊ calor nõ pñt venire a cerebro: fit ꝑalys̃: ⁊ gnãt̃ aq̃sitas a cerebro ꝓp defectũ spũs ⁊ caloris nãlis. Cã añs est mã fl̃atica mala ĩbibita in neruis ⁊ ĩ porrositatib⁹ mẽbroꝝ anteq̃ꝫ auferat̃ sensus ⁊ mot⁹ q̃ venit a sanguĩe ⁊ ml̃ia ex venis ⁊ arterys q̃ sunt cã opil̃onis: sꝫ vtpl̃iꝫ ꝑtinet mãe fl̃atice ĩbibite in neruis. Cã ꝯiũcta est mã fl̃atica actu ĩbibita in porrositatib⁹ mẽbroꝝ: qꝛ spũs nõ pñt trãsire ad mẽbra rõne istaꝝ opil̃onũ. vtꝝ aũt possit gnãri a sanguine col̃. vel ml̃ia fiet ꝑnlis cõpl̃o. ¶ Nõ ꝙ iter ꝑalysim ⁊ spasmũ est 2x dr̃ia ⁊ ꝯueniẽtia: qꝛ in vtroqꝫ est passio neruoꝝ vel mala ꝯpl̃o frigida. Itẽ in vtraqꝫ est ablatio sensus ⁊ mot⁹. ⁊ loquor de spasmo in facto eẽ: qꝛ qñ est in fieri est hñ mot⁹ ꝑter nãꝫ. Sed dr̃ia est: qꝛ in ꝑalisi mẽbrũ elõgatur seu augmẽtat̃ s̃m lõguꝫ: ⁊ diminuit̃ s̃m latũ: ⁊ cã est: qꝛ mã faciẽs ꝑalysim est mã fl̃a ⁊ extẽdit in longũ: vt pꝫ de corrigia madefacta in aq̃. Scđo qꝛ ĩ paralysi ꝑs sana attrahit egrã ad se: qꝛ pars paralyticata est mollificata ⁊ ꝓlõgata: iõ istã trahit ꝑs sana. Sed ĩ spasmo est eꝯ pars ĩfirma attrahit ad se sanã: sic̃ ĩ tortura trahit̃ v̾sus ꝑtẽ illã ĩfirmã. ¶ Nõ ꝙ ĩ spasmo ⁊ tortura mẽbrũ curtat̃ s̃m lõguꝫ ⁊ augmẽtatur s̃m latũ ⁊ est mẽbrũ spasmatũ grossum. rõ est: qꝛ mã est grossa. ⁊ ideo non extendit mẽbruꝫ s̃m longum: sed augmentat s̃m latum.

Cum aliqs se mouere nõ valꝫ aut vnũ vel pl̃a ex mẽbris mouere nõ põt atqꝫ eoꝝ sensuꝫ amisit: ipꝫ paralysim ipsi⁹ mẽbri aut ipõꝝ mẽbroꝝ ĩcurrisse ꝓnũciam⁹.

¶ Determinat de paralysi que est egritudo neruoꝝ. ponẽdo ꝑmo signa. scđo curã: ⁊ dicit ꝙ cũ aliqs se mouere nõ põt: vel nõ põt mouere vnũ mẽbrũ vel plura: aut sensum aut motũ mẽbri amisit: ꝓnũciamus ipsuꝫ esse paralyticũ. ¶ Nota ꝙ quedã sunt signa paralysis ꝓnostica:

vt frequēs stupor vel tremor mēbroꝝ. ⁊ dr̄ stupiduz: q̄r diminuit̄ sensus ei⁹: vel tremor qñ fit tremulosum. Signa demōstratiua sunt ablatio sensus ⁊ mot⁹: ⁊ per hoc ꝙ dicit difficili⁹ tāgit vl̄em ⁊ particularē. vl̄em cū dicit: ꝙ aliqs se mouere nō pōt. particularē: cuz dicit: aliqd de suis mēbris. Signa salutis paralysis sunt repatio sensus ⁊ motus. ⁊ qñ erat in sanitate: cui⁹ coloris fuit mēbrum illius sit in passione. Signa mortis sunt ꝯtinua ablatio sensus ⁊ mot⁹. ⁊ ꝯtinua maceratio ⁊ mutatio colorū vel ad liuiditatē vel ad nigredinē diminutio coloꝝ: ⁊ q̄uis nutriat̄ adhuc est valde impfectus. ⁊ ex hoc pz cā partis. quare si aliqs nō pōt se mouere: q̄r tunc est signū ꝙ opilatio est in neruis: rōne cuius aufert̄ sensus ⁊ motus: q̄r opilatio est cā paralysis: vel est ipsamet. si palysis sumat̄ pro morbo vel est cā sumēdo paralysiz ꝓ accñte. ¶ Secūdo nota ꝙ aliqñ in membro aufert̄ sensus. ⁊ remanet motus: ⁊ aliqñ ecōtra. vel ambo sil'. aliqñ. cā dicti: q̄r fortior causa reqrit̄ ad motū q̄z ad sensuz: q̄r mouere est agere: ⁊ sentire est pati: vt pz. 3°. de aīa. Et iō qñq̄z remanent spūs sufficiētes ad sensuz ⁊ nō ad motū: sz aufert̄ sensus ⁊ remanet mot⁹. sensus eniz ⁊ mot⁹ fiūt per diuersos neruos ⁊ opilatio pōt esse in vno: ita ꝙ nō sit in alio. ⁊ aliqñ auferunt̄ ambo. ⁊ cā est rōne magne opilationis: q̄r tunc non descendunt spiritus ad mēbra. ⁊ aliquando opilant̄ ambo nerui sensitiui ⁊ motiui.

¶ **Cuius curam incipiemus: pillulas fetidas quas composui dando.**

¶ Ponit curā paralysis. Primo qñ venit a mā flegmatica. Scđo a casu ⁊ pcussione. ⁊ dicit ꝙ nos incipiem⁹ dando pillulas fetidas q̄s cōposui. ¶ Nota pͥmo ꝙ in cura paralysis q̄ttuor debēt ꝯsiderari. Primo ꝙ in pͥn° nō dētur medicine fortes: vt essent euforbiū: elleborus: colloquintida: nec intus: nec extra: nec in augmēto. ⁊ causa est q̄r resoluit̄ subtile ⁊ remanet grossuz nec disponeret materiā: ita ꝙ augmētaret morbū: sicut si volumus incipe cū vnguēto ante euacuationē factā cuz clisteri dissolueret subtile ⁊ grossuz remaneret. sz paulatim est ꝓcedere ad fortiora. ¶ Scđo est ꝯsiderādum si paralysis sit cuz fe. vel nō. si sic: debēt administrari medicine cōposite ex calidis ꝓpter paralysim ⁊ ex frigidis ꝓpter fe. si nō: competunt magis ca. Tertio de effectu medicinarū applicādarum quē inducūt: q̄r si medicine calefaciūt mēbruz ⁊ rubefaciūt debēt remoueri: q̄r est nimis calidū. ⁊ pp̄ hoc debēt remoueri emplastra ad minus q̄libet die. ⁊ si nō rubescat: īmo si cōprimas mēbrū ⁊ albescat mēbrum: signum est bone medicine. Quarto q̄ūo medicine debent applicari ⁊ debēt poni in origine neruoꝝ: q̄r si ponerent̄ supra mēbrū paralyticatū medicina parū faceret. vt dr̄ 3°. ca. fen. i. ca. de paralysi. ⁊ Hal'. pͥmo de interiorib⁹. Vñ nō dico ꝙ medicina posita supra mēbrū paralyticū non iuuet. sed nō tm̄ sicut supra originē neruoꝝ. ¶ Nota secūdo quare valēt pillule ille fetide. causa est: q̄r euacuat̄ mā illa flegmatica a venis: vt pz per mālia: sz ante dz dari talis syrupus. ℞. rađ. achori q̄rtl. i. ⁊ ß. herbe paralysi. M. iij. yue ypericon vtriusq̄z saluie ruthe melisse foliorū lauri. añ. M. i. siçeleos xilobalsami: carpobalsami se. basiliconis. añ. ℥. i. spicenardi squināti. añ. ℥. i. florum anthos vtriusq̄z sticados añ. ℥. i. mellis electi li. ß. panis çuccari al. q̄rtl. iij. fiat syrupus diligenter clarificat⁹ vsq̄z ad lib. i. vel. ß. ⁊ fiat cū aqua pluuiali: illi⁹ breuior. ℞. radicum achori lib. ß. saluie. M. iij. floꝝ sticađ. arabici q̄rt. i. mellis electi lib. ß. panis çuccari quartl. iij. fiat syrupus diligenter clarificatus cum aqua pluuiali in passionib⁹ neruorum multum valet ⁊c̄.

¶ **Que. ℞. pulueris yera pigre. ℥. x. colloquintide interioris. ℥. v. euforbij. ℥. ij. ⁊ ß. castorei. piperis assefetide serapini oppoponaci. sandaragi indi. sinap̄. omnium. vij. ℥. j. centauree minoris elacterij amborum. añ. ℥. v. gūme in succo ruthe dissoluantur: ⁊ alia ex eis conficiant̄. ⁊ fiant pillule: ⁊ fiant ex eis. x. potiones.**

¶ Dicit ꝙ ꝯfectio pillulaꝝ debz esse talis. ℞. pul. yerapigre. ℥. x. collogntide iterioris. ℥. v. euforby. ℥. ij. ⁊ ß. castorei pip̄is assefetide serapini oppoponacis sandaragi īdi. i. epithimi sinapis oīum. añ. ℥. i. cētauree minoris elacterij amboꝝ. añ. ℥. v. gūme in succo ruthe dissoluant̄. ⁊ alia ex eis ꝯficiant̄: de quibus possunt dari. iiij. vel. v. ad modū ponderis. v. granoꝝ. ¶ Nota ꝙ hec medicina nō dz dari nisi in corpore multū forti: q̄r est multū violēta pp̄ euforbiū ⁊ pul'. collogn. sz alia medicina debilis pōt esse talis. ℞. yerapigre. ℔. ℥. ij. turbith bñ gūmosi interius ⁊ exterius mūdati. i. vt remoueret̄ pͥma crusta q̄ nihil valet agarici electi. añ. ℈. i. ʒʒ. alb. casto. añ. ǧ. v. pulpe collogn. bdelij. añ. ℈. ß. ⁊ ponit̄. ʒʒ. q̄r turbith de se euacuat hu. grossos. ⁊ pp̄. ʒʒ. euacuat mām magis subtilē ⁊ aquosam: pulueriçāda pulueriçent̄ ⁊ oīa misce cū ydromelle facto de aq̄ saluie. ⁊ fiāt pillule ad quātitatē ciceꝝ. ⁊ administrent̄ in ītroitu lecti. ¶ Nota ꝙ turbith rectificatur per. ʒʒ. ꝰm Rasiz. sed Joā. hebē. dicit. ꝙ turbith euacuat flegma subtile imbibituz in neruis. ⁊ si administretur cum. ʒʒ. euacuat flegma grossuz. ⁊ ideo minus debet poni in paralysi de. ʒʒ.

¶ **Quarum vnam postq̄z eger sumpserit per tres dies quiescat: ⁊ nutriatur: tunc cuz aqua ciceris ⁊ oleo ⁊ sinapi.**

¶ Ponit modū dietādi post sūptionē medicine ⁊ modū rectificādi eā: ⁊ dic̄ ꝙ patiēs accipiat vnū potū: ex quo p̄ tres dies nutriat̄. q̄escat ⁊ capiat cū aq̄ ciceꝝ ⁊ oleo ⁊ sinapi. deinde bibat aliā. ¶ Nota q̄re dz quiescere: q̄r ista medicina est multū fortis ⁊ v̄tutē debilitat. ⁊ iō opz p̄uidere vt mā digerat̄ ⁊ post euacuet̄ post digōnē. ⁊ p̄ istuz ītelligit quēcūq̄z aliū syrupū digestiuū māe. ⁊ p̄ pͥm ītelligit alios pot⁹ ꝯueniētes: ⁊ post dent̄ alie medicine. sic dz fieri in q̄buscūq̄z cronicis: q̄r mā pͦ digerat̄: ⁊ postea euacuet̄. ⁊ sic paulatim digerat̄ ⁊ paꝝ euacuet̄.

¶ **Deinde bibat aliam potionem: qđ postq̄z ter fecerit per aliquos dies quiescat.**

¶ Ponit aliā medicinā: ⁊ dicit ꝙ si medicus non hz aliā medicinā dz sumere assaz fetidā: q̄r ml'tū ꝯfert ⁊ aliq addūt pip̄: vt viatic⁹. cā ē: q̄r ē ca. ⁊ sic. ⁊ ꝯsumit māz flegmaticā. ⁊ đ sua ꝓpe͞te respicit neruos calefaciēdo ⁊ ꝯfortādo ⁊ magl rōe pip̄is: q̄r dat acutū saporē remouēdo oleū.

¶ **Et nutriatur carne frustatim incisa ⁊ in sartagine frixa: ⁊ mutagemath in quib⁹ sunt species calide: vt piper ⁊ his similia. In potu vero sumat hydromel.**

¶ Ponit aliā medicinā q̄ ꝯpetit ī palysi. ⁊ dic̄ ꝙ si v̄t⁹ paralytici est bona. i. fortl: tūc fames est bona medicina ⁊ vigilie sitis ⁊ mot⁹. ⁊ postq̄z ēt fecerit q̄escat post aliq̄s dies ⁊ nutriat̄ carne īcisa frustatī ⁊ frixa ī patella ⁊ aues ⁊ colūbi: maxime in quibus species calide sunt: sumat in potu hydromel. Nota causaz quare valet fames ⁊ vigilie ⁊ motus. causa est: quia hec tantuz desiccant: vt abstinētia qñ calor nō inuenit in qđ agat ⁊ cōuertit se in materiam flegmaticaz ⁊ consumit eam: similiter mot⁹ ⁊ vigilie ca/

lefaciũt ꝛ ↄsumunt. ꝛ dicit notãter si vtus sit fortis: qꝛ si
esset debilis nõ cõpeteret: qꝛ motus hꝫ debilitare. Sed
quare cõpetit caro assa frustatim incisa: qꝛ assa magis cõ
sumit mãm flegmaticã q̃ȝ elixata: qꝛ siccioꝛ. ꝛ per istã as/
saturã intelligit aliũ modũ assandi: vt in caçola: in veru.
Sed per illud vocabulũ arabicũ intelligit aues siccas ꝛ
facilis digestionis. ꝛ spãliter inter oẽs aues mũdi valẽt
colũbi: vt dicit Rasis in quarto huius. Sed ydromel cõ
petit duplici de causa. s. in via medicine: qꝛ incidit mãm
flegmaticaȝ. scdo in via cibi: qꝛ quasi nihil nutrit. ꝛ rõne
potus dꝫ administrari ydromel. ꝛ causa est: qꝛ vinũ non
cõpetit in passionibꝰ neruoꝝ cũ sit maximus penetratoꝛ
facit enim penetrare cibũ crudũ ꝛ ad neruos mõ vinuȝ
ↄuertit. qñq̃ȝ in acetũ. ꝛ acetũ nocet neruis. ¶ Scdo no
ta q̃ȝuis plures species cõpetant in paralysi tã simplices
q̃ȝ cõposite: tñ iste pul. est appropriatꝰ. ℞. interioꝝ cyna
momi electi quartl. ß. coriãdri pparati. ℨ. i. gariofi. galan
ge piperis cubebe domestice masticis nucis mus. añ. ʒ. i.
rad. achori sicci. ℨ. ij. ligni aloes storacis calamite. añ. ʒ. ß.
saluie sicce: folioꝝ sticados armeniaci. añ. ʒ. i. croci. ℈. ij.
se. anisi. feniculi. añ. ʒ. iij. panis çuccari al. ℨ. i. fiat puluis
subtilis. ponit̃ in sacculo de aluta: vt meli ↄseruet̃. ꝛ vta
tur ipso in olla vel in paraxide vel in cibarijs.

¶ Membra quoqȝ eius ex oleo costino inun/
gantur. Quod recipit costi amari. ℨ. j. piperis.
piretri: euforbij omnium trium añ. parteȝ ter
tiam. ℨ. i. castorei. ℨ. ß. dissoluãtur oĩa in media
libra olei de cheiri aut de narcisco ꝛ vtat̃ eo.

¶ Ponit curã paralysis per vnguẽta: ꝛ dicit ꝙ mẽbrum
paraliticatũ dꝫ inungi cũ oleo costino qđ sic fit. ℞. costi
amari. ℨ. i. piperis piretri euforbij. añ. partẽ tertiã. ℨ. i. ca/
storei. ℨ. ß. dissoluant̃ in oleo de cheiri. i. de viol. sarrace/
nicis aut de narcisco. ¶ Unde nota ꝙ oleum duplr̃ fit.
Uno mõ vt oĩa ista ponant̃ in vna olla sup cineres cali/
dos ꝛ bulliãt. iij. vel. iiij. inundationibꝰ. ꝛ postea oleũ co
let̃: ꝛ cũ isto oleo mẽbra inungant̃. Alio mõ ꝙ fiat inun/
datio in duplici vase: ita ꝙ olla in qua sint ista posita sit
in alia olla in qua sit aqua feruẽs: ad cuius ebullitioneȝ
ebulliat ne iteriꝰ olei euaporet. Et postea colet̃: ꝛ cũ isto
oleo mẽbra inũgant̃. ꝛ iste modus ẽ artificialis: qꝛ oleũ
qñ de se ebullit magis ↄsumit̃. ꝛ dicit ꝙ bulliat in dupli
ci vase: ꝛ fiãt tres vel q̃ttuoꝛ ebullitiões. ¶ Nota ꝙ mẽ
bra que debẽt inungi isto oleo sunt duplicia. s. mẽbrũ pa
ralyticatũ: ꝛ mẽbrũ a quo oriunt̃ isti nerui. Uerbi grã. si
pedes sint paralytici spina dorsi dꝫ inũgi iuxta eũ: qꝛ ab
ista parte oriunt̃ nerui ad pedes. si manus sit paralitica
spina colli dꝫ inungi: maxime vsus spatulas: qꝛ ibi oriun
tur nerui veniẽtes ad manũ: qꝛ nihil valeret medicina
si solũ applicaret̃ supra mẽbrũ paralyticatũ: nisi etiã po/
neret̃ supra originẽ neruoꝝ. causa quare illud oleũ valꝫ
qꝛ ↄfortat neruos ꝛ calefacit ꝛ alterat malã cõplõnẽ fri/
gidã ꝛ humidã: silr̃ ↄsumit mãm flegmaticã imbibitaȝ
in porrositatibꝰ neruoꝝ. Itẽ per illud ĩtelligit silia olea
vnguẽta emplastra embrocationes dissoluẽtia. Et tale
vnguẽtum valet. ℞. radicis achori rađ. lilij costi amari.
añ. ℨ. ß. piperis: piretri: euforbij castorei. añ. ʒ. ij. saluie sic
ce. ʒ. iij. floꝝ sticados arabici. ʒ. i. ꝛ. ß. spicenardi squinãti.
añ. ʒ. i. succi herbe paralysis facta residentia. ℨ. ij. olei de
narcisco vel de mastice vel de nuce idica. añ. quartl. i. vi/
ni albi. ℨ. iij. pulueriçãda pulueriçent̃ ↄquassanda ↄquas
sent̃ bulliant̃ simul super cineres cali. vsq̃ȝ ad ↄsumptio
nẽ vini ꝛ recolent̃ ꝛ colature addat̃ cere qđ sufficit. pono
vinũ ad ↄfortandũ: vt nõ ↄsumat̃ vnguentũ. vel fiat sic

ꝛ est optimũ. ℞. olei bñdicti olei terebentine. añ. quartl.
i. cere qđ sufficit. fiat vnguẽtũ. ¶ Nota ꝙ oleũ vel olea
que cõpetunt in palysi sunt tria. oleũ de maioꝛana: oleũ
de cynamomo: oleũ de iunipero. ¶ Nota ꝙ talis ablu/
tio cõpetit. ℞. saluie sicce. M. iij. cõquassent̃ ꝛ bulliant̃
in tribꝰ lib. aq̃ pluuial. quousq̃ȝ redeat ad lib. ij. ꝛ in fine
decoctionis bulliat cũ duabꝰ ebullitionibꝰ. floꝝ sticađ.
arabici quartl. ß. colet̃ ꝛ colature addat̃ aq̃ marine. li. i.
vini albi lib. ß. mellis electi. quartl. i. vel loco decoctiõis
recipiat̃ aque saluie sticados destillate vel ablutio cum
aqua ardẽti sola vel mixta cũ modico vini albi. ꝛ exper/
tus sum frequẽter in doloꝛe neruoꝝ. ¶ Nota ꝙ primo
mẽbra debẽt fricari donec fuerint calefacta anteq̃ȝ ap/
plicent̃ ista vnguẽta. Emplastra supius dicta in litargia
ↄgelatiõe: ꝛ appoplexia bene valẽt in isto casu nisi ꝙ ad/
dat̃ pdictis gũmi ruthe agrestis. ʒ. ij. vel sic. ℞. succi ru/
the facta residẽtia li. ß. pului. stercoꝛis colũbini qđ suffi/
cit ad incoꝛporãdum. fiat emplastrũ mediocriter liqdũ.
ꝛ extendat̃ supra pãnũ ꝛ ponat̃ supra mẽbrũ paralytica
tum. ꝛ sola fricatio mẽbri paralyticati cũ succo ruthe est
valde vtilis. ¶ Nota ꝙ ista vnguẽta ꝛ ablutiones pos/
sunt administrari duobꝰ modis. Uno modo in balneo.
Alio mõ sine bal. si sine balneo pcedat vl̃is purgatio: ꝛ ĩ
hoc errãt multi. naȝ nulla fricatio vel medicina dꝫ dari
localis ante vl̃em purgationẽ: tales medicine vl̃es. tunc
multũ iuuãt. balneũ ꝛc. cõpetẽs in paralysi est duplex. s.
nãle ꝛ artificiale. nãle est balneũ aque marine vel aque
sulphuris. Sed artificiale duplex est: vnũ ex herbis po/
sitis in syrupo: bulliãt in aqua. ꝛ ex illa aqua fiat stupha:
vel sic ꝙ herbe ponant̃ in olla: ꝛ alia olla sit supposita: ꝛ
bene lutata: ꝛ cũ fermẽto. ꝛ in olla superioꝛi fiat foramẽ
in quo ponat̃ cãna attingẽs ad tinã vbi est patiẽs ꝛ reci/
piat fumũ: ꝛ ꝙ fumus ad partẽ infirmã veniat: ꝛ ꝙ tina
sit bene coopta. ꝛ illud balneuȝ sine aqua vocat̃ stupha.
Alio mõ fit ꝙ ferueat aqua cũ herbis illis: ꝛ ponit̃ in ti/
na. ꝛ patiẽs sedeat supra sedẽ altã ne tangat aquaȝ. ꝛ hoc
fit cõiter in passionibꝰ frigidis. verũ est ꝙ primũ modũ
facimus: vt videat̃ aliqd fecisse. Speciale vnguẽtuȝ in
hoc casu fit de decoctione vulpis ꝛ alijs oĩbus intestinis
suis admixtis pcedente purgatione: qꝛ aliter esset cã de/
structionis. ꝛ per ↄñs augmentatio paralysis.

¶ Diebus vero qbus qescit dande sunt quaqȝ
die. ʒ. ij. de anacardino qđ. ℞. ȝȝ. piretri nigelle
costi melanopiperis macropiperis oggij om/
niũ añ. ʒ. x. myrrhe ruthe sicce asse aristol. bac/
carum lauri castorei setaragi indi sinapis gen
tiane omniuȝ. añ. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vn
gantur cum oleo nucum: ꝛ cum melle cocto
conficiantur. hoc enim medicamen valde cõ/
fert palysi: appoplexie torture ꝛ tremoꝛi moꝛ
fee moꝛsibus scoꝛpionis ꝛ omnibus passioni
bus frigidis. ꝛ spasmo humido. Que cum su
mitur illico prouocat sudoꝛem ꝛ ĩfert febrẽ.

¶ Ponit curã paralysis per electuariũ dicẽs ꝙ patiens
quiescat a sumptione medicinaꝝ: deinde sumat diebus
quibus quiescit. ʒ. ij. de anacardino. ℞. ȝȝ. piretri nigelle
costi melanopiperis macropiperis oggij. i. se. macedoni
ci oĩum. añ. ʒ. x. myrrhe ruthe asse aristologie baccarum
lauri castoꝛei sinapis gentiane oĩum. añ. ʒ. v. mellis ana/
cardini. ʒ. v. inungant̃ simul cũ oleo nucis ↄficiant̃ cum
melle cocto. hec auteȝ medicina ↄfert paralysi apople/
xie torture tremoꝛi albaras moꝛsibꝰ scoꝛpionis ꝛ oĩbus

passionibus frigidis ⁊ spasmo hu. Cum autez sumitur illico ꝓuocat sudores ⁊ ĩfert febres. Cã q̃re. vz. confortat neruos: vt pz ꝑ mãlia: vt castoreũ ⁊ anacardinũ. que cõfortant neruos ⁊ mel anacardinũ multũ vz. ꝯfortat memoriã cũ sit ca. ⁊ sic. ⁊ remouet malã cõplexionẽ frigidã ⁊ hu. ⁊ cõsumit mãm flegmaticã ipsam desiccãdo sic ꝓuocat sudorẽ ⁊ fe. inflãmando ⁊ fe. paralisi ⁊ spasmo cõfert: qꝛ sudor aperit poros: ꝑ quos mã expellit ⁊ fe. cõsumit mãm: iõ est valde bõa in h casu: ⁊ in egritudinibus alijs frigidis: qꝛ subtiliãt mãm. ℂ Nota qꝛ tale electuariũ est fortis virtutis nõ dz administrari nisi p̃cesserint leuiora domestica magis: qꝛ ĩ egritudinibꝰ cronicis debemus ꝺ debilibus ad fortiora ꝓcedere. ℂ Electuariũ domesticũ. ℞. pul. pliris siue muscis. ℥. ß. cinamomi electi. ʒ. i. ligni aloes. storacis calãite. nucis muscate. cubebe domestice. añ. grana. v. masticis. granoꝝ tinctoꝝ. añ. ℈. i. se. anisi. se. feniculi. coriandri p̃pati. añ. ʒ. i. carnium vuaꝝ paſ. pinguiũ. ℥. ß. ꝯserue achori. ℥. i. corticis citri cõditi. ʒ. iij. ꝯserue anthos. ꝯserue sticados arabici. añ. ʒ. ij. aq̃ saluie. ʒ. v. aq̃ roſ. de damasco q̈rtl. i. zuccari al. lib. i. fiat electuariũ in bolis. ℂ Nota ꝙ illud habeat̃ in memoria ne aliqs decipiat̃ ꝙ p̃dicta electuaria ⁊ vnguẽta cõpetunt in paralisi cuiꝰ mã añs ⁊ cõiuncta sunt de mã frigida: sz qñ añs est de mã ca. non cõpetũt ista fortia donec mã sit euacuata: verbi grã palisis põt venir̃ a cã extrinseca calida dissoluẽte flegma: ⁊ rõne flegmatis dissoluti existẽtis in porositatibꝰ neruoꝝ spũs nõ pñt trãsire ad mẽbra: iõ nõ ꝯpetũt talia donec talis cã remoueat̃: sz cõiuncta remanẽte frigida cũ mala cõplexiõe neruoꝝ frigida: tũc bñ cõpetunt ista ca. ⁊ ad hec debẽt eẽ domestica. ℂ Quare dicit in die gestis: nõ ꝯpetit alijs diebus: credo ꝙ nõ: qꝛ illud electuariũ est multũ forte: ⁊ si daretur illa die q̃ darent̃ alie medicine patiẽtes nimis affligerẽtur. nã aflicto nã est danda afflictio. Sed aliud electuarium potest dari quolz die: qꝛ magis domesticum est q̃ electuarium raſ.

ℂ Qꝛ si sumptuz non affert sanitatez eger ab oi medicamine ꝑ. x. dies abstineat excepta dieta. deinde ad ipsius curam redeundũ.

ℂ Remouet dubiũ: diceret aliqs si illud electuariuz nõ valeret nec iuuaret qd sit faciendũ. dicit: ꝙ tũc quiescat ꝑ decem dies: ⁊ tunc nisi sit curatus redeat ad p̃nm cure. ℂ Nota quare patiẽs dz abstinere. ꝑ. x. dies. qꝛ si nõ iuuaret̃ ꝑ illud electuariũ cũ sit optimũ signũ est. ꝙ est ex ꝑte virtutis defecte: qꝛ medicus nõ est nisi minister nature. nã vero opatrix. tertio tegni. iõ non est danda talis medicina: qꝛ magis debilitaret virtutez: sz dz dimitti ⁊ virtus cõfortari: vt postea sit potẽs ad curã: ⁊ hoc dz fieri in cronicis egritudinibus ꝙ cõfortat̃ virtus cũ bona dieta: qꝛ virtus ẽ q̃ curat morbos. ℂ Nota ꝙ dieta paliticoꝝ dz declinare in oĩbus rebus declinantibus ad caliditatez ⁊ siccitatẽ: vt carnes assate fricatio extremitatũ valet. ⁊ iuuat in mẽbris paraliticatis.

ℂ Qꝛ si paralisis ex percussione aut casu euenerit ⁊ acciderit subito: taliter permanebit: nũq̃ enim sanabitur.

ℂ Ponit curã palisis ex casu seu ꝑcussiõe. ⁊ dicit: q̃ si venit subito nõ curabit̃. cã est: qꝛ qñ venit subito signũ est ꝙ venit a forti casu: qꝛ tollit subito potentiã mẽbrorum ⁊ fuit factus magnus cursus humoꝝ ĩ neruis cãns apostema ⁊ opilationẽ: qꝛ ibi est ĩbibita magna mã in oĩbus porositatibus mẽbroruz. ℂ Nota scdo ꝙ dictũ rasis hz veꝝ nisi ex tali casu seu ꝑcussiõe causaret̃ dislocatio ex qua solet causari palisis: qꝛ ablatio sensus ⁊ motus: qꝛ facta tali dislocatõe sufficit reducere mẽbrũ ad suuz locũ. ℂ Tertio nota cãm dictoꝝ q̃ ponunt̃ in additiõe raſ. p̊ qñ spondile est tortũ ex casu seu ꝑcussiõe causatur ablatio sensus ⁊ motus mẽbri suppositi: ⁊ tũc valz. reducere ad ꝓpriũ locũ: ⁊ si est a mã resoluat̃. Scdm ꝙ aliqñ põt ex co. rubea vel melãcolica palisis gñari tãq̃ a cã añte: nũq̃ aũt a cã cõiuncta: qꝛ rõne siccitatis nõ inducit ꝓlõgationẽ in mẽbro: nec melancolia grossa potest ĩbibi in mẽbro. tñ bñ tãq̃ a cã añcedẽte: qꝛ pñt opilare poros ⁊ ꝓhibere trãsitũ spũum ad mẽbra: ⁊ tunc causat̃ aquositas: qꝛ calor nõ põt trãsire ad mẽbra. Tertiuz ꝙ aliqñ a caliditate dissoluẽte: ꝙ dissolutũ ĩbibitur ĩ neruis. ⁊ causat palisim sicut apparet ĩ hyeme ꝙ sol nõ põt consumere glaciẽ: sed ipsaz dissoluit: ⁊ ita de se qñ nõ consumit sz dissoluit. ⁊ isto modo spasmus causat̃ de repletiõe: vt pz tertio pronosticoruz. spasmus accidit pueris: ⁊ sic nocet quãtũ ad cãz añcedentẽ ca. ⁊ sic. Quartũ ꝙ aliqñ ex sanguine quãtũ ad cãm añtis: qꝛ rõne sue multitudinis opilat neruos arterias ⁊ venas: q̃re spũs non pñt transire. ⁊ iõ generat̃ sanguis aquosus: qꝛ sanguis de se nõ põt ibibi ĩ neruis sz ĩ porositatibꝰ neruoꝝ ⁊ mẽbroꝝ: ⁊ ita multũ cõpetit flobothomia. Quintũ ꝙ aliqñ ex forti frigiditate fit cõstringẽte: ⁊ ꝑ ꝯñs opilante neruos q̃re ⁊c̃. ⁊ iõ auferẽt̃ sensus. ⁊ tũc indigemꝰ sola alteratiõe. Cã est: qꝛ ĩ mala cõplexione sine mã non cõpetit euacuatio sz soluz alteratio ẜm Auicẽ. fen. q̈rta. ca. ij. ⁊ illud fit ꝑ vnguẽta ⁊ alia dicta supius. Sextuz est ꝙ aliqñ fit rõne doloris: vt in senibus: ⁊ tunc est difficilis ad sanandũ: qꝛ habundant in frigiditate ⁊ humiditate ⁊ flegmate salso ⁊ etiã qꝛ sunt debilis virtutis. ⁊ flegma salsuz ẽ mordicatiuũ. Septimũ est ꝙ aliqñ fit. ꝓp ꝑcussionẽ ⁊ casuz: ⁊ tunc dolor est in mẽbris vel in neruis. ⁊ rõne doloris fluunt humores in porositatibus neruoꝝ ĩbibiti: q sunt cã paralisis: ⁊ ꝺ isto determinat hic rasis. Octauũ ꝙ aliqñ causat̃ ex timore subito vel tristicia. cã est: qꝛ in timore priuantur mẽbra spiritibus: qꝛ spũs sunt reclusi ad interiora. ⁊ sic. paralisis fit. ideo in timore causat̃ tremor mẽbroruz exterioꝝ. Ultimũ ẽ ꝙ aliqñ causat̃ in vno mẽbro solo: vt in stomacho matrice vesica: ⁊ est signũ qꝺ est in origine neruoꝝ venientiũ ad illa mẽbra: naz qñ in eis dolor est trahunt̃ ibi humores: ⁊ tunc est signũ ꝙ egritudo ẽ ĩ illo mẽbro: ad qꝺ supfluitates currũt: ⁊ tũc ex resolutione istius materie fit magnũ iuuamentuz: ⁊ tunc cõpetit decoctio camomille: fricatiões: vt mẽbra expellãt suas supfluitates: opz ꝙ fatigentur.

ℂ Qꝛ si nõ repente ex predictis sed paulatim ⁊ molliter inuaserit: loco ꝑcussionis emplastrũ hoc est apponendũ. Qꝺ. ℞. farinã fenugreci semen been semẽ mahalep. semen resim bdelliũ armoniacũ adipẽ anatis ceram oleũ yrinũ. ex his fiat emplastrum ⁊ supponatur.

ℂ Ponit curã paralisis ꝑ emplastrũ qñ ẽ curabilis. ⁊ dic̃ ꝙ qñ venit paulatim nõ repente loco ꝑcussiõis emplastruz fiat tale. ℞. farine fenugreci se. been. se. mahalep. se. resim. bdellij armoniaci adipẽ anatis cerã. oleũ de lilio fiat emplastrũ ⁊ supponat̃: ⁊ põt poni in forma. ℞. farine fenugreci bdellij armoniaci. añ. ℥. i. piperis al. se. resine. añ. ʒ. ij. axũgie anatis. ℥. ß. olei de lilio. ʒ. ij. puluerizãda puluerizent̃ subtilr̃. liq̃facieda liq̃fiãt. misce oĩa fiat emplastrũ extẽdatur supra pãnuz: ⁊ ponat̃ super locum ꝑcussum. ℂ Nota ꝙ in neruo ꝑcusso aliud est ponẽduz in loco ꝑcusso. ⁊ aliud ĩ loco supiori: qꝛ in loco supiori cõ

petūt repcussiua maxīe si tineaṫ ꝙ mā q̄ fluit sit calida.
⁊ cognoscit ꝑ ꝯplōnem etatē regionē. ⁊ ista sunt tria mū/
mia bolus armenicus, sarcocolla.an̄.ʒ.ij. misce cū oleo
mirtillo⁊ ⁊ ponaṫ iuxta locū ꝑcussum: q̄ꝛ mā trahiṫ ibi
rōne doloris. ⁊ ꝑ ꝯn̄s incurabilē redderet ⁊ esset timen/
dū de apostemate. Si vō mā esset frigida qꝺ cognosciṫ
ꝑ ꝯplōnez nālē flegmaticā ⁊ ꝑ etatē: tūc sunt ponēda ca.
stiptica sicut mastix olibanū nux cipssi ⁊ sil'ia. ⁊ incorpo/
renṫ cū vino stiptico: ⁊ poniṫ iuxta locū percussuz vt hu
mores ibi nō fluāt. Sed aliud ē ponendū supra locū do/
lorosuz mitigatiuū ⁊ resolutiuū ꝫ hali. tertio tegni. ner
ui vō. sicut emplastrū raſ: qꝺ ē dolo⁊ mitigatiuū ⁊ reso
lutiuū ⁊ ꝯfortat neruos: iō ē valde bonū si mā discurrat
ad ipsuz neruū. cōpetūt ista duo q̄ pōit rasi5 ī diuisiōib⁹
suis. ℞. olei costi q̄rt̄l. ꝭ. olei de euforbio. ℥. ꝭ. misce. vel
sic. ⁊ ē valde vtile. ℞. mirre oppoponacis. an̄. ʒ. v. casto/
rei. ʒ. iij. euforbij. ʒ. ij. olei de lilio. ⁊ de narcisco. an̄. ℥. ij. ce
re. ʒ. v. puluerizanda puluerizenṫ subtiliter. liq̄fienda
liquefiant ⁊ ponanṫ supra pānuz. ¶ Nota ī conq̄ssatiōe
vl'i multū valz induere pellē ouinā excoriatā ⁊ recordor
ꝙ habui quēdā vicinū totū conquassatū ⁊ erat debilis ⁊
nō poterat flobothomari q̄ꝛ senex ⁊ induit illā. ⁊ fuit cu
ratus in crastino die. Similiter valet in pueris.

¶ De stupore ⁊ tremore. Cap. VIII.

Circa rubricam nō. ꝙ stupor est duplex: q̄dam ē
mētis ⁊ ille ē actio diminuta virtutis imagi/
natiue: q̄ꝛ īperfecte imaginaṫ ⁊ stat ⁊ nō loq̄/
tur: ⁊ vṙ imaginari ꝙ nō facit aliq̄d ꝺ quo sit
curandū: vt pꝫ in respirationib⁹ ⁊ est ꝓprie ī corporibus
melancolicis: ⁊ causaṫ a frigido. nūq̄ꝫ a ca. q̄ꝛ actio dimi/
nuta nō causaṫ a ca. nisi sit multū excedēs: q̄ꝛ al'r nō face
ret lesionē in corꝑe. De isto non loq̄tur hic. alter ē idem
ꝙ dormitatio mēbri: ⁊ sic ē actio dimīuata sēsus tactus
⁊ ī stupore nō est dolor: ⁊ ꝑ hoc differt a ꝑalisi: q̄ꝛ in para
lisi ē actio ablata. ¶ Scꝺo nota ꝙ stupor causaṫ tribus
modis. Uno mō vt in ꝑ̄focatiōe caloris ⁊ spūs ⁊ sangui/
nis vt ī senibus. nā non bn̄ sentiūt dolorem vt in multis
ethicis: ⁊ de isto nō loq̄tur raſ: q̄ꝛ cura ei⁹ est cura ethice
q̄ꝛ humectātia applicata ab ītus ⁊ ab ex̄ sicut cum oleo
viol'. intra cū lactutis ⁊ iste stupor ē actio diminuta sen/
sus ⁊ motus. Scꝺo mō pōt causari ex repl'one neruoruz
vtplurimū ex ībibitōe materie flegmatice: non tn̄ sicut
paralisis: ⁊ sic causaṫ. ⁊ eadem est cura stuporis ⁊ parali
sis q̄ꝛ vtrobiq̄ꝫ dn̄atur mā flegmatica. Tertio mō fit ex
sola opilatōe sine humoris vitio sicut ī strictura vl' coar
tatiōe mēbri vel frigiditate extrinseca opilāte ⁊ cōstrin
gēte porositates neruo⁊: ⁊ ex cōstrictiōe: q̄ꝛ vnū mēbrū
stat suꝑ aliud: q̄ꝛ spūs nō pn̄t libere trāsire: ⁊ tunc nō sen
tiunt mēbra: ⁊ sic nō determinat hic rasis q̄ꝛ cura ei⁹ est
remotio cause vt ligatiōis ⁊ cōstrictionis. ¶ Sed circa
tremorē est notāduz ꝙ triplex est tremor. q̄daz ē passio
neruo⁊: ⁊ iste fit ī fe. ex sꝑsione materie male supra mu/
sculos sentiēs motū virtus sensitiua incitās virtutē ex/
pulsiuā ad expellendū: ⁊ virtute expulsiua expellere nō
potente cātur tremor: ⁊ tūc ē passio virtutis expulsiue.
Alio mō cātur a cā extrinseca vt a subita asꝑsiōe aq̄ cali
de vel frigide supra mēbra sensibilia: ⁊ de istis nō deter/
minat hic: sꝫ in loco ī quo determinat de sil'ibus. Alter ē
tremor ⁊ passio neruo⁊: ⁊ ꝺ isto determinat ħ: ⁊ diffiniṫ
sic. tremor ē motus ꝑ̄ter nāz ꝯpositus ex motu virtutis
⁊ morbi: ⁊ talis cātur tribus modis vt dictū ē ꝺ stupore.
Uno mō ex īanitiōe. Alio mō ex defectu caloris ⁊ spiri
tuū vt in cōualescētibus ⁊ in ethic'l. q̄ꝛ nā nō pōt regere
mēbrū: ⁊ iō quātuz eleuat nā tn̄ deprimit morbus: ⁊ ad
istū tremorē reduciṫ tremor caufatus ex accidētib⁹ aīe:
eo ꝙ mēbra remota priuāṫ calore ⁊ spū ⁊ vadūt ad cor.
Alio mō ex repletōe vt ex mā flegmatica ībibita ī poro
sitatib⁹ neruo⁊ rōne cui⁹ virtus non pōt tenere mēbra
ī sua dispōne nāli: ita ꝙ quātū nā eleuat: tn̄ mā flegma
tica deꝑ̄mit: ⁊ illud ē optimū bellū: ⁊ isto mō tractat ħ.
q̄ꝛ iste curaṫ cū digerētibus ⁊ euacuantibus flegma: ⁊ q̄ꝛ
stupor ⁊ tremor hn̄t eandē cāz: iō de his fit soluz vnū ca
pitulum. Tertio mō cātur ex opilatiōe sine humoris vi
tio sicut stupor. ¶ Nota q̄re tremor plus accidit capiti
q̄ꝫ alijs mēbris ⁊ post caput manib⁹. cā ē: q̄ꝛ caput ē fleg/
maticū cuz sit frigidi⁹ inter cetera mēbra rōne materie
flegmatice in eo habundātis: q̄ꝛ multe suꝑfluitates ab
alijs mēbris sibi demādanṫ. q̄re postea manus: q̄ꝛ sunt
magis ꝓpinque capiti. alia cā est: q̄ꝛ sunt mēbra magis
rara q̄ꝫ pedes. ⁊ cā est: q̄ꝛ nā ordinauit pedes ad motum
custodit ⁊ rōne motus.

Cum aliquis sentit aliquod suorum
mēbro⁊ sicut est dispositio pedis cū
fit stupidus: dicemus ī illo membro
stuporem esse. quapropter eius cura
non est differenda.

¶ Determinat de tremore ⁊ stupore. ponendo p̊ signa di
cens. sensuz mēbro⁊ obdormiētiū sicut accidit dispōni
pedū. dicamus in eis esse stuporē vel tremorē vel melā/
coliā. ¶ Nota p̊ ꝙ in pedib⁹ ꝑ̄us fit stupor q̄ꝫ in alijs mē
bris duplici de cā. Una ē: q̄ꝛ magis sunt remoti a fonte
caloris: vt mēbro a q̊ veniunt nerui sensitiui: iō sunt mi/
noris sensus ꝓꝑ paucitatē spūs ⁊ caloris. ⁊ est q̄re leprosi
citius experiunṫ ī pedibus q̄ꝫ in alijs mēbris: q̄ꝛ ibi citi⁹
ꝑditur sensus. Alia cā ē: q̄ꝛ magis sunt pedes ordīati ad
motū q̄ꝫ ad sensuz. iō sunt ibi plures nerui motiui q̄ꝫ sen
sitiui: ⁊ stupor ē actio sensus tactus. ¶ Nota q̄re nō po/
nit signa tremoris sicut stuporis. cā ē: q̄ꝛ signa tremoris
apparent ad sensuz: stupor non.

¶ Quādo. n. prolongatur tp̄s huius egritudi/
nis perducit ad paralisim.

¶ Ponit curā vel correlariū. ⁊ dicit: ꝙ dictuz ē ꝙ stupor
ē in mēbro suꝑ qꝺ ē mollicies: ideo ꝓꝑ hoc cura non ē di
latāda. qn̄. n. ꝓlongaṫ cura h⁹ egritudinis ꝑducitur ad
paralisim. cā partis est: q̄ꝛ habent easdē cās: sꝫ differunt
ꝫ magis ⁊ minus: q̄ꝛ ī ꝑalisi ē fortior cā: ī stupore mior.

¶ Curatur aūt hec passio ex aliqua parte medi
cinarum paralisis ⁊ cum dieta. ⁊ vnctione ex
oleo costino.

¶ Ponit curā in gn̄āli remittēdo nos ad curaz ꝑalisis. ⁊
dicit: ꝙ curaṫ in aliq̄ ꝑte neruo⁊ cū dieta: ⁊ vnctiōe cuz
oleo costino. s. medicinis ꝑalisis. cā ē q̄re ꝫ partē curaṫ
ꝭm ꝙ ꝑalisis: ⁊ nō ꝫ totū: q̄ꝛ curaṫ cū eisdē medicis: q̄ꝛ
ab eisdē causis siue ille medicine sint digestiue siue eua
cuatiue: vel fricatiōes ⁊ nō ꝫ totū: q̄ꝛ fortiores medici/
ne sunt in ꝑalisi q̄ꝫ in stupore. nā forti infirmitati fortia
medicamina sunt dāda ꝫ. H. q̄rto amphorismo⁊. ꝯmē/
to. elleborus ⁊c. ⁊ cū ꝑalisis sit maior. igiṫ ⁊c. vn̄ ī stupo/
re non ꝯueniūt nisi vnguēta domestica ⁊ medicine ma
gis tꝑate ⁊ alia. s. dieta ēt vt clistere positū supra: sed pōt
cōpetere tale clistere in stupore ⁊ tremore. ℞. cētauree
minoris vtriusq̄ꝫ saluie ruthe yue pīpinelle yris y ꝑicon
mercurial'. an̄. M. ij. cartami mūdati. ℥. ꝭ. agarici electi.
ʒ. ij. vtriusq̄ꝫ sticados. an̄. ℥. i. furfuris. p. i. mellis olei ꝺ li/
lio. an̄. q̄rt̄l. ꝭ. salis gēme. ʒ. ij. pillularum cochiarum. ℥. ꝭ.
fiat clistere vsq̄ꝫ ad q̄rt̄l. v.

¶ Or si inueterauerit passio: eger ex pillulis fetidis purgandus est: ⁊ complexio equanda ex anacardino ⁊ dieta.

¶ Ponit curaz quãdo passio ꝓlongatur: ⁊ dicit q̄ si passio ꝓlongatur tũc patiens purgãdus est ex pillulis fetidis: ⁊ ꝯplexio adequãda cũ anacardino ⁊ dieta. Cã ptis: qr quãdo stupor ꝓlongatur multũ ꝓpinquus est paralisi: ideo cõpetunt medicine fortes: qr que modicũ distãt sunt eadẽ vel equalia. 2°. physico. Quare competunt pillule fetide: qr euacuant flegma a capite ⁊ neruis: simil'r oleuz anacardinũ valz multuz ad cõsumẽdum mãz: sed quãdo stupor est debilis competunt debilia: quãdo fortis competũt maioratiua: idest temperata dieta que cõpetit in paralisi.

¶ Tremor autem ex eisdez curatur ex quibus sanatur stupor.

¶ Ponit curam tremoris. ⁊ primo in generali remittendo nos ad curã paralisis: ⁊ dicit q̄ curatur: sicut stupor. causa est: qr habent easdem causas: eandẽ habebunt curam. verũtamen cum debilibus medicinis prius: sed nõ ĩueterata: qr inueteraretur cũ medicinis fortib⁹. ¶ Nota q̄uis cũ eisdem medicinis curetur tremor: sicut paralisis: tamẽ aliqua sunt administrãda in tremore que nõ in paralisi. De numero quoꝝ alia sunt cibaria: alia herbe: alia olera: alia gũme. Cibaria inter oĩa mũda sunt ƒz Auic. 3. cañ. fen 3ª. 3°. caplo ꝓprio. Cerebrum leporis assatuz mirabiliter cõpetit in tremore: ⁊ potest etiaz competere in paralisi: tamẽ magis appropriatur tremori. Olea appropriata tremori sunt tria. Primuz est oleũ cucumeris asinini. Secũduz est oleũ de canabo. Tertiũ est oleũ de sulphure: ⁊ habet magnã ꝓprietatẽ in tremore. Herbe que magis appropriate sunt in tremore sunt trifoliuz Secũduz est eupatoriũ. Tertiũ sticados arabici: ⁊ ideo de istis debent fieri bases in omnib⁹ receptis ⁊ clisterys Summa appropriata est castoreuz: quod valet in omnibus casibus neruorum.

¶ Sed si ex superfluo vini potu euenerit eger ab ipso erit abstinendus.

¶ Ponit curaz magis in spãli: ⁊ dicit q̄ quando tremor venit ex superfluo potu vini puri nõ ꝯpetit tunc vinuz. causa est: quia causa prius debz remoueri q̄z effectus: iõ abstineat a vino. quomodo vinuz faciat hoc q̄ est maximus penetrator: ⁊ põt ꝯuerti in acetũ: ⁊ sic ledit neruos.

¶ Similiter si aquam que ex niue dissoluitur bibẽdo hãc incurrerit passionez ab ipsa abstineat. ⁊ balneum calidissimum igrediatur in q̄ tam diu moram faciat donec sudet a quo cuz egressus fuerit in sole assidue moretur.

¶ Ponit curaz tremoris ꝓueniẽtis ex potu aque frigide multũ: ⁊ dicit: si aliqs tremeret ex potu aque frigide que ex niue dissoluitur abstineat ab aqua: ⁊ balneum ingrediatur. causa est. quare debz abstinere ab aqua: quia nõ remouet effect⁹ nisi prius sua cã remoueat. Quare balneat: qr aquositas ĩbibita in porositatib⁹ neruoꝝ expellit ꝑ sudorẽ in bal. q̄re dz postea ĩ sole morari vt ꝑfecte illa aquositas ex porositatib⁹ neruoꝝ exiccet.

¶ De tortura oris vel faciei. Cap. IX.

Circa rubricam. nota qd est tortura oris vel faciei: dico q̄ est morbus officialis figuram vel formam corrumpens. ⁊ est duplex. morbus officialis: in via et in figura: in via: quia est opilatio: in figura: quia quod debet esse rectuz est tortuosum: ⁊ signũ distinctiuuz: que pars faciei sit lesa: ⁊ que sana est: qr pars sana cum manibus põt palpari: ⁊ ad suum situz naturalez redigi: sed infirma non. ¶ Nota q̄ causa torture duplex est. Una est paralisis partis faciei. alia est spasmus de repletione vel inanitione: ⁊ signuz distinctiuuz quãdo est paralisis: qr tunc apparet in mẽbro infirmo mollities et relaxatio: ⁊ ibi est ml'titudo saliue ⁊ sputi: quia materia aquosa: similiter oculi inclinant versus interiora ꝓpter mollificationez palpebraꝝ: sed quando venit a spasmo: quia facta est cõtractio ⁊ desiccatio pars sana ad ĩfirmã trahitur: ⁊ materia spasmi dominatur vergens ad frigiditatẽ: ⁊ est sputuz: ⁊ saliua pauca: quia materia est grossa. vnde pars sanior declinat ad ĩferiora: q̄uis nõ possit moueri: vt in pluribus: vt in spasmo est ablatio sensus ⁊ motus: quia pars sana mouetur ⁊ infirma non: ⁊ dicitur tortura oris: qr os maxime torquetur.

Cum hominis os ꝯtorquetur ⁊ vnũ de oculis suis claudere non valet. ⁊ si precipitur ei vt sufflet flat⁹ ab vna tantuz parte exire videtur: ipsuz nũc contorsionem pati dicimus.

¶ Ponit signa torture: ⁊ dicit: cum alicuius os torquet. et vnum de oculis suis claudere non valet: ⁊ si precipitur ei: vt sufflet: flatus ab vna tantum parte exire videtur. causa est: quia os torquetur: ⁊ quia est spasmus vl' paralisis vnius partis faciei: ita q̄ si est paralisis trahit ad se partem infirmam. vnde in paralisi pars sana est bassior: sed in spasmo infirma trahit ad se sanã. Quare non potest claudere oculum: quia in paralysi est ablatio sensus ⁊ motus: ⁊ ideo in talibus non potest claudi oculus partis infirme. est impotens: ⁊ ideo non potest expellere aerem ingredientem: vel quia est facta contractio in mandibulis.

¶ Cuius curam incipiemus cum solutione vẽtris ex pillulis fetidis. Nutrimentum vero eius atq̄z ipsius potum ordinabimus: vt in capitulo de paralisi diximus.

¶ Ponit curam torture. ⁊ primo que fit ex repletione. et dicit: q̄ in cura eius incipiemus cum solutione ventris ex pillulis fetidis: nutrimentum ⁊ potus sint sicut in paralisi. ¶ Nota quare incipiendum est a laxatione ventris. causa est: quia remediuz particulare non debet administrari nisi precedente vniuersali purgatione: ⁊ ideo valent ille pillule: quia euacuant materiam flegmaticam facientem spasmum vel paralysim. Similiter valent pillule cochie: hoc tamen esset melius si venter essz constipatus: q̄ clistere precederet: quod in capitulo precedenti dictum est: esset valde artificiale. Quare valet dieta: que valet in paralysi: causa est: quia fit ab eadem materia. ¶ Nota potus sit ydromel aqua ordei: ⁊ similia. ¶ Nota ante tale laxatiuum detur talis sirupus appropriatus in tremore. ℞. radicis achori libr. ß. zinziberis albi: nucis muscate. añ. ℥. i. mellis electi quart'. ij. fiat sirupus clarificatus vsq̄z ad lib. i. detur cum aqua decoctionis saluie. Recepta pillularum ꝯpetentiuz in tortura. ℞. pillularũ cochiaꝝ. ʒ. ij. pulpe colloquintide bdelij subtil'r puluer'. añ. ℈. ß. vel. ℈. i. si pa. sit fortis misce.

malaxando cum ydromelle facto cum aqua achori: ⁊ fiant pillule ad quantitatem ciceris: similiter valet sirupus dictus in capitulo de paralisi ⁊c.

¶ Egro preterea quotidie in mane ante q̄ȝ comedat sinapim cum sirupo acetoso gargarizare faciemus.

¶ Ponit curā per gargarismata: ⁊ dicit: ꝙ eger de mane gargarizet sinapim cum sirupo acetoso: ⁊ pōt poni in forma. ℞. sinapis q̄rtl. i. ⁊ ß. aceti al. quartl. ß. mellis electi quartl. ij. fiat decoctio clarificata ad lib. i. ⁊ quotidie sumat sex coclearia tepefacta ī vase in quo fit aqua calida ⁊ sumat vnū coclear post aliud: ⁊ fiat ante prādiū stomacho ieiuno: ⁊ ante cenā. ¶ Nota hic anteq̄ȝ cōpetat illō gargarisma due cōditiones requiruntur. primo ꝙ corpus euacuatū sit vniuersali euacuatione: q2 corpore existēte plectorico magis fieret attractio ad faciez q̄ȝ euacuatio etiā ꝙ trāsiuerit. iij. dies: q2 in ꝓ̄ncipio cū m̄ā est ī fluxu fieret maior fluxus. ¶ Nota per illa intelligit eis similia. ꝓ̄mo tale est qō est expertū. ℞. radicis achori q̄rtl. i. piretri. ʒ. ij. ⁊ ß. aceti. ʒ. i. mellis electi quartl. ij. fiat decoctio paruȝ clarificata ad lib. i. quia subtiliat ⁊ euacuat ⁊ fiat ablutio intus ⁊ extra.

¶ Et mittemus eū in domuȝ obscuram.

¶ Ostendit qualis debet esse mansio. ⁊ dicit: ꝙ dom⁹ sit obscura: causa est duplex. s. q2 ꝑ aspectū ad diuersas partes forte augmētarent torturaȝ: quia hoc frequēter accidit ex alio: q2 facies magl declinat ad vnā ꝑtē q̄ȝ ad aliā vt auctores dicunt. vel a parte sana sit vnū speculum de calibe: ⁊ vt ꝓpter aspectū ad partē cōtrariā rectificetur eius facies: ⁊ ideo dimittatur in domo vbi sit speculum. alia causa est: q2 virtus visiua est debilitata: ⁊ ideo debilitatur magis in claritate.

¶ Et precipiemus vt vnam nucem muscataȝ parte oris que torta est teneat.

¶ Ostendit qd sit tenendum in ore: ⁊ dicit: ꝙ nux muscata: ⁊ causa est: q2 est multū cōfortatiua neruoꝝ: silr rōne caliditatis hȝ subtiliare grossam m̄ām ⁊ rōne stipticitatis cōfortat mēbra. ¶ Nota ꝙ per illa intelligit virtutē habētia similē. ℞. radicis achori bñ mūdati q̄rtl. i. ⁊ ß. ȝȝ. al. ʒ. i. nucis muscate. ʒ. ij. puluerizāda puluerizent̄ ⁊ īfundant̄ in aqua saluie per duos dies ⁊ cōdiantur cum melle electo quartl. ß. fiant trocisci ponderātes. ʒ. i. ⁊ ß. ⁊ vnū istoꝝ teneat̄ in ore post alteꝝ: ⁊ si trāsgluteret̄ non eēt vis. imo vtile facta retētione prius est secretū.

¶ Naribus quoq̄ȝ tunc insufflabimus condisi vt sternutatio prouocetur.

¶ Ponit curaȝ per sternutationē: ⁊ dicit ꝙ īsuffletur cōdisi in naribus: ⁊ condisus est herba silr̄is spatule fetide. cā partis est eadē de gargarismate: q2 per sternutationē m̄ā cōiūcta torture oris expellitur: ⁊ possunt fieri sternutatoria superi⁹ dicta. Uel sic. ℞. succi auricule murl. ʒ. i. facta residētia opoponacis castorei puluerizatoꝝ. añ. ʒ. ß. misce: ⁊ inyciant̄ cū nascali. Item valet succus sicle: ſȝ magis appropriatus est succus auricule muris: imo dicit additio ꝙ multi fuerunt curati vno die cum sternutatione auricule muris.

¶ Spondiles quoq̄ȝ colli eius ⁊ faciez eius ⁊ frontem ex oleo costino inungere cōuenit.

¶ Ponit curā per inunctionē: ⁊ dicit: ꝙ spōdiles colli inungant̄ cū oleo costino. ¶ Nota cām q2 origo neruorū veniētium ad faciē est in superficie nuche in quibus est nocumētuȝ ꝓ̄ncipale in tortura: ⁊ q2 oleum etiā dȝ poni in origine neruoꝝ ꝑ Gal'. ȝ. de iuuamētis mēbroꝝ. ēt illō oleū est ꝯfortatiuuȝ neruoꝝ ⁊ ꝯsumptiuū m̄āe ⁊ alteratiuuȝ. ideo ⁊c. Nota per illud ītelligit similia: sicut tale vnguētum spāle in tortura. ℞. radicis achori q̄rtl. i. ⁊ ß. ȝȝ. al. nucis muscate. añ. ʒ. iij. olei costini. ʒ. iiij. vini al. ʒ. ij. ⁊ ß. pul. puluerizent̄ ⁊ bulliāt simul supra cineres calidos vsq̄ȝ ad cōsumptionē vini. colet̄ ⁊ colature addatur cere quartl. ß. sed fiat vnguētuȝ vel tale emplastruȝ. ℞. opoponacis q̄rtl. ij. radicis achori. ʒ. iij. ȝȝ. al. nucis mus. añ. ʒ. ij. terebētine. ℈. ij. puluerizāda puluerizent̄ liquefiant: misce oīa: ⁊ fiat massa ⁊ extēdat̄ supra alutā ⁊ pannuȝ de fustaneo vel bombace ⁊ applicet̄ spōdibilib⁹ superiorib⁹ colli. ¶ Nota ꝙ in hoc casu est error magnus: q2 anteq̄ȝ cōpetant resolutiua in tortura causata ex spasmo vel vnguēta vel emplastra ablutiones debēt precedere mollificātia: ⁊ hoc ponit Auic. ȝ. cañ. fen scđa. caplo proprio. causa est: q2 tortura causata ex spasmo de repletione eodeȝ modo curatur sicut a m̄ā multū grossa. modo in hoc cōpetit in ꝓ̄ncipio mollificatiuuȝ: vt in splene qñ est m̄ā multuȝ grossa cōiter facimus ⁊ male. q2 resoluit subtile: ⁊ residuū petrificat̄ nisi precedant mollificationes. Sed in tortura causata a paralisi nō est sic: quia m̄ā est aquosa: ⁊ tūc nō cōueniunt mollificatiua: imo resolutiua: mollificatiuuȝ cōpetens est tale. ℞. mucillaginis se. fenugreci se. lini. añ. ʒ. ij. butyri sine sale. ʒ. ß. assungie anatis. ʒ. i. olei amigđ. dul. ʒ. ij. olei de lilio q̄rtl. ß. cere modicū. liquefiēda liquefiāt. misce oīa: ⁊ fiat vnguētuȝ.

¶ Et est quottidie de anacardino vnius aurei pondus sumendum.

¶ Ponit curam per electuaria: ⁊ dicit ꝙ quotidie sumat de electuario anacardino aureum vnuȝ cum aqua decoctionis achori. Recepta posita ē supra. capitulo de paralisi: causa est: quia ꝓuocat sudores: quia consumit materiam: ⁊ est vltime virtutis: ⁊ talia nō cōueniunt nisi precedant alia: ⁊ ideo nō cōuenit nisi quādo talia deficiunt ⁊ electuarium potest cōpetere tale. ℞. nucis musca. ʒ. ij. ꝯserue achori quartl. ij. panis zuccari a lib. i. fiat electuarium ⁊ detur cum aqua decoctionis achori ⁊ facta purgatione vniuersali si detur loco eius quolibet mane de yera hermetis esset valde bonum: imo oēs auctores ponunt: ⁊ ponitur in. 5. cañ. ab Auicē.

¶ Et si passio hoc modo soluta non fuerit ad ventris solutionem ⁊ egri preseruationem redeundum est.

¶ Ponit curam quādo omnia alia deficiunt: ⁊ dicit ꝙ si passio hoc modo nō fuerit soluta ad ventris solutionem ⁊ egri preseruationem est redeunduȝ. preseruationē. supple cum bona dieta. causa est: quia quando egritudo nō est curata: est signum ꝙ adhuc aliquid remansit de materia precedenti: ⁊ ideo preseruandum est ne vlterius labatur: ⁊ lapsus curandus est.

¶ De tortura vero que non repente: sed paulatim accidit non loquimur. ipsa nāq̄ȝ non cōtingit nisi in frenesi pernitiosa morte iaȝ imminente ⁊ est ex siccitate.

¶ Excusat se de tortura ex inanitiōe: ⁊ dicit. ꝙ illa est incurabilis. dicit ꝙ de tortura vero que nō repēte: sed paulatine fit nō loq̄mur: q2 talis est īcurabilis: vt que cōtingit in frenesi pernitiosa morte iam iminēte ex siccitate: ⁊ de ista loq̄t̄ Hypo. ⁊ Gal'. ꝓ̄mo ꝓnosticoꝝ. cañ. illo. Si lumen effugerint ⁊c. Causa ꝑtis est: q2 spasmus de inanitione est mortalis: similiter tortura: eo ꝙ deficit virtus: quia est facta consumptio vltimata humiditatum radi

calium ⁊ caloris naturalis.

¶ De spasmo. Cap. X.

CIrca rubricam. nota ꝙ spasm⁹ est morbus officialis per quem cōtrahunt̄ nerui vel iaʒ sunt cōtracti versus originē.i.nuchā vel cerebruʒ ⁊ intelligo ꝙ est morbus officialis. ꝑncipal'r quādo est opilatio repletionalis: vt quando fit ab humiditate replēte: vel quādo fit ex opilatione attenuatoria vt spasm⁹ de inanitione: vt in ethica est opilatio attenuatoria: q2 partes arterie adinuicē vniunt̄ ꝓpter defectuʒ spirituū: ⁊ potest fieri ex mala cōplexione faciente opilationeʒ vel de sanguine vł de co.lʒ sit raro mala ꝯplexio ca. Si spasm⁹ de inanitione est mala ꝯplexio sicca. Et intelligo ꝙ sit mala ꝯplexio frigida ⁊ sicca. ⁊ ꝓpter hoc qđ dr̄ cōtrahunt̄: ītelligo in fieri cū quo est motus vel contracti sunt in facto eē cū quo est ges: ꝼʒ Gal.5.de morbo. ¶ Nota cause spasmi sunt.iij.s.ꝑmitiua: añs: ⁊ ꝯiuncta. Causa ꝑmitiua sunt res extrinsece nō nāles multiplicātes humorē replentē frigidū in corpore: qui pōt imbibi in ipsis neruis: q2 vtplurimū spasm⁹ de repletiōe ab isto humore causatur: vt cibi frigidi ⁊ carnes porcine: lac: offaꝝ multitudo: potus: magna crapula: somn⁹ superfluus ⁊ quies: ⁊ sic de alijs: ⁊ ad hec iuuāt res nāles: vt etas frigida: ꝯplexio frigida. nā in habētibus symbolū fortior. al'. facilior erit transitus. z⁰. de gnōne. Cā añs est humor imbibitus in neruis anteꝗ̄ faciat cōtractioneʒ neruoꝝ: vtplurimū humor flegmaticus: deīde melācolicus: deīde sanguineus: rarissime colericus. Causa cōiuncta sunt humores flegmatici viscosi grossi ībibiti in porositatib⁹ neruoꝝ causantes cōtractionē in ipsis neruis. Sed causa ꝑmitiua de ianitione sunt res nō naturales extrinsece cōsumētes humiditates corporis nostri: sicut cibi calidi: potus sicci ⁊ calidi: panis calidus vigilie superflue motus superflu⁹. Causa añs est mala cōplexio cōsumēs humiditates nostri corporis ⁊ neruoꝝ: sicut fe. ardētissima vt causon vel mala ꝯplexio ca. ⁊ sic. fundata in ipsis mēbris. Causa cōiuncta est maxima siccitas ītroducens actu in neruis cōtractionē: vt pʒ de corigia posita supra igneʒ. ¶ Nota ꝙ differētia ⁊ ꝯueniētia est īter spasmuʒ ⁊ singultū cuçeç epilepsiā ⁊ paralysim. cōueniētia est: q2 vtrobiꝗ̄ est cōtractio neruoꝝ. Sed spasmus differt ab epilepsia: q2 epilepsia est cōtractio neruoꝝ totius corporis: q2 mēbra oīa cōtrahunt̄: ⁊ ideo epilepticus cadit: cā est: q2 ibi est nocumētum cerebri: ⁊ in origine neruoꝝ: ſʒ in spasmo nō est ita cōtractio oīum mēbroꝝ: īmo vnius mēbri vł pluriū: ⁊ nō venit ex nocumēto cerebri: sed nuche ꝼm ꝙ fit cōtractio in alia ⁊ in alia pte: vt si fiat ī spōdilibus colli a ꝗbus oriunt̄ nerui q vadūt ad manus cōtrahunt̄: sed in spōdilibus īferiorib⁹ cōtrahunt̄ pedes: ⁊ ita est cōtractio mēbroꝝ desiccatoꝝ ⁊ nō est nocumētū in cerebro. Scđo differūt: q2 in epilepsia ꝗ̄uis sit cōtractio: sicut in spasmo: postea tñ fit dilatatio postꝗ̄ mā est consumpta vel resoluta que faciebat opilationem: sicut vapor vētosus: sed in spasmo nō fit dilatatio: sed curuantur nisi curet̄. Differt a singultu in duob⁹. ꝑmo ꝗ̄uis fiat in singultu cōtractio: quia est passio stomachi: fit etiā dilatatio quādo mā faciens expulsa est. secūdo quia singultus est passio lacertoꝝ orificij stomachi. Sed spasm⁹ est passio neruoruʒ. Differt a paralisi ꝑmo q2 in paralisi membruʒ dilatatur ⁊ augmētatur in lōguʒ. causa est: q2 fit a mā aquosa que habʒ extēdere mēbruʒ in longuʒ: vt patʒ de corigia madefacta in aqua que potest in longuʒ augmētari: sed in spasmo fit augmētatio in latum. Sed in spasmo de inanitione fit diminutio ꝼm longuʒ ⁊ latū. causa est: q2 in spasmo de repletione augmētatur mēbꝝ in latuʒ: q2 mā eius est grossa ⁊ viscosa: ⁊ q2 grossa nō extendit membra: sed augmētat in latū replēdo porositates mēbroꝝ: ideo nō augmētat in lōgū. Sed Auerroys reddit aliam causaʒ. secūdo colligʒ. ⁊ dicit: ꝙ ex illa mā causatur vētositas: ⁊ ideo causat extensionē ꝼm latum: Differt spasmus a tethano: q2 tethanus est egritudo officialis habēs virtutē motiuam a neruoꝝ cōtractione de quoꝝ aptitudine est vt cōtrahat̄ ꝓpter nocumentuʒ in lacertis ⁊ neruis: sed spasm⁹ est egritudo qua mouentur lacerti ad sua ꝑncipia ⁊ īobediētes sunt in dilatatione. scđo differūt q2 tethanus ꝓprie est quādo lacerti anteriores ⁊ posteriores cōtrahuntur ⁊ mēbruʒ stat extēsuʒ sed spasmus dicit̄ quādo cōprehendunt̄. al'. cōtrahunt̄ ad vnā partē tm̄. ꝯueniunt tñ q2 fiunt ex eisdem causis. Differūt spasmus tethanus ⁊ cuçeç: q2 cuçeç fit a vētositate grossa dilatāte neruos ⁊ lacertos. Sed tethanus ⁊ spasm⁹ fiunt a mā humorali. Secūdo differunt: quia cuçeç nō est nisi spasmus particularis: q2 nō fit nisi in oculo aut palpebra: ⁊ talis appellat̄ grāphus: tamē solet cuzeç seu aliuzen sumi ꝓut idē est qđ spasmus vel tethan⁹. ¶ Notandū ꝙ ī spasmo possumus ꝯsiderare malū motum ꝯctiuū: ⁊ sic est accidens morbi. vel figurā q̄ sequit̄ ex tali opilatiōe: ⁊ sic est egritudo ꝼʒ diuersos respectus. ¶ Nota ꝙ spasm⁹ de repletiōe magis accidit in pueris ꝗ̄ alteri etati. cā est multitudo humoꝝ existētiuʒ in eis: q2 creati in vltio limositatis scđo de cōplexionib⁹. Alia cā est: q2 nerui ī illis sūt molles. iō de facili accipiūt māʒ ab alijs mēbris: q2 sūt in ꝑmis. in senib⁹ vero duri ⁊ sicci ⁊ tēperati. Tertia cā ē īmoderatio diete sui regimis: q2 sūt dati gulositati ⁊ luxurie ꝼm. H. iij. ꝓnosticorum.

Um aliquod membrum alicuius cōtrahitur ⁊ ad suam redit originē aut plura ex membris sic disponunt̄ ipsa spasmata esse ꝓnunciabimus.

¶ In hoc caplo ponit signa spasmi. ⁊ dicit: ꝙ cū aliquod mēbruʒ cōtrahitur ⁊ ad suam originem redit aut plura ex mēbris sic disponuntur ipsa spasmata esse pronunciamus. Et ex hoc habetur diffinitio spasmi: quia spasm⁹ ē contractio neruoruʒ versus suam originem. ¶ Nota q̄re in spasmo est contractio: fit enim propter materiam grossam contentam in neruis que dilatat ipsos ꝼm latū ⁊ abbreuiatur scđm longum. ergo ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ signa spasmi de repletione sunt: quia talis aduenit subito ⁊ apparent signa repletionis. Sed signa spasmi de inanitione sunt quia fit paulatine ⁊ successiue per materiaʒ euacuatam per medicinam vel per se: ⁊ sic de alijs. Nota ꝙ quedam sunt signa spasmi ꝓnostica: vt tremor membri diminutio motus eius. ista denotant spasmuʒ futurum. signa demonstratiua ponuntur in littera. Signa salutis sunt recuperatio motus ⁊ dilatatio membri. Signa incurabilitatis siue mortis sunt demacratio membri: et mutatio coloris eius: quia signum est ꝙ remedia nō ꝓficiunt si deterioratur membrum.

¶ Spasmus autē subito aut paulatine īuadit.

¶ Ponit diuisionem spasmi: ⁊ dicit. omnis spasmus qui fit aut fit subito aut fit paulatine. ¶ Nota ꝙ spasmus dupliciter diuiditur. Uno modo penes figuram membri: ⁊ sunt tres species spasmi. Una est species spasmi in qua nerui cōtrahuntur versus partē domesticam: ⁊ hoc qñ nocumētuʒ est in parte anteriori cerebri ⁊ in neruis ꝓcedētibus ab eo ⁊ vocat̄ antostonus. Scđa spēs est in qua ꝯtrahūtur versus partē siluestrē seu versus partem

exteriorē ⁊ vocat̃ ꝓtoston᷒. Tertia spēs est in qua ꝯtra/
buntur v̄sus vtrāq̃ʒ partē: ⁊ ista est spēs que vocat̃ tetha
nus: q̄si totuʒ corpus tenēs: ⁊ illa est deterior alijs: qꝛ to/
tum tenet ⁊ mēbruʒ stat rectū: ⁊ propter hoc auctores fa
ciunt distincta capitula de cura spasmi ⁊ tethani: qꝛ diffi
cilior est cura in tethano q̃ʒ in alia spē spasmi. Alio mo/
do diuiditur spasmus penes eius causaʒ ⁊ materiā: ⁊ sic
sunt tres spēs spasmi: p̄ma est de repletione: sicut ex hu/
moribus imbibitis in porositatibus mēbroꝝ: ⁊ hoc ali/
quādo per totū neruuʒ ⁊ aliquando in vna parte eius: ⁊
vtplurimū hoc fit a materia flegmatica: q̃uis possit fie/
ri a sanguine melācolia vl' co. tamē raro: ꝓpter hoc raſ.
⁊ alij auctores nō faciunt mentionē nisi de cura spasmi
causati ex repletione flegmatica: qꝛ talis vtplurimuʒ fit
Alio modo fit ex inanitiōe: quia causatur ex cōsumptio/
ne humiditatū subtiliū: ratione cuius ꝯsumptionis ner/
ui de necessitate ꝯtrahuntur: ⁊ ita paulatine causatur: qꝛ
cōsumptio fit paulatine. Alter est spasmus q ꝓportiona/
tur istis duob᷒ qui causat̃ ex rebus subito inducētib᷒ no
cumentū in neruis: ⁊ q̃uis tales res sint multe in gene/
rali: tamē sunt quatuor in spāli. Prima fortis frigiditas
obuians neruis: ⁊ ille spasmus reducitur ad spasmuʒ de
inanitione. ⁊ causa est: qꝛ frigiditas intensa cōdensat hu
miditatē neruoꝝ: ⁊ humiditas ꝯdensata minor est q̃ʒ ra
rificata: qꝛ cōdensando ⁊ cōprimēdo aliquid fluit. Aliq
dicūt ꝙ reducitur ad spasmū de repletione: qꝛ augetur
humiditas: īmo dico ꝙ īcipit diminui: qꝛ aliqd compri/
mendo pōt effluere ⁊ exire de humiditate nerui: iō re/
ducit̃ ad spasmū de īanitiōe: nō ꝙ spasm᷒ est de īanitiōe:
sʒ reducit̃: qꝛ minorat̃ mā̃ ⁊ hūiditas nerui. Scđa cā est
dolor: qꝛ in dolore virtutis ꝑcipiētis suū nocumētū con/
trahuntur nerui: ⁊ talis per se reducitur ad spasmum de
inanitione: sed per accidēs ad spasmum de repletione. ⁊
causa est. qꝛ dum nerui cōtrahūtur ⁊ sentiunt suuʒ nocu
mentū aliquid effluit de humiditate neruoꝝ: sʒ postea
qꝛ ad locū dolorosum fluūt humores: ideo ibi humores
imbibūtur in neruis: ⁊ sic spasmus fit. Sed aliqui dicūt
ꝙ reducitur per se ad spasmū de repletiōe: qꝛ de rōne cō
densationis plus iste humiditates imbibuntur. Tertia
cā possunt esse vermes mordicātes orificiū stomachi ī/
ducentes nocumētū: ⁊ tunc virt᷒ sensitiua sentiēs suū no
cumentū fugit: ⁊ cōtrahitur sicut est d . homine qui vult
saltare vnit se fortius: vt possit saltare: sic in ꝓposito: cuʒ
natura sentit nocumētum in neruis causatū a vermib᷒:
tunc cerebruʒ: qđ est origo neruoꝝ: ꝯtrahitur ⁊ cōstrigit
se: vt melius possit expellere reʒ ꝯtrariā: ⁊ ille reducitur
ad spasmū de inanitione: vnde nō est ꝓprie de inanitio/
ne: sed qꝛ ratiōe cōtractionis aliquid premitur de humi
ditate neruoꝝ. Quarta causa est morsus venenosi anīa/
lis: qꝛ illa humiditas venenosa imbibitur in neruis: ⁊ sic
reducitur ad spasmum de repletione: qꝛ īducit ibi nocu/
mentū: ad qđ seq̄tur ꝯtractio neruoꝝ. qꝛ vtplurimū oīs
spasmus: vel est de inanitione vel de repletiōe: iō ponit
curaʒ illoꝝ ⁊ nō alioꝝ: qꝛ in alijs spēbus spasmi sufficit
remouere causam: sicut in spasmo causato a frigiditate:
sufficit calefactio neruoꝝ cū vnguētis calidis. si ex cali/
do cū vnguētis frigidis: si a vermibus sufficit interfice/
re vermes. si ex morsu reptiliū tyriaca sufficit vel mitri
datū vel appositio ani ipsius galli deplumati vel vēto/
sa vel scabiosa conquassata cuʒ vitello oui: ⁊ valʒ a tota
ꝓprietate: si ex dolore sufficit remouere dolorez.

Spasmo autem subito euenienti eadeʒ pre/
paranda est cura quam in paralysi cōferre di/
ximus. In eo tamen fricatiōe manuuʒ ⁊ inun
ctione ex oleo costino plus vtimur.

Ponit curaʒ spasmi de repletione: ⁊ dicit ꝙ in spasmo
subito veniēte eadem est cura: sicut in paralisi: tñ magis
competit hic fricatio manuū ⁊ iunctio cuʒ oleo costino.

Nota ꝙ spasmus causatus a dolore reducit̃ ad spas/
mū de repletione: ⁊ ideo ponēda est cura hui᷒ sicut spas/
mi de repletiōe: ⁊ remouere dolorē ⁊ dolor sic remouet̃
℞. medulle panis de frumēto īfuse ī lacte vaccino p. ij.
horas lib. ß. vel q̄rt̄l. i. ƀm ꝙ est expediens vitella ouoꝝ
recētiuʒ. v. numero īfusa per. ij. horas vel. iij. in oleo roſ.
olei roſ. ℥. ij. lactis vaccini q̄rt̄l. ß. ad īcorporādū cōquas/
sanda cōquassent̃ ⁊ misceant̃ oīa: ⁊ fiat emplm̄ ⁊ ponat̃
supra locū doloris tepidū. Uel sic. ℞. medulle panis ca/
lidi de frumento īfuse in vino lib. ß. ꝯp̄mat̃ fortiter ⁊ su
pra locū dolētē ponat̃. Uel sic. ℞. olei roſ. q̄rt̄l. ß. aq̄ ro.
lib. ß. vitella ouoꝝ recētiuʒ fortiter agitatoꝝ. v. misce. ⁊
stupe canabine īfuse in p̄dictis cōpresse supra locū dolo
rosum ponātur ⁊ ista valēt: dum tñ dolor nō ꝓueniat ex
punctura: verū ƀm Hali. 3. tegni. si sit pūctura: tūc valet
oleū de euforbio calidū in loco doloroso positū seu infu
sum ⁊ spāl'r in corpore frigido: ⁊ desuper ponat̃ sacculus
de furfure vel emplm̄ de opoponaco vel modico eufor/
bio vel castoreo vl' piretro ⁊ superius habita est recepta
illoꝝ. Nota ꝙ spasm᷒ de repletione: ⁊ paralisis cōue/
niunt ⁊ differunt in cura: cōueniunt quātum ad illa que
applicātur ab ītra: qꝛ idē est medicamē digestiuū ⁊ laxa
tiuuʒ: qꝛ medicine digerētes flegma vtrobiq̃ʒ ꝯpetūt vt
plurimū: ⁊ ideo sunt dicte. Secūdo cōueniunt in dieta:
vtriusq̃ʒ debʒ vergere ad caliditatē ⁊ humiditatē: sʒ dif
ferunt quātū ad illa que extra applicātur: qꝛ in paralisi
cōpetunt resolutiua ⁊ neruos cōfortātia. causa est. quia
eius mā̃ est aquosa ⁊ humida. Sed in spasmo p̄mo cōpe
tunt mollificātia: qꝛ mā̃ est grossa ⁊ viscosa: ⁊ postea reso
lutiua: qꝛ si prius ponerent̃ resolutiua q̃ʒ mollificatiua:
qꝛ mā̃ est grossa ⁊ viscosa resolueret̃ subtile remanente
grosso lapidificato: ⁊ ꝓpter hoc anteq̃ʒ applicent̃ alia q̄.
applicant̃ in paralisi prius p̄cedūt mollificatiua cū bal
⁊ emplastro mollificatiuo. vel vnguētū tale. ℞. mucilla
ginis se. fenugreci: se. lini. añ. ʒ. ij. butyri sine sale assūgie
anatis. añ. ℥. ß. olei sisamini olei amigđ. dul. añ. quart̄l. ß.
olei de lilio. ℥. i. cere modicū. liquefiēda liquefiāt: misce
oīa: ⁊ fiat vnguētū resolutiuū dictū in cura palisis: ita ꝙ
vtatur illo vnguēto mollificatiuo p. ij. dies: ⁊ post alios
duos dies vtatur resolutiuo: ⁊ ita vadat continuando:
qꝛ mā̃ est nimis grossa. Emplʒ v̄o resolutiuū ꝯpetēs est
tale. ℞. emplastri ceronei q̄rt̄l. ß. ƀm quantitatē mēbri:
multū. n. valʒ mollificat duritieʒ splenis malaxet̃ cum
oleo sisamio ⁊ extēdat̃ supra alutā: ⁊ postea administre/
tur supra originē neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ: sʒ ablutio ꝯpetens
sit talis. ℞. se. fenugreci lini aneti. añ. q̄rt̄l. i. summitatū
malue ⁊ bismalue brāce vrsine. añ. M. i. ꝯquassent̃ for/
titer: ⁊ bulliāt in q̄ttuor lib. aq̄ vsq̃ʒquo redeat ad. ij. lib.
⁊ colet̃. cū colatura fiat mēbri ablutio dicta in palisi ⁊c̄.
de balneo. p̄mo mollificādo. scđo resoluēdo. Ad idē va/
let hoc qđ est secretū resolutiuū. ℞. se. aneti conquassati
lib. iiij. caniculū vnū vulpis euisceratum bulliāt in suf/
ficienti aqua pro bal. vsq̃ʒ ad ossium separationem ⁊ in
illa aqua abluatur pa. vel cū aqua illa membra spasma/
ta abluantur: ⁊ si nō curetur redeundum est ad curam ⁊
tene bene in tua mente illud balneū quoniam vtile est.

Nota causaʒ dicti quare est eadem cura: quia fiunt de
eadem materia: sed quare in spasmo magis fiunt frica/
tiones ⁊ alia: quia in spasmo materia est grossa magis: et
ideo vt resolutio fiat per fricationes ⁊ inunctiones ⁊ in/
ter omnes inunctiones que valent sunt tria. scilicʒ assu/

gia vulpis: et ideo valet pellis vulpis supra membrum spasmatuz τ assungia vulturis τ assungia vrsi quarta assungia leonis ꝓuocat fe. in spasmo.

¶ Spasmus vero qui non repente: sed suauiter accidit post febrem aut post multam ventris solutionem: aut multum vomitũ aut sanguinis fluxum malus est τ vix curabilis.

¶ Ponit curaz spasmi de inanitione: τ diuiditur in duas. Primo ostendit qualiter se habet quantum ad curam. Secũdo prosequitur ponendo curaz. secũda ibi. (Quicquid de primo:) dicit ꝙ spasmus qui paulatine accidit post fe. aut multam ventris solutionem aut multum vomitũ aut multũ fluxũ sanguis nariuz malus est τ incurabilis: idem. 2º. affori smorũ. ¶ Nota ꝙ fe. contingens in spasmo est duplex. quedam est consumens: vt quãdo calor preter naturã dominatur illi: ita ꝙ substantiales humores consumit corporis; vt in causone τ de tali loquitᷣ hic Raſ. τ venit paulatine. Alia est fe. dissoluẽs: vt quãdo calor nostri corporis habet solum dominiũ supra humores. dissoluẽdo nõ consumendo: vt spasmus accidẽs pueris post ipsam fe. venit subito: τ est de repletione: patet quia calor solum dissoluit: τ hoc raro cõtingit: sed vtplurimuz post fe. est spasmus de inanitione. ¶ Nota ꝙ spasmus de inanitione potest dupliciter ꝯsiderari. Uno modo quantum ad sui principium: τ sic spasmus de inanitione est curabilis: quia adhuc virtus parum est debilitata; sicut in prima specie ethice. Alio modo potest sumi quantum ad sui complemẽtum; τ sic est incurabilis: quia virtus est multũ debilis ꝓpter cõsumptionem humiditatuz radicalium τ resolutionem spirituum a quibus mediantibus operatur virtus: sicut est in tertia specie ethice: τ sic loquitur hic Raſ. sed qñ est in principio potest curari cum ocio somno dieta resumptiua.

¶ Quicquid tamen accidit ei mederi incipiemus. Egro nãqz ordei aquam τ iura vnctuosa τ mollia ministrabimus.

¶ Ponit curam per nutriẽtia spasmi de inanitione quãdo est curabilis: τ diuiditur in quinqꝫ: primo ponit curã per potum aque ordei τ vnctuosa. secũdo per balneum. tertio per inunctiones. quarto iterum per balneum. quinto per dietam. secũda ibi. (Et in aquam.) tertia ibi. (Et inungemus.) quarta ibi. (De vino.) Et dicit ꝙ quicqd accidit posito ꝙ sit incurabilis: vitam tamen prolõgare possumus ministrãdo ei aquam ordei τ iura vnctuosa τ mollia. ¶ Nota ꝙ ad nutrimẽtum conueniẽs spasmo de inanitiõe quinqꝫ cõditiones requiruntur. Primo ꝙ sit facilis digestionis: quia virtus est debilis. Secundo ꝙ sit facilis penetrationis: quia vie stricte τ esset opilatio attenuatoria. Tertio ꝙ sit multi nutrimẽti: quia magna est deperditio. Quarto ꝙ sit alteratiuum tale nutrimentuz: quia in membro est magna siccitas. Quinto ꝙ sit consolidatiuũ vt multũ adhereat membro: τ ideo competit aqua ordei τ si in ea decoquatur cancer fluuialis vel testudines est mirabile nutrimentum: similiter aqua carnis: quia faciliter digeritur. ¶ Nota ꝙ lꝫ sint quattuor liquores multum humidi qui possunt in cura spasmi de inanitione competere: ĩter alia sunt quattuor specialia. Unuz est oua sorbilia. et causa est: quia facilis digestionis τ facilis penetrationis propter subtilitatez substãtie eorũ: τ multi etiaz nutrimẽti. primo totum qđ ĩest eis in substãtiaz corporis ꝯuertitᷣ. Secũdus liquor est vinũ multũ limphatuz: qꝛ est facilis digestionis: imo dicit Auerroys quito colliget. ꝙ absqꝫ digestione trãsit in mẽbra τ ꝯuertitur in spiritus: τ ꝓpter hoc magis competit in sincopi qꝫ aliqd aliud. τ est facilis penetrationis qꝛ in subtili substãtia fundatur: τ est multi iuuamẽti. alᷓ. nutrimẽti; qꝛ illud in substãtiaz mẽbri. τ spiritus cõuertitur τ alterat ratiõe aque sibi admixte. Terti⁹ liquor ẽ aqua carnis que cõiter fit sic. ℞. vnaz bonam gallinaz τ pinguẽ τ frustatiz ponatur in olla τ claudatur foramen τ remoueatur tota pĩguedo cũ pelle: qꝛ aliter essꝫ nimis vnctuosa τ coquatᷣ fortissime in cacabo pleno aqua: aliter fit quãdo est magna debilitas. addatᷣ τ capiatur alia gallina bene pĩguis τ lardetur cũ pĩguedine porci recentis: τ liquor qui ĩde exit est sũme vtilitatis: τ si nõ possit haberi extrahatᷣ cũ torculari apothecarioꝝ: τ si misceatur talis liquor cuꝫ aqua carnis multuꝫ cõfortat: τ aliqñ idem põt fieri de mũtone: qñ est absqꝫ fe. neqꝫ calidus: τ est quart⁹ modus. Uel aliter. ℞. quatuor medullas pãnuꝫ alboꝝ cũ carne vnius boni caponis per diẽ in vino tẽperati τ totũ simul cõquassetᷣ τ ponatᷣ in vase vitreo: τ aliqñ adduntᷣ duo vel tria vitella ouoꝝ: τ illud qđ distillatur est aqua carnis τ prima vocatᷣ preciosior. Quart⁹ liquor q cõpetit est lac: τ maxĩe mulieris: τ post asine vł capre. Quare valꝫ lac: qꝛ multũ nutrit ꝓpter silꝛitudinẽ quã habꝫ cũ substãtia mẽbroꝝ: τ dicit Auerroys. 2. colliget. ꝙ alterat qꝛ ad frigiditatez declinat: τ est ꝯsolidatiuuꝫ ratiõe serositatis τ facilꝛ digeritur ꝑꝑ subtilẽ subaꝫ τ cito trãsit: τ dꝫ sumi ĩmediate cũ a mamilla extrahitur τ de facili corrumpitur: τ si essꝫ fluxus ponitur ibi lapis ignitus vel calibs ignita. ex istis patet qđ intelligit Rasis per rara mollia.

¶ Et in aquam dulcem tepidam ipsum mittemus: τ iungemus ex oleo vio. tepido τ oleo de seminibus cucurbite: τ precipue neruorũ radices in quib⁹ spasmus existit. In tina quoqꝫ diu moretur τ ex oleo viol. inungatur.

¶ Ponit curaz per bal. τ vnctiones: τ dicit ꝙ talis dꝫ poni in aqua tepida: τ inungi oleo viol. tepido: τ oleo de seminib⁹ cucurbite: τ spãliter radix neruoꝝ τ spina dorsi τ in tina diu moretᷣ: τ iungatᷣ cũ oleo viol. ¶ Nota tria ꝓmo ꝙ duplex est cã q̃re valꝫ balneũ aque tepide. Una est: qꝛ q̃uis aqua tepida nõ humectet spasmaticos ĩ via nutritiõis: tñ in via irrorationis: τ ꝓhibet actionez caloris preter nãm in humido radicali. Alia cã est qꝛ dilatat mẽbra rõne cui⁹ meli⁹ trãsit nutrimentũ ad mẽbra. q̃re dꝫ ĩungi cũ oleis pꝫ: qꝛ ĩfrigidãt τ humectant: τ ita remouent malã ꝯplexionẽ frigidaꝫ τ siccam. ¶ Nota scđo ꝙ loco balnei aque tepide pñt ꝯpetere alia: τ ĩter alia sunt tria bal. aque dul. Primũ est aq̃ in qua sint bullite herbe frigide τ humide: vt sunt viol. nenufa. folia salicꝭ τc̃. 2m bal. est appropriatũ balneũ lactis: qꝛ sicut valꝫ ab intra: ita valꝫ ab extra: τ illud est mirabile. Tertiũ bal. est olei cõis; τ est meli⁹ alys: qꝛ magis ꝯfortat: sꝫ valde cauẽdũ est a multa caliditate olei: silꝛr q̃uis olea posita a rasi ꝯpetãt: silꝛr fere silꝛia ꝯpetunt: vñ loco istoꝝ oleoꝝ põt fieri tale vnguẽtũ cũ quo tota spina dorsi dꝫ ĩungi. ℞. assungie galline assungie anatꝭ medulle vituli. añ. ℥. ß. mucillaginis se. lini: mucillaginis dragagãti gũmi arab. añ. ℥. i. vł. ℥. ij. olei viol. olei nenufa. olei de salicib⁹. añ. q̃rt. ß. cere al. qđ sufficit liquefienda liquefiant misce oĩa τ fiat vnguẽtũ τ iungatur spina dorsi.

¶ De vino bibat patiens parum: quod tamen multum habeat aque admixtionem τ cibis nutriatur humidis.

¶ Ponit curam per vinum: τ dicit ꝙ de vino parum po-

tet: ⁊ illud sit multum limphatum ⁊ nutriatur nutrimētis humidis. ¶ Nota causam quare valet vinum: quia confortat ⁊ alterat: et cito transit: et debet multum limphari: quia magis humectat et debet pausare bene post commixtionem aque ⁊ debet fieri cum aqua calida: vt melius fugiat calorez vini: vel potest fundi in eum tosta panis calida: quia caliditas accidentalis fugat virtutez vini ⁊ remanet aquositas.

¶ De epilepsia. Cap. XI.

Circa rubricam. nota quattuor. que sunt notanda. primo ꝙ epilepsia potest vocari qnqꝫ modis. s. morbus caducus a casu qui fit in paroxismo. Secundo vocatur peditio ab immoderato motu pedis in paroxismo. Tertio vocatur yeranoxion a yera ꝙ est sacruz. ⁊ noxion qđ est nocens: quasi morbus nocēs sacris partibus. s. cerebro. Quarto modo dicitur cōmensalis vel conuiualis: quia multotiens venit in conuiuys plusqꝫ in alys locis propter saltus et tinnitus que fiunt in talibus: quia tunc materia mala incitatur: ⁊ ab illa fumi mali eleuantur et inde fit paroxismus. Quinto modo dicitur epilesia quasi ledēs partem superiorez ⁊ specialiter caput: ⁊ dicitur ab epi qđ est supra ⁊ lesis lesio. ¶ Nota secundo ꝙ epilepsia sic diffinitur ab Auicen. tertio cano. fen prima. capitulo de epilepsia. epilepsia est opilatio prohibens membra animata a sensu ⁊ motu ⁊ erectione non integra: ⁊ intelligo sic. ꝙ sit egritudo officialis: quia opilat meatus cerebri: qꝫuis nō ex toto: sicut in apoplexia: ⁊ propter hoc prohibet membra animata a motu ⁊ sensu ⁊ erectione: quia non est perfecta: et totalis opilatio: sicut in apoplexia: qꝫuis vocetur morbus complexionalis ratione male complexionis frigide ⁊ humide cerebri: tamen principaliter est morb⁹ officialis: quia in eo est opilatio. ¶ Nota tertio ꝙ epilepsia est duplex: quedam est veniens a causa priuata: vt a materia existente in cerebro: alia a mā cōicata: vt a mā existente in alio mēbro a cerebro: ⁊ signū distinctiuū est quando venit a cerebro non presentitur paroxismus: ⁊ est cum dolore ⁊ grauitate capitis ⁊ perturbatione sensuum: ⁊ quando ab alio membro venit tunc est nocumentum in illo membro a quo prouenit: vt si veniat a stomacho nausea ⁊ vomitus. si ab ītestinis est dolor in eis: ⁊ egerunt ⁊ assellant. Si a matrice vt prouenit ratione retētionis mēstrui: aut spermatis: vt in viduis. si a vesica tunc est dolor in vesica: ⁊ in ista nō tantum est nocumentum: quia paroxismus sentitur. ¶ Nota quarto causas epilepsie que sunt tres. s. primitiua: vt res extrinsece multiplicantes malos humores specialiter flegmaticos: vt cibi multum frigidi ⁊ humidi. crapula. aer multum humidus: quies superflua vel res incitantes illos humores: vt venti specialiter australes ⁊ male suffumigatiōes: vt fumus ligni mali calidi ⁊ fumus myrrhe thuris ⁊ similia ad hec iuuat dispositio existens in talibus corporibus: vt multa humiditas flegmatica: sicut in pueris. Secunda causa epilepsie est causa antecedēs. specialiter materia flegmatica mala ⁊ horribilis qualitatis: sed tamen vtplurimum est flegmatica: ⁊ aliquando sanguinea raro colerica rarissime melācolica: ⁊ ꝙ talis materia sit venenosa patz tertio de interioribus. vbi Galieñ. recitat ꝙ in cerebro epilepticoruz inuenitur humiditas fetida aquosa ⁊ male qualitatis: quia quemadmodum sunt alique medicine cōfortantes membra p̄ncipalia a tota proprietate: ita sunt alique male materie nascentes a tota proprietate in membris principalibus. Tertia causa est cōiuncta: ⁊ est humor vel vapor malus inducens nocumentum in origine neruoruz ⁊ corrugās neruos: ⁊ ita causatur spasmus in neruis: ⁊ cadunt: ⁊ ꝙ ille vapor sit causa immediata vult Rasis ibi. ¶ Sed signum distinctiuum humorum peccantiū est: quia si humor flegmaticus est in causa: tunc spuma oris est multū alba ⁊ viscosa: ⁊ si est naturaliter flegmaticus: ⁊ facies sit multum pallida ⁊ plumbea: ⁊ teneat malum regimen: ⁊ vtatur cibis ⁊ potib⁹ flegmaticis: omnia illa sunt signa ꝙ humor flegmaticus est in causa. Signuz ꝙ epilepsia est de sanguine est vt pa. sit rubeus in facie: ⁊ spuma vergens ad rubedinem ⁊ regimen est multiplicatiuum sanguinis: ⁊ huiusmodi epilepsia venit in vere ⁊ si pa. naturaliter fuerit sanguineus erit certius signum sanguinis Signum ꝙ venit a melancolia est cum spuma est liuida vergens ad nigredinem: ⁊ est modica in quantitate propter siccitatem ⁊ color faciei fuscus vel quasi niger: ⁊ tenet regimen generatiuuz melancolie: ⁊ veniat in autumno: ⁊ sit pa. notabiliter melancolicus. Sed signum distinctiuum ꝙ est de co. est spuma citrina ⁊ regimen colere multiplicatiuum: ⁊ sit colericus naturaliter ⁊ iuuenis. ⁊ ꝙ veniat in estate ⁊ certius signum ꝙ sit iuuenis. Ras autez solum ponit curam quādo venit a flegmate.

Cum aliquis cadit in terraz ⁊ torquetur ⁊ commouetur ⁊ intellectū amittit: dicimus ipsum epilepticum fore. Or si spuma exit per os aut se commingit aut sperma egreditur aut egestio: passio tunc est grauior ⁊ vehementior.

¶ Ponit curam epilepsie: ⁊ diuiditur in tres. Primo ponit signa. Secundo ostendit per signa quando epilepsia est difficilis curationis. Tertio ponit curam. Primo dicit: si aliquis cadit in terram: ⁊ torqueatur ⁊ mouetur. ⁊ amittit intellectum illum dicimus epilepticuz: ⁊ subdit ꝙ si contingat ꝙ pēr os exeat spuma vel se comminxerit: vel egerit tunc est passio deterior. ¶ Nota ꝙ quedā sunt signa pronostica: vt scotomia vertigo incubus viriditas venarum que sunt sub lingua: quia in illis venis existit humiditas illa venenosa declinans ad viriditatem. Alia sunt signa demonstratiua que ponuntur in littera: ⁊ sunt duplicia: quedam sunt signa salutis: vt quando paroxismus p̄mo sentit̄ leuiter ⁊ paꝝ durauerit ⁊ veniat a malo regimine ⁊ in prima etate: ⁊ ꝙ veniat infra xv. annum ꝙ si veniat post. xv. annum non curatur. causam dat Galieñ. 5. afforismorum. epilepsie autem iuuentutis. z. afforismorū. epilepticorum iuuenibus: vbi dicit ꝙ materia epilepsie est frigida ⁊ humida: et mutetur in calidam: ⁊ sic curatus est: ⁊ ideo si veniat post. xv. annuz signum est contra conuenientiam particularium: eo ꝙ sit a causa forti: ideo non curatur. Signum incurabilitatis epilepsie est quando non presentitur paroxismus et quando multum durauerit: et quando venerit a principio generationis: vt quādo venit pueris conceptis tempore menstrui: et quando venerit post. xv. annum: quia tunc non potest corrigi per alias etates ⁊ vere nisi veniat ab alio membro qꝫ a cerebro raro aut nūqꝫ potest curari in quacūqꝫ etate sit. ¶ Nota quare pa. cadit: causa est duplex. Una est prohibitio spirituum venientiuz ad membra: eo ꝙ libere non possunt transire ad alia: ita ꝙ virtus cadit: quia non habet instrumentum cū quo operatur. Alia causa est materia mala veniens ad membra remota ratione cuius virtus fugit et dimittit mēbra:: iđ cadit. Quare torquetur: ratione nocumēti subito superuenīetis. Quare commotionez patitur: ⁊ angustiam: ra

tione fortis nocumēti quod inducitur ex mala materia ⁊ venenosa: ratione cuius virtutes non possunt exercere suas operationes. Quare si spumam vel egestionē vel sperma emiserit deterius est. causa est: quia talis euacuatio nō venit nisi via sinthomatis ratione malitiei materie. ⁊ venit a natura irregulariter operante: quia natura grauata nititur expellere malam materiam: ideo se cōiungit ⁊ cōstringit: ⁊ propter hoc quādo non spumat est bonum signū: qꝛ significat ꝙ materia non est multa.

¶ Si autem eger ante accessionem sentit quasi aliquod ex aliquo suorum membrorum eleuari ⁊ ascendendo caput petere: ⁊ deinde sincopizat̄ ⁊ cadit: tunc oportet in hora qua sentit illud anteq̄ȝ illud accidat membrum qđ prediximus a quo procedit fortiter ligare. probibebit nāq̄ȝ hoc accessionem venire.

¶ Ponit curam epilepsie. ⁊ primo quando venit a coniuncta causa. secundo quando venit a causa primitiua. ⁊ dicit: ꝙ si contingat ꝙ eger ante accessionem sentiat vapores eleuari ab aliquo mēbro ⁊ ascēdāt ad caput. ⁊ īde cito sincopizat ⁊ cadit anteq̄ȝ vapor ascendat: tunc membrū a quo ꝓuenit vapor dȝ fortiter ligari: qꝛ talis ligatura probibet ascensum vaporum ad caput. ¶ Nota duo. primo ꝙ illa ligatura de qua hic loquit̄ rasis potest fieri in duobus locis. in vno loco vt modicum supra membrum a quo vapor eleuatur: ⁊ ratione constrictionis arteriarum non possunt eleuari vapores ad caput. Similiter ratione ligature distrahuntur illi vapores ⁊ mittūtur ad locum ligature. Alio modo potest fieri ligatura modicum sub loco a quo ascendunt vapores: qꝛ si probibetur ascensus vaporuȝ probibetur materia. ⁊ trahitur ad aliam partem. ⁊ est artificiale. ¶ Secundo nota ꝙ per illam ligaturam intelligit rasis quamcūq̄ȝ aliam rē inducentem dolorem in membro: quia ratione doloris virtus que erat prius sopita incitatur ⁊ trahit materiaȝ ad partem contrariaȝ: sicut dolor qui fit in digito minori ⁊ in paroxismo epilepsie.

¶ In tempore vero quietis corpus multotiēs erit euacuandum cum pillulis cochijs.

¶ Ponit curam epilepsie quādo est in tempore quietis. ⁊ diuiditur in tres. primo ponit curaȝ per medicinas. secundo per epithimata. tertio per vētosas. ⁊ dicit: ꝙ multotiens in tempore quietis est purgandus cum pillulis cochys. ¶ Nota ꝙ in cura epilepsie ꝓueniētis ab alys membris a cerebro debet fieri euacuatio. ⁊ non solū cū ipsis: immo cuȝ medicina illi membro appropriata mixta cum pillulis benedictis: ⁊ sic non solum euacuat̄ materia cerebri: sed materia contenta in mēbro vnde ascēdit fumus. ⁊ oportet vt illas medicinas laxatiuas precedat syrupus digestiuus compositus ex medicinis respicientibus ipsum membrum ⁊ cerebrū. vt si veniat a matrice ex retentione menstruorum. s. sauina mellissa ⁊ similes herbe appropriate matrici. Si autem veniat a renibus debet poni saxifragia milium solis pētafilon ⁊c. Si ab epate: endiuia: epatica: eupatorium: ⁊ similes herbe appropriate cuilibet mēbro: ⁊ propter hoc dicit rasis. ꝙ debet euacuari cum pillulis cochys. ⁊ non soluȝ: vt dictum est. ⁊ notanter dicit multotiēs: quia in egritudine cronica non debet fieri euacuatio vna: sed frequens.

¶ Et locꝰ a quo exorit̄ passio ⁊ sinapi ⁊ pipere ⁊ euforbio ac melle anacādi erit epithimādꝰ.

¶ Ponit curā per epithimata. ⁊ dicit: ꝙ locus a quo prouenit talis materia debet epithimari cum sinapi pipere euforbio ⁊ melle anacardi. ⁊ potest poni emplastrum in forma. ℞. sinapis piperis euforby subtiliter pulueriza. aā. ʒ. i. mellis anacardini q̄rtꝉ. ß. ad incorporādȝ. ⁊ si nō habeat̄ mel anacardinuȝ ponat̄ anacardus in ignem ⁊ exprimat̄: qđ exibit vocat̄ mel anacardinū. ¶ Nota ꝙ emplastrū dȝ poni supra mēbruȝ ad quantitatē fabe vel vnius orobi. cā est: qꝛ illud emplastꝝ gnābit ampullā in cute mēbri ꝑ quā euacuat mām facientē illā passioneȝ. ¶ Secundo nota ꝙ per illud cauteriuȝ rasis intelligit alia valētia in illo casu. ⁊ potest esse tale quale sequitur ℞. cantarides remotis capitibus ⁊ alis. ʒ. ij. mellis anacardini fermenti. aā. ʒ. i. aceti fortissimi: qđ sufficit ad incorporandum. puluerizanda puluerizent̄. misce omnia: ⁊ fiat massa ⁊ modicū de ipsa ponat̄ super mēbruȝ a quo prouenit epilepsia. ⁊ inde generabit̄ ampulla: ⁊ ista perforetur cum acu in qua ponitur filuȝ. ⁊ per illud foramē exibit aqua continue. Uel sic. ℞. saponis nigri liquidi calcis viue pulueri. aā. ℥. ij. misceantur. vel sic. ℞. ventriculorum cantaridum calcis viue puluerizatoꝝ. aā. ʒ. ij. succi affodili quartꝉ. ß. misceātur omnia. ⁊ fiat massa de qua ponatur parum supra membrum. Similiter potest fieri cauterium actuale cum ferro vel cum auro ignito: aut ꝙ teneat̄ foramen aptuȝ ꝯtinue per quattuor dies: in alys. xv. diebꝰ: ita ꝙ ponat̄ cicer interius: ⁊ stet apertum per. xv. dies: ⁊ sic non fit nisi materia expellatur.

¶ Et epithima dimittenduȝ erit donec vesicetur ⁊ vesice rumpantur: ⁊ aqua que in eis est collecta effluat: ipse quoq̄ȝ non cito sunt consolidande: quinimmo dimittende: vt quod in eis colligitur emanet: deinde consolidentur: hoc eni huius egritudinis oīno existit salus.

¶ Ponit tempus epithimationis supra membrum quātum debet stare: ⁊ dicit: ꝙ emplastrum debet morari tātū supra mēbꝝ donec ampulle generēt̄ ⁊ rūpant̄. ⁊ aqua que in istis est colerica euacuetur. ⁊ ille non sunt sanande: īmo sunt dimittende donec illud qđ in eis est continue euacuetur. ⁊ ita huiusmodi egritudinis omnino certa salus existit. ¶ Nota quare debet emplastrū tantum morari. causa est: quia agens non inducit actionem suaȝ in quocunq̄ȝ tempore: sed in sufficienti. ideo debet stare quousq̄ȝ ampulle fiant ⁊ rumpantur: quia ex illis materia exibit. ⁊ postea vulnus claudetur quando est tēpus. ⁊ licet sint multa consolidatiua: tamen illud est sic. tale. ℞. aristologie. ro. radicis yreos siccorum myrrhe olibani sarcocolle. aā. ʒ. i. ceruse lote litargiri in aceto per noctem infusi. aā. ʒ. i. ⁊ ß. dragaganti gūmi arabici sanguinis drac. aā. ʒ. ß. olei. roſ. ℥. iiij. cere qđ sufficit. puluerizāda puluerizentur ⁊ fiat vnguentum. ⁊ modicum de istis super ampullam ponatur ⁊ consolidabitur.

¶ Ad vltimum vero ventosas cum parua scarificatione superponere vtile est.

¶ Dicit ꝙ si non curetur per predicta debet fieri in vltimo ventosa cum scarificatione ⁊ ipsam superponere vtile est. causa dicti est: quia per ventosas fit euacuatio sanguinis ⁊ materie: ⁊ saluabitur membrum. ⁊ debet modicum de sanguine extrahi: quia si multum extraheretur membrum dilataretur. ⁊ ideo est bonum confortare mēbrum post euacuationem.

¶ Eger vero si ante accessionem nauseam aut tristitiam aut cordis tremorem sentit: ⁊ deinde egritudinis accessio sequitur: cogēdus est

multotiens vomere ex aliquo vomitu.

¶ Ponit curam epilepsie. Primo quãdo venit a stoma-
cho. Secũdo ponit curam qñ venit a cerebro. ⁊ sic sunt
due partes. quarũ prima diuidit̃ in quattuor. Primo po
nit curã qñ venit a stomacho per vomitũ. Scđo per me
dicinã laxatiuã. Tertio per emplastrũ. Quarto per nu-
trientia. ⁊ dicit: ꝙ si patiens ante accessionẽ morbi perci
piat nauseã: vel cordis morsuꝫ vel stomachi ꝑturbatio-
nem. ⁊ inde sequit̃ accessio: tunc cogẽdus est multotiẽs
vomere aliquo vomitiuo. ¶ Nota quare si patit̃ patiẽs
nauseã cõpetit vomit⁹. vel a causa existẽte in stomacho:
ꝗ tunc est signũ ꝙ materia causans epilepsiaꝫ est in sto-
macho. ⁊ ab ista mali fumi eleuãtur ⁊ causant epilepsiã:
ideo competit vomitus: ⁊ talis medicina potest fieri sic.
℞. rađ. raffani siluestris in quo sit virt⁹ ellebori. ʒ. ij. qđ
sic fit: perforetur raffanus reponatur elleborus al. ⁊ post
ponit̃ vnũ frustum ellebori. ⁊ ponitur subtus terraꝫ ille
raffanus per. ij. dies. ⁊ aliqui dicũt ꝙ per quattuor dies
⁊ tunc remanet ibi virtus ellebori al. ⁊ remouet̃ ellebo-
rus al. a radice raffani: se. attriplicis: se. sinapis. añ. ʒ. i. asa
ri. ℥. ß. cõquassent̃ ⁊ bulliãt simul in lib. ß. aque dul. vsqꝫ
quo redeat ad quartl. i. colet̃. ⁊ colature addat̃ succi me-
diani corticis sambuci rasi v̉sus partẽ superiorẽ: qñ ver
sus partẽ inferiorẽ ꝓuocat secessum: versus partẽ supe-
rioreꝫ ꝓuocat vomitũ. ʒ. v. sisamini. ʒ. viij. vel. ℥. ß. aceti.
℥. i. misceant̃ oĩa ⁊ administrent̃ in hora calidiori diei. ⁊
si in hoc casu admĩstrent̃ ellebori al. v. grana vel. iiij. tũc
esset valde fortis ⁊ cõpeteret: ꝗ materia est valde mala.
¶ Item nota ꝙ si vomitus non posset bene prouocari:
ita ꝙ materia declinet ad fundum stomachi: vel ꝗ ori-
ficium stomachi ⁊ pectus est valde strictũ: tunc debꝫ mi
nistrari tale clistere. ℞. rađ. yreos. ℥. i. aristol. ro. ℥. ß. cen-
tauree minoris mẽte absin. saluie: rute: ysopi: malue mer
curialis: poly mõtani. añ. M. i. se. siseleos ameos se. ane-
ti: anisi: dauci: carui se. basiliconis. añ. ℥. ß. furfuris par. i.
mellis olei ruthe. añ. q̃rtl. ß. salis cõis. ʒ. iij. yerapigre. H.
ʒ. vi. succi sicle. ℥. i. fiat clistere ad quartl. v. administret̃
stomacho ieiuno vel ante prandium vel ante cenam: vt
melius videtur medico discreto.

¶ Deinde pigrã in potu sepe accipere ꝯuenit.

¶ Ponit curã epilepsie per laxatiuuꝫ. ⁊ dicit ꝙ facto vo-
mitu expedit in potu accipere yerãpigrã. ¶ Nota ꝙ ye
rapigra Gal. est duplex. Quedã simplex: vbi intrat vna
sola medicina laxatiua vt aloes. ⁊ illa laxat per se ⁊ eua-
cuat a stomacho: ⁊ per accidens ab aliis mẽbris. Alia est
cõposita in qua intrant multe medicine laxatiue. ⁊ illa
vtimur cõiter: vt qñ volum⁹ euacuare a capite ⁊ stoma-
cho. ⁊ credo ꝙ magis loquit̃ rasis de simplici. ⁊ cã est: ꝗ
illa euacuat directius a stomacho mãm causantẽ epile-
psiam: imo ßm Auic. 3°. cañ. fen. 9. tractatu. v. ca. de ydro-
pisi. ipsa soluit malos humores ⁊ euacuat. vñ ante istam
medicinã laxatiuã dꝫ administrari syrupus digestiuus
dicte mãe. ⁊ recepta potest esse talis. ℞. rađ. yreos rađ.
peonie. corticis rađ. feniculi. petro. añ. quartl. ß. aristolo.
rotũde. ℥. ß. interiora squille pelle exteriori remota. ℥. i.
menthe absinthij. añ. M. i. ⁊. ß. ysopi poly mõtani: visci
quercini. vtriusqꝫ saluie: vtriusqꝫ rute. añ. M. i. anisi ma
ratri ameos: se. peonie mũda. añ. ℥. i. se. ruthe: se. siseleos:
se. basiliconis. añ. ℥. ß. ligri. raß vuaꝝ passaꝝ. añ. ℥. i. succi
fumiterre: vel aque eius. ℥. ij. mellis electi lib. ß. zuccari
gl. quartl. iij. fiat syrup⁹ diligẽter clarificat⁹ vsqꝫ ad lib. i.
⁊. ß. ꝗ yerapigra galieni multũ est debilis in operatione
sua: ideo post syrupum p̄dictum potest administrari me
dicina laxatiua talis. ℞. yerepigre. H. ʒ. ij. ⁊. ß. pulpe col-
loquintide bdelij. añ. ℈. ß. vel. i. si est fortis: masticis gra
na tria. puluerizanda puluerizent̃. misce oĩa malaxãdo
cum succo absinthij. ⁊ fiãt pillule ad modũ ciceris. ⁊ det̃
in introitu lecti nulla vel modica cena precedẽte. ⁊ post
sumptionẽ medicine cõpetit tale electuariũ. ℞. electaꝝ
margaritaꝝ. ʒ. ß. galãge interioris cinamomi. añ. ℈. ij. ze
doarij. ℈. ß. coriandri ꝑparati coralli rubei. añ. ℈. i. ma-
cis nucis musc. gariofiloꝝ. granoꝝ tinctoꝝ. cubebe do-
mestice: se. feni. se. anisi. añ. gra. xv. sandali aromatici seri
ci crudi: doronici romani masticis. añ. gra. v. visci quer-
cini diptami: se. peonie mũda. añ. ℈. ij. corticis citri cõdi
ti zuccari cãdi. añ. ℥. ß. ꝯserue rosa. rub. ꝯserue sticađ. ara.
añ. ʒ. ij. carniũ citonioꝝ ponticoꝝ vel ꝯditoꝝ cum pane
zuccari. ℥. ß. aque roß. damascene. ℥. i. panis zuccari lib. i.
fiat electuariũ in bolis vl' sic. ℞. pul'. diamẽte. pul'. diaga
lange. pul. rosate nouelle. añ. ʒ. i. ⁊. ß. pul'. plirl sine musco.
pul'. dyamargariton. añ. ʒ. i. ⁊ si esset bene diues poneret̃
dyãbre coriãdri preparati coralli ru. cord. lepoꝝ. añ. ʒ. ß.
corticis citri. cõditi. ℥. ß. cãdi. ʒ. v. vuaꝝ passaꝝ bene pin-
guiũ. ℥. i. cõserue roß. ꝯserue sticađ. arab. añ. ʒ. ij. aque ros.
quartl. ß. panis zuccari al. lib. i. fiat electuariuꝫ. ¶ Silr
fiat tale qđ ꝓualet oĩbus: ⁊ est secretũ meũ: qđ ꝓualet oĩ-
bus qñ ꝓuenit ex stoma. potet̃ stoma. ieiuno facta pur-
gatione quolibet mane. ℞. aque calide quartl. ß. masti-
cis. ʒ. ij. misce fortiter ⁊ administret̃ totum tepidũ in po-
tu. ⁊ valet multum in epilepsia absqꝫ eo ꝙ coletur facta
prius vniuersali purgatione: vel potet quolibet mane
aquam in qua bullierit mastix quãdo prouenit a stoma
cho: quia confortat ⁊ reprimit humores frigidos.

¶ Stomacho quoqꝫ emplastrum ex spica ⁊ roß. ⁊ mastice ⁊ cortice thuris cum vino odorifero ponendum est.

¶ Ponit curã per emplastrũ. ⁊ dicit: ꝙ facta purgatione
vl'i cõpetit: vt supra stomachũ ponat̃ emplastrũ de spica
roß. masticis ⁊ cortice thuris cũ modico vini odoriferi.
Quare valẽt ista: ꝗ ꝯfortant rõne stipticitatis ⁊ ꝓhibẽt
ascensum vapoꝝ. Alia causa est: ꝗ remouẽt malã cõple
xionẽ siccã ⁊ calidã in stomacho. ⁊ ponit̃ sic in forma. ℞
masticis q̃rtl. i. spicenardi roß. ru. olibani. añ. ʒ. i. pulueri
zãda puluerizent̃. cõquassanda cõquassent̃ ⁊ fiat empla
strum cũ pistello calido: misce oĩa. malaxãdo cum modi
co vini odoriferi tenue fiat ad modũ scuti ad quãtitatẽ
medie palme ex vtroqꝫ latere extendat̃ supra alutã: vel
de oĩbus istis fiat pul. ⁊ misceat̃ cũ vino odorifero ⁊ ex-
tendat̃ supra pãnũ: potest fieri tale emplastrũ ad idem.
℞. lapdani purissimi masticis. añ. quartl. ß. olibani. ʒ. ij.
galãge zedoarie ameos. añ. ʒ. i. ⁊. ß. roß. ru. sãdali al. ⁊ ru.
añ. ℈. ij. mẽte sicce emathitis. añ. ʒ. ij. terebẽtine. ℥. i. pul-
uerizanda puluerizentur. conquassanda cõquassentur.
etiam cum pistello calido. misce omnia malaxando cuꝫ
succo absinthij: ⁊ fiat emplastrum.

¶ Nutrimentum vero eius totum taliter statuendum est: vt paucarum sit superfluitatuꝫ: sicut caro frixa in sartagine: ⁊ caro cocta in gazol'. ⁊ cibus qui fit de aue quadam que habet in palato dentes ⁊ vocatur taguid: ⁊ caro de volatilibus ⁊ hedina.

¶ Ponit curã per nutriẽtia: ⁊ dicit: ꝙ dandũ est nutrimẽ
tum epileptico qđ sit totũ declinãs ad siccitatẽ. ⁊ sit pau
carum superfluitatũ sicut caro frixa in sartagine ⁊ caro
cocta in cacabo ⁊ cib⁹ qui fit de quadã aue que hꝫ in pa-
lato dentes ⁊ vocatur taguid in arabico: vel per istam

auem legens intelligat passeres:quia sunt multũ appro/priati:⁊ caro aliaꝝ volatiliũ preterq̃ȝ in aqua degentiũ. cause quare in cura epilepsie nutrimentũ generans paucas superfluitates est cõueniẽs: qꝛ materia epilepsie est humida.⁊ ideo non dȝ nutriri nutrimento humido: vel alias generãtes sup̱fluitates humidas.⁊ iõ dȝ declinare ad siccitatez.Obycitur ꝙ nõ cõpetat caro assata in cura epilepsie:qꝛ est difficilis digestiõis ⁊ in epileptico est debilis ṽtus.igit̃:añs pȝ per isaac in dietis suis vlib⁹. ⁊ per raſ.3° Almãs.Dico.ꝙ assate carnes sumpte ĩ parua quã/titate sunt facilis digestionis. Ad rõnem ꝙ est difficilis digestionis:verũ est in magna quãtitate: nõ tñ in parua quãtitate est: qꝛ est maioris nutrimenti ceteris paribus ⁊ specialiter assate supra prunas : vt dicitur primo cano. fen quarta.ca.xx.de flobotomia.

⸿ Or si cuȝ epilepsia sensuum affuerit tenebrositas ⁊ debilitas nec aliqua de predictis significationibus inueniat̃:egro pillule cochie multotiens sunt tribuende.

⸿ Ponit curã qñ venit a materia existente in cerebro. ⁊ primo qñ venit a mã flegmatica. scđo a sanguinea.⁊ dicit:ꝙ si cum epilepsia venit grauitas sensus ⁊ debilitas. ⁊ inueniat̃ aliqua de p̄dictis significationibus: tunc illi egro pillule cochie sunt administrande.⸿ Nota quare pillule cochie sunt administrãde.causa est:qꝛ rasis ponit illa signa que sunt signa:ꝙ materia epilepsie est in cerebro:⁊ qꝛ non est grauitas neqȝ dolor in aliquo membro preterq̃ȝ in capite.ideo est signum ꝙ materia est in cerebro:⁊ in alia est malũ signũ qñ nõ p̄sentit̃ paroxismus:qꝛ significat ꝙ est mala dispositio humida in cerebro que causat epilepsiã.⁊ qꝛ ille pillule cochie euacuãt mãȝ existẽtez in cerebro:ideo valẽt. ⸿ Et sic nota ꝙ anteq̃ȝ ministrent̃ pillule cochie dȝ ministrari syrupus digestiuus talis digerens mãm flegmaticã. ℞.radi.yreos.rađ.peonie. rađ.achori. rađ.ciperi.ĩterioris squille.añ. quartl.ß. aristol.ro.℥.i.ysopi.vtriusqȝ saluie:vtriusqȝ ruthe maiorane:poly mõtani:tormẽtille:visci q̃rcini.añ.M.i.anisi maratri.se.siseleos:se.basiliconis.añ.℥.i.se. peonie mundа.liqui.mũda.vuaꝝ passaꝝ mũda.añ.℥.i.succi fumiterre vel aque eius.℥.ij.panis zuccari quartl.iij. mellis electi lib.ß.fiat syrupus p̱fecte clarificat⁹ vsqȝ ad lib.i.⁊.ß. iteruȝ pill'e cochie q̃s ponit rasis pñt fortificari hoc mõ. ℞.pillule cochie.ʒ.ij.pulpe colloquintide bdelij.añ.℈. ß.vel.i.si patiẽs est fortis:se.peonie mũdate.ʒ.ß.puluerizanda puluerizent̃.misce oĩa cũ succo ruthe.⁊ fiãt pillule cõpresse ⁊ succus ruthe nõ dȝ negligi:qꝛ appropriatus est epilepsie.⸿ Nota tertio cũ illa medicina patiens dȝ preseruari ante tẽpus in quo debet venire paroxismus. ⁊ hoc vtplurimum in vere ⁊ autũno semel in estate.⁊ semel in hyeme.Et qñ in augmento lune paroxismus venit:tunc est signũ ꝙ materia epilepsie est calida ⁊ humida.⁊ qñ in fine:est signum ꝙ materia est frigida.⁊ vtplurimum ẜm rasim venit in declinatione lune : q̃uis possit venire in augmento.

⸿ Et eius ꝯseruatio subtilianda ⁊ cibaria que diximus danda.

⸿ Ponit curã per nutrientia.⁊ dicit:ꝙ ille patiẽs dȝ preseruari cum dieta subtili ⁊ sibi danda sunt nutrientia que dicemus.⸿ Nota causam quare materia epilepsie est multũ humida.ideo corrigit̃ per siccitatẽ.igit̃: ⁊ predicta nutrientia debẽt declinare ad siccitatẽ ⁊ caliditatem ⁊ exercitiũ ⁊ specialiter dȝ stare in dispositiõe aeris calidi.⁊ si nãliter non est talis preparet̃ artificialiter. vt ꝙ in camera patiẽtis ca.⁊ sicca app̱rõp̱riata epilepsie ponant̃: vt calamẽtũ rutha poliũ mõtanũ peonia ⁊ ysopus ⁊ subtus caput eius ponat̃ puluinar appropriatũ:qđ põt cẽ tale. ℞.ysopi vtriusqȝ ruthe poly mõtani peonie.añ. M.añ.ij.florum anthos ysopi vtriusqȝ sticados. añ.℥.i. conquassentur.⁊ fiat puluinar ad quantitatez vnius palme ⁊ medie ex vtraqȝ parte ⁊ latere.⁊ illud teneatur sub capite de nocte ⁊ desuper dormiat.

⸿ Gargarismus quoqȝ fieri debet ⁊ sternutatio ex his que diximus prouocanda.

⸿ Dicit ꝙ gargarismus debet fieri:⁊ sternutatio est prouocanda ex his que diximus ante.⸿ Nota quare valet sternutatio ⁊ gargarismus:qꝛ p̄cedente euacuatione vl'i ista euacuãt mãm ꝯiunctã in cerebro existentẽ.⁊ iõ gargarismus cõpetit : ⁊ põt fieri sic. ℞.radicis yris. radicis peonie:radicis squille.añ.quartl.ß.ysopi ruthe poly mõtani.añ.M.i.piretri.℥.ij.se. staphisagrie: radicis yreos: masticis.añ.℥.i.ellebori al.ʒ.ij.se.peonie mundate.ʒʒ.al. añ.ʒ.v.vuaruȝ passarũ.℥.ij.aceti.℥.ß.mellis electi q̃rtl.i. fiat decoctio parũ clarificata vsqȝ ad lib.i.⁊ administretur multis vicibus gargarizãdo.sȝ sternutatiuum competens in cura epilepsie potest esse tale. ℞. succi medianе corticis sambuci.succi sicle maiorane facta residẽtia. añ.℥.ß.elle.albi . castorei: se.peonie pulueriza.añ.grana v.misce ⁊ cuȝ nascali aliqua pars inyciatur in nares stomacho semper vacuo ⁊ ieiuno.

⸿ Ac naribus peonie puluis subtilissimus qui sit similis alcohol insufflandus.

⸿ Ponit curã p̱ iniectiões.⁊ dicit:pul.subtilissimus peonie puluerizate:sicut alcohol.i.sicut pul.illaꝝ reꝝ subtilium est per nares inyciẽdus.⸿ Nota duo. primo quare valet iniectio talis pul.qꝛ peonia valet in epilepsia tripliciter.Uno modo rõne primarũ qualitatuȝ:qꝛ peonia est calida ⁊ mã epilepsie frigida.scđo valet rõne qualitatis:qꝛ peonia est subtilissima.⁊ epilepsia est de mã grossa.tertio rõne qualitatis tertie.i.a tota proprietate.ideo valet:qꝛ dicit Gal.ꝙ collo pueri suspẽsa curat . ⁊ glosat̃: de peonia romana:⁊ dȝ dissolui cum rutha.⁊ postea inyci.etiã valet ille versus.Gaspar fert myrrhaȝ: thus melchior:baltasar aurum . ⸿ Nota ꝙ per illas iniectiones vult raſ.⁊ intelligit alias que habẽt p̱p̱rietatẽ in epilepsia:sicut sunt odoramẽta fomẽtationes capitis.Odoramentũ põt esse tale. ℞.ruthe sicce peonie subtiliter puluerizate.añ.℥.i.ponat̃ in pãno lineo in rotunda forma ⁊ de serico ⁊ odoret̃ . vel sic. ℞.gũme ruthe agrestis.℥.i.farine ordei.℥.ß.aceti quartl.ß.ad ĩcorporãdũ . misce oĩa ⁊ fiat massa quã odoret.Sed fomẽtatio capitis dȝ fieri cũ decoctione herbaꝝ positaꝝ in puluinari.⁊ etiã balneuȝ cũ eisdẽ herbis in magna quãtitate.⁊ in exitu balnei dȝ administrari mitridati.ʒ.i.cum aqua peonie vel tyriace vel auree alexãdrine vel yere hermetis facta vl'i purgatione:qꝛ ante nõ debẽt dari ille opiate ⁊ in alys temporibus possunt dari sil'r per interualla suo modo.

⸿ Siquis autem cum epilepsia in facie ⁊ oculis rubedinem habuerit ⁊ venarum grossitiẽ: flobotomandus erit a saphena.

⸿ Ponit curã epilepsie p̱uenientis a sanguine. ⁊ primo ponit curã per flobotomia.⁊ dicit:ꝙ si aliq̃s epilepticus habuerit ruborẽ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ venaꝝ grossitiẽ talis minuẽdus est ex saphena.⸿ Nota ꝙ dictũ rasis hȝ verum si fuerit magna plectoria:qꝛ flobothomia de saphena plus distrahit cuȝ sit a cerebro plus remota: ⁊ postea facienda est flobotomia de cephalea:⁊ post illam de ve/

nis que sunt sub lingua. ad euacuãdum mãm ꝯiunctam ⁊ malã existẽtẽm pro maiori parte sub lingua ⁊ in venis lingue: qꝛ ibi sunt vene virides: tñ ante de venis frõtis: aut de vena nasi: qꝛ in istis etiã sunt vene virides.

¶ Sanguis autem ex carnositate tybiaruꝫ cũ ventosis erit extrahendus.

¶ Ponit curã per vẽtosas. ⁊ dicit: ꝙ sanguis est extrahẽdus per ventosas ex carnositate ⁊ ex loco carnoso tybiarum. ¶ Nota quare valẽt vẽtose posite in loco illo: qꝛ ꝑ illas euacuat̃ mã ⁊ distrahit̃. ⁊ intelligo vẽtosas cũ scarificatione positas in spatulis: sicut de alys: ĩmo directius euacuant ꝙ̃ posite in tybys.

¶ Capiti ꝓterea oleũ ro. ⁊ acetũ supfundat̃.

¶ Ponit curã per embrocationes. ⁊ dicit: ꝙ caput dꝫ embrocari cũ oleo roſ. ⁊ aceto. rõ est: qꝛ remouẽt malã complexionẽ calidã causatã a sanguine ⁊ malã cõplexionem materie epilepsie ⁊ prohibet ascensum vaporuꝫ ⁊ est vtile: precedente tamen purgatione vniuersali.

¶ Et abstineat a vino ⁊ a cepis ⁊ alleis ac sinapi ⁊ porris ⁊ apio ⁊ fabis: ⁊ cauebit postremo ab omnibus fumum ad caput ascẽdere facientibus ⁊ repletionem generantibus.

¶ Ostẽdit a quibus est abstinẽduꝫ. ⁊ dicit: ꝙ abstinendũ est a cepis alleis porris sinapi apio ⁊ caueat a fabis ⁊ caule impiali: ⁊ vltimo caueat ab oĩbus fumosis ⁊ caput replentibus ⁊ fumos generantibus: vt oua frixa. ¶ Nota ꝙ ꝙ̃uis ab oĩbus istis sit gnãliter abstinenduꝫ: specialiter tñ a quattuor que generãt epilepsiã. Primum est coriũ capre: qꝛ si induat̃ causat motũ epilenticũ ⁊ intellige in dispositis. Scd̃m est epar capre: qd̃ facit idẽ ⁊ suffumigatio cory eius qñ est recens ⁊ suffumigatio galbani. tertium est suffumigatio myrrhe. quartũ apium: ⁊ ista quattuor a tota proprietate epilepsiam inducunt.

¶ Confectio electuarij quod omni speciei epilepsie remediũ affert. ℞ piretri siseleos sticados omniũ. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. v. cordumeni recẽtis ⁊ acuti assefetide optime aristologie rotunde omniũ. añ. ʒ. i. ß. deinde extrahatur succus ex squilla mixtus cum pari quãtitate mellis coquatur ⁊ ꝯficiantur ex eo species ⁊ fiat electuarium ex quo patiens quotidie sumet ⁊ caueat sibi a cibis grossis.

¶ Ponit curã per electuaria cõpetentia in epilepsia. ⁊ dicit: ꝙ ista ꝯfectio est vltima ⁊ in oĩ spẽ epilepsie remediũ affert. ℞. piretri siseleos sticados oĩuꝫ. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. v. cordumẽi recẽtis ⁊ acuti assefetide optime aristol'. ro. oĩum. añ. ʒ. ß. Deinde extrahat̃ succus squille ⁊ mixtꝰ cũ pari quãtitate mellis coquat̃: ⁊ cũ hoc ꝯficiat̃ ⁊ fiat electuariuꝫ de quo pa. ꝯtinue siue quotidie sumat ⁊ caueat sibi a nutrimẽtis grossis. ¶ Nota illud electuarium est valde amaruꝫ. ego nolo pro me; ergo loco eius sunt duo alia que ponit Auic. viaticus ⁊ gordoniꝰ. ℞. piretri cõditi quartl. ß. vnde sciendũ ꝙ piretrũ dꝫ sic cõfici accipiat̃ vnũ vel duo frusta piretri ⁊ icidant̃ minutim in paruas partes: sicut. ʒʒ. qñ dꝫ ꝯfici ⁊ remolliat̃ in aqua: ⁊ qñ erit bene remollitum ꝯdiatur cũ zuccari si vis. ℥. i. fiat vnus bolus de electuario ⁊ capiat̃ de mane ⁊ semꝑ stomacho vacuo. vel sic. ℞. ꝯserue squille bene rase a cortice superiori ⁊ mũdate bene: ⁊ in mortario ꝯterat̃ fortiter: ⁊ postea ponat̃ in vase vitreo; in quo ponat̃ ad solẽ per quattuor dies: ⁊ postea vtere sicut ꝯserue roſ. si v̾o nõ põt tñ expectare ꝯdiatur supra cineres ca. cũ zuccaro in cazola sicut fit diacõserua roſ. vel fiat de ista ꝯserua de qua sumat pa. epilepsiã mane ⁊ sero. ¶ Nota ꝙ electuariũ rasis est vltimate v̾tutis ⁊ efficacie: ideo sunt ponẽda alia magis domestica ⁊ debilis v̾tutis ⁊ ꝓcedat̃ a debilibus ad difficiliora sit tale electuariũ. ℞. margaritaꝝ electaruꝫ. ℥. i. gariofi. galãge. nucis musc. macis. cubebe domestice. añ. ʒ. ß. floꝝ cinamomi. ℈. ij. granoꝝ tinctoꝝ. ligni aloes storacis calamite. añ. ℈. ß. sandali aromatici serici crudi doronici romani. añ. gra. v. se. peonie munde visci quercini diptami. añ. ℈. ß. caricarũ vuarũ passa. bñ pinguium. añ. ℥. i. ꝯserue anthos. ꝯserue sticados arabicl. cõserue boragi. añ. ʒ. ij. aque roſ. damasceni quartl. ß. panis zuccari lib. i. fiat electuariũ ⁊ est bene appropriatuꝫ. vel aliter. ℞. pliris cum musco dyamargariton. añ. lib. ß. ⁊ si sit bene diues ponit̃ dyambre ⁊ dyacacabre: ⁊ ista misce ⁊ electuariũ habẽs maiorẽ v̾tutẽ põt esse tale. ℞. interiorũ cinamomi electi. ℥. i. ⁊ dico electi vt remoueat̃ cortex supior gariofi. galãge macis nucis muscl. cubebe domestice. añ. ʒ. ij. triũ generũ piperis cardamomi. se. anisi. se. feniculi. se. peonie bene mũdate ysopi sicci diptami visci quercini. añ. ℥. i. croci. ℈. ij. candi. ℥. v. fiat pul. ⁊ ponat̃ in sacculo de aluta: ⁊ de istis ponit̃ in salsamẽtis brodys ⁊ pastillis ⁊ si in ꝑncipio mense pane tosto posito in vino vel in brodio ⁊ desuper isto pul. asperso poneret̃ ⁊ sumeretur illud idem vtẽti multuꝫ valet. ¶ Nota ꝙ̃uis illa que dicta sunt valeãt in cura epilepsie a primis ⁊ secundis qualitatibus. tñ aliqua a tota ꝓprietate ponẽtur vt pul. qui sequit̃. ℞. se. gallitrici. ℥. ß. visci quercini. ℥. i. tormẽtille. ʒ. i. ⁊. ß. fiat pul. de quo administrentur. ʒ. ij. ante aduẽtum paroxismi cũ aqua decoctiõis peonie ⁊ est speciale. vel sic. ℞. ossiũ capitis humani de parte anteriori parũ cõbustoꝝ. se. peonie munde. añ. ʒ. ß. tormentille visci q̃rcini. añ. ʒ. ij. fiat pul. vt prius administret̃ sicut precedẽs ⁊ post administret̃ pul. illoꝝ ossiuꝫ in electuarys. dicit Gordonius ⁊ valet multũ ⁊ illud est de ossibus humanis positis a rasi in additionibꝰ. ¶ Iteruꝫ sunt duo specialia. vnũ. s. succus mẽte vel ruthe cum modico assefetide. scd̃m est sanguis mustele cũ vrina pueri. Similiter sunt aliqua que ab extra applicãtur: vt zona de pelle lupi: facta suppositiõe ꝙ sit a capite vsqꝫ ad caudã. Ideꝫ dicitur de corio asini. Alia dicũtur ab auctoribus vt portatio peonie romane munde: visci q̃rcini ⁊ portatio versuum cõmunium. vt Gaspar fert ⁊c̃.

¶ Electuariuꝫ hoc omnibus epilepsie speciebus excepta vna sanguinea.

¶ Ostendit in qua spẽ epilepsie magis cõpetit: ⁊ dicit: ꝙ valet in oĩbus spẽbus epilepsie. s. de mã grossa ⁊ viscosa: ⁊ non valet in spẽ sanguinea. ¶ Nota quare nõ valet in epilepsia sanguinea ⁊ colerica: qꝛ augmẽtaret dissoluendo mãm rõne caliditatis sue. ¶ Nota scd̃o quare rasis nõ ponit curã melãcolice vel colerice. ideo: qꝛ raro inde gnãtur: ideo nõ ponit curã nisi istaꝝ spẽrum: que vt plurimum veniũt. Sed si ꝯtingat ꝙ veniat a mã melãcolica digerat̃ cũ syrupo digestiuo: etiã euacuet̃ cuꝫ medicina laxatiua posita in caplo de dolore capitis prouenientis a melãcolia sicut est ysopus rutha peonia poliũ mõtanum calamẽtum ⁊c̃. Si v̾o contingat causari a co. qd̃ raro ꝯtingit: ministret̃ syrupꝰ digestiuus. ⁊ medicina laxatiua euãns co. posita in cap̃. doloris capitis ꝓuenientis a co. cum appropriatis epilepsie: vt dictũ est.

¶ Quam Gal'. nominauit: ⁊ nos etiam iaꝫ fecimus mentionem. opitulat̃: cui dixit conferre flobotomiaꝫ ex saphena prius: ⁊ postea ex

basilica deinde cuius regimē fit ex his que sanguinem in corpore minuunt ⁊ ipsum infrigidant. a carne p̄terea ⁊ vino abstineat: ⁊ bibat rob acetosorum fructuum. Capiti quoqꝫ superponantur ea que ipsum infrigidant.

¶ Ponit curaꝫ epilepsie ſm opinionē. G. ⁊ dicit: ꝙ. G. numerauit illā spēm inter alias. ⁊ nos silr̄ faciemus mētionem. ita ꝙ in cura eius. primo dꝫ fieri flobotomia de saphena. scd̄o de basilica. Regimē ⁊ cōseruatio ab ista spē est ꝯseruatio eoꝝ que sanguinē nō generāt. ſꝫ infrigidāt ⁊ minuūt in corpore. ⁊ dꝫ abstinere a carnibus ⁊ a vino. bibat rob. i. succū fructuū acetosoꝝ: ⁊ capiti supponant̄ que infrigidant. ¶ Nota ꝙ dicta flobotomia de saphena intelligit̄ si corpus sit multū plenum: qꝛ distrahit magis q̄ꝫ aliqua alia. ⁊ vltimo faciēda est flobotomia de venis que sunt sub lingua: qꝛ magis euacuāt māꝫ ꝯiunctā. Quare fit ꝯseruatio cū istis: qꝛ frigida attenuāt sanguinem. ⁊ illa que sanguinē diminuūt nō dimittūt materiā augeri. Quare dꝫ etiaꝫ abstinere a carnibus ⁊ a vino: qꝛ generāt sanguinē. Quare frigida sunt capiti apponēda: vt mala cōplexio ca. in capite a sanguine inducta alteretur. ¶ Sed dubitaret aliquis si oīa deficerent quid eēt tunc faciendum. Dico ꝙ tunc est faciendum cauterium actuale super commissuram capitis: ⁊ illud faciat discretus cirurgicus: vt patet.

¶ De incubo. Cap. XII.

CIrca rubricam. Nota ꝙ ſꝫ Auicen. 3°. cañ. fen. i. tractatu. 5°. ca. de incubo. dicit aūt ꝙ incubus est egritudo ꝓueniēs in somno: motum ⁊ sensuꝫ ⁊ corpus aggrauās: ⁊ loquelā impediens. Unde notāter dr̄ egritudo. ⁊ semper egritudo officialis qꝛ est opilatio in p̄te posteriori causata a vaporib⁹ grossis eleuatis ad caput. ⁊ rōne huius opilationis sp̄us veniētes a corde nō possunt libere trāsire nec venire ad caput. Iterū videt̄ pa. magnū pondus supra se habere: ⁊ qꝛ pedes sunt remoti a calore nāli: ideo dicūt ꝙ venit ascēdendo de pedibus ad caput. ¶ Nota que est cā incubi. Dico ꝙ tres sunt opiniones de hac. vna theologoꝝ qui dicunt ꝙ causa huius passionis sunt demones qui sunt exn̄tes in aere supra corpus humanū: p̄ncipaliter respiciunt cor. ⁊ qꝛ cor nō pōt sustinere aspectū illius mali spiritus. ⁊ ideo nō pōt moueri. ⁊ qꝛ fumi vadunt ad caput. ideo nō possunt loq̄ nec sentire. Alij dicunt ꝙ est vetula vel merula que vadit vel scādit ad aliud seculum: ⁊ illa ponit se supra hoīeꝫ ⁊ calcat ⁊ cōprimit: ⁊ illud nihil est. Alia est causa medicoꝝ ponentium ꝙ cause incubi sunt tres. s. p̄mitiua: ⁊ illa est duplex. vna frigiditas cito ascēdens vsqꝫ ad posteriorē partē cerebri cōprimēs ipsum: ⁊ ꝓhibens ascēsum spirituū aīalium ad inferiora. ⁊ ascensum ad caput: ⁊ sunt illi qui se tenēt magis discoopertuꝫ dormiēdo q̄ꝫ vigilādo. Alia causa primitiua est somnus diurnus īmediate fact⁹ sup̄ repletionē magnā cibi ⁊ potus. ⁊ rōne talis repletōis calor nō pōt agere sup̄ cibū. iō multi fumi grossi ascēdūt ꝓhibētes ⁊ ꝯgelātes sp̄us ī capite rōne opilatiōis. ⁊ p̄ ꝟtus ⁊ sp̄us deficiūt in pedib⁹: dicit p̄° veniūt ad pedes. deīde ascēdunt ad caput. Cā an̄s p̄n^lis^ est mā grossa a qua eleuant̄ fumi viā cerebri opilātes. Cā ꝯiūcta sunt alij fumi, ⁊ vapores cāntes epilepsiā rōne quoꝝ ꝓhibet̄ trāsit⁹ sp̄uum ad mēbra inferiora.

CUm quis in somno quasi rem grauē aliquid super se cadere senserit incubum pati nunciandus est.

¶ Ponit primo signa. secundo curā. ⁊ dicit: ꝙ cum aliq̄s sentit in somno rem grauez cadere super se denūciādus est pati incubuꝫ. causa huius dicta est supra: qꝛ qn̄ alicui aduenit in somno: tunc signū est: ꝙ materia mala ⁊ grossa est in corpore: a qua fumi eleuantur ad caput opilantes meatus cerebri: impedientes meatus spirituuꝫ. ideo impeditur meatus ⁊ loquela.

¶ In ipsius itaqꝫ cura non est tardandum. ipse enim epilepsie preambulus est. ipsam nāqꝫ precedit.

¶ Ponit alia signa pronostica. ⁊ dicit: ꝙ cura huius passionis nō est tardāda: qꝛ oībus p̄ambulū est ad epilepsiā ¶ Nota quare icubus est p̄ambulū ad epilepsiā: qꝛ est eadē mā vel cā tam primitiua vel an̄s vel ꝯiuncta incubi vel epilepsie: ſꝫ differūt in duob⁹: qꝛ mā epilepsie est magis venenosa q̄ꝫ incubi. Iteꝫ qꝛ opilat̄ anterior pars cerebri in epilepsia. Sed in incubo posterior pars. ⁊ propter hoc incubus potest esse vna via ad epilepsiā vel ad spasmum: ſm ꝙ materia est alia: ⁊ magis vel minus venenosa: ideo curanda est ista egritudo vt curatur epilepsia vel paralysis vel spasmus: vt dictum est.

¶ Eger quoqꝫ si in colore rubeus fuerit ⁊ venas habuerit plenas: ex saphena erit minuēd⁹

¶ Ponit curā incubi. p̄mo qn̄ causat̄ a sanguine. ⁊ dicit: ꝙ si pa. incubū fuerit in colore rube⁹. ⁊ habuerit venas plenas: tunc ex saphena est minuēdus. ¶ Nota ꝙ illud dictū est verū qn̄ illud corpus est plenū multū: vt dictuꝫ est in cura epilepsie. ⁊ huius cura fit: vt materia distrahatur ad istam partem. ⁊ in parte euacuetur: aliter non haberet virtutem: quod dictum est.

¶ Et vētose in carnositate tybiaꝝ ponēde sunt

¶ Dicit ꝙ ventose sunt ponēde in carnositatibus tybiarum. ⁊ fricentur inferiora: vt materia distrahatur. intelligo cum scarificatione: causa est: quia distrahit materiā ⁊ euacuatur per illas ventosas: alias intellige que ponūtur in spatulis: que etiam valent.

¶ Eger preterea a potu vini: ⁊ rerū dulciū comestiōe abstinēdus erit: ⁊ precipue ab omni re que multum generat sanguinem.

¶ Dicit ꝙ a potu vini ⁊ a comestione reruꝫ dul. ⁊ ab oī re que sanguinē malū generat: iste abstineat. ¶ Nota causam. qꝛ omnia ista augmentāt causam morbi. ideo debꝫ a talibus abstinere. ⁊ debet sumere acetosa: qꝛ paruꝫ nutriunt ⁊ parum multiplicant sanguinem.

¶ Qꝛ si huic contrarium accidit venter ex pillulis cochijs multotiens erit soluendus.

¶ Ponit curā incubi qn̄ venit a flegmate. ꝙ si huic ꝯriū euenerit: idest ꝙ veniat a flegmate: qđ est ꝯriū sanguini: tunc venter eius sepe cū pillulis est laxādus. cā est. quādo p̄dicta signa eueniūt signū est ꝙ venit a flegmate. ⁊ ille pillul. totū euacuant flegma a capite. ideo debent administrari. ⁊ illud intelligo primo administrato syrupo digestiuo posito supra in ca. epilepsie.

¶ Et eius regimen subtiliandum.

¶ Ponit curam per nutrientia. ⁊ dicit ꝙ eius nutrientia sunt minuenda. ⁊ parum nutrientia sunt tribuēda: sicut acetosa: vt dictū est. causa est: vt natura sit potentior corrigere materiam flegmaticam malam.

¶ Exercitio quoqꝫ vtendum erit ⁊ mēbra inferiora erunt fricanda.

¶ Dicit ꝙ exercitio debet vti ⁊ membra fricari tempe-

rate. causa est: quia illa reducunt calorem naturalē ⁊ cō-
fortant: ⁊ porros aperiunt.

¶ De melancolia. Cap. XIII.

Circa rubricā. Nota p̊. ꝙ melia pōt sumi
duplr. Uno mō pro humore disti-
cto ab alys humoribus: ⁊ sic non accipit̄ hic.
Alio mō pro quadā passione cerebri: ⁊ sic acci-
pitur hic. ⁊ sic nomiata potest sumi dupliciter. Uno mō
generaliter vt est qđdam gnāle ad maniā caninā deno-
minatā vel lupinā ⁊ ad ꝓprie dictā. Unde sciendū est ꝙ
mania canina causat̄ ex melācolia per adustionē sangui-
nis q̄ꝫ diu remanet illa adurens mā ca. ⁊ in illa est tristi-
tia cū gaudio. est tristitia ꝓpter melācoliā adustā: ſꝫ gau-
diuꝫ rōne materie sanguinee. Sed melācolia demonia-
ca causat̄ ex malitia colere aduste q̄ꝫ diu remanet calidi-
tas adurēs. Sed in ista est melācolia furore mixta ⁊ stul-
ticia: ⁊ ꝓpter hoc credūt gētes ꝙ in corporibus coꝝ sint
demones. ⁊ de illa nō dꝫ se intromittere medicus. ⁊ incu-
rabilis est apud nos. nec dꝫ se ītromittere: vnde veniat.
Alio mō pōt sumi pro melācolia proprie dicta. que cau-
satur ex melācolia naturali vel ex melācolia adusta. vel
alioꝝ humoꝝ adustione sit totalr̄ remota a mā: sed cuꝫ
est mania adhuc remanet ī sua mā calor adurēs. ¶ No-
ta ꝙ melācolia causat̄ dupliciter. Uno mō quātum ad
sui pn̄m ⁊ originē: vt est actio corrupta vel diminuta v̄tu-
tis imaginatiue. Alio mō sumit̄ quātuꝫ ad cōplementū:
vt est actio corrupta vel diminuta v̄tutis estimatiue vel
cogitatiue. ¶ Tertio nota quot sunt cause melācolie. di-
co ꝙ. iiij. apud medicū. primitiua. s. res nō nāles multipli-
cantes melācoliā in corpore siue sit nālis siue causata p
adustionē: vt sunt cibi melācolici legumina caules car-
nes melācolice: vel sunt aliqua humores aduretia: vt al-
lia cepe ⁊ porri ⁊ tēpus estiuale vel autūnus qui cōpetit
melācolie. Alia est cā ans. s. humor melancolicus nālis
vel adustus anteq̄ꝫ īducat corruptionē imaginatiue vel
estimatiue. Tertia causa est ꝯiūcta ⁊ est humor existēs
putrefactus diminuēs vel corrūpens alias v̄tutes. Cau-
sa quare corrūpit est: q̄ humor melācolicus magis ꝯtra-
riatur v̄tutibus cerebri ⁊ plus q̄ꝫ alius humor: q̄ obfu-
scat ⁊ ingrossat spūs cerebri ꝓpter hoc: q̄ v̄tutes nō ha-
bent spūs claros ⁊ luminosos: ideo non possunt operari
cū illis. ¶ Nota ꝙ melācolia magis accidit in egritudi-
nibus calidis q̄ꝫ in alys ⁊ in corporibus calidis rōne ma-
ioris caloris: q̄ in illis humores magis adurunt̄: ⁊ si ha-
beant cerebrū humidū ⁊ cor calidū: vt balbutiētes citi⁹
incurrūt maniā. Sed melācolia ꝓprie dicta magis acci-
dit in regionib⁹ frigidis ⁊ siccis: q̄ ꝯueniūt magis cū hu-
more melācolico. ¶ Nota q̄re melīci meli⁹ ꝓdicūt futu-
ra: nescio cām: nisi q̄ in melīcis aīa est separata a regio-
ne corporis ⁊ bonoꝝ tēporaliū. iō nō imaginant̄ circa ta-
lia futura: ⁊ iō plura habēt imaginari q̄ꝫ mola corporis
oppressi: ⁊ estimant ⁊ imaginātur qđ nō imaginant̄ aly.
⁊ ideo si tales melancolici essent astronomi circa plura
melius possent predicere ⁊ iudicare q̄ꝫ aly.

Cum alicui cogitationes male sine cā
acciderit. ⁊ timor ⁊ tristitia in eo ꝑua-
luerit melācolie principiuꝫ in eo est.

¶ Determiāt de melīca passiōe. ⁊ diuidit̄ in
tres ꝑtes. p̊ ponit signa. 2° reddit cām: q̄re dū apparēt co-
gitationes male cura non est drn̄da. 3° ponit curā. 2ª ibi.
(cū g̊.) 3ª ibi. (ꝙ si tn̄). p̊ª adhuc diuidit̄ ī duas. p̊ pōit si-
gna melīe qn̄ est in pn̄°. 2° qn̄ est in sui cōplemēto. 2ª ibi.
(cū aūt.) de p̊ dic̄: si alicui sine cā māifesta accidūt cogi-
tationes ⁊ timor ⁊ tristitia ꝑualuerint. tūc signū est p̊nci-
py melīe. ¶ Nota p̊mo ꝙ in melīca passiōe sūt tres gra-
dus maliciei. Prim⁹ est falsa imaginatio vel estimatio:
vt quādo estimāt: qđ non est estimādum. ⁊ imaginātur
quod non est imaginandum: vt dicit Halie. de quodam
qui tenebat puerū in manib⁹ ⁊ imaginabat̄ ꝙ eēt bonū
puerū de fenestra īferi⁹ ꝓycere. vl' de alio q imaginabat̄
tubicinatores eē in domo sua. Scđs grad⁹ est qn̄ ꝓferūt
q̄ mēte ꝑcipiūt: ⁊ ille est maior] maliciei. Terti⁹ gradus
est ꝙ ope cōplēt q̄ ore ꝓtulerūt ⁊ ī se ꝯceperūt: vt cū ꝓy-
ciūt lapidē ⁊ nesciūt q̊ cadat. ⁊ vocant̄ tales cuttubut ⁊ ē
qđdā aīal ad moduꝫ aranee supra aquā exn̄s ⁊ dr̄ capra
aq̄: eo ꝙ aliqn̄ saltat an̄ aliqn̄ retro: ⁊ appellat̄ cuttubut
.i. capra aq̄: ⁊ illđ demr̄at pn̄m maliciei qn̄ alicui taleꝫ ima-
ginatōes q̄ adhuc nō sūt ī ꝯplemēto videt̄. ¶ Nō 2° q̄re
in istis sunt multe imaginatiōes: q̄ ille hūor faciēs pas-
siōes melīcas a sui nā repugnat istis spiritib⁹: q̄ grossus
⁊ tenebrosus repugnat sibi ex sui q̄litate: iō v̄t⁹ nō opat̄:
q̄ nō hꝫ īstr̄m debitū: q̄ est ibi timor ⁊ tristitia: q̄ sic hō
exn̄s in tenebrositate timet ⁊ dubitat: ita melīci: q̄ spūs
eoꝝ sūt grossi ⁊ obscuri q sūt cā tioris: ⁊ iō dic̄. H. ꝙ nō ē
mirādū si melīci timēt: cū causaꝫ timoris secū portēt.

¶ Cum autē res ad hoc deuenerint: vt etiā ea
que cogitare ceperit ore promat v̄ba sua atq̄ꝫ
act⁹ ꝑmisceat: iam melīa perfecta est.

¶ Dicit ꝙ si ꝯtingat ꝙ illa que ꝓfert ore: ⁊ ꝯcipiat mēte
⁊ actu. alia ꝓferat vel ꝓducat: tūc est melīa ꝑfecta. ⁊ ita
tāgit duos modos melīe ꝑfecte. s. ꝓferre ⁊ actu cōplere.
¶ Nota tres sunt spēs melīe in gnāli. Una est q̄ variat̄
penes imaginatōes: q̄ ille sunt q̄si īfinite: vt dic̄. H. 3° de
īterio. ⁊ Aui. 3° can̄. fen. 2ª. c. de cura melīe. ⁊ st̄ aliq q ima-
ginant̄ ꝙ sūt papa: ⁊ aliq ꝙ sūt galli: ⁊ iō canūt sic gallus.
⁊ aliq ꝙ sunt massa vitrea: ita de alys ſm diuersitates ī-
pressionū v̄tutis imaginatiue ipsoꝝ. Scđa spēs est q̄ va-
riat̄ ex parte mot⁹ ⁊ vocat̄ cuttubut: ⁊ credo ꝙ cātur ex
adustione humoꝝ colericoꝝ: q̄ colera est causa motus.
Tertia spēs distinguit̄ penes amorem mulieris ⁊ penes
actū coitus exercēdi: ⁊ nō facit mētionē rasis de ista ter-
tia specie. ⁊ causa dicta est in fine capituli.

¶ Cui ergo he male cogitatōes ⁊ tristitia ⁊ tri-
bulatio accidūt anteq̄ꝫ ꝑualere īcipiāt succur-
rēdus est: q̄ si ꝑualuerint cura est difficilis.

¶ Docet ꝓnosticare per ista signa. ⁊ dicit: ꝙ si ista signa. s.
male cogitatiōes ⁊ tristitie veniāt an̄q̄ꝫ ista ꝑualeāt est
fortiter succurēdū: q̄ si ꝑualuerint cura erit grauis: q̄ iā
humor eēt grossior ⁊ viscosior ⁊ magis īfix⁹ mēbris. ⁊ iō
tarde remouet̄. Alia est cā ex ꝑte q̄litatis: q̄ est humor
frigidus ⁊ siccus: iō tardi⁹ curat̄ mala cōplo inducta.

¶ Et si cū melīa fuerit dolor vētris ⁊ īflatio: ⁊
malus color. ⁊ digōnis corruptio ⁊ vomitus
acetosus: ⁊ excreationis multitudo: incipien-
da est cura cum flobotomia ex basilica: aut sal-
uatella sinistre manus.

¶ Ponit curā melīe ꝓueniētis a splene. ⁊ dicit: ꝙ si cau-
sa melīe fuerit dolor ventris ⁊ color malus: ⁊ corruptio
digōnis ⁊ multitudo sputi: tūc īcipiēda est flobothomia
de basilica vel de saluatella sinistre manus que est inter
paruū digitū ⁊ auricularē. ¶ Nota ꝙ illa passio melīe
est duplex. Una est que venit a cerebro: vt mala ꝯplo fri-
gida ⁊ sic. sine mā: q̄uis sit raro vel ab humore melanco-
lico exn̄te in cerebro. Alia est ꝙ causat̄ ab alys mēbris:
vt ꝯtingit aliqn̄ in corde: vt qn̄ spūs sunt nimis adusti.
cātur aliqn̄ ab epate: vt qn̄ epar nō bene depurat̄ a suis

supfluitatibus. Causat̄ aliqñ a matrice in retētione mēstruoꝝ. aliqñ a splene vtplurimū vt qñ splen nō bñ mūdat̄ ab illa mł'ia supflua: qꝛ tūc mł'ici vapores veniūt ad caput: ꝛ ibi inducūt malā ꝯplōnē frigidā ꝛ siccā: ꝛ q̄zuis fiat passio mel'ica a diuersis mēbris. tñ rasis pōit hic curā mel'ie ꝓueniētis a splene: qꝛ ista curata curant̄ ꝛ alie: qꝛ est difficilioris cure. ī oībus alyȝ sufficit vt remoueat̄ cā vt qñ ꝓuenit ex retentiōe menstruoꝝ si ab alys mēbris: vt ab emoroidibus emoroides ꝓuocēt̄. ꝛ qꝛ passio mel'ica vtplurimū ꝓuēit a splene vel rōne opilationis venaꝝ splenis: iō de ea determinat. ¶ Nota cāȝ dictoꝝ q̄re in mel'ica passiōe causata a splene ē dolor ventris ꝛ inflatio: ꝛ malus color: qꝛ est debilis virtus digestiua rōne: cuiꝰ causat̄ vētositas q̄ est cā inflationis ventris. q̄re est corruptio digōnis. ꝑꝑ colligantiā splenis cū stomacho. q̄re ē malus color. certe est ꝑꝑ illā malā digestionē gñatur flegma ꝛ mali humores aquosi q ꝑmiscētur cū melācolia. ꝛ delegant̄ ad stomachum ꝛ deinde ꝑ sputū expellit̄ seu ꝑ vomitū aliqñ. q̄re aliqñ cōpetit flobothomia de basilica: qꝛ q̄zuis ꝑncipaliꝰ euacuet ab epate. tñ a splene postea. Sed q̄re ꝯpetit plus flobothomia in melācolica passiōe causata a mel'ia q̄z a co. qꝛ melācolia nālis cōuenientiā hȝ cū sanguine: iō magis cōpetit: ꝛ ꝑꝑ hoc oēs melācolici debēt flobothomari multis vicibus ꝛ maxime in autūno: qꝛ tūc melācolia dominatur.

¶ Et si sanguis visus fuerit niger dimittatur egredi in multa quātitate: subtilis aūt ꝛ rubeus si fuerit restringendus erit illico.

¶ Ponit curā circa quātitatē sanguinis extrahendi. ꝛ dicit. exhatur ī magna quātitate sanguinis. s. si in exitu visus fuerit niger: ꝛ si postea exeat magis subtilis: ꝛ rarior illo ē restringēdus. ¶ Nota duo. p̊ si videat̄ sanguis niger dȝ euacuari ī magna quātitate: qꝛ tunc expellit̄ mā peccās: qꝛ mł'ia est humor grossus niger: iō tūc nō est restringendus. Sed qñ fit rarus ꝛ clarus ꝛ subtilis dȝ restringi: qꝛ signū est ꝙ euacuat̄ mā non peccās. s. co. ꝛ sanguis q sunt frenū mel'ie. ¶ Nota ꝙ illud dictū rasis vltimū hȝ veꝝ: si sanguis exit in flobothomia debita: si vero ꝑ indebitā vt qñ foramē est strictū: tunc nō dȝ restringi sȝ foramē amplificari. ꝛ ꝑꝑ hoc dȝ poni digitus supra foramē bis vel ter anteq̄z sanguis sit totus extractꝰ. cuiꝰ rō est: qꝛ tunc melancolia melius expellitur: qꝛ tunc natura melius retinet benignum.

¶ Eger vo ex rebꝰ lenietibꝰ ē nutriēdus vt sūt alessidabegi q̄ sunt ex carne edina ꝛ arietina.

¶ Dicit ꝙ eger ē nutriēdus nutrimētis lenificatiuis vt sunt iura facta ex carne edulina ꝛ arietina. cā ē: qꝛ talia generāt sanguinē subtilē ꝛ spūs claros: qꝛ ista ꝯriantur melancolie: q̄ est multū sicca: iō cōpetūt spāliter qñ egritudo venit a splene: qꝛ splenetici vtplurimū sunt macri ꝛ sicci. ꝛ ꝑꝑ hoc nō est bonū ꝙ iuuenes phizisent̄: sed comedant cibaria. aliqñ grossa aliqñ subtilia. ꝛ nō cōtineātur sꝑ ad bonū vt in senectute possint comedere.

¶ Et mittēdus ē in balneū in quo non moret̄.

¶ Ponit curā ꝑ bal. ꝛ dicit: ꝙ in bal. est mittēdus in quo nō multū siue diu moret̄. cā est: vt corpous siccū humectetur: qꝛ nō dȝ diu stare vt nō resoluat̄ subtile ꝛ remaneat grossuȝ: ꝛ ita qdaȝ medicus curabat q̄rtanarios: qꝛ ī die ꝑoxismi purgabat eos ꝭm qd docēt auctores. Sed in die scđa dabat aliqd laxatiuū vt cassiefistu. vł' aliqua alia medicina leuis. Tertia die faciebat eū intrare balneū bis in die ꝛ añ cenā ꝛ id faciebat: vt corpus mollificaretur ꝛ humores essent habiles ad expellendū in die ꝑoxismi. ꝛ in scđa die post paroxismū: ꝛ ita faciebat bal. Alia cā est: quare cōpetit bal. qꝛ letificat: qꝛ vtplurimuȝ balneū intrātes cātant. mō cōpetiteis gaudiū ꝛ leticia.

¶ Post hoc aūt decoctione de epithimo quā ego cōposui vtatur: cuius hec ē confectio. ℞. mirabolanoꝝ indorū. ʒ. x. polipodij. ʒ. v. sene. ʒ. ix. turbith. ʒ. iiij. sticados. ʒ. x. passularū enucleataꝝ. ʒ. x. epithimi cretenß. ʒ. x. oīa accepto epithimo in tribus lib. aque coquēda sunt: donec ad vnam libram ꝛ mediam redeant. cūq̄ʒ hoc factū fuerit addatur epithimū: ꝛ illico ab igne remoueantur ꝛ dimittātur donec infrigidari ceperit. Cūq̄ʒ ifrigidata fuerint manibus fricata colent̄. Deinde sumantur agarici due tertie. ʒ. i. aloes. ʒ. i. salis indi. ʒ. ß. ellebo. nigri quartam. ʒ. vnius. ꝛ cōficiantur cū melle aut cū iulep. ꝛ fiant ex eis pillule que per tres horas ante decoctionis exceptionē sumēde sunt. postea sumatur decoctio.

¶ Ponit curā ꝑ medicinā. ꝛ dicit: ꝙ facta flobothomia in mel'ia ꝛ nutrimēto debito admīstrato ꝛ balneo facto dāda ē talis medicīa. ℞. mirabol'. indoꝝ. ʒ. x. polipody. ʒ. v. sene. ʒ. viy. ex alys positl ī melācolia. fiāt pillule ꝛ accipiat quartā partē ꝛ colet̄ alia q̄rta ps. ¶ Nota quare valet ista potio ꝛ ille pillule: qꝛ euacuāt flegma grossuȝ ꝛ mel'iaȝ q̄ peccāt ī mel'ia. qꝛ flegma grossuȝ peccat rōne indigōnis: qꝛ stomachus ē debilitatus rōne colligantie cū splene. ꝛ qꝛ ista euacuāt flegma cū mel'ia: vt pȝ discurrendo ꝑ oīa. iō valet ī cura. Quare p̊ debēt administrari pillule ꝛ post collatura: qꝛ cōiter facimꝰ oppositū: qꝛ pillule sumunt̄ rōne ꝓhibitiōis humoꝝ ꝛ vapoꝝ ascendētiū ad caput: ꝛ iō dant̄. ꝑ. iy. horas añ exhibitionē medicine sicut colature: ꝛ vt pillule ꝑ colaturaȝ dissoluant̄. ꝛ iō p̊ debēt admīstrari pill'e vt melior fiat opatio pill'aꝝ ꝛ collature. Sȝ q̄re ī die accessiōis: qꝛ tūc nō ꝯpetit aliq̄ euacuatio: vt pȝ. iiy. cañ. c. de cibatiōe febricitātiū ī vł'i. ¶ Nō ꝙ añ admīstratōeȝ huiꝰ medicie lexatiue dȝ admīstrari syrupꝰ digestiuꝰ mł'ie seu eiꝰ māe mel'ice. ℞. corticl radicl feni. petro. achori piretri. añ. q̄rtl. i. al. q̄rtl. ß. radicl rafani apy. añ. q̄rtl. ß. ī al'. ℥. ß. corticl mediane tamarisci fraxini geneste. añ. ℥. i. ġmanđ scolopendrie. añ. M. i. ꝛ. ß. eupatory calamenti absin. oppo. capilli ve. scariole. añ. M. i. anisi maratri cuscute. se. portulace. melo. īdi. añ. ℥. i. lactuce sq̄nātl spice nar. se. basilicōis. añ. ℥. y. ligri. raß. vuaꝝ passaꝝ mūdatl succi viol'. bora. buglos. folioꝝ sticados arabici. añ. ℥. i. mell' electi q̄rtl. iy. pāis zuccari al. q̄rtl. ß. ꝯtēperent̄ radices ꝛ corticl ꝑ noctē ī aceto īfundāt̄ ꝛ fiat syrupꝰ ꝑfecte clarificatꝰ vsq̄ʒ ad q̄rtl. v. vł' ad lib. i. ꝛ. ß. ꝛ admīstretur cū decoctōe bora. ¶ Nō loco tal' medicie raß pōt tal' medicīa admīstrari. ℞. floꝝ bora. thamarisci sticados arabici. añ. ℥. ß. thimi epithi. foli. se. polipody q̄rcini. añ. ℥. ß. anisi. ʒ. iy. ligricl raß. vuaꝝ passaꝝ. añ. ʒ. v. fiat decoctio ī sero caprio. ꝛ ī illa decoctōe tēperent̄ corticl mirabo. īdoꝝ bñ gumoß. ꝑ noctē. ℥. i. ꝛ. ß. ꝛ fricent̄ đ māe fortit̄ ꝛ colēt̄. ꝛ colature admīstrent̄ ī aurora. ꝛ si sit delicatꝰ dulcoret̄ cū. ℥. i. pāis zuccari cādi. vł' pñt mīstrari tales pill'e sil' istis positl a rasi. ℞. yerarufini. ʒ. iy. lazuli nonies abluti subtil'r puluerizati. ʒ. i. misce subtil'r malaxādo cū modico fumiterre. ꝛ fiant pill'e ad quātitatē ciceruȝ pro debilibus sufficiēter miscēdo dya sene vel dyaboraginati. ʒ. v. vel. ℥. ß.

¶ Deinde tribus diebus quiescat. In his aūt diebus q̄bus quiescit nutriatur ex eis q̄ p̄cepimus. ⁊ in potu sumat vinū subtile ⁊ claruꝫ ⁊ bn̄ odoriferū. Post h̄ quoqꝫ iterū soluendus ē vt prius. hoc vero ita vt p̄diximus tertio iterandū est. quarta quoqꝫ potio ei danda.

¶ Ostendit q̄d sit faciēdū sumpta prima medicina euacuatiua dicēs: ꝙ administrata medicina tali quiescat ꝑ tres dies: ⁊ ī illis dieb⁹ dꝫ nutriri nutrimētl q̄ dixim⁹. ⁊ ī potu vinū sumat subtile ⁊ clarū ⁊ bn̄ odoriferū: qꝛ generat bonū sanguinē ⁊ spūs claros q̄ ꝯriant̄ spiritib⁹ grossis. ⁊ postea est soluēdus vt prius. ⁊ in die tertia dꝫ ei potio dari. Quare ꝑ tres dies dꝫ abstinere. cā ē: qꝛ ꝑ medicinā virtus fuit debilitata. ⁊ vt ꝑ bonū nutrimentū virtus cōfortet̄ vt possit iteꝝ laxari. iō quiescere docet per tres dies. Alia cā ē. in illis tribus diebus posset mā melācolica q̄ non ē euacuata digeri ⁊ a nā̄ expelli. iō bonuꝫ ē clistere. ⁊ ita dꝫ fieri ī egrititudinibus cronicis: qꝛ mā̄ dꝫ digeri paulatiue. ⁊ paulatim laxari. Sed q̄re debent administrari nutriētia sanguinē generātia: qꝛ ꝯriantur materie melancolice. ⁊ bonū dꝫ eē vinuꝫ: qꝛ generat bonū sanguinē vt dictuꝫ est superius. Et qꝛ vinuꝫ cōfortat digestionē. ⁊ letificat post euacuationē. ideo dꝫ administrari clarū bonum ⁊ odoriferum.

¶ Eger vero ab oībus q̄ coleram generant nigrā abstinendus est: vt sunt carnes siluestres oēs: ⁊ caro vaccina ⁊ caprina caseus vetus ⁊ fabe. ⁊ caro salita ⁊ caseus vet⁹ ꝓprie ⁊ lētes ⁊ oīa hīefactiua. Vinū p̄terea grossum labores ⁊ vigilias euitet. nec patiat̄ famē nec sitim.

¶ Dicit ꝙ dꝫ abstinere ab oībus rebus melancoliā generātibus q̄ sunt vt carnes siluestres caro capīa vaccina ⁊ salita. ⁊ caseus vetus ⁊ fabe. ⁊ maxime legumina vt lētes fabe ⁊ olera sicca vt caules p̄ter humectantia vt spinargia blete ⁊ silia. Silr̄ vinū grossuꝫ. labores ⁊ vigilias nō sustineat famē nec sitim. Et cā est: qꝛ augmētant melancoliā. ⁊ mām̄ peccanteꝫ. vt sunt carnes antiq̄ bouine q̄ sunt frigide qꝛ sicce. ⁊ iuuēcule nō sunt ita male: qꝛ carnes iuuenes sunt laudabiles. Sed carnes humide in iuuētute vlr̄ male in p̊: vt pꝫ ꝺ agno: qꝛ est mala caro vt dicit ysaac in dietis vl'ibus. iō vinū grossuꝫ non competit studētib⁹. nec carnes salse: qꝛ generāt humores adustos ex q̄bus efficit̄ melancolia. ⁊ sic est ab oībus abstinēdū q̄ generant melancoliā tam nālēꝫ q̄ꝫ non nālem.

¶ Vino vero subtili in potu vtatur. ⁊ precipiendūm est ei vt dormiat. Et est studendum in splenis curatione ex his que in sequentibus in capitulo de splenis curatiōe dicturi sumus que augmentatur. Os quoqꝫ stomachi confortandum est. ⁊ p̄cipue ex medicinis quaruꝫ mentionē in sequētibus facturi sumus cū egritudines stomachi noiabimus.

¶ Ostēdit q̄ cōpetunt qn̄ volumus ꝙ mā̄ ꝯsumat̄. ⁊ dic̄ ꝙ pa. dꝫ vti vino subtili ⁊ claro: p̄cipiat̄ ēt sibi vt dormiat. Et sciendū est ꝙ in curatiōe melācolie ex splene stomachus est cōfortandus cū medicinis q̄ in ca. de egritudinibus stomachi dicent̄. ¶ Nota q̄re vinum subtile ⁊ clarū. cā est: qꝛ generat sanguinē bonū. ⁊ spūs subtiles ⁊ claros calidos q̄ ꝯriant̄ melācolie. ⁊ tale vinū letificat aīam ſm Auicē. libro ꝺ virtutibus cordis. ¶ Nota q̄re cōpetit somnus. cā est: qꝛ ibi cōfortat̄ calor nālis: quo cōfortato fit bona digestio. ex qua digōne gnātur san. ⁊ humor laudabilis. Quare est curanduꝫ de splene. cā est: qꝛ egritudo principalis ē ipsius splenis. iō si splen ē durus mollificari dꝫ: quare stomachus dꝫ curari: qꝛ est debilis rōne caloris. os stomachi qꝛ ab ipso splene ad os stomachi demandat̄ melācolia: vt dicit Aui. p̊ cān̄. f. p̄ma. ca. quarto. cū q̄bus confortatur dicere ē post.

¶ Si aūt cū melancolia ea que noiauimus nō fuerint ⁊ acciderint post frenesim vel longaꝫ moram sub sole. aut ꝑcussionem in capite. flobothomia ex cephalica facienda est.

¶ Ponit curā melācolie ꝓueniētis a capite. ⁊ dicit: ꝙ si cū melancolica passiōe. i. cū mania nō fuerint ea q̄ dicta sunt. vt dolor vētris. grauitas ⁊c̄. ⁊ ipsa venit post frenesim ⁊ post longā morā in sole vel post ꝑcussionē ī capite: tunc faciēda est flobothomia ꝺ cephalica. ⁊ studiū adhibendū de regie q̄ꝺ supra diximus. ca. ꝺ frenesi. ¶ Nota primo circa istā partē ꝙ melācolia sumit̄ hic ꝓ mania. ꝑꝑ hoc dixit in p̄n̊ capituli ꝙ melācolia est cōis ad maniā. ⁊ melancolia ꝓprie dicta causat̄ ex melancolia ⁊ exadustiōe sanguinis vl' colere: q̄ꝫdiu caliditas adurēs remanet. ⁊ hec ē mā̄: ⁊ sic venit post frenesim: qꝛ frenesis causat̄ a sanguine vel co. ⁊ qn̄ fit adustio cōuertit̄ ad melancoliā: dū tn̄ caliditas remaneat: ⁊ sic fit mania. Silr̄ ꝑꝑ morā in sole: qꝛ adurunt̄ humores ⁊ cōuertunt̄ ī melancoliā. ⁊ q̄ꝫdiu remanet caliditas remanet mania vel melācolia. q̄re ex ꝑcussione in capite. cā est: qꝛ rōne sanguinis spūs ascendūt ad caput: q̄ non pn̄t cōuerti in vapores. ⁊ tunc ibi in melancoliā cōuertunt̄. Cā q̄re cōpetit flobothomia ꝺ cephalica: qꝛ ipsa euacuat mām̄ antecedentē. ⁊ in ꝑte coniunctā: aliqn̄ est adustio san. ⁊ co. sil ⁊ ita simul pn̄t euacuari. ⁊ ꝑꝑ hoc ī melancolia si a capite ꝓueniat adustio possem⁹ dare medicinas q̄ haberēt laxare ventrē: ⁊ non solū educeremus mām̄ cōiunctam īmo antecedentē. Itē qn̄ causat̄ ꝑ viam adustionis non solū est euacuāda mā̄ coniuncta. sꝫ an̄cedens postea frigida capiti apponant̄ vt mā̄ vlteri⁹ nō cōburat̄. ¶ Nota ꝙ in tali passiōe melācolica de mā̄ ca. nō solū cōpetit flobothomia: sed ēt syrupus digestiuus cōpetens in mania. Recepta pōt esse talis. ℞. endiuie lactuc. dulci. scariole. an̄. M. i. floꝝ. nenufeꝝ. floꝝ viol'. ro. ru. an̄. ℥. i. succi boraginis. succi fumiter̄. succi pomoꝝ acetosoꝝ depuratoruꝫ. an̄. ʒ. ij. aceti squillitici. ʒ. i. ⁊ ponant̄ isti succi: qꝛ vtplurimuꝫ adustio venit a corde ꝓ mā̄ cōiuncta. panis zuccari al. q̄rtl. iij. fiat syrupus clarificatus vsqꝫ ad lib. i. Laxatiuuꝫ dꝫ esse tale. ℞. viol'. floꝝ boraginis. buglos. floꝝ nenufeꝝ. an̄. ℥. ß. vuarū passaꝝ. ʒ. v. foliculorū sene. epithimi. an̄. ℥. i. anisi. ʒ. iij. fiat decoctio cuꝫ sero caprino ⁊ in decoctōe ponant̄ mirabolani citrini. ⁊ ꝓ mā̄ antecedēte corticis mirabo. indoꝝ. ℥. i. ꝓ mā̄ coniūcta fricētꝺ māe fortiter ⁊ colent̄. ⁊ colatura administret̄ de mane.

¶ Et capiti studium adhibenduꝫ ex reliquo regimine q̄ꝺ diximus proprie.

¶ Hic ponit curā ꝑ localia. Primo ī gnāli remittēdo se. Scd̄o in spāli numerādo spālia ī morbo isto. De prima dic̄: ꝙ circa caput ē attēdendū cū his q̄ dixim⁹. ca. ꝺ frenesi. ¶ Nō ꝙ q̄ꝫuis illa supradcā sint vtilia. sunt tn̄ due additōes spāles ī isto casu. Una ē ablutio capitis cū decoctiōe pedū ⁊ capitl mūtōis. ⁊ se. papaueris albi. Scd̄a est cum decoctiōe foliculoꝝ sene. addantur etiam folia boraginis ⁊ buglosse.

¶ Aqua preterea tepida ab alto loco super ca-

put fundenda est. Deinde oleum rof. cuꝫ aceto vini capiti infundatur: ⁊ lac muliebre desuper mulgeatur. Naribus etiam oleū de seib⁹ cucurbite dulcis. ⁊ lac muliebre inijciatur.

¶ Ponit curā per embrocatiōes ⁊ iniectiones: ⁊ dicit ꝙ aqua tepida dꝫ fūdi supra caput. Deīde oleū rof. cū aceto mixto capiti īfundaꝛ. ⁊ lac mulieris desup. ⁊ in ei⁹ naribus oleū de cucurbitis dul. ⁊ lac mulierū inyciaꝛ ⁊ cā oīuꝫ istoꝝ est: qꝛ oīa applicata ꝓhibēt ascēsuꝫ fumoruꝫ ad caput: siłr cū illa sint frigida ⁊ hūida ꝓhibēt ascēsuꝫ seu adustionem mãe melācolice ⁊ mãe calide cōiuncte spāliter in mania demoniaca.

¶ In balneū quoqꝫ sepe mittendus est: ⁊ multuꝫ ex aqua tepida capiti est superīfundendū.

¶ Hic ponit curā ꝑ bal. ⁊ dicit ꝙ pa. dꝫ poni in bal. ⁊ multotiēs caput ei⁹ est humectādū. cā q̄re illud bal. ꝑꝑ hūiditates ꝓhibꝫ ascēsuꝫ vapoꝝ ⁊ p̄cipue adustioneꝫ mãe ꝑꝑ suā hūiditatē: ⁊ iuuat. mō citi⁹ resoluaꝛ rōne caliditatis mãe. ⁊ ꝑꝑ hūiditatē ei⁹ ꝓhibꝫ ascēsuꝫ vapoꝝ sursum: ⁊ p̄cipue adustionē mãe ꝑꝑ suā hūiditatē.

¶ Eger etiā omnia que odorifera sunt odoret.

¶ Dicit ꝙ pa. dꝫ odorare supra aromatica: vt sunt sandali: cāphora. Nota cāꝫ ꝑtis q̄re valēt tales res fride: quia ꝓhibēt adustionem materie. ⁊ ꝯfortant caput cum sint aromatica. ℞. receptam odoramentoruꝫ positoꝝ supra in cura doloris capitis.

¶ Si autem cum melancolia nihil fuerit eorū que diximus in principio. matrix vena dextri brachij aperienda erit: ⁊ sanguis considerandus: ⁊ vt prediximus faciendum erit ⁊ regēdum: ⁊ postq̄ꝫ hoc regimen infirmo adhibueris per aliquot dies quiscere dimittendus est. deinde vt prius in cura ei⁹ incipienduꝫ donec sanitatis fiat restitutio.

¶ Ponit curā melīe ꝓueniētis a melīa nāli per flōmiā. ⁊ dicit: si cū melīa nō esset aliqd p̄dictoꝝ: vt ꝙ nō fuerit malus dolor: tūc mediana vena d̄xtri brachy. i. de vena toti⁹ corꝑis est aperiēda: ⁊ regēdus est vt dixim⁹. Deīde ꝗescat ꝑ aliquos dies. Deīde īcipiēdū est in curatiōe ei⁹. ꝯsiderato tn̄ sanguīe q̄lis sit: vtrū al. vel niger. ⁊ ꝫ hoc ꝓcedaꝛ vsqꝫquo fiat restitutio sanitatis. ¶ Circa ꝑtem nota q̄re si aliq̄ p̄dictoꝝ nō īueniantꝛ faciēda est flōmia de vena toti⁹ corꝑis. dico ꝙ cā hui⁹ dicti est: qꝛ illa passio ꝓuenit a melīa nāli existe ī capite: ⁊ qꝛ per flōmiā talis mā euacuaꝛ: iō ꝯpetit flōmia. aliud est signū ex eo. ꝙ nō est dolor nec īflāmatio in ypocūdrys nec in splene ex eo ꝙ nō est adustio hūoꝝ. signū est: ꝙ nō est a melīa nāli. s. ꝫ ab ināli melīa. Sꝫ a nāli melīa existe in capite: ⁊ quia ista vena euacuat sanguinē a capite ⁊ a corde: ⁊ ab epate ideo ⁊c̄. ¶ Nota ꝫ Auerroyꝫ. 6. colliget. cap°. penultio. qn̄ dolor accidit in capite: tūc flōmia facienda est de cephalica: ⁊ qn̄ ab īferioribus de basilica: ⁊ qn̄ est dolor in vtraqꝫ: tūc de vena mediana: īmo dicit Auerroys ꝙ patitur cor a melīa nāli: iō nō est dimittēdū tūc illa cura cordis: vt multū ꝯpetit flōmia: qꝛ melīa peccat magis q̄ꝫ alter hūor ꝑꝑ ꝯmixtionē sanguis cū sit fex ei⁹: q̄re dꝫ respici sanguis: qꝛ si expelliꝛ niger expellaꝛ in magna quātitate: ⁊ si subtilis rube⁹ clarus expellaꝛ in ꝑua quātitate: qꝛ tūc nō euacuaꝛ mā peccans. Qꝛ regimē tale gnāt bonuꝫ sanguinē subtilē. vt dcm̄ est superi⁹: tūc fiet administratio gallinaꝝ ⁊ ꝑdicū que gnānt sanguinē ꝯrium sanguini melācolico. Itē ꝯpetit regimē hūidoꝝ ⁊ gnāntiū sanguineꝫ. Sꝫ q̄re est dimittēdus ꝑ aliquos dies ꝙctus. cā est: qꝛ ꝑ flōmiā virt⁹ debilitata fuit ⁊ spūs vtaꝛ longo regimie generāte sanguinē bonū: postea euacuādus est iteꝝ. nā ꝫ Auic. i. cañ. fen 4ª. cap. iz. de flōmia qn̄ in corpore gnātur malus sanguis dꝫ fieri flōmia. idē vult raſ. in ꝓposito. Nota ꝙ ꝑ alia a flōmia ⁊ minutiōe ītelligit alia q̄ ꝯueniūt in melīa peccāte in cerebro que dicta sūt supra ī caplo de dolore capitis: q̄uis sint plura: sicut isti sirupi digestiui ⁊ laxatiui ⁊ fomētatiōes ⁊ sacculi ⁊ sternutatio: tn̄ duo solū tāgaꝫ. s. fomētationeꝫ ⁊ sternutationeꝫ. Fomētatio v̄o ꝯpetēs in passiōe melīca existe in capite pōt eē talis. ℞. foliculoꝝ sene thimi epithimi. floꝝ boraginis ⁊ buglose. añ. ℨ. i. ꝯquassanda ꝯquassentꝛ grosso modo ⁊ bulliāt duab⁹ bullitiōib⁹ ī. iiij. lib. aq̄ cū decoctiōe. fomēteꝛ caput: vł fiat decoctio cū succo boraginis ⁊ fumiterre libr. ß. ⁊ ille sūt spāles: q̄s tenebim⁹ ī secreto. sternutatio in melīa nāli existe in capite dꝫ eē talis. ℞. lactis mulieris q̄rtl. i. pul. ellebori nigri. ʒ. i. misce: ⁊ fiat iniectio ꝑ nares ⁊ ꝯsidera qualis materia exiens siue nigra siue rubea: subtilis vel grossa ⁊c̄.

¶ Studium vero totum q̄d erga melācolicos est obseruandum est vt impinguentur ⁊ carnosi fiant. ex quo enim pingues ⁊ carnosi fuerint illico sani erunt.

¶ Hic oñdit circa qd dꝫ hr̄e intētionē in cura melīe. ⁊ diuidiꝛ in duo. Primo p̄mittit aliq̄. Scd̄o oñdit qb⁹ ꝑficitur. scd̄a ibi. (Cibi aūt.) De p̄mo dicit ꝙ totuꝫ corp⁹ melancolicū est ꝯseruādū: vt īpingueꝛ vt carnosi fiant: ex q̄ impinguati ⁊ carnosi illico sani erunt.

¶ Cibi autē qui illis congruunt sunt caro arietina ⁊ edina ⁊ gallinacea ⁊ panis de simula: opirus autem panis nullo modo est eis congruus: vinum quoqꝫ subtile ⁊ clarum eis cōueniens est: vinum vero grossum non est eis bonum nec nigrum: lac autem recēter ab vberibus extractum dum adhuc calet eis confert ⁊ pisces recentes ⁊ sisami de zuccaro facti ⁊ oleo amigdalino. Preterea audire cātilenas ⁊ gaudere ⁊ habere añ se res delitiosas ⁊ dormire plurimū ꝯfert eis: ecōtrario vero cogitare ⁊ solus morari ⁊ vigilare maxīe nocet eis.

¶ Hic ostēdit cū qb⁹ ꝑficiꝛ dicta ītentio ⁊ diuidiꝛ ī duas ꝑtes. Primo explicat cibos ⁊ pot⁹ ꝯueniētes. Scd̄o explicat q̄sdā alias res nō nāles. De p̄ma dicit ꝙ cibi conueniētes sūt caro arietina edulina ⁊ gallinacea ⁊ panis de simula. opirus aūt panis nullo mō est eis ꝯgruus. vinuꝫ quoqꝫ claꝝ ⁊ subtile est eis ꝯueniens. vinū grossum nō est eis bonū neqꝫ nigrum. lac aūt recēter mulsum ab vberib⁹ extractū dū adhuc calet eis ꝯfert ⁊ pisces recentes: ⁊ ptisanū de succo factuꝫ ⁊ oleo amig. papaueris. audire cantilenas gaudere ⁊ ridere hr̄e ante se res delectabiles ⁊ dormire eis plurimū cōfert. ꝯria v̄o nō. vt cogitare solus morari ⁊ vigilare: maxīe eis nocet. Cāe p̄dictorū per ordinē. p̄mo q̄re carnes ⁊ panis. cā est: qꝛ mł̄tiplicatio carniū seu multitudo est cā pinguedinis: qꝛ piguedo cātur ex multitudine sanguinis laudabilis: ⁊ iō talis sanguis ꝯriaꝛ melīco sāguini sicco ⁊ nō hūido: qꝛ melīa nigra peccat magis in siccitate q̄ꝫ in hūiditate: q̄re edulina caro bona est. cā ē. qꝛ tales carnes sunt calide: ⁊ hūide generātes laudabilē hūorē ꝯriū melīco. Quare pāis

al.extract⁹ de puriori pte farine bon⁹ est:cã est:qꝛ gene/
rat multũ sanguinẽ laudabilẽ.panis aũt opirus est opi/
lans ⁊ siccus generãs multũ sanguinẽ:ideo nõ ꝯpetit: ſʒ
põt ꝯpetere vbi esset sexta ps furfuris : qꝛ facit ventreʒ
laxũ.Quare vinũ subtile:qꝛ gnãt sanguinẽ subtilẽ.vinũ
grossũ sanguinẽ grossuʒ:⁊ spũs grossos.q̃re dormire mł/
tuʒ:qꝛ humectat:⁊ humectatio ꝯriat̃ mełie que est mul
tuʒ sicca ⁊ hũida.Quare lac nouiter mulsuʒ:qꝛ multum
nutrit ⁊ humectat:⁊ multũ trahit̃ ad mẽbꝛũ:dicũt sapiẽ
tes ꝙ de melle addit̃:vt reꝑmatur malitia eius que po/
test accidere ex lacte:qꝛ si staret diu in stomacho corrũ/
peret̃ ⁊ ꝯuerteret̃ ad acetositatẽ. Pisces ꝯpetũt eidem
rõne hũiditatis:⁊ nõ rõne friditatis.Quare audire cãti/
lenas:qꝛ delitie subtiliãt sanguinẽ ⁊ spũs ꝗ iducũt gau/
diũ:qđ est ꝯriũ mełie.Quare nõ cõpetit tristitia : qꝛ sunt
opõnes corrupte mełice:⁊ quãto plus augmẽtat̃ tristi/
tia:tãto plus ista passio augmentat̃.s.mełia.Ad pᵐ valet
bñ text⁹ Auic.ʒ.cañ.cap.de cura vtutis subito. ⁊ Auicẽ.
ꝑmo cañ.fen 2ª.ca.penul.in fine.de scđo facit cogitare:
qꝛ cogitatio ꝓfunda bñ põt esse cã augmẽtatiõis mełie.
⁊ mełia est cã timoris ⁊ tristitie:⁊ hoc nõ est mirũ.

¶ Pillule que coleraʒ nigrã expellunt de qui/
bus datur his qui decoctionẽ sumere neque/
unt. ℞.epithimi cretensis.ʒ.xx.polipodij aga
rici amboꝝ.añ.ʒ.x.ellebori nigri salis indi am
boruʒ.añ.ʒ.v.sticados.ʒ.vij.pulueris hyere/
pigre.ʒ.xv. ⁊ bibat ex eis.ʒ.iij.

¶ Hic ponit curã ꝑ medicinas dicẽs:ꝙ nõ volẽtes cape
medicinã:ꝯuenit cape pillulas ꝯpetẽtes in mełia q̃ fiũt
in illis ꝗ colaturã accipe non pñt.dicit ꝙ iste pillule ma
gis ꝯpetũt q̃ coł.nigrã expellũt:⁊ dat̃ illis qui nec deco/
ctionẽ nec colaturã possunt sumere:⁊ dʒ ꝯfici cum ydro
melle vel sirupo vł cũ succo fumiterre. ℞.epithimi cre/
tensis.ʒ.xx.polipody agarici amboꝝ.añ.ʒ.x.ellebori ni
gri salis indi amboꝝ.añ.ʒ.v.sticados arab.ʒ.vi. puluerꝫ
yerepigre.ʒ.xv.bibat ex eis.ʒ.iiy.vel.iy. ¶ Nota quare
valẽt iste pilłe.cã est:qꝛ euacuãt in ꝑte flegma cũ in me/
lancolicꝫ rõne debilitatis caloris nãlis:⁊ rõne frigidita/
tis multiplicat̃ flegma:vt pʒ in senib⁹ rõne ꝯpłonis. nã/
liter debẽt esse frigidi:⁊ sicci:ſʒ sunt frigidi ⁊ hũidi rõne
flegmatis in eis.Siłr in ꝓposito:qꝛ alie pilłe euacuant
mełiaʒ ⁊ flegma:ideo multũ ꝯpetũt:vt pʒ ꝑ mãlia q̃ po/
nunt̃. ¶ Nota ꝙ anteq̃ʒ pilłe administrent̃ i mełia dʒ
ꝓcedere sirupus digestiu⁹ ⁊ sirup⁹ ꝯpetẽs:tã i mełia nãli
q̃ʒ in inãli.posit⁹ est sirup⁹ cap.de dolore capitis ꝓueniẽ/
tis a mełia ⁊ reuertat̃ ad istã receptã . Sʒ de medicinis
magis mũdificatiuis addat̃ de sirupo succi boragis fu/
miterre depuratoꝝ.añ.ʒ.y.ſʒ loco istaꝝ pilłaꝝ pñt ad/
ministrari decoctiões laxatiue posite i isto ca. Ut ꝯple/
te habeant̃ oẽs medicie euacuãtes mełiam a capite.po/
nẽde sunt due recepte. Una est ꝙ fiat sirup⁹ talis laxati
uus. ℞.floꝝ boraginis ⁊ buglos.floꝝ sticados arab. añ.
ʒ.i.ligr.raꝼ.vuaꝝ passaꝝ.añ.ʒ.v.thimi epithimi polipo
dy q̃rcini agarici electi.añ.q̃rtꝫ.ꝼ.ñ pono sene : qꝛ mełia
est adusta:anisi.ʒʒ.al.se.basiliconis.añ.ʒ.y.anisuʒ pona/
tur ꝑꝑ polipodiũ:qꝛ gnãt vẽtositatẽ succi fumiterre suc
ci boraginis depuratoꝝ.añ.ʒ.i.panis zuccari al.lib.ꝼ. fi/
at sirup⁹ paꝝ coct⁹ ⁊ paꝝ clarificat⁹ vsq̃ʒ ad q̃rtꝫ.iy.⁊ dis/
soluat̃ in sirupo dyagredy.ʒ.ꝼ.alia lr̃a hʒ.℈.i.⁊ ſʒ Auic.
⁊ Joã.de scõ amãdo semꝑ ponũt in medicis dyagrediũ
ad excitãdũ vtutes mediciaꝝ aliaꝝ succi roꝼ.recẽtiũ.ʒ.
y.vel masticis grana tria vł q̃tuor: ⁊ fiat talis colatura:
que ꝯseruat a passiõe mełica. Alia est ꝙ. ℞.thimi epithi
mi.q̃rtꝫ.ꝼ.anisi.ʒ.y.ꝯq̃ssent̃ ⁊ bulliãt sił vnica bullitio/
ne in q̃rto vno seri caꝑni.⁊ colet̃ ⁊ colatura administre/
tur:ista ꝓseruat hoĩeʒ a lepra ⁊ ab egritudib⁹ oĩb⁹ melan
colicis ſʒ auctores orixẽses.i.de terra illa.

¶ In diebus vero quibus quiescit eger debet
sumere electuariuʒ qđ vocatur letificans: qđ
℞.mellisse corticuʒ citri gariofi.gallie musca
te masticis croci orientalis nucis musca.cina/
momi cardamomi neheremisch . been albi ⁊
rubei zedoarie doronici: seminis ozimi maio
ris:seminis ozimi gariofilati:omniuʒ añ. par
tes equales musci quantũ est decima pars.ʒ.
vnius:deinde sumantur chebuli. xx. ⁊ embł.
xxx. ⁊ terantur ⁊ in tribus libris aque coquã/
tur donec ad vnam redeant ⁊ colentur. in co/
latura vero addatur mellis.lib.i. deinde bul/
liãt donec aqua ꝯsumpta sit:post ex hoc mel/
le conficiantur species predicte: quod tamen
in pondere sit triplum ad species.

¶ Ponit ełiuʒ ꝯpetẽs mełicis.⁊ dicit:ꝙ in dieb⁹ ꝗb⁹ egri
gescũt dʒ sumere ełiuʒ qđ vocat̃ letificãs. Cui⁹ receptaʒ
ponit. ℞.mellisse gallie muscate corticũ citri gariofila/
ti.masticis croci cinamomi nucis mus.cardamomi roꝼ.
camo.seĩs peonie been al.vel rub.zedoarie dorõici: seĩs
ozimi sansuci oĩuʒ ꝑtes eq̃les musci quãtũ est decĩa ꝑs
vni⁹.deĩde sumant̃ kebuli.xx.⁊ emblici.xxx.⁊ terant̃ in
trib⁹ lib.aq̃ donec ad vnaʒ redeat ⁊ colet̃ ⁊ colature mi/
sceat̃ lib.i.mellis.deĩde bulliat donec aq̃ cõsumpta fue/
rit:postea ex hoc melle ꝯficiant̃ ꝓdicte spẽs:qđ tñ in põ/
dere sit triplũ ad spẽs. Sʒ sic cõiter nõ faciam⁹: ĩmo di/
cunt aliq ꝙ aq̃ debẽt poni septẽ ꝑtes mellis:⁊ illđ ełiuʒ
ponit Nicolaus in suo antidotario ⁊ oẽs auctores:⁊ illđ
ełiuʒ ẽ forte ⁊ nõ est dãdũ sine zuccaro vł melle. ¶ No
ta ꝙ illud ełiuʒ valʒ triplici de cã. Prĩo qꝛ ꝯfortat cere/
bruʒ:qđ est debilitatũ in corꝑe mełico siue passiõe melã
colica. Scđo qꝛ euacuat mãʒ ⁊ malã ꝯpłonẽ mełicã. 3º
qꝛ euacuat ipsaʒ:qꝛ ibi ĩtrãt mirabolani kebuli qui eua
cuãt flegma causatũ rõne digestiõis multũ: ⁊ qꝛ ꝯfortat
cerebrũ ⁊ cor:⁊ qꝛ cõsumit mãʒ ⁊ alterat ⁊ euacuat:iõ va
let multũ:qꝛ ẽt subtiliat sanguinẽ ⁊ spũs:et loco hui⁹ ele
ctuary:qꝛ est multũ forte ꝑꝑ medicias laxatiuas põt eẽ
tale ełiuʒ in passione mełica. ℞. margaritaꝝ electaꝝ.ʒ.
y.yacictoꝝ saphiroꝝ smaragdoꝝ dorõici romani been
al.⁊ ru.añ.℈.i.floꝝ cinamomi macꝫ galãge nucis mus.
ʒʒ.al.añ.ʒ.ꝼ.gariofi.piꝑis lõgi cubebe domestice storacꝫ
calamite:seĩs basiliconis ligni aloes.añ. ℈.ꝼ.croci.ʒ.ꝼ.
musci boni ambre electe.añ.grana.v.corticis citri cõdi/
ti.ʒ.ꝼ.ligr.raꝼ.ʒ.y.cãdi vuaꝝ passaꝝ bñ piguiũ.añ.ʒ.i.
cõserue boraginis ⁊ buglos.añ.ʒ.iy.succi pomoꝝ dulciũ
bñ depurati.ʒ.y.aq̃ roꝼ.đ damasco.ʒ.i.⁊ loco ei⁹ illa tria
ponant̃ panis alb.lib.i.fiat ełiuʒ. Uel sic. ℞.letitie Hal.
lib.ꝼ.dyamargariton pluris cũ musco.añ.q̃rtꝫ.i.⁊ si aliqs
dicat ꝙ si oĩa ista nõ valeãt neq̃ʒ per rasiʒ neq̃ʒ ꝑ te:tunc
vo qd est faciẽdũ. dico fiat tale cauteriũ in ꝑte posterio/
ri capitis: qđ si nõ ꝓficit fiat i ꝯmissura capitis:⁊ sic pri⁹
tẽtet̃ i ꝑte posteriori capitꝫ. 2º in ãteriori q̃re ille medi
cine valẽt magis q̃ʒ raꝼ.qꝛ ille medicie sunt reꝑssiue.al.
reꝑsse:⁊ iõ cauẽdũ est qñ dant̃:qꝛ medic⁹ dʒ dicere mo/
dũ dãdi:⁊ recordor de quadã muliere q̃ habuit mãʒ in
stõaco q̃ nõ poterat euacuari ꝑ aliq̃ʒ medicinã:⁊ tũc mi/
nistraui sibi tria grana ellebori al.⁊ in vitate tñ vomitũ

habuit ꝙ fere fuit moꝛtua ⁊ sincopizauit vndecies ⁊ applicaui remedia ⁊ fuit curata. Iterꝫ cauẽdũ est ne decipiamini ꝑ apothecarios: qꝛ dãt in mioꝛi quãtitate vl' in maioꝛi q̃ꝫ dicat medicꝰ: ⁊ si sit mãdatũ ꝑ medicos dicũt ꝙ non nocet ⁊ certe male: ⁊ fraudes faciũt: ad q̃s semꝑ medicꝰ dꝫ eẽ ꝓuisus. Dos aũt quas ponit raſ. in el'io suo est ad quãtitatẽ vnĩꝰ auellane: ⁊ eẽt. ʒ. iiij. vl'. ij. ⁊ sufficit.

¶ De quo cum necesse fuerit ad magnitudinẽ auellane sumendum est.

¶ Ponit q̃ꝫtitatẽ dãdi: ⁊ dicit: ꝙ dos. sunt. ʒ. ij. vel aliq̃n illo electuario cũ necesse fuerit ad quãtitatez auellane. Sciendũ est ꝙ põt esse põdus. ʒ. i.

¶ Hoc. n. medicamẽ letitiã ⁊ coloꝛis pl'chritudinẽ ⁊ digõnis bõitatẽ opat̃ ⁊ retardat canos.

¶ Ponit iuuamẽta: ⁊ dicit ꝙ illud electuariũ pulchrioꝛẽ letitiã coꝛdis ⁊ bonitatẽ digestionis opat̃ ⁊ caniciez tardat. Nota ꝙ illud el'iuꝫ ꝯfoꝛtat cerebrũ: qꝛ subtiliat sanguinẽ ⁊ spũs. euacuat hũoꝛẽ faciẽtẽ tristitiã: g̊ bonũ coloꝛẽ ⁊ digestionẽ facit: qꝛ ꝯfoꝛtat caloꝛẽ nãlẽ quo ꝯfoꝛtato est cã bone digõnis: qꝛ bonꝰ sanguis bonũ coloꝛẽ ostẽdit ⁊ bonꝰ coloꝛ oñdit diñiꝫ bõi chimi: vt dicit Gal'. primo affo. In ꝑturbatiõibꝰ. quare tardat caniciez: qꝛ canicies causat̃ a fl'ate coꝛrupto in cerebꝛo: qꝛ illd̃ fl'a euacuat̃ ꝑ illos mirabo. ⁊ igit̃. ¶ Nota q̃re raſ. nõ facit mẽtionez de spẽ mel'ie que vocatur amoꝛereos. dicẽdum ꝙ ꝑ spẽs illas dedit intelligi alias.

De tertia spẽ.

Seq̃t̃ de 3ª spẽ mel'ie q̃ amoꝛreos dr̃. circa quã passionẽ q̃tuoꝛ sunt ꝓnotãda. ¶ Prio ſꝫ phꝫ 6º ethic̃. amoꝛ triplex ẽ: qdã ẽ ꝑꝑ bonũ domesticũ: ⁊ vocat̃ amoꝛ ṽtuosus ꝓcedens a ṽtute ita ꝙ nõ patiat̃ secũ illicitũ ⁊ ille solum spectat ad aspectũ volũtariũ ⁊ nõ sensitiuũ: qꝛ appetitꝰ vel est ṽtꝰ vel cũ ṽtute. Alter est amoꝛ ꝑꝑ bonũ vtile: vt iter dñꝫ ⁊ seruuꝫ ⁊ cõiter nõ est talis amoꝛ. ⁊ tertiꝰ est amoꝛ ꝑꝑ bonũ delectabile: ⁊ isti duo spectãt ad appetitum sensitiuum: ⁊ ille amoꝛ q ꝑꝑ bonũ est delectabile diuersificat̃ ſꝫ fiens: ſꝫ Auic. ʒ. cañ. nã aliq in auro. aliq in diuitijs. aliq in mulieribꝰ est ꝯñs appetitũ. ⁊ ille amoꝛ ẽ triplex. qdã ẽ nõ multũ itensus. ⁊ ille vocat̃ ereos ⁊ ille nõ multũ intrat in voluntate: sicut amoꝛ q nõ ĩtrat multũ ĩter dentes: vt dr̃ in ꝓuerbijs. Alter est amoꝛ in mulieribꝰ q est multũ ĩtẽsus ⁊ assiduus circa mulierẽ ꝓncipal'r ꝑꝑ actꝰ coitus exercẽdos. ⁊ talis vocat̃ amoꝛereos. i. amoꝛ nobilis a nobilitate dictꝰ: qꝛ multũ foꝛtis amoꝛ: qꝛ milites magis ꝯsueuerunt hr̃e istã passionẽ q̃ꝫ alij: iõ illi sũt coacti q sunt in delitijs. ⁊ ꝑt sic definiri: amoꝛereos est amoꝛ multũ foꝛtis feruẽs ⁊ assiduus circa mulierẽ ꝑꝑ actꝰ coitꝰ exercendos ⁊ talis vocat̃ amoꝛereos. Et aliq̃n est cuꝫ amoꝛe: ⁊ aliq̃n sine amoꝛe: vt in ꝓmis aspectibꝰ foꝛtiter ĩpꝛessis q absolui pñt de illaudabili respcũ ⁊ ml'titudie spmat'l: qꝛ ml'titudo spmat'l: q̃ ẽ cã ⁊ sigᵐ illiꝰ passiõis ẽ q̃n ĩ ꝓnº sũt suspiria ꝓfunda: qꝛ in augmẽto nõ suspirãt ꝓfunde: quia pulsus est submersus: ⁊ eleuat̃ q̃n aliqs delectatiões audit: vt q̃n noiat̃ supꝛa illã quã diligit: ⁊ est signuꝫ magnũ q̃n loq̃t̃ de re nobili videt̃ pulsus abbꝛeuiari: ⁊ iõ debẽt sibi noiari ml'te mulieres: ⁊ q̃n noiant̃ sibi tristabiles deprimit̃ pulsus: tũc ipsis solũ illa passio curat̃ remouẽdo cãm ꝓmitiuã ꝑ defoꝛmes spẽs: ⁊ si nõ ꝑ illud monstrent̃ sibi mẽstrua ⁊ turpia: ⁊ ad hec valꝫ mulier vetula: q̃ ĩfoꝛmat mulieres in alijs spẽbꝰ q̃ est experta in secretis q̃ nesciũt viri. hoc idẽ dicit Auic. ʒ. cañ. ꝙ qdã sunt hoies q̃ꝝ ars nõ est bꝛeuioꝛ arte vetulaꝝ: vel ꝯiũgẽdo eas ſꝫ legẽ. dicit et Auic. ʒ. cañ. ꝙ vidit quedã q disponebat̃ ad ethicaz: ⁊ fuit vxoꝛatꝰ cũ vna electa: ⁊ tũc ml'tũ obedijt nã cogens ꝙ ille q fuit ethicꝰ iaꝫ est curatꝰ ꝑꝑ ꝯiunctionẽ illiꝰ: vel mõstrãdo mulieres grossas hñtes inducere letitiã ⁊ aliq̃n cũ rebꝰ tristãtibꝰ vel ṽberãdo cũ bõa zona. Aliq̃n amoꝛereos est cũ moꝛbo ⁊ nõ in ꝓncipio: ſꝫ in ꝓcessu: qꝛ q̃n est cũ mala ꝯpl'one sicca ⁊ abstinẽtia hũoꝛes exiccantur ꝑꝑ vigilias: ⁊ flet: ⁊ cã est vapoꝛ fridus mel'ie: ⁊ iõ nõ semꝑ amoꝛereos: ⁊ q̃re a moꝛbo: qꝛ ab hũoꝛe adustiõis: ⁊ cura eiꝰ est remouere malã ꝯpl'onẽ siccã cuꝫ illis q̃. dcã sunt in cap̃. de cura doloꝛis capitis ꝓueniẽtis a mel'ia: iõ debemꝰ ꝑ̊ digerere mãꝫ mel'icã: postea laxare: vt dcm̃ ẽ.

¶ Scd̃o nota ꝙ q̃tuoꝛ sũt cãe amoꝛereos. Pria est efficiẽs: ⁊ est duplex: q̃dã est ꝓncipalis. alia est disponẽs. ꝓncipalis est obiectũ delectabile ĩpꝛimẽs suã spẽꝫ in ṽtute ymaginatiua ⁊ estimatiua: ⁊ ṽtꝰ estimatiua mediãte spẽ ĩpꝛessa. Cã efficiẽs disponẽs est duplex. ⁊ est actꝰ triũ sensuũ exterioꝝ. s. visus: auditꝰ: tactꝰ. Uisus quo videt. Auditus quo audit tẽtãdo tactꝰ in eã osculãdo vl' amplexãdo vl' supponẽdo: vl' in dãdo sibi de bonis ictibꝰ cũ testiculis: ⁊ ista ẽ foꝛtioꝛ cã disponens. ĩmediata est mã q̃ expellit̃ q̃ inq̃ꝫ disponit ꝑꝑ foꝛtẽ ymaginatiuã ad estimandũ cui pꝫ ꝙ ipsa est foꝛtioꝛ ⁊ pulchrioꝛ oibꝰ alijs: iux̃ illd̃ ꝓuerbiũ. Ois amãs coitꝰ: qꝛ nõ est arbiter equus. Nam defoꝛme pecꝰ credit hr̃e decꝰ. Si qs amat ranã: ranã cupit eẽ dianã. Cã mãlis est duplex: q̃dã est in qua: q̃dã est ex qua: ĩ qua est scd̃s ṽtriculus cerebꝛi q in amoꝛe reos est ṽtus cogitatiua estimãs eẽ delectabile: qd̃ nõ est. Cã mãlis ex qua est mã spmatis stimulãtis ṽtutẽ estimatiuã ⁊ ymaginatiuã ad estimãdũ illd̃ qd̃ nõ est. Cã foꝛmalis estimatio ẽ assidua mulieris ad actꝰ coitꝰ exercẽdos ad hoc iuuat multitudo spmatis: ⁊ iõ nõ est bonũ agere cũ religiosis ⁊ monachis: qꝛ hñt testiculos plenos spmate. Cã finalis est d̊lectatio coitꝰ: ⁊ q̃ꝫuis nõ hẽant opõnẽ tñ ĩtẽtionẽ: ⁊ hoc sufficit: qꝛ nõ opꝫ ꝙ semꝑ hẽant opõnẽ.

¶ Nota ꝙ hec passio põt accidere in oĩ gñe hoiuꝫ: vt in mel'icis rõne imaginatiõis ĩfluẽtis ꝑꝑ abũdãtiam mãe: qꝛ multũ pñt: ſꝫ nõ appetãt: in sanguieis. qꝛ multũ appetunt rõne caliditatis: ⁊ multũ pñt rõne hũiditatis: ſꝫ sic nõ est in coꝛpoꝛibꝰ colericis: qꝛ q̃ꝫuis nõ multum pñt: tñ multũ appetũt: ⁊ talis appetitꝰ differt ab appetitu cibi: qꝛ cibi fit ꝑꝑ frigiditatẽ ⁊ coitꝰ fit ꝑꝑ caliditatez: vt pꝫ ꝑ Gal'. z. tegni. Testiculoꝝ ṽo crasis. Ex quo pꝫ ꝙ vir delectat̃ ĩtẽsiꝰ q̃ꝫ mulier: qꝛ calidioꝛ ẽ: ſꝫ plus mulier extẽsiue delectat̃: qꝛ in pluribꝰ delectat̃ q̃ꝫ vir: qꝛ vir tm̃ delectat̃ in duobꝰ. s. tãgẽdo ⁊ emittẽdo: ⁊ mulier in q̃ttuoꝛ. Prio mulier delectat̃ in receptiõe seĩs ⁊ spmatis viri tãq̃ꝫ magis ꝑfecti. Scd̃o in emissiõe ꝓpꝛij spmatis supflui ⁊ non est nisi supfluitas aquosa: vt pꝫ ꝑ Auer. z. colligꝫ: qꝛ supfluitas nõ ꝓficit ad gnõnẽ ſꝫ eũ. Tertio delectat̃ in motu mr̃icis de quo Auic. ʒ. cañ. fen. zi. ca. d̊ gnõne embꝛionis dicit: ꝙ aliq̃n mulier ꝑgnãs delectat̃ in coitu tm̃: vt ei vr̃ ꝙ sit in celo empireo ꝑꝑ motum mr̃icis: qꝛ matrix venit ad oꝛificiũ vulue: qꝛ venit ad recipiẽdũ pꝛiapuꝫ. i. amicũ eiꝰ spãlissimũ. Quarto delectat̃ in fricatione mẽbꝛi viri circa collũ mr̃icis: ⁊ ꝑꝑ hoc multe mulieres taꝫ pauperes q̃ꝫ diuites efficiunt̃ meretrices: qꝛ quanto magis coeũt tãto plus appetũt ⁊ hñt collũ mr̃icis calidum q̃si ꝓmulgẽdo faciũt. Uiri delectant̃ in duobꝰ. s. in emittẽdo ⁊ in fricatiõe ꝓpꝛij mẽbꝛi virilis vl' in motu illo: ⁊ ꝑꝑ hoc nõ abstinẽt se hoies sup eas: qꝛ licꝫ aliq satis habeãt de spmate: tñ pñt se d̊bilitare sup eas. ¶ Nota 4º: que est cã ꝙ tãta delectatio sit in coitu: ⁊ q̃re nõ in alijs rebꝰ. dico ꝓncipalis cã est motꝰ ille ⁊ exide surgunt q̃nq̃ꝫ cãe. Pria est positio mẽbꝛoꝝ adiuicẽ: qꝛ mã neruosa intrat ꝯpõnẽ virge ⁊ vulue: et est illi maioꝛ sensus: et ideo

maioꝛ delectatio ꝭꝫ Gal'.4.de moꝛbo:⁊ ꝓpter hoc plus delectat̃ tact⁹ in illo motu. Scḋa cã est cursus spmatis per mẽbra in illis mẽbꝛis titillationẽ iducẽtis:spã l'r qñ est in magna quantitate. Tertia cã est fricatio mẽbroꝝ adiuicẽ. Quarta cã est opatio v̄tutis expulsiue:qꝛ in coy tu expellit̃ actu supfluitas:⁊ expulsiue tales iducũt dele ctationẽ ꝭꝫ Arist. p̊ de hystoꝛ.aialuꝫ.vbi dicit:ꝙ expul sis supfluitatib⁹ felicitatur oẽ aial.⁊ in tegni.venereoꝝ. Quĩta cã sumit̃ ex pte finis:vt dicit viatic⁹.naꝫ dicit:ꝙ tãta est delectatio i coitu:quãtã de⁹ posuit ne pp imũdi tiã abhoꝛreat̃ ab hoĩb⁹:qꝛ aliter deficeret gnõ ⁊ ꝯserua tio spẽi. Et notãter dic̃:talis imũditia:qꝛ qñ est act⁹ ꝯple tus hõ vellet eẽ absens ꝑ q̈tuoꝛ leucas:ita fetidus ⁊ coꝛ ruptus est:⁊ pp hoc de⁹ posuit illã delectationeꝫ: vt spẽs indiuiduoꝛum conseruaretur.

¶ De catarro. Cap. XIIII.

Jrca rubꝛicam. nota q̈tuoꝛ. primo ꝙ catarrus sumit̃ tripl'r.s.ꝓp̃e.magꝭ ꝓp̃e.⁊ cõiter. Catar rus cõiter sumpt⁹ ꝓ reumate sumit̃ ꝓ q̊lꝫ flu xu mãe de vno loco ad aliũ locuꝫ:⁊ iõ dr̃ reu ma q̈si ruẽs mã a stõacho ad intestina vel ad renes vel ab alÿs mẽbꝛis ad iuncturas:⁊ sic nõ capitur hic:qꝛ oẽs egritudines vtpl'm veniũt ꝑ viã deriuationis: ⁊ iõ dicit goꝛdoni⁹ in ꝓnosticatiõe sua.reumatici ad oẽ malũ sunt parati: qꝛ reuma est mater oĩuꝫ egritudinum . Alio mõ sumit̃ reuma ꝓ fluxu vt a capite seu a cerebꝛo: maxime ad tria mẽbꝛa.s.ad nares fauces ⁊ pect⁹.⁊ dico maxĩe:qꝛ aliqñ mã fluit ad pedes ⁊ neruos:⁊ aliqñ ad stõm: ⁊ ali qñ ad alia mẽbꝛa. Sꝫ qñ ꝓp̃e sumit̃ est idẽ qḋ flux⁹ mãe a capite vl'a cerebꝛo ad pect⁹:⁊ sic distiguit̃ ꝯ coꝛizam ⁊ bꝛãcũ:⁊ catarrus est circa pect⁹:vt dr̃ in his versib⁹. Dũ fluit ad pect⁹ dicat̃ reuma catarrus. Ad fauces bꝛãc⁹:ad nares dico coꝛizã.hic sumit̃ idr̃nter ad bꝛãcũ ⁊ coꝛizã ⁊ ad catarꝝ ꝓp̃e dcĩn. ¶ Nõ ꝙ zᵉ ẽ catarr⁹.qdã cãt̃ a mã ca.vt a co.alter a mã frida:vt a fl'ate:⁊ qlꝫ istoꝝ põt cãri trib⁹ modis.vno mõ a mã ca.vl'frida ꝑ viã dissolutiõis: qꝛ a caloꝛe extrĩseco dissoluũt̃ hũoꝛes: vt ambulatio et moꝛa in sole ⁊ a cibarÿs calidis vapoꝛosis:si dñat̃ fl'a in capite faciũt fluere ad ptes ĩferioꝛes:sicut sol facit flue re glaciẽ:quã dissoluit in hyeme:⁊ ita in ꝓposito pp dis solutionẽ fluũt hũoꝛes a capite . Scḋo mõ põt ꝓuenire catarrus a mã ca.vl'frida ꝑ viã ꝯp̃ssionis:⁊ ita cãt̃ a fri giditate extrĩseca:qꝛ ꝯp̃mit mẽbꝛũ:⁊ in ꝯp̃ssione fluunt hũoꝛes:vt pꝫ i spõgÿs si ꝯp̃mant̃ fluit aq̈:siue dicat̃ fleg matic⁹ siue coleric⁹ flux⁹:dũ tñ fluat ad ptes inferioꝛes. Tertio mõ põt ꝓuenire catarrus a mã ca.vl' frigida ex multitudĩe vl'grauitate absq̧ alio agẽte.ꝙ si fit catarr⁹ de mã fl'atica de nã sua sine aliq̊ agẽte fluit ad ptes ĩfe rioꝛes:vt pꝫ i coꝛꝑib⁹ plenis:vt i mulierib⁹ : qꝛ grauitas absq̧ alio ĩpellẽte d̃scẽdit. Sil'r fit flux⁹:⁊ ita si ml'ta de scẽdit mã nisi restrigat̃ añq̧ descẽdit sine aliq̊ agẽte vl' ꝯp̃mẽte ⁊ frequẽter accidit ista vltĩa cã.igr̃. ¶ Nota ꝙ tres sunt cãe catarri.ꝑ̇mitiua.añs.⁊ ꝯiũcta.ꝑ̇mitiua dñr res extrĩsece dissoluẽtes vl'ꝯp̃mẽtes ml'tiplicãtes mãꝫ colericã vl'fl'aticã exñtẽ in cerebꝛo:sicut calidus aer mo ra in balneo ignis vel aer frĩdus vẽtus boꝛealis cibaria frĩda multiplicãtia fl'a:⁊ alia q̃ multiplicãt vapoꝛes qui dissoluunt hũoꝛes in cerebꝛo:qñ sunt coꝛpoꝛa plena ⁊ re pleta. Cã añs sunt hũoꝛes colerici vl'fl'atici añq̧ causent fluxũ in cerebꝛo. Cã ꝯiũcta sunt illimet hũoꝛes: qñ actu fluũt a cerebꝛo ad mẽbꝛa ĩferioꝛa:vt ad nares vl'ad pe ctus siue fluãt ꝯpꝛimẽdo vl'dissoluẽdo vl'ex multiplica tione. ¶ Nota ꝙ hñtes caput cal'ꝫ citi⁹ patiunt̃ catarꝝ a causis extrĩsecis q̧̃ hñtes caput frĩdũ. Cã est:qꝛ hñtes caput rarũ ⁊ poꝛros amplos rõne cui⁹ frĩditas extrĩseca citi⁹ penetrat:⁊ pp h̾ hoĩeꝫ raꝝ penetrat facil'r frĩditas ⁊ freq̄nter accidit catarrus ⁊ coꝛiza. Sꝫ hñtes caput fri gidũ nõ patiunt̃ a frigiditate extrĩseca:qꝛ poꝛri sũt clau si:⁊ pp hoc nõ est mirũ si mulieres vadãt melius capiti bus discooꝑtis q̧̃ viri hñtes caput calidũ ⁊ poꝛros am plos ⁊ aꝑtos. Sꝫ hñtes caput frigidũ citi⁹ patiunt̃ ab i trinsecis.cã est:qꝛ hñt caloꝛẽ debilitatũ:vñ nutrimentũ cerebꝛo adueniẽs nõ põt cõuerti in substantiaꝫ cerebꝛi: ideo frigiditas ista exñs in cerebꝛo descẽdit sui multitu dine ⁊ grauitate ad ptes ĩferioꝛes.

CUm caput alicuius in egressione bal nei discoopertũ fuerit aut post exer citiuꝫ.aut post aliud:fueritq̧ aer fri gidus ⁊ ventus septentrionalis ⁊ accidit in naribus ⁊ palato pꝛuritus ⁊ cõmo tio ⁊ sternutatio.

¶ Docet de vltima passiõe cerebꝛi:que est catarrus:⁊ di uidit̃ in duo.ꝑ̇mo ponit signa.scḋo curam.zᵃ ibi.(Pan nus ⁊c̃.) De ꝑ̇mo dicit:ꝙ cũ caput alicuius in exitu bal nei discooꝑtũ fuerit aut post exercitiũ multum aut post moꝛã multã in sole:aut in loco calido:vt ꝯtra ignẽ:⁊ va dat ad vẽtũ ⁊ vẽtus vel aer est frigidus ⁊ viget vẽtus se ptẽtriõalis:⁊ accidat titillatio in narib⁹: ⁊ in palato pꝛu ritus ⁊ cõmotio siue acuitas ⁊ sternutatio tũc causat̃ ca tarrus frigidus. ¶ Nota cãꝫ ptis:qꝛ post bal.vel exerci tiũ ẽ caput rarefactũ ⁊ poꝛri aꝑti:⁊ tũc si frigiditas suꝑ uenit vel vẽt⁹ frĩdus:vt septẽtrionalis subĩtrauerit ꝯp̃ mit hũoꝛes q sunt in cerebꝛo:⁊ sic hꝫ cãre fluxũ ꝑ viã cõ pꝛessiõis maxĩe circa nasuꝫ sentit̃ titillatio:⁊ h̾ fit : quia mã illa ĩducit talẽ angustiã ⁊ ꝯmotionẽ:iõ ĩungũt freq̄n ter se. ¶ Nota scḋo ꝙ sigᵃ catarri sũt duplicia:q̄dã sunt signa:ita ꝙ nõ sunt cause alia sunt signa ⁊ canse . Signa ⁊ nõ cause catarri tantuꝫ sunt:vt que caput sentit ⁊ in ca pite sentiuntur a tactu calido ⁊ humoꝛ colericus ⁊ appa ret facies colerica ⁊ citrina. Sed illud quod est signum ⁊ cã catarri dr̃ eẽ cã extrĩseca dissoluens hũoꝛes calidos vt aer calidus estas ca. Cib⁹ ca.⁊ alliũ cepe ⁊ tp̃s ca.vt in estate ⁊ etas ca.vt iuuenis v̈e coleric⁹ a ꝯpl'one nãli : isti enĩ tales patiunt̃ cito catarrũ:⁊ tũc circa nares sentiunt titillationẽ ⁊ ad exitũ calidũ. Et est signuꝫ ꝙ catarrus ẽ ca.qꝛ sunt cãe ca.multiplicãtes ĩpꝫ. Sꝫ signũ catarri fri gidi tñ ⁊ nõ cãe sunt res.s.etas ⁊ tp̃s:⁊ illud qḋ descẽdit est frigidũ facies est pallida seu alba. Sꝫ signũ ⁊ cãe sũt res ꝯpꝛimẽtes ⁊ dissoluẽtes:sicut multitudo aeris frigi di ⁊ vẽti frigidi:⁊ ad hec iuuat cõpl'o frĩda nãlis:vel tp̃s vel regio frigida:vt si aliqs fl'atic⁹ tꝑe frigido patiat̃ ca tarrũ.signũ est ꝙ venit a mã frĩda:⁊ hoc est:vtpl'm: ĩmo nũq̧̃ opat⁹ suꝫ circa mãꝫ ca.qꝛ cerebꝛũ cũ sit frigide nãe multũ abũdat in eo flegma.

¶ Pannus tunc calefaciendus est ⁊ capiti su perponendus in quo tamdiu moꝛetur donec eger caloꝛem in capitis pꝛofunditate sentiat penetrasse.

¶ Ponit curã catarri qñ passio est debilis dicẽs:ꝙ si ista signa ꝯtingãt:vt qñ catarrus venit a vẽto frĩdo est signũ ꝙ in illa pte apparuerũt.tũc pãnus calidus est capiti ap plicãdus duplicat⁹ in quo tãdiu moꝛetur donec ipse sen tiat caloꝛẽ:⁊ caloꝛ in ꝓfundo penetrauerit. ¶ Nota cãꝫ ⁊ aduerte ꝙ adhuc nõ est aliqs sapiens q hoc ponat nisi Auic.valde diffuse in 3° cañ.fen.6.cap.de catarro ⁊ coꝛi za:qꝛ catarrus põt curari q̈tuoꝛ modis:⁊ qꝛ multotiens

accidit raſ. determiat de catarro iter alias paſſiões naſi
Uno mõ curaẽ catarrus ꝑ diminutionẽ mãe: vt ꝑ medi
cinã laxatiuã vel ꝑ reſolutiuaꝫ: ſilr̃ ꝑ illa que applicanẽ
ſuꝑ ꝑtẽ anteriorẽ: ſicut ſtatiꝫ diceẽ. 2° mõ curaẽ ꝑ alte
rãtia vl̃ ꝑ igroſſantia mãꝫ: qꝛ i catarro aliqñ ẽ mã liqda
ꝛ fluida. Aliqñ nõ fluida. qñ eſt fluida eſt in pñ°. ꝛ qñ ici
pit igroſſari eſt in augmẽto: ꝛ qñ mediocris ꝛ bñ digeſta
in ſtatu eſt: ꝛ hoc fit qñ venit a mã ca. ꝛ tunc ꝑ frĩda ꝛ ſti
ptica curaẽ. ſi eſt frĩda dꝫ fieri ĩgroſſatio ꝑ ca. ſtiptica: vt
maſticis olibani nucis cipreſſi. Tertio mõ curaẽ ꝑ ꝓhi
bẽtia fluxũ: vt cũ fluit ad pect⁹ ꝑ gargariſmata ꝓhibeẽ
mãꝫ fluere: ꝛ pille ſi teneanẽ ſub ligua. Quarto mõ ꝑ di
ſtractionẽ mãe ad ꝑtẽ ꝯriaꝫ flux⁹. vbi grã. ſi fluit ad pe
ctus diſtrahiẽ ad nares ꝑ vnguẽta vel ꝑ vaporoſa vel ꝑ
cauteriũ factũ in poſteriori ꝑte colli vl̃ nuche. Jtẽ preci
piunt medici phiſici ꝙ frequẽter ĩungant nares: qꝛ mã
que vadit ad palatũ mãdaẽ ad nares: ꝛ iõ ſunt quotidie
catarizati: qꝛ mã que ibat ad pulmoneꝫ diſtrahiẽ ad na
res: ꝛ ſi mã fluat ad nares diſtrahitur ſic adminiſtrãdo
gargariſmata que trahũt ad os: ꝛ ita ꝑ ꝯriam ꝑtẽ curaẽ
catarrus: ꝛ ita pꝫ cã ꝑtis. Cã q̃re valꝫ pãn⁹ calidus: qꝛ ca
liditas pãni hꝫ ꝯſumere mãꝫ ꝛ remouere frigiditatẽ in
ductã in cerebro: ꝛ rõne caliditatis ꝯſumit mãꝫ iductaꝫ
in fluxu: ꝛ loco ei⁹ pãni calidi pñt poni alia reſolutiua vt
ſacculus de milio. ꝛ ſale torrefactis: vt capiaẽ vna ps ſa
lis torrefacti ꝛ ſeptẽ milij torrefacti. ꝑt põi ſic i for^a. ℞.
milij. ℥. iiij. ſal̃ cõis. ℥. ß. torrefiãt ſil̃ i ſartagĩe vl̃ i tegula
calida: ꝛ fiat ſacculus ad quãtitatẽ medie palme ꝛ appli
cetur ſupra frõtẽ: ꝛ talis ſacculus ꝯſumit reſoluit remo
uet frigiditatẽ ĩductã: ꝛ ꝑ illa ĩtelligit alia: vt empl̃ꝫ fcm̃
poſitũ ſupra. in ca°. doloris capitis: vt audiui ꝙ magr̃ Ar
naldus de villa noua accipiebat ſal in maiori q̃ꝫtitate ꝛ
ponebat in vino: ꝛ ponebat calidũ pãnũ in vino ꝛ in ſale
ꝛ poſtea pãnuꝫ bñ ꝯprimebat: ꝛ ſupra ꝑteꝫ capitis pone
bat: ꝛ tũc rõne ꝯpl̃onis ſalis ꝛ v̇tute vini hꝫ multũ deſic
care iſtã mãꝫ fl̃aticã: ꝛ ſi oĩa deficiãt: qꝛ recepte ſuꝑi⁹ po
ſite ſunt ꝑ exẽplo ſupra capl̃o de dolore capitis. ſi g̊ alia
deficiãt: tũc adminiſtreẽ tale vnguẽtũ. ꝛ eſt multũ reme
diũ cuꝫ abraſione capitis excepto cauterio. ℞. ſtercoris
colũbini. gũme. rute agreſt̃. caſtorei. ſe. ſinapi. añ. ℥. i. eu
forbij. ℥. ß. olei ruthe. q̃rt̃. i. cere: qð ſufficit. pulueriẓãda
pulueriẓenẽ ſubtil̃r: ꝛ fiat vnguẽtũ fluxibile: ꝛ nõ dꝫ po
ni multũ de cera: ꝛ tũc raſo capite ĩungaẽ ꝯmiſſura in ꝑ
te ãteriori capitis: ꝛ eſt multũ reſolutiuũ ꝛ attrahit ad ſe
mãꝫ peccãtẽ frigidã ꝯſumẽdo eã: ꝛ p̊ dꝫ fieri cauteriũ in
occipitio: ꝛ poſt i ꝯmiſſura ſi ꝯtĩgat ꝙ cauteriũ ſit neciũ
¶ Nota ꝙ illa q̃ dicta ſunt valẽt in catarro de mã frigi
da: qꝛ in catarro de mã ca. debẽt poni frĩda ſupra caput:
vt oleũ roſ. nenufa. ꝛ ſil̃ia dicta ſupra in dolore capitis.
Sil̃r lac mulier̃ poſitũ ſupra caput: ꝛ qꝛ oĩa alterãt mãꝫ
qꝛ ſi calida applicarentur iã malitia augmentaretur: iõ
dictuꝫ Raſ. hꝫ verũ in mã frigida ꝛc̃.

¶ Deinde nigellam odorare incipiat ꝛ prouocetur ſternutatio.

¶ Ponit curã ꝑ odorãtia ꝛ ſternutatoria. ꝛ dic̃: ꝙ poſtea
incipiat odorare nigellã ꝛ ꝓuoceẽ ſternutatio. ¶ Nota
q̈re valꝫ odoramẽtũ nigelle. cã eſt: qꝛ eſt ca. ꝛ ſtiptica. igi
tur hꝫ ꝯſumere mãꝫ ꝛ alterare malã ꝯpl̃onẽ ꝛ diſpõneꝫ
cerebri: ꝛ dꝫ torrefieri ꝛ poni in pãno lineo ꝛ i forma ro
tũda ꝛ dꝫ odorari: ꝛ ꝑ iſtã nigellã ĩtelligit alia odoramẽ
ta ſil̃ia: vt ca. ſtiptica: q̃ valẽt i catarro cauſato ex mã fri
gida: vt pomũ ambre: ꝛ põt fieri tale. ℞. lapdani puriſſi
mi. ℥. i. ligni aloes ſtoracis calamite. añ. ℥. i. ꝛ. ß. nucl̃ muſ.
nucl̃ cipſſi: olibani. añ. ℥. i. gariofi. ℈. i. ambre electe. ℥. ß.
pulueriẓãda pulueriẓenẽ ſubtil̃r. nõ poniẽ maſtix: qꝛ diſ
ſoluit hũores. ꝯquaſſanda ꝯquaſſenẽ cum piſtello ca. mi
ſce oĩa malaxãdo cũ aq̃ roſ. ꝛ fiat pomũ ꝑforatuꝫ in me
dio: vt poſſit poni chorda it⁹ ꝑ quã teneaẽ. ꝓ paupib⁹ fiat
ſine ãbra vl̃ fit ide bonũ odoramẽtũ. ℞. ligni aloes ſto
racis calamite. añ. ℥. i. ß. nigelle torrefacte. ℥. ij. fiat pul. ꝛ
ponaẽ in pãno lineo in forma rotũda. Ecce pul. quo cõi
ter vtor: ꝛ ſic fit. ꝑforeẽ pomũ ꝛ ĩpleaẽ puluere olibani ꝛ
decoquaẽ pomũ ſub cinerib⁹ calidis: ꝛ odoreẽ vel ꝙ te
neaẽ ad caput lecti ꝛ odoreẽ ꝛ eſt geraldi experimẽtum
ſuꝑ viatico de illo pomo. ¶ Nota ſcðo ꝙ iſta hñt v̇itatẽ
in catarro cãto a mã frĩda vlteri⁹ in cã calida applicenẽ
iſta frĩda: ſicut ſunt ſandali roſ. ꝛ alia frĩda: ꝛ valꝫ pul. po
ſitus i dolore capitis ꝓueniẽtis a colera. ¶ Hic obijciẽ
vnũ: ꝛ vr̃ ꝙ in catarro nõ dꝫ fieri ſternutatio per Gal̃. 2.
ꝓnoſt. in ſternutatiõe cũ reumate. idẽ Auic. 3. cañ. fen 5^a
ca. de catarro ꝛ coriẓa. vbi dicit ꝙ ſternutatio eſt nociua
Dicẽdũ eſt ſternutationẽ ꝯpetere in catarro: ꝛ põt ĩtelli
gi dupl̃r. Uno mõ añ digeſtionẽ mãe: et hoc malũ: qꝛ ꝓ
uocaret maiorẽ fluxũ: ꝛ malitiã mãe cũ ſit fortis motus
ꝛ attrahit mãꝫ ab alijs mẽbris ad ipꝫ cerebꝝ: ꝛ iõ ẽ ma
lũ. Alio mõ poſt ſigna digeſtionis: ꝛ iſto mõ ꝯpetit: quia
tũc facit ad euõnẽ: ꝛ tũc nõ ꝓuenit a malitia mãe ſtimu
lãtis nãm: iõ euõ añ digeſtionẽ mala eſt: ſꝫ poſt eſt bõa:
qꝛ fit a forti virtute euacuãte alios hũores ꝛc̃.

¶ Et caueat ne ſupinus iaceat ꝛ comedat parum. A vino quoqꝫ omnino abſtineat.

¶ Ponit curã per dietã: ꝛ dicit: ꝙ patiẽs catarꝝ euacuat
ne iaceat ſupin⁹ ꝛ paꝝ cõedat ꝛ a vĩo ſe abſtineat. ¶ No
ta q̈re nõ dꝫ cubare ſupin⁹. cã eſt: qꝛ eſt ſciẽdũ ne ꝑ illuꝫ
cubitũ fluãt hũores ad neruos ꝛ cãreẽ ſpaſm⁹ vl̃ ꝑaliſis.
qꝛ nerui oriunẽ a ꝑte poſteriori ꝛ a nucha. ꝛ nucha nõ hꝫ
aliq̊s meat⁹: iõ deſcenderet ad neruos: ſꝫ qñ cubat ſupra
vẽtrẽ tũc fluit ad alia loca: vl̃ ſupra lat⁹: ꝛ tũc nõ ẽ timẽ
duꝫ in tm̃. q̈re debẽt abſtinere a vino. intelligatis niſi in
declinatiõe. cã eſt: qꝛ vaporoſuꝫ eſt diſſolueret mãꝫ cum
ſit cal̃m: ſꝫ in declinatiõe: qꝛ ꝯfortat v̇tutẽ: ꝛ eſt calidũ: tñ
potet min⁹ q̃ꝫ ꝑri⁹. ¶ Nõ ꝑ illa ĩtẽdit alia vt res nõ nã
les: ſicut ſomn⁹ diurn⁹: ꝛ ꝙ ſit breuis poſt prãdiũ: qꝛ va
pores in ſomno nõ ſunt ꝯſũpti: ꝛ illi vapores retẽti in ca
pite cauſant catarrũ: ꝛ illi q paꝝ dormiũt poſt prãdium
ſunt ſemꝑ catarrizati: qꝛ quãto ſomn⁹ breuior tãto min⁹
ꝯſumit vapores: qꝛ vapores ꝑ ꝑuũ ſomnũ ꝯſumi nõ pñt
ideo meli⁹ eſt: vt multũ hõ dormiat poſt prãdiũ: vt vapo
res total̃r ꝯſumanẽ. Sil̃r exercitiũ ſuꝑfluũ ꝯſumit reſi
duũ qñ eſt in declinatiõe ꝛ mot⁹ fortis: ꝛ nõ i pñ°. nec cõ
petit morari iuxta ignẽ: qꝛ ignis de carbonib⁹ illius ville
mõtis ꝑl̃i multũ generat dolores ꝑ euaporationẽ.

¶ Qꝛ ſi paſſio ex appoſitione panni calidi alleuiata nõ fuerit nec minuitur per ipſam fiat flobothomia ex cephalica.

¶ Hic ponit curã catarri qñ paſſio ẽ fortis. ꝛ p̊ ſine febre
per flõmiã dicẽs: ꝙ ſi paſſio ꝑ appoſitionẽ pãni non fue
rit remediata: fiat flõmia de cephalica dextre ꝑtis capi
tis. ¶ Circa ꝑtẽ obijciẽ: ꝛ vr̃ ꝙ flõmia nõ ꝯpetat: ĩmo no
cet: ꝛ arguiẽ ſic: qꝛ eſt cã flux⁹ humoꝝ ſꝫ Auic. p̊ cañ. fen
4^a. ca. 20. ð flõmia. vbi dicit: ꝙ flõmia oẽs hũores ꝯmo
uet: q̈re vr̃ ꝙ flõmia nullo mõ ꝯpetat in catarro: dðm ꝙ
mã catarri vl̃ venit a mã frĩda vl̃ ca. ſi a frĩda nullo mõ
ꝯpetit rõne mãe: qꝛ ꝑ talẽ flõmiã ĩfrigidareẽ caput: ꝛ ſic
augereẽ mã catarri. ſꝫ ſi fit repletio in toto ꝛ mã ſit dige
ſta. bñ ꝯpetit ad remouẽdũ plectoriã: al̃r nõ: qꝛ augmen
taret fluxũ magl̃. Ul̃ põt venire a mã ca. ꝛ hoc dupl̃r: vl̃

mā fluit ad ītus vel ad ex̄: vt ad os vel ad nares: vel ad
palatū: ꝛ sic nō ꝯpetit: qꝛ sic traheret̄ mā de ex̄ ad ītus: ꝛ
tūc ꝓuocaret̄ maioꝛ fluxꝰ. si ad ītus fluit fiat flōmia: vt
in pleuresi ꝛ sqnātia: qꝛ ꝑ flōmiā mā trahit̄ ad venas. et
tūc ꝯuenit in p̄nͦ. posito ēt ꝙ ledat. Et tñ arguit̄ ꝙ nō: qꝛ
tūc augmētat fluxuz māe. dico ꝙ plus iuuat ꝗ ledat: qꝛ
euacuat sanguinē de iterioribꝰ ꝛ euacuat māz cū sangui/
ne: ꝛ ꝑ hoc pz solꝰ ad rōnē. Ad maiorem ꝯcedit̄ nisi face
ret maiꝰ iuuamētū. Ad minorem dico ꝙ ꝓuocat fluxuz
hūoꝝ: qñ fluxꝰ ꝓuenit a mā ca. qñ trahit̄ ītra venas fac̄
maius iuuamētū: sz in mā frida digerat̄ mā corꝑe ex̄nte
plectorico: qñ nō est timēdū de fluxu hūoꝝ: tunc ꝯpetit
flōmia. alio mō nō ꝯpetit. Ex isto pz cā ꝑtis. cā est: qꝛ illa
mā est multuz digesta ꝛ ca. ꝛ si catarrus vadat ad venas
nō īfrigidatas: īmo calefaceret ille pānus: sz si est multa
mā nō ꝯsumit̄ ꝑ illū pannuz: īmo magis opilat: iō ꝯpetit
flōmia qñ corpꝰ est plectoricum ꝛ mā vadit ad ītra: sz in
alys casibꝰ nō. ¶ Nota zͦ ꝙ anꝗ ꝯpetat flōmia in cura
catarri q̊cūqꝫ mō: tūc neciuz est ꝓhibere fluētē mām: qꝛ
per flōmiā ꝓuocat̄ fluxꝰ: iō dicit Gordoniꝰ ꝙ catarizati
flobotomati in ꝑpetuū erunt rauci: ꝛ ille fluxꝰ māe ꝓhi
bet̄ dupl'r. vno mō ꝑ gargarismata. alio mō ꝑ pill'as retē
tas in ore: ꝛ vidi istud secretū ī cura catarri. gargarisma
fluxū māe ꝓhibēs pōt eē tale. ℞. sirupi papaueris dya/
moron. añ. ℥. i. aq̄ rof. aq̄ dul. añ. q̄rtl. i. vini mali granati
℥. ß. misceant̄ gargarizet̄ actu ca. vl' actu fridū. Sz dice/
ret aliqs. q̄re nō pōit acetū. cā ē: qꝛ subtiliat: sz vinū mali
granati: qꝛ īspissat. pill'e ꝓhibētes fluxū talē sūt tales. ℞.
se. papaueris al. ʒ. ij. dragagāti. gūmi arab. opij. croci. añ.
ʒ. ß. se. portulace: se. lactuce. añ. ʒ. i. crocꝰ ponit̄: qꝛ refrena
tiuum est opij penidiaꝝ amigdalaꝝ amaraꝝ. añ. ʒ. i. ꝛ. ß.
pulueriząda pul. subtil'r misce: oīa cuz sirupo de papaue
re: ꝛ fiāt pill'e ꝯpsse ad q̄titatez ꝑue fabe ꝯpsse: gargaris/
ma ꝓhibēs fluxū māe fride pōt esse tale. ℞. myrrhe oli
bani. añ. ℥. i. nucis cipssi nucis musca. masticl. añ. ℥. ß. fiat
puluis: ꝛ bulliat in lib. i. vini stiptici vsqꝫ q̊ redeat ad lib.
ß. colet̄: ꝛ cū colatura fiat gargarisma. Pill'e ad idez. ℞.
storacis calamite olibani. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. nucis musca. nucl ci
pressi masticis. añ. ʒ. ß. caricaꝝ vuaꝝ passaꝝ bñ piguiuz
penidiaꝝ. añ. ʒ. ij. opij. croci. añ. ʒ. ß. pulueriząda pul. con
quassanda ꝯq̄ssent̄. misce oīa cū ydromelle: ꝛ fiant pillu
le compresse ad quātitatē parue fabe: ꝛ retineantur sub
lingua de nocte ꝛ de die.

¶ Et soluatur natura ex rebus que nō exaspe/
rant sicut hec decoctio quam in potu sumere
debet qui tussim patitur: ꝛ in pectore asperita
tem habet ꝛ indiget vētris solutione: que. ℞.
iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularuz enuclea/
taruz. ʒ. x. violarum siccarum. ʒ. iiij. radicis li/
quiritie fracte. ʒ. v. ficus citrinas. x. coquātur
in tribus libris aque donec redeant ad vnā ꝛ
colentur: ꝛ in colatura dissoluantur cassie. ʒ.
vi. ꝛ terreniabin. ʒ. x.

¶ Ponit curā catarri ꝑ medicinas laxatiuas: ꝛ dicit ꝙ si
nō curet̄ flōmia fcā dz admistrari medicina laxatiua cꝰ
receptā ponit in lr̄a: dicit ꝙ illa decoctio quā sumere dz
ille q̄ patit̄ tussiz ꝛ aspitatē in pectore ꝛ vētris solutione
īdiget ꝛ recepta statiz ponet̄ in forma. ¶ Nota p̊. ꝙ me
dicina lax̄. ꝯpetit in catarro ca. qñ mā est colerica: qđ ap
paret: qꝛ illa q̄ in recepta ponunt̄ euacuāt co. ꝛ illa q̄ po/
nunt̄ ibi sūt lenificatiua. pōt dari sine digestiōe p̄cedēte
iō remouet tussiz ꝛ aspitatē rōne hūiditatis ꝛ lenitatis.

¶ Scđo nō ꝙ si ꝯtigat ꝙ det̄ medicia multū fortis ī ta
li casu. i. in catarro dz p̄cedere sirupꝰ digestiuꝰ. ꝛ sirupus
digestiuꝰ ꝯpetēs in catarro ō mā ca. hūore descēdēte ad
pectꝰ sit talis. ℞. sirupi de papauere lib. i. ꝛ det̄ cuz aq̄ or
dei. Uel sic. ℞. ordei mūdati. ℥. iiij. se. papauerl al. q̄rtl. i.
iuiube sebestē. añ. xx. nūero. floꝝ vio. floꝝ nenufaꝝ rof.
rub. añ. ℥. i. panis zuccari al. q̄rtl. ij. fiat sirupꝰ clarificatꝰ
ad lib. i. ꝛ ministret̄ cū aq̄ decoctōis ordei: ꝛ dent̄. iiij. co
clearia: ꝛ sex aq̄ decoctiōis ordei. post dictū sirupū dz da
ri talis medicia. ℞. floꝝ vio. nenufaꝝ. añ. ℥. i. prunoꝝ da
mascenoꝝ. x. nūero. tamarīdoꝝ. ℥. ß. fiat decoctio in qua
dissoluat̄ cassiefis. mūdate bñ piguis. ℥. i. el'ij ō succo rof.
vel dyaprunis. ʒ. ij. fiat colatura vsqꝫ ad quartl. ß. ꝛ ad/
ministret̄ in aurora. Uel sic. ℞. el'ij de succo rof. ℥. ß. ma
laxet̄ cū sirupo nenufaꝝ. fiant pill'e ad q̄titatē ciceris ꝛ
admīstrent̄ in ītroitu lecti. El'iuz ꝯpetēs in catarro cali/
do pōt esse tale. ℞. dyaprunis dragagāti fridi. añ. q̄rtl. i.
zuccari ro. ℥. ij. penidiaꝝ candi subtil'r pl'uerizatoꝝ. añ.
℥. ß. ꝛ si est delicatꝰ addāt̄ pānoꝝ auri nūero. xx. misceā/
tur. Ul' sic. ℞. pul. dragagāti fridi. ℥. ß. pul. dyapa. ʒ. ij. cō
serue rof. ꝛ ꝯfue nenufa. añ. ʒ. ij. cādi. ℥. i. penidiaꝝ q̄rt.
ß. aq̄ rof. electe q̄rtl. i. panis zuccari al. q̄rtl. ij. fiat el'iuz.
¶ Sz sirupꝰ digestiuꝰ ī catarro de mā frida sit talis: ꝛ ta
lis vtpl'm ꝯtigit. ꝛ sumit̄ hic catarrus: ꝓut est fluxꝰ māe
ad pectꝰ: qꝛ tūc oz ponere ꝓhibētia fluxū māe. ℞. radi/
cis yreos radicis enule cāpane. añ. ℥. i. ysopi capil. ve. añ.
M. i. ligr. vuaꝝ passaꝝ mūda. añ. ℥. i. ista sunt ꝓ pectore
ecce ꝓ capite ad ꝓhibēdū fluxū. ℞. masticl olibani. añ.
q̄rtl. ß. nucis mus. nucis cipssi. añ. ℥. ß. mellis rof. q̄rtl. ij.
fiat sirupꝰ clarificatꝰ ad lib. i. ꝛ admīstret̄ cū decoctione
ligr. Medicia laxatiua post istū sirupū dz esse talis. ℞.
pill'. cochiaꝝ. ʒ. i. ꝛ. ß. agarici electi. ʒ. ß. pul. collognti. bde
lij. añ. ℈. ß. salis gēme grana. ij. pl'uerizāda pul. subtil'r.
misce oīa cū ydromelle facto cū aqua pluuie. ꝛ fiāt pill'e
ad q̄titatē ciceꝝ. ꝛ admīstrent̄ in ītroitu lecti. El'ium in
p̄dicto casu dz eē tale. ℞. īterioꝝ ciamomi electi. ʒ. i. ꝛ. ß.
nucis mus. storacis calamite. añ. ʒ. ß. ligni aloes masticl
olibani. añ. ℈. i. penidiaꝝ caricaꝝ vuaꝝ passaꝝ bñ pin/
guiū mūda. añ. ℥. i. zucca. cādi. ℥. ß. pāis zuccari al. lib. i. fi
at el'iuz: ꝛ loco el'ij trāsglutiat q̄lz nocte tria grana. oliba
ni albi. forte p̄ualebit. si fuerit paup soluat̄ ꝛ laxet̄. Sol
uat̄. i. laxet̄ ex rebꝰ. i. cū rebꝰ tereniabin. i. māne. hec ē re
cepta lr̄e. ℞. iuiube. xx. sebestē. xxx. passulaꝝ enucleata/
rū. ʒ. ij. caricas. x. coquātur in. iiij. lib. aq̄ dōec redeat ad
lib. i. ꝛ in colatura dissoluatur cassiefistu. mūdate. ʒ. vij.
tereniabin. ʒ. x. quare ponitur cassiafistula. ꝛ alia leniti/
ua: quia remouent tussim.

¶ Qz si neqꝫ flobothomia profuerit neqꝫ ven/
tris solutio ꝛ inde ad pectus descenderit ꝛ su
peruenerit tussis ꝛ febris: illico fiat flōmia.

¶ Ponit curā catarri cū fe. ꝛ p̊mo qñ tussis est cū fe. ꝛ cū
hoc cutis est sicca: ꝛ hoc ꝑ flobotomiā: ꝛ dicit ꝙ si flobo/
tomia nō ꝓficeret ꝛ mā descēdat ad pectꝰ: ꝛ tussis fuerit
sicca: tūc fiat flōmia illico vel statiz. ¶ Nota q̄re si non
ꝓdest flōmia nec laxatio: quare si ꝓueniat fe. statim fa/
cienda est flōmia: qꝛ flōmia ꝛ solutio vētris ꝓficiunt ꝑꝑ
māe multitudinē: ꝛ qꝛ mā nō potuit currere per fluxuz
vētris: ideo nō potuit curari: ꝛ qñ ꝓuenit fe. signū est ꝙ
mā descendit ad intra venas: ꝛ ꝑꝑ hoc est fe. qꝛ mā pene
trat iuxta venas ꝛ putrefit: qꝛ al'r non esset fe. ꝛ maxime
quādo mā est ca. cōpetit flōmia: vt dictū est: ꝛ simpl'r qñ
mā est matura cōpetit: sicut in pleuresi mā currit ad ve/
nas: ꝛ fac̄ apostema ꝑ viā deriuatiōis: ꝛ iō ꝯpetit flōmia:
sed vbi apostema est ꝓueniēs per viā ꝯgestionis nō cō/

petit. ¶ Itez nota in isto casu qñ mã descẽdit a cerebro ad pectus: ⁊ facit mala accidẽtia vtile eẽt si distraheret̃ mã ad ꝑtem oppositã. ⁊ põt fieri dupl'r: ita ꝙ si descẽdat ad pect⁹ trahit̃ versus nasuz. ⁊ põt fieri ꝑ hũc modũ. ⁊ est spãle remediũ. ℞. armoniaci. ℥. ß. piretri subtil'r pul. ʒ. ij. misce malaxãdo cum succo radicis yreos: ⁊ fiat massa ⁊ modicũ cũ cultello calefiat ad ignẽ ⁊ ponit̃ in naso. Postea in alio nare ⁊ videbis ꝯtinue distillare. Uel sic. ℞. succi radicis yreos facta residentia: q̃rtl. ß. piretri se. staphisagrie pul. añ. ʒ. i. misce: ⁊ bõbax in ꝑdictis infusis tepidum imponatur naribus.

¶ Et patiens a carne abstineat ⁊ vino ⁊ in potu sumat aquam ordei ⁊ muraba violatum quãdiu calor fixus perseuerauerit ⁊ tussis fuerit sicca ⁊ aspera.

¶ Ponit curã per dietã: ⁊ dicit ꝙ pa. catarrũ qñ fe. supuenit abstineat a carne ⁊ vino ⁊ sumat aquã ordei ⁊ muraba violatũ. i. ꝯditũ violaceũ: ⁊ sirup⁹ vio. ⁊ quãdiu calor fixus pseuerauerit: ⁊ tussis sicca ⁊ aspa. ¶ Nota q̃re dz abstinere a carnib⁹ ⁊ a vino. cã est: qꝛ augmẽtant fe. quia sunt febri sicut oleũ lampadi cũ carnes sint calide ⁊ humide. Quare cõpetit cibus ordeaceus: qꝛ ĩfrigidat ⁊ humectat ⁊ lenit pectus: ĩgrossat mãm: ⁊ valz in mã calida: ⁊ si mã est frigida dz bullire cũ aqua ordei aliqd capill'. ve. vel ysopi vel ligritie: qꝛ humectãt ⁊ fe. remouent: iõ cõpetunt. ¶ Secũdo nota ꝙ tussis põt esse sicca duob⁹ modis. vno mõ ꝓpter malã ꝯplexionẽ pectoris sine mã tali: vt in ethica ex mala ꝯplone calida ⁊ sicca: sic non sumitur hic tussis. Nota ꝙ qñq3 venit sine mã talis mot⁹ tussis: sicut mot⁹ in singultu sicco põt eẽ absq3 eo: ꝙ mã sit vagãs in stõaco. Alio mõ põt esse sicca rõne ĩdigestionis mãe: qꝛ mã liqda subtilis ⁊ nõ obediẽs virtuti expulsiue: qꝛ si nimis grossa nõ põt expelli a corpore: ita paruz mã liqda: vt sit ĩobediẽs s̃m Gal'. z. ꝓnosticoꝝ. Sputuz in omni egritudine: ⁊ ideo opz vt reducãtur ad mediuz: ⁊ hoc modo hic sumitur: qꝛ qñ est liqda: vt in paralisi est ĩnobediẽs virtuti expulsiue: ideo ꝯpetunt illa que mãz ĩgrossant ⁊ reducũt ad mẽbꝝ. ⁊ h̃ est rõne mãe quousq3 reducta sit ad mẽbrũ: qȝ sit obediẽs ṽtuti expulsiue.

¶ Sed postq̃3 calor quieuerit ⁊ tussis mollificata fuerit ⁊ screare inceperit huius decoctio quaq3 die cum muraba violato danda est donec pectus mundificetur ⁊ tussis sedetur ⁊ vox clara reddatur. Que. ℞. ficus citrinas. v. iuiubas. x. sebesten. xx. passularuz albarũ enucleatarũ. ʒ. x. liquiritie excorticate. ʒ. v. coquãtur vsq3 ad dissolutionem ⁊ colentur deinde ⁊ dentur oĩ die. ℥. iij. cuz muraba violato. ʒ. v.

¶ Ponit curã catarri qñ mã est humida: ⁊ dicit ꝙ postq̃3 calor ⁊ fe. quieuerunt ⁊ tussis fuerit mollificata ⁊ hũida ⁊ ꝙ mã est digesta ⁊ screare ĩceperit: tũc ꝯpetit decoctio cũ sirupo viol'. ⁊ qualibz die dãda est donec pect⁹ mũdificetur: ⁊ tussim sedat ⁊ vox clarificet̃: ⁊ suã ꝯfectionem ponit. dicẽs. ℞. ficus citrinas octo iuiube. x. sebestẽ. xx. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x. ligr. raß. ʒ. v. coquãtur vsq3 ad dissolutionẽ ⁊ colet̃: ⁊ dent̃ oĩ die. ℥. iij. ex hoc in potu cũ ʒ. v. sirupi vio. ¶ Nota q̃re ista cõpetunt: qꝛ mã catarri nõ ẽ ex mã ca. ⁊ tunc mã ẽ digesta: ⁊ digesta mã expellat̃ a nã: ⁊ tũc ꝯpetit: qꝛ lenificatiuũ ⁊ humectatiuũ faciunt ad facilẽ expulsionẽ: qꝛ expulsiua expellit per humiduz sicut retẽtiua retinet per siccũ: ⁊ tũc ꝯpetũt frigida ⁊ hu. magis qñ est de mã ca. qꝛ si de frigida mã: tunc ꝯpetunt ysop⁹ ⁊ ligr. cũ ista decoctiõe. ⁊ ꝙ nõ administret̃ sirup⁹ viol'. qꝛ nõ est ꝯpetẽs in catarro de mã frigida.

¶ Si vero tussis inueterauerit diuq3 permanserit tunc ostendemus qualiter curanda sit cũ de tussis cura tractabimus.

¶ Remittit nos ad curã tussis antiq̃: ⁊ dicit: si tussis ĩueterauerit ostẽdet̃ ĩferius qũo dz curari cũ determĩabit̃ de cura tussis. ¶ Nota ꝙ tussis antiq̃ dr̃ duplici de cã. vna est qñ est multa mã ꝯtinue distillãs ad pect⁹: tũc cõtinue ꝓycitur rõne debilitatis mẽbri recipiẽtis sup̃fluitatẽ mẽbri demãdãtis: vt cerebrũ qñ est debile nõ p̃t cõuertere nutrimẽtũ ad sui nãm: ⁊ tũc remanẽt sup̃fluitates aquose que descẽdũt ad pect⁹: spãl'r qñ pect⁹ est strictũ ⁊ debile a ꝑncipio natiuitatis ⁊ debile a ꝯpl'one ⁊ cõpositiõe: ⁊ in pectore stricto defluunt sup̃fluitates rõne mẽbri recipiẽtis: ⁊ qꝛ debile: ⁊ ideo in antiqs potest esse causa ꝓlongationis catarri.

¶ Qꝛ si corriza in naribus diu perseuerauerit ⁊ non fuerit calor: fluxus erit restringendus suffumigando nares per traiectorium.

¶ Ponit curã corize ⁊ est fluxus humoꝝ ad nares: ⁊ diuiditur in tres ꝑtes. ꝑmo ponit curaz corize in gñali. scðo qñ a mã calida. 3°. ponit curã in spãli: qñ ꝓuenit a mã frigida. 2ª ibi. (Et si qȝ.) 3ª ibi. (Qꝛ si nec calor ex̃.) Et prio dicit qñ ꝓuenit a mã frigida: dicit ꝙ si pseuerauerit coriza in narib⁹: tũc fluxus est restringẽdus cũ suffumigationib⁹ nariũ vel per iniectiões. Quare valet suffumigatio: qꝛ in ipsa sunt stiptica ⁊ ca. ⁊ ꝓhibẽt fluxuz ad nasuz. scðo qꝛ ĩgrossant mãz faciẽtẽ corizã. ¶ Nota q̃3uis ista suffumigatio possit fieri cuz multis: tñ spãl'r põt fieri cũ duob⁹. ꝑmũ est suffumigatio nigelle posite supra tegulã candẽtẽ asperso vino: ⁊ postea pul. nigelle ponit̃ desuper vt pa. possit recipere fumũ: ⁊ fum⁹ nõ discurrat hincide. Sil'r valz suffumigatio: vt est in plite facta cũ multis. s. lapdano ⁊ ligno aloes positis supra prunas ⁊ suffumigatio vnius istorum valet.

¶ Et si qȝ per nares effluit subtile ac acutum ⁊ citrinum fuerit suffumigatio fiat ex sulphure prius in aceto infuso: ⁊ postea siccato aut ex fabis aut ordeo excorticatis ⁊ in aceto prius infusis: ⁊ postea siccatis: aut ex zuccaro albo ⁊ sandalo albo.

¶ Ponit curã corize quãdo venit a mã calida: ⁊ dicit sic. si illud qȝ expellitur per nares sit pungitiuũ acutũ ⁊ citrinuz: tũc valz suffumigatio facta ex sulphure prius in aceto infuso post exiccato: aut ex fabis aut ex ordeo excorticato prius in aceto infuso: postea siccato aut ex zucca. al. aut ex sandal'. al. ¶ Nota quare valz suffumigatio sulphuris positi in aceto cũ sit calidus: qꝛ videtur ꝙ non cõpeteret. dicẽduz ꝙ cõpetit: qꝛ licz sit ca. tamẽ in aceto positũ acquirit frigiditatẽ: ideo ꝓpter siccitatez quã habet ⁊ frigiditatez acquisitã habz claudere vias. Simil'r valẽt fabe ⁊ ordeũ quãdo ponitur in aceto acquirit maiorem frigiditatez: ⁊ similiter zucca. canne: ⁊ eis similia: vt sanda. alb. ⁊ rub. ⁊ roß. ¶ Nota ꝙ per illas vel istas suffumigationes intelligit Rasis. eis similes: ⁊ possunt esse res similes istis. vna est: sulphur grossum decoquatur in aceto rubeo ⁊ fumus recipiatur per nares et sola suffumigatio aceti positi supra lapidem: similiter suffumigatio facta ex ordeo roß. nenufa. papauere al. sufficit: ⁊ credo ꝙ sit bona cura.

¶ Or si neq̃ calor neq̃ rubor in facie fuerit suf/
fumigatio fiat ex coto aut thure: hec nanq̃ suf/
fumigatio fluxū restringit.

¶ Ponit curā in spāli corize quādo ꝓuenit a mā frigida
⁊ dicit ꝙ si in facie nō sentit calor vel rubedo fiat suffu/
migatio ex coto vel ex thure. Ista enim suffumigatio flu
xum restringit. ¶ Nota quare valet: q2 quādo apparet
tale signū tunc est signū ꝙ nō ꝓuenit a mala ca. ⁊ ideo
sicut in mā ca. cōpetunt frigida ⁊ stiptica: ita in frigida
ca. ⁊ stiptica: ⁊ per ista itelligit sibi similia dicta in capi/
tulo isto. thure. idest olibano.

¶ De obtalmia. Cap. XV.

Irca rubricam. nota duo d̄ ocu
lis i gnāli. secū/
do in spāli. Primo qd sit oculus. dico ꝙ ocu/
lus diffinitur sic per phm. oculus est mēbrū
instrumētale visus cuius ꝯplexio est humida
forma rotūda cū quadā planitie ex septē tunicis ⁊ tri
bus humoribꝰ perfecte cōpositū. dicit ꝙ ꝯplexio sit hu
mida: q2 aqua habet dominiū in oculo ꝺm phm in de sen
su ⁊ sensato. ⁊ cā est: q2 terra nō est admixta: q2 ꝓpter sui
grossitiē impediret trāsitū spūum visibiliū: nec ignis
nec aer: q2 ꝓpter eoꝝ subtilitatē de facili resolueret: ⁊
est rotūdus: vt esset securior a nocumētis extrinsecis. nā
forma rotūda remotior est a lesiōe q̃ aliqua alia forma
per Auerroym. 7°. colliget. caplo de iuuamētis virtutis
motiue: ⁊ ꝓpter hoc dixit ꝙ castellani faciunt rotundas
turres vt machina nō possit nocere eis: ⁊ est cū quadā
planitie: et nō est ex toto rotūdus: vt spēs visibilium ha
beant fixiones in oculo magis q̃ in alio mēbro. Ulteriꝰ
dicit ex septē tunicis: ⁊ pp h̄ differt oculus nālis. i. hōis
sani ab oculo ceci: q2 lꝫ ꝯponat ex septē tunicis ⁊ tribus
hūoribꝰ: tñ non hꝫ pfectionē: sicut oculus sani. ¶ Scdo
nota anathomiā: q2 alr nō posses cognoscere egritudies
que in eo accidūt. ꝓ quo notādū ꝙ in medio oculi hūor
est vnꝰ qui vocat cristallinꝰ: ⁊ est pars pncipalior oculi: ⁊
cā est: q2 plus hꝫ de dispōnibꝰ reqsitis ad visionē q̃ aliq
alia ps oculi. s. dyafaneitatē ⁊ pspicuitatē: ⁊ est in medio
sicut rex in regno: ⁊ sicut cor in toto corpe pp sui pncipa/
litatē. post istū hūorē v'sus ptē iferiorē seu iteriorē ē vnꝰ
hūor q vocat vitreus: ⁊ i isto humore nutrit cristallinus
humor. ꝓpter hoc imediate ponit sibi cōtinuus: cū non
sit necessariū esse aliqd mediū iter nutritū: ⁊ qd nutrit.
Post istū humorē. s. vitreū est vnica tunica que vocat
retina ⁊ hꝫ ortum a rethe mirabili ⁊ ipsiꝰ cerebri: ⁊ pp h̄
dr retina: q2 fcā est ad modū rethis: q2 est pspicua ⁊ dya/
fana: vt possit accipe humorē vitreū ⁊ cristallinum. post
istā tunicā est alia tunica que vocat scdina: ⁊ hꝫ ortum a
panniculo subtili ipsiꝰ cerebri qui vocat pia mater. post
istā est alia vltima que ꝯiungit imediate cū craneo: ⁊ dr
sclireos. pōt ēt dici fortl: q2 ortū hꝫ a pāniculo duro ipsiꝰ
cerebri. s. a dura matre: ⁊ pp hoc fuit creata: vt nō ledat
a suba cranei. Ecce anathomiā ptis interioris. Post hu/
morē cristallinū versus ptē exteriorē est vna tunica
subtilis ⁊ dyafana: vt nō ipediat receptio spūum visibi/
lium in humore cristallino: ⁊ ista orit a tunica rethina q̃
ordinabat post humorē vitreum: ⁊ recte sunt sicut due
scutelle ꝓut ꝯiungūtur orificia icludētes in se duos hu/
mores. s. cristallinū ⁊ vitreū ⁊ post istā tunicā est humor
vnus qui dicit albugineus: q2 imediate situat: ⁊ hec est
superfluitas humoris cristallini: ⁊ ꝓpter hoc positꝰ fuit
ibi cum sit sua superfluitas: q2 timēdum esset ꝙ lederet
humorē cristallinū: ⁊ ꝓpter hoc posita fuit tunica vna
in medio illius tele aranee que non fuit de humore cri/
stallino ⁊ vitreo: quia est eius nutrimentum. post istum
humorē albugineum. est vna tunica que vocatur vuea
⁊ est perforata ⁊ eius foramen dicitur pupilla: ⁊ est ideo
perforata: vt spiritus visibiles possint transmitti ad hu/
morē cristallinū: ⁊ oritur a tunica secundina: ⁊ sic recte
habet se: sicut due scutelle magne ꝺm orificia: ita ꝙ iclu
dunt alias precedētes. post istā est alia que vocatur cor
nea quā videmus que est colorata ad modum cornu lu/
cidi: ⁊ illa oritur a tunica grossa scliro si: ⁊ recte se habent
sicut alie due scutelle magne: que ꝺm orificia coniungū/
tur. ita ꝙ includunt alias precedētes: sicut potest decla/
rari de cepa. vnde tunica exterior est maior: post alia est
minor: ⁊ ita descendendo quousq̃ ad ꝓfundum deueni/
mus: sed vltimo est vna tunica: que dicitur coniunctiua
⁊ ista est alba ⁊ circūuoluit omnē compositionem oculi
⁊ habet ortū ex cute exteriori cranei. ¶ Post sunt tria
notāda de obtalmia in speciali. primo nota ꝙ obtalmia
est duplex: quedam vera. alia nō vera. non vera est que
solum causatur ex rebus extrinsecis sine fluxu humorū
ad oculum: sicut a puluere vel a fumo: vt de alijs causis
extrīsecis: ⁊ ibi rarificatur humiditas que inquā rarifi/
cata occupat maiorem locū: ita ꝙ videtur ꝙ ibi sit apo
stema: ⁊ vocatur nō vera: quia ibi nō fluūt humores ad
oculum: ⁊ talis obtalmia de facili curatur: quia remota
causa extrinseca humiditatis oculi de facili remouetur
⁊ illud quod facit fluere humorē. Alia est obtalmia ve
ra: ⁊ ista causatur a fluxu humorū ad oculum. aliquādo
res extrinsece sunt cause: vt ventus vel aer: vt ē quādo
humiditas coniungitur in porositatibus cōiunctiue fa/
cit tumorem preter naturā: ⁊ per cōsequens apostema.
vtplꝫ talis obtalmia vera causat a sanguine. ⁊ huiꝰ est si/
gnū rubedo pternālis oculi grauedo multitudo lachry
maꝝ ⁊ lippitudinis. aliquādo causat illud apostema ex
co. ⁊ huiꝰ signū est ꝙ rubedo declinat ad citrinitatē ⁊ in
qualibet obtalmia est rubedo: quia sanguis rōne dolo/
ris attrahitur ad locum ⁊ dolor est intensior ⁊ est pauci/
tas lachrymaꝝ vel lippitudinis: q2 humor siccus est. ali
quādo causatur a flegmate ⁊ est signū ꝙ rubedo cadit
ad albedinē ⁊ est grauedo maior ⁊ dolor est remissior:
sed aliquādo a melācolia: ⁊ hoc est raro: ⁊ hoc fit vtpluri
mū per viā cōgestionis. signū est: ꝙ rubedo oculi ver/
git ad nigredinē vel fuscedinem dolor modicus vel nul
lus paucitas lachrymarū ⁊ lippitudinis: q2 humor siccꝰ.
Obtalmia diffinitur ab auctoribus. est apostema ca. cō/
iunctiue. nā q̃uis obtalmia aliquādo causet ex humoꝝ
frigiditate: vt ex flegmate vel melācolia: tñ ꝓpter motū
sanguinis ⁊ spūū ad oculos calefiunt humores vel pro/
pter putrefactionē: ⁊ ita calidum sumitur siue naturalr
siue accidētaliter vel a co. vel a sanguine naturalr: a me
lancolia vel flegmate innaturalr ratione putrefactio/
nis: q2 tunc aquirunt caliditatē accidētaliter. s. rōne pu/
trefactionis. ¶ Itē nota qbus oculis magis contingit
obtalmia ⁊ in qua etate ⁊ i quo tēpore. dico ꝙ magis in
oculis magnis q̃ in paruis: q2 plures demādant super/
fluitates paribus ceteris ad aculos magnos q̃ paruos:
q2 habēt vias latiores ⁊ plures superfluitates: ⁊ ideo pe
ius vidēt habētes oculos magnos q̃ paruos ceteris pa/
ribus: q2 spūs magis disperguntur: sed in qua etate: dico
ꝙ in etate pueritie: ⁊ hoc ꝓpter eoꝝ gulositatē ⁊ oculo/
rū malitiā ⁊ teneritatē habent tunicas tenues ⁊ mol/
les de facili recipiētes superfluitates. Sed in quo tēpo/
re: dico ꝙ magis in vere: quia illud tps est magis cali. ⁊
hu. ⁊ pori aperiunt. humores dissoluūt a caliditate: q2
in hyeme sunt ꝯgregati ⁊ congelati: ⁊ de facili fluunt ad
oculum ⁊ causant ibi apostema in ꝯiunctiua.

Cum ea que in oculis alba sunt i rubedinem mutata fuerint fluxerintq̄ lachryme ⁊ in angulis oculoꝝ lachrymalibus lippitudo collecta fuerit: dicemus tunc egrum pati obtalmiam.

¶ Postq̄ rasis determinauit de passionibus cerebri hic determinat de passionibus oculoꝝ: ⁊ p̄mo de obtalmia ponēdo ei⁹ signa: ⁊ dicit: qn̄ ꝯtingit ꝙ illa que sunt in oculis al. vt ꝯiunctiua fiāt rubea ⁊ fit fluxus ab eis ⁊ lachryme in angulis eoꝝ lachrymaliuꝫ eueniūt ⁊ lippitudinis collectio: tunc dicimus taleꝫ pati obtalmiā. ¶ Nota ꝙ obtalmia habet quattuor tempora. s. principiuꝫ augmētum statum ⁊ declinationē. principiū est quando obtalmia est subtilis aquosa ⁊ fluit aqua subtilis de oculo. augmentum est quando talis lippitudo incipit ingrossari ⁊ dealbari. Status est quando talis lippitudo est sufficienter ingrossata ⁊ dealbata: ⁊ multum claudens oculos. Declinatio est quando declinare incipit diminui ⁊ consumi. ¶ Nota secundo quare alba oculorum fiunt rubea: causa est: quia est fluxus sanguinis ad ipsam coniunctiuam: quia q̄uis causetur ab humore frigido. tamen ratione doloris superuenit sanguis q̄uis fm magis ⁊ minus fm diuersitatem humorum peccantium: ⁊ cum sanguis sit rubeus: ideo efficit rubedinem. Quare fluxus lachrymarum. causa est: propter multitudinem superfluitatum descendentium ad oculuꝫ. Quare lippitudo: causa est: quia vt habetur per Gal. primo pronosticorum. si lumen effugerit ꝙ potest causari nutrimentuꝫ ratione multitudinis ⁊ maliciei. ⁊ secūdo modo fit hic. Alia causa est vltimata debilitas virtutis nutritiue ⁊ digestiue oculi: ⁊ illo modo est signum mortis: vt ponit. G. ibi. in angulis lachrymantibus: vnde dicitur: ꝙ vie ille sunt magis aperte q̄ in alijs partibus.

¶ Et quāto plus synthomatū vehemētia aut ipsoꝝ affuerit minoratio tanto plus erit obtalmie fortitudo aut ipsius debilitas.

¶ Ponit signa fortitudinis ⁊ debilitatis eiusdem: ⁊ dicit ꝙ quanto plus accidentia sunt debiliora tanto rubedo minor. causa est: quia accidens sequitur morbuꝫ sicut effectus causam: ⁊ sicut vmbra sequitur corpus fm Gal. tertio de morbo. ⁊ ideo quāto accidentia fortiora tanto obtalmia deterior: ⁊ q̄to minora ⁊ debiliora tāto minor

¶ Deterior aūt obtalmia est cū alba oculoꝝ videtur inflata ⁊ adeo eleuata vt oculoꝝ cooperiant nigredinem ⁊ palpebre inuersentur.

¶ Ponit signa vltimate malitie. ⁊ dicit: deterior obtalmia est cum alba oculorum videntur inflata: ⁊ adeo eleuata vt oculorum cooperiant nigredineꝫ ⁊ palpebre inuersentur. ¶ Nota vnum fm opinioneꝫ serapionis ca. de obtalmia. ꝙ tres sunt species obtalmie. Una est quādo causatur saltim a causa extrinseca vt a fumo sole vel puluere. ⁊ talis est leuis inter omnes cum de facili curetur: quia remota causa. Secūda species est vehemētior prima ⁊ difficilior. ⁊ ista fit a causa extrinseca vel intrinseca fluente aliqua materia ad ipsum oculuꝫ: sed pauca: ita ꝙ appareat rubedo: sed non est eminentia nec tumor ⁊ ad istam remouendam exigitur in continua preter remotionem cause. ⁊ ille tunc debet flobotomari ⁊ debēt applicari illa remedia. Tertia species est que fit a causa intrinseca: vt a fluxu humoꝝ accidentaliū venientium: ita ꝙ humor mult⁹ appareat sine tunica cornea. ⁊ de hac loquitur hic rasis. quia in tali tumore palpebre ĩuersantur propter multitudinem superfluitatum descendentium ad oculos: immo est timendum de alijs ratione visus: quia nō solum apostematur illa tunica: immo ⁊ alie tunice. ex hoc patet causa partis. causa eniꝫ est: quia causantur ex multitudine superfluitatum descendentium ad oculos. ex quo timendum est ꝙ fiat opilatio viarum qua stante ꝓhibet̄ transitus spūum visibiliū ⁊ cecitas.

¶ In principio ꝟo curationis obtalmie cephalica est flobotomāda ex manu vel ex brachio partis contrarie in qua est oculus infirmus nisi leuis fuerit obtalmia ⁊ quāto fortior fuerit obtalmia tāto plus est minuēdū de sanguine.

¶ Ponit curam obtalmie cum est in principio per flobothomiam. ⁊ dicit: ꝙ in principio facienda est flobothomia de cephalica que vocatur alio nomine vena capitis de manu vel brachio vel contraria parte quando obtalmia est parua: ⁊ quāto obtalmia est maior tanto plus extrahēdū ē de sanguīe. ¶ Nota ad hoc ꝙ in obtalmia debeat fieri flobotomia de parte opposita due ꝯditiōes reqruntr̄: q2 rasis cōtradicit alijs auctoribus in hoc: specialiter serapioni. Prima ꝯditio est ꝙ in corpore sit maxima plenitudo: q2 ad remouendū plectoriā bonū est facere flobotomiā de parte opposita: vt remoueatur talis plenitudo: q̄uis ⁊ alij auctores dicant de saphena prius eiusdem partis. postea de basilica: vt ponit ille Johānitius in libro suo de passionibus oculoꝝ: q2 extrahit̄ primo sanguis ab epate qđ est fons humoꝝ. ⁊ causaꝫ reddit ꝯtra rasiꝫ: quia nunq̄ in flobotomia due diametri sunt transeunde fm Auicē. p̄mo cañ. fen. 4. ca. 20. de flobotomia. ⁊ ideo non est primo faciēda: licet sit magna plectoria. vt dicit ille Johānitius. sed p̄mo de saphena: postea de basilica eiusdē partis. Scđa ꝯditio est: ꝙ materia sit in fluxu: q2 materia existēte fluxa non debet fieri de brachio ꝯtrario: imo dicit rasis nisi sit leuis ⁊ non conuenit tunc distractio: sed solum euacuatio materie peccantis: ⁊ semper in obtalmia est facienda flobotomia de cephalica: cum materia sit in fluxu: dum tamen non sit parua plectoria: quia si sit pauca non competit flobotomia: q2 per collirium ⁊ aquas consumi potest materia: ⁊ resolui sicut statim apparebit. ¶ Secundo nota ꝙ post flobotomiam de cephalica competit flobothomia de vena frontis vel de venis: que sunt in angulis oculorum: immo aliquādo in antiqua obtalmia scindunt arterias in timporibus cirurgici periti: ⁊ intelligas minores arterias. vnde dico bene minores: vt non prohibeatur nutrimentum totale membri. aliquando primo de venis que sunt retro aures: ⁊ loco flobotomie competit ventosa posita in posteriori parte capitis vel posteriori parte colli: vel posita in spatulis inferius. ⁊ si ambo oculi sunt infecti tunc de vtroq̄ brachio fiat flobotomia.

¶ Deinde vēter ex mirabol. citrinis ⁊ tereniabin ⁊ succo fructuum soluendus est.

¶ Ponit curā p medicinas laxatiuas. ⁊ dicit ꝙ p⁹ flōmiā vēter est laxādus cū mirabol. ⁊ succo fructuū: ⁊ alia lr̄a hꝫ cū iuiubis ⁊ māna. ¶ Nota dictū rasis hꝫ veꝝ qñ dicta obtalmia cātur a mā ca. i. a colera vel a sanguine. nā ille medicine euāant co. vt tamarindi pruna māna: ⁊ si cōtingat ꝙ sit maximus dolor dꝫ p̄cedere digestiuuꝫ. ⁊ tales medicine euacuatiue sunt posite sicut in capitulo de causis dolorum capitis prouenientis a co. Sed si obtalmia veniente a materia frigida competit digestiuum ⁊ euacuatiuū posita sunt supra in ca. de dolore capitis superuenientis a frigida causa: ac tñ in digestione ponunt̄

herbe appropriate oculis que sunt octo: bethonica: vbe/
na: eufrasia: celidonia: siler mōtanū: feniculus: ꝛ rutha: si
a melancolia: qđ raro contingit conuenit digestiuum ꝛ
euacuatiuū positū supra in ca. de cura doloris capitis ꝓ/
uenientis a melīa: ꝛ ꝙ addant̄ herbe que iā dicte sunt: qꝛ
digerūt ꝛ subtiliāt mām flegmaticā ꝛ melicam.

**¶ Eger a carne ꝛ a vino ꝛ a rebus dulcib⁹ ab/
stinere debet ꝛ cibum minuere.**

¶ Ponit curā ꝑ nutriētia. ꝛ dicit ꝙ eger a carne ꝛ a vino
se abstineat: ꝛ a reb⁹ dulcib⁹. ¶ Nota cām: qꝛ carnes vi/
nū ꝛ res dul. multiplicāt humores ca. qui īquā multipli/
cati facili⁹ currūt ad oculos. spālr qñ causat̄ a sanguine ē
abstinēdū ab illis. q̄re dꝫ abstinere: vt per abstinētiā su/
perfluitates oculoꝝ ꝯsumant̄: qꝛ calor agit in ipsas con/
sumendo: cum nō inueniat cum quo agat.

**¶ Qꝛ si ista non suffecerint scief album in lacte
iuuencule puellam lactantis fricandus est ꝛ
in oculis distillandus.**

¶ Ponit curā ꝑ ea que ab ex̄ applicant̄. ꝛ dicit: ꝙ si ista q̄
dicta sunt nō sufficiāt: tūc in oculis mittēdus est scief al.
.i. collirīū al. in lacte mulieris puellā lactātis fricāduꝫ ꝛ
in oculis distillādū: vel ꝭm synonima raꝭ scief est trocis/
cus dissolut⁹ in lacte mulieris. ¶ Nota vt meli⁹ videat̄
cā. ꝙ alia ꝯueniunt in sui p̄n°. alia in sui augmēto. alia in
statu. alia in declinatiōe. in p̄n° cōpetūt repcussiua habē
tia duas ꝓprietates. Una est ꝙ nō sint fortia repcussiua
qꝛ talia repcussiua ꝯdensarent magis tunicas oculoꝝ ꝛ
remanerent supfluitates in oculis. iō ꝓhibet̄ vsus eoꝝ:
q̄re errāt illi qui vtunt̄ collirijs de succo solatri: qꝛ mul/
tum ꝯdēsat. Scđa ꝓprietas est. ꝙ sit doloris mitigatiuū
ꝛ ꝑꝑ hoc nō ꝯueniūt nimis sicca: qꝛ sicca causant dolorē
in oculis ꝛ in alijs: qꝛ dissoluūt cōtinue rōne siccitatis: ꝛ
tūc causando dolorē causarēt maiorē fluxū: ꝛ semper di/
cūt hic sapiētes tractātes de passionib⁹ oculoꝝ: ꝙ dent̄
in statu ꝑtiꝫ repcussiua ꝛ ꝑtim resolutiua. ꝯriū in augmē
to: cuꝫ auctores ponūt sic ꝛ bene. ꝛ bñ dico resolutiua: qꝛ
nunq̄ꝫ ꝯueniūt maturatiua: eo ꝙ nunq̄ꝫ aliqs medic⁹ dꝫ
ꝓuocare saniē ī oculis: qꝛ cū sanies hēat malas q̄litates
corroderet tunicas oculoꝝ. sꝫ dꝫ curari mā ꝑ insensibilē
resolutionē ꝛ ꝯsumptionē: sꝫ in declinatiōe totalr resolu
tiua. Repcussiua aūt que ꝯueniūt in p̄n° sunt duo. q̄daꝫ
sunt simplicia: q̄dā ꝯposita. que ꝯueniūt in p̄n° obtalmie
calide sunt duo: qb⁹ cōiter vtimur. vnuꝫ est albumē oui
fortiter agitatū ꝛ spumatū: ꝛ accipit̄ vna gutta cū pluma
bñ mūda: ꝛ in oculis distillat̄. valꝫ: qꝛ repcutit māꝫ. scđꝫ
est lac mulieris iniectū ab vbere in oculis: sꝫ qñ stat effi
cit̄ acetosuꝫ ꝛ nihil valꝫ. illud lac ꝯuenit in oīb⁹ tꝑibus
morbi: qꝛ nō solū repcutit: īmo mūdificat ꝛ abstergit rō/
ne serositatis. Cōposite medicīe q̄ cōpetūt obtalmie ca.
magis electe sunt tres. Pria est ista. ℞. aq̄ ro. electe. ʒ. ꝭ.
albuminis oui fortiter agitati ꝛ bene dispumati misce. ꝛ
vna gutta vel due in oculis distillent̄: vel sic ꝛ est multū
bonū. ℞. mucillaginis se. citonioꝝ vel psilij vel dragagā
ti. ʒ. ij. albumīs vni⁹ oui fortiter agitati. lactis mulieris
puellā lactātis. ʒ. i. ꝛ. ꝭ. qꝛ magis frigidū est. misce. ꝛ si est
magnus dolor fiat mucillago cū aq̄ decoctiōis papaue/
ris al. qꝛ stupefaciēdo remouet dolorē. ꝛ si est dolor ī vl/
tima sui malicia addant̄ in collirio opij. ʒ. ij. vel sic. ꝛ est
collirīū Jesu. i. illi⁹ magr̄i. ꝛ vocat̄ collirīū al. q̄ꝫuis rasis
ponat sarcocollā. sꝫ ꝭm Jesuꝫ nō cōpetit: qꝛ est ca. ꝛ bñ di
cit Jesus. ℞. ceruse lote. ʒ. vij. gūmi arab. ʒ. iij. opij dra/
gagāti. añ. ʒ. i. terant̄ subtilissime: misce cū albumine oui
ꝛ fiat collirīū. Alia autē q̄ cōpetūt in augmēto obtalmie
ca. q̄daꝫ sunt simplicia quedā cōposita. Simplex est lac
mulieris ꝑꝑ qđ ꝓijciat̄ ad oculū ab vbere abstergit ꝛ re
percutit multū certe laudat̄ ab auctorib⁹. Cōposita sunt
tria. p̄mū est. ℞. mucillagi. fenugreci dragagāti. añ. ʒ. ij.
lactis mulierl. quartl. ꝭ. fiat collirīū. vel sic. ℞. ceruse lo
te. ʒ. ij. sarcocolle bñ trite infuse in lacte asine dragagāti
opij. añ. ʒ. ꝭ. gūmi arab. croci. añ. ℈. ꝭ. fiat pul. subtilissi/
mus. īcorporet̄ cū aq̄ pluuiali quartl. ꝭ. ꝛ postea ministre
tur cū lacte mulieris ꝛ fiat collirīū. multū enī laudat̄ aq̄
pluuialis rōe sue subtilitatis: vel sic: ꝛ est vnū qđ habeo
pro magno secreto. ℞. tutie bñ p̄parate cāphore subtilr
puluerizate. añ. ℈. i. aq̄ rosa. ʒ. i. vini al. ʒ. ꝭ. misce ꝛ anq̄ꝫ
in oculis ponat̄ agitet̄ amphora: vt fiat melior mixtio: ꝛ
ponat̄ in oculo vna gutta vel due ꝑ modū dictū. Ista. n.
medicina repcutit: dolorē mitigat rōe vini: resoluit mul
tū valet in rubore oculoꝝ. Sed in obtalmia de mā ca. ꝛ
hoc in declinatiōe valꝫ spōgia infusa in aq̄ decoc. camo.
ꝛ melliloti expssa ꝛ sup oculū posita: qꝛ resoluit māꝫ que
remāsit. ¶ Sed in p̄n° obtalmie frigide cōpetit illđ me
dicamē. ℞. rosa. ru. camo. ꝯquassataꝝ. añ. ʒ. ꝭ. fiat saccu/
lus ꝛ īfundant̄ in vino al. actu frigido ꝛ bñ expsso ponit̄
supra oculū. Jn augmēto ꝛ in statu ꝯuenit illud. ℞. mu/
cillaginis gūmi arab. ꝛ fenugreci. añ. ʒ. ij. sarcocolle nu/
trite īfuse in lacte mulieris spicenardi: myrrhe: cinamo/
mi: aloes: castorei subtilissime pul. añ. ℈. ꝭ. misce ꝛ teran
tur ꝛ fiat collirīū in lacte mulieris. Sed in declinatione
dꝫ poni patiēs in balneo: ꝛ administret̄ vinū purū ī par/
ua quātitate iuxta dictū Hypo. Oculoꝝ dolorib⁹ vinū.
ꝛ lauacrū cōpetūt corpore mūdificato: ꝛ vide viaticū in
p̄mo cap. qualr exponit illuꝫ affo^m^. Hypo. ꝛ ex hoc pꝫ cā
partis. Quare collirīū alb. qꝛ repcutit mām ne fluat ad
oculos ꝛ ꝯfortat ipsos ꝛ dolorē mitigat. ꝛ illud colliriuꝫ
ponit̄ in isto capitulo. melius autē est collirīū quod po/
nitur a Jesu. ꝛ bene dicit iuuēcule: quia melius est ꝙ di/
cat puellam: quia frigidum.

**¶ Et si lippitudis mltitudo fuerit ī ocl'is col/
lecta radi⁹ coto īuoluat̄ ꝛ madefiat in aq̄ ꝛ cū
eo ocl's ab illa lippa mūdet̄: deinde puluis al/
bus aspgat̄ ꝛ supponēdo ocl'is aliqd vt cotū
suauiter eleuet̄ sustente t̄ ꝛ ligetur.**

¶ Docet remouere lippitudinē ꝯtingentē in obtalmia. ꝛ
dicit: si mlta lippa fuerit accipiant̄ res radiose ꝛ nō spis/
se vt modicū de bōbace ꝛ īfundat̄ in oleū ꝛ aquā. deinde
applicet̄ pul. al. ꝛ ponat̄ in oculo. ¶ Nota q̄re valꝫ illa
tēta de bōbace: cā ē: qꝛ nulla res dura dꝫ poni ad oculū.
Quare in aq̄: qꝛ talis aqua sordiciē abstergit ꝛ lenit. Sꝫ
q̄re pul. al. cā est: qꝛ abstersiuus ꝛ ꝯsumptiuus māe: ꝛ re/
ceptā isti⁹ ponit in fine capl'i. Sed dꝫ remoueri cū tenta
vel sil'ibus: qꝛ puluis rōne siccitatis multū exiccaret ip/
sam tunicaꝫ ꝛ noceret. ꝛ iō dꝫ remoueri postq̄ꝫ facta fue/
rit opatio. ꝛ aliq volūt ꝙ ille pānus madefiat ī lacte mu
lieris. nam rōne lactis hꝫ maiorē v̄tutem abstersiuam ꝛ
mundificatiuam q̄ꝫ habeat sola aqua.

**¶ Et eger in domū tenebrosaꝫ mittat̄: ꝛ igeniā
dum quātū pol'e est: vt somnus ꝓuocetur.**

¶ Ponit vtilia: ꝛ dicit: ꝙ eger nunc est ponendus in do/
mo multū obscura ꝛ somnus ꝓuocādus inquātū est pos
sibile. ¶ Nota quare dꝫ morari in domo obscura. cau/
sa est duplex. Una est: qꝛ rōne claritatis seu lumīs cātur
maior fluxus humoꝝ ad oculos: qꝛ de rōne luminis est
attrahere: sicut de rōne calidi est attrahete. Alia causa
est; quia rōne luminis ꝛ claritatis spiritus oculorum re/
soluunt̄: ꝛ ita v̄tus debilitat̄. naꝫ oīs opatio excedēs hꝫ

debilitare v̄tutē ⁊ tūc caloꝛ nālis ⁊ spūs qui sunt cā reso
lutionis sup̄fluitatis resoluerent̄. Sꝫ q̄re ꝓuocādus est
somnus. ⁊ ītelligas de nocte ⁊ nō de die: qꝛ tūc eēt cā reu
matis. ⁊ p̄ ꝯn̄s fluxus humoꝝ ad oculos. cā est: qꝛ in som
no caloꝛ nālis recludit̄ ad īteriora ⁊ reclusus fortificat̄
qui fortificat⁹ est cā resolutionis ⁊ ꝯsumptionis sup̄flui
tatū ⁊ digōnis earū. Sed qualiter ꝓuocandus est som
nus. dictū est in cap̄. de frenesi specialiter.

**C Caueat tñ ne sup̄ oculū īfirmū dormiat ⁊ ne
caput dep̄ssuz sit: sꝫ sup̄i⁹ eleuatū. Nec vestim
toꝝ capita sint stricta nec ī faciē se diu ꝓiciat.**

C Ostēdit qd̄ sit cauēdū. ⁊ dicit: ꝙ nō dormiat supra ocu
lū īfirmū ⁊ nō sit depressuz caput: sꝫ leuet̄ sup̄ius. ⁊ ꝙ ca
putiū nō sit nimis strictū ⁊ ꝙ ñ nimis sit supra faciē. No
ta q̄re nō dꝫ dormire supra lat⁹ īfirmū. cā est: qꝛ rōne de
cubit⁹ hūores magis fluerēt ad oculū. nā ad dolorosum
locū fluūt humores: ⁊ iō si passio sit in dextro oculo cu
bet supra sinistrū. ⁊ eꝯ. nā si est in ambob⁹ dꝫ dormire su
pinus supra collū. q̄re tenebit caput eleuatū. cā est: qꝛ rō
ne talis sit⁹ hūores citi⁹ fluerēt ad oculos. igit̄: imo ē bo
nū tenere caput multū eleuatū: qꝛ īde fit bona digestio.
Quare caputiū suū nō sit nimis strictū: qꝛ rōne stricti ca
putij ī p̄te opposita in capite p̄ viā cōpressiōis humores
fluerēt ad oculos: vt p̄p̄ vētū borealē facili⁹ fluūt humo
res p̄ viā cōpressiōis: ita in oppo^to^ talis strictura facta in
p̄te opposita est cā defluxiōis humoꝝ ad oculos. Quare
nō sit nimis supra faciē: qꝛ rōne talis decubit⁹ fluunt ci
tius humores ⁊ ꝓpter hoc ⁊ cōiter qui habēt caput cur
uatum habent oculos humidos ⁊c̄.

**C Si aūt oculus leuioꝛ fiat ⁊ doloꝛ sedet̄ ac la
chryme minuant̄ flōmia iā facta ⁊ vētre solu
to: balneū multotiens ingrediat̄. ex hoc enim
passionis reliquie dissoluentur.**

C Ponit curā ī declinatiōe p̄ bal. ⁊ dicit: ꝙ facta flōmia
⁊ vētris solutiōe bal. frequēter ingrediat̄ ex isto: qꝛ reli
quie māe cōsumunt̄. C Nota q̄re cōpetit bal. qñ est ⁊c̄.
cā est: qꝛ est signū ꝙ parū remāsit de mā ⁊ est in declina
tione. ⁊ illo mō loq̄t̄ Gal. 6°. affo. Oculoꝝ doloꝛ. ⁊ etiā fa
cta euātiōe vl'i ⁊ p̄ticulari p̄ bal. mā q̄ remāsit pauca re
manet. ⁊ caue ne tibi accidat sic̄ accidit cuidā socio q̄ ma
le ītell'̄s ītrauit bal. in p̄n° sue obtalmie nulla euātiōe tā
vl'i q̄z p̄ticl'ari p̄cedēte. Cui īde causat⁹ fuit ꝯcursus māe
ad oculos ⁊ fere amisit visuz ⁊ cū difficultate est curat⁹:
⁊ si nō habeat̄ tale balñ. habeat̄ spōgia madefacta in aq̄
decoc. camo. vel mellilotí expressa supra oculum ponit̄.

C Nota lachrymie oculoꝝ. iiij. modis gnānt̄. Uno° per
viā liquefactiōis: vt qñ liquefit cerebrū ⁊ extēdit̄ ⁊ por
ri ap̄iunt̄ ⁊ liq̄fit hūiditas. Scd̄o ex siccitate cerebri ip̄ꝫ
ꝯsumēte ⁊ cōprimēte: vt in spōgijs. Tertio p̄p̄ humidita
tes cerebri que ꝯsumuntur nimio caloꝛe: vt in fe. ⁊ pꝫ in
ligno viridi. Quarto ex debilitate seu defectione virtu
tis retentiue.

**C Qꝛ si in oculo humorositas ⁊ grauedo re
manserint puluis citrinus est īmittendus.**

C Regredit̄ ad ponēduz curā obtalmie qñ illa deficiūt
si in cerebro remāsit grauedo ⁊ pōderositas: tūc ī eo est
ponēdus pul. citrin⁹. cā est: qꝛ talis hꝫ v̄tutē resolutiuā ⁊
abstersiuā ⁊ ꝯsumptiuā vt apparet: qꝛ ītrat sarcocolla q̄
est ca. ⁊ sic. myrrha aloe ⁊ croc⁹. iō pul. est optim⁹ p̄p̄ has
ꝓprietates q̄s hꝫ. C Nō ꝙ pul. ille nō dꝫ diu morari in
oculo. sꝫ cū tēta de bōbace dꝫ remoueri. ⁊ cā est: qꝛ rōne
siccitatis pul. carēt̄ doloꝛ si diu moraret̄. ⁊ p̄ ꝯn̄s fluxus
hūoꝝ ad oculos. ⁊ iō ibūs in libro de oculis ml'tū timet

īmissionē pul. in ocul' ⁊ in loco ei⁹ cōponit aquā bdellij.
℞. lap̄. calamite. ʒ. i. tutie q̄nq̄es ignite ⁊ q̄nq̄es extīcte
in vrina pueri v̄gis: ⁊ q̄nq̄es ignite ⁊ q̄nq̄es extīcte in aq̄
roſ. electa. ʒ. ß. gariofi. nūero. xxx. faui cū melle. ʒ. ij. vini
al. clarissimi li. iiij. pl'uerizāda pul. ⁊ cribellēt̄ subtiliter.
⁊ oīa misce. ⁊ si eēt magna caliditas addat̄ cāphore. ʒ. ß.

**C Ex his aūt que habēti obtalmiā multū cōfe
runt est vt frons ⁊ palpebre ex hoc liniant̄ epi
thimate. Qd̄. ℞. scief memithe ro. aloes licij
sandali ru. faufel. croci oriētalis oium. añ. par
tes equales fiāt ex eis pillule: cūq3 necesse fue
rit resoluat̄ vna ex eis in succo coriādri aut in
succo endiuie aut in aqua rosacea: ⁊ liniatur
cum eo ⁊ sanabitur si deus voluerit.**

C Ponit illd̄ qd̄ ꝯuenit in cura obtalmie. ⁊ dic̄: ex hijs
q̄ valde ꝯferūt obtalmie ē ꝙ palpebre ⁊ frōs liniant̄ ex
h̄ epithimate. ℞. scief. memithe. i. celidonie succi roſ.
aloes licij sandali ru. faufel. i. ligni hn̄tl v̄tutem sandali
croci oriētalis oiuz p̄tes eq̄les fiāt pillule. ⁊ cuz necesse
fuerit resoluat̄ vna ex hijs in succo coriandri aut succo
endiuie aut succo roſ. ⁊ liniant̄ cū eo ⁊ sanabit̄ si de⁹ vo
luerit. C Nota ꝙ dictū raſ est verū trib⁹ ꝯditionib⁹ ob
seruatl. vna ē cū obtalmia ē ī sui p̄ncipio vt additio raſ:
dicit: ꝙ ista sunt stiptica ml'tū ꝓhibētia fluxū hūorū ad
oculū. scd̄a ē ꝙ mā sit ca. qꝛ si eēt frida nō v̄a in ap̄atib⁹
ca. cōpetūt fria ⁊ ī fridis calida. Tertia cā ē. si obtalmia
causet̄ ex fluxu hūoꝝ descēdētiū p̄ p̄tes extrīsecas ocu
li: qꝛ si descēdāt hūores p̄ viā ītrīsecā celebri ñ ꝑficeret
ēplastꝝ. imo dic̄ Auer. ꝙ magl cōpeteret odoramētū cū
fris positū supra. ⁊ iō mirant̄ qñ ponim⁹ ēplastrū ⁊ nō ꝑ
ficit. h̄ nō ē nisi qꝛ hūores vadūt ad p̄tes ītrinsecas. ⁊ ex
h̄ appet cā p̄tis. Quare cōpetit ēplastrū: qꝛ stipticū est ⁊
ꝓhibitiuū ꝯscēdētiū hūoꝝ ad oculū. ⁊ loco ēplastri raſ
pōt cōpetere tale ēplastrū quo cōiter vtoꝛ ī isto casu qñ
mā ē cali. ℞. acatie san. dra. añ. ʒ. i. masticl olibani añ. ʒ.
ß. fiat pul. in alijs boli ar. ʒ. ij. ⁊ īcorporent̄ cū albumine
oui q̄rtl. ß. ⁊ fiat ēplastꝝ. ⁊ pōat̄ supra frōtē ⁊ tīpora mul
to meli⁹ arabes tractāt de passionib⁹ oculoꝝ q̄z greci.

**C Scief album. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocol
le grosse. ʒ. iij. dragaganti. ʒ. i. opij. ʒ. ß. fiant ex
eis pillule forme lentis similes.**

C Docet ꝯficere illd̄ de q̄ fecit mētionē. dicit. ℞. ceru
se lote. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. dragagāti. ʒ. i. opij. ʒ. ß.
fiāt ex hijs forme sil'es lēti. C Nota ꝙ illd̄ colliriū valꝫ.
in augmēto: ⁊ in statu. ⁊ in p̄ncipio nō: qꝛ in p̄ncipio com
petit collirium al. qd̄ ponit ibūs supra. qꝛ ītrat sarcocol
la. al. s. collirium lenti similis.

**C Puluis citrinis. ℞. sarcocolle grosse. ʒ. x.
aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. j. licij. ʒ. ij. ⁊ his
optime tritis īmittat̄ puluis cū opus fuerit.**

C Ponit ꝯfectionē pul. citrini. ℞. sarcocolle grosse. ʒ.
x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. licij. ʒ. ij. ex hijs optīe
tritis fiat pul. cū op⁹ fuerit q̄re valet: qꝛ hēt virtutē con
sumptiuā vt dictū ē supra. ca. videlꝫ p̄rio vñ ille pul. ci
trin⁹ vꝫ ad remouēdū sup̄fluitates oculoꝝ. qꝛ hꝫ v̄tutez
abstersiuā ⁊ resolutiuā ⁊ materie cōsumptiuam.

**C Puluis alb⁹. ℞. sarcocollā albā ⁊ pinguē q̄
mittit̄ in lac mulieris qd̄ melius est cū alicui⁹
iuuēcule fuēit ⁊ dimittat̄ in vmbrā donec sic
cet̄ ⁊ terat̄ optime ⁊ oib⁹. ʒ. x. ipsi⁹ addant̄ de**

scief memithe.ʒ.ij.qua iteruʒ optime trita reponant̃. ⁊ cum opus fuerit in oculũ mittant̃.

¶ Cõfectio pul.al. ℞.sarcocolle al.⁊ nutriat̃ in lacte mulieris:qḋ meli⁹ ē cũ alic⁹ iuuẽcule fuerit ⁊ dimittat̃ i vmbra donec siccet̃ ⁊ terat̃ optīe.⁊ qñ op⁹ fuerit oĩb⁹.ʒ.x.ipsius addant̃ scief.memithe.ʒ.ij.q̃ iteꝝ optīe terant̃.⁊ cũ op⁹ fuerit mittant̃ ĩ oculũ:q̃re valʒ:qꝛ hʒ v̾tutẽ ꝯsumptiuã vt dictũ est in ca.2°.mittant̃.i.ꝯiungant̃ ⁊c̃.

¶ De vlceribus oculoꝝ. Cap. XVI,

CIrca rubricã. Nota duo.p̊ ꝙ vlc⁹ sumit̃ hic noĩe gnāli ad vlc⁹ ꝓprie dictũ ⁊ ꝓpꝛyssime dictũ. vlc⁹ ꝓprie dcm̃ dr̃ solutio cõtinuitatis sine sanie.sʒ vlc⁹ ꝓprie seu ꝓpꝛyssime dictũ dr̃ solo ꝯtinuitatis cuʒ sanie. ⁊ iõ de cura istoꝝ facit rasis mẽtionẽ. ¶ Nota ꝙ 2ᵉ est cã vlceris in oculo.s.itrinseca ⁊ extrinseca.extrinseca sic̃ ꝑcussio ⁊ icisio in oculo cũ gladio q̃ pñt cãre solõnẽ ꝯtinuitatis ĩ tunica cornea ⁊ ꝯiũctiua ⁊ alij auctores faciũt diuersas cãs de vlcerib⁹.sʒ raſ nõ facit diuersas.qꝛ eadẽ est cura. Cã itrinseca est hũoꝛ calid⁹ itrinsec⁹ acut⁹ corrosiuus ⁊ corrodẽs ipsas tunicas: ⁊ qꝛ obtalmia hʒ fieri ex hũore calido ⁊ acuto vtpl'iʒ.⁊ vtpl'iʒ obtalmia est vlcus in oculo.iõ rasis voluit determinare de vlcerib⁹ oculoꝝ.

CUm i oclis fortis doloꝛ ⁊ pũctio nociua ac pulsus sentiũt ⁊ lachꝛymarũ fluit mltitudo ⁊ cũ palpebꝛe eleuant̃ ⁊ ocli apiunt̃ loca q̃ sũt i albis ipsorũ iueniũt̃ rubea.aut cũ totũ fuẽit rubeũ:vn⁹ loc⁹ magis rubere iuenit̃ aut i nigredie loc⁹ aliqs alb⁹ apparet pustula iã in oculo exorta est.

¶ Determinat de vlcerib⁹ oculoꝝ ponendo eoꝝ signa.⁊ dic̃.si fuerit dol.fortis i oculis ⁊ sentit̃ pulsatio. ⁊ multe lachꝛyme fluũt ⁊ eleuant̃ palpebꝛe ⁊ alba oculoꝝ sũt rubea:tũc est apa in oculo ⁊ vlcus. ¶ Nota q̃re illa sũt signa vlceris.cã est:qꝛ dol.pũgitiu⁹ in vlcere cãt a mã caacuta pũgitiua ⁊ icisiua tunicaꝝ ⁊ corrosiua.iõ talis doloꝛ ē signũ vlceris.Sʒ.di.pulsatio:qꝛ pulsatio dic̃ aggregationẽ saniei in oculo.nã in gnõne saniei cãt̃ ebullitio.⁊ ꝑ ꝯñs pulsatio ꝺʒ.G.2°.affo.circa gnõnẽ saniei. De multitudine lachꝛymaꝝ.cã est:qꝛ signũ ē ꝙ descẽdũt multe supfluitates ad oclos:q̃re alba oculoꝝ efficiunt̃ ru. cã ē ꝑꝑ fluxũ hũoꝝ san.⁊ spũuʒ currẽtiũ ad istũ locũ. ⁊ maxime loc⁹ in quo est vlcus est ru.qꝛ ad illũ locũ fluit magis de mã:sʒ si cornea est al.tunc est signũ certũ ꝙ sanies est aggregata:qꝛ qñ est aggregata causat albedinẽ.

¶ Ad hãc v̾o curãdã passionẽ neci⁹ est medic⁹ valde istruct⁹ in curis oculoꝝ:nos tñ curationis ipsius sũmas ⁊ aggregatiões dicemus.

¶ Docet eligere medicũ in cura h⁹ pa.⁊ dic̃:ꝙ ad curãdũ hãc passionẽ medic⁹ istruct⁹ bñ est neci⁹. ¶ Nõ cã ē 2ᵉ. vna est ꝙ nõ solũ oʒ ꝙ sit cirurgic⁹.imo phic⁹: qꝛ regrit̃ flõmia ⁊ solo vẽtris,⁊ ita purgatio mãe.Cirurgic⁹ ẽt requrit̃:qꝛ postea oʒ ꝙ manual'r operet̃ .alia cã est: qꝛ paruus erroꝛ in oculo inducit magnũ nocumẽtuʒ ad visionẽ visus.⁊ istis duab⁹ de causis oʒ ꝙ medic⁹ sit exꝑtus bñ.

¶ Dicim⁹ itaqʒ ꝙ vlcera q̃ i ꝯiũctiua nascunt̃ h̾ est in albis oculoꝝ nõ adeo sunt timẽda: vt ea q̃ in cornea h̾ est i ocli nigredine fiũt . Deteri⁹ vero vlceꝝ est illꝺ:qꝺ in nigredine seu pupilla existit:eminẽtia nãqʒ ad istud est velociter.

¶ Ponit gradus vlceris ĩ sui malitia.⁊ di.vlcera q̃ in cõiũctiua nascunt̃ . ⁊ i albo ocl'oꝝ nõ sunt adeo timẽda sic̃ ea q̃ sunt sub cornea q̃ sub pupilla existit.subdit.eminentia illa est velocioꝛ.i.ex istis spẽb⁹ vlceris si magna tunica exit. ¶ Nota cãʒ ꝑtis:qꝛ vlc⁹ in ꝯiũctiua veniẽs ꝓhibet spẽs reꝝ visibiliũ ire ad humorẽ cristallinũ ⁊ pupillã ⁊ seq̃t̃ ibi cornea que est magis ꝓpinq̃ q̃ꝫ ꝯiũctiua . iõ prius ad ꝯiũctiuã exit:qꝛ cõpꝛimit̃ aliqñ tunica : ⁊ iõ vlcus accñs in cornea est mai⁹ q̃ꝫ accidẽs in ꝯiunctiua : qꝛ põt exire illa ꝯiunctiua ⁊ remanere alia.

¶ Hoꝝ ãt vlcerũ curã cũ flõmia icipe debem⁹. ⁊ sanguis extrahẽ mltitudinẽ ꝺʒ ꝙ pol'e fuẽit.

¶ Ponit curã vlceris.p̊ ꝑ flõmiã:⁊ dicit ꝙ in cura vlceꝝ in p̃n° faciẽda est flõmia ⁊ exhat̃ de sanguie tm̃ q̃ꝫtũ est pol'e.i.ꝺʒ maiorẽ multitudinẽ vel paucitatẽ. ¶ Nõ q̃re flõmia est faciẽda.cã est:qꝛ in vlcere fit fluxus humoꝝ ad oculũ:⁊ qꝛ flõmia ꝓhibʒ fluxũ humoꝝ.iõ cõpetit.vñ ꝺm ꝙ dictũ est pol'e est ꝙ flux⁹ fiat in mã col'ica vl' flatiuca vel alia mã vitiosa . Sʒ si plenitudo est magna p̊ fiat flõmia de saphena eiusdẽ ꝑtis vel de basilica:⁊ si nõ fuerit plenitudo magna p̊ de cephalica ⁊ facta flõmia de vena brachij ad euãdũ multitudinẽ seu plenitudinẽ capitis ĩmeᵗᵉ faciẽda est de vena frõtis vel de venis que sunt in angulis oculoꝝ in partibus vel ponẽde sunt ventose in spatulis vel in parte posterioꝛi colli.

¶ Cõsequenter autem venter soluendus est.

¶ Ponit curã ꝑ medicinas laxatiuas.⁊ dicit ꝙ dãda est medicina euãns colerã vel flegma salsuʒ:qꝛ vtpl'iʒ morbus oculoꝛuʒ fit ex istis . ⁊ talia sunt posita in ca.de frenesi. ¶ Nota ꝑ laxatiuũ itelligit clistere vel medicinas laxatiuas acceptas ꝑ os.s.colerã euãntes vel flegma salsum:qꝛ isti hũores sunt cã p̃ma vlceris ⁊ ille recepte sũt posite in ca.de frenesi:⁊ in ca.de doloꝛe capitis ꝓueniẽtis a col'a. ¶ Nota 2° ꝙ post vltimã euacuationẽ corporis est multum vtilis purgatio capitis per sternutatoriũ ⁊ gargarismata posita.

¶ Et eger sibi cauẽ ꝺʒ a carne ⁊ vĩo dulci ⁊ eẽ ꝯtẽt⁹ herbis frigidis ⁊ in potu sola aqua vti.

¶ Ponit curã ꝑ dietã.⁊ dicit:ꝙ eger ꝺʒ abstinere a vino ⁊ carnib⁹.cã est:qꝛ multiplicãt hũores valde calidos: vt san.⁊ cole.qb⁹ multiplicatis facil'r fluũt ad oculos.iõ debemus vti cibarijs parũ nutriẽtib⁹ in ꝑua q̃ꝫtitate:vt ꝑ abstinẽtiã supfluitates humoꝝ ꝯsumant̃.Sʒ qñ ꝺʒ esse ꝯtẽt⁹ cũ herbis fridis.cã est:qꝛ herbe fride vel sunt pure medicine vel cibales vt spinargia pure sunt cibales.Sʒ pure medicine:vt endiuia rostrũ porcinũ : ⁊ cã est vt remoueat̃ caliditas humoꝝ:⁊ humoꝛ faciẽs vlcus est acutus ⁊ corrupt⁹.⁊ iõ ꝺʒ vti illo : vt repꝛimat̃ mala q̃litas humoꝝ.Sʒ q̃re nõ ꝺʒ vti vino:sʒ ꝺʒ eẽ cõtẽt⁹ sola aq̃.cã est:qꝛ vinũ est vaporosuʒ.iõ est cã dissol'onis hũoꝝ:⁊ ita esset multotiẽs cã fluxus:sʒ in declinatiõe bñ cõpetit vinũ:qꝛ tũc ꝑfecte est purgatio mãe facta ⁊ cõpetit ad confortandũ v̾tutem ⁊ ad ꝯsumendũ residuũ materie.

¶ In ocl'o v̾o in p̃n° scief albũ cũ lacte ml'ieris est mittẽdũ. ⁊ si pulsus iã alleuiari ⁊ sedari vr̃ spãdũ ē ꝙ egritudo soluat̃ sine saniei coll'one.

¶ Ponit curã per illa que ab extra applicant̃ ⁊ p̃mo anteqũ vlcus ꝯuertat̃ ad saniẽ:⁊ dicit ꝙ in p̃n° est inijciendum scief al.cum lacte mulieris. ¶ Nota ꝙ dictũ rasis hʒ veruʒ si ponat̃ circa:qꝛ debet poni circumcirca.⁊ causa est:qꝛ est frigidum ⁊ frigida non debent poni super vlcera.immo circa vlcus.⁊ causa est:quia frigiduʒ : ⁊ frigida non debet poni in vlcere ꝺm Hypo.5°.affoꝛis.frigidũ v̾o moꝛdax.Sed circũcirca vt nõ fluant humoꝛes ad lo

cum seu ad vlcus colericum: quia illud collirium est frigidum: ⁊ est multuꝫ iuuatiuum colliriũ: ⁊ loco vlcerum multum est bonum lac mulieris.

¶ Or si pulsatio post sanguinis extractioneꝫ ⁊ vẽtris solõnẽ ac scief albi imissionẽ qescere nõ videt̃ parua fiducia i hoc qđ diximꝰ est hñda.

¶ Ponit signũ qñ tale vlcus ꝯuertit̃ in saniẽ. ⁊ dicit: ꝙ si ꝯtingat ꝙ pulsatio sentiat̃ in oculo ⁊ nõ cesset ꝑ flõmiã. nec ꝑ euãtionẽ vẽtris. nec ꝑ colliriũ tũc fiducia parua ẽ habẽda de eo. s. ꝙ nõ fiat ꝯuersio eiꝰ ad saniꝫ. ¶ Nota cãm dictoꝝ: qꝛ pulsatio: vt dictũ est supra causat̃ ex ꝯuersione saniei: qꝛ i gnõne saniei fit ebullitio humoꝝ. vt dicit. H. 2º affoꝛis. cõmẽ. illo: circa gnõnẽ saniei. ⁊ si pulsatio remoueret̃ signũ est ꝙ sanies nõ gnãtur: qꝛ nõ fit ebullitio humoꝝ. ⁊ si nõ cessat per colliriũ. vt ꝑ illa: signuꝫ est ꝙ est saniei generatio. ⁊ nõ potest curari nisi pꝛius ꝯuertatur in saniẽ. resoluit̃. i. remouet̃. pus. i. saniẽ collectionem diximus. s. ꝙ non generetur sanies.

¶ Est itaqꝫ tũc scief de olibano mittẽdũ in oculũ ⁊ pila aliq̃ oculo supponẽda ⁊ cuꝫ ligatura stringẽda. ante ṽo q̃ꝫ hoc eueniat oculus suauiter est ligãdus ⁊ sine suppositione pile ⁊ nõ cesses in oculũ de scief de thure sepe distillare donec sanies in pila videatur.

¶ Ponit curã eius qñ ꝯuertit̃ in saniꝫ. ⁊ dicit. qñ vlcus ꝯuertit̃ in saniẽ: tunc ꝯfert in oculo ponere colliriuꝫ de olibano. ⁊ ponit̃ cũ pila vel tẽta de pãno ĩfusa in collirio. ⁊ ꝙ ṗmo ponat̃ colliriũ in oculo: deinde tenta panni dꝫ poni donec putredo in pila videat̃. ¶ Nota ꝙ vlcus in oculo põt mũdificari 3ʳ. sicut ⁊ qđlibet vlcus. Uno mõ cũ abstersiuis vt mũdificet̃ cũ hydromelle facto cũ aq̃ pluuiali vel melle roꝛ. colato. ⁊ cũ isto hydromelle tepido mũdificet̃ cũ pãno pulcherrimo madefacto cũ ydromelle illo. ⁊ ẽ optimũ mũdificatiuũ. Scđo mõ cũ attractiuis saniei: vt cũ collirys rasis: cuiꝰ receptã ponit. ⁊ est bonũ mũdificatiuũ attractiuũ ⁊ armoniacũ hꝫ ṽtutẽ attractiuã. imo tãtã quãtã ꝙ ꝭm aliquos attrahit sagittaꝫ a mẽbꝛis. ⁊ iõ ꝯsuemus ĩ illis medicinis attractiuis vbi esset maxime ꝓfundatũ vulnus. ⁊ iõ in illis medicinis attractiuis supius ꝑ nares ponit̃ armoniacũ. ⁊ est bonũ in vlceribꝰ: vt ꝯtinue sanies extrahat̃. nã tunc saniẽ trahit ad pilã ⁊ remanet in pila illa. Tertio mõ põt mũdificari cũ desiccãtibꝰ saniẽ. ⁊ tñ nõ sicut duo ṗmi. ⁊ fit cum pul. tutie. vt dictũ est quinges ignite ⁊ qnquies extincte in aq̃ roꝛ electa ⁊ multũ cõpetẽs ẽ ille puluis. Scđo mõ sumit̃ hic: qꝛ attrahit a se alia tẽta saniẽ. ⁊ nõ facit nocumentũ in oculo. nam sub eo sanies generat̃.

¶ Ex quo. n. hoc visuꝫ fuerit scief de plũbo vti necesse est vsqꝫquo ꝓfunditas fiat plana ⁊ tota caro generet̃. ea tñ q̃ diximꝰ tũc sunt facienda cum pustula non est magna.

¶ Ponit curã ꝑ carnẽ gnãntia. ⁊ dicit qñ sanies fuerit reuersa hoc viso de pul. scief colliriũ est apponẽduꝫ donec fissura fuerit plena. ⁊ tota caro gnãta. iõ q̃dã sunt que debẽt fieri qñ apostema est paruũ ⁊ nõ magnuꝫ. Cã est q̃re valet colliriũ de plũbo: qꝛ est desiccatiuũ non supflue. ⁊ hoc requirit̃ in gnõne carnis. vt dr̃ in 3º tegni. mõ medicina ita parũ est sicca. s. in ṗmo gradu. ⁊ talis ꝯfert: vt superfluitas in mẽbꝛo gnãta ꝯsumat̃. ⁊ iste ĩpediũt gnõnẽ carnis i oĩ mẽbꝛo generet̃ aliq̃ supfluitas ꝭm. H. 6º affo. s. fumosa ⁊ aq̃sa. ꝯstitutiões ṽo anni. Sed q̃re nõ valet si vlcus ẽ magnũ. cã est: qꝛ tũc reqrunt̃ foꝛtiter vnitiua ⁊ desiccatiua. ⁊ hec que sunt in illo collirio nõ sunt hꝰ.

¶ Qñ cũ magna fuerit fueritqꝫ iuxta pupillã: aut inferius est tũc necesse: vt cũ eleysir medicetur ne vuea egrediat̃. ad pile quoqꝫ suppositionẽ ⁊ ligaturã est redeundum.

¶ Ponit curã qñ vlcus est magnuꝫ. ⁊ dicit: ꝙ si vlcus sit magnũ ⁊ iuxta pupillã: tũc necesse est vt medicet̃ ne oculus emineat. ⁊ ponẽda est tẽta ⁊ ad ligaturã redeũdum. ¶ Nota q̃re talis tẽta valet siue tale colliriũ qñ vlcus est magnũ. cã est: qꝛ illud est foꝛtiter ꝑtiuꝫ vnitiuũ rõne siccitatis ⁊ stipticitatis. vñ põt illud colliriũ meliꝰ fieri q̃ꝫ ꝑcedẽs: qꝛ ipse illud colliriũ in illo casu ponit. dũ tñ illud vlcꝰ sit mũdificatiuũ. iõ valꝫ illđ colliriũ: qꝛ multuꝫ stipticũ redeũdũ. s. vsqꝫ quo sit ꝑfecte mũdificatũ.

¶ Eger preterea semper supinus iacere debet ⁊ a foꝛti motu abstinere.

¶ Ponit illa documẽta que ꝯueniũt in cura vlceris: ⁊ dicit: ꝙ eger dꝫ iacere supinꝰ ⁊ abstinere a foꝛti potu ⁊ motu: causa est: ne humoꝛes fluãt ad partes ꝯcauaꝫ oculoꝝ: causa scđi dicti. qꝛ foꝛtis motus dissoluit humoꝛes qui dissoluti faciliter fluunt ad oculos.

¶ Cũ aũt caro in loco vlceris ꝑfecte gnãta fuerit. vel locus a͞ꝑatis carne repletꝰ fuerit remanebit ibi in oculo albedo. ꝙ si vlcus ꝓfunduꝫ fuerit: albedo erit grossa. ⁊ si i supꝼicie tñ coꝛnee fuerit erit subtilis. vlcus quoqꝫ si a pupilla fuerit remotũ ⁊ steterit separatim ꝑ se vestigiũ illđ qđ remanet nihil mali faciet. si aũt iuxta pupillã qñqꝫ fuerit post vlceris curationeꝫ vestigiũ remanẽs ꝓhibebit visionem.

¶ Ponit curã vestigy remanẽtꝭ pꝰ curã. ⁊ dic̃ ꝙ si vlcus fuerit ꝑfecte ꝯsolidatũ. ⁊ caro eiꝰ ⁊ locꝰ a͞ꝑatis fuerit carne repletꝰ ⁊c̃. ¶ Nõ ꝙ tria sunt q̃ pñt remanere in oc̃lis pꝰ vlceꝝ curã q̃ꝫtũ spectat ad ꝓpoᵐ. vnuꝫ ꝙ remanet pꝰ curã vlceris est cicatrix: qꝛ vlcus qđ remanet in mẽbꝛo spmatico nõ recipit curã ⁊ ꝯsolidationẽ. vt hr̃ 3º tegni. sꝫ gnãt̃ poꝛrus sarcoides: ⁊ ita cicatrix talis nunq̃ꝫ recipit curã. sꝫ bñ palliationẽ. Scđꝫ ꝙ remanet i oc̃lo ẽ malus coloꝛ: vt coloꝛ albꝰ: qꝛ in cicatrice est coloꝛ albꝰ: vt apparet ĩ illis qbꝰ mẽbꝛa cõburunt̃ ⁊ talis bñ põt curari vel saltiꝫ palliari. Tertiũ ẽ albugo de q̃ ĩferiꝰ dicet̃. ⁊ ẽ q̃dã ĩfectio q̃ nõ ꝑfecte curat̃ ꝑ medicinaꝫ. ⁊ dr̃ cõiter tela siue macula: ⁊ hͦ est: qꝛ remãsit de mã: ⁊ tꝫ se ĩ supꝼicie coꝛnee. ⁊ talis põt accipe curã ꝑ medicinã. alia cura ab illa est: de istis põt loq. sꝫ qñ vlcꝰ ẽ ꝓfundũ ⁊ alba ⁊ grossa cicatrix est magna. ⁊ alia est ꝭꝫ q̃ꝫtitatẽ vlceris. Si aũt sit iux̃ angulũ nõ ꝓhibet̃ visus nec nocet. cã est: qꝛ nõ ꝓhibet spẽs visibiles venire ad oculũ: qꝛ trãseũt libe ad humoꝛẽ cristallinũ ⁊ per pupillã: sꝫ si ꝯtigat ꝙ sit iuxta pupillã põt impediri: qꝛ in cicatrizatiõe partes cõdensant̃ sed si claudat̃ foꝛamen: ita ꝙ coopiat pupillã ⁊ ꝯdẽsant̃ partes pꝛohibetur transitus specierum visibiliũ ad oculum subtiles. s. ratione illius mali.

¶ Quapꝛopter tunc vtenduꝫ est rebus ⁊ medicinis quibus vestigium quod diximus abstergi ⁊ deleri possit.

¶ Ponit curã in gnãli. ⁊ dicit ꝙ si remaneat ibi vestigiũ debẽt applicari exiccatiua: vt mã abstergatur. ⁊ ille medicine ponunt̃ inferius: sꝫ medicine remouẽtes cicatrizationem non ponuntur: qꝛ illud est impossibile.

¶ Scief de thure. ℞. armoniaci sarcocolle ambo℞. añ. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. ij. ꝯficiātur ex mucillagine fenugreci: ⁊ fiat ex eis scief.

¶ Ponit ꝯfectionē istoꝝ collirioꝝ. de qbꝰ fecit mētionē. ⁊ p̊ no de thure. ⁊ dicit. ℞. armoniaci sarcocolle. añ. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. iij ꝯficiant̄ cū mucillagīe fenugreci. ⁊ fiat ex eis scief. fiat semꝑ cum lacte: quia habet mundificare. ⁊ illud collirium est mundificatiuū per viam attractionis. qꝛ ibi ponuntur attractiua specialiter armoniacum: quod est multum attractiuum.

¶ Scief de plūbo. ℞. plūbi vsti antimonij tutie ablute. calcucecaumenō gūmi arabici dragagāti oīuz. añ. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terant̄ ⁊ cū pāno siricino q sit subtilissimꝰ cernant̄ ⁊ cribellētur ⁊ ꝯspgant̄ ex aq̄ pluuiali ⁊ fiat ex eis scief.

¶ Ponit cōfectionē scief de plūbo dicēs. ℞. plūbi adusti antimonij thuris abluti calcucecaumenō gūmi arab. dragagā. oīuz. añ. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terant̄: ⁊ cū pāno de serico q sit subtilis cernant̄ ⁊ supspargat̄ aqua pluuialis ⁊ fiat ex eis scief. Nō q illd̄ colliriū ꝯsolidatiuū est regnātiuū carnis ⁊ vlceris: qꝛ ibi sunt desiccatiua ⁊ nō supflua calcucecaumenō. i. es vstū scief. i. colliriū ex lacte mulieris.

¶ Scief ex quo caro in vlceribꝰ oculoꝝ gnāt̄ ⁊ vuee egressio ꝓhibet̄ ⁊ vestigiū s̄btiliat̄. ℞. climie ablute: tutie ablute ceruse antimonij thuris oīum. añ. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. sarcocolle grosse. ʒ. i. ⁊. ß. sanguinis draco. aloes opij. añ. ʒ. i. fiat ex eis scief.

¶ Ponit cōfectionē colliri gnāntis carnē in vlcere magno: qꝛ est fortiter desiccatiuū ꝯsumēdo supfluitates: qꝛ aliq̄ sunt ibi desiccatiua in q̄rto gradu ⁊ ipsiꝰ supfluitates sunt multe. scd̄o valet ad ꝓhibendū corrosionē vuee ⁊ fortiter est ꝑtiū vnitiuū pp̄ stiptica: ⁊ illud pꝫ p mālia que hic ponunt̄. Confectio scief est talis ex q̄ in vlceribꝰ oculoꝝ carnes gnānt̄ ⁊ vuee egressio ꝓhibet̄ ⁊ vestigiū subtiliat̄. ℞. thutie ablute ceruse antimonij thuris oīuz añ. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. sarcocolle grosse. ʒ. i. ⁊. ß. sang. dra. aloes opij oīum: añ. ʒ. i. ⁊ fiat ex eis collirium.

¶ Eleysir quo est vtēdū cū timet̄ ne ex vlcere vuee sequat̄ egressio. ℞. antimonij ematitis amboꝝ. añ. ʒ. x. acatie. ʒ. iij. aloes. ʒ. i. terant̄ ⁊ fiat ex eis scief. ⁊ admīstret̄ apud necessitatē.

¶ Ponit ꝯfectionē qua ē vtēdū qñ timet̄ egressio vuee. ℞. antimonij ematitis amboꝝ. añ. ʒ. x. acatie. ʒ. iij. aloes. ʒ. i. terant̄ ⁊ fiat ex eis scief ⁊ administret̄ apud noctem.

¶ Nota q illud colliriū valet ad ꝓhibendum vt vuea nō egrediatur ex vlcere. causa est: qꝛ ibi sunt fortiter stiptica partium vnitiua. vt patet per mālia. ⁊ ideo ꝓhibetur exitus vuee per foramen illius vlceris ⁊c̄.

¶ De his que extrinsece cadunt in oculo. Cap. XVII.

Sumat̄ resina ⁊ per oculū trahatur ⁊ extrahit illud qd̄ in oculo cecidit.

Circa rubricā. Nō. q hic determinat de remotiōe eoꝝ q̄ in oculis cadunt ⁊ illd̄ est claꝝ in q̄ docet remouere ea q̄ cadūt. sumat̄ resina. i. gūma pini ⁊ per hoc oculū tergas ⁊ ex̄has illd̄ qd̄ in oculo cecidit. ¶ Nota q̄re valꝫ resina. dico q cā est: qꝛ ista resina rōe sue gūmositatis est cā ex̄ctiōis: qꝛ illa q̄ cadūt in oculo adherēt sibi ⁊ rōne adherētie trahūt̄ ⁊ dꝫ eē ca. vt maior fiat adherētia illoꝝ cū ea: ⁊ loco illius gūme docēt auctores q fomētemus oculū cuꝫ aqua ca. vel tepida ⁊ q inyciat̄ frequēter lac mulieris ab vbere ⁊ si p illud nō remouet̄ reuersent̄ palpebre ⁊ remoueat̄ cū corrigia gracili: ⁊ fit cōiter vel cū tenaculis ꝑuis. resine. i. gūme pini.

¶ De albugine oculi. Cap. XVIII.

Circa rubricā. Nota q sex sunt passiones oculoꝝ que īter se hn̄t ꝯueniētiaꝫ ⁊ dr̄iā. s. nubes. tela. macula. albugo. pānus ⁊ vngula. ꝯueniūt: qꝛ pn̄t fieri ab eadē mā siue ex eodē humore: vtplꝫ ex hūore flegmatico. differūt tñ difficlt̄ate grossitie supficie ⁊ ꝓfunditate: qꝛ nubes fit ex subtili mā ⁊ pauciori q̄ꝫ aliq̄ aliarū passionū. ⁊ pp̄ hoc vr̄ sicut nubes: ⁊ iō vr̄ illis q habeāt in oculo rethe ⁊ añ oculos. ⁊ hoc nō est nisi mā flatica sup corneā īpediēs aliq̄ꝫtulū ipꝫ visuꝫ: qꝛ īpedit trāsitū ipsoꝝ spūuꝫ visibiliū. Tela fit ex grossiori hūore siue mā q̄ꝫ nubes ⁊ est exn̄s in supficie cornee: ⁊ ꝓhibet visuꝫ: qꝛ īpedit trāsitū spērū visibiliū: ⁊ albugo fit ex grossiori ⁊ plīma mā q̄ꝫ tela: ⁊ magis se extēdit v̄sus ꝓfundū exn̄s in cornea īpediēdo visuꝫ ⁊ trāsitū spērū visibiliuꝫ. Macula v̄o fit ex grossiori mā q̄ꝫ albugo vtplꝫ. ⁊ iō magis extendit se ab intra: sꝫ pānus fit ex grossiori plīmaqꝫ mā q̄ꝫ macula: ⁊ h̄ pōt eē in cornea vel ꝯiūctiua vel ī ambobꝰ: ac si eēt grossus pāniculus. ⁊ ille hūor flaticus est. Ungula est ex grossiori plīmaqꝫ mā vtplꝫ q̄ꝫ aliq̄ aliaꝝ. ⁊ vtplꝫ est īcōiuctiua: ⁊ est q̄dā excrescētia magna: ac si esset in cornea ille humor flaticus ⁊ īgrossatꝰ ⁊ in magna q̄ꝫtitate pōt se extēdere ad totū. Rasis solū noīat curas duarū: ⁊ noīat de mā albuginis ⁊ vngule tele ⁊ nubis ⁊ ponit curā vngule ⁊ pāni: qꝛ cū eisdeꝫ medicaminibus curant̄: ⁊ ideo videmus in alijs curis aliarum passionū.

Albugo q̄ in oculis cōtingit est vestigiū post vlceꝝ curationē remanēs qñ ꝯsolidant̄que cū in oculis pueroꝝ fit leuior est ad curādū q̄ꝫ cū in senibus. Cū enim fit in senibꝰ fortasse ad sanandū impossibilis est nisi subtilissima fuerit.

¶ Ponit curā albuginis oculoꝝ ponēdo ⁊ ostēdēdo qñ est facilis curatiōis ⁊ qñ difficilis: ⁊ dicit: q albugo manēs in oculo sigñat q apostema nō est ꝑfecte maturū. ⁊ subdit que accidit in oculis pueroꝝ leuius curat̄ q̄ꝫ in senibus. ¶ Nota q duplex signū remanet post cōsolidationē vlceris. vnuꝫ est cicatrix ⁊ de tali nō loquit̄ hic: qꝛ cicatrix nō recipit curā: sꝫ palliationē tm̄. aliud est infectio causata a flegmate exn̄te in cornea siue ex mā q̄ nō fuit purgata in cura vlceris ⁊ de tali loquit̄ hic ⁊ vocat̄ albugo. Alia est dispō humoꝝ que in pueritia magis sūt subtiles q̄ꝫ in senectute. iō magis sunt passibiles ⁊ remouibiles. Alia cā est dispō mēbri: qꝛ ī pueritia tunice ⁊ humores oculoꝝ dicunt̄ rari. in senectute v̄o multū dēsi. ⁊ iō citius remouet̄ illud qd̄ subtile est in oculis pueroꝝ per medicinā q̄ꝫ qd̄ est in oculis senū. ⁊ ideo illa que est in senibus quasi est impossibilis: nisi esset subtilis: ⁊ ita pōt esse de materia subtili que potest remoueri.

¶ Hec āt passio ex his medicamibꝰ curāda est postq̄ꝫ eger balneū igressus fuēit aut faciē sup vaporē aq̄ calide quousqꝫ rubea sit tenuerit. si tñ ex h̄ medicamīe ī venis rubedo oculi ⁊ dolor ꝓuenerit p aliquos dies ab eo q̄escēdū donec oculus q̄escat ⁊ post ad idē redeūdū.

¶ Ponit curā dicēs ꝙ medicinis ſubſequētibꝫ eſt curanda. p̄mo eſt in bal. ponēdus: ⁊ cū ibi fuerit teneat faciem ſupra vapores aq̄ calide quouſq̄ rubea ſit. ⁊ tunc per aliquos dies quieſcēdus eſt ⁊ ibi redeundus.

¶ Medicamē valde vtile ad albuginē remouēdā ⁊ cito eradicādā. ego quoq̄ nō vidi q̄d melius aut equale eſſet ad albuginē remouendā. ℞. maſſacumie ſpume maris ſtēcoris magni lacerti baurach zuccari hygeri oīum añ. ꝑtes eq̄les. deinde ſumanť acori celidonie oīuꝫ añ. ʒ. x. coquanť in lib. j. aque donec ad quart. redeat ⁊ coleť ⁊ ex hac aq̄ ibibanť ſpēs q̄s diximus ita ꝙ ꝯficiātur ex ea ⁊ ſiccētur in vmbra. deinde iteꝝ teranť ⁊ ꝯſperganť vt prius ⁊ ſiccētur. Quod poſtq̄ꝫ quater factū fuerit ſiccētur ⁊ teranť ⁊ in oculis mittanť. hoc enī medicamen nulli vt p̄diximꝰ cōpar exiſtit in remotione albuginis. remouet enī hoc medicamē groſſam albuginē etiā ex oculis aīalium.

¶ Subdit ad remouēdū albuginē. ego receptā nō īueni equalē. ℞. maſſacumie. i. ſpume auri ⁊ argēti. ſpume maris. ſtercoris magne lacerte baurach zuccari hygeri omniū. añ. partes eq̄les. deinde ſumanť achori ⁊ celidonie añ. ʒ. x. ⁊ coquanť in lib. i. aq̄ donec redeat ad q̄rtā. i. ⁊ ex ea ſparganť ſpēs q̄s diximꝰ ⁊ ſiccenť in vmbra. deinde iterū teranť ⁊ ſparganť: vt ꝑus ⁊ cū q̄ter factū fuerit ſiccenť ⁊ teranť ⁊ in oculis mittanť ⁊ remouet groſſicieꝫ ⁊ albuginē. ¶ Nota tria. p̄mo ꝙ anteq̄ꝫ illa ꝯueniāt regritur ꝑfecta euātio corꝑis ꝑ medicinā aut ꝑ flōmiā ⁊ ſternutatoria ⁊ iſta que dicta ſunt ſupra: q2 medicina non dꝫ poni ab extra niſi corpore purgato. ⁊ hoc datur vel dr̄ in multis curis oculoꝝ: q2 nō purganť de purgatōe corꝑis: ⁊ maxime dꝫ fieri euātio flegmatis cū yerapigra vel cū pillulis aureis vel cochys: ⁊ ſilibus. ¶ Nota quare valet bal. aq̄ dul. vel ſuffumigatio. cā eſt: q2 illa albugo fit de mā groſſa ⁊ mollificať ꝑ bal. aque dul. vel ꝑ ſuffumigationē. iō cōpetit bal. ad oculoꝝ paſſiones: q2 prius digerēda eſt mā q̄ꝫ cōſumēda vel euacuāda: poſtea teneat oculū vbi decoquanť malua biſmalua palea ordei ⁊ auene: ⁊ eſt valde vtile: ⁊ etiā audiui ꝙ magiſter Arnaldus de villa noua. faciebat aquā decoctiōis raparū. ſꝫ auctores dicūt ꝙ cū aqua decoctiōis feniculi ⁊ certe credo ꝙ ſit magis vtile ⁊ exꝑtuꝫ ad mollificādū illā māꝫ. Quare poſt illud valet colliriū. cā eſt: q2 eſt abſterſiuū ⁊ cōſumptiuū māe: q2 ibi eſt tuthia q̄ diſſoluit ⁊ abſtergit. ibi eſt ſpuma maris ⁊ zuc. que etiā ſunt abſterſiua. īmo zuccaꝝ in pueris qn̄q̄ꝫ ponitꝫ ſuꝑ oculos: ⁊ nō ponitꝫ corroſiuū: q2 ſunt ꝑiculoſa multū: vt eſt calcāton: ſꝫ ſimpl'r reſolutiuū q2 ibi eſt zuc. iō facta mollificatiōe: vt dictū eſt cōpetit illud colliriū. ¶ Tertio nota ⁊ aduerte ꝙ albugo vel macula que ꝓ eodē pono vel eſt recēs vel antiq̄. ſi recēs ſibi q̄ttuor cōpetūt. p̄muꝫ ꝙ inyciať frequēter lac mulieris ab vbere: ⁊ ſupponať pul. oſſis ſcipie: ⁊ vt dixi non dꝫ diu ſtare pul. Scōm eſt illud ⁊ ē colliriū Auic. ⁊ ideꝫ ponit gordoniꝰ. ℞. ſucci floꝝ papauerl ruffi ſucci cētauree maioris facta reſidētia. añ. ʒ. ß. mellis. ʒ. i. ⁊ loco eius valet ſuccus lingue paſſerine: ⁊ eſt herba cum q̄ hirūdines recuperāt viſuꝫ. vel ſic. ⁊ eſt meū valde ſecretuꝫ. ℞. ſtercoꝝ hyrūdinū pulueriꝫatoꝝ ſubtiliſſime. ʒ. ß. mellis faui q̄rtā. ß. ad icorporādū. miſce ⁊ diſtēperenť cū aq̄ achori ⁊ eufraſie ⁊ fiat colliriū. Tertiū eſt q̄d cōis vſus hꝫ. ℞ ſpume maris zucca. albi. añ. ʒ. iy. ⁊ fiat pul. ſubtiliſſimꝰ: ⁊ eſt colliriū viatici. ¶ Si albugo ſit antiqua dꝫ remolliri cū aqua ⁊ lacte decoctiōis fenugreci ⁊ cū aqua decoctionis malue ⁊ biſmalue vel palee ordei vel auene. ⁊ poſtea inter alia poſſunt cōpetere tria colliria. Unū eſt colliriū Raſis: q2 certe nō eſt tradēdū obliuioni: q2 Raſis ſemꝑ poſuit medicinas vltimatas ⁊ exꝑtas qn̄ paſſiōes erāt in vltima ſui malitia. Scōꝫ eſt illud. ℞. cortices teſtarū ouoꝝ recētiuꝫ modicū cōbuſtoꝝ ſtercoris lacerte viridis ſpume maris ſarcocolle nutrite. i. īfuſe in aq̄ celidonie ceruſe lote. añ. ʒ. y. calamitaꝝ tutie bene p̄parate ſerapini galbani. añ. ʒ. ß. oſſis ſcipie zinzi. al. añ. ℈. i. fellis vulturis. ℈. y. pulueriꝫāda pulueriꝫenť ⁊ ſubtiliter miſce oīa in aq̄ celidonie ⁊ fiat colliriū cum lacte mulieris ⁊ aqua eufraſie. Tertiū eſt meū ſecretuꝫ de quo vidi certe effectꝰ mirabiles: ⁊ eſt aqua floꝝ roris marini fctā ſubtꝰ vmbrā ⁊ fiat hoc mō. Habeať amphora vitrea mūda ⁊ ipleať floribꝰ roris marini: ⁊ iſta amphora fortiter obtureť ⁊ ponať ſub terra in diebꝰ magis calidis in eſtate ꝑ q̄ttuor dies ⁊ liquor ꝗ poſtea in illa amphora vitrea īuenieť vocať aq̄ roris marini. Ultimū remediū eſt ꝙ remoueť ꝑ cirurgicū exꝑtū cū actu: vt dictū eſt.

¶ De ſcabie ⁊ ſebel id eſt de venis que in oculo apparēt cum palpebra inuerſať. Cap. XIX.

Circa rubricā. Nota p̄mo ꝙ ſebel diffinitur ſic ab auctoribꝰ: vel ſaltim pōt haberi ab eis: q2 q̄ꝫuis diffuſe ſebel eſt morbꝰ officialis cauſatꝰ ex repletione venaꝝ oculi maxime ꝯiunctiue. ⁊ in illo morbo officiali poſſunt eē q̄ttuor morbi officiales. Primus eſt morbꝰ in via: q2 ibi opilatio eſt ex multitudine ſanguinis groſſi. Scōs morbꝰ eſt in figura: q2 q̄d dꝫ eſſe planū eſt gibboſuꝫ ꝓpter repletionē humoꝝ exiſtētiū in venis. Tertiꝰ morbꝰ eſt in q̄ꝫtitate: q2 ibi fit additio p̄ter nām. Quartꝰ morbꝰ eſt in numero: q2 aliq̄d ſupra ꝯiunctiuā gnātur: q̄d eſt p̄ter nām. q2 ibi videnť eē vene rubee. ⁊ iō qn̄ nimis potant habēt oculos rubeos. Quintꝰ morbus eſt in ſitu qn̄ eſt in ſuꝑficie: q̄d dꝫ eſſe in ꝯcauo: q2 vene ſunt multū īflate ⁊ apparēt multe. ¶ Secūdo nota q̄re in eodē ca. determīat de ſebel ⁊ de ſcabie palpebraꝝ: dico ꝙ cā eſt: q2 curanť cū eiſdeꝫ medicinis: q2 cum medicinis fortiter abſterſiuis. qn̄ eſt recēs. ⁊ qn̄ eſt antiqua cū ferro. ⁊ lꝫ aly auctores diuerſificent capitula. raſis tamen facit vnum capitulum.

Cum palpebra inuerſať ⁊ iterius apparet rubea ⁊ aſꝑa ſcabies adeſt. Et cū ſuꝑ albedinē oculoꝝ ⁊ ſuꝑ nigredinē videť ſilitudo pāniculi ex venis rubeis ⁊ groſſis ꝯtextis adeſt paſſio que vocatur ſebel. He vero due paſſiones ſunt graues ⁊ cronice ⁊ vix curabiles.

¶ Determinat de ſebel ⁊ de ſcabie: ponendo eoꝝ ſigna: ⁊ dicit: cū palpebra inuerſať ⁊ interiꝰ apparet rubea ⁊ aſpera ſcabies adeſt. aut cū ſuꝑ al. oculoꝝ aut ſuꝑ nigredinē videtur res ſilis pāniculo ex venis rubeis ꝯtexta adeſt paſſio que vocatur ſebel. he v̄o paſſiones cronice ſunt ⁊ graues ⁊ vix curabiles. ¶ Nota que eſt cā vltimi dicti. quare ſunt difficiles ad curandū. cauſa eſt. q2 ille paſſiones habēt fieri ex ſanguine groſſo replēte illas venas. ⁊ ille ſanguis cū difficultate pōt reſolui. īmo nullo mō aliquādo pōt reſolui: ſꝫ opꝫ ꝙ ſcindanť cū ferro: vt dictum eſt ꝓpter groſſitiem materie; īmo etiam debet fieri cuꝫ medicinis cauteriꝫatiuis.

¶ Patiens tamen dum sanus est flobotomia ex brachio ⁊ fronte ⁊ vētris solutione vti debet. Et in comestione vitare dactylos ⁊ sysamos de melle ⁊ vitet ebꝛietatem.

¶ Ponit curā per flobotomiā. ⁊ dicit ꝙ anteq̄ȝ aliqđ applicet̄ ab extra dȝ fieri flobotomia de brachio ⁊ frōte. ⁊ dȝ euitare dulcia in comestiōe ⁊ ebꝛietatē. Quare valēt illa: q2 fluxū humoꝝ ꝓhibēt ne veniāt ad oculum: vnde flobotomia causaȝ antēm euacuat: ſȝ medicina causam ꝯiunctā. Sed quare dȝ euitare ebꝛietatē. causa est. q2 est cā multiplicationis humoꝝ qui sunt cā h9 passionis: q2 sic sunt cā dissolutionis humoꝝ cerebꝛi. multū comedere dȝ vitare eadē de cā. ideo est bonū euitare.

¶ Et quando non est plenus sepe ingredi balneum est ei vtile.

¶ Ponit curā ꝑ bal. dicit: ꝙ qñ corp9 nō est plenū dȝ vti bal. q2 ē ei vtile. Nota q̄re valȝ istis corꝑib9. dicit: ꝙ facit duo iuuamēta. primū ꝙ resoluit materiā. scđm quia mollificat aliqñ sanguinē grossum q mollificari potest. postea per medicinam resolui.

¶ Et freq̄nēter īmittere oculo scief rubeuȝ silr confert: scief rubeū. ℞. ematitis colchotar cōbusti amboꝛuȝ. añ. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. myrrhe croci amboꝝ. añ. ʒ. j. piperis longi. ʒ. ß. cōspergantur ex vino veteri ⁊ fiat ex eis scief.

¶ Ponit curā ꝑ colliriuȝ. ⁊ dicit: ꝙ īmitere hoc colliriū oculo iuuat. ℞. ematitis colchotar vsti añ. ʒ. iij. erl vsti. ʒ. ij. myrrhe croci amboꝝ añ. ʒ. i. piperis lōgi. ʒ. ß. dispergant̄ in vino veteri. ⁊ fiat ex eis scief. ¶ Nota q̄re valȝ illud colliriū. cā ē: q2 ē abstersiuū ⁊ materie ꝯsumptiuuȝ ⁊ resolutiuū. ⁊ ꝓpter hoc valet in sanie sicut pȝ per mālia. piper est resolutiuū ⁊ ꝯsumptiuū materie: q2 in quarto gradu calidū est spāliter cū vino veteri factū: q2 habȝ virtutem cōsumendi ⁊ resoluendi.

¶ His p̄terea egritudinib9 cōfert scief viride. cuius descriptio in caplo de vngula continet̄.

¶ Ponit aliud colliriū cuius recepta est multum fortis ⁊ ideo non dȝ poni diu. q2 est corrosiuū: cōsumit eniȝ sanguinē grossum. ⁊ dicit ꝙ illis egritudinibus cōfert scief viride. s. cuius descriptio ponit̄ in ca. de vngula. Circa illud colliriū est sciendū ꝙ tria sunt alia collíria. Primū est illud ⁊ est expertū a rasi. ℞. corticē vnius oui cum cadit de gallina īfundatur ī aceto forti. x. diebus post exiccetur ⁊ subtilissime puluerizet̄. de illo pul. ī oculo ponatur. Scđm est colliriū remouēs albuginē. s. qñ īcipit. ℞. testā ouoꝝ: vt dictū est supra in albugine. Tertiuȝ est illud. ℞. salis armoniaci exiccati: stercoꝛum muris: panis zuccari subtilissime pul. añ. ʒ. ij. fiat collirium cum lacte mulieris vel aqua eufrasie.

¶ Or si passiones iste vetuste fiant scabies fricatione indigebit ⁊ sebel extractione.

¶ Ponit modū curādi qñ passio est antiquā: ⁊ dicit. si he passiones inueterate fuerint scabies: fricatione indigebit ⁊ sebel extractione. ¶ Nota ꝙ scabies pōt fricari cū tribus. vno modo cū pane zuccari: vel cū zuc. candi. scđȝ est pul. salis armoniaci. tertio pōt fricari cū ferro ꝙ sanguis exeat qui facit illā scabiē. vnde aliqñ fit vtroq̄ȝ modo: ⁊ illud est valde periculosum. ſȝ sebel extrahitur cuȝ ferro. s. cū vnco. ⁊ dicunt sapientes ꝙ magis valet stare cū illa passione q̄ȝ euellere oculū. Pōt etiā extrahi cū tenaculo: ⁊ tūc pul. cimini dȝ poni. ⁊ ita subtiliter curari.

¶ Non tamen mensure huius libꝛi cōuenit vt de his tractemus.

¶ Excusat se: diceret aliquis. quare nō tractat de manuali operatione. dicetur in alia particula: ⁊ dicit: non tamē congruit: vt perfecte pateat.

¶ De lachꝛymalibus cū pꝛuritu. Cap. XX.

Circa rubꝛicam. Nota ꝙ lachꝛymale ē duplex. q̄đdaȝ est magnū: ⁊ sunt illi duo anguli q sunt iuxta nasum: ⁊ aliud est minus: ⁊ sunt illi duo anguli q sunt iuxta timpoꝛa. ⁊ q̄ȝuis in q̄libet parte oculi pōt esse pꝛuritus rōne humoꝛis colerici adusti siue salsi: tñ est magis in lachꝛymalibus maioꝛib9 rațione latitudinis viaruȝ ꝓpter superfluitates acutas siue salsas procedentes per vias lachꝛymales. ⁊ ideo loq̄tur de maioꝛibus lachꝛymalibus: ⁊ non de alijs.

Endiuia tenera sumatur ⁊ teratur ⁊ fiant ex ea magdaleones parui ⁊ ex oleo violato inungantur ⁊ oculis superponantur. ⁊ in hoꝛa doꝛmiendi ligentur. rosatū tñ melius est ⁊ citius ꝯfert.

¶ Postq̄ȝ determinauit de cura sebel ⁊ scabiei: hic docet remouere pꝛuritū oculoꝝ ⁊ dicit. ℞. scariolaȝ lactucā ⁊ endi. terant̄ ⁊ fiāt trocisci seu magdaleōes parui ad modū amigda. qui cū oleo roß. vel viol. roꝛent̄ ⁊ ī hoꝛa doꝛmitiōis oculis supponant̄ ⁊ ligent̄. subdit ꝙ oleum roß. magis ⁊ citi9 ꝯfert. ¶ Nota q̄re cōpetūt illa cā est: q2 nō solū repꝛimūt acuitatē humoꝝ: īmo repcutiūt refrigerādo ⁊ ꝯfoꝛtādo: ⁊ ꝓhibēt ne mā fluat ad oculū. ⁊ iō magis valet oleū roß. vel oleū viol. ī hoc casu. ¶ Nota scđo ꝙ hec cura raß nō est ꝑfecta: q2 curat̄ solū ꝑ alterātia: ⁊ ad tps. iō ꝑfecta cura dȝ sic fieri ꝙ p̄mo purget̄ corp9 ab humoꝛib9 acutis ⁊ salsis: vt dictū est supius: ⁊ postea repꝛimere dȝ malitiā humoꝝ faciētiū pꝛuritū ⁊ cōpetit remouere pꝛuritū cū spōgia infusa in aqua ca. vel tepida ⁊ sup oculū posita: ⁊ vltimo ad resoluēdum perfecte materiaȝ coniunctam competit ablutio oculi cuȝ aqua celidonie verbene ⁊ eufrasie coniunctim ⁊ diuisim: ⁊ sic erit cura recta. rosatum. i. oleum roß. ⁊c.

¶ Et si hoc non suffecerit lentes absq̄ȝ coꝛticibus ⁊ sumach ⁊ ro. ru. ⁊ granati carnositas sumantur ⁊ ꝯtrita ex careno conspergātur ⁊ moꝛe emplastri superponantur.

¶ Ponit quedā alia que cōpetūt in lachꝛymalib9 oculorū: ⁊ dicit ꝙ si ista nō sufficiāt: tūc emplastruȝ de lētibus absq̄ȝ coꝛticib9 ⁊ succus granati ⁊ sumach ⁊ roß rub. oia terant̄ cū succo granati. ⁊ dispergant̄ desuper ⁊ fiat emplastruȝ ⁊ supponat̄ oculo. Nota rob. i. succus ⁊ sumit̄ ꝑ omni succo: cui9 per decoctionē tertia pars est ꝯsumpta: vel q2 pul. aspergit̄ sup succū. alia lr̄a hȝ carene. s. vinuȝ coctū: vt habet̄ in synonimis Jañ. Et isto mō hic cōpetit vel zuccarū cādi stipticū repꝛimit māȝ ne fluat ad locū. ⁊ illud intelligit̄ p̄cedēte euacuatione vl'i: q2 repcussiua nō cōpetūt coꝛpoꝛe plectoꝛico. ⁊ iō dȝ purgari coꝛpus ab istis humoꝛibus. quare absq̄ȝ coꝛticib9. dicit: q2 coꝛtex hȝ aspitatē. ⁊ tūc indurat̄ ⁊ esset cā minoꝛis fluxus.

¶ Or si non suffecerit pꝛius flobotonietur patiens ex cephalica. deinde ex vena frontis ⁊ ex venis que sunt in lachꝛymalibus angulis. vēter quoq̄ȝ frequenter soluatur ⁊ multotiens balneum ingrediatur.

¶ Ostendit alia remedia quãdo predicta nõ conueniũt ⁊ dicit: fiat flobotomia de cephalica: postea de vena frõtis vel de venis que sunt in angulis lachrymalibus ⁊ vẽter eius semper soluatur: ⁊ frequenter ingrediatur bal. ¶ Nota quare fiat flobotomia de cephalica cũ peccet alter humor a sanguine dico ꝙ causa est: quia corpus est plenũ: ⁊ euacuãdo sanguinem euacuatur pars materie peccãtis. Quare de oculis: causa est: vt euacuetur magl mã cõiuncta: sed de cephalica fiat ad euacuãdum materiã antecedentẽ. Quare debet fluxus ventris ꝓuocari: causa est: vt euacuetur humor antecedens siue causa antecedens: q2 est flegma salsum. Sed quare bal. intellige euacuatione vniuersali prius facta. cã est: q2 mã faciens pruritum per bal. expellitur ⁊ resoluitur.

¶ De vngula oculorũ. Cap. XXI.

Circa rubricam nota ꝑmo quid sit vngula. dico ꝙ diffinitur sic cõiter ab auctorib9. est excrescẽtia in ꝯiunctiua existẽs media inter dispositionẽ neruosam ⁊ carnosã: ⁊ dicit̃ media: q2 nõ est ita dura sicut neruus: nec ita mollis sicut caro. ¶ Nota secũdo ꝙ vngula potest esse morbus per se: vł accidẽs morbi. morbus per se: quãdo causatur sine precedente morbo ex grossa mã ⁊ coagulata ad cõiunctiuã ⁊ vtplurimũ ex mã flegmatica grossa fluente ad cõiunctiuã. nã q̃uis mã flegmatica nõ possit penetrare panniculos aliorũ mẽbroꝝ: vt pãniculũ costarũ: tamẽ põt bene penetrare ad tunicam oculoꝝ ꝓpter eorũdem raritatẽ. ⁊ ad alios pãniculos nõ potest penetrare ꝓpter eoꝝ densitatẽ: ⁊ ideo litargia nõ est in pia matre nec in dura matre. Similiter potest esse accidens morbi: quia potest sequi aliũ morbũ: vt vlcus quãdo oculus nõ ꝑfecte curatus est: sꝫ remãsit aliqua suꝑfluitas supra cõiunctiuã: ⁊ dicit̃ vngula: ⁊ facit morbũ in neruo.

Cum aliquid panniculo simile ex angulo qui est ex parte naris oriri videtur ⁊ album oculi cooperire ⁊ peruenit vsq3 ad nigredinẽ generatur passio que dicitur vngula. Cuius nocumentum tunc soluendum: est peius cum peruenit vsq3 ad nigredinis partẽ que est iuxta pupillã.

¶ Determinat de vngula. ꝑmo premittẽdo eius signa dicens: quãdo apparet aliq̄d in oculo simile panniculo: ita ꝙ videt̃ cooperire albũ oculi: ita ꝙ ꝑuenit vsq3 ad nigredinẽ oculi que est iuxta pupillã: tunc ista nigredo dr̃ vngula. Et nota ꝙ ex isto textu Raſ. habemus ꝙ eadẽ est cura vngule ⁊ pãniculi: q2 cum eisdem medicinis curant̃: q2 cũ ꝯsũptiuis ⁊ abstersiuis: q̃uis differãt in subtilitate ⁊ grossitie multitudĩe ⁊ paucitate: q2 vngula fit ex mã grossiori: ⁊ plurima q̃ pãniculus: ⁊ est quedã ĩfectio ad morbum pãniculi. ¶ Secũdo nota cãm partis: ⁊ est: q2 ꝓhibet visum: ⁊ ꝓpter grossitiẽ ꝓhibet transitũ specierũ visibilium ad oculum: que habent transitum ad humorem cristallinum per ipsã pupillã. Albũ: idest cõiunctiuã. Nigredinẽ. i. corneam.

¶ Hec igitur passio dum subtilis est cum scief viridi ⁊ scief de calcanto est medicãda.

¶ Ponit curã vngule quãdo est ex subtili mã: ⁊ hoc semper respectiue: q2 ꝓpter mãm semper est multa: et dicit: quãdo ex subtili mã tunc curatur cũ scief viridi. s. de calcanto: idest de vitreolo. ¶ Nota quare illa valꝫ causa ẽ: q2 passio curat̃ facta purgatiõe corꝑis a mã fl'atica cũ cõsumentibus ⁊ abstersiuis: ⁊ nõ cum quibuscũq3: sed cum ꝯsumẽtibus corrosiuis ⁊ fortiter abstersiuis: q2 materia est multũ grossa ⁊ debilitata ⁊ nõ ꝓficerẽt: ⁊ q2 hec duo sunt hic: vt patꝫ ex mãlib9: iõ illa colliria valẽt: q2 Raſ. ponit medicinas vltimatas: vt frequenter dictum est in parua quãtitate: q2 sunt fortes: ⁊ potest nocere nimium ⁊ corrodere substãtiã tunicaꝝ: ⁊ debet stare modicũ in oculo. ¶ Secundo nota ꝙ ista sunt colliria debiliora ⁊ minora: q2 nõ ponunt̃ hic nisi in vltimata malitia. ꝑmũ est illud: q2 est expertũ a me. ℞. stomachi passeris excoriati. ℥. ß. olei medulle cer. bombacis quartł. ß. ad incorporãdũ: misce ad modũ vnguẽti liq̄di. Uel sic. ℞. viride eris vitreoli armõiaci eris vsti. añ. ʒ. i. aloes. ℈. ß. triũ generũ piperis mẽtoꝝ scutelle terre viridis serapini galbani. añ. ℈. i. fellis yrci. ℈. ij. puluerizãda pul. misce cũ succo maiorane. i. sansuci ⁊ modico mellis fiat colliriũ.

¶ Si autem vetusta fiat ⁊ grossa cum ferro est euellenda.

¶ Ponit curam quãdo est grossa ⁊ ventosa cum ferro remouenda ꝓpter magnã adherẽtiã eius cũ ꝯiunctiua. s. cum acu: vt sebel: ita ꝙ eleuetur a parte lachrymalium vtriusq3: ⁊ de subtus ponitur pila. ⁊ dꝫ extrahi ab vtraq3 parte: ⁊ tunc trahatur cũ paruo vncino: ⁊ postea habeat de thure ⁊ modicũ de sal'. ⁊ debet poni in oculo: vt non cõsolidetur: ⁊ ponitur supra oculũ emplastrum de stupa canabina in albumine oui ĩfusa: vt remoueatur dolor. ⁊ debet ꝓhiberi ne frequẽter moueant̃ palpebre. ⁊ si non adheret nõ operaret̃. ¶ Nota quare cũ medicinis non potest remoueri. causa est: ꝓpter grossitiẽ nigredinis ⁊ adherẽtiã maximã: quã habẽt cũ ꝯiunctiua: ideo debet remoueri cũ ferro nec plus nec minus q̃ sebel cũ vno vncino paruo: ⁊ dꝫ eleuari a parte lachrymaliũ vtriusq3 ⁊ de subtus pila ponatur. ⁊ debet extrahi ex vtraq3 ꝑtiũ ⁊ tunc extrahatur cum ferro: ⁊ postea habeat̃ de cimino pistato cũ felle. ⁊ debet poni intus in oculo: vt nõ consolidetur: ⁊ supra oculum debet poni emplastrum de oleo roſ. ⁊ debet ꝓhiberi ne frequenter moueatur palpebra: q2 si nõ adheret oculo nõ posset operari.

¶ Scief viride quod confert sebel ⁊ scabiei ⁊ vngule ⁊ albugini. ℞. ziniar. ʒ. iij. colcothar vsti. ʒ. vi. arsenici rubei: baurach: spume maris omniũ. añ. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. ß. armoniaci. ʒ. ij. armoniacũ in succo ruthe dissoluatur ⁊ species ex eo conspergãtur: ⁊ fiat ex eis scief. est enĩ mirabile.

¶ Ponit cõfectionem colliry viridis. ⁊ dicit. ℞. florum eris. ʒ. iij. colcothar vsti. i. vitreoli. ʒ. vi. arsenici rubei nitri spume maris. añ. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. ß. armoniaci. ʒ. ij. dissoluatur in succo ruthe: ⁊ species ĩ pul. ex eis spargantur: ⁊ fiat ex eis scief. est enĩ mirabile. consumit abstergẽdo ⁊ corrodendo: ⁊ debet parum poni ⁊ morari: q2 timẽdum est de corrosione tunicarum.

¶ Scief de calcanto quod confert vngule. ℞. eris vsti calcanti amborum. añ. ʒ. v. ziniar. ʒ. ij. salis armoniaci. baurach arsenici sublimati omnium. añ. ʒ. i. terantur ⁊ per hebdomadã vnam dimittantur. deinde fiant ex eis scief ⁊ fricetur vngula cum eis.

¶ Dicit. ℞. eris vsti calcanti amborũ. añ. ʒ. v. ziniar. ʒ. ij. salis armoniaci baurach. i. nitri arsenici sublimati. oĩũ. añ. ʒ. i. terãtur ⁊ per hebdomadã vnã dimittant̃. Deinde fiat ex eis scief cum quo vngula fricetur. Quare tale

colliriū valet: qꝛ habꝫ virtutē ꝯsumēdi: nō quocūqꝫ mo/
do: imo coꝛrodēdo: qꝛ ibi ponitur nitrū qđ penetrat me/
talla indeficile: multuꝫ magis oculuꝫ: ⁊ raro curatur cū
medicinis dictis: qꝛ sunt periculose: sed vtplurimū cum
ferro nisi esset multū recens: ⁊ detur de succo ruthe.

¶ De macula rubea in oculo. Cap. XXII.

Circa rubꝛicaꝫ. nota ꝙ macula rubea in oculo nō est aliud q̄ꝫ sanguis adherēs coagulatus ipsi cōiūctiue. ⁊ causa illius est duplex. itrinseca ⁊ extrīseca. extrinseca vt percussio inci/sio ⁊c̄. ratione cuius aperitur vena ⁊ fluit sanguis per superficiē versus ꝯiunctiuā: ⁊ ratione moꝛe coagulat̄ ibi/dem. causa intrinseca potest esse abūdantia san. ratione cuius resudat aliqua pars ad ipsam tunicaꝫ per poꝛros: vel aperitur vena ratione nimie moꝛdicatiōis vel acui/tatis ratione cuius possunt esse macule rubee.

Cum in oculo ex percussione aut ex re alia punctuꝫ rubeū fieri contingit sanguis qui ibi est dissoluendus est: postq̄ꝫ estuatio quieuerit.

¶ Ponit curaꝫ macule rubee existētis in ꝯiunctiua. ⁊ dicit: quādo apparet penitus rubedo in oculo ex percussione vel ex alia causa. tūc san. qui ibi cōcurrit dissoluēdus est postq̄ꝫ quieuerit estuatio. i. fluxus humoꝝ. ¶ Nota duplex est cura macule rubee apparentis in oculo. Una est que fit per repcussiua: ⁊ hoc qn̄ mā est in fluxu. Alia est que fit per resoluētia vel dissoluētia illius san. ⁊ hoc fit quādo mā est totalr̄ fluxa ad resoluēdum mām siue sanguinē ibi existētē. ¶ Nota secūdo ꝓm aliquos medicos: ⁊ spālr̄ ꝓm Jesum libꝛo suo de passionibus oculoꝝ in ꝑncipio macule rubee vbi est sanguis coagulatus ad repercutiēduꝫ debet distillari albumē oui bene agitatū in oleo roſ. ⁊ sanguis ibi existēs dissoluitur cum tribus. Primo cuꝫ illis que ponunt̄ in oculo. Secūdo cum emplastris positis supꝛa oculū. Tertio cū suffumigatiōibus his que ponunt̄ in oculo que dissoluunt talē sanguineꝫ ⁊ sunt spāliter tria. Primū est sanguis recens colūbe vel turturū si accipiatur de sub ala. cā est: qꝛ est magis subtilis ꝓpter motū. Secūduꝫ est. ℞. olibani salis gēme. an̄. ʒ. ij. pulueriżent̄ ⁊ dissoluant̄ in lacte mulieris ⁊ fiat collirium. Tertium est aqua raphani distillata ⁊ nō solum illud: imo lapidem in renibus dissoluit. Emplastra que cōpetunt sunt simplr̄ duo. Primū est de folijs raphani ⁊ de vuis passis mūda. ab arillis cum stercoꝛe colūbino. Secūduꝫ est ⁊ est experimētatū spāliter a me. s. solū emplastrū de salicibus factū. Tertio remouetur cuꝫ suffumi/gatione ⁊ est suffumigatio cū aqua decoctionis ysopi vl̄ oꝛigani. vltimum est ꝙ manus cirurgici ducantur: sicut est dictum in alijs.

¶ Sumatur igit̄ arsenici rubei olibani armoniaci myrrhe omnium. an̄. partes equales ⁊ fiant ex eis scief qui in succo coꝛiandri fricent̄ ⁊ in oculo distillentur.

¶ Ponit medicinaꝫ per quā sanguis iste dissoluitur. ℞. arsenici rubei olibani myrrhe armōiaci. an̄. omniū partes equales: ⁊ fiat ex eis scief in succo coꝛiandri distillet̄ ⁊ ponatur in oculo. ¶ Nota causam ꝑtis: qꝛ ibi sunt foꝛtiter abstersiua; qꝛ istam tunicaꝫ de sanguine abstergūt: ideo valet; quia ibi est arsenicum.

¶ Quādiu tamen doloꝛ perseuerat albumen oui sumendū est ⁊ oleo ro. ꝯmiscēduꝫ ⁊ cotū ex eis inuolutuꝫ oculo est superponēdum.

¶ Docet sedare doloꝛeꝫ: ⁊ dicit: q̄ꝫdiu manet doloꝛ imponatur alb. oui cum oleo roſ. infuso in bombace ⁊ superponatur. cā est: qꝛ illa sunt doloꝝ mitigatiua ⁊ repcussiua mãe: ⁊ iō valꝫ si doloꝛ pseuerauerit.

¶ De alijs lachꝛymis oculoꝝ. Cap. XXIII.

Circa rubꝛicam. nota ꝙ duplices sunt lachꝛyme: q̄daꝫ volūtarie: alie iuoluntarie. volūtarie sūt duobus modis. Uno modo per viā rarefactionis carniū vel carunculaꝝ oculoꝝ vel pellicularū illoꝝ oculoꝝ: vt in gaudio: qꝛ tunc aperiunt̄ carnūcule ille ⁊ flent. Secūdo per viā ꝯpꝛessionis illarum carnūculaꝝ: sicut in tristitia queādmoduꝫ videmus de spongia īfusa in aqua si ꝯpꝛimatur fluit aqua: ita in ꝓposito quādo meatus illi cōpꝛimunt̄: ⁊ de istis nō loquitur auctoꝛ: qm̄ nō īdigent cura. Alie sunt lachꝛyme īuolūtarie: ⁊ he causant̄ duplr̄. Uno modo ex ebꝛietate magna. Alio mō ex defectu vꝛtutis ꝯtētiue ⁊ digestiue oculoꝝ: sicut in ꝓpinqs moꝛti. De istis loqt̄ Ypo. ꝑ ꝓnostico. ꝙ si lumē. ⁊ de istis nō loqt̄ auctoꝛ. Alio mō pt cāri a multitudīe supfluitatū descēdētiū a cerebꝛo ad oculos: vt pꝫ in senibus ⁊ ī hn̄tibus cerebꝛū nimis hūidū: ⁊ de talibus loqt̄ hic ipsius curā ponēdo. ¶ z°. nō ꝙ lachꝛyme magl oculis magnis accidunt q̄ꝫ ꝑuis. ⁊ plr̄es hn̄t supfluitates ⁊ vie q̄ sunt magis late sunt: ⁊ in senibus plr̄es lachꝛyme inuolūtarie: ⁊ ī pueris volūtarie magis fiūt: qꝛ plr̄es sunt ī eis passiones alie: qꝛ magis mirant̄ ꝑꝑ ea que vidēt: ⁊ senes nō qꝛ iā satis viderūt illā: qꝛ aliqn̄ gaudēt aliqn̄ tristant̄: ⁊ iō aliqn̄ sūt ī eis ꝑ viā rarefactōis lachꝛyme.

Cum lachꝛymales oculoꝛum anguli semper humidi videtur patiens quotidie ieiunus īgrediatur balneuꝫ.

¶ Ponit curā lachꝛymaꝝ. ⁊ p°. ꝑ bal. z°. ꝑ colliriū. z° ibi. (Et ī oculis.) dicit ꝙ anguli oculoꝝ lachꝛymales semꝑ sunt hūidi: ⁊ ꝑꝑ hoc patiēs q̄tidie balneet̄ ieiunus. ¶ Nota ꝙ dictū raſ. hꝫ verꝝ facta purgatiōe ꝑfecta ad resoluēdū mãꝫ ꝯiūctā ibi exn̄tē. Jeiunus vt supfluitates ⁊ vapores q̄ eleuant̄ ad oculos cōsumant̄.

¶ Et in oculis istud alcochol mittat. ℞. tutie ʒ. x. coꝛalli rubei. mirabol̄. citrini fricati aloes. omnium an̄. ʒ. ij. piperis. ʒ. ß. fiat ex eis pul. q̄ assidue mittatur in oculo.

¶ Ponit curam ꝑ colliriū: ⁊ dicit: ꝙ illud alcochol. i. pul. subtilissimus q̄ ponit̄ in oculis. ℞. tutie. ʒ. x. coꝛalli ru. mirabol̄. citri. aloes fricati: oīuꝫ. an̄. ʒ. ij. pipis. ʒ. ß. fiat ex eis pul. q̄ assidue mittat̄ in oculū. ¶ Nota q̄re valꝫ: cā ē: qꝛ ille pul. est multū desiccatiuus ⁊ abstersiuus claudēs poros: ⁊ quia consumit materiā ⁊ claudit poꝛros. ideo valet. ¶ Nota z°. ⁊ aduerte vt habeas magis ꝑfecte curā lachꝛymaꝝ: ꝙ lachꝛyme pn̄t remoueri quatuoꝛ modis. p° cū repcussiuis. z°. cū distractiuis ad ꝑtē oppositā. 3° cū euacuatiuis. 4°. cū ꝯsūptiuis ⁊ desiccatiuis. Pmō cū repcussiuis: ꝙ fiat ꝯstrictio in vapoꝛibus dcā in ca. de obtal. Scdō°. curat̄ cū distractiuis mãe ad ꝑtē ꝯ̄riam. sicut est in sectionibus ⁊ vētosis positis in capite siue in occipitio ⁊ gargarismatibus: ⁊ cū medicinis attrahētibus supfluitates ad nares: q̄ꝝ receptas habuistis supi°. 3° pt euāri: vt cū medicis euantibus flā: vt pillr̄e auree ⁊ cochie sūt. Et receptas hūistis supi°: ⁊ ꝑ illa euatiua pn̄t ītelligi ēplā resoluētia posita supꝛa ꝯmissurā capitis: ⁊ recepta pōt cē tal. ℞. lapdani purissimi. ℥. ij. armōiaci. ℥. i. masticis. ʒ. v. mili torrefacti modicū. ʒ. ij. pulueriżāda pul. cū pistello ca

lido:⁊ misce oīa cū oleo camo.⁊ fiat emplꝫ ad q̄ntitatem medie palme ⁊ q̄nq3 digitoꝝ:⁊ triū in latitudine extendat̄ supra alutā:⁊ ponat̄ supra cōmissurā. Quarto mō pt curari cū desiccatiuis vel ↄsūptiuis. Primū est cū aqua rube cū mirto fortiter desiccato:īmo in vltimo:⁊ ponat̄ in lachrymali. Scōz est mirabol̄.kebuloꝝ modicū ↄbustoꝝ cū aq̄ mirti. Tertiū est pul.olibani ⁊ gūme arab.cū aq̄ mirti. Quartū est tale. ℞.tutie infuse ⁊ ablute cū aq̄ mirti.ʒ.ij.coralli al.⁊ ru.ossiuz mirabol̄.kebuloꝝ modicū cōbustoꝝ sumach gallaꝝ aloes masticis olibani opij an̄.℈.i.pul.subtil̄r ⁊ misce cū aq̄ īfusiōis draga. ⁊ gūme arab.⁊ dissoluant̄ in aq̄ mirti:⁊ fiat colliriū. Ultimū remediū est scidere aliq̄s venas timporꝝ:⁊ tūc ꝑiculuz est de ꝓhibitione ipsius nutrimēti.

¶ De debilitate visus. Cap. XXIIII.

Circa rubricam nō q̄ ꝺbilitas visus cātur dupl̄r. Uno mō ex cōtingēte nocumēto in īstr̄o.s.in spiritibꝰ visibilibꝰ. 2ᵒᵒ nocumētū cātur ī organo ex egritudinibꝰ:q̄ fiūt ī eo:vt obtalmia vlcus ⁊ alie egritudines dicte.⁊ de tali debilitate visus nō loq̄t̄ raſ.q̄ꝛ sic determinatū ē in alijs ca.ꝑceden. Sz nocumētū in īstr̄o cātur in spēbꝰ visibilibꝰ q̄nq3 modis. Unoᵒ ꝑ nimis rarefaciētia ipsos spūs:vt splēdor vel nimia claritas cādele vl̄ solis. 2ᵒᵒ cāt̄ in spiritibꝰ visibilibus ꝑ ↄsumētia ipsos ⁊ resoluētia:vt vigilie:sup̄flua abstinētia:egritudo:vt pꝫ in ethicis ⁊ ↄsūptis ⁊ ↄualescētibus q̄ dicūt se nō posse videre.⁊ hoc nō est nisi ꝑꝑ paucitatē spūuz. 3ᵒᵒ ꝑꝑ ꝓhibētia trāsitū spūuz ad oculos: sic̄ opilātes hūores ⁊ opticos neruos:vl̄ alias ꝑtes ꝑ q̄s spiritꝰ ad oculos deferunt̄:vt ꝑl̄m est hūor flaticꝰ. 4ᵒᵒ cāt̄ nocumētuz in spiritibꝰ ꝑꝑ obfuscātia ipsos ⁊ obūbrātia: vt vapores grossi ⁊ fumi:sicut appꝫt post digōnē: q̄ꝛ cāt̄ ebullitio ab illis vaporibꝰ q̄ erāt an̄ geti: ⁊ iō cāt̄ frequēter debilitas visus post comestionē ⁊ nimiā debilitatez: sꝫ hic determinat Raſ. de debilitate visus cāta tribꝰ vltimis modis:sꝫ de debilitate visus ꝑꝑ nimiū rarefacientia ⁊ nimis ↄdēsantia nō loq̄t̄ hic:q̄ꝛ in illis solū sufficit remouere cāz:vt si debilitas est ꝑꝑ colorē splendidū ponat̄ in loco obscuro ⁊ eↄ. ¶ Nota 2ᵒ. q̄ triplex est actio lesa visus.s.corrupta ⁊ diminuta:⁊ ablata. actio diminuta est qn̄ ↄꝑhēdūt obm̄:eo mō quo est:tn̄ īꝑfecte:sicut videre hoiez:tn̄ nō discernere vtꝝ sit sortes vl̄ plato. Sed actio corrupta visus est duplex:q̄dam est actio corrupta visus in qua apprehēdit̄ obiectū aliud q̄3 sit illud q̄d ex̄ est:vt pꝫ in scothomia:vt illud q̄d est albū appꝫt esse nigrū. 2ᵒᵒ ꝺr̄ actio corrupta illa in qua corrūpit̄ debita ꝓportio ad obm̄:sicut est in apprehēsione rei remisse splēdide vel nimis obscure:⁊ ꝑꝑ hoc res viridis causat deliciā in visu sic̄ res nimis splēdida causat dolorē:sed actio ablata est qn̄ nihil ap̄ꝑhēdit:vt in cecitate: hic aūt loq̄t̄ de debilitate visus:vt se hꝫ cōiter ad actionem diminutam ⁊ actionem corruptam.

Si cū debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta que in tēpore famis ⁊ exercitij parūper dissoluantur pillule cochie multotiēs erūt tribuēde. Nutrimētuz quoq3 patientis desiccatiuuz esse debet. Et eger semper cogendus est vomere. Pulueres etiam desiccatiui oculis sunt immittendi.

¶ Ponit ergo curā.⁊ dicit.si debilitas venit ex repletione:tūc talis remediat̄ fame ⁊ exercitio:⁊ si nō ꝑ pilla tūc soluat̄ ex pill̄is cochijs frequēter ⁊ nutrimētuz patiētis sit desiccatiuū ⁊ cogēdus ē vomere ⁊ pul̄.alcool.i. desiccatiui sunt ītromittēdi. ¶ Nota cām si est repletio humorꝝ q̄ inq̄3 hūores nō p̄nt remoueri tꝑe famis: q̄ꝛ tunc ↄpetūt pill̄e cochie.cā est:q̄ꝛ signū est q̄ non ꝓuenit a cibo existente in stomaco:īmo ab humoribus existentibꝰ in stomaco vel in cerebro vel vtroq3 modo peccātibus a q̄bus eleuantur illi fumi.⁊ q̄ꝛ pill̄e euacuāt humores flaticos:ꝑ̄ncipal̄r a stōaco ⁊ cerebro:iō valēt.si aūt hūores sint in stō magl ↄpetūt pill̄e auree.q̄re ꝑuū nutrimētū:cā est:q̄ꝛ ꝑuū dꝫ eē in q̄ntitate:vt calor nāl̄is possit digerere illos hūores.⁊ den̄t assata:vt ↄsumat̄ sup̄fluitas faciēs visus debilitatē. Quare ↄpetit vomitus:cā est:q̄ꝛ q̄uis noceat passionibꝰ cerebri:eo q̄ cōmouet hūores ⁊ eleuat ad cerebrū:tn̄ ↄpetit q̄ꝛ mūdificat stōacū a malis hūoribꝰ a q̄bꝰ p̄nt eleuari fumi īpediētes visum. Quare valꝫ pul.exiccās:cā est:vt ↄsumat̄ sup̄fluitas ocl̄oꝝ īpediens visuz.vn̄ isti pul.sunt positi supra:vt tutie ⁊c̄. ⁊ inter istos q̄dā est pul.de pica q̄ auis decoquat̄ in furno tātuz q̄ possit puluerizari ⁊ ponat̄ in oculo:⁊ ponit̄ pul.cū aq̄ feniculi:⁊ fiat colliriū ⁊ ponit̄ in oculo:⁊ hn̄t v̄tutem subtiliatiuā spūs ⁊ ↄsūptiuā istaꝝ sup̄fluitatū. ¶ Scōo nota q̄ an̄q̄3 administrent̄ ille pill̄e opꝫ q̄ ꝑ̄cedant alie medicīe.s.q̄ ꝑ̄cedat sirupꝰ digestiuꝰ māe: ⁊ si peccet mā flatica ↄpetit talis sirupꝰ digestiuꝰ. ℞.rad.achori rad.feniculi.an̄.q̄rtl.ß.betonice maiorane:v̄bene:eufrasie:ruthe:siseleos:sūmitates feniculi.an̄.M.i.se.feniculi daucicarui.se.sileris mōtani.an̄.ʒ.i.ligr.raſ.vuaꝝ passarū.an̄.ʒ.i.floꝝ anthos sticad.arab.an̄.ʒ.ß.aq̄ celidonie.ʒ.v.mellis panis zuccari electi al.an̄.lib.ß.fiat sirupꝰ clarificatus ad q̄rtl.v. Medicina pōt eē talis. ℞.pillulaꝝ aureaꝝ.ʒ.ij.pulpe collоq̄ntide bdelij puluerizatoꝝ.an̄.℈.ß.vel.℈.i.si est fortis:misce malaxādo cū ydromelle facto cū aq̄ feniculi:⁊ fiāt pill̄e ad quantitatē ciceris:⁊ administrent̄ ī ītroitu lecti si mā sit mel̄ica ↄpetit tal̄ sirupꝰ digestiuꝰ. ℞.borag.cū toto buglose.cū toto rad.feni.an̄.q̄rt.ß.maiorane.M.ij.v̄bene:eufrasie:siseleos:fūiterre.an̄.M.i.cuscute se.feniculi.an̄.ʒ.i.se.sileris mōtani basilicōis.an̄.ʒ.ß.ligr.raſ.vuaꝝ passaꝝ.an̄.ʒ.i.thimi epithimi foliculoꝝ sene.an̄.ʒ.ß.aq̄ boraginis ⁊ fumiterre.an̄.ʒ.v.mellis electi panis zuccari al.lib.ß.fiat sirupꝰ clarificatus ꝑfecte ad q̄rtl.v. Medicina laxatiua dꝫ esse talis ℞.yeralogodiō.ʒ.ß.malaxet̄ cū aq̄ feniculi: ⁊ fiāt pill̄e ad quātitatē ciceris. Dissolui.i.remolliri.

¶ Qꝫ si cum predicta egritudine affuerint siccitas ⁊ corporis macies nutrimētum erit augenduz ⁊ vinum in potu est tribuendū ac sup caput ipsius aqua tepida fundenda: ⁊ īcuruatio super eaz faciēda. Balneuz preterea ingrediatur in quo tamē nō multuz sudet: naribus quoq3 oleum de amigdalis dulcibus atq3 auribus est immittenduz. oculis vero lac adolescentis quaq3 die est inijciendum: quod etiaz frequenter fieri conuenit.

¶ Ponit curā qn̄ venit ex inanitiōe:⁊ dicit:q̄ si in ꝑ̄dcā egritudīe est siccitas corꝑis ⁊ ↄsūptio: tūc nutrimētum erit augēdū.⁊ vinū in potu dāduz ⁊ sup caput aq̄ tepida fundēda ⁊ bal.īgrediat̄:in quo tn̄ nō multū sudet ⁊ naribus oleū amig.dul.⁊ auribꝰ est īstillādū ⁊ in ocl̄o lac mulierl adolescētule q̄lꝫ die īstillet̄:⁊ h̄ spēs fortior ē qn̄ patiēs ē ieiunꝰ. ¶ Nō q̄re nutrimēm dꝫ augeri ī q̄litate ⁊ ī q̄ntitate:⁊ dꝫ eē multi nutrimēti:vt galline ꝑdices ⁊c̄.cā

est: vt regenerent̄ sanguis ⁊ spūs quoꝝ diminutio ⁊ pauci/tas sunt cā debilitatis visus. Quare vinū ꝯpetit: qꝛ resu/mit sanguinē ⁊ spūs: q sunt istr̄m v̄tutis. Quare dꝫ ablui cū aq̄ tepida: cā est: qꝛ licꝫ de se aq̄ nō ꝯpetat saltiꝫ ī via nutritiōis: tñ ī via irroratiōis bñ: ⁊ ꝑꝑ hoc bal. aq̄ dulcis tepide valꝫ ethicis. Quare valꝫ oleū amig. dul.: cā est: qꝛ hꝫ hūectare: ⁊ nō dr̄ oleū roſ. vl' viol'. qꝛ nō est ita friduꝫ oleū amigð. sicut oleū viol'. vel roſ. ⁊ ista olea multū no/cent spūs extinguēdo. Quare lac mulieris: qꝛ multū hu/mectat: ⁊ ꝑꝑ hoc ethici balneant̄ in lacte a ꝑte exteriori qꝛ plus humectat q̄ꝫ aliud balneum. ℂ Nota ꝙ trifera mioꝛ ⁊ hñtia silꝫ v̄tutē ꝯueniūt in debilitate visus coꝛ/poꝛe purgato: qꝛ ꝭꝫ Joā. de scō amādo sup̱ antidotariuꝫ al'r nō dꝫ dari. Sed q̄re dꝫ dari coꝛꝑe purgato: cā est: qꝛ ꝯsumit residuū mãe remanētis ⁊ ꝯfert oculis: ⁊ cū B ꝓ/hibꝫ fluxū hūoꝝ. ⁊ est maxim⁹ erroꝛ: q̄re ita paꝝ vtimur eis cū valꝫ. Et recepta ponit̄ in oīb⁹ ātidotarijs. ℂ No/ta ꝙ q̄ꝫuis sint multa visuꝫ ꝯfoꝛtātia. spāl'r tñ sūt q̄tuoꝛ. Primū est cura cū aq̄ feniculi ⁊ plus valet in debilitate visus q̄ꝫ trifera mioꝛ: ⁊ cōiter doſ. est. ℥. i. Scðꝫ est mira/bol'. kebuli ꝯditi. ⁊ est medicia q̄ magis ꝯpetit q̄ꝫ aliq̄ in mūdo. ⁊ ꝑꝑ hoc ponit̄ in oīb⁹ ātidotarijs: spāl'r in eūone fl'atis: ⁊ ꝯficit̄ ꝑꝑ stipticitatē quā habꝫ. Tertiuꝫ ⁊ spāle est el'iuꝫ de serpēte: ⁊ ꝑꝑ hoc vtebant̄ antiq ⁊ multuꝫ ex/pellit a coꝛꝑe hūido sup̱fluitates: ⁊ valet multū in lepꝛa ⁊ fit sic. capite ⁊ cauda depositis: decoquat̄ vsq ad ossiū sep̱ationē cū vino al. ⁊ pane zuccari decoquatur. alij ad/dunt coꝛiādrū. Quartū qð pōt ꝯpetere est mihi secretuꝫ in debilitate visus: ⁊ est illud. ℞. betonice: v̄bene: celido/nie: eufrasie: ysopi: pulegij: oīuꝫ siccoꝝ. añ. ʒ. ß. feniculi si/leris mōtani. carui. coꝛiādri. ꝑparati. se. maioꝛane basili/conis: macis cardamomi. añ. ʒ. ß. iterioꝛis cinamomi. ʒʒ. al. ligni aloes galāge nucl gariofil'. pipis lōgi. polij masti/cis piloꝝ spice nardi. añ. ℈. ß. coꝛticis citri ꝯditi. ʒ. ij. cō/serue boꝛagis ⁊ āthos. añ. ʒ. ij. aq̄ roſ. ð damasco. q̄rtarl. i. aque feniculi. ʒ. v. panis zuccari. q. ſ. fiat el'iuꝫ in bolis. ℂ Nō adhuc multa alia visuꝫ ꝯfoꝛtātia. Primū liquoꝛ q exit de epate yrcino: qð assat̄ cū pip̱e longo: ⁊ ponat̄ in oculo ⁊ valꝫ. ponit̄. n. vas īferi⁹: ⁊ fiūt foꝛamina in epate ⁊ īponit̄ illi piper lōgū: ⁊ iō valꝫ suffumigatio ei⁹ multū. ⁊ magr̄ Arnaldus de villa noua: suffumigabat cuꝫ deco/ctiōe rapaꝝ: ⁊ ibi ponit illud colliriū cuꝫ epate yrcino: ⁊ valet comestū ⁊ suffumigatū. Scðꝫ qð ꝯpetit est aq̄ di/stillata celidōie: v̄bene: maioꝛane: ruthe ⁊ fenicl'i: singu/lariter vel cōmixtim. Tertiū est iniectio balsami veꝝ ē ꝙ multū ꝯfoꝛtat: qꝛ ꝯseruat oculos: sicut iuenit eos. Nō ꝙ pul. ysopi valꝫ qñ debilitas venit ex repletiōe. īponit̄ oculo ⁊ multū īde visus cōfoꝛtat̄: qꝛ ysop⁹ in vino īfusus virtutem habet subtiliatiuam.

ℂ Hec quoq debilitatis visus spēs foꝛtioꝛ fit in tēpoꝛe famis: ⁊ cū vēter vacuus fuerit.

ℂ Postq̄ꝫ determinauit de debilitate visus prouenietis in oꝛgano. hic docet de debilitate visus ꝯtingente ex no/cumēto in stō ad qð debilitas visus ꝓꝑe veniēs a stōaco qñq fit foꝛtioꝛ qñq ðbilioꝛ. cū. n. stōus vacu⁹ est fit acu/tioꝛ ⁊ plen⁹ debilioꝛ. ℂ Nota cāꝫ q̄re ðbilitas visus ma/gis venit a stō q̄ꝫ ab alijs membꝛis. dico ꝙ cā ē duplex. Una est: qꝛ in stō fit pᵃ digestio a qua eleuant̄ fumi mul/ti ⁊ multi vapoꝛes q obfuscāt spūs visibiles ⁊ obūbꝛant. cā. qꝛ directius aspicit anterioꝛē ꝑtē cerebꝛi q̄ꝫ aliqð ali/ud mēbꝛū faciat. Scða cā est latitudo viaꝝ vt ꝑ istā ca/nalē nerui illi vapoꝛes gnāti de pᵃ digōne transeūt: sꝫ q̄/re nō accidit debilitas qñ stōus est vacuus. cā est: qꝛ qñ stōacus est vacuus vapoꝛes nō eleuant̄ ad cerebꝛuꝫ: sed quādo est plenus tunc generantur fumi grossi: ⁊ ebuliē/tes ⁊ obfuscātes spūs visibiles.

ℂ Confectio alcochol quod valde acuit visuꝫ qui causa humoꝛis debilitatur. ℞. tutie ablu/te ⁊ siccate. ʒ. xx. deide extrahatur succus san/suci viridis: ⁊ per noctem vnam residere di/mittatur ⁊ coletur ex quo tutia consp̱sa di/mittatur quousqꝫ siccetur: postea terat̄: dein/de sumantur zinziberis piperis nigri macro/piperis celidonie. omniuꝫ. añ. ʒ. ij. salis armo/niaci. ʒ. i. cuꝫ tutia fuerit. ʒ. xx. post hec omnia terantur ⁊ ex succo teneri feniculi consp̱gā/tur ⁊ siccata iterum terantur ⁊ reponantur ⁊ cum necesse fuerit oculis imittantur.

ℂ Ponit aliud qð ꝯpetit. ⁊ dicit. ꝙ alcochol acuit visum si cā humoꝛis debilitat̄. ℞. tutie ablute ⁊ exiccate. ʒ. xx. deide extrahat̄ succ⁹ sansuci viridis ⁊ ꝑ noctē vnaꝫ resi/dere dimittat̄: ex q̄ tutia ꝯsꝑsa dimittat̄ q̊usq siccet̄: po/stea terat̄: deide sumant̄ pipis. ʒʒ. celidonie macropipis oīuꝫ. añ. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. i. post hec oīa terant̄ ⁊ re/ponant̄: ⁊ cū necesse fuerit in oculo mittant̄. ℂ Nota ꝙ tutia dꝫ īfundi in succo maioꝛane recētis. cā est: qꝛ hꝫ vir/tutē ꝯsumēdi rōne tutie: ⁊ hꝫ v̄tutē subtiliādi spūs rōne alioꝝ vt pip̱. ℂ Nota alcochol est pul. subtilissim⁹ ⁊ ma/cropip̱. i. lōgū pip̱. ℂ Nota ꝙ ponunt̄ de tutia. ʒ. xx. non tñ total'r terat̄: lꝫ pl'uerizet̄: vt fiat pul. subtilissimus.

ℂ Ad hoc preterea valde ꝯfert scief de fellib⁹.

ℂ Ponit aliud qð valde ꝯpetit. scief de fellib⁹. i. colliriū ⁊ illud colliriū ꝯponit̄ in cap. de aq̄ ⁊ cataracta. ℂ No/ta q̄re valꝫ colliriū de fellib⁹. cā est: qꝛ fel īter oīa mūdi rōneꝫ hꝫ subtiliādi: ⁊ iō valet cū illa debilitas ꝑꝑ grossi/tiē hūoꝝ ⁊ spūuꝫ veniat: ⁊ lꝫ valeāt illa: tñ fella aīalium volatiliū viuētiū de rapina plus hñt v̄tutē subtiliandi. ℂ Nota zᵒ. lꝫ colliriū raſ. ꝯpetat tñ loco ei⁹ cōpetit alið ⁊ est istud. ℞. sileris mōtani maioꝛane eufrasie ruthe ce/lidōie feniculi. añ. ʒ. i. ⁊. ß. zuccari al. spice nardi pipis lō. gariofil'. tutie ꝑꝑate bñ sarcocolle nutrite ligni aloes vl' balsami. añ. ʒ. ij. mell' roſ. colati q̄rtl. ß. pulueriʒāda pul. subtil'r. ⁊ ꝯq̄ssanda ꝯq̄ssent̄ liq̄fiēda liq̄fiāt: misce ī esta/te ī sole cal'o agitādo: sicut zuccarū roſ. ⁊ si fuerit hiems fiat supꝛa cineres calidos ⁊ reseruetur in vase mundo ⁊ in oculis distilletur.

ℂ De tumoꝛe palpebꝛaꝝ. Cap̄. XXV.

Circa rubꝛicaꝫ. nota ꝙ duplex ē cā tumoꝛis palpe/bꝛaꝝ: q̄daꝫ ē extrīseca: sicut casus ⁊ ꝑcussio: ⁊ sil'ia faciētia in palpebꝛis rōne illi⁹ fit fluxus hūoꝝ ad palpebꝛas. ītrīseca est duplex: q̄daꝫ est magna cal'itas vl' sang. vl' cole. alia est magna frigidi/tas: ⁊ hoc tenet̄ vl' vētosa vl' fl'atica vl' mel'ica. si est vēto/sitas tūc est signū salt⁹ palpebꝛaꝝ. si magna aquositas si/gnū est magna mollities palpebꝛaꝝ: vt in ydropisi: si ex mel'ica signuꝫ est durities palpebꝛaꝝ.

Epithymetur ex epithymate quod in capitulo de obtalmia noiauim⁹.

ℂ Ponit curā tumoꝛis palpebꝛaꝝ ⁊ solum determinat de duab⁹ passionib⁹ palpebꝛaꝝ: sit de mā ca. ⁊ in pn̄. ei⁹ ⁊ nō supꝛa visuꝫ est: ⁊ illud epithima est frigidū ⁊ stipticū ꝓhibēs fluxuꝫ hu/moꝝ ad locum: ⁊ ergo ꝯuenit in ꝑncipio moꝛbi: ⁊ si cau/setur tumoꝛ palpebꝛaꝝ a mā vētosa vl' aquosa ꝯpeteret

alia medicina ⁊ nō empl'm raſ. vt albu.oui. ¶ Nota 2°. ꝙ raſ. nō ponit curam tumoris palpebraꝝ qñ ꝓuenit a mā alia ⁊ alijs cauſis. ꝙ ſi ꝓueniat a cā extrinſeca: vt dictum eſt: ꝯpeteret aliqḋ emplaſtrū doloris ſedatiuū: vt factū ex vitello oui cū oleo roſ. ſi autē veniat a cā intrinſeca vt ſan. vel col. ꝯpeteret empl'm factū ex vitello oui cū oleo roſ. Si vō veniat a cā frigida vt ventoſitate vel aquoſitate ꝯpetit empl'm factū de farina milij ⁊ aq̄ feniculi: ſed ſi ex magna aquoſitate ꝯpetit emplaſtrū factuꝫ de tyriaca vel trifera magna vel aloes cū modico aque feniculi ⁊ aceti. Si autē veniat ex mel'ia ꝑmo ꝯueniunt mollificatiua: ⁊ totū hoc facit empl'm ceroneū malaxatuꝫ cū oleo amig. dulciū. Et hec ſufficiāt.

¶ De pilis additis in palpebris. Cap. XXVI.

CIrca rubricaꝫ. nota ꝙ triplex ꝑt eſſe nocumētum in pilis palpebraꝝ. Primū eſt multitudo: q2 ꝑñt eē pl'es q̄ꝫ debeāt: ⁊ illud cauſat̄ ex fortitudine cāꝝ gnāntiū pilos: ſicut fortis caliditas ꝯuertēs māꝫ in vapores ⁊ fumos: que eſt cā efficiēs piloꝝ ⁊ raritas palpebre. nā multitudo piloꝝ ſignat raritatē: ⁊ raritas caliditatē: vt pꝫ. 4. affo. cōmento illius. Rigor q̄s in mulierib⁹. Scḋꝫ nocumētū paucitas pilorū: ⁊ cāt̄ ex debilitate cāꝝ gnāntiū pilos: vt eſt debilitas caloris nō potētis mām cōuertere in fumos: ⁊ paucitas māe ⁊ fortis dēſitas palpebraꝝ. Tertiū nocumentū eſt additio piloꝝ: vt qñ ſūt lōgiores debito: ħ itelligit raſ. ⁊ alij auctores: ⁊ cā hui⁹ eſt multitudo māe.

SI pilus fuerit vnus aut duo alijs pilis palpebrarū cum maſtice ſunt annectendi aut oleo ſeni.

¶ Ponit modū remotionis piloꝝ itrātium oculos. ⁊ ꝑmo qñ ſunt pauci: ⁊ dicit: ꝙ ſi pilus fuerit vn⁹ vel duo curui itrātes oculū cuꝫ maſtice vel oleo cimini ſunt remouēdi. ¶ Nota q̄re ſunt remouēdi: q2 ratione gūoſitatis ⁊ viſcoſitatis tales pili ſunt fortiter adherētes alijs pilis ⁊ nō pñt itrare oculū: ⁊ ſi itroierint ſunt remouendi ab oculo: ⁊ poſtea debent fricari ab iſta re vnctuoſa: vt cum alijs pil'. ꝯiungantur.

¶ Vel radicitus euellant̄ ⁊ loca a q̄bus euulſi ſunt cum ferro acuto aut acu adurantur.

¶ Ponit aliuꝫ modū curādi: ⁊ dicit ꝙ euellant̄ radicit⁹ ⁊ locus cū ferro acuto ſicut eſt acus adurat̄. ¶ Nota q̄re valꝫ iſta cauterizatio. cā eſt: q2 per cauteriuꝫ actuale frigidi claudunt̄ porri: ⁊ ꝓhibet̄ ortus piloꝝ. ¶ Scḋo nota ꝙ modus remouēdi illos pilos ē duplex: ⁊ fuit aliqualr̄ tact⁹. vnus eſt ꝙ capiant̄ cū forpicib⁹ ⁊ adminiſtrātur cū alijs pilis palpebraꝝ: ⁊ ꝙ gūmi adhereat illi pilo. alr̄ fortiter: vt eſt maſticis gūma pini ⁊ reſina ⁊c̄. Scḋs modus remouēdi eſt ꝙ illi pili eradicentur: ꝑmo ⁊ ꝓhibeat̄ eoꝝ gnātio: ⁊ gnātio pōt ꝓhiberi cū q̄nqꝫ. Primū eſt cū acu bñ ca. cū qua cauterizentur per quos expellit̄ mā piloꝝ. hoc ponit raſ. ⁊ eſt cauteriū actuale. Scḋꝫ eſt ꝙ fiat ꝯbuſtio cū ꝯſil'ib⁹ mīorib⁹ ſiccis ꝯbuſtis ⁊ mixtis cū alkerna. i. pice nauali qua vtimur. Tertiū eſt fiat iunctio ex ſaliua. Quartū eſt ꝙ fiat iunctio cuꝫ ſanguine rane. Qn̄tū ē ꝙ fiat iunctio cū man. dragagāto oleo ⁊ mucillagine pſilij ⁊ modico aceti ⁊ cāphore: ſed eſt periculū vt dicit magiſter Gerardus.

¶ Si autē multi fuerint neceſſe eſt vt caro palpebre incidatur: loqui tamen de hoc noſtri libri menſurā pretergreditur.

¶ Ponit curā quando ſunt multi excuſando ſe. ⁊ dicit. ſi fuerint multi pili neceſſe eſt ꝙ caro palpebre icidat̄: ⁊ loquitur hic cū mēſura noſtri libri trāſgredit̄. ¶ Nota q̄re dꝫ caro remoueri. cā eſt: q2 tota generatio piloꝝ itrātiuꝫ oculos extirpant̄: ⁊ nō ſolū dꝫ ſepari mā. imo ⁊ mēbruꝫ. vnde nō eſt itelligēdū ꝙ tota caro ſeparet̄: ſed caro addita. Sed quare dicit trāſgredit̄: cā eſt: q2 illud fit per cirurgicū: ⁊ qḋ pertinet ad aliū hui⁹ libri.

¶ De cataracta in oculis. Cap. XXVII.

CIrca rubricam nota ꝙ catharacta eſt morb⁹ officialis cātus ex aqua cāta iter humorē albugineuꝫ ⁊ tunicā corneā faciētē opilationem. vnde iſta aqua eſt i pupilla ⁊ pōt diuerſificari q̄tuor modis. Uno modo in quātitate: quia aliquādo eſt materia occupans totam pupillā. ⁊ tunc penitus ꝓhibens viſum. Alio modo ſolū anticipat vnam partē. ⁊ aliquādo ſolam parteꝫ inferiorē vel ſuperiorē. aliquando mediā: ⁊ tūc nō ꝓhibet totaliter viſum: imo res que putantur corā corpora nō vident̄: ſi autē in medio tūc oēs res vident̄ perforate: vel videtur res ſm̄ ſuperius ⁊ iferius: ⁊ nō ſm̄ mediū ſui. Aliter poteſt diuerſificari in q̄litate: vt in colore ſubtilitate ⁊ groſſitie. ¶ Scḋo nota modū generationis illius ⁊ generat̄ ſic: quādo vapores deſcendūt de ſtomacho per neruos opticos inter humorez albugineū ⁊ tunicam corneam ibi cōdenſant̄ ꝓpter frigiditates oculi ⁊ cōdenſati ꝯuertuntur in aqua: ſicut patꝫ in extrinſecis: quando eleuant̄ vapores a ſole vſqꝫ ad mediū iterſtitiū aeris: quia ibi cōdenſant̄ in nubem aquoſaꝫ. ¶ Nota tertio ꝙ ſpēs cataracte ſunt. iij. ſ. ſubtilis groſſa ⁊ mediocris. ſubtilis dicitur in ſui principio quando adhuc aqua eſt multum liquida: ⁊ talis non poteſt curari cum acu: quia ratione humiditatis ſtatim recederet ab acu: ſed cū medicinis laxatiuis ⁊ cōſūptiuis: ſuperfluitas oculi groſſa dicitur illa que eſt antiqua: vt cum aqua ē cōgelata ratione more: ⁊ illa nō curatur cuꝫ acu ratione ſue groſſitiei multuꝫ adheret partibus oculi: nec cū medicinis ab intra: quia medicine nō tangunt vſqꝫ ad tunicaꝫ corneā: nec cuꝫ applicatis ab extra: quia nō poteſt diſſolui nec ꝯſumi ꝓpter ſuā duritiē. Sed mediocris dicit̄ quādo talis aqua nō eſt nimis liquida nec nimis cōgelata: ⁊ poteſt curari cū acu corpore bene purgato: ⁊ ſignuꝫ ꝙ ſit mediocris eſt triplex. vnū eſt ex parte coloris ſi ſit coloris aerei vel ſaltim albi vt margarita. nam ſi ſit gipſei vel viridis coloris: tunc nullo ſubtiliatur acui. Secūdū eſt. ꝙ ſi eger poſſit reſpicere diu claritatem ſolis vel luminis. Tertiuꝫ ſignum eſt ſi claudatur oculus inferius ⁊ fricetur palpebra cuꝫ digito aliqñ ad parteꝫ dextraꝫ. aliquādo ad partē ſiniſtraꝫ ⁊ frequēter: ⁊ poſt aperiatur ſi illa aqua dilatet̄: ⁊ poſtea redeat ad diſpoſitionem ſuam quā prius habebat ſignuꝫ eſt ꝙ eſt media: ⁊ ideo ſubtilis acui: vel accipiatur cotū bene carpinatuꝫ ⁊ ponatur in oculo ⁊ fortiter inſuffletur: ⁊ ſi aqua dilatatur: ⁊ poſtea redeat ad ſuū ſtatum ſignuꝫ eſt ꝙ eſt mediocris: quia ſi eſſet multū groſſa nō dilataret̄: ⁊ ſi eēt multum ſubtilis nō rediret ad primuꝫ ſtatū. Ultimum ſignum eſt ſi claudatur oculus ſanus ⁊ ſi pupilla infirmi oculi appareat dilatari ſignum eſt ꝙ ſit diſpoſitio media: ⁊ cauſa eſt: quia ſignum eſt ꝙ nimis opilatus nō eſt: q2 ſpiritus vadunt ab vno oculo ad aliū oculum: ⁊ ꝓpter hoc baliſterij claudunt vnum oculuꝫ.

QUandoqꝫ videt̄ alicui ꝙ ante ſe habeat cimices vel alia parua corpora ſubtilia ⁊ radioſa. Quod aliquando cauſa ſtomaci aliquando ex proprio

nocumento ipsius oculi contingit: ideoqȝ differentia inter hec duo consideranda est: neqȝ pro paruo est habenduȝ cũ hoc accidens euenerit. Ex eo nãqȝ quod causa stomaci accidit nõ est multũ timẽdũ ꝙ oculo nocumentũ inferat. Ex eo vero quod ex ꝓprio vitio oculi cõtingit valde timẽdum est: hoc enim aque principium existit.

℄ Determinat de cataracta pretermittẽdo signa ꝑncip; cataracte: ⁊ dicit. qñ apparet ꝙ ante se volãt musce vel ꝑua corpora radiosa: qḋ fit aliqñ cã stomaci. aliqñ ex ꝓprio nocumẽto oculi. ⁊ qñ venit a stomaco nõ multũ est timẽdũ nocumẽtũ oculoꝝ: sed quãdo est ex ꝓprio vitio oculi valde timẽduȝ est. hec eniȝ aque ꝑncipiuȝ existit. ℄ Nota q̃re qñqȝ apparet: ꝙ videãt res subtiles. cã est: qꝛ rõne vaporũ existẽtiũ ĩter tunicã corneã ⁊ humorem albugineũ. nã illi vapores ĩducũt suã silĩtudinẽ in hũore cristallino: queãdmodũ res extnee: vt visum fuit ĩ ca. de scotomia: ⁊ in qõne illa: vtꝝ vapor in oculo possit videri: ⁊ iõ ꝭȝ diuersitatẽ hũoꝝ ⁊ vapoꝝ in quãtitate ⁊ q̃litate colore ⁊ suba: grossitie ⁊ subtilitate apparẽt hoĩ res extra que nõ sunt. Sed q̃re rõne stõaci a cerebro: cã est: qꝛ a stõ ascẽdũt vapores ad cerebrũ: ⁊ ibi vapores descẽdunt per neruũ opticũ ad ipȝ oculũ. Aliqñ a nocumẽto cerebri. aliqñ a mã fl'atica ⁊ mel'ica eleuãtur vapores q descẽdũt ad neruos opticos. q̃re nõ est timẽdũ qñ ꝓuenit a nocumẽto stõi: cã est: qꝛ de facili remouet᷑ mũdificato stõ: siue veniat a mala mã: siue a malo hũore: cũ mã sepata: ſȝ nõ ꝯiũcta. Sȝ qñ est a cerebro tũc est timendũ ꝙ ꝑnm cataracte sit cũ mã ꝯiũcta: ⁊ isti vapores multum retineant᷑ ibi. ⁊ ꝯuertunt᷑ in aq̃: sicut vapores eleuati a terra vsqȝ ad mediũ iterstitiũ aeris ꝯdẽsant᷑ ⁊ ꝯuertuntur in nube aquosa: ita in ꝓposito: ⁊ ita aq̃ exñs inter humoreȝ albugineũ ⁊ corneam tunicã dr̄ cataracta: licȝ sit morbus officialis ꝭm medicos.

℄ Hec autem passio dum recens est ⁊ in principio cum medicinis curabilis est: sed cum iã ad putrefactionem deuenerit sanari non potest nisi cum incisione ⁊ fortasse etiam incisio prodesse non poterit.

℄ Ostẽdit qñ est curabilis ⁊ qñ nõ. ⁊ dicit. qñ est recens in ꝑnº tũc est magis curabilis. ſȝ qñ est antiq̃ nõ curatur cũ medicina nec cũ ĩcisiõe nec cũ acu. ℄ Nota quare si passio est in ꝑnº põt curari cũ medicĩa: cã est: qꝛ qñ est recens ista aq̃ est subtilis ⁊ liq̃da: iõ de facili ꝑ medicinas resoluit᷑. Et recepte dicentur ĩferiꝰ: ⁊ sunt fortes valde. Sed q̃re qñ est antiq̃ nõ põt curari cuȝ acu. cã est: ꝑ medicinas rõne sue grossitiei nõ põt resolui nec ꝯsumi mã nec cũ acu: qꝛ rõne grossitiei ĩfigit᷑ multũ ĩ oculo: ⁊ iõ nõ põt remoueri: ſȝ qñ est mã: vt dicta sunt q̃tuor signis cũ q̃bus cõstringuntur: ⁊ tũc põt remoueri.

℄ Quapropter differentia inter hec duo predicta diligenter est inuestigãda que est prout dicemus. Quando imaginationes videntur vtriqȝ apparere oculo estimanduȝ est hoc cõtingere ex vitio stomachi ⁊ econuerso. Et cũ imaginationes in hora fastidij ⁊ in hora male digestionis plures solito videntur: hora autẽ famis ⁊ laboris pauciora apparent: existimãdum est etiã hoc ex stomacho esse: ⁊ si ex quo iste imaginationes acciderũt duo preterierũt menses aut plures ⁊ in pupilla nõ fuerit visa ꝯturbatio: existimãduȝ est hoc ex stõaco eẽ.

℄ Ponit signa qñ ꝓuenit ex vitio stõi. ⁊ dicit: ꝙ diligentia dicta est ĩuestigãda qñ ꝓuenit a stõ ⁊ a cerebro. nam qñ appẽt imaginatiões ãbobꝰ oculis tũc est ex vitio stõi: ⁊ si in vno nõ apparẽt tũc ẽ ex vitio cerebri: ⁊ qñ ymaginatiões apparẽt in hora fastidij ⁊ male digõnis plꝰ alio tpe in hora famis ⁊ laboris pauciora apparẽt: tũc est estimãdũ a stõ eẽ: ⁊ si durauerit ꝑ duos mẽses credẽduȝ est in stõ eẽ qñ in pupilla nõ appet ꝯturbatio. ℄ Nota q̃re apparent tales ymagĩatiões vtriqȝ oculo. cã est: qꝛ stõus eẽntial'r respicit ãbos: ⁊ eodem mõ vapores vadũt a stõ ad vnũ oculũ sicut ad aliũ oculũ. Sȝ q̃re sunt ymaginatiões pl'es in tpe repl'onis. cã est. qꝛ tũc hũores a stõ ascẽdũt ad cerebꝝ: ſȝ in ieiuno: ⁊ tpe famis nõ multi nisi sit mã mala a q̃ eleuant᷑ fumi a stõaco.

℄ Quando autem iste imaginationes sibi aggregate fuerit pillulas cochias in potu tribue ⁊ si passio omnino remouetur: iam existimationes predicte certificate erunt.

℄ Ponit curaȝ qñ cataracta venit a nocumẽto stõi: ⁊ dic qñ ille apparẽt ⁊ sigª fuerit aggregata tũc pill'as cochias in potu dato: ⁊ si passio total'r cũ illis remoueat᷑ tũc certũ est ꝙ venit ex vitio stõi ⁊ nõ cerebri. ℄ Nota q̃re valent pill'e cochie. cã est: qꝛ euacuãt mãȝ peccãtem: ⁊ loco eaꝝ auctores docẽt dare yerãpigrã: qꝛ magl appropriat᷑ stõ. hoc ĩtelligit sirupo digestiuo ꝑcedẽte: vt dcȝ est priꝰ in cap. de debilitate visus ꝓueniẽtis ex hũore: ſȝ dȝ poni mẽtha ⁊ absĩnthiũ. ⁊ ista que stõm respiciũt. Si aũt cuȝ istis nõ total'r remoueret᷑ passio oĩo nõ fuit duᵐ ꝙ fuit a stõ. cã est: qꝛ si nõ remouet᷑ tũc a stõ nõ ꝓueiret: ĩmo eẽt a cerebro: ⁊ tũc nõ solũ eẽt purgãdus stõs: ſȝ ẽt cerebrũ.

℄ Si autẽ vni tãtuȝ oculo apparuerint ⁊ vno modo in horis omnibus permanserint existimanduȝ est vitium aque adesse precipue cum in pupilla non fuerit obfuscatio: nãqȝ si fuerit in pupilla dubitatio iaȝ tunc erit sublata.

℄ Ponit signũ qñ venit ex vitio cerebri visio taliuȝ corporuȝ: ⁊ dicit: ꝙ si apparẽt talia corpora vni oculo. in horis oĩbꝰ estimãdũ est vitiũ aque adesse: ꝑcipue cuȝ in pupilla nõ fuerit obfuscatio: qꝛ si fuerit obfuscatio tunc iã dubiuȝ esset ablatũ: qꝛ nõ est ꝑncipiũ aque: sed stomaci. Nota cãm qñ venit nocumẽtum a cerebro. cã est: ꝭm situȝ mãe peccãtis in dextra ꝑte capitis vel sinistra: ⁊ mã tãta põt eẽ in ambabꝰ capitis ꝙ apparet in ambobꝰ oculis: tũc eq̃liter in oĩ tpe tã repl'onis q̃ȝ ieiunij: qꝛ mã semper est ꝯiũcta. ⁊ dicit. tñ ꝙ cũ obfuscatio est: tũc est tenebrositas oculoꝝ vel scotomie. Sȝ qñ de nouo tũc timẽduȝ est ꝙ vapor si multũ duret: cõdẽsaret᷑: ⁊ fieret cataracta ⁊ exequatio. i. dubitatio.

℄ Cuȝ autem passio in oculo ꝓpria fuerit ꝓhibenduȝ est infirmo ne cũ ventosis minuat sanguineȝ nec ex brachio nec comedat pisces nec omnia que humectare possunt.

℄ Ponit curã cataracte: cũ q̃bus est cauẽdum. ⁊ dicit ꝙ si hec passio ꝓpria fuerit in oculo ꝓhibẽdum est ĩfirmo ne cũ ventosis. s. ex oculo minuet sanguinem nec ex brachio nec comedat pisces nec oĩa que hũectare possent.

¶ Nota q̄re est cauēdū ab extractione sanguis. qꝛ mā magis ifrigidat̄: qꝛ illa cataracta venit de mā frigida: vt de aquosa: ⁊ qꝛ ꝑ extractionē sanguis augmētaret̄ morbi mā: veꝝ est ꝙ in vno casu ꝯueniūt: ſʒ qn̄ est magis liqda: ⁊ volum⁹ ꝙ igrossēt: vt citi⁹ remoueat̄: ⁊ tūc ad igrossandū pisces comedant̄ ⁊ nō alia que humectant vt spinargia olera: ⁊ silia: silr carnes porcine nō ꝯpetūt: sed cōpetunt magis assata ⁊ siccata.

¶ Venter quoqꝫ frequenter soluendus est ex pillulis cochijs.

¶ Ponit curā per medicinas laxatiuas: ⁊ dicit. ꝙ vēter soluat̄ ex pillis cochys. ¶ Nota q̄re valēt. cā est: qꝛ ille pille euacuāt māʒ flaticā a cerebro: ⁊ q̄ꝫuis nō māʒ coniunctā: qꝛ nō pn̄t ꝯuerti a cerbro. cū aūt euacuant q̄ pn̄t ꝯuerti in aliquo. ⁊ hoc itelligit̄ ꝑcedēte sirupo: ⁊ loco ei⁹ ꝯpetūt pille auree q̄ multū habent ꝓprietatē purgandi oculos. ⁊ dicit frequēter: qꝛ in egritudine cronica nō dʒ dari vna vice: sed multis vicibus.

¶ Et eger ex calefactiuis ⁊ desiccatiuis nutriēdus est. ydromel ꝑterea in potu ē ei tribuēdū.

¶ Ponit curā per nutrimētū: ⁊ dicit. ꝙ eger nutriat̄ cuʒ calefactiuis ⁊ desiccatiuis ⁊ bibat ydromel: cā ē: qꝛ ista ꝯria sunt māe morbi: qꝛ frida ⁊ humida est: ⁊ ideo calefaciētia ⁊ desiccātia ꝯpetūt. Quare ꝯpetit ydromel ⁊ nō vinū: qꝛ vinum de se est vaporabile: ⁊ est timendum de solone māe: ⁊ qꝛ illā māʒ augmētat. Sʒ q̄re datur ydromel pauce ꝯmixtiōis: qꝛ ydromel multe ꝯmixtiōis magis in egritudinib⁹ acutis valʒ. vt pʒ. z. regi. acutoꝝ. sed ydromel pauce ꝯmixtiōis iaʒ māʒ flaticā abstergit mūdificat ⁊ subtiliat: vt superi⁹ dcm̄ est in ca. de cura catarri. ⁊ dicit Auic. de cura catarri ꝙ multi in ꝑn°. sunt curati cū sola dieta vl̄ cū abstinuerit se a vino vl̄ alys reb⁹ multiplicātib⁹ hūores flaticos: ita ꝙ erāt ꝯtenti solū assatis.

¶ Et in oculis scief de fellibus mittēdus. scief de fellibus quidem proficit aque in principio ⁊ dilatationi pupille ⁊ eis qui post occasum solis non vident ⁊ tenebrositati visus que est ex humore. ℞. fellis gruis fellis sabot fellis yrcini fellis accipitris fellis aquile fellis ꝑdicis: omnium siccoruʒ vnum aut plura. sumantur quoqꝫ de omnibus. ʒ. x. istoruʒ siccorum euforbij colloquintide serapini: omniuʒ an̄. ʒ. v. trita aggregentur ⁊ cōspergantur ex succo feniculi teneri ⁊ mittatur in oculuʒ.

¶ Ponit curā per colligātiā. ⁊ dicit ꝙ scief de fellib⁹ mittatur in oculo scief de fellib⁹: qḋ ꝓdest aq̄ in ꝑn°. ⁊ dilatationi pupille. ⁊ eis q post occasūʒ solis nō vidēt: ⁊ tenebrositati visus q̄ est ex hūore. ℞. fellis gruis salioculi. i. cuiusdā piscis fellis yrcini fellis accipitris fellis aquile fellis ꝑdicis: oīum siccoꝝ oīa alia pul. subtilr̄ coq̄: oīum istoꝝ. ʒ. x. siccoꝝ eufor. collogn. serapi. oīuʒ an̄. ʒ. i. ceroti agit̄ ex succo fen̄. repōat̄: ⁊ postea cū necesse fuerit ī oculo mittat̄. superi⁹ fecit mētionē de isto colli. scief. i. trociscus paru⁹ dissolut⁹ in aliquo liquore. ¶ Nota cām ꝑtis q̄re valʒ illud colliriū. cā est: qꝛ fel ꝭʒ Serapionē hʒ vtutēʒ subtiliādi ⁊ mūdificādi ⁊ ꝯsumēdi. spālr̄ fel aīalium viuētiū de rapinis ⁊ volatiliū: ⁊ iō qꝛ multū de illis fellib⁹ itrat: iō multis ꝯpetit: ⁊ cū hoc mittunt̄ alie medicine fortes: vt serapinū ⁊ eufor. ⁊c̄. q̄re si passio est multuʒ fortis: ita medicia dʒ eē multuʒ fortis. ¶ Scđo nota vt ꝑfecti⁹ videat̄ cura cataracte ꝙ cura eius est duplex. q̄daʒ est cū acu. alia est cū medicinis. cū acu fit in vere vl̄ in autūno: accipit̄ ac⁹ rotūdi capitis ⁊ ꝑforet̄ cornea ex ꝑte lachrymali ꝑtis minoris voluēdo ⁊ reuoluēdo istaʒ acū fit ꝯcauitas in illa ꝯiūctiua ⁊ trāsit inter corneam ⁊ vueā iter pupillā. ⁊ ꝙ acus modicū descendat sup̱ illam aquā. ⁊ ꝙ exhat̄ iferi⁹ dū est modicū tractasset modicuʒ in ꝗete: ⁊ postea extrahat̄: ⁊ ita q̄ter: postea ponit̄ sup̱ locuʒ emplm̄ de vitello oui cū oleo roſ. ⁊ stet eger in loco obscuro. vy. dieb⁹ oculis clausis. Sʒ tn̄ mediciale est duplex vel ab itus vl̄ ab extra. Si ab itra iā sunt dicte i ca. de debilitate visus: que aūt applicant̄ ab extra spālr̄ sūt tria. ꝑmū pōt eē tale. ℞. fellis accipitris balsami. an̄. ℈. y. ellebori al. piperis al. an̄. ℈. i. puluerizāda pul. subtilr̄ misce oīa cū aq̄ raphani distillati: ⁊ fiat colliriuʒ. Secūduʒ est illud. ℞. fellis yrci. ℈. i. asse fetide subtilr̄ pul. ʒ. i. ponitur in sacculo lineo mundo. ⁊ fricetur fortiter vsqꝫ dum dissoluat̄: cui addat̄ balsami. ʒ. i. fiat colli. Tertiū est tale. ℞. salis armoniaci oppoponacis. an̄. ʒ. i. dissoluatur in lacte ficuū fiat colliriū: ⁊ valʒ multū in cataracta odorare maioranā. Quartū est expimētuʒ raſ. in odorationib⁹ suis: ⁊ valēt ēt oīa collíria dicta ī cura albuginis ⁊ ꝑꝑ hoc raſ. ponit ifirmitates. ⁊ pn̄t curari cuʒ medicis eisdē. nā in obtalmia albugie ēt cataracta eadē est cura ⁊ medicina: ſʒ ponunt̄ recepte: qꝛ mā qn̄qꝫ est multa qn̄qꝫ est pauca. colliri. ad idē. ℞. musci ꝑtes. viy. pip̱is lon. ꝑtes. vy. puluerizent̄ subtilr̄ ⁊ cū liquore epatl yrci fiat colli. sic ꝙ pip̱ lōgū sit coctū in epate yrcino: ⁊ illud valʒ illis q nō vidēt post occasum solis.

¶ De his q post occasū solis nihil vidēt. Ca. XXVIII.

Circa rubricā. nota ꝙ i alys actionib⁹ loco ei⁹ est tātū de noctilupa. de isto remouēdo q de nocte nihil vidēt. ¶ Nota ꝙ aliq sunt q bn̄ vident a longe ⁊ male ꝓpe. Aliqn̄ eꝯ aliq sunt q bn̄ vident de die ⁊ male de nocte vel in crepusculo. Aly sunt qui bn̄ vidēt de nocte ⁊ male de die ⁊ hoc est totū ꝭm diuersitatē spūuʒ visibiliū in quātitate q̄litate ⁊ suba. q̄ꝫtitate: vt in multitudine ⁊ paucitate: in q̄litate vt in obscuritate ⁊ claritate: in suba: vt i subtilitate ⁊ grossitie: qꝛ si spūs visibiles sunt multi ⁊ grossi: tūc res bn̄ vident̄ ḋ lōge ⁊ male ꝓpe. ⁊ cā est: qꝛ tales semp̱ idigēt multo lumine ⁊ forti motu: vt illi q sūt grossi subtilr̄ ⁊ hoc est: qꝛ res luminosa multū facit motū: ⁊ iō rōne fortis mot⁹ ⁊ luminis subtiliat̄ spūs. Sed quādo spūs sunt pauci ⁊ multū subtiles: tūc res bn̄ videt̄ de ꝓpe ⁊ male de lōge: sicut pʒ in oculis clausis: qm̄ qn̄ sunt tales nō idigēt multa subtilitate nec forti motu nec multo lumie: sed ꝑuo: qꝛ multū lumē est in re q̄ videt̄ a lōge ⁊ tales spūs nō pn̄t regere res a lōge posite: nō pn̄t lumē videre: ſʒ qn̄ sunt pauci ⁊ grossi: tūc res male vident̄ de lōge ⁊ de ꝓpe: vt pʒ in senib⁹. ⁊ cā est: qꝛ tales spūs rōne paucitatis ⁊ grossitiei nō pn̄t sustinere multū lumē: nec ēt paucū: silr̄ nec ꝑuū nec magnū motū: ⁊ iō vr̄ ꝯualescētib⁹ ab egritudine lōga ꝙ habeāt telaʒ ante oculos ⁊ spūs sustinere lumē nō pn̄t: ⁊ appetūt tenebras: ſʒ qn̄ sunt spūs multi clari ⁊ subtilr̄ ꝑparati: qꝛ tūc res bn̄ pn̄t videri de ꝓpe: qꝛ tales spūs subtiles sunt ⁊ recipiūt q̄ꝫplurimū ⁊ motū paruū ⁊ magnuʒ rōne sue fortitudinis. Sʒ qn̄ cōtingit ꝙ spūs sunt multi subtiles ⁊ multū clari: tūc res bn̄ vident̄ de nocte ⁊ ꝓpe noctē ⁊ hoc bn̄ videt̄ in aīalib⁹ que vident male de die: qꝛ rōne luminis distrahunt̄ spūs: ⁊ iō debilitāt̄: ſʒ de nocte ꝯdēsant̄ ⁊ fortificant̄: ⁊ iō meli⁹ vidēt de nocte q̄ꝫ de die: vt pʒ de catto bufone ⁊c̄. q hn̄t claritatē de se. sed qn̄ spūs sunt grossi: tunc male vident de nocte ⁊ bn̄ de die. ⁊ cā est: qꝛ de nocte totalr̄ obfuscant̄: ⁊ de die clarificant̄:

⁊ ideo iuuant̃ rõne luminis diei: ideo vident res de die ⁊ nõ in tenebris: sicut cõtingit in corpore hũido: ⁊ hic loquitur Raſ. de remedio illoꝝ qui male vident in crepuſculo. qḋ prouenit ex groſſitie ſpirituuꝫ vel humoruꝫ exiſtentium in oculo.

Ad hoc vtile exiſtit epar hyrcinũ ſcindere ⁊ ponere ſuper vnam ſectioneꝫ piper longum ⁊ cooperire ipſum ex alia ſectione pipere longo in medio exiſtente: deinde ponere ipſum in furno ⁊ dimittere ipſum donec aſſet̃ ⁊ deſiccetur ⁊ nõ comburatur quo facto piper longuꝫ quod in medio erat ſumatur ⁊ bene teratur cum pauco muſco. deinde ex liquore qui ex epate aſſato expreſſus fuerit conſpergatur ⁊ ſiccetur ⁊ in oculum mittatur.

¶ In iſto caplo docet remediare illos q̄ poſt occaſum ſolis nihil vidẽt: ⁊ dicit: ꝙ ad colliriũ faciẽduꝫ in paſſione que noctilopa vocat̃ vtile exiſtit epar caprinũ ſcidere ⁊ ponere ſupra vnã ſectionẽ aliq̄d lõgi pipis ⁊ coopiri ip̃ꝫ cũ alia ſectione: ita ꝙ piper ſit in medio ipſaꝝ ꝯiũctarũ deĩde ponat̃ in furno ⁊ dimittant̃ ibi: ita tñ ꝙ nõ exiccetur: quo facto piper longũ qḋ in medio erat accipiatur ⁊ bene terat̃ cũ modico muſco. deĩde ex liquore qui exp̃ſſus fuerit de epate aſſo coaſpergat̃ ⁊ ſiccet̃ ⁊ in oculo aſpergatur. ¶ Nota ꝙ dꝫ fieri ſic. ꝙ ſumat epatl ſex ꝑtes ⁊ pipis lõ. vij. ¶ Nota q̈re piper lon. cauſa eſt: cuꝫ piper habeat virtutẽ ſubtiliatiuã cũ ſit ca. in q̈rto gradu: ideo remouet qñ ꝓuenit ex groſſitie humoꝝ ⁊ ſpũum: ⁊ cum hoc hꝫ ſubtiliare multũ: ideo valꝫ: ⁊ ſpecialiter id qḋ fit de epate hyrcino iuuat: qꝛ ex ꝓprietate ſua hꝫ ſubtiliare virtutẽ: qꝛ oẽs auctores dicũt ꝙ epar yrci quocũqꝫ mõ ſumat̃ comeſtũ vel ſuffumigatũ valꝫ ĩ debilitate viſus ꝓueniẽtis ex groſſitie humoruꝫ ⁊ ſpiritus: licꝫ iuuet modus q̄ virtutẽ hꝫ ſubtiliãdi ⁊ ꝯfortãdi: ⁊ ꝑ hoc intelligas ſĩlia dicta ĩ cap̃. de debilitate viſus ꝓueniẽtis ex hũore.

¶ Aut fel caprinum cum melle mixtum in cucuma ſuper igneꝫ coquatur: deinde radius in eo illinitus imittatur in oculuꝫ.

¶ Ponit aliud colliriũ. ⁊ dicit. ꝙ fel caprinũ ſeu yrcinuꝫ cõmixtũ cũ melle in cucuma. i. in vaſe ſupra ignẽ mittatur. Deinde radius. i. res radioſa in eo iuncta oculo ĩmittatur. cã quare fel caprinũ: cauſa dicta eſt per ſerapionẽ: qꝛ omne fel hꝫ virtutem ſubtiliãdi ꝓpter co. qꝛ ille morbus ꝓuenit ex groſſitie ſpirituũ ⁊ humoruꝫ vt dictũ eſt: ⁊ ideo valꝫ illud colliriũ. illinitus. i. ĩfuſus.

¶ Qḋ auteꝫ magis valet ad hoc eſt vt ſcief de fellibus in oculum mittatur.

¶ Ponit aliud collirium. ⁊ eſt habituꝫ in cap. de cataracta. ⁊ dicit ꝙ de hoc magis valet ſcief de fellibus in oculo ſi mittatur.

¶ Si autem hec non ſuffecerint venter ſoluatur ⁊ ſanguis ex duabus cephalicis ⁊ ex fronte minuatur ⁊ regimẽ ſubtilietur.

¶ Ponit curã quãdo illa nõ ſufficiunt: ⁊ dicit. ſi iſta non ſufficiant tunc ſoluatur vẽter: ⁊ ſanguis de duabꝰ cephalicis: ⁊ ex fronte minuatur ſubtiliter. ¶ Nota cauſam quare ſic. cauſa eſt: qꝛ ſignum eſt ꝙ in tali paſſione non ſolum eſt peccatum in mã coniuncta in oculo: ĩmo etiaꝫ ĩ materia antecedente: quia ſignum eſt ꝙ eſt magna repletio in corpore vel in cerebro que impedit curaꝫ. ⁊ poſito ꝙ mã cõiuncta ſoluatur: mã antecedẽs redit: ⁊ ideo eſt bonum ꝙ laxetur venter cum pillulis cochys precedente ſirupo digeſtiuo: ⁊ fiat priꝰ flobotomia de cephalica ad remouenduꝫ repletionem prius: ⁊ poſtea de frõte. ⁊ de venis anguloruꝫ oculoꝝ: ⁊ debet ſubtiliare regimen in quãtitate: ita ꝙ parum comedat: vt ſuperfluitates per abſtinentiaꝫ conſumantur: ⁊ in qualitate potiſſime: qꝛ ex illo cibo generãtur humores ſubtiles: quia maxime cauſantur a groſſitie humorum. ⁊ attende ꝙ illud nutrimentum habet ſubtiliare: vt yſopus maiorana: ita ꝙ cibus accipiendus habeat ſubtiliare nõ ſoluꝫ in quãtitate pauca: immo etiam multa. ¶ Nota dicit Raſ. in additionibus ſuis ꝙ hec paſſio fit ſepius in oculis magnis: ⁊ hoc ꝓpter humiditatem in eis: ideo omnis medicina calefaciens ⁊ ſubtilians cõfert. Alia autẽ paſſio eſt huic contraria. ⁊ hoc eſt quando patiens cum parum habet lumen videt. ⁊ cuꝫ multuꝫ talis nõ videt: ⁊ huic confert infrigidari ⁊ ingroſſari.

¶ De dilatatione pupille. Cap. XXIX.

Circa rubricam. nota ꝙ ĩ pupilla idest in foramine tunice vuee: eſt duplex nocumentum. vnum eſt dilatatio pupille. aliud eſt conſtrictio. ⁊ dilatatio pupille eſt duplex. quedaꝫ eſt nãlis. alia accidẽtalis. dilatatio nãlis eſt illa que a principio generatiõis ⁊ in multis oculis glaucis ſemper eſt aliqḋ malum: cã eſt: qꝛ in talibꝰ oculis virtus eſt diſperſa: ⁊ ſpiritus dilatantur ꝓpter dilatationẽ pupille: ⁊ virtꝰ diſperſa efficitur debilior ſeipſa vnita: vt dicit Jo. hebẽme ſue ꝑmo ſuorũ vniuerſalium. Dilatatio pupille accidentalis eſt duplex. quedaꝫ cauſatur a cauſa extrĩſeca: ſicut ꝑcuſſione ⁊ caſu ⁊c. alia a cauſa intrinſeca. ⁊ hoc tripliciter. vno modo ratiõe multitudinis humoris albuginei: vt ĩ oclo glauco dilatat̃ cornea ⁊ clarificat̃ tunica vuea rõne multitudinis ſpiritus. alio modo poteſt cãri ab humoribꝰ aquoſis flegmaticis relaxãtibꝰ tunicã vueaꝫ. vt pꝫ in paraliſi. ibi enĩ eſt relaxatio mẽbri ſine apoſtemate. Alio mõ fit ex fumis malis acutis corrugãtibꝰ tunicã vueam in vna parte eius ⁊ nõ in toto: ⁊ ita attrahit illaꝫ partem nõ corrugatam: ita tunica vuea ratione denſitatis in vna parte ipſius: tũc alia pars corrugata trahit ad ſe aliam. Alio modo poteſt cauſari dilatatio accidentalis a cauſa intrinſeca. ⁊ tunc foramẽ appet melius: quia attrahit aliam partem tunice. Hic Raſ. determinat de dilatatione pupille accidẽtali: quia dilatatio pupille naturalis nullo modo eſt curabilis. ¶ Eodem modo conſtrictio pupille eſt duplex. naturalis ⁊ ſemꝑ bona. ⁊ cauſa eſt: quia illis oculoꝝ virtus eſt vnita: ⁊ ſpiritꝰ nõ ſunt diſperſi: ⁊ virtus vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa. Cõſtrictio accidentalis eſt duplex: quedam cauſatur ab inanitione quedam a repletione. conſtrictio ex inanitione fit quando tunica vuea eſt diuerſa in alys partibus eius: ⁊ tunc partes adinuiceꝫ trahunt̃ a circũferẽtia ad centrũ. Sed ꝯſtrictio ex repletione fit ex humore groſſo poſito inter tunicã corneã ⁊ vueã cõprimẽtẽ tunicã vueam ad inferius: ⁊ ideo nõ apparet foramen. Hic raſ. determiat de dilatatione pupille: ⁊ nõ de cõſtrictione quando ſunt accidentales: non quando ſunt ab humore.

Cum pupilla adeo dilatari videtur vt vndiqꝫ pertingat ad albedinem: fueritqꝫ hoc poſt vehementem cephalee dolorem: parua eſt habenda fiducia in eius cura.

¶ Docet remouere dilatationē pupille ostēdēs p̄mo qñ
dilatatio est incurabilis. ⁊ dicit: cū pupilla. i. foramē qđ
est in nigredine oculi adeo dilatari videt̄. vt vndiq̄ at-
tingat ad albuginē. i. tunicā ꝯiunctiuā. ⁊ fuerit hoc pro-
pter vehemētē dolorē cephalee parua habēda est fidu-
cia: q̄si dicat. ꝙ incurabilis est. ¶ Nota. cā est: qñ ex re-
pletione causat̄ a fumis malis faciētibus dolorē: rōne cu-
ius distrahit̄: tunc cornea tunica que corrugat̄ ⁊ exiccat̄.
⁊ pars ei⁹ que corrugata est trahit ad se aliā partē sanā.
sil'r in ꝓposito: q2 tūc foramen illius vuee corrugat̄. ⁊ q2
egritudo causata ex inanitiōe in vno mēbro p̄mo in to-
to corpore ⁊ medicamina humectātia ad illud mēbrum
haberi nō possunt. ideo nō est habēda fiducia eius cure
cephalice doloris capitis accidentalis.

¶ Sed si dilatatio parua fuerit: tūc assidua so-
lutionē ventris ex cochijs pillulis multotiēs.

¶ Ostendit qñ est curabilis ponens curā per medicinas
laxatiuas. ⁊ dicit: si fuerit parua dilatatio: tūc assidua so-
lutionē vētris cū pillulis cochys. ¶ Nota causā. q2 di-
latatio parua ita ꝓuenit ex humoribus relaxātibus tu-
nicam vueam. ⁊ quia pillule cochie euacuant flegma fa-
ciens illam dilatationem ⁊c̄. ⁊ hoc intelligendū est pre-
cedente syrupo digestiuo. ⁊ per illas pillulas intelligit si-
bi similes. s. aureas ⁊c̄.

¶ Et scief de fellibus in oculo est mittendus.

¶ Ponit curā per colliriū. ⁊ dicit: scief de fellibus in ocu-
lo mittat̄. Recepta posita ē supra. causa est: q2 hec passio
ꝓuenit ex humoribus flegmaticis. ⁊ fella habēt virtutē
exiccandi. ⁊ per hoc intelligit sibi similia. vt posita sunt
supra in ca. de debilitate visus ex humore.

¶ Et si pupilla post percussionem dilatari con-
tingat non est inde timendum: quia remoue-
bitur. Fiat itaq̄ emplastrum ex farina fabarum
⁊ camomilla ⁊ euisco cum vino ⁊ aqua.

¶ Ponit curam qñ causat̄ ex percussione. ⁊ dicit. ꝙ si pu-
pilla post percussionē ꝯtingit dilatari: tunc nō est timen-
dum: q2 curabilis est. fiat itaq̄ emplastrū ex farina faba-
rum ⁊ camo. ⁊ misce oīa cū vino ⁊ aqua. ¶ Nota ꝙ di-
ctum rasis h3 verū ꝙ illud emplastrū cōpetit in ꝓcessu:
s3 in p̄ncipio ꝑcussionis d3 poni emplastrū magis reper-
cussiuū. ⁊ pōt esse tale. ℞. farine fabarū: farine ordei. añ.
ʒ. i. olei ros. ʒ. ß. vitellorum ouorum bene agitatorum: misce cū
succo endiuie quart'. ß. ⁊ fiat emplastrū mediocriter li-
quidum. ⁊ emplastrum rasis multum est resolutiuum ⁊
abstersiuum ⁊ mundificatiuum ⁊c̄.

¶ De fistulis q̄ in angulis lachrymalib⁹ fiūt. Ca. XXX.

Circa rubricam. Nota ꝙ fistula
est vlc⁹ sordidū
ꝯcauū exterius amplū: interius cū callosita-
te in fundo. ⁊ ꝑpter hoc differt ab alio vlcere
oculorum: q2 in alijs vlcerib⁹ q̄uis sit sordicies.
nō tñ est callositas in profundo: sed in ampulla sepe que
adheret in fundo ꝓhibet gn̄ōnem carnis ⁊ cōsolidatio-
nem. ⁊ ideo illud foramen pōt curari. ⁊ non possumus fi-
stulam curare per generationē carnis vsq̄quo fistula sit
mortificata: ⁊ pellis sit totaliter remota. ¶ Scđo nota.
fistula pōt esse morbus per se qñ causat̄ ex humorib⁹ flu-
xis male qualitatis ad angulū domesticū lachrymalem
vsus visū rōne lachrymalis viarū. qñ enī humores flu-
xi habēt malā qualitatē corrodūt carnem ipsius lachry-
malis ⁊ generat sordiciē: ⁊ pōt esse fistula: qñ est callosi-
tas in fundo siue morbo p̄cedente. vel pōt esse accidēs:
quādo sequit̄ apostema in angulo lachrymali: qñ aposte-
ma non perfecte mūdificat̄: ⁊ tunc remanent humores
male qualitatis corrodentis ⁊ corrumpentis seu generā-
tis fistulam in lachrymali: quocūq̄ modo sumatur ea-
dem est cura: vt statim apparebit.

Quum angulus lachrymalis resudat
⁊ cum premitur sanies ⁊ virus ab
eo egrediatur fistulam pati intelli-
gitur.

¶ Determinat de fistula in angulis lachrymalibus. pri-
mo ponit signū. scđo curā dicit ꝙ qñ angulus lachryma-
lis resudat. i. de eo exit aliqđ humidū: ⁊ qñ cōprimit̄ sa-
nies ⁊ virus ex eo egredit̄: fistulā pati itellige. causa est.
q2 signū est ꝙ interius est mala sanies corrodēs carnem
lachrymalē. ⁊ hec est causa fistule. ⁊ non apparet extrin-
secus: nisi modicum foramen: ⁊ quando comprimit̄ exit
multa sanies. tunc est signum ꝙ est fistula.

¶ Que cū cauterio curatur. de hoc tamen lo-
qui plus est q̄3 huic nostro libro attineat.

¶ Ponit curā cum ferro excusando se. ⁊ dicit: ꝙ fistula il-
la curatur cum cauterio: ⁊ de tali determinatione perti-
net ad aliū librū. Fistula curat̄ dupliciter. Uno modo
cura vera. Alio modo palliatiua vel blāditiua. cura blā-
ditiua est solū solidare foramen vlceris: vt faciunt cirur-
gici. ⁊ videt̄ ꝙ sit curata: ⁊ tūc remāet ītus sanies ⁊ clau-
ditur per tēpus. aperit̄ iterū ꝓpter saniē intus existētē.
⁊ illud fit per desiccātia ⁊ ꝯstringentia. Sed ad curā ve-
ram requirūtur quattuor. Primo vlceris ampliatio: q2
sicut dictū est in sup̄ficie est strictū ⁊ in ꝓfundo amplū.
⁊ ideo op3 vt amplietur. i. aperiatur totaliter: vt videat̄
pars que sit ītus ⁊ partes superficiei sint ample. ⁊ aliqñ
fit sicut cū radice gentiane: vel cum medulla sambuci
que ponit̄ in foramine: ⁊ tunc ampliat̄. Secūdo requiri-
tur mortificatio fistule. s. ꝙ carnositas que est in fistula
mortificetur totaliter: quia sine remotione illius carno-
sitatis curari nō potest. ⁊ hec mortificatio potest fieri cū
cauterio actuali: vel cū medicina corrosiua. s. ꝙ habeat̄
ferrū candēs: qđ ꝯsumat totā illā carnositatē: vel cū me-
dicina ꝯsumante: ⁊ q̄uis tales sint inueterate: tamē sunt
quattuor appropriate ab auctorib⁹. vna est ista: ⁊ est ex-
perimētatū a me. ℞. arsenici rubei attramēti cātarida-
rum abscisis capitibus ⁊ alis calcis viue. aluminis salis
armo. subtiliter puluerizatorum. añ. ʒ. i. in alia l'ra. ʒ. i. icor-
porentur cū vrina pueri virginis ⁊ desiccentur ad vm-
bram: ⁊ ponatur modicum in fistula quolibet mane ⁊ in
principio debet locus mūdificari. Scđm est ista. ℞. fo-
liorum ruthe agrimonie celidonie. añ. ʒ. i. ⁊. ß. ⁊ conquas-
sentur ⁊ bulliant̄ in lib. ß. aque ardentis vsq̄quo redeat
ad quart'. i. ⁊ coletur ⁊ colatura reseruet̄. ⁊ due vel tres
gutte possunt poni in fistula quolibet mane quousq̄ fi-
at mortificatio. Tertia est ista: ⁊ est experimentum gor-
doni. ℞. zuc. al. ʒ. iij. viridis eris. ʒ. i. aloes. ʒ. ij. puluerizē-
tur subtiliter ⁊ bulliant in aceto in quo sit dissoluta mel-
lis. ʒ. i. vsquequo veniat ad spissitudinem vnguenti: ⁊ ꝙ
tenta ponatur in illo vnguento: ⁊ ponat̄ in fistula. Quar-
ta est radix ellebori al. ⁊ eam adde in predictis: ⁊ est me-
dicina que ponitur in additione Rasis. Mundificare
fistulam ab humoribus male qualitatis prohibentib⁹
consolidationē potest fieri dupliciter. Primo modo fit
cum hydromelle facto ex aqua ruthe ⁊ ex rubro rosato
colato. Secundo tamen vino stiptico calido: ⁊ si non in-
ueniatur stipticum ꝙ bulliatur in ros ⁊ est bonū mun-
dificatiuum. ⁊ si sentiatur ardor ex eradicatione di-
stilletur albumen oui fortiter agitatum in fistula.

Consolidatio ꝛ carnis regnãtio põt fieri cum alys duobus.primũ est. ℞.aloes olibani sarcocolle nutrite in aq̃ feni.subtilr̃ pulue.añ.ʒ.ij.olei roſ.ʒ.ij.in al.ʒ.ij.cere q̃rtl. ſ.fiat vnguentũ.Scõꝫ est pul.potus radicis yreos:multum enim laudat Auic.eum in.4°.cano.ꝛ gordonius ponit aliq̃ñ potũ qui curat dictã fistulã in quocũq̃ꝫ loco sit. ℞.folioꝝ agrimonie folioꝝ oliue siccoꝝ ceterac politrici.añ.M.ij.ꝯquassenť ꝛ bulliãt in q̃ttuoꝛ libris vini al. vsq̃ꝫ quo redeãt ad lib.iij.colenť ꝛ colatura reserueť ꝛ accipiat vnũ gobellũ quolibꝫ mane vel mediũ gobellũ.

¶ Nos tamen iam ei adinuenimus medicamẽ quod si adbibitum fuerit: ipsam per multos mẽses adeo tardare facit: vt eger sanus videatur. Medicamen autẽ illud est. ℞.aloes thuris sarcocolle sanguinis draconis balaustie antimonij aluminis omniuꝫ.añ.partes equales. ziniar quantum est quarta pars vnius.fiant ex eis scief.Cũq̃ꝫ necesse fuerit fistula in tantum prematur: vt quicquid saniei in ea continetur egrediatur.deinde ĩfirmus super latus in quo non est fistula iaceat ꝛ de predicto scief aliq̃d dissoluatur in aqua de qua in angulo lachrymali tres gutte aut quatuoꝛ intimarizenť.vel. ĩmittanť: magno existẽte interstitio inter proiectionem vnius gutte ꝛ alterius: quo facto eger per tres sic iaceat horas. In mane quoq̃ꝫ sequenti die similiter fistula bene prematur ꝛ fiat eadem cura: quod per hebdomadam vnã fieri conuenit: ꝛ etiam tãdiu donec fistule nihil egrediatur cum premitur. Ex hac nãq̃ꝫ cura locus multis mensibus siccus permanebit.

¶ De curis oculorum quantuꝫ huic loco necessarium esse putauimus: iam satis dictũ esse credimus. Alia ꝟo que sunt de curis que per ferrum exercentur dimittamus: q̃ꝛ multis indigent medicaminibus. Sunt aũt quedam ex eis que in locis in q̃bus de decoratione tractabimus ꝛ sanitatis custodia continentur.

¶ Ponit curã ꝑ collíria.ꝛ p̃mo ponit modũ administrandi.scdo excusat se: ꝛ dicit: nos inuenimꝰ medicamẽ qð si fuerit appositũ facit apparere fistulã curatã ꝛ sanã ꝑ multos menses ꝛ est illð. ℞. aloes thuris sarcocolle san.dra. balaustie antimonij aluminis oĩum partes eq̃les.s.añ. ʒ.i.floꝝ eris q̃ꝫtum est quarta pars vnius fiat scief ex eis ꝛ fistula prematur ꝛ sanies tota egrediať. Deinde iaceat infirmus suꝑ latus in quo nõ est fistula ꝛ de p̃dicto scief aliq̃d in aqua dissoluať de qua ĩ angulo lachrymali tres vel quattuoꝛ gutte distillenť ac dꝫ fieri magna moꝛa inter ꝓiectionẽ vnius gutte ꝛ alterius: quo facto eger per tres horas sic iaceat: in sequẽti die iterũ fistula cõprimatur: vt prius ꝛ sic dꝫ fieri per vnam hebdomadã: ꝛ tãdiu donec a fistula egrediať qñ p̃miť sanies. ꝛ tunc excusat se: sicut est dictũ de cura oculoꝝ quãtuꝫ ad p̃sens: q̃ꝛ multa alia posita sunt in locis vbi determinat de curatione.

¶ Nota quare valet.cã est: q̃ꝛ illud collíriũ duas hꝫ ꝓprietates.s.ꝟtutem ꝯsumendi: q̃ꝛ ibi est flos eris: ꝛ alia similiter sunt ꝯsolidantia ꝛ regenerãt carnẽ. sꝫ tñ non est vera cura ex eo: q̃ꝛ locus intrinsecus nõ est mũdificatus verũ est q̃ꝛ illud collíriũ hꝫ ꝟtutẽ ꝯsumendi resoluẽdi ꝛ carnẽ regenerãdi. Equales vt.ʒ.ij.sunt. ¶ Nota emplastrum: de quo dicit Gal. q̃ꝛ in fistula mirabiliter operať. ℞.aceti de vino fortissimo ꝛ clarissimo olei nenufarim. qð inuenire poteris amboꝝ.añ.lib.ij.ꝛ.ſ.litargiri puluerizati ꝛ cribellati.vt alcohol lib.i.coquanť die ĩtegro donec magnum ꝛ relucens fuerit. Deinde ex eo fiant tente ꝛ dimittantur.dicit enim q̃ꝛ hoc emplastrum vehementer sine moꝛdicatione desiccat ꝛ conglutinat plagas recentes dum sunt sanguinolente.

¶ De doloꝛe aurium. Cap. XXXI.

Circa rubricam

Nota q̃ꝛ cã duplex est doloꝛis auriũ: sicut alioꝝ mẽbroꝝ.s. mala cõplõ ꝛ solutio ꝯtinuitatis.mala cõplõ est duplex.q̃daꝫ sine mã: quedã cũ mã: vt ca. vel frigida vt doloꝛ causatꝰ a vẽto frigido vel ca. vt de alijs rebus intrinsecis vel extrinsecis ca. vel frigidis.mala cõplõ cum mã põt esse cũ apostemate vel sine apostemate: sicut in capitulo apparebit.ꝛ põt fieri ex quolibet humoꝛe.s.flegmatico sanguineo colerico ꝛ melãcolico. vñ notandũ est q̃ꝛ doloꝛ causatꝰ ex co.est maioꝛ q̃ꝫ causatus ex sanguine: ꝛ maioꝛ ex sanguine q̃ꝫ ex flegmate; ꝛ maioꝛ ex flegmate q̃ꝫ ex melãcolia. Alter est doloꝛ causatꝰ ex solutione cõtinui ꝛ est duplex.q̃dam est qui causať ex vẽto extẽdente: vt pꝫ in tonitu ꝛ sonitu.alius est qui causať ex malo humoꝛe coꝛrodẽte ꝛ incidẽte solutionẽ ꝯtinui: vt pꝫ in vlcere auriũ.ꝛ rasis in isto caplõ determinat de vlcere auriũ causato ex vẽtositate ꝛ ex mala cõplone cuꝫ apostemate vel sine: q̃ꝛ isti doloꝛes pluries ꝯtingũt. Doloꝛ causatꝰ a mala cõplone sine mã curať eodẽ mõ: sicut a mala cõplexione cũ mã: nisi q̃ꝛ ibi nõ cõpetit euacuatio: vt superius declaraui. Alius est etiã doloꝛ auriũ causatꝰ a solutione ꝯtinui.s.a cã extrinseca. ¶ Nota scdo q̃ꝛ triplex est actio lesa auriũ.s.actio diminuta coꝛrupta ꝛ ablata. Actio diminuta est qñ ꝑcipiť res eodeꝫ mõ quo est diminuta: vt si audiť sonus: tunc nõ bñ ꝑcipiť ꝛ dr̃ semisurdus. ꝛ dr̃ a rasi ĩ medio capl̃i surdastri. Sed actio ablata est qñ nullus sonus ꝑcipiť ꝛ vocatur surditas. Sed actio coꝛrupta est duplex.quedã in qua coꝛrũpiť bona dispositio mẽbri vt si auris: vt qñ coꝛrũpiť bona cõplexio ꝛ de vita vino: ꝛ de tali doloꝛe determiat hic raſ. Alia est coꝛrupta in q̃ apprehẽdiť aliter q̃ꝫ sit: vt si apprehẽdať sonus vbi non est: ꝛ sic determinat in sequenti caplõ de sonitu ꝛ tinnitu auriũ. vnde credũt q̃ꝛ sonus sit: ꝛ nõ est. Alia est actio coꝛrupta in qua coꝛrũpiť debita ꝓpoꝛtio ad obiectuꝫ. vt in sono terribili: vt in tonitruo ꝛ de tali nõ loquiť hic rasis: q̃ꝛ talis actio coꝛrupta facilr̃ remediať: causa cessante.

Si cuꝫ doloꝛe qui fit in aure fuerit inflatio in facie ꝛ pulsatio ex cephalica erit minuendus.

¶ Determinat de passionibus aurium. ꝛ dicit: si cũ doloꝛe quiˢ fit in aure fit inflatio in facie ꝛ pulsatio: sanguis ex cephalica est minuendus. ¶ Nota causam partis: quia ista sunt signa q̃ꝛ talis fit a sanguine vel a co. quia sicut ardoꝛ demonstrat sanguinem vel co. ita pulsatio significat multitudineꝫ sanguinis: quia fit ebullitio sanguinis in venis ꝛ arterijs: ꝛ quando est dominiũ sanguinis cum alijs humoꝛibus competit flobothomia de cephalica: q̃ꝛ immediatius euacuat q̃ꝫ aliqua alia vena. intelligit de parte in qua est doloꝛ.

¶ Et oleum rosatum aut oleum de floꝛibus salicis tepidum cum pauco aceto: est immitten

dum. lac quoqȝ ita calidum: vt ex mammilla egreditur immittendum erit multotiens.

¶ Ponit curā ꝑ iniectiones. ⁊ dicit: ꝙ oleū roſ. ⁊ oleū de ſalicibꝰ. ſ. floribꝰ eiꝰ cū aceto modico auri īmittēduȝ eſt: lac quoqȝ cū egredit̄ de mamilla multotiēs diſtillandū eſt in aure. ¶ Nota ꝑmo ꝙ ad iniectionē que fit in aure ſex ↄditiones reqrunt̄: ⁊ aduerte: qꝛ periculuȝ eſſet al's. ꝑma eſt ꝙ illud qđ īmittit̄ in aure nō ſit ca. nec frigidū: ſed ſit tepidum. nō ſit frigidū: qꝛ auris eſt mēbꝛū neruoſum: qꝛ tūc inducerent̄ nocumēta: qꝛ frigidū eſt inimicū neruis. nec dȝ eſſe ca. qꝛ ca. hȝ reſoluere aerē incluſum ⁊ ↄſumere ī ipſa aure q̄ eſt ſibi ↄueniēs. qꝛ rōne illiꝰ ꝑcipit ſonus. Scđo reqrit̄ ꝙ illud qđ inijcit̄ ſit in parua quantitate. al's timēduȝ eſſet ꝙ ſi aliqd remaneret putrefieret. Tertio ꝙ ſtet modico tēpoꝛe: qꝛ nō dȝ moꝛari vltra ij. hoꝛas. ⁊ ē gloſa Goꝛdonij. ꝑ qđ āt dȝ expelli dicet̄ īferiꝰ. Quarta ↄditio eſt ꝙ anteq̄ȝ medicīa inijciat̄ ꝙ alia expellat̄ ſi ↄtingat: qꝛ timendū eſſet ꝙ ꝑma coꝛrūperet̄. Quinta ↄditio eſt ꝙ q̄ȝdiu aliqd mittit̄ in aurē patiens iaceat ſuper partē ſanā: vt melius vadat ad locū ad quē dȝ ire. Sexta ꝙ anteq̄ȝ inijciat̄ coꝛpus ſit bene mundificatū. ⁊ ideo multū fugio iniectionē. qꝛ qn̄qȝ nō bene expellit̄: qꝛ locus eſt toꝛtuoſus. ⁊ lȝ fiat illud empl'is ⁊ ſuffumigatiōibꝰ qn̄qȝ eſt erroꝛ. ¶ Nota quare iniectiōes ⁊c̄. cauſa eſt: qꝛ illud oleū hȝ remouere malā q̄litateȝ mãe: vt col. ⁊ cū hoc hȝ ſedare doloꝛē. Ponit̄ modicū aceti vt ⱱtus aceti penetret ad loca. ⁊ dȝ poni quarta pars aceti: vt ſupꝛa eſt viſum. aliqui ponunt mediā partem. Quare lac mulieris cōpetit: qꝛ īfrigidat mundificat ⁊ doloꝛem ſedat: per illa intelligit ſimilia. ⁊ ſunt duo que ſedant doloꝛem. ſ. iniectio albu. oui bene agitati: ſimiliter oleum violarum cum modico camphoꝛe.

¶ Venter ꝑterea ex mirabol'. citrinis ⁊ ſcamonea ⁊ aloe vehemēter ſoluatur. quod hoc modo fit. ℞. mirabol'. citri. ʒ. xx. ⁊ puluerizate in duabus lib. aque coquant̄ donec ad duas tertias vnius lib. redeant. ⁊ colentur. poſt hoc ſumantur aloes. ʒ. i. ſcamonee ſexta pars. ʒ. vnius. aggregentur cum rob de citonijs ⁊ fiāt ex eis pillule que per duas hoꝛas ante decoctionem ſumantur: deinde bibatur decoctio.

¶ Ponit curā per medicinā laxatiuā. ⁊ dicit: ꝙ vēter dȝ laxari cuȝ mirabolanis citrinis ⁊ ſcamonea ⁊ aloe diſſolutis. ⁊ dȝ ꝑmo mō fieri: vt mirabolani puluerizent̄. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. xx. ⁊ in duabus lib. aque decoquant̄ donec ad duas tertias vniꝰ lib. redeāt ⁊ colentur. poſt hoc ſumant̄ aloes. ʒ. i. ſcamonee ſexta pars. ʒ. vnius. aggregent̄ cum rob de citonijs ⁊ fiāt ex eis pillule: ⁊ per duas hoꝛas ante decoctionē ſumant̄. deinde bibat̄ decoctio. rob. i. ſuccus inſpiſſatꝰ per decoctioneȝ. ¶ Circa qđ nota ꝙ in doloꝛe auris ꝓueniētis a mā̄ ca. qn̄ eſt intēſus doloꝛ: nō cōpetit aliqđ digeſtiuuȝ: qꝛ mā̄ eſt furioſa rōne accidētiū: ⁊ rōne doloꝛis. ⁊ iō ſtatiȝ dȝ dari medicina laxatiua foꝛtis: ī medicīa raſ. vl' medicīa poſita ſupꝛa ī ca. de cura doloꝛis capitis ꝓueniētis a mā̄ ca. qꝛ raſ nō ponit directiua nec coꝛrectiua. redeat. ſ. decoctio ad. ℥. viij.

¶ Qꝛ ſi doloꝛ nō quieuerit parum opij in oleo roſa. reſoluti in aurem mittatur.

¶ Ponit curā doloꝛis auris qn̄ eſt in vltimata malitia. ⁊ dicit: ꝙ ſi doloꝛ nō quieuerit paꝝ opij in oleo roſ. diſſoluti in aure mittat̄. ¶ Nota q̄re valet illud. cā eſt: qꝛ nō valet ad remittendū vel remouēduȝ malā qualitatē faciētē doloꝛē: īmo remouet ſenſuȝ mēbꝛi ſtupefaciēdo: iō valet duobꝰ modis: vt dictū eſt ſupꝛa: verū eſt ꝙ ꝑiculoſuȝ eſt. ⁊ iō nō dȝ adminiſtrari: niſi in caſu deſperato.

¶ Et ſi pulſatio redierit ⁊ tribus diebus perſeuerauerit oleum ſiſaminum in quo anatis aut galline adeps fuerit reſolutus in aurē ſepe mittatur. ibi nāqȝ eſt puſtula q̄ maturatiōe īdiget.

¶ Ponit curā doloꝛis auris ꝓueniētis ab a̅pate ca. ⁊ dic̄: ſi pulſatio redierit ⁊ tribꝰ diebus pulſauerit ſiue durauerit oleū ſiſaminū in quo anatis vel galline adeps fuerit diſſolutꝰ in aure ſepe mittat̄. ibi nāqȝ eſt puſtula que maturatione indiget. ¶ Nota ꝙ maturatiuū apoſtematis auriū differt a maturatiuo alioꝝ membꝛoꝝ in duobus. Pꝛimo in reꝑcuſſione ſiue reꝑcuſſiuis: qꝛ in apoſtemate alioꝝ mēbꝛoꝝ cōpetunt in ꝑnꝰ reꝑcuſſiua: ſed in apoſtemate auriū nullo mō: qꝛ illa mā̄ rediret ad cerebꝛuȝ ⁊ incoꝛpoꝛaret moꝛtē: ſil'r nec ponit̄ emunctoꝛiū retro aures: īmo emplaſtra attractiua ab extra. Scđo qꝛ maturatiua alioꝝ mēbꝛoꝝ debēt eſſe ca. ⁊ hu. vt dicit Auer. v. colliget. c. de maturatiuis apoſtematū. in a̅pate autē auris: īmo ꝑtinet aliqđ ſiccū. ideo dȝ poni aliqd ad ↄſeruationē ipſius cōplexiōis: vt dicit. G. 5°. de īgenio ſanitatis vbi īpꝛobat vnū medicū qui fuit vocatꝰ ad regē ⁊ ponebat ca. ⁊ hu. in a̅pate auris. ⁊ increpabat eū: qꝛ non ponebat ſicca. ¶ Scđo nota ꝙ cā partis eſt: qꝛ pulſatio fit ex aggregatiōe ſaniei: qꝛ fit ebullitio in mā̄. ⁊ qꝛ illa cū oleo roſa. ſunt maturatiua. iō cōpetit talis iniectio ī a̅pate aurium. ⁊ per illud ītelligit ſil'ia: ⁊ illud fit ſiue ab ītus ſiue ab extra applicet̄. ℞. farine ſubtilis frumēti q̄rt]. ß. mucillaginis fenugreci lini. an̄. ℥. ß. pinguedinis anguille dū aſſat̄. ʒ. ij. litargiri ceruſe olibani puluerizatoꝝ. an̄. ʒ. v. ß olei ſiſamini. ʒ. ij. miſceant̄ oīa ⁊ fiat emplaſtruȝ mediocriter liqdū: ⁊ ſi a̅pa ſit de mā̄ frigida ponit̄ plus de mucillaginibus: ⁊ loco pinguedinis anguille ponit̄ axūgia anatis vel vulturis. flegmon. i. apoſtema calidum.

¶ Cum autem doloꝛ quieuerit: putredo iam tunc collecta erit. ideoqȝ pus ſubito ex inſperato de aure egreditur.

¶ Ponit ſignū aliđ qn̄ ſanies ē collecta. ⁊ dicit: cuȝ doloꝛ quieuerit putredo iā erit. iōqȝ pus ſubito ex īſperato de aure egrediet̄. cauſa partis eſt: qꝛ ſanie gnā̄ta remota eſt ineq̄litas mãe q̄ erat cā doloꝛis. ⁊ iō gnā̄ta ſanie ceſſabit doloꝛ. iuxta illū affoꝛiſmū. circa gnōnē ſaniei.

¶ Cū autē doloꝛ in aure fit poſt faſtidioſaȝ ſatietatē. aut poſt vētos frigidos: oleū in quo rutha aut cepe cocte fuerint in aure diſtillet̄.

¶ Ponit curā doloꝛis ꝓuenientis a mā̄ frigida: ꝑmo per iniectiones: ⁊ dicit: cū aūt doloꝛ in aure fuerit poſt faſtidioſam ſatietatē: aut poſt vētos frigidos: oleū in quo rutha aut cepe cocte fuerint in aure diſtilletur. ¶ Nota ꝙ olla impleat̄ oleo ruthe ⁊ ponit̄ ſupꝛa cineres calidos ⁊ aliqn̄ mittat̄ in aure. ¶ Nota quare illud oleū valet. cā eſt: qꝛ eſt multū ca. ⁊ reſolutiuū ⁊ ↄſumptiuū ⁊ mūdificatiuuȝ. ruthe ⁊ integre coꝛpoꝛe pꝛius purgato ⁊ euacuato cū medicinis dictis ſupꝛa in ca. doloꝛis capitis. ⁊ per illa raſ ītelligit ſil'ia. ⁊ iter alia ſunt tria mihi exꝑta. Pꝛimū eſt ſuccus ligni fraxini qn̄ ponit̄ ſupꝛa igneȝ diſſoluit̄ liquoꝛ. ⁊ ille repꝛimat̄ in aliquo vaſe. ⁊ ponuntur due vel tres gutte in aure in doloꝛe ca. a materia frigida. Secundum eſt ⁊ eſt experimentum Auicen. ſuccus ruthe cum modico mellis ⁊ caſtoꝛei. Tertium eſt experimentum Joā. hebēme. oleuȝ colloquin. ſ. qđ oleū bene bulliat cū

colloquin. ⁊ illud oleum distilletur ⁊ est mirabile.
¶ Et si hoc nõ suffecerit oleum in quo turbith
coctum fuerit distilletur.
¶ Ponit curã ad remediuз. ⁊ dicit: ꝙ si hec nõ sufficiant
oleũ in quo turbith coctuз fuerit distilletᷓ. cã est: qꝛ tur/
bith nõ solũ valet contra mãm flegmaticã cõsumendo:
imo etiã euacuãdo. ⁊ ideo magis valet ꝙ̃ primuз: qꝛ pri/
mum habet virtutem resoluendi ⁊ consumendi tm̃.
¶ Aut oleũ de lilio sumatᷓ ⁊ cuiqз. ℥. i. ex ea mi
sceatur euforbij recẽtis. ʒ. i. ß. castorei. ʒ. i.
¶ Ponit aliud remediũ. ⁊ dicit: yreos vel de lilio sumatᷓ
⁊ cuiqз ex eis: misceatᷓ ẽ euforby rectis. ʒ. i. cã est: qꝛ habз
virtutes ꝯsumendi confortandi ⁊ resoluendi: qꝛ sunt ca
lida in quarto ycumen. i. de yreos vel de lilio eo. s. oleo.
¶ Sed si hoc non suffecerit venter ex pillulis
cochijs soluatᷓ. patiẽs quoqз balneũ igrediatᷓ
ĩ quo sudet. vinũ quoqз vetꝰ ⁊ forte ei tribuatᷓ.
¶ Ponit curã per medicinas balnei ⁊ potuз vini. ⁊ dicit:
ꝙ si nõ sufficiãt vẽter ex pillulis soluatᷓ cochys: infirmꝰ
balneũ ingrediatᷓ vsqзquo sudet. vinũ quoqз vetꝰ ⁊ for/
te ei tribuatᷓ. cã est: qꝛ postꝙ̃ nõ sufficiũt illa: videtᷓ ꝙ nõ
solum peccat ꝯiuncta: ĩmo añs mã in cerebro: rõne cuiꝰ
fluit ad aures. ideo bonũ est ꝙ euacuetᷓ mã añs in cere/
bro ꝑcedente syrupo digestiuo dicto supra. Sed que est
cã q̃re post euãtiõeз dз admĩstrari bal. cã est: qꝛ resoluit
residuũ mãe. q̃re potatio vini: qꝛ hз ꝯfortare: ⁊ dз admi
nistrari in ꝑua q̃ᷓtitate: vt nõ generet multos vapores.
¶ Si aũt cũ dolore auris sonitꝰ ⁊ tinnitꝰ fuerit
atqз ventositas: panicũ siue miliũ in sartagine
torrefactũ calidũ multotiẽs superponatᷓ.
¶ Ponit curã ꝑ epithimata. ⁊ dicit: si autẽ cũ dolore au/
rium fuerit sonitꝰ vel tinnitꝰ atqз vẽtositas panicũ siue
miliũ in sartagine ca. multotiẽs suꝑponatᷓ. cã est: qꝛ ista
habẽt resoluere illã vẽtositatẽ: ⁊ miliũ hз resoluere sine
attractione. ⁊ per illud ĩtelligit siliã: sicut experimentuз
Gordony. Sed sacculus de betonica sicca: vel sacculus
de aniso vel cimĩo. ⁊ sic hз ꝯsumere ⁊ carminare vẽtosi/
tatẽ: vt faciũt vetule. verũ est ꝙ est dubiũ nisi corpus sit
bene mũdificatum. ⁊ iõ cũ in plus attrahit a cerebro ad
nares ꝙ̃ dissoluit: nisi corpus sit mũdificatũ: valet etiaз
miliũ torrefactũ: vt humiditas que ibi est ꝯsumatᷓ: vt tu
scias parare cepã in cineribus: in cuius appositiõe oleuз
sit appropriatũ. s. costinũ sisaminũ canabinũ: talis vbi ce
pa ponitᷓ ĩ pãno factis mirabilr̃ valз ad remouẽdũ dolo
rẽ auriũ: ꝑcipuẽ dũ fuerit a mã frigida vel vẽtositate.
¶ Auris quoqз super vaporem aque in qua
sint cocta mentastrum ⁊ sticados arabicus ⁊
sansucus teneatur.
¶ Ponit curã per suffumigationẽ. ⁊ dicit: auris quoqз su
per vapores aque in aqua sit coctũ mẽtastrum ⁊ sticad.
arab. ⁊ sansucus teneatur. causa est: qꝛ ista suffumigatio
multum valet resoluere ventositatem.
¶ De castoreo ꝓterea ⁊ euforbio in oleo sam/
bucino dissolutis: quoꝝ vnũqdqз q̃ttuor gra.
ordei ponderis sit in aurem mittatur.
¶ Ponit curam per iniectionẽ. castorium quoqз ⁊ eufor/
bium in oleo sambucino dissoluto: quoꝝ vnumquodqз
quattuor grana ordei ponderẽt fiat immissio: causa est.
quia ista duo multuз resoluunt ventositates: ⁊ alia etiã
predicta que in ꝑdicto casu cõpetũt: vt oleũ scorpionũ.
¶ De sanie in vlcere auriũ. Cap. XXXII.

C Irca rubricam. Nota ꝙ triplex
est sanies auriũ.
Prima est morbi ꝑdicti vt apatis: ex cuiꝰ ru/
ptura sanies remanet in aure: ⁊ ꝑ ꝯñs vlcus.
Scđa est suꝑfluitas descẽdens a cerebro ad
ipsam aurẽ que nunꝙ̃ a calore nãli digeritᷓ ⁊ ꝯuertitᷓ in
saniẽ. Tertia cã est debilitas v̄tutis in mutatiõe digere/
re nõ potẽtis: nec ꝯuertere nutrimentũ in sui nãm. ⁊ tũc
remanet ibi aliqđ suꝑfluũ ⁊ ꝯuertitᷓ in saniem.
C Um pus ab aure egreditᷓ hydromel
tepidum multotiens in vna die in au
re est distillandum. Deinde hoc me/
dicamen optime faciẽs ad hoc est im
mittendum. qđ. ℞. sarcocolle aloes ⁊ sangui
nis draconis thuris squame ferri ziniar oĩa in
aceto dissoluantur ⁊ in aurem mittantur aut
licinium melle illinitũ in ꝑdictis intingatᷓ. ⁊ sic
ĩmittatur. patiens itaqз ex hoc medicamine ⁊
hydromelle medicetur donec sanus sit.
¶ Hoc est aliud in casu in quo ponitᷓ cura vlceris ⁊ saniei
auris. ⁊ ꝑmo ꝑ mũdificatiuũ. ⁊ dicit. cũ pus ab aure egre
ditur hydromel tepidũ multotiẽs vno die in aure distil
landũ est hydromel. s. pauce cõmixtiõis. ¶ Nota ꝙ au
ris põt mũdificari a sanie duplr̃. Uno mõ per ea que ap/
plicantᷓ ab extra. Alio mõ cũ illis que ab ĩtra. ab extra cũ
emplastro attractiuo forti: cuiꝰ recepta põt esse talis. ℞.
galbani. ℥. y. armoniaci terebẽtine cere. añ. ʒ. ß. serapini
ʒ. y. succi cepe. ʒ. i. ⁊. ß. myrrhe castorei. añ. ʒ. i. puluerizan
da puluerizẽtᷓ. misce oĩa ad modũ oxi crocei malaxãdo
cũ oleo laurio. Alio mõ cũ illis q̃ applicantᷓ ab ĩtra. vnũ
est mel qđ ponit rasis cũ pãnis mũdis. sз meliꝰ est empla
strũ. scđз est vinũ ca. ⁊ fit freqũter cũ vino calido. Sed
tertiũ est hydromel. qñ mã est multũ frigida. q̃rtum est
succus folioꝝ oliue cũ melle ⁊ est exꝑimentũ Auic. ⁊ di/
cit: ꝙ est vltimũ in sanie auris. Quintũ est vinum deco/
ctionis betonice. vltimũ de aq̃ pisciũ salitoꝝ vel oliuaꝝ
salitarũ. Deinde tñ ponit curã per ꝯsolidãtia. ⁊ dicit. de/
inde hoc medicamẽ optime faciẽs ad hoc est auri ĩmit/
tendũ. ℞. sarcocolle aloes. san. dra. thuris squame ferri
⁊ ziniar ex eo in aceto dissoluatᷓ ⁊ in aure ĩmittatᷓ ⁊ lichi/
niũ melle illinitũ in ꝑdictis intingatᷓ ⁊ ĩmittatᷓ. pa. itaqз
ex hoc medicamine hydromellis medicetᷓ donec sanus
fuerit. ¶ Nota ꝑmo causam partis: qꝛ hec medicina est
partim ꝯsumptiua mãe: qꝛ aliqd remãsit. silr̃ est partiuз
vnitiua ⁊ ꝯsolidatiua ꝑꝑ san. dra. olibanũ squamã ferri.
itaqз ĩcorporentᷓ cũ modico mellis recẽtis ⁊ tenta ponitᷓ
ibi ⁊ ponitᷓ ĩtra. ¶ Scđo nota ꝙ sanies ⁊ vlcus qñqз ꝓ/
uenit a mã ca. qñqз a mã frigida. si a ca. cõpetit tale cõso
lidatiuũ ⁊ ꝯsumptiuũ saniei. ℞. squame ferri frixe in sar
tagine extincte qnqes in aceto: ⁊ acetũ ĩnouãdũ. ʒ. y. olei
roß. q̃rtl. ß. cere quartl. ß. fiat vnguentũ ⁊ tẽta in eo infu/
sa in aure ĩmittatᷓ ⁊ bulliat in oleo roß. ⁊ modico aceti: ⁊
de colatura inyciantᷓ in aurẽ due vel tres gutte. ⁊ si ꝓue/
nit a mã frigida tale ꝯsolidatiuũ ꝯpetit. ℞. myrrhe. ʒ. y.
castorei aloes. añ. ʒ. ß. olei laurini quartl. ß. aceti. ℥. ß. cere
quartl. ß. fiat vnguentum. Si autẽ sit fistula facta in au
re inyciatur fel taurinum cum vrina pueri virginis vel
vino decoctionis olibani. in alys ellebori albi multũ ibi
valet in passionibus auriũ vel ea que dicta sunt in fistu/
la vel illud experimentũ Auic. ℞. vini rufi. ʒ. y. mellis.
ʒ. ß. pul. ellebori albi. ʒ. i. ⁊. ß. misceantᷓ ⁊ tẽta in ꝑdictis in
fusa in aure mittatur ⁊ semper equaliter. s. ʒ. i.

¶ De tinnitu ⁊ sonitu auriũ. Cap. XXXIII.

Irca rubricam. Nota ꝙ instr̃z auditus est du/
plex. quoddã est mãdãs: vt neruus descẽdẽs
a cerebro ad aures que destruit spũm aĩalez.
aliud est recipiẽs vt auris: cũ aere sibi ↄnatu/
rali exñte in ea. ¶ Scd̃o nota ꝙ duplex est cã sonit⁹ au/
ris. quedã est extrinseca: vt vẽtus mouẽs aerẽ cõnãlem
aurẽ ingrediẽs: ex cuius motu causat̃ sonus. alia est cau/
sa intrinseca: ⁊ est duplex. vna est acuitas sensus que cau
satur ex acuitate ⁊ claritate spirituum ⁊ magis viget pre
cipue in ieiuno. Alia causa est ventositas que causatur a
materia existente in cerebro qui frangit aerem conna/
turalem auris ⁊ ex eius fractione causatur sonus. ⁊ hoc
est vtplurimum.

Ec fortasse quandoq̃z contingit ex
subtilitate sensus auditus ⁊ eius cla/
ritate: cuius signum est ꝙ in tempo/
re famis augetur ⁊ in hora satietatis
⁊ ebrietatis minuitur que propria nõ indiget
cura: nisi superfluitatem obtineat.

¶ In isto caplõ determinat de sonitu auriũ. ⁊ dicit fortas
se: qñq̃z ↄtingit ex subtilitate ⁊ claritate ipsius sensus au
ditus: cui⁹ signũ est ꝙ in tp̃e famis auget̃: in hora ebrie/
tatis ⁊ saturitatis diminuit̃ que ꝓprie nõ ĩdiget cura: ni
si vt a sup̃fluitate abstineat. causa est: q̃ꝛ qñq̃z sensus est
nimis acutus. ⁊ fit qñq̃z fractio: siue motus ꝑcipit̃ ⁊ me/
lius in ieiuno: q̃ꝛ tunc non impeditur a vaporibus: ⁊ tũc
indiget cura: quia tunc non causatur ex egritudine: sed
ex fortitudine virtutis.

¶ Tunc enim de opio dissoluto in oleo imittẽ
dum est quãtuz duo grana ordei ponderant.

¶ Ponit curã qñ ꝓuenit a subtilitate sensus. ⁊ dicit. eniz
tũc de opio dissoluto in oleo mittẽdũ est quãtũ duo gra/
na ordei põderarẽt. causa alioꝝ est: q̃ꝛ illõ opiuz ĩgrossat
spũs ⁊ remouet sensuz stupefaciẽdo. sed est periculosuz:
s̃z accipiant̃ grana pini ⁊ castorei: vt dicit Auicẽ. ⁊ infun
dantur cum aceto ⁊ ponãtur in aure.

¶ Si autẽ hec cum grauedine capitis ⁊ audit⁹
debilitate affuerint oleum de semine raphani
⁊ oleum de amigdalis amaris: ⁊ oleũ roſ. in
quo castoreũ fuerit resolutũ sunt ĩmittẽda.

¶ Ponit curã qñ ꝓuenit ex vẽtositate. ⁊ dicit: si aũt cuz
grauedine capitis vel audit⁹ affuerit oleũ de se. raphani.
⁊ oleũ ð amigdalis amaris. oleũ roſ. in quo castoreũ fue
rit resolutũ sunt ĩmittẽda. ¶ Nota quare valz. cã est: q̃ꝛ
illa olea ↄsumũt vẽtositates sicut oleum de raphano in
aqua ei⁹ dissolutuz mirabil̃r valet. ⁊ oleum scorpionis ⁊
oleũ costinũ vel oleũ de castoreo ⁊ oĩa olea dicta in capi
tulo de dolore auriũ causat̃ ex mã frigida.

¶ Auris quoq̃z superponẽda est vapori aque
in qua sansucus sticados arabicum absinthiũ
mentastrum origanum cocta sint.

¶ Ponit curã ꝑ suffumigatiões. ⁊ dicit: auris q̊z supra va
porẽ aq̃ in q̃ sint cocta samsuc⁹ sticados arab. absinthiũ
mẽtastrũ origanũ ponẽda sunt. cã est: q̃ꝛ illa ↄsumũt vẽ/
tositates: ⁊ valz suffumigatio bethonice: qñ gordonius
h̃z cordialẽ ⁊ ex folys lauri. ⁊ gordoni⁹ dicit ꝙ bethoni/
ca est calida in tertio gradu. ⁊ valz in tĩnitu iuxta modũ
sue exhibitiõis. s̃z si folia comedant̃ de mane vel ꝙ bul
liat̃ in vino: ⁊ ꝙ recipiat̃ fum⁹ vel ꝙ succ⁹ ei⁹ colat⁹ tepi
dus auribus inyciat̃. Si autẽ tinnit⁹ fuerit propter sto/
machum ꝙ bethonice addat̃ absinthium.

¶ Et vẽter multotiẽs ex pillulis cochijs est sol
uẽdus. Et cibaria minuẽda ⁊ vinũ dimittẽdũ.

¶ Ponit laxatiua ⁊ nutriẽtia. ex pill'is cochys multotiẽs
vẽter ẽ soluẽd⁹: ⁊ cibaria sũt diminuẽda ⁊ vinũ est dimit
tẽdũ. ¶ Nõ q̃re valz. cã ẽ: q̃ꝛ pill'e cochie euãant mãz ex
q̃ cãtur vẽtositas flatica. ⁊ nõ oz dare multũ vinũ: q̃ꝛ est
vaporosuz ⁊ egro dissolueret mãz. Deide ponit curã per
lichinuz. i. tentã. sententia est clara: ⁊ patet in textu. cau/
sa est: q̃ꝛ valet a primis q̃litatibus: ⁊ a tota specie ⁊ plus ẽ
appropriatum auri q̃z alteri membro ⁊c̃.

¶ De grauedine auditus. Cap. XXXIIII.

Irca rubricã. Nõ ꝙ z^x ẽ surditas. q̃dã est
nãlis ⁊ est z^x. q̃dã cãtur ex lesiõe or/
gani. i. mala cõplone auriũ vel solõne ↄtinui
⁊ ẽ ĩcurabilis. Alia cãt̃ ab opil'one cãta ex sup
fluitatib⁹ q̃ veniũt a p̃n° gnõnis ad aurẽ ⁊ ta/
lis est curabil'. Alia ẽ accñtalis ⁊ illa est z^x. q̃dã recẽs añ
duos ãnos ⁊ est curabilis. alia ẽ antiq̃ post duos ãnos: ⁊
est ĩcurabilis. ¶ Nota duo. p̊ ꝙ hic sumit̃ grauitas au/
dit⁹ gnãliter ad actionẽ diminutã ⁊ ablatã: q̃ꝛ in vtraq̃z
sunt eedẽ cause tamen sunt fortiores in ablata.

Uum in auditu cõtingit grauitas cõ
siderãdum est an sit ibi sordicies que
vocatur cera que fit in aure que si in/
ueterauerit mundet̃: aut cuz medici/
nis fm ꝙ p̃diximus: aut cum cura manus.

¶ Hoc est caplm in q̃ determiat de grauedĩe audit⁹. ⁊ di
cit p̊ curã qñ venit ex sordicie auriũ: ⁊ dic̃. cũ ĩ auditu ↄti
git grauitas ↄsiderãdũ est an sit ibi sordicies q̃ vocat̃ ce
ra q̃ fit in aure q̃ si ibi ĩueterauerit mũdet̃: aut cũ medi/
cinis q̃s dixim⁹ aut cũ cura manus. ¶ Circa qd̃ nota. vl̃
sordicies est in ꝑua q̃ntitate vel in multa. si in ꝑua ⁊ si in
sup̃ficie auris: tũc põt remoueri cũ manu vel alio instr̃o.
si sit multa ⁊ intrinsec⁹ dz remoueri cũ medicina soluti/
ua colere ⁊ cuz medicina applicata ab extra. i. medicina
mũdificatiua. vt idromel: vt intelligit rasis.

¶ Si autem sordicies non affuerit. ⁊ euene/
rit hoc post satietatem fastidiosam que eã pre
cessit. aut egritudinem acutam auris ponẽda
est super vaporez aque in qua ea que predixi/
mus cocta fuerint: traiectorio iter posito quo
usq̃z vapor ascendat.

¶ Ponit curã qñ dolor ꝓuenit ex alys causis. ⁊ p̊ ex re/
pletione. ⁊ dic̃: si aũt sordicies nõ affuerit ⁊ venit post sa/
turitatẽ fastidiosam que cã p̃cessit añ acutã egritudinẽ
auris ponẽda est supra vapores aque ĩ qua ea que dicta
sunt cocta sint traiectorio ĩposito: quousq̃z vapor ascen/
dat. causa est: q̃ꝛ tũc ꝓuenit a vẽtositate causata a mate/
ria frigida. qd̃ patet: q̃ꝛ prouenit a repletione antiqua: ⁊
quia ille herbe ↄsumunt illã mãm frigidam: ideo valet
sacculus cõmixtus ex milio torrefacto.

¶ Et hoc modo fieri ↄuenit. Res aũt iste in cu
cuma habẽte os acutũ coquant̃: deinde traie/
ctoriũ ori cucume supponat̃. ⁊ ne vapor egre
di possit pãnis inuoluat̃ ⁊ auris super os tra/
iectorij ponatur. Istud preterea scief in aurez
mittat̃. Quod. ℞. colloquintide. ℥. i. baurach
tertiã. ℥. vnius. castorei aristol. ro. succi absin/

thÿ omnium.añ.ʒ.℞.costi quartā.ʒ.vnius.euforbÿ sextam.ʒ.vnius.fellis vaccini quantum sufficit ad predicta ꝯficienda: fiant ex eis scief. Cūqꝫ necesse fuerit sumatur vnum in oleo de amigdalis amaris resolutum ⁊ imittatur auri. hoc enim valde vtile existit dolori flegmatico ⁊ vētositati ⁊ sonitui ⁊ tinitui qui ex grosso fuerit: ⁊ surditati q̄ est ex grossis humorib⁹

ℭ Ponit modū faciēdi suffumigationē. ⁊ dicit: ꝙ hoc mō ꝯuenit fieri res cum cucuma habēte os acutū coquatur. deinde traiectoriū ori cucume superponat: vt ne ille vapor egredi possit pānis obuoluat ⁊ auris supra os traiectory ponat. ℭ Nota ꝙ hic ponit modū faciendi suffumigatoriū: vñ suffumigatoriuꝫ dꝫ sic fieri: ille herbe ⁊ similia debēt bulliri in aliquo liquore ⁊ olla stricti orificy ⁊ supra ollā ponat illud instrumentū cū q̊ ponit vinū in amphora vel ꝯsimile: sicut scutella ꝑforata. ⁊ caput cāne dꝫ intrare in aurē ⁊ dꝫ bene cooperiri os olle cū illo istro ne possit fumus exire nisi per istā cānam ad aurē. Aliud tale scief in aureꝫ mittat. ℞. colloquintide.ʒ.i. baurach tertiā partē.ʒ.vni⁹.aristol.ro.succi absinthy oīuꝫ añ.ʒ.℞. costi quartā partē.ʒ.vnius.euforby sextā partē.ʒ. vnius fellis vaccini q̄tū sufficit ad ꝓdicta ꝯficienda fiat ex eis scief cum quo si necessariū fuerit vnū in oleo amig. amararum resolutū auri imittat. hoc enī valde vtile existit dolori flegmatico ⁊ vētositate ⁊ sonitui ⁊ tonitrui qui ex grosso vento fiunt ⁊ surditati ex grossis humoribus.

ℭ Ponit etiā curam per iniectiones colliry qñ prouenit ex grossa mā ⁊ loco illius potest fieri hoc. pone oleū laurinum in quo est bullituꝫ spoliuꝫ serpentis. Scdo valet oleū iuniperi ⁊ oleum balsami ⁊ oleum amig. amararū. ⁊ dicit rasis ꝙ illud est valde bonum.

ℭ Si autem auditus debilitas post ieiunium vigiliasqꝫ contingit fueritqꝫ facies extenuata ⁊ oculi concaui eger balneum sepe ingrediatur. Et largiori cibo ac potu vtat. Et in somno fiat profundior. Super caput quoqꝫ aquā tepidam cum oleo fundat donec sanetur. Qꝛ si post frenesim ꝯtingat ex medicinis primis. al's. predictis curetur.

ℭ Ponit curā qñ causat ex adustione. ⁊ dicit: si aūt debilitas audit⁹ ꝯtingat post ieiuniū ⁊ vigilias ⁊ fuerit facies extenuata oculi cōcaui eger bal. ingrediat ⁊ largiori potu ⁊ cibo vtatur. somnus profundior fiat. supra caput q̊ꝫ aqua tepida fundat donec sanet cū oleo. ℭ Nota nutrientia valēt vt restaurēt sanguinē ⁊ spūs: ⁊ valet somnus ⁊ bal. qꝛ humectāt. ⁊ oīa que in ethica valēt remittit nos ad curā ei⁹ qñ venit post frenesim. dic ꝙ si p⁹ frenesiꝫ ꝯtigat ex medicis curat ꝓmis. al's. ꝓdcis. ℭ Nō ꝙ pōt venire post frenesim triplici de causa. Una est propter delegationē materie ad aures. ⁊ sic debet curari cū medicinis dictis in prima parte cap̄. Alio mō ex debilitate vtutis: rōne cuius causat vētositas. ⁊ sic dꝫ curari cū resoluētibus vētositatē. Tertio mō rōne inanitionis: ⁊ tunc dꝫ curari cum alys que statim dicta sunt.

ℭ De vermibus aurium. Cap̄. XXXV.

Circa rubricam. Nota ꝙ vermes possunt i esse auribus dupliciter. Uno modo: quia intrauerūt. Alio mō qꝛ gnāti sunt a mā putrefacta que a calore naturali ꝯuertitur in vermē.

Cum in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor: deinde ceciderint vermes ab aure imittat auri succus mētastri: aut de folijs persicoꝝ aut oleū de nucleis ipsoruꝫ. aut aloes in aqua dissoluatur ⁊ imittatur. hec enim vermes auris ⁊ parua animalia ingredientia ipsam aut que in vlceribus nascuntur interficiunt.

ℭ Ponit curā vermiū ⁊ alioꝝ aīalium. ⁊ dicit: ꝙ cū in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor. Deinde ceciderint vermes ab aure imittat auri succus mētastri aut de folys persicoꝝ aut de oleo nucleorū: aut aloes in aqua dissoluat ⁊ imittant. ex his. n. vermes auriū ⁊ parua aīalia ingrediētia ipsaꝫ qñ erūt in aure ⁊ que vlterius nascunt interficiunt. ℭ Nota ꝙ iter cetera mālia que magis interficiūt vermes sunt succus mētastri vel folioꝝ ꝑsicoꝝ vbicūqꝫ sint vermes. ⁊ iō valēt dicta in. c. qui vermes cecidunt: vel etiā valꝫ succus lupinoꝝ amaroꝝ ⁊ succus cētauree ⁊ succus absinthy ⁊ oīa sīlia. fella ellebor⁹ al. valet etiā vas in quo fit lac applicet ad aureꝫ ⁊ eger succubat supra illā aurē: qꝛ ibi ibūt ad dulcedinē. vel sic. ℞. vini.ʒ.ij.mellis.ʒ.iij.olei rof.ʒ.iiij.misce cū albumine ouorum duoꝝ ⁊ lana infundat in ꝓdictis ⁊ ex eo emplētur auris. eger cubet supra illā aurem lana extrahatur subito: vt descendat ratione mellis: vel sit spongia infusa in melle ⁊ ponatur in aure ⁊ subito extrahat ⁊c̄.

ℭ De his q̄ cadūt in aure. Ca. XXXVI.

Circa rubricam. nota ꝙ que cadūt i aure sūt duplicia. quedam in solida substātia. alia in liqda vt aqua vel mel vel alius liquor.

Cum aliquid in aurem figitur oleum tepidum est imittendū ⁊ patiens balneum ingrediatur ibi moram faciens donec corpus eius mollificetur.

ℭ Ponit curā nocumēti ꝓuenientis ex ingrediētib⁹ substātiā auris. Primo docet remouere. ⁊ dicit ꝙ cuꝫ a liqd figit i aurē oleū tepidū imittēdū est. ⁊ patiēs bal. ingrediatur ⁊ ibi moraꝫ faciat donec corpus eius mollificet.

ℭ Nota causam: qꝛ mollificat: ideo est melius.

ℭ Deinde naribus insuffletur condisi. ⁊ teneatur anhelitus vt sternutatio sequatur. forsitan enim sic egreditur.

ℭ Ponit curā per iniectionē in aure. ⁊ fit cū ꝯdiso euforꝫ ⁊ dicit. deinde narib⁹ isufflet ⁊ teneat anhelit⁹: vt sternutatio sequat. forsan sic egrediet. ℭ Nota causaꝫ partis: qꝛ tunc vtus mouetur ad expellendū sup̄fluitates. ⁊ ideo tunc expelluntur per nares. al's. aures.

ℭ Si auteꝫ fuerit difficile ⁊ non exierit erit necesse: vt cum ferro auri imisso extrahat. Qd etiam in naribus est faciënduꝫ si quid eas ingressum fuerit quod extrahi non possit. ℭ Qꝛ si aqua aurē intrauerit capite ad partē auris illius inclinato saliat eger. Qꝛ si non exierit ꝓuocetur sternutatio vt diximus: deinde oleuꝫ tepidum multotiens immittatur.

ℭ Ponit curā per ingressuꝫ aque. ⁊ dicit: si aūt fuerit difficile ⁊ nō exierit erit necesse cū ferro auri imisso extrahere: qđ etiā in naribus est faciēdum si qd eas ingressuꝫ

fuerit ꝙ extrahi non posset ꝙ si aqua intrauerit capite ad partez auris illius inclinato saliat eger: ⁊ si non exierit prouocetur sternutatio: vt diximus. Deinde oleū tepiduz auri inyciatur. ¶ Nota loco illius potest fieri cāna in aure eo ꝙ extrahat humiditates ad se. ⁊ sic extrahatur aqua: vel ꝙ trahatur cum instrumento pueroꝛuz cum quo proyciunt aquā: vel accipiatᷣ amphoꝛa ⁊ ponatur in aure vel infra: ⁊ ponatᷣ virga ignita que consumat aut fiat sacculus ex exiccātibus: vt aniso ⁊ cimino.

¶ Neqꝫ hoc pro paruo est habendum ⁊ precipue si res malam habens qualitatem ingressa fuerit. ex ea nāqꝫ grauis sequitur doloꝛ.

¶ Ponit documētum. ⁊ dicit: neqꝫ hoc pro paruo est habendū ⁊ precipue si res habēs malam qualitatez ingressa fuerit. ex ea nāqꝫ grauis sequitur doloꝛ. causa est: quia acquirit malam qualitatem in aure.

¶ De fluxu sanguinis nariū. Cap. XXXVII.

CIrca rubricam. Nota ꝙ dupl'x est fluxus sanguinis. qdam est a causa extrinseca. qdaz a cā itrinseca. extrinseca sicut moꝛsus. ꝑcussio. incisio. ꝯtoꝛsio ⁊ sicut fit cū palea: ita cum pilis vel setis: cuius signuz est iudiciū patiētis. causa intrinseca alia est dispositio mēbꝛi: alia est dispositio humoꝛū. s. ꝙ san. sit multus. alia est dispositio v̄tutis. dispositio mēbꝛi: vt quādo mēbꝛum est rarum vel laxū. vt pꝫ in colericis in quibus de facili fluit sanguis de naribꝰ ⁊ non solum fluit de naribus. īmo per oculuz vidi aliquādo. alia causa est dispositio quādo san. est multus qui inquā non pōt ꝯuerti infra venas. ⁊ ideo resudat per oꝛificia venarum vel frangitur vena: cuius signuz est plenitudo ⁊ inflatio venarum ⁊ rubedo coꝛpoꝛis: ⁊ in alio casu possunt expelli quatuoꝛ lib. sanguinis sine magna debilitate virtutis. q̄uis aliquādo sit inuentū ꝙ expellebanᷣ a coꝛpore. xx. lib. statim pa. moꝛiebaᷣ: vt dicit Auic. 3º cano. fen. 4ª. caplo de fluxu sanguinis narium. similiter fluit sanguis propter dispositionez humoꝝ. vt quādo est acutus colericus ⁊ subtilis. ratione acuitatis pungit oꝛificia venarum ⁊ aperiūtur vene. vt pꝫ in fe. acuta vt in causone: aliquādo venit per viam crisis. cuius signū est eleuatio patiētis: quādo talis fluxus venit post signa digestionis ⁊ talis fluxus nō est restringēdus: nisi multū debilitaret v̄tutem ꝭm Auic. in quarto. ⁊ maxime ꝯtingit in estate. ⁊ ille qui prouenit ex multitudine sanguinis vtplurimū prouenit in vere. Similiter ꝯtingit fluxus sanguinis qn̄ sanguis est aquosus. s. quando est flegmaticus flegmate aquoso talis sanguis de natura sua est aptus fluere. cuiꝰ signū est albedo coloꝛis vel palliditas. Tertia causa fluxus san. narium est dispositio seu debilitas virtutis contentiue ⁊ foꝛtitudo virtutis expulsiue. nam quando virtus expulsiua est foꝛtis ⁊ ꝯtentiua debilis: de facili fluit sanguis. ⁊ aliquando venit talis fluxus a cerebꝛo: cuius signum est doloꝛ capitis ⁊ grauedo illius mēbꝛi: ⁊ vtplurimum talis sanguis prouenit a venis: q̄uis aliquando ꝑueniat ab arterys. ⁊ causa est: quia arterie habēt duas tunicas ⁊ non de facili rumpuntur: sicut vene que nō habent nisi vnam tunicam. ⁊ quando cōtingit ꝙ veniat ab arterys sanguis est multum ca. ⁊ est cum saltu.

EX his que sanguinis de naribus fluxum retinent est succus albedarogi cum camphoꝛa in eo dissoluta naribus immissus: cōfert enim ei qui hāc passionem incurrere solitus est ante eam inictus aut in hoꝛa egritudinis.

¶ In isto capitulo ponit curam fluxus san. narium. ⁊ dicit ꝙ ex his que sanguinis fluxum narium retinent est succus albedarogi. i. ozimum maius cuz camphoꝛa fuerit in eo dissoluta ⁊ naribus īfundatur albedarogi. i. basiliconis maioꝛis. ¶ Nota ꝙ fluxus sanguinis narium restringitur sex modis. primo modo cum frigidis: sicut cum lactuca ⁊ moꝛella sempuiua aqua frigida ⁊ roſ. aceto. ⁊ causa est: qꝛ ista ingrossant sanguinem: quo ingrossato fit ineptus fluxui. ⁊ ꝑpter hoc est bonum fundere ab alto siue embꝛocare caput cuz modico aceti vel aqua frigida. ⁊ ita fluxus sanguinis restringiᷣ: quia sanguis qui est in venis ingrossatur. ⁊ loco eius cōpetit manutergiū infusum in aqua frigida vel madefiat in aqua roſ. ⁊ aceto ⁊ compꝛimatur ⁊ ponatur in collo. illud enim ingrossat sanguinem ascendentem per venas. ⁊ tunc nō potest fluere per venas. ⁊ ideo infusio aque frigide super spatulas restringit sanguinē: quia ipsum in venis plus ingrossat: vel si venit ab epate hoc cognoscitur: quia ibi est doloꝛ. ⁊ fiat emplastrum cum infrigidantibus ipsum epar. ⁊ fiat ex sandalis. ⁊ ex sola aq̄ roſ. ⁊ modico aceti: ⁊ fiat emplastrum. ⁊ misce cum farina oꝛdei. ⁊ per ista intelligo similia que faciunt sanguinē grossum in epate. Secūdo restringitur cuz stipticis: sicut acatia hypoquistidos bolus armenicus coꝛallus ematites: terra sigillata vel argilla. ⁊ etiam valet emplastrum positum supꝛa frontē ⁊ timpoꝛa: quia stiptica vniunt oꝛificia venaruz. ⁊ est tale. ℞. succi plantaginis aque roſ. ex stipitibus an̄. q̄rtl. i. ⁊ ſ. aceti. ℥. i. albumi. ouoꝛuz terre sigillate vel loco eius argille quartl. ſ. misce omnia. ⁊ fiat emplastrum mediocriter liquidum. similiter valet restrictiuū Johan. hebē mesue. ℞. san. dꝛaco. gūmi arabi asse anisi assi. in al'. amidi assi anthere grana. xx. acatie hypoquistidos spody balaustie boli armenici terre sigillate vel argille loco eius quartl. ſ. lapidis ematitis coꝛalli rubei karabe in al'. cacabꝛe. an̄. ʒ. i. ⁊ ſ. papaueris poꝛtulace coꝛnu cerui adusti turis gallarum nucis cipꝛessi. an̄. ʒ. i. opy. ʒ. ſ. pul. subtiliter ⁊ incoꝛpoꝛentur cum succo plantaginis quartl. ſ. fiat massa. ⁊ potest extendi supꝛa pannum: ⁊ fiat emplastrum. ⁊ ponatur supꝛa frontem ⁊ timpoꝛa. similiter insufflatio in nares pul. coꝛalli rubei vel lapidis ematitis vel cacabꝛe vel tenta infusa in succo plantaginis in quo sit pul. coꝛalli rubei. Tertio restringatur cum conglutinantibus. vt dꝛagaganti gummi arabici albumi. oui. farine volatilis molendini olibani ⁊c̄. ⁊ causa est: quia faciunt adherere partes adinuicem. ⁊ talia conglutinatiua vtplurimum misceantur cum alys: vt cum stipticis ⁊ frigidis: quia faciunt alia adherere. cum ex pꝛopꝛio ingenio debeāt talia fabꝛicare. ⁊ ideo dicit supꝛa ꝙ in fluxu ventris cum alys competunt stiptica. Quarto restringatur cum cauterizantibus: vt attramentum arsenicum ⁊ calx viua. causa est: quia ista faciunt crustaz infra nares in oꝛificio venarum que pꝛohibent fluxum: sed hoc est periculosum: quia si contingat ꝙ remoueatur: causatur maioꝛ fluxus. ⁊ ideo non vtoꝛ. Quinto restringitur cum medicina que habet restringere a tota pꝛopꝛietate. ⁊ specialiter sunt duo. scilicet stercus asini ⁊ stercus poꝛci. si ab extra vel ab intra quoquo modo fiat emplastrum vidi ꝙ restrinxit fluxum sanguinis menstruoꝛum ⁊ emoꝛroydarum superfluum si fiat emplastrum ⁊ ponitur supꝛa pectinem in mulieribus. vel accipiatur tenta ⁊ infundatur in succo. ⁊ ponatur in naribus. vel emplastretur supꝛa nares. Sexto modo restringitur cum distrahentibus san. ad partem contrariam. ⁊ hoc dupliciter. Pꝛimo modo cum euacuatione per flobothomiam

de cephalica vel de vena brachy vel de vena spatularū
que statim facit cessare fluxū: ſm Auicē. 3°. cañ. fen. 5ª. ca.
de fluxu san. narium. ⁊ causa est: q2 mā que mittebat̄ ad
nares mittit̄ ad alias: sicut pz de aqua prati que si vadit
ad hūc locū trahat̄ ad alias partes diuersas. tūc prior flu
xus cessabit: ita in ꝓposito qñ ſm loca ꝯtraria trahitur
san. ⁊ est remediū vltimū. verū est tñ ꝙ medicus nouus
nō bene faceret. Alio mō sine euacuatione sicut est ven/
tosa posita supra mēbrū a quo ꝓuenit talis fluxus: sicut
si ab epate ponit̄ supra epar. idē de splene ⁊c. vel cū liga/
tura brachy vel pedis: q2 rōne doloris nā mittit sangui/
nem ⁊ spiritū ad partes ꝯtrarias. vel ex ligatura testicu/
lorum in viris: ⁊ mamillaꝝ in mulieribus: ⁊ valet infri/
gidatio testiculoꝝ. ⁊ multotiēs ligent̄ aures fortiter: ⁊ at
trahant̄ retro: q2 rōne dol'. trahit̄ san. ad partē posterio/
rem cerebri. ⁊ sic habebis in isto ca. omnia quibus vtor.
Scdo nota quare valet iniectio raſ. causa est: q2 ille
succus est stipticus ⁊ cāphora infrigidat. ⁊ ratione stipti
citatis vniunt̄ partes adinuicez. ⁊ rōne cāphore infrigi/
datur sanguis. ⁊ ideo valet experimentum rasis.

Aut sumatur gypsum cinis charte de pan/
no galle sanguinis draconis calx gezi. ⁊ pulue
rizata naribus insufflentur aut lichiniū in eis
intinctum mittatur in nares.

Ponit illud remediū: ⁊ dicit: ꝙ aut sumat̄ gypsum ci/
nis charte de pāno. galle. san. dra. calx gezi. ⁊ puluis nari
bus insuffleт̄ aut lichiniū in eis ītinctū īmittat̄ in nares
Nota quare valet pul. ille: q2 est cōpositus ex stiptico
⁊ cauterizatiuo. ⁊ rōne stipticitatis partes vniunt̄ adin/
uicem. ⁊ rōne cauterizationis fit crusta in orificio vena/
rum: sed non vtor: q̄uis sit bonū experimentū. gypsuz. i.
terra sigillata. lichinium. i. tenta.

Aut alumen iameni puluerizatum: vt alco/
hol cum amilo eiusdem quantitatis naribus
insuffletur.

Ponit aliud remediū. ⁊ dicit: ꝙ alumen puluerizatuz
vt alcohol cū amido eiusdē quātitatis insufflet̄ narib9.
Nota causam: q2 illud alumen est cōpositū ex ꝯgluti
natione ⁊ cauterizatione. ⁊ alumen ſm auctores est sti/
pticū ⁊ amiduz est ꝯglutinatiuū. ⁊ est experiētia bona. ⁊
rōne stipticitatis vniunt̄ partes. ⁊ vidi experiētiā de alu
mine: ⁊ valet ꝯtra fluxū mēstruoꝝ. nā vidi ꝙ nō poterat
restringi per flobotomiā nec per emplastra nec per inie
ctiones: sed applicatū fuit alumē: ⁊ statim fuit restrict9.
⁊ illud ponit̄ in scda fen. primi ca. ca. de bal. ⁊ certe verū
est: q2 magis restringit q̄ꝫ bal. alumen queq3 fluxuz san.
siue ventris siue menstruorum.

Or si vehementer adhuc manauerit superio
res brachiorum partes apud ascellas cum in/
stita ⁊ coxe apud inguina ligentur ⁊ testiculi
sunt ligandi similiter.

Ponit curā per ligaturas. ⁊ dicit: si adhuc vehemēter
manauerit brachioꝝ adiutoriū prope ascellas cuz īstita
⁊ coxa inguinū ligent̄. ⁊ testiculi sil'r sunt ligandi. causa
est: q2 rōne ligature causat̄ dolor in mēbro. ⁊ rōne dol'.
fluit san. ad partē ꝯtrariā: q2 ad locuz dolorosum mittit
nā san. ⁊ spūm ſm. Gal'. 2° affoꝛis. quecūq3 corpora. ſ3 non
dz tenere ꝯtinue. īmo fortiter ⁊ dimittere. ⁊ iterato face
re. quia quando fit subito natura sentit ⁊ mittit ad illuz
locum san. ascellas. i. iuxta ascellas.

Si vero passio inualuerit flobotometur ce/
phalica eiusdē partis de qua fluit sanguis.

Ponit curā ꝑ flobotomiā de cephalica ⁊ de vena bra/
chy: ⁊ dicit: si vō passio inueterauerit. al's. inualuerit flo/
botomet̄ de cephalica eiusdē partis de qua fluit san. cau
sa est: q2 san. nō solū trahit̄ ad partē ꝯtrariā per floboto/
miam. immo etiam euacuatur ⁊ est securius omni re. ⁊
si hoc non valet aperiatur vena que est in spatulis. ⁊ est
vna magna vena.

Si autem nec hoc modo strictus fuerit ma/
gne ventose superponantur ventri ab ea par/
te de qua fluit sanguis.

Ponit curā per ventosam. ⁊ dicit: si nec hoc mō restri/
ctus fuerit magne vētose cū igne apponant̄ vētri ab ea/
dem parte: de qua fluit san. causa est: q2 vētosa attrahit:
q2 q̄uis nō euacuet saltē distrahit ad vnā partē ꝯtrariā.
īmo valet in vno casu hoc nō modo. s. per flōmiā donec
sapientes multas laudes dicunt de ipsa: q2 applicata ad
mamillas restringit fluxuz menstruoꝝ: vt ponit Hypo.
quarto affoꝛismoꝛum. mulierum quoq3.

Medicamen quod vehemēter valet ad san
guinem constringendum. Sumatur calx al/
ba ⁊ leuis qua vtuntur aurifices ⁊ sepe nari/
bus insuffletur sine interpolatione ⁊ lichiniū
albumine oui illinitum ea inuoluatur ⁊ nari/
bus immittatur.

Ponit remediū per iniectionē. ⁊ dicit: ꝯfectio medica/
minis qd vehemēter valet ad sanguinē restringēdū re/
cipiatur calx alba ⁊ leuis qua vtunt̄ aurifices. ⁊ sepe in
naribus insufflet̄ sine interpolatiōe. ⁊ lichiniū de albu.
oui illinituz ea inuoluat̄. ⁊ in naribus inyciat̄. causa est:
q2 cauterizat ⁊ inducit crustā in orificio venarū: pericu/
losum est tñ: q̄uis sit artificiale. ⁊ ideo raro vtor recepta
. s. additionis. s. ex vitellis ouoꝝ coctoꝝ ex calce fiat em
plastrum supra locū brachy qui flobotomat̄. ⁊ vena. cu/
ius brachy fit flobotomia confert ei ⁊c.

De vulnerib9 q̄ fiūt ī īterioꝛib9 nariū. XXXVIII.

Irca rubricam. Nota ꝙ hic su/
mit̄ vulnus pro
vlcere facto intra nares. ⁊ est duplex. qddam
siccū. ⁊ aliud humidū. siccū qñ fit crusta: sicut
videmus qñ viget magnū frigus. alid est hu/
midū a quo fluit humiditas: vtplurimū venit a reuma/
te capitis. ⁊ de quolibet hic determinatur.

Um in naribus fuerint vlcera cera ⁊
oleuz ⁊ adeps gallinaceus eis imitta
tur ⁊ aquam calidam naribus in ma
ne multotiēs ꝑ aliquot dies odoꝛet.

Sequit̄ capitulū in quo ponit curā vlceris nariū. ⁊ pri
mo docet remouere corticez: ⁊ dicit ꝙ si in narib9 fuerit
crusta cera ⁊ oleū ⁊ adeps gallinace9 eis īmittat̄ ⁊ aquā
ca. naribus multotiēs in mane per aliquot dies odoꝛet
⁊ suget. Nota ꝙ vlcus nariuz curat̄ vno mō cum re/
mouētibus crustā si ibi crusta sit. ⁊ appareat ad sensum.
⁊ hoc fit vtplurimū cum mollificātibus: sicut ponit raſ.
cera oleū adeps ⁊ axūgie. ⁊ cadit statim cuz mollificati/
uis. ⁊ ideo videmus ꝙ si vngat̄ pustula cū butiro sine sa
le cadet in crastino crusta. ⁊ loco illius vnguēti rasis po/
test cōpetere illud vnguētuz remouēs crustā. ℞. medul
le vitelli oui dragagāti gūmi arabici. añ. 3. y. olei sisami/
ni quartl. ſ. cere: qd sufficit: fiat vnguētū. ⁊ si in crastinuz
adhereat multū valēt mūdificatiua ⁊ stimulatiua natu
re: vt acetū ⁊ sal: q2 stimulāt nāz ad expellendū: ⁊ ꝓpter

hoc cõiter facio vulnera per vngueta. Tertio mõ curat vulnus cũ mũdificãtib⁹ illã humiditatẽ ⁊ sordiciẽ: ⁊ illa mũdificatiua dicta sunt in cap. de cura vlceris aurium ⁊ oculoꝝ ⁊ nasi: curat cũ eisdẽ mũdificatiuis nisi ꝙ in aure indigemus magis desiccatiuis q̃ʒ in oculis: ⁊ stipticis magis q̃ʒ in naribus.

¶ Cũqʒ pustule egredi ceperint lichinium aceto forti infusum in quo sal sit positum naribus immittatur ac super eas acetum ⁊ sal similiter ponantur. Siccabuntur eniʒ ex hoc ⁊ nõ prolongabitur earum mora.

¶ Ponit curã per mordificatiua: ⁊ dicit. cuʒ pustule siue cortices egredi apparuerint liciniũ aceto forti ĩfusuʒ in quo sal positũ sit narib⁹ ĩmittat: ac sup eas acetũ cũ sale supponat. desiccabunt ex hoc: ⁊ prolongabitur eoꝝ mora. causa est: quia natura est coacta tunc expellere tales cortices seu pustulas.

¶ Qꝫ si vlcera ibi affuerint vnguento de cerusa curentur.

¶ Ponit curã p ꝯsolidatiua: ⁊ dicit. ꝙ si ibi vlcera fuerit ex vnguẽto de cerusa curent. ¶ Nota drĩaʒ ĩter cerotũ ⁊ vnguẽtũ: qꝛ in ceroto ponit multũ de cera: in vnguẽto min⁹: iõ dr cerotũ a cera. ¶ Quare valʒ illud vnguẽtuʒ de cerusa: qꝛ est ꝯsolidatiuũ ⁊ ꝯsumptiuũ. Ideʒ medicamen põit Ras. 7° cap. de ꝯsolidatiuis medicinis vulnerũ. ⁊ loco illi⁹ valʒ vnguẽtũ aliud: qd̃ est in antidotario. ⁊ illud vnguẽtũ qd̃ põt applicari est vnguentũ de cerusa. ℞. myrrhe ceruse litargiri ⁊ aloes gallaꝝ modicũ cõbustaꝝ. aluĩs. aã. ʒ. i. olei ros. q̃rtl. i. ⁊ ß. cere q̃rtl. ß. pluerizãda pul. misce oĩa ⁊ fiat vnguẽtũ cũ q̊ vngãt nares ⁊ vlc⁹.

¶ De polipo nariũ ⁊ emorroydis. Cap. XXXIX.

Circa rubricaʒ. nota ꝙ in narib⁹ vtplm fiunt tria apata. s. cãcer polip⁹ ⁊ emororosogia. Cãcer ẽ p ue q̃ʒtitatis ad moduʒ grani. ⁊ ẽ duplex. vsus ptẽ superioreʒ ⁊ in ptib⁹ ĩferiorib⁹ nasi: qꝛ ille ptes sunt magis cartilaginose. ⁊ emororosogia est excrescẽtia carnis mollis: ⁊ aliqñ exit nasũ ⁊ est magna: vt aliqñ videm⁹. Sʒ polip⁹ est medius iter emororosogiã ⁊ cancꝝ: imo ad quãtitatẽ molliciẽ ⁊ duritiẽ: ⁊ de vtroqʒ intẽdit Ras. qꝛ cũ eisdẽ medicinis curantur.

Cum itus in naribus caro superflua mollis ⁊ quasi dissoluta rubea: aut alba exorta fuerit ⁊ nares ingrossari ceperint ac ex carne predicta repleri cephalica prius erit flobotomãda.

¶ In hoc caplo ponit curã polipi p flõmiã: ⁊ dicit: cũ intus fuerit in naribus caro supflua mollis: ⁊ q̃si dissoluta rubea aut alba exorta: ⁊ nares ĩceperint ĩgrossari: aut ex carne p̃dicta repleri cephalica est p̊ flõmanda. ¶ Nota cãm ptis duplex est. s. ad remouẽdum plectoriaʒ. ⁊ phibẽduʒ fluxum humoruʒ ad nares.

¶ Deinde lichinium ex vnguento viridi qd̃ in caplo de corrodentibus carneʒ nominauim⁹ liniendum ⁊ naribus erit ĩmittendum. Si vero illud nõ suffecerit medicamen acutũ qd̃ ibi descripsim⁹ apponat dõec ex toto mũdificet.

¶ Ponit curã p tẽtã narib⁹ ĩmissaʒ. ⁊ dicit: deĩde liciniũ ex vnguẽto viridi qd̃ in ca. de corrosiuis siue de corrodẽtib⁹ carnẽ noĩauim⁹ liniẽdũ: ⁊ narib⁹ ẽt ĩmittẽdũ. Si vo illud nõ suffecerit medicamẽ acuti⁹ ꝙ ibi descripsimus apponat donec ex toto mũdificet. ¶ Nota ꝙ medicĩe corrodẽtes sunt iste. ℞. floꝝ eris ⁊c. qꝛ illa medicina remouet carnẽ supfluã. Silr alia medicĩa est ista. ℞. arsenici citrini calcis floꝝ eris oĩuʒ aã. lib. ß. argẽti viui lib. i. salis armoniaci. q̃rtl. i. terant subtilr: ⁊ ĩfundant in aq̃ que vocat calx argẽti sic extincti ⁊ reseruem⁹. alia lrã: ĩfundat calx ⁊ argẽtũ viuũ. ⁊ in aq̃ dissoluant ⁊ illa ponãtur supra vlc⁹: sʒ illud est periculosuʒ. g̊ cirurgici frequẽter remouẽt cũ cauterio. s. cũ ferro ignito: ⁊ est melius. ⁊ tenta ĩfusa ĩ oleo ro. ⁊ albu. oui mũdificet. i. remoueat.

¶ Hec preterea passio quãdoqʒ curatur cũ ferro radicitus omnino incidẽdo.

¶ Ponit curã cũ ferro: hec passio qñqʒ curat radicit⁹ oĩo ĩcidẽdo. cã est: qꝛ meli⁹ est: vt statiʒ remoueat: ⁊ in ĩpo remoto dʒ poni aliqd̃ remollitiuũ ⁊ sedatiuũ doloris: ⁊ postea ꝯsolidatiuũ vt vitellum oui cum modico oleo ros. est sedatiuum doloris.

¶ Medici tamẽ qñqʒ in hoc errant. vñ ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentuʒ: in hoc nãqʒ loco cancer plerũqʒ exoritur. Verum cancer quando in hoc nascitur loco nec tolerat acutas medicinas: nec incisionem que cum ferro fit: imo indiget vt suauiter tractetur ⁊ medicaminibus lenientib⁹ ⁊ flobotomia ⁊ ventris solutione curetur. Cognoscitur auteʒ an illud accidens sit cancer: quia est durus pertingens quãdoqʒ vsqʒ ad palatuʒ.

¶ Ponit errorẽ medicoꝝ q in hac cura multotiẽs cõtingit. ⁊ dicit: ꝙ medici qñqʒ in hoc errant. vñ ex eoꝝ cura maximũ ĩcurrit nocumẽtũ. in hoc loco nãqʒ cãcer vtplʒ orit. vñ cancer qñ in hoc loco exorit: nec acutas tolerat medicinas: nec ĩcisionẽ que fit cũ ferro: igit ĩdiget: vt leuius tractet vt medicaminib⁹ leniẽtib⁹: vt flõmia ⁊ vẽtris solõne. Cog̊scit aũt illud accidẽs si sit cãcer: qꝛ ẽ durus ptingẽs qñqʒ vsqʒ ad palatũ. cã est: qꝛ hʒ radices ĩfixas in suba nasi. iõ nõ curat nisi remoueat: ⁊ nõ siue cuʒ ferro siue cũ medicinis: sʒ meli⁹ curat cũ medicinis. ⁊ curat cũ medicĩa laxatiua ⁊ mũdificatiua: vt dicit Hal. 6. affori smoꝝ. quibuscũqʒ cancer: sed qꝛ facit mentionem de cancro ponit curam cancri.

¶ Sed cũ nares sicce sint ⁊ dure: nec sit in eis aliqua humiditas superflua: sũmopere cauendum est ne hec egritudo aut similis ferro aut acuto medicamine tangatur. Si autem quod in naribus exoritur caro est mollis: fluxerintqʒ ex eis humores. ⁊ cum nares stringuntur inueniuntur molles ⁊ cum tanguntur tactus nõ sentitur solidus nõ est timendũ quin ex medicaminib⁹ acutis ⁊ ferro mederi possint.

¶ Ostendit qñ nõ ꝯuenit opari cũ ferro in naso ⁊ cũ medicinis acutis: ⁊ qñ cõuenit. ⁊ dicit. sʒ cum nares dure ⁊ sicce fuerit nec fuerit ĩ eis hũiditas aq̃ supflua sũmope cauẽduʒ est: vt hec egritudo nec sibi silis: ferro aut acuto medicamĩe tãgat. si aũt qd̃ ĩ narib⁹ exoriat caro mollis: ⁊ ex eis fluxerit hũores: ⁊ cũ nares tãgunt ĩueniunt molles: ⁊ cũ tãgunt cancer nõ sentit solidus nõ est timẽdum qn medicaminibus acutis ⁊ ferro mederi possint. ¶ Nota cãʒ qꝛ qñ sunt sicce timẽduʒ est ꝙ infra nares est: ⁊ iõ nõ dʒ remoueri cũ ferro vel cuʒ medicina acuta.

qñ aũt est mollities tũc est signũ ꝙ polip⁹ ⁊ emoroſogia pñt remoueri cũ ferro ⁊ medicina acuta: ⁊ nõ cancer: qꝛ dicit Hypo. qbuſcũq; cancer. alia cã dicta ꝙ cãcer ⁊ nõ polipus: qꝛ dꝫ eſſe mollis caro ⁊ nõ dura. qñ est polip⁹ in narib⁹: ⁊ cãcer hꝫ multas radices: ⁊ iõ opꝫ mũdificare illaꝫ mãꝫ groſſam cũ medicinis mũdificatiuis.

¶ De amiſſione odoratus. Cap. XL.

Circa rubricã. Nota ꝙ triplex est actio odorat⁹ leſa. ſ. diminuta corrupta. ⁊ ablata. actio diminuta: appellat̃ qñ odores ꝑcipiunt̃ ſicut ſunt: ſꝫ tñ iperfecte: ⁊ h̃ cõiter in nã hũana maxie reſpectu alioꝝ aĩaliũ ꝓꝑ hũiditatẽ magnã cerebri que est i organo odorat⁹: ⁊ in ipſo dñat̃ ſꝫ Ari. in de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ ꝓꝑ hoc aĩalia habẽtia cerebꝝ calidũ ⁊ ſiccũ bñ odorãt Sꝫ actio ablata vocat̃ qñ nullus odor ꝑcipit̃. ⁊ hoc ꝓꝑ magnã leſionẽ organi. vel ꝓꝑ opilationẽ ipſaꝝ nariuꝫ. ⁊ ẽt ꝓꝑ ſol'onẽ ꝯtinui ipſaꝝ nariuꝫ: ⁊ iſto mõ raſ. docet curare: ſꝫ qñ defect⁹ odorat⁹ cauſat⁹ est ex opilatiõe meat⁹ ex ſupfluitatib⁹ iductis: qꝛ amiſſio odorat⁹ ꝓꝑ magnã leſionẽ orgãoꝝ dr̃ curabilis: ⁊ illa hꝫ eaſdẽ cãs: ſicut actio dimĩuta: ſꝫ in iſta ſunt fortiores. Sed vocat̃ actio corrupta qñ ꝑcipit̃ odor aliter q̃ſ ſit: vt ſi res odorifere ꝑcipiãtur vt fetide: ⁊ eꝯ. ⁊ cã hui⁹ est malus hũor ĩficiens organũ odorat⁹: vtputa carũculos duos: q ſunt in interiorib⁹ ꝑtib⁹ nariũ. qꝛ illi ſunt organũ: ⁊ ſi hũor est putridus: tũc res que ſunt odorifere ꝑcipiunt̃ putride vel fetide: ſicut pꝫ de guſtu: qꝛ ſi co. est in lingua que est amara res comeſte ꝑcipiunt̃ vt amare. nã qcqd ꝑcipit̃ ab alio ad modũ recipiẽtis rei recipit̃. z. de aĩa. ſꝫ ſi flegma dulce ſit in cibo res fetide percipiunt̃ vt odorifere: quia illud est odoriferum ꝓpter dulcedinem.

Cum ſenſus quo odoranda percipiũtur amiſſus fuerit: nec in naribus caro ſuperflua euenerit ⁊ aer ita leuiter vt prius attrahatur ⁊ oculi ac ſenſus naturaliter exiſtunt naribus erit inſufflandus puluis adeo ſubtilis vt alcool qui fiat ex condiſi ⁊ arthemiſia ⁊ ſale armoniaco.

¶ In iſto cap. ponit curaꝫ amiſſiõis odorat⁹. i. illi⁹ ſenſus quo odoramẽta ꝑcipiunt̃ cũ fuerit amiſſus vt in narib⁹ caro ſupflua ⁊ aer: ita leuiter: vt pri⁹ attrahitur ⁊ ocl'i ac ſenſus nãl'r exiſtũt narib⁹ erit ĩſufflãdus pul. adeo ſubtilis vt alcool qui fiat ex condiſo ⁊ artemiſia ⁊ ſale armoniaco. Cã est: qꝛ p̃ſuppoſitũ est: vt veniat ex opilatiõe: ⁊ qꝛ ille pul. aperiẽs est opilatiuũ: ⁊ ꝓuocat ſternutationẽ cũ qua expellunt̃ ſupfluitates: ⁊ iõ valet: ⁊ per iſtũ pul. intelligit ſibi ſil'es: vt est pul. euforꝫ. ⁊ ſinapi. ⁊c̃. ⁊ valꝫ pul. qꝛ nõ est caro in vulnerib⁹: qꝛ ſignũ est ꝙ non est emoroſagia ⁊ polip⁹: imo ex opilatiõe: ⁊ qꝛ oculi ſunt in ſui ꝑfectiõe ſignũ est: ꝙ cerebꝝ nõ ĩdiget purgatiõe: ſꝫ ſolũ deopilatiõe ĩfra nares: ideo valet ille pul. in iſto caſu.

¶ Egro quoq; precipiatur vt nares vapori ex aceto calido ꝓcedenti multotiẽs apponat.

¶ Ponit aliꝺ remediũ: ⁊ dicit: egro quoq; p̃cipiat̃ vt narib⁹ vapores ex aceto calido apponat multotiẽs. Cã ẽ: qꝛ est mũdificatiuũ: ⁊ ꝓꝑ hoc valꝫ in ſupfluitatib⁹: qꝛ mundificat ⁊ ꝓuocat ſternutationẽ poſtq̃ ſupfluitates naſi expellunt̃. Sꝫ ſi eẽt ibi modicũ nigelle ꝯq̃ſſatũ eẽt maius iuuamẽtũ ſꝫ ꝙ dicit Aui. cap. de amiſſione odorat⁹.

¶ Si autem hec non ſuffecerint naribus inſuffletur puluis quem nominabimus. cuius deſcriptio est. ℞. nigelle fellis gruis colloquintide ellebori al. omniuꝫ añ. partes equales. puluerizentur ⁊ ponantur in vrina cameli arabici quantitate tanta ꝙ cooperiri poſſint ⁊ ponantur ad ſolem donec ſiccentur: deinde fiat ex eis ſcief: cũq; neceſſe fuerit vnum ex eis lentis habens magnitudinem in oleo ſambucino intinctum naribus immittatur. optimuꝫ eniꝫ ad hoc exiſtit.

¶ Ponit aliud remediũ. ⁊ dicit: ſi aũt hec nõ ſufficiant q̃ noĩauim⁹ narib⁹ ĩſufflent̃ hec. ℞. nigelle fellis gruis colloqntide ellebori albi oĩuꝫ. añ. ꝑtes eq̃les puluerizẽtur ⁊ ponent̃ in vrina cameli arabici quãtitate tãta: ꝙ ea cooperire poſſit ⁊ ponant̃ ad ſolẽ donec exiccent̃: ⁊ fiat deinde ſcief ex eis. cũq; neceſſe fuerit vnũ ex eis lẽtis habẽs magnitudinẽ in oleo ſambucino ĩtinctũ narib⁹ ĩmittat̃. optimũ. n. ad hoc exiſtit vrina cameli vel hoĩs ſi cameli nõ reperiat̃: qꝛ equalet. Scief. i. pu⁹ trociſc⁹. ꝙ ille pul. valꝫ: qꝛ est apperitiu⁹: ⁊ ꝓuocat ſternutationẽ: ⁊ est euacuatiuus ſupfluitatũ: qꝛ ibi ponit̃ nigella: ⁊ per illa ĩtelligit Raſ. ſil'ia: ſicut iniectio radicis yreos. in qua pul. piretri ſit ĩfuſus: ſil'r valet iniectio olei nardini in q̊ euforꝫ. ⁊ caſtoreum ⁊ muſcus ſubtil'r puluerizati ſint diſſoluti.

¶ Secũdo nota ꝙ dictũ Raſ. hꝫ verũ ſuppoſito ꝙ nõ ſit plenitudo corꝑis: ⁊ ſpãl'r cerebri: qꝛ ſi eẽt repletuꝫ corpus vel cerebrũ. p̊. ꝯpetit medicĩa laxatiua: poſtea gariſmata: poſtea vẽtoſe ⁊c̃. ĩ poſteriori ꝑte cerebri ſine ſcarificatiõe ad diſtrahẽdũ mãꝫ: ⁊ poſt debẽt fieri remedia: que ponit Raſ. eq̃lia: vt aniſi. ʒ. ij. vel. i. ſcief. i. trociſcus paruus. intinctum diſſolutum exiſtens. ſ. ad odoratum recuperandum.

¶ Si autem ex eo quod naribus ĩmittitur fortis ſequatur dolor oleum de ſemine cucurbite eis ĩmittatur ⁊ aqua calida ſuper caput fundatur ⁊ ſorbeat calida ea que hũectãt vt ptiſana: ⁊ qꝺ fit de aqua furfuris ⁊ de faria ⁊ ſiligina.

¶ Docet ſedare dolorẽ cãtũ ex iniectiõib⁹. ⁊ dicit. ſi autẽ ex hoc ꝙ narib⁹ inyciat̃ dolor fit: oleũ ꝺ cucurbita inyciat̃ ⁊ aq̃ ca. ſup caput ĩfundat̃ ⁊ ſorbeat ca. ⁊ ea q̃ humectant: vt ptiſana: q̃ fit ex aq̃ furfuris ⁊ faria. ¶ Nota q̃re valꝫ iniectio hui⁹ olei. cã est: qꝛ ſunt frigida ⁊ hu. ideo hñt remouere acuitatẽ eoꝝ que ſunt ca. multũ. iõ valet oleũ de cucurbitis: ⁊ valꝫ odorare pomuꝫ rõne illi⁹ ſternutatiõis. ⁊ iõ abluant̃ nares cũ aq̃ ca. ⁊ ponant̃ ad oleũ ⁊ odoret pomũ qñ ĩuenief̃: ⁊ valꝫ multũ odor panis calidi ad remouendũ dolorẽ ⁊ acuitatẽ ipſi⁹ ſternutatiõis ⁊ valẽt oĩa que ab ĩtra vel extra: ſil'r que reprimũt acuitatem iſtoꝝ. ſ. farina ordei ⁊c̃.

¶ Et hoc quidem est medicamen ad amiſſionem olfatus probatiſſimum quod ſic conficitur. Nigella puluerizetur dõec fiat vt puluis: ⁊ miſceatur cum oleo veteri. deinde eger implens os ſuũ reclinet caput retro quanto plus poterit: ⁊ tũc ex predicto medicamine aliquãte gutte naribus diſtillentur. Egro quoq; precipiatur vt quantum ei poſſibile est aerem extrinſecus interius attrahere nitatur qꝺ in tribus diebus ⁊ tribus vicibus fieri cõuenit.

¶ Ponit aliud remedium ad diminutionem odoratus.

ꝛ dicit: ꝛ hoc quidem est medicamen ꝓbatissimuꝫ amissionis odoratus: ꝛ sic cõficitur: nigella pulverizetur donec fiat pul. ꝛ cum oleo veteri misce. deinde eger ĩplens os suum aqua inclinet caput retro quãto plus poterit ꝛ tunc ex predicto medicamine aliquante gutte naribus instillenť: egro quoqꝫ precipiať vt quãtũ ei possibile est aerẽ extrinsecũ ĩtus attrahere nitatur: qđ in trib⁹ dieb⁹ tribus vicib⁹ fieri cõuenit. i. vnaquaqꝫ die semel. cã est: qꝛ nigella est aperitiua: ꝛ ꝓuocat sternutationẽ: ꝛ per h̃ ĩtelligit sibi silr̃ia: ꝛ dꝫ ĩclinari caput retro: vt melius medicina in ꝓfundo ĩtret: ꝛ teneat os plenuꝫ aqua frigida: vt medicina ibi non vadat: qꝛ ibi qñqꝫ accipiť aliqd per nares qđ vadit ad palatũ: ꝛ dꝫ fieri trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ vicibus ꝛ semel ieiuno stomaco in die.

¶ Si autem mordificatio supuenerit fiat hoc quod prediximus.

¶ Remittit nos pro cura medicatiõis. ꝛ dicit. si aũt mordicatio affuerit fiat hoc ꝙ noĩauim⁹. ¶ Nota ꝙ in hoc casu debꝫ aqua cucurbitaꝝ poni vel oleũ cucurbite ꝛc̃.

¶ De fetore oris. Cap. XLI.

Si quis ergo fetorẽ oris ꝛ anhelitus habuerit ex materia sordida fetida diu retẽta ĩ colatorio nasi: qđ cognoscitur: qꝛ a lõge magl sentiť: ꝛ ore clauso fortiter sentitur: qđ nõ erit in alys causis. purgetur talis cũ yerapigra vel cũ pill'is cochys vl'aureis ꝑcedẽte oximelle ꝑ. iiy. vel. v. dies: q̊ facto gargarizet bis vel ter de mane, ꝛ ante cenã de mostarda dulci distẽperata cuꝫ aq̃ cicerũ rub. ꝛ sit totũ tepiduꝫ. vl' fiat sic. ℞. se. sinapi. ʒ. y. se. staphisagrie. ℥. ß. ꝯquassenť ꝛ pulverizenť ꝛ distẽperẽtur cũ sirupo acetoso: qđ sufficiat fiat gargarisma cũ modico aque cicerũ rube. loco hui⁹ masticet de mastice cuꝫ pipere de mane per pausam. quo facto ꝓuocet statiꝫ sternutationẽ. odoret de radice yreos bene pulverizata: faciat vnũ pomũ in pãno rarissimo: ꝛ si vis adde modicuꝫ de pul. mẽtastri: qđ portet ĩ manu de mane ꝛ ante cenã. vel si vis fortius ꝓuocare ĩsuffla in nares vel odora de pul. cõdisi. vel ellebori al. post istas sternutatiões ĩpone ĩfra nares cũ pluma de oleo viol'. vel distilla de eo infra nares: qꝛ ꝑtes illas exiccat mirabil'r. cõfortat ꝛ contẽperat: ideo sine sternutatione extrahať sanguis cum ventosa ꝛ flõmia: ꝛ potes eo vti potissime in qbusdaꝫ colericis. Vel fac istđ remediũ: qđ mirabil'r ꝛ potẽtissime valet ĩ deopilãdo os colatory. ℞. semi. nigelle. ʒ. y. pulverizetur subtilissime. distẽpereť cuꝫ veteri oleo: qđ sufficit. pa. ĩpleat os suũ de aqua ꝛ declinet caput suũ retro: ꝛ distilla de hoc in ei⁹ nares. pa. attrahat anhelitũ. q̄ talis liquor ascẽdat magis: fac hoc semel vel bis in die: potissime de mane. Raſ. vult ꝙ ĩstilleť ĩfra succ⁹ mẽtastri vel succus edere clarificati per residentiã. aliq volũt forti⁹ facere ꝛ cõtẽperãt nigellã per vnã diem in aceto: postea dissoluũt cũ dicto oleo ꝛ ĩstillãt ĩfra nares mõ dicto. aliqui distillãt ĩfra nares mediã testaꝫ nucis vini al. decoctionis edere vel absinthy bis vel ter in die. vidi bonuꝫ effectũ de vino. ¶ Et si qs fetorẽ oris ꝛ anhelitus ex humorib⁹ putridissimis ĩ pectoralib⁹ habuerit: qđ pꝫ: quia vniformiter appet post cibũ: sicut ante cibũ: tales curari nõ possunt: sꝫ vtanť dyairis salamonis ꝛ teneãt in ore de radice yris vel cõserua. vel de istis pillulis ad palliãduꝫ. ℞. macis ligni aloes. añ. ʒ. i. musci. ʒ. ß. carniuꝫ yris ʒ. ß. amidi. ʒ. ß. misceanť fiãt pillule: quaꝝ vna teneať in ore ad palliãdũ fetorẽ. assistendo personis honestis. credo si venosus est valet flõmia de basilica vena. ¶ Et si qs fetorẽ oris ꝛ anhelit⁹ habuerit ex corruptiõe humoꝝ in stõaco eoꝝ: qđ cognosciť: qꝛ ante cibuꝫ maior est fetor ꝛ sumpto cibo talis fetor notabil'r minorať alys querelis dictis absentib⁹ sumat de sirupo acetoso ꝯposito cuꝫ aqua cicerũ rub. si vr̃ tibi misceas vnã partem sirupi de absinthio: postea da sibi. ℥. i. yerepigre Gal'. addito. ℈. ß. pulpe collogntide gra. iy. bdely dissoluti cũ aq̃ cicerum rub. fiat pot⁹. h̃ fiat de trib⁹ ĩ trib⁹ septimanis vsqꝫ q̊ fuerit curat⁹. vitet pisces ꝛ offas remollitas. ista sufficiãt.

¶ De dolore dentium. Cap. XLII.

Circa rubricam. Nota ꝙ dẽtes sũt triplices. qdã vocanť ĩcisiui: ꝛ sunt q̃tuor in qualibꝫ maxilla in parte anteriori. causanť ex supfluitate subtili ossiuꝫ capitis: ꝛ ꝑꝑ hoc citi⁹ nascunť q̃ꝫ aly. Aly sunt q vocanť canini: ꝛ sunt duo in qualꝫ maxilla: ꝛ generanť ex supfluitate mediocris ossis capitis. Aly sunt qui vocantur molares: ꝛ illi sunt q̃tuor in qualibet maxilla: in aliquibus quinqꝫ in qualibet maxilla: ꝛ ita sunt in numero trigintaduo. vel in alys vigitiocto. ꝛ isti causantur ex superfluitate grossa ossis capitis: ꝛ ꝓpter hoc tardius nascuntur illi molares: et quãuis dentes de se nõ doleãt: cũ sint de nã ossis: tñ dolẽt ꝑ colligãtiã: quã hñt cũ gingiuis ꝛ lacertl ꝛ neruis ꝛ ligaturis ibi existẽtib⁹. ¶ Nota ꝙ duplex est cã doloris dentiũ q̃tũ ad ꝓpositũ. mala ꝯplexio calida vel frigida: vel solo cõtinui. ꝛ ista duo aliqñ cãnť a causiꝭ ĩtrĩsecis. aliqñ ab extrĩsecis. Ab extrĩsecl fit sic̃ acceptio rei frigide vl' cõestio cibi frigidi aut ca. aut casus vel ꝑcussio. Ab ĩtrinsecis vt plurimũ a reumate a capite ad gingiuas descẽdẽte ĩducente malã ꝯplexionẽ ca. si mã calida sit. vl' frigidã. si frigida sit. vel solutionem continui quando humor reumatizans sit acutus: vt col. vel flegma salsum: vt possit in gingiuis corrosionem facere.

Si gingiua cum dolore dentium fuerit sanguinolenta ꝛ apostemosa ꝛ rubea: fueritqꝫ apostematio cum pulsatione extrahatur sanguis cuꝫ vẽtosis flobothomia ex cephalica prius facta.

¶ Ponit dolorẽ dentiũ qñ venit a mã ca. ꝑ flõmiã ꝛ ventosas. ꝛ dicit. ꝙ si gingiua cũ dolore dentiũ fuerit sanguinolẽta ꝛ apostemosa ꝛ rubea fueritqꝫ apostematio cum pulsatiõe extrahať sanguis cũ vẽtosa ꝛ flõmia de cephalica pri⁹ facta. ¶ Nota cãꝫ: qꝛ qñ illa apparẽt signuꝫ est ꝙ venit ex sanguie calido: vl' ex eo ꝙ fluit sanguis. ꝛ vbi est cũ pulsatiõe signũ est ꝙ san. ca. est pulsatiu⁹: qꝛ nõ veniret pulsatio a frigido sanguine: ĩmo accipiendo sil'r dolor pulsans: ꝺm Auic. ꝑ cañ. fen. z. ca. de ſpẽb⁹ doloꝝ. absolute hꝫ fieri a calido: ꝛ ideo ꝯpetit flõmia ad removẽdũ pulsationẽ ꝛ ꝓhibẽdũ fluxum: ꝺm Gal'. z. tegni. Sꝫ qm̃ dyaforetica. Sꝫ q̃re ꝯuenit vẽtosa: cã est ad distrahẽdũ mãꝫ calidã ꝛ frigidã. flobothomia vl'is fiat de vena que est intus in labio vbi fluit sanguis ad gingiuas: ꝛ cõiter cum labio inferiori q̃uis debeat fieri de venis que sunt in labys superioribus.

¶ Deinde in ore aliquãdiu acetũ ꝛ oleuꝫ roſ. teneat. postq̃ꝫ eiecerit hoc: idẽ iteruꝫ fiat: post hoc oleum roſ. in ore teneat.

¶ Ponit curã per ea que tenenť in ore. ꝛ dicit: aliquãdiu acetũ ꝛ oleũ roſ. teneat que postq̃ꝫ exierint iteruꝫ faciat post hoc oleũ roſ. in ore teneat. cã est: qꝛ oleum roſ. frigidũ est: ideo restringit fluxũ: sil'r valet ad ꝓhibenduꝫ fluxum mãe: qꝛ reꝑcutit ꝛ alterat malã cõplexionẽ ꝛ malã qualitatẽ humoꝝ ꝛ sedat dolorem. ꝛ per hoc Raſ. itelli

git siĺia: siĺr valꝫ acetum decoctionis gallarũ: vel ꝙ diu teneatur in ore aqua frigida: ⁊ bene diu: qꝛ si paruꝫ teneretur fieret maior dolor ⁊ fluxus: sed si diu remouet dolorẽ causatũ a mã ca. ab extra ponatur lana succida iuxͣ maxillam cum oleo roſ. vel sacculus de roſ. bullitis in aqua ⁊ aceto bene expressis: similiter valet si dolor ex percussione venerit.

¶ Et si ex hoc nõ euaserit fueritqꝫ pulsatio vehemens ⁊ cum inflammatione camphora ⁊ piretrum terantur ⁊ in radicibus dentiuꝫ ponantur. Cũqꝫ dissoluta fuerint iterũ mittanť: cotuꝫ quoqꝫ oleo roſ. illinituꝫ desuꝑ ponať.

¶ Ponit curaꝫ qñ nõ sufficit. ⁊ dicit: ꝙ si ex hoc nõ euaserit fueritqꝫ pulsatio vehemẽs: ⁊ cũ iflãmatione camphora: ⁊ piretrũ terantur: ⁊ in radice dentium teneãtur. cuꝫ dissoluta fuerint: iterũ mittatur. ⁊ cotũ oleo roſ. illinitũ desuper ponať: quare valet. causa est: qꝛ ibi ponitur piretruꝫ ad euacuãdũ materiã: qꝛ ꝓcurat multũ saliuã. ⁊ cũ hoc remouet causam faciẽtem dolorẽ in gingiuis: causa camphore: qꝛ habꝫ mitigare dolorẽ: imo hꝫ stupefacere cuꝫ sit frigida in q̃rto gradu: ⁊ iõ ꝓhibet fluxuꝫ hũoruꝫ ⁊ ꝓhibꝫ malas q̃litates hũoꝝ ⁊ mľtũ laudat illð experimẽtuꝫ Gerardus super viatico. ⁊ est bene artificiale.

¶ Qꝛ si dolor aliquando augmentaretur ⁊ vehemẽtior fiat opij sexta pars. ʒ. vnius in oleo rosa. dissoluatur ex quo cotum illinitum radici dentis dolentis adhibeatur.

¶ Ponit aliud remedium. ⁊ dicit. ꝙ si dolor aliquando augmẽtetur ⁊ vehemẽtior fiat opij sexta pars. ʒ. vniꝰ in oleo roſ. resoluatur ⁊ in eo cotũ illinituꝫ radicibus dentis dolentis adhibeatur. causa est: qꝛ opium nõ solum remouet qualitates humoꝝ vt malam complexionẽꝫ ca. imo stupefacit mẽbrũ: ita ꝙ in testa siue tegula ponatur ca. facit eniꝫ ꝙ mẽbrũ penitus nihil sentit: imo penitus aufert dolorẽ: ⁊ nõ debꝫ ministrari nisi in casu desꝑato.

¶ Si autem nondum sedetur scalpellãdus est locus ⁊ sanguisuge superponende sunt.

¶ Ponit vltimũ remedium. ⁊ dicit. si auteꝫ nõduꝫ sedetur locus scalpellãdus est ⁊ sanguisuge suꝑponẽde sũt.

¶ Gingiua vero si nõ sanguinolenta fuerit nec apostemosa nec dolor est cum pulsatione nec in facie fuerit inflammatio: aut dolor acciderit post fastidium ex satietate: ⁊ post cenã comederitqꝫ ex cibo frigido multum venter egri soluendus est ex pillulis cochijs.

¶ Ponit curam doloris dentium quando venit a materia frigida: vt patet ex predictis. ⁊ dicit. Gingiue vero si non sanguinolente fuerint nec apostemose: nec dolor cũ pulsatione: nec in facie fuerit inflammatio. aut dolor accidit post fastidium ex satietate. idest post cenam. et fit ex cibis frigidis multotiens eger ex pillulis cochys soluendus est. causa est: quia euacuant materiam facienteꝫ dolorem qua remota remouetur dolor. naꝫ nõ est vis si accidẽtia cessent cuꝫ cessent cause facientes ea: ſm Gal. 4° afforismorũ. Quibuscũqꝫ aures: ⁊ illa remedia valẽt in corpore purgato: qꝛ si plectoricũ esset licꝫ mã coniuncta remoueatur: tamẽ adhuc remaneret mã antecedẽs: qꝛ iterato ibi cresceret ⁊ faceret iteꝝ dolorẽ.

¶ Et dolentium dentium radices ex hoc medicamine fricande sunt qꝰ sic fit. ℞. piretrum sinapi seteragi idi baurach piper zinziberis ⁊ ex eis pulverizatis dentium fricentur radices cotum quoqꝫ in eis illinitum super dentiũ radices ponatur. postq̃ꝫ eger os ex aceto in quo piretrum ⁊ mentastrum ⁊ origanum fuerint cocta colluerit.

¶ Ponit curã per ea que dentibus applicanť. ⁊ dicit: dolentiuꝫ dentium radices hoc medicamine fricãde sunt quod sic fit. sumatur piretrum sinapi seteragi indi baurach piperis zinziberis. ⁊ ex eis pulverizatis dentiuꝫ radicis fricentur. cotũ quoqꝫ ex eis illinitum supra dentiũ radicibus ponatur postq̃ꝫ eger os suũ ex aceto in quo piretruꝫ mentastrũ atqꝫ origanum cocta fuerint colluerit causa est: qꝛ ille puluis ⁊ gargarismus euacuãt materiaꝫ flegmaticã a gingiuis: que est causa doloris: ⁊ ideo valꝫ in isto casu: qꝛ multũ ide euacuãt ⁊ alia siĺia que in littera ponunť que sunt cõsumptiua ⁊ euacuatiua. ⁊ per ista ĩtelligit similia: vt illud in quo nũq̃ꝫ defecit. ¶ Notandum est ꝙ in dolore dentiuꝫ duo requiruntur. s. euacuatio materie ⁊ ꝓhibitio materie descẽdẽtis: ⁊ ideo postq̃ꝫ ista remedia fuerint facta faciẽdũ est istud. ℞. masticis ʒ. i. saluie. M. i. ꝯquassentur fortiter ⁊ bulliant in libr. ß. aceti vel vini: si mã sit multuꝫ frigida: ⁊ cõiter pono tãtũ de vino quãtũ de aceto. coquatur dõec redeat ad q̃rtl. i. ⁊ coletur: ⁊ cum colatura os abluatur. mastix enim euacuat materiã flegmaticã mucillaginosam: saluia etiam cõfert multũ: qꝛ est stiptica ⁊ confortat: ⁊ ideo illud euacuat mãꝫ: ⁊ ꝓhibet fluxum alterius mãe ꝓuenientis: iõ valet: ⁊ certe est multũ artificiale. ¶ Uel sic. ℞. vuarũ passarũ munda. ab arillis quartl. ß. dolsaruꝫ allioꝝ mũdataruꝫ. añ. ʒ. ß. cõquassentur ⁊ bulliant in predicto aceto ⁊ vino. coletur ⁊ cuꝫ colatura os abluatur. istud enim euacuat: sed nõ ꝓhibet fluxum alterius mãe: sicut facit primũ: ⁊ euacuat ratione dolsaruꝫ: sed ⁊ ponunť ibi vue ad reprimẽduꝫ acuitatẽ humoꝝ. Similr̃ valet acetum decoctionis spolij serpentis ⁊ emplastrum factuꝫ de eodem: similiter valet vinuꝫ decoctionis edere inter cetera mundð. capsia ⁊ fumus terre.

¶ A foris preterea panicum siue miliuꝫ in sartagine torrefactuꝫ super maxillã est ponẽduꝫ.

¶ Ponit aliud remediũ dicẽs. a foris panicũ siue miliũ in sartagine torrefactũ supra maxillas est ponẽduꝫ. causa est: quia multum resoluit materiam sine attractione. ⁊ ideo si sit multus stupor ponũtur minus calida ad sedandum dolorem.

¶ Aut ex piperis puluere melli cõmixto dens eius ⁊ radix fricetur.

¶ Ponit aliud remediũ dicens: ex piperis puluere melle mixto dens eius ⁊ radix fricenť. causa est: quia mũdificat gingiuas a materia frigida ⁊ ꝯsumit materiã ⁊ euacuat ratione piperis. ⁊ per ista intelligit similia: sicut est illud. ℞. piretri seminis staphisagrie subtiliter pulverizati. añ. ʒ. i. cere albe. ʒ. ij. misceantur. in modico istius cere dens inuoluatur: ita ꝙ dens dolorosus circũdetur totus ex ista cera: qꝛ mitigat mordicationem ⁊ aliqualiter euacuat: ⁊ est exꝑimẽtũ multũ subtile: vľ sacculus factꝰ de staphisagria ponať in dẽte: siĺr valꝫ a tota suba radix diptami: idem dicunt de radice celidonie.

¶ Et si hoc non suffecerit in dentis radicibus hec tyriaca põatur: que. ℞. castorei assi piperis zinziberis storacis opij: oium añ. ꝑtes eq̃

les:cōficiantur cū melle ⁊ administrentur.

¶ Ponit aliud remediū. ⁊ dicit: ꝙ si hoc nō suffecerit: in dentiuȝ radicib⁹ tyriaca hec ponať. ℞. castorei se. piperis. ʒʒ. storacis opij: oīuȝ añ. partes eq̄les cōficianť cum melle ⁊ administrentur. cā est: qꝛ hoc medicamē hȝ ꝯsumere ⁊ euacuare māȝ faciētē dolorē. ⁊ poniť ad stupefaciēdū mēbrū ⁊ ꝓhibēduȝ fluxū māe.

¶ Eger preterea per aliquantuluȝ temporis a comestione abstineat maneatq̄ȝ famelicus ⁊ ingrediatur balneuȝ ⁊ vtatur motu. si autem nec sic quiescat ferrū ignitū radici dentis multotiēs apponatur: aut eradicetur.

¶ Ponit curā per dietā. ⁊ dicit: eger p̄terea per aliquantuluȝ tēpus a comestione abstineat maneatq̄ȝ famelic⁹ ⁊ igrediatur bal. ⁊ vtať motu. si aūt nō sic eger quiescat ferrū ignitū radici dentis multotiēs appliceť aut eradicetur. cā est: qꝛ per abstinētiā supfluitates fluxe cōsumūtur: similiter per exercitium ⁊ balneum: idem intelligit de balneo quod dicitur stupha.

¶ Si vero dens corrosus fuerit repleať ex medicaminibus: que nominauimus: ⁊ que sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ Ponit curaȝ dentis putridi corrosi. ⁊ dicit: si corrosus fuerit repleatur ex medicaminib⁹ que noīauim⁹ que sūt corrosiua aut extrahať. ¶ Nota ꝙ in dēte corroso ⁊ putrido causať vermis ex illo humore corrupto ⁊ putrido: ⁊ tunc valȝ suffumigatio ex seīe iusqami ⁊ seīe porri vel sinapi: ⁊ tale semē iusqami occidit aīalia talia: vt columbos: ꝯueniūt eniȝ ista: qꝛ se. iusqami est stupefactiuuȝ. se. porri euacuatiuū: vel ꝙ extrahať dens: silr̄ si humor sit putridus vel corrupt⁹ dȝ medicari cuȝ medicinis: vel ꝙ ponas in dēte vbi est vermis vel humor putridus in cōcauitate parum de aqua ardenti: ⁊ valet multum: consumit enim materiam.

¶ De extractione dentiuȝ. Cap. XLIII.

Circa rubricā. Nota ꝙ dens habȝ duplex iuuamentū. Unuȝ est masticatio cibi: vt meli⁹ in stomaco ⁊ alijs partib⁹ digerať. Aliud est iuuamētum ad vocē formādā: qꝛ retinēt aerē: ⁊ aliqñ contingit ꝙ dens ꝓpter sui corrosionem ⁊ putrefactionem nullum istorū facit: ⁊ tunc est vtile extrahere tales: cum inferunt nocumentum.

Medicamen quod cum in dente corroso ponitur ipsius sedat dolorem: aut ipsum cōstringit. Sumatur chebikēgi ⁊ piper ⁊ trita ex alchitrano cōsperganť ⁊ impleantur ex eo.

¶ Docet extrahere nociuos dētes. ⁊ dicit: ꝙ cuȝ in dente corroso poniť ipsius dētis sedat dolorē aut ipm̄ cōstringit. sumať chebikēgi ⁊ pip̄ trita: ⁊ alchitrano cōspergať ⁊ impleať ex eo ꝯstrīgiť ⁊ disponit ad extrahēdū extra. kebete est titimali: qđ assimilatur portulace: tñ hȝ lac. cā quare valȝ: qꝛ hȝ cōsumere ligamēta ⁊ corrodere cuȝ q̄bus dens ligatur cū gingiua: vt ista spēs titimali ratiōe aliquātulū corrodit: silr̄ piper ꝯsumit: ⁊ ita facilr̄ pōt extrahi dens cū ligamenta corrodanť. ⁊ per hoc intelligit sibi siľia: vt lac titimali: ⁊ malaxetur cū pasta vel cū cera ⁊ fiat capsula denti: ⁊ postea dens de se cadit: qꝛ corrodūtur ligamēta: sed hoc est periculuȝ ꝙ nō tāgat gingiuas vidi quēdā amittere gingiuā ⁊ labia: sȝ fiat cōcauitas: ⁊ illic ponať lac titimali: ⁊ īduať denti. vt lac illđ malaxeť cū pasta ⁊ pip̄e eq̄lib⁹ ꝑtib⁹. tritū. i. puluerizatū.

¶ Medicamen quod dētes debiles ac dolentes qui sunt extrahēdi eradicat. ℞. cortices radicum celsi ⁊ radicum capparis ⁊ piretruȝ ⁊ lac titimali atq̄ȝ lac anabule ⁊ arse. rub. ⁊ rad. colloquintide. sumantur ⁊ trita ex tanto aceto quod eis sufficiat conspergantur. acetum quoq̄ȝ per hebdomadaȝ vnam semel in die vt prius addatur. post hoc dētes in circuitu scalpellētur ⁊ ex predictis decies in die epithimētur donec ad mouenduȝ sint faciles: ⁊ postea extrahanť. Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ⁊ postea extrahantur Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cūq̄ȝ necesse fuerit dentium radices scalpellentur ⁊ ex oleo isto multotiens iungātur donec facile moueri possint: postea cuȝ instrumento euellendi dētes euellanť.

¶ Pōit tria remedia. ⁊ dicit: ꝯfectio medicaminis qđ dētes debiles aut dolētes eradicat. ℞. cortices radicꝭ mori. ⁊ radi. capparis piretri: ⁊ lac titimali atq̄ȝ lac anabule: ⁊ arsenicū rubeū ⁊ radi. colloq̄ntide sumať: ⁊ tñ acetuȝ: qđ eis sufficit: ꝯspergať quoq̄ȝ acetū ꝑ hebdomadā vnā seľ in die addať: vt pri⁹: postea dētes ī circuitu scalpellētur ex predictis decies in die epithimeť donec ad motū sunt faciles. ⁊ sic extrahāť: aut fiat epithima ex fece aceti fortissimi per multos dies: postea extrahanť aut rane fluuiales in oleo coquanť donec dissoluanť. Cūq̄ȝ nec̄e fuerit dētiū radices scalpellenť: ⁊ ex oleo isto multotiēs īunganť donec facilr̄ moueri possint: post cū īstr̄o exhēdi dētes euelleńť. cā ꝑmi est: qꝛ ista medicia hȝ v̄tutē penetratiuā ⁊ corrosiuā ⁊ ꝯsumit ⁊ corrodit ligamēta qb⁹ liganť gingiue. cā est: qꝛ hec medicia hȝ v̄tutē penetratiuā. cā. n. est: qꝛ hȝ v̄tutē ꝯstringēdi ligamenta. dissoluantur. i. ossa a carnib⁹ separanť. cū ferro. i. forfice.

¶ De ꝯgelatione dentiū. Cap. LXIIII.

Circa rubricaȝ. nota ꝙ cōgelatio dētiū siue stupor causanť ex masticatione reꝝ acetosaꝝ. cā est: qꝛ eoꝝ acetositas penetrat in fundū: qꝛ sapor acetosus fundať in subtili suba: vt dicit ysaac in dietis vl̄ibus: q̄ȝuis pōticus ⁊ stipticus causent ꝯgelationē ⁊ stuporem cū maxime acetosus.

Portulaca ⁊ amigdale amare masticentur: aut his similia. Aut fiat fricatio cuȝ sale: ⁊ masticetur cera.

¶ Ponit q̄tuor remedia: ⁊ dicit: portulaca ⁊ amigdale amare masticenť: et his siľia. aut fiat fricatio cū sale: aut masticeť cera ⁊c̄. vt pinee. cā est: qꝛ remouēt ꝯgelationē dētiū: ⁊ ħ dicūt aliq̄: ꝙ hoc est a tota spē: sȝ ħ nō est nisi refugiū. Alia cā est: qꝛ portulaca hȝ gūositateȝ in se ⁊ viscositatē: ⁊ iō qꝛ fortiter adheret ꝑtib⁹ gingiuaꝝ adiuicē q̄ sunt diuerse ꝑ frigiditatē reꝝ acetosaꝝ: iō portulaca valȝ ad remouēdū ꝯgelationē dētiū: sȝ q̄re amig. cā est: qꝛ hn̄t viscositatē: iō remouēt frigiditatē ⁊ diminutionē frigidā cū ꝑtib⁹: silr̄ pinee: q̄re fricatio cū sale. cā ē: qꝛ sal remouet frigiditatē ⁊ humiditatē: ⁊ iō valȝ: bñ video aliqđ melius in congelatione dentium: quare valet cera: quia habȝ viscositatem ⁊ causat adherentiam ma-

lam in partibus gingiuarũ. ⁊ ideo valet.

¶ De dolore dentiũ ex re frigida. Cap. XLV.

Circa rubricam. Nota expõnem rubrice qñ dicit ex re frigida. i. a rebꝰ actu frigidis vt ē gladiꝰ ferrũ vel masticatio rerũ frigidarũ: vt potꝰ frigidus vel vnguētũ frigidũ.

Oleum calefactũ in panno desuper est ponendum aut vitellus oui assatus calidus multotiēs masticetur: aut calidũ panē multotiēs mordeat: aut fricatio ex balsamo: aut oleo de lilio siluestri.

¶ Ponit curā doloris dētis cāti ex re frida tacta a dētibus. ⁊ dicit: oleũ calefactũ in stagno. al'. in pāno desup est ponēdũ. vitellũ oui assatũ ca. multotiēs mordeat aut fiat fricatio ex balsamo aut oleo de lilio siluestri. causa ē: qꝛ oleũ de lilio ex nã sua hꝫ mitigare dolorē cũ sit viscosum ⁊ rõne viscositatis tal'r hꝫ remouere frigiditatē inductã: qꝛ calidũ hꝫ remouere frigidũ ⁊ plus sedat dolorē rõne viscositatis: sil'r valēt vitella oui ca. qꝛ ex natura sui hꝫ remouere quēcũqꝫ dolorē: sil'r valꝫ masticatio rerũ ca. qꝛ hñt remouere dolorē. q̃re oleũ balsami: qꝛ hꝫ viscositatē ⁊ rõne caliditatis actualis ⁊ potētialis hꝫ remouere frigiditatē īductã: ⁊ ideo valꝫ oleum de been. ⁊ sic de alijs omnibus valentibus.

¶ De vlceribus oris ⁊ pustulis. Cap. XLVI.

Circa rubricam. Nota ꝙ vlcus est duplex: qđdã interiꝰ: vt in palato īferiori vel sup̃iori ⁊ istis vlceribꝰ magis ꝓpe ⁊ plꝰ valēt lauamenta q̃ʒ pul. qꝛ ŏ facili pulueres remouent̄ per saliuã ⁊ fricatiões lingue. aut in exterioribꝰ: vt in labijs: ⁊ aliqñ vlcera oris sunt corrosiua: ⁊ aliqñ nõ: de vlceribꝰ corrosiuis raſ. facit hic mētionē: q̃uis sint multe passiones oris: vt aliqñ auctores ponũt practici: tñ alie causantur: sicut similes passiones aliorũ membrorũ: ideo non facit hic mentionem.

Si pustule fiant rubee sumãtur anthere amidi spodij lentium excorticatarum seminis portulace coriandri sicci: seminis sene de mecha: omniũ partes equales camphore parũ. ex his puluerizatis fiat fricatio.

¶ Ponit curā pustularũ siue vlcerũ cātarũ a mã ca. p̃ ꝑ fricationē: ⁊ dicit. si pustule fuerīt rubee sumatur anthere amidi: spodij: lentiũ excorticatarũ. se. portulace coriãdri sicci: se. sene de mecha. añ. ptes eq̃les cãphore parũ ⁊ his puluerizatis fiat fricatio. ¶ Nota ꝙ vlcꝰ oris vel est cũ corrosione vel sine. si p̃mo mõ requirunt̄ duo. p̃mo mũdificatio. secundo ꝯsolidatio. mũdificatio fit cũ ydromelle facto cum melle roſ. vel cum vino vbi rose sunt bullite: sed consolidatio potest fieri cum q̃cq̃ʒ ponit̄ roſ. qꝛ est ꝯsolidatiuũ: ⁊ iõ põt p̃cedere mũdificatiuũ. qꝛ nõ datur nisi p̃us mũdificet̄: vt. 5. afforiſ. vulnera non sanant̄. Uel isto vnguēto. ℞. ceruse lote amidi cathimie vl' litargirij subtil'r puluerizati. añ. ʒ. i. īcorporent̄ cũ mucillagine dragagãti gũmi arabici q̃rtl. ß. fiat in modũ vnguēti: ⁊ si alteratio sit modica sine vlceratõe sufficit solus pul. dragagãti ⁊ gũmi arabici: ⁊ si ex corrosiõe valꝫ pul. ligni putrefacti: qꝛ multũ valꝫ in excoriatiõe: sꝫ si vlcus sit cũ corrosiõe dꝫ ꝯsumi mã faciēs corrosionē ex suba corrupta mēbri: ⁊ postea mũdificabit̄ ⁊ gnãbit carnē. ⁊ medicamē põt esse tale ⁊ est experimētũ raſ. in diebꝰ. ℞. arsenici ru. calc] aluīs gallarũ florũ eris subtil'r pulue. añ. ʒ. i. īfundant̄ in modico aceti ꝑ hebdomadã vnã ⁊ exiccentur ⁊ illiꝰ pul. ℈. i. supra locũ vlceratum per vnã horam ponat̄ postea vngatur locꝰ cũ oleo roſ. ad sedandum dolorē: ⁊ sic fiat donec tota mã est ꝯsũpta ex quo pꝫ cã ꝑtis q̃re valꝫ: qꝛ hꝫ v̄tutē ꝯsolidatiuã cãphore. q̃re ⁊c.

¶ Et cum aceto mixta ⁊ oleo rosa. ⁊ aqua rosa. teneantur.

¶ Ponit curā ꝑ ea q̃ tenet̄ ĩ ore. ⁊ dic̄: aut cũ aceto mixtũ aut cũ olõ roſ. ĩ ore teneat̄. cã ē: qꝛ ꝯsolidatiua sũt ⁊ cũ hꝫ ꝓhibēt fluxũ mãe cũ p̃ns dꝫ locꝰ mũdificari si ibi ē virulentia aliq̃ ⁊ loco istiꝰ valꝫ ista ablutio. ℞. gallarũ. ʒ. i. aq̃ roſ. q̃rtl. ß. aceti lib. ß. bulliãt sil' vsq̃ʒ q̃rta ꝑs sit ꝯsũpta colet̄ ⁊ cũ colatura fiat ablutio in ore.

¶ Et sanguinis minutio cum ventosis fiat.

¶ Ponit curā per vētosas. ⁊ dicit: ꝙ sanguinis mĩutio fiat cũ vētosis. ⁊ ĩtelligit̄ ꝙ sub mento ponant̄ vl' retro ĩ collo: qꝛ distrahũt mãꝫ ad partē cõtrariaꝫ.

¶ Albe vero si fuerint pustule: cũ sale ⁊ melle fricentur.

¶ Ponit curā pustularũ. p̃mo a mã frigida per fricatõeꝫ ⁊ dicit: albe v̄o si pustule fiũt: cũ sale ⁊ melle fricent̄. cã est: qꝛ sunt fl'atice: eo ꝙ sunt albe: ⁊ qꝛ ista spēs salis hꝫ remouere ⁊ ꝯsumere: iõ ꝑ hoc ĩtelligit sil'ia que dissoluunt flegma oris: vt puluis ⁊ gargarismata.

¶ Sirupus acetosus aut almuri in ore teneat̄.

¶ Ponit curā per ea que tenent̄ in ore. ⁊ dicit: ꝙ sirupus acetosus teneat̄ in ore aut almuri. ¶ Nota almicoron almuri. i. dyamorõ almuri frigidũ: sicut cũ rebꝰ acetosis ⁊ spēbꝰ: q̃re valꝫ. cã est: qꝛ hꝫ v̄tuteꝫ mũdificatiuã. ⁊ loco istiꝰ valꝫ cũ aqua celidonie ⁊ modico aceti.

¶ De fluxu sanguinis gingiuarũ. Cap. XLVII.

Circa rubricam Nota ꝙ fluxus sanguinis gingiuarũ põt fieri dupl'r. Uno mõ a causa extrīseca. Alio mõ a cã ĩtrīseca. si a cã extrīseca: vt a casu ꝑcussiõe sine gladio de tali nõ determinat̄ qꝛ eodē mõ põt curari. Itē alter est fluxꝰ sicut dictuꝫ est supra. Alio mõ a cã ĩtrīseca. Uno mõ ex multitudĩe sanguinis: rõne cuiꝰ nõ põt ꝯtineri in venis ⁊ arterijs: ⁊ tũc fluit ad gingiuas: qꝛ resudat: ⁊ ꝑꝑ multitudinē findunt̄ vene: ⁊ de tali nõ loq̄t̄ hic. Alio mõ a mala mã acuta descendēte a cerebro ꝑ viã reumatis. s. a colera vl' fl'ate salso corrodente gingiuas: vt quia gingiue sunt corrose ratione cuius fluit sanguis: ⁊ vtplurimuꝫ fit si antiquatur: ⁊ de isto loquitur hic.

Quum ex gingiuis sanguis subtilis cõtinue manauerit. vtriusqꝫ arsenici. s. rubei ⁊ citrini calcis gallarum aluminis: omniũ partes sumantur equale: ex quibus puluerizatis ⁊ cũ aceto mixtis parui formentur trocisci: cũqꝫ necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quãtum sexta ꝑs ʒ. vnius: fricentur ex eo optime ⁊ permaneat sic parum: deinde teneatur oleũ rosa. in ore: est enim hoc mirabile ad hanc egritudineꝫ curandam ⁊ putredinem ⁊ herpetem estiomenum qui est in ore.

¶ Ponit curā fluxꝰ sanguis gingiuarũ cãti ex corrosione

ꝛ dicit.cū ex gigiuis sanguis subtil'r manauerit vtriusq̄
arsenici ru.ꝛ citri.calcis gallaꝝ aluis oīuz ptes eq̄les su
mantur ex qb⁹ pulueri3atis cū aceto mixtis pui formen
tur trocisci:cūq̄ necessariū fuerit sumant̃ q̄tū est sexta
ps.ʒ.i.ꝛ fricent̃ ex eo gigiue optime ꝛ pmaneat sic paꝝ.
Deide teneat oleum roſ.in ore.est eni3 hoc mirabile ad
hanc egritudinem que est in ore. ¶ Nota circa istud ꝛ
attēde:ꝙ in cura flux⁹ sanguinis cāti ex amissione qua-
tuor per ordinē reqrunt̃.Primo reqrit̃ remouere illud
q̄ð corruptū est in gingiuis:qꝛ nō pōt aliter caro ī gingi-
uis generari.Scðo reqrit̃ mūdificatio loci.Tertio con
solidatio:siue carnis gingiuaꝝ regnō.Quarto ꝯfortatio
gingiuaꝝ vt vlteri⁹ ad eas mala mā̄ nō fluat.Consūptio
male mā̄e faciētis corrosionē pōt fieri cū medicina raſ.
ꝛ o3 tātū teneri vsquequo ps sana videat̃:ꝛ ꝙ videatur
rubea:qꝛ mā̄ erat ante virulēta:vel ꝙ fiat tale gargaris-
ma siue ablutio quo vtor in hoc casu. ℞.folioꝛu3 oliue.
M.i.ꝛ.ß.piretri radicis yreos.aā.q̄rt].ß.33.albi masticl
aā.ʒ.ß.mell'electi.ʒ.ij.fiat decoctio clarificata ad q̄r.ij.
cū q̄ fiat ablutio gingiuaꝝ ꝛ mūdificatio fiat cū isto. ℞.
aq̄ calide lib.i.mellis roſ.colati.ʒ.ij.misce:ꝛ cu3 pāno ī-
fuso in p̄dictis abluant̃ gingiue cū vino decoctiōis roſ.
siccaꝝ:ꝛ loco pfecte mundificato caro regnet̃ isto medi
camine. ℞.olibani sarcocolle san.dra.subtil'r pulueri3a
toꝝ.aā.3.i.misce:ꝛ de pul.ponat̃ modicū in gingiuis: vl'
venit ꝙ ponat̃ illud q̄ð cōfirmat dentes ꝛ replet eos de
carne:ꝛ nota bñ. ℞.lapdani:masticis.aā. q̄rt].ß.cāpho-
re subtil'r pulueri3ate.3.v.alia lr̄a h3 grana.vi.misce ma
laxādo cū aq̄ roſ.ꝛ fiat massa:ꝛ extēdat̃ supra pānū ꝛ po
natur supra locū ß3 ꝙ fuerit locus corrosus.Ad faciēdū
oīa ista ꝛ est secretu3 est puluis factus de sale tosto ꝛ alu
mine gemelli pluuie:sed inter alia prohibentia fluxum
reumatis est pannus infusus in aqua distillata folioꝛu3
cipressi:ꝛ ponatur supra gingiuas illud multu3 vnit ꝛ cō
fortat:ꝛ ideo summe valet.

¶ De casu vuule. Cap. XLVIII.

Circa rubricaꝫ. Nota ꝙ iste sunt
actiōes spectātes
ad loquelā:q̄ꝝ vna seq̄t̃ alterā ß3 Gal'. 4°. de
īteriorib⁹.p̄mo est exit⁹ aeris cum anhelitu.i.
exufflatio.scða est flat⁹ sine ictu.3ª est flat⁹ cū
ictu.4ª est vox.5ª est loq̄la. ¶ Scðo nota ꝙ circa radicē
lingue sunt q̄nq̄.p̊ sūt duo additamēta que vocant̃ glā-
dule ꝛ sunt gn̄atiue saliue. scðo est trachea arteria q̄ est
via per quā trāsit aer ad pulmone3:cui⁹ ps supior vocat̃
epiglot⁹.3° est ysophag⁹ que est via p quam trāsit aer ad
pulmonē:cui⁹ supior vocatur meri.4° est ibi guttur ꝛ est
spatiū mediū īter ysophagū ꝛ tracheā arteriā.5°.ē vuula
ꝛ est q̄dā pellicula exn̄s in gutture coopiēs vtpl'm viam
anhelit⁹:ꝛ q̄nq̄ cooperit viā cibi q̄ñ hō loq̄t̃:ꝛ pp̄ h̄ ma-
lu3 est loq ꝛ comedere:qꝛ multi ex hoc suffocant̃:ꝛ talis
vuula facit duo iuuamēta.p̄m est ꝙ defendit ptes pecto-
rales a nocumētis tā ītrinsecis q̄3 extrīsecis:vt a magno
frigore pul.ꝛ fumo ꝛ coopit istā viā a causis intrinsecis
vt a reumate:ꝛ qꝛ multotiēs expellit̃ cū saliua ꝛ nisi eēt
ibi vuula descēderet ad pulmonē:ꝛ iō illi q h̄ñt vuula3
incisa3 sunt parati ad ptisim.2m iuuamētū est ad formā-
dū vocē:qꝛ sicut se h3 digit⁹ fistularis ad vocem:vt dicit
Gordoni⁹:ita vuula. ¶ Nota ꝙ duplex est causa casus
vuule.vnus apostema calidum vuule frigide que nūq̄
ppter sui grauitatem ꝛ ponderositatem relaxat vuula3
ꝛ prolongat.alia causa est mollities siue relaxatio vuule
causata a materia flegmatica aquosa descendente a ca-
pite ad istam vuulam: ꝛ hoc vtplurimum:ꝛ assimilatur
quasi paralysi.

Cum eger senserit aliquid radici sue
lingue insistere aut gutturi ꝛ cū iube-
tur aperire os ꝛ extrahere linguā vi-
detur vuula eius ia3 esse fluxa ꝛ elon
gata:ramech ꝛ sal armoniacus sumant̃ ꝛ bñ
pulueri3ata cū īstrumēto īsufflādi sup vuula3
insufflent̃:ꝛ ex eis in sūmitate p̄dicti īstrumēti
aliq̄d ponat̃ ꝛ radici vuule cū eo dirigat̃ ꝛ ip̄a
instrumēto paru3 exterius extrahat̃.

¶ Ponit curā casus vuule.p̊ p īsufflatione3 medicine. ꝛ
dicit:cū eger senserit radici lingue sue īsistere aliq̄d aut
gutturi:ꝛ cū iubet̃ os opire ꝛ extrahere linguā:vr̄ vuulā
oīo eē fluxā ꝛ elōgatā:ramech ꝛ sal armoniacū sumat̃: ꝛ
bñ pulueri3ata cū īstr̄o raſ.sufflādi sup vuulā insufflet̃:
ꝛ ex eis in sūmitate dicti īstrumēti aliq̄d ponat̃ ꝛ radici
vuule cū eo dirigat̃:ꝛ instr̄o dicto exteri⁹ extrahat̃.ramech
idest mirtū. ¶ Nota ꝙ remediū raſ.ē ꝓpriū iuuamētū
in ꝓcessu:qꝛ in p̄ncipijs casus vuule ꝯueniūt ꝓp̄e reper
cussiua ꝛ ptī3 resolutiua si ꝓueniat ab a p̄ate:si aūt a mā̄
fl'atica ꝓueniat aquosa in p̄n° ꝯpetūt pure repcussiua:q̄-
re val3:cā est:qꝛ mirt⁹ est herba stiptica:ꝛ pp̄ hoc fit bal-
neū in fluxu vētris:ꝛ est sp̄ale remediū:qꝛ h3 v̄tutem sti
pticā:ꝛ sal h3 v̄tutē resolutiuā siue dissolutiua3:ꝛ iō facit
fluere mā̄3:q̄re val3 in ꝓcessu:s3 in p̄n° ꝯpetūt repcussi-
ua:ꝛ si a mā̄ calida ꝓueniret:cui⁹ signū ē rubedo ꝛ calor
magn⁹:iō val3 gargarisma decoctiōis gallaꝝ cū dyamo
ron:sil'r val3 decoctio se.roſ.cum succo herbe seu barbe
yrcine vl' val3 gargarisma decoctiōis saluie psidie ꝛ ba-
laustie cū dyamorō vl' val3 gargarisma corticis maloꝝ
ita ꝙ coquat̃ in aq̄:ꝛ postea in illa aq̄ dissoluat̃.ʒ.i.dya-
moron ꝛ frequēter vtor in pueris. ¶ Sed si fluat ꝓpter
fluxū mā̄e frigide cui⁹ signū est albedo ꝛ multitudo sali-
ue:val3 ī p̊ gargarisma decoctiōis gall'.ꝛ modico mellis
masticis thuris nucis cip̄ssi decoquāt̃:ꝛ fiat gargarisma
s3 ī augmēto:val3 gargarisma se.sinapis cū modico mel
lis ꝛ aceti:ꝛ in hoc est error apud barbitōsores ꝛ vetulas
qꝛ nō curāt de p̄ncipio ꝛ augmēto:s3 ponūt stati3 resolu-
tiua:ꝛ faciūt vt attrahat̃ mala mā̄.deberēt ipsi pri⁹ scire
si corp⁹ est plectoricū:ꝛ tūc facere pri⁹ vl'em purgationē
cū flōmia aut clisteri:vl' alio modo.īstr̄o.s.sufflādi.diri-
gatur.i.applicetur in primis.s.vuula.

¶ Aut granatum acetosum cum pulpa sua te-
ratur: ꝛ fiat ex ea gargarismus.

¶ Ponit aliud remediū per gargarismata:ꝛ dicit:ꝙ gra-
natū acetosū cū pulpa sua terat̃:ꝛ fiat ex eo gargarisma.
¶ Nota ꝙ illō val3 q̄ñ ꝓuenit a mā̄ ca.in p̄n°. ꝛ p ista ī-
telligit sil'ia gargarismata fcā ex aq̄ roſ.ꝛ dyamorō:ꝛ vt
accipiat̃.3.i.dyamorō.ꝛ.ʒ.i.aque roſ.

¶ Qꝛ si diu permāserit taliter ꝛ elōgata fuerit
eiusq̄ pars superior subtiliata ꝛ caput ei⁹ ro-
tundū fuerit tunc radicitus erit īcidēda.Cauē
du3 tñ est ne anteq̄3 ita vt prediximus sit dispo-
sita īcidat̃:ex hoc eni3 sequeret̃ q̄nq̄3 sanguis
fluxus qui restringi non potest.

¶ Ponit q̄ðdā documētū.ꝛ dicit:ꝙ si diu pmanserit:ita
ꝛ elōgata fuerit:eiusq̄ pars supior subtiliata fuerit:ꝛ ca-
put eius rotūdū fuerit tūc radicit⁹ est īcidēda.Cauēdu3
tñ est ne an̄q̄3 ita vt dixim⁹ sit disposita īcidat̃.ex hoc.n.
q̄nq̄ seq̄t̃ sanguis flux⁹ q restrigi nō pōt. ¶ Nota ꝙ du
plex ē signu3 ꝙ vuula īcidi pōt.vna ē extenuatio meat⁹

in lingue radice: qꝛ posito ꝙ sit grossa in sua cute vel superficie cũ rõne defect⁹ ṽtutis extenuaṫ: ꝛ tunc est signũ ꝙ nõ põt redire ad dispositionẽ nãlez: ꝛ iõ dꝫ remoueri qꝺ nihil facit ibi: qꝛ opilat. 3ᵐ signũ est ꝙ sit multũ alba rõne saniei vel viridis. vľ nigra rõne putredinis vel corruptionis: tũc icidẽda est: qꝛ nõ põt redire ad dispõnem nãlez. ℭ Scꝺo nota ꝙ in icisiõe vuule duplex nocumẽtum causaṫ. vnũ supfluus flux⁹ sanguinis: ꝛ illud ponit raẜ. ꝙ icidaṫ anteq̃ꝫ descẽderit: qꝛ qñ est putrida vľ corrupta nihil sentiṫ: aliter ṽo qñ est sanguinea tũc icidaṫ ꝛ causaṫ doloꝛ ꝛ rõne doloꝛis fit magn⁹ flux⁹ sanguinis. Secũdũ nocumẽtuꝫ est ꝙ pectoꝛalia nõ debẽt euitari a nocumẽtis extrĩsecis ꝛ intrinsecis: ꝛ pp hoc tales ptisici fiũt cõiter. ℭ Et si cõtingat ꝙ icidaṫ põt fieri multipľr. vno mõ cõiter cũ rasoꝛio puo. s. floboto:mo. scꝺo mõ cuꝫ acu ignea trãseũte p cãnã pforatã vel põt icidi cũ medicamine coꝛrosiuo supposito: sꝫ est periculosuꝫ: ꝛ facta incisione dꝫ fieri gargarisma cũ aq̃ decoctiõis yreos: ysopi capilli veneris: oꝛdei: mellis ꝛ modico aceti ad mundificandũ ptes illas. s. versus radicẽ illam.

ℭ De sanguisugis in gutture. Cap. XLIX.

Circa rubꝛicam. Nota expõnem vocabuli de mouẽdis seu extrahẽdis sanguisugis que ĩtrant guttur. vnde sunt aĩalia que ponunṫ ad exhẽduꝫ san. a barbitõsoꝛes: vt pꝫ in scabiosis.

Cum aliquis in gutture suo titillationem senserit ꝛ sanguis subtilis inde manauerit existimanduꝫ est: tunc sanguisugaꝫ in oꝛe esse: ꝛ precipue si aquam loci in quo sanguisuge fuerint biberit.

ℭ Determinat de sanguisugis extrahendis de gutture. ꝛ dicit. cũ aliqs in gutture suo titillationem senserit: ꝛ sanguis subtilis ĩde manauerit existimãdũ est sanguisugã in oꝛe esse: ꝛ p̃cipue si aquã biberit ĩ qua sanguisuge fuerint: cã est: qꝛ sentit titillationẽ: qꝛ comedit ptes vbi sanguis existit: ꝛ maximũ signũ est: qñ bibit aliqs aquã sanguisugarũ. Sãguisuga: hec est additio ꝛ nõ text⁹. Ponit curã in gnãli dicẽs ad sanguisugã extrahẽdã valet succ⁹ anabule q̃ hꝫ folia magna ꝯtinẽtia maculas albas: ꝛ insufflãdus est: ꝛ sup oĩa valꝫ. cã est: qꝛ ista herba est amara ꝛ abhoĩabilis sanguisugis ꝛ cuilibꝫ aĩali: ꝛ ideo fugit herbã cũ sit amara versus os: ꝛ p istã intelligit quãcũq̃ꝫ herbã amarã vt est absinthium centaurea: ꝛ omnis res amara hꝫ ĩterficere eas: vtruꝫ aũt hec herba hoc hẽat a tota spẽ nescio. Ponit ẽt aliud remediuꝫ. ꝛ dicit: ꝙ succ⁹ amigdale q̃ hꝫ floꝛẽ valꝫ. ℭ Nota ꝙ duplex est species amigdale: vt pꝫ ĩ sinonimis. cã est: qꝛ ẽ multũ amarus ꝛ abhoĩabilis sanguisugis: ꝛ iõ fugiũt ab eo tãq̃ꝫ a nociuo: ꝛ p ista ĩtelligunṫ siľia vt gargarisma aq̃ decoctionis colloquintide vel aqua decoctionis asse fetide.

ℭ Os igitur egri est aperiendum ꝛ lingua extrahenda ꝛ inferius pꝛemenda ꝛ guttur in sole est aspicienduꝫ. ꝛ si sanguisuga in loco pꝛopinquo pendere visa fuerit cuꝫ foꝛpicibus q̃bus sagitte educũtur extrahenda erit: qꝺ hoc modo fiet. caput a quo pendet est stringendum: ꝛ sic extrahitur.

ℭ Ponit curã qñ põt videri ꝛ qñ nõ. ꝛ dicit: ꝙ os est aperiendũ ꝛ lingua extrahẽda ꝛ ĩferi⁹ pꝛemẽda. ꝛ guttur in sole est aspiciẽdũ: ꝛ si in loco pꝛedicto visa pẽdere fuerit foꝛpicib⁹ q̃b⁹ sagitta educitur exhẽda erit: ꝙ si nõ fuerit manifesta: eger multotiens gargarizet sinapim cuꝫ aceto: quia de loco in quo est mouebiṫ. causa pꝛimi pꝫ de se. causa secũdi est: quia dicunt multũ amara ꝛ abhominabilia bene occidunt vermes: ꝛ sinapis est moꝛdicatiuuꝫ ꝛ ista sunt necessaria: ꝛ ideo fugiũt: viaticus ponit ꝙ cuꝫ aqua decoctionis lupinoꝛum alboꝛum ꝛ colloquintida fiat gargarisma.

ℭ Qꝛ si non fuerit manifesta eger multotiens gargarizet sinapim cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur aut fiat gargarism⁹ ex aceto ꝛ assa ꝛ sale.

ℭ Ponit aliud gargarisma ex aceto ꝛ sale aut ex aceto et assa: causa est: qꝛ ista sunt nociua animalibus: ꝛ loco isti⁹ põt fieri vomitus cũ experimẽto viatici ante dicto.

ℭ Nigella pꝛeterea ꝛ sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiaꝫ gargarismus ex succo cepe.

ℭ Ponit aliud gargarisma. ꝛ dicit: ꝙ nigella pura ꝛ sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiam ex succo cepe: causa est: quia sunt multum moꝛdicatiua: ideo sanguisuge fugiunt.

ℭ Si autem post eius casum remanserit egro sanguinis desudatio fiat gargarismus ex apozimate in quo coꝛtices granati ꝛ balaustie ꝛ sumach cocta fuerint: ꝛ gutturi ĩsuffletur puluis ex balaustijs ꝛ thure ꝛ sanguine draconis ꝛ amido.

ℭ Ponit curaꝫ fluxus sanguinis pꝛouenientis ex extractione sanguisuge. et dicit si post eius casum remanserit sanguinis resudatio: egro fiat gargarismus ex apozimate in quo coꝛtices granatoꝛum ꝛ balaustie ꝛ sumach cocta fuerint ꝛ gutturi ĩsuffletur pul. ex balaustys ꝛ sang. draconis ꝛ amido. causa est: quia sunt ꝯsolidatiua ꝛ pꝛohibentia fluxum ꝛ parum vnitiua: ꝛ nõ solum conueniunt in isto casu: imo in alys fluxibus.

ℭ Si autem sanguisuga stomacho annexa fuerit medicamina quibus vermes expelluntur in potu sumantur.

ℭ Docet extrahere sanguisugas descendentes ad stomachum: et dicit: si annexa fuerit stomacho medicina qua vermes expellũtur a coꝛpoꝛe sumatur in potu. v. grana sumach semen alexandrinuꝫ: ꝛ sumat modicum aceti in introitu lecti: ꝛ si vermes fuerint potet de succo citri: qꝛ occidit vermes ꝛ cetera que dicentur infra. causa est: qꝛ sic occidũt sanguisugas: sicut vermes: ꝛ pꝛopter hoc continue comedẽtes allium nõ habẽt vermes.

ℭ Ex his que sanguisugam exire faciunt est vt eger balneuꝫ ingrediatur ꝛ moꝛetur in eo donec magnam patiatur sitim: ꝛ tunc aquaꝫ infrigidatam in niue frigidissimam: scꝫ in oꝛe aliquãdiu teneat: cũq̃ꝫ tepefieri ceperit eam expellat ꝛ aliaꝫ sumat: sanguisuga enim quãdoq̃ꝫ venit ad os frigiditatem querẽdo.

ℭ Ponit aliud remedium per balneum ꝛ per retentionem aque frigide in oꝛe. et dicit: ex his etiaꝫ que sanguisugas exire faciunt est: vt eger balneum ingrediatur et moꝛetur in eo donec magnã patiaṫ sitim: ꝛ tunc aquã in niue ĩfrigidatã in oꝛe aliq̃ꝫdiu teneat cũ ĩcepit tepefieri eam expellat ꝛ aliã sumat: sanguisuga qñq̃ꝫ venit ad os frigiditatẽ querendo. causa est: qꝛ ibi est sanguisuga sen-

tiēs aquā frigidā in qua ꝯsueuit esse: ⁊ tunc ꝯuenit ad os rōne siccitatis ⁊ diligit aquā ⁊ similato itrat balneum: ⁊ certe est subtilis imaginatio: ⁊ Auerroys hꝫ aliaꝫ imaginationem. s. ꝙ comedat allia: ⁊ ꝙ teneat aquā frigidā in ore aliquo vase coram se. nam allia sunt cōtraria sanguisugis ⁊ inducunt sitim: ⁊ ideo sanguisuga venit ⁊ valet tantum imaginatio ista: sicut illa rasis.

¶ De solutione illoꝝ que intrant in gutture. Cap. L.

Circa rubricam. Nota ꝙ est clara ⁊ seqͥt caplm.

Quum aliquid quod guttur ingreditur: ⁊ infigitur in eo aut meri fuerit bolus magnus aut ei sīle de his que non habent frusta scissa contenta in eis: aut acuta: confert plerūqꝫ percutere egrū in collo posterius ⁊ multotiens: ⁊ aquam sepe traijcere. fortassis enim descendet inferius. Eger quoqꝫ balneum ingrediatur ⁊ oleum multotiens traijciat. quod postqꝫ factum fuerit magnos deglutiat bolos.

¶ Istud est caplm in quo determinat de solutione illoꝝ que intrāt guttur. ⁊ p̊ ponit curā per alia ab instrō. s. ꝑcussionē in collo. trāsglutionē aque ⁊ bal. ⁊ dicit: cuꝫ illud ꝙ guttur itrat ⁊ figit in eo aut fuerit bolus magnus aut aliquid ei sīle de illis que nō hn̄t frusta scissa ꝯtenta in eis: aut acuta ꝯfert plurimuꝫ ꝑcutere illū in collo posterius. multotiēs: ⁊ sepe ꝓycere aquā. forsan. n. descēdet iferi⁹ eger quoqꝫ balneū igrediat᷑. ⁊ oleū qn̄qꝫ trayciat. ⁊ postqꝫ factū fuerit magnos deglutiat bolos. ¶ Nota quare valet ꝑcussio. cā est: qꝛ ꝑ motū ꝑcussiōis nā cogit᷑ expellere. Quare valet ꝑmixtio aque ⁊ olei: cā est: qꝛ ista liquida faciūt descēdere illud ꝙ adheret ⁊ est cōe apud nos.

¶ Nota ꝙ rasis dimisit illud qđ est magis difficile. s. ꝙ si illud qđ est in gutture est magis acutū vt spina. ⁊ illud per alium modū est extrahēdū: ⁊ pōt extrahi 3ʳ. Primo mō cū carice trāsglutiōe filo capiti ei⁹ alligato ⁊ nō fortiter masticet᷑: vt nō vna pars ab alia separet᷑. ⁊ qn̄ fuerit i gutture subito extrahat᷑: qꝛ carica hꝫ viscositateꝫ. ⁊ talis spina figit᷑ ibi. ⁊ tunc extrahit᷑ ibi: vel ꝙ fiat gargarisma cū aq̄ decoctōis caricaꝝ. Scđo extrahat᷑ sic. accipiat᷑ parua spongia ⁊ transglutiatur. ⁊ qn̄ erit in gutture extrahatur subito: ⁊ qꝛ est rara spina faciliter ifiget᷑. ⁊ est subtilis modus. Tertio ꝯuenit applicare ab extra res laxatiuas illoꝝ que sunt in gutture ⁊ sunt emplastrum factum de mucillagine se. lini vel butyro ⁊ medulla cassiefistule ⁊ oleo amigda. dul. ⁊ valet multuꝫ ⁊ istud facimus in squinantia in processu: vt dicetur infra.

¶ Qꝛ si non descenderit instrumentum quo illi simile inferius duci cōsueuit in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo quod cum sit rethi simile est longum gibbositatem in se habens.

¶ Ponit curā ꝑ istrā. ⁊ dicit: si nō descēderit instrm̄ quo huic sīle iferi⁹ ducere ꝯsueuit in os mittat᷑. est aūt instrꝫ illud de plūbo: qđ cū sit rethi sīle est lōgū gibbositatē in se habens. causa est: qꝛ illud instrm̄ est perforatum. ideo ibi tollitur. illud instrm̄ debet esse porrosum raruꝫ ⁊ gibbosum: vt melius intret per os. vnde per vnam partem debet esse gibbosum. ab alia parte concauum.

¶ De grauedine lingue. Cap. LI.

Circa rubricam. Nota ꝙ grauitas lingue causat᷑ 2ʳ vel 3ʳ. Uno mō ex defectu sanguinis ⁊ spūs: vt in ꝓpinqs morti q non possunt loq illo mō: qꝛ v̄tus deficit rōne instrōꝝ. Scđo ex nimia repletione sanguinis vel flegmatis: ⁊ vtplurimū flegmatis reumatismū descēdētē a capite ad linguaꝫ. vt pꝫ in ebrys. iō grauitas lingue patiunt᷑. Tertio ex mala cōpōne. vt qn̄ ligamētū cū quo lingua ligat᷑ cū palato iferiori est magnū. ⁊ de vtraqꝫ grauedīe determiat hic ras᷑.

Quum lingua absqꝫ alijs mēbris grauedinem fuerit passa ⁊ eger neqꝫ febrem neqꝫ acutam egritudineꝫ incurrerit sal armoniacum ⁊ piper ⁊. ꝫꝫ. ⁊ sinapim album ac piretrum ⁊ stafisagriam ⁊ baurach atqꝫ origanum ⁊ salindi ⁊ nigella ⁊ sansucus siccus sumantur ⁊ in aqua coquantur ⁊ fiat ex eis gargarismus.

¶ Ponit curā grauitatis ꝓueniētis ex repletione. ⁊ p̊ qn̄ peccat mā̄ frida. ⁊ dicit: cuꝫ ligua absqꝫ alys mēbris grauedinē passa fuerit ⁊ eger nec icurrerit fe. nec acutā egritudinē sal armoniacū pip. ꝫꝫ. sinapis albū ac piretꝝ ⁊ staphisagriā baurach origanū ⁊ salnitrum nigella sansucus siccus sumant᷑ ⁊ in aq̄ decoquant᷑. ⁊ fiat ex eis gargarisma. caueat tn̄ patiēs ne ex eis aliqd trāsglutiat. cā est: qꝛ ista euacuāt mām̄ frigidā a lingua istoꝝ. ⁊ bn̄ dicit ꝙ nō sit grauedo in alys ꝑtib⁹: qꝛ si in alys mēbris alia ꝯuenirēt vt i pueris vbi ē ꝑua grauitas ꝯͥt gargarisma factū ex decoctiōe achori saluie ⁊ ysopi ⁊ facit cito loq. iō dicim⁹ nutrici ꝙ fricet linguā pueri cū saluia: vt citius loquat᷑.

¶ Caueat tn̄ patiēs ne ex eo aliqd traijciat: aut eger ieiunus multis dieb⁹ gargarizet almuri nabati: aut fiat gargarism⁹ ex aceto ⁊ piretro.

¶ Ponit documentū. ⁊ dicit. ꝙ caueat tn̄ patiēs ne ex eo aliqd trāsglutiat: cā est: qꝛ est nimis acutuꝫ: qꝛ si veniret ad pulmonē esset cā vlceratiōis pulmonis. iō bonuꝫ est ꝙ nō trāsglutiat᷑. Aut eger. Ponit aliđ remediū. ⁊ dicit. ꝙ eger ieiunus multotiēs gargarizet allumē nabati. est eni salsa facta ex acetosis ⁊ speb⁹. hꝫ v̄tutē ꝓyciēdi sputū. iō euāt māꝫ. ⁊ ꝑ ista itelligit oīa dicta supra ꝓuocātia saliuā. Aut fiat. Ponit aliđ remediū. ⁊ dicit: aut fiat gargarisma ex aceto ⁊ piretro. causa est: qꝛ piretrū multiplicat saliuā ⁊ euacuat flegma. ⁊ acetū habet incidere. ⁊ ponitur acetum: vt melius virtus piretri penetret.

¶ Postqꝫ vero gargarizare cessauerit sumantur salis armoniaci piretri piperis sinapis omnium partes equales. ⁊ ex eis bene puluerizatis lingua diutius fricetur.

¶ Ponit aliđ remediū ꝑ fricationē. ⁊ dic̄: ꝙ postqꝫ gargarizare cessauerit sumat᷑ sal' armoniaci piꝑis piretri sinapis oīuꝫ ꝑtes eq̄les ex eis bn̄ pul. ligua diuti⁹ fricet᷑. cā ē. qꝛ hn̄t v̄tutes euāndi fl'a a ligua. ⁊ ꝓuocāt saliuā. ⁊ scias ꝙ de piretro vidi ꝙ qdā tn̄ tenuit piretrū ꝙ creauit ibi pustulas. iō nō dꝫ sic teneri. sꝫ dꝫ poni in pāno: ⁊ tūc masticari ⁊ teneri supra linguā. ⁊ ita itrabit ⁊ nō nocebit.

¶ Qꝛ si cum lingue grauedine auditus aut reliquoꝝ sensuuꝫ grauitas fortis affuerit fiat egri curatio ꝭm doctrinā qua paralysis curatur.

¶ Ponit curā quando grauitas cōmunicat᷑ alys mēbris vel sensibilibus: ⁊ dicit: ꝙ si cum lingue grauedine audi

tus aut reliquorũ sensuum grauitas fortiter affuerit fiat egri curatio ꝓm doctrinã qua paralysis curatur. causa est: quia euacuat materiam non solum existentem in lingua. immo in cerebro cũ flegmate aquoso ⁊ dicta est cura iam in capitulo de paralysi.

¶ Si autem loquela in acutis febribus aggrauata fuerit ⁊ videris ipsam cum grauitate in loquela extenuatam ⁊ abbreuiatã ⁊ spasmatam aqua calida ab alto suꝑ spondiles dorsi ⁊ auris pricipia fundat̃. ⁊ cũ oleo fricet̃. Eger quoq̃ oleũ tepidum in ore tenere debet.

¶ Ponit curam quãdo prouenit ex inanitione. ⁊ dicit: si autẽ loquela in acutis fe. grauata fuerit. ⁊ videris ipsam cum grauitate in loquela extenuatã ⁊ abbreuiatã ⁊ spasmatam: aqua calida ab alto super spondiles colli ⁊ auris principia fundatur. ⁊ cum oleo fricet̃. eger quoq̃ oleum tepidum in ore tenere dꝫ. causa est: q̃ signum est ꝙ prouenit ex inanitione siue defectu sanguinis ⁊ spiritus. iõ cõueniunt humectantia. ⁊ conuenit aqua ordei ab extra aqua ros̃. ⁊ oleum ros̃. vel humectatiue pillule dicte in ca. de catarro. ⁊ dicent̃ in ca. de tussi. principia. s. radicis spondiles. i. supra spondilia dorsi.

¶ Et si diu est ex quo loquela sua minui nõ cessauerit: vel etiã semꝑ ꝯsiderandum est an ligamentũ quo inferius lingua cõnectit̃ maius sit q̃ꝫ debeat. Quod si ita fuerit: ex eo parũ est incidendum. ⁊ ꝫꝫ. puluerizatũ imittendum.

¶ Ponit curã diminutionis lingue prouenientis a mala cõpositione: ⁊ dicit: ⁊ si diu est ex quo loquela minui non cessauerit. vel etiam semper ꝯsideranduꝫ est: an ligamẽtum cũ quo inferius lingua annectit̃ si maius fiat q̃ꝫ debeat. ⁊ si ita fuerit ex eo parũ incidatur ⁊ zinzi. puluerizatum est imittendũ. causa est: q̃ diminutionis loquele est ligamentũ cum quo ligatur. quare nõ potest lingua moueri. ⁊ vna causa põt esse: q̃ lingua est breuis. ⁊ quare cõuenit vnguẽtum. causa est: q̃ euacuat̃ sanguis: ⁊ ideo nõ fit crusta vlceris. illud vnguẽtũ est ꝯsolidatiuũ vlceris. ideo ꝯuenit illa decoctio dicta in extrahendis sanguisugis que conuenit ad remouendum fluxuꝫ sanguinis narium. zegi. i. vitreoli.

¶ De magnitudine lingue. Cap. LII.

Circa rubricam Nota ꝙ duplex est magnitudo lingue. vna est ex materia sanguinea cuꝫ apostemate vel sine apostemate. secũda magnitudo est ex mã flegmatica cum apostemate vel sine. ⁊ vtplꝫ tales mãe descẽdũt a cerebro. q̃uis possint venire ab alijs mẽbris: de vtraq̃ intelligit ras̃.

Cum cõtingit linguam adeo inflari vt pre magnitudine os egrediatur fricanda est ex cepe aut ex citri acetositate aut cuꝫ ribes aut ex granato acetoso: donec saliua multa ab ea fluat: hoc nãq̃ mõ detumescet ⁊ ad primã redibit mẽsuram.

¶ Istud est caplm̃ in quo rasis determinat de magnitudine lingue ponẽdo ei⁹ curã. qñ causat̃ a mã flegmatica. ⁊ dicit: cũ ꝯtingit linguaꝫ inflari: vt pre magnitudine os egrediat̃ fricãda est ex cepis aut citri acetositate. aut cuꝫ ribes: aut ex granato acetoso. donec saliua multa ab ea defluat. hoc aũt mõ detumescet: ⁊ ad primã redibit mensurã. cã est: q̃ ista incidũt mãꝫ flegmaticã. ⁊ eã disponũt ad euacuationẽ. ⁊ ꝑ ista intelligunt̃ oĩa silĩa gargarisinata: ⁊ fricationes que dicte sunt in p̃cedẽtibus que habẽt euacuare flegma a lingua: vt est radix yreos mastix ⁊c̃.

¶ Si aũt nõ sufficit fiat fricatio ex sale ⁊ aceto.

¶ Ponit aliud remediũ. ⁊ dicit: si ãt nõ suffecerit fiat fricatio ex sale ⁊ aceto. causa est: q̃ nõ solũ incidit̃ mã flegmatica. immo dissoluit̃: q̃ acetum incidit ⁊ sal dissoluit. per ista intelligit similia dicta supra que sunt fortiora q̃ꝫ illa que ponit rasis.

¶ Et si nõduꝫ sufficit fiat minutio ex vtrisq̃ cephalicis prius: ⁊ postea ex venis sub lingua.

¶ Ponit curã qñ ꝓuenit ex sanguine. ⁊ dicit: ⁊ si nõ suffecerit fiat flõmia ex vtraq̃ cephalica. ⁊ postea ex venis q̃ sunt sub lingua. cã est: q̃ est signũ ꝙ mã sanguinea est: q̃ tũc lingua est rubea. ⁊ appet rubedo in facie: ⁊ q̃ flõmia de cephalicis euacuat sanguinẽ: qui est mã añs. iõ conuenit. ⁊ postea de venis que sunt sub lingna: q̃ illa flõmia euacuat mãm ꝯiunctã faciẽtẽ illũ fluxuꝫ. ideo cõpetit. ⁊ si multũ sit plenitudo magis cõpeteret flobothomia de mediana vel de ba silica vel de saphena.

¶ De nodo. Cap. LIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ ipse ꝑuenit a flegmate cum sub lingua.

Cum sub lingua glãdula nociua fuerit in principio ex sale armoniaco ⁊ gallis fricanda est.

¶ Ponit curam glandul e per fricationem. ⁊ dicit: cum sub lingua glandula nociua in principio ex sale armoniaco ⁊ galla fricanda est.

¶ Si autem vetusta fiat ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est. quod est medicamen acutum.

¶ Et tali medicamine gingiua sanguinolẽta fricãda est. ⁊ est medicamen acutũ acute. s. dicte de cura sanguinis. ⁊ ibi intrãt multa corrosiua. cã est: q̃ galle ꝓhibẽt fluxuꝫ mãe ad linguã. ⁊ sal dissoluit mãm ꝯiunctã. ⁊ intelligit illud ore mũdificato. Quare valet istud medicamen acutum: cã est: q̃ est corrosiuum ⁊ corrodit vsq̃ ad subam lingue. ⁊ si aliquid est corrosum a lingua fit regeneratio carnis cum medicamine dicto supra.

¶ Eger autẽ acetum ⁊ salem in ore teneat.

¶ Ponit curã ꝑ illud qđ tenet̃ in ore. ⁊ dicit: eger accipiat acetũ. ⁊ sal teneat in ore: cã est: q̃ acetũ ĩcidit ⁊ sal hꝫ euãre ⁊ dissoluere: deinde alia gargarismata dicta supius.

¶ De pustula lingue. Cap. LIIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ pustula lingue ⁊ ei⁹ vlcera semꝑ sunt malũ signũ in oĩ egritudine: que est signuꝫ debilitatis v̉tutis nõ potẽtis mãm expellere ad mẽbrum extrinsecum: sed expellit ad os. sed pustula vel vlcera que fiunt in ore est bonũ signum fortitudinis virtutis per hoc ꝙ mãdatur ad mẽbra vilia: sicut est os lingue.

Ista ex eisdem sunt curanda ex quibus curantur alcola que supra nominauimus ⁊ squinantia sanatur.

¶ Istud est capitulũ in quo remittit nos ad curam pustularum oris ⁊ lingue. ⁊ dicit: ꝙ sunt curanda cuꝫ quibus vlcera que superius nominauimus ⁊ squinãtia sanatur. cum quibus. s. mundificantibus ⁊ consolidãtibus. cola. i. vlcera oris ⁊c̃.

¶ De squinantia. Cap. LV.

Circa rubricam. Nota ꝙ squinãtia est apostema gutturis ⁊ partiũ eius ꝓpinquarum siue vie anhelitus ⁊ cibi: ⁊ tale apostema vtplurimuz causat̃ a sanguine: cuius signũ est rubor: plenitudo venaꝝ ⁊ pulsus. Scdo põt causari a co. cuius signũ est color citrinus oris ⁊ faciei. Tertio ex flegmate: cuius signuz est albedo faciei ⁊ multitudo saliue. Quarto ⁊ raro ex melãcolia. cui⁹ signũ est fuscedo faciei ⁊ oris ⁊ alia signa que dicta sunt. ⁊ causa est: q: flegma ⁊ melancolia nõ habent virtutẽ penetratiuã tantã in gutture sicut sanguis ⁊ colera. ⁊ ideo vtplurimuz causat̃ ex sanguine vel co. cũ sanguine mixta. ¶ Nota ꝙ quattuor sunt species squinantie. vna est in qua apparet rubedo ⁊ tumor extra in collo. ⁊ ista est leuior inter oẽs: q: signũ est ꝙ mã declinat ad exteriora. Scda est ĩ qua apparet tumor ⁊ rubor interius ore aperto: ⁊ ista est difficilior ꝙ̃ prima. Tertia in qua nõdum apparet in gutture tumor nec rubor: nisi si lingua fortiter cõprimat̃: ⁊ ista est deterior ꝙ̃ secunda cũ magis declinet mã ad interiora. Quarta spẽs in qua nõduz apparet rubor nec tumor nec ĩtra nec extra. ⁊ ista est mortalis: q: mã est infixa multũ: ⁊ inducit mortẽ suffocando: q: signum est ꝙ materia est acuta in vijs intrinsecis ⁊ in vijs anhelitus ⁊ aliquãdo in vijs cibi. ¶ Nota ꝙ squinãtia põt terminari tribus modis. Uno modo ꝑ insensibilez resolutionẽ: vt quãdo mã est pauca subtilis facta flobotomia vl̃i ⁊ particulari ⁊ gargarismate: ⁊ curatur passio squinãtie euacuata vna parte materie v̄tus resoluit aliam. Scdo mõ per ↄuersionẽ eius in saniẽ. sicut qñ apostema maturat̃ ⁊ nunꝙ̃ põt terminari infra quattuor dies: ⁊ hoc est qñ mã est grossa ⁊ multa. Tertio mõ per trãsmutationẽ ad alia mẽbra: vt ad stomachũ vel ad alias partes pectorales. ad stomachuz. s. qñ ista materia declinat ad viaz cibi: ⁊ tunc nausea vomitus ⁊ dolor stomaci. ad partes pectorales: cuius signũ est tussis tremor cordis ⁊c̃. quia materia fuit delegata ad cor.

Quz in deglutiendo sentit̃ angustia id est passio que squinantia vocatur.

¶ Hoc est caplm ĩ quo determinat de squinantia ponẽs ꝑmo eius signa. ⁊ dicit: cuz in trãsglutiẽdo sentit̃ angustia id ẽ passio q̃ dr̃ squinãtia. ¶ Nota ꝙ dictũ rasis hꝫ veruz qñ ista angustia trãsglutiẽdo panez vel aliqđ aliud causat̃ ex apostemate existẽte in gutture: ⁊ tũc est squinãtia. ⁊ ista causat̃ subito. Aliqñ causat̃ ex siccitate vie ⁊ strictura pectoris. aliqñ ex maxima debilitate: vt in propinquis morti. ⁊ tamen ꝓpter hoc nõ patiũtur squinãtiam. causa est: q: illđ apostema opilat vias anhelitus vtplurimum: ⁊ aliquando viam cibi. Item ꝙ declinat ad partez que dicitur gula vel ad partẽ que dicitur ceruix. modo talis suffocatio venit a cerebro subito: sed a pectore paulatiue.

¶ Et eius grauitas aut leuitas scdm angustie quantitatem deprehendi potest.

¶ Ponit signa fortitudinis ⁊ debilitatis eius: ⁊ dicit: cuius grauitas ⁊ leuitas ꝑm angustie quantitatẽ deprehẽdi põt. causa est: q: nõ inducit periculũ: nisi rõne suffocationis ⁊ ꝑm ꝙ inducit grauitatẽ maiorẽ vel minorez inducit maius vel minus periculum in suffocãdo: ⁊ ꝓpter hoc est egritudo peracuta in qua nõ est expectãda digestio mãe ⁊ grauitas: seqtur quare debeat cito laxari venter. ¶ Ad squinãtiam: ponit curã in gnãli per gargarismata. dicit ad squinãtiam. ℞. medulle cassiefistule: ⁊ ei⁹ qđ est in medio fermẽti ĩterioris amboꝝ. añ. ʒ. ß. succi liquiri. quartam partẽ. ℥. i. ⁊ ex eis dissolutis ĩ lacte ita capiendo ex vl̃ibus extrahit̃ fiat gargarisma: est enim mirabile. Circa qđ notãduz ꝙ in squinãtia cõpetit gargarisma in ꝓcessu. ⁊ nõ in ꝑncipio: q: in ꝑncipio ↄpetũt repercussiua ne mã fluat ad locũ. sed in ꝓcessu cõuenit. q: illđ gargarisma est maturatiuũ mãe cum sit ca. ⁊ hu. doloris mitigatiuũ ⁊ relaxatiuũ gutturis. ⁊ iõ valet multũ lac in passionib⁹ gutturis: ⁊ ꝓpter hoc nõ dat̃ istis cib⁹ nisi ad q̃ttuor dies vel tres. iõ lac amigdalaꝝ etiã valet: q: egritudo est peracuta. s. ℥. ß. de quolibet: vel. ʒ. i.

¶ Cũꝙ traijciẽdi angustia fuerit in facie ⁊ oculis rubedo ⁊ repletio: in principio curationis cephalica flobotometur.

¶ Ponit curã in speciali: ⁊ primo qñ ꝓuenit a mã ca. per flobotomiã. ⁊ dicit: cũ fuerit difficultas anhelãdi ⁊ oculis rubedo ⁊ repletio in ꝑncipio curatiõis cephalica flobotomet̃ statim patiẽti squinãtiã. ¶ Nota circa partez ꝙ si sit in corpore plenitudo flõmia dꝫ fieri in corꝑe de brachio eiusdẽ lateris vsq; ad sincopim ⁊ in plectoricis vsq;quo mutet̃ sanguis si põt tollerare vsq;quo veniat sanguis a loco apostematis: vt dr̃ scdo regimẽti acutoꝝ: q: flobotomia debꝫ fieri vsq; ad sincopim in plectoricis quousq; mutet̃ sanguinis color. ⁊ tũc est signũ ꝙ venit a loco apostematis. Itẽ in ꝓposito ꝙ aperiãtur vene siue vie: vt repletio expellat̃. ĩmo qñq; ĩ squinãtico facimus de vtroq; brachio. ⁊ causa est: q: flõmia remouet causaz apostematis. Sed est ĩtelligẽduz: ꝙ si vẽter est cõstipatus: tunc dꝫ precedere clistere. primo facta flobothomia de cephalica. postea de venis que sunt sub lingua siue palato: quia euacuat materiam cõiunctam: vt dicit Auicẽ. quarto cañ. fen. i^a. vt de illa que est sub palato inferiori: quia vltimum ⁊ multum valet: ⁊ vidi vnum magistrum qui sepe de ea flobotomiam fecit.

¶ Et gargarismus ex succo granati muzi cum carnositate sua fiat. aut ex rob mali maciani acetosi. aut ex rob mori de sceni.

¶ Ponit curam per gargarismata ⁊ hoc ante tertiũ diez. ⁊ dicit: gargarisma ex succo granati muzi cum carnositate sua fiat ex rob mali maciani acetosi aut rob mori de sceni. ⁊ post hoc fiat gargarisma ex aqua rosa. in qua sumach fuerit infusum: causa est: quia repercutiunt ⁊ prohibent ⁊ repellunt fluxum materie ad locum ⁊ bene intelligitur post euacuationem: quoniam ante euacuationem potest bene repercuti materia. ideo errãt illi qui ponunt repercussiua cum materia sit ventosa que repercuti non possunt anteꝙ̃ fiat flobotomia ⁊ debet esse gargarisma ex acetosis ⁊ stipticis: quia acetosa faciũt penetrare: ⁊ stiptica repercutiunt: ⁊ postea ex aqua rosa. que est multum stiptica ⁊ prohibet fluxum: ⁊ per ista intelliguntur similia: vt est succus lactuce: de quo dicit Auicẽ. quidam habuerunt squinantiam ⁊ somniabant: ꝙ si facerent gargarisma de succo lactuce ꝙ sanarentur ⁊ fecerunt ⁊ curati sunt. ⁊ dicit Auicen. ꝙ habet hoc a tota proprietate. vel fiat gargarisma cum aqua decoctionis gallarum sumach ⁊ dyamoron vel gargarisma factum cuz aqua decoctionis mirtillorum. ĩmo tantuz laudat ipsuz Auicen. sicut dyamoron. vel sic. ℞. syrupi de papauere dyamoron. añ. ℥. i. aque rof. ℥. ij. misce ⁊ fiat gargarisma actu frigiduz: quia magis repercutiet ⁊ mitigat. ideo valet in ꝑncipio squinãtie. ¶ Nota ab extra valet in principio vnguentũ camomille: q: resoluit sine attractione: valẽt sil̃r pillule si teneant̃ sub lingua facte que reuma prohibẽt descendere de capite ad guttur: q: vtplurimuz

fit hoc apostema per viam reumatismi.s. per viā deriuationis.⁊ raro per viam congestionis.

¶ Et post hoc fiat gargarismus ex aqua rosꝫ. in qua sumach fuerit infusum. qđ postq̄ per tres dies sic factū fuerit: ⁊ vēter ex succo fructuum: sicut prunoꝝ tamarindoꝝ cassiefistu. ⁊ tereniabim solutus fuerit fiat gargarismus ex apozimate ficuum citrinaꝝ ⁊ passularū aut ex medulla cassiefistu. cum hydromelle.

¶ Ponit curā ꝑ gargarisma ꝑ tres dies. ⁊ dicit: ꝙ postq̄ per tres dies sic factū fuerit: ⁊ vēter ex succo fructuū: sic prunoꝝ thamarindoꝝ cassiefi. ⁊ tereniabin solut⁹ fuerit fiat gargarisma ex apozimate ficuū.s.citrinoꝝ passulaꝝ aut ex medulla cassiefi. ⁊ hydromelle. cā est: qꝛ post tres dies dꝫ dari medicina laxatiua: qꝛ illa euacuat co. ⁊ postq̄ trāseunt tres dies signū est ꝙ mā est maturata ⁊ ꝯuertitur in saniē: ⁊ qñq̄ꝫ terminat̄ per resolutionē insensibilem ante quartū diē: ⁊ qꝛ illud iuuat ad maturandū relaxat guttur ⁊ sedat dolores. iō valet in hoc casu. ⁊ per illđ intelligas sibi sīlia. ⁊ oīa que applicant̄ ab extra vel ab intra que iuuāt ad maturādū mām. Sed illud gargarisma est qđ ꝯuenit in augmēto. ℞. ligri. rasꝫ. caricaruꝫ pinguiuꝫ. añ. ℥. i. se. psily. se. citonioꝝ: se. papaueris al. añ. ℥. ß. ordei mundꝫ. q̄rtl. ß. mellis. ℥. ij. fiat decoctio parū clarificata vsq̄ꝫ ad quartl. iij. In statu v̄o ad repcutiēdū mām vel ad rūpendū apā ꝯuenit oximel diureticū ⁊ ab intra ad maturādū: valet istud vnguentū. ℞. vnguēti dialtee q̄rtl. ß. mucillaginis: se. psily: mucillagi. se. citonioꝝ añ. ℥. ij. medulle cassiefi. butyri sine sale. añ. ℥. ß. fermenti caricarum pinguiū. añ. ℥. i. olei viol. ℥. ij. misce ⁊ valet in augmento squinantie de materia calida.

¶ Qꝛ si passio iueterauerit ex gargarismis ⁊ insufflatione fortium medicaminum que dicturi sumus curanda erit. Si autem in facie non fuerit rubedo fluxeritq̄ꝫ ab ore saliue multitudo ⁊ eger fuerit humectatus: in principio soluatur venter ex cochijs. Et fiat enema cuꝫ clisteri acuto: quod in capitulo de apoplexia nominauimus. Cum passio tamen inceperit fiat gargarismus ex syrupo acetoso.

¶ Ponit curā causatā a mā frigida. p̄mo per medicinā laxatiuā. ⁊ dicit: ꝙ si passio iueterata fuerit ex gargarismis ⁊ ex suffocatione fortiū medicaminū: que dicturi sumus medicanda erit. Tūc remittit nos pro cura squinātie antique: sꝫ in facie capl'i hoc dicit. si aūt in facie nō fuerit rubedo: fluxeritq̄ꝫ ab ore multitudo saliue: ⁊ eger fuerit humectatus in p̄n° soluat̄ vēter ex pillulis cochys ⁊ clisteri acuto ꝙ in capl'o de appoplexia apozima noīauimus. cā est: qꝛ est signū ꝙ mā faciēs apostema est flegmatica: ex quo nō est ibi rubedo: ⁊ qꝛ pillule cochie euacuāt flegma. igit̄ ⁊c. ⁊ si nō pōt accipere per modū pillularū: tunc dissoluatur in aliquo syrupo vel in aqua ⁊ potet: vel ponatur in clisteri: ⁊ loco istius pōt poni yerapigra: ⁊ nō dꝫ p̄cedere digestiuū: qꝛ mā est furiosa rōne mēbri. ¶ Nota ꝙ rasis ponit clistere: qđ est forte: qꝛ fit ex colloquintida elleboro ⁊ alijs medicinis fortibus. causa dicti est: qꝛ per illud clistere materia flegmatica extrahit̄ ad parteꝫ inferiorem a superioribus. ideo valet.

¶ Aut cū hydromelle ⁊ pipere ⁊ oximelle deinde ex almuri nabati: fiat etiam gargarismus ex hydromelle ⁊ sinapi.

¶ Ponit curā per gargarismata. ⁊ dicit: cū passio iceperit fiat gargarisma cū syrupo acetoso aut hydromelle ⁊ pipere ⁊ oximelle. Deinde ex almuri nabati: ⁊ fiat etiā gargarisma ex hydromelle ⁊ sinapi. ¶ Nota ꝙ dictū rasis hꝫ verū qñ mā est multū grossa: qꝛ tūc nō cōpetit multū repcussiuū: imo incisiuū māe: si aūt non sit multū grossa: ꝯueniūt pure repcussiua: sicut gargarismata cū decoctione olibani masticis ⁊ addat̄ modicuꝫ de dyamoron: ⁊ est magis ꝯueniēs. Sed post in augmēto ꝯuenit almuri ad incidendū mām: sꝫ ꝯuenit hydromel ⁊ sinapis ad rūpendum apostema qñ mā est digesta bene: ⁊ gnātur sanies. ⁊ qñ est ex flegmate: nō per resolutionē insensibilē: sed ꝑ saniē terminat̄: ⁊ per gargarismata ītelligit sibi sīlia sup̄ illđ qđ est de mā grossa. ℞. radꝫ. yreos. ℥. ß. ysopi capil. vener. añ. M. i. ligrl. rase vuaꝝ passaruꝫ mundꝫ. caricaꝝ pinguiū. añ. ℥. i. se. fenugreci. se. lini. añ. ℥. ß. ordei mundꝫ. q̄r. ß. mellis. ℥. ij. fiat decoctio paruꝫ clarificata ad quartl. iij. Sed in isto casu. s. in statu ad rūpendū apostema ꝯuenit oximel squilliticū. sed ad extra ad maturandum ꝯuenit istđ vnguētū. ℞. vnguēti dyaltee quartl. ß. mucillaginis se. fenugreci muc. se. lini. añ. ℥. ij. medulle cassiefi. butiri sine sale. añ. ℥. ß. fermēti caricaꝝ pinguiū. añ. ℥. i. olei amigdul. ℥. ij. misce. ⁊ pillule retēte in ore valēt que dicte sunt supra ad reuma frigidū. ⁊ valēt in p̄n° squinātie causate a mā frigida: etiā in vtraq̄ꝫ causa siue calida siue frigida valet gargarisma decoctionis celidonie. al's. sebesten ⁊ mirabile dicitur de ea: vel gargarisma decoctionis stercoris al. canis vel hyrundinis vel lupi.

¶ De his preterea que male squinātie ꝯferunt est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio ⁊ ventose absq̄ꝫ scarificatione in collo ponantur. Et epithimetur colluꝫ ex melle anacardino donec vesice in eo generent̄. ⁊ fiat gargarismus cuꝫ sinapi. ⁊ fiat gutturi insufflatio ex hoc medicamine qđ sic fit. Sinapis sal armoniacus piretrū nitrū assa piper mētastrū sumātur ⁊ ex eis cū hydromelle fiat gargarismus.

¶ Ponit curā squinantie qñ est in vltimata sui malicia. Primo per flobothomiaꝫ: ⁊ dicit: de his p̄terea que male squinātie ꝯferūt est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio: subdit de vētosis. dicit etiā vētose absq̄ꝫ scarificatione ponant̄ ⁊ epithimet̄ collū ex melle anacardino donec vētose in eo generent̄. ⁊ fiat gargarisma cuꝫ sinapi ⁊ gutturi fiat insufflatio ex hoc medicamine: qđ sic fit. ℞. sinapis sal' armoniaci piretri nitri assefetide mētastri: ⁊ cū melle fiat gargarisma. Cā p̄mi q̄re valet flōmia sub lingua cū vl'i de cephalica: qꝛ in hoc casu est error. cā est: qꝛ illa flōmia euacuat mām ꝯiūctam facientē apostema. Causa scđi est: qꝛ vētosa ponit̄ in collo retro in partibus inferioribus carnosis sine scarificatione: qꝛ ventosa attrahit a parte anteriori ad posteriorē: ⁊ facimus ipsaꝫ post flobothomiaꝫ. Causa tertij: quia per illud epithima remouet dolorem ⁊ materia attrahitur a parte anteriori ad posteriorem. Causa quarti: quia talia gargarismata sunt multū subtiliatiua ⁊ icisiua māe ad illā partē remittit nos ꝑ sgnātia antiqua. equales ꝑtes. vt. ℥. ß.

¶ De tussi. Cap. LVI.

Circa rubricam Nota ꝙ tussis diffinit̄ sic. tussis est motus v̄tutis expulsiue naturalis pulmonis coadiuuāte v̄tute motiua lacertorum

pectoraliũ propter motum expellendum ex qua diffinitione apparet ꝙ in perfecta sanitate non est tussis: quia virtus est coacta a re nociua facere talẽ motuꝫ: vt pꝫ primo de crisi. ℂ Nota ꝙ de numero motuum qui sunt in pfecta sanitate. quidã est pure naturalis vt singult⁹. quidam pure volũtarius: sicut estuatio ⁊ reuolutio de latere in latus: ⁊ quidam cõpositus ex nãli ⁊ volũtario: sicut tussis mictus ⁊ egestio: ⁊ de numero istoꝝ: qdaꝫ sunt vbi natura superat volũtatem vt tussis: qꝛ nõ possunt retinere vel abstinere a tussi hoĩes qñ volũt: imo velle aut nolle eoꝝ tussiunt. Alter est in quo volũtas superat naturã: lꝫ sit erroꝛ qñ superat vt egestio ⁊ mictus. sunt v̾ba Auic. pmo cañ. fen. 2ª. doctr. 3ª. ca. pmo. ℂ Nota ꝙ duplex est tussis. quedã sicca: ⁊ quedã humida. Tussis sicca hꝫ plures causas. Una est mala cõplõ siue mã existente in pulmone ⁊ partibus pectoralibus: vt mala cõplõ ca. vel frigida: simplex vel cõposita: qꝛ ꝗuis in pulmone nõ sit mã tñ v̾tus conat̃ ad expellendũ nociua: vt pꝫ in singultu de inanitione: lꝫ nõ sit mã: tñ nã conat̃ expellere: ꝗuis non sit ibi qđ expellat. Scđa cã tussis dr̃ eẽ cõpressio dyafragmatis. s. cuiusdã pãniculi qui diuidit mẽbra spũalia a nutritiuis ⁊ expsso dyafragmate cãt̃ tussis. ⁊ tũc pulmo nõ põt libere dilatari nec ꝯstringi: ideo ĩducũt nocumẽtũ ĩ pulmone: rõne cuius causat̃ tussis. Scđa cã est mã multum grossa ⁊ viscosa adherẽs ipsi pulmoni ⁊ partib⁹ pectoralibus: rõne cuius expelli non põt. ⁊ ꝑpter hec in asmaticis posito ꝙ habeãt multã materiã: tñ est sicca tussis: qꝛ nõ põt aliqd expelli. Quarta causa tussis est liquiditas ⁊ subtilitas mãe: ratione cuius fugit aereꝫ: ideo nõ expellit̃. sed vadit per latera trachee arterie ad pulmonem ꝭm Gal. 2°. ꝑnosticoꝝ. Sputũ in omni egritudine. vbi dicit. ꝙ ꝑpter subtilitatẽ eius nõ potest expelli: ⁊ qꝛ liquidũ fugat aerem. Quinta causa est magna debilitas virtutis: vt patet in ꝑpiquis morti qui rõne debilitatis virtutis nõ possunt expellere materiã que est in pectore ⁊ pulmone: quã natura expellere nõ põt: ⁊ descendit a capite vtplurimũ per viã reumatismi ad pectus: ꝗuis possit venire ab alijs mẽbris. ⁊ ista mã aliqñ est ca. aliqñ frigida. ca. materia vtplurimuꝫ est causa ptisis: qꝛ hꝫ qualitates corrosiuas ⁊ acutas vt flegma salsuꝫ corrodẽs pulmonẽ: ⁊ vtplurimũ est mã frigida: licet rasis determinet de cura tussis prouenientis a materia ca. ⁊c̃. quia hoc est vtplurimum de cura tussis prouenientis a flegmate: qꝛ ista duo vtplurimum contingunt. nam tussis que prouenit ex expressione dyafragmatis curatur si illa que comprimunt remoueantur.

Cum tussis acciderit fueritqꝫ aspa ⁊ sicca ⁊ cũ rubedine ⁊ caloꝛe. egro murab viol̃. ⁊ ptisana tribuenda erit. fabas quoqꝫ excorticatas ⁊ spinachias cũ oleo de amigđ. dulc. in comestiõe accipiat.

ℂ Hoc est capitulũ in quo determinat de passionibus pectoris que sũt sex. Primo de tussi ponẽs ei⁹ curã causate a caliditate ⁊ siccitate. ⁊ hoc per dietam. ⁊ dicit. cum tussis acciderit ⁊ fuerit ca. ⁊ sicca ⁊ aspera cũ rubore ⁊ calore: tunc cõpetit egro muraba violatũ ⁊ ptisane ⁊ fabe excoriate ⁊ spinachia cũ oleo amigđ. dul. ĩ comestione sua. in oꝛe v̾o semper teneat pillulas bichichias. aque quam bibit sit syrupus viol̃. ꝯmixtus. Cõfectio pillulaꝝ bichichiarũ. ℞. ligri. zuccari al. amboꝛuꝫ. añ. ʒ. ij. enule cãpane dyadragãti amigđ. dul. excorticataꝝ oĩum. añ. ʒ. v. ex his cũ mucillagi. se. citonioꝝ cõpresse ⁊ forment̃ pillule. ℂ Nota quare valent ista. causa est: qꝛ infrigidãt ⁊ humectant sicut ꝯdimentum de viol̃. cum sit frigide ⁊ humide humectãt. silr̃ aqua oꝛdei spinachia frigida ⁊ hu. sunt: qꝛ remouent caliditatẽ ⁊ siccitatẽ facienteꝫ tussim. igit̃ ⁊c̃. ⁊ per ista intelligit silĩa sicut potus: vt in hoc casu aque oꝛdei. ⁊ terant̃ ⁊ coquant̃ in eis testudines fluuiales: ⁊ oĩa que ꝯueniunt in ethica vlr̃ ꝯueniunt in ista: vt lactuce. bal. aque dulcis. electuariũ dyadragãti: vel illud resumptiuũ dyapenidion cinamomi ⁊c̃. que ponuntur infra in. c. de ptisi. ab extra v̾o ꝯuenit tale vnguentũ. ℞. mucillagi. se. psilij mucillagi. dyadragãti gũmi arabici. añ. ʒ. ij. axũgie galline medulle vituli. añ. ℥. ß. olei viol̃. olei amigđ. dul. añ. quart. ß. cere al. qđ sufficit. fiat pannus ĩceratus de pãno fustani ad quãtitatẽ palme vnius in lõgitudine ⁊ duoꝝ digitoꝛuꝫ in latitudine. alia littera hꝫ ecõtra ⁊ ponat̃ supꝛa pectus. ℂ Scđo nota ꝙ ista cõueniunt in cura tussis ꝑuenientis a mã ca. descẽdente a cerebꝛo ad pectus. ⁊ oĩa que dicta sunt supꝛa in. ca. de catarro causato a mã ca. siue syrup⁹ siue medicina siue electuaria siue pillule siue suffumigationes. ⁊ ideo non est obliuiscendũ capitulũ de catarro causatũ de mã ca. qꝛ nisi intercipiat̃ reuma curatio nihil valet neqꝫ operatio: iđ videtis ipsas operationes circa pectus cũ nunꝗ͂ dꝫ mũdificari pectus ab illa materia a capite descendens. ⁊ iđ nisi intercipiat̃ nihil valet cura. fabe fracte ꝓhibent partes pectoꝛales ab apostemate. ⁊ bene dico sine corticib⁹: qꝛ cum cortex sit aspera lederet illas partes. ⁊ non est capitulũ in medicina adeo necessariũ. ⁊ bene sciat̃ sicut capituluꝫ de catarro: qꝛ catarrus est mater oĩum egritudinum. ⁊ ideo nisi reuma intercipiat̃ nunꝗ͂ curabit̃.

ℂ In oꝛe v̾o semp tenere dabꝫ pillulas bichichias. Aque aũt quã bibit syrup⁹ viol̃. ẽ admiscẽdus. Pillule bichichie. ℞. succi liqritie zuccari albi amboꝝ. añ. ʒ. x. amili draga. amigdalarũ dulciũ excorticataꝝ. añ. ʒ. v. ex his cũ mucillagine se. citonioꝝ ꝯspersis ĩforment̃ pillule.

ℂ Ponit curaꝫ per ea que tenent̃ in oꝛe. causa est: qꝛ sunt humectãtia ⁊ remouẽtia siccitatẽ. ⁊ per illas intelligit similia vt iulep: vel syrupus nenufaꝝ. vel aqua oꝛdei cuꝫ cancris fluuialibus ⁊ testudinibus: ⁊ silĩa dicta in ca. de catarro. electuariũ vt dyagragãtuꝫ. Iteꝫ de syrupo viol̃. causa est. qꝛ infrigidat ⁊ humectat ⁊ pectus lenit. Itẽ valent pillule si teneant̃ in oꝛe ⁊ transglutiant̃ paulatim: ⁊ hec est regula generalis: vel qꝛ illa que administrant̃ ꝓ tussi teneant̃ in oꝛe: qꝛ si irent statim ad stomachũ cũ sit remot⁹: tũc v̾t⁹ medicine tarde iret ad locũ tussis. ⁊ ꝑ ista que ponunt̃ ĩtelligit silĩa. conspersis. i. incoꝛpoꝛatis.

ℂ Qꝛ si cũ tussi multũ affuerit sputũ qđ cuꝫ expuendo expelli non potest nocumentũ infert. sed neqꝫ febꝛis neqꝫ vehemẽs ventris solutio concomitantur ex his troc. dandum erit infirmo. qđ. ℞. seminis feniculi. seminis apij succi liqritie capilli ve. amigdalaꝝ oĩum partes eq̃les. ex his cũ mucillagine: se. lini ꝯspersis infoꝛmentur trocisci ex quibus. ʒ. ij. tribuantur.

ℂ Ponit curã tussis causate a flegmate. ⁊ pꝛimo quando est vera. ⁊ dicit: ꝙ si cuꝫ tussi multũ affuerit sputũ ⁊c̃. nocumentũ ĩfert: sꝫ neqꝫ fe. neqꝫ vehemẽs vẽtris solõ ipsuꝫ ꝯcomitantur ex his trociscis dandũ erit ĩfirmo. ℞. se. feculi: se. apij: succi liquiricie: capilli veñ. amigđ. dulc. omnium partes equales ex his cum mucillagine: seminis lini conspersis infoꝛmentur trocisci: ex quibus tribuantur. ʒ. ij. in decoctione que dicta fuit in capi. de catarro.

cui tamen valent capilli vene. sunt addendi. quare va-
lent isti trocisci. causa est: quia sunt incisiui materie et va-
lent ad expellendum et non permittunt adherere mate-
riam grossam et viscosam. et trocisci debent administra-
ri cum decoctione alicuius habētis vtutem istorū: vt cū
decoctiōe liquiri. vel syrupi de capillis vene. vel ysopi et
q qualibet die potet de mane. et per ista itelligit silia: si-
cut vbi gr̄a. intercepto reumate per illa que dicta sunt in
ca. de catarro frigido. et hec est r̄la gnālis. s. q prius inter
cipiatur reuma. In remouēdo mā̄z in partibus pectora-
libus existentē valēt ista. s. ficus sicce comeste cū amigd.
et valent in reumate multū. sil'r ficus modicū toste cum
pul. pipis et calamēti maxime si supbibat brodiū cauliū
ru. vel ad clarificādu3 vocē: sil'r dyayris salomōis. Quar
to gordonius facit brodiū quoddā de succo cauliū et mel
le: sz abhominat. sil'r valet dyapenidion. sil'r valz dyayso
pum. Ultimū vo inter electuaria est dyaprassiō: et est for
tioris vtutis q̄ aliqd aliud. et silia: sicut dyantos cu3 mu-
sco. sil'r valet syrupus de prassio inter oia mūdi: sz est mo
dicū mali saporis vel isto syrupo cōiter vtor. ℞. rad. yre-
os enule cāpane calamenti origani prassij. an̄. M. i. anisi
se. feni. se. vrtice orobi se. fenugreci: sem. lini. an̄. ℥. i. ordei
mūdati quart l. ß. ligritie rase vuarū passa. an̄. ℥. i. mellis
et panis zuccari. an̄. lib. ß. fiat syrupus clarificat' ad q̄r. ij.
In alijs libris habet̄ ista recepta. ℞. rad. yreos enule cā
pane. an̄. quart l. ß. ysopi capilli vene. re. an̄. M. i. serapini
calamēti origani prassij. an̄. Ma. i. anisi: se. feni. se. vrtice
orobi se. fenugreci: se. lini. an̄. ℥. i. ordei mūdi. quart l. ß. li-
quiri. rase vuaꝝ passarū. an̄. ℥. i. mellis pāis zuccari an̄. li.
ß. fiat syrupus clarificat' ad quart l. ij. In alijs libris ha-
betur ista recepta sic. ℞. rad. yreos enule cāpane. an̄. q̄r.
ß. ysopi. capilli ve. re. an̄. M. ij. serpilli calamēti origani
prassij. an̄. M. i. anisi: se. feniculi: se. vrtice orobi: se. lini as
si: se. fenugreci. an̄. ℥. ij. panis zuccari mellis electi. an̄. li. ß
fiat syrupus clarificat' ad quart l. v. post istū syrupū laxe
tur vēter cū pillulis de agarico. Tertia recepta est ista. et
est Johā. hebē. ℞. rad lilij prassij. an̄. ℈. i. agarici. ʒ. i. tur-
bith. ʒ. ß. pulpe colloquintide sarcocolle. an̄. ℈. ß. yerapi-
gre. G. ℈. ij. puluerizāda puluerizent̄: cōq̄ssanda cōquas-
sent̄. misce oia cū syrupo de capillis vene. fiant pillule et
administrent̄ in itroitu lecti ab extra. Cōtinuet̄ istd vn
guentū. ℞. mucillaginis se. psilij: se. lini: se. fenugreci. an̄.
ʒ. ij. in alijs libris. an̄. ℈. ij. butiri sine sale. ℥. i. in alijs. ʒ. i.
olei amigd. dul. quart l. i. cere: qd sufficit fiat pānus ince-
ratus de fustanio ad quātitatē vnius palme et duoꝝ digi
torum in longitudine: vel accipiatur bombax bene car-
pinata et extensa supra incisorium vel q desuper asperga
tur oleum amigd. dul. et calefaciat ad igne3 et ponatur su-
pra pectus et facit mirabilia.

¶ Decoctione autē qua in hac egritudine vtē
dum est in. c. de catarro ia3 descripsimus. cui
tn̄. ʒ. v. capilli veneris sunt addende.

¶ Remittit nos ꝑ decoctōe ad capl'z d catarro: capillus
ve. est multū cferēs istis. et ideo Auerro. in. v. colliget di-
cit. si multū valet capillus veñ. non est miru3 et nulli in-
fert nocumentum: quia est temperatus.

¶ Or si tussis antiqua et nociua fuerit adeo: vt
egrum in nocte dormire non permittat pillu-
le storatice sunt dande. que. ℞. myrrhe stora-
cis opij oium. an̄. partes equales informētur
ex eis pillule ad lupinoꝝ similitudinem ex qui
bus vna aut due patienti tribuantur.

¶ Ponit curā tussis qn̄ est antiqua: et p̄mo per pillulas. et
dicit: q si ita fuerit q tussis sit iueterata et antiq̄ta noci-
ua in tn̄: vt egrū nō ꝑmittat in nocte dormire pillule sto
ratice sunt dāde. ℞. storacis myrrhe opij oiu3 partes eq̄
les forment̄ ex eis pillule ad silitudinē lupinoꝝ: ex qb'
patiēti vna vel due tribuant̄. ¶ Nota q̄re valēt iste pil
lule. cā est: qr tussis est antiq̄ ꝑpter trāsitū ctinuu3 mā̄e
descēdentis a capite: qr ibi sunt stiptica ingrossantia ma
teriam aquosam cfortantia caput: ideo valet. et per istas
pillulas itelligit alias siles dictas i. c. de catarro frigido.

¶ In potu vero sumat syrupum de papauere
et comedat semen albi papaueris cū zuccaro.

¶ Ponit curā per potū. et dicit: in potu vo sumat syrupu3
de papauere et comedat se. papaueris albi cum zuccaro.
¶ Nota q iste pot' valet in cura tussis antique causate
a mā̄ ca. et qr iste pot' est ifrigidatiu' et igrossatiu' mā̄e. et
nō valet in mā̄ frigida: qr iam suffocaret magis: qr in mā̄
calida cueniunt frigida: sicut syrupus papa. et conueniūt
omnia que dicta sunt in ca. de catarro.

¶ Qui hāc p̄terea patit̄ egritudinē vitet in co-
mestiōe acetosa salsa pōtica acuta atq3 amara.

¶ Ostēdit a qbus est cauēdū. et dicit: q qui hāc patit̄ egri
tudinē vitet in comestione acetosa salsa pōtica atq3 ama
ra: causa est: qr omnia ista exiccant pectoralia. et sicut hec
nocēt ita contraria applicata iuuant: et penidie dactili fi-
cus et omnia lenientia. et inter species sunt. ʒ. ß. 33. croci et
cubebe. que multum clarificant voce3: omnia extrema
animaliū sunt bona in tussi: vt extrema vituli et c.

¶ Suffumigium ad antiquam tussim et sputū
fetidum. ℞. aristol'. myrrhe storacis galbani
oium partes equales arsenici rubei ad pōdus
oium: oia puluerizata ex butyro vaccino con
spergantur: ex quibus magdaleones ad pillu-
le parue similitudinem informentur et cu3 ne-
cesse fuerit in ieiuno ex vno eorū per traiecto-
rium suffumigetur eger.

¶ Docet q suffumigiū ad antiquā tussim et sputū fetidū.
℞. aristologie myrrhe storacis galbani oium. an̄. arseni-
ci rubei ad pōdus oium oia puluerizata ex butyro vacci
no cspergant̄: ex qbus magdaleones ad silitudinē pillu
le parue iforment̄: et cū necesse fuerit in ieiuno ex vna ea
rū ꝑ traiectoriū fumigant̄. ¶ Nota q istud suffumigiū
nō d3 dari in oī casu: nisi vbi est vlcus pulmonis: sz bene
cuenit in vlcere ad csumēdū saniē. et iō nō cuenit nisi in
casu dicto. Suffumigiū ad remouēdum tussim: est istud
℞. ysopi. M. i. ligri. rase vuaꝝ passaꝝ. an̄. q̄rt l. i. et ß. fiat
suffumigiū. q̄uo aūt fit: clarū est: qr nō ponit̄ hic: in alijs
libris habet̄ ista recepta. ℞. ysopi. M. i. ligri. rase vuaꝝ
passarum. an̄. quart l. i. et ß. seminis lini: seminis fenugre-
ci. an̄. quart l. ß. conquassanda conquassentur et bulliant
in libris quattuor aque vsq3 quo redeat ad lib. ij. et ß. et fi-
at cum olla circūuoluta pāno aliquo in quo sit paruū fo-
ramen. pro pauperibus sufficit suffumigatio facta cum
decoctione liquiri. et vuarum passarum.

¶ De asmate. Cap. LVII.

Circa rubricam. Nota q triplex est species diffi-
cultatis anhelit' loquēdo f'm vtute3 et artifi-
cialiter. Una species difficultatis in attrahē-
do aerē fit specialiter qn̄ villi lōgitudinales
pectoris sunt debiliores: et vocatur cōiter a nobis disnia.
Scda species difficultatis in expellēdo aerem dr̄ asma
etiā est qn̄ villi longitudinales sunt debiles: rōne cuius

nõ possunt ꝯstringi ⁊ expellere suas supfluitates fumosas. ⁊ tunc stant erecti rõne magne angustie ⁊ coangustationis. Tertia spẽs est quantuꝫ ad vtrãqꝫ.s. in expellẽdo ⁊ attrahẽdo. ⁊ hoc est qñ villi pectoris oẽs sunt debiles ⁊ vocat̃ cõiter orthomia. ¶ Nota scd̃o ꝙ asma siue difficultas anhelãdi capiendo noĩe gñali: hꝫ tot causas quot hꝫ tussis. sed sunt fortiores in asmate q̃ꝫ in tussi absolute dicta. ⁊ ideo oꝫ vias discurrere per illas: mõ rasis ponit hic curã asmatis causati ex multitudine flegmatis viscosi vel saniei opilãtis in cõcauitate pectoris: vel est in venis ⁊ orificiis pectoris. ⁊ tũc moriunt̃ omnes ⁊ in porrositatibus pulmonis: ⁊ quando habet pulsum vndosum vermiculosum: quia iste vie per quas intrat aer sunt opilate: ideo mors est propinqua.

Quum aliquis assidue patitur tussim: ⁊ aereꝫ attrahit: sicut fit post cursuꝫ aut post vehementem motum: ⁊ cũ iacet supinus est ei deterius: sed cum sedet est ei melius. Decoctio ei danda est. que ℞. ficuum citrinorum. ℥. x. dactilorum multã humiditatem habentium. seminis apii feniculi: capilli veneris liquiritie ysopi prassii oium. añ. ℥. v. coquãtur in tribus lib. aque dulcis donec redeant ad vnam ⁊ coletur. De hac vero decoctione tribus diebus egro in potu tribuatur cum pondere duorum aureoruꝫ huius cõfectionis. que. ℞. succi liquiricie ysopi capilli veneris omnium. añ. ℥. x. cordumeni piperis amigdalarum amararum aristol. ro. seminis vrtice omnium. añ. ℥. v. mellis dispumati: qd̃ sufficit. hec enim confectio superfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit ⁊ est optima. Dãda itaqꝫ est ꝑ hebdomadã vnã ꝯtinuo.

¶ Ponit curã asmatis. ⁊ primo a flegmate per potũ ⁊ electuaria. ⁊ dicit: cũ aliqs assidue patit̃ tussim. ⁊ trahit aerem quẽadmodũ post cursuꝫ fit vel motũ vehemẽtem: ⁊ cũ iaceat supinus est ei deteri⁹: sꝫ cũ sedet est ei melius tunc decoctio ei dãda est que talis est. ℞. ficuũ citrinaꝝ ℥. x. dactiloꝝ maiorẽ ptẽ humiditatis hñtiũ se. apii: se. feniculi: capil. ven. ysopi ligri. prassii oium. añ. ℥. v. coquant̃ in tribus lib. aque dulcis donec redeat ad vnaꝫ. ⁊ colet̃: de hac vo decoctione trib⁹ dieb⁹ egro in potu tribuatur cũ põdere duoꝝ aureoꝝ hꝰ ꝯfectionis. ℞. succi liquiri. ysopi capil. ve. oium. añ. ℥. x. cordumeni piperis amigda. amaraꝝ aristo. ro. se. vrtice. añ. ℥. v. mellis dispumati: qd̃ sufficit. hec eniꝫ ꝯfectio supfluitates que sunt in pectore mirabilr̃ expellit ⁊ est optima: dãda est itaqꝫ per hebdomadam vnã ꝯtinue. deinde eger postq̃ꝫ comederit sinapim ⁊ mel vomere cogẽdus est. ¶ Nota quare est meli⁹ asmaticis stãdo q̃ꝫ iacẽdo supra illud latus. cã est: qꝛ tũc trachea arteria cõprimit̃ versus gulã. ⁊ qñ stat meli⁹ potest fieri attractio aeris q̃ꝫ qñ trachea arteria ẽ supra partes pectorales qñ est supinus: ideo melius se habent qñ stant. Scd̃o q̃re valet pot⁹ ⁊ electuariuꝫ: qꝛ ista sunt ca. ⁊ sicca. ⁊ icidũt mãm grossam q̃ est cã asmatis: ⁊ humectãt partes pectorales. ⁊ ꝑ ista ĩtelligit raſ silr̃a: sicẽ syrupus dict⁹ in. c. de tussi. silr̃ valet brodiũ galli antiqui decocti cũ ysopo. ⁊ ligri. ⁊ vuis passis mund̃. ab arillis cubebis ⁊ se. fenugreci: ⁊ se. vrtice: qꝛ ista dant v̾tutes brodio galli ad partes pectorales. ⁊ silr̃ debent addi magis fortia: vt syrupus de squilla vel de prassio dict⁹ in. c. de tussi. silr̃ valet malũ granatũ: diu tñ decoctũ cũ modico zuccari candi. id̃ findat̃ malum granatũ in q̃ttuor partes. ⁊ in medio ponat̃ zuccaꝝ ⁊ ponat̃ sub cinerib⁹ calidis prius bñ ligatuꝫ: ⁊ postea accipiant̃ ista grana ⁊ ponant̃ in vase. ⁊ cũ cocleari ista grana accipiat ⁊ lãbat. ⁊ istud lenit ptes pectorales: imo est summũ remediũ ad clarificãduꝫ vocem. ⁊ valet in tussi ⁊ raucedine. silr̃ valet in asmate. silr̃ valet inter oĩa aq̃ distillata enule cãpane. ⁊ valꝫ si comedant̃ quolibet mane de foliis enule cãpane duo boli: in aliis libris habet̃ de foliis mali granati cuꝫ ficubus: vel cũ zuccaro cãdi. ita ꝙ quolibet mane accipiat duos bolos ex illis foliis magis tenuib⁹. ⁊ valẽt oĩa dicta in. c. de tussi causata a flegmate continue bis in die.

¶ Deinde eger postq̃ꝫ comederit sinapim ⁊ mel vomere cogendus est.

¶ Docet curare ꝑ vomitũ: ⁊ dicit: deinde eger ⁊c̃. ¶ Nota: vt dcm̃ est supra ꝙ dc̃ꝫ raſ hꝫ veꝝ si ꝓuenit a mã flegmatica existẽte in stomacho: qꝛ mã existẽs in partib⁹ stomaci expellit̃ per vomitũ: sꝫ quare valet: qꝛ incidit ⁊ disponit materiam ad euacuandum: qꝛ materia viscosa nõ potest euacuari: nisi prius incidatur.

¶ Et venter ex his pillulis soluendus. que. ℞. agarici. ℥. iiii. gra. ordei. xviii. colloquintide interioris gra. vi. elacterii gra. iiii. succi liqricie. ℥. ß. fiãt ex eis pillule. ⁊ sufficit ad dosim vnã.

¶ Ponit curã per medicinã laxatiuã: ⁊ dicit: ꝙ vẽter est soluẽdus ex istis pillulis que sequunt̃. ℞. agarici. ℥. iiii. gra. ordei. xviii. colloqntide ĩterioris g̃. vi. elacterii gra. q̃ttuor succi liquiri. ℥. ß. fiãt ex his pillule: ⁊ sufficiunt ad dosim vnaꝫ. Causa est: quia euacuant materiam flegmaticam a partibus pectoralibus. loco istius valent pillule de agarico. Joan. hebẽme. dicte supra.

¶ Post hoc quoqꝫ iterum redeat ad cõfectionem. ⁊ decoctioneꝫ sumendam: ⁊ postremo ad vomitum ⁊ ventris solutionem: vt prius: hoc sepe faciendum est donec eger sanitati restituatur. Interim tamen a cibis grossis ⁊ stipticis acetosis abstineat.

¶ Docet reiterare frequẽter. ⁊ dic̃: post h̾ iteꝝ redeat ad bibẽdũ ꝯfectionẽ ⁊ decoctionẽ sumẽdũ ⁊ posteri⁹ ad vomitũ ⁊ vẽtris solõnẽ: vt ꝓ̃us h̾ frequẽter faciẽdũ est donec eger restituat̃ sanitati. Interĩ tñ a cibis grossis stipticis ⁊ acetosis abstineat. cã ẽ: qꝛ passio ẽ cronica: ⁊ nõ põt ita breuiter separi: id̃ docet reiterare medicinaꝫ. Quare oꝫ abstinere ab istis: cã ẽ: qꝛ ista nocẽt ptib⁹ pectoralib⁹. ⁊ ꝯ̃ria iuuãt. ⁊ maturatiua ⁊ lenitiua pectoris: vt vue passe sine arillis panis asmaticoꝝ oꝫ decoq cũ aniso feniculo ⁊ croco: qꝛ icidũt mãꝫ. Aui. dic̃ de croco ꝙ valꝫ ĩ malitia anhelit⁹: qꝛ rarefacit mãꝫ. valꝫ istd̃ qd̃ dc̃ꝫ ẽ ab ex̃ ĩ asmate ĩ. c. de tussi dc̃ꝫ ꝯuenit illd̃ emplꝫ positũ s̾ pect⁹. ℞. dactiloꝝ piguiũ ⁊ caricaꝝ piguiũ. añ. ℥. ii. rad̃. malue bismalue. añ. q̃r. ß. ꝯq̃ssent̃ fortiter ⁊ bulliãt̃ ĩ aq̃. deide. ℞. stercoris colũbini terebẽtine resine. añ. ℥. i. misce oĩa cuꝫ mucillagie se. fenugreci: se. lini: qd̃ sufficit: fiat emplꝫ ⁊ supra pect⁹ ponat̃. ¶ Nõ medicamẽ valde mirabile ad asma. ℞. stercori locustaꝝ. v̾miũ serici. ℥. ii. quotidie cũ aq̃ ca. bibat̃. ⁊ de carne. ℥. ii. cũ syrupo faciẽte ad h̾. ¶ Nota ꝙ iste valẽt ad clarificãdũ vocẽ. ℞. pul. dragagãti fridi zuccari cãdi fiat electuariũ siue pul. vel sic. ℞. pul. cubebaꝝ ⁊ pone ĩtus ficus sicce. ⁊ capiat̃ añ comestioneꝫ. silr̃ valet pul. liquiri. ⁊ oĩa tẽperate ca. ⁊ humida.

¶ De pleureſi. Cap. LVIII.

Circa rubꝛicam. Nota ꝙ pleureſis eſt duplex.ſ. vera ⁊ nõ vera. Non vera eſt duplex. quedaʒ cauſat̃ ex vẽtoſitate cauſante dolorẽ in lateribus. ⁊ iſta de facili remouet̃. alia cauſatur ex apoſtemate exiſtẽte in lateribus exterioꝛib⁹ pectoꝛis. ⁊ de iſta pleureſi nõ vera nõ determinat hic raſis. Alia eſt vera pleureſis: ⁊ eſt apoſtema exñs in pãniculis coſtarũ. ⁊ in exterioꝛibus lacertis earuʒ ſiue ſit ille pãniculus tegẽs coſtas ſiue diuidat mẽbꝛa ſpũalia a nutritiuis. ſicut dr̃ dyafragma in loco cũ ibi ꝯiungit̃ cũ coſtis. ⁊ aliqñ tale apoſtema hʒ eſſe in latere dextro. ⁊ aliqñ in ſiniſtro. ⁊ citius terminatur rõne caloꝛis coꝛdis. ſʒ hoc eſt magis periculoſum ꝓpter ipſum coꝛ. Sed qñ eſt in latere dextro minus ꝑiculoſum eſt: qꝛ quãto magis remotioꝛ a coꝛde. tanto minus ꝑiculoſum. dr̃ apoſtema calidum per ſe vel per accidens. per ſe vt ſi a co. vel a ſanguine. etiã fit ꝑ accidẽs rõne putrefactionis: qꝛ per accidẽs putrefactio inducit caloꝛẽ. vñ cauſat̃ a flegmate vel a melãcolia: ſed valde raro. ¶ Nota ꝙ quinq̃ ſunt ſigna pleureſis vere. vnũ eſt difficultas anhelit⁹. aliud tuſſis. ⁊ cauſa iſtius eſt duplex: qꝛ pulmo patit̃ nocumentũ per colligantiã quã hʒ cũ partibus pectoꝛalib⁹. ⁊ iõ nõ ꝑfecte dilatari nec cõſtringi poſſunt. ⁊ cũ rõne nocumẽti eſt ibi tuſſis. Tertiũ ſignuʒ eſt fe. ꝯtinua ꝓpter approximationẽ talis aꝑatis ad coꝛ. Quartũ ſignũ eſt doloꝛ pũgitiuus ꝓpter humoꝛẽ pũgitiuũ ex acutũ ſcḋm latitudinẽ extẽdens. ⁊ hoc eſt cauſa pũgitiui doloꝛis ſcḋm Auic. y. fen. pꝛimi. Quintũ ſignuʒ eſt pulſus ſerrinus: qꝛ tale apoſtema eſt in mẽbꝛo neruoſo. ideo per colligantiã inducit diuerſitatẽ in arteria: rõne cui⁹ eſt talis pulſus ſerrinus. ¶ Tertio nota ꝙ pleureſis põt terminari quinq̃ modis. vno modo per reſolutionem inſenſibilẽ.ſ. per calefactoꝛia qñ mã eſt pauca ⁊ ſubtilis. ſcḋo per euacuationẽ ſenſibilẽ: vt per ſputũ ⁊ fit cõiter. Tertio mõ per ꝯuerſionẽ eius ad ſanieʒ.ſ. qñ mã eſt groſſa. ⁊ talis cura eſt periculoſa: qꝛ vtplurimũ efficiũtur ptiſici. 4.° affoꝛiſmoꝝ. quicũq̃ ex plenitudine. ⁊ bene dico cõiter: qꝛ aliter terminat̃ per reſolutionẽ. ſicut pʒ ꝑ° affoꝛiſmoꝝ. paroxiſmos. ⁊ ꝑmo de criſi. ⁊ ꝓpter hoc auctoꝛes ꝓhibent: vt maturatiua non ponant̃ ſupꝛa nec ab intra. Quarto mõ põt terminari per ꝯuerſionem eius in duriciem. ⁊ ſic per reſolutionẽ. ⁊ fiat per medicinas calidas applicatas. reſoluitur enim qḋ eſt ſubtile ⁊ remanet groſſum. Quinto mõ terminat̃ per tranſmutationes ad alias partes. ſicut aliqñ tranſmutat̃ mã ad pulmonẽ: vt cum de pleureſi fit perypleumonia aliqñ ad cerebꝛuʒ. ⁊ tunc cauſat̃ freneſis. ⁊ aliqñ ad neruos: ⁊ tũc cauſat̃ ſpaſmus. aliqñ ad vias vꝛinales. aliqñ ad inteſtina: ⁊ ſic de alijs partibus. ¶ Quarto nota ꝙ pleureſis ſalubꝛis hʒ quattuoꝛ tẽpoꝛa.ſ. ꝑncipiũ augmentũ ſtatũ ⁊ declinationem. pꝛincipiũ vocat̃ in pleureſi totũ illud tẽpus in quo nõ expuit̃ de mã. ſʒ vocat̃ augmẽtũ in quo incipit expuere mãm. ⁊ hec ſunt ſigna digõnis: cũ mã nõ eſt ꝑfecte digeſta: vt ſputũ eſt ſubꝛubeũ. Sed vocat̃ ſtat⁹ in quo eſt ſputũ albũ lene ⁊ equale. ⁊ expellit̃ cũ facilitate. Sʒ declinatio eſt qñ fe. ⁊ alia accidẽtia remittunt̃. ⁊ bñ dico ſalubꝛis: qꝛ in pleureſi moꝛtali moꝛiunt̃ in ꝑn° vel augmẽto ꝑꝑ malã q̃litatẽ: vt qñ ſputũ eſt nigrũ. tũc eſt ſignũ ꝙ mẽbꝛa nutritiua cõpatiunt̃ ſpũalib⁹ ſiue pectoꝛalibus.

Cum aliquis ſub coſtis ſuis doloꝛẽ ſentit pungitiuum: ⁊ ꝓpꝛie qñ ſiccaʒ patitur tuſſim ⁊ febꝛem: expedit vt ſi doloꝛ ſuper partem coſtarum ⁊ furculam tendit: fiat minutio ex baſilica eius partis in qua eſt doloꝛ: niſi totum coꝛpus multo ſanguine repletum fuerit: tunc enim ex latere contrario ſanguinis detractio faciẽda eſt. egritudo quoq̃ ſi iam per aliquos dies infeſtauerit egrum a pꝛincipio ſui flobothomia a parte dolente facienda eſt.

¶ Hoc eſt caplm̃ in quo determinat de pleureſi ponẽdo eius curã qñ tuſſis eſt ſicca. i. qñ nihil expuit̃. ⁊ hoc ꝑmo per flobotomiã. ⁊ dicit: cum aliqs ſub coſtis ſuis ſenſerit doloꝛẽ pũgitiuũ. ⁊ ꝓpꝛie qñ tuſſim patit̃ ſiccã ⁊ fe. expedit ſi ſit doloꝛ ſupꝛa partẽ coſtarũ. ⁊ ad furculã tendit: vt fiat minutio de baſilica eiuſdẽ partis in qua eſt doloꝛ. cũ enim coꝛpus de ſanguine repletũ eſt: tũc ex latere cõtrario detractio eſt faciẽda. egritudo quoq̃ ſi iaʒ ꝑ aliquos dies a ſui ꝑncipio infeſtauerit egrũ. flobothomia ſimplr̃ a parte dolẽti faciẽda eſt. ¶ Nota pꝛimo ꝙ anteq̃ fiat flobothomia dʒ fieri calefactoꝛiũ ſcḋm Hypo. 2.° regi. acutoꝛũ: ⁊ cauſaʒ reddit. G. in cõmento: qꝛ vel curabit ſi mã eſt mota ⁊ ſubtilis: vel ſaltim oſtẽdit qd ſit agẽdum ꝙ ſi calefactoꝛiũ augmẽtat doloꝛẽ: ſicut de rõne calidi ſignũ eſt ꝙ flobothomia eſt faciẽda. ⁊ ſi ꝯtingat ꝙ mã actu ſit ca. ⁊ ſubtilis ⁊ pauca: vt co. qꝛ vtplurimũ ꝯtingit: cui⁹ ſignũ eſt fe. intẽſa ⁊ multũ acuta: pa. hʒ rigoꝛẽ rõne co. tũc ponit̃ calefactoꝛiũ cuʒ aqua ſola poſita in vaſe eneo. ⁊ ꝙ ponat̃ pãnus inter illud vas ⁊ latera patiẽtis ⁊ ſit pãnus in medio vel ſpõgia in aqua ca. infuſa. ⁊ foꝛtiter expꝛeſſa ponat̃ ſupꝛa locũ. ſʒ ſupꝛa ſpõgiã dʒ poni pãnus duplicatus ad cuſtodiẽduʒ caliditatẽ ſpõgie. ⁊ ſi infrigidet̃ cale fiat iterato: ſʒ ſi fiat cum vaſe repleto aqua caueat̃ ne fumus tãgat nares. ſʒ ſi mã ſit groſſa vt flegma vel co. multuʒ groſſa: qḋ declarat̃: qꝛ fe. eſt remiſſa. ⁊ doloꝛ nõ eſt intẽſus pa. teneat regimẽ multiplicatiuũ flegmatis: tũc cõuenit ſacculus iſte. ℞. oꝛdei oꝛobi. añ. quartl. ℥. furfuris par. i. cõquaſſent̃ ⁊ fiat ſacculus ad quantitatẽ palme ex vtraq̃ parte. ⁊ bulliat ĩ aqua ⁊ modico aceti. ⁊ expꝛeſſus ponat̃ ſupꝛa locũ: qꝛ ſi ſit mã vẽtoſa ⁊ aquoſa ꝙ declaratur: qꝛ pati. remittit regimẽ multiplicatiuum ſanguinis aquoſi. vt piſces offas fruct⁹ ⁊ olera. tũc ꝯuenit ſacculus de milio ⁊ modico ſale toꝛrefacto. ⁊ q̃uis hec ſint verba auctoꝛis: tñ ꝓpter experientiã vetulaꝝ ꝯuenit aliud: qḋ ſedet doloꝛẽ plectoꝛicũ. ℞. malue biſmalue piſtent̃ cuʒ oleo viol̃. ⁊ axũgia poꝛcina recẽti. ⁊ ſepe ſupꝛa locũ ponatur. ſʒ nõ dʒ diu retineri: qꝛ tũc eſt maturatiuũ. ¶ Scḋo nota ꝙ cõiter dr̃. ꝙ in pleureſi coꝛpus eſt plectoꝛicũ: vel nõ. ſi ſit plectoꝛicũ hoc demonſtrat plenitudo venarum ⁊ pulſus: ⁊ alia ſigna ſanguinis: tũc dʒ fieri flobothomia de baſilica partis ꝯrie: qꝛ ſi de baſilica eiuſdẽ partis fieret maioꝛ fieret fluxus ad locũ. vel fiat flõmia de ſaphena eiuſdẽ partis ſcḋm Auic. ſi v̊o nõ ſit plectoꝛicũ. ⁊ adhuc mã eſt in fluxu ſicut in ꝑn°: tũc fiat flõmia de parte ꝯria: vt ꝓhibeat̃ fluxus ad illũ locũ. ſi aũt mã eſt fluxa: vt qñ ſtetit diu: de eadẽ parte fiat flõmia: qꝛ melius euacuatur mã aꝑatis: ⁊ dʒ fieri in iſto caſu: niſi ſit aliud impediens vſq̃quo veniat ſanguis de loco aꝑatis. ita ꝙ in pleureſi ſtante v̊tute foꝛti: flõmia magis cõpetit ꝓpter periculuʒ egritudĩs: ex quo pʒ cã partis: q̃re cõpetit flõmia de baſilica: qꝛ iſta vena ĩmediatius euacuat illã mãm q̃ʒ alie vene. ⁊ eiuſdeʒ partis. q̃re cõpetit flõmia de baſilica ſi mã ſit fluxa. ⁊ coꝛpus nõ ſit plectoꝛicũ: qꝛ ſi ſic debet fieri de parte ꝯtraria: ſʒ raſis intelligit de eadẽ parte. ⁊ intelligit coꝛpoꝛe nõ exiſtente plectoꝛico: ⁊ materia non ſit fluxa tuſſis fit propterea ꝙ non expellunt,

¶ Or si dolor inferius ad partem costaruz posteriorem tendit: venter ex decoctione quã in cap. de reumatismo descripsim⁹ est soluẽdus.

¶ Hic ostẽdit qñ cõuenit medicina laxatiua. ꝛ dicit: ꝙ si dolor ĩferius ad partes costaꝝ posteriores tẽdit venter ex decoctione quã in cap. de reumatismo descripsimus est soluẽdus. causa ſm Gal. z. regimẽti acutoꝝ. porosi q̃dez. vbi dicit: ꝙ qñ apostema est in partib⁹ ĩferiorib⁹ est aptũ natũ curari per medicinã laxatiuã: sʒ qñ in superiorib⁹ per flõmiã: ꝛ tũc dolor ascẽdit. ¶ Scd̃o nota ꝙ anteq̃ʒ fiat euacuatio fortis dʒ p̃cedere digestiuũ mãe. digestiuũ aũt qd̃ cõuenit quo laxat̃ est forte: qꝛ dʒ dari digestiuũ in pleuresi qñ mã est colerica: ꝛ est istud. ℞. endiuie scariole lactuce dul. capilli ve. re. añ. M. ij. q̃ttuor se. frigidoꝝ maioꝝ mũdatoꝝ se. malue bismalue se. bõbacis. añ. ʒ. ß. ordei mũd. ʒ. iij. ligr. rase. vuaruʒ passaꝝ: ẽt iuiube sebesten. añ. ʒ. i. floꝝ viol. floruʒ nenufaꝝ. añ. ʒ. i. panis zuccari lib. i. fiat sirup⁹ clarificat⁹ ad q̃rt. v. Ul' sic. ℞. sirupi viol. lib. ß. sirupi de papauere. sirupi de capillis ve. añ. q̃rt. i. misce. ¶ Medicĩa laxatiua dʒ eẽ talis. ℞. floꝝ viol. boragis ꝛ buglose. añ. ʒ. i. prunoꝝ damascenoruʒ. iuiube sebesten. añ. x. numero. spice nardi. ℈. ß. ligr. rase vuaꝝ passaꝝ. añ. ʒ. v. fiat decoctio: in qua dissoluat̃ cassiefi. mũda. bñ pĩguis. ʒ. i. reubarbari electi ĩfusi ĩ modico aq̃ endiuie. ʒ. ß. vel. ʒ. i. si passio sit fortis. fiat colatura ad q̃rt. i. ꝛ. ß. ministret̃ in aurora. valet ẽt in tertiana. In pleuresi v̾o de mã grossa ɔpetit talis sirup⁹ digestiu⁹ ℞. ysopi capilli ve. recẽtis. añ. M. i. ligr. rase vuaꝝ passarũ. añ. ʒ. i. ordei mũda. ʒ. ij. q̃tuor se. frigidoꝝ maioꝝ mũda. se. brusci sparagi fenugreci se. lini assi. añ. ʒ. i. aceti albi. ʒ. ij. mellis electi. q̃rt. i. panis zuccari. q̃rt. iij. fiat sirupus clarificatus ad q̃rt. v. Laxatiuũ põt eẽ tale. ℞. floꝝ boraginis buglosse. añ. ʒ. ß. ligr. rase vuarũ passa. añ. ʒ. i. cartami munda. ʒ. ß. anisi. ʒ. ß. fiat decoctio in qua dissoluatur cassiefi. mũda. bñ pĩguis. ʒ. i. agarici electi turbith bñ gũmosi mũda. iteri⁹. añ. ℈. ß. fiat colatura ad q̃rt. i. ꝛ ß. Et si mã sit melica: qd̃ raro ɔtigit: addat̃ isti sirupo boraginis cũ toto. M. i. ꝛ põt laxari cũ elleboro nigro vl' securius fit thimo vel epithimo vel polipodio ꝛ sene ꝛ preualet. ¶ Nota ꝙ maxie est cauẽdũ in pleuresi de modo fluxus vẽtris: ꝛ maxime qñ fit a co. vel a mã ca. igit̃ non est securum facere euacuãtia fortia.

¶ Melius tamẽ est vt flobotomia fiat: deinde aqua ordei cum zuccaro assidue tribuatur. ꝛ si videris tussiʒ eius vehementis siccitatis da ei in diluculo omni die iulep.

¶ Ostẽdit qd melius est vel flõmia vl' farmacia. ꝛ dicit: meli⁹ est tñ vt fiat flõmia vna. cã ẽ: qꝛ securior ẽ flõmia: qꝛ põt restringi qñ volum⁹: ꝛ non in farmacia: qꝛ aliqñ medicus non põt restringere: ꝛ qñ est multus flux⁹ seq̃t debilitas magna: iõ timem⁹ farmaciã magis q̃ʒ flõmiaʒ igit̃ ꝛc. cã est: qꝛ virt⁹ medicine nõ põt ita ꝑfecte attingere pãniculos costaꝝ: sicut flõmia. iõ magis ɔpetit. veꝝ ẽ ꝙ ex ꝑte mãe peccãtis vt co. magis cõpeteret farmacia: sed nõ hʒ illã viã euacuãdi in multitudine: sicut flõmia in virtute existente forti.

¶ Deinde da ei in potu aquam ordei.

¶ Ponit curã per potũ. ꝛ dicit. deĩde aq̃ ordei cuʒ zuccaro cõtinue tribuat̃. ꝛ si videat̃ tussis vehemẽtis siccitatis da ei in diluculo oĩ die iulep. Deĩde da ei ĩ potũ aquã ordei vsq̃ʒ ad q̃rtã diẽ. cã est: qꝛ ptisana ĩfrigidat ꝛ humectat ꝛ laxat: ꝛ pect⁹ mũdificat ſʒ ypo. ꝛ Gal. z. regi. acutorũ. ꝛ fit cõiter sic. habeãt̃. x. ꝑtes aq̃. ꝛ vna scutella ordei ꝛ dʒ decoq̃ tm̃ quousq̃ʒ ordeũ sit fractuʒ: ꝛ due ꝑtes sint ɔsũpte: ꝛ fiat sine fumo. ꝛ cõiter fit in furno: sʒ si per hoc non humectet̃: nec spuat fiat iulep: qd̃ magis ɔpetit ꝛ qd̃ magis humectat q̃ʒ aqua ordei.

¶ Or si eger fuerit debilis nutriatur cum pane ꝛ zuccaro: si autez fortis fuerit aqua ordei vsq̃ʒ ad diem quartuʒ sufficiat.

¶ Ponit curã per nutrientia. ꝛ dicit: ꝛ si eger fuerit debilis nutriat̃ cũ pane ꝛ zuccaro. si aũt fortis cũ aq̃ ordei vsq̃ʒ ad q̃rtũ diẽ sufficiat. ¶ Nota ꝙ panis fermentat⁹ de se nõ ɔpetit in pleuresi: sed cã digestionis mãe: qꝛ ducit apa ad rupturã: ꝛ illud nõ ɔpetit ante digestionẽ: sed panis de quo dicit raſ. sit lot⁹ in aqua frigida: qꝛ aq̃ frigida de se in apatib⁹ non ɔpetit: bñ in egritudinib⁹ in qb⁹ mã paulatiue expellit̃. quãto magis exspuũt tãto plus ẽ dãda: qꝛ in p̃n°. qñ nõ spuũt nullo mõ ɔuenit testãte Hypo. z°. regi. acutoꝝ: sed qñ spuũt dat̃ ordeatũ cum suba vel auenatũ ꝛ spinargia cum lacte amigda.

¶ Cũq̃ʒ screare ceperit decoctionez quã in capitulo de reumatismo noiauim⁹: quotidie sumat: ꝛ ante aquã ordei bibat donec sanet̃.

¶ Hic ponit curã qñ pleuresis est humida vel qñ spuit. ꝛ dicit. cũ screare ĩceperit decoctionẽ quã in ca. de reumatismo noiauim⁹ quotidie sumat: ꝛ ante aquã ordei bibat donec sanetur. screare. i. spuere. cã est: qꝛ hʒ lenire ꝛ subtiliare mãʒ: ꝛ p̃parat eã ad expellẽdũ: ꝛ postea da aquã ad bibendum: ꝛ per ista intelligit illa que ponuntur in consumptiuis. in alijs ꝛ constipatis ſʒ ꝙ materia est magis grossa vel subtilis.

¶ Si autẽ febris ꝛ acuitas perseuerent ꝛ eger in excreatione difficultatez patiatur detur decoctio quaʒ in capl'o de asmate noiauim⁹: qd̃ simil'r est faciẽduʒ cũ saniei fit excreatio.

¶ Ponit curam qñ passio est fortis. ꝛ dicit: si aũt fe. acuitas ꝑseuerauerit. ꝛ eger in screatione difficultatẽ patiat̃ det̃ decoctio quã in ca. de asmate noiauim⁹: qd̃ sil'r faciẽdũ est: cũ saniei fit excreatio. cã est: qꝛ iste pot⁹ subtiliat ꝛ ĩcidit mãʒ grossam ꝛ vẽtosaʒ: ꝛ lenit pect⁹: ꝛ est multum fortis: ꝛ loco illi⁹ valʒ sirup⁹ quẽ dicit in mã grossa: qꝛ hʒ ista facere: ꝛ ista oĩa sunt ĩtelligẽda: qñ vẽter est ɔstipat⁹: qꝛ semꝑ dʒ p̃supponi p̃ri⁹ assellari q̃ʒ dare aquã ordei vel alteꝝ cibũ. vñ multũ est bonũ qñ pa. hʒ vẽtrẽ laxũ: quia tũc est signũ ꝙ morb⁹ cito terminat̃: iõ dicit Auer. 5. colliget. ꝙ medicus qui non euacuat in principio ꝛ paulatiue est talis: sicut qui verba negat: vnde patet ꝙ semper debet teneri venter laxus.

¶ Or si in principio passionis qd̃ excreatur nigruʒ aut velut citrinum apparet: ꝛ sic permãserit ꝛ feb. nõ quieuerit nec calor vsq̃ʒ in diez vij. timorosuʒ est: ꝛ si cum hoc toto aeris attractio non alleuiat̃ ꝛ in pectore affuerit oregmon: aut in maxillis rubedo ꝛ in oculis labor est morti propinquus.

¶ Ponit signa mala. ꝛ dicit. ꝙ si in p̃n° passiõis screat̃ nigrũ aut velut citrinũ appet: ꝛ sic ꝑmãserit. ꝛ fe. nõ q̃euerit nec calor vsq̃ʒ in diẽ. vij. timorosum est: ꝛ si cũ hoc tãta aeris attractio nõ alleuiat̃: ꝛ si in pectore fuerit oregmon aut in maxillis rubedo: ꝛ in oculis labor morti est ꝓpinqu⁹. cã est: qꝛ sputũ est nigrum. viride nõ est nisi ex adustiõe multa mãe: si nigrũ venit ex adustione ꝑfecta:

vnde signat adustionē ꝑfectã: ⁊ ideo qñ sputũ est nigruz malũ est: ⁊ spãlr qñ est orogmon: ⁊ hoc ꝑꝑ multã mãz. in oculis rubedo apparet ꝑꝑ fumos malos eleuatos a mã co. vel labor ⁊ sapor propter malos humores ascendentes per tracheam arteriam ad illam partem: ⁊ ideo malum est: qꝛ malam materiaz ad illam partē ⁊ debilitatē virtutis signat. orogmon. i. sonus.

Si autem exterius in latere apparuerit rubedo aut apostematio: ⁊ cuz premitur locus dolet: ponatur desuper ventosa aut emplastruz ex sinapi ⁊ ficubus ⁊ dimittatur ibi donec locus vlceretur.

Ostēdit qñ ꝯpetũt vẽtose vel emplastrũ: ⁊ dicit. si autē exteri⁹ in latere apparuerit rubedo aut apa: ⁊ cũ ꝑmit̃ locus dolet: ponat̃ desuꝑ vẽtosa: ⁊ emplastrũ de sinapi ⁊ ficubus ⁊ dimittat̃ ibi donec vlceret̃ loc⁹. cã est: qꝛ ē signũ ꝙ apa magnũ nõ est in ĩterioꝛib⁹ costaꝝ: sʒ ĩ lacertis exterioꝛib⁹: ⁊ iõ põt mã extrahi ad exterioꝛa: ⁊ iõ nullo mõ ꝯpetũt in pleuresi repcussiua: quia si repcuteret̃ mã illa iret ad cor ⁊ cãret mortē. ⁊ põt accidere: vt apa nõ sit bñ maturum: ⁊ si indigeat maturatione exteri⁹ vnguẽta cõpetunt ⁊ emplastra dicta in caplõ de asmate. nec opʒ reiterare. herfen. i. apostema pectoris.

De his vero que ex erroꝛe stolidoꝝ ad augmentuz nocumenti accidunt hanc egritudinē patientibus est cuz dolor sentitur in principio sub costis existimant grossam fore ventositatem: ideoqꝫ electuarium dyamuscuz aut ei similia egro tribuunt: eũqꝫ ĩterficiunt. Hec passio vocatur birsen cui⁹ causa est apostema qꝺ oritur interius ex costis hypocundrioꝛuz.

Ponit erroꝛē medicoꝝ empicoꝝ. ⁊ dicit. de his võ que ex erroꝛe stolidoꝝ ad augmẽtũ nocumẽti acciderit hãc egritudinē patiẽtib⁹ ē ꝙ cũ dolor in pñ⁹ sentit̃ sub costis estimãt grossaz fore vẽtositatē: iõ elĩuz dyamuscũ aut ei silẽ egro tribuũt eũqꝫ ĩterficiũt. hec passio vocat̃ birsen cui⁹ cã est apa: qꝺ orit̃ in costis ypocũdrioꝝ. cã est: qꝛ augmẽtãt malitiã mãe q̃ est ca. ⁊ apa ẽt ꝙ est ca. cũ illud ponunt ad declãtionē egritudinũ ⁊ nõ aliud.

De peripleumonia. Cap. LIX.

Irca rubricam Nota duo ꝙ peripleumonia est apa pulmõis ⁊ causat̃ vtplĩr: ⁊ põt fieri ex q̊libet hũoꝛe ꝑiculoso ex flegmate vtplĩr: ⁊ pleuresi ⁊ co. cã est: qꝛ pulmo est mẽbꝝ raꝝ: ⁊ ideo co. nõ hʒ ibi durare: qꝛ acuta ⁊ subtilis non põt ibi teneri diu nec melia ꝑꝑ sui grossitiē: sʒ hũor aquosus. s. flegma ꝓpter descẽsuz eius per viã reumatismi a cerebro: iõ ẽt tale flegma põt venire ab alys mẽbris. Nota scðo ꝙ peripleumonia põt termĩari qnqꝫ modis. Prĩo mõ ꝑ resolutionē ĩsensibilē. s. qñ mã est pauca ⁊ subtilis. Scðo mõ per euacuationē sensibilē: ⁊ est vtplĩr ꝑ sputum. Tertio mõ per ꝯuersionē ei⁹ ĩ saniē: vt qñ mã est grossa: ⁊ terminatio est ꝑiculosa multũ: seu ꝑnitiosa: qꝛ qñ apa rũpit̃ efficiunt̃ ptisici nec̃io. Quarto mõ ꝑ ꝯuersionē ei⁹ ad duritiē: vt qñ resoluit̃ subtile: ⁊ remanet grossuz ꝑꝑ calidum medicamē excessiue applicatũ. Quĩto mõ per trãsmutationez mãe ad alias ꝑtes: vt ad pect⁹: ⁊ tũc fiat pleuresis ⁊ ꝑipleumonia sil̃. vl̃ ad cerebꝝ: ⁊ tũc causat̃ frenesis: vl̃ ad pedes vl̃ retro aures: vt pʒ. z. ꝓno. vel ad ĩtestina vel ad vias vꝛinales: ⁊ tũc põt fieri curatio.

Uum homini superuenerit feb. ⁊ in anhelitu tantam patitur constrictionem vt se prefocari putet: ⁊ in maxillis: ita vehemens sit rubedo vt tincte videant̃: ⁊ anterior ꝑs pectoris dolet ⁊ tussis adest: ⁊ qꝺ cuz screatione emittitur existit spumosum ⁊ in pectore sentitur grauitas sine puctiõe ⁊ sine caloꝛe: cui omnia hec accidũt: acutum in pulmone patitur apostema: ⁊ vocatur hec passio peripleumonia.

Hoc est caplʒ in quo determĩat de ꝑipleumonia ponēdo ei⁹ signa. ⁊ dicit. cũ alicui hoĩ ꝑuenit febris ⁊ ĩ anhelitu tãtã patiat̃ ꝯstrictionē vt se ꝓfocari putet: ⁊ in maxillis: ita vehemẽs sit rubedo vt tincte videant̃: ⁊ anterior ꝑs pectoris dolet: ⁊ tussis adest: ⁊ cũ screatiõe emittitur sputũ spumosuz: ⁊ in pectore sentit̃ grauitas sine pũctione: ⁊ sine caloꝛe: cũ aũt oĩa hec accidũt: acutũ patit̃ ĩ pulmone apa. ⁊ vocat̃ ꝑipleumõia. Nota cãz. ꝓmi signi q̃re patiunt̃ maximã difficultatez tussis. cã est: ꝑꝑ nocumẽta pulmonis: qꝛ rõne colligãtie pulmo nõ põt dilatari nõ ꝯstringi nec cor ĩde euẽtari nec mirũ: qꝛ iã suffocat̃ ꝑꝑ egritudinez pectoris. s. apatis. Quare rubedo in maxillis: cã est. ꝑꝑ fumos siue vapores ascẽdẽtes ad suꝑiora. Quare dolor est in ꝑte pectoris: qꝛ ĩ loco illo est locatus. Quare sputũ spumosum: cã est: qꝛ pulmo cũ sit rare sube in quo abũdat flegma: iõ fit ebullitio sanguis magna ꝑꝑ fe. ex q̃ ebullitiõe cãtur sputũ spumosuz. z. ꝓno. vbi viride malũ. ⁊ Hal̃. z. affo. strãgulatoꝝ: q̃re nõ dolet in pulmone: qꝛ mẽbꝝ est ĩsensibile fʒ Auic. ꝓ cañ. fen. ꝓ doc. 5. cap. singulari de mẽbris: ⁊ iõ dolor grauatiu⁹ causatur in peripleumonia ꝓpter multitudinē mãe puncta ⁊ supple sine caloꝛe magno.

In principio igitur curationis eius basilica est minuẽda. deinde eger ex his quibus medicatur pleuresis est curãdus.

Ponit curã. ⁊ dicit. in pñ⁹ aũt curatiõis est basilica minuenda. Deĩde eger ex his q̄bus ꝓcurat̃ pleuresis est curandus. Quare ꝯpetit flõmia: ad distrahẽdũ mãz ⁊ ꝓhibet̃ flux⁹ ad pulmonē: vt reddat̃ nã fortior suꝑ residuo mãe: q̃re de basilica: qꝛ ĩmediati⁹ ⁊ directi⁹ euacuat ab alys ꝑtib⁹: intelligẽdo tñ si mã est in fluxu de ꝑte ꝯtria. si aũt mã sit fluxa de eadē ꝑte. Quare eidē medicie que in pleuresi cãta a mã ſciatica: qꝛ sicut in pleuresi conueniũt mũdificatiua lenitiua ⁊ ꝑpatiua mãe ad expellẽdũ: ita in ꝑipleumõia: ⁊ si sit in peripleumonia de colera nõ cõuenit alicui reddere receptas pleuresis nisi de colera.

De sanguinis ꝓiectiõe cũ rascatiõe. Cap. LX.

Irca rubricaz. Nota ꝙ sputum sanguis põt ꝓuenire ab octo locis. aliqñ a cerebro ꝑ viã stillicidy flux⁹ sanguis nariũ. signũ est grauitas ⁊ dolor capitis. Scðo a gingiuis qꝺ sensus demonstrat ⁊ de isto suꝑi⁹ determinatuz est. Tertio põt ꝓuenire a palato: ⁊ tũc venit cũ modica rascatione ⁊ frequẽter ꝯtigit. 4⁹ mõ a gutture: ⁊ tũc venit cũ magna ⁊ forti rascatiõe. Quĩto mõ a trachea arteria. cui⁹ signũ ē: qꝛ venit cũ modica tussi. Sexto mõ a pulmone. cuius signũ est: qꝛ venit cũ magna tussi ⁊ clarus ⁊ spumosus est: ⁊ sine dolore. Septimo mõ ꝓuenit a pectore. cui⁹ signuz est: ꝙ venit cũ magno dolore ⁊ tussi: ⁊ sic venit in magna quãtitate: ⁊ si ex corrosione venit in pua ⁊ virulẽt⁹ erit.

Octauo modo pōt puenire a stomaco ⁊ alys mēbris inferiorib⁹: vt epate: splene: matrice: cuius signū est: q2 expellitur cū vomitu cū tussi de qua determinat in capitulo sequēti. hic autē determinat fluxuz cum rascatione que venit a gutture vel palato.

Quum sanguis cū rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egreditur nō est egro inde timendum.

¶ Hic determinat de sputo sanguinis cū rascatione: ⁊ dicit: cū sanguis cuz rascatione aut puo motu siue sonitu qui fit sine tussi: egreditur: nō est egro ide curāduz seu timēduz. cā est: q2 ex tali sputo nō puenit īfirmitas piculosa: sicut ex illo sputo sanguis puenietis ab epate vel pulmone. Alia cā est: q2 medicine cōsolidatiue meli⁹ pñt applicari in istis q̄z in alys: q2 sufficiunt gargarismata vel alia vt dictū est supra in ca. de sqnātia. qꝫ sufficit qꝫ applicent̄ medicine in ore. in alio vero nō.

¶ Poterit enim sanari gargarizando ea que in capitulo de squinantia nominauimus ⁊ regimen subtiliando.

¶ Dat cām ponēdo curā. ⁊ dicit: poterit. n. sanari gargarizando ea que in ca°. de sqnātia noīauim⁹: ⁊ regimē subtiliando. cā est: q2 ista gargarismata sunt ꝯsolidatiua ⁊ partiū vnitiua: quare ꝯpetunt. causa alia est: vt supfluitas ⁊ multitudo sanguinis deuinceretur.

¶ De vomitu sanguinis. Cap. LXI.

Circa rubricam Nota caplz in quo determiat de vomitu sanguis cū tussi. ⁊ dic̄: cū vomitu q̊qꝫ si exierit sāguis ñ magnū affert timorē. curat̄ nāqꝫ flobotomādo egrū: ⁊ si comederit stiptica sicut sumac ex bolo armenico ⁊ succ⁹ vue acerbe armōiaco gūmi arabici balaustie sanguis dra. thuris oīuz ptes eq̄les dent̄ in eo. iij. ʒ. cū rob succi de citonys: qbusdam solet accidere sanguis flux⁹ cū iterpolatione ex quo nulluz sentiūt nocumētū: imo remediū. ¶ Nota qꝫ vomit⁹ sanguis pōt cāri duobus modis. Uno mō ex supfluitate sanguis q nō pōt ꝯtineri in venis: ⁊ in isto non est timor vtute exñte forti: vt pz in isto nono: ⁊ illud multotiēs cōtingit in mulierib⁹: ⁊ nō est malū. Alio mō rōne q̄litatis sanguis: q2 est acut⁹ vel salsus: ⁊ talis sanguis vel pueniṫ ante signa digestiōis in istis fe. vel post. si ante est malū: ⁊ vtplīm mortale: imo nūq̄ꝫ vidi qꝫ euaderet aliquis. Si aūt post signa digōnis: ⁊ in die cretica est bonū signū: q2 significat fortitudinē vtutis expellētis māz nociuam. s. sanguinem malū ⁊ acutum. ⁊ de isto dicit hic Raſ. quādo dicit qꝫ nō est timor.

Cum vomitu quoqꝫ si exierit sanguis non magnuz affert timorē. Curatur nāqꝫ hoc flobotomādo.

¶ Circa qd̄ nota quare valz comestio stipticoꝝ. cā est: q2 hz vnire ⁊ ꝯsolidare ptes ⁊ meat⁹: iō valēt illi trocisci: ⁊ per istos ītelligit sil'es trociscos: sicut ē istō eliuz. ℞. dyacodiō dyapapauer tria sandali zuccari ro. facti de rosis siccis carniū citonioꝝ ꝯditoꝝ cū pane zuccari ⁊ sine spēbus. añ. q̄rt. ß. misce. Uel istud. ℞. cōserue roſ. rub. ʒ. i. tria sandali. q̄rt. ß. coralli ru. kacabe lapidis ematitis se. portu. se. plātaginis. añ. ʒ. i. san. dra. dragagāti gūmi arabici spody. añ. ℈. i. panis zuccari: qd̄ sufficit. pulurizāda pulurizent̄ subtil'r misce oīa in modū zuccari roſ. sil'r valēt trocisci ioānis hebēmesue administrati cū aq̄ plātaginis: ⁊ administret̄. ʒ. i. recepta posita ē supra cap. de tussi: sil'r valet aq̄ roſ. potata vl' succus virge pastoris. Ultimū remediū est succus plātaginis cū modico opy ab ex̄. valz empl'z factū de succo plantaginis ⁊ modico aceti: ⁊ terra sigillata posita supra stomachum. aliquando fit sine magno magisterio. vt plantagine conquassata cum modico aceti.

¶ Et si comederit stiptica sicut sumach ⁊ succum vue acerbe. In potu preterea sumat ex boli armenici gūmi arabici balaustie sanguis draconis thuris. omniuz añ. partibus equalibus ⁊ dentur ex eo. ʒ. iij. cum rob simplici de citonijs. Quibus autez solet accidere sanguinis exitus cuz interpolatione ex quo nullū sentit nocumentū: ideoqꝫ sic est dimittendus.

¶ Tūc subdit qñ nō est operādū ibi. cā est ptis: q2 signū est qꝫ vomit⁹ sanguis nō īducit nocumētū ⁊ est signū fortis vtutis expellētis: ⁊ ideo merito dicit Hypo. s. qualia oportz: ⁊ de tali euacuatione non debet operari iuxta illum afforismuz. ea quorum crisis.

¶ Qz si cum tussi superueniat sanguinis egressio est timorosum.

¶ Determiat de cura ei⁹: dicēs: Gal. p̊ pnost. ⁊ dicit: qꝫ si cū tussi eueniat sanguis egressio timorosuz est: q2 vtplīm ex sputo sanguis fit ptisis ƒz Ypo. 4. affo. ⁊ cā ē: q2 cū illo vadit sanguis ad pulmonē ⁊ hñs malas q̄litates corrodit pulmonē: ⁊ iō fluētes sanguinē ide fiūt ptisici.

¶ Est tamen incipienduz in curatione egri cū flobothomia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu est tribuendum. Qui. ℞. thuris sanguinis draconis amborū. añ. ʒ. iij. ⁊ tertiā partem ⁊ karabe. ʒ. v. ematitis terre sigillate amboruz. añ. ʒ. x. aluminis. ʒ. ij. ⁊. ß. balaustie ʒ. iij. opij. ʒ. ij. rauetseni. ʒ. ij. ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus quotidie vnus in potu sumatur cuz succo ozimi maioris aut portulace: ⁊ si egritudo vehemēs fuerit alius circa noctem dandus est.

¶ Ponit curā per flōmiā: ⁊ dicit: est tñ icipiēdū in curatione egritudinis flobothomādo ex basilica. cā est: quia flōmia diuertit̄ flux⁹ sanguis: vt pz de aq̄ fontis q̄ si deriuat̄ ad locū ꝯriuz cessat flux⁹ pm⁹: ⁊ ita in pposito: ⁊ iō magis fiat flōmia magna si corp⁹ sit nimis repletū. Deinde ex trociscis istis ī potu tribue. ℞. thuris: san. dra. amboꝝ. añ. ʒ. iij. ⁊ tertiā ptē ⁊ carabe. ʒ. v. ematitis. terre sigillate amboꝝ. añ. ʒ. x. aluis. ʒ. ij. ⁊. ß. balaustie. ʒ. iij. opij. ʒ. ij. reubarbari. ʒ. iij. ex his oīb⁹ fiant trocisci. x. de qbus quotidie vn⁹ sumat̄ cū succo ozimi maioris aut portulace. si egritudo vehemēs fuerit: ali⁹ circa noctē dādus est: adiutoriorū. i. brachioꝝ q̊qꝫ ⁊ coxaꝝ ptes supiores sunt ligāde ⁊ extremitates fricāde. pot⁹ ēt p̄cipue si in eis fuerit loc⁹ dolēs cū trociscis p̄dictis cū aq̄ portulace epithimet̄. ¶ Nota qꝫ in hac l'ra tāgit̄ cura p trociscos. cā est: q2 sunt ꝯsolidatiua: ⁊ dent̄ cū aq̄ pluuiali: ⁊ p istos trociscos itelligit sibi sīlia hñtia sil'es ppetates ꝯstrigēdi sputū. sic est istud q̄ vtor. ℞. pul. lapidis ematitis cū aq̄ portulace ⁊ distēperent̄ ⁊ iste pul. paulatiz transglutiat̄: sil'r valz masticare folia portulace: sil'r valēt trocisci Joānis hebēmesue paulatiz cū aq̄ portulace dissoluti. Ul' istud ℞. granoꝝ mirthi: seis plantaginis subtil'r pulurizati.

añ.ʒ.i.aq̃ portulace.ʒ.ß.misce:⁊ potet̃ paulatiue.⁊ est re/
gula gñalis φ oẽs medicie pectorales paulatiue trãsglu
tiant̃. Uel ꝯpetit illud el'iuz quo cõiter vtor. ℞.pul.dra
gagãti frigidi.ʒ.ß.cacabre coralli rubei: lapidis ematitl
boli armenici.añ.℈.i.sanguis dra.origani gũmi arabici
añ.℈.ß.seis portulace.ʒ.ß.misce:⁊ potet̃ paulatiue: seis
plãtaginis:coriãdri ꝑparati.añ.ʒ.ß.masticis olibani ani
si grana.iij.carniũ vuaꝝ passaꝝ mũdataꝝ bñ piguium
ʒ.i.aq̃ roß.electe.ʒ.ij.aq̃ portulace.ʒ.i.panis zuccari alb.
lib.i.fiat el'iuz.almuri supple gemelli.ceni.i.reubarbari
illius terre:ozimi maioris.i.portulace adiutorioꝝ.i.bra
chioꝝ:simil'r valẽt trocisci Joãnis hebẽmesue:quoꝝ for
ma est talis. ℞.sanguis draconis:gũmi arabici:assi: ami
di:anthere:acatie:ypoquistidos:spodij:balaustie:boli ar
menici:terre sigillate:lapidis ematitis:coralli rubei: ca/
cabre.añ.ʒ.i.⁊.ß.papaueris:se. portulace:cornu ceruī ni/
gri adusti:thuris gallaꝝ:nucis cipssi.añ.ʒ.i.opij.ʒ.ß. pul/
uerizãda pulverizent̃ subtil'r ⁊ icorporent̃ cũ succo plã/
taginis:q̃rt.ß.⁊ fiat massa ⁊ extẽdat̃ supra pãnuz ⁊ appli
cetur timporib⁹.Experimẽtũ ad idem in quo nũq̃ꝫ defe
cit pri⁹facta v'li purgatiõe ꝑ flõmiã.pul.lapidis ematitl
cum aqua portulace transglutitus.

¶ Adiutorium quoqꝫ ac coxaruꝫ partes supe
riores sunt ligande ⁊ extremitates fricãde. pe
ctus etiaꝫ precipue si fuerit in eo locus dolẽs
ex ꝑdictis trociscis ex aq̃ ⁊ aceto epithimet̃.

¶ Ponit curã per ligatiões ⁊ fricatões:⁊ snia pꝫ: q: rõne
doloris cãti ex ligatura fluũt hũores per ꝯriũ ad illũ lo/
cũ.nã ad locũ dolorosũ nã hũores ꝯuertit ꝭꝫ Gal.5.affo.
quecũq̃ꝫ corrupte sunt:sicut illud fit in fluxu sanguinis
nariũ. Quare valẽt trocisci:·cã est:quia sunt ꝯsolidatiui.
¶ Scdo nota φ q̃ꝫuis isti trocisci valeãt ab extra appli
cati q̃ꝫtuꝫ est ex ꝑte sputi sanguis:tñ nõ est ꝯueniẽs ex ꝑ/
te tussis:⁊ ꝑꝑ hoc est error:q: administram⁹ pure stipti/
ca ab extra:q: licꝫ valeãt ad ꝯsolidãdũ:tussiꝫ tñ augmẽ
tant:⁊ iõ valet tale vnguentuꝫ ab extra. ℞.olei roß.olei
myrtilloꝝ olei amigda.dul.añ.ʒ.i.succi citonioꝝ.ʒ.ß.ce
re:qd̃ sufficit fiat vnguentum.

¶ Eius ꝑterea cibaria succuꝫ vue acerbe ⁊ su
mach ⁊ eis similia admixta habeat. Et patiẽs
supinus iacens de terra sigillata aliquid pau/
latim comedat.

¶ Ponit q̃dã alia q̃ cõueniũt in sputo sanguis.⁊ dicit:ei⁹
cibaria ꝑterea sumat succuꝫ vue acerbe ⁊ sumach:et eis
si'lia admixta habeat:⁊ pa. supin⁹ iacẽs de terra sigillata
paulatiue cõedat.cã ẽ:q: sũt stiptica:⁊ iõ valꝫ ad ꝯsolidã
dũ.⁊ loco isti⁹ valẽt pill'e iste si teneant̃ sub ligua. ℞.dra
gaganti gũmi arabici se.portulace mediocriter assatoꝝ.
añ.ʒ.ß.lapidis ematitis anthere boli arme.terre sigilla/
te cacabre coralli rubei.añ.ʒ.i.in alijs.℈.i.mucillaginis
se.psilij.ʒ.ij.pulverizanda pulverizent̃ subtil'r misce:oĩa
cũ aq̃ portulace mucillagĩs se.psilij:⁊ fiant pill'e ꝯpresse
ad quãtitatẽ ꝑue fabe. ¶ Scdo nota φ si ꝯsolidata fue
rit vena:⁊ remanet sanguis in ꝯcauitate pectoris:tũc cõ
ueniũt mũdificatiua pectoris:⁊ iter alia ꝭꝫ auctorem ty
riaca antiqua cũ decoctione liquir. vel aqua capill'. veñ.
In principio valet tyriaca recens.⁊ valꝫ ad mũdifican/
dum aqua ca.cum modico aceti:⁊ si ꝓuenit ex corrosio/
ne primo conueniunt euacuatiua male materie facien/
tis corrosionem: ⁊ postea consolidatiua que dicta sunt.
quãuis vt plurimũ sputum sanguinis sit incurabile quã/
do prouenit ex corrosione.

¶ De ptisi. Cap. LXII.

Circa rubricam. Nota φ ptisis ẽ
vlcus pulmõis
ad qd̃ sequunt̃ accidẽtia q̃ttuor. Primũ ẽ fe.
ethica.cã est:q: pulmo vlcerat⁹ nõ põt euẽta/
re cor.iõ cor suꝑcalefit:qd̃ suꝑcalefcĩn mittit
sanguinẽ arterialẽ:⁊ spũm multũ calidũꝫ ad mẽbra:⁊ iõ
calefiunt mẽbra.⁊ per ꝯñs demacrant̃:⁊ iõ nihil aliud ẽ
ethica nisi caliditas maxĩa fundata in mẽbris radicali/
bus. Scdꝫ accidẽs est tussis magna.⁊ magna difficultas
anhelit⁹ rõne nocumẽti pulmonis. Tertiũ ẽ rubedo ma
xillaꝝ rõne fumoꝝ calidoꝝ ascẽdẽtiũ ad caput. 4ᵐ est
sputũ saniosuꝫ:⁊ ꝑꝑ hoc fetet si ponat̃ supra carbones. ⁊
si ponat̃ supra scutellã aq̃ petit fundũ:q̃ꝫuis aliq̃n ꝑpter
mixtionẽ fl'atis mucillaginosi natet:⁊ iõ diuidim⁹ illud
flegma cum bacculo:⁊ in processu accidit gibbositas vn
guium:⁊ casus capilloruꝫ ratione defectus nutrimenti:
⁊ tunc sequitur mors.

Cum aliqs diminutionẽ pati videt̃
post tussim ex cronica passione ⁊ spu
to sanguinis aut saniei procedẽte lac
asininum in potu tribuatur. Q: si in/
ueniri nõ poterit : caprinuꝫ cũ pauco zuccaro
danduꝫ est:cũ quo etiaꝫ paneꝫ sepe comedat:
ipmq̃ꝫ quãto plus põt loco aq̃ in potu sumat.

¶ Hoc est cap'lm in quo determinat de cura ptisis : ⁊ ꝑ ꝑ
administrationẽ lactis.⁊ dicit.cũ aliqs dimĩutionẽ car/
niũ pati vr̃ post tussiꝫ ex cronica passione:⁊ sputũ sangui
nis aut saniei ꝑcedẽtis:lac asine ĩ potu tribuat̃ : qd̃ si iue
niri nõ poterit lac caprinũ cũ pauco zuccari dãduꝫ ẽ. cũ
quo panẽ comedat.ipꝫ ẽt quãto plus põt loco aq̃ sumat.
cã est:q: ista sunt signa ptisis:⁊ egro cõpetit lac asine:q:
nutrimẽtũ ptisicoꝝ dꝫ hr̃e.v.cõditiões.s.φ sit facilis di
gestionis:cũ in eis sit debilis v̾tus. Scdo φ sit facilis pe
netratiõis:q: meat⁹ sunt in eis stricti. Tertio φ sit ꝯsoli/
datiuũ.4° φ sit mũdificatiuũ:q: vlcera nõ curant̃ nisi
pri⁹ mũdificẽt̃.6.affo.ydropisis vulnera. Quĩto ⁊ vltio
φ sit multi nutrimẽti:q: in ptisicis multũ deꝑdit̃ rõne
fe.ethice.magis valꝫ iter alia lac mulieꝝ ꝑꝑ si'litudineꝫ
quã hꝫ cuꝫ nã:ex qua gñãt̃ mẽbra:q: sanguie mẽstruo:
iõ iter alia mũdi magis nutrit.post illud lac asine pl⁹ nu
trit q̃ꝫ lac capre:q: est multi nutrimẽti: sed in ꝯsolidãdo
lac capñũ plus valꝫ q̃ꝫ mulieris vel asine:⁊ dꝫ capi cũ ac
cipit̃ ab vbere:vel si nõ φ ponat̃ scutella in aq̃ ca.⁊ pti/
sicus bibat:⁊ si ptisicus hꝫ fluxũ vẽtris dꝫ bibere lac in
quo lapides candẽtes sint extincti:vel calips etiaꝫ can/
dens vt cõsumat̃ aquositas lactis.

¶ Vinum tamẽ subtile ⁊ temperatuꝫ aliquan
do est tribuenduꝫ.

¶ Ponit curã ꝑ admĩstrationẽ vini:⁊ dicit. vinũ tñ subti
le ⁊ tẽꝑatũ aliq̃n est dãdũ.cã est:q: ĩ ipsis ptisicis fit ma/
gna deꝑditio caloris nãlis ⁊ spũs:⁊ vinum gñãt multos
spũs:iõ valꝫ:⁊ dꝫ esse limphatum in quãtitate eq̃li.i.mo
derata:⁊ in ꝑua q̃ꝫtitate dꝫ sumi:nõ si'l cũ lacte:sed ante
vel post:q: facit ebullitioneꝫ in lacte.

¶ Nutrimentum quoqꝫ egri fit ex carnibus
auium ⁊ hedulina.

¶ Ponit curã ꝑ cibaria.⁊ dicit:nutrimẽtũ aũt egri fit ex
carnib⁹ auiũ:⁊ ex edulinis:q: iste carnes sũt facilis digõ/
nis.⁊ vt pl'ꝫ ꝑdix.⁊ hꝫ v̾tutẽ ꝯsolidãdi.sil'r carnes edulie:
q: sũt laudabilis nutrimẽti.ꝯsolidãt:⁊ cuꝫ h̾ ꝯriant̃ suis
q̃litatib⁹:valẽt sil'r extrẽa aĩaliũ vt pedes porci vituli ⁊
aues ĩ aq̃ nõ degẽtes:sic̃ galline capões ꝑdices ⁊ fasiani.

¶ Eger preterea ante comestionez: ꝛ post balneuz ingrediatur: qđ nō sit calidū sed tepidū: ꝛ in semicupio moraz faciat.

¶ Ponit curā p balneū. ꝛ dicit. eger pterea añ comestionē ꝛ post comestionē igrediat balneū qđ nō sit calidū sꝫ tepidū: ꝛ in semicupio morā faciat. cā est: qꝛ hꝫ humectare: ꝛ phibꝫ ꝯsūptionē: ꝛ sic dicit Ras. balneū aq̄ tepide aque dul. qꝛ tale bal. habꝫ laxare: ꝛ sic trahitur nutrimētum ad mēbra: ꝛ iō dꝫ itrare bal. qñ in stō ꝛ epate facta ē digō: ꝛ facimꝰ illud qñ volumꝰ ingrassare. semicupio. i. semiplena aq̄: ꝛ qñ bñ iflant signū est: qđ sufficit.

¶ Sūmope vo cauēdū est ne vēter soluat.

¶ Ostēdit a qbꝰ est cauēdū sumope. ꝛ dicit. ꝙ cauēdū est ne vēter soluat. cā est: qꝛ ventris fluxꝰ in ptisicis ſm auctores prouenit ex debilitate virtutis contentiue membrorū. ꝛ tunc est signuz mortale.

¶ Cui tamē si solutꝰ fuerit ex huiꝰ pulueris bibitione succurrendū est. Qui. ℞. gūmi arabici spodij boli ar. seis myrtini oīum añ. ʒ. i. fiat ex eis puluis de quo in die. ʒ. iij. cuz sirupo de papauere al. aut rob mirtino dentur: huiꝰ quoqꝫ pulueris bibitio omnibus ventris constrictione idigētibus qui tussim patiuntur remedium affert cui pleruꝫqꝫ adduntur xilocaracte de syria ꝛ bdeliuz de mecha.

¶ Docet restringere fluxū ventris. ꝛ dicit: si solutꝰ fuerit vēter hꝰ pulueris bibitiōe succurrēdū est q est talis. ℞. gūmi arab. spody boli arme. se. myrtini. añ. ʒ. i. fiat ex eo pul. de quo sumat in die. ʒ. iy. cū sirupo de papauere alb. aut rob myrti det: hꝰ quoqꝫ pul. bibitio oibꝰ vētris cōstrictiōe idigētibꝰ q tussiz patiunt remedium affert: cui pleruꝫqꝫ addunt xilocaracte de syria ꝛ bdeliū de mecha. cā ptis est: qꝛ illud hꝫ claudere vias ꝛ meatꝰ ꝛ cōfortare virtutes: ꝛ valent multuz restringentia fluxum ventris que dicentur infra: ideo nō sto ibi.

¶ Qꝛ si lac egro febrez generauerit: auferendū est ei lac ꝛ ptisana quousqꝫ feb. recedat dāda: deinde lac ei denuo tribuatur: ꝛ si febris iterū redierit remoto lacte ptisana est danda: post cuius receptionē: vt prius ad lac est redeūdū. hoc autez semper est faciēdū cū necessitas vrget ꝛ vēter sūme cauēdum est ne soluatur.

¶ Ponit qđdā documētū. ꝛ dicit: ꝙ si lac egro fe. gnāuerit: auferēdū est ei lac: ꝛ ptisana vsqꝫquo fe. recedat danda est. deīde lac ei det ꝛ si fe. iterū redierit remoto lacte dāda est ptisana post fe. recessionē: vt priꝰ lac est dāduz. hoc aūt semp est faciēdū cū necessitas vrgeat. ꝛ sūmope est cauēdū ne vēter soluat. Nota ꝙ per istā aquā ordei itelligit oēs potꝰ ꝯueniētes ptisicis ꝛ mūdificātes pectꝰ ꝛ ꝯsolidantes vlcꝰ: iō valꝫ istud. ℞. rad. yreos. ʒ. y. ysopi capil. ve. re. añ. M. i. ordei mūđ. q̄rt. iiy. al. q̄rtl. i. q̄ttuor se. fridoꝝ maioꝝ ꝛ mioꝝ mūđ. seis malue bōbacl. mūđ. seis fenugreci. se. orobi iuiube sebesten. añ. ʒ. i. in al. ʒ. ß. ligr. rase vuaꝝ passaꝝ ꝛc. añ. ʒ. i. mellis electi. q̄rt. i. pāis zuccari q̄rt. iy. fiat sirupꝰ clarificatꝰ cū aqua pluuiali pfecte ad q̄rt. iy. ꝛ si poneret aq̄ in q̄ ferrū candēs extinctū est pualeret: vl valꝫ istud eliuz. ℞. rad. yreos re. infusi p noctē in sirupo ros. ʒ. y. pul. dragaganti frigidi. ʒ. i. candi penidiaꝝ. añ. quart. ß. panis zuccari alb. lib. i. fiat eliūm: ꝛ si nō habueris penidias adde carniū testudinū nemoraliū bñ pparataꝝ. q̄rt. i. vuaꝝ passaꝝ bñ pinguiū. ʒ. i. in al. ʒ. ß. Uel sic. ℞. dyairis salomōis: dyasimphici. añ. lib. ß. misce. Uel sic. ℞. ꝯserue ros. rub. q̄rt. ß. ꝯserue capill. ve. ʒ. ß. pul. dragagāti frigidi. ʒ. v. pul. pulmonis lupi. ʒ. i. se. fenugreci puluerizati. ʒ. ß. panis zuccari al. q̄rtl. ß. vel quod sufficit misce delicate: ꝛ fiat electuariuz ad modū zuccari ros. similiter valent vnguēta resumptiua ꝛ alia que conueniunt in ethica.

¶ De tremore cordis. Cap. LXIII.

Circa rubricaz. Nota ꝙ duplex ē cā tremorl cordis. s. cā ꝯiūcta ꝛ ꝓuata. ꝯiūcta sunt vapores mali calidi vl frigidi venientes ad cor ab alys mēbris: sicut mrice splene vl stō: ꝛ vtplꝫ ab eodē orificio rōne ppingtatis viaꝝ q̄s hꝫ cum corde: ꝛ de isto tremore cordis nō loqt hic: qꝛ iste curat curatis passionibꝰ alioꝝ mēbroꝝ a qbꝰ venit talis tremor. vel est causa ꝓuata vel exñs in corde: ꝛ est mala ꝯplexio vtplꝫ calida vel frigida: cū mā vel sine mā. cū mā. s. sanguīea flatica vl melica aquosa vel vētosa: quoꝝ signa posita sūt supra. Ulteriꝰ pōt ꝯtingere duobꝰ modis. Uno mō cū apāte vel sine apāte: ꝛ hic determinat de cura tremoris cāti a mala ꝯplone ca. vl frigida sine apāte: qꝛ apā cordis est mortale: ꝛ lꝫ sit calidū vel frigidū: qꝛ si ca. in pᵃ die iterficit: sꝫ frigidū in scđa: ꝛ ad lōgius in 3ᵃ: ſm Auic. 3. cañ. fen 6ᵃ. cap. đ apātibꝰ cordis: ꝛ iō nō curauit facere mētionē. ꝛ Ras. ponit curā p alterātia: qꝛ euacuatio ꝓsupponit p ista que dicta sunt supra. capitulo de tussi. ꝛ de pleuresi. quia eadem est mā peccans: ideo eodez modo debꝫ euacuari: sicut materia peccans in pulmone.

Si cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas ꝛ febris eger ex basilica est minuendus.

¶ Determinat de tremore cordis: ꝛ per ꝯñs de sincopi: qꝛ i sincopi cura est faciēda: sicut in tremore: quia tremor cordis via est ad sincopiz ꝛ sincopis via ad mortē: iō Aui. dicit. 3. cañ. sic caueāt illi q tremorē patiūtur: ne subita morte moriant. Prio mō g ponit curā tremoris cordis ꝓueniētis a mā ca. p flōmiā de basilica. i. de vena epatis vel de mediana. ꝛ dicit. ꝙ si cū cordis tremore fuerit pulsus velocitas: ꝛ febricitet eger ex basilica est minuēdus. cā est: qꝛ qñ est frequētia pulsus signū est ꝙ tremor pulsus ꝯtigit a mā ca. ꝛ si mā illa sit sanguinea ꝯuenit flōmia directe: qꝛ illam māz euacuat: sꝫ si co. cōuenit idirecte pp duo. Prio qꝛ refrigerat. Scđo qꝛ digerit māz: ꝛ facit vt mā sit fortior sup residuuz māe: ꝛ iō ꝯuenit flōmia i tertiana vā: qꝛ māz ifrigidat: ꝛ ideo euacuant aliquam partē colere ꝛ natura efficitur potentior supra residuum materie.

¶ Et trocisci camphorati cuz succo malorum acetosoruz in potu sunt tribuēdi. Qđ. ℞. spodij seminis cucumeris citruli endiuie lactuce portulace rosarū sandali albi oīuz partes eq̄les. ꝛ pro vnoquoqꝫ pōdere aur. vnius ex eis sumatur camphore triū gra. ordei pondus: ex quibus cuz succo macianoruz confectis fiant trocisci: de quibus in potu quottidie vnius aurei pondus quaqꝫ die tribuatur quod per duas hebdomadas fieri conuenit.

¶ Ponit curaz p trociscos. pᵃ ps priꝰ pꝫ. ¶ Nota q̄re valent. cā est: qꝛ alterāt malā ꝯplonē faciētē tremorē rōne

cuius nō pōt ꝑfecte exercere operationē: ideo causatur tremor ad silitudinē mot⁹ cerebri: qꝛ qn̄ nā nō pōt supra morbū in egro causat̄ tremor: ⁊ per istos trociscos intendit silia cōfortātia: vt pꝫ illud esse el'iuꝫ quo cōiter vtor. ℞. cōserue roſ. rub. ʒ. ß. ɔserue nenuf. conserue buglose. an̄. ʒ. ij. margaritaꝝ electaꝝ. ʒ. i. iacinctoꝝ saphiroꝝ smaragdoꝝ se. attri. se. acetose. coralli ru. an̄. ℈. i. oīuꝫ sanda. coriādri ꝑparati spodij doronici romani been al. ⁊ rub. an̄. ℈. ß. ossis de corde cerui īfusi in aq̄ roſ. ʒ. ß. limature auri ⁊ argēti. an̄. ℈. ij. in al'. ℈. ß. pānoꝝ auri puri ⁊ argēti. an̄. nuō. xv. panis zuccari q̄rt. ß. in al'. qđ sufficit. pulverizāda pulverizent̄. misce oīa in vase marmoreo. fiat cōditū sine igne ad modū zuccari roſ. ⁊ spergat̄ seu irroretur cū modico aque roſ. ⁊ pōt augeri vel minui ſꝫ ꝙ patiens est pauper vel diues. Ab extra cōuenit tale epithima. ℞. aq̄ roſ. aq̄ nenufaꝝ. an̄. q̄rt. i. ⁊ ß. aq̄ buglose q̄rt. i. aceti muscatelli. ʒ. ß. sandal'. ordei muscatelli: se. citri. se. acetose. an̄. ʒ. i. cāphore. ℈. ß. succi pomoꝝ acetosoꝝ fcā residētia lib. ß. pulverizāda pulverizent̄. misce oīa: ⁊ fiat epithima. vel misce cū pul. roſ. qđ suffic̄: ⁊ fiat empl'ꝫ mediocriter liqdū: sil'r valēt odoramēta dcā supra ca. de cura doloris capitis a co. citonioꝝ. i. pomorū acetosoꝝ.

¶ Si autēꝫ hec non suffecerint lac de quo butyruꝫ sit extractum ad bibenduꝫ detur.

¶ Ponit curā ꝑ administrationē lactis: cā est: qꝛ nutrit ⁊ alterat malaꝫ cōplexionē cordis.

¶ Ipse vero nutriatur ex pullis cū aceto ⁊ succo vue acerbe ⁊ ex acetoso. Sirupum preterea acetosuꝫ de zuccaro factuꝫ bibat.

¶ Ponit curā ꝑ nutriētia. cā est: qꝛ ille cib⁹ cuꝫ hoc ꝙ nutrit hꝫ alterare malā ɔpl'onēꝫ rōne istoꝝ acetosoꝝ ⁊ ministrant̄ acetosa: qꝛ frigiditas cū reb⁹ acetosis magis penetrat q̄ꝫ alia res: qꝛ ista frigiditas magis penetrat. ⁊ cū hoc ꝓuocat appetitū. cā ꝑtis de sirupo est: qꝛ sirup⁹ īfrigidat: ⁊ cū hoc māꝫ faciētē tremorēꝫ cordis euacuat: ⁊ per istū sirupū ītelligit silia: sicut iulep. vel istū potuꝫ. ℞. aq̄ roſ. aq̄ nenufaꝝ. aq̄ buglose. succi pomorū acetosoꝝ bn̄ depuratoꝝ. an̄. q̄rt. i. in al. q̄rt. ß. panis zuccari al. lib. ß. fiat iulep ad lib. i. ⁊ multū valēt in isto casu. Idē facit sirupus roſ. vl' viol'. vel nenufaꝝ vel sirup⁹ limonū: sil'r sirupus de acetosa vel ribes simpl'r vel mixtim.

¶ Si autēꝫ cū tremore cordis nō fuerit fe. trocisci musca. in potu sumantur. Qđ. ℞. masticis spice xiloaloes cinamomi gariofila. gallie musca. nucis mus. cubebe cardamomi maioris ⁊ minoris corticum citri oīuꝫ an̄. pondus vnius aur̄. musci sextaꝫ. ʒ. vnius ex his omnibus cuꝫ vino bene redolente conspersis fiant trocis. conferunt sincopi ⁊ tremori cordis.

¶ Ponit curā per el'iuꝫ: ⁊ dicit: si aūt cuꝫ cordis tremore nō fuerit fe. trocisci muscati in potu sumant̄. ℞. masticis spicenardi xiloaloes cinamomi gariofil'. gallie muscate nucis mus. cubebe cardamomi maioris ⁊ mīoris corticis citri belliricoꝝ. oīuꝫ: an̄. pōdus vnius aurei. musci sexta ꝑs vni⁹. ʒ. ex his oīb⁹ vino bn̄ redolēte cōsperso fiant trocisci: qui autē trocisci cōferunt sincopi ⁊ tremori cordis: quare valēt trocisci isti. cā est: qꝛ cum hoc ꝙ habēt confortare alterāt malam complexionem frigidam cordis: ⁊ ideo remouēt causam tremoris.

¶ Electuariuꝫ dyamuscū preciosuꝫ qđ est ad sincopiꝫ ⁊ tristitiā cordisqꝫ tremorē remediū faciens. ℞. masticis cinamomi seis ozimi maioris gariofilati se. mellisse se. sisimbrij seis sansuci macropiperis oīum partes equales ex quibus oībus pulverizatis. ʒ. x. sumantur margaritaruꝫ minutarū coralli rub. cubebe sete crude. karabe been al. ⁊ ru. folij oīuꝫ. an̄. ʒ. x. musci tubatij puri. ʒ. ß. cōficiantur melle de mirabol'. chebul'. hoc eniꝫ electuariū ad frigiditatē stomaci ⁊ digestiue egritudinē optimū existit.

¶ Ponit curā per el'iuꝫ dyamuscum ꝑciosuꝫ: qđ ad sincopim ⁊ ad tristitiā ⁊ tremorē cordis remedium faciēs sit istud. ℞. masticis cinamomi se. ozimi maioris gariofil'. se. mellisse. ʒʒ. sansuci macropipꝑis: oīuꝫ ꝑtes eq̄les: ex quibus oībus pulverizatis. ʒ. x. sumant̄ margaritaꝝ minutarum coralli ru. folij oīuꝫ. an̄. ʒ. x. musci damasceni vel tubatij puri. ʒ. ß. ɔficiant̄ melle de mirabolanis kebulis hoc enī el'iuꝫ ad frigiditatē stomaci ⁊ debilitatē digestiue ɔfert. cā est: qꝛ hoc el'iuꝫ cū hoc ꝙ ɔfortat cor alterat malā ɔpl'onē faciētē tremorē cordis. igit̄ loco istius pōt cōpetere istud. ℞. margaritaꝝ. ʒ. ij. in al'. ʒ. i. doronici romani been al. ⁊ ru. ʒʒ. al. floꝝ cinamomi masticis galāge an̄. ℈. ij. gariofiloꝝ cubebe domestice. seis mellisse. an̄. ʒ. ß. sandal'. al. serici crudi: grana tinctoris ligni aloes: storacis calamite: seis basiliconis. an̄. ℈. ß. radicis buglose ℈. ij. croci. ℈. i. corticis citri ɔditi. ʒ. ß. ɔserue boraginis ɔserue buglose: ɔserue flo. pomi citri si possit īueniri. an̄. ʒ. iij. liqr. rase. ʒ. ß. cādi. ʒ. x. carnium vuaꝝ passaꝝ bn̄ pinguiū. ʒ. i. aq̄ buglose. ʒ. i. aq̄ mellisse: succi pomoꝝ dulciū bn̄ depuratoꝝ aq̄ roſ. de damasco. an̄. ℈. ß. in al'. an̄. ʒ. ß. musci ambre. an̄. ℈. i. panis zuccari al. lib. ß. ī alijs lib. i. fiat el'iuꝫ: sil'r valꝫ dyamargaritō dyamusc⁹ letitia Hal. simplex vel ɔpositū: vel pōt ɔpetere tale iulep. ℞. aque roſ. mellisse. an̄. lib. ß. panis zuccari al. q̄rt. iij. fiat iulep. ad libr. i. Sꝫ diceres q̄ tu supra posuisti qn̄ ꝓuenit a mā calida ꝙ caperet̄ lib. i. zuccari. dico ꝙ hic ponit parū: qꝛ est multū īflatiuū: ⁊ sunt ēt he res multū calide: sil'r valꝫ aq̄ buglose cū gariofilis. ⁊ potet quolꝫ mane. Ab ex̄ ɔpetit tale epithima. ℞. succi mellisse: succi buglose: facta residētia. an̄. q̄rt. iij. aceti. ʒ. v. in al'. ʒ. ij. gariof. ʒ. i. ⁊ ß. musci electi. ℈. i. pulverizāda pulverizent̄: misce oīa: ⁊ fiat epithima supra cor vel supra mamillā cū panno. vel ɔpetit istud empl'ꝫ. ℞. lapdani q̄rt. i. terbētine q̄rt. ß. corticis citri musci gariofilorū. an̄. ʒ. i. ī al'. ʒ. ß. musci electi. ℈. i. pulverizāda pulverizent̄ ɔquassanda cōquassent̄ cū pistello calido: misce oīa malaxando cū aq̄ buglose: ⁊ fiat emplastrū tenue ad quātitatē medie palme ex vtraqꝫ ꝑte: ⁊ ponatur supra mamillā sinistraꝫ.

¶ De colerica passione. Cap. LXIIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ triplex ē expulsio subita cibi vel hūoris stōi vl' ītestioꝝ: q̄dā est expulsio cibi vel hūoris per superi⁹: vt ꝑ vomitū ⁊ vocat̄ anostiosa. alia ꝑ īferi⁹: ⁊ vocat̄ apostesia: ⁊ hoc est qn̄ hūores multū declināt ad ītestina īferiora. Tertia est per vtrāqꝫ ꝑtē. s. per īferi⁹ ⁊ superi⁹: ⁊ vocatur passio colerica: de qua Raſ determiat in isto cap. ⁊ cāt̄ ex acuitate cibi ⁊ hūoꝝ hn̄tiū malā q̄litateꝫ: sic ex flate salso vel hūore mel'ico vt prassino vel rubiginoso: ⁊ ideo qn̄ expellunt̄ per supius ⁊ inferius: nō est in multa q̄ꝫtitate: qꝛ nā nō mitteret per ꝑtes ɔsuetas rōne male q̄litatis: ideo ad vtrāqꝫ ꝑtē mittit: sicut videm⁹ ꝑ pugiles qn̄ sunt infestati expellunt ad vtrāqꝫ partem: simil'r

quādo natura est aggrauata expellit per superius.

CUm pnnctio ⁊ tristitia alicui superuenerit affuerintq̄ cuz ea vel post eā vomitus vel ventris solutio: aqua calida multotiens in potu tribuatur: ⁊ si adhuc perserauerit vomitus ⁊ vētris flux⁹: aqua calida iteꝝ detur: sedabit̄. eniz passio.

¶ Hoc est caplm in quo determinat de passione stōaci ⁊ pmo de colerica passione: ⁊ hoc qñ passio est debilis per administrationez aque calide. ⁊ dicit. Cū pūctio ⁊ tristitia venit subito ventri: cū ea vel post ipsam vomit⁹ ⁊ vētris solutio: tūc aqua calida multotiēs in potu tribuat̄: ⁊ si adhuc pseuerauerit vomit⁹ ⁊ vētris solutio aqua ca. iteꝝ detur. sedabit̄. n. passio. cā est: q2 aq̄ ca. abluit ⁊ mūdificat stōm a mā peccāte ⁊ remouet malā q̄litatē hūoruz: ⁊ acuitatē co. vt per experiētiā in istis que ꝓueniūt a malitia humoꝝ: pz: qñ dat̄ aqua ca. iam tollit eaz: quia malā qualitatē reprimit: ⁊ per istaz itelligit sibi silia oīa que mūdificāt stōm ⁊ itestina: vt ista que dicentur post in caplo. 9. ab isto: quia ibi dicetur de istis ⁊ de omnibus mundificantibus stomachum.

¶ Cum autez egritudo quieuerit balneuz ingrediatur eger in quo per vnius hore spatiuz moretur. Egressus autez de balneo leui alatur nutrimento: deinde dormiat.

¶ Ponit curā qñ talis passio est in declinatione. ⁊ dicit. cūq̄ egritudo quieuerit eger bal. igrediat̄ in quo p vni⁹ hore spatiuz moret̄. egressus aūt de balneo leui alat̄ nutrimēto donec dormiat. bal. valet: q2 euacuat residuum māe: ⁊ post dz nutriri cuz leui nutrimēto: q2 stōus ei⁹ factus est debilis: ⁊ iō nō pōt digerere grossuz cibū: ⁊ ideo valz pulla assata ⁊ perdix: ⁊ somn⁹ ēt valz: q2 hz ꝯfortare virtutes naturales ratione caloris inclusi ad interiora ⁊ habet remouere euacuationes ⁊ fluxum fm Auicen. pmo cañ. fen. z. doc. 4ª. capº. 9º.

¶ Qz si vomitus ⁊ ventris solutio vehementes fuerint ⁊ sinthomata terrefacientia superuenerint: non tantuz est timendum: imo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendum. In principio itaqz trocisci de olibano cum aqua ⁊ niue ⁊ rob granatorum dentur semel: qui iteruz sunt etiam dandi si vomitus non cessauerit.

¶ Ponit curā qñ passio est fortis: ⁊ hoc p trociscos. ⁊ dic̄. q2 si vomitus ⁊ flux⁹ vētris vehemētes fuerint ⁊ sinthomata terrefaciētia supuenerint: nō tm̄ est timēdum nec diminuendum: imo cū medicaminib⁹ que narrabo succurrēdū est: in pncipio itaq̄ trocisci de olibano cum aq̄ ⁊ niue ⁊ rob granatoꝝ det̄ sil: que iteꝝ danda sunt si vomitus nō cessauerit. causa est: q2 stiptici sunt ⁊ cōfortant retentiuaz stomachi que magis patitur in ista passione. ideo valet in isto casu.

¶ Duo quoqz adiutoria ⁊ coxe in supremis partibus ligētur. Et aqua niue infrigidata super crura ⁊ pedes fundat̄ ⁊ in ipsaz ēt mittat̄.

¶ Ponit curā per ligaturas ⁊ aq̄ frigide ifusionē. ⁊ dicit. duo quoq̄ adiutoria ⁊ coxe in supremis ptib⁹ ligent̄: ⁊ aq̄ in niue infrigidata sup pedes ⁊ crura fundat̄ in ipsis etiaz mittat̄. cā est: q2 rōne doloris causati a ligatura distrabit māz ad locū doloris. Quare extremitates debēt poni in aq̄ frigida: cā est: q2 illius ingrossat̄ mā ⁊ reddit̄ iepta fluxui sic igrossata: ⁊ loco istius valz si manutergiū vel velū triplicatū ponat̄ in aq̄ frigida ⁊ expressuz circūuoluat̄ collo. valz. n. mltū: iō vidi i isto casu q2 mā nō poterat retineri in stō ⁊ accipiebam⁹ panē tostū ⁊ nihil valebat: ⁊ accepi manutergiū triplicatū in aq̄ frigida ⁊ expressuz circūuoluti collo ⁊ statiz cessauit vomit⁹: q2 nerui veniētes a cerebro efficiunt̄ rigidi: ⁊ ita claudit̄ orificium stomachi: q2 nō pōt expellere aliquā rem.

¶ Uenter quoq̄ ex sandal. rub. rof. camphora galla aqua rof. conspersis epithimetur. Et pannus aqua ro. in niue infrigidatus infusus desuper pōatur: qui postq̄ tepefactus fuerit est remouēdus ⁊ ali⁹ vt pri⁹ desup mittēdus.

¶ Ponit curā per epithimata. ⁊ dicit: vēter cuz sandalis rub. rof. ⁊ cāphora galla aq̄ ro. i niue ifridata ꝯpsuz epithimet̄ ⁊ pānus aqua rof. in niue ifrigidata ifusus desup pōat̄: q postq̄ tepefact⁹ fuerit est remouēdus: ⁊ ali⁹ desup ponat̄. cā est: q2 illud epithima est frigidum ⁊ siccuz ⁊ stipticū: iō ꝯfortat retētiuā stōaci ⁊ itestioꝝ: ⁊ quia frigidū est alterat malā ꝯplōnē ⁊ q̄litatē humoꝝ facientiū ipm fluxū: ⁊ loco isti⁹ pōt ꝯpetere tale emplz. ℞. lapdani masticis. añ. q̄rt. ß. olibani. ʒ. ß. sandali albi: coralli rub. sumach berbe. añ. ℈. i. anthere arilloꝝ acatie ypogstidos: psidie balaustie. añ. ℈. ß. terebentine. ʒ. i. puluerizanda puluerizent̄. ꝯquassanda ꝯquassent̄ cum pistello ca. misce oīa malaxādo cū oleo rof. fiat emplz ad modū scuti: ⁊ ad q̄ntitatē ad dextrā partē: ⁊ si vomit⁹ est multū fortis fiāt duo ⁊ ponat̄ vnū retro ⁊ aliō ante: q2 orificiū stōaci magis declinat ad ptē posteriorē: veꝝ est: q2 spondilia ꝓhibēt: ⁊ pp hoc magis ponim⁹ a pte anteriori. ⁊ vidi p expiētiā q2 emplastrum positū retro. sistit vomituz ⁊ nō ante. Uel sic. ℞. succi plātaginis aq̄ rof. de stipitib⁹ q2 ista est magl stiptica. añ. quart. i. anthere. ʒ. ß. sumach berberis. añ. ʒ. ij. masticis olibani. añ. ʒ. i. farine lentiuz: qō sufficit: qō magis restringit q̄ farina ordei. puluerizāda puluerizent̄. ꝯquassanda ꝯquassent̄: ⁊ fiat emplz mediocriter liqdū: ⁊ ponat̄ supra stōm: ⁊ vidi certe de vetula q2 accipiebat de pane tosto ⁊ pistauit bñ ⁊ accepit. ʒ. ij. de puluere masticis ⁊ aq̄ rof. ⁊ aceto: ⁊ miscuit totū: ⁊ posuit in sacculo vno ⁊ calefecit cū manib⁹ ad ignem ⁊ posuit supra stomachuz: statim fuit curatus.

¶ Ad potandum autez paulatim tribuatur vinum vetus temperatuz cuz rob granatorum ⁊ quando vomuerit iteruz tribuatur. Panez quoqz in succo granatorū infusuz cogendus est sumere cuz vino ⁊ comedere: q2 si vomuerit iteꝝ dādus est ei donec quiescat.

¶ Ponit curā per potū vini ⁊ alia nutriētia. ⁊ dicit: q2 ad potādū paulatiz tribuat̄ vinū vetus tēperatū ⁊ rob granatoꝝ: ⁊ qñ vomūt: iteꝝ tribuat̄ eis panis in succo granatoꝝ ifusus: ⁊ cogat̄ sumere cū vino ⁊ comedere: quez si vomuerit iteꝝ dādus est donec q̄scat. cā est: q2 cōfortat v̄tutes ⁊ gnāt spūs. Sz q̄re valet succ⁹: cā est: q2 ꝯfortat retētiuā stōaci: ⁊ q2 acetosa ꝓhibēt corruptionē cibi in stōaco fm Gal. 9. de ingenio: vbi dicit. q2 illum opz comedere pulluz coctū ⁊ acetosa: vt in succo maloꝝ granatoruz: vt ꝓhibeatur corruptio in stomacho.

¶ Qz si sincopis superuenerit muscum cuz vino dare conueniens est ⁊ succus carnis hedine ⁊ pulline cuz pauco citonioꝝ succo ⁊ vino

mixtus in potu est tribuendus.

¶ Ponit curam sincopis ꝓueniētis ex colerica passione. snīa pꝫ per dicta. ¶ Nota q̃re sincopis venit in ista passione: dico ꝙ ꝓpter dolorē stōaci: qꝛ in tali dolore vl' vomitu ascēdūt multi fumi ad cor ipm: ideo sunt cā sincopis. ¶ Nota q̃re valꝫ vinuꝫ cū musto: qꝛ reparat spūs ⁊ ↄfortat cor: iō dicit Auerro. 7°. colliget. ꝙ vinū penetrat absqꝫ digōne de q̃ sit curādū. ꝓp h̃ in sincopi de īanitiōe ↄueniūt multa oua ⁊ alia facilis digōnis: vt oua sorbilia ⁊ testiculi galloꝝ: ⁊ si ponatur modicū de succo citoniorum preualet cuꝫ modico vino.

Vel forsitan aū nares ⁊c. discerpēdi.

¶ Pulli ꝑterea assandi ⁊ aliqñ nares ipsiꝰ dispergēdi sunt. thus ēt dandum est vt masticet ipsuꝫ ⁊ paulatiꝫ traijciat ⁊ postremo bolū corascenū conditū cū cāphora tribuat. Quicqd aūt de huiꝰ passionis cura huc vsqꝫ diximꝰ donec vomitus sedetur ⁊ stōachus cibum recipiat sicut fieri cōsueuit cōuenit.

¶ Hic docet ꝙ preterea pulli sunt assandi ⁊ aliqñ nares ipsiꝰ dispgēdi. thus ēt dandus est ⁊ ipm masticet ⁊ paulatim trayciat. postremo bolū corascenū cū cāphora cōditū tribuat. qcqd aūt de hꝰ cura huc vsqꝫ diximꝰ dōec vomitꝰ sedeť: ⁊ stōacus recipiat cibū: sicut fieri cōsueuit cōuenit fieri. ¶ Nota quare odor pulli assati valet seu ↄpetit: qꝛ ille odor nō solū ↄfortat cor: imo stōacuꝫ plus q̃ cibꝰ: imo ↄuenit in sincopi ꝓueniēte a stōaco: ideo dicit Auic. 3. cañ. ca. 3. ꝙ isti multū ↄfortāt stōm ⁊ cor: q̃re abluiť. cā est: qꝛ hꝫ a stipticis: ideo cōfortat multuꝫ. ⁊ in isto casu ↄpetunt coctana ⁊ coriādrū preparatū ⁊ in fine mēse: ⁊ postea nō potare sicut faciebat magister Arnaldus de villa noua: vel dyacitoniten valꝫ in isto casu. de quo Gordonius dicit. Si vis dirimere litē da mihi citoniten da mihi frater itē. Simil'r bolus armenicus valꝫ in isto casu: quia est stipticus ⁊ multa alia stiptica: vt pira coctana ⁊ quicquid ponit notabile.

¶ Postq̃ vero stomacus ipsius recipere poterit: nutriēdus est eger ⁊ parū vini veteris in potu sumat bene redolētis ⁊ dormire icipiat.

¶ Ostēdit qd sit faciēdū passiōe cessante. postq̃ vͦ stōus ipsiꝰ recipe poterit: nutriēdus erit eger ⁊ paꝝ vini veteri bñ redolētis in potu sumat ⁊ dormire icipiat. cā ē: qꝛ est nutrimētū leue: ⁊ qꝛ stōus ē fridus ⁊ debilis: iō nō pt digerere cibū grossū: q̃re vinū: qꝛ ↄfortat stōꝫ: q̃re somnꝰ: qꝛ ↄfortat v̈tutē nālē rōne reclusiōis caloris nāl' ad itra.

¶ Trocisci de olibano ad vomitū dādi. ℞. boli corasceni thuris amboꝝ. añ. ʒ. x. cubebe cardamomi amborū. añ. ʒ. ij. ⁊. ℔. cāphore galliegar. oīuꝫ: añ. vi. ʒ. vniꝰ. fiāt trocisci pōdeř aur. vniꝰ. hi. n. vomitui multū ↄferūt. Rob de malis granatis succꝰ malorū granatoꝝ acetosorū sumanť: ⁊ per noctē vnā aut ampliꝰ dimittantur donec qd grossuꝫ est in fundo resideat ⁊ deīde coquať ⁊ dispumeť donec iulep silitudinē habeat ī quo ab igne deposito: adhuc tñ calido mēte viridis stipites mittanť ⁊ in ipso ꝑmanere ꝑmittanť quousqꝫ īfrigidenť. Cūqꝫ infrigidatū fuerit extrahanť: ad cuius silitudinem sirupus de citonijs ⁊ sirupus de malis macianis fieri conuenit.

¶ Ponit quasdā ↄfectiōes: de qbꝰ fecit mētionē. ⁊ dicit. trocisci de olibano ad vomitum dicti. ℞. boli corasceni thuris āboꝝ. añ. ʒ. x. cubebe cardamomi amboꝝ. añ. sextā. ʒ. vniꝰ. fiāt trocisci pōderis auř. vniꝰ. hi. n. vomitui cōferūt multū: rob de malis granatis succꝰ granati acetosi sumať ⁊ ꝑ noctē vnā aut ampliꝰ dimittať dōec grossū in fundo resideat: deinde coquať ⁊ dispumeť donec iulep sil'itudinē hēat in quo ab igne deposito: adhuc tñ calido mēte viridis stipites mittanť ⁊ in ipso dimittanť q̊usqꝫ īfrigideť cū īfrigidatū fuerit extrahanť ad cuiꝰ sil'itudinez sirupꝰ de citonys aut sirupꝰ de malis macianis fieri ↄtingit. cā dicti est: qꝛ sunt cōfortatiui ⁊ stiptici.

¶ Si aūt vomitꝰ hora aliqua iualuerit nimis ⁊ supfluerit: magna vētosa stomaco supponať.

¶ Pōit aliō remediū vomitꝰ supflui. Nō ꝙ vētosa valꝫ in fluxu vētris ⁊ valꝫ ī vomitu ⁊ valꝫ ī vtrisqꝫ sil'. valꝫ in fluxu vētris si pōať supra vmbilicū: ⁊ qñ stat ꝑ duas horas ↄstrīgit fluxū: ꝫ Aui. 3. cañ. fen. 16. Sꝫ ī vomitu pōiť iuxta vmbilicū in vtrisqꝫ sil'. in vtroqꝫ latere: vt ī colica passiōe: imo accidit mihi frequēter in fluxu magno ⁊ ponebanť. iij. vētose. vna in vno latere: ⁊ alia in alio: ⁊ alia supra vmbilicū: ⁊ iste vētose attrahūt ad se hūores ⁊ intelligas sine scarificatiōe. ¶ Nota iter oēs herbas mūdi magis ↄfortat stōꝫ ⁊ iter gūmas est mastix. de herbis dicit Joānes de scō amādo: absinthiū: ⁊ ipꝫ ml'tū laudat. ¶ Nō se. nasturty torrefactū ⁊ modicū puluerizatū in potu maxīe ↄstrīgit fluxū vētris: sil'r valꝫ coriādrū ꝑpatū sine potatiōe: qꝛ ꝓhibꝫ ascēsum vapoꝝ ad caput ⁊ cōfortat stōacū: sil'r valꝫ aq̃ carnis si ponať in eadeꝫ aqua citonioꝝ: ⁊ est bonuꝫ: qꝛ magis cōfortat.

¶ De his que confortant stomachum ⁊ ciborū perficiūt digestionem. Cap. LXV.

Circa rubricaꝫ. Nota ꝙ stōus pt cōfortari quinqꝫ modis. Uno mō ꝑ viā alteratiōis: ⁊ si eēt calidus ↄforteť ꝑ frigida: ⁊ eↄ. 2° ꝑ viā vnitionis ptiū: ⁊ sic dꝫ ↄfortari ꝑ stiptica: sicut ꝑ coctana pira. 3° ꝑ viā mūdificatōis eiꝰ: ⁊ sic medicie laxatiue domestice ↄfortāt stōꝫ mūdificādo: maxie a malis hūoribꝰ. 4° ꝑ viā nutritiōis: ⁊ fit ꝑ cibos facilis digōnis ⁊ multi nutrimēti. 5° ꝑ illa q̃ hñt ad ipꝫ aspectuꝫ a tota ꝓꝑetate: vt sunt mēta: absinthiū: mastix galāga. In isto ca. rať. docet ↄfortare stōꝫ ꝑ viā alteratiōis ptiū: qꝛ docet ↄfortare stōm calidum per frigida ⁊ ecōtra.

Quum stōaci debilitas cū pauca siti ⁊ tarda cibi de stōaco descēsiōe ⁊ acido ructu fuerit: fueritqꝫ oīa accidentia h̃ ꝑua nec fuerint vetusta: stōus ex trociscis de roř. est curādus de qbus eger quotidie in mane pōdus aur. vniꝰ. ⁊. ℔. cū. ʒ. j. decoctiōis de seibꝰ sumat. Decoctio aūt de seibus hec ē: sumanť cimini nabati ⁊ ameos bulliāt in lib. i. aq̃ donec aq̃ fiat rubea: de q̃ postea cū troci. de roř. vt predictū est in potu tribuať.

¶ Hoc est caplꝫ in quo determīat de passiōibꝰ stōi ponēdo curā debilitatis stōi ꝓueniētis a friditate: ⁊ h̃ est qñ noua ē ꝑ trociscos. ⁊ dicit: cū stōi debilitas est cuꝫ pauca siti ⁊ tarda cibi descēsiōe ⁊ acido ructu fuerit: fuerintqꝫ oīa accñtia ꝑua neqꝫ vetusta stōus ex trocisci d̄ roř. erit curādus. de qbꝰ eger quotidie de māe pōdus vniꝰ aurei: ⁊. ℔. cū. ʒ. i. decoctiōis de se. sumat. decoctio aūt de seibus

hec est. sumant̃ cimini nabati ⁊ ameos ⁊ bulliãt in aqua donec aq̃ sit rubea: de q̃ postea cũ trociscis de roſ. vt dictũ est: ĩ potu tribuat̃. ¶ Nota circa ptẽ q̃re si ista signa apparẽt significat ꝙ debilitas stomaci prouenit ex frigiditate: vt tarditas digõnis. ⁊ alia cã est: qꝛ tãdiu retinet retẽtiua q̃diu digerit digestiua: qꝛ post tpa digerẽdi sũt tpa expellẽdi. 2°. affo. cõmẽto illius. eoꝝ q nutriunt̃. ⁊ qꝛ digestiua est debilis. iõ vt᷒ retẽtiua multũ retinet. Silr̃ eructuatio a frigiditate ꝓuenit p Gal. 6°. affo. cõmẽto. p̊. ⁊ qꝛ decoctio ista ⁊ trocisci sunt calidi ⁊ stiptici. iõ stomaci digestiua ꝯfortat̃. Quare valꝫ in friditate remouẽda.

¶ Scd̃o nota ꝙ eructuatio est q̃ntuplex. q̃daꝫ acetosa. cum. s. vr̃ hoĩ ꝙ hꝫ acetũ in stõ vel in ore: ⁊ hec ꝓuenit a debilitate caloris stõi: maxĩe si sũpsit res acetosas. Scd̃a est fumosa. ⁊ talis ꝓuenit a caliditate: maxĩe si sint cibi ad hoc dispositi: vt oua frixa ⁊ sil'ia. Tertia ẽ fetida: ⁊ talis ꝓuenit ex putredine humoꝝ in stõ a calore pter nãꝫ. Quarta est cibalis ⁊ ꝓuenit a totali repletiõe: vt pꝫ ĩ digõne: qꝛ totalr̃ est replet᷒ venit cib᷒ ad os. Quinta est pura in qua nõ est q̃litas alia: ⁊ venit a pfecta digõne ⁊ fortitudine nãe expellẽtis fumos q remãserũt. ⁊ illõ est bonũ signũ senibus. s. calidis. nabati. i. de ista terra.

¶ Troc. vo de rosis sunt qui. ℞. pulueris. roru. ℥. iij. xiloaloes spice masticis xilocassie squinãti cinamomi absinthij oĩuꝫ an̄. ℥. i. cõspergãtur ex vino veteri ⁊ informentur troc.

¶ Ponit ꝯfectionẽ trociscoꝝ de roſ. ⁊ dicit: trocisci vo de roſ sunt q. ℞. pul. roſ. rub. ℥. iij. xiloaloes: spicenardi masticis: cassielignee: squinãti: cinamo. absinthij oĩuꝫ. an̄. ℥. i. sparganť in vino veteri ⁊ formentur trocisci. causa partis est. quare illa que hic ponuntur sunt calida ⁊ stiptica. ideo stomaci confortatiua. ⁊ omnia ibi apposita sunt appropriata. conspergantur. i. incorporentur.

¶ Nutriat̃ vo ex his que cito digerant̃ ⁊ paucoꝝ sunt humoꝝ ⁊ paucarum superfluitatuꝫ que etiã ex redolẽtibus ⁊ seminibus sunt condita: sic̃ sunt callagie ⁊ mutagenat. Ipse quoqꝫ an̄ comestionẽ multo vtat̃ exercitio ⁊ aquã minus solito bibat: ⁊ post comestionẽ multũ dormiat de vino quoqꝫ veteri ⁊ puro paꝝ bibat. totamqꝫ nutricationem minuat.

¶ Ponit curã p dietã. ⁊ dicit: nutriat̃ ex his que cito digerunt̃ ⁊ paucoꝝ sunt humoꝝ ⁊ paucaꝝ supfluitatũ: ⁊ que etiã ex redolẽtib᷒ seminib᷒ sunt ꝯdita: sic̃ sunt callagie ⁊ mutagenat. ipse q̊ꝫ an̄ comestionẽ vtat̃ exercitio ⁊ aquã minus solito bibat. totãqꝫ nutricationẽ minuat. ¶ Nõ q̃re valꝫ nutrimẽtũ facilis digõnis: cã est: qꝛ digõ in tali stõ est d̃bilis. g̊ nõ ꝯuenit nutrimẽtũ grossuꝫ nec multũ. qꝛ nã nõ posset digerere. Quare cibaria cũ spẽbus debẽt ꝯdiri. cã est. qꝛ sunt ca. iõ exhũt friditatẽ stomaci. ⁊ q̃uis multe spẽs sunt valẽt allia: sicut tyriaca rusticis: ⁊ dicit G. 12°. de ĩgenio sanitatis ca. vlt. Quare mot᷒ ⁊ exercitiũ: cã est: qꝛ ꝯfortãt calorẽ nãlẽꝫ ⁊ spũs. ⁊ expellunt̃ supfluitates stomaci ad ĩferi᷒. Quare somnus: cã est. qꝛ rõe ei᷒ coadunat̃ calor nãlis ad interi᷒. iõ sequit̃ ꝯfortatio v̊tutis nãlis. De vino veteri: qꝛ magis est calidũ q̃ꝫ nouuꝫ. ⁊ dꝫ parũ dari vt non debilitet̃ stomachus. ⁊ si q̃ras a me q̃d magis ꝯfortat stõm. dicerẽ certe paruꝫ potare. ⁊ multum potare debilitas. Quare nõ aqua. cã est: qꝛ debilitat stõm ⁊ calorẽ nãlẽ. vt pꝫ. 3°. regi. acutoꝝ. mutagenat sunt quedã species frigide ẜm sinonyma.

¶ Qꝫ si hec accidentia vetusta fuerit electuariũ dyacimini ⁊ dyaolibani amboꝝ ana vni᷒ aur. põdus cũ. ℥. i. veteris vini puri in potu sumat. Regimen autem eius sit vt prediximus.

¶ Ponit curã debilitatis stomaci ꝓueniẽtis a frigiditate qñ passio est antiq̃ p electuariũ. ⁊ dicit: ꝙ si accidẽtia vetusta fuerit electuariũ dyaciminũ dyaolibanũ amborũ an̄. vni᷒ aurei põdus cuꝫ. ℥. i. veteris vini puri in potu sumat. regimẽ aũt ipsi᷒ sit vt supius diximus. cã est: quare valẽt ista electuaria que sunt calida: vt stomaci calefactiua ⁊ ꝯfortatiua vẽtositatẽ causatã ex debilitate consumunt. ĩmo ĩter alia diaciminũ est appropriatũ ad frãgẽdũ vẽtositatẽ. ⁊ iõ dant̃ in colica oĩ die duo coclearia de cimino torrefacto modicũ. ⁊ p ista electuaria ĩtelligunt sibi sil'ia appropriata stõ: vt ista dyacitonitẽ cũ spẽb᷒ dyamẽte dyagalange dyatrionpipereon rosata nouellã vel dyamuscum vel illud quo frequenter vtor in magnis dñis. ℞. ĩterioris cinamomi electi. ℥. iij. galãge. ℥. i. aque roſ. damasceni. ℥. i. panis zuccari. lib. i. fiat electuariũ. ⁊ ẽ multũ rectificatiuũ appetit᷒. Uel sic. ℞. ꝫꝫ. al. ℥. i. gariof. galãge interioris cinamomi electi. an̄. ℥. ß. zedoarij pipis coriãdri ꝑparati. an̄. ℈. i. ⁊. ß. anisi se. fenicu. ameos spicenardi cardamomi masticl. an̄. g̃. v. corticl citri ꝯditi. ℥. ß. ligri. raſ. ℈. ij. cãdi. ℥. v. carniũ vuaꝝ paſ. bñ piguiũ. ℥. i. ĩ al. ℥. i. aq̃ roſ. damascene. q̃rtl. ß. panis zuccari al. li. i. fiat electuariũ. Uel loco istius elij ꝯuenit iste pul. quo vtor in cibarijs. ℞. coriãdri ꝑparati interioris cinamomi electi. an̄. ℥. ß. triũ generũ pipis gariofil'. galãge. ꝫꝫ. al. an̄. ℥. i. ⁊. ß. se. anisi se. fen. an̄. ℥. iij. croci. ℥. i. panis zuccari al. ℥. i. fiat pul. subtilis. ⁊ ponat̃ in sacculo de aluta. ⁊ accipiat pa. in suis salsamẽtis ⁊ cibis omnibus.

¶ Electuariũ dyaciminuꝫ. ℞. cimini carmeni. ℥. c. ꝫꝫ. ℥. xx. piperis. ℥. x. folioꝝ ruthe baurach. panis amborum. an̄. ℥. x. hec oĩa cum melle dispumato conficiantur ⁊ detur de hoc electuario si venter strictus fuerit.

¶ Ponit confectionem dyacimini ostẽdens qñ cõuenit dictũ electuariũ diaciminuꝫ: qd̃ sic fit. ℞. cimini carmeni. ℥. centũ. ꝫꝫ. albi. ℥. xx. piperis. ℥. x. foliorum ruthe baurach panis amboꝝ. an̄. ℥. x. hec oĩa cum melle dispumato conficiantur ⁊ detur de hoc electuario si venter strictus fuerit. Quare valet istud electuariũ: causa est: quia est carminatiuũ ⁊ dissolutiuũ ⁊ ꝯsumptiuũ. Quare si vẽter sit strictus. cã est: qꝛ est laxatiuũ quãtuꝫ ad ciminũ si grosso modo terat̃ ẜm Auicẽ. 2°. can̄. ca. de cimino. vbi dicit. ꝙ si ciminũ grosso modo terat̃ laxat vẽtrẽ: qꝛ si subtiliter ꝓuocat vrinã trãseundo ad vias vrinales: sꝫ maxime laxat: qꝛ expellit vẽtositates ad ĩferiora que vẽtositates iuuãt ad expulsionẽ ẜm Auic. p̊. can̄. fen. pͣ. d. 6ͣ.

¶ Qꝫ si solutus fuerit venter electuarium dyaolibanum est dandum: cuius descriptio in. c. de ventris solutione continetur.

¶ Ostẽdit qñ cõpetit dyaolibanũ. ⁊ dicit: ꝙ si solut᷒ fuerit vẽter electuariũ dyaolibani erit dandũ: cuius descriptio in ca. de vẽtris solutiõe ꝯtinet̃. Quare valet. cã est: qꝛ est stipticũ mõ stiptica ꝯstringũt vẽtrem. ⁊ ꝓpter hoc dyaolibanũ valꝫ in reumate. ⁊ iõ grana eius duo multũ valent. ⁊ pro pauperibus valet magis. bene dico pauperibus ꝙ accipiant tria grana masticis ⁊ transglutiant in introitu lecti. ⁊ valet magis eis q̃ꝫ vnus bolus electuarij valentis. ⁊ ideo magister Arnaldus de villa noua reputabatur magnus medicus: sicut erat certe. qui plus operabatur cum medicinis simplicibus q̃ꝫ compositis.

⁊ melius operatᷣ simplex effectus suos q̄ꝫ composita.

¶ Si aūt hec nō suffecerint squama ferri cum vino tribuatᷣ: scorie autem ferri ꝯfectio hec est ℞. seminis apij. seminis feniculi anisi cimini ameos amidi origani cheisi carui seminis coriandri melanopiperis macropiperis cinamomi thuris spice gar. nucis mus. ciperi. oīuꝫ añ. pōdus aur. vnius. scorie auri. ℥. x. oībus sextuplum vini addatur. ⁊ coquātur donec ad medietatē redeant ⁊ coletur: deinde eger de hoc syrupo postq̄ꝫ colabitur pondus. ℥. xxx. quotidie sumat ⁊ nutritionem alleuiat. qđ per tres hebdomadas faciat. Caueat sibi ab acetosis ⁊ a fructibus recentibus ⁊ aqua frigida. vinū vero mensurate bibat.

¶ Ponit curā qñ ista nō sufficiunt squamā ferri accipiat cum vino. scorie aūt ferri ꝯfectio sic fit. ℞. se. apy. se. fen. anisi cimini ameos amidi origani carui se. coriādri melanopiperis macropipis cinamomi spicl. gariofiloꝝ nucis muscate ciperi. ʒʒ. oīum añ. pōderis aurei vniꝰ. scorie auri. ℥. x. oībus sextupluꝫ vini addatᷣ ⁊ coquatᷣ donec ad medietatē redeāt ⁊ coletur. Deinde eger ex hoc syrupo postq̄ꝫ colabitᷣ pōdus. ℥. xxx. quotidie bibat ⁊ nutritionē alleuiat: ⁊ ꝑ tres hebdomadas pa. caueat sibi ab acetosis ⁊ fructibꝰ recētibus. ⁊ ab aqua frigida. vinū mēsurate bibat. cā est: qꝛ ista confectio dᷣ calida: qꝛ dᷣ mellicratū ab auctoribꝰ: qꝛ ponitᷣ spēs. ⁊ fit cū vino. ⁊ rō est: qꝛ vinuꝫ est multū calidū ⁊ ꝯfortatiuū stomaci. iō valet. ⁊ q̄ꝫuis squama ferri frigida sit: tñ est sicca in tertio gradu. iō exiccat supfluitatē. iō dᷣ ꝙ valꝫ ī supfluitate ⁊ sanie auris ꝑꝑ saniē quā hꝫ ꝯsumere. ⁊ iō multū valꝫ. ⁊ loco istius valꝫ claretū vel nectar bñ factū vel vinū absinthy. ⁊ hoc sic fit. ℞. absinthy ⁊ pistetᷣ ⁊ scindatᷣ minutim. ⁊ ponatᷣ in vino al. ⁊ fiat vnica ebullitio vel due: ꝯseruetᷣ ꝑ diē ⁊ noctē coletᷣ ⁊ modicū đ illa potetᷣ: hꝫ. n. purgare malos humores a stō. ⁊ ꝯfortat stōꝫ. anudē. i. radix herbe de q̄ fit assa fetida. resyn. i. pēta dactili. septuplū. i. sex ꝑtes siue q̄ꝫtitates.

¶ Emplastrū qđ stomachū confortat ⁊ calefacit. ℞. storacem spicam squinantū absinthiuꝫ calamū aromaticū masticem. ex his cum vino veteri ⁊ succo citoniorum conspersis emplastrum super stomachum ponatur.

¶ Ponit curā ꝑ emplꝫ. ⁊ dicit: emplꝫ qđ stōm calefacit ⁊ ꝯfortat est tale. ℞. storacis spice sqnāti absinthy calami aromatici. ex his cū vino veteri ⁊ succo citonioꝝ: ⁊ ponatur in pāno supra stōm. prius ex his facto emplō. ⁊ certe bonū est: qꝛ oīa posita sunt appropriata. ita ꝙ fiat pul. incorporetᷣ cū vino ⁊ succo citonioꝝ. ⁊ ponatᷣ in pāno supra stōm. Cā q̄re valet: qꝛ oīa ista sunt ca. ⁊ stip tica que ꝯfortāt ꝑꝑ vnitionē partiū. ⁊ per illud ītellige silꝉa que applicantᷣ ab extra: sicut est istđ emplꝫ quo cōiter vtor ad stomaci friditatē. ℞. masticis. q̄rtꝉ. i. galāge zedoary ameos. a ñ. ℥. ß. mēte succi absinthy. añ. ℥. i. terebētine. ℥. ß. pulverizāda pul. cōquassanda ꝯquassentᷣ cū pistello calido. misce oīa malaxādo cū oleo de mastice ⁊ fiat emplꝫm ad modū scuti ad q̄ꝫtitateꝫ medie palme ꝑue ex vtraq̄ꝫ ꝑte. ⁊ extēdatᷣ supra alutā vel supra pānū valꝫ emplare īfantulū iuuenē. ⁊ maxime puellā. ⁊ spāliter bñ carnosaꝫ. ⁊ caueat sibi ꝙ nō sudet īfantulus: qꝛ resolueret. vel catuluꝫ iuuenē vel caniculuꝫ. ⁊ tenere desuper manum calidam vel panem de furno compressuꝫ pul. absinthy vel mente masticis cum modico vini. ⁊ ponatur supra stomachum. ⁊ confortat mirabiliter.

¶ Ad hoc preterea confert vt stomachus fricando inungatur ex oleo qđ fit ex spica nardi ⁊ cipero: vt lana carpinata in predicto oleo calefacto inuoluta super stomachum ponatur ⁊ cum panno ligetur.

¶ Ponit curā ꝑ vnctionē. ⁊ dicit: ꝙ ad hoc p̄terea ꝯfert. vt stōus fricādo inūgatᷣ ex oleo qđ fit de spicanardi ⁊ cipero: ⁊ dicit ꝙ lana carpinata in p̄dicto oleo calefacto inuoluta supra stomachū ponatᷣ. ⁊ cū pāno ligetur.

¶ Eger quoqꝫ vinum vetus bibat: aut miuaꝫ aut hydromel.

¶ Ponit curā: ⁊ dicit: ꝙ eger vinū vetꝰ potet ⁊ miuā aut hydromel. cā est: qꝛ ista sunt calꝉa stiptica ⁊ ꝯfortatiua. ⁊ ⁊ ꝑ ista ītelligit sibi silꝉia. ⁊ oleū de mastice. ⁊ ē sibi appropriatū. vel istud vnguētū. ℞. succi mente absinthy facta residētia. añ. ℥. ij. olei de mastice. q̄rtꝉ. i. cere: qđ sufficit: fiat vnguentū. ītellige de hy dromelle pauce cōmixtionis vbi sunt octo partes aque ⁊ vna mellis. ⁊ cōpetit in fe. ardentissima. vt habetᷣ tertio regi. acutorum.

¶ Miua autē hoc modo fit. succus citoniorū muzoꝝ sumatur ⁊ per diem ⁊ nocteꝫ vt residere possit dimittatᷣ ⁊ coletur: deinde eius qđ clarū est partes due sumantᷣ: zuccari pars vna ⁊ vini veteris pars. j. ⁊ īcipiat coqui suauiter ⁊ dispumari donec in iulep similitudinē transeat: postea p̄ro vnaquaqꝫ lib. ex toto sumatᷣ ʒʒ. spi. cinamomi gar. oīum añ. ℥. j. masticis. ℥. ij. omnia pulverizata in pāno ligentur ⁊ intus dum calefactum est mittatur ⁊ cuꝫ infrigidari ceperint pannus extrahatur ⁊ exprimatur: deinde syrupus recondatur.

¶ Ponit ꝯfectionē miue. ⁊ habeas in mente: quia frequēter allegatur: ⁊ dicit: accipiatur succus citoniorum facta residentia muzorum. ⁊ per diem ⁊ noctē vt residere possint dimittatur ⁊ coletur. deinde eius qđ clarius est due partes sumantur: zuccari pars vna: ⁊ vini veteris pars vna. ⁊ incipiat coqui suauiter ⁊ despumari donec in iulep similitudinem transeat. postea pro vnaquaq̄ꝫ lib. ex ea sumatur. ʒʒ. piperis cinamomi gariofilorum omniuꝫ añ. ℥. i. masticis. ℥. ij. omnia hec in panno pulverizata ligētur. ⁊ intus dum calidum est mittantur. ⁊ dum infrigidari ceperit pānus extrahatur ⁊ exprimatur. Deinde syrupus recondatur. causa partis est: quia ista miua fit ex rebus habentibus proprietatem ad stomachum que sunt stiptica. ⁊ licet succus citoniorum sit frigidus. tamen est stipticus. ⁊ eius frigiditas reprimitur per alia.

¶ Qꝛ si digestiue debilitas fuerit cuꝫ multa siti ⁊ paucoꝝ ciboꝝ appetitu ⁊ fetido ructu syrupus acetosus de citonio bibatᷣ. Syrupus. ℞. succi citonioꝝ acetosoꝝ partē. j. zuccari al. partē. j. aceti clari quarta pars vniꝰ. coquantᷣ oīa simul donec inspissentᷣ. Est aūt syrupus iste stomaco ꝯfortatiuus ⁊ ad suas peragēdas operationes iuuatiuus ex vehemētia incēsiōis ⁊ inflāmationis que est in stomacho sedat.

¶ Ponit curā debilitatis stomaci ꝓuenietis a caliditate primo per syrupū. ⁊ dicit: si digestiue debilitas fuerit cū multa siti ⁊ pauco ciboꝝ appetitu ⁊ fetido ructu syrupū acetosuꝫ des de citonijs bibere. ¶ Nota ꝙ confectio syrupi acetosi de citonijs est. ℞. succi citoniorum acetosorū ps. i. zuccari al. ptl. i. aceti clari q̄rtā ptē vnius coquātur oīa sil' donec inspissent̄. iste autē syrupus est stomaci ꝯfortatiuus ⁊ vehemētiā īflatiōis ⁊ incēsionis que erat in eo sedat. Cā ptis est: qꝛ ista sunt signa ꝙ debilitas stomaci ꝓuenit a calido. ⁊ p̄cipue debilitas appetit⁹: qꝛ calidus stomachus bonus est digerere. malus est appetere G. 2°. tegni. ⁊ qꝛ syrupus iste est frigidus ⁊ stipticus: iō stomaci ꝯfortatiuus. iō valꝫ. ⁊ ꝑ ista pn̄t intelligi sil'ia: vt syrupus de berberis ꝗ magis rep̄mit sitim īter alios syrupos. sil'r syrupus roſ. ⁊ alter syrupus frigidus. ¶ Scđo nota ꝙ lꝫ isti syrupi valeāt applicati ab intra. aliqn̄ sunt applicādi ab extra: sicut eēt istud empl'm ꝯfortatiuū stomaci calidi. ⁊ frequēter mihi accidit ꝙ nō potui sedare sitim ꝑ pot⁹ īfrigidātes: ⁊ sedaui cū empl'o applicato ab extra. ⁊ credo ꝙ cā ei⁹ est: qꝛ sitis est passio orificij stomaci. mō ille pot⁹ cito trāsit orificiū stomaci. ⁊ vadit ad fundū. ⁊ iō nō pōt tm̄ īfrigidari orificiū: sicut ꝑ empl'm frigidū applicatū ab extra supra orificiū stomaci: qꝛ plus durat. ⁊ cā est empl'ꝫ istud. ℞ succi plātaginis aq̄ roſ. electe an̄. q̄rtl. ß. aceti. ℥. i. sandal'. al. ⁊ rubei corallī p̄parati an̄. ʒ. ij. se. citonioꝝ se. acetose. an̄. ʒ. i. farine ordei: qđ sufficit. pulueriȝāda pul. misce oīa. ⁊ fiat empl'ꝫ mediocriter liqdū ⁊ applicet̄ stō: ⁊ ab istis frigidis cauēdū est ꝙ nō stēt multū ꝑꝑ difficultatē anhelitus: qꝛ patit̄ dyafragma ab istis frigidis. iō seq̄t̄ īde malus anhelit⁹: qꝛ latera pectoris ledunt̄. Uel sic. ℞. oīuꝫ sandal'. coriandri p̄parati. se. acetose. se. citoniorum berbeꝝ. an̄. ʒ. ij. succi citonioꝝ. ℥. i. olei roſ. ʒ. iiij. pulueriȝāda pul. bulliāt sil' suꝑ carbones calidos vsq̄ꝫ ad ꝯsumptionē succi. colet̄: ⁊ colature addatur cere: qđ sufficit. vel fiat vnguētum vel talis sacculus quo cōiter vtor in fe. seu mistram⁹ in fe. ℞. roſ. rub. ℥. ß. sandal'. al. ⁊ rub. se. citonioꝝ corallī al. ⁊ ru. an̄. ʒ. i. coriandri p̄parati. ʒ. i. ⁊. ß. ꝯquassent̄ ⁊ fiat sacculus ad modum scuti ad quantitatem medie palme parue ex vtraq̄ꝫ parte. stringit. i. remouet.

¶ Egri vero nutricatio sit res in qua simul cōgregant̄ acetositas ⁊ stipticitas vt est caro cuꝫ succo vue acerbe cocta ⁊ cuꝫ malis macianis similiter cocta cum ribes ⁊ facta ex albulel ⁊ almostus: ⁊ illis similia ex cibis.

¶ Ponit curā ꝑ nutrimētū ex succo limonū vel succo acetosoꝝ. ⁊ dicit. egri v̄o nutricatio sit res in qua aggregat̄ acetositas ⁊ stipticitas: vt ē caro cū succo vue acerbe cocta cū malis macianis sil'r cocta cū ribes. ⁊ frīda albulel ⁊ almostus. ⁊ illis sil'ia ex cibis. Cā partis est: qꝛ ista acetosa comesta nō solū īfrigidāt. īmo appetitū ꝓuocāt. ⁊ in stō calido appetit⁹ est ꝓstrat⁹. iō valꝫ ista ꝯfectio ꝯsumēdo humiditatē q̄ est in orificio stomaci. ⁊ iō valꝫ ī stō calido succus agreste. ⁊ frequēter feci in p̄n° paroxismoruꝫ fe. qn̄ venit sincopis ꝑꝑ mordicationē co. ⁊ ī orificio stomaci dedi modicū de agresta qn̄ īueniebat̄ statim ꝯstabat. mal' maciāis. i. pomis acetosis. albulel. i. sal siue acetū. ribes. i. acetosuꝫ. alcohosus est colūba cocta ī aqua in qua cocta est mēta in vētre agresta: qꝛ ꝓhibet caliditatē stomaci. ⁊ fumositatē ⁊ cursum co. ad orificiū.

¶ De isto preterea det̄ puluere vt transglutiat qui. ℞. roſ. ru. ʒ. x. spodij. ʒ. iij. seminis coriandri. ʒ. v. dosis eius sit. ʒ. ij. cum succo granati muzi: ⁊ cū syrupo de citonijs acetosis.

¶ Ponit curā debilitatis stomaci per pul. ⁊ dicit: de illo pul. p̄mo det̄ vt transglutiat. ℞. roſ. rub. ʒ. x. spodij. ʒ. iij. se. coriādri. ʒ. v. dosis ei⁹ est. ʒ. ij. ⁊ cū succo granati mixti. ⁊ cū succo acetoso de citonijs. ¶ Nota q̄re valꝫ iste pul. cā est: qꝛ est frigidus ⁊ stipticus. iō remouet caliditatem stomaci. ⁊ confortat stomachū vniendo partes. ⁊ per ista ītelligit raſ electuaria appropriata: vt zucca. roſ. ⁊ viol'. ⁊ dyacitoniten sine speciebus.

¶ Si aūt cū hoc qđ diximus fuerit in corpore extenuatio ⁊ inflatio: egro lac ⁊ aqua ordei dāda sunt. Ipse quoqꝫ ex herbis humectātibus nutriendus est: vt sunt lactuce malue cucurbite carnes hedorū ⁊ agnoꝝ lactentiuꝫ ⁊ pisces recētes. Balneū preterea anteq̄ꝫ comedat ⁊ postq̄ꝫ comederit ⁊ tinā quotidie īgrediat̄. Et vinū clarū valde tēperatū bibat: ⁊ assidue vtatur quiete. ⁊ motum ⁊ exercitium vitet: sitqꝫ totum eius regimen: sicut eius qui corporis grossitiem adipisci desiderat.

¶ Ponit curā debilitatis stomaci ꝓuenietis ex siccitate ꝑ dietā. ⁊ dicit: si aūt cuꝫ hoc qđ diximus fuerit corporis extenuatio. i. qn̄ corpus extēdit̄ ad ptisim. tūc egro lac ⁊ aqua ordei dāda sunt: ipse quoq̄ꝫ ex herbis humectātib⁹ nutriendus est: vt sunt lactuca malua cucurbite citruli carnes hedoꝝ ⁊ agnoꝝ lactētiū ⁊ pisces recētes. bal. aūt anteq̄ꝫ comedat īgrediat̄. ⁊ postq̄ꝫ comederit tinā quotidie īgrediat̄. ⁊ vinū clarū ⁊ valde tꝑatuꝫ bibat ⁊ assidue vtat̄ q̄ete. sitq̄ꝫ totū ei⁹ regimē vt eius qui corporis grossiciē adipisci desiderat. cā est: qꝛ ista humectant ⁊ remouēt malā dispōnē faciētē siccitatē stomaci. iō valet: ⁊ iō ꝯuenit lac mulieris. ⁊ frigiditas sit ꝯiūcta cū siccitate. cōuenit mel ⁊ modicū salis. iō dicit Gal'. 6°. de īgenio sanitatis: vinū valet: qꝛ ꝯfortat ⁊ humectat ⁊ lenit. s. vinū limphatū valde bene: vt dicit Auic. p̊ can̄. fen. 4ª. ca. p̊. ⁊. 2°. ⁊ in 4° can̄. fen. p̊ª. tracta. 2°. ca. de cura tertiane: q̄es v̄o. qꝛ humectat: sꝫ nō exercitiū: qꝛ calefacit. sil'r valent carnes hedoꝝ ⁊ multū humectāt. sil'r gallina cocta cū semībus. bal. valet rōne humiditatis. qꝛ irrorat ⁊ dicit tina ⁊ non bal. qꝛ istis ꝯueniūt humectātia ⁊ nō resoluētia: vt dictū est de ptisicis: qꝛ eadeꝫ est cura. postq̄ꝫ comederit supple facta digestione in epate. ⁊ breuiter cōpetūt sibi hec que in ethica: sicut lac mulieris ⁊ asine ⁊ aqua ordei.

¶ Et si cū hac dispōne inflāmatio fuerit ⁊ incēsio vehemētissima stomachus ex rebus frigidis est liniendus ⁊ aqua ordei danda sitqꝫ ei⁹ regimen sicut ethicam habentis.

¶ Ponit curam per epithimata. ⁊ dicit: ꝙ si cum hac dispositiōe inflāmatio fuerit ⁊ incēsio vehemētissima stomachus ex rebus frigidis erit liniendus. ⁊ aqua ordei danda. sitq̄ꝫ eius regimen: vt ethicā habentis. causa est: qꝛ ista sunt humectātia ⁊ infrigidantia. vt emplastrum factum de lactuca ⁊ succo plantaginis ⁊ succo semperuiue. ⁊ si calor sit in vltimo siccitatis valet tunc magis cuꝫ succo solatri.

¶ De dolore ⁊ apostemate stomaci.
Cap. LXVI.

Irca rubricam nota ꝙ duplex est causa doloris stomachi: sicut aliorum

membrorum: scilicet mala complexio ⁊ solutio continui mala complexio scilz calida vel frigida. ⁊ est duplex vel cū materia vel sine mā. sine materia vt cōplexio calida vel frigida. cum materia: vt cum apostemate vel sine. Et signa apatis ⁊ aliorꝫ mēbrorꝫ dicta sunt supra ī signis dominij cuiuslibet humoris. ⁊ spāliter signa apatis stomaci ad sensuz apparēt. nam qñ apa stomaci venit a sanguine apparet rubedo ⁊ tumor notabil'r ⁊ plenitudo pulsus ⁊ venarꝫ: sꝫ qñ fit a co. apparet citrinitas in stō: amaritudo oris: siccitas intēsa: dolor fortissimus: sꝫ qñ ex flegmate apparet rubedo in colore dolor modic⁹ ⁊ duricies vel mollicies in tactu: ⁊ sic de alijs signis humorꝫ peccātiū. Dolor etiā causat⁹ a solutione ꝯtinui est duplex. quidam ex vētositate extēdente qui est cōiter. Alter est qui causat̄ ex vlcere exñte in stō. Hic rasis ponit curā doloris stomaci exñtis cū mā siue cū apate siue non: ⁊ ita ponit curam doloris prouenientis a solutiōe continui causati a ventositate: ⁊ non ponit curam doloris sine materia: q2 p̄supponit curaz in ca. p̄cedēti: vbi docet cōfortare stōm p alterātia: nec ponit curā doloris stomaci ꝓueniētis ex vlcere: quia vlcus stomaci curat̄ sicut alia vlcera aliorꝫ mēbrorꝫ: sicut per ꝯsolidatiua ⁊ mūdificatiua.

Si cum dolore stomachi adsunt turbatio ⁊ āgustia ⁊ nausea: egro aqua tepida in potu est tribuenda ⁊ vt vomat precipiendum.

¶ Hoc est caplm in quo ponit curā doloris stomaci. p̄mo cū mā sine apate: ⁊ hoc qñ mā est calida ⁊ ꝺꝫ administrationē aque calide. ⁊ dicit: si cum dolore stomaci affuerit abhoīatio ⁊ nausea: egro aq̄ tepida est tribuēda in potu ⁊ vt vomat est p̄cipiēdū. cā est: q2 ista sunt signa ꝙ fe. est de co. q2 est ibi estuatio: q2 nausea de se nō est signū: sꝫ qñ ꝯiungit̄ cū calore forti ⁊ siccitate est forte signū ꝙ mā calida est. spāliter si añ cibū fit ardor. ⁊ in hoc differt estuatio que fit in mā flegmatica: q̄re post prādiuz apparet: ⁊ q2 aqua calida prouocat vomituz mobilitādo: iō dat̄: q2 co. est magis mobilis per superiora q̄ꝫ inferiora ꝺm Gal. 4°. afforis. estate quidē. ⁊ si nō ꝓuocaret vomitū cū aqua tunc ꝓuocet̄ per aliam medicinā vomitiuaz: ⁊ superius posita sunt multa de istis: ⁊ iste vomitus cum ista aqua lauat ⁊ mūdificat a materia mala. ideo valet.

¶ Et si hoc non suffecerit venter ex yerapigra soluatur. Quod. ℞. pulueris rosa. rub. spice masti. xilobalsami carpobalsami: cinamomi: xilocassie assari: omniuz añ. ʒ. v. aloes scotrensis duplum omniuz: qđ bene tritum misceas cum medicinis tritis ⁊ cum panno sericino subtilissime cribellatis: quarum trituratio cuz aloe secundo iteretur cuius dosis sit a pondere duorum aur. vsqꝫ ad. ʒ. ij.

¶ Ponit curā per medicinā laxatiuaz ista ꝺm auctores dicit̄ yerapigra: ⁊ ista solū euacuat a stōaco ⁊ nō transit venas meseraicas ꝺꝫ auctores: sꝫ alia cōposita euacuāt ab oībus partibus corporis: q2 ibi intrat collogntida ⁊ alie medicine fortes. ⁊ dicit ergo. ꝙ si hec nō suffecerint venter ex hyerapigra soluat̄. ℞. pul. roſ. rube. spice masticis: xilobalsami: carpobalsami: cinamomi: xilocassie: assari oīum. añ. ʒ. v. aloes scotrēsis dupluz oīuz: qđ bene trituz cū alijs misceat̄ medicinis ⁊ pāno serico subtilissimo cribelletur: quorꝫ trituratio cū aloe iteret̄. Secūdo iteret̄: cui⁹ doſ sit a pondere. ij. aur. vsqꝫ ad. ʒ. ij. cā est: q2 yerapigra pro maiori parte euacuat colerā ⁊ aloes flegma: sed p̄ncipal'r colerā citrinā. Sed anteq̄ꝫ administretur ista medicina debꝫ precedere sirupus ꝓ tota mā existēte in stō. ℞. ordei mūdi. ℥. ij. endiuie sarcocolle lactuce dulcis absinthij. añ. M. i. q̄tuor se. frigidorꝫ mūdatoruz. añ. ℥. i. florum viol. roſ. rub. añ. ℥. i. vini maloruz granatorꝫ. ℥. i. panis zuccari al. q̄rt. iij. fiat sirup⁹ clarificatus ad lib. i. Medicina laxatiua sit talis qua cōiter vtor. ℞. florꝫ viol. boraginis ⁊ buglose. añ. ℥. ß. pruno. dama. x. tamaridorꝫ electorꝫ. ℥. i. vuarꝫ passarꝫ. ʒ. v. corticis mirabolanorꝫ bene gūmosorꝫ īfusorꝫ per noctē in decoctiōe predictorꝫ. ℥. i. fricent̄ de mane fortiter ⁊ coletur ⁊ colature addat̄ cassiefi. mūđ. bñ p̄guis. ℥. i. ⁊ ministret̄ in aurora yerapigra. s. Gal. aloes scotrēsis. i. citrinū.

¶ Egro quoqꝫ quottidie detur panis in vino ⁊ succo maligranati infusus ⁊ in syrupo acetoso de citonijs.

¶ Ponit curam per cibum. ⁊ dicit: egro quoqꝫ quottidie detur panis ī vino ⁊ succo maligranati īfusis ⁊ in sirupo acetoso de citonijs. cā est: q2 ista acetosa stipticitatē hñt rōne sue frigiditatis alterātis mēbrū: vtputa calidū: q2 rōne stipticitatis remouent colerā ab orificio stomachi vt patuit in capitulo precedenti.

¶ Or si cum dolore fuerit ructuum multitudo ⁊ extensio atqꝫ singultus: egro electuariū dyaciminum ⁊ dyacalamentuz ⁊ alie confectiones que ventositatem dissoluunt: quas in cap. de colica nominauimus: danda erunt.

¶ Ponit curā doloris stomaci qñ ꝓuenit a mā frigida. ⁊ p̄mo per electuaria. ⁊ dicit. si cuz dolore fuerit ructuum multitudo ⁊ extēsio atqꝫ singult⁹ egro electuariū dyaciminū ⁊ dyacalamētū ⁊ alie ꝯfectiōes que vētositatē dissoluere ꝯsueuerunt noīata in ca. de colica dent̄. cā est: q2 ista signa significāt ꝙ dolor est ex mā frigida sicut eructuatio acetosa: ⁊ q2 electuaria vt dyaciminū dyagalāga sunt stiptica ⁊ resolutiua: ꝯfortāt stōm ⁊ vētositatē resoluunt: ⁊ possunt cōpetere silia: vt aq̄ ardēs ⁊ silia ꝯsumentia vētositatē ⁊ frequēter experior ego cū aqua ardenti. ¶ Scđo nota ꝙ anteq̄ꝫ dent̄ ista electuaria dꝫ euacuari mā peccās p̄cedēte ei⁹ digōne ⁊ syrupus digestiuus māe flegmatice peccātis in stō pōt esse talis. ℞. florꝫ boraginis viol. añ. ℥. i. mēte: ysopi: absinthij: capil. veñ. recē. añ. M. i. corticis radicis feniculi petrosilij. añ. q̄rt]. ß. i alijs M. ß. anisi ameos añ. q̄r. i. i alijs. ℥. i. ligri. raſ. vuarꝫ passarꝫ ⁊c. añ. ℥. i. aceti al. ℥. i. mellis electi: panis zucca. añ. li. ß. fiat syrupus clarificat⁹ ad q̄rt]. v. vel valet oximel diureticū vel squillicicū. Et pauperibus medicina laxatiua pōt esse talis. ℞. florꝫ boraginis viol. añ. ℥. i. anisi. ʒ. ij. ligri. rase: vuarꝫ passarꝫ añ. ʒ. v. polipodij q̄rcini. ℥. ß. corticis mirabola. kebulorꝫ bene gūmosorꝫ īfusorꝫ ꝑ noctē in decoctione p̄dictorꝫ. ℥. ß. fricent̄ de mane fortiter ⁊ colent̄ ⁊ colature addat̄ turbith bene gūmosi mūdi īterius. ʒ. i. ⁊ administret̄ in aurora vel ponat̄ loco turbith dyaturbith. ʒ. iij. ¶ Si v̄o peccet vtrūqꝫ. s. colera ⁊ flegma: tunc valet yerapigra cōis vel dyacartami quorꝫ dosis est. ℥. i. vel stomaci laxatiuū. Si v̄o dolor ꝓueniat a melia ꝯuenit talis syrupus. ℞. boraginis cū toto. buglose cuz toto. corticis radicis feniculi petrosi. añ. q̄rt]. ß. iterioris squille. ℥. i. mēte ysopi: scolopēdrie: capparis: capil. ve. añ. M. i. anisi: maratri: cuscute. añ. ℥. i. ligri. rase: vuarꝫ passarꝫ ⁊c. añ. ℥. i. aceti al. ℥. i. in alijs. ℥. ß. fiat syrupus clarificat⁹ ad quart]. v. similiter conuenit oximel diureticum ⁊ squilliticū administratū cū decoctiōe boraginis. ¶ Medici

na laxatiua pōt esse talis. ℞. floꝝ viol. z buglose. an. ℥. ß. liquiritie rase: vuaꝝ passaꝝ. an. ℥. i. thimi: epithimi: polipody quercini. an. ℥. ß. corticis mirabolanoꝝ idoꝝ bene gūmosoꝝ ifusoꝝ in decoctiōe p̄dictoꝝ per noctē. ℥. i. fricent de mane z colent z colature addat lapidis armoniaci nouies abluti. ʒ. i. z administret i aurora. Artificialia sunt ista. ¶ Si vo dolor cāret ex vētositate: tūc cōpetit sacculus de milio z sale torrefactis z vētosa sine scarificatione posita supra stōm. vel istud vnguētū. ℞. ruthe. M. i. castorei. ʒ. ij. anisi. ʒ. ij. radicis aristol. lō. q̄rtl. ij. vini rubei. ℈. ij. vel. iiij. olei laurini. ʒ. iiij. cōquassanda conquassentur z bulliant simul supra cineres calidos vsq; ad consumptionem vini coletur z colature addatur cere: quod sufficit z fiat vnguentum.

¶ Cibaria quoq; eius sint calagie z mutagenat cum se. Uini veteris puri parum bibat z vtatur motu z ingrediatur balneum.

¶ Ponit curā p dietā. z dicit: cibaria vo ei9 sint calagie z mutagenat cuz seminib9. veteris vini puri parū bibat z vtat motu z igrediat balneū: cā ptis: q̄re valēt ista cōdita facta ex seib9: cā est: q2 ista sunt ca. z hn̄t ꝯsumere ventositatē z remouere malā cōplōnē fridā. de vino veteri pz: q2 est calidū z siccū. Quare exercitiū: q2 fortiter calefacit. Quare balneū itellige remoto fastidio eadē de cā: q2 p hoc remouet istātiā quā facit Heraldus cremoneñ. in additionib9 supra rasim. ibi enī reprehēdit ipsum.

¶ Stomachus quoq; ex oleo de neriden vt diximus in pāno inuoluto vaporetur.

¶ Ponit curā per oleū z per vnguēta. z dicit: stomachus vo ex oleo de neridē: vt dixim9 in pāno iuoluto vaporet. cā est: q2 est multū calidum z stomaci ꝯfortatiuuz. z per ista intelligit omnia dicta in precedenti.

¶ Si aūt cū dolore stomaci fuerit fe. z apostema manifestum: z cuz tāgitur sentitur caliditas. eger prius ex basilica flobotometur z loco dolenti duo superponātur sandali z ro. z camphora cuz aqua rob. z succo citonioꝝ.

¶ Ponit curā doloris stomaci cū apate calido p flōmiā: z postea p epithimata. z dic: si aūt cū dolore stomaci fuerit febris z apa māifestū: z cū tāgit sentit caliditas. eger prius ex basilica flōmet z loco dolēti supponant sandali z rose z cāphora cū aq̄ rob. z succi citonioꝝ. Quare valet flōmia: q2 ista sunt signa q2 est de mā sanguiea: vt sanguine vel co. z si sit ex sanguine cōpetit flōmia directe. si ex co. idirecte: q2 refrigerat. silr q2 ꝓhibet fluxū humoꝝ ad apa: q2 ad locū dolorosuz fluūt humores. z iō siue sit de sanguie siue de co. cōpetit flōmia z itelligas in p̄n° vt ꝓhibeat fluxus eius. Ponit curā p epithimata z pōt sic poni etiā in forma. ℞. aq̄ rob. lib. ß. succi citonioꝝ q̄rtl. ß. sanda. al. z rubei: rob rube. oīuz. an. ʒ. iij. cāphore. ℈. i. pulueriзāda pulue. z misce oīa: z ꝯueniūt p̄dicta in. c. p̄cedēti ꝯfortātia stōm calidū. ¶ Nota q2 tale epithima valz: q2 est frigidū z stipticū. z iō ꝓhibet fluxū humoꝝ ad ipz apa: z q2 in p̄n° apatis cōpetūt refrigerātia. ¶ Nō z° q2 illud epithima rob. cōpetit in p̄n° apatis calidi: sz in augmēto apatis cōpetit istud emplz ad maturādū. ℞. foliorū malue: absinthy. an. M. ij. axūgie galline anatl. an. ℥. i. dactiloꝝ piguiū q̄r. ß. mucillagis se. lini: mucillagis se. fenugreci. cōquassanda ꝯquassent fortiter: z oīa misce.

¶ Nutrimētū vo ei9 nō sit nisi sola ordei aqua z custodiat a carne z vino z confectionibus que de melle fiunt: z bibat succū granatoꝝ muzorum z rob de fructibus frigidis.

¶ Ponit curā per dietā. z dicit: nutrimētū ei9 non sit nisi sola aq̄ ordei z custodiat a vino z carne z ꝯfectiōib9 que de melle fiunt: z bibat succū malorūgranatoꝝ muzoꝝ z rob de fructib9 fridis. cā est: q2 ifrigidat z laxat ventrē. z hoc est nečiū in tali apate. Quare nō ꝯueniūt carnes z vinū: cā est: q2 calefaciūt z addūt in mā apatis: q2 fe. est in isto apate stomaci. silr oēs ꝯfectōes que calefaciūt. Quare valēt succi fridi: cā est: q2 alterāt z rep̄mūt malā ꝯplōnē z ꝓhibēt fluxū māe apatl ad locū pp stipticitatē quā hn̄t. q̄re aq̄ ordei: q2 ifrigidat lenit z humectat.

¶ Cūq; caloris vehemētia sedata fuerit: egro cassiafistu. cuz succo endiuie dissoluta ac bullita z dispumata ad bibenduz detur.

¶ Ponit curā p medicinā laxatiuā. s. qn̄ mā est digesta. z dicit: cū caliditatl vehemētia sedata fuerit egro cassiafi. in succo endō. dissoluta z bullita dispumata ad bibēdū detur. cā est: q2 ista medicīa purgat māz peccātē: z cū sit lenitiua nō iducit dolorē: z nō ꝯuēit medicia acuta: q2 rōe maioris acuitatis facit maiorē locū: z multiplicaret multitudinē māe: z pp hoc ꝯuenit plus q̄ʒ alia medicina.

¶ Cū aūt egritudinis dies elōgati fuerint z calor oīno quieuerit si remāserit apostema cum duricie ex hoc emplastro epithimet locus qui ℞. viol. siccaꝝ. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. spice odorifere: masticis amboꝝ. an. ʒ. iij. ciperi squinanti calami aromatici oīuz. an. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. floꝝ camomille: seminis maluauisci al. farine ordei oīuz an. ʒ. x. ꝯspergant oīa ex mucillagine se. lini. deinde locus ex oleo de neridē tepefacto inunctus emplastret ex predictis per quattuor horas anteq̄ʒ comedat. Et postq̄ʒ cibus fuerit digestus z stomachus fuerit euacuatus ex oleo de neridē: cū lana: vt diximus: vaporet. Confectio olei nardini simplicis. ℞. olei de been. lib. j. spice. ℥. ß. masticis costi ciperi squinanti calami aromatici oīuz. an. octaua. ℥. j. oīa hec puluerizata in predicto oleo posita ad solem per hebdomadā vnaz vasis ore clauso dimittantur: deinde colent z exprimantur feces z scophe qui in manibus remāserint emplastris admisceantur: optime enim erunt.

¶ Ponit curā apatis calidi ꝯuersi in duriciē. z dicit: cuz aūt egritudinis dies elōgati fuerit z calor oīs q̄euerit: z remāserit apa cū duricie: ex h̄ emplō epithimet loc9. ℞. viol. siccaꝝ. ʒ. x. rob. rub. ʒ. v. spice odorifere masticis amboꝝ. an. ʒ. iij. cipi sq̄nāti calami aromatici oīum. an. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. floꝝ camo. se. maluauisci farie ordei oīuz an. ʒ. x. ꝯspgant oīa: ex mucillagie se. lini. Deide loc9 cū oleo de neridē tepefacto emplet inūct9 ex p̄dcis 4or horis anq̄ʒ cōedat. z postq̄ʒ fuerit digest9 z stōus fuerit euāt9 ex oleo de neridē cuz lana: vt dixim9 euaporet. Cōfectio olei de neridē hec ē. ℞. olei de beē lib. i. spice. ℥. ß. masticl corticl: costi cipi sq̄nāti calami aromatici oīuz an. octauā ptē. ℥. i. oīa hec puluerizata i p̄dicto oleo posita ad solē p vnā hebdomadā vasis ore clauso dimittāt: Deinde colent z exprimant feces que in manib9 remāserūt emplis admisceant: optime. n. erūt. ¶ Nota q2 il

lud apa pot ouerti i duriciē duplici de cā. Una est p ista que applicant ab ex: vt p calida resoluētia q subtile est in mā. τ iō remanet qd est magis grossuz. τ per hoc cessat se. remoto apate: qr mā subtilis resoluta est. Scda cā est etherogeneitas mae: qr aliqn sunt in apate magis subtiles τ mae magis grosse: cuius subtile dum resoluit remanet grossum. τ pp hoc remanet apa durū rōne grossaruz partiū. ¶ Scdo nota cāz qre ouenit illud emplz. cā est: qr est mollificatiuū. τ iō valz ad mūdificādū mām: τ loco ei⁹ pot cōpetere emplz supi⁹ dictū cōpetēs in augmēto apatis: cui⁹ recepta est supius posita. Cōfectio supple hec est: ospergant. i. sparsiz incorporent. Cā scdi dicti est Quare valet istud oleū: causa est: quia confortat stomachum τ resoluit materiam facientem dolorez. τ per hoc intelligit similia dicta in cap. precedenti. neridē. i. nardino: been. i. piper longum. scophe. i. feces.

¶ Cum aūt apostema in stomacho ueterauerit troci. de spica erūt dādi. Qui. ℞. floꝝ squināti xilocassie rauedseni chalami aromatici spice oium. añ. ʒ. iij. croci myr. anisi costi piperis oiuz. añ. ʒ. i. bdelij varij. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. i. informentur troci. quoꝝ vnusquisqz ponderet aur. i. de quibus vnus quotidie cum vino cocto detur.

¶ Ponit curā apatis frigidi p trociscos ex eo q mā ē antiqua. τ dicit: cū aūt apa in stō ueterauerit trocisci de spica erūt dādi. τ sunt isti. ℞. floꝝ squināti xilocassie reub. ō se. chalami aromatici spice oiuz. añ. ʒ. iij. croci myrrhe anisi costi piperis oiuz. añ. ʒ. i. bdelij varij. ʒ. i. masticis. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. i. iforment trocisci: quoꝝ vnusqsqz pōderet aureū vnū: ex qbus vnus cū vino cocto det. cā est: qr sunt calefactiui τ subtiliātes mām: τ eā mollificāt: vt pz in suis materialibus. τ datur cum vino ca. qr materia est frigida. τ si materia est multum frigida potest dari cum aqua ardenti: vel similibus. tarde. i. ieiuno stomacho.

¶ Emplastrum quoqz istud fiat. qd. ℞. bdelij mollis. ʒ. x. armoniaci. ʒ. v. se. been: se. apij amborum. añ. ʒ. x. spice masti. nigri amboꝝ. añ. ʒ. v. cere. ʒ. iij. olei de neridē. ʒ. xv. gūme in vino dissoluantur. Deinde omnia coniungantur τ fiat ex eis emplastrum.

¶ Ponit curā per emplm. τ dicit: emplm istud sic est. ℞. bdelij mollis. i. min⁹ sicci. ʒ. x. armoniaci. ʒ. v. croci. ʒ. iij. olei de neriden. ʒ. v. gūme in vino dissoluant. deinde oia oiūgant: τ fiat ex eis emplz loco isti⁹ pot valere emplm qd ē cōmune. ℞. emplastri ceronici quartl. i. τ. ß. malaxetur cum oleo amigd. diu: τ extendatur supra alutam ad quantitatem medie palme ex vtraqz parte.

¶ Ad dolorē tñ stomaci τ epatis curandū medicus valde eruditus est necessarius qui ipsoꝝ diligēter attēdat dispositiones. Nos tñ aggregationes τ summas ad hoc conferentes iam diximus. licet inquantuz potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonem.

¶ Ponit qddā documētū. τ dic: ad dolorē stomaci τ epatis curādū medic⁹ valde erudit⁹ est necius: qui ipsoꝝ diligēter attēdat dispōnes. nos aūt aggregatiōes τ sūmas ad hoc ouenietes: lz inqstū potuimus in hoc abbreuiauimus sermonē. causa est: quia ad modicū errorē istoꝝ mēbroꝝ sequit magnus error alijs mēbris: cuz in istis duobus celebrentur digestiones: a quibus nutriuntur alia membra: ideo in ipsa est recte agendum.

¶ De singultu. Cap. LXVII.

Circa rubricam Nota pmo qdē singult⁹: dico q est mot⁹ expulsiue nālis icitate a vtute sensibili pp nocumētū expellēdū. τ est duplex singult⁹. Quidā ex repletiōe. ali⁹ ex inanitione. singult⁹ ex repletiōe causat a mala mā τ vētositate infixa in porrositatib⁹ villoꝝ stomaci. vñ vt⁹ sensibilis sentiēs suū nocumētū talis mae icitat nām ad expellēdū illā mām: τ talis mot⁹ vocat singult⁹: alter singult⁹ ex inanitione. s. ex siccitate stomaci: τ iō fit q icitat vtutē nālē ad expellēdū: cuius mot⁹ est singult⁹. τ pp hoc frustra talis mot⁹ fit: sicut apparet in tussi sicca: in qua est mot⁹ pulmonis. ¶ Scdo nota q spasm⁹ τ singult⁹ oueniūt τ differūt. oueniūt in duob⁹. pmo qr sicut spasmus pot causari ex repletiōe τ inanitiōe sic singult⁹. oueniūt etiā i alio qr sicut in spasmo fit ōctio nerui vsus suaz originē: ita in singultu est ōctio partiuz stomaci. qre in vtraqz fit ōctio vsus suā originē. sz differūt in duob⁹: qr spasm⁹ est passio nerui. singult⁹ nō: sz lacerti stomaci. scdo differunt: qr in spasmo ita est contractio: vt postea non est dilatatio nisi curetur. sed in singultu qzuis sit primo contractio: tamē fit postea dilatatio.

Quz singultus post grossi cibi comestionē aut vini valde tēperati bibitionem superuenerit aqua calida in qua ciminū τ mēta τ mētastrū τ paꝝ thuris bullierit multotiēs in potu est sumenda.

¶ Ponit caplm in quo determinat: pmo ponēdo curam singult⁹ ex repletiōe per aquā ca. τ alia que oueniūt: τ dicit: cū singult⁹ post grossi cibi comestionez aut vini tēperati: vbicūqz etiā supuenerit aqua calida in qua ciminū mēta τ mētastrū τ paruz thuris bullierint: multotiēs in potu erit sumenda. cā qre ouenit talis aq ca. est: qr est signū q singult⁹ puenit ex mā faciēte ebullitionē: ex qua ebullitiōe causat vētositas: que est cā imediata singult⁹. τ qr aqua ista est ca. τ vētositatū carminatiua: pp͠ter illa que ibi ponunt: iō valet. τ p istū potū itelligit alios q possunt cōpetere in hoc casu: vt syrupus dict⁹ in cap. pcedenti: vt aqua ardēs. τ iter alia est mihi vnū expertū: τ ē istd. ℞. diptami subtiliter puluerizati. ʒ. ß. tyriace electe. ʒ. i. vini rubei calidi. ℥. i. misceant τ mistrent i potu: τ valz i oi dolore stomaci fortissimo pueniēte a mā frā vētosa.

¶ Et egro vt dormiat est precipiendum τ uēter vaporandus est τ ieiunandum est ei.

¶ Ponit qddā qd ouenit vt sōn⁹. τ dic: τ egro vt dormiat est pcipiēdū τ vēter vaporādus est τ ieiuniū est ei iponēdū. cā qre ouenit sōnus est: qr calor nālis i sōno ofortat in iteriorib⁹: qr recludit magis τ osumit māz fridā vētosam faciētē singultū. qre talia q osumūt τ resoluūt vētositatē: vt sacculus τ emplz. τ i h casu mūdificatiuū factū cū aq ardēti valz. silr inūctio facta cū tyriaca: vel ēt vētose posite supra stōz. Quare ieiuniū: cā est: qr calor nō inueniēs nutrim agit i māz fraz ipaz osumēdo. iō flaticis ppetit ieiuniū. τ silr valz saccul⁹ de milio torrefact⁹ cū sale.

¶ Cū aūt per multos dies a comestione abstinuerit iubendū est balneū sepe ingredi. Deinde paucis cibis desiccantibus: tñ est alēdus sicut sunt galagie τ mutagenat cū seminibus τ vini parum puri in potu tribuenduz.

¶ Ponit curā per balneū ⁊ nutriētia. ⁊ dicit: cum aūt per
multos dies a comestione abstinuerit iubēdus est sepe
balneū īgredi: deinde paucis diebus cū desiccātibus est
alēdus: sicut sunt galagie ⁊ mutagenat cū seminibꝰ ⁊ vi/
ni puri parū in potu tribuēdum est. Cā q̄re valet bal. stu
phe: dico ꝙ ad resoluēduz residuū māe que remansit fa
cta abstinētia: qꝛ p̄supponit ꝙ mā peccās purget̄: aliter
multū noceret. Quare nutriētia sicca: causa est: qꝛ iuuāt
ad ꝯsumptionem materie humide. similiter vinum pu/
rum: quia calidum ⁊ stipticum est superfluitatū flegma/
ticarum consumptiuum ⁊ confortatiuū stomaci.

¶ Et si hec nō suffecerint trocisci isti dādi sunt
qui dicunt̄ de thure. ℞. thuris. ℥. v. enule. ℥. iij.
mētastri folioꝝ ruthe sicce amboꝝ. an̄. ℥. ij. seis
sisimbrij. ℥. iij. ⁊ ß. informentur trocisci ex eis
pondere aur̄. vnius: ex quibus vnus in die cū
apozimate cinamomi tribuatur.

¶ Ponit curā qn̄ hec nō sufficiūt. ⁊ dicit: ꝙ si hec nō suffe
cerint trocisci isti dādi sunt qui dicunt̄ trocisci de thure.
⁊ est talis. ℞. thuris. ℥. v. enule cāpane. ℥. iij. mentastri fo/
lioꝝ ruthe sicce amboꝝ. an̄. ℥. ij. seminis nemē. ℥. i. ⁊ ß. ⁊ i/
formen̄t ex eis trocisci pōderis aurei vniꝰ: ex q bus vnus
in die ex apozimate cinamomi tribuat̄. cā est: qꝛ oīa ista
sunt ca. ⁊ ꝯsumptiua vētositatū ⁊ subtiliatiua māe frigi/
de. ⁊ per ista ītelligit sibi silia. s. oīa electuaria cali. supra/
dicta: sicut dyagalanga dyatrion pipereum dyaciminuz
dyaolibani: verum est ꝙ in singultu sunt gariofili prepa
rati s̄m Auicen. nemen. i. maiorana.

¶ Qꝛ si singultꝰ post se. acciderit fueritqz cū eo
tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore sicci
tas. aqua calida egro multotiēs tribuēda erit:
non tamen repente: sed paulatim. Et si sedatꝰ
nō fuerit aqua ordei cū oleo de amigdalis dul
cibus det̄. spōdiles quoqz colli ⁊ dorsi ex oleo
tepido inūgant̄ ⁊ fricent̄. Et mucillago psilij
cū iulep ⁊ succo granati in potu tribuantur.

¶ Ponit curā singultꝰ ꝓueniētis ex inanitiōe cum oleo
humectatiuo vel alio liquore. ⁊ dicit: ꝙ si singultus post
se. acciderit: fueritqz cū eo abhoīatio aut nausea aut sitis
aut in ore siccitas: aqua cal. multotiēs egro dāda erit: nō
tn̄ repēte: sz paulatim. sz si sedatꝰ nō fuerit detur aqua or
dei: oleū amigd. dul. det̄. spōdiles colli quoqz ⁊ dorsi cuz
oleo tepido inungant̄ ⁊ fricent̄ ⁊ mucillagi. se. lini vel iu
lep: ⁊ succo granatoꝝ i potu tribuat̄. Causa est: qꝛ ista ha
bent signa ꝙ ꝓuenit ex siccitate: sicut vbi gr̄a si se. fit cō/
sumēs. ⁊ maxima siccitas oris ⁊ alia que ꝯtingūt ⁊ aqua
paulatiz trāsglutita: qꝛ potata subito lederet ⁊ nō hume
ctaret. sil̄r aqua ordei ⁊ amigd. dul. que habēt oīa hume/
ctare. sil̄r iunctio spondiliū habent humectare. sil̄r mu
cillago psilij sitim sedat inter omnia mūdi. specialiter si
administretur cuz aliquo humectatiuo. ⁊ valent omnia
que valent in ethica: vt potatio lactis ⁊ alia que ponun/
tur. vij. de ingenio sanitatis.

¶ Singultui preterea ⁊ sternutationi ꝯferunt
retinere anhelitum.

¶ Regredit̄ ponēdo curā singultꝰ causati ex repletione.
⁊ dicit: singultui p̄terea ⁊ sternutatiōi ꝯferūt retinere an
helitum. ¶ Nota quare valet motꝰ sternutationis: dico
ꝙ est fortior motꝰ qui in corpore pōt esse cū sit motꝰ pri/
mi sensus. ⁊ ꝓpter hoc valet in expulsiōe secūdine. Qua
re valet retētio anhelitꝰ: cā est: qꝛ tūc calefiunt oīa mē/
bra īteriora: iō iuuāt ad ꝯsumptionē ventositatis ⁊ māe
frigide. ⁊ per ista ītelligit silia: vt īducere timorē: qꝛ tunc
calor naturalis recluditur ad interiora: qui reclusus est
fortificatus ⁊ facit consumptionē materie ⁊ semper pre/
supponit purgationem materie cum vomitu: quia aliter
non posset curari vt dictum est prius.

¶ De canino appetitu. Cap. LXVIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ quadru
plex est appetitꝰ
preter nām. Unus dr̄ caninus. Scd̄s bolismꝰ
Tertiꝰ fames sincopalis. Quartꝰ est appetitꝰ
corruptus. Caninus est fames insatiabilis: qꝛ
quāto hō magis comedit tāto magis appetit quousqz ve
nit ad vomitū: vel expellit̄ ꝑ supius: vt canes faciūt. cu/
ius cā est duplex. Una est si mā frigida aquosa existēs ī
stomacho que rōne frigiditatis ⁊ acetositatis īducit cō/
tinuam inanitionē: qꝛ cōprimit humiditatez orificij sto/
maci. ⁊ iō multū īducit famē. vt dicit Auic. p̄mo can̄. do.
4ª. de humoribꝰ. ꝙ vna portio melācolie missa ē ad ori/
ficiū stomaci ad excitāduz appetitū a sili est de isto: ⁊ ad
istum appetitū reducunt̄ serpētes ⁊ lūbrici ⁊ alia que at
trahūt cibū a stomacho. Alia cā est calor stomaci ⁊ alio/
rū mēbroꝝ: qꝛ lz stomachus calidus digerat solū cū cali
ditate oīuz mēbroꝝ est cā canini appetitꝰ. ⁊ cā est: qꝛ qn̄
mēbra sicut sunt ca. sunt multū inanita ⁊ attrahūt a ve/
nis paruis ⁊ parue a magnis ⁊ magne ab epate. ⁊ epar a
venis meseraycis. vene meserayce a fundo stomaci: fun
dus stomaci ab orificio. ⁊ iō est ꝯtinua inanitio. ⁊ hic ra/
sis ponit curā vtriusqz appetitꝰ. Bolismus est appetitꝰ q
cū vno bolo satiat̄. ⁊ hz plus fieri in tp̄e frigido q̄z i alio.
vt pz in istis itinerātibꝰ tp̄e frigido: qꝛ īmediate cū come
dunt īcipiūt ambulare ⁊ frigiditas subintrat ⁊ facit ina/
nitionē in orificio stomaci. ⁊ tūc appetit ⁊ curat̄ cuz vno
bolo. ⁊ iō dicūt ꝙ calcauerūt vnā herbā que hz istā pro/
prietatē: qd̄ tn̄ falsum est. ⁊ de isto nō determinat hic ras
cū de facili curet̄. Sed fames sincopalis ad quaz seqtur
sincop̄. cā est: qꝛ sensibilitas orificij stomaci ⁊ in corpori/
bus colericis qn̄ nō dat̄ cibꝰ: tūc cāt̄ sincop̄. ꝓꝑ subtilita
tē ⁊ sensibilitatē orificij. ⁊ cura huiꝰ ē sil̄is cure sincopis:
sicut mica panis ⁊ ligatio dolorosa: vt dictuz est supra. iō
nō ponit hic curā illius appetitꝰ. Corruptꝰ est ille in quo
appetit̄ illud: qd̄ nō est ꝯueniēs nutrimentū corpori hu/
mano: vt appetūt mulieres p̄gnātes: corrodūt testas ol/
larum ⁊ tegulas ⁊ fructꝰ pōticos ⁊ recētes. ⁊ cā huius dr̄
humor grossus positꝰ ⁊ dispositꝰ ad putrefactionē in sto/
macho qui īquā indiget desiccatiōe ⁊ īcisione: ⁊ qꝛ talia
desiccāt ⁊ incidūt. iō ꝯueniūt ista. ⁊ credo ꝙ iste appetitꝰ
fit ꝑ ꝯtrariū: qꝛ iste humor putridꝰ vel ad putrefactionē di/
spositꝰ existit. iō appetit vt statiz ꝯsumat̄: ⁊ rōne ēt humi
ditatis mulieꝝ ⁊ talis appetitꝰ corruptꝰ curat̄ ꝑ euācuātia
illū humorē: ⁊ in tali appetitu sinap̄. conuenit.

Qvum aliquis famez assidue patitur
⁊ cibus post comestionem adeo gra
uat eum: vt aut vomere aut per infe/
riorem regionem ipsum eijcere coga
tur. rizi dandum est ei quod cum coquitur ex
liquore qui fluit ab agno qui in furno assatur
impinguatur. ⁊ cauda ⁊ ei similia: necnon ex
omni cibo qui vnctuosus est. Et vinuz vetus
purū dandū est de quo quantuz poterit bibat.
Deinde precipiēdum est ei: vt euomat ⁊ hoc
regimen ei ꝯseruandum est donec sanetur.

⁋ Hoc est capl'z in quo ponit curā appetitus canini. ⁊ primo ꝓuenietis ex humore. ⁊ dicit: aliqs famē assidue patitur: ⁊ cib⁹ post comestionē adeo grauat eū: vt aut vomere aut per iferiorē regionē ipm eycere cogat. Risi dādū est ei qđ dū cogtur in liquore qui fluit ab agno qñ in furno assat ipinguat ⁊ cauda ⁊ eis silia ex oi cibo q vnctuosus est. ⁊ vinū vet⁹ purū dandū est: de quo quātū poterit bibat. Deinde ꝑcipiēdū est ei: vt vomat: ⁊ hoc regimē cōseruādūz est donec sanet. Quare valet risus cuz vnctuosis: cā est: q2 ista sunt grossa cibaria ⁊ dant: vt ipleant stomachū ⁊ orificiū eius: q2 vnctuosa supnatāt fm Gal. 2° afforis. potus idigētiaz soluit. Itē valet vinū: q2 calefacit ⁊ icidit illā māam facietez caninū appetitū: ⁊ qñ pa. potat magis q̃z dz disponit ad vomitū. talis purgatio cū vomitu multuz valet ⁊ in hac passione: ⁊ per hoc itelligit silia: vt oia vnctuosa vt epar assatū frumētum coctū. vel si qs bibat lib. olei rosꝫ. in q̊ adeps vaccin⁹ sit resolut⁹. valz iō si ꝯtinet per. ix. dies. postea os nō desiderat comedere.

⁋ Qz si nec cibus eum grauat nec ipsum euomit nec per secessum expellit carnes vaccine sunt dande ⁊ frumentum coctuz vt puls ⁊ rizi cum lacte: ⁊ aquam frigidaz in potu sumat ⁊ in aere frigido moretur.

⁋ Ponit curā si nō vomat. ⁊ dicit: si nec cib⁹ eū aggrauat nec ipsum euomat nec ꝑ secessum expellat: carnes vaccine sunt dāde: ⁊ frumētū coctū vt puls: ⁊ risus cuz lacte ⁊ aqua frigida in potu sumat ⁊ in aere frigido moret. Hac enim egritudine laborās nil acetosuz vel acutum comedat. sz dulcib⁹ cibis ⁊ vnctuosis soluz vtat. cā partis est: q2 signū est ꝙ nō ꝓuenit a mā frigida existēte in stomacho: sz calida. iō ꝯueniūt grossi cibi: q2 cibus multū subtilis in stomacho multū calido adurit fm Auic. ꝑmo cañ. fen. 3ª. doctri. 2ª. cap. 7°. ideo conueniunt cibi grossi ⁊ vnctuosi: vt carnes asinine ⁊ anserine ⁊ cum riso: quia frigiduz est ⁊ est cibus grossus similiter aqua frigida: quia alterat caliditatem stomaci ⁊ aliorum membrorum.

⁋ Hac autem egritudine laborans nihil acetosum ⁊ stipticum nec acutuz comedat. sed dulcibus ⁊ vnctuosis solum vtatur.

⁋ Ponit q̄ ꝯueniūt in canino appetitu ⁊ q̄ nō. cā ꝑtis est: q2 cibaria acuta ⁊ acetosa ⁊ stiptica augmētāt appetituz cū iducāt inanitionē orificij stomaci: ⁊ itelligo nisi administret in via medicine: q2 inq̃ztū acuta ⁊ vnctuosa subtiliant māam: ⁊ illo modo ꝯueniunt: ⁊ aliter non.

⁋ De dolore epatis. Cap. LXIX.

Circa rubricam Nota ꝙ epar sumit dupl'r. Uno mō q̃ztuz ad sui essentiā: ⁊ isto mō nō dolet nisi dolore aggrauatiuo ꝑꝑ multitudinez māe: q2 est mēbrū isensibile fz Aui. ꝑmo cañ. do. 5ª de mēbris. c. singulari. vbi dicit ꝙ q̃ttuor sunt mēbra insensibilia. s. renes ⁊ splen ⁊ epar ⁊ pulmo. Alio mō sumit quātū ad pāniculū tegētez ipz ⁊ circūdantē. ⁊ isto° dolet dolore ꝓprie dicto. ⁋ Scđo nota ꝙ apostema epatis est duplex. qđdā est in gibbo ⁊ qđdā in cōcauo. aliud est qđ est in latere existēte a lōge super epar ⁊ signū distinctiuū sup apostema existēs in gibbo ⁊ in lacerto est. nā in lacerto est figura oblōga. sz qñ est in suba epatis est figura lunaris. i. rotūde. vt dicit Auic. ꝑmo cañ. fen. 2ª. doc. 3ª. ca. i. sz signū distinctiuū existēs iter apostema exñs in gibbo ⁊ exñs in ꝯcauo est: qm̄ qñ est in ꝯcauo patiēs nō pōt egerere: q2 humiditas vel cib⁹ attrahunt ad tale apa. sil'r ꝓpter opilationē que fit in ipsis ꝑꝑ gibbū. sz qñ est in gibbo patiēs nō pōt bñ vrinare: q2 ille vene per quas trāsit vrina sunt opilate ꝑꝑ multitudinē māe. sil'r pz in tactu ⁊ visu. ⁊ tale apa in gibbo pōt trib⁹ modis cāri. Uno mō ꝑ vrinā. Alio mō ꝑ sudorē. Tertio mō ꝑ fluxuz sanguinis nariū. sil'r apostema exñs in ꝯcauo alijs tribus modis: ꝑ secessum per vrinam ⁊ per sudorem.

⁋ Cum quis male fuerit coloratus. ⁊ cum hoc malam habuerit formam. habueritqz dolorem in dextro latere apud costas posteriores: ⁊ fuerit ei⁹ malus color citrinus: ⁊ fuerit cum hoc in ore siccitas ⁊ sitis vehemens: aqua ordei ⁊ succi herbarꝫ vt endiuie ⁊ solatri ⁊ cuscute cū syrupo acetoso de zuccaro al. facto i potu tribuat.

⁋ Hoc est capl'z in quo determinat de apate epatis ponēdo ꝑmo curā ipsi⁹ apatis qñ ꝓuenit a calido. ⁊ dicit: cuz qs fuerit male colorat⁹ ⁊ cū h̄ malā habuerit formā: habueritqz dolorē in dextro latere apđ costas posteriores: ⁊ fuerit ecōtra malus color citrinus: ⁊ fuerit in ore siccitas ⁊ sitis vehemēs: aq̄ ordei ⁊ succi herbarꝫ vt endiuie ⁊ solatri ⁊ cuscute cū syrupo acetoso ex zuccaro al. facto in potu tribuat. Cā est: q2 iste pot⁹ ifrigidat ⁊ deopilat. ⁊ iō remouet malā q̄litatē faciētē dolorē. igit ⁊c. ⁊ iō bene dicit cū zuccaro al. q2 rubeū est calidū nec dicit cū melle q2 illud ꝯuenit in morbis frigidis. ⁊ ꝑ istū potū itelligit siles pot⁹ remouētes malā q̄litatē exñtez in epate: ⁊ pōt cōpetere iste syrupus digestiuus māe calide. ℞. endiuie nouelle nō lote. M. ij. lactuce dulcis scariole rostri porcini vtriusqz epatice. añ. M. i. q̃ttuor se. frigidorꝫ mund. añ. ʒ. i. sandal. alb. ⁊ ru. añ. ʒ. i. vini maligranati. ʒ. i. panis zuccari al. q̄rt. iij. iste syrupus fiat clarificat⁹ vsqz ad li. i. Uel sic. ℞. oxizac. simplicis syrupi viol. añ. q̄rt. i. syrupi endiuie lib. ß. misce oia. si vō co. esset grossa addat i prima recepta aqua feniculi petro. añ. q̄rt. ß. aceti loco vini malorū granatorꝫ. ʒ. i. Ul' sic. ℞. oxizacare ꝯposite syrupi de end. añ. lib. ß. ⁊ si co. sit parū grossa: sicut in estate i prima recepta syrupi radicū brusci spagi gramis. añ. q̄rt. ß. aceti. ʒ. i. vel sic. ℞. syrupi acetosi simplicis syrupi endiuie. añ. lib. ß. misce. ⁊ si sit co. adusta addat syrupi fumiterre ⁊ boraginis. Laxatiuū māe calide exñtis in epate dz esse tale. ℞. florꝫ viol. ⁊ boragi. añ. ʒ. ß. prunorꝫ damascenorꝫ. x. numero tamarindorꝫ electorꝫ. ʒ. ß. spicenardi. ℈. ß. fiat decoctio in aq̄ in qua dissoluat cassiefi. mund. bñ piguis. ʒ. i. fiat colatura vsqz ad q̄rt. i. ⁊. ß. vel loco cassie ponunt electuariū de succo rosꝫ. ʒ. ij. vel. ʒ. ß. si est fortis vel sic. ℞. syrupi viol. ʒ. ß. aq̄ ordei q̄rt. i. reub. infusi in modico aq̄ endiuie. ʒ. i. pilorꝫ spicenardi g̃. ij. electuarij de succo rosꝫ. ʒ. ij. misce. ⁊ admistret tepiduz in aurora sine eo ꝙ colet. sz si nō ponit reub. ponāt. ʒ. ij. de electuario de succo rosꝫ. vel. ʒ. ß. si col. sit grossa plus valz dyacartami: vel ꝙ i colatura loco reub. ponit agarici electi. ʒ. ß.

⁋ Nota ad ifrigidādū epar. ℞. aq̄ scolopēdrie: aq̄ capil. veñ. aq̄ buglose. añ. q̄r. i. aq̄ endiuie: panis zuccari al. añ. quart. ij. fiat iulep. ⁋ Nota ꝙ in apate gibbi plus macrescit corpus q̃z in apate sime. cā est: q2 in gibbo nō pōt trāsire sanguis ad mēbra nutriēda. Si apostema fuerit in sima sanguis penetrat bene ad loca digestionis.

⁋ Emplastrum quoqz ex duobus sandalis ⁊ rosꝫ. ⁊ camphora ⁊ aqua rosa. cum panno lineo loco superponat. Quod hoc modo fiat pannus in predictis inuolutus superponatur

cũq₃ tepere ceperit remoueatur ⁊ alius loco
eius apponatur.
¶ Ponit curã per emplꝫ. ⁊ dicit: emplm̃ quoq₃ ex duob⁹
sanda. ⁊ roſ. ⁊ cãphora ⁊ aq̃ ro. cũ pãno lineo loco ſuppo
natur: qḋ hoc mõ. fiat pãnus in p̃dictis ĩuolut⁹ ſuppona
tur: cũq₃ tepere ceperit remoueat̃ ⁊ ali⁹ loco ei⁹ appõat̃.
¶ Nota ꝙ loco iſti⁹ valꝫ emplm̃ iſtud. ℞. ſucci lactuce
vl' ſucci ſolatri ſi ſit magna debilitas. aq̃ endiuie boragi
nis. añ. lib. ß. aq̃ roſ. q̃rt. i. aceti albi. ℥. ß. ſandali al. ⁊ rub.
ſe. citri puluerizati. añ. ʒ. i. miſce: ⁊ fiat vnguẽtũ. põt poni
ſupra epar ꝓhibẽs paroxiſmũ fe. tertiane. ⁊ valꝫ ſuper oĩa
alia. ℞. roſ. rub. ℥. i. ſe. papaueris al. q̃rt. ß. ſucci abſinthij
facta reſidẽtia. q̃rt. i. ſucci ſolatri lib. ß. aceti. ℥. i. farie or/
dei: qḋ ſufficit puluerizanda pul. miſce oĩa: ⁊ fiat emplm̃
mediocriter liq̃duꝫ. ĩtellige ꝙ valet purgato corpore: qꝛ
ſi nõ eſſet purgatuꝫ augeret mãm̃.

¶ In potu preterea ſumat granatoruꝫ ſuccuꝫ
⁊ rob qui infrigidare conſueuerunt. Hic quo/
q₃ a vino ⁊ a cõfectionibus que de melle fiũt
ſibi caueat ⁊ a cibis calefacientibus.

¶ Ponit qb⁹ dꝫ vti ⁊ a qb⁹ abſtinere dꝫ. ⁊ dicit. in potu p̊
ſumat ſuccum granati ⁊ rob q̄ ĩfrigidare ꝯſueuit ⁊ ipſe a
vino ⁊ ꝯfectionib⁹ q̃ de melle fiunt ſibi caueat: ⁊ a cibis
calefaciẽtib⁹. cã q̃re valẽt iſti pot⁹ eſt: qꝛ ĩfrigidãt epar ⁊
alterãt ⁊ cole. rep̃munt. ſꝫ q̃re dꝫ abſtinere a vino ⁊ mel/
le ⁊c. qꝛ augerẽt ampli⁹ malã q̃litatẽ mẽbri ⁊ augeret̃ in
mã: qꝛ iſta ſunt cal'a multũ ⁊ opilãt ratione dulcedinis.

¶ Et ſumat trociſ. de berberis. Quod. ℞. ſuc
ci berberis. ʒ. x. ſe. endiuie: ſeminis citrulli por
tulace omniũ: añ. ʒ. iij. ro. ʒ. ij. reub. de ſeni. ʒ. i.
ſpice. ʒ. ß. informent̃ trociſci põdere aur. vni⁹.
ex q̄bus detur vn⁹ cũ ſirupo acetoſo de zucca
ro aut cum ſucco granati.

¶ Ponit curã p̱ trociſcos. ⁊ dicit: ſumat trociſcos de ber/
beris. ℞. ſucci berbe. ʒ. x. ſe. endi. citrulli. ſeĩs portulace:
ſe. ſcariole: oĩuꝫ añ. ʒ. iij. roſ. ʒ. ij. reubar. de ſeni. ʒ. i. ſpice.
ʒ. i. ĩforment̃ trociſci ⁊ in pondere aur̃. vni⁹: ex qb⁹ detur
vn⁹ cũ ſirupo acetoſo de zuccaro aut cũ ſucco granatoꝝ.
cã q̃re valẽt iſti trociſci eſt: qꝛ ipſi ĩfrigidant epar ⁊ alte/
rant ⁊ co. rep̃mũt. ⁊ cuꝫ hoc deopilãt ⁊ aperiũt venas ⁊ p̱
iſtos trociſcos ĩtelligit alia valẽtia ꝯ diſcraſiã ca. epatis
tria ſandali dyarodon abbatis ſine ſpẽb⁹ ⁊ dyareubarba
ri quo cõiter vtor. ĩforment̃ ſil'r cũ ſucco endi.

¶ Venter quoq₃ ſi neceſſe fuerit cũ ſucco fru/
ctuum ſoluatur: vt ſunt pruna ⁊ tamarindi ⁊
zuccarum album.

¶ Ponit curã per medicinã laxatiuã. ⁊ dicit. vẽter quo/
q₃ ſi neceſſe fuerit cũ ſucco fructuũ ſoluat̃ vt ſũt pruna
tamarindi ⁊ zucca. alb. cauſa eſt: qꝛ iſta euacuãt coleraꝫ
vel p̃ñt fieri cũ medicinis dictis ſaltim.

¶ Or ſi malus color qui eſt cum dolore epatis
fuerit albus: medius videlicet inter euꝫ qui eſt
cuꝫ fluxibilitate ⁊ eũ qui eſt cũ tremore fuerit/
q₃ cũ eo vẽtris ſolutio ⁊ palpebraꝝ atq₃ extre
mitatuꝫ tumor trociſci de rauetſeni cũ ſirupo
acetoſo de melle in potu dandi ſunt. quod. ℞.
ſpice maſticis ſucci eupatorij ſucci abſinthij:
ſeis feniculi aniſi oĩum: añ. ʒ. ij. rauetſeni. ʒ. x.
informent̃ trociſci põdere aur. vnius ex q̄bus
vnus in potu omni die tribuatur.

¶ Ponit ſignũ doloris epatis ⁊ curã ei⁹ p̱ trociſcos qñ p̱/
uenit ex frigiditate. ⁊ dicit: ꝙ ſi malus color q̄ eſt cuꝫ do
lore epatis fuerit alb⁹ medi⁹. ſ. ĩter eũ q̄ eſt cũ fluxibilita
te ⁊ eũ q̄ eſt cũ tumore: fueritq₃ cũ eo vẽtris ſolõ: ⁊ palpe
braꝝ atq₃ extremitatũ tumor trociſci de reubar. de ſeni
cũ ſirupo acetoſo de melle in potu ſunt dandi q̄ ſunt iſti
℞. ſpice maſticis ſucci eupatorij ſucci abſinthij ſe. fe. ani
ſi: oĩum. añ. ʒ. ij. reubar. ʒ. i. ĩforment̃ troci. põderis aurei
vni⁹: ex qb⁹ vn⁹ in potu oĩ die tribuat̃. ¶ Nota p̊ quare
iſta ſunt ſigna ꝙ dolor epatis venit a mã frida. nã color
alb⁹ ẽ ſignũ fl'atis: qꝛ fl'a eſt albuꝫ. ſil'r mollities ⁊ tumor
mẽbroꝝ: cui⁹ cã pꝫ ca. de hydropiſi. ⁊ qꝛ iſti troci. calefa/
ciũt epar: ⁊ ſubtiliãt mãꝫ: ⁊ aperiũt opil'ones: qꝛ cõfortãt
epar: ⁊ ſũt medicĩa p̱tiꝫ laxatiua p̱p̱ reubar. ⁊ p̱ iſtos tro/
ciſ. ĩtelligit eĩa calefaciẽtia: vt dyagalãge dyacitoniten:
⁊ oĩa q̃ calefaciũt ſtõꝫ ⁊ epar. ¶ z⁰ nõ ꝙ anq₃ admĩſtrẽt
troci. iſti debẽt p̃cedere digõ ⁊ euõ mãe fl'atice. ℞. corti/
cis radicl feni. petro. añ. q̃rt. ß. raḋ. apij. ℥. i. eupa. M. ij.
capil. ve. diãthos gariof. ſcolopẽ. ⁊ ligue ceruie. añ. M. i.
aniſi maratri cuſcute. añ. ℥. i. ſpicenar. ſq̄nã. añ. ʒ. ij. ligri.
raſ. vuaꝝ paſſa. ⁊c. añ. ℥. i. aceti al. ℥. i. mell' electi pãiſ zuc
cari. añ. lib. ß. fiat ſirup⁹ clarificat⁹ ad q̃rt. v. ¶ Laxati/
uuꝫ dꝫ eẽ. ℞. floꝝ boragis buglo. añ. ℥. i. aniſi. ʒ. ij. ʒʒ. al.
ʒ. ß. piloꝝ ſpicenar. ℈. i. agarici electi. ʒ. i. polipo. q̃rtaꝫ. ℥.
ß. fiat decoctio vſq₃ ad q̃rt. i. ⁊ miſtret̃ in aurora. vl' loco
turbith p̃t poni dyaturbith. ℥. ß. ¶ Si võ ĩ epate peccet
mã melica dꝫ digeri ⁊ euãri: vt dicet̃ ĩfra ĩ ca. de paſſiõi/
b⁹ ſplenis fluxibilis: vt eſt mollities. tribuat̃. ſ. cũ ſirupo
acetoſo. Vñ ſciẽdũ ꝙ qñ dat̃ aliq̄s ſirup⁹ debẽt poni q̃t/
tuor coclearia ſirupi: ⁊ ſex vl' octo aq̃ tepide.

¶ Sumat̃ p̃terea maſtix ſpica ciperiſq̄nãtum
calamus aroma. crocus myrrha. deide myr/
rha ⁊ maſtix in vino diſſoluta cũ alijs miſceã/
tur. Et ex eis emplꝫ epati ſuperponat̃.

¶ Ponit curaꝫ p̱ empl'a. ⁊ diĉ: ſumat̃ p̃terea ſpica maſtix
thus ſq̄nãtũ calam⁹ arõa. croc⁹ myrrha: deide myrrha ⁊
maſtix in vino diſſolutũ cũ alijs diſſoluant̃: ⁊ ex eis fiat
emplꝫ: ⁊ epati ſupp̱õat̃. cã eſt: qꝛ ẽ cal'. ⁊ epatl ꝯfortatiuũ:
qꝛ remouet diſcraſiã mẽbri: ⁊ mãe ſi q̃ ẽ. Et bñ dico ſi q̃
eſt. qꝛ nũq₃ dꝫ applicari niſi fcã purgatiõe vl'i: q̃re iubeo
tibi vt talẽ errorẽ vites ſũme: qꝛ fruſtra laborares: vl' lo
co iſti⁹ p̃t applicari ĩ epate frido h̊. ℞. ſucci eupato. lib. i.
aceti. ℥. ij. ſpicenardi ſubtil'r puluerizati. ʒ. i. ⁊ ß. miſce: et
ponatur ſupra epar cum panno.

¶ Eger võ a cibis frigidis ⁊ groſſis abſtineat.

¶ Oſtẽdit a qb⁹ eſt cauẽdũ. ⁊ dicit: eger võ a cibis groſſis
abſtineat. cã eſt: qꝛ iſta cibaria ſunt groſſa: ⁊ iõ multipli/
cant mãꝫ peccantẽ ⁊ male diſpoſitã: qꝛ flegma groſſum
gñãtur a cibis groſſis: iõ nullo mõ eſt dãduꝫ.

¶ Si auteꝫ hoc non ſuffecerit trociſci de lacca
cuꝫ apozimate de radicib⁹ ſunt dandi. Troci/
ſci aũt de lacca ſunt hi. ℞. lacce rauetſeni am/
borum: añ. ʒ. iij. ſpice. ſe. apij ameos maſticis
ſquinãti ſeĩs iuniperi amigdalarũ amararũ co
ſti amari rubee ſucci eupatorij ariſtol'. ro. gen
tiane: oĩuꝫ añ. ʒ. i. ⁊. ß. informentur ex his tro/
ciſci cũ põdere. i. aur̃. Apozima de radicibus.
℞. corti. radicis apij feniculi ãboꝝ. añ. ʒ. x. ſe.
apij ſe. fenicl'i. floris ſquinãti. ameos oĩuꝫ añ.

ʒ.v.ro.rubeaꝝ spice odorifere ãboꝝ:añ.ʒ.iij. coquant̃ in lib.j.aque donec ad tertiã redeant ꝛ detur in potu cũ predictis trociscis.

¶ Ponit curã p trociscos de lacca cũ apozimate de radicib⁹ sunt dãdi:quoꝝ recepta est talis. ℞.lacce rauetseni añ.ʒ.iij.spice se.apij ameos masticis se.iunipi al. sauine amigd.amaraꝝ costi amari rubei succi eupatorij assari aristol'.ro.gẽtiane oĩuʒ.añ.ʒ.i.ꝛ.ß.formẽt̃ ex eis troci.põdere aur̃.vni⁹. Apozima de radicib⁹. ℞.corticꝭ rad. apij feni.ãboꝝ añ.ʒ.x.se.apij se.feni.folioꝝ sq̃nãti ameos oĩuʒ añ.ʒ.v.roſ.rub.spice odorifere ãboꝝ.añ.ʒ.iij.coquantur in lib.i.aq̃ donec ad tertiã ptẽ redeant:ꝛ det̃ in potu cũ p̃dictis troci. Cã q̃re valẽt isti troci.est:q2 sunt calefacientes epar ꝛ subtiliãtes:ꝛ remouẽt malã dispõnẽ epis ꝛ mãe:ꝛ ponit trociscos loco elioꝝ:q2 eadẽ sunt mãlia:ꝛ ꝺ illis pñt fieri pill'e ꝛ el'ia ad velle medici:ꝛ iõ si sit expꝑtus facili⁹ põt talia facere:sil'r valʒ dyalacca ĩter oĩa mũdi:ꝛ est appropriatũ epati frigido:ꝛ ponit̃ a ioãne hebẽmesue in suo antidotario.maior ꝛ mior dyalacca est magis amara rubee.s.maioris vel tinctoris cõfecto supple ꝛ est tertia supra partem libre.

¶ Si aũt apostemata in epate fiãt:eoruʒ cura erit vt apostematũ que in stõaco generant̃.

¶ Ponit curã apatis.ꝛ dicit:si aũt apata in epate fiãt eorũ cura erit:sicut cura apatis:qꝺ fit in stõaco:siue gnãt̃. ¶ Nota q duplex ponit̃ cã q̃re raſ.nõ p̃t explicare oĩa apata epatis. Una est:q2 vtpl'ʒ apa epatꝭ est mortale. nã ĩducit mortẽ subito.vel ĩducit patiẽtẽ ad ydropisim:ꝛ p ꝯñs facilis ad mortẽ:vt pʒ.z.pnosti.apata ꝺo.ꝛ iõ nõ curauit ponere curã ei⁹ explicite. Alia cã ẽ:q2 raſ.supra posuit curã apatis stõi ꝛ illa q̃ ꝯueniũt in apate stõi cal'i.cõueniũt in cura apatis epatis cal'i.ꝛ iõ opʒ euãre cũ medicinis attractiuis lenitiuis ꝛ repcussiuis in p̃n°:vt dcm̃ ẽ ibi apa si nõ curet̃ vẽit ad augmẽtũ:ꝛ tũc dic̃ q ĩ augmẽto ꝯpetũt que dicta sunt supra:ꝛ iõ recurre ibi.

¶ De ycteritia. Cap. LXX.

Circa rubricam. Nõ q ycteritia est triplex. Quedã est citria ꝛ cãt̃ ab expulsiõe co.citrie vl'rubee ad ipaʒ cutiʒ. Alia est viridis ꝛ cãt̃ ab expulsione co.prassine ad ipsaʒ cutẽ.ꝛ ista ẽ viridis. Alia est nigra q̃ cãt̃ ab expulsione mel'ie ad cuteʒ.ꝛ ista vltĩa aliqñ ꝓuenit a splene aliqñ ab epate: sʒ p̃ͤ due ꝓueniũt ab epate:ꝛ q̃lʒ ycteritia põt ꝓuenire p viã crisĩ: vel p viã sinthomatis.p viã crisis:vt qñ mã ẽ digesta ex fortitudine v̄tutis mã expellit̃ a mẽbris nutritiuis ad mẽbra extrĩseca.s.ad cutẽ:ꝛ q2 mã est grossa nõ resoluit̃ ĩsensibil'r:sʒ remanet in cute aliqñ ꝓuenit p viã sinthomatis:siue qñ est facta opil'o i epate vl' in splene:ꝛ nõ p̃t expelli co.vl'mel'ia ad suũ receptaculũ rõne multitudĩs mãe vel malitie eius ꝛ mittit̃ sinthomatice ab extra ab epate vel splene vt dictuʒ est.

Si cuʒ hycteritia fuerit febris succus endiuie ꝛ solatri ꝛ aqua ordei egro ĩ potu tribuatur. Ipe quoq3 ex cucurbita ꝛ crisolocãna ꝛ citrullis ꝛ his similibus herbis frigiditati attinentibus nutriendus est. Et syrupum acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat.

¶ Hoc est capl'ʒ in quo ponit curã ycteritie.ꝛ p̊ ycteritie cũ fe.ꝛ ĩtelligas illã q̃ est citria.ꝛ p̊ hoc facit cũ potu ꝛ nutriẽtib⁹.ꝛ dic̃.si aũt cũ ycteritia fuerit fe.succ⁹ endiuie et solatri:ꝛ aq̃ ordei egro in potu tribuat̃.ipse q̊q3 ex cucurbitis ꝛ crisolocãna ꝛ citrulis:ꝛ his sil'ib⁹ herbis friditati attinẽtib⁹ nutriẽdus est:ꝛ sirupũ acetosuʒ ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶ Nõ q̃re valʒ iste pot⁹: q2 infrigidat epar:q2 illꝺ rõne cal'itatis ei⁹ erat cã multitudĩs co. ꝛ iõ ꝯuenit succ⁹ citri ꝛ attriplicis ꝛ oĩa sil'ia.q̃ ꝯueniunt qñ ꝓueniũt ẽt cal'a:sic̃ ẽ endiuia nouella comesta:valet enĩ multũ in q̊lʒ mane cũ aceto:ita vt comedat duos bolos vl' tres:sil'r valʒ sugere ptẽ ĩteriorẽ acetosaʒ citri ꝛ sũ expt⁹. ¶ Nõ z° q in ycteritia cũ fe.ad pfectã curã reqrit̃ sirup⁹ digestiu⁹ ꝛ medicĩa laxatiua q̃ dicta sunt supra in cap° de causis doloris epatis ꝓuenientis a caliditate. nec amplius opʒ reiterare receptas.

¶ Epati preterea emplastrum ex duobus sandalis est superponendum. Et venter ex succo prunoruʒ ꝛ zuccaro soluendus.

¶ Ponit curã p epithimata ꝛ medicinã laxatiuã.ꝛ dicit. epati p̃terea empl'ʒ de duob⁹ sandalis est supponendũ ꝛ vẽter ex succo prunoꝝ ꝛ zuccaro ẽ soluẽdus. Cã q̃re valet istud epithima ẽ:q2 remouet malã dispõnẽ epis multiplicãtẽ co.s.calidã:sil'r q2 ꝯfortat cũ sit stipticuʒ: sil'r laxat:q2 euacuat co.que est cã istius ycteritie:ꝛ quia ducit ad partẽ ꝯriam.s.ad ĩtestina:ideo valʒ.

¶ Or si nõ suffecerint trocisci de camphora cũ succo granatoruʒ dandi sunt trocisci de camphora. ℞.zuccari spodij rosarum rubearum omniũ añ.ʒ.iij.seminis endiuie: seminis citruloruʒ cucurbite lactuce portulace: seminuʒ ex omnibus sandalis rub.omniũ añ.ʒ.i.informẽtur ex his trocisci pondere.ʒ.ij.ex quib⁹ quotidie vn⁹ cũ sexta.ʒ.i.de camphora detur.

¶ Ponit curã p trocis.si nõ sufficiãt hic trocisci ꝺ cãphora cũ succo granatoꝝ dãdi sunt q̊ꝝ trocis.ꝯfectio talis ẽ ℞.zuccari spodij roſ.rub.oĩuʒ añ.ʒ.iij.se.endi.se.citruloꝝ:cucurbite lactu.portul'.semꝑuiue ex oĩb⁹ sandal'ru. oĩuʒ.añ.ʒ.i.ĩforment̃ ex oĩb⁹ his trocisci pondere.ʒ.ij.ex qb⁹ q̊tidie cũ sexta pte.ʒ.vni⁹ de cãphora det̃: cã ptis ẽ: q2 isti troci.sũt ĩfrigidatiui ꝛ rep̃mũt malã q̃litatẽ epatꝭ multiplicãtẽ co.sil'r sũt apitiui ꝛ epatꝭ ꝯfortatiui.supponit̃ tñ semꝑ q mã sit euacuata:ꝛ p hoc ĩtelligit oĩa el'uaria que valẽt in hoc casu vt triasandali dyarodon abbatis dyaolibani ꝛ ista tria respiciunt epar.

¶ Si aũt eger venas habuerit plenas: fueritq3 diu q minut⁹ non fuerit flobotometur.

¶ Ponit curã p flõmiã.ꝛ dic̃.si aũt eger venas habuerit plenas:fueritq3 diu q miut⁹ nõ fuerit flõmet̃.cã ẽ.q2 signũ est q mã nõ ẽ grossa:ꝛ q2 est diu q nõ fuit flõmat⁹. iõ est signũ q hʒ dñiuʒ sanguĩs:ꝛ q2 flõmia deopilat.ꝛ ĩfrigidat ꝛ cũ isto sanguĩe euat̃ ps mãe peccãtis:iõ valʒ ꝛ nã reddit̃ fortiõ supra residuũ mãe:ꝛ q2 ẽt remouet opilationẽ:iõ ẽt valʒ ꝭʒ Gal'.z° de ige.sanitatꝭ.vbi dic̃ q flõmia ꝯpetit in egritudĩe cãta ex opil'one ꝛ istã sol'onẽ dabat magr̃ macer qñ petebat̃ ab eo vtꝝ aliqs flõmaret̃ ꝛ nõ eẽt in sui pñtia dicebat si ẽ diu q nõ fecit flõmiã:ꝛ q2 ꝯsueuit si delectet̃ fiat ꝛ est artificiale.

¶ Or si ycteritia fuerit sine feb. vẽter ex his pillulis soluatur que. ℞.aloes.ʒ.i.scamonee q̃rtaʒ.ʒ.vnius agarici partes duas.ʒ.i.succi eupatorij tertiã.ʒ.vnius ex his cũ succo endiuie cõfectis fiãt pillule ꝛ sufficient ad dosim.i.

¶ Ponit curā ycteritie sine fe. ꝑ medicinā laxatiuā. ⁊ dicit: ꝙ si ycteritia fuerit sine fe. vēter ex his pillulis soluatur. ℞. aloes. ʒ. i. scamōee q̄rtā. ʒ. i. agarici ptes. ij. ʒ. vniꝰ succi eupatorij ptē. ʒ. vniꝰ ex his cū succo endiuie ꝯfectis fiāt pillule ⁊ sufficit ad dosiʒ. i. cā est: q̄ qn̄ fit sine fe. nō solū ꝓuenit a mā grossa absolute: imo mixta cū flate: imo ꝯueniūt ⁊ est itelligēdū signis digōnis ꝓcedētibꝰ.

¶ **Deinde dentur trocisci de lacca cum apozimate de radicibus.**

¶ Ponit curā ꝑ trociscos. ⁊ dicit: deinde dent trocisci de lacca cū apozimate de radicibꝰ. cā est: q̄ sunt aperitiui ⁊ resolutiui māe: iō valēt ⁊ ꝑ ista iteligit sibi silia: vt est aq̄ raphani distillata ⁊ est sūma medicina: silr comestio eupatorij ieiuno stōaco cū aceto. Itez sup oīa mūdi tenere faciē sup decoctionē bone aque a q̄ fumi eleuant.

¶ **Si autez ycteritia in oculis remanserit eger fortissimuʒ acetum paulatim olfaciat: ⁊ balneuʒ ingrediatur: eius quoqʒ oculis qui ycteritiā cū febre patit aqua ro. imittēda est.**

¶ Docet remouere malū colorē oculoꝝ. ⁊ dicit. si autem ycteritia in oculis remāserit fortissimū acetū paulatim olfaciat ⁊ balneū igrediat: eius quoqʒ oculis q ycteritiā cū fe. patit aq̄ ro. imittēda erit. cā ptis est: q̄ acetū ꝑ viā mordicatiōis quā iducit in cerebro icitat vtutē expulsiuā in cerebro: silr subtiliat māʒ qua subtiliata isensibiliter euacuat ⁊ nō remanet in oculis. Quare valʒ aq̄ ro. admistrata in pnᵒ ycteritie: q̄ est stiptica frigida ꝯfortatiua: iō ꝓhibʒ ꝙ mā nō fluat ad oculū: sʒ in ꝓcessu nō valeret: imo noceret bn̄ si fiat ablutio cuʒ aceto al. ⁊ succo citri: multū valʒ si pōat cū aceto modicū de camomilla.

¶ **Icteritie preterea valde confert vt eger per tres hebdomadas seruʒ bibat.**

¶ Regredit ad ponēdū curā ycteritie calide. ⁊ dic. ycteritie preterea valde ꝯfert vt eger ꝑ tres septimanas bibat serū. cā est: q̄ mūdificat sanguinē ⁊ māʒ ca. adustaʒ vel nō adustā: iō dicit Jo. hebēmesue ꝙ est medicīa medicinaꝝ laxatiuaꝝ ⁊ sepat co. adustā ⁊ valʒ in scabiosis.

¶ Nota ꝙ valʒ positio vniꝰ gutte aq̄ ros. ī oculo. ī ꝓcessu ēt valʒ pō vniꝰ gutte aceti posita in oculo. Syrupꝰ expertꝰ ꝯ ycteritiā. ℞. rad. brusci sparagi feniculi petrosi. an̄. ℳ. ij. scolopē. capil. ve. re. politrici: dyāthos: foliorū pentafilon. an̄. ℳ. i. q̄tuor se. frīdoꝝ: se. endi. lactuce cuscute. an̄. ʒ. i. mediani corticis tamarisci: fraxini: salicis. an̄. ℳ. ß. floꝝ ros. ru. buglose. an̄. ʒ. ß. vini maloꝝ granatoꝝ q̄rt. i. aceti al. ʒ. ij succi rostri porcini succi endi. ꝺpuratoꝝ. an̄. q̄rt. i. pul. zuc. al. lib. i. fiat sirupꝰ cū aq̄ fabroꝝ.

¶ De ydropisi. Cap. LXXI.

Circa rubricaʒ. Nota ꝙ ydropisis diffinit sic ab Auic. 3º can̄. fen. 9. trac. 5. ca. pº. vbi dicit. ydropisis est egritudo mālis cuiꝰ cā est mā exuberans frīda igrediēs mēbra ⁊ crescūt ꝑ eā mēbra oīa vel mēbra in qbꝰ est regimē nutrimēti ⁊ hūoꝝ. ⁊ bn̄ dic ꝙ ē egritudo mālis: cꝰ cā ē mā exuberās frīda: q̄ oīs ydrops vl est a mā flatica: vt ī yposarca vl aq̄sa vt in aschlite: vl vētosa vt ī tympanite: ⁊ q̄ ista mā est multū melica causat tumorez magnum: dicit igrediēs mēbra. vel q̄ mēbra oīa vt mā flatica que vadit ad oīa mēbra: ⁊ q̄ nō est ꝯueniēs nutrimētū remanet ibi mā in porositatibꝰ mēbroꝝ. ⁊ ide tumefiūt oīa mēbra vt ē videre in yposarca: sʒ in aschlite ⁊ tympanite igredit talis mā ad loca vacua que sunt iter epar ⁊ vmbilicū: vn̄ pueri ī vētre mr̄is mingūt per vmbilicū: iō nā mittit vrinā ⁊ māʒ ad loca illa ad q̄ ꝯsueuit: ⁊ ad illa loca vacua q̄ sunt inter epar ⁊ vmbilicū: ⁊ in aschlite ⁊ tympanite oīa mēbra demacrant excepto vētre ⁊ pedibꝰ ꝑꝑ debilitatē: q̄ sunt remota a fonte caloris: sʒ alia mēbra nō: q̄ ista aq̄sitas vl ventositas nullo mō attrahit a mēbris: saltim mā flatica attrahit rōne hūiditatis: q̄ nā credit māʒ ꝯuertere. ⁊ iō ꝑꝑ hoc dicit: vel oīa mēbra. ¶ Scdo nota ꝙ triplex est spēs ydropisis: q̄dā dr yposarca apud medicū: ⁊ habʒ duas cās. s. mālē ⁊ efficiētē. cā mālis est mā flatica abūdans in corpore q̄ dirigit ad oīa mēbra rōne humorū. ⁊ cū nō sit nutrimētū ꝯueniēs remanet in porositatibꝰ mēbroꝝ: ⁊ iducit ī eis iflationē. cā efficiēs ydropisis est duplex. s. pncipalis: ⁊ est epatis frigiditas seu debilitas caloris eiꝰ: rōne cuiꝰ nō generat bonꝰ hūor calidus: vt san. vel co. sʒ gnāt hūor flaticus. Alia est cā coadiuuās: ⁊ est frigiditas mēbroꝝ: que qn̄ sunt frīda non pn̄t corrigere malitiā talis caloris q est in epate: ⁊ pn̄t esse cā debilitatis stōi splenis ⁊ itestioꝝ: q̄ tūc chilus nō pt attrahi: silr nō pōt bonꝰ sanguis gnāri: sʒ hūor flaticus. Alia est spēs ydropisis. s. tympanites. ⁊ cā eiꝰ est duplex. s. mālis ⁊ efficiens. cā mālis est vētositas ī plus: ⁊ aquositas in minꝰ. ⁊ ꝑꝑ hoc sonat vēter sicut tympanū vel vter vēto plenꝰ. Cā efficiēs tympanitē est duplex. q̄dā pncipalis. alia coadiuuās. pncipalis est debilitas caloris epatis: semꝑ enī ydrops causat ex errore scde digestiue: rōne cuiꝰ nō pōt gnāri bonꝰ hūor. sʒ ꝯuertit in vētositatē: ⁊ illa vētositas qn̄ est multiplicata mittit ab epate ad illa loca inter siphac ⁊ mirach. Cā vo coadiuuās est debilitas stōaci ⁊ itestinoꝝ: q̄ qn̄ est debilis calor gnāt multa ventositas: q̄ multa vētositas gnāt a debili calore: vt pʒ. 6. de morbo: ⁊ qn̄ est vētositas cū tali dispōne: epar nō pōt gnāre bonū chimū: nec stōus bonū chilū: ⁊ istius cā vtplm est stōus. Alia est spēs ydropis. s. aschlites cuiꝰ cā ē duplex. mālis ⁊ efficiēs. mālis est aquositas in plus. ⁊ vētositas in minꝰ: que multiplicata in epate vadit ad loca vacua. cā efficiēs ē 2x. pnlis ⁊ coadiuuās pnlis. cā ē maxia debilitas epis. ⁊ caloris nālis que iq̄ʒtū debilitas pt cāri ex caliditate multū excellēte: rōne cuiꝰ vel resoluit calor nālis q resolutus nō pōt ꝯuertere nutrimētū in bonū hūorez. sʒ in vētositatē: silr si epar sit excellēter frigidū non pōt ꝯuertere cibū in bonū humorē. sed in aquositatē: q̄ maior regrit ad gnāndū vētositatē q̄ʒ aquositatē: ⁊ ista aquositas multiplicata mittit ad loca vacua: ⁊ qn̄ plus augmētant debilitat calor epatꝭ: ⁊ nō tn̄ fit tātus sicut in tympanite: q̄ maior calor regrit ad gnāndū vētositatez q̄ʒ aquositatē: iō appet ꝙ aschlites ē deterior q̄ʒ alia spēs: licʒ additio Rasis dicat ꝙ alia est deterior. ⁊ certe dicit falsuʒ: q̄ dicit ꝯ Auic. Cā vo coadiuuās est debilitas caloris vtplm epatis. vlteriꝰ stōus qn̄qʒ est cā coadiuuās. q̄uis pōt eē debilitas epatis qn̄ genātur chimus multū frigidus: tūc epar nō pōt gnāre bonū humorem: sed generat aquositatez ⁊ mittit ad alia mēbra.

¶ Sequitur textus capituli. 71. et hic ponitur numerus 72. q̄uis nō est causa negligentie.

Cum vēter post epatis dolorem ⁊ feb. augmentari ceperit ⁊ qđ est ab vmbilico vsqʒ ad femur exterius ꝓminuerit ⁊ cutis que est ibi subtiliari ⁊ albere visa fuerit: ⁊ cuʒ venter mouetur auditur sonꝰ quasi aqua in vase nō pleno mota: ⁊ si cū his vria fuerit rubea: pua est bn̄da fiducia ⁊ ꝓprie si virtutis nō affuerit fortitudo.

¶ Hoc est caplm in quo determinat de ydropisi ostēdē

do ṗmo qñ spẽs ydropisis que dr̃ aschlites dr̃ icurabilis
⁊ dicit. cũ vẽter post epatis dolorẽ ⁊ fe. augmẽtari cepit:
⁊ qd̃ est ab vmbilico vsq; ad femur exteriꝰ ꝓminuerit: ⁊
cutis que ibi est subtiliari ⁊ dealbari visa fuerit: ⁊ vẽter
mouet̃: ⁊ cũ vẽter mouet̃ audit̃ sonꝰ sic̃ aq̃ mota ĩ vase ñ
pleno: ⁊ si cũ his vrina fuerit rubea: ꝑua habẽda est fidu
cia: ⁊ ꝓprie si ṽtus nõ fuerit fortl. cã est: qꝛ ista sunt signa
ꝙ morbꝰ hʒ ꝑfecte dñium supra ṽtutẽ: qꝛ ibi est siccitas
magna: ⁊ iõ est signũ ꝙ venit a caliditate epatis resoluẽ
te calorẽ nãlẽ: q̃re tumor: qꝛ significat mlt̃itudinẽ aq̃ si
tatis rõne mãe ibi exñtis: q̃re vrina rubea: cã est. qꝛ tũc
est signũ ꝙ ibi est debilitas ṽtutis segregatiue epatis nõ
potentis segregare sanguinẽ ab vrina: ⁊ ideo est parua fi
ducia habẽda in aschlite ꝯfirmata: ⁊ ideo est icurabilis
nec vidi aliquem inde curari.

¶ His tamen si virtus fortis fuerit ⁊ vẽter ve
hemẽter siccus pil. de rauedseni que recipiũt
mezereon dande sunt. Que. ℞. rauedseni suc
ci eupatorij seminis endiuie omnium. añ. ʒ. iij.
agarici. ʒ. v. mezereon. ʒ. x. fiãt ex his pill. qua
rum dos. sit. ʒ. ij. ⁊. ß. ex quibus quaq; hebdo
mada dosis vna sumatur.

¶ Ponit curã qñ est fortis ṽtus ꝑ medicinaʒ laxatiuã. ⁊
dicit. his tñ si virtꝰ fortis fuerit: ⁊ vẽter vehemẽter siccꝰ
pill'e de reubarbaro dãde sunt que sũt tales. ℞. reubar
bari de seni succi eupatorij: se. endi. oĩuʒ añ. ʒ. iij. agarici
ʒ. v. mezereon. ʒ. x. fiãt pill'e: quoꝝ dosis sit. ʒ. ij. ⁊. ß. cã ẽ:
qꝛ ista medicina laxatiua euacuat aquositateʒ ab epate.
⁊ cũ hoc cõfortat epar vt reubarbaruʒ ⁊ mezereon: ⁊ est
vltimũ remediũ in ydropisi ꝯm Joãnẽ hebẽmesue: sed
anteq; det̃ medicina laxatiua ꝯpetit iste sirupꝰ: ⁊ ꝯpetit
qñ est de caliditate. Et est recepta gerardi suꝑ viatico. ⁊
aduerte ꝙ in isto casu aduertere oʒ aduertẽdo. s. ad cãʒ
efficiẽtẽ ⁊ mãleʒ: ⁊ nõ ꝯpetit sirupꝰ sil'r frigidus. ℞. endi
uie. M. iij. scolopẽ. capill. ve. re. añ. M. i. se. feni. petrosi.
cuscute. añ. ℥. ß. spice nar. spice celtice. añ. ʒ. ij. panis zuc
cari lib. i. fiat sirupꝰ clarificatꝰ ad q̃rt. iiij. ¶ Laxatiua q̃
ꝯueniũt in ydropisi pñt esse multa appropriata. ⁊ pñt eẽ
talia: ⁊ aduerte bñ. ℞. seri capṅi. ℥. iiij. rad. yreos recẽtis
ꝯquassati mũdati a corticibꝰ. ℥. ß. bulliãt siml' lento igne
quousq; redeãt ad q̃rt. i. colet̃. ⁊ colatura administretur
cũ modico panis zuccari. vel sic. ⁊ est medicĩa Gordonij
℞. succi rad. yreos facta residẽtia. ℥. i. bibat̃ crudus vl' ꝑ
se vl' cũ modico panis zuccari vel cũ ouo sorbili vel cuʒ
modico seri caprini. Ul' sic. ℞. folioꝝ laureole sicce sub
tiliter puluerizate. ℥. ß. infundat̃ ꝑ. ij. dies nãles in succo
citonioꝝ ⁊ aceto: añ. qd̃ sufficit: ⁊ postea icorporet̃ cũ si
rupo ros. ⁊ fiat massa de qua põt dari põdus quinq; gra
noꝝ ordei. mezereon. i. laureola.

¶ Or si virtus fuerit debilis trocisci de meze
reon dandi sunt. Qd̃. ℞. seminis endiuie. ʒ. x.
mezereon. ʒ. j. ⁊ duas tertias agarici. succi eu
patorij similiter tantũdem: rosaruʒ seminis ci
trulloꝝ amborũ. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. ex his omnibus
fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cuʒ siru
po acetoso de zuccaro dandus est.

¶ Ponit curã aschlitis qñ virtꝰ est debilis: ⁊ post qñ ven
ter est ꝯstipatꝰ. ⁊ dicit. ꝙ si ṽtus ẽ debilis trocisci de me
zereon sunt dandi q̱ sunt. ℞. se. endi. ʒ. x. mezereon. ʒ. i. ⁊
duas tertias agarici succi eupatorij: sil'r tãtũdẽ ros. se. ci
truloꝝ amboꝝ. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. in his oĩbꝰ fiant trocisci. x. de
qbꝰ vnꝰ in die cũ sirupo acetoso cũ zuccaro dãdus est. cã
est: qꝛ euacuãt mãʒ frigidã ⁊ aquosaʒ faciẽtẽ ydropisim:
⁊ ideo valʒ inq̃tũ laxatiua: ⁊ ꝑ ista ĩtelligit alias medici
nas sil'es: ⁊ q̃uis sint multe medicine posite ab auctori
bus exꝑte: eis tñ forte sunt inexꝑte. ṗma est ꝙ admĩstrẽ
tur duo coclearia sirupi ros. ⁊ endiuie cuʒ q̃rt. i. aq̃ deco
ctionis folioꝝ laureole: ⁊ est medicina valde appropata
⁊ ponit̃ ab Auic. fen. 9. trac. 3. cañ. 3. caº. de cura aschlitis.
⁊ hoc auc̃te Gal. ⁊ iste sirupꝰ sũme est vtilis. Alter est siru
pus q̱ ponit̃ ab Auic. ℞. rad. yreos recẽtis mũdate a cor
ticibꝰ lib. ß. mellis electi q̃rt. iij. fiat sirupꝰ clarificatꝰ vs
qʒ ad lib. i. ⁊ administret̃ cũ aq̃ cal'a: ⁊ credo ꝙ ista suffi
ciunt in laxãdo ꝓ ydropisi: hec. n. ĩueni in spatio. Aliq̱ fa
ciunt mirabilia in ydropisi cũ prassio administrãdo eiꝰ
succũ depuratũ cũ vino al. vl' zucca. vel melle ieiuno stõ
⁊ ĩtestina mũdificat a fecibꝰ ⁊ stercore: ⁊ stercꝰ bouinũ in
puluere redactũ totũ ⁊ ex isto fiat lixiuiũ ⁊ pedes ĩde la
uent̃ ⁊ supra ventrẽ: ponit̃ filtrũ madefactũ in tali lixi
uio: ⁊ hec de ĩuẽtis extra lectionẽ. ¶ Nota ꝙ sic̃ ydropi
sis curat̃ ꝑ medicinas laxatiuas: ita curat̃ aliq̃ñ ⁊ meliꝰ
per medicinas vrinales ⁊ ĩter oẽs sunt q̃tuor spãles ma
gis. Pria est. ℞. seri capṅi. ℥. iiij. spice nar. puluerizati. ʒ.
iij. bulliãt sil' lẽto igne vsq̊q; redeat vsq; ad. ℥. iij. coletur
⁊ colatura ministret̃ ieiuno stõ: ĩmo spica nardi ꝓuocat
ĩter oĩa mũdi ꝯm auctores vrinã. Scd̃a est. ℞. succi cala
mẽti facta residẽtia. ℥. i. ⁊ potet̃ ieiuno stõ. Tertio ẽ vri
na capre in qua bulliãt spice nar. ℥. iij. valʒ sil'r vrĩa hoĩs
potata ẽt vel ista duo vel vnum: vt dicit de sero capṅo.
Quarto est vinũ albuʒ decoctionis floꝝ vel folioꝝ an
thos ⁊ est experimẽtũ vetulaꝝ. accipiunt. n. eius folia ⁊
pistãt ea ⁊ ĩde faciunt pastẽ vt tortaʒ ⁊ ponit̃ in furno ⁊
attrahit̃ per extra ⁊ frãgit̃ minutissime ⁊ ponit̃ in vino
ad remolliẽdũ ꝑ diẽ ⁊ noctẽ: ⁊ postea potat̃ ista ꝯfectio:
anabula. i. spẽs lacticinioꝝ siue titimali.

¶ Si autem venter fuerit solutus: dentur tro
cisci de berberis cũ sirupo acetoso. Eger quo
qʒ nutriatur ex zibergi ⁊ bibat sirupuʒ aceto
suʒ de citonijs: ⁊ si vẽtris solutio vehemens
fuerit citonioꝝ rob soluʒ dãdum est.

¶ Ponit curã aschlitis qñ est fluxꝰ vẽtris. ⁊ dicit: si autẽ
vẽter fuerit solutꝰ dent̃ trocisci de reubarbaro cum siru
po acetoso. eger quoq; nutriat̃ ex zibergi ⁊ bibat sirupũ
acetosuʒ de citonijs ⁊ si vẽtris solutio vehemens fuerit
citonioꝝ rob solũ dãdũ erit: cã est: qꝛ isti trocisci infrigi
dant epar: ⁊ sil'r idẽ facit sirupꝰ endiuie: simil'r rob: qꝛ cũ
isto hʒ ṽtuteʒ laxãdi rõne zuccari: ⁊ iõ frequẽter vidi ꝙ
cũ succo plãtaginis magis valuit q̃ cũ alio qñ erat ma
ior caliditas. zibergi id est cibus de citonijs.

¶ Si autem cum hac passione non fuerit vri
na rub. nec calor. pillule iste dande sunt. Que
℞. mezereon serapini amborum. añ. ʒ. ß. salis
indi fimi columbini amborum: añ. sextam. ʒ.
vnius. pillule enim iste aquam vehementer
descendere faciunt.

¶ Ponit curaʒ aschlitis sine feb. primo per pillulas. ⁊ di
cit. si autẽ cuʒ hac passione nõ fuerit vrina rubea nec ca
lor pillule iste dande sunt. ℞. mezereon serapini ambo
rum. añ. ʒ. ß. salis indi: fimi colũbini amboruʒ añ. sextaʒ
partẽ. ʒ. vnius. pillule enim iste aquaʒ vehemẽter descẽ
dere faciunt. causa est: quia cuʒ hoc ꝙ habent virtutem
laxatiuã multũ calefaciunt ⁊ desiccant: ideo euacuant ⁊
cõsumunt materiã: ⁊ per ista intelligit oĩa alia que pñt

competere quando est de materia frigida.

¶ Trocisci preterea de lacca cum apozimate de radicibus dandi sunt.

¶ Ponit curā per trociscos ⁊ apozimata. ⁊ dicit. trocisci preterea de lacca cuȝ apozimate de radicibꝰ dandi sunt causa est: qꝛ isti calefaciunt ⁊ aperiunt opilationes epatī ⁊ ꝓuocant vrinas: ⁊ ꝑ istos trociscos ītelligit oīa electuaria que in hoc casu valent: vt dyalacca maior ⁊ minor ⁊ dyacostum ⁊ similia.

¶ Emplastrum ascbliti conueniens. ℞. farine ordei ciperi stercoris ouini veteris baurach boli arme. omniuȝ partes equales: ex his oībus tritis fiat epithima super ventrem: huius nāq ꝓprietas est aque magnā partē exiccare.

¶ Ponit curā per emplꝫ. ⁊ dicit. emplꝫ ascbliti. ℞. farie ordei ciperi stercoris ouini veteris oīum partes eq̄les: ⁊ ex istis oībus fiat emplastrum supra ventrem. bꝰ nāq ꝓprietas aque magnā partē habet exiccare. causa est: qꝛ est multū calidū ⁊ desiccatiuū. verū est ꝙ ibi ponitur farina ad reprimēduȝ caliditatē alioꝝ ⁊ est bonuȝ: ⁊ per illud ītelligit sibi silīa que applicant̄. vbi grā. ⁊ q̄uis sint multa: tn̄ sunt aliqua magis spālia. primū est iunctio cū oleo fistucoruȝ vel oleo de amigda. amaris: silr̄ est spāle emplastruȝ cū stercore caprino aut bouino cū vrina infantiuȝ. hoc dicit Auic. 3. can̄. cap. de ascblite. ꝙ stercꝰ bouinuȝ fortiꝰ est oī re ⁊ valꝫ in podagra: silr̄ valꝫ in ascblite ⁊ in frigida mā: qꝛ est valde siccatiuū. Uel sic. ℞. caricaruȝ bene pinguiuȝ q̄rt. ij. stercoris colūbini. ʒ. iij. spice nardi: masticis an̄. ʒ. ß. in alijs. ʒ. ß. pulueriȝāda puluerizentur. cōquassanda cōquassent̄: misce oīa cum vrina capre ad modum emplastri ⁊ ista emplastra si ascblites sit de caliditate debꝫ poni supra ventrē ⁊ nō supra epar: silr̄ conueniunt epithimata dicta supra frigida: qꝛ ꝓuenit a caliditate: sed si prouenit a causa frigida potest poni supra epar ⁊ ventrem.

¶ Qꝛ si in palpebris ⁊ extremitatibꝰ fuerit apostema molle ⁊ testiculi apostemantur: facies quoq ac totum corpus mollitie quadam teneatur erit tunc hydropisis species que hyposarcha vocatur.

¶ Determinat de alia spē ydropisis. s. hyposarca ponendo eius signa. ⁊ dicit. ꝙ si in palpebraꝝ extremitatibus fuerit apostema molle ⁊ testiculi apostementur facies ⁊ totuȝ corpus mollitiē quādaȝ habuerit est yposarca. cā est: qꝛ ibi oīa ista sunt signa ydropisis causata ex humore flegmatico delegato ad oīa mēbra que nō pn̄t cōuerti in corpus nostrum: quia nō est nutrimētuȝ ꝯueniens: ideo remanet in porositatibus membroruȝ: quare inducit tumorem in membris.

¶ Egro itaqȝ hac specie laboranti trocisci de lacca cuȝ apozimate de radicibus sunt tribuēdi: ⁊ venter qualibet hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ patiens in arena calida est sepeliendus.

¶ Ponit curā per trociscos ⁊ apozimata ⁊ medicinas laxatiuas. ⁊ dicit eger itaq hac spē laborāti trocisci de lacca cuȝ apozimate de radicibꝰ sunt tribuēdi: ⁊ vēter qualibet hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ patiēs in arena calida sepeliēdus est. causa est: de trociscis ⁊ apozimatibus: qꝛ ista sunt signa ꝙ ꝓuenit a frigiditate epatis ⁊ a mā frida ⁊ flegmatica: ⁊ qꝛ isti trocisci subtiliant māȝ ⁊ aperiunt opilationeȝ epatis ⁊ confortant epar ⁊ ꝓuocant vrinā: ideo sunt apti in hoc casu: ⁊ per ista intelligit alia que eādem ꝓprietatem habent sicut sirupus digestiuus māe flegmatice ⁊ medicina laxatiua supra posita: ideo nō valet hic reiterare. Sȝ quare valent pillule: quia euacuāt materiā flegmaticam et aquosam ex hoc ītelligit ꝙ iste pillule valēt in tribꝰ speciebus ydropisis: quare similr̄ valꝫ in tympanite: qꝛ ibi fit plus vētositas q̄ȝ aquositas: ⁊ nō euacuāt vētositateȝ nisi ex cōsequenti: similr̄ valꝫ in alijs spēbus. patiens dꝫ sepeliri in arena. causa est: quia habꝫ aquositates existētes in mēbris exterioribꝰ cōsumere: ⁊ ideo valet ꝓuocatio sudoruȝ in hoc casu: ⁊ loco istius valꝫ inunctio facta cuȝ aqua cucumeris asinini ⁊ multū desiccat extremitates: ⁊ loco istius pōt fieri fouea ⁊ ponāt̄ ibi ligna cū igne ⁊ igne extracto ponat̄ ibidem patiens.

¶ Ei quoqȝ est precipienduȝ vt exercitio vtat̄ ⁊ fameȝ ⁊ sitim sepe patiatur.

¶ Ponit curā per dietā. ⁊ dicit. ei quoq precipiēduȝ est primo vt exercitio vtatur ⁊ fameȝ ⁊ sitim sepe patiatur causa est: qꝛ exercitiuȝ calefacit ⁊ desiccat materiā flegmaticaȝ cōsumendo que est causa ydropisis.

¶ Si vero venter inflatus fuerit ac tensus ⁊ cum percutitur sonum reddit vt tympanum hydropisis species adesse significabitur que tympanites dicitur.

¶ Hic determinat de alia spē ydropisis. s. tympanite ꝓponēdo eius signa. ⁊ dicit: si vero venter īflatus ⁊ extensus fuerit ⁊ cuȝ percutitur sonum reddit vt tympanum ydropisis adesse significat que tympanites vocatur. cā est: qꝛ tympanites est de mā ventosa saltim in plus: ⁊ iō redditur venter siccus ⁊ durus: qꝛ ventositas est sicca ⁊ durities causat̄ ex siccitate: vt pꝫ. 2. de gnōne.

¶ Quam qui patitur a comestione oleruȝ abstinere debet: atqȝ eorum omniuȝ que ventositatem sunt generantia.

¶ Ponit curā ostēdēdo a quibꝰ est cauendum. ⁊ dicit. ꝙ qui patitur a comestione oleruȝ abstinere dꝫ atq oīum eoꝝ que ventositateȝ sunt generātia. causa est: quia ista sunt frigida ⁊ aquosa a qbus materia ventosa generat̄ ⁊ inde multiplicat̄ materia faciens tympanitē: ⁊ per olera ītelligit pisces ⁊ legumina.

¶ Uēter quoqȝ oī die ex panico ē vaporādus.

¶ Ponit curā per epithimata. ⁊ dicit: vēter quoq oī die ex panico est vaporādus. cā est: qꝛ illud granū est resolutiuum ventositatum: ⁊ ītelligitur purgato corpore: sicut quotidie tibi clamo: ⁊ fiat sacculus: ⁊ per istū sacculū intelligit alia resolutiua vētositatū ⁊ sacculus de sale ⁊ milio torrefactis. panicū. i. granū ad modū milij.

¶ Et ventose super ventrem ponende: ⁊ medicamina tumoreȝ dissoluentia danda sunt vt dyaciminum ⁊ electuarium de baccis lauri: q̄d in cap. de iliaca nominauimus.

¶ Ponit curam per ventosas supple sine scarificatione. ⁊ dicit: ꝙ vētose supra ventrē ponēde sunt ⁊ medicamina tumoreȝ dissoluētia: vt dyaciminuȝ ⁊ electuariuȝ de bacca lauri: que in capitulo de yliaca nominauimus. cā est: quia iste ventose habent attrahere ventositates ad extra ⁊ resoluere: ideo multuȝ valet in hoc casu. Quare valent ista electuaria: causa est: qꝛ habent ꝯsumere vē-

tositatez que est mā ipsius ydropisis: ⁊ sicut valent ista electuaria: ita valēt alia: sicut potꝰ resoluētes vētositatē vt aq̄ feni. potata ⁊ qn̄ tympanites causatur a caliditate cōpetit aqua endi. vt. ℞. aque endi. lib. ß. de mane vnuz gobellum ⁊ vnum in introitu lecti.

¶ Eger preterea exercitio vti assuescat ac famem pati.

¶ Ponit curā per dietam. ⁊ dicit. eger p̄mo exercitio vti assuescat ac famē pati. cā est: qꝛ ſ3 ꝙ diximꝰ īdigemꝰ cale factiuis ⁊ desiccatiuis: ⁊ qꝛ ista ꝯsumūt vētositatē faciē tez istū morbū ⁊c. vt recolo in isto casu qn̄ erā baccalariꝰ ꝙ tenui in cura tympaniticū ⁊ erat ita bn̄ purgatus: ⁊ tn̄ nō veniebā ad finē intētū: ⁊ erā ide multū attediatꝰ. tūc venit qdā ātiquꝰ practicꝰ ⁊ dixit mihi. vr̄ ꝙ magr̄ Arnaldus de villa noua p̄cipiebat talibꝰ ꝙ ascēderēt vnū mō tez q̄libz die ante prādiū: ⁊ sic ego p̄cepi illi: ⁊ fuit curatꝰ īfra sex mēses. Quare ꝯpetit fames. cā est: qꝛ calor nālis tunc acuitur: ⁊ nō īueniens nutrimētum in qd̄ agat: agit in ventositatem: illam cōsumendo.

¶ Et ex collirijs que ventositatez dissoluunt: quoꝝ faciemus mentionem: sibi subijciat.

¶ Ponit curā per medicinā laxatiuā ⁊ colliria q̄ vētositatē resoluūt: de qbꝰ faciemꝰ mētionē sibi subyciat sicut sunt pilłe de reubarbaro: qꝛ nō solū valēt ad mā3 fridaz verū est ꝙ alie sunt magis appropriate que dicte sunt in capitulo de apostemate epatis.

¶ Venter quoq3 cum mandili donec incipiat rubere fricetur.

¶ Ponit curā per fricationes. ⁊ dicit. vēter quoq3 cū mādili donec īcipiat rubere fricet̄. cā est: qꝛ iste fricationes aperiūt poros ⁊ calefaciūt: ⁊ per ꝯn̄s euacuāt ⁊ ꝯsumūt māam ⁊ valēt multum fricationes cum alys: imo est sūmum remedium in tympanite.

¶ Et ex oleo rutaceo clisterizetur.

¶ Ponit curā p clistere. ⁊ dicit: ex oleo ruthe clisterizet̄. ¶ Nota clistere in tympanite pōt eē tale. ℞. rad. yreos ʒ. i. ysopi apy absinthy mercurialis branche vrsine. an̄. M. i. anisi maratri ameos granoꝝ lauri. an̄. ʒ. ß. furfurū par. i. mellis electi olei ruthe. an̄. q̄rt. ß. salis gēme. ʒ. i. yerepigre Gal. ʒ. i. fiat clistere ad q̄rt. v. ¶ Nota ſm Gal. yerapigra est mirabilis: qꝛ euacuat soluz malos hūores ⁊ nō bonos. ¶ Itē nota ꝙ in ydropisi nisi ista remedia sufficiūt: valēt duo alia. Quoꝝ vnū est ꝯtinua comestio epatis lupi. Scd̄3 est cauteriū sub vmbilico ad duos digitos vel tres ſ3 ꝙ p̄sona ē magna: ita ꝙ pforet mirach ⁊ siphac: s3 tn̄ foramē qd̄ fit in mirach d3 eē latiꝰ q̄3 foramen in pellicula īferiori: ⁊ nō euacuatur subito illa aq̄: ⁊ ita nō est ſ3 volūtatē medici: ⁊ aliqn̄ fit magis v̓sus p̄tē sinistrā vt qn̄ tumor est v̓sus p̄tē dextrā vel eꝯ.

¶ De dolore splenis. Cap. LXXIII.

Irca rubricaz. Nota ꝙ splen p̄t sumi duplr. Uno modo quātū ad sui eē: ⁊ sic in splene nō ē dolor nisi aggrauatiuꝰ rōne multitudinis māe: qꝛ est mēbruz īsensibile: ſ3 Auic. p̊ can̄. doc. 5. de mēbris. capitulo singulari. Secundo modo ratione panniculi ipsum circūdantis: ⁊ sic bene ⁊ vtplurimū causatur a mala ꝯplexione cum materia aquosa vel melancolica vel ventosa extendente splenem ⁊ inducente solutionem continui cum apostemate. ⁊ dico vtplurimū: quia aliquando pōt esse de co. vel sanguie: sed hoc est raro: ⁊ ideo Ras. nō fecit mentionem.

I cum dolore splenis fuerit calor: ⁊ vrine rubedo: ⁊ calor: eger ex his trociscis sumat. Trociscis de agno casto. ℞. seminis agni casti seminis tamarisci amboruz. an̄. ʒ. x. seminis endiuie: seminis portulace amborū. an̄. ʒ. v. ex his fiant trocisci: de quibꝰ det̄ quotidie vnꝰ cum sirupo acetoso de zuccaro cuiꝰ pōdus sit. ʒ. iij.

¶ Hoc est capl'z in quo determinat de dolore splenis cōponēdo p̊ curā doloris splenis cū fe. ⁊ dicit. si cuz dolore splenis fuerit calor ⁊ vrine rubedo et febricitet eger ex his trociscl sumat trociscos de agno casto. ℞. se. agni casti se. tamarisci āboꝝ. an̄. ʒ. x. se. endi. se. portulace āboꝝ. an̄. ʒ. v. ex his fiāt trocisci de qbꝰ quotidie det̄ vnꝰ cuz sirupo acetoso de zuccaro cuiꝰ pōdus sit. ʒ. iij. ¶ Nota ꝙ ex quo est ibi fe. ⁊ alia signū est ꝙ ꝓuenit a mala mā putrefacta rōne cuiꝰ putrefactiōis aduenit fe. ⁊ qꝛ illi trocisci sunt subtiliātes mā3 illā ⁊ aperiūt opiłones splenis ⁊ ꝯfortāt splenē: igit̄ ⁊c. q̄re val3 cu3 sirupo acetoso: qꝛ est frigidus: iō alterabit fe. ⁊ p istū sirupū intelligit alios sirupos q ꝯueniūt in passiōe splenis in fe. sicut est iste. ℞. rad. capparis mediane corticl tamarisci serapini. al's. fraxini ⁊ geneste. an̄. ʒ. i. endiuie scariole portulace scolopē. capil. ve. recē. an̄. M. i. q̄tuor se. frigidoꝝ mūd. se. portulace se. apy se. brusci se. spagi. an̄. ʒ. i. ligr. rase. vuaꝝ passarū ⁊c. an̄. ʒ. i. mellis electi q̄rt. i. panis zuccari q̄rt. iy. temperent̄ cortices in aceto p noctē vnā: ⁊ fiat sirupꝰ clarificatus ad q̄rt. v. ¶ Medicina laxatiua d3 esse talis. ℞. floꝝ tamarisci floꝝ boragis ⁊ buglose. an̄. ʒ. ß. vuaꝝ ⁊c. ʒ. i. anisi. ʒ. iy. polipody quercini thimi epithimi. an̄. ʒ. ß. cortices mirabolanoꝝ idoꝝ bn̄ gūmosoꝝ infusoꝝ p nocte in decoctiōe p̄dictoꝝ. ʒ. i. fricent̄ de mane fortiter. et colatura ministret̄ in aurora. vel loco mirabolanoꝝ ministretur vel dissoluat̄ colatura dyasene yerarufini. an̄. ʒ. y. ⁊ valēt tn̄ trocisci in succo scolopēdrie.

¶ Eger vero si repletꝰ fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flobotometur.

¶ Ponit curā p flōmiā. ⁊ dicit. eger vero si repletꝰ fuerit ex saluatella q̄ est in sinistra manu flōmet̄. cā est: ꝙ corpus est repletū sanguīe: iō peccat sanguis meł'icꝰ q p flōmiā euacuabit̄: qꝛ illa vena euacuat a splene.

¶ Splen quoqz ex frusto filtri aceto calido infuso embrocetur.

¶ Ponit curā p epithimata. ⁊ dicit. splen quoq3 filtro. i. frusto filtri aceto calido īfuso embrocet̄. cā est: qꝛ qn̄ corpora sunt multū opilata gnāt̄ meł'ia: ⁊ qꝛ illud iuuat ad meł'iā remouēdā: iō val3: qꝛ h3 icidere ⁊ subtiliare ipsaz meł'iam: ⁊ pp hoc dicimꝰ in sirupis ꝙ cortices ⁊ radices remolliant̄ p diē ⁊ noctē: s3 in aceto saltiz p noctem.

¶ Et obseruetur a rebꝰ dulcibꝰ ⁊ cibis grossis.

¶ Ostēdit a qbꝰ est cauēdū. ⁊ dicit. ꝙ obseruet̄ a rebꝰ dulris ⁊ cibis grossis: qꝛ illa multiplicāt meł'iaz ⁊ augmētāt opiłones: ideo ab eis est abstinēdū.

¶ Or si cum predicta egritudine non fuerit calor egro trocisci de capparis dandi sunt. Mō ℞. corticis radicis capparis semis agni casti amborum: an̄. ʒ. x. scolopendrie. ʒ. vij. aristol. lon. foliorum ruthe: se. nasturtij acori nigelle omniū an̄. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. iii. armoniacū in aceto dissoluatur ex quo cetera cōficiantur ⁊

informentur ex eis trocisci ponderantes.ʒ.ij. ex quibus vnus cum sirupo acetoso de melle ⁊ apozimate de radicibus in potu sumatur.

¶ Ponit curã qñ est sine fe.p trociscos.⁊ dicit.si cũ pdicta egritudine nõ fuerit calor egro trocisci de capparis sunt dãdi q sunt isti. ℞.corticis rad.capparis se.agni casti ãbo℞.añ.ʒ.x.scolopẽ.ʒ.vij.aristol.lõ.folio℞ ruthe se. nasturtij acori nigelle:oĩuz añ.ʒ.iij.armoniacũ in aceto dissoluat in quo cetera ɔficiant ⁊ forment ex eis trocisci põderãtes.ʒ.ij.ex qb⁹ vn⁹ cũ sirupo acetoso de melle ⁊ apozimate de radicib⁹ in potu sumat.cã q̃re valẽt isti trocisci:q2 sunt calidi subtiliatiui mãe ⁊ aperiunt opilões ⁊ ɔfortãt splenẽ:⁊ p istos trociscos itelligit alia.s. sirupos digestiuos eluaria ⁊ alia valẽtia ad splenẽ vt dya papauer ⁊ sirup⁹ digestiu⁹ mãe melice põt eẽ iste qñ est sine fe. ℞.rad.yreos rad.acori corticis rad.feni. petrosi. añ.q̃rt.s.iteriorũ sqlle.℥.i.corticis mediane:cappar] corticis tamarisci fraxini ⁊ geneste.añ.℥.i.scolopẽ.capil.verecẽ.sane mũde gariofilate camedreos camepiteos dyãthos.añ.M.i.anisi maratri cuscute assari seis portulace.añ.℥.i.ligr.rase vua℞ passa.añ.℥.i.flo℞ tamarisci florũ borag.⁊ buglose.añ.℥.s.mellis electi lib.s.panis zuccari q̃rtl.iij.fiat sirup⁹ clarificat⁹ ad lib.i.⁊.s. ¶ Medicina laxatiua debz esse talis. ℞.florũ tamarisci:florum boraginis florum buglose.añ.℥.s.anisi cuscute.añ.ʒ.ij. thimi epithimi agarici electi.añ.ʒ.s.vua℞ passaruz.℥.i. fiat decoctio in qua dissoluantur yerarufini.ʒ.ij.lapidis lazuli nouies abluti.ʒ.i.⁊.s.fiat colatura vsq3 ad q̃rtarl. v.det in aurora in alijs vsq3 ad q̃rtarl.i.Ul'sic.℞.yerarufini.ʒ.ij.lapidis lazuli abluti:vl' loco ei⁹ lapidis armenici puluerizati.ʒ.i.misceant malaxãdo cũ sirupo scolopendrie:⁊ fiãt pille ad quãtitatẽ cicerũ. idẽ põt fieri de yerarufini ⁊ de lapide laçuli ⁊ de lapide armenico.

¶ Si autem splen tensus fuerit ⁊ cum premitur auditur sub eo rugitus:ex predictis trocis. cum apozimate de radicibus est dandum: ⁊ vinum vetus tribuendum ⁊ potus aque minoretur quanto plus possibile fuerit.

¶ Ponit curã doloris splenis pueniẽtis a ventositate p trocis.⁊ dicit si aũt splen tẽsus fuerit ⁊ cũ pmit ab eo auditur rugit⁹:ex pdictis trociscis cũ pdicto apozimate de radicib⁹ est dãdũ ⁊ vinũ vet⁹ ad bibẽdũ.⁊ pot⁹ aq̃ minoretur quãtũ poss̃e est:q2 sunt euacuatiui vẽtositatũ.al's. viscositatũ:iõ valz multũ in hoc casu vinũ vetus: q2 calefacit.Quare nõ ɔpetit frigida aq̃:q2 debilitat calorez nãlẽ q debilitat⁹ est cã gnãtiua vẽtositatis:iõ qñ limphatur vinũ meli⁹ est cũ aq̃ ferrata.ponit.n.ferrũ de calibe ignito:q2 illa aqua mirabiliter cõfortat stomacuz ⁊ splenem:simil'r valet aqua tamarisci.

¶ Emplastrum ad duritiem ⁊ ventositatem que est sub splene. ℞.foliorũz ruthe.ʒ.i. baurach mentastri sicci amboruz.añ.ʒ.iii. armoniaci.ʒ.vij.armoniacum in vino veteri dissoluatur ex quo cetera conficiantur: ⁊ fiat ex eis emplastrum qd loco superponatur.

¶ Ponit empl'z ɔueniẽs duritiei splenis.⁊ dicit.empl'm ad duritiẽ ⁊ vẽtositatẽ splenis faciẽs sic. ℞.folio℞ rute ʒ.x.baurach mẽtastri sicci.añ.ʒ.iij.armõiaci.ʒ.vij.armoniacũ in vino veteri dissoluat ex quo cetera ɔficiant:⁊ fiat ex eis empl'z:qd loco supponat.cã est:q2 cũ h q ẽ calidũ est mollificatiuũ:⁊ p illud itelligit sibi silia empl'a ⁊ vnguẽta.Primũ ergo põt esse empl'm de sale armõiaco ĩfuso in aceto:⁊ q extẽdat supra alutã:⁊ ponat supra splenẽ:⁊ rõne aceti sua v'tus penetrat ad iteriora. Ul'sic ℞.emplastri ceronei q̃rt.i.⁊.s.malaxet cũ succo sqlle ⁊ extẽdat supra alutaz.Uel sic. ℞.armoniaci bdelij picis naualis.añ.q̃rt.s.corticis capparis se. sinapis sulphuris scordeon.i.allij agrestis stercoris vaccini ⁊ ouini exicca to℞.añ.ʒ.i.⁊.s.mucillagis se.psilij.pulueriʒãda puluerizent subtil'r.gũma in aceto fortissimo dissoluatur:misce oĩa malaxãdo cũ oleo laurino:⁊ fiat empl'z. Uel sic bulliatur rutha in aceto forti ⁊ pãnus de fustaneo in eo ĩfusus ⁊ bñ ɔpressus ponat calidũ supra splenez.vel ɔpetit tale vnguẽtũ in quo nũq3 defeci ĩ molliẽdo duritiẽ splenis. ℞.malue bismalue rad.lilij cepe squille.se.lini.se.fenugreci caricarũ pinguiũ vua℞ passarũ bñ pinguiũ.añ. ℥.s.ɔquassent fortiter ⁊ ĩfundant in aceto forti p noctẽ ⁊ post bulliãt in aq̃:⁊ ite℞ ɔquassent.Deide. ℞.vnguẽti dyaltee.℥.iij.assungie anatis medulle vituli butyri sine sale.añ.℥.i.olei amigdala℞ dul.ʒ.iiij.cere modicũ ⁊ valz multũ.Jtẽ lauet splen cũ vrina ppria ⁊ da sibi bibere. ℥.s.⁊ mirabilia videbis. ¶ Nota empl'z qd multũ valz in ĩflatiõe splenis de quo se iuuãt. ℞. oppoponacis lib. s.vel q̃rt.i.⁊.s.dissoluant in aceto ⁊ succo apij.añ.qd sufficit:⁊ extẽdat:⁊ fiat empl'z ad quantitatẽ splenis.

¶ De yliaca ⁊ colica passiõe. Cap. LXXIIII.

Circa rubricam. Nota q sex sunt intestina.s.tria subtilia ⁊ tria grossa.Primum itestinũ duodenuz dicitur: quia est ad quãtitatẽ duodeciz digito℞ s'm latitudinẽ: ⁊ ɔtinuat imediate fundo stõaci cui⁹ orificiuz portanari⁹ dr.Scdz intestinũ vocat ieiunũ:q2 cõiter sugitur ab eo hũiditas p venas meseraycas ab epate: ⁊ nõ est itestinũ in quo tot reuolutiões fiũt sicut in illo: vt pz in anothomia.Tertiũ itestinũ vocat subtile.al's.gracile ĩuolutũ:q2 in eo sunt multe reuolutões: vt feces stẽt ibidẽ:⁊ si fit ibi aliqd benignũ nõ põt attrahere p illas venas ab epate.Alia sunt tria itestina grossa: ⁊ sũt imediate sub istis subtilib⁹.Primũ imediate sub istis est vnuz itestinũ qd vocat orb⁹: ⁊ alio noĩe saccus. ⁊ nõ habz nisi vnũ foramẽ:⁊ pp hoc vocat orb⁹.Scdz itestinũ grossuz vocat colon:q2 in eo fit pncipal'r colica passio:in quo recludunt ⁊ retinent multe vẽtositates.Ultimũ itestinũ grossuz vocat lõgaon seu rectũ:qd ɔtinuat orificio ani. ⁊ in pmis trib⁹ itestinis supiorib⁹.s.in gracilib⁹ fit passio que dr yliaca:⁊ in trib⁹ iferioribus grossis fit passio q̃ dr colica.⁊ pncipal'r in isto intestino:qd dr colon. ¶ Scdo nota q colica passio ⁊ yliaca ɔueniũt ⁊ differũt.ɔueniũt in causis:q2 easdẽ hñt causas:⁊ pp hoc Ras. determiat de his sil' in vno cap.⁊ cãe ista℞ passionũ pncipal'r sunt v.⁊ trãsibo cãs pmitiuas.Una cã põt eẽ colerica mã cũ apate vel sine.cui⁹ signũ est dolor itestino℞ itẽsissimus pũgitiu⁹ siccus:⁊ si est cũ apate ⁊ cũ fe.⁊ iuuat a frigidis ⁊ ledit a calidis:⁊ sic de alijs signis colere q̃ dicta sunt: vt sit iuuenis coleric⁹ ⁊ estas.⁊ vtat regie multiplicante co.Scda cã est mã f'latica exñs in itestinis:spãl'r flegma vitreũ:qd est magis frigidũ in quo dolore vr hoi q pforet terabello rõne frigiditatis mãe:cui⁹ signũ est rugit⁹ vẽtris ⁊ corrosio ⁊ mutatio doloris de loco ad locuz. ac puatio sitis:⁊ iuuat a calido ⁊ ledit a frigido:⁊ sic d alijs signis frigidis f'laticis.Tertia cã est vẽtositas itestino℞ que iclusa in itestinis extẽdit pãniculos itestino℞: cui⁹ signuz est rugitus vẽtris ⁊ corrosio:⁊ mutatio dolo℞ de loco ad locũ.Quarta cã est retẽtio fecũ cui⁹ signuz est q diu est q nõ assellauit.Quĩta cã sunt vermes mordicãtes ⁊ pũgẽtes:quo℞ signa dicent ĩfra.Tamẽ in duobus

differunt.primo in situ doloris: qꝛ in colica est doloꝛ in intestinis grossis sub vmbilico:sed in yliaca passione est doloꝛ in itestinis superioꝛibus.s.supra vmbilicum.Secundo differũt in modo curãdi: qꝛ in passione iliaca nõ ꝓficiũt clisteria ⁊ suppositoꝛia ex eo ꝙ nõ possunt attingere partes superioꝛes quãtuȝ est de per se:sed in colica magis conueniunt illa que per inferius ministrantur.s. clisteria vel suppositoꝛia.

SI cum doloꝛe vẽtris fuerit ipsius cõstrictio ⁊ nausea:sed nec caloꝛ nec fe. affuerint ea egro danda sunt que vẽtreȝ sine vomendi desiderio soluant: vt est electuariũ de gallia:qđ. ℞.masticis gariof.zinziberis melanopiperis macropiperis cinamomi nucis mus.gallie musca.omnium:
i ꝯro sca. ʒ.iij. añ.ʒ.x.scamonee.ʒ.x. postea exprimantur citonia acetosa ⁊ recentia ⁊ succus eoꝛuȝ cum eiusdem quantitatis melle misceatur ⁊ coquatur vsqȝ ad spissitudinem paulatim ⁊ conficiatur ex eo medicamen: quod tamen eiusdem quantitatis sit cuius species sunt.cuius dosis sit a.ʒ.ii.vsqȝ ad.ii.⁊.ß.

¶ Hoc est caplm in quo ponit curã colice ⁊ yliace. ⁊ hoc qñ ꝓueniunt a materia flegmatica:⁊ primo per medicinas laxatiuas.s.qñ est cõstipatio ventris ⁊ nausea.⁊ dic. ꝙ si cum doloꝛe ventris fuerit ipsius ꝯstipatio ⁊ nausea: sed nec est fe.etiam nec caloꝛ affuerit.ea dãda sunt egro que ventrem vomendi desiderio soluunt:vt est electuariũ de gallia. ℞.masticis gariofiloꝝ çinçiberis melanopiperis macropiperis cinamomi nucis mus.gallie oĩuȝ añ.ʒ.x.scamonee.ʒ.iij.postea cõprimantur citonia acetosa ⁊ recẽtia:⁊ succus eoꝛuȝ cũ eadeȝ quãtitate mellis misceatur ⁊ coquant̃ vsqȝ ad spissitudineȝ paulatim: ⁊ conficiant̃ cũ eis medicine que eiusdẽ sunt quãtitatis: cui⁹ species sunt.⁊ dosis eius sit a.ʒ.ij.vsqȝ ad.ʒ.ij.⁊.ß. ¶ Nota quare competit medicina laxatiua quãdo est nausea ⁊ cõstipatio vẽtris.causa est:qꝛ ex eo ꝙ est nausea signũ est ꝙ est materia multa in partibus superioꝛibus: qꝛ est passio stomaci:⁊ ideo debet euacuari per medicinã que euacuat illam materiaȝ ⁊ calefacit membrũ:⁊ loco isti⁹ reuertẽdum est ad curaȝ doloꝛis stomaci ꝓuenientis a materia flegmatica:⁊ loco istius medicie potest competere bꝛodium galli antiqui in quo sit coctum polipodiũ cartamus seminis aneti:⁊ anisi ponantur in olla ad bulliendum vsqȝ ad carnium separationem.postea potetur ⁊ valet multum secundum sapientes:confectio hec.melanopiper.idest album piper.

¶ Qꝛ si nausee vehementia non fuerit nec eger medicinas vomuerit:pillule yliace sunt dãde Que. ℞.colloquintide serapini amboꝛũ. añ. ʒ.x.scamonee.ʒ.iii. ⁊ tertiaȝ.infoꝛmentur pillule de quibus vnius aurei pondus est dãdũ: velociter eniȝ passioneȝ dissoluunt yliacaȝ.

¶ Ponit curam quãdo nõ est nausea per medicinam laxatiuã.⁊ dicit.ꝙ si nausee vehemẽtia nõ fuerit nec eger medicinã vomuerit pillule yliace dande sunt.℞.colloquintide serapini amboꝛuȝ añ.ʒ.x.scamonee.ʒ.iij.infoꝛmentur pillule:de quibus vnius aurei pondus est dandum:velociter enim yliacam passionem dissoluit.causa partis est:qꝛ iste euacuant principaliter flegma:scamonea ponitur ibi ad acuenduȝ medicinas:⁊ bene dicit: ꝙ nõ sit ibi nausea:qꝛ ibi ponuntur quedaȝ que inducunt nauseã vt colloquintida:⁊ per ista intelligit similia:que conueniunt in doloꝛe stomachi pꝛoueniente a materia flegmatica vt frequenter dedi hyerepigre Gal.tertiam partem.ʒ.vnius.

¶ Si autẽ passio yliaca difficilis fuerit nec medicamina ventris solutiua eis cõtulerint hoc suppone colliriuȝ. Quod. ℞.salis panis.ʒ.x. colloquintide iterioꝛis scamonee:amboꝝ añ. ʒ.ii.⁊.ß.fiãt ex eis colliria lõga ⁊ supponãtur.

¶ Ponit curam quando medicina laxatiua non valet.⁊ dicit.si autem passio yliaca difficilis fuerit nec medicina ventris solutiua contulerit hoc suppone collirium. ℞.salis panis.ʒ.x. colloquintide interioꝛis scamonee. añ.ʒ.ij.⁊.ß.fiant ex eis colliria longa ⁊ supponantur.causa est:quia quando est constipatus medicina non potest transire:⁊ tunc valet suppositoꝛium ad moꝛdicandum ⁊ expellendum feces:quia materialia huiusmodi habẽt hoc facere:⁊ per istud suppositoꝛiuȝ intelligit similia:vt duo suppositoꝛia cõmunia:quibus cõmuniter vtimur: ⁊ scribimus apothecarijs sic. ℞.duo suppositoꝛia acuta cum modico yerepigre Gal.ʒ.ij. ⁊ debent esse longa vt melius attingant partes superioꝛes.

¶ Et si nõ contulerint ex enemate leni clisterizetur:qđ. ℞.ficus citrinas.v.furphuris quãtum vna manu capi potest maluauisci. M.i. hec in panno ligato ⁊ sicle folia.x.in duabus lib.aque coquantur donec ad vnam redeant: deinde coletur ⁊ ponatur super eaȝ baurach pondus vnius aur.olei sisamini.℥.i. ⁊ fiat clistere ex eo. Si auteȝ quis foꝛtius ⁊ acutius facere voluerit põdus aur.vnius de collirio qđ prius diximus admisceat.

¶ Ponit curam per clistere.et dicit. et si non contulerit euacuetur clisteri leni quod. ℞.ficus citrinas.v.furphuris quãtum vna manu capi potest maluauisci. M.i.hec enim in panno ligata ⁊ sicle folia.x.in duabus lib. aque decoquantur donec ad vnam redeant. Deinde coletur ⁊ ponatur super eam baurach pondus aurei vnius olei sisamini.℥.i.fiat clistere ex eo.si quis auteȝ foꝛtius facere voluerit põdus aurei vnius de collirio quod dixim⁹ admisceat. ¶ Nota quare melius valet clistere ꝙ̃ suppositoꝛium.causa est:quia melius habet liquefacere et expellere feces:⁊ magis tendit ad superioꝛa ꝙ̃ suppositoꝛium:et loco istius valet clistere.nam cõmuniter vtimur isto clisteri ⁊ specialiter quando est magna constipatio. ℞.malue bismalue:bꝛanche vꝛsine: mercurialis. añ.M.i.caricarum pinguium.x.numero.seminis fenugreci.seminis lini.seis aneti.añ.℥.i.furphuris pugillum vnũ mellis olei sisamini. añ. quartl.ß.salis gemme.ʒ.i. cassiefistu.bene pinguis.℥.i.hyerepigre Gal.ʒ.vi.fiat clistere ad quart.v.Uel si esset magna constipatio: ⁊ si sit materia ventosa. ℞.paritarie abrotani centauree minoꝛis calamenti oꝛigani mercurialis.añ. M.i. anisi cimini cartami mundati.añ.℥.i.polipodij quercini turbith bene gummosi serapini.añ.℥.ß. pulpe colloquintide.ʒ.ij.furphuris pugillum vnum mellis olei ruthe.añ. quartl.ß.salis gẽme ȝ succi sicle.℥.i. fiat clistere vsqȝ ad quartl.v.Uel sic si esset magna constipatio:⁊ si sit mate-

ria ventosa. ℞. paritarie abrotani centauree minoris calamenti origani mercurialis. añ. ℳ. i. anisi cimini granorũ lauri cartami mund. semis aneti seminis lini. añ. ℥. i. furfuris pugillũ vnũ mellis olei ruthe. añ. quartl. ß. salis cõmunis. ʒ. ij. yerepigre Gal. ℥. i. fiat clystere vsq; ad quartaria quinq;.

¶ Clystere vehemẽter soluens quo tunc vtendũ est cũ medicamina nõ cõferunt nec venter soluitur. ℞. colloquintide iterioris. ʒ. x. cẽtauree. ʒ. v. bucho2marie arthanite amboꝝ. añ. ʒ. ij. omnia in trib⁹ lib. aq̃ donec ad tertias duas redeant: coquãtur ⁊ colent̃: deinde dissoluantur in ea alchitrã mellis amboꝝ. añ. ʒ. iij. castorei: serapini oppoponaci colliry qđ ꝓdiximus oium. añ. ʒ. ij. misceãtur oia ⁊ dũ est tepidũ fiat ex eo enema ⁊ si squibale exierint iteret̃ clystere donec exire videt̃. hoc nãq; clystere administrari debet cũ res fortissima est ⁊ pessima ⁊ in colica mala: ⁊ est illa in qua sit nausea valde vehemens ⁊ infirmus nõ egerit.

¶ Ponit clystere. ⁊ dicit: clystere vehementer forte soluens quo tunc vtendum est si non cõferunt medicamĩa nec ventrẽ soluunt. ℞. colloquintide interioris. ʒ. x. centauree. ʒ. v. bucchormariẽ arthanite amboꝝ. añ. ʒ. ij. mẽtastri origani ruthe oium. añ. ℳ. i. omnia in trib⁹ libris aque bulliant donec redeant ad duas tertias vnius lib. coquãtur ⁊ colẽtur. deinde dissolue collogntide mellis amboꝝ. añ. ʒ. iij. castorei serapini oppopõacis colliry qđ diximus oium. añ. ʒ. ij. misce omnia ⁊ dũ tepidum est fiat ex eo enema: idest clystere. ⁊ si stercus nõ exierit iteretur clystere donec exire videt̃ clystere. hoc nãq; clystere fieri debet cũ res fortissima est: ⁊ pessima ⁊ in colica mala: ⁊ est in mã in qua fuerit nausea valde vehemẽs: ⁊ iferius ⁊ superius nihil egredit̃. cã partis est: q2 ista sunt cõsumptiua mãe flegmatice: ⁊ expulsiua. idẽ intelligẽdũ est de illis clysterib⁹ dictis qñ dolor est fortis.

¶ Huic preterea egritudini quãdoq; fetida superuenit eructuatio ⁊ plerũq; sterc⁹ ꝑ os egredit̃: qđ cũ accidit sepe mortẽ pretendit.

¶ Ponit signa mortis in passione colica ⁊ yliaca. ⁊ dicit: huic ꝑterea egritudini qñq; fetida supuenit eructuatio ⁊ plerũq; stercus per os egredit̃: ⁊ cũ accidit pretẽdit sepe mortẽ. cã est: q2 illud significat debilitatẽ virtutis magnã nõ potẽtis expellere feces per regiones cõueniẽtes ⁊ morbũ esse magnũ: ⁊ vt plurimũ ꝓuenit ex opilatione in intestino existente. Item claudunt̃ meatus ⁊ nõ pñt expelli per ꝑtes iferiores: ideo est mortale.

¶ Or si cũ dolore vẽtris nõ fuerit ipsius strictura: ꝫ inflatio ⁊ rugit⁹ ⁊ tensio in vẽtre existunt. Cõfectio de baccis lauri dãda est. que. ℞. foliorũ ruthe siccorum. ʒ. x. ameos cimini nigelle cheisim origani carui alexandri. amigdal. amararũ melanopiperis macropiperis mẽtastri dauci. acori baccarũ lauri castorei oium añ. ʒ. ij. serapini. ʒ. iiij. oppoponaci. ʒ. iij. conficiãtur cũ melle eiusdẽ ponderis: cuius dosis sit vt auellana vna nabacha. multis vicib⁹ cũ ℥. j. vini calefacti: aut cum apozimate de radicibus: huic confectioni in remouenda ventositate ⁊ dissoluenda nihil equiparatur.

¶ Ponit curã yliace ⁊ colice passionis: qñ ꝓuenit a ventositate. ⁊ ꝑmo qñ nõ est vẽtris ꝯstipatio per electuariũ. ⁊ dicit: ꝙ cũ ventris dolore nõ fuerit ipsius strictura sed inflatio ⁊ rugitus nec tensio in vẽtre existit: el'arium vel ꝯfectio de baccis lauri dãda est. ℞. folioꝝ ruthe siccoꝝ ʒ. x. ameos cimini nigelle keysim origani carui se. alexãdrini amigđ. amararũ melanopiperis macropiperis mẽtastri dauci acori baccarũ lauri tostoꝝ oiũ. añ. ʒ. v. serapini. ʒ. iiij. oppoponacis. ʒ. iij. cõficiãtur cũ melle eiusdẽ ponderis: cuius dosis sit vt auellana nabacha multis vicib⁹ cũ ℥. i. vini calefacti aut cũ apozimate de radicib⁹: huic eñi ꝯpositioni in remouenda vẽtositate ⁊ dissoluẽda nihil equiparat̃. cã ꝑtl est: q2 oia que ponunt̃ ibi sunt ca. ⁊ ventositatis resolutiua ⁊ carminatiua. ⁊ per ista itelligit sibi sil'ia: ⁊ iter oia valẽt dyaciminũ vel dyanisũ et dyatrionpipeon ⁊ oia el'aria q̃ dicta sunt. ⁊ inter oia sunt mihi duo spãlia q̃bus cõiter vtor in pinguibus ⁊ pauperib⁹. ⁊ certe habeo ea per experta. ℞. castorei puluerizati. ℥. ij. ⁊ incorporentur cum ydromelle facta cũ aqua cimini: ⁊ fiant pillule ad quantitatẽ cicerũ. ⁊ dentur due de nocte: vel comestio cimini torrefacti modicũ. s. vnũ coclear de mane ⁊ tria ante cenam. ⁊ est secretũ. ⁊ plus valet ceteris in consumendo ventositates thersim celidonia ad quãtitatem vnius castanee detur.

¶ Hoc ꝑterea suppositoriũ subijciat̃ qđ sit ventositatis dissolutiuũ. ℞. cimini folioꝝ ruthe viridis amboꝝ. añ. ℳ. j. bucchomariẽ arthemisie amboꝝ. añ. ʒ. iij. baurach. ʒ. j. cõficiantur ex melle ⁊ supponat̃ cũ spongia vel lana: hoc. n. dissoluit vẽtositatẽ ⁊ inferi⁹ expellit.

¶ Ponit curam per suppositoriũ. ⁊ dicit: hoc ꝑmo suppositoriũ subyciat̃: qđ tamẽ sit ventris dissolutiuũ. ℞. cimini foliorum lauri. añ. ℳ. ß. bucchomariẽ arthemisie amboꝝ. añ. ʒ. ij. baurach. ʒ. i. ꝯficiãtur ex melle. ⁊ supponatur cum lana vel spongia. hoc eniꝫ ventositatẽ dissoluit: ⁊ iferius expellit. bucchomariẽ. i. radix piretri. arthemisia. i. succus sicle. cã partis est: q2 mãlia istius suppository non solum sunt mordicatiua ⁊ fortia ad expellẽdũ. imo sunt ventositatis dissolutiua.

¶ Venter quoq; assidue ex pãno calido vaporandus est. ⁊ eger in tina mittendus.

¶ Ponit curã per epithimata ⁊ balnea. ⁊ dicit: vẽter assidue ex panno calido vaporandus est: ⁊ eger in tina mittendus. Causa quare valꝫ sacculus: quia est resolutiuus ventositatum. ⁊ valet bal. quia habꝫ resoluere residuũ. ⁊ valet magis cum decoctione herbarum appropriatarum vel aperitiuarum. vel valet bal. naturale vel extra aquam maris vel artificialis vt stupham multum calidam ⁊ siccam. ⁊ per ista intelligit similia: vt sacculus ex milio ⁊ sale torrefactis: vel vesica enea: cucurbita predicta impleta decoctione herbarum vt vnius vel pluriũ. ⁊ ponitur super ventrem: vel pãnus calidus desuper positus. vel spongia infusa in predicta aqua fortiter cõpressa. ⁊ supra ventrem posita. vel valet iste sacculus. ℞. seminis lini lib. ß. cimini modicum torrefacti. ℥. i. furfuris grossi par. i. conquassentur. ⁊ fiat sacculus ad quãtitatem vnius palme latus ab vtraq; parte ⁊ bulliãt in aqua vel vino albo. ⁊ fortiter compresso ponitur supra ventrẽ ⁊ debet coqui quousq; natet pinguedo supra.

¶ Si aũt hec nõ suffecerint ventosa cũ igne po

nenda est: ⁊ locus donec rubere iceperit fricādus. Post hoc iterato fieri ꝯuenit ex oleo ruthacco ⁊ ex alijs oleis calidis ⁊ ex eis clysterizādus est eger. postꝗ̄ eis admixta fuerint castorei euforbij amborum. añ. ʒ. ß.

¶ Ponit curam per ventosam fricationē ⁊ inunctionē. ⁊ dicit: si aūt ista nō sufficiunt ventosa cuz igne ponēda est ⁊ loc⁹ fricādus donec rubere icipiat. post hoc iterato fieri cōuenit ex oleo ruthe ⁊ alijs oleis calidis ⁊ de eis clysterizandus est eger postꝗ̄ eis admixta fuerit castorei: euforbij. amboꝝ. añ. ʒ. ß. causa partl est: qꝛ ventosa hꝫ resoluere ventositatē facientē dolorē ⁊ aquositatē intestinoꝝ. Quare valꝫ fricatio temperata. cā est: qꝛ calefacit ⁊ ventositatē resoluit: ſꝫ ista fricatio cū alijs preualeret ⁊ inunctio olei ruthe: qꝛ resoluit ⁊ ꝯsumit ventositatē. silr valꝫ clystere: qꝛ euacuat pncipalr mām peccantē. Item valꝫ inunctio cū pinguedine anatis vel galline: qꝛ resoluit ⁊ humectat ⁊ habilitat folliculos itestinoꝝ ad exeūdū ne sentiat̃ dolor ⁊ dꝫ eē sine sale: qꝛ cuz sale magis resolueret ⁊ exiccaret ⁊ possunt inijci per clysteria.

¶ Hanc vero solitus pati egritudinē dum sanus est caueat ne vinū aqua mixtū bibat: nec ēt sumat vinū nisi purū ⁊ forte: nec aquā multā bibat. ⁊ abstineat ab herb ⁊ lacte ⁊ oib⁹ iflatiuis.

¶ Ponit a qbus est cauenduꝫ. ⁊ dicit: hāc vo solitus pati egritudinē: caueat cū sanus sit ne vinū aq̄ mixtuꝫ bibat nec sumat nisi vinū purū et forte nec aquā multā bibat ⁊ abstineat ab herbis ⁊ lacte ⁊ oībus inflatiuis et gnāntib⁹ vētositatē. cā est: qꝛ ista vina desiccāt stōm ⁊ nō hūt gnāre ventositatē. iō valꝫ vinū purū: qđ cōsumit mām ⁊ ventositatem. ⁊ non potet aquā: qꝛ debilitat stomacum.

¶ Nota vinum est magis nociuū nature ꝙ̄ ꝓficuum ⁊ plures egritudines fiunt a vino ꝙ̄ ab aqua.

¶ Filoniū faciens iliasim cū maxio coartat̃ dolore: ⁊ timet̃ ne sincopis supueniat: ventositatē carminat ⁊ somnū ꝓuocat. ℞. piperis ameos folioꝝ ruthe mentastri castorei baccaꝝ lauri cimini oium. añ. ʒ. j. opij mandragore iusqami oium. añ. ʒ. s. cōficiantur cū melle eiusdem quātitatis detur ex eo pondus aur. vni⁹. huic quoqꝫ electuario additur plerūqꝫ scamōee. ʒ. j. ⁊ fit tūc medicamē ventris solutiuū.

¶ Ponit qđdā qđ ꝯtingit cū dolor est fortissimus. filonium faciēs yliasim cū maximo coartatur dolore: ⁊ timet̃ ne sincopis egro supueniat ⁊ somnuꝫ ꝓuocat. ℞. piperis ameos folioꝝ ruthe mentastri castorei baccarū lauri cimini oium. añ. ʒ. i. opij mandragore seīs iusqami baccarū lauri oīuꝫ. añ. ʒ. ß. cōficiant̃ cū melle eiusdē ꝙ̄titatis: detur ex eo pondus aur̃. vni⁹. huic quoqꝫ electuario additur plerūqꝫ scamonee. ʒ. i. ⁊ fit tūc medicamē ventris solutiuū. ¶ Cōfectio veri filonij. ℞. seīs iusqami al. papaueris nigri. añ. ʒ. x. opij. ʒ. iiij. mādrag. ʒ. v. spice piretri euforbij. añ. ʒ. i. mellis dispumati in duplo. cā est: qꝛ ista opiata resoluit ⁊ consumit mām. similr valꝫ stupefactio vt remoueatur passio membri: ſꝫ nō dꝫ fieri nisi in casu desperato. si alr tunc esset error peior priori: ⁊ illud faciunt ribaldi cursores: q ponunt primo stupefacientia.

¶ Si aūt cū dolore feb. affuerit cassiafistula in succo endiuie bullito ⁊ dispumato dissoluta egro est dāda: ⁊ sirup⁹ viol. in potu est tribuēdus: ⁊ nutriendus est ex taphea cum oleo de amigđ. dul. ꝯdita: ⁊ ex leui clisteri clisterizād⁹

¶ Ponit curā colice passiōis a mā ca. ꝓueniētis. ⁊ dic: si aūt cū dolore fe. affuerit ꝯpetit cassiafi. cū succo endiuie aut scariole ⁊ dispumato dissoluta egro danda ē: ⁊ sirup⁹ viol. i potu ē tribuēdus ex spinargijs cū oleo de amigđ. dulcib⁹ cōditis. ⁊ ex leui clysteri clysterizādus est. cā est: qꝛ ista euacuāt mām peccātē. ⁊ valꝫ sirup⁹ viol. qꝛ humectat ⁊ digerit. ¶ Istud clystere valꝫ in mā ca. colica. ℞. ordei mūdi. qrtl. iij. summitatuꝫ malue bismalue herbe viol. añ. M. i. prunoꝝ da. sebesten. añ. x. nuō. se. melonū mūd. se. portulace se. cucurbite. añ. ʒ. i. furfuris puri zucari al. rub. olei viol. añ. quartl. ß. cassiefistu. munde. ʒ. i. electuarij de succo roß. ʒ. v. fiat clystere vsqꝫ ad quartl. v. ⁊ detur in hora tertia diei.

¶ Cuz aūt locus doloris in ventre apparuerit grossus ⁊ habens apa eger in principio flobotomet̃: de cassiafi. cū succo herbarū sepe danda est. Et sit cib⁹ ei⁹ cui hic dolor ex consuetudine accidere solet taphea vnctuosa cū zuccaro ⁊ oleo sisamio: ⁊ abstineat a stipticis ⁊ acetosis ⁊ a cibis grossis: ⁊ ventrē stringētibus.

¶ Ponit curā colice ꝓueniētis ab apate. ⁊ dicit: cū aūt locus doloris in vētre apparuerit gssus ⁊ apa hñs: eger in pn⁹ flobotomet̃. Deide cassiafi. cū succo herbaꝝ sepe danda ē: ⁊ sit cib⁹ ei⁹ cui h dolor ex ꝯsuetudīe accidere solet. taphea vnctuosa cū zuccaro ⁊ oleo sisamino. ⁊ abstineat a reb⁹ stipticis ⁊ acetosis: ⁊ cibis grossis ⁊ vētrē stringentib⁹. Cā qre valet cassiafi. est. qꝛ ē lenitiua: ⁊ deopilatiua itestinoꝝ. ⁊ euacuat mām peccantē. Quare nō cōueniūt stiptica. cā est: qꝛ claudunt vias. Quare nō alia: qꝛ ampliant itestina ideoqꝫ augmētāt dolorēꝫ. ⁊ iter oia mūdi ad mūdificādū valꝫ istđ clystere. ℞. lactl vacce lib. i. cassie fi. mūda. ʒ. i. si bñ pōt potare post apa valet flōmia: qꝛ oi uidit māꝫ. ⁊ ꝓhibet fluxū māe. ⁊ recordor ꝙ fuit quedā dña q̄ stabat p. ix. dies sine assellatōe. ⁊ i fine decimi diei egerebat saniē: ⁊ qdā medic⁹ dedit ei illđ clystere. ⁊ multū valet ad mollificanduꝫ. ⁊ sibi etiā dabat quolibꝫ mane de lacte vaccino. Item de mane lac potabat. ⁊ cū ampliabat itestina in breui ista domina erat curata.

¶ Qui aūt cū hoc dolore ventositatē pati solitus est: cibet̃ cū calagie ⁊ mutagenat cōditum cū semibus ⁊ abstineat ab oleribus ⁊ lacte ⁊ oībus que inflāt. Et bibat vinū forte ⁊ nō vitiatū: aut ydromel cū spēbus q̄ pro cōdito ponent̃: vt pip: quas dicemus. Hec est cōfectio eius. ℞. mellis mundi. lib. j. aq̄. lib. vj. misceātur ⁊ coquātur diu ⁊ spument̃ bñ donec fiat ad spissitudinē iulep. Cūqꝫ hoc factū fuerit in vnaquaqꝫ lib. ex eo mittant̃. ʒ. ij. pulverizati piperis in pāno ligati donec appropiquet finis decoctionis eius: ⁊ cū infrigidat̃ extrahat̃ pānus ⁊ exprimat̃ ⁊ cū necesse fuerit ꝓpinet̃.

¶ Docet preseruare a dolore vētris qui causat̃ a ventositate. ⁊ dicit qui aūt cū hoc dolore pati solitus est ventositatē cibet̃ cū calagie mutagenat conditū cuꝫ spēbus vel semibus. ⁊ abstineat ab olerib⁹ ⁊ lacte. ⁊ oib⁹ q̄ inflant ⁊ vinū forte bibat. ⁊ nō vitiatū aut ydromel cuꝫ spēbus q̄ pro cōdimēto ponent̃ vt pip ⁊ alias quas dicemus. Con

fectio ydromellis. ℞. mellis munda. lib. i. aq̃ lib. vi. misce ⁊ coquant̃. ⁊ spument̃ bñ donec fiat ad spissitudinez iulep. cũq; hoc factũ fuerit in vnaq̃q; lib. ex eo mittãtur ʒ. ij. piperis pul. in pãno ligati donec appropinquent fini decoctiõis ei⁹ ⁊ infrigidat̃ ⁊ extrahatur pãnus ei⁹. ⁊ exp̃matur ⁊ cũ necesse fuerit ꝓpinet̃. cã ptis est: q: ista sunt ca. ⁊ confortant stomacũ. ⁊ cõsumunt ventositatẽ. ⁊ per ista intelligit sil'ia vt claretũ factũ ex spẽbus.

¶ Confert ẽt cui hec passio ex q̃dã ventositate ⁊ grossa sup̃fluitate accidere solet oleũ de kerua cũ apozimate de semĩb⁹ sumptũ. Cõfectio apozimatis de seminib⁹ hec ẽ. ℞. ameos cimini cheisim carui origani nigelle oĩuz. añ. pugillum vnuz. Istis aũt admisceant̃ libr. iij. aque. ⁊ coquant̃ donec ad lib. j. ⁊ ß. redeãt. de hoc itaq; apozimate sumãtur. ʒ. ij. qbus. ʒ. iij. olei de cherua addant̃ ⁊ multis dieb⁹ bibãtur.

¶ Ponit potũ vt potus aq̃ ardẽtis vel potus tyriace cuz modico aq̃ ardẽtis vel cũ vino dissoluta. ⁊ dicit: et iã cõfert cui hec passio ex quadã ventositate ⁊ grossa sup̃fluitate solet accidere oleũ de kerua cũ apozimate de semi. sumptũ. Confectio aũt apozimatis est. ℞. ameos cimini keysim carui origani nigelle oĩum. añ. ptl. i. aq̃ lib. iij. misce decoquãtur donec redeãt ad lib. i. ⁊ ß. de hoc aũt apozimate sumant̃. ʒ. ij. qbus. ʒ. iij. olei de kerua addantur. ⁊ multis dieb⁹ bibant̃ alkerua. i. palma christi.

¶ Sed si cui dolor iste cũ calore superuenerit prune. xx. ⁊ ficus citrine q̃nq; ⁊ vuaꝝ enucleatarũ. ʒ. v. sumant̃ ⁊ coquant̃ ⁊ colent̃. deinde cassiafi. in eo dissoluta colet̃ cui oleuz amigd. admisceat̃ ⁊ sumat̃ ex eo apozimate qđ in ca. de reumatismo diximus in potu tribuat̃. Uenter vero si multũ fuerit strictus predicto apozimati addant̃ polypodij ⁊ turbith amboruz añ. ʒ. ij. ⁊ coquantur cũ eo ⁊ detur donec venter soluatur. cum autem solutus fuerit remoueatur polipolipodium ⁊ turbith.

¶ Regredit̃ ad ponẽdũ curã istarũ passionũ. ⁊ hoc p̃mo per medicinas laxatiuas. ⁊ dicit: sȝ si cui dolor iste cũ calore sup̃uenerit prune. xx. ⁊ ficus citrine. v. ⁊ vuarũ enucleatarũ. ʒ. v. sumãtur coquãtur ⁊ colent̃. Deinde cassiafi. cũ ea dissoluta coletur cui oleũ amigđ. misceat̃ ⁊ sumatur ex eo apozimate: qđ in c°. de reumatismo diximus in potu tribuat̃. vẽter v̊o si multuz strictus fuerit predicto apozimati addãtur polipodij turbith amboꝝ. añ. ʒ. ij. coquãtur cuz eo ⁊ dent̃ donec vẽter soluat̃. cũ aũt solutus fuerit remoueat̃ polipodiũ ⁊ turbith. causa partis est: q: oĩa ista sunt laxatiua ⁊ recurres: vbi supra posite sunt recepte medicinarum laxatiuarum.

¶ Cõfectio electuarij qđ ventrẽ soluẽs destruit ventositatẽ ⁊ grauedinẽ. ℞. turbith albi fricati ⁊ puluerizati. ʒ. xx. zuccari. ʒ. xxx. zinz. ʒ. x. huius pulueris. ʒ. iij. ad bibendũ tribuãtur.

¶ Ponit aliaz medicinã. ⁊ dicit: electuariũ quidẽ vẽtris solutiuũ ⁊ grauedinis. ℞. turbith p̃dicti. ʒ. xx. ꝫꝫ. ʒ. x. zuccari. ʒ. xxx. cuius pul. dentur. ʒ. iij. ad bibenduȝ. cã est. q: ille pul. euacuat flegma subtile: sȝ admixtũ cũ. ꝫꝫ. ⁊ alijs euacuat grossuȝ: vt dicit iohannes hebemesue. vel loco istius valet dyaturbith.

¶ Pillule de qbus cũ quis ventrẽ soluere voluerit vnã sumere dȝ q̃ ⁊ appetitũ excitant ⁊ inflationez resoluunt grauedinẽ ⁊ cibũ digerũt. ℞. masticis. ꝫꝫ. ciamomi gar̃. doronici ⁊ melanopiperis macropiperis scamonee zuccari violaruz omniuz. añ. ʒ. j. fiant ex eis pillule ad magnitudinem ciceris ⁊ sumatur vna. mouebit eniȝ semel aut bis.

¶ Hic ostendit aliã medicinã laxatiuã. ⁊ dicit: pillule de qbus cũ aliquis ventrẽ soluere voluerit vnã accipe dȝ: que ⁊ appetitũ excitãt. ⁊ inflationẽ reprimũt ⁊ grauedinem ⁊ cibũ digerunt. ℞. masticis. ꝫꝫ. cinamomi gariofi. doronici ⁊ melanopiperis macropiperis scamonee viol̃. zuccari oĩum. añ. ʒ. i. fiant pill'e ad q̃titatẽ ciceꝝ. ⁊ sumatur vna ⁊ mouebit semel ac bis. cã ptl est: q: oĩa sunt ca. iõ valẽt. ¶ Nota q̃re valent in resoluẽdo vẽtositatẽ in yliaca passione ⁊ colica. ℞. ꝫꝫ. al. ʒ. ß. anisi. ʒ. ij. coriandri p̃parati. q̃rtl. ß. macis i alijs masticis galãge cubebe domestice nucis musca. subtil'r pul. añ. ʒ. i gariofiloꝝ i tres ptes diuisoꝝ. xxx. nũero. ligri. rase. ʒ. v. panis zuccari albi. ʒ. i. fiat drageta grossa illud cõfortat stomacuz ⁊ cerebrũ. ¶ Sȝ nota q coriãdrũ ꝯditũ nõ dȝ poni nisi sit diues. tñ sumit coriandrũ p̃paratũ: qđ tñ valet.

¶ De fluxu ventris. Cap. LXXV.

Circa rubricam. Nota q fluxus vẽtris ẽ triplex. quidã vocat̃ lyenteria. alius dyaria. 3⁹ dissinteria. ¶ Lyẽteria est expulsio cibi in ea q̃titate q̃ itrauit salti in eo nõ fcã magna digõne fm Hal. 4°. affo. ⁊ cã isti⁹ est duplex. Una ẽ hũor flegmatic⁹ viscosus adherẽs sup̃ficiei stõaci iterioris qui est ita lubric⁹: rõne cui⁹ debilitat̃ vtus retẽtiua stõaci. ⁊ ꝑpter h cib⁹ nõ põt adherere. iõq; cib⁹ descẽdit crudus. Scđa cã est. co. mordicatiua ⁊ pũgitiua causans nocumẽtuz in stomaco. rõne cui⁹ vtus sensibilis sentiens nocumentũ in corpore icitat vtutẽ stõaci ad expellendũ cibũ indigestũ. Tertia cã est vlceratio stõaci: q: qñ ab itra est vlcus cib⁹ ab ex̃ sup̃ueniẽs iducit mordicationẽ in vlcere. rõe cui⁹ vtus sentiẽs nocumẽtuȝ icitat virtutẽ expulsiuã ad expellẽdũ. istud pȝ in exteriorib⁹ vlcerib⁹ si ibi aliquid cadat. ¶ Alter est q vocat̃ dyaria: ⁊ est fluxus hũoralis: vt co. ⁊ mel'ia. ⁊ talis fluxus ꝑuenire põt a quinq; locis. Uno mõ a cerebro p viã reumatis ad stõm ⁊ itestina cuius signũ ẽ qñ venit post somnũ. ⁊ est maior de nocte ratione clausiõis nãlis caloris humores magis fluunt ad itra. ⁊ isto mõ loq̃tur hic: ⁊ cura ei⁹ est cura catarri: ⁊ vidisti ibi ꝑuocãtia reuma. Scđo mõ ꝑuenit a stõ ⁊ itestinis cui⁹ est g̃uitas stõi ⁊ intestinoꝝ. ⁊ est maior de die: q: fit maior ꝯmixtio in hũorib⁹ de die q̃ȝ de nocte. Tertio mõ ꝑuenit a splene: cui⁹ signũ est g̃uitas splenis ⁊ fluxus ei⁹ est mel'icus. ⁊ de isto nõ loq̃tur hic: q: euacuare fluxum ei⁹ est euacuare mel'iaȝ a splene: ⁊ ipm mortificare: vt dictũ ẽ in ca. de splene. 4°. mõ ab epe ⁊ ẽ duplex. Quidã ẽ ꝑueniẽs ab opil'one epis. ⁊ venaꝝ mesaycaꝝ. signũ isti⁹ ẽ: q: talis flux⁹ chilosus ẽ ad moduȝ aq̃ ordei. ⁊ chilus a stomaco nõ potest trãsire ad epar. ideo transmittitur ad intestina. Secũdus modus est qui prouenit a debilitate magna epatis. siue causatur a caliditate siue frigiditate. ratione cuius non potest cõtinere humores. ⁊ cõuertere rõne male qualitatis vel multitudinis cuius signuȝ est: q: vel fluxus est calidus ⁊ similis loture aque carnis: q: epar perfecte non potest segregare sanguinem ab humoribus. ⁊ aliquãdo iste fluxus est virulẽtus ⁊ saniosus p

pter saniem vel putrefactionē in concauitate venarū ge
nerata. Quinto modo potest prouenire a toto corpore. ꝛ
hoc fit tribus modis. Uno modo per viā mundificatio
nis: vt in bona crisi: cuius signuz est alleuiatio īfirmi: vl'
per viam sinthomatl. vt in mala crisi: cuius signū est ag/
grauatio. Secūdo modo pōt ꝓuenire a toto corpore ex
debilitate virtutis cōtentiue membroꝝ: vt in ptisicis ꝛ
ethicis: cuius signū est: qꝛ quādo ꝯtingit talis fluxus ap/
paret in eo pinguedo. ꝛ talis vtplurimū est mortalis. de
isto nō loquitur hic. Alius est qui ꝓuenit a toto corpore
rōne opilationis poroꝝ exterioꝝ. vnde quādo pori sunt
opilati superfluitates exire non possunt. ꝛ tunc redeunt
per vias ad interiora. s. ad epar. ꝛ postea ad ītestina. ꝛ tūc
causatur talis fluxus. Rasis aūt de tali fluxu nō loqtur
hic: qꝛ curatur per aperitiua. sicut per balneū vel vinuz
calidūz ꝛ silia. ꝛ notabiliter dixit de fluxu pestilētiali. i.
multuz violento: qꝛ vt frequenter rasis ponit ibi medi/
cinas laxatiuas siue vltimas in materys egritudini. ꝛ iō
solum ponit illud quod non est in fluxu vētris quādo est
in sui malicia: ꝛ certe est capm maxime vtilitatis.

Cum cibus in stomaco more solito
non moratur: imo citius egreditur
nō mutatus nisi paruz: ꝛ fuerit cum
hoc mordicatio ꝛ dolor in ventre ꝛ
sitis cuz quo etiam plerūq3 adest ventris flu/
xus in quo ante comestionez inuenitur puru/
lentus: detur egro rob de succo vue acerbe:
aut de succo ribes aut de succo granatoruz cū
spodij ꝛ rof. amboꝝ. añ. ℥. i.

℄ Hoc est caplm in quo ponit curā fluxus: ꝛ p̄mo lyente
rici. ꝛ dicit: cū cibi in stomaco more solito nō morantur:
imo citius egrediunt̄ nō mutati nisi parum: ꝛ fuerit cuz
hoc mordicatio ꝛ dolor in ventre ꝛ sitis: cuz quo etiā ple
rūq3 adest vomitus: fluxus a comestiōe nō digestus: de/
tur egro rob de succo ribes: aut de succo vue acerbe: aut
granatoꝝ cuz spody ꝛ rof. ambaruz. ℥. i. ℄ Nota quare
valet in lyenteria que dicta sunt. causa est: qꝛ tunc est si/
gnum ꝙ lyēteria prouenit a materia ca. mordicatiua in/
ducente nocumentū in stomaco: rōne cuius virtus sensi
tiua sentiens nocumentū incitat virtutem expulsiuaz: ꝛ
qꝛ ibi sunt frigida stiptica reprimētia malam qualitatez
co. sua stipticitate faciunt descendere co. ad intestina: qꝛ
remouent eam specialiter ad orificia stomaci: si euacuat
rōne qua illa co. inducit vlcus. cura perfecta est cuz illis
que euacuāt co. ꝛ cū medicinis dictis supra. caplo de cu/
ra doloris stomaci ꝛ cōsolidatiuis. ℄ Nota ꝙ si ex ista
co. proueniat vlcus in stomacho rōne istius co. tunc eua/
cuatiua istius co. cōueniunt. mundificatio ꝛ cōsolidatio
istius vlceris mūdificatiui: scz ydromel ꝛ sex partes aq̄
ordei. Consolidatiuum potest esse tale. ℞. dragagāti gū
mi arabici masticis thuris cacabre. añ. ℥. i. puluerizētur
subtiliter ꝛ ꝯficiant̄ cū succo absinthy: ꝛ fiāt pille ꝛ acci/
piant̄ due de istis stomaco ieiuno facta mūdificatione.

℄ Trocisci quoq3 de spodio constrictiui eidez
attribuantur.

℄ Ponit curam per trociscos de spodio confecti eidez at
tribuantur. causa est: qꝛ sunt frigidi ꝛ stiptici: ꝛ rōne frigi
ditatis debilitatur mala qualitas co. ꝛ rōne stipticitatis
cōstringit ventrem: ꝛ supponit̄ ꝙ sit subtiliata ꝛ euacua
ta: ꝛ est error cōmunis apud medicos: qui semper volūt
dare stiptica: quia nisi prius fuerit purgatus fiet maior
fluxus. prius ergo purgetur humor peccans: qꝛ non sem
per proficiunt stiptica ꝛ ad hoc attendentes dictū est in
4°. affo. quibuscunq3 aures surdescunt: nō mirꝝ si cessent
accidentia cū purgentur humores faciētes ea. ℄ Scdo
nota ꝙ de numero eoꝝ que restringunt fluxuz ventris.
quedā sunt simplicia. quedam composita. quedaz appli
cantur ab intra. quedam ab extra. Ab intra quāuis sint
multa sunt mihi tamē ista specialia. p̄mū est coagulum
leporis vel edi si detur cuz aqua plātaginis. ℥. i. ante prā
dium ꝛ cenaz. Scdm est caseus antiquus a quo tota hu/
tyrositas sit extracta ꝛ salsedo ꝛ potest remoueri cum. x.
aquis ꝛ ponit̄ in cibo: ꝛ qñq3 dat bonū saporē. Tertiū est
tyriacha recens si detur. ℥. i. cum aqua plantaginis. si nō
inueniatur recens misce cuz ea. ℈. i. opy: qꝛ ingrossat hu
mores. Quartum lentes cocte in tribus aquis ꝛ cocte in
patella cum modico aceti ꝛ pinguedine mutonis. idem
faciūt fabe excoriate cocte in aceto ꝛ torrefacte in patel
la. Quintū est se. nasturcy ꝛ intellige assatuz administra
tum cuz succo citonioꝝ. al's. sirupi citonioruz vel sirupi
mirtillorum. Sextuz est lac caprinū in quo lapides can
dentes sint extincti ꝛ specialiter si cuz eo bullierint aril
li vel sumach. naz s̄m Auerroym 5°. colliget sunt multū
iuuatiui in isto casu vel anthere. Septimū ꝛ vltimū est
caro citonioꝝ conditoꝝ cuz zuccaro sine speciebꝰ: debet
administrari ante cibum ꝛ post cibum stiptica ꝓuocant
fluxum. Simplicia que ab extra applicātur quāuis sint
multa: tamē sunt mihi tria specialia. Primū est ventosa
supra vmbilicuz posita. de qua dicit Auic. ꝙ si sit fluxus
per tres horas ꝛ si fuerit fluxus fortis ponantur sil' tres.
vna supra vmbilicū. alie due supra ambo latera. Scdm
est balneuz mirti: qꝛ confortat retentiuā multuz. ꝛ ideo
nullo modo in p̄ncipio competit. Tertiū est ablutio pe/
dum ꝛ tibiarū cuz decoctione cuiusdā herbe que dr̄ cal/
ca trepa: imo si fieret vsq3 ad coxas non minus valz: ꝛ lo
co istius valet radix salicis vel radix cardamomi. com/
posita dicentur inferius. vetule faciunt emplastrum de
istis. vnū ponunt ante: ꝛ aliud retro.

℄ Nutriatur vero ex adesia citrina ꝛ pullis cū
aceto coctis ꝛ assatis ꝛ cuz succo vue acerbe
positis. In potu vero sumat sumach cū aqua
ro. deinde nutriatur ex cibo cui admiscetur su
mach qui vocatur sumachia: totumq3 eius re
gimen ad hoc perducatur vt infrigidare pos/
sit ꝛ constringere.

℄ Ponit curā per nutrientia. ꝛ dicit: ꝛ eger nutriatur ex
adesia ꝛ pullis ēt assatis ꝛ in aceto coctis: ꝛ in succo vue
acerbe positis. in potu aūt sumat sumach cū aq̄ rof. ꝛ nu
triat̄ ex cibo cui admisceat̄ sumach: qui vocat̄ sumachia:
totūq3 eiꝰ regimē ad h̄ ꝑducat̄ vt īfridare possit ꝛ restri
gere. Cā ptl est. qꝛ ista alterāt malā q̄litatē faciētē fluxū
in ꝓposito. ꝛ faciūt descēdere ad ītestina. ꝛ per ista ītelli
gunt sibi silia vt electuaria vel lac amigd. cum aq̄ deco/
ctionis sumach q̄ mihi sunt experta. lac hz ꝓhibere ma/
lam mām. ꝛ sumach restringit. Uñ s̄m Auic. vnū gobel
luz valz ad potandū: in tm̄ ꝙ aliq ymaginant̄ ꝙ portare
in collo restringit. vel valz lac spissatū per multam deco
ctionē mixtū cū risi. ita ꝙ sit bñ spissatum: ꝛ nitrosuz re/
mouet̄. Dicit Auic. ꝙ cū risi torrefacto restrigit multū.
ꝛ qñ est fe. nō dz dari: qꝛ tunc non cōpetit lac: sed ordeuz
torrefactum cum ordeato vel cuz lacte amigd. quia tūc
non essem ausus dare carnes: ordeum datur ibi ad re/
stringendum. ꝛ valet ad feb. quandoq3 torrefactuz. quā/
doq3 administratur in ptisicis quando habent fluxum:
ordeatum. sumach a sumachia dictum. Ultimum re/

medium ab Auic.lib.p̄mo.fen.4.cap̄.7.est dare lyentericis.ʒ.ij.nasturcij torrefacti.i lacte cocti puluerizati prius administratis.

¶ Or si non fuerit cuз in eo in ventre mordicatio neqз quod egreditur pus habet admixtuз sed est viscosum ⁊ adest inflationis paucitas ⁊ ructus acidus ⁊ pauca sitis.egro sicla ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuant̄. Deinde cogat̄ ea vomere sumēdo salē ⁊ mel ⁊ anetū coctū.

¶ Ponit curā fluxus vētris lyenterici a flegmate. ⁊ hoc p̄mo anteqз euacuatio materie sit facta. ⁊ dicit: ꝙ si egro fuerit cū eo mordicatio in vētre: neqз qꝺ egreditur pus habet admixtuз:sed est viscosuз ⁊ adest inflationis paucitas: ⁊ pauca sitis ⁊ ruct⁹ acidus egro sicla ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuātur.deinde cogatur ea vomere sumēdo sal ⁊ mel ⁊ anetum coctuз.causa partis est:qꝛ est signum ꝙ venit a flegmate.ideo debз euacuari cū sinapi: ⁊ incidi cum allijs:postea debet vomere flegma vt mel sal et anetum sumendo mixtum.

¶ Que si nō suffecerint medicamen quod expellit flegma tribuat̄: quod. ℞.aloes.ʒ.j.colloquintide interioris.ʒ.iiij.salis indi.ʒ.iiij.turbith.ʒ.j.ex his fiant pillule ⁊ sufficiunt ad dosim.j. Uomitu preterea sepe vtatur. Et cibaria quibus vtitur in almuri per se intingantur ⁊ comedat sulcida que sale cōdiuntur ⁊ acrimoniā habēt que appetitū ꝓuocare ꝯsueuere.

¶ Ponit curaз quādo ista non sufficiunt. ⁊ dicit: ꝙ si ista non sufficiunt medicamē: qꝺ expellit flegma tribuatur qꝺ. ℞.aloes.ʒ.ij.colloquintide.ʒ.iiij.salis indi.ʒ.iiij.turbith.ʒ.ij.ex his fiāt pillule. ⁊ sufficit ad dosim vnam. vomitu quoqз sepe vtatur. ⁊ cibaria quibus vtitur in almuri sparso intingantur ⁊ comedat ea que salita sunt ⁊ que sale condiuntur ⁊ que acrimoniā habent que appetituз prouocare cōsueuere.causa est:qꝛ euacuant materiā peccantē facientē lubricitatē in stomaco:quare valet aloes epaticū colloquintida ⁊ turbith:quia euacuant flegma existens in orificio stomaci ⁊ in eius fundo.quare salsa: quia in ista passione est multuз prostratus appetitus:qꝛ illud flegma existens in orificio stomaci causat ibi prostrationem appetitus: ⁊ qꝛ salsa ⁊ acetosa incidunt materiam ⁊ prouocant appetituз.ideo valent: ⁊ per ista intelligit omnia euacuantia flegma dicta supra cap̄.de dolore stomaci ꝓueniente ex flegmate ad.i.s.pillulam.

¶ Si aūt cum hoc quod diximus nihil egreditur superfluum neqз quod expellitur aliquid puluerulentum vel flegmaticuз habet admixtum:egro vinum forte ⁊ puruз tribuendum est ⁊ dyaolibanum danduз. Quod. ℞.olibani.ʒ.x.piperis ameos spice cheisim anisi nigelle oiuз.aā.ʒ.ij.balaustie.ʒ.x.mellis dispumati.q.sufficit ad cōficienduз:detur ex hoc in potu qꝛ stomacum calefacit ⁊ vehementer desiccat. Apozima quoqз qꝺ i.c.coli.passiōis noiauim⁹ det̄ ⁊ assuescat i potu sumere vinū purū.

¶ Ponit curā quādo materia est euacuata. ⁊ dicit: si aūt cuз hoc qꝺ diximus nihil egredit̄ qꝺ sit superfluuз neqз qꝺ expellitur aliquid puluerulentū vł flegmaticū habз admixtum egro vinum purū etiā forte tribuenduз est ⁊ dyaolibanum dandum:qꝺ sic fit. ℞.olibani.ʒ.x.piperis ameos spice keysiз anisi nigelle omniū.aā.ʒ.ij.balaustie ʒ.x.mellis dispumati qꝺ sufficit ad ꝯficiendū. detur ex hoc in potu:quia stomacuз calefacit ⁊ vehemēter desiccat.apozima quoqз de seminib⁹ qꝺ in capł̄o de colica nominauimus detur: ⁊ assuescat sumere in potu vinum purum.causa est:quia confortat stomacum qui erat infrigidatus a flegmate: ⁊ ad hoc cōfortat virtutem retentiuā. quare troci.causa est:quia sunt calidi ⁊ stiptici.ideo confortant stomacū.quare valēt allia: eadem ratione ⁊ per istos trociscos ītelligit electuaria dicta in capł̄o de cura doloris stomaci vt dyamenta dyagalanga dyacitoniten cum speciebus valet in isto casu:qꝛ ca.est ⁊ stomaci confortatiuū: ⁊ loco hui⁹ valēt tria dicta supius vel tria ḡna olibani vel.iij.ḡna masticł. ⁊ h̄ in ītroitu lecti de nocte.

¶ Si vero cibus non egredietur: sed res subtilis alba ⁊ aquosa cum qua sunt ea que epatis significāt debilitatem:egro tribuatur id quod fit de scoria ⁊ de olibano. ⁊ electuarium dyacalamentū ⁊ trocisci calefacientes epar quos nominauimus ⁊ electuarium dyacalamentū: quod. ℞.foliorum ruthe foliorum calamenti siccorum ameos carui cheisim.ʒʒ.cinamomi macropiperis omniū partes eq̄les conficiantur cum melle cocto: ⁊ dentur alia medicamina que nominauimus in ca.epatis de his que ipsuз calefaciunt ⁊ confortant.

¶ Ponit curam fluxus humoralis ꝓuenientis ab epate. ⁊ dicit:si vero cibus nō egreditur:sed res subtilis alba ⁊ aquosa cū qua sūt que epatis significāt debilitatē: egro illud qꝺ fit de scoria ⁊ de olibano ⁊ trocisci calefaciētes epar quos nominauimus ⁊ electuariuз dyacalamentuз ꝙ sic fit. ℞.foliorum ruthe foliorum calamenti siccorum ameos mentastri cheisim zinzib.cinamomi macropiperis omnium partes equales.cōfice cū melle cocto: ⁊ dentur alie medicine quas nominauimus i capitulo epatis ex his que ipsum calefaciunt ⁊ cōfortant. ¶ Nota ꝙ lз posset esse multiplex causa fluxus prouenientis ab epate.hic soluз innuit causaз illius ꝓuenientis ab opilatione:per hoc ꝙ ponit calamentuз ⁊ alia aperitiua electuaria:in quo fluxu non conueniunt stiptica:qꝛ nō causarēt. ⁊ in hoc certe est magnus error:qꝛ medici nunqз dant nisi stiptica: ⁊ illa opilant; ⁊ sic inducūt maxime fluxū:sed magis cōueniunt aperitiua:vt aqua cicerum rubeorū. ⁊ petro. ⁊ similia ⁊ potus brodij ⁊ vinū debile: cōueniunt etiā ꝓuocantia vrinam:qꝛ aperiunt vias. Similiter ponit curam fluxus ventris causati ex debilitate v̄tutis cōtentiue:qꝛ ibi ponitur dyacalamentū ⁊ dyagalāga: ⁊ oppositū faciunt oēs.ideo quādo a co.ꝓuenit conueniunt vue acerbe: ⁊ alia electuaria frigida:vt triasanda. ⁊ dyarodon abbatis dyareubarbaꝝ ⁊ alia electuaria frigida.

¶ Scđo nota ꝙ illa cōstringunt ventrē.quedā sumuntur ab ītus.q̄daз sumūtur ab extra.medicine q̄ ab extra applicant̄ dicētur īferius vbi ponit curā per epithimata. Sз medicine ꝯposite q̄ ab intra applicant̄ restringētes fluxū ventris sunt tres.quedā ꝑ modū cibi. q̄dā per modū electuarij.q̄dā sunt cał̄a.q̄dā sunt frida.frida pn̄t eē ista. ℞.pul.puluerizati triasādali dyacodion.aā.ʒ.ij.coralli rubei coriandri preparati.aā.ʒ.ß.citoniorum se.acetose arilloruз.aā.℈.i.interioris cinamomi olibani.

añ.v.grana.cõserue roſ.rub.facte ⁊ roſ.ſiccis triaſand.
añ.quartl.i.dyacodion dyacitoniten ſine ſpeciebus con/
ditis cuȝ pane zuccari.añ.quartl.ß.⁊ ſi eſt delicatus ad/
dantur pãni aurei.xx.electuaria calida quibus raro vti/
mur ſunt tria tñ dyaolibanum dyagalãga dyacinamo/
mum. Jlla que adminiſtrantur in modũ potus ſunt tria
inter alia. Unũ eſt ſirupus miniſtratus cũ aq̃ pluuiali ⁊
aqua plantaginis.⁊ eſt bonũ remediuȝ certe. Scõm eſt
℞.aque plantaginis lib.ß.aque endiuie aque roſ.facte
de ſtipitib⁹.añ.q̃rtl.i.panis zuccari al.q̃rtl.ij.fiat iulep
vſq; ad lib.i. Tertium eſt. ℞.aque plãtaginis q̃rtl.ß.cũ
ʒ.i.pul.ſe.roſ.vel anthere qđ ideȝ eſt:qđ paupibus valet
q̃r dicit Auic.ꝙ bene valȝ ⁊ eſt bonũ ſe.anthere: paupe/
ribus facio potare aquã roſ.puram.⁊ confortat eos ⁊ in/
frigidat quãdo eſt cum fe.valet:⁊ ſi eſt de ſtipitibus pre/
ualet. ¶ Nota ꝙ mel crudũ laxat.⁊ coctũ reſtringit.

¶ Si autem cum predicta egritudine non fue/
rit ſignificatio debilitatis epatis: immo quod
egreditur ſubtile eſt ⁊ albuȝ ⁊ fuerit in ſtoma/
co grauitas: puluis de maliſgranatis ad tranſ/
glutienduȝ dandus eſt: cuius confectio. ℞.oſ/
ſium granatoruȝ acetoſorũ ⁊ tritorũ vt alco/
hol.ʒ.c.carui ſe.coriandri aceto acerrimo in/
fuſorum: ⁊ poſtea aſſatorum.añ.ʒ.xx.xiloca/
racte ſumach balauſtie omniũ.añ.ʒ.x.pulueri/
zentur optime ⁊ miſce ⁊ detˀ ad trãſglutiẽdũ.

¶ Ponit curam fluxus ventris flegmatici prouenientis
a ſtomaco.⁊ hoc primo per pul.⁊ dicit:ſi autem cum pre/
dicta egritudine nõ ſunt ſigna debilitatis epatis: immo
qđ egreditur cum fluxu eſt ſubtile ⁊ albũ.⁊ fuerit in ſto/
maco grauitas pul.de granatis dandus eſt ad tranſglu/
tiendum qui talis eſt. ℞.oſſium granatorum acetoſoꝝ
⁊ tritorũ vt alcohol.ʒ.c.carui ſe.coriandri aceto acerri/
mo infuſorum.⁊ poſtea aſſatorum.añ.ʒ.ij.xilocaracte ſu/
mach balauſtie omniũ.añ.ʒ.x.pul.optime ⁊ commiſce.den/
tur ex eis ad tranſglutiẽdum. ¶ Nota ꝙ iſte fluxus eſt
flegmaticus perˀ hoc ꝙ ſentitur grauitas.⁊ ſignuȝ eſt ꝙ
magis venit de nocte q̃ȝ de die:q̃r omnis flux⁹ proueni/
ens a cerebro propter aſcenſum vaporuȝ ad ipſuȝ eſt de
mane vel de die magis q̃ȝ de nocte. vñ iſte pul. veniens
ad ſtomacum cõfortat virtutem retentiuam.⁊ datur in
calida:quia materia eſt frigida ⁊ aquoſa. ¶ Scđo nota
ꝙ ſi iſta materia flegmatica aquoſa ſit multa:tũc oȝ eua/
cuari:q̃r quãto plus damus ſtiptica:tãto plus augmẽta/
mus fluxum ⁊ ad euacuandum ⁊ cõſtringendũ poſt eua/
cuationem:vt faciunt mirabolani.⁊ tũc poteſt eſſe talis
medicina. ℞.corticis mirabolanoruȝ kebuloruȝ modi/
cum combuſtorum ſupra tegulam calidam.ʒ.ij.cacabre
boli armenici.añ.ʒ.ß.dragagãti gummi arabici torrefa/
ctorũ.añ.℈.i.fiat pul.⁊ incorporetur cum ſirupo mirtil/
lorum vel aqua pluuiali.deinde fiat maſſa que diſtem/
peretur cum ſirupo mirtino limphato cum aqua pluuia/
li:⁊ aliquãdo miniſtretur quãdo eſt fluxus ſanguinis cũ
aqua plantaginis.⁊ ſi cũ flegmate mixto ponatur equis
partibus de mirabolanis kebulis de reub.ſ.ʒ.ij.

¶ Electuariũ quoq; quod dicitˀ chanzi detur:
quod. ℞.arillorum paſſarum tritorũ vt alco/
hol lib.j.mirtilloruȝ ſiccoruȝ pulueriȝatorum
vt alcohol lib.ß.xilocaracte nabati balauſtie
ſe.tamariſci ameos omniũ.añ.ʒ.x. conficiantˀ
cum melle de canna aut cuȝ melle apum opti/
me diſpumato ⁊ electuariuȝ ſumatur.

¶ Ponit curam cuȝ electuario.⁊ dicit:electuariũ quoq;
qđ detur ſic fit. ℞.arillorum paſſarum tritoruȝ vt alco/
hol lib.i.mirabolanorum ſiccoꝝ pul.vt alcohol lib.ß.xi/
locaracte nabati balauſtie ſe.thamariſci ameos omni/
um.añ.ʒ.x.cõficiãtur cũ melle de cãna aut cũ melle apũ
optime diſpumato.cauſa eſt:q̃r hȝ virtutẽ cõſtringendi
cuȝ ſit multe ſtipticitatis ⁊ ſiccitatis.⁊ hoc ĩtellige ſi ma/
teria ſit multa . al.melãcolica.⁊ pro maiori pte euacua/
ta.⁊ hoc intelligit ſimplˀr de cãna mellis ⁊ zuccari.

¶ Si auteȝ quod egreditur citrinum fuerit ⁊
anum mordicat eger quoq; ſitim patitur ⁊ fe/
bre: trociſci cõſtrictiui de ſpodio ⁊ aq̃ ſauich
⁊ ordei dentur. Trociſci conſtrictiui de ſpo/
dio. ℞.roſaꝝ ru.⁊ ſpodij.añ.ʒ.x.ſe.acetoſe ſu/
mach balauſtie gũmi arabici omniuȝ.añ.ʒ.v.
informẽtur troci.pondere.ʒ.ij.quoꝝ vnus cũ
℥.j.rob citoniorũ ſimplicis ſumatˀ. Aqua vo
ſauich ordei ita fit.ordeuȝ fractũ in aqua ipm
cooperiẽte bulliat donec aqua inſpiſſetur: de/
inde coletur ⁊ bibantur ex eo.℥.iiij.cum.ʒ.iij.
ſpodij ⁊ gũmi arabici eadem quãtitate.

¶ Ponit curaȝ fluxus colerici ſine ſanguine inteſtinoꝝ.
⁊ dicit:ſi autem qđ egreditur citrinum fuerit ⁊ anũ mor/
dicat.eger quoq; ſitim patitur ex fe.trociſci conſtrictiui
ſunt dãdi.⁊ aq̃ ſauich ⁊ ordei detˀ. Cõfectio trociſcoꝝ de
ſpodio talis eſt. ℞.roſ.ru.⁊ ſpodij amboꝝ.añ.ʒ.x.ſe.ace/
toſe ſumach balauſtie gummi arabici omniũ.añ.ʒ.v.in/
formentur trociſci.ʒ.ij.quoruȝ vnus cuȝ.℥.i.rob citonio/
ruȝ ſimplicis ſumatur.aqua ordei quã diximus.⁊ ſit fra/
ctum ordeum ſic fit. ℞.ordei fracti in aqua ipſaȝ coope/
riente bulliatur donec aqua ĩſpiſſetur. Deinde aqua co/
letur ⁊ bibantur ex ea.℥.iiij.cũ.ʒ.iij.ſpodij ⁊ gummi ara/
bici in eadeȝ quãtitate. ¶ Nota quare valent iſti troci/
ſci:quia ſunt infrigidatiui ⁊ conſtrictiui.⁊ fluxus proue/
nit a co.⁊ trociſci alterant ⁊ diſponunt ideo valent:qua/
re valet aqua ordei illo modo madefacta: quia nõ eſt le/
nitiua:quia eſt ex ordeo fracto ⁊ multuȝ conſumitur.et
ratione eius acquiritur terreſtreitas in ordeo que ſtipti/
cat ⁊ reſtringit.ideo controuerſia eſt inter raſim ⁊ auer/
roym:qui dicit.ꝙ ordeum laxat veruȝ eſt:ordeuȝ nõ fra/
ctum:⁊ ſic non debet frangi quãdo datur cauſa ſolutio/
nis ⁊ in fe.ſed quando eſt fluxus ⁊ ſine fe.debet frangi.
¶ Nota ſecũdo ꝙ ſi materia colerica fuerit multa: tũc
euacuari debet ante trociſcos ⁊ medicinas co.euacuati/
uas miniſtrare ad fluxum facientes ⁊ cõfert in diſſinte/
ria cauſata ex eo. ℞.corticis mirabolanoruȝ citrinoruȝ
gummoſorum reubarbari electi modicum combuſtoꝝ
ſupra tegulaȝ.añ.ʒ.i.cacabre boli armenici.añ.℈.ß.dra/
gaganti gummi arabici modicum torrefactoruȝ.añ.℈.
i.fiat pul.⁊ incorporentur cũ ſirupo mirtilloꝝ ⁊ fiat maſ/
ſa ⁊ adminiſtretur:vt predictuȝ eſt in alia medicina.

¶ Qr ſi ex fluxu vẽtris euenerit excoriatio pul/
uis de bolo ar.ad tranſglutiẽdũ detˀ. Qui. ℞.
pſilij.ʒ.xx.ſeis plantaginis.ʒ.x.gũmi arabi.bo/
li ar.ãboꝝ.añ.ʒ.iij.pſiliũ aſſetˀ ⁊ gũmi ⁊ boluȝ
pulueriȝẽtur ⁊ cõmiſceantˀ ⁊ ſumantur in po/
tu ex eo in mane.ʒ.iij.cũ rob de citonijs ⁊ cir/
ca noctem tantũdem. Cibus vero eius ſit pul/
mentũ factuȝ cũ granis granatoꝝ ⁊ paſſis cũ

aqua ⁊ aceto ⁊ cib⁹ factus cū succo vue acerbe ⁊ sumach ⁊ taphea cui admiscetur succus sumach ⁊ his similia cibaria.

¶ Ponit curam fluxus ventris cuz excoriatione per nutrientia. ⁊ dicit: ꝙ si ex fluxu ventris venerit excoriatio pul. de bolo armenico ad transglutienduz detur. ℞. psilij spodij seminis plantaginis omnium. añ. ʒ. x. gummi arabici boli armenici amborum. añ. ʒ. ij. psiliuz assetur. ⁊ gummi ⁊ bolū puluerizent̄ ⁊ commisceātur in potu ex eo in mane. ʒ. ij. cū rob de citonijs: ⁊ circa noctē sit tm̄ cibus ei⁹ pulmentū factū cū granis granatoꝝ vuis passis ⁊ cibis factis cū aqua ⁊ aceto cū succo vue acerbe ⁊ sumachia ⁊ taphea cui administret̄ succ⁹ sumach: ⁊ silia cibaria. ¶ Nota p̊ ꝙ excoriatio ītestinoꝝ vel est in ītestinis supioribus vel in inferiorib⁹. qñ est in supioribus tūc est dolor supra vmbilicuz ⁊ exit sanguis ⁊ sanies: sꝫ qñ est in īferiorib⁹ est fluxus ventris cū sanguine: ⁊ est dolor sub vmbilico. Et in excoriatione q̄ fit in intestinis supiorib⁹ ꝯueniunt ista q̄ accipiunt̄ per os vt trocisci. sꝫ qñ est in intestinis īferiorib⁹ excoriatio: tunc ꝯueniunt illa q̄ accipiuntur per īferiora: qꝛ illa que accipiunt̄ per os accipiunt magnā alterationē anteq̄ꝫ veniāt ad locū inferiorē: ⁊ tūc ꝯueniunt duo clysteria: qñ est fluxus ventris cū excoriatione intestinoꝝ inferioꝝ. quoꝝ p̄mū est mūdificatiuū. 2ᵐ ꝯsolidatiuū. Clystere mūdificatiuum in fluxu vētris cū excoriatione intestinoꝝ īferioꝝ. est istud. ℞. aque ordei lib. i. mellis electi. ʒ. iij. misce qͦd sufficit p duab⁹ vicibus: ita ꝙ q̄libꝫ die lib. i. inijciat̄. q̄re plus dātur mūdificatiua q̄ꝫ ꝯsolidatiua: qꝛ vulnera nō sanantur: nisi p̄us exiccētur per Gal. 5ͦ. affoꝛismoꝝ. Cōsolidatiuū dꝫ eē tale ℞. gallaꝝ nō perforataꝝ sumach boli armenici. añ. ʒ. ß. dragagāti gūmi arabici. añ. ʒ. ij. succi plantagi. facta residentia. ʒ. ij. sepi. renū caprarū recētiū q̄rt l. ß. vitella duorū ouoꝝ cocta fiat clystere cū aq̄ pluuiali ad lib. ß. ⁊ q̄ꝫto magis retinet tanto plus restringit. In excoriatione aūt facta ex mā valꝫ istud clystere factū ex. xxx. ʒ. butyri re. ⁊. ij. ʒ. sanguis draconis ⁊ est satis expertuꝫ. ¶ Scdo nota si est fluxus sanguis sine excoriatione ītestinoꝝ: vt qꝛ vena est rupta vel h⁹ si sit supfluus tunc illa q̄ cōueniūt dicta sunt in caͦ. de cura vomitus sanguis que est cā scdi dicti. q̄re ꝯueniunt sibi ista nutriētia: cā est: qꝛ habēt virtutē ꝯsolidādi ⁊ restringēdi materiam.

¶ Trocisci quoq̄ꝫ de balaustijs qui cuz nimie conferant diarie dandi sunt cū fluxus fuerit superfluus siue habeat sanguinē admixtuz siue non. ℞. gallarū siliquarū nabati semis tamarisci olibani balaustie oīuz partes equales. opij gūmi arabi. amboꝝ. añ. partem. ß. informent̄ trocisci pondere. ʒ. ij. ex q̄bus. j. cū vino sumatur. si neq̄ꝫ calor affuerit neq̄ꝫ febris. sed si feb. affuerit cū rob de citonijs acetosis sumat̄ qui tūc dandi sūt cū vētris fluxus supfluus fuerit.

¶ Ponit curā p trociscos qui idrn̄ter valēt in oī fluxu. ⁊ dicit: trocisci de balaustijs: qui tn̄ nimie cōferunt diarie dandi sunt cū fluxus fuerit supfluus siue habeat sanguinē admixtū siue nō. ℞. gallaꝝ siliquaꝝ nabati semis tamarisci olibani balaustie oīuz ptes eq̄les opij gūmi arabici amboꝝ. añ. ptē mediā. ⁊ iforment̄ trocisci pōdere. ʒ. ij. ex q̄bus vnus cū vino sumat̄ si nec calor affuerit nec fe. Sed si fe. affuerit cū rob de citonijs acetosis sumat̄ q tunc dandi sunt cū vētris fluxus supfluus fuerit. cā partis est: qꝛ trocisci sunt multū stiptici. ⁊ per istos trociscos intelligit alios quos ponit Joh. ebēme. in suis vl'ibus.

¶ De tenasmone. Cap. LXXVI.

Onfectio de trociscis ad tenasmonē qui tunc dandi sunt cū caloris absentia fuerit ⁊ vētositas erit nociua ⁊ sonitus. ℞. seīs iusquiami al. seīs aneti. seminis feniculi omniū. añ. ʒ. v. ameos. ʒ. ij. ⁊ ß. opij. ʒ. iij. semis apij. ʒ. x. fiāt trocisci de quibus pondus. j. aurei in potu sumatur.

Irca rubricam. Nota caᵐ de tenasmone: qꝛ ī superfluo fluxu vētris ꝓuenit tenasmō. hic igit̄ ponit curā tenasmonis ꝓueniētis ex ventositate. ⁊ hoc p̊ per trociscos. ⁊ dic̄: trocisci ad tenasmonē dandi sunt cū caloris absentia ⁊ vētositas fuerit nociua. ⁊ sonitus. ℞. semīs iusqami al. semīs aneti se. feniculi omniū. añ. ʒ. v. ameos. ʒ. ij. ⁊. ß. opij. ʒ. iij. seīs apij ʒ. xi. fiant trocisci. de q̄b⁹ pōdus aurei vni⁹ in potu sumatur. ¶ Nota ꝙ tenasmon communiter diffinitur sic. tenasmon est magna voluntas egerendi cum modico aut nullo effectu. ¶ Secūdo nota que est causa tenasmōis: dico ꝙ causa eius est omne illud qͦd inducit nocumentū in capite vltimi intestini. s. longaonis ⁊ virtus sensibilis intestinorū sentiens suuz nocumentū incitat v̄tutez expulsiuam membri ad expellenduz ac si emitteret feces. ⁊ iste sunt cause in generali. Prima est mala complexio frigida existens in intestinis causata. s. ex sessione longa super lapides frigidos vel herbas frigidas vt frequēter accidit. Secunda causa est ventositas existens in capite intestini: cuius signum est rugitus ⁊ inflatio. Tertia causa est humor calidus imbibitus in ipso ītestino: cuius signuz est dolor mordicatiuus ⁊ arsura: ⁊ ꝙ patiens iuuatur a frigidis ⁊ ledit̄ a calidis. Quarta causa est humor flegmaticus viscosus infixus siue imbibitus in porositatibus intestinoꝝ: cuius signum est: qꝛ expellitur humor īclusus grossus ⁊ mucillaginosus: ⁊ patiens iuuatur a calidis ⁊ leditur a frigidis. Quinta causa est vlcus intestini ⁊ post dissinteriam. cuius signuꝫ est saniei exitus ab intestinis. Sexta causa est apostema istius intestini vel emorroyde cuius signum est ad tactum. nam circa anum percipitur tumor notabilis. ¶ Tertio nota q̄re valent isti trocisci in tenasmone. causa est: qꝛ sunt compositi ex calidis medicinis ventositates resoluentib⁹ ⁊ carminantibus. similiter ponunt̄ medicine stupefactiue: vt remoueant sensum a membro vt iusquiamuꝫ anetum anisi: ⁊ quāuis valent isti trocisci ab intus recepti: ab extra tamen valet balneuꝫ factum ex spongia infusa in vino decoctionis ruthe ysopi maratri anisi furfuris cauliuꝫ rubeoꝝ fortiter compressa ⁊ ano apposita. ⁊ ꝙ patiētes sedeant super illam. hoc facimus cōmuniter.

¶ Cōfectio electuarij de storace q̄ antiquo fluxui ventris confert ac tenasmoni: cum neq̄ꝫ febris nꝫ calor affuerit: sꝫ si aderit vētositas nociua danda erit. ℞. castorei opij assari stora. liquide myrrhe se. iusquiami nigri thuris oīuꝫ partes equales mellis qͦd sufficit ad spēruꝫ cōfectionē cuius dosis sit. ʒ. ij. vel. iij.

¶ Ponit curam per electuaria. ⁊ dicit: ꝯfectio electuarij de storace antiquo fluxui ventris cōfert ⁊ ad tenasmonem cum nec febris nec calor fuerit. sed si adest vento-

sitas nociua danda est. ℞.castorei opij assari storacis liquide myrrhe se.iusquiami nigri thuris oĩuꝫ partes eq̃les mellis qđ sufficit ad spẽruꝫ confectionẽ cuiꝰ sit dosis ʒ.ij.vsq3 ad.iij.causa est de trociscis:qꝛ ꝯponunt̃ ex stipticis ⁊ resoluẽtibꝰ ventositatẽ:qꝛ in istis est maxima sensibilitas ĩtestinoꝝ.iõ cõueniunt stupefactiua ⁊ resolutiua rõne ventositatis:⁊ paꝝ ꝓficit accipere per os:qꝛ multũ est lõgiquũ.⁊ iõ loco electuarij ordinet̃ clystere euacuatiuũ ⁊ resolutiuũ ⁊ consumptiuuꝫ:sicut dictum est in colica ⁊ yliaca.parte aque:vt.ʒ.ij.vel.i.

¶ Si aũt postq̃ꝫ tenasmon.x.transierit dies nõ visa fuerint medicamina cõferre ⁊ eger super pectinẽ sentit dolorẽ redeunduꝫ est ad clystere.qđ.℞.panici excorticati rizi excorticati lentiuꝫ excorticatarũ ros.siccarũ balaustie cupularũ glandiuꝫ omniũ.añ.M.j.oĩa in tribus libris aque coquãtur donec ad.j.⁊.ß.redeant.deinde colẽtur:deinde sumãtur ceruse cineris papiri baby.ãbo.añ.ʒ.j.boliar.ʒ.ß.vitelli oui duri assati olei ros.ʒ.ß.ex his oĩbꝰ in predicto apozimate fricãdo dissolutis clysterizet̃ eger semel aut bis.

¶ Ponit curã per clystere.⁊ dicit:si aũt postq̃ꝫ decimum diẽ pertrãsierit:⁊ visa non fuerit medicamina ꝯferre:⁊ eger suꝑ pectinẽ sentit dolorẽ redeunduꝫ est ad clystere ꝯstrictiuũ.℞.panici excorticati risi excorticati lentium excorticataꝝ ros.siccaꝝ balaustie cupulaꝝ glandiũ oĩum.añ.M.i.oĩa in tribꝰ lib.aque coquãtur donec redeant ad lib.i.⁊.ß.⁊ colentur.⁊ deinde sumãtur ceruse cineris papiri babylonici amboꝝ.añ.ʒ.i.boli armenici.ʒ.ß.vitelli oui duri assati olei ros.añ.ʒ.ß.in his oĩbus in ꝑdicto apozimate fricando dissolutꝭ clysterizet̃ eger semel aut bis.¶ Nota q̃re illud clystere valet qñ est antiquꝰ:qꝛ ex quo medicamina nõ conferũt.signũ est ꝙ ista ventositas nõ remouet̃:qꝛ per illã ventositatẽ causatur illa relaxatio in ĩtestinis.⁊ ad illaꝫ relaxationẽ dꝫ admĩstrari ꝯsolidatiuũ ⁊ resolutiuuꝫ:⁊ qꝛ illud clystere est valde stipticũ vnitiuũ partiũ intestinoꝝ.ideo est multũ vtile:supposito ꝙ talis ventositas sit remota:qꝛ si nõ esset:nõ iuuaret.in hoc sumus decepti:qꝛ administramus stiptica vt syrupũ de ros ⁊ augmẽtamus morbũ.⁊ loco istius clysteris põt administrari sacculus de stipticis vt de sumach ⁊ de ros:⁊ alijs stipticis infusis in aceto ⁊ modico vini stiptici fortiter ꝯpssus ⁊ applicatꝰ ano ceruse.s.lote.

¶ Qꝛ si tenasmon fuerit lõgi tẽporis in quo nõ egredit̃ sanguis:ꝫ rasura alba mucillagini similis.medicamẽ putredinis qđ in.c.putridarũ gingiuaruꝫ noĩauimus dandum est ex quo in apozimate eorũ que nominauimus fricato ⁊ dissoluto clystere semel aut bis fiat. Qꝛ si ex ventris fluxu in ventre vehemẽs ꝓfictio secuta fuerit clystere fiat ex oleo ros.tepido.si autẽ nullo modo mordicat clystere ex illo medicamine addatur multotiẽs donec sanetur.

¶ Ponit hic curam tenasmonis cuꝫ exitu flegmatis.⁊ dicit:ꝙ si tenasmon fuerit longi temporis:in quo nõ egreditur sanguis:sed rasura alba mucillagini siĩis.medicamen putredinis:qđ in caᵒ.de cura gingiuarũ putridaruꝫ noĩauimus dandũ est:ex quo in apozimate eoꝝ que nominauimus fricatio aut dissolutio semel aut bis fiat.⁊ si ex ventris fluxu in ventre vehemẽs mordicatio secuta fuerit:clystere fiat ex oleo ros.tepido.si aũt nullo modo mordicat clystere ex illo medicamine multotiẽs addat̃ donec sanet̃.¶ Nota ꝙ duplex est causa exitꝰ rei saniose ⁊ mucillagĩ.in tenasmone. Una est humor mucillaginosus imbibitus siue inuiscatus in porositatibus itestini. Alia est causa rasure ĩtestini ⁊ exitus piguedinis eiꝰ.⁊ frequẽter ꝯtingit post dissinteriã:imo post magnã dissinteriã ꝯtingit exitus humoꝝ vel pinguedinis.⁊ de isto loquit̃ hic rasis cui in hoc casu exit:⁊ qꝛ illud est stipticum ⁊ ꝯsolidatiuũ ĩtestinoꝝ.⁊ si humor mucillaginosus nullo mõ valꝫ:⁊ mã per se euacuata ꝯpeteret istud clystere.⁊ qñ est ex rasura ĩtestini cõpetit clystere positũ in littera:⁊ alia ꝯsolidatiua ĩtestini facta mundificatiõe intestini si esset ibi sanies.¶ Scđo nota ꝙ si tenasmon causaret̃ ex humore inuiscato in ĩtestino.Primo dꝫ fieri euacuatio flegmatis:vt dcm̃ ẽ supra.in.cᵒ.de colica ⁊ yliaca.Postea filtrum bal.vel spongia infundat̃ in vino decoctionis se.fenugreci lini furfuris cauliũ rubeoꝝ fortiter cõpressoꝝ applicẽtur ano:vel ex his fiat sacculus super quẽ patiẽs sedeat.⁊ isto casu est vltima medicina fomẽtatio tapsi barbati vel eiꝰ cathaplasmatio:ita ꝙ bulliat̃ in aq̃.⁊ postea exprimat̃ ⁊ ponat̃ supra.Si võ tenasmon causat̃ ex humore ca.purget̃ cũ clysteri dicto supra.cap.de cura colice ⁊ yliace passionis.⁊ postea ĩfundat̃ filtruꝫ balneũ in aceto ⁊ fortiter ꝯpressuꝫ applicet̃ ano ⁊ circuitus ĩtestini vngat̃ cũ oleo ros.⁊ albumine oui. In tenasmone causato ex ventositate siue a flegmate valet suffumigatio cũ pinea cõq̃ssata posita supra carbones.¶ Si causet̃ ex vlcere mundificet̃ cũ vino ⁊ melle pᵒ.⁊ postea ꝯsolidet̃ cũ vnguento facto ex oleo ros.dragagãti gũmi arabici aloe loto masticis ⁊ thuris dcã supra.Si aũt causet̃ ab apate calido in pnᵒ.tenta de bombace:vel de panno molli infuso in oleo ros.⁊ albumine oui supponatur.sꝫ in augmento ad maturandũ fiat vnguẽtũ de assungia galline mucillag.se.lini olei amigđ.⁊ si causat̃ ab apate:tũc cõuenit istud medicamẽ.℞.succi apij succi caulium aũ.ʒ.i.olei ros.olei camomille misce ⁊ tẽta in ꝑdictis infusa supponatur in augmento.addatur istis ad maturandum mucillagi.seĩs fenugreci.seminis lini.aũ.ʒ.ß.

¶ Epithima de quo vẽter cũ fluxus vehemẽs est ⁊ virtus debilitata liniendus est.℞.gallie achatie ciperi mirte gallarũ cipressi thuris aũ.ex oĩbꝰ his vino veteri.aut succo citonioꝝ cõspersis liniatur venter.huic quoq3 quandoq3 additur panis coctus de syria.

¶ Ponit curã fluxus ventris per epithimata qñ ꝓuenit a friditate.⁊ dicit:epitima de quo venter cũ fluxus vehemẽs ẽ ⁊ qñ virtus debilitata est liniẽdus est.℞.galle acatie ciperi ros.gallarum cipressi oĩum aũ.partes equales vino veteri aut succo citonioꝝ compressoruꝫ liniat̃ venter.huic quoq3 quãdoq3 addit̃ panis bis coctꝰ de syria.id ẽ de illa terra:ita ꝙ fiat emplꝫ.loco istiꝰ valꝫ istđ emplastrũ in fluxu vẽtris cãto a friditate.℞.anisi cimini nasturcij assatoꝝ masticis olibani.aũ.ʒ.iij.succi absinthij lib.ß.aq̃ ros.q̃rtꝭ.i.aceti.ʒ.i.farine nucis cipssi qđ sufficit misce oĩa pulueriȝẽt̃:⁊ fiat emplꝫ mediocriter liqđũ

¶ Si aũt cũ hac egritudine fuerit calor.epithima fieri conuenit ex duobus sandalis ⁊ ros.⁊ boloar.⁊ faufel ⁊ gallꝭ.⁊ pane biscocto cũ succo macianoꝝ aut citonioꝝ aut mirtino.

⁋ Ponit curã qñ ꝓuenit a mã calida. ⁊ dicit. si aũt cum hac egritudine fuerit caliditas epithima fieri conuenit ex duobꝰ sandaliꝫ rof. ⁊ bolo armenico ⁊ faufel ⁊ galla ⁊ pane bis cocto cũ succo citõioꝝ ⁊ macianoꝝ: ⁊ mirtino. faufel est lignũ hñs virtutez sandali: cã partis est: qꝛ oĩa ista sunt frigida ⁊ stiptica ⁊ intestinoꝝ ⁊ partiũ circũstã-tiũ cõfortatiua. ⁊ loco istius põt ꝯpetere tale quo cõiter vtoꝛ. ℞. succi plantaginis ꝑtes. iiij. aq̃ rof. de stipitibus aceti. añ. ℥. ß. berberis sumach. añ. ℥. i. mirtilloꝛũ boli ar. añ. ʒ. ij. coꝛalli ru. sãdali al. ⁊ ru. ãthere arilloꝝ: masticis añ. ℥. ij. psidie: balaustie: gallaꝝ. añ. ℥. ß. farie lẽtiũ: qd̃ suf-ficit puluerizent̃ subtil'r misce oĩa: ⁊ fiat empl'm medio-criter liq̃dũ. Uel illud qd̃ ꝯuenit in vtroq; casu. ℞. lap-dani q̃rt. i. masticis. ℥. i. olibani. ʒ. ij. sumach berberis añ. ʒ. i. ⁊ ß. mirtilloꝝ boli armenici. añ. ℥. i. coꝛalli rubei: san-dali albi ⁊ rubei: anthere arilloꝝ: rof. rub. añ. ʒ. ß. terbẽ-bentine. ʒ. i. pulueriʒãda pulueriʒent̃ subtil'r. cõquassan-da cõquassent̃ cũ pistello calido: misce oĩa malaxando cũ oleo rof. vel mirtino: fiat empl'z ad modum scuti ad quãtitatẽ medie palme ex vtraq; ꝑte. extẽdat̃ supra alu-tã archeta facta ex epate poꝛci caulibꝰ ꝑbullitis: ouis co-ctis in aceto: ⁊ postea dꝫ accipi vitellũ oui carnium cito-nioꝝ. ʒ. iij. in modico cere cuꝫ modico cinamomi ⁊ coꝛiã-dri valet in fluxu ventris.

⁋ Qꝛ si eger vehementer patiatur tenasmon ⁊ sepe vadit ad sellam: ⁊ nihil tamen egreditur collirium istud subijciatur: est enim mirabile ad sedandum tenasmonem. Colliriũ. ℞. thu-ris licij croci gũmi arabici. añ. ʒ. i. ⁊ opij. ʒ. ij. infoꝛmentur colliria ⁊ supponantur.

⁋ Põit curã tenasmõis qñ nihil expellit̃. ⁊ dic̃. ꝙ si eger frequẽter patiat̃ tenasmonẽ ⁊ sepe vadat ad sellã ⁊ nihil egrediat̃. colliriũ istud subyciat̃: est. n. mirabile ad sedã-dũ tenasmonẽ. ℞. thuris licy arabici: croci gũmi. añ. ʒ. i. opy. ʒ. ij. ĩfoꝛment̃ colliria ⁊ supponant̃. cã ꝑtis est: qꝛ ex quo nihil expellit̃ signũ est ꝙ causat̃ ex relaxatiõe inte-stini ⁊ eius nimia subtiliatione: ⁊ qꝛ illud suppositoꝛiuꝫ est stipticũ: iõ valꝫ cũ periculũ est de hoc qd̃ dicit Auic. ꝙ q̃dã habẽt tenasmonẽ cũ fluxu vẽtris ⁊ ĩposuit opiuꝫ in ĩtestinũ ⁊ moꝛtuꝰ fuit. veꝝ est qd̃ idẽ dicit Raf.

⁋ De difficultate mingẽdi. Cap. LXXVII.

Circa rubꝛicaꝫ. Nota ꝙ emissio-nis vrine est tri-plex nocumẽtũ. s. actio lesa. actio coꝛrupta. di-minuta ⁊ ablata. vocat̃. n. actio diminuta vel actio coꝛrupta: qñ vrina nõ põt expelli nisi ꝑ ĩterualla ⁊ per tẽpoꝛa ⁊ cõiter tũc dr̃ dissuria. s. qñ hõ nõ põt mingere: sꝫ bñ vult. Sed vocat̃ actio ablata quãdo nullo mõ põt expelli ⁊ vocat̃ cõiter suria. Sed coꝛrupta vocat̃ qñ vrina ĩcõuenientẽr expellit̃. s. ĩuolũtarie ⁊ gut-tatim: ⁊ dr̃ cõiter strãguria. hic loq̃t̃ Raf. de p̃mis duo-bus nocumẽtis: qꝛ in illis est retẽtio vrĩe ĩuolũtaria. De actiõe aũt coꝛrupta dicet̃ ĩfra: qꝛ restat dicere ꝺ difficul-tate vrine ⁊ eiꝰ retẽtione. vñ actio dimĩuta ⁊ ablata eas-deꝫ hñt causas: ⁊ in vtraq; est ĩuolũtaria retẽtio. ⁋ Se-cundo nõ ꝙ cã difficultatis mingẽdi est triplex. s. extri-seca ⁊ est duplex. Una est friditas magna coartãs ⁊ opi-lans meatꝰ vrine: vt vẽtus boꝛealis ⁊ alia frigida supra pectinẽ posita ⁊ vesica. Scđa cã est casus ꝑcussio ꝯquas-sans lacertos lateris ⁊ vẽtris: q̃ q̃dẽ ĩtrãt ad expulsionẽ vrine: Cã ĩtrinseca est duplex. alia est ꝯiũcta. alia est pri-uata. ꝯiũcte cãe ꝑñt eẽ. vi. in gñali. Prima est passio ĩte-stinoꝝ: sicut qñ est aq̃a in ĩtestinis siue feces opilate idu-centes opilationẽ in vesica: ⁊ coartationeꝫ: qua ꝯp̃ssa eiꝰ meatus claudunt̃. Scđa est passio renũ: ⁊ qñ apostema est in renibꝰ vel lapis claudunt̃ vie per quas trãsit vrĩa ad vesicam. Tertia est passio epatis vt in ydropisi reti-nente aquositatẽ que mittebat̃ per viã que est ĩter epar ⁊ vmbilicũ. Quarta cã est passio cerebꝛi: vt pꝫ in frenesi ⁊ litargia: qꝛ obliuiscunt̃ mingere: ⁊ tñ ista expulsio vrĩe nõ põt fieri nisi a v̓tute sensibili q̃ a duabꝰ v̓tutibꝰ depẽ-det: vt pꝫ doc. 6. de v̓tutibꝰ. cap. vltĩo. Quĩta cã est passio totiꝰ coꝛꝑis vt in feb. ardẽtissima in qua ꝯsumit̃ aquosi-tas que dꝫ ire ad vesicã: ⁊ ꝑꝑ hoc dicimꝰ qñ mingũt paꝝ ꝙ fe. hoc facit. de ista nõ loq̃t̃ hic: qꝛ ista faciliter curat̃. Alia est pꝛiuata siue ꝓpꝛia difficultas migendi. ⁊ est du-plex. Una est v̓tus expulsiua lacertoꝝ pectinis ⁊ vẽtris: vt qñ villi latitudinales sunt debiles. ⁊ ꝑꝑ hoc aliq̃ faci-liter migunt vrinã ⁊ aliq̃ nõ. Scđa est opilatio existens in vesica siue illa sit ex lapide siue ex sanie. ⁊ de ista diffi-cultate mingendi loquitur hic.

⁋ Sequit̃ iã textꝰ capl'i. 77. qd̃ hic dr̃. 78. q̃uis nõ est vt videbit̃ in ꝓcessu ꝑꝑ numerũ capi. sequẽtium.

Cum vrina minuitur ⁊ ex toto reti-netur: nec tumoꝛ appet ĩ femoꝛe: nec grauitas: nec doloꝛ in renibus sentit̃: succurrenduꝫ est ex medicaminibus vrine pꝛouocatiuis que nominauimus: quo-rum vnius confectio. ℞. seminis apij nitri ru-bee tinctoꝛuꝫ: seminis olisatri: seminis iunipe-ri assari ameos spice amigdalaruꝫ amararuꝫ: añ. ʒ. xx. seminis melonis. ʒ. x. cantaridarum: quarum capita ⁊ ale abscisa fuerint. ʒ. j. armo-niaci. ʒ. iij. armoniacum in vino dissoluatur ⁊ alie species ex eo conspergantur: ex quibus fi-ant pillule magne: ex quibus sumatur ab. i. ʒ. vsq; ad tres. hoc enim medicamen valde con-fert coꝛpoꝛi cum dissolutionem ⁊ laxationeꝫ patitur ⁊ hyposarce ad expellenda omnia ac-cidentia causa quoꝝ coꝛpus desiccari opꝫ.

⁋ Hoc est capl'ꝫ in quo determiat de passionibꝰ renũ ⁊ ve-sice. Et p̃mo de passione que dr̃ difficultas migẽdi: ꝓut ꝓuenit ex debilitate v̓tutis expulsiue. ⁊ dicit. cũ vrĩa mi-nuitur aut total'r retinet̃: nec in femoꝛe apparet tumoꝛ grauitas: vel doloꝛ in renibꝰ sentit̃. succurrendum est ex medicaminibꝰ ꝓuocatiuis vrine que noĩauimus: quoꝝ vniꝰ ꝯfectio est. ℞. seĩs apy nitri rubee tinctoꝝ se. olisa-tri. se. iuniperi: se. assari ameos seĩs feniculi spice amigđ. amararũ oĩuꝫ añ. ʒ. xx. seĩs melonũ. ʒ. x. cãtaridaꝝ: q̃ruꝫ capita ⁊ ale abscise fuerĩt. ʒ. i. armoniaci. ʒ. iiij. armonia-cuꝫ in vino dissoluat̃ ⁊ alie spẽs ex eo ꝯficiant̃: ex q̃bꝰ pil-lule magne auellane sil'es de q̃bus sumat̃ ab. i. ʒ. vsq; ad iij. ʒ. hoc. n. medicamẽ cõfert valde coꝛpoꝛi dissoluto ad laxitatẽ ⁊ yposarce: ⁊ ad expellẽduꝫ oĩa accidẽtia quoꝛũ coꝛpus desiccari oꝫ: cã est: qꝛ ex quo oĩa ista aperiũt. sigm̃ est ꝙ ista debilitas nõ ꝓuenit ex opilatione aliq̃: qꝛ mã ĩducit grauitatẽ in mẽbꝛo: sꝫ solũ ex debilitate virtutis expulsiue: ⁊ qꝛ ista iuuãt ad expellẽdũ ⁊ ꝯferũt v̓tuti ad expellẽdũ ⁊ ꝓuocãt vrinã: iõ valẽt: ⁊ sup istud el'iuꝫ du-cis bibat̃ cũ modico bꝛody ciceꝝ: ⁊ valꝫ ad frãgendũ la-pidẽ: ⁊ hoc in ieiuno stõ cũ vino albo elixato. i. de se. ma-cedonie ⁊ spicenardi aspergant̃ ⁊ ĩcoꝛpoꝛent̃.

⁋ Qꝛ si contingat mingendi difficultas ex casu

vel percussione in femore vel in ano vel in eoruȝ circuitu eger ex basilica minuatur. deinde aqua calida loco sepe superfũdatur ⁊ vsqȝ ad spatiuȝ medij diei ex oleis fricetur. Egro quoqȝ precipiatur vt vrinam expellere nitatur.

¶ Ponit curã quãdo accidit ex casu ⁊ percussiõe. ⁊ dicit. vel in femore vel in ano: aut in eoꝝ circuitu eger ex basilica minuat̃ ⁊ deĩde aqua tepida loco ꝑcusso sepe supfundat̃ ⁊ vsqȝ ad spatiũ medij diei ex oleo fricetur. egro quoqȝ ꝑcipiat̃ vt vrinã expellere nitat̃: ⁊ si aliqs diceret q̃re nõ põt curari qñ ꝓuenit ex frigiditate. dico ꝙ ꝑ alterantia sola curat̃: ideo nõ curauit ponere. Cã ptis q̃re valȝ aq̃ calida supfusa: qꝛ rõne ꝑcussionis vel casus fcã est ꝯcussio in mẽbro ⁊ patiẽs est debilitat᷒ dolore ⁊ loco denigrato rõne illi᷒ sanguis: ⁊ hoc per aquã calidã resoluitur: supposito ꝙ corp᷒ sit plenuȝ ⁊ fcã flõmia posito ꝙ luna sit in plenilunio vel nouilunio statiȝ dȝ fieri flobotomia qñ aliqs est ꝑcussus ⁊ si patiẽs est ꝯstipat᷒ primo dȝ dari clistere ne vesica ꝯp̄rimat̃. Quare valȝ iunctio: cã est: ad ꝯfortãdũ illã virtutẽ: qꝛ electuariũ est in ꝑte stipticũ. ⁊ loco illi᷒. 4. ca. de myrrha ⁊ mastice. posita supra locũ vel empl̃m de mumia dissoluta in vino: vel sacculus de absinthio abluto vl̃ bullito in vino ꝯpresso fortiter supꝑ locũ ponit̃. femore. i. iter iguina.

¶ Si autẽ mingendi difficultas contingat vesica existẽte plena ⁊ extensa. ⁊ sit hoc post sanguinis vel puris mictũ. medicamina que trũbos sanguinis vel puris quod in vesica generatur soluere ⁊ eliquare consueuerunt danda sunt. Cõfectio medicaminis sanguinis vel puris trumbos qui in vesica fiunt dissoluẽtis. ℞. cordumeni myrrhe rubee de qua tingitur. seminis iuniperi armoniaci asse fetide añ. armoniacum dissoluatur ⁊ informentur pillule ex alijs speciebus ex eo confectis de quibus quater in die sumatur cum apozimate de seminibus quod nominauimus.

¶ Ponit curã qñ ꝓuenit ex opilatiõe. ꝑmo ꝑ pillas. ⁊ dicit. si aũt mingẽdi difficultas ꝯtingat. vesica existẽte plena ⁊ extẽsa: ⁊ hoc fit post sanguinis vel saniei mictũ medicamina que ꝯsueuerunt dissoluere trũbos aut pus generatũ in vesica dãda sunt: medicamẽ võ sit tale. ℞. cordumeni rubee de qua tingit̃. se. iuniperi armoniaci asse oĩuȝ ꝑtes eq̃les armoniacũ dissoluat̃ ⁊ informent̃ pill̃e ex alijs spẽb᷒ ex eo ꝯfectis: de qb᷒ grana. iiij. in die sumãtur cũ apozimate de seminib᷒ qđ noĩauim᷒. ¶ Nota ꝙ vesica põt ĩpleri ex trib᷒. Uno mõ ex vrina qñ moratur ĩter nobiles ⁊ tũc preualet ꝙ hõ decũbet supra pectineȝ ⁊ ꝙ fricet̃ ꝙ vrina vadat superi᷒ ⁊ ꝙ vie dilatent̃: qꝛ tũc porrus aperit̃ ⁊ vrina vadit ad ĩferius. Scđo mõ ex humorib᷒. s. flegmate vel sanguine: ⁊ vtpl̃m ex hũore flegmatico ⁊ in isto casu valȝ illud remediũ: qꝛ est subtiliatiuũ ⁊ aperitiuũ vie ⁊ vrine ꝓuocatiuuȝ. Tertio mõ ex lapide ⁊ de isto in fine capituli ponit curaȝ difficultatis mingendi ex lapide.

¶ Syrupus etiam acetosus ex forti aceto factus multotiens detur.

¶ Ponit curã per sirupũ sumptũ cũ brodio cicerũ. ⁊ dic̃. ꝙ valȝ sirup᷒ acetosus cũ aq̃ melonũ ⁊ cicerum: ⁊ hoc ex forti aceto multotiẽs det̃. cã est: qꝛ est cõpositus ex trib᷒ aperitiuis ⁊ subtiliatiuis que hñt vias apire ⁊ vrinã ꝓuocare. ⁊ ꝑ istũ sirupũ intelligit alios potus ꝓuocatiuos vrine ⁊ vn᷒ põt esse ꝭȝ Auer. oximel sq̃lliticũ ministratũ cũ brodio ciceꝝ rub. vel se. melonum vel iste quo cõiter vtor. ℞. piloꝝ spicenar. ʒ. ß. cãtaridũ abscissis capitib᷒ ⁊ alis. ℈. i. fiat pul. subtilis ⁊ ministret̃ cũ decoctiõe ciceꝝ rub. ⁊ se. melonũ. vel sic. sil̃r valȝ aqua raphani distillata si potet̃: sil̃r valẽt oẽs pot᷒ q valent in fractione lapidis qui dicentur in sequenti capitulo.

¶ Per siringã preterea imittat̃ aqua in vesicã in qua dissolutus fuerit sal aut aqua cineris. Et ista est cõfectio aque que fit de cinere. ℞. cinerem de salice cinerem de vitibus cali. calcem his omnibus admisceat̃ tantũ aque vt ex ea coopiri possint: ⁊ dimittant̃ sic ꝑ tres dies: deinde colent̃ ⁊ ꝑ siringã inijciant̃ in vesicaȝ.

¶ Ponit curã ꝑ iniectionẽ. ⁊ dicit. ꝑ siringam inijciat̃ in virga aq̃ in qua dissolutuȝ sit sal vel aq̃ cineris: ⁊ ista est ꝯfectio aq̃ que fit de cinere. ℞. cineres de salice: cineres de vitib᷒ cali. calcẽ cineres clauellat᷒: ⁊ fit de q̃dã herba salsa de qua vtunt̃ tinctores. his oĩb᷒ misce tm̃. de aq̃ vt ea oẽs coopiri possint ⁊ dimittant̃ sic ꝑ tres dies: deinde colent̃ ⁊ ꝑ siringã in virga inijciant̃. ¶ Nota q̃re valet aq̃ cineris cribellati: cã est. qꝛ aq̃ salsa est mordicatiua ⁊ ĩcitat virtutẽ expulsiuã: vt dictũ est de illis in qb᷒ ponit sal per clistere: ĩcitat. n. ⁊ mordicat ⁊ loco isti᷒ cõiter operant̃ ⁊ mittim᷒ oleũ scorpionũ per siringam in quo cineres sunt dissolute ⁊ colate ⁊ valet multũ.

¶ Herba quoqȝ croci hortulani: ⁊ sula cocta supponantur. Tinam preterea assidue ingrediatur ĩ qua sit aqua in qua cocta sit camomilla sticados arabicus sansucus sisimbriuȝ: vl̃ in qua extremitates cauliũ ⁊ sula ⁊ fimus columbinus cocta fuerint ⁊ sedeat ĩ ea q̃diu poterit. Et ex herbis istis sic coctis fiet emplastrum siue epithima super femur ⁊ partes ei circũadiacentes. Et dum in tina moratur sumat ea in potu que vrinã prouocãt. Et si hec oĩa nõ profuerint ad instrumẽtum quo vrina prouocatur redeundum est.

¶ Ponit curaȝ per emplastra balnea ⁊ epithimata. ⁊ dicit. herba croci oriẽtalis. al̃s. hortulani ⁊ sula cocta supponat̃: tinã ꝑterea assidue ĩgrediat̃ in qua sit aqua in q̃ cocta sit camomilla: sticados arabici: sansuci: zinziberis añ. vel in qua extremitates cauliũ: sula est herba arthetica ⁊ est ꝓuocatiua vrine ĩter oĩa mũdi ⁊ fimus colũbinus fuerit: in decoctione earuȝ sedeat ⁊ ex herbis simil̃r coctis fiat empl̃m supra femur ⁊ ꝑtes circũadiacentes: ⁊ cum in tina moratur sumat ea in potu que ꝓuocatiua vrine sunt: ⁊ si hec oĩa nõ sunt ꝓficientia ad ĩstrumẽtuȝ quo vrina ꝓuocatur est currẽdum: emplastra: idest herba in qua sit cartamus. cã partis est: qꝛ illa ex qbus fiũt sunt ꝓuocatiua vrine ⁊ aperitiua: ⁊ per ista ĩtelligit sibi similia. ¶ Et valet istud emplastrũ quo cõiter vtor precedente clistere. ℞. foliorũ crete marine. M. ij. cõquassentur ⁊ torrefiant modicũ in sartagine cũ oleo amigdalarum amararũ: ⁊ fiat emplastrũ supra pectineȝ: vel fiat tale vnguentum de paritaria: vt sit. ℞. armoniaci. ʒ. iiij. malaxentur cũ oleo scorpionuȝ ⁊ extẽdatur supra alutã ⁊ fiat emplastrum. vel fiat tale vnguentum quo cõiter

vtor. ℞.assungie cameli asini assungie catti.añ.ʒ.i. cere modicum:fiat vnguẽtũ cũ quo vngat̃ pecten ⁊ loca circũstantia:simil'r valet si impleatur sacculus de cinerib⁹ cõquassatis ⁊ iduat̃ virga virilis ei:vel ꝙ illi cineres cõquassent̃ ⁊ ponant̃ in capite virge iter pellẽ ⁊ carnẽ.balneũ ꝯpetẽs in ꝓuocatione vrine est cõiter bal.decoctionis petro.apy paritarie crete marine oĩa ista debent precedere clistere ⁊ si corpus est plenũ precedat flõmia vel medicina vel benedicta audacter sine sirupo.

¶ Si autez mingendi difficultas post lapidis signa affuerit eger supinus iaceat ⁊ pedes ei⁹ diu ⁊ diuersis modis ⁊ fortiter quatiẽdi sunt. Et si vrina nõ egressa fuerit oportebit vt cum instrumento curetur per quod membro imissum sit impulsio.cauendum tamen est ne virge imittatur cuz est apostema.

¶ Ponit curã difficultatis mingẽdi quãdo ꝓuenit a lapide.⁊ dicit:si aũt mingẽdi difficultas post lapidis signa fuerit supinus iaceat:⁊ pedes eius diu ⁊ diuersis modis ꝯquassandi sunt siue erigẽdi:⁊ si vrina nõ egressa fuerit opz ꝙ cũ ĩstrumẽto curet̃ per qđ mẽbro ĩmissuz fit ĩpulsio:cauẽdũ est tñ ne virge ĩmittatur cũ ibi sit apostema.

¶ Nota ꝙ lapis facit difficultatem mingẽdi quãdo est mediocris quãtitatis:⁊ ita quãdo nõ nimis magn⁹:quia claudit tunc plus foramen sube vesice. vnde quãdo est paruus tunc opilat ex toto:quando mediocris claudit. Et in isto casu sunt tria iuuatiua q̃bus 'Ras.nisi duo valẽt vt dicit Gal.ꝙ digitus lõgus ponatur in ano:⁊ cõprimatur vesica cũ digito.vt lapis q est in illa vesica eradicetur a collo ⁊ vadat interius.Secũduz est ꝙ ponit ras.pat.iaceat supin⁹ ⁊ leuent̃ crura ⁊ cõstringant̃ ante ⁊ retro vsq₃quo descẽderit lapis ad funduz vesice.Tertiuz remediũ qđ ponit 'Ras.est ꝙ siringa vngatur cum oleo vt de lilio vel de ros.vel amgd.dul. ⁊ cũ illis nõ iducat̃ dolor in virga:pungatur ⁊ ĩpellatur lapis ad ĩtra:⁊ sunt multũ bona.s.cuz ĩtromissione siringe: vt dicit 'Ras.ꝙ aliqualiter inducit dolorẽ:⁊ per cõsequens fluerent humores ⁊ augerent humores.

¶ Ad difficultatem vero vrine valde confert sepe ingredi tinam ⁊ vngere locum ex oleo:⁊ medicamina vrinam prouocantia in potu sumere ⁊ abstinere a nutrientibus acetosis ⁊ ponticis grossis.

¶ Ostendit que cõueniunt in difficultate mingendi vel nõ.⁊ dicit.ad difficultatẽ mingẽdi valde confert sepe ingredi tinã ⁊ vngere loca ex oleis: ⁊ medicamina vrinaz ꝓuocantia in potu sumere:⁊ abstinere a nutrientib⁹ acetosis ponticis ⁊ grossis.causa est:q₂ aqua illa dilatat poros vesice:⁊ ꝓuocat vrinaz ⁊ subtiliat materiã. vel iungatur cuz oleo:q₂ aperit ⁊ cõfortat vesicaz vt oleum de scorpione ⁊ amigd.dulcibus:⁊ de lilio.Quare prouocantia vrine:q₂ aperiunt vias ⁊ digerunt humores grossos: ⁊ cõmitto eis vt comedant de petro.in magna quãtitate:⁊ coquantur in brodio carnis:⁊ facio ꝙ comedat pat.caules ⁊ est vltimuz remedium.

¶ De lapide renũ ⁊ vesice. Cap. LXXIX.

Circa rubricam Nota ꝙ duplex est causa lapidis renũ ⁊ vesice:quedã est materialis:⁊ quedaz est efficiẽs.m̃alis:sunt humores grossi existẽtes in renibus vel in vesica vel humores flegmatici ⁊ viscosi.Causa efficiẽs est duplex.quedã mediata.quedam ĩmediata:ĩmediata est calor renuz cõgelans humores grossos:⁊ qđ subtile est resoluitur.⁊ ꝙ grossuz est induratur siue putrefit.Mediata est duplex.ĩtrinseca.⁊ extrinseca.intrinseca est debilitas stomaci ⁊ epatis que est causa congelans humores grossos:q₂ calor debilis humorez flegmaticũ generat:⁊ magis in comedentibus gulose.Causa intrinseca sunt res nõ naturales generantes humores grossos. ¶ Et nota ꝙ differẽtia est inter lapidem renum ⁊ vesice:q₂ lapis vesice est durior ⁊ albior q̃₃ renũ:⁊ frequẽter generãtur in pueris rõne fortis virtutis expulsiue que euacuat nocumẽtum ad ꝑtes inferiores longinquiores.lapis renuz mollior ⁊ rubicũdior est:q₂ mẽbruz carneuz est:⁊ rõne sanguinis rubeus est:⁊ frequẽter generatur in senib⁹ rõne debilitatis virtutis expellentis que est in eis nõ potẽtis expellere materiam ad partem longinquam.

Qum eger virgam sepe fricat ⁊ manu tractat ipsa quoq₃ frequenter erigitur ⁊ subtiliatur ⁊ vrina difficulter ⁊ cum dolore egreditur in qua egritudine fortasse ⁊ longaon exit: lapis in vesica esse significatur.

¶ Hoc est capl'm in quo terminat de lapide renum ⁊ vesice ponẽdo signa lapidis renũ ⁊ vesice.⁊ dicit.cum eger virgam sepe fricat:⁊ manu tractat ipsa quoq₃ erigitur ⁊ crescit ⁊ vrina difficulter ⁊ cum dolore egreditur in qua egritudine forsan longaon exit.lapidez in vesica esse significat.cã est:q₂ lapis inducit pruritũ ⁊ titillationem partis in collo vesice cũ sit asper:s₃ virga erigitur ꝓpter titillationez.Alia causa est:q₂ calor debilis qui generat ventositatez que est causa erectionis virge:quare dolor est in pectine:q₂ grauat illa loca. Quare lõgaon exit qñ assellat:cã est:ꝓpter cõpressionẽ ⁊ nocumẽtuz qđ ĩcitat: ⁊ natura vellet expellere:⁊ ideo expellit longaonez.

¶ Si autem eger cũ difficultate mingendi sentit vehementem dolorem in renibus ⁊ in inguinibus ⁊ nauseam ⁊ ventris constrictionẽ: in renibus lapis esse monstratur.

¶ Ponit signũ lapidis renuz.⁊ dicit.si eger sentiret cum difficultate mingẽdi dolorẽ in renibus.⁊ in emũctorys ⁊ nauseam ⁊ vẽtris cõstrictionem: in renibus lapis esse dignoscitur.causa est:ꝓpter opilationem de aliquo alio ꝓpter mordicationez lapidis ⁊ acuitatis.⁊ si est in rene dextro ascendit dolor vsq₃ ad epar.si in sinistro vsq₃ ad vesicaz:q₂ ren dexter calidior est q̃₃ sinister:⁊ nausea est ratione plenitudinis:⁊ constipatio est si constrictio intestinorum precesserit.

¶ Lapidi vero qui est in vesica confectio hec vtilis existit: ⁊ est optima ad frangendum lapidem cum fuerit vetustus. Ego quoq₃ iam fregi cum eo magnum lapidem in minori spatio q̃₃.xl.dierum. Quod. ℞.carpobalsami seminis raphani seminis olixatri corticis radicis oppoponaci:corticum radicum capparis amigdalaruz amararum dãnochie squinanti ciperi spice inde cassie lignee sacculo cõdrion: harmel: gentiane aristologie rotunde assari cordumeni armoniaci serapini bdelij piperis achori añ.gũme dissolute sufficienti balsamo

malaxentur ⁊ ex eis alie species conspergãtur ex quibus informentur pillule ⁊ sumatur ex eis indi. ʒ.i. cũ apozimate de seminibus. Quãdoqꝫ septima pars vnius. ʒ. de cinere scorpionum cum eis datur. Cinis vero de scorpionibus hoc modo fit. scorpiones sumantur ⁊ in ollam nouam positi os habentez opilatum super laterculum in furno mittantur in quo nõ sit nimius calor neqꝫ vehemens ⁊ sint in. vj. horarum spatio: deinde extracti puluerizentur ⁊ reponantur.

¶ Ponit curaz lapidis. pᵐo per pillulas. ⁊ dicit: lapis vo qui est in vesica. cõfectio ista est sibi vtilis ⁊ optima ad frãgenduz lapidem cum est vetus. ego qdem iam fregi magnũ lapidẽ in eo ĩfra. xl. dies. ℞. carpobalsami semĩs raphani dauci olixatri corticis se. radicis capparis radicis oppoponacis amigd. amararũ dãnochie squinãti ciperi spice indice cassie lignee sacculo cõdrion assari cardamomi armoniaci harmel gentiane aristolo. ro. serapini bdelij piperis achori oĩuz partes equales gũme sufficienti balsamo dissolute malaxẽtur: ⁊ ex eis alie spẽs cõficiãtur ex qbus ĩformentur pillule. ⁊ sumatur ex eis in die. ʒ.i. cũ apozimate de seminibus: qñqꝫ etiam. vi. pars ʒ.i. de cinere scorpionis simul cum eis detur. Cinis vero scorpiõis hoc modo fit: sumãtur scorpiones: ⁊ in olla noua ponãtur ⁊ opilet̃ os olle. ⁊ in furno mittat̃ in quo sit vehemẽs calor. deĩde extrahant̃ ⁊ reponant̃. Nota cãz ptis: q2 oĩa ista sunt ĩcisiua ⁊ subtiliatiua medicamia: iõ digerunt lapidẽ ⁊ diuidũt: ⁊ p ista ĩtelligit sĩl'ia ministra ta ieiuno stõaco in dura suba: ⁊ valet illud qð dictuz est ℞. crete marine milij solis siccoꝝ añ. ʒ.i. ⁊. ß. sanguis yrci bñ ppati. ʒ.ij. lapidis spongie lapidis iudaici anisi añ. ʒ.i. se. melonũ idoꝝ. ℥.i. saxifragie. s. aq̃. ℥. ß. panis zuccari al. lib.i. fiat el'uz. Ul'sic. ℞. litõtripereõ el'uz ducis. añ. ℥.i. ⁊. ß. al's. q̃rt.i. misce: sil'r valz si comedant̃ quolibz mane duo boli de folijs crete marine madefactis in modico aceti in quo sit medietas vini al. sil'r valz si comedantur quolibet mane duo boli radicis raphani siluestris. Similiter valz comestio auis tremule que vocatur cauda tremula quocũqꝫ modo sumpta vel in pul. vl' assa vel elixata vel pastillata.

¶ Eger vero nutriatur ex aqua cicerum ⁊ calagie ⁊ mutagenat: abstineat a lacte ⁊ caseo ⁊ ab alijs nutriẽtibus grossis.

¶ Ponit curã per dietaz. ⁊ dicit. eger vero nutriat̃ ex aq̃ cicerũ ⁊ calagie: ⁊ mutagenat: ⁊ abstineat a lacte ⁊ caseo. ⁊ ab alijs cibis grossis ⁊ siccis. Iste sunt ꝯfectiões facte ex spẽbus. ¶ Nota q̃re valet aqua ciceꝝ rubeoꝝ spãl'r: q2 ĩcisiua ⁊ subtiliatiua ⁊ paꝝ aperitiua est. Quare valẽt ista ꝯdita cũ spẽbus: cã est. q2 sunt ca. ⁊ subtiliatiua ⁊ ĩcisiua humoꝝ ⁊ aperitiua poroꝝ. quare nocent cibaria vt fabe lentes: q2 multiplicãt mãz flegmaticã: ⁊ q̃uis videtur de lacte: tñ stõaco debili nõ bene digerit̃: ⁊ tũc generatur flegma qð d̃r in secũdo regi. ð illo qui comedebat castaneas inuentus est pilus in renibus eius ad quantitatem vnius cubiti.

¶ Et ingrediatur tinam vbi sit aqua in qua cocta sint folia cauliuz ⁊ sula cheregiofos ⁊ mẽtastrum ⁊ fimus columbinus ⁊ medulla croci hortulani.

¶ Ponit curã per bal. intelligo stomaco vacuo cauliuz. s. rubeoꝝ. ⁊ dicit. ꝙ ĩgrediat̃ tinã in qua sit aq̃ ⁊ folia caulium cocta ⁊ sula ⁊ keregiofos: ⁊ est vna spẽs abrotani. ⁊ mentastrũ ⁊ fimus colũbinus ⁊ medulla se. croci hortulani. cã ptis est: q2 rõne humiditatl aque mollitur lapis ⁊ dilatant̃ vie: ⁊ rõne virtutũ herbaꝝ subtiliatur ⁊ inciditur lapis. ⁊ per illud bal. intelligit similia: sicut bal. in frãgendo lapidẽ aque decoctionis malue bismalue paritarie abrotani crete marine se. altee fenugreci ⁊ se. lini illð bal. remouet dolores ⁊ mũdificat ⁊ subtiliat. ĩcidit ⁊ aperit vias ⁊ frãgit vere. croci hortulani. s. cartami.

¶ Femur etiam sepe inungatur ex oleo scorpionis ⁊ ĩmittatur virge. Quod. ℞. aristolo. ro. gentiane ciperi corticis radicis capparis: añ. ℥.i. hec oĩa in lib.i. olei de amigdalis amaris posita ad solem per hebdomadam vnam dimittantur ⁊ colentur ⁊ pro vnaquaqꝫ libr. ex eo adiungantur ei scorpiones. x. ⁊ totuz in vas cuius os opilatuz fuerit missuz ad solem per duas septimanas moretur. deinde colatũ reponatur. Est enim optimuz ⁊ mirabile de quo guttatim quotidie in virga mittenduz est postq̃ꝫ eger egreditur de tina.

¶ Ponit curã p iunctionẽ femoris. i. pectinis. ⁊ dicit. femur ĩungatur cũ oleo scorpiõis ⁊ distilletur ex eo in virga. oleũ de scorpione. ℞. aristo. ro. gẽtiane ciperi corticis radicis capparis oĩuz. añ. ℥.i. hec oĩa in lib.i. olei amigð. amararũ posita ad solẽ per hebdomadã dimittant̃: ⁊ ponantur ⁊ exprimant̃: ⁊ pro qualibz lib. ex eo adiungant̃ eidẽ scorpiões decẽ: ⁊ totũ in vas cuiꝰ os opilatũ sit missuz ad solẽ p duas septimanas moret̃: deĩde colatura reponatur: ⁊ post colet̃: est eniz optimũ ⁊ mirabile. de quo ꝯtinue ĩungatur guttatim mittẽduz ⁊ ĩfundẽduz. postq̃ꝫ egrediatur eger de tina. ¶ Nota illud oleũ multuz laudat̃ in fractione lapidis: quare valz: q2 in frangẽdo lapidem oleum scorpionis valet a tota ꝓprietate: ĩmo dicit Auic. in capl'o vl'i: ꝙ sicut peonia a tota ꝓprietate valet in epilepsia: ita illud oleũ ad frangẽdum lapidẽ: ⁊ spãl'r post bal. q2 tũc vie sunt aperte. Itẽ valet oleum amigð. cũ oleo scorpionis. ¶ Nota secundo ꝙ anteq̃ꝫ fiat iunctio cũ oleo scorpionis vtile est mollificare lapidem cũ vnguẽto vel emplastro: ⁊ in hoc est magnus error in fractione lapidis: q2 superponimus ĩcidẽtia: ⁊ ista que sunt ca. ⁊ tamẽ in quacũqꝫ mã dura ⁊ grossa semp mollificatiua requirunt̃. Emplastruz mollificatiuũ vel vnguentuz. ℞. malue bismalue se. altee se. lini caricarũ pinguiũ butyri re. añ. q̃rt. ß. olei amigd. dul. q̃rt. ij. ꝯquassanda cõq̃sent̃ fortiter misce oĩa: post ĩungat̃ cuz oleo scorpiõis.

¶ Or si lapis magnus fuerit nõ inuenitur aliud remediũ nisi vt cuz ĩcisione extrahatur. de hoc tamen loqui huius nostri libri modũ excedit.

¶ Ponit aliud remedium. ⁊ dicit. si lapis fuerit multuz magnus ĩcidat̃ pa. ⁊ extrahat̃: ⁊ talis ĩcisio semper fit in collo vesice inter anuz ⁊ virgam: q2 locus est ibi carnosus: ⁊ potest bene cõsolidari.

¶ Cuz autẽ in renibus fuerit lapis eger frequẽter ingrediatur balneuz. Et renes ⁊ ilia ex oleis inungantur ⁊ ea que calefaciunt locum desup cũ pãno ponant̃: vt sunt ea que noiauimꝰ In potu quoqꝫ sumãtur ea q̃ lapidẽ frangũt.

¶ Ponit curā lapidis renū cū est in ipsis. ⁊ dicit. cuꝫ aūt in renibus fuerit lapis eger frequēter tinā igrediat̄: ⁊ renes ⁊ ylia īungant̄ ex oleis: ⁊ ea que loca calefaciūt desuper cū pāno supponant̄: ⁊ ea que noīauim⁹ in potu sumātur. s. ea que lapidē frāgūt. Cā ptis est: q̄ꝛ bal. ꝓpter vtutez aque mollificat lapidē ⁊ vias dilatat: ⁊ rōne herbaꝝ icidit aperit ⁊ subtiliat. iunctio olei valꝫ vt dictū est. vel emplm̄ positū. vel ponant̄ calida sup locum vt sacculus quē dixi: vel mollificatiuū: vel icisiuū: ⁊ q̄uis illa que lapidē frāgunt sunt multa: tn̄ mihi iter alia tn̄ sunt q̄tuoꝛ spālia. Primū. ℞. corrigiole marine. ℥. i. ciceꝝ ru. q̄rt. ß. se. melonū nō mūdatoꝝ. ℥. ß. bulliant̄ ⁊ cōquassent̄ in. ℥. iiij. aq̄ dulcis donec redeāt ad. ℥. ij. colent̄ ⁊ colatura cuꝫ modico zuccari administret̄ in potu. mirabil̄r expellit arenulas a renib⁹. Scd̄ꝫ est istud. ℞. aque clauellate aq̄ limonū an̄. lib. ß. misce ⁊ administret̄ de ista aq̄. ℥. i. ⁊ ista aq̄ multū hꝫ ꝓprietatē: vt pꝫ experiētia: vn̄ si qs laminā auri vel argēti ponat in succo limonū total̄r dissoluetur Tertiū est aq̄ gallitrici. Quartū est istud. ℞. brusci sparagi graminis radicis. an̄. q̄rt. ß. scolopē. cū radice capil. ve. re. crete marie tribuli marini saxifragie pimpinelle mily solis leuistici endiuie. an̄. M. i. ciceꝝ rub. ℥. ij. se. siseleos. se. altee. se. fen. se. saxifragie. an̄. ℥. ß. se. melonū nō mūdatoꝝ q̄rt. ß. ligr. rase vuaꝝ passaꝝ. an̄. ℥. i. spicenar. ʒ. iij. aceti sqllitici. ℥. i. mellis electi panis zuccari. an̄. lib. ß. fiat sirup⁹ clarificat⁹ vsq̄ ad q̄rt. v. sil̄r valꝫ pul. sanguinis yrci bn̄ ꝑpati si ministret̄ cū pul. ciceruꝫ rub. brodio ʒ. ß. vel. ℈. i. ⁊. ß. ⁊ ſm alios dꝫ yrcus nutriri cum herbis aperitiuis ⁊ subtiliatiuis vt saxifragia pīpinella ⁊ se. melonū mily solis ⁊ vbene. ⁊ dꝫ decolari ⁊ remoueri prim⁹ sanguis in vna scutella. ⁊ dꝫ eyci post alter sanguis valꝫ: sil̄r ad frāgēdū lapidē valēt clistere ⁊ vomitus.

¶ Si autem lapis ceciderit ⁊ in virga obstaculum fecerit aqua calida ab alto distillando ei superfundatur donec rubere videatur: deinde oleum tepidum guttatiꝫ superinijciatur. ⁊ si necesse fuerit sugatur ⁊ ex hoc mouebitur lapis ⁊ exibit. Sed si magnus ⁊ angulosus fuerit necesse est vt virga iferi⁹ icidat̄ ⁊ extrahat̄.

¶ Ponit curā qn̄ lapis ceciderit in virga īducēs in intestinis dolorē. ⁊ dicit. ad frāgēdū lapidē multū valꝫ clistere. Si aūt lapis ceciderit: ⁊ in virgā obstaculū fecerit aq̄ ca. ab alto distillāda desup fundat̄ donec rubere videatur. Deīde oleū tepidū guttatiꝫ desup fundat̄ vl' mittat̄ ⁊ fricet̄: ⁊ si necesse fuerit ad exterioꝛa sugat̄: hec. n. mouent lapidē ⁊ exire faciūt. Sed si magn⁹ fuerit ⁊ difficilis necesse est vt virga īferi⁹ icidat̄ ⁊ extrahat̄. cā partis est: q̄ꝛ aq̄ ca. aperit vias ⁊ dilatat: iō meli⁹ pōt lapis expelli. Sil̄r valꝫ iunctio olei: q̄ꝛ dilatat ⁊ sedat dolorem: ⁊ sic ēt sugatio est cā extractiōis lapidis: ⁊ dꝫ iungi cum oleo de lilio: ⁊ oleo amigda. dul. ad molliēdum.

¶ De apostemate renū. Cap. LXXX.

Circa rubricaꝫ. Nota ꝙ differentia est iter apa renū ⁊ vesice: q̄ꝛ qn̄ apa est in vesica tunc appet tumoꝛ notabilis i pectine ⁊ doloꝛ in itestinis imo est doloꝛ sicut mulieris ꝑturiētis: cū mēbruꝫ pāniculosuꝫ sit maxīe sit apostematuꝫ spāl̄r de mā ca. declarat hoc fe. itensa. ⁊ doloꝛ acutus: sil̄r difficultas mingēdi. Sꝫ qn̄ apostema est in renib⁹ tunc nō appet tumoꝛ in dorso nisi eēt apa in dorso exteriori pāniculo circūdāte renes. q̄ꝛ renes sunt mēbra īsensibilia nisi rōne pāniculi circūdātis ipsos: ⁊ si sit in rene dextro tūc magi cubat supra ptē sinistraꝫ: ⁊ eꝫ. si doloꝛ magis sentit̄ in sinistro sentit magnū dolorē in dextro. cā ptis est: q̄ꝛ apodiat̄ supra apa: sil̄r idē est in pleuresi: vt superi⁹ dictū est: ⁊ in vtroq̄ apate renū dr̄ fe. ⁊ statim affligit: tn̄ qn̄ est de mā ca. fe. est itēsissima. Si vo mā fuerit frigida fe. est magis remissa. ¶ Scd̄o nota ꝙ apa renū vel vesice pōt terminari trib⁹ modis vt alia apata. Uno mō per resol'onē īsensibileꝫ: vt qn̄ mā est pauca ⁊ facta flōmia. Scd̄o mō per ꝯuersionē ei⁹ in saniē cui⁹ signū est: tūc q̄ꝛ est fe. ⁊ doloꝛ fortissim⁹ ſm Hypo. z. affo. circa gnōneꝫ saniei. Tertio mō per ꝯuersionē eius in duritiē: vt qn̄ ꝑ medicinas resolutiuas totū qd̄ est subtile resoluit̄: ⁊ qd̄ est grossū remanet: cui⁹ signū est cessatio fe. apate iā remanēte.

Ad apostema quod fit in renib⁹ ⁊ vesica ꝯcomitatur febris permixta que nō est vehementis caloris cum qua est horripilatio ⁊ rigoꝛ ⁊ frequēs mictus ⁊ doloꝛ in inferiorib⁹ costis ⁊ grauitas. ⁊ cū īpellitur videt̄ ꝙ aliqd ibi sit suspēsuꝫ.

¶ Hoc est capl'ꝫ in quo ponit curā apatis renum. ⁊ dicit. apa qd̄ est in renib⁹ ⁊ vesica ꝯcomitat̄ fe. cōmixta q̄ nō ē vehemētis caloris cuꝫ qua est horripilatio ⁊ rigoꝛ ⁊ frequēs mictus: ⁊ doloꝛ in īferiorib⁹ dorsi ⁊ pectine: ⁊ cū impellit̄ vrina videt̄ ꝙ aliqd sit ibi suspēsuꝫ. Cā ptis est: q̄ꝛ ibi est putrefactio humoꝝ: qua remota remouet̄ ēt feb. q̄re est iterpolata: q̄ꝛ mēbra sunt lōgiqua a corde. Quare grauitas ⁊ doloꝛ: q̄ꝛ vbi doloꝛ ibi egritudo. 4°. affoꝛis. Quare sentit̄ rigoꝛ: ꝑꝑ multitudinē māe trahētis renes īfra: ⁊ trahit ad se panniculū: ita sil̄r vesica cū sit mēbrū neruosuꝫ ⁊ pāniculosum trahit̄ īferi⁹: q̄re est rigoꝛ: rōne malitiei māe pūgitiue: q̄re doloꝛ: ꝑꝑ saniē.

¶ Cum itaq̄ꝫ hec signa visa fuerint eger ex basilica minuatur eius partis in qua grauedineꝫ ⁊ doloreꝫ sentit. Loco quoq̄ꝫ emplastri infrigidantia superponantur.

¶ Ponit curā apatis renuꝫ ⁊ vesice an̄q̄ ꝯuertant̄ in saniē: ⁊ hoc ꝑ flōmiā ⁊ empl'a. ⁊ dicit: cum hec itaq̄ signa fuerint visa eger ex basilica est flobotomādus in eadeꝫ pte in q̄ dolorē sentit. loco quoq̄ empl'i īfrigidātia supponant̄. Quare valꝫ flōmia: q̄ꝛ ꝓhibꝫ fluxuꝫ hūoꝝ ⁊ distrahit māꝫ ⁊ euacuat: sꝫ q̄re de eadē pte. cā est: q̄ꝛ in flōmia faciēda nō est trāseūdū vltra vnā dyametrū. ꝑ. can̄. fen. 4. z. ca. ⁊ sufficit superi⁹ a vesica ad brachiū. ¶ Nota dictū Raß. hꝫ veꝝ qn̄ apa est de mā ca. ⁊ est in sui pn̄° q̄ꝛ p̊ opꝫ ꝙ alteret̄ mēbꝝ a sui mala q̄litate. Quare valꝫ empl'ꝫ īfrigidatiuū ⁊ pōt eē tale. ℞. roß. rub. ℥. ß. se. papaueris al. se. portul'. an̄. ℥. ß. mucillagi. se. psily citōioꝝ. an̄. ℥. ij. olei roß. q̄rt. ij. aq̄ ordei lib. ß. pulueriz̄āda pulue. misce oīa: ⁊ fiat empl'ꝫ mediocriter liqduꝫ. Sꝫ si apa sit de mā frigida ꝯpetit istud empl'ꝫ ad repcutiendū. ℞. succi absinthy lib. ß. olei roß. olei camomille. an̄. q̄rt. ß. aceti. ʒ. ij. farine ordei: qd̄ sufficit. misce oīa: ⁊ fiat emplastrum mediocriter liquidum.

¶ Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonū erit. Si autem febris ⁊ doloꝛ ⁊ grauitas perseuerauerint ⁊ vrina nimiuꝫ ⁊ frequēter egrediatur. significatur ibi pus colligi.

¶ Ponit signa qn̄ sanies est gn̄āta. ēt ponit curā. ⁊ dicit: ⁊ si egritudo dissoluta fuerit bonum erit. si aūt doloꝛ ⁊ grauitas ⁊ fe. ꝑseuerauerint ⁊ vrina minutim ⁊ frequenter egreditur signat ibi pus colligi. cā est: quam reddit

Gal. z. affo. ibi. circa gñõnez saniei. ꝛ dicit: ꝙ calor icipit digerere mãz iducẽdo ebullitionẽ in ea. ꝛ in ista ebullitione fe. augmẽtat: ꝛ fit solutio ꝯtinui ꝑꝑ rarefactionez mãe: ꝛ sic auget dolor. Quare frequens mictus: qꝛ sicut aggregat sic expellit vrĩa. cã est rõne acuitatis mãe.

¶ Emplastrum igitur est tunc super dorsum ponendum ex camomilla semine lini furfure oleo sisamino conspersis. Est ergo precipiendum vt in tina sedeat. Si autez eger minxerit pus semina que nominabimus in capitulo de ardore vrine sunt danda donec pus minuatur deinde trocisci dentur quos in capitulo de mictu sanguinis ꝛ puris nominabimus.

¶ Ponit curã qñ sanies est gñãta. ꝛ dicit: est ꝙ supra dorsuz emplꝫ ponẽdum. s. ex camomilla se. lini: furfure oleo sisamino cõspersis supponẽdũ: ꝛ est egro ĩ tina vt sedeat ꝓcipiẽdũ. Si aũt eger minxerit pus semina que noĩabimus in ca.º de ardore vrine sunt dãda dõec pus minuat. Deinde dent trocisci q in cap.º de mictu sanguis ꝛ saniei mõstrabim⁹. cã est: qꝛ est mollificatiuũ ꝛ maturatiuũ. similꝛ valꝫ illð qð ponit: qꝛ mũdificat ꝛ aperit. Sꝫ q̃re sanie expulsa valꝫ emplꝫ: cã est: ad ꝯsolidãdũ locũ ex quo sanies exiuit. ꝛ qꝛ ibi necia est ꝯsolidatio: iõ valꝫ ꝛ ꝑ illð emplꝫ itelligit silia. Emplm maturatiuũ eiusdez apatis põt esse tale. ℞. malue bismalue. añ. M. ß. caricarũ pinguiũ. q̃rt. ß. medulle cerui ꝛ vituli. añ. ʒ. ß. olei sisamini ʒ. ij. aq̃ ordei. libr. ß. mellis electi q̃rt. ß. farine tritici: qð sufficit cõquassent fortiter. misce oĩa: fiat emplm maturatiuũ: vñ nota ꝙ malua ꝛ bismalua debẽt bulliri. Emplastꝝ maturatiuũ frigidi apostematis põt esse tale. ℞. caricarũ pinguiũ. ʒ. ij. radicis lilij. q̃rt. ß. mucillag. se. lini ʒ. ß. olei sisamini q̃rt. ij. ydromellis pauce cõmixtionis. quart. i. ꝛ. ß. farine tritici: quod sufficit. cõquassentur fortiter: ꝛ fiat emplastrum.

¶ Apostema vero quod fit in vesica debet cõcomitari feb. conclusa ꝛ difficultas mingendi ꝛ dissuria ꝛ femoris ꝛ virge dolor.

¶ Ponit signa apatis sanguinei. ꝛ dicit. flegmon vꝉ apostema ṽo qð in vesica fit debꝫ cõcomitari fe. acuta ꝛ difficultas mingẽdi dissuria ꝛ virge ꝛ femoris dolor. cã est qꝛ mã ẽ ca. ꝛ qñ mã ẽ ca. lꝫ attrahat ꝑ putrefactõez seqt ide ebullitio: ꝛ est ibi sinoch⁹ q est fe. de sanguĩe. Quare est difficultas mingẽdi rõne opilatiõis: q̃re dolor in ṽga ꝛ pectine. quia ibi est materia doloris. ꝛ causa doloris est mala complexio ꝛ solutio cõtinuitatis que est in apostemate. ꝛ vbi dolor ibi egritudo.

¶ Et tunc eger ex basilica minuẽdus est ꝛ fiat huius egritudinis cura queadmodũ ꝓdixim⁹.

¶ Ponit curam. ꝛ dicit. ꝛ tũc eger ex basilica est flobotomandus: ꝛ fiat hꝰ egritudinis cura queadmodũ prediximus. s. in casu isto. cã ptis est: qꝛ flõmia ꝓhibet fluxum mãe ad apostema: ꝛ ideo plus ꝯuenit ꝛ melius euacuat mãz de directo: qꝛ sanguinẽ: silꝛ valꝫ in cura quã dixim⁹ si in saniẽ cõuertat. ¶ Scðo nota ꝙ nũq̃ in magno dolore renuz ꝛ apate administrent aperitiua vsq̃ in declinatione: qꝛ tũc fieret maior attractio humoꝝ ad locum ꝛ magis augmẽtaret dolor ꝛ apostema. nec medicĩa fortis tũc ꝯuenit: ideo errãt illi q dant benedictã in pn.º sed debꝫ administrari cassiaf. cũ sero caprino: euacuato corpore per illa opilatiua ad mũdificãdũ apa renũ ꝛ vesice: ꝛ iõ nõ posuit sirupũ in isto casu: qꝛ oẽs sirupi sunt aperitiui: vt dictũ est: ꝛ nocẽt. Et iõ nota ꝙ nũq̃ in dolore renuz magno ꝛ apostemate cõpetũt diuretica nec medicina fortis: sed cassiaf. cũ sero caprino nisi in declinatione: qꝛ tũc bene ꝯpetunt aperitiua: ideo nõ miremini si nullum sirupũ dedi vobis in isto capitulo.

¶ Est autez quandoq̃ ꝙ renuz apostema nõ peruenit ad saniem: imo transit in duritiez cuius grauitas in renibus sine febre perseuerat. Est ergo clisterizandus ex mucillagine fenugreci ꝛ seminis lini ꝛ apozimate camomille ꝛ cauliuz ꝛ melliloti ꝛ maluauisci ꝛ furfuris Et vomat frequẽter. Renibus quoqꝫ superponatur emplastruz ex his que nominauim⁹ ꝛ si vrina minui videtur vrinam prouocantia dentur. Hoc quoq̃ pro paruo nõ est habẽdũ: qꝛ ex eo peruenitur ad hydropisim.

¶ Ponit curã apatis qñ ꝯuersuz est in duritiẽ ꝑmiscendo eius signa. ꝛ dicit: aliqñ renũ apostema nõ ꝑuenit ad saniẽ: ĩmo trãsit in duritiẽ cũ quo grauitas sine fe. ꝑseuerat: est igit talis clisterizãdus ex mucillagĩe se. fenugreci: se. lini: ꝛ apozimate camomille ꝛ cauliũ ꝛ melliloti et maluauisci ꝛ vomat frequẽter. renibus quoq̃ supponat emplꝫ ex istis que noĩauim⁹: ꝛ si vrina minui videat: tũc illa vrine ꝓuocatiua dent. hoc quoq̃ pro ꝑuo nõ est habenduz: qꝛ ex eo ꝑuenit ad ydropisim. Quare aliqñ cõuertit in duritiẽ: cã est: qꝛ illud qð subtile est resoluit ꝛ remanet grossum: ꝛ hoc fit qñ vrine sunt calide. Quare fe. cessat: cã est: ꝓpter resolutionez mãe ca. Quare valet clystere: qꝛ valꝫ ad mũdificãdũ mãz: ꝛ multũ valꝫ qñq̃ ex malua ꝛ bismalua vbi itrat cassiaf. ꝛ nõ dꝫ poni sal qñ volum⁹ sedare dolorẽ. Quare vomit⁹: qꝛ distrahit mãz ad oppositã ptẽ ꝛ mouet eã alio mõ: ꝛ dicit Auic. ꝙ ẽ vltima medicina in oĩb⁹ passionib⁹ renũ. Quare valꝫ emplastꝝ: cã est: qꝛ mollificat: post ꝯuenit emplm resolutiuuz vel vnguẽtũ. Quare si vrina non emittit ꝑuenit ad ydropisim: cã est: qꝛ pori sunt opilati ꝛ mãdat ad alias ptes: vbi dꝫ gnãri ydrops: silꝛ apa est cã ydropisis: quia tũc renes nõ possunt attrahere de se. ꝛ iõ regio epatꝉ debilitat: ꝛ iõ cadit illa aquositas ad viã q̃ est iter vmbilicũ ꝛ epar: ꝛ sic est cã ydropisis: ꝛ sic est finis capli.

¶ De ardore vrine. Cap. LXXXI.

Circa rubricam Nota ꝙ duplex est causa vrĩe ardoris: Una est acuitas vrĩe que causat ꝑ admixtionem humoꝝ calidoꝝ ꝛ acutoꝝ: ꝛ isto modo Raß. hic determinat de ardore vrine. Scða cã est vlc⁹ oris vesice vel in vijs ꝓpings exñs: qꝛ lꝫ nõ acute transit per vlcus ꝛ causat ardorem: ꝛ de istis non intelligit hic Raß. imo in sequenti capitulo ponit curam vlceris renum ꝛ vesice.

Quum eger dum mingit sentit ardorem ꝛ punctionem in virga: a salsis acetosis ꝛ acutis abstinendus est: ꝛ nutriendus est ex tapheis lenibus ꝛ zibrebezi ꝛ eoruz similibus.

¶ Ponit curaz ardoris vrine. ꝛ dicit. cũ eger duz mingit sentit ardorez cũ punctione in vrina a salsis ꝛ acetosis ꝛ acutꝉ abstineat: ꝛ nutriat cibis lenib⁹ ꝛ zibrebezi. causa est: qꝛ cibaria salsa ꝛ acuta generant humores acutos ꝛ co. vꝉ flegma salsum: que admiscentur cum vrina ꝛ sunt causa huius ardoris: ꝛ ex ista mixtione leduntur oĩa mẽbra neruosa. Quare cibo hu. causa est: quia remouet ma

lam qualitatē vrine. vt pauca acuitate: quia omnia humida reprimunt acutuꝫ salsum ⁊ amarum ſm Joānem hebēmesue p̄mo suoꝝ vniuersalium.

¶ Hec quoqꝫ medicina danda est ei. ℞. seminis melonis excorticati. ʒ. xxx. citruli cucurbite portulace papaueris albi: omnium añ. ʒ. iij. seminis iusquiami albi. ʒ. ij. zuccari albissimi ad pondus omnium de puluere horū dentur quotidie. ʒ. iii. in mane: alie. iii. circa nocteꝫ cū ℥. i. sirupi viol. aut iulep sumantur.

¶ Ponit curā ardoris vrine per medicinaꝫ. ⁊ dicit. ⁊ hec quoqꝫ medicina dāda est. ℞. se. melonū excorticatoruꝫ ʒ. xxx. se. citruli: se. cucurbite: se. portulace. se. papauer. al bi: oīuꝫ añ. ʒ. iij. se. iusqami albi. ʒ. ij. zuccari albissimi ad pōdus oīuꝫ de pul. hoꝝ dent̄ quotidie in potu. ʒ. iij. ī mane: ⁊ alie tres circa noctē cū. ℥. i. sirupi viol. aut iulep sumatur. Cā est: qꝛ frigidū est ⁊ humidū ⁊ in ꝑte appropatū in eq̄litate: ⁊ ideo remouet illā acuitateꝫ. Si aūt mā̄ est calida euacuet̄. ⁊ per istum pul. ītelligit sibi sil'ia siue ab ītra siue ab extra. vt lac amigd. cū decoctione melonuꝫ. multū. n. rep̄mit acuitatē. Sil'r valꝫ sirup⁹ viol. cuꝫ aq̄ decoctiōis se. melonū ⁊ sil'ia. Sil'r valꝫ iniectio ī vga cū siringa albumē oui bñ agitatū ⁊ iter oīa mūdi bñ refrenat acuitatē vrīe. Uel sic. ℞. mucillaginis. se. citōiorū. ʒ. ij. lactis mulieris siue asine. ℥. ß. misce: ⁊ inyciat̄ cū siringa: sil'r valꝫ iniectio lactis ꝑ se vel sparsim ab extra. Ab extra valꝫ istd. ℞. sandal. al. ⁊ rubei: spodij: sumach myrtilloꝝ. añ. ʒ. ij. acatie: ypoqstidos. añ. ʒ. i. se. portulace cucumeris cucurbite. añ. ʒ. i. ⁊. ß. succi plātaginis aq̄ rof. añ. q̄rt. i. ⁊. ß. farine ordei: qđ sufficit pulueri zāda pulue. subtil'r. misce oīa: ⁊ fiat empl'm mediocriter liq̄duꝫ: sil'r pānus duplicat⁹ infusus in lacte mulieris ⁊ albumīe oui bñ agitatū mixtū ⁊ positū supra locū. Jtē lac asine valet semꝑ ab extra sup regionē vie vrinalis.

¶ Hec ergo egritudo non est paruipendenda: quia cum sit mansiua ⁊ perseuerans ꝓueniūt ex ea in vesica ⁊ in īstrumētis vrinalib⁹ vlcera.

¶ Ponit qđdā documētū. ⁊ dicit. hec quoqꝫ egritudo nō est negligenda: qꝛ cū sit mansiua ⁊ pseuerās ꝓueniūt ex ea in vesica ⁊ in vijs vrinalib⁹ vlcera. cā est: qꝛ colera vel flegma descēdēs ad illas ꝑtes est cā corrosiōis ītestinorū: ⁊ sil'r descēdēs ad vesicā est cā corrosiōis ei⁹: ⁊ vrīa d̄ se nō īfert nocumētū nisi rōne humoꝝ mixtoꝝ.

¶ De mictu sanguīs ⁊ saniei. Cap. LXXXII.

Circa rubricam. Nō q̄ sanguis qñ mingit̄ pōt ꝓuenire a trib⁹ locis. s. ab epate renib⁹ ⁊ vesica vel locis medijs: vñ qñ ꝓuenit ab epate sanguis est valde purus vel ꝓuenit ex debilitate epatis ⁊ est dolor in latere dextro: ⁊ est mult⁹ mixtus cū vrina: ⁊ quāto magis venit a longinq̄s ꝑtib⁹: tāto magis ꝑmiscet̄ cū vrina: sꝫ qñ venit a vesica est cū dolore pectinis ⁊ talis sanguis est trūbosus ⁊ sepat⁹ ab vrina ⁊ a quolibꝫ istoꝝ locoꝝ pōt ꝓuenire in magna quātitate vel in ꝑua. si in magna tūc significat rupturā vene vl' ex ꝑcussione vel ex repletiōe nimia quā nō pōt sustinere ⁊ frāgit vel venit ꝑ viā resudatiōis: sicut in ꝑua quātitate: venit ēt ex resudatiōe vel corrosione: vel qñ administrent̄ aliq̄ acuta vel sanguis de se acut⁹ est vt cantarides: ⁊ tūc venit ex corrosione vel aptiōe capitis venaꝝ.

¶ Scđo nota q̄ sanies aliqñ mingit̄ a renib⁹: aliqñ ab alijs mēbris tūc venit a ruptura apat: vt a ruptura apostematis pectoris vel pulmonis: ⁊ descendit sanies ꝑ venas vsqꝫ ad venā kilis ⁊ de vena kilis ad renes vel vesicā. cui⁹ signū est dolor illaꝝ partiū: ⁊ tūc curant̄ curatis mēbris: ⁊ de tali nō loq̄t̄ hic Raß. aut ex sanguine ꝯgregato in ꝯcauitate venaꝝ: vt pꝫ in corporibus lapsis. s. qñ deserūt exercitiū: tunc aggregant̄ multe sup̄fluitates: ⁊ tūc nō est malū signū: qꝛ tūc nō est aliud q̄ꝫ q̄ calor nālis maturauit illā māꝫ que nō pōt ꝯuerti in subam mēbroꝝ: ⁊ de ista intelligit hic Raß. Alio mō pōt ꝓuenire hec sanies a renib⁹ vel a vesica ⁊ ab vlcere exñte in renibus sanies exit cui⁹ signū est dolor: qꝛ qñ sentit̄ dolor in renib⁹ sentit̄ ēt in dorso: ⁊ qñ est in vesica dolor est in pectine: ⁊ de istis ponit raß. curā in ca. p̄dicto. cui⁹ cā est duplex. Una est hūor acut⁹ mordicatiu⁹ corrodēs renes vl' vesicā: sicut co. vel flegma salsum. Scđa cā est hūor melancolicus grossus ⁊ viscosus: qꝛ rōne sue viscositatis hꝫ multū adherere ⁊ spāl'r excoriare. cui⁹ signū est. qꝛ sanies est multuꝫ grossa ⁊ viscosa que mingitur: vt iam videbitur in textu sequenti.

Cum aliquis propter casuꝫ vel percussionem sanguinem minxerit ex basilica minuatur.

¶ Ponit curā mictus sanguīs ⁊ saniei. ⁊ primo sanguīs causati ex acuitate hūoꝝ ꝑ flōmiaꝫ. ⁊ dicit. cū aliq̄s aut ꝑꝑ casuꝫ: aut ꝑcussionē minxerit sanguineꝫ ex basilica flōmet̄. cā est: qꝛ flōmia diuertit et distrahit ad ꝑtē cōtrariā. ꝯuenit ḡ in q̄cūqꝫ ꝑcussione vel casu flobotomia: vt faciunt rustici.

¶ Et trocisci qui dicuntur trocisci de charabe tribuātur. Qui. ℞. charabe gūmi tremule arboris. añ. ʒ. v. balaustie hypoquistidos. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. olibani. ʒ. ii. seminis apij ⁊ opij. añ. ʒ. i. formentur trocisci pōdere aur. i. ex quib⁹ vn⁹ in die cum apozimate sumach tribuatur.

¶ Ponit curā ꝑ trociscos ⁊ trocisci de karabe in potu tribuant̄ q̄ sunt isti. ℞. karabe gūmi tremule arboris amboꝝ. añ. ʒ. v. balaustie ypoqstidos amboꝝ. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. olibani. ʒ. ij. se. apij. ⁊ opij āboꝝ. añ. ʒ. i. īforment̄ trocisci pōdere aur. vni⁹. ex qb⁹ vn⁹ oī die cū apozimate tribuat̄. cā est: qꝛ isti trocisci sūt frigidi ⁊ stiptici ⁊ ꝯglutinatiui ⁊ appropriati restringere sanguinē: qꝛ karabe lap. est ematites. al's. ematistes ⁊ corallus ru. valēt ad restringēduꝫ a tota ꝓꝓetate: ⁊ ꝑ istos trociscos ītelligit alios sil'es. Joā. hebēmesue. ⁊ debēt ministrari tm̄ succi vl' aq̄ plātag. ℥. i. ⁊ ibi distēperentur. kacabre. i. karabe.

¶ Ad comedendum vero tribuantur carnes cocte cū sumach ⁊ carnes cocte cū succo vue acerbe. Abstineat a nutriētib⁹ acutis ⁊ salsis.

¶ Ponit curā ꝑ dietā. ⁊ dicit. ad comedendū v̄o tribuat̄ caro cocta cū sumac ⁊ carnes cū succo vue acerbe cocte. abstineat aūt a cibis acutis ⁊ salsis: ⁊ ꝑ ista cibaria ītelligit sil'ia q̄ valēt ad restringēdū sanguinē. Quare ē abstinēdū a salsis ⁊ acutis: qꝛ sunt aperitiua ⁊ ꝓuocatiua sanguinis: ⁊ iō facerent maiorem fluxum.

¶ Loco vero percussionis superponatur emplastrum ex bolo armeno ⁊ acatia ⁊ aloe ⁊ litio confectis cum aceto ⁊ aqua.

¶ Ponit curā per empl'm. ⁊ dicit. loco ꝑcussionis supponatur empl'm ex bolo ⁊ acatia ⁊ aloe ⁊ litio confectis ex aceto ⁊ aq̄. cā est: qꝛ est ꝯstrictiuū ⁊ ꝯsolidatiuū: ideo valet in cōquassatiōe. ⁊ per istud empl'm ītelligit sibi sil'ia:

sicut empl'm de radicibꝰ sempuiue vel emplastrū factū ex folijs plātag. ꝯquassatis vel folijs portulace. vel illud empl'z qd̄ est vltio fcm̄ ex trociscis Jo. hebēme. distēpa/tis cū succo plātag. positis supra locū. sarcohol. i. yrigus.

¶ Si autez sanguinis mictus euenerit post comestionem ciborū acutorū: aut potum vini acuti flobotometur eger. trociscos de charabe in potu sumat: ⁊ eodem quo diximus gubernetur regimine.

¶ Ponit curā mictus sanguis ꝓuenietis ex acuitate humorū. ⁊ dicit. si aūt sanguis mictꝰ ꝓuenit post comestionē ciborū acutorū vel potū vini acuti flōmetᷣ eger: ⁊ trociscos de karabe ī potu sumat: ⁊ eodē quo diximꝰ gubernetᷣ regimie. cā est: qꝛ illi trocisci sunt frigidi ⁊ reprimunt acuitatē hūorū: cū hoc ꝙ sunt stiptici valēt ad ꝯsolidādū venā. ¶ Scd̄o nota ꝙ mictꝰ sanguis vel est nouꝰ vel antiquus. si nouꝰ sumat qd̄ dictū est ꝑ raſ. si sit antiquꝰ aīn̄ ꝙ illud administretᷣ oꝫ mūdificare vesicā ⁊ vias vrinales a sanguie ⁊ a mā̄ faciēte talē fluxū sanguis: ⁊ iter oīa mūdificātia vesicā pn̄t eē duo spālia. Unū est istud. ℞. capil. ve. M. iiij. ligr. ℥. i. se. melonū mūdatorū q̄rt. ß. mellis electi panis zuccari al. an̄. q̄rt. i. ⁊. ß. fiat sirupꝰ clarificatus ad lib. i. ⁊ administretᷣ cū decoctōe se. melonū. Ut ꝯsolidat ⁊ mūdificat remediū in quo nūꝙ inueni defectū. ℞. foliorū pētafilonis. M. iiij. ps zuccari. q̄rt. iij. fiat sirupꝰ clarificatꝰ ad lib. i. ⁊ administretᷣ cū decoctiōe foliorū plātaginis. ⁊ Gal'. nō iuenit defectū. Pauperibꝰ aūt sufficit comedere duos bolos pētafilonis de mane.

¶ Pus vero si minxerit egro trocisci isti dandi sunt: qui. ℞. seminis melonis citruli cucurbite absꝗ corticibus omniuz: an̄. ʒ. xx. boli arme. gūmi arabici thuris piguis sanguinis draconis: omnium an̄. ʒ. x. opij. ʒ. iij. seminis apij ʒ. ij. informentur trocisci pondere. ʒ. ij. ex quibus omni die vnus cum syrupo de papauere ℥. i. in potu tribuatur.

¶ Ponit curā mictus saniei ꝑ trociscos. ⁊ dicit. pus v̄o si minxerit egro trocisci dādi sunt isti. ℞. se. melonū citruli cucurbi. oīuz. an̄. absꝗ corticibꝰ. ʒ. xx. boli arme. gūmi arabici thuris piguis: olibani: sanguis draco. oīuz. an̄. ʒ. x. opij. ʒ. iij. seīs apij. ʒ. ij. īformentᷣ trocisci ad pōdus. ʒ. ij. ex qbꝰ oī die cuz sirupo de papauere. ℥. i. potu tribuatᷣ. cā est: qꝛ ad curā vlceris tria reqruntᷣ. s. alteratio male q̄litatis humorū faciētiū corrosionē ⁊ vlcerationez. Scd̄o mūdificatio vlceris a sanie. Tertio cōsolidatio vlceris. ⁊ qꝛ isti trocisci habent oīa ista: ideo valent: ⁊ hoc pōt videri per mālia: ⁊ ꝑ istos trociscos intelligit alios: qꝛ sunt appropriati: ⁊ sunt trocisci alkekēgi. Jo. hebēmeſ. positi in suo antidotario. ⁊ Auic. ʒ. can̄. ca. ꝓprio. ⁊ 5º can̄. ca. ꝓprio. de trociscis alkekēgi. ¶ Nota ꝙ in tali cura ministrantᷣ mūdificatiua ⁊ ꝯsolidatiua sil' ⁊ aliqñ sepatiz. ⁊ p̊ mūdificatiua. scd̄o ꝯsolidatiua. Si sepatiz ꝯuenit istud mūdificatiuū. ⁊ est artificialis operatio salua reuerētia Auicē. ⁊ mūdificetur vlcus renū ⁊ vesice. ℞. semīs melonū munda. seminis solatri montani: seminis altee. an̄. ʒ. iij. amigdala. amararuz se. citruli capilli ve. rad. yreos orob. liquir. raſ. recentis. an̄. ʒ. i. ⁊. ß. se. baucie se. apij. an̄. ℈. i. panis zuccari albi. lib. ß. fiat electuariū per bolos ⁊ ex eisdē pōt fieri sirupus: sed ꝙ duplicetᷣ quātitas ⁊ administretur cuz decoctione se. melonū. Cōsolidatiuū est istud. ℞. consolide maioris ⁊ minoris. an̄. ʒ. ij. sanguinis draconis thuris boli armenici masticis. an̄. ʒ. ij. reub. assati acatie myrti. an̄. ʒ. ß. pilorū spicenar. ℈. i. dragaganti gūmi arab. gūmi cerasorū. an̄. ℈. ij. panis zuccari: qd̄ sufficit: fiat electuariuz per bolos. ex istis sil'r pōt fieri sirupus: sed ꝙ duplicetur quātitas. ¶ Si vero administretur cōiunctim vel sil'. s. mūdificatiuū ⁊ ꝯsolidatiuū: valz talis sirupꝰ. ℞. ligr. ʒ. ij. capil. ve. re. arnoglose foliorum plātaginis. an̄. M. ß. se. melonuz mūd. ʒ. ij. seminis papaueris al. ℥. ß. seīs cucumeris. seīs cucurbite citrulli mūd. an̄. ℥. ij. seīs altee myrtillorū mūdatorū se. citoniorū. an̄. ℥. ß. dragagāti gūmi arab. an̄. ʒ. iij. mellis roſ. quart. ß. als. quart. i. panis zuccari quart. iij. fiat sirupus clarificatus ad quart. v. ¶ Uel fiat iste sirupus dum vis ⁊ preualet. ℞. foliorū agrimonie foliorū plantaginis. an̄. M. iij. panis zuccari lib. i. fiat sirupus clarificatus ad quart. v. similiter valet sirupus siue electuariū. ℞. liquiri. mūd. ʒ. ij. se. melonuz mund. ℥. ß. citruli seminis cucume. seīs cucurbite mundate. seminis papaueris al. seminis solatri montani. an̄. ʒ. ij. īterioris cinamomi myrtillorū. an̄. ℥. ß. dragagāti gūmi arabici infusi per noctē in aqua roſ. an̄. ℥. i. ⁊. ß. amidi succi liquiritie. an̄. ʒ. i. amigd. dul. excorticataruz pinearū mūda. an̄. ℥. ß. cōserue roſ. rub. ʒ. v. aque roſ. aque plantagi. an̄. quart. ß. panis zuccari: qd̄ sufficit: fiat electuariuz: iter oīa valet potus lactis caprini. ⁊ valet loco cibi ⁊ potus. Auicē. dicit hoc.

¶ Uirge quoꝗ ex isto collirio imittatur. Collirium de cerusa. ℞. ceruse sarcocolle olibani gūmi arabici opij sanguinis draconis omniū partes equales: fiant ex eis colliria ⁊ per siringaz prius fiat iniectio ex ydromelle ⁊ mingat eger: ⁊ post eius egressionem fiat iterū iniectio istius collirij dissoluti in lacte asine.

¶ Ponit curā per iniectionē. ⁊ dicit. virge quoꝗ ex isto collirio imittatur. s. collirium de cerusa. ℞. ceruse sarcocolle olibani gummi arabici opij sanguinis dracōis omnium partes equales: ⁊ fiant ex eis colliria: ⁊ per siringam fiat prius iniectio cum ydromelle ⁊ mingat eger. ⁊ post eius inunctionem fiat iniectio istius collirij dissoluti in lacte asine: sed prius fiat iniectio hydromellis. causa est: qꝛ ista iniectio totaliter est ꝯsolidatiua: ita ꝙ prius mūdificetur locus cum ydromelle.

¶ De his q nō pn̄t retinere vrinā. Cap. LXXXIII.

Irca rubricaz. Nota ꝙ inuoluntaria emissio vrine est duplex. Una est in qua mingitur vrina in magna quantitate. ⁊ vocatur dyabetica passio. cā huiꝰ est magna caliditas renū: ad quaz seqᷣ magna sitis: ⁊ ideo magnꝰ potus: quia potatᷣ ꝓpter caliditatē renuz: ⁊ attrahitur ꝓpter fortez caliditatem: quia caliditatis est attrahere: vt patz per Auicē. doc. vi. de virtutibus: ⁊ ſm ꝙ attrahitur a renibus sic inuoluntarie emittitur. alia expellitur in parua quātitate guttatim ⁊ vocatᷣ stranguria: ⁊ istius est duplex cā. Prima est ardor seu acuitas vrine que īducit mordicationē: qꝛ nō pōt stare tꝑe debito: qꝛ vna ꝑs expellit aliā: ⁊ isto mō nō loqtur hic: qꝛ dictū est in cap'o suo. Scd̄a cā est: qꝛ vrina nō pōt teneri posito ꝙ nō sit acuta: tn̄ īducit dolorem ⁊ mordicationem: ratione cuius nō potest contineri: īmo sicut cōgregatur ita cito expellitur: nec de isto loquitur hic: quia in capitulo precedenti dictum est. Tertia causa est debilitas contentiue vesice que causatur ex mollificatione viarum ⁊ ex nimia frigiditate ⁊ humiditate: ⁊ est via ad paralisim: ⁊ in isto capitulo determinatur de inuoluntaria emissione que dicitur dyabetica: ita ꝙ cō/

prehendit duo capl'a ꝓhorū doctorum.

Quum eger multuz vrine emittit ⁊ in emissiõe ardorẽ nõ sentit: aut mingit in somno suo: nec patitur siti nec corporis extenuationẽ icurrit: ea que vrinam cõstringunt danda nõ sunt.

¶ Hoc est ca^m in quo ponit curam inuolũtarie emissiõis vrine ostẽdendo p^o qñ nõ est restringẽda. ⁊ dicit: cũ eger mltũ vrine emittit: ⁊ i emissiõe ardorẽ nõ sentit: aut mingit in somno suo: nec patit̃ sitim nec extenuationẽ corporis: ea q̃ vrinã stringũt nõ sunt dãda. cã est: qꝛ ex quo nullũ patit̃ nocumẽtũ signũ est ꝙ venit multitudo vrine ꝑ viam mũdificatiõis: ideo nõ est restringẽda.

¶ Medicamen retinens vrinam. ℞. glandiuz ʒ.i. olibani. ʒ.xxx. seis coriãdri sicci boli armẽici gũmi arabici. añ. ʒ.x. fiat ex eis puluis ꝺ quo in mane. ʒ.iij. ⁊ circa noctem totidem ad transglutiendum dentur.

¶ Hic docet restringere. ⁊ hoc p̃ q ñ multitudo exitus ꝓuenit ex debilitate ṽtutis cõtẽtiue ꝑ admĩstratiõez isti⁹ pul. ⁊ ita ponit curã strangurie: ita ꝙ. ʒ.ij. dent̃ de mane ⁊ alie. ij. de nocte p̃cedẽte cena. ℞. glãdiuz. ʒ.ij. olibani. ʒ.xxx. se. coriãdri sicci boli armenici gũmi arabici oĩum añ. ʒ.x. fiat ex eis pul. de quo de mane. ʒ.ij. ⁊ circa noctẽ totidẽ ad trãsglutiẽduz dẽtur. causa est: qꝛ iste pul. est stipticus multũ ⁊ claudẽs vias ⁊ ꝯfortãs virtutẽ retẽtiuã. ⁊ illa ꝯfortatur per siccũ sicut expulsiua per humidũ: vt pꝫ per Gal'. 6º. de morbo. ⁊ q̃uis valꝫ accept⁹ ab ĩtra: emplastratus tñ valꝫ plus: qꝛ vesica est mẽbrũ longinquuz ⁊ empl'm in strãguiria põt esse tale. ℞. laudani masticis. añ. ʒ.ij. vel. ℥.ij. ligni aloes storacis calamite galãge cinamomi. añ. ʒ.i. terbentine. ʒ.i. pulueriçãda puluericentur cõquassanda cõquassent̃ cũ pistello calido misce oĩa malaxando cũ succo mẽthe: ⁊ fiat empl'm tenue ad q̃ntitatẽ medie palme ab vtraq; parte. extẽdatur supra alutam ⁊ applicet̃ pectini. Uel istud: ⁊ est magl ſpãle a quo habui multos honores: ⁊ valꝫ in defectu coitus qñ habui mẽbrũ nimis molle. ℞. succi mẽthe lib. ß. masticis olibani añ. ℥. ß. nucis cypressi. ʒ.ij. ligni aloes galãge. añ. ʒ.ij. pul. cinamomi: qꝺ suffic̃. si est pauꝑ pul. cimini assi loco cinamomi: misce oĩa ⁊ fiat emplꝫ mediocriter liquidũ: ⁊ oĩa sunt ĩtelligẽda materia peccãte p̃mo euacuata.

¶ Qꝛ si cum hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua que bibitur cito egrediatur: aqua ordei cũ psilio detur. Et nutriat̃ cũ succo vue acerbe ⁊ sumach ⁊ similib⁹ horuz nutriẽtiũ. ⁊ cũ cibo q fit de simula ordei ⁊ masal ⁊ rob acetosum da ei in potu ⁊ ꝓhibeat̃ a labore ⁊ cũ muliere concũbere.

¶ Docet restrĩgere vrinã multã qñ venit a cal'itate renũ: ⁊ p̃mo ꝑ dietã. ⁊ dicit: ꝙ si cũ hac egritudine fuerit sitis ita ꝙ deficit ⁊ aqua que bibit̃ cito egrediat̃: tũc aqua ordei cũ psillio detur ⁊ nutriatur cũ succo vue acerbe: ⁊ similib⁹: ⁊ cũ cibo qui fit cũ simula ordei ⁊ alphitl. i. cibis acetosis ⁊ masal. i. rob acetosuꝫ da ei in potu. ⁊ ꝓhibeat̃ laborare ⁊ cuꝫ muliere ꝯcũbere. cã est: qꝛ illa passio causatur a caliditate renũ cuius signũ est sitis. ⁊ illa sunt frigida: iõ remouent sitim ⁊ malã dispositionẽ renũ: iõ valent vt lac acetosuꝫ: ⁊ oĩa alia cibaria frĩda: quare debet remoueri ab alijs cal'is: causa est: qꝛ augmẽtarent istam caliditatẽ istarũ partiũ. s. labor ⁊ coitus.

¶ Isti quoq; trocisci in potu sumãtur. ℞. spodij. ʒ.x. lactuce se. portulace. añ. ʒ.xv. coriãdri sicci. ʒ.i. se. roꝭ. rub. boli armeni. añ. ʒ.v. balaustie. ʒ.ij. camphore. ʒ.ß. sumantur in potu cuꝫ succo granati acetosi.

¶ Ponit curã per trociscos. ⁊ dicit: ꝙ in potu sumat hos trociscos. ℞. spodij. ʒ.x. se. lactuce: se. portulace amborũ. añ. ʒ.xv. se. coriãdri boli armenici succi roꝭ. ru. oĩum. añ. ʒ.v. balaustie. ʒ.ij. cãphore. ʒ.ß. sumãtur in potu cũ succo g̃noꝝ acetosoꝝ. ¶ Nota ꝙ ꝺ istis trociscis dꝫ sumi. ʒ.i. ⁊. ß. cũ lacte acetoso. cã est: qꝛ isti trocisci sunt frĩdi: iõ alterãt malã ꝯpl'onẽ renũ: ⁊ qꝛ sunt stiptici claudunt vias vrinales: ⁊ ꝑ hoc soluit̃ qõ. ꝙ numq; trocisci frĩdi ⁊ humidi valẽt plus certe: ita si clauderẽt vias: ⁊ qꝛ in ꝓposito reqrit̃ ibi clausio viarũ. iõ magis valẽt trocisci isti. ⁊ per hoc ĩtelligit oĩa electuaria frĩda ⁊ stiptica hñtia infrĩdare ⁊ stipticare vt triasandali dyarodon abbatis.

¶ Herbe etiam frigide terantur ⁊ super renes ponant̃. Et caueat sibi a cibis cal'is ⁊ vino ⁊ ab omnibus que vrinam ꝓuocant. Illud aũt quod ex nimio stolidorum errore ꝓuenit est: qꝛ dant in hac egritudine medicinas calidas. vnde ilico ducunt ipsum ad ptisim.

¶ Ponit curã per ea q̃ ab ex̃ applicãtur aliq̃ alia ꝓhibẽdo. inducendo postea errorem qui postea cõtingit. ⁊ dic̃: herbe quoq; frĩde terãtur ⁊ suꝑ renes ponãtur. ⁊ caueat sibi a cibis calidis ⁊ vino ⁊ ab oĩbus que vrinam prouocant. illud aũt ex magno stolidoꝝ errore. Item error est qui dant in hac passiõe egro medicinas calidas. vnde ilico ducunt ipsum ad ptisim. causa primi est: quia remouet sitim. ¶ Nota ꝙ emplastruꝫ tale debet esse sicut de lactuca solatro semperuiua plãtagi. ⁊ similibus: ⁊ qꝛ iste herbe sũt frigide remouẽt multiplicationẽ vrine: ⁊ causam: vtputa caliditatem renum: ⁊ per ista Rasis intelligit alia similia emplastra: ⁊ sunt mihi tria specialia. Primũ est pecia plumbi multis locis perforata ĩfusa in aceto supra pectinẽ ⁊ renes posita: ⁊ illud fit sepe in religiosis qui sunt ſꝑmate pleni. Uel sic. ℞. vnguẽti populeon quartl. i. olei rosati olei mãdragore. añ. ℥. ß. mucillaginis seminis psillij. ʒ.ij. aceti. ʒ.i. cere modicũ. fiat vnguẽtuꝫ. Uel istud. ℞. succi lactuce dulcis succi solatri. añ. q̃rtl. i. ⁊. ß. aque ro. q̃rtl. i. aceti. ℥. ß. fiat emplastrũ mediocriter liquidũ. Sed quare est abstinẽdũ ab alijs. cã est: qꝛ multiplicarent causam augmentationis vrine: ⁊ vinũ ⁊ cibaria calida augmentãt caliditatẽ renũ que est causa isti⁹. Sed que est causa errorum istoꝝ que perducunt ad ptisim ⁊ ethicaꝫ: causa est: qꝛ in ista passione est magna siccitas ⁊ caliditas: ⁊ per consequens consumptio corporis ⁊ per indurationem caliditatis corpus magis consumitur: ⁊ cadit in ethicam.

¶ De lũbricis ⁊ ṽmib⁹ q i vẽtre nascunt̃. LXXXIIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ ad gnãtionẽ ṽmiuꝫ tria reqrũtur sicut ad gnãtionẽ cuiuslibꝫ aĩalis. p̃ calor sufficiẽs: ⁊ iste ẽ calor acq̃sit⁹ in mã flegmatica ꝑ putrefactiõez: ⁊ q̃uis iste calor fiat ꝑ nãm respcũ flegmatl qꝺ putrefit: ẽ tñ nãlis respcũ vermiũ nec dꝫ dici putrefactio simpl'r: sꝫ putrefactio cuꝫ digestiõe ⁊ ꝑparatiõe mãe ad nouã formã. s. ad formã vermiũ: vt ponit Auic. p̃ cañ. fen 2ª. doc. 2. c^o. p̃. de cãis calefaciẽtiũ. 2°. ad gnõnẽ ṽmiũ reqrit̃ mã debita ⁊ ẽ tal' huõr

flegmaticus ẜm q̃ttuor eius spẽs q̃ sunt salsum acetosuꝫ dulce ⁊ naturale. flegma aũt gipseũ. ⁊ vitreũ ꝓpter eoꝝ magnã grossiciẽ ⁊ frigiditatẽ nõ sunt mã ṽmiũ. Ex flegmate ṽo salso gñãnt ṽmes lõgi qui vocant lumbrici: qꝛ rõne caloris agẽtis qui est in plus in isto flegmate q̃ꝫ in alio meliꝰ extẽdunt ẜm longũ ⁊ isti gñãnt vtplĩm in itestinis gracilibꝰ spãliter ⁊ in illo iuoluto quoꝝ signa sunt multitudo saliue de nocte ⁊ exiccatio labioꝝ in die. causa dicti est: qꝛ in die calĩtas vadit ad exteriora ⁊ ꝯsumit: sꝫ de nocte aggregant supfluitates iterius in itestino ⁊ ẽ nausea ⁊ subuersio stõaci: qꝛ humores mouẽtur ꝑꝑ eoꝝ ꝓpinquitatem. ⁊ dolor est supra vmbilicũ ⁊ pruritꝰ nasi ꝓpter malos vapores ascendẽtes ad ipm nasuꝫ ⁊ dolor capitis eadẽ de cã: ⁊ obfuscatio oclõꝝ. Ex flegmate acetoso gñãnt vermes parui ⁊ curti qui vocãtur ascarides ⁊ gñãnt in iferiori itestino. s. in longaone. ⁊ est cã duplex q̃re sunt curti. Una est ex ꝑte mãe: qꝛ est frida ⁊ sicca. iõ nõ est apta nata extẽdi eo ꝙ nõ ẽ humiditas efficiẽs nec calĩtas ad extẽdẽdũ. Alia cã est feces q̃ expellũtur ab itestino illo. ⁊ iste sũt cãe diminutiõis mãe in illas ꝑtes: iõ sunt curti. ⁊ tales ṽmes sunt multi q̃zuis parui: quorũ duo sunt signa. ꝑmũ est pruritꝰ ani. 2m est dolor sub vmbilico. Sed ex flegmate dulci ⁊ nãli gñãnt qdã vermes qui sunt g̃ssi ⁊ rotũdi. ⁊ gñãnt in duobꝰ itestinis medyꝭ. s. in colon ⁊ sacco sine orbo. ⁊ cã est grossa humiditas cũ calĩtate sufficiẽti: igit sunt grossi. quoꝝ signa sũt spãliter dolor iux̃ vmbilicũ ⁊ magnꝰ appetitꝰ rõne attractionis ipsiꝰ chili ad se. ⁊ est cõstipatio ratione opilationis quaꝫ iducũt: ⁊ de vtrisq̃ꝫ Rasis hic determiat. ⁊ iõ in rubrica dicit de lumbricis ⁊ vermibus.

Ui hoc nocumẽto solitus est ledi: a cibis grossis ⁊ vnctuosis sibi cauere debꝫ. ⁊ quotidie anteq̃ꝫ comedat sumat bucellas aliquas cũ sinapi ⁊ almuri. hoc enĩ ipsos generari ꝓhibet.

¶ Hoc est cam in quo determiat de ṽmibꝰ qui nascũtur ĩ vẽtre: docẽdo ꝑus ꝯseruare corpus humanũ a vermibꝰ. ⁊ dic: qui h̃ nocumẽto solitus est ledi: cauere dꝫ a nutriẽtibꝰ grossis ⁊ vnctuosis: ⁊ quotidie añq̃ꝫ comedat sumat bolos aliquos cũ sinapi ⁊ almuri. hc ipos gñãri ꝓhibẽt. cã est: qꝛ sinapis est icisiuus mãe flegmatice ⁊ subtiliatiuus: ⁊ iõ valꝫ panis cũ sinapi. ⁊ loco huiꝰ valꝫ spãliter comestio allioꝝ ⁊ alioꝝ acutoꝝ: q̃re valẽt acetosa: qꝛ incidunt ⁊ subtiliãt mãm flegmaticã q̃ erat cã vermiũ ⁊ nõ solũ ad preseruãduꝫ valẽt: sꝫ etiã ad occidẽdũ: qꝛ omnia acetosa occidunt vermes.

¶ Si ṽo eos generari cõtingat nõ cõuenit nisi vt expellãtur: Medicamẽ ascarides expellẽs burungi excorticati cum valde famelicus est eger. ʒ. vij. sumantur.

¶ Ponit curã qñ sunt gñãti. ⁊ dic: si ṽo eos gñãri ꝯtingit nõ ꝯuenit aliud nisi vt expellãtur ⁊ medicamẽ expellẽs ascarides ẽ burũgi excorticati cũ valde famelicꝰ est eger ʒ. vij. sumãtur: burũgi est spẽs abrotani vel folia. Alij dicũt ꝙ est semẽ nigrũ amaꝝ: qđ portat de seni sĩle piperi ꝑ quo põt poni se. endiuie. ⁊ est amaꝝ. famelico ⁊ ieiuno stõ dꝫ sumi. cã est: qꝛ est medicĩa multũ acuta ⁊ amara. ⁊ oĩa ista occidũt vermes ⁊ icidunt mãs: iõ valẽt. per h̃ itelligit sĩlia q̃ in potu itus vel ab ex̃ sumũtur seu accipiunt. ⁊ iter alia q̃ valẽt in occidẽdo ṽmes sũt hec. ꝑm pul. se. alexãdrini icorporatꝰ ꝑ noctẽ in aceto forti: ⁊ icorporatus cũ ouo sorbili vel carica vel lacte vel melle cuiꝰ doẜ est. ʒ. i. ⁊ aliq dicũt põdus vniꝰ denarij: maxie valꝫ si per duos dies biberit lac. itẽ valẽt allia comesta. Uel istud: ℞. aloes cicotrini puluerizati. ʒ. ij. icorporẽtur cũ melle: ⁊ fiãt pillule. Itẽ põt fieri de yerapigra Gal. sĩlr valꝫ potus aceti ⁊ valꝫ in oĩ specie ṽmiuꝫ: vt dicit Auic. Itẽ succus citri: ⁊ ꝑꝑ h̃ fit paruis puerl qñ hñt fe. ⁊ ex̃ valꝫ istđ emplꝫ si sit fe. ℞. succi mercurial. q̃rtl. i. ⁊ ẜ. succi folioꝝ ꝑsici absinthij. añ. q̃rtl. ẜ. in al. q̃rtl. i. aceti. ℥. i. farĩe ordei qđ suffic. misce oĩa: ⁊ fiat emplꝫ mediocriter liquidũ: vel istud qñ nõ pñt expelli ꝑ aliq̃ empla. ℞. fellis vaccini. ℥. ij. aceti. ℥. i. pulpe collogntide: qđ suffic ad icorporãdum misce oĩa ⁊ fiat emplꝫ mediocriter liqdũ: vñ dꝫ poni ante dolorẽ vt fugiãt illi vermes ⁊ occidãtur. Silr valꝫ inunctio cũ oleo persicoꝝ amaroꝝ: ⁊ illđ faciũt vetule. vl valꝫ istud emplꝫ si sit fe. ℞. succi ṽmicularis. q̃rtl. i. ⁊ ẜ. succi folioꝝ persicoꝝ succi absinthij aceti. añ. ℥. i. farine ordei: qđ sufficit. misce omnia ⁊ fiat emplĩm mediocriter liquidũ: aut valent folia portulace in aceto posita supra ventrẽ. Uel istud emplĩm. ℞. succi absinthij succi foliorum fisticoꝝ. añ. q̃rtl. i. aceti. ℥. i. fellis vaccini. ℥. ẜ. se. alexandrini aloes pulpe colloquintide puluericate. añ. ʒ. i. farine lupinoꝝ amaroruꝫ qđ sufficit: misce ⁊ fiat emplastrũ mediocriter liquidum ⁊ valꝫ si sit cũ fe. ¶ Nota ꝙ si dolor sit supra vmbilicũ emplastrũ ponit ante modicũ supra: ⁊ si subtus ponit supra vmbilicũ emplĩm quod semꝑ dꝫ poni modicũ supra partẽ dolentem.

¶ Medicamẽ magnũ expellẽs lumbricos. ℞. berungi excorticati turbith se. milij. oĩuꝫ ꝑtes eq̃les lupinoꝝ nasturtij cambil. añ. partẽ mediã sumant ex eo in potu. ʒ. vij. prius tñ bibat eger lac mox vt mulctũ fuerit per tres dies. ⁊ deinde die q̃rta dietet se. ⁊ de predicto medicamine in lacte adhuc calido vt est mulctũ dissoluto aceto duꝫ est valde famelicus bibat.

¶ Ponit curam in magnis vermibus. ⁊ dicit: medicamẽ expellens magnos lumbricos est. ℞. berungi excorticati seminis milij omniuꝫ partes equales lupinoruꝫ: seminis nasturtij cambil omnium. añ. partem mediã sumantur ex eo in potu. ʒ. vij. ꝑusq̃ꝫ bibat eger lac vt statiꝫ mulsum est per tres dies: in quarto dietet se cũ predicto medicamine lacte adhuc calido vt mulsum est dissoluto in aceto ⁊ dũ valde famelicus est bibat cambil. i. terra rubea minuta que fertur de mecha ⁊ cũ fricatur supra manum intrat ⁊ non disparet: inde fit etiam vnguẽtuꝫ ꝙ dicitur penetrare omniuꝫ partes equales. s. ʒ. iij. causa est: qꝛ est amarũ ⁊ acutuꝫ. ideo occidit vermes ⁊ loco istius administro se. alexandrinuꝫ vnde ꝑus bibãt illũ potum lactis ⁊ postea venit ille pul. ⁊ sic comedũt amarum.

¶ Uermes ṽo minuti qui in ano fiũt ꝓ qbꝰ generat pruritꝰ in eo: ⁊ iõ cũ fricat anus expellunt cũ coto qđ ex oleo abluto inuolutuꝫ imittatur: aut imittat cũ oleo de crisomil. aut succo mentastri aut iuoluat ex parua q̃ꝫtitate aloes ⁊ felle vaccino ⁊ supponatur.

¶ Ponit curam vermium minutorum que sunt in vltimo intestino: scꝫ in ano. ⁊ dicit: vermes ṽo minuti qui in ano fiunt ex quibus generatur pruritus in eo: ⁊ ideo cuꝫ fricatur anus expelluntur. cum coto allium ex oleo abluto inuolutum immittatur aut inuolutum in oleo crisomille aut succo mentastri aut inuoluat in parua quantitate aloes ⁊ felle vaccino ⁊ supponat. cã est: qꝛ ista sunt acuta ⁊ amara ⁊ incitant virtutẽ expulsiuã: ⁊ silr qꝛ sunt

amara occidunt ipsos:⁊ per ista intelligit clysteria ⁊ sup positoria.⁊ valz suppositoriū de carnibꝰ salsis:qꝛ incitat nām ꝓm viaticū.silr valz clystere de lacte cū yerapigra in quo sit se.alexandrinū ⁊ vbi pul.colloquintide fuerit bullitꝰ.⁊ valz istud. ℞.abrotani bethonice cētauree minoris mētastri absinthy.aā.M.i.se.ruthe cimini assari se.apy.aā.ʒ.i.se.alexādrini.ʒ.y.furfuris.p.i.olei persicorū amaroꝝ.aā.qrtl.ß.salis cōis.ʒ.y.yerepi.ℨ.succi foliorū persicoꝝ.aā.ʒ.i.fiat clystere ad qrtl.v.sʒ Rasis dicit: ꝙ oleuz persicoꝝ amaroꝝ ⁊ cotū infusuz in oleo persicorū in ano supponat̄ aut cotū ifusuz in lacte vaccino.

¶ De emorroydibꝰ ⁊ d̄ fistul̄ ⁊ ragadys.Ca.LXXXV.

Circa rubricam. Nota ꝙ triplex est genus emorroydaꝝ.quedā verucales:⁊ iste sunt quedam excrescētie exn̄tes in ano cāte ex mā melica ⁊ sunt.5.vene in orificio ani ⁊ qn̄qꝫ augmētant̄: ⁊ tūc ille crescentie dn̄r emorrydes verucales. Alie sunt emorroydes q̄ dn̄r morales vel moroycales:⁊ hn̄t siłitudinē moroꝝ. Alie sunt emorroydes vuales ⁊ assimilant̄ in colore vue q̄ est bn̄ matura:⁊ iste sunt in venis exn̄tibus in ano causatis ex sanguie melico.vn̄ in verucalibꝰ est oio melia:in moralibꝰ sanguis:in vualibꝰ vterqꝫ humor:⁊ iste sunt male q̄ sūt ad modū racemi vel vue multū mature.Et q̄libꝫ illaꝝ emorroydaꝝ sunt duplices.q̄dam manifeste q̄ apparēt exteriꝰ in orificio vł ad oculū. alie occulte q̄ sunt in loco itrinseco vel in intestino ita ꝙ nō pn̄t videri:sʒ tn̄ pn̄t ꝑcipi cū digito si tangat̄ iterius. ⁊ q̄dā istarū adhuc sunt duplices.q̄dā fluētes. ⁊ alie surde.fluētes sūt qn̄ sanguis euacuat̄ ex eis:⁊ si nō exit sanguis sūt surde. ¶ Scd̄o nota ꝙ duplex est cā ragadiarū ani. Una est feces idurate in itestinis ⁊ trāseuntes ꝑ itestina q̄ cū sint mēbra sensibilia iducunt fissurā ꝑ solonē ꝯtinui. Scd̄a ē calitas ⁊ siccitas orificy ani:qꝛ sic hūiditas est cā vnionis ⁊ cōtinuitatis.vt pꝫ.z.de gnātione:ita siccitas est cā fissure:vt pꝫ in fissura q̄ fit in labys qn̄ est siccitas magna. Tertia cā est vlcus ipsiꝰ ani:⁊ ꝑ ꝯn̄s causat̄ fissura seu ragadia in ipso ano. Quarta cā ē apa ipsiꝰ ani qn̄ rūpitur ⁊ tūc fit fissura ⁊ solō ꝯtinui:qꝛ aliqn̄ ille vene putrefiunt ⁊ corrūpunt̄ ⁊ causat̄ ragadia: ⁊ qn̄qꝫ fistula qn̄ est depditio ꝓfunda ⁊ magna vlceratio. Quid aūt est fistula dcm̄ est supra in caº de fistula oculi.hic aūt Rasis determīat de fistula ani:⁊ sunt eiusdē mēbri passiones:⁊ qn̄qꝫ ab illis emorroydibꝰ si est magna putrefactio ⁊ corrosio causat̄ fistula.si v̄o nō:nisi ragadia:⁊ Rasis ponit totū in vno caº.qꝛ eedē sunt cure amboꝝ.

Cum sanguis recens sine dolore per inferiorē fluit regionē iterpolato tn̄ tēpore nō est cōstringendus nisi patiens debilitetur.a multis eniꝫ passionibus exinde liberatur.

¶ Ponit curā emorroydaꝝ fluentiū:⁊ pº qn̄ sanguis non est restringēdus.⁊ dicit:cū sanguis recēs sine dolore per iferiora fluit: iterpolate tn̄ nō est restringendus nisi patiens ex eo debilitet̄:a multis.n.passionibꝰ exinde libabitur.cā est:qꝛ tūc est signū ꝙ mā mala melica expellit̄ ⁊ sanguis mundificat̄. Quare libat̄:qꝛ liberat ab egritudinibꝰ multis q̄ gnānt̄ a sanguie melico. vt lepra. ipetigo.mania.melia.igit̄ ⁊ per retētionē in illis in qbꝰ venire ꝯsueuerūt causant̄ multe passiones: qꝛ regurgitat ad superiora ꝓꝫ hyppo.6º.affo.emorroyd̄.⁊ sic nullo modo debent restringi si veniant per interualla ⁊ non debilitetur ex eis patiens.

¶ Si aūt ex eo debilitet̄ ⁊ indiget cōstrictione: trocisci de charabe cuꝫ succo sumach dentur. In comestione quoqꝫ sumat sumachiaꝫ ⁊ cibuꝫ qui cuꝫ succo vue acerbe fit ⁊ his siłia de illis que nutrientia sunt. Si v̄o multū debilitetur nutriatur cum succo carnis cui plurimū admiscetur succus citoniorum ⁊ vinum. Uinum quoqꝫ bibat stipticum.

¶ Docet restringere talem fluxuꝫ ꝑ trociscos.⁊ dic̄:si aūt ex eo debilitet̄ ⁊ idiget restrictiōe trocisci de carabe cuꝫ succo sumach sumātur:i comestiōe v̄o sumat sumachiaꝫ ⁊ cibū qui cū succo vue acerbe fit. Si v̄o multū debilitetur nutriat̄ cū succo carnis cui plerūqꝫ admisceat̄ succꝰ citonioꝝ ⁊ vinū qd̄ bibat stipticuꝫ.data ē cā de trociscis in caº de mictu sanguis:qꝛ sunt frigidi ⁊ stiptici ⁊ cōgelatiui a tota ꝓprietate ⁊ stringunt sanguinē ꝓpter carabe: ⁊ qꝛ ista q̄ttuor spāliter stringunt sanguinē:iō valent:⁊ ꝑ istos itelligit trociscos de carabe. Joānis hebēmesue.⁊ ea q̄ dicta sunt in caº de mictu sanguis ⁊ vomitu sanguinis ⁊ dꝫ vti stipticis:qꝛ claudūt vias in quocūqꝫ casu siue fluxu q̄re in collo suspensūꝫ stringit sanguinem.

¶ Et super epar ponatur emplastruꝫ de spica qd̄ in ca.de epate nominauimus.

¶ Ponit curā per emplꝫ.⁊ dicit:⁊ sup epar emplm̄ de spica ꝙ in caº de epate diximꝰ ponat̄.cā est:qꝛ istud emplm̄ est stipticū ⁊ ꝓhibꝫ fluxū sang.declinare ad ꝑtes iferiores:qꝛ ad distrahēdū sanguinē ad nares ponēda sunt in dorso. ¶ Scd̄o nō ꝙ valꝫ restringēdo sanguinē seu fluxū sanguis positū supra epar:qꝛ est mēbruꝫ mādās alys. sic ēt valꝫ emplm̄ positū supra anū:qꝛ ē mēbꝝ suscipiēs. iter alia ⁊ sunt duo q̄ valēt. Primuꝫ ē. ℞.aloes cicotrini sāguis dra.piloꝝ leporis subtilr pluerizatoꝝ.aā.ʒ.y.tele aranee.ʒ.i.albumis oui bene agitati qd̄ suffic̄ ad incorporādū:misce ⁊ extēdat̄ supra pānū ⁊ ponat̄ supra. Uel istud. ℞.succi plātaginis.ʒ.y.aq̄ roſ.ʒ.ß.aceti.ʒ.i.pul.sumach:qd̄ suffic̄ ad icorporādū:misce oīa:⁊ fiat emplm̄ liquidū:in pauperibꝰ inungat̄ locus cū oleo roſ.myrtino vel sinapizet̄ cū pul.mirtilloꝝ ⁊ sumach.

¶ Et si ista nō suffecerint:ꝯfectio de scoria ferri det̄. Qd̄. ℞.mirabola.indoꝝ belliricoruꝫ ⁊ emblicoꝝ oium aā.ʒ.v.spice squinanti ciperi ʒʒ.piperis olibani ameos oium aā.ʒ.ij.scorie infuse in aceto per hebdomadā vnā: ⁊ postea torrefacte.ʒ.xv.cōficiātur oia cuꝫ melle dispumato:qd̄ fuerit coctū cū apozimate emblicoꝝ sic̄ in ca.de melācolia nominauimus: de quo quotidie ad nucis magnitudinē sumatur. hoc nāqꝫ emorroydaruꝫ ⁊ menstruorum sanguinem cōstringit. fluxui quoqꝫ ventris longi tēporis remedium affert.

¶ Ponit curā ꝑ elaria.⁊ dic̄:ꝙ si hec nō sufficiēt ꝯfectio de scoria ferri det̄ q̄ ē. ℞.mirab.indoꝝ kebul.emblicorū.aā.ʒ.v.spice nar.sqnāti cipi pipis longi.ʒʒ.ameos olibani oiuꝫ aā.ʒ.y.scorie ifuse in aceto ꝑ hebd̄aꝫ: ⁊ postea torrefacte.ʒ.xv.ꝯficiant̄ oia cū melle dispumato qd̄ fuerit coctū cū apozimate ēblicoꝝ sic̄ ꝑcepimꝰ i.c.de melia. de q̄ q̄tidie ad magnitudinē nucis sumat̄:ħ nāqꝫ emorroydaꝝ ⁊ mēstruoꝝ fluxuꝫ restrigit.⁊ fluxui vētris diuturno remediū affert.causa est:qꝛ non solum valet in re

stringendo ventrē:sȝ etiā valȝ euacuādo mām facientē
fluxū:ꝛ ꝓpter hoc valȝ in restringēdo: qꝛ euacuat mām
ꝛ restrīgit vias.ꝛ dȝ modicū assari scoria: qꝛ facta eūone
multū restringit vt dixi in cura fluxus vētris ꝙ non est
meli⁹ remediū qñ fluxus vētris est antiquus.

¶ Si aūt in ano oritur aliqd ꝓminens extra ex
quo magn⁹ ꝓuenit dolor nec ab eo fluit aliqd:
succ⁹ cepe cū pauca lana: aut fel vaccinum su-
perponat. Suppositoriū quoqȝ longuȝ de ci
clamine subījciat qḋ patiēs per totā teneat no
ctem: ꝛ si cōtingat egredi remittat donec infri
gidetur: ꝛ egrediatur sanguis.

¶ Ponit curā emorroydarū nō fluentiū. ꝛ dicit: si aūt in
ano orit aliqd ꝓminēs ex ex quo magn⁹ ꝓuenit dolor:
ꝛ neqꝫ fluit ab eo aliqd cū succo ceparuȝ ꝛ felle vaccino
fiat suppositoriū longū sibi subyciat qḋ patiēs per totā
noctē teneat: ꝛ si ꝯtingat egredi remittat donec scindat
ꝛ egrediat sanguis. cā est: qꝛ ista hñt ṽtutē mordicatiuā
ꝛ acutā.ꝛ iō sunt cāe aptiōis illarū venaꝝ: ꝛ per ꝯñs flu-
xus sanguis. iō docet apire vt iste sāguis exeat. ¶ Scḋo
nota ꝙ emorroyde pñt apiri.5.modis cōiter.ꝛ sunt expi
mēta magr̄i Arnaldi. p̊ ꝑ flōmū aut cū ferro ꝛ est melior
ꝛ securior modus.ꝛ vt nō claudātur dȝ inungi loc⁹ cum
isto vngᵗᵒ. ℞. olei persicoꝝ amaroꝝ. q̄rtl.ß. medulle cre-
somaloꝝ dolsarū allioꝝ. añ.ℨ.i. cere qḋ suffic: fiat vngᵐ ꝛ
tenta ponat in isto vngᵗᵒ de bombace vl' lana: ꝛ sic pona
tur ad locū: vel sufficit ꝙ inungat si volumus qḋ illḋ vn
guētū est optimū ꝛ est mordicatiuū: imo sola allia face-
rēt h̄. Scḋo mō apiunt ꝑ sanguisugas positas ad emor-
roydas ꝑ cānas vt nō vadāt ad aliuȝ locū sanguisuge: vt
habet p̊ cañ. fen.4ᵃ. c°.zz°. hñt euacuare ꝛ sugere sangui-
nē grossuȝ ꝛ meli̇cuȝ.ꝛ iō in h̄ differūt a vētosis. Tertio
mō apiunt cū folys ficulnee ꝛ iste fricātur fortiter a ꝑte
exteriori vsqꝫ quo incipiāt emittere lac: ꝛ postea fricat il
le locus ꝛ sic apiunt ꝛ est cōis modus vetularū. Quarto
mō apiunt cū illo: qḋ dic̄ Rasis. s. ꝙ pānus vel lana fun
datur in succo ceparū ꝛ fricet locus: qꝛ succus est valde
acut⁹ ꝛ aperit. Quīto mō apiunt sic ꝛ fit cōiter. ℞. aloes
cicotrini subtil'r puluerizati.ʒ.y. fellis bouini.ℨ.i. aceti.
ʒ.i. misce: ꝛ cū lana vel filtro īfusis p̄dictis fricet loc⁹: tñ
illud qḋ ponit satis est expertū. s. fricare cū radice cicla-
minis. i. de malo terre: vt dic̄ Ras. ¶ Scḋo nō ꝙ folia
cauliū torrefacta īter alia sedāt dolorē vbicūqꝫ fuerit.

¶ Cū aūt dolor vehemētissimus fuerit ꝛ apo-
stema magnū in ano flōmet eger ꝛ empl'ȝ hoc
supponat: sedat enī emorroydarū dolorē cuȝ
adest apa cū eis. Qḋ. ℞. mellilotū camomillā
q̄ tādiu in aqua coquantur donec dissoluant.
deide sumat ex aq̄ decoctionis eaꝝ q̄ꝫtuȝ vna
manu capi pōt. vitellus oui assati vnus croci
ʒ.j. opӱ.ʒ.ӱ. se. lini triti: fenugreci: maluauisci
oīuȝ añ. M.j. ꝯficiant oīa ex rob in quo bdel
lӱ.ʒ.iӱ. fuerit dissolute ꝛ folia supposita: post-
qꝫ supficies ex oleo sisamino in quo adeps gal
linaceus fuerit dissolut⁹ aut anatis inūcta fue-
rit more empl'i supponat dū adhuc sit tepida.

¶ Docet sedare dolorē emorroydaꝝ. ꝛ dic̄: cuȝ aūt dolor
vehemēs fuerit ꝛ apa in ano magnū: minuat eger ꝛ em-
plastrū h̄ supponat. sedat enī dolorē emorroydaꝝ cum
adest apa cū eis. ℞. camomille melliloti q̄ tādiu ī aqua
coquātur donec dissoluātur. deide sumat ex aqua deco-
ctionis eaꝝ q̄ꝫtū vna manu pōt teneri vitelli vni⁹ oui as-
sati croci.ʒ.i. opy.ʒ.y seīs lini triti fenugreci maluauisci.
oīum añ. M.i. conspergantur oīa in rob: in quo.ʒ.iy. de
bdellio fuerit dissolute ꝛ folio supposito ꝛ supficies ea-
rū cū ex oleo sisamino in quo assungia galline fuerit dis-
soluta aut anatis inunctus fuerit more empl'i supponan
tur duȝ adhuc tepida sunt. Quare dolor mitigat ex posi
tione istius empl'i: qꝛ iste dolor pōt remoueri. Uno mo-
do ꝑ resolutionē mãe. Scḋo mō per stupefactionē. Ter
tio modo mollificādo ꝛ maturādo: qꝛ apate maturato ꝛ
mollificato sedat dolor: ꝛ qꝛ istud hȝ oīa ista iō valȝ. naȝ
resoluit mām camomilla. opiuȝ eniȝ stupefacit: mollifi-
cat in ꝑte rōne se. lini ꝛ maluauisci: ꝛ rōne vnguēti: qꝛ fit
de amigḋ. que maturescūt: ꝛ īter oīa sedāt doloreȝ: ꝛ per
istud empl'm ꝛ vnguētū ītelligit oīa q̄ possunt sedare do
lorē: ꝛ sunt duo īter alia. Primū est istud. ℞. mucillagi.
seīs fenugreci: seīs lini. añ.ʒ.y. butyri sine sale: sepi renū
capraꝝ. añ.ℨ.ß. vitelli oui vni⁹ olei roſ.ℨ.i. cere modicū
ꝛ fiat vngᵐ. Uel sic. ℞. folioꝝ lingue canis folioruȝ mal
ue. añ. M.y. se. fenugreci se. lini. oīuȝ añ. q̄rtl.i. ꝯquassen
tur ꝛ bulliant in aqua in qua patiens teneat anchas vel
spongia infusa in p̄dicta aqua fortiter cōpressa applicet
ano: vel fiat sacculus ex istis bullitis in aq̄ ꝛ fortiter cō-
pressus in q̊ patiēs sedeat. flōmia valȝ: qꝛ diuertit mām.

¶ Alia cōfectio dolorē ꝛ apa sedans. Cepe al-
bum optime coctū terat ꝛ cū butyro vaccino
misceat vt mollefiat ꝛ tepefactū ano in quo ē
apa supponat: hec. n. dolorē sedāt vehemētē.

¶ Ponit aliud remediū. ꝛ dic̄: alia cōfectio dolorē ꝛ apa
sedās ē cepe alliū coctū optime terat. ꝛ cū butyro vacci
no misce vt mollificet. ꝛ tepidū ano in q̊ ē apa suppona-
tur. h̄ enī dolorē sedat vehemētē. cā ē: qꝛ cepe mollifica-
tiuū est ꝛ maturatiuū. ꝛ qꝛ cito ducit apa ad maturatio-
nē. iō valȝ ꝛ cepe ꝑ decoctionē ꝑdit acuitatē ꝛ butyrū ēt
tūc est maturatiuū ꝛ sedatiuū doloris.

¶ Cuȝ vero in ano ragadias habuerit patiens
q̄ eū ledunt cuȝ ipsi⁹ venter est sicc⁹ tunc pill'is
de bdellio vtatur. Que. ℞. mirabo. ni. indoꝝ
chebul'. amboꝝ. añ.ʒ.x. serapini.ʒ.iӱ. nasturcӱ
alb.ʒ.ӱ. bdellӱ al. moll'. ꝛ pinguis.ʒ.xv. dissol
uatur bdelliū in succo porroꝝ: ꝛ ex eo cōficiā
tur alia ꝛ informētur ex eis pillule ꝛ sumātur
ex eis frequēter a.ʒ.j. vsqꝫ ad.ʒ.iiij.

¶ Docet curare ragadias ani nō saniosas. p̊mo cū pill'is.
ꝛ dicit: cū ṽo in ano ragadias habuerit pa. que cuȝ ledūt
cuȝ ipsius venter sit siccus: tunc pillulis de bdellio sepe
vtatur que sunt iste. ℞. mirabol'. nig. indoꝝ kebulorum
amboꝝ. añ.ʒ.x. serapini.ʒ.iy. nasturty albi.ʒ.y. bdelly al
bi mollis ꝛ pinguis.ʒ.xv. dissoluat bdelliuȝ in succo por
roꝝ: ex quo cōspergātur alia: ꝛ informentur pillule ꝛ su-
mantur ex eis frequēter a.ʒ.i. vsqꝫ ad.ʒ.iiy. cā est: qꝛ iste
pillule laxant ventrē ꝛ cōsolidant ragadias ꝛ laxant: qꝛ
ibi sunt mirabolani ꝛ nasturtium. credo salua reuerētia
sua ꝙ mirabolani constringunt ventreȝ post laxationē:
quare alia medicina remotiua fecū applicetur. ꝛ postea
vngatur predicto vnguento de cerusa in multis locis di
cto: consolidat enim multum ꝛ fortiter: ꝛ quia ista acce-
pta per os non ita bene consolidant sicut accepta per in-
ferius: ideo prius ministret clystere lenitiuum: ꝛ postea
consolidentur ragadie ab extra.

¶ Locus ṽo si adustionē patiatur ex vnguēto

de cerusa inungatur. si aũt nõ sentit̃ in eo adustio vngat̃ ex vnguẽto qḋ fit ex adipe q̃ in gibbo cameli inuenit̃ ꝛ bdellio qḋ sic fit. ℞. cere citrine olei sisamini adip̃. anatis medulle cruris vaccini adipis que ẽ in gibbo cameli bdellij oium partes equales. bdelliuȝ prius in mucillagine se. lini dissoluatur: deinde omnia misceantur: hoc eniȝ optimũ existit.

℄ Ponit curã p̱ vnguẽta. ꝛ p̃mo qñ sentit̃ adustio ĩ ano. ꝛ dicit: locus v̈o si adustionẽ patiat̃: ex vnguẽto de cerusa vngat̃. Si aũt nõ sentit̃ in eo adustio ĩungat̃ ex vngᵗᵒ qḋ fit ex adipe q̃ in gibbo cameli ĩuenit̃. cuiꝰ ꝯfectio est hec. s. colide serien. i. adipe de gibbo cameli. ℞. cere citrine olei sisamini adipis anat̃ medulle cruris vaccini adipis q̃ est in gibbo camelli. añ. oĩuȝ p̱tes eq̃les bdelliũ v̈o dissoluat̃ p̃us in mucillagĩe se. lini. deĩde aũt oĩa misce. H̃ enĩ optimũ est. cã p̃mi est: qꝛ pul. ceruse maxĩe est ꝯsolidatiuus ꝛ ẽ frĩdus: ꝛ qꝛ remouet cãm facientẽ ragadiã. s. ardorẽ ꝛ fissurã. iḋ valet: qꝛ ꝯsolidat: ac tñ si sanies est in illis ragadys pñt ꝯpetere mundificatiua: ꝛ postea applicet̃ istud vnguentũ. Cã scḋi est. s. qñ est ardor. valȝ istud vnguẽtũ de adipe camelli p̱ viã ꝯpressionis ĩducit fissurã. ꝛ pȝ in tp̱e qñ regnat boreas ĩducit fissurã in labys ꝛ in manibꝰ: qꝛ tũc ꝯueniũt calefacientia p̱p̱ frigꝰ: ꝛ in isto casu sufficit sola assungia galline recẽtis ꝙ fiat cũ ea vnguentũ. ꝛ si ponerent̃ ꝯglutinatiua meliꝰ eẽt ꝙ cũ mucillagine se. psily: qꝛ tunc citius sanaret̃. ꝛ loco medicamis Rasis: qꝛ nõ ĩuenit̃ apḋ nos adeps gibbi camelli: sed habetur sepum caprinum: ꝛ tãtuȝ valet.

℄ Si aũt eger ragadias in ano habuerit p̱fundas a quibus fetens virus fluxerit medicamẽ acutũ qḋ in ca. de vulneribꝰ descripsimus eis supponatur qḋ eger per duos dies patiat̃. Et si in eis aliquid remaneat quod resudet medicamen iteruȝ apponatur quod cousq̃ȝ fiat donec locus siccetur ꝛ non resudet.

℄ Docet sanare ragadias saniosas. ꝛ dic̃: si aũt eger ĩ ano ragadias hũerit ex qbꝰ fetẽs virus fluxerit medicamẽ acutũ qḋ ĩ ca. de vulneribꝰ diximꝰ eis supponat̃. qḋ eger p̱ duos patiat̃ dies vel p̱ vnũ. ꝛ si in eis aliqd remanet ꝛ resudet medicamẽ iteꝝ apponat̃. ꝛ tandiu fiat donec locus siccet̃. ꝛ nõ resudet si fuerit p̱fũdũ. Quare valȝ istḋ mũdificatiuũ: cã est: qꝛ est multũ corrosiuũ: ꝛ per viã corrosionis ꝯsumit saniẽ: iḋ valȝ. Quare tenet istũ modũ: qꝛ p̃us docet applicare istud: ꝛ postea qḋ sup̱ius est scriptũ in caᵒ de polipo nariũ. ꝛ postea cũ vnguẽto de cerusa ꝯsolidet̃ remota ista sanie. Cerotũ. i. vnguẽtũ de cerusa.

℄ Qꝛ si ea que ibi fiunt eminẽtia extra ꝛ pẽdentia fuerint intantũ vt arescãt ꝛ nigrescãt butyrũ tepidũ multotiens sup̱fundat̃ donec nigredo ab eo remoueat̃. Si aũt resudatio reuersa fuerit acutuȝ medicamẽ iteruȝ ibi apponat̃: ꝛ si nõ resudauerit ex vnguento de cerusa curet̃. Est etiã quãdo eminentes emorroydes extra curent̃ cum ferro cauterizando: loq̃ tñ de hoc plus est q̃ȝ huiꝰ nostri libri modus requirat.

℄ Docet curare emorroydas apparẽtes putridas. ꝛ dic̃: ꝙ si ea q̃ ibi fiunt eminẽtia: postea pendentia fuerint ex̃ intãtũ vt putrefiãt vel putrescãt ꝛ nigrescãt: tũc butyrũ multotiẽs sup̱ponat̃ tepidũ donec nigredo ab ea remoueat̃. Si aũt resudatio ab eo reuersa fuerit medicamen acutũ iteꝝ apponat̃: ꝛ si non rèsudauerit vngᵐ de cerusa applicet̃. Est etiam qñ eminẽtes emorroyde ex̃ curent̃ cauteriçãdo cũ ferro: loq̃ tñ de h̃ p̱tinet ad aliũ librum.

℄ Nõ tñ ꝙ butyrũ dȝ eẽ sine sale. cã p̱tis ẽ: qꝛ rõne mollificatiõis est curatiuũ: q̃re valẽt acuta: cã p̱t̃ est: ad consumẽdũ saniẽ: sȝ sanie ꝯsumpta ꝯuenit vngᵐ ꝯsolidatiuũ. ꝛ est vngᵐ de cerusa. de isto butyro vsus suȝ frequẽter in pustulis nasi ꝛ faciei ꝛ stati curant̃: sȝ q̃re valet remotio cũ ferro siue cauterio: cã est: qꝛ medicĩe acute sunt p̱iculose in illo casu: qꝛ nescimus p̃parationẽ ipsoꝝ. iḋ cyrurgici semp̱ debẽt scire tñ si pñt: qꝛ medicãtur citius vno tp̱e q̃ȝ alio. ℄ Nota ꝙ loq̃tur in gn̄ali de emorroydibꝰ: qꝛ pñt curari q̃ttuor modis. Uno mõ p̱ eaꝝ apertionẽ: ꝛ de isto sup̱ius dcm̃ est. Scḋo mõ p̱ fluxus eaꝝ restrictionẽ: ꝛ de isto dcm̃ est sil̃r. Tertio mõ dolorẽ sedãdo. ꝛ etiã dcm̃ ẽ. Quarto mõ pñt curari p̱ ĩcisionẽ. videlȝ ꝙ totaliter incidant̃. ꝛ ꝙ p̃us purget̃ corpꝰ ꝛ flõmet̃ ꝛ euacuet̃: ꝛ sp̃aliter qñ sunt nouelle: sȝ qñ sunt antiq̃ debẽt restringi sola vna remanẽte aperta: ꝛ põt incidi q̃ttuor modis. Uno mõ si est dolor: ꝛ cuȝ isto curo verucas sic̃ dolores. accipio filũ de serico vel pilũ equi: ꝛ ĩfundat̃ ĩ aq̃ in qua cãphora sit dissoluta. ꝛ cũ isto emorroyde strigant̃ multis vicibꝰ: qꝛ rõne cãphore est stupefactiuũ ꝛ nõ sentitur aliqd a fissura illiꝰ fili. Uel sic. fiat filũ de corticibꝰ radḋ. aureole ꝛ ligẽtur emorroydes total̃r ꝛ abscindant̃. ꝛ est exp̱imẽtũ magistri Arnaldi: ꝛ qñ sunt parue debẽt ligari in radice: ꝛ qñ sunt magne in medio vel vltra radiceȝ: Tertio mõ ĩcindant̃ cũ forpicibꝰ venã ĩcindentibꝰ. ꝛ postea ponat̃ desup̱ empl̃m factũ de vitello oui ꝛ oleo ros̃. ad sedandũ dolorẽ. ꝛ postea ad ꝯsolidandũ cuȝ vnguẽto cõsolidatiuo dicto frequẽter anus vngat̃. ꝛ fit ex cerusa lota aloe loto masticis thuris sang. dra. oleo ros̃. ꝛ cera. 4ᵒ. modo inciduntur. ꝛ est magis periculosuȝ cũ medicinis cauteriçatiuis cũ illa medicina Auic. ℞. viride eris anacardini pul. ʒ. i. mellis. ʒ. ij. misce.

℄ Fistule v̈o gn̄antur in ano velociter: qm̃ figura eius facit esse illud necessariũ. Que sunt vtrinq̃ȝ penetrãtes: aut nõ penetrãtes. Cũ aũt p̱forate sunt vtrinq̃ȝ stercꝰ egredit̃ ex eis ꝛ vẽtositas. Si aũt nõ egredit̃ stercus neq̃ȝ vẽtositas nõ ẽ penetrãs ab vtraq̃ȝ parte. Loqui vero de eius cura p̱fecte plus est q̃ȝ hic noster liber expetat: sȝ qꝛ oẽs fere hoĩes semper maximũ ĩcurrũt errorẽ in cura eiꝰ: vnde ꝛ maximũ incurrũt nocumẽtũ: nos excitabimus eos ad hoc: qḋ huic egritudini congruũ erit: ꝛ oñdemus qualiter a p̃dicto errore se custodiant: ꝛ dicimus ꝙ fistula vtrinq̃ȝ perforata cũ ab ano remota fuerit nullo modo ferro tãgẽda est: ĩcisione eniȝ ferri ꝯstringit̃ stercus inuolũtarie egredi. Est etiã aliud q̃re fistula ab vtraq̃ȝ p̱forata ferro tangi nõ dȝ: qꝛ toto tp̱e vite eger sic permanere poterit non magnum faciens nocumentum neq̃ȝ prouenit ex ea aliud nisi resudatio ꝛ fluxus.

℄ Ponit curaȝ fistule ani. ꝛ dicit: fistule v̈o generãtur in ano velociter: qm̃ figura eius facit illud esse necessariũ. que aũt penetrantes sunt: aut nõ penetrantes notuȝ est.

cū aūt pforate sunt stercus ex eis egreditur ⁊ vẽtositas.
si aūt stercus nec ventositates egrediantur nõ est pene/
trans ab vtraq3 parte.loqui tñ de eius cura pfecte plus
est q̄3 hic noster liber expetit:s3 q2 fere oẽs homines ma
ximū incurrunt errorẽ in cura h9 egritudinis. vnde ma
ximū insequetur nocumẽtu3 plus excitabimus eos ad
hoc q̄3 huic egritudini cõgruu3 est:⁊ ostẽdamus q̄liter a
predicto errore custodiãtur.⁊ dicemus q̄ fistula vtraq3
vel vtrinq3 pforata cū ab ano remota fuerit nec ferro ẽ
tangẽda.ex icisione enĩ ferri cõtingit stercus inuolunta
rie egredi.⁊ etiã aliud.q̄re fistula ab vtraq3 pte pforata
ferro tangi nõ d3:q2 si toto tẽpore vite eger sic permane
re poterit nõ magnum faciẽs nocumẽtu3:nec perueniat
ex eo aliqd nisi resudatio ⁊ fluxus.¶ Nota sicut superi
us dictū est.fistula est vlcus cõcauū sordidu3 strictū ex/
terius ⁊ amplū interius cu3 callositate in fundo:ex quo
patet cã ptis:q2 per istã fistulã est cura virulẽtie:⁊ cã do
loris.Que est cã quãdo est pforata q̄ põt retineri.causa
est:q2 totalr̃ est icisus lacertus ei9.⁊ ppter hoc phibẽt au
ctores facere icisiones circa anum:⁊ per istū lacertū qui
aliquãdo est totalr̃ incisus:iõ Rasis ponit curã vt error
istoꝝ medicoꝝ remoueatur:q2 si scinderet̃ esset magnū
periculū q2 nõ est tangẽdum cū ferro:vt quidã dicunt.⁊
credunt.vtrinq3.i.ab vtraq3 parte.

¶ Si aūt qd̄ ab ea fluxerit:acutū fuerit ⁊ mor/
dicatiuu3:⁊ fetidū habuerit odorẽ cui9 etiam
quãtitas quotidie augeat̃:erit fistula putrida.
⁊ cu3 hoc herpestiomeno cui ex medicamine
acuto:⁊ ex eo q̄ cõpleat oia succurrendū est
anteq̄3 dilatet̃:⁊ magnificet̃. Cu3 aūt resuda
uerit nisi paꝝ neq3 quãtitas quotidie augeat̃
neq3 magnificetur neq3 odor ibi augmẽtatus
fuerit nõ est in ea aliqd qd̄ sit timendu3 nisi re/
sudatio ⁊ fluxus q̄ medicari põt donec siccet̃:
⁊ detumescat ⁊ nõ resudet p longum tp̄s. Si
aūt resudatio redierit medicamẽ p̄dictū adhi/
beat̃. Et hoc mõ poterit blãdiri p totū tp̄s vi/
te egri:⁊ nõ nocebit. Modus adhibẽdi huic
egritudini mẽdicamẽ ex collirio qd̄ in.c.de fi/
stula oculi noĩauimus.sumat̃ ⁊ optime terat̃
⁊ fistula p̄mat̃ donec quicqd in ea ꝯtinet̃ egre
diat̃ ⁊ si radius eã ingredi poterit ĩuoluat̃ co/
to:deinde ex p̄dicto medicamine postq̄3 mol/
lificatū fuerit intinct9 in fistulã ĩmittat̃. Si xo
in ea minime radius ingredi poterit dissoluat̃
medicamen in aqua ⁊ subleuet̃ coxa egri sup/
posito puluinari ⁊ eo supino iacẽte p̄dictū me
dicamen distillando sup fistula3 fundat̃ ⁊ fiat
hoc in mane ⁊ circa nocte3 per tres dies ⁊ se/
deat in aqua de curcuma ⁊ lauetur ex ea.

¶ Ponit signū fistule putride:⁊ postea curã.⁊ dic̃:si autẽ
illd̄ qd̄ ab ea fluxerit fuerit acutū ⁊ mordicatiuū:⁊ feti/
dum habuerit odorẽ:cui9 etiã quotidie q̄3titas augeatur
fistula putrida tũc erit ⁊ cū herpestiomeno cui ex medi/
camine acuto ⁊ ex eo qd̄ cõplet succurrẽdū est anteq̄3 di
latet̃ ⁊ magnificteur. Cum autẽ resudauerit nisi parum
vt eius quãtitas quottidie augeatur nec malus odor ibi
augmẽtatus fuerit:nec est in eo aliquid qd̄ est timẽdum
nisi resudatio ⁊ fluxus quo medicari põt donec exiccet̃
⁊ detumescat ⁊ nõ resudet per magnum tempus.Si aūt
resudatio redierit medicamẽ predictū adhibeatur hoc
modo poterit blandiri per totu3 tempus vite ⁊ nõ noce
bit.Modus adhibẽdi medicamẽ huic egritudini ⁊ col/
lirio qd̄ ĩ caplõ de fistula oculoꝝ nominauimus sumat̃
⁊ optime teratur ⁊ fistula premat̃ donec quicquid in ea
est egrediatur ⁊ si radius eam ĩgredi poterit inuoluatur
coto albo.Deinde ex p̄dicto medicamine postq̄3 mollifi
catū fuerit ĩterius in fistula mittat̃.Si xo radius ĩgredi
minime videat̃ nec poterit dissoluat̃ medicamen in aq̄
⁊ subleuẽtur coxe egri supposito puluinari in eo supino
iacente predictū medicamẽ distillãdo super fistula fun/
dat̃:⁊ fiat hoc in mane ⁊ circa noctẽ p tres dies ⁊ sedeat
in aqua de curcuma ⁊ lauet̃ ex ea.¶ Nota herpestiome
nus fm Auic.4°.cañ.est vlcus cu3 ad tñ iam deuenerit
q̄ mẽbꝝ corrũpit̃ ⁊ putrefit:⁊ fit de mã magis subtili q̄3
cancer.Que est cã:q̄re cu3 dolor existit fistula vocat̃.cã
est:q2 dolor causat̃ rõne passiue q̄litatl mãe ⁊ est ibi ma/
gna acuitas mãe que est cã corrosionis ⁊ cõsumptionis
sube mẽbri.Quare in eius cura val3 medicamẽ illud.cã
est vt supius dictū est ꝯsolidatiuū ⁊ ꝯsumptiuū mãe.re/
sudatio.i.fluxus.radius.i.radiosa res vt tẽta de bomba/
ce.⁊ si tẽta nõ pt int9ĩtrare vt ipse dic̃ tc̃ d3 eleuari.⁊ cur/
cuma.i.aq̄ posita ĩ vase:q2 curcuma ẽ vas fz sinonymū.

¶ De exitu ani ⁊ matricis. Cap. LXXXVI.

Nota q̄ duplex
Circa rubricam. ẽ cã exitus ani.
Una cã ẽ mollificatio siue relaxatio lacerto/
rū retinẽtiū feces.⁊ h̄ fit ab humore salso.seu
relaxatio:cui9 signū ẽ:q2 p expulsionẽ cū digi
to põt intrudi seu mitti in anū.Alia cã ẽ apa ani seu vlti/
me ptis ĩtestini ĩducẽs grauitatẽ in ĩtestinis rõne cuius
descẽdit:⁊ silr̃ nõ põt recipi ĩtus cui9 signū est q̄ ppter ĩ/
pressionẽ digiti vel cū manu põt ĩtrare:⁊ cū h̄ ẽ magnus
dolor ⁊ duricies magna.¶ Scd̄o nõ q̄ triplex ẽ situs ĩ/
nãlis mr̃icis.Un9 est q p̄focatio dr̃ ⁊ ẽ cū adest ascensus
matricis ad supiora.Alter vocat̃ dislocatio mr̃icis ad la
tus dextrum vel sinistrum:⁊ vocatur cõiter p̄cipitatio ⁊
de istis duab9 Rasis fecit mẽtione3 de vno explicite:q2
illud est magis piculosu3.Terti9 ẽ situs ĩnãlis matricis
⁊ ẽ descensus matricis ad ĩferiora:imo aliq̄n exit vuluã
⁊ vocat̃ casus matricis:q2 cadit ad collū ei9 ⁊ aliq̄n appa
ret.Et cã casus siue situs ĩnãlis matricis ẽ triplex. Pria
est mollificatio siue relaxatio ab hūiditate supflua:q̄re
nõ põt retineri in suo loco nãli:⁊ sic cadit:sic p3 in mem/
bro paraliticato:⁊ cadit rõe mollificatõis:⁊ rõne humi
ditatis supflue.ita silr̃ ⁊ matrix.cã est apostema mr̃icis
ĩducẽs grauitatẽ in matrice:⁊ per ꝯñs descẽsum.Tertia
causa sunt supfluitates multe descẽdentes ab alys mẽ/
bris ad ꝯcauitatẽ mr̃icis rõne cui9 mr̃ix descẽdit ad ĩfe/
riora rõne g̃uitatl:⁊ hec cã differt a p̄ma:q2 p̄a est hūidi/
tas ĩbibita in porositatib9 ⁊ h̄ sūt in ꝯcauitate mr̃icis.

Cum anus extra egredit̃ carens apo/
stemate ⁊ ita disponit̃ q̄ si impellat̃
ĩgredit̃:ceruse balaustie gallarū alu/
minis antimonij oium partes sumã/
tur eq̄les:⁊ in puluere redigant̃:⁊ sup locum
ex oleo ros.calefacto inunctū pulueri3entur ⁊
anus intromittat̃ ⁊ ꝯstringat̃:qd̄ tñ fieri cõue
nit postq̄3 eger a sella reuersus fuerit ne cū ci/
to ad sellam surgere sit necesse.

¶ Determinat de vltima passione intestinoꝝ.s.de exitu ani ⁊ incipit determinare de porositatibus matricis ponendo ꝑmo curã exitus ani cuꝫ est sine apostemate: ⁊ ꝫº per sinapisma. ⁊ dicit.cũ anus extra egredit̃ apate carens ⁊ ita disponit̃ ꝙ si ĩpellat̃ egredit̃. ℞.ceruse balaustie gallarũ aluminis antimony.añ.oĩum ptes equales sumant̃ ⁊ redigant̃ in puluerẽ ⁊ sup locũ ex oleo rof.calefacto ĩunctũ pulueriꝫẽtur ⁊ anus ĩtromittat̃ ⁊ stringatur:qđ tñ fieri ꝯuenit cuꝫ eger a sella reuersus fuerit neeũ cito surgere ad sellam sit necesse.cã est:qꝛ iste pul.cuꝫ oleo rof.est stipticus ⁊ ꝯsumit aquositatem faciẽtẽ mollificationẽ. ⁊ ideo:qꝛ ipsum ĩducit ⁊ restringit ad suuꝫ locum.ideo valet.ꝑmo iungatur anus cuꝫ oleo rof.vt melius retineatur pul.in ĩtestinis:qꝛ nisi esset inunctio cito caderet: ⁊ per ista ĩtelligit similia. ⁊ est iste pul.quo communiter vtoꝛ. ℞.sumach.℥.ß.gallaruꝫ anthere nucis cypressi olibani.añ.ʒ.i.ex quo sinapiꝫetur ĩtestinũ ĩunctuꝫ prius cum oleo rof.añ.ʒ.ij.

¶ Sumant̃ etiã galle balaustie cupule glandiũ folia myrti ⁊ coquant̃ in aq̃ donec rubea fiat ⁊ sedeat in ea ⁊ lauetur ex ea.

¶ Ponit curam per balnea. ⁊ dicit:sumant̃ galle ⁊ balaustie cupule glãdiuꝫ ⁊ folia myrthi ⁊ decoquãtur in aqua donec aqua rubea fiat ⁊ sedeat in ea ⁊ lauet̃ ex ea.causa est:qꝛ istud balneuꝫ est stipticũ ⁊ remouet mollificationem ani ⁊ confortat virtutem retẽtiuam ⁊ in cura artificiali istud balneuꝫ debet precedere.s.ꝑmo balneet̃ ⁊ postea inungatur ⁊ deĩde sinapiꝫetur ⁊ loco istiꝰ balnei rasis ꝯpetit balneuꝫ soluꝫ factũ cũ aqua decoctiõis folioꝝ cypressi: ⁊ si addãtur folia myrthi nõ facio vires.

¶ Qꝛ si anus qui apostemosus est ingredi minime potest:eger aquã calidã frequẽter ingrediatur ⁊ in ea sedeat ⁊ vngat anum ex cera ⁊ oleo camomillino:aut anetino donec igrediatur.Cũq̃ꝫ intra missus fuerit ex his que nominauimus curetur.

¶ Ponit curam exitus ani cum apostemate. ⁊ dicit:ꝙ si anus qui ãposus est nõ põt ingredi eger aquã calꝫ frequẽter ĩgrediatur ⁊ in ea sedeat ⁊ ĩungat anum ex cera ⁊ oleo camomille aut anetino donec ĩgrediatur.cũq̃ꝫ ĩtromissus fuerit.ex his que noĩauimus curetur.cã est:qꝛ nõ põt ĩtestinũ ĩgredi duplici de causa. Primo rõne magni doloris qñ tangit̃.Scđo rõne duriciei cum magnitudĩe apostematis: ⁊ qꝛ aqua calida habꝫ sedare dolorem ⁊ remouere duriciem ãpatis:ideo valꝫ. Quare valꝫ ĩunctio cũ oleo camomille ⁊ anetino: cã est:qꝛ sedat dolorem: ⁊ duriciem mollificat:ideo valꝫ cuꝫ faciat ad ĩtroductionem ĩtestini ⁊ postea inungatur cuꝫ oleo ⁊ sinapiꝫet̃ cuꝫ pul. ¶ Secũdo nota ꝙ balneuꝫ cõueniẽs quãdo nõ potest ĩgredi põt esse vt balneuꝫ aque calide simplicis singulariter vt balneũ reꝝ mollificantiuꝫ sicut aqua decoctionis malue bismalue fenugreci ⁊ se.lini ⁊ aneti ⁊ fortius mollificat ⁊ dolorem sedat q̃ꝫ aqua per se.

¶ Uulua preterea si egressa fuerit similiter erit medicanda. Est tamen necesse vt fortiter ligetur: ⁊ vt egra semper supina iaceat: ⁊ coxa superius eleuetur.

¶ Ponit curam exitus matricis. ⁊ dicit: vulua preterea si egressa fuerit similr̃ est medicãda:est tñ necesse vt fortiter ligetur ⁊ vt egra supina iaceat ⁊ coxe supius eleuẽtur.cã est:qꝛ eedeꝫ sunt cause exitus ani ⁊ matricis:vt dictũ est.igitur eodem modo debẽt curari.s.cum stipticis: qꝛ remouent humiditatẽ ⁊ vniũt: ⁊ ĩtellige materia purgata:qꝛ alr̃ opatio nihil valeret:qꝛ iste supfluitates facerent descẽdere ĩferius. Quare dꝫ iacere supina.cã est:vt matrix retineat̃ ⁊ eadẽ de causa eleuent̃ coxe vel crura vt matrix melius vadat ad locũ suũ nãlem. Item si matrix steterit diu dislocata ⁊ potissime si exierit ad exteriora de difficili aut nũq̃ꝫ curat̃. hec gordonius. ¶ Scđo nota ꝙ ad pfectã curã exitus matricis sex per ordinẽ requirunt̃. Primo ventose ⁊ requirunt̃ due insimul posite. vna ĩmediate sub vmbilico:quãuis dicat Gal.ꝙ vna sub mãmilla ⁊ vna sub quolibꝫ latere sine scarificatiõe: ⁊ hoc fit ad attrahendũ matricẽ ad superiora. Scđo requiritur suffumigatio que debet fieri cũ emboto sic:habeatur olla parua cũ carbonibus de vite ⁊ pul. ꝓyciatur super illos carbones ⁊ ponatur emboꝫuꝫ supra: vel ponat̃ in sella perforata mulier ⁊ cooperiat̃ bene ⁊ fumus non vadat hincinde discurrendo: ⁊ ponatur in vulua os illius emboti ita ꝙ sit intus in orificio vulue. Et si est melius embotuꝫ cuꝫ ferro circũuoluatur os eius cũ pãno in supficie vt non ledatur matrix rõne ferri: ⁊ pro certo ita facio eis quãtũcunq̃ꝫ iuuenes ⁊ pulchre sint: sed caueas cum dictaueris eis talia ne rideas:qꝛ paruꝫ haberes postea de lucro. Uel facio colluꝫ emboti de cãna ⁊ est multũ artificiale. Suffumigiuꝫ potest esse tale. ℞.tormẽtille acatie radicis bistorte.añ.ʒ.iij.psidie balaustie.añ.ʒ.ij.asse fetide.℥.i.masticl olibani galbani.añ.ʒ.i. ⁊.ß.galãge:nucis cypſ.folioꝝ myrthi.añ.ʒ.v.fiat pul.cã ẽ:qꝛ ẽ cõpositũ ex stipticis fetidis: ⁊ qꝛ matrix est respuẽs fetida. iõ refugit illa matrix. ⁊ cauẽdũ ẽ ne nullo mõ vadat vapor ad nares mlĩeris:ĩmo dꝫ hr̃e odorifera ad nares suas:sic̃ ambrã cãphorã ⁊ muscũ vel maphiton. ⁊ valꝫ iste pul.qꝛ vniunt ptẽ mr̃icis ⁊ remouent̃ supfluitates q̃ faciũt descẽsuꝫ. ⁊ iste pul.suffic̃ ad.ij.vices: ⁊ ꝫ suffumigiũ dꝫ fieri vẽtosis exñtibꝰ supra vẽtrẽ. Tertiũ ꝙ ꝯuenit in casu mr̃icis ẽ bal. ⁊ ẽ tale. ℞.rof.ru. q̃rtl.ß.myrthi radi. tapsi barbati.añ.M.ij.tormẽtille rađ.bistorte anthere masticl olibani.añ.q̃rtl.i.matrĩcarie lauẽdule sicce.añ. q̃rtl.ß.asse fetide.q̃rtl.i.ꝯq̃ssanda ꝯq̃ssent̃ ⁊ ponant̃ ĩ sacculo ⁊ bulliãt in modico vini stiptici: ⁊ submergat̃ totũ in balneo facto cũ aq̃ fabaꝝ.eadẽ cã ẽ de bal.qꝛ ẽ ꝯpositũ ex fetidis.iõ refugit mr̃ix ⁊ mollificationẽ mr̃icis remouet. 4º.post istud bal.ꝯpetit vngᵐ cũ q̃ dꝫ inũgi orificiũ vulue intꝰ ⁊ ex̃ ⁊ circa renes sic̃ natibꝰ ⁊ ãchis ⁊ clunis ⁊ ẽ istud vngᵐ. ℞.olei myrthini:olĩ de lilio:olĩ de mastice.añ.℥.ij.assefetide se.radicis bistorte tormẽtille.añ. ʒ.iij.cere qđ suffic̃.fiat vngᵐ.eadẽ cã ẽ:qꝛ ex stipticis ⁊ fetidis ẽ ꝯpositũ. 5ᵐ qđ ꝯpetere põt est suppositoriuꝫ vel pessariũ in dura suba positũ ĩ collo mr̃icl. ⁊ ẽ istud. ℞.assefetide.℥.i.masticl thurl:se.myrthi galãge nucis cypſſi. añ.ʒ.i.pulueriꝫãda pulueriꝫent̃.misce oĩa:malaxãdo cũ olĩo mythino: ⁊ fiat massa ex q̃ fiat suppositoriũ: ⁊ istud ẽ bonũ:qꝛ fetidũ ẽ ⁊ stipticũ.ğ ꝯuenit istud emplꝫ: ⁊ dꝫ poni ĩmediate supra vuluã sub vmbilico: ⁊ ventrẽ claudit: matricem ꝯsolidat ⁊ ꝯseruat in suo loco nãli. Uel istud ℞.gũmi pini.ʒ.ij.masticl thuris.añ.ʒ.i.gũmi cypſſi.℥.ß. liq̃fiãt oĩa ĩ olla noua cũ oleo de mastice: ⁊ fiat emplꝫ ad q̃ꝫtitatẽ vniꝰ palme pue in lõgitudĩe. ⁊ medie palme ĩ latitudĩe. Uel istđ. ℞.masticl.q̃rtl.i.olibani.℥.ß.nucis cypressi gallaꝝ mirtilloꝝ.añ.ʒ.i.psidie balaust.añ.ʒ.ß.terbẽtine.ʒ.i.pulueriꝫãda plueriꝫent̃ ꝯq̃ssãda ꝯq̃ssent̃.misce oĩa cũ pistello calĩo:oĩa malaxando cũ oleo rof. ⁊ fiat emplm̃ tenue ad q̃ꝫtitatẽ vniꝰ palme pue in lõgitudine: ⁊ medie in latitudine. ⁊ extẽdat̃ supra alutã. in cura etiã huiꝰ egritudinis multũ valꝫ vomitus.

¶ De ſuperfluitate menſtruorum conſtringenda. Capitulum. LXXXVII.

Circa rubricam. Nota ꝙ triplex eſt cauſa ĩmediata ſupflui fluxus menſtruoꝝ. Una eſt diſpoſitio mẽbri ſic q̃ñ membꝝ dr̃ raꝝ dilatatũ aptum ⁊ relaxatũ: vel membꝝ ſit raꝝ multũ accidẽtaliter q̃ põt ꝓuenire a caſu ſiue a partu difficili. Scđa cã ẽ diſpoſitio humoꝝ: ⁊ iſta erit ex multitudĩe vel acuitate vel fluxibilitate. multitudo eſt: q̃ñ ſanguis eſt multus ⁊ calidus q̃ nõ põt retineri in venis ⁊ ĩmediate vene rũpunt̃. ⁊ ita fit multus fluxus in mulierib́ꝰ getãtibꝰ ſe ⁊ viuẽtibus regimĩe multiplicatiuo ſanguĩs. ſil'r acuitas humorũ colericoꝝ ⁊ ſubtilitas ſanguĩs in venis: ideo in eis inducit̃ mordicatio ⁊ aperiunt̃ vene: vt pꝫ in mulieribꝰ calidis. Signũ huiꝰ maxĩe videt̃: ſi recipiat̃ in pãno: ⁊ poſtea abluat̃ pãnus ⁊ añq̃ꝫ pfecte exiccet̃ videatis cuius coloris eſt. ⁊ ſi eſt citrinꝰ rubeꝰ tũc ſanguis eſt colericus ⁊ acutus. ⁊ ſi eſt albꝰ ſanguis eſt flegmaticꝰ. ⁊ ſil'r appet ibi liq̃ditas q̃ñ ſanguis eſt aquoſus ⁊ fluxibilis: cuius ſignũ eſt: q̃ ſi madefiat pãnns ⁊ exiccet̃ nõ ex toto appet illiꝰ colo. Tertia cã eſt diſpõ v̓tutis: q̃ q̃ñ v̓tus retẽtiua eſt debilis: ⁊ expulſiua fortis: ⁊ hoc cõtingit: q̃ villi latitudinales ſunt fortes per quos expulſiua laborat: ⁊ villi trãſuerſales ſunt debiles per quos opat̃ retẽtiua: vt dic̃ Auic. p̃. cañ. fen pª. doc. 6ª. caº. ꝓprio. ⁊ iõ determĩat Raſis de ſupfluitate mẽſtruoꝝ reſtringẽda: q̃ fluxus eorũ moderatus nõ eſt reſtringẽdus: q̃ illa eſt cã ꝯſeruatiua vt mulieres ſint fecũde ⁊ caſte: ⁊ q̃ ille q̃ habẽt retentionẽ mẽſtruoꝝ multũ appetunt: ⁊ ſi ad hoc ꝓſpexerit videbis ꝙ adhuc ille ſanguis inducit titillationeꝫ in mẽbris ĩferioribꝰ. ergo magis appetunt coitum.

Pro ſuperfluis menſtruis conſtringẽdis trociſci de carabe per hebdomadam vnam ſunt dandi.

¶ Ponit curã ſupflui fluxus mẽſtruoꝝ. primo per trociſcos. ⁊ dicit: ꝙ ꝓ ſupfluis menſtruis reſtringendis trociſci de carabe per vnã hebdomadã ſunt dandi: qui ſi nõ ꝯtulerint de ſcoria ꝯfectio det̃. cã ẽ iſta quaꝫ dixi in caº. de mictu ſanguĩs ⁊ ſaniei. ⁊ q̃ iſti trociſci ſunt frĩdi: ideo ingroſſant ſanguinẽ: ⁊ q̃ ſunt ſtiptici claudunturvie. ⁊ ſunt ꝯglutinatiui ⁊ debẽt mĩſtrari cũ aq̃ plãtag. ⁊ per iſtos trociſcos ĩtelligit trociſcos iohã. hebẽmeſue. de carabe: ⁊ illud meliꝰ eſt vt accipiant̃. vi. pill'e ⁊ infor ment̃ ex eis trociſci ⁊ dent̃ in ĩtroitu lecti nulla cena p̄cedente. ⁊ Raſis ĩtelligit oĩa alia que ꝑ os accipiunt̃ ad reſtringendũ fluxuꝫ magnũ: ⁊ ſunt tria ſpãlia: ſi ſanguis ſit colericꝰ tũc poterit potare pul. coralli rub. ʒ. i. cuꝫ. ʒ. i. aq̃ plãtagi. ⁊ bibat bis in die. Scđm eſt ſirupus mirtillorũ limphatꝰ cũ aq̃ plãtagi. ⁊ bibat̃ bis in die. Tertiũ eſt pill'e facte ex troci. dcĩs ioh. hebẽme. ⁊ accipiant̃ in ĩtroitu lecti: vt dcm̃ eſt: ⁊ deſup bibat̃ aq̃ plantagi. q̃rtl. ꝭ.

¶ Qꝛ ſi nõ ꝯtulerint cõfectio de ſcoria detur.

¶ Ponit curam per electuariuꝫ. ⁊ dicit: textus clarus: cã quare dꝫ dari electuarium de ſcoria: q̃ inter oĩa mundi eſt ſtipticũ ⁊ vnit partes membroꝝ.

¶ Et fiat minutio ex baſilica.

¶ Ponit curã per flobotomiã. ⁊ dicit: ꝙ fiat minutio de baſilica ⁊ competit illa flõmia directe ſi peccet ſanguis ſua multitudine: q̃ euacuat mãm ⁊ diſtrabit. ⁊ ſi fuerit ſanguis aquoſus vel colericus inducẽs fluxũ: tũc ꝯpetit directe. ſ. diſtrahẽdo mãm ad partẽ cõtrariam.

¶ Uentoſe quoq̃ꝫ ad mãmillas apponantur.

¶ Ponit curam per ventoſas. ⁊ dicit: ventoſe q̃q̃ꝫ ad mãmillas ponant̃. i. ſub mãmillis in radice. cã eſt: q̃ habẽt colligantiã cũ matrice ꝑ venas. ⁊ ꝓpter hoc ex mẽſtruo tpe partus gnãtur lac ⁊ valꝫ: q̃ diſtrahit ſanguinẽ deſcẽdentẽ ad matricẽ. ⁊ ſil'r valent ille ventoſe poſite in dorſo recte. Item in parte oppoſita vmbilico: q̃ diſtrahuntur ad partes ſupiores ⁊ frequenter feci.

¶ Et in comeſtione cibis vtatur ſtipticis. Et hoc medicamẽ egra ſibi ſubĳciat. Quod. ℞. olibani balauſtiaruꝫ gallaruꝫ antimonĳ achatie aluminis omniũ partes equales. puluis horuꝫ optime tritoruꝫ cuꝫ pauca lana ſubĳciat̃. Femur vero ⁊ dorſuꝫ ex epithimatibus que in ca. de fluxu vẽtris nominauimus epithimetur. Et ſedeat in aqua de curcuma.

¶ Ponit curã per nutriẽtia. ⁊ dicit: ⁊ in comeſtione ſtipticis nutritiuis nutriat̃. ⁊ hoc medicamẽ egra ſibi ſubyciat: cuiꝰ ꝯfectio h̃ ẽ. ℞. gallarũ balauſtie antimony achatie alumĩs oĩum añ. ꝑtes eq̃les puluis hoꝝ optime tritorũ cũ pauca lana ſubyciat̃. femurq̃ꝫ ⁊ dorſum ex epithimatibꝰ q̃ in caº. de fluxu vẽtris. noĩauimus epithimet̃. ⁊ ſedeat in aq̃ curcume. Cauſa p̄mi eſt: q̃ iſta ſunt ſtiptica: iõ h̃ñt claudere vias ⁊ vnire ꝑtes mẽbroꝝ: q̃bus vnitis nõ põt ſanguis deſcẽdere ad matricẽ. Aliud eſt ſc. plãtaginis ꝯquaſſatũ poſitũ in pãno mũdo: ⁊ poſtea bulliatur ĩ brodio carniuꝫ. q̃re dꝫ fieri ſuppoſitoriũ cũ balauſtys: q̃ ẽ m'ltũ ſtipticũ ⁊ claudit orificiũ vulue ⁊ ꝓhibꝫ fluxũ. ⁊ ꝑ illđ ſuppoſitoriũ ĩtelligit q̃dcũq̃ꝫ peſſariũ ĩ dura ſuba vel liq̃da. Et ſuppoſitoriũ in liq̃da ſuba põt eẽ iſtud. ℞. folioꝝ plantag. recentiũ. M. ꝭ. ꝯquaſſent̃: ⁊ fiat ſuppoſitoriũ. Uel valꝫ iſtud. ℞. trociſcos de carabe. ʒ. ꝭ. ſũmitatũ plantagi. ʒ. ij. miſce: ⁊ fiat ſuppoſitoriũ: vel illud cõpetit in liq̃da ſuba. ℞. ſucci plantagi. lib. ꝭ. ⁊ mittat̃ in matrice. vel valꝫ iniectio ſtercoris aſinini in vuluã. ⁊ eſt ſecretũ vetularũ ⁊ faciunt empl'm de iſto ſtercore ⁊ dꝫ eſſe recens. Cauſa q̃re empl'm dꝫ poni ſupra femur ⁊ dorſuꝫ . i. in inguine. ⁊ eſt pars poſterior: q̃ iſta emplaſtra: quedam calida ſunt: ⁊ quedam frigida. vñ ſi ſanguis ſit colericus ponitur emplaſtrum frigidum. ſi aquoſus ponitur emplaſtrum cal'm. ⁊ per iſta intelligit ſibi ſimilia: ⁊ quãdo eſt colericus poteſt eſſe iſtud emplaſtrũ. ℞. ſucci plãtaginis lib. i. aque roꝭ. quartl. i. aceti. ʒ. i. coralli rubei carabe lapiđ. ematitis boli armenici mirtillorum capſularuꝫ glandiuꝫ olibani. añ. ʒ. i. terre ſigillate vel argille: q̃đ ſufficit pulueriꝫanda pulueriꝫentur miſce omnia. ⁊ fiãt duo emplaſtra. vnũ ante: ⁊ aliud retro. ſimiliter valꝫ emplaſtrum de ſtercore aſini recente. Cauſa q̃re valet bal. de curcuma ⁊ eſt radix qua vtuntur tinctores. ⁊ eſt multum ſtiptica. ⁊ per iſtud balneuꝫ intelligit ſimilia. ⁊ ſunt duo ſpecialia. Unũ ẽ decoctio folioꝝ mirti corticl. rađ. vlmi. corticis rađ. querci. Scđm ⁊ vltimuꝫ in iuuamẽto eſt bal. decoctionis aluminis plume. vt dicit Auic. p̄mo cañ. fen ſcđa. cap. de balneo. ⁊ ſuꝑ omnia valet in iſto caſu purgare corpꝰ cuꝫ mirabolanis citrinis: ĩmo nihil operatur quãdo nõ purgatur corpus. ¶ Nota ꝙ oĩa iſta valent in fluxu ſang. colericoꝝ menſtruoꝝ ſanguĩe aquoſo cõpetũt oĩa cal'a ſtiptica debent eſſe in parua q̃ntitate vt moroſe a frĩda. ſi addãtur non eſt vis vt tẽperent̃ a ca.

¶ Qꝛ ſi iſta non cõtulerint ex alio peſſario acuto fiat ĩmiſſio ⁊ maneat in vulua.

¶ Ponit curã q̃ñ iſta nõ ſufficiũt. ⁊ dic̃: ꝙ ſi iſta nõ ꝯtulerint ꝙ ex alio peſſario acuto fiat ĩmiſſio ⁊ maneat in vul

na. ¶ Nota ꝙ si ista nō sufficiunt sicut ꝯtingit qn̄qꝫ ex emorroydib⁹ que nascunt̄ in m̄rice vel vlcerib⁹: tūc recurrēdū est ad medicinā dictā in ca. de emorroydib⁹. et vulnerib⁹. vel medicamētū acutū: ꝛ forti⁹ est istud qđ dictū est in ca. de cura emornoydaꝝ fluētiū: ꝛ iō Raſ. nō facit mētionē de emorroydib⁹ matricis: q2 curant̄ sicut alie. ¶ Nota ꝙ in oī fluxu menstruoꝝ cōiter debilitat̄ cor: ergo oꝫ ꝯfortari. ℞. margaritaꝝ pforataꝝ. ℈. ß. sandal. al. ꝛ rube. coralli. an̄. ʒ. i. tormētille. ʒ. i. ꝛ ß. deuronici. ʒ. ß. zuccari cādi puluerizati. ꝛ ille puluis pōt dari cuꝫ brodio vel cū vino albo: ꝛ tūc digerat̄ m̄a cū oximelle ꝛ euacuet̄ cū stomaticon laxatiuo. Deīde fiat iunctio cuꝫ oleis stipticis sub vmbilico ꝛ pectine cū oleo de nuce idica: deide sinapizet̄ cū puluere folioꝝ quercoꝝ euellatoꝝ cipssi gallaꝝ nō pforataꝝ. ꝛ bibat potū in q̊ ꝯcoctū sit sumach ꝛ coriādꝝ: īmo coriādꝝ cōestū fac̄ cessare mēstrua. ¶ Nō balneū cū stipticꝪ oꝫ fieri vsqꝫ ad vmbilicū ꝛ p̄usqꝫ fiat p suppositoriū assellet ꝛ teneat̄ suppositoriū in balneo vt qn̄ exierit a sella tūc nō fiat ꝯstipatio.

¶ De ꝓuocatiōe mēstruoꝝ. Cap. LXXXVIII.

CIrca rubricam. Nota ꝙ triplex est cā īmediata mēstruoꝝ retētionis. ꝛ ītellige de retentione p̄ter nāꝫ: q2 nālis est īcurabilis post. liiij. annos. vna cā est dispō mēbri: vt qn̄ mēbruꝫ est nāl'r strictū siue accidētal'r a p̄n°. gnōnis: vt rōne balnei vel pot⁹: vel per stiptica accepta per os claudētia ꝛ ꝯhētia os vulue. Cā est dispō hūoꝝ: vt qn̄ hu. est multo paucior q̄ꝫ deberet vt in mulierib⁹ ethicis ꝛ ꝯsūptis ꝛ ꝯualescentib⁹ ab egritudinib⁹ multū lōgis. ꝛ de isto nihil hic: vel q2 hūor est multū grossus ꝛ viscosus rōne cui⁹ nō est flux⁹: īmo opilationes multe rōne quaꝝ sanguis fluere nō pōt ꝛ ieptus est fluxui: ꝛ de isto nihil hic. Tertia cā ē dispō v̄tutis retētiue fortis ꝛ expulsiue debilis: ꝛ hoc qn̄ villi trāsuersales sunt multū fortes per quos opat̄ v̄t⁹ retētiue ꝛ dimitto alias cās: vt est cicatrix vuln⁹ casus que nō sunt bn̄ curabiles ꝛ pn̄t reduci ad istas tres p̄dictas.

QUum ex retentione menstruorū magna sequitur passio: troci. de myrrha dentur: quod. ℞. myrrhe. ʒ. iii. lupinorum optime tritorum. ʒ. v. foliorū ruthe mentastri pulegij ceruini rubee de qua tingitur asse serapini oppoponaci: omniū an̄. ʒ. ii. informentur trocisci ponderantes. ʒ. ii. ex quibus detur in die vnus cum aqua in qua semen iuniperi coctum fuerit. hoc nāqꝫ medicamen adeo vehemens existit in ꝓuocandis mēstruis: vt etiā fetū excutiat si qua eo sepe vtat̄.

in textu ʒ. iij.

¶ Docet curare raſ. mēstrua retēta p̄ter nāꝫ. p̄mo p trociscos. ꝛ dicit. cū retentionē mēstruoꝝ seq̄t passio trocisci de myrrha dent̄: ꝛ ꝯfectio hec est. ℞. myrrhe. ʒ. iij. lupinoꝝ optime tritoꝝ. ʒ. v. folioꝝ ruthe mētastri pulegij sauine rubee tinctoꝝ asse fetide serapini oppoponacis oīuꝫ an̄. ʒ. ij. īformēt̄ trocisci pōdere. ʒ. ij. ex qb⁹ detur vn⁹ in die cū aqua vbi semē iuniperi coctum fuerit. hoc nāqꝫ medicamē adeo ē vehemēs in ꝓuocādis mēstruis ꝙ ēt fetū eyciat si sepe eis vtat̄. cā est: q2 isti trocisci subtiliatiui sunt ꝛ īcidūt humores grossos: ꝛ sunt multū calidi ꝛ aperitiui iō aperiūt vias: ꝛ cū hoc ꝙ sunt aperitiui etiā mordēt cū sint amari ꝛ acuti. iō remouēt malā dispositionē humidā: ꝛ q2 apitiui: iō remouēt malā dispositionē mēbri: ꝛ q2 acuti: iō fortificāt v̄tutē qn̄ retinentur mēstrua de grossitudine humoꝝ. ¶ Scđo nota ꝙ dicit ꝙ eyciūt fetū: vn̄ fetus oꝫ expelli qn̄ est mortu⁹ ꝛ cognoscit̄ a trib⁹. Pr̄io ex motu diminuto mulieris de latere in latus: ꝛ sil'r mouet̄ ad motū mulieris de latere ad latus: signū est ꝙ est mortu⁹: q2 nō adheret ligamēto matricis. ꝛ ħ facim⁹ cōiter. Scđo cognoscit̄ ex fetore anhelitus qn̄ mortu⁹ est p duos dies vel p tres anhelit⁹ fetet rōne corruptiōis fetus in matrice. Tertiū signuꝫ est ex tactu: vt si barbitōsor vel vetula ponit manū in aq̄ calā tēperata: ꝛ ponat supra ventrē: ꝛ iterato alia vice: ꝛ sic fiat multis vicib⁹. ꝛ si ꝯtingat ꝙ pp frequētationē appositionis man⁹ fetus moueat̄ signū est ꝙ est viuus: ꝛ si nullo mō sentiat signū est ꝙ est mortu⁹: ꝛ sic feci ī villa ista: ꝛ fuit curata. fet⁹ viu⁹ nō oꝫ expelli a medico simpl'r: sed oꝫ iuuare ad partū facilē isti⁹ mulieris. ¶ Nota q̄ expellunt fetū mortuū debēt eē fortioris virtutis q̄ꝫ illa que iuuāt ad partū faciliorē faciēdū: ꝛ sunt sp̄alia tria. Unū est qđ sumit̄ ab intus ꝛ sunt. ʒ. ij. de galbano dissoluat̄ in lacte capno. q̄rt. ß. vel. ℥. i. ꝛ potet̄ ꝛ expellit fetū mortuū. Scđꝫ est suppositoriū. ℞. ellebori nigri staphisagrie aristologie rotū. buchor mariē granoꝝ laureole pulpe collogntide armoniaci. an̄. ʒ. ij. fellis bouini. ʒ. i. armoniacū dissoluat̄ ī succo arthemisie cū quo alia misceant̄: ꝛ fiat suppositoriū. ꝛ hoc est: pri⁹ pulurizanda pul. ꝛ ēt ex istis pōt fieri pessariū in liq̄da suba: ꝛ īmitti matrici. Tertiuꝫ est empl'z positū supra vētrē inferi⁹ sub vmbilico: ꝛ sunt duo fortia. Primū est. ℞. galbani lib. ß. malaxet̄ cū succo arthemisie. ꝛ extēdat̄ supra alutā ad quātitateꝫ vni⁹ digiti in lōgitudīe: ꝛ duoꝝ digitoꝝ in latitudine. Scđꝫ ꝛ est multū forte. ℞. succi ruthe lib. ß. myrrhe pulverizate. ʒ. iij. pulpe collogntide qđ sufficit ad īcorporāduꝫ misce: ꝛ fiat empl'z mediocriter liq̄dū: ꝛ extēdat̄ supra pannuꝫ. ꝛ ca. ponat̄ supra ventrē: ꝛ dimitto exitū fet⁹ cū istrumēto: q2 spectat ad cirurgicū. ꝛ est vltimuꝫ remedium.

¶ Nota ꝙ ista que iuuāt ad facilē partuꝫ sunt duplicia Quedā sunt que ꝯpetūt ante partū que sūt sine piculo ꝛ sunt talia leuia que facio: nec alia libēter facerē. Primū est ꝙ ante p. ix. dies vel plus vtant̄ caricis bn̄ pīguibus in p̄n°. prādij ꝛ cene: q2 relaxāt vias ꝛ mollificāt ptes inferiores. Scđꝫ est frequēter ītrare bal. ꝛ sp̄al'r ex rebus mollificātib⁹ vt malue bismalue ꝛ aq̄ dulcꝪ odoris. Tertiū est in ascēdēdo ꝛ descēdēdo. facit. n. hoc vt fetus facilius descēdat īferi⁹. Et ista que iuuant in actu part⁹ sunt duplicia. Quedā sunt ministrata ab ītus: ꝛ q̄dā ab extra ab intus sunt tria magꝪ cōia ꝛ expta ab auctorib⁹. Unū est. ʒ. vi. de corticib⁹ cassief. cū vino al. vel cū brodio ciceruꝫ rub. Scđꝫ est ꝙ dicit Auic. ꝙ nō est sibi par. ℞. myrrhe castorei storacis calamite. an̄. ʒ. ß. ciamomi electi sauine. an̄. ℈. ß. ꝛ icorporent̄ cū melle. ꝛ fiāt pille. Sed ista que valēt ab extra sūt duo. Unuꝫ est decubit⁹ mulieris mult⁹: q2 oꝫ decūbere: ꝛ supra ventrem suū genib⁹ flexis applicatis vmbilico ꝛ fortiter se ꝯp̄mere. ꝛ si tūc ꝓuocat̄ vomit⁹ vel sternutatio de facili fetus expellit̄. Alie sunt medicine ꝛ sunt quatuor iter alias. Una est gordonij de agrimonia ꝙ alliget̄ coxe: ita ꝙ radix sit directe versus ptes supiores: ꝛ folia versus īferiores ad pedes: sꝫ facto partu statiꝫ remoueat̄ ne matrix exeat. Sil'r exptuꝫ est ꝙ magnes. i. lapis q attrahit ferrū alligat⁹ coxe: īmo solū si portet in manu sinistra facit hoc idē. Tertiū est corallus rube⁹ alligat⁹ coxe dextre. Quartū est ꝙ croc⁹ cōquasset̄: ꝛ ex eo fiat sicut nux: ꝛ alliget̄ coxe. Et si ꝯtigat ꝙ post partū remaneret magn⁹ dolor: ita ꝙ nō sunt ause ītrare bal. vsqꝫ ad. vij. dies vel. ix. vsqꝫ quo vere sit bene purgata habeo duo remedia ad remouēdū dolorē illaꝝ partiū. Unū est sacculus factus ex se. lini ꝛ modicum de

floribꝰ camomille ꝯquassent̃ ⁊ bulliãt in aq̃ ꝑ tp̃s: ⁊ pan
nus madefactꝰ ꝯpressus ponat̃ supra ventrẽ vel spongia
ĩfusa ⁊ exp̃ssa applicet̃ m̃rici: ⁊ valꝫ: ꝗ mollificat sangui
nẽ globatũ ⁊ mitigat dolorẽ. Scõm est istud ⁊ scribit̃ in
thesauro pauperũ emplm̃ factũ ex cepe albo cocto ⁊ bu
tyro vaccino sine sale: ⁊ misce: ⁊ extẽdatur supra pannuꝫ
⁊ applicetur ventri calidum.

¶ Uentose quoqꝫ sub curuatura poplitis sunt
ponende ⁊ flobothomia ex saphena facien-
da est. postremo quoqꝫ ventose femori sunt
superponende.

¶ Docet ꝓuocare mẽstrua per ventosas. ⁊ dicit. ventose
quoqꝫ sub curuatura poplitis sunt ponẽde. ⁊ minutio de
saphena faciẽda est. postremo quoqꝫ vẽtose supponẽde
femori. i. coxe domestice: flõmia de saphena que est in ꝑ-
te anteriori: lꝫ ab eodẽ trũco ꝓcedãt saphena ⁊ sciatica:
tñ flõmia de saphena plus valꝫ ĩ mẽstruis ꝙ̃z alia: de scia
tica plus in dolore scie: ⁊ tñ oppo^m vr̃: verũtñ Auic. h̾ dic̃
ꝙ Gal. h̾ vidisset ꝑ expiẽtiã. cã est: ꝗ iste vene hñt colli-
gantiã cũ venis m̃ricis: ⁊ ꝗ trahit sanguinẽ ad ꝑtes ĩfe-
riores ⁊ deopilat ipsaꝫ matricẽ: iõ valꝫ multũ ad ꝓuocã
dũ aborsuꝫ. Jtẽ vẽtose valẽt ꝑꝑ eãdẽ cãꝫ: ꝗ posite supra
genua ⁊ coxas distrahũt ⁊ aperiũt vias matricis. ⁊ dicit
Auic. ꝙ in mulieribꝰ raris magl ꝑficiũt ꝙ̃z flobotomia.

¶ Nota ꝙ qnqꝫ sunt que valẽt in ꝓuocatiõe mẽstruo-
rum. Unum est ꝙ accipiat̃ ꝑ os: ⁊ talia sunt multa: vnũ
põt eẽ tale. ℞. raď. rubee maioris. ʒ. i. raď. brusci sparagi
gramis raď. cipi. añ. q̃rt. ß. arthemisie se. nepite valeria-
ne calamẽti pulegy. añ. M. i. mellisse. M. y. siseleos. ʒ.
y. xilobal. se. melonũ mũda. añ. ʒ. i. spicenar. ʒ. ß. ligr. raß.
vuaꝝ passaꝝ. añ. ʒ. i. floꝝ anthos floruꝫ sticados. añ. ʒ. i.
ꝯquassent̃: mellis electi lib. ß. panis zuccari al. q̃rt. iy. fi-
at sirupꝰ clarificatꝰ ad lib. i. ⁊. ß. ⁊ administret̃ cũ brodio
ciceꝝ: ⁊ silr̃ si sit delicata distẽperet̃ sirupꝰ cũ lib. iiy. cla-
reti electi. colet̃ bis ꝑ manicã ⁊ reseruet̃ in vitro ⁊ potet
quolibꝫ mane vnũ gobellũ ⁊ sero silr̃: ⁊ si indiget purga
tione purget̃ potato sirupo toto cũ bñdicta: ⁊ ꝙ cõiter ẽ
neciũ. Uel. ℞. dyaturbith. ʒ. iy. dyacartami. ʒ. y. misceã
tur. ⁊ fiãt duo boli deaurati q dentur hora matutinaꝝ.
Scõm ẽt qď ꝓuocat menstrua ⁊ est maxie v̾tutis est aq̃
rubee maioris distillata lib. i. ꝗ qñ mingũt egredit̃ pu-
rus sanguis ⁊ clarus. Tertiũ qď valꝫ ꝓ pauperibꝰ ẽ vsus
lõgus comestionis arthemisie quolibꝫ mane ieiuno stõ
duos bolos. Quartũ est cõe ⁊ est vsus trifere magne sine
opio accipit̃ q̃libꝫ vice. ʒ. i. cũ vino al. vel cũ brodio cice
rũ rub. Quĩtũ est iste potꝰ ⁊ frequẽter administret̃ post
balneũ. ℞. raď. rubee maioris. ʒ. ß. se. siseleos. ʒ. iy. seis fe
nugreci faseoloꝝ rubeoꝝ: ciceꝝ nigroꝝ. añ. p. ß. ꝯcoquã-
tur in lib. ß. aq̃ vsqꝫ quo redeãt ad q̃rt. i. ⁊ colet̃ ⁊ colatu-
ra cũ modico zuccaro administret̃ vl̃ modico aceti. z^m
p̃n^le iuuãs ad ꝓuocationẽ mẽstruoꝝ ẽ balneũ istud. ℞.
arthemisie sauie. añ. M. iy. folioꝝ baucie bismalue. se.
baucie se. lini. se. fenu. cuscute: se. sinap̃. se. lauẽdule. se. si-
seleos. añ. ʒ. i. seis. petro. se. fenic. anisi aneti assari dauci
añ. ʒ. ß. floꝝ camomille floꝝ sambuci floꝝ anthos vtri-
usqꝫ sticados. añ. ʒ. i. ꝯquassent̃: ⁊ fiat sacculus ad ꝙ̃titã-
tẽ vniꝰ palme ⁊ medie ex vtraqꝫ ꝑte: in quo sedeat mĺier
in balneo: ⁊ valꝫ illud bal. ꝗ est ꝯposituꝫ ex mollificati-
uis ⁊ apitiuis ꝯfortãtibꝰ v̾tutẽ expulsiuaꝫ ⁊ debilitãtibꝰ
retẽtiuã ⁊ opilatiões aperiũt ⁊ ĩcidũt viscositatẽ ⁊ subti
liant hũores grossos ⁊ cõiter est error: ꝗ ponimꝰ apitiua
⁊ nõ mollificatiua: imo meliꝰ operant̃ cũ mollificatiuis
⁊ apitiuis silr̃: ꝗ debilitãt virtutẽ retẽtiuã. Tertiũ p̃nci-
pale ꝓuocãs mẽstrua est pessariũ: ⁊ põt esse in suba dura

vel liqda. in dura põt eẽ tale: ⁊ cõiter vtor: ⁊ oĩa alia idu
cunt ardorẽ: imo qñqꝫ excoriationẽ: sꝫ nõ istud. ℞. raď.
gentiane pulegy regalis. añ. ʒ. y. nigelle. ʒ. i. carniũ ficuũ:
qď sufficit ad ĩcorporãdũ. ille carnes ficuũ faciũt ꝙ alie
medicine nõ faciũt dolorẽ excoriationẽ vel mordicatio
nẽ: puluerizãda puluerizent̃. misce oĩa malaxãdo cũ suc
co mercurialis: ⁊ fiat massa ⁊ mulier faciat pessariuꝫ ad
volũtatẽ. ⁊ eẽt fortiꝰ si fieret cuꝫ succo cucumerl asinini:
⁊ fiat pessariũ ad modũ glãdiũ: ⁊ extrahat̃ qñ voluerit. Ut
sic: ⁊ est fortiꝰ. ℞. gẽtiane. ʒ. y. se. staphisagrie collognti-
de nigelle. añ. ʒ. i. ⁊. ß. carniũ ficuũ: qď sufficit ad incorpo-
rãdũ. puluerizãda puluerizent̃. misce malaxãdo cũ suc-
co mercurialis: ⁊ fiat massa: ⁊ põt fortificari cũ elleboro
albo vel euforbio: ⁊ nõ est aliud fortioris v̾tutis ꝙ̃z istud
pessariũ. Qď valꝫ in liqda suba est duplex. Primũ ẽ istď
℞. succi cucumeris asinini. ʒ. ß. succi mercurialis q̃rtl. ß.
misce: ⁊ fiat suppositoriũ de bõbace ⁊ ĩtingat̃ ⁊ suppona-
tur. Scõꝫ pessariũ iuuãs ad ꝯceptũ ⁊ ad purgãdũ m̃ricẽ
est istud. ℞. raď. rubee maioris raď. cipi. añ. q̃rt. ß. arthe-
misie sauie calamẽti ysopi pulegy regalis. añ. M. i. sise-
leos. ʒ. i. nigelle. ʒ. y. pulpe collogn. ʒ. ß. mell' olei de lilio.
añ. q̃rt. ß. succi arthemisie. ʒ. i. bñdicte. ʒ. vy. fiat pessariũ:
qď suffic̃ ꝓ duabꝰ vicibꝰ ⁊ caueat ꝙ nõ põat̃ ĩ recepta pes-
sariũ: sꝫ dicas fiat colatura ⁊ ñ plꝰ: vt mulier nesciat qd
faciat nec apothecariꝰ: ⁊ ꝙ̃to fortiꝰ ꝓyciat̃ ĩ m̃ricẽ tãto
fortiꝰ purgabit̃ matrix: ⁊ ꝓyciat̃ ꝑ vnũ istrꝫ aptũ ad hoc

¶ Quartũ p̃ncipale ad ꝓuocãdũ mẽstrua est emplm̃: ⁊
sunt duo. Primum est in orificio vulue. aliud ponit̃ sub
vmbilico: ⁊ illud facio monialibꝰ: ꝗ sunt virgines ⁊ po-
nitur in orificio vulue: vt v̾tus meliꝰ penetret. ℞. bñdi-
cte q̃rtarl. ß. turbit gũmosi mũdati ĩteriꝰ ⁊ exteriꝰ. ʒ. ß. ni
gelle. ʒ. i. mellis. ʒ. v. puluerizãda puluerizent̃. misce oĩa:
⁊ fiat emplꝫ. Sꝫ supra vẽtrẽ ponit̃ istud ⁊ est vnguẽtuꝫ
iuuãs ad mollificãdũ ne fiat error cũ apitiuis. ℞. mucil
laginis se. lini. mucillagi. se. fenugreci. añ. ʒ. i. butyri sine
sale. ʒ. y. assungie gallie assungie anatis assungie anseris
medulle vituli. añ. ʒ. ß. armoniaci q̃rt. ß. olei sisamini olĩ
amigdalarũ dul. añ. q̃rtl. i. cere modicũ ⁊ misce: ⁊ vngat̃
mulier ante ⁊ retro: ⁊ postea debilitata v̾tute retẽtiua ⁊
vys dilatatis ponat̃ sub vmbilico emplꝫ de galbano: vl̃
illud emplꝫ faciẽs ad expulsionẽ fetus mortui ⁊ multuꝫ
ꝓuocat mẽstrua. Nõ mirabile ꝓbatũ ⁊ exꝑtũ ad m̃riceꝫ
purgãdã ⁊ spãlr̃ cũ peccant hũores flegmatici. ℞. succi
apy mercurialis arthemisie. añ. ʒ. i. mellis. ʒ. ß. farie seis
nigelle. ℈. i. vel. ʒ. ß. misce oĩa: ⁊ ꝯñr. ℞. cauliũ rubeoruꝫ
trũcuꝫ cũ bõbace ⁊ forma ĩde tentã ad moduꝫ pessary ⁊
tinge totũ in p̃dicto liquore: ⁊ ponat mulier in m̃rice: ⁊ li
get cũ filo vt possit extrahi. Jtẽ nota ad idẽ. ℞. raď. mal-
ue grossam ad modũ digiti ⁊ aliquãtulũ lõgioris. radat̃
exteriꝰ ⁊ supponat̃ priꝰ ⁊ vngat̃ cũ melle. ¶ Quintũ p̃n-
cipale: qď iuuat ad ꝓuocãdũ mẽstrua ẽ extractio sãguis
per flõmiã ex saphena ĩteriori: ⁊ per vẽtosaꝫ: sicut dictũ
est. ¶ Nota ꝙ purgata matrice cũ his que dicta sũt po-
nenda sunt que faciũt ad retẽtionẽ seis: vt fiat ꝯceptus.
⁊ ad hoc tria in gñali reqrunt̃. Primũ est delectatio vi-
ri ⁊ mulieris. Scõꝫ est ꝯfortare v̾tutẽ retẽtiuã matricis
Tertiũ ꝙ semẽ receptũ ꝑmaneat ĩ matrice. Delectatio
viri ⁊ mulieris põt fieri duobꝰ modis. Uno modo ab ĩ-
tra cũ receptl. ⁊ est. ℞. pul. dyasatirion. ʒ. ß. zinziberis al
bi. ʒ. i. galãge been alb. ⁊ rub. seminis baucie: seminis ce-
pe. añ. ℈. i. caudaꝝ stincorũ: ⁊ est piscis quidã qui ĩueni-
tur in apotheca. eringoꝝ. ʒ. ß. cõserue anthos: cõserue sti-
cados arabici ceterach citri cõditi. añ. ʒ. y. cerebelloruꝫ
passerũ cerebelloꝝ columboꝝ modicuꝫ frixoꝝ. añ. ʒ. i.
fisticoꝝ mũda. integroꝝ. ʒ. y. panis zuccari alb. lib. i. fiat

electuariũ de quo comedat vnũ bolũ ante prādiũ ⁊ vnũ
ante cenam. in muliere pōt addi pul. trifere magne sine
opio. ʒ. i. ⁊. ß. ⁊ addat̃ plus de zuccaro. Uel sic. comedat
gallinas cōditas cũ pane zuccari in quo ponitur pul. ʒʒ.
⁊ loco istius valet. ʒʒ. cōditũ: q² calefacit ⁊ vētositatem
iducit. Ultimuz est. ℞. sparagi eruce. se. baucie. se. cepe.
añ. ʒ. ij. testiculoꝝ vulpis secacul'. cōditũ. i. yringoꝝ cum
pane zuccari macropiperis. añ. ʒ. i. se. feniculi. ʒ. ij. cauda
rum stincoꝝ. ʒ. i. ⁊. ß. been al. ⁊ rub. añ. ʒ. i. interioris cina/
momi. ʒ. ß. se. napi. se. sisamini. añ. ʒ. ij. al's. ℈. ij. conserue
anthos cōserue sticados arab. añ. ʒ. ij. zuccari: qḋ sufficit
fiat electuariũ: vir qñ vadit coire comedat cicera cũ ce/
pis frixis ⁊ pul. ʒʒ. ⁊ vidi per experientiã istud: qḋ ab ex/
tra ꝓuocat delectationē. Quis sint multa non ponã nisi
vnũ experimētũ. ℞. succi satyrionis clarificati lib. i. aro
matizet̃ cũ. ʒ. i. musci electi in eo dissoluti cũ quo abluan
tur virilia vtriusq3 ⁊ pectus ⁊ renes. Quartũ est ɔforta/
re virtutē retētiuam matricis. ⁊ ad hoc iuuãt tria. s. bal.
pul. ⁊ suppositoriũ bal. vt ṗma die sequēti post mũdifica
tionē: q² fcã mũdificatiōe mēstruoꝝ dz fieri ĩpregnatio:
tũc balneet̃ cũ aq̃ decoctiōis furfurꝫ tritici ⁊ auene: vt fi
at matrix aspera. ⁊ bene teneat. Scḋa die balneet̃ ĩ isto
℞. sũmitatis myrti recētis. M. iiij. folioꝝ valeriane ne
pite mellisse arthemisie. añ. M. i. roſ. rub. q̃rt. i. cōquas/
sentur cũ oĩbus. fiat bal. Istud bal. est stipticũ ⁊ ɔfortat
virtutē gignitiuã matricis ⁊ in exitu balnei sumatur de
isto pul'. ʒ. i. de sero ⁊ de mane. ℞. testiculoꝝ leporis exic
centur total'r q̄ pulurizari possint. se. siseleos. se. arthe.
se. athanasie. se. mercurialis. añ. ʒ. i. rasure eboris. ʒ. iij. pa
nis zuccari ad pōdus oĩuz. fiat pul. ⁊ postea bibat modi/
cuz de vino odorifero: idē facit si modicũ pulueris testi/
culoꝝ leporis nouelli ligni aloes rasure eboris ɔfician/
tur cũ aqua decoctionis cameleonte supponant̃. ⁊ quã/
do voluerit vniri viro remoueat̃: ⁊ istis factis post me/
diaz noctez appropinquet mulieri expulsis supfluitati/
bus ipsam primo osculãdo: amplexãdo: tãgēdo eius ma
millas spāl'r radices mamillaꝝ ⁊ eleuat eas ⁊ pitoneon:
idest locus q̄ est iter anũ ⁊ vuluã: ⁊ cũ mulier est bene ca
lida: cuius signũ est q̄ ĩcipit loq̄ balbutiēdo vniat se to/
taliter ei eã supponēdo fortiter ⁊ semine sparso in matri
ce fortiter iungat se cũ ea ne aer possit ĩtrare nō mouen/
do se per aliqḋ tp̃s post separet se ab ea: ⁊ ipsa fortiter cō
stringat anchas suas: vt labia vulue constringant̃ forti/
ter: ⁊ postq̃ʒ steterit post aliqḋ tēpus supina voluat se ad
latus aliqḋ: ⁊ si voluerit habere masculũ voluat se ad la
tus dextrũ. si feminã ad latus sinistruz ⁊ dormiat: ⁊ si cō
tigerit q̄ vir haberet nimis virgã longã ponat puluinar
paruũ iuxta testiculos: ⁊ si hʒ nimis paruã ponat̃ pului/
nar durũ sub anchis mulieris: vel eleuet tibias cũ duo/
bus clunis vt subintret semē ⁊ iniecto semine post som/
nuz ponat̃ suppositoriũ in collo matricis q̄ ꝓhibeat ex/
pulsionem se. ℞. galle nō perforate. ʒ. i. squinãti. ʒ. ß. fiat
pul'. ⁊ ponat̃ in pãno lineo raro: ⁊ fiat sacculus oblongus
⁊ iformet ⁊ superpōat ⁊ remoueat quãdo voluerit: ⁊ oĩa
ista presupponũt q̄ vir habeat satis de semine ⁊ q̄ absti
neat per tres septimanas vel mēsem: q² si quotidie face
ret nō valeret semē. ¶ Nota emplastrũ ad idez: sed est
Bordony. ℞. lapdani purissimi. ʒ. i. masticis olibani alo
es. añ. ʒ. ß. storacis calamite mediani corticis cinamomi
seis maiorane xilobalsami nucis cipressi roſ. rub. añ. ʒ. i.
terebētine modicũ pulurizãda pulurizent̃. ɔquossan
da cōquassent̃. misce oĩa malaxãdo cũ oleo de lilio: ⁊ fi/
at emplastrũ ad quãtitatē vnius palme cuz dimidia in
longitudine ⁊ extēdatur supra alutã ⁊ applicetur pecti/
ni. hoc eniz emplastrũ matricē fortiter confortat ⁊ in ea
se. cōfortat. ¶ Nota bal. restrictiuuz colli matricis. ℞.
folioꝝ querci folioꝝ sorbe foliorũ nespularuz foliorum
agrimonie. al's. sũmitatũ bedagar foliorum cipressi. añ.
M. i. sũmitatuz myrti valeriane nepite. añ. M. ij. ⁊ fiat
sacculus cũ sedeat in balneo: prius tñ bulliatur iste sac/
culus. post bal. fiat istud suppositoriũ. ℞. nucis cipressi
gallarũ nō perforataꝝ gallarũ querci squinãti foliozuz
cameleonte. añ. ʒ. ß. roſ. rub. ʒ. ij. pilozuz leporis. ʒ. ß. fiat
pul. ⁊ ponatur in pãno lineo raro ad lōgitudinez vnius
digiti ⁊ eius grossitiem ⁊ ĩfundatur in vino decoctionis
floꝝ cameleonte capiendo ⁊ in exitu balnei applicet̃ ꝓ/
funde. ¶ Nota empl'm qḋ mulieres debent portare añ
⁊ retro qñ volũt cōcipere in pectine. ℞. masticis: lapda/
ni. añ. q̃rt. i. cere rub. q̃rtꝫ. ß. colofonie picis naualis. añ.
ʒ. ß. terebētine. ʒ. i. ⁊. ß. radicis bistorte. ʒ. i. gallarũ: nucis
cipressi. añ. ʒ. ß. nucis musſ. berbe. añ. ℈. ß. ligni aloes: san
dali muscatellini. añ. ʒ. i. rasure eboris. ℈. ß. coralli rub.
℈. ij. anthere. ℈. ß. coriãdri preparati. ℈. i. cassielig. ℈. i.
⁊. ß. cubebaꝝ. cinamomi electi. añ. ℈. i. ambre grise. ʒ. ß.
musci fini. ʒ. ß. pulurizãda pulurizent̃. subtil'r ⁊ incor
porent̃: vt decet malaxãdo cuz oleo masticis: qḋ sufficit
⁊ fiant duo emplastra vnuz quadratũ ⁊ aliud rotũdum
extēsa supra scarlatũ: ⁊ sint ad quãtitatē ɔueniētē ⁊c.

¶ De ragadijs vulue ĩnascētibꝰ. Cap. LXXXIX.

Circa rubricam Nota q̄ cã ra/
gadie in vulua
est duplex. vna ĩtrinseca ⁊ alia extrĩseca. Cã
extrinseca pōt eē frigiditas fortis ɔprimens
vel caliditas ĩducēs siccitatē vel alia multũ
acuta vel pungitiua vt vnguēta ca. ⁊ illa vbi ĩtrat nigel/
la ⁊ euforbiũ. Alia pōt eē vt humor nimis calefaciēs ori
ficiuz ĩterius ĩducēs corrosionē ⁊ mordicationē in orifi
cio vt fluxũ mēstruoꝝ a sanguine colerico: sicut in dissin
teria vel ragadia. s. ani. alia cã est res ĩducēs vlcus in col
lum matricis: ⁊ istius ragadie est duplex cã. s. ĩtrinseca ⁊
extrinseca. extrĩseca est res acuta remanēs in collo ma/
tricis: vt suppositorium in quo ĩtrat nigella orobus ⁊ si/
milia. ĩtrĩseca est humor acutus mordēs magis manēs
in orificio ĩterius. Alia est ragadia que est in profundo
in substãtia matricis ĩtus in cōcauo matricis: ⁊ pōt esse
res liquida ĩcitans in cōcauitatez matricis que sunt fa/
cte ex rebus multũ calidis vel acutis ⁊ possunt esse in li
quida substãtia vt vbi ĩtrat nigella ⁊ euforbiũ. cã ĩtrĩse/
ca est humor multũ calidus ⁊ acutus: vt apostema quã/
do rũpitur: ⁊ sic de alijs similibus: ⁊ quelibʒ istaꝝ raga/
diaꝝ vl' scissuraꝝ: qḋ idē est vl' est sine sanie: ⁊ in ṗncipio
vel cuz sanie vt cũ in ꝓcessu quãdoq3 humor est multũ
calidus ⁊ est defectus ṽtutis ⁊ caloris naturalis. hic spe
cialiter determinat de ragadijs que sunt in pte exterio/
ri matricis: q² in ṗ caplo ab isto ponit curã apostematis
matricis: ⁊ in. ʒ. capitulo de vlcere et cancro.

Hee curande sunt ex medicamine de ra
gadijs ani. Pessarium quoq3 ex adi/
pe anatis ⁊ ysopo ⁊ ceroto ⁊ medul
la cruris ceruini mixtis cum cera dis/
soluta in oleo de lilio aut narciscino subijciat̃
si neq3 febris neq3 acuitas affuerint.

¶ Ponit curam ragadiarũ matricis ṗmo quãdo nō sen/
titur punctio. ⁊ dicit. he curãde sunt ex medicamine ra/
gadiarũ ani. Pessarium quoq3 ex adipe anatis ⁊ ysopo
ceroto ⁊ medulla cruris cerui mixtis cũ cera: dissolutis
in oleo de lilio aut nasturtio subyciatur q̄ si neq3 fe. ne/
q3 acuitas fuerit competit. causa est: q² ragadia: vt dictũ

est. causat a frigiditate per viã cõprehẽsionis inducẽtis siccitatez: ⁊ ideo qr sunt calide ⁊ humide cõpetunt rõne frigiditatis ⁊ siccitatis que sunt cause illarũ: sed presuppono q̄ cõpetunt ante cõsolidationẽ: ⁊ detur illud qd̄ dicetur in parte sequẽti: ⁊ si sit sanies cõpetunt post mũdificationez saniei ⁊ mũdificẽtur cuz ydromelle vel cum vino in quo mel rosa. sit dissolutũ. yreos. i. liliũ.

¶ Qr si illud fuerit cum calore ⁊ acuitate oleũ ros. adhibeatur. Ex vnguento quoqz de cerusa similiter fiat pessarium: si autez calor fuerit vehemẽtior sumatur succ⁹ portulace semperuiue lactuce aut mucillago psilij: ⁊ fiat tabula de plumbo similis marmori in qua terũtur colores habens in circuitu labium paruuz ⁊ ponatur in ea aliquid de predictis succis ⁊ cum pistello plumbeo adeo super ipsam moueatur vt de plumbo predicto liquori multuz misceatur. ⁊ ĩspissetur succus ex quo fiat pessarium postq̃z oleum ros. ei admixtum fuerit ⁊ superponatur. hoc eniz medicamen cancro vulnerato qui est in matrice optimum existit ⁊ alijs ei similibus.

¶ Ponit curã quando sentit passio. ⁊ dicit. q̄ si fe. fuerit cũ calore ⁊ acuitate oleũ ros. adhibeat: vnctio quoq3 de cerusa: sil'r fiat pessariũ. Si aũt calor fuerit vehemẽtior sumat succus portulace lactuce aut mucillago psilij: ⁊ fiat tabula de plũbo sil'is marmori vbi terunt colores: et habẽs in circuitu labiũ paruum ⁊ ponat aliqd in eis de predictis ⁊ cũ pistello calido de plũbo adeo super ipsaz moueat donec d̄ plũbo multũ predicto liquori misceat ⁊ ĩspisset succus: ⁊ ex eo fiat pessariũ postq̃z oleũ ros. admixtũ fuerit ⁊ supponat. hoc. n. medicamẽ cancro vlcerato in matrice optimũ existit ⁊ alijs etiaz sil'ibus. causa est. de oleo ros. qr est ĩfrigidatiuũ ⁊ cũ hoc ꝯsolidatiuuz: sed tñ precedere debz mundificatiuũ ⁊ cũ ydromel. vel mel. ros. dissolutũ. Quare valet iste sirupus fortiter cõmixt⁹ cũ pistello calido: causa est: qr rõne plumbi efficitur cõsolidatiuus. Si autẽ ragadia sit in collo matricis: tũc fiat cũ tẽta. ⁊ ponat in orificio. Si sit ĩ ꝯcauitate dz ꝓyci p̃mo mũdificatiuũ in liqda substãtia: ⁊ postea consolidatiuũ: ⁊ iter alia mundificatiua est lac ꝭm auctores si ꝓyciatur itus. vel si sit vlc⁹ magnũ det cũ decoctione absinthij ⁊ ysopi cũ modico mellis: ⁊ inyciatur vel decoctio radicis yreos: qr cõsolidat ⁊ mũdificat. Nota istud vnguẽtuz mũdificatiuuz. ℞. dragagãti gũmi arab. ĩfusi in aq̃ ros, ceruse lote aloe loti olibani sanguinis draco. añ. ℥. i. litargiri. ℥. ß. olei ros. ℥. ij. cere qd̄ sufficit puluerizanda pulue. misce oĩa: ⁊ fiat vnguẽtũ ꝯsolidatiuũ in liqda substãtia. Ad inyciẽduz in matrice sit tale. ℞. ceruse lote sanguinis draco. boli armenici. añ. ℥. ij. ꝯquassent ⁊ bulliant in q̃rt. i. ⁊. ß. lact' capni vsq3 quo redeat ad q̃rt. i. colet ⁊ colatura ĩyciat. Ad remouẽduz ardorẽ valz suppositoriũ de bõbace ĩfusum in oleo ros. vel aq̃ plãtagis: sil'r valz ablutio cũ aq̃ ca. simplici: vel bal. aq̃ decoctiõis frigidarũ vt myrti ros. ⁊ lentium.

¶ De apate qd̄ fit in mr̄ice. Cap. XC.

Circa rubricam. Nota q̄ apostema: qd̄ fit in matrice est duplex: quoddam est qd̄ fit a mã calida: quoddaz a mã frigida: qñ fit a mã calida: tunc est feb, ardẽtissima ⁊ dolor itensus: ⁊ cuz sit mẽbruz multũ dolorosum frequẽter sequitur sincopis dolor stomaci ⁊ cordis rõne colligãtie: vtplurimum est icurabile: ⁊ si ꝯtingat q̄ sanies fluat laudabilis signũ laudabile est: qd̄ raro ꝯtingit. Si aũt ex materia frigida est: oĩa accidẽtia sunt remissa: ĩmo nõ est fe. vt qñ apostema est duruz: sed grauitas sentitur: sed raro cõtingit: qñ ibi fit feb. qr rõne doloris trahuntur calor ⁊ sp̃us ad illũ locuz ⁊ putrefiunt illi: ⁊ tũc illa mã põt causare ibi feb. ⁊ tunc sunt talia signa mẽstruorũ retẽtio: ⁊ pa. tenuit regimen multiplicatiuũ colere vel melancolie. ⁊ sic de alijs signis dictis supra. Aliqñ põt fieri a vẽtositate ⁊ aquositate: ⁊ hoc raro ⁊ qñ a vẽtositate tunc est magn⁹ rugitus. Sz si ex aquositate tãgit cũ digito ⁊ cedit tactui: ⁊ ẽ gurgulatio in mr̄ice: ⁊ de istis ras. nõ facit curã.

Si cum apostematibus istis adest calor ⁊ febris flobothomia ex cephalica fiat. Et patiẽs aqua ordei nutriatur. Et liniantur renes ⁊ femur ⁊ ilia ⁊ sumen ex epithimate apostematis calidi: ⁊ infrigidetur locus quantum possibile est.

¶ Ponit curã apatis mr̄icis. p̃mo cũ fe. ⁊ dicit: si cũ apostematib⁹ istis adest calor ⁊ feb. flõmia fiat ex basilica. ⁊ pa. ex aq̃ ordei nutriat. ⁊ liniant renes ⁊ femur ⁊ ylia. et sumen ex epithimate calidi apatis: ita q̄ ĩfrigidet locus quãtũ pos'e sit. cã est: qr si fe. est de sanguie ꝯpetit flõmia directe: qr distrahit mãz faciẽtẽ fluxũ sanguis ad illũ locuz: ⁊ ꝓhibz augmẽtũ apatis. Si ex alia mã fuerit fe. cõpetit flõmia directe: ⁊ iõ ꝓhibz augmẽtũ apatis. Quare dz ĩfrigidari loc⁹: qr ista frigida repcutiũt mãz: vt ñ fluat ad locũ: ⁊ qr remouẽt discrasiã: ⁊ iõ est itelligẽdum in p̃n⁹: qr si apostema eẽt in augmẽto ꝯpeterẽt maturatiua. ⁊ qr ista dicta sunt in ca. de apate renũ ⁊ vesice. ⁊ illa que ꝯpetũt in apostemate matricis cõpetunt in cura apatis vesice. Uerum est q̄ plures ꝯpetũt iniectiones: ⁊ de eis dicte sunt recepte supra.

¶ Si vero postq̃z febris ⁊ acuitas quieuerit ⁊ remãserit ex apostemate calido aliquid ex inunctionib⁹ liqdis curet: ⁊ mulier in huiusmodi liqdis sedeat donec mollescat: ⁊ maturet.

¶ Ponit curã qñ est sine fe. ⁊ p iniectionẽ. ⁊ dicit: si vero postq̃z feb. ⁊ acuitas q̃euerit remãserit aliqd ex apate ex iniectionib⁹ liqdis curet ⁊ mulier in h⁹ liquidis sedeat donec mollescat ⁊ maturet. cã est: qr ista sedãt dolorez ⁊ mundificãt. Sed quare quãdo nõ est fe. ꝯpetit mollificatiuuz: causa est: qr signũ est q̄ illud qd̄ est calidum de mã est resolutũ ⁊ residuũ ĩduratũ: ⁊ p̃mo ꝯpetũt mollificatiua dicta supra in ca. de apate mr̄icis.

¶ Pessariuz mollificãs dura apostemata matricis: ⁊ conferens dolorib⁹ in ea factis ⁊ paulati ea quiescere faciens. ℞. adipis anatis medulle cruris cerui vel medulle cruris vaccini bdelij mollis croci vitelli oui assati fecis olei de seminibus: fecis olei de lilio omnium añ. partes equales dissoluantur in vino aut rob ⁊ fiat ex eis pessarium. est enim optimum ad sedandũ dolorẽ ⁊ mollificãdũ duritiẽ mr̄icis.

¶ Ponit curã p pessariũ mollificatiuũ apostematis matricis duri et ꝯferẽs dolorib⁹ in eo factis. et paulatiz eos quiescere faciẽs. ℞. adipis anatis medulle cruris cerui medulle cruris vaccini bdelij mell' croci vitelli oui assa

ti fecis olei de seminibꝰ: fecis olei de lilio. oīuȝ aã. ptes equales. dissoluanť in vino aut rob: ⁊ fiat ex eis pessariū est eniȝ optimuȝ ad sedandum dolorem matricis ⁊ molliendum duritiem eius.

¶ Patiens preterea sedeat in aqua in qua coquantur fenugrecū ⁊ camomilla ⁊ melilotuȝ ⁊ cauliuȝ extremitates sigillatiȝ aut oīa sil'.

¶ Ponit curã per balnea. ⁊ dicit. patiẽs quoqȝ sedeat in aq̈ in q̄ coctū sit fenugrecū ⁊ se. lini ⁊ camomille ⁊ mellilotū ⁊ cauliū extremitates sigillatiȝ. cã est. qꝛ bal. mūdificat resoluẽdo ⁊ dolorẽ sedat: ⁊ ꝑ ista ītelligit silia mollificatiua. ⁊ si fieret de radice lily magis ꝯpeteret: qꝛ inter oīa mūdi valȝ ad sedãdū dolorẽ matricis: ⁊ frequenter dico pauperibꝰ ꝙ habeãt radices lily. ⁊ pistenť ⁊ decoquanť cū oleo: ⁊ post extrahanť radices ac ꝯprimanť bene vt virtus maneat in oleo ⁊ inungatur locus ⁊ fortasse plus valet q̃ȝ alia medicina.

¶ De vlceribus matricis ⁊ cancro. Cap. XCI.

Circa rubricam Nota ꝙ vlcus matric] in plus se hȝ q̃ȝ cancer: qꝛ in oī cancro matricis est vlcus: sed nō ecōtra. cuiꝰ signuȝ distinctiuū est: qꝛ in cancro cū illo vlcere matricis est durities notabilis in matrice: qꝛ fit a mã dura: ⁊ illō qð exit a matrice est multū fetidū ⁊ diuersoꝝ coloꝝ: vñ vbi est vlcus matricis nō opȝ ꝙ ibi sit cancer: sed vbi est cancer ꝓpter eius malitiaȝ ibi est vlcus.

Cum a vulua fluxerit sanies spissa: aut virus tenue: si ex propinquo manat loco: neqȝ fuerit ibi ꝓfunditas fetida: neqȝ putrida: sumenda sunt aloes: ⁊ myrrha ⁊ sanguis draconis: ⁊ sarcocolla atqȝ olibanum: ⁊ loco superponenda donec consolidetur.

¶ Ponit curã vlceris matricis ⁊ cãcri. ꝑmo qñ est in exteriorib⁹. scðo quãdo est in īteriorib⁹. ⁊ dicit. ꝑmo ꝙ cuȝ a vulua fluxerit sanies spissa aut virus tenue. si a ꝓpinquo loco manet neqȝ ibi fuerit ꝓfunditas fetida vel putrida. sumẽda sunt aloes ⁊ myrrha ⁊ sanguis dra. ⁊ sarcocolla atqȝ olibanū supponẽdo donec cōsolideť. cã est: qꝛ illud est cōsolidatiuū: ⁊ ītellige ꝑcedente mundificatione: tamẽ tenta infusa ⁊ in re mundificante vel vinum in quo mel roſ. est dissolutum.

¶ Si auteȝ ex loco manauerit remoto: ex pessario quod nominauimus in capitulo de sanguine ⁊ sanie fiat proclisima.

¶ Ponit curaȝ qñ est in īterioribus. ⁊ dicit. si aūt ex loco manauerit remoto ex pessario qð noīauimus in capº. de sanguine vel sanie fiat iniectio ꝓlixa: qꝛ ꝯsolidatiuū est: ⁊ per ista ītelligit alia dicta in caº. de ragadys vulue. vbi posui plura taȝ mūdificatiua q̃ȝ cōsolidatiua.

¶ Si autem quod fluxerit est fetiduȝ: odorem habens maluȝ: ex pessario secundo acuto fiat iniectio postq̃ȝ locus mūdificatus fuerit ex aq̈ ⁊ melle iniectis per īstrumẽtuȝ eneū.

¶ Ponit curã vlceris saniosi. ⁊ dicit. si aūt qð fluxerit est fetidum habens malū odorem: ex pessario secundo acuto fiat iniectio per instrm postq̃ȝ locus mūdificatꝰ fuerit ex aq̈ ⁊ melle iniectis per īstrȝ. cã est: qꝛ signū est ꝙ ꝓuenit a corruptiōe seu corrosiōe mãe: ⁊ mūdificatiuū ẽ dictū supra ca. ð ragadys. vbi posui triplex mūdificatiuū.

¶ Si vero cuȝ hoc quod fluit fuerit punctio ⁊ dolor: est apostema durum qð tactu discernitur summopere cauenduȝ est ne aliquo acuto medicamine tangatur. Sed fiat iniectio ex cōfricatione plumbi quã diximus: aut ex vnguẽto de cerusa. Et flobotometur ex basilica: ⁊ custodiatur ab omnibus que coleraȝ nigram gignunt ex seminibus ⁊ speciebus que pro cōdimento admiscẽtur cibis.

¶ Ponit curã cancri matricis. ⁊ dicit. si v̄o cuȝ hoc affuerit pūctio ⁊ dolor. ⁊ apostema durū ꝙ tactu discerniť summopere cauẽdū est ne ex aliq̊ acuto medicamine tãgať: sed fiat iniectio ex cōfricatione plūbi quã diximꝰ: aut ex vnguẽto de cerusa. ⁊ flōmetur de basilica: ⁊ custodiatur ab oībus que co. generãt nigraȝ ⁊ seminibꝰ ⁊ spẽbꝰ que ꝓ ꝯdimẽto admisceť cibis. cã est. qꝛ cãcer nullo modo est curabilis: iō inuanū poneret cura: sed sufficit cura blanditiua cū ꝯsumptiuis saniei ⁊ desiccatiuis loci ꝓhibẽtibus ne fiat maior adustio: q̃re dȝ cauere a spẽbꝰ: qꝛ inducunt adustionem. ceroto. i. vnguẽto de cerusa.

¶ De suffocatiōe matricis. Cap. XCII.

Circa rubricam. Nota ꝙ suffocatio matricis est ascẽsus matricis ad suꝑiora v̄sus dyafragma: rōne cuiꝰ cať difficultas ãhelãdi ⁊ dolor capitis: ⁊ aliqñ sincopis: īmo qñ ꝓlōgať ꝑoxismꝰ seq̄ť mors ⁊ vidi mori vnaȝ sic: qñqȝ causať ex vaporibꝰ eleuatis: ⁊ causať a spermate retẽto: vt in viduis que cōsueuerūt coire ⁊ nō coeūt: ⁊ in puellis adultis: vel ex sanguine mẽstruo vel ab humoribꝰ abūdãtibꝰ in matrice ex qbꝰ eleuanť vapores q̄ sunt cã suffocationis mr̄icis. ⁊ dr̄ suffocatio seu ꝑfocatio. ¶ Nota scðo ꝙ matrix moueť vel ad latꝰ dextrū vel ad latꝰ sinistruȝ: cuiꝰ cã est triplex. Prima est durities orificy īterioris matricis: sicut pȝ in corrigia: vt qñ vna ꝑs est exiccata cōtrahit aliã. illud cōtingit in spasmo: ita sil'r vna ꝑs mr̄icis trahit aliã. Scða cã est mollificatio mr̄icis: qꝛ matrix rōne mollificatiōis descẽdit. vt pȝ in mẽbro ꝑalitico. Tertia cã dicunť humores suꝑflui positi ad alterū latꝰ mr̄icis rōne quoꝝ descẽdit ad vnū latus: qꝛ ista grauitas humores facit descẽdere: ⁊ curã huiꝰ raſ. in fine capl'i ponit.

Cum. menstrua per longuȝ spaciuȝ temporis retenta fuerint: aut mulier a cōmixtione viri diu abstinuerit licȝ valde affectauerit ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor in inferioribus partibus femoris ⁊ senserit quasi aliquod sursum trahi a parte suminis fortasse post ista superuenit ei sincopis ⁊ quasi mortua cadet. perpendi quoqȝ vix poterit ꝙ ipsa attrahat aerem vel habeat pulsum ⁊ forsitan prefocabitur ⁊ morietur: ⁊ fortasse sanabitur: laboriose tamẽ.

¶ Hoc est caplȝ in quo determinat de suffocatiōe matricis. ⁊ dicit. cū mẽstrua ꝑ longa tẽpora retẽta fuerint aut mulier a ꝯiūctiōe viri abstinuerit: licet valde affectauerit ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor in inferiori ꝑte suminis. i. in pectine: ⁊ senserit ꝙ aliqd sic sursuȝ trahit a ꝑte suminis: ⁊ postea fortasse suꝑuenit ei sincopis ⁊ quasi mortua cadat. ꝑpẽdi quoqȝ vix poterit ꝙ ipsa attrahat aerẽ vel habeat pulsuȝ: ⁊ fortasse ꝑ focabiť ⁊ morieť: ⁊ fortasse sa-

nabitur: laboriose tñ. ¶ Nota ꝙ ꝑfocatio differt ab epilepsia: qꝛ in ꝑfocatiõe matricis tenet manũ supra vẽtrez plicatã qꝛ ibi est dolor. Uerũ est ꝙ in suffocatõe matricis nõ est tãta difficultas anhelandi nec tanta debilitas pulsus velut ĩ epilepsia. Sꝫ differt a litargia: qꝛ in litargia ẽ fe. cũ ibi sit apã: sꝫ in suffocatiõe matricis nulla est fe. Cã ꝑmi est: qꝛ ibi est dolor ⁊ vbi est dolor ibi egritudo. q̃rto affo. Quare ꝯtigũt mala accidẽtia: quia matrix ascẽdit vsus dyafragma: ⁊ rõne illi⁹ ꝯprimit̃ pulmo: ⁊ non põt dilatari nec ꝯstrĩgi. ⁊ frequẽter ꝯtigit mors ꝑꝑ suffocationem quãdo ꝓhibetur attractio aeris.

¶ Hec itaqꝫ passio ilico vt euenerit curãda est.

¶ Ponit qᵭdã documẽtũ. ⁊ dicit. hec itaqꝫ passio ilico vt euenerit curãda est: qꝛ frequẽter ĩducit mortez: ⁊ nõ põt esse diu cor sine attractione ⁊ expulsiõe aeris: ⁊ iõ si ꝓlõgatur multuz suffocatur patiens.

¶ Cuius cura est vt pedes fortiter fricentur ⁊ ligentur ⁊ ventosa magna sumini superponatur ⁊ obstetrici quoqꝫ precipiatur: vt digituz oleo bene redolente inungat ⁊ in circuitu oris vulue duz est intus bene cõmoueat. Naribus preterea cõdisi insufflẽtur: ⁊ circa aures ipsius voces clamãdo proferantur: ⁊ nihil quod bene redoleat olfaciat: imo redolentia ⁊ algalia remoueantur ⁊ pecten ⁊ eius inferiora ex eis epithiment̃: ⁊ naribus malũ reddẽtia odorez applicent̃ vt stercus castoreũ ⁊ sulfur.

¶ Ponit curã. ⁊ dicit. cuius curatio est vt pedes fortiter fricent̃ ⁊ ligent̃. ⁊ vẽtosa magna vmbilico supponat̃. obstetrici ꝑcipiat̃ vt digitũ oleo bene redolẽte ĩungat: ⁊ in circuitu oris vulue dũ ẽ ĩtus bñ ꝯmoueat: narib⁹ ꝑterea cõdisi ĩsuffleẽt. ⁊ circa aures ipsi⁹ voces clamãdo ꝓferãt̃: ⁊ niqil qᵭ bñ redolet olfaciat: ĩmo redolẽtia ⁊ algalia remoueant̃: ⁊ pecten ⁊ eius ĩferiora ex eis epithimẽt̃ ⁊ naribus malũ reddẽtia odorẽ applicent̃: vt sterc⁹ castoreũ sulfur. ⁊ cã est: qꝛ ista sũt mordicatiua ⁊ acuta: ⁊ rõne doloris quẽ ĩducũt faciũt ꝙ sup̱fluitates descẽdũt de superiorib⁹ ad ĩferiora q̃ erãt cã ascẽsus. Quare valẽt ligature in extremis: cã est eadem: qꝛ ad locũ doloris trahunt̃ hũores. Quare valꝫ vẽtosa magna: cã est: qꝛ trahit mr̃icez ĩferi⁹: ⁊ si sit vẽtosa de terra habeat orificiũ magnuz: ⁊ int⁹ cãdela ponat̃ accẽsa: vñ vetule bñ sciũt istũ modũ. Quare valẽt alia: cã est: qꝛ distrahũt mãz ad oppositũ. Quare valꝫ oleũ ad orificiũ: cã est: qꝛ ĩferi⁹ debent poni odorifera vt matrix ibi veniat: ⁊ narib⁹ fetida superi⁹: qꝛ matrix fugit fetida. Quare valꝫ sternutatio: cã est: qꝛ ibi est fortis mot⁹: ⁊ ĩcitat ṽtutẽ expulsiuã oĩum mẽbroꝝ: ⁊ cõiter fit suffumigatio de assa fetida: ⁊ ei⁹ odor multuz ẽ fetidus: silr̃ suffumigatio cũ plumis ꝑdicũ vl̃ suffumigatio cũ soleis calceoꝝ combustoꝝ: ⁊ q̃uis odorifera sint multa: sunt tñ duo spãlia. Unũ est muscus puluerizatus positus in pãno lineo qui mittat̃ in collo matricis. Uel iste pul. ℞. ligni aloes storacis calamite gariofiloꝝ. añ. ℨ. i. musci ambre. añ. ℨ. i. fiat pul. ⁊ ponatur in pãno lineo ⁊ supponatur. ⁊ si oĩa ista deficiãt. Ultimuz remediũ est ꝙ ponantur suppositoria acuta dicta in caplõ de ꝓuocatione mẽstruoꝝ trahẽtia materiaz ad inferiora que suppositoria ponantur in collo matricis. algalia: idest confectiones bene redolentes.

¶ Cuz autez sanitati restituta fuerit ex hoc medicamie curetur ne egritudo redeat. Qꝛ si hec egritudo post menstruoruz venerit restrictionez: ea dentur que mẽstrua prouocãt: ⁊ in pedibus fiat minutio ⁊ vẽtose in eis apponant.

¶ Docet ꝑseruare qñ ꝓuenit a retẽtiõe. ⁊ dicit. cũ aũt sanitati restituta fuerit ex hõ medicamĩe curet̃ ne egritudo redeat: qꝛ si hec egritudo venerit post mẽstruoꝝ retẽtionẽ ea dent̃ que mẽstrua ꝓuocãt. ⁊ minutio fiat a pedib⁹: ⁊ vẽtose apponant̃ in eis. cã est: qꝛ remouẽt cãm facientem prefocationẽ qñ ꝓuenit ex retẽtione menstruorum. pedibus. s. de saphena.

¶ Si autez post longaz viri disiunctionez contingat: ex quo etiaz sepe accidit incipiat viri cõsuetudinem habere: aut obstetrix iteret illud quod sepe diximus in omni pauco tempore: aut medicamina que minuunt sperma dentur que prediximⁿ: ⁊ dent̃ troci. de myrrha: quos in capitulo de mẽstruis ꝓuocãdis noĩauim⁹.

¶ Docet ꝑseruare qñ ꝓuenit ex dimissiõe coit⁹. si aũt cõtingat ꝑꝑ lõgã viri dissuetudinẽ ex quo fieri accidat: ĩcipiat viri hr̃e ꝯsuetudinẽ: aut obstetrix cogat eã facer̃ qᵭ ꝑdixim⁹. Medicamĩa quoqꝫ q̃ spma minuũt dent̃. ⁊ dẽtur trocisci de myrrha quos ĩ ca. de mẽstruis ꝓuocãdis noĩauim⁹. cã est: qꝛ iste remouẽt cãm. s. spma: ⁊ spãlr̃ illa que ꝓuocãt mẽstrua valẽt in hoc casu: sicut rutha q̃ minuit spma: vel cũ resolutiuis: sicut ẽ agn⁹ cast⁹: ⁊ rutha ⁊ frigida ⁊ sũt multa: ⁊ fuit q̃dã mulier q̃ audiuit de agno casto ꝙ valꝫ ad castitatẽ ⁊ ꝯtinuauit quolibꝫ die ĩ cibis: ex eo ista fuit ml̃tũ luxuriosa. ⁊ nõ antea. cã hui⁹ fuit: qꝛ erat flatica ⁊ agn⁹ castus dissoluebat ⁊ calefaciebat eã: ⁊ sic fuit decepta. ¶ Nota ꝙ raſ. nõ facit mẽtionẽ de ꝑcipitatiõe mr̃icis: ⁊ cura ei⁹ stat in duob⁹ ṽbis. Si ꝑcipitatio mr̃icis venerit ex repletiõe: tũc p̊ matrix est purganda: vt dictũ est supra: ⁊ postea ponat̃ vẽtosa maior ĩ ꝯtrio latere ꝑcedẽte balneo aq̃ dulcis: postea ponat̃ alia vẽtosa supra vmbilicũ: ⁊ cũ redacta fuerit ad suũ locũ nãlez fiat suppositoriũ ex cera noua lõgũ ⁊ grossuz ĩunctũ cuz oleo de lilio: ⁊ sustineat corp⁹ mr̃icis: postea põat̃ emplꝫ stipticũ supra matricẽ dcm̃ est supra si ꝑcipitatio fiat ex mollificatiõe. si ṽo fiat ex duritie orificij ĩterioris mr̃icis qᵭ ꝑcipit̃ ex tactu: qꝛ tunc cũ digito ibi sentiet duritiẽ: ⁊ fiat suppositoriũ cũ tẽta ĩfusa in vnguẽto mollificatiuo dicto supra: ⁊ postea fiat bal. mollificatiuũ ⁊ vnguẽtũ: et duritie remota fiat istud: qᵭ statiꝫ dictũ est.

¶ De mola matricis. Cap. XCIII.

Circa rubricam. Nõ ꝙ mola matricis est duplex q̃dã est ṽa. ⁊ q̃dã nõ ṽa. ṽa mola mr̃icis ẽ carnositas paulatiꝫ aggregata vel gñãta in mr̃ice augmẽtata ad silitudinẽ veri fet⁹: ⁊ cãt̃ ꝑ cõ estiut puto: qꝛ nõ ĩuenio aliquẽ auctorẽ q hoc dicat: sed estimat̃ dicere Auic. ꝙ multitudĩe se. mulieris retẽta in matrice rõne cui⁹ semẽ fecit motũ ad modũ fetus seis viri ĩducentis vitã in eo fetu ⁊ hoc addo: qꝛ posito ꝙ se. viri nõ hr̃et ṽtutẽ sufficiẽtẽ ad ĩducẽduz vitã in fetu: sꝫ rõne caloris mr̃icis ⁊ spmatis ⁊ mẽstrui retẽti q̃si viuificare cẽuitur ista massa ꝙ crescit: sicut plãta: tñ in ipsa nõ põt cẽvi. Sita: cũ ibi nõ sit agẽs sufficiẽs alterãs spma mulieris. Signa distictiua dicent̃ in p̊ᵃ ꝑte caplĩ. Alia est mola mr̃icis nõ ṽa: ⁊ est duplex: q̃dã cãt̃ ex ventositate paulatiue aggregata ĩ mr̃ice: rõne cui⁹ ĩflat̃ vẽter: ⁊ si tãgat̃ sonat ad modũ tympani silitudinẽ hꝫ cũ hydropisi. s. tympanite. Alia causat̃ ex sup̱fluitatib⁹ aquosis retẽtis ⁊ gñãtis in

mr̃ice rõne cuiꝰ matrix ĩflat̃ paulatiue ac si esset mulier ꝓgnãs cꝰ signũ ẽ mollificatio magna mr̃icl ⁊ cũ h̃ dispõ ad ydropisiz: iõ medicia ꝯpetit ĩ eo: sic ĩ ydropisi asclite.

Mulieribus plerunqȝ accidit passio ex qua pregnantium dispositionis similitudinem incurrunt: venter nãque crescit ⁊ discolorate fiunt ⁊ retinentur menstrua. motus tamẽ qui est in hac egritudine non est vt motus infantis: licet quandoqȝ de suo mouetur loco cum duriter tangitur. ad vltimum vero cum angustia ⁊ dolore frustuz carnis informe ac si pareret emittitur. plerũqȝ vero solũmodo ventositas ⁊ humoruz multitudo emittitur ⁊ deinde minuitur venter ⁊ remouentur accidentia.

❡ Determinat de mola mr̃icis ponẽdo ꝓ signa. ⁊ dic̃. plerũqȝ accidit mulieribꝰ passio quaz ex ꝓgnatiõis dispõne ĩcurrũt. vẽtres. n. crescũt ⁊ discolorate fiũt cũ retinẽtur mẽstrua. motꝰ tñ q est in ista egritudine nõ est vt motus ĩfantis: lȝ qñqȝ de suo moueat̃ loco cũ duriter tãgit̃. Ad vltimũ ṽo cuz ãgustia t̃ frusta carnis informia ac si pareret emittit. plerũqȝ sola ventositas ⁊ humoꝝ multitudo emittit̃. deĩde minuit̃ vẽter ⁊ remouẽt̃ accñtia. ❡ Nõ ꝙ qnqȝ sunt signa distĩctiua ĩter ꝯceptũ veꝝ ⁊ nõ veꝝ. s. molã mr̃icl. Primũ ⁊ multũ certũ sumit̃ ex motu: qꝛ in ꝯceptu ṽo tpe in quo. s. post. lx. dies in masculo cõiter est motus ꝯceptꝰ ad oẽz positiõis ꝑtẽ. s. dextrũ ⁊ sinistrũ añ ⁊ retro sursuz ⁊ deorsuz: sȝ tñ in mola mr̃icis nõ est sic ꝺ se. ĩmo adheret vni loco nisi ꝑ violentiã moueat̃ cũ manu. ꝙ dicit Ras. cũ difficultate tãgit̃: sȝ de se nõ mouet̃. Scõz signũ ẽ mollities pedũ ⁊ manuũ: ⁊ spãl'r peduz: qꝛ in ꝯceptu ṽo nõ est necẽꝛiuz ꝙ pedes mollificent̃: sȝ in nõ ṽo est dolor: ⁊ rõne istiꝰ calor nãlis ꝺbilitat̃ magis q̃ȝ in ꝯceptu ṽo. Tertiũ est ꝙ sumit̃ ex ṽtute: qꝛ qñ mulieres hñt illã molã sũt debiles: ⁊ spãl'r ṽtus motiua: qꝛ nõ est apta ad mouẽdũ sicut in ꝯceptu ṽo. Quartũ signũ sumitur ex duritie vẽtris. qꝛ in mola vẽter est durior q̃ȝ in ṽo ꝯceptu: Quĩto ex tpe deferẽdi fetũ in hoc vtpl'z est ꝑ nouẽ mẽses in ṽo: sȝ in mola aliqñ stat ꝑ totã vitã. aliqñ ꝑ ãnuz. aliqñ ꝑ duos: ⁊ postea expellit̃ frustũ enorme carnis. vt dicit ras. Quare crescit vẽter: cã est: qꝛ auget̃ ista aquositas siue caro. Quare ascendit: cã est: qꝛ distrahit̃ calor nãlis ⁊ sanguis cũ spũ ṽsus mr̃icẽ. Quare in hoc casu nõ est motꝰ: cã est: qꝛ ĩfans põt moueri ad quãlz dr̃iã positiõis. s. ante ⁊ retro ⁊c. sȝ nõ mola nisi duriter tãgat̃ ⁊ premat̃. Quare emittit̃ frustuz carnis: cã est: qꝛ istud qꝺ est in matrice est aliqñ ṽtositas vel aquositas vl' caro ꝑm ꝙ est alia ⁊ alia spẽs mole.

❡ Postq̃ȝ vero tempus preterierit in quo scitur puerum debere moueri si adesset: trocisci de myrrha dandi sunt. ⁊ apozima de seminibus ⁊ oleum de resina ad bibendum.

❡ Ponit curã ꝑ ista que sumunt̃ ꝑ os. ⁊ dicit. postq̃ȝ aũt tps ꝑterierit in quo scit̃ pueꝝ debere moueri si adesset trocisci de myrrha dãdi sunt: ⁊ apozima de seibꝰ ⁊ oleuz de resin est bibẽdũ. resin. i. se. pentadactili. ❡ Nõ ꝙ expulsio fetꝰ mortui: ⁊ ꝓuocatio mẽstruorũ ⁊ mole mr̃icis cũ eisdẽ fiũt siue sint ab ĩtus siue sint ab ex̃ ⁊ recepte dicte sunt supra. Sȝ in hoc differũt: qꝛ in illa mola mr̃icis per applicationẽ ab extra ponimꝰ potiꝰ medicinas mollificatiuas q̃ȝ in ꝓuocatiõe mẽstruoꝝ ⁊ expulsiõe fetus mortui: ⁊ debilitat̃ ṽtus ꝯtẽtiua mr̃icis: ⁊ tunc illa mola disponit̃ ad exitũ: ⁊ illa mollificatiua pñt eẽ vnguẽta vl' empl'a ⁊ balnea q̃ dicta sunt supra: ex hoc pȝ q̃re ista valent: qꝛ ꝓuocãt mẽstrua ⁊ mollificãt ⁊ fortificãt ṽtutez expulsiuã. ⁊ debilitãt retẽtiuã: sil'r oleũ valz: quia ĩducit abhoĩationẽ ⁊ vomitũ: ⁊ valȝ multũ in isto casu.

❡ Et pessarium ex rutha ⁊ mentastro ⁊ alia pessaria predicta in capitulo de alleuiatione partus sunt immittenda. doses quoqȝ de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cum hoc enim cito euadunt.

❡ Ponit curã ꝑ pessariũ. ⁊ dicit. pessariũ ex rutha ⁊ mentastro: ⁊ alia q̃ faciũt ad facilẽ partũ sunt ĩmittẽda: ⁊ tũc subdit curã ꝑ medicinã laxatiuaz. ⁊ dicit. dos. quoqȝ de pill'is fetidis freq̃nter est tribuẽda. Cã ꝑmi est: qꝛ iuuat ad expulsionẽ mole mr̃icis: sil'r ad euacuãdũ ⁊ mũdificandũ: ⁊ ĩter alia est vnũ fortissimũ. ℞. ellebori al. opoponacis. añ. ʒ. ij. fellis bouini. ʒ. i. pulueriʒãda pul. misceãa: ⁊ fiat suppositoriũ in liq̃da suba. ⁊ dosis pillulaꝝ fetidaꝝ est a. ʒ. i. vsqȝ ad. ʒ. ij. ⁊ qꝛ in isto casu sũt fortes ĩfirmitates: iõ fortes medicine ꝯpetunt. 4.º afforismoꝝ. cõmento illius. elleborus periculosus.

❡ De ruptura ⁊ eminẽtia. Cap. XCIIII.

Circa rubricam. Nõ ꝙ duplex ẽ ruptura: q̃dã inguinalis. alia ĩtestinalis. Inguinalis duplex est. q̃dã est relaxatio. alia ruptura. ⁊ ꝯueniũt adĩuicẽ. ⁊ differũt. ꝯueniunt: qꝛ in vtraqȝ est tumor sub vmbilico ṽsus latꝰ vel ṽsus ĩguiã: qꝛ ĩ hernia causata ex repletiõe ipsiꝰ siphac q est pãniculus ĩtrĩsecꝰ vẽtris: qꝛ ille tumor egredit̃ ad ĩteriora. s. vt cum digito vel rõne getis: ⁊ post istꝺ qñ aliq̃s retinet anhelitũ. Ul' fit hernia sine sono ⁊ gurgulatiõe: vt dicit lãfrãcus. Sȝ hernia ex ruptura cũ sono descẽdit: ⁊ gurgulatiõe: ⁊ facilius descẽdit qñqȝ tota ruptura q̃ȝ qñ est sola relaxatio Alia est hernia testiculoꝝ. ⁊ hoc fȝ ꝙ dicit. H. fit. vij. modis. ⁊ nos ꝯꝑhẽdimꝰ in sex. Una est aquosa. Alia est ventosa. 3ª carnosa. 4ª hũorosa. 5ª verucosa. 6ª zirbalis hernia aquosa gnãt̃ ex sup̃fluitatibꝰ gnãtis in bursa testiculoꝝ rõne cuiꝰ ĩflant̃ testiculi cuiꝰ signũ sumit̃ in tactu: ⁊ ibi est mollities ⁊ facil'r cedit tactui. Hernia vẽtosa gnãtur ex aquositate ꝓcedẽte vẽtositatẽ in bursa testiculoꝝ: qꝛ signũ est leuitas ĩtestinalis ⁊ non aliaꝝ herniaꝝ: ⁊ cũ hoc audit̃ sonꝰ tympani. ⁊ audit̃ rugitus. Carnosa gnãtur ex debilitate caloris testiculoꝝ q̃ ĩq̃ȝtũ debilitatus est cã hernie illiꝰ loci: cuiꝰ signũ est duritieȝ magna testiculoꝝ. ⁊ ex hoc seq̃t̃ ꝙ nõ est ibi apã: qm̃ ibi nõ est feb. sed cõmuniter in omni apostemate est fe. hic autem nõ. Hernia humorosa cãtur ex descensu multoruz hũoꝝ vtpl'm fl'aticoꝝ ad bursaz testiculoꝝ cuiꝰ signuz sumit̃ ex tactu: qꝛ ꝑcipit̃ ad tactũ dispõ media ĩter herniã aquosaz ⁊ carnosaz. nec cãtur mollities; sicut ĩ aquosa: sil'r ex apate põt ꝑcipi. Hernia verucosa est ĩflatio testiculoꝝ in bursa cãta ex multitudine sanguis multũ replẽtis venas burse testiculoꝝ: ⁊ apparẽt vene ad modũ venaꝝ ĩuersaꝝ: ⁊ de ista nõ loq̃t̃ hic: qꝛ in ca. ĩferiꝰ de varicibꝰ faciet mẽtionẽ. Hernia zirbalis testiculoꝝ cãt̃ ex descẽsu ĩtestinoꝝ ad bursaz testiculoꝝ. ⁊ põt fieri ex relaxatiõe vel ex ruptura dindimi: ⁊ est ad modum nerui grossi: ⁊ tũc cadit ĩter dindimũ ⁊ ĩguina. Aliqñ ex ruptura sifacis: ⁊ qñ est in ꝑte ĩferiori vbi terminat̃ dyafragma: ⁊ illa ꝑs q̃ retinet ĩtestina ne cadãt ⁊ rũpit̃ tũc ĩtestina ad ĩferiora descẽdunt sicut ad ĩguina: ⁊ tunc est rela-

ratio in via. Hic Raſ. determinat de hernia inguinali que fit in relaxatione iteſtinoꝝ: τ de aquoſa τ humorali τ alias dimittit ſicut ventoſam.

Quum aliquis in mirach ventris habuerit eminentiaz que cum ſupinus iacuerit: τ cū leuiter digitis locus cōpreſſus fuerit remouetur: τ cuz ſederit redibit: paſſio adeſt que ruptura dicit̄.

¶ Determiat de hernia ſiue ruptura ponēs p̊ ſigna. τ dic̄ cū aliqs in tunica vētris q̄ eſt media qōdaz īgredi ſenſerit: τ cū ſupinus iacuerit τ locus digitis cōpreſſus fuerit reuertetur τ cum ceſſauerit reuerſus fuerit paſſio adeſt que ruptura dicitur. Nota ꝙ ſupra inteſtina ſunt. iij. pāniculi. Unus eſt ſuperior qui dicitur mirach: τ eſt ſuperior ps vētris. Alter eſt medi⁹ īterior: τ dr̄ ſiphach: τ qñ ꝗ eſt laxatio in iſto: τ īteſtina deſcēdūt: ſz qñ eſt iuxta īguina dr̄ hernia īguinalis. Terti⁹ panniculus dr̄ zirb⁹. τ eſt ad modū tele aranee: τ eſt ordinat⁹ ad cōſeruādū calorē nālē īteſtinoꝝ ex hoc pz cā. Quare qñ eſt in tunica media regredit̄ ad interiora. τ ſi eſt fracta totalis dicit̄ ruptura media: vt ſupple ſiphac.

¶ Qui hoc itaqz patitur ſibi cauere dz ne poſt comeſtionē moueat̄ neqz comedat fabas τ h̄ p̄cipue: neqꝫ faſeolos neqꝫ lētes neqz olera neqz aliquē cibū īflatiuū. Studere ēt dz vt eius vēter ſemp ſit mollis. Hoc nāqz regimīe poſſibile eſt ipſuz euadere dolorez.

¶ Ponit curā rupture īguinalis oſtēdēs a qbus eſt cauēdū. τ dicit. q hoc patit̄ dz cauere ne poſt comeſtionē moueat̄ ire: neqꝫ comedat fabas: τ h̄ p̄cipue neqꝫ faſeolos neqꝫ lētes neqꝫ olera neqꝫ aliquē cibū īflatiuuz. ſtudere etiā dz ſemp: vt venter ei⁹ ſit mollis. hoc nāqꝫ regīe poſſe eſt eū euadere. cā eſt: q2 fabe ſunt īflatiue: τ cauſant ventoſitatez: τ iō faciūt tumorē: q̄re vēter dz eſſe mollis: q2 pp ɔſtipationē fit ɔpreſſio τ doloris augmentatio: q2 iō non debet ire niſi venter cingat̄ inferius cingulo lato τ retentio anhelitus eſt cauſa recidiuationis.

¶ Loco p̄terea aliqđ ſuperponēduz ēſt obſtaculū. τ ſtringēdus τ ꝑprie cū ſe mouere voluerit. Groſſus quoꝗ ſi fuerit τ vētrē habuerit grauē nō debz vti motu: niſi vēter pri⁹ ſub vmbilico ampla cingatur faſcia.

¶ Oſtendit que ɔpetūt ſupra loco. τ dicit. loco p̄terea ſuprapone̅dū ē obſtaculū ad ɔſtrīgēdū: τ p̄cipue cū ſe mouere voluerit. τ ſi fuerit craſſus τ habuerit ventrez grauez nō dz vti motu niſi pri⁹ venter ſub vmbilico ampla ligat̄ faſcia. cā eſt: ne iſte loc⁹ augmētet̄ nec relaxet̄: τ fiat cōiter cū brachali ſupra locū. de homine craſſo patet cuz habeat plures ſuperfluitates.

¶ Emplꝫ ad rupturā. ℞. gallaꝝ cyp̄ſſi ptes. ij. myrrhe ciperi ſanſuci gallaꝝ acatie olibani gūmi arabici: oīuz an̄. ptē vnā. gūme pri⁹ in vino ſoluant̄ τ aggregent̄ cū eis reliq̄: τ ſup rupturam egro ſupino iacēte ponant̄ τ ſtringat̄ locus τ nō ſoluat̄ vſqz ad tres vel q̄ttuor dies. poſtea egro ſupino iacēte ſoluatur. τ illo eiecto de eodē emplaſtro ſuperponatur: ex hoc eniz prohibetur ampliari.

¶ Ponit curā per ɔfectionē emplaſtri. τ dicit. ℞. gallaꝝ cyp̄ſſi ptes. ij. myrrhe cipi ſanſuci gallaꝝ acatie olibani gūmi arab. oīuz an̄. ptē vnā: gūmi pri⁹ in vino reſoluant̄ Deīde alia eis admixta egro iacēte ſupino ſupra rupturā ponant̄ τ ſtringat̄ loc⁹ τ nō ſoluat̄ vſqꝫ ad. iij. dies vſqꝫ iiij. poſtea egro iacente ſupino ſoluat̄ τ iſto eiecto de eodē emplꝰo ſupponat̄: ex hoc. n. ꝓhibet̄ ampliari. Cā ē: q2 eſt ſtipticū τ ꝓhibz aptionē foraminū: iō valz: imo aliq curant̄ p emplꝰm: imo dicit Lāfrācus ꝙ cū bracali τ bono regimīe fuit qdā curat⁹: nec ego vidi aliquem curari poſtq̄ꝫ labia vulnerū ſunt īdurata. τ loco iſti⁹ emplꝰi p̄ſſit eſſe alia emplꝰa τ eſt emplꝰm Lāfrāci. ℞. glutinis piſciū ʒ. ij. colofonie. ℥. i. ß. picis naualis armoniaci. an̄. ℥. i. τ ß. incidant̄ p fruſta τ īfūdant̄ p diē τ noctē in. vi. ℥. aceti. τ ij. ℥. olei de maſtice liquefiāt in patella: τ colet̄ τ colature addat̄ maſticis thuris boli armenici mūmie ſanguis dra. farie fenugreci ſubtilr̄ pulverizatoꝝ. an̄. ʒ. ij. miſce oīa agitādo: τ fiat emplꝫ. ¶ Aliud emplꝫ. ℞. rađ. trium ɔſolidaꝝ rađ. fabe īuerſe viſci q̄rcini. an̄. ℥. ß. maſtici olibani aloes. an̄. ʒ. ij. boli armenici gallaꝝ nuci cyp̄ſſi dragagāti gūmi arabici. an̄. ʒ. i. tele aranee pſidie balauſtie. an̄. ʒ. ß. ſanguis dra. ʒ. ß. piloꝝ leporis. ʒ. iij. ſepi yrcini. ℥. i. picis naualis. ℥. ij. cere noue. ʒ. v. pulveriẑāda pulue. liq̄fiēda liq̄fiāt. miſce oīa malaxādo cū oleo ro. τ fiat ēplm τ ponat̄ in loco rupture τ pōat̄ bracale deſup. ¶ Scđo nota ꝙ aliq̄ ſunt q̄ accipiunt̄ p os q̄ multū valēt ī rupturā. Primū eſt expimētū Lāfranci in quolꝫ mane bibat patiēs. ʒ. ß. pul. rađ. valeriane cū vino. Scđz ē naſturtiū ītegrū aſſatū adminiſtratū cū lacte coctū τ adminiſtrētur. ʒ. ij. ī vna vice. Tertiū eſt expimētū gordonij radix bruſci minutiꝫ īciſa admiſtrata ī vino. 4[m] eſt expimētū cui magis adhereo pot⁹ vini cū aq̄ decoctiōis cip̄ſſi: τ ſumat̄. ℥. i. τ ad idē valz ſirup⁹ fact⁹ de nuce cyp̄ſſi.

¶ In ruptura autem teſticulorum pellis oſſei augmentatur qđ fit aut propter ventoſitatez: aut propter aquā que ibi ɔgregatur: aut quia inteſtina deſcendunt ad locum illum.

¶ Hic determiat de hernia īteſtinoꝝ ponēs quādā diuiſionē rupture īteſtinoꝝ. τ dicit. cū aūt in teſticulis fit ruptura teſticuloꝝ pellis auget̄: qđ vel fit pp vētoſitatē vl pp aq̄ꝫ q̄ aggregat̄: vl q2 īteſtia đſcēdūt ad locū illū. Nō ꝙ dimittit carnoſaz: q2 illa magis ſpectat ad cirurgicos.

¶ Si vero propter inteſtinorū deſcenſum cōtingat: erit grauis τ doloroſus τ ſentiet dolorem cuz tangetur. Taliter itaqz patiens ſicut prediximus regendus eſt τ emplaſtrum predictuz ſuperponendum eſt: τ locus ligatura aſſidue ſtringendus eſt. Ruptura enim cū nō ſtringitur dilatat̄ τ augmentatur ſemper.

¶ Ponit ſigna deſcēſus īteſtinoꝝ ad teſticulos. τ dicit. ſi vo pp deſcēſuz īteſtinoꝝ: q2 eger ſit grauis τ triſtis τ ſentiat dolorē cū tāgit̄: ita ꝙ patiētes ſicut p̄diximˀ regēdi ſūt: τ emplꝫ p̄dictū ſupponēdū ē: τ loc⁹ cū ligatura ſemꝑ eſt ſtringēdus. cā eſt: q2 pp grauitatē deſcēdit īferi⁹: τ eſt paſſio horribilis τ dolor ītēſiſſim⁹ qñ multū deſcēdūt: τ eſt reſtringēdus loc⁹: vt nō amplieт̄: τ vt emplꝫ nō ſufficit illud niſi in p̄ncipio anteq̄ꝫ labia ſint īdurata: τ q̄uis curent̄ cuz cauteriẑātibus: potētialibus tamē. Lāfrancus dicit. ꝙ cuz actualibus.

¶ Si autez cauſa aque fiat locus apparet lucidus τ terſus. huic itaqz cōfert epithimari epithimate: qđ in ca. de ydropiſi nominauimus.

¶ Ponit signa ⁊ curā descẽsus. ⁊ dic̄: si aūt fiat aq̄ cā locꝰ
appꝫet lucidus spersus ⁊ tersus huic cōpetit epithimare
ex epithimate: qđ in .c. ydropisis diximꝰ. ¶ Nō ꝙ i her-
nia aquosa tria requirunt̄ ꝑ ordinē. Primo detractio aq̄ a
bursa testiculoꝝ: sicut in sectionibus positis in bursa te-
sticulorum. Scđo competunt resoluētia aquā q̄ descen
dit. Tertio ꝙ curet̄ cū stipticis positis in radice testicu
loꝝ ⁊ virge ne vlteriꝰ descēdat aq̄: ⁊ meliꝰ eēt si ponere-
tur ibi cauterizatiuū. extrahit̄ enī aq̄ cū sectionibꝰ: vt di
ctū ē. Sꝫ cōsūptiuū pt eē tale. ℞. ruthe folioꝝ agnicasti
origani calamīti. anā. M. i. anisi maratri: se. cimi: se. ruthe
se. siseleos. anā. ℨ. i. floꝝ camomille melliloti. anā. ℨ. i. ꝯq̄ssē
tur ⁊ bulliāt in tribꝰ lib. aq̄ quousqꝫ ad duas libras rede
ant: colet̄: ⁊ cū colatura fiat fomētatio. fcā eiꝰ euōne ꝑfe
cta ꝯpetit illud emplm̄ stipticū positū in radice testicło-
rū vt ītus mā nō fluat: ⁊ est recepta Lanfrāci. ℞. masti-
cis. q̄rtl. i. nucl cypssi. ℨ. i. dragagāti gūmi arabici. anā. ℨ. i.
pul. nucis iudayci pulverizent̄ subtilr̄: ꝯquassanda con-
quassent̄ cuꝫ pistello calło misceātur oīa malaxādo cum
oleo rof. ⁊ fiat emplm̄ perforatū in medio vt possit ītra-
re virgā ⁊ testiculū: ⁊ anteqꝫ ponat̄ emplm̄ stipticuꝫ de-
bent reduci ītestina īterius: ⁊ hoc fit mollificādo cū aq̄
decoctionis malue bismalue fenugreci seīs lini: ⁊ qn̄ sic
fuerit mollificatiua ītrabūt melius ipso iacēte supino: ⁊
ponat̄ tūc emplm̄ supra locū ⁊ ponat̄ bracale desuper.

¶ Aqua vō in hac egritudine plerūqꝫ petit in-
feriora ⁊ fluit inde. vnde eger per aliq̄đ tp̄s sa-
nus efficit̄: ꝫ postea redit egritudo. postq̄ꝫ er-
go aqua fluxerit curādus est eger ex cauterio
⁊ medicamīe acuto. ex hoc enī prorsus cura-
bitur nec redibit egritudo. de hoc tamē loqui
plus est q̄ꝫ hic noster exigat liber.

¶ Docet ꝓseruare qn̄ aq̄ est egressa. aq̄ aūt in hac egritu-
dine petit īferiora plerūqꝫ ⁊ fluit inde. vnde eger per ali
qđ tp̄s sanus efficit̄ ⁊ post redit egritudo. postq̄ꝫ aq̄ ergo
fluxerit curādus est eger ex coctura ⁊ medicamīe acuto
ex hoc autem curabitur nec egritudo redibit. de hoc lo-
qui plus est q̄ꝫ liber requirit.

¶ Cū aūt hec egritudo vētositatis causa cōtin-
gat: locus fricandus est ex oleo sambucino in
quo castoreū ⁊ euforbiū dissoluta fuerit inun
gēdus: ⁊ ex eodē intꝰ ī vgā guttatī distillādū ē.

¶ Et tūc ponit curā inflatiōis testiculoꝝ ex vētositate. ⁊
dicit: cū aūt egritudo cā vētositatis cōtingat locus fricā
dus est ex oleo sambucino in quo castoreū vel euforbiū
dissolutū fuerit īungēdus erit: ⁊ ex eodē intꝰ ī virga gut-
tatiꝫ distillādū. coctura. i. cauteriū. Cā scđi est: q2 est reso
lutiuū vētositatis: cū sit multū całꝫ: ⁊ spāliter qn̄ inyci-
tur ī virgā: ⁊ loco istiꝰ valꝫ fomētatio dicta vel sacculus
de furfure ⁊ cimino bullitus in vino albo fortiter ꝯpres
so ⁊ applicatus testiculis. Uel illud emplꝫ. ℞. succi ebu-
li: vini alb. anā. q̄rtl. i. ⁊. ß. olei camomille. ℨ. ij. mellis rof.
colati quartl. ß. farine fabarum: qđ sufficit: misce omnia
⁊ fiat emplastrum mediocriter liquidum.

¶ De podagra sciatica ⁊ arthetica. Cap. XCV.

Irca rubricaꝫ. Nota ꝙ qnqꝫ sunt
noīa significantia
dolorē iūcturarū. s. gutta: podagra: ciragra: ar-
thetica ⁊ passio sciatica. gutta significat dolo-
rem exn̄tē in q̄libꝫ iunctura: ⁊ cā est: q2 dolor
iūcturarū cātur per modū stillicidy ad modū gutte ca-
dentis ⁊ sic est genꝰ ad q̄ttuor. Sꝫ arthetica ꝓpe signifi-
cat dolorez in iuncturis: vt dr̄: articuloꝝ ⁊ ista arthetica
est vnū genus ad ciragrā: ⁊ dr̄ dolor iuncturaꝝ pedū ita
ꝙ in plus se hꝫ gutta ad ista. podagra ē dolor pedis. Sꝫ
ciragra est dolor manus a cyros qđ est manus. Sꝫ sciati
ca ē dolor anche. vnde scia est passio in qua os rotunduꝫ
voluit̄: ⁊ iste dolor hꝫ fieri in ligamēto: qđ est ad ligādū
illud os: iđ dr̄ passio sciatica: ⁊ q̄ꝫuis in illa passiōe patiā-
tur ligamēta de se nō dolēt tn̄ ē dolor ꝑꝑ colligātiā quā
habēt ligamēta cū neruis. ergo in ista passiōe est magnꝰ
dolor. ¶ Scđo nota ꝙ duplex est cā īmediata istarum
passionū dimittendo causas ītrinsecas q̄ possunt reduci
ad istas vt lapis. Una est mala ꝯpło sine mā vt mala cō
plexio frida vel ca. cuiꝰ signū est ꝓuatio q̄litatis mēbri.
⁊ si mala ꝯpło sentiat̄ in mēbro ad sensuꝫ tactꝰ całitatis
appꝫet: tūc iuuat̄ a fridis ⁊ ledit̄ a całis ⁊ eꝯ. Alia cā ē ma
la ꝯpło cū mā: ⁊ ħ duplr̄: q2 cū aꝑate vel sine. si cū aꝑate
tūc in iūctura ē tumor notabilis ⁊ aliqn̄ fe. si sit sine apo
stemate aliqn̄ de sāguīe aliqn̄ de co. aliqn̄ de fłate: raris-
sime de mełia: signū ē ꝙ tale aꝑa sit de sanguīe: qm̄ tale
mēbꝝ appꝫet rubeū ⁊ całꝫ: ⁊ patiēs est ꝯpłonis sanguiee
⁊ tenuit regimē multiplicatiuū sāguīs ⁊ accidit maxie ī
vere. si est de co. signū est ꝙ tale mēbꝝ ē citrinuꝫ ⁊ całm
q̄ꝫuis rubeū ꝑꝑ fluxū sang. ⁊ rōne doloris: ⁊ ibi est dolor
intēsus ⁊ patiēs ē colericꝰ a ꝯpłone: ⁊ tenuit regimē mul-
tiplicatiuū cołe: ⁊ si accidit in estate signū ē ꝙ ē de fłate:
qđ fit vtplm̄ de modica portione co. fluxe: q2 tale mēbꝝ
sentit̄ fridū nisi ꝓus fuerit aꝑa sanguineū: ⁊ ē remissi do-
loris: ⁊ patiēs ē ꝯpłonis fłatice: ⁊ tenuit regimē młtipli-
catiuū fłatis ⁊ fit in hyeme. Si vō sit mełia signū est ꝙ
ibi est magna duricies in iūcturis ⁊ patiēs est mełicus a
ꝯpłone: ⁊ tenuit regimē młtiplicatiuū mełie: ⁊ maxime
affligit̄ in autūno: q̄ꝫuis rarissime ꝯtingat cū humor sit
grossus descendens ad iuncturas. hic Rasis loqtur de
podagra ⁊ sciatica que ꝓuenit a colera ⁊ melācolia.

Uum in iuncturis fuerit dolor ⁊ apo
stema: ⁊ locus cū tangit̄ fuerit tactu
calidus ⁊ color rubeꝰ: eger si dolet in
dextro pede ex dextra manu flōmet̄.
⁊ si in sinistro ex sinistra est flobotomādus.

¶ Hoc est caᵐ in q̄ determiat de podagra ⁊ sciatica. ⁊ dic̄:
cū ī iūcturis fuerit dolor ⁊ aꝑa ⁊ locꝰ cū tāgit̄ fuerit actu
cals ⁊ color egri rubeꝰ. si dolet ī dextro pede a đxtra ma
nu ē flōmandus. ⁊ si sinistro a sinistra. ¶ Nō ꝙ in poda
gra nulloᵒ dꝫ fieri flōmia nisi ī podagra sāguiea. cā ē: q2
flōmia subtiliat hūores ⁊ eos ꝑ corpꝰ fluere fac̄: ꝫ Auic.
ꝑ can̄. fen 4ᵃ. cᵒ. z. de flōmia: ⁊ iđ tūc cāret maiorē fluxū: ī
sāguiea bn̄. ⁊ ħ duplici de cā. Pr̄io q2 euāt hūorē. Scđo
q2 distrahit ad partē ꝯtrariā: ⁊ a ꝑte īferiori ad suꝑius: ⁊
iđ pꝫ cā ꝑtis. Si color sit rubeꝰ ⁊ alia signa sanguis appa
rēt fiat: ī alys āt nō nisi tota mā sit fluxa ⁊ in augmēto.

¶ Et locꝰ ex hoc medicamīe est liniēdus. Epi-
thima. ℞. rof. rub. sandali: faufel: sief: meni-
te: boli armenici: opiȷ̄ oīuꝫ partes equales. ex
istis in aqua ⁊ aceto dissolutis fiat epithima:
psilium quoqꝫ aceto infusum in carta missum
de panno superponatur ⁊ cum tepuerit mute
tur ⁊ loco eius aliud superponatur.

¶ Ponit curā ꝑ emplm̄. ⁊ dicit: ꝙ locꝰ ex hoc medicami-
ne liniēdus est ⁊ est epithima. ℞. rof. ru. sandali: faufel:
sief: memite: boli armēici: opy oīuꝫ anā. ꝑtl eq̄les. ex istis
iiy. in aceto ⁊ aq̄ dissolutis fiat epithima. psiliū q̄ꝫ aceto
īfusuꝫ in carta missuꝫ de pāno superponat̄: ⁊ cū tepuerit

muteť:ꝛ loco eiꝰ aliud supponať. ¶ Nota ꝙ in podagra
regritur duplex emplz. Unū est:qđ ponit circūcirca lo/
cū ad ꝓhibēdū fluxū humoꝝ.aliud qđ ponit de directo
supra locū:qđ ponit circa locuz dz esse stipticū ꝛ doloris
sedatiuū:ſ in fine fluxa mā dz esse resolutiuū totalr̃.em
plastrū stipticuz qđ dz poni circūqꝫ est istđ. ℞.sumach
mirtilloꝝ boli armenici.añ.ʒ.ß.sandaľ al. ꝛ ru.acatie psi
die balaustie.añ.ʒ.i.aq̄ roſ.plātagis.añ.q̄rtarl.i.olei ro.
q̄rtl.ß.aceti.℥.i.farine lētiū qđ suffič:pulueriząda pulue
rizenť misce oīa.ꝛ fiat ēpľm mediocriter liqdū. Uel sic.
℞.sandaľ.al.ꝛ ru.amigđ.ceruse lote.añ.ʒ.ij.se.papauerl
al.℥.ß.cāphore.℈.i.olei roſ.q̄rtl.i.butyri sine sale mucil
laginis psily.añ.ʒ.i.ꝛ.ß.vitella duoꝝ ouoꝝ bñ agitatoꝝ
pulueriząda puluerizenť misceātur:ꝛ fiat emplz:vel sic
facio cōiter. ℞.olei roſ.q̄rtl.i.aceti.ʒ.i.agitētur fortiter
adiuicē ꝛ iungať locꝰ ꝛ multū mitigat dolorē. vel sic:ac/
cipiātur folia iusqami ꝛ calefcā supra tegulaz caľaz sup/
ponātur. Ueꝝ est ꝙ ista sedāt dolorē:ꝛ si ꝑ ista dolor nō
sedeť fricet locꝰ cū aceto caľo.silr̃ valz emplz de hermo
dactilis cū oleo camomille ꝛ oleū de vitellis ouoꝝ opti/
mū est de cā ca.in ista passione ad sedādū dolorē resolu/
tiuū:ponit statim a rasi psilliū supple integrum.

¶ Uenter p̄terea ex apozimate mirabol. ꝛ her
modactil. soluať. Apozima. ℞.mirabo.citri.
ʒ.xv.pulueris turbith fricati:polipodij ambo
rū.añ.ʒ.iij.sene se.fumitre.añ.ʒ.iij.hermoda.
al.se.endiuie.se.apij roſ.oiuz.añ.ʒ.ij.coquan
tur in tribus libris aque donec ad vnā redeāt:
deinde manibus fricentur ꝛ colentur ꝛ biban
tur cuz zuccaro tabarzeth.ʒ.x.

¶ Ponit curā ꝑ medicinā laxatiuā. ꝛ dicit: vēter p̄terea
ex apozimate mirabol. ꝛ hermodactiloꝝ soluať.ꝛ ē istđ
℞.mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.xv.pul.turbith fricati po/
lipody al.amboꝝ.añ.ʒ.iij.seis fumiterre sene amboruz.
añ.ʒ.iiij.hermodactiloꝝ al.seis endiuie:seis apy roſ.oi/
um.añ.ʒ.ij.coquātur in tribꝰ lib.aq̄ donec ad vnā rede/
ant. Deide cū manibꝰ fricētur ꝛ colenť ꝛ bibāt cū zucca
ro al.ꝛ valet ista colatura qñ peccat coľa g̊ssa:qꝛ eūat co.
ꝛ flegma.iō in illo casu valent vnde mirabol.eūant co.ꝛ
trahūt flegma:ſ añqꝫ admistreť deť talis sirupꝰ digesti
uus. ℞.endi.M.iij.roſ.ru.q̄rtl.i.oiuz sanda.℥.ß.panis
zuccari lib.i.fiat sirꝰ clarificatꝰ ad q̄rtl.v. Laxatiuū pōt
eē duplex.p̄m ē elľariū de succo roſ.ꝛ ad h̄ fuit iuētū anti/
quitꝰ ad remouēdū co.vel hūorē faciētē dolorē podagri
cū.2m ē tamaridoꝝ.℥.i.vuaꝝ passaꝝ ꝛc.ʒ.v.corticl mira/
bolanoꝝ citri.īfusoꝝ ꝑ noctē i ðcoctōe p̄dcōꝝ.ʒ.i.fricēť
de mane fortiter ꝛ colenť ꝛ colature addāť elľariū de suc
co roſ.ʒ.ij.fiat colatura ad q̄rtl.i.ꝛ detur in aurora.

¶ Si qs aūt apozima fastidierit pillulas istas
sumat que in lecto iacentes surgere ꝛ incedere
faciunt ꝛ pedibus ambulare. pilľ. que nō valē/
tes incedere faciūt surgē. ℞.aloes.ʒ.i.scamo
nee q̄rt.ꝑtē.ʒ.j.roſ.ru.tritaꝝ sextā.ʒ.j.hermo
dactili al.ʒ.ß.īformenť ex eis pilľe q̄ erūt doſ.j.

¶ Ponit curā ꝑ medicias ī pilľis.ꝛ dič: siqs apozima fa/
stidierit pilľas istas sumat q̄ nō valētes surgere īcedere
faciūt ꝛ pedibꝰ ambulare. ℞.aloes.ʒ.i.scamōee q̄rtā par
tē.ʒ.i.hermodactili.al.ʒ.ß.īformētur ex eis pilľe q̄ erunt
doſ.i.qñ q̄libz pilľa feč.i.doſ.qꝛ sufficiēter laxat. Quare
valz:qꝛ peccat.co.g̊ssa ꝛ fľa:ꝛ qꝛ eūant hūorē vtrūqꝫ qñ
a dñio co.ꝛ hꝰ oꝑatur magl:qꝛ medicia in liqda suba nō
solū ꝯpetit:ſ stiptica vt claudanť ꝛ nō fluant hūores.ꝛ
iō tamarindi plus valēt q̄ꝫ alia medicamīa.idē ītelligē.
dū ē de mirabol.qꝛ cū h̄ ꝙ laxāt claudūt vias:pilľe īfor
menť cū sirupo endiuie doſ istarum est vna pillula.

¶ Eger vero nutriatur ex cibis frigidis ꝛ stipti
cis ꝛ abstineat a vino ꝛ confectionibus que
ex melle fiunt ꝛ carne.

¶ Ponit curā ꝑ nutriētia. ꝛ dič:eger v̊o nutriať ex cibis
fridis ꝛ stipticis ꝛ abstineat a cōfectionibꝰ q̄ ex melle fi/
unt ꝛ vino ꝛ carne.cā ē:qꝛ rōne friditatis repmūt:ꝛ rōne
stipticitatl claudūt vias:vt nllo͠ hūor fluat. qr̃ ē cauēdū
a vīo:cā ē:qꝛ ē calz ꝛ mľtiplicat co.ꝛ hūorē magl s̄btiliat.

¶ Cuz aūt apostematis calor quieuerit ꝛ eius
inflāmatio:ex his que calidoꝝ apostematū re/
soluunt reliquias curetur. Quoꝝ vnū est. ℞.
cerā in oľo de lilio resolutā cui admisceať mu
cillago fenugreci ꝛ se.lini. deinde teranť simul
donec vniātur: ꝛ fiat ex eis epithima.

¶ Ponit curā ꝑ resoluētia.ꝛ dič:cū aūt a̅patis calor qeue
rit ꝛ īflāmatio ex his q̄ caľoꝝ a̅patū reliqas resoluūt cu/
reť:q̄rū vnū ē. ℞.cerā in oleo de lilio resolutā cui admi
sceať mucillago fenugr̃.ꝛ se.lini.deīde terātur siľ donec
vniātur:ꝛ fiat ex eis epithima.cā ē:qꝛ ꝑꝑ duo resoluit.s.
qꝛ hz v̊tutē diureticā ꝛ loco istius resolutiui pōt ꝯpetere
talis fomētatio in caľa mā īpaz resoluēs. ℞.floꝝ camo
mille mellitoti.añ.q̄rtl.ß.roſ.rub.℥.i.se.fenugre.se.lini.
añ.℥.ij.furfuris.p.i.cōq̄ssenť ꝛ bullianť siľ in lib.i.aque
dulcis vsqꝫquo redeat ad q̄rtl.iij.coleť ꝛ colature adda/
tur aceti albi.℥.ß.ꝛ fiat fomentatio.

¶ In tꝑe aūt sue incolumitatis ꝛ ꝑꝑrie circa tē
pus in quo egritudo euadere ꝯsueuit ꝛ q̄ꝫma/
xime in vere assuescat flobotomie ꝛ vētris so/
lutioni ꝛ ex his que colerā expellunt rub. ꝛ a
potu vini abstineat. ꝛ a comestiōe eoꝝ que ex
melle cōficiunť ꝛ a carne. ꝛ sint eiꝰ cibaria ace
tosa ꝛ stiptica ꝛ his similia ex his q̄ īfrigidant.
Membra aūt que hāc cōsueuerunt incurrere
passionē minus solito laborem pati assuescāt:
ꝛ precipue cū tēpus iuasionis timeť: ꝛ cū cor
pus fuerit plenū: ꝛ vene plene: ꝛ fuerit diu ex
quo neqꝫ minutus neqꝫ solutus fuerit.

¶ Docet p̄seruare ab istis passiōibus.ꝛ dič:in tꝑe aūt sue
īcolumitatl.i.sui dñy ꝛ circa tꝑs ī q̄ ei egritudo īuadere
ꝯsueuit:ꝛ maxīe in vere assuescat flōmiā ꝛ vētris soľonē
ex his q̄ co.expellunt rubeaz: ꝛ a potu vini abstineat ꝛ a
comestiōe eoꝝ q̄ ex melle ꝯficiunť ꝛ a carne ꝛ sint eiꝰ ci/
baria acetosa ꝛ stiptica.ꝛ his siľia q̄ īfrigidāt.membra q̄
hāc ꝯsueuerūt ītrare passionē minꝰ solito laborare assue
scāt ꝛ ꝑcipue cū tempus īuasiōis timeť:ꝛ cū corꝑꝰ fuerit
plenū ꝛ vene plene ꝛ fuerit diu ꝙ nec minutus nec solu/
tus fuerit.causa est:qꝛ per ista euacuatur materia que ē
in pede:cessante causa cessat effectus.

¶ Cum autem cum dolore iuncturarum ne/
qꝫ calor neqꝫ rubor in calore fuerit: fueritqꝫ
eger frigide complexionis ꝛ locus tactu sen/
titur frigidus: in principio curationis eius pil
lule. maiores de hermodac. sumantur. pillu/
le de hermodactilis. ℞.hermodactiloruz.ſa/

tirion mezabara oīum añ.ʒ.v.yerapi.ʒ.x.colloquintide centau.mi.amborum añ.ʒ.v.euforbij.ʒ.ij.turbith.ʒ.x.sectaringi indi.ʒʒ.sinapis piperis castorei oīum añ.ʒ.i.informentur ex eis pillule ex quibus a duabus.ʒ.⁊.ß.aut.iij.sumatur.he nāq3 pillule valde conferunt: q2 non valētes surgere incedere faciunt. Epithima ad podagram frigidā. ℞.castorei storacis liqde euforbij myrrhe aloes acatie omniu3 partes equales ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima.

℃ Ponit curā podagre ꝓueniētl a mā frida. ⁊ dic̄:cū āt cū dolore iūcturaꝝ n3 calor n3 rubor ī colore affuerit: fueritq3 eger fride ꝯplonis ⁊ loc⁹ tactu sentit̄ fridus ī p̄nᵒ.curatiōis pill'e arthetice dāde sūt. ℞.hermo.satiriō meçaraba.i.rutha vl' sticados oīu3.añ.ʒ.v.al'.xv.yerepig.ʒ.x.collogntide cētauree mi.āboꝝ.añ.ʒ.v.euforby.ʒ.y.turbith.ʒ.x.sectarigi īdi.ʒʒ.sinapis pipis castorei oīu3.añ.ʒ.i.iformēt̄ ex eis pill'e ex qb⁹ a.y.ʒ.⁊.ß.vsq3 ad.iy.ʒ.sumātur.he nāq3 pill'e valde ꝯferūt:q2 nō valētes surgere icedere faciūt.Epithima ad podagrā fridā. ℞.storacis ligde castorei euforby myrrhe aloes achatie oīu3 añ.ꝑtes eq̄les ex his oīb⁹ vino veteri admixto fiat epithima. cā ē:q2 eūant māz fl'aticā:⁊ cū ℞:q2 sūt stiptice post laxationē ⁊ claudūt vias:⁊ iō ꝓhibēt multū fluxu3 ad ista loca.

℃ Scōo nō.ꝙ anq3 ꝯpetat medicia laxatia ꝯpetit sirupus digestiuus materie.Et nota ꝙ alter sirupus cōpetit materia existēte in fluxu:⁊ alter materia fluxa q2 materia existente fluxa debet sirupus componi ex calidis ⁊ stipticl:s3 mā ī fluxu d3 ꝯponi ex īcisiuis ⁊ subtiliatiuis: vt ī fluxu sit talis. ℞.saluie.M.iy.ꝓue ꝑmule verl.añ.M.y.pāis zuccari lib.i.fiat sirup⁹ clarificat⁹ vsq3 ad q̄r.v.Sirup⁹ mā exn̄te g̃ssa ⁊ viscosa d3 eē tal'. ℞.rad.achori rad.gētiane.añ.ʒ.y.rad.aristologie rotū.ʒ.i.ypericon saluie ꝓue ꝑmule veris arthetice sqllarū folioꝝ lauri camedreos camepiteos.añ.M.i.anisi maratri seis peōie añ.ʒ.i.seis basiliconis ciamo.añ.ʒ.ß.liqrl.rase vuaꝝ passaꝝ ⁊c. añ.ʒ.i.vtriusq3 sticados floꝝ anthos.añ.ʒ.i.aceti sqllitici.ʒ.i.mell'.lib.ß.panis zuccari.q̄rt.iy.fiat sirup⁹ clarificat⁹ vsq3 ad lib.i.⁊.ß. ℃ Laxatiuū ē duplex.Unū quo cōiter vtor. ℞.turbith bn̄ gūmosi iteri⁹ ⁊ exterius mund.ʒ.ß.hermodactiloꝝ electorū.ʒ.y.dyagredy.϶.ß.zinzibe.alb.anisi.añ.ʒ.i.macis panis zuccari.añ.ʒ.i.fiat puluis:⁊ admistret̄ mediū coclear qn̄ patiēs ē fortis: vl' det̄ qnta pars pul.Uel istō. ℞.pill'e fetide pill'e arthetice.añ.ʒ.i.misce.⁊ fiant pill'e ad q̄ztitatē ciceꝝ ⁊ mistrent̄ in itroitu lecti zebel vel rutha.i.cetera munda.i.capsia vel fumus terre. ℃ Nō ꝙ in podagra frigida ꝯpetit duplex empl'z.Unū positū circūcirca locū vl' supra locū doloris.Primū d3 eē empl'z stipticū ca.Scō3 nullo° sit stipticū s3 doloris sedatiuū:q2 mā frida nō pōt bn̄ repcuti.vn̄ p̄m empl'z pōt eē istō. ℞.nucis cyp̄ssi myrrhe masticl añ.ʒ.ß.dragagāti:gūmi arab.añ.ʒ.y.aq̄ saluie lib.ß.aque roß.ʒ.i.aceti.ʒ.ß.farine nucis cyp̄ssi qō sufficit:misce oīa ⁊ fiat empl'm mediocriter liqdū:⁊ istud empl'z posset poni supra locu3 fcā eūone māe demādantis ad iūcturas ⁊ repcutiat̄ mā.⁊ ista cōiter facio.idē caᵒ.de paralesi facta eūone māe empl'z d3 poni supra locū.Empl'a q̄ ꝯpetunt in p̄nᵒ.podagre fride sūt ml'ta ⁊ iter alia sūt ista.Primū. ℞.mucillagīs:se.fenugreci:mucillagīs:se.lini.añ.ʒ.i.butyri sine sale.q̄rtl.ß.olei sisamini:olei ro.añ.ʒ.y.cineꝝ radicis cauliū.ʒ.ß.cere qō suffic̄ fiat vngᵐ. 2ᵐ ē sacculus fact⁹ de seīe lini ꝯquassato bullit⁹ in aq̄ ⁊ fortiter ꝯpressus. 3ᵐ ē empl'z fcm̄ de stercore vaccino recēti. 4ᵐ est. ℞.se.fenugreci ꝯquassati lib.ß.aceti.q̄rtl.i.bulliant diu sil'⁊ ī fine decoctiōis addat̄ mellis.q̄rtl.ß.⁊ fiat empl'z. 5ᵐ est istud. ℞.vitellorum ouoꝝ bene agitatoru3 puluerizatorū quattuor hermoda.ʒ.ß.misce:⁊ valet:q2 est partim resolutiuum ⁊ partim stipticum.

℃ Cum itaq3 dolor quieuerit succurratur patienti ex distillatione multe aque calide ab alto ⁊ inūctio fiat ex oleo de lilio. Et emplastrū de bdellio molli ⁊ storace ac fenugreco ⁊ semine lini ⁊ armoniaco superponatur. Quod hoc modo conficiatur. armoniacum ⁊ bdellium in vino veteri resoluantur ⁊ alia omnia eis admisceantur ex quibus fiat emplastrum ⁊ supponatur. Hec nāq3 egritudinis species est que in lapidis duricie3 transit ⁊ reddit mēbra ⁊ iuncturas fungis similia.

℃ Ponit curā ꝑ resoluētia.⁊ dic̄:cūq3 dolor geuerit d3 distillari aq̄ ca.ab alto ⁊ iunctio fiat ex ol'o ð lilio:⁊ empl'z de bdellio molli cū storace:⁊ fenugre.⁊ seis lini:⁊ armoniaco supponat̄:⁊ ℔ mō ꝯficiat̄.armōiacū ⁊ bdelliū ī vino veteri dissoluant̄ ⁊ oīa alia eis admisceant̄ ex gb⁹ fiat empl'z ⁊ supponat̄. ℔ nāq3 spēs egritudīs aliqn̄ ī duriciē ꝯuertit̄ vt lapis:⁊ reddit mēbra ⁊ iuncturas fungl sil'ia. cā est:q2 illō est multū mollificatiuū:⁊ ℔ ꝯpetit in podagra frida:q2 pōt eē mollificatiuū:⁊ postea resolutiuu3:⁊ l3 illō sit multū bonū: sunt tn̄ alia mollificatiua ⁊ resolutiua q̄ multū valēt. ⁊ p̄m ē istud. ℞.empl'i dyaglon.q̄r.i.malaxet̄ cū oleo costino ⁊ extēdat̄ supra alutā. Uel sic. ℞.armoniaci oppoponacis:galbani tēperatoꝝ in aceto añ.ʒ.i.picis naualis.q̄rtl.ß.misce malaxādo cū ol'o costino:⁊ fiat empl'm. Itē alia ꝑter empl'a ista sūt ⁊ vnū est tale.s.fomētatio cū aq̄ decoctiōis vulpis ītegre. Sil'r val3 oleū viperaꝝ.de q̄ dic̄ Auic.ꝙ sanat ꝑfecte: sil'r oleu3 costinū. Sil'r val3 bal.sulphuris. ℞.sil'r folioꝝ lauri:maiorane:ruthe.añ.M.i.camomille:floꝝ anthos vtriusq3 sticados.añ.ʒ.i.cōquassent̄ ⁊ bulliāt ī aq̄:ex q̄ fiat fomētatio spāl'r precedēte eūone vl' ꝑ vomitū vel ꝑ clystere.

℃ Quapropter hāc habens passiōe3 a fastidio ⁊ ab aqua frigida ⁊ a cibis grossis abstineat ⁊ a frequenti ebrietate custodiatur.

℃ Ponit curā ꝑ dietā.⁊ dic̄:ꝙ patiēs caueat a fastidio vl' ab aq̄ frida vel a cibis g̃ssis ⁊ a frequēti ebrietate.causa est:q2 ista multiplicant materiam peccantem.

℃ Ei quoq3 p̄cipiēdn̄ vt du3 san⁹ ē motu vtat̄: ⁊ a coitu abstineat p̄cipue cū satur fuerit neq3 balneū igrediat̄ neq3 exercitet̄ p⁹ comestiōe3. vinū p̄terea vetus ⁊ purū bibat:eis quoq3 dū san⁹ est vtat̄ q̄ vrinā ꝓuocare ꝯsueuerunt.

℃ Docet p̄seruare a tali passiōe.⁊ dic̄:ei q̄3 p̄cipiendū:vt du3 san⁹ ē motu vtat̄ ⁊ a coitu abstineat p̄cipue dū satur fuerit neq3 balneū ingrediat̄ neq3 exercitet̄ post comestionē.vinū p̄terea vet⁹ ⁊ purū bibat.eis quoq3 dum sanus est vtatur que vrinam ꝓuocare cōsueuerunt.cā est: q2 in exercitio sup̄fluo currūt humores ad illū locū.q̄re val3 vti vino:cā est:q2 ꝯfortat digestionem.

℃ Dolor xō qui sciatica vocat̄ ē qui ab ancha ꝑ coxā totā vsq3 ad genu in lōgitudinē ꝓtendi-

tur.qñqȝ ēt in lõgitudīe ad virge silitudinē ex tēsus: ꝑ crus vsqȝ ad pedē descēdit: ⁊ tūc si in ꝯplexiōe dñatus fuerit calor ⁊ in vrina tinctura ex basilica manus eiusdē partis prius minutio facienda est: deinde ex sciatica.

⁋ Ponit curā sciatice. ⁊ dic: dolor vō q̄ sciatica vocat̄ ꝓtendit̄ ab ancha ꝑ coxā totā vsqȝ ad genu in lõgitudīe ⁊ qñqȝ ad silitudinē vge vsqȝ ad pedes descēdit: ⁊ tūc si in ꝯplone fuerit caloris dñiū ⁊ vrina ticta fuerit ex basilica eiusdē ptl manꝰ flõmia fiat. deīde ex sciatica. q̄re dolor vsqȝ ad genu: cā est: rõne colligantie: qꝛ nerui venientes ad pedes oriunt̄ a ꝑte vltima dorsi ⁊ illi veniunt ad coxā. iō dolor descēdit vsqȝ ad pedes. Quare ꝯpetit flõmia: qꝛ signat dñiū sāguis: ⁊ p̄t fieri de basilica ad euacuādū māȝ añteȝ. ⁊ de sciatica ad eūandū mām ꝯiūctā. qꝛ imediatiꝰ eūat a ꝑtibꝰ illis: qꝛ ẜm Auic. p̄. cañ. fen. 4ᵃ. cᵒ. 2ᵒ. qꝛ si peccet alter hūor a sāguīe nulloᵒ ꝯpetit flõmia a p̄nᵒ. qꝛ est cā maioris fluxꝰ. ⁋ Nō ꝙ nō ponit curā sciatice passionis per vnguenta ⁊ per alia nisi per flõmiā: qꝛ eadē est cura podagre ⁊ sciatice: qꝛ in podagra nullo modo competit flobotomia: vt dictum est.

⁋ Si aūt egri ꝯplō frida fuerit ⁊ calor fuscꝰ sepe ꝓuocādus est vomitꝰ ex apozimate rafani cum sirupo acetoso. Coxa quoqȝ ac pedes ⁊ crus ex oleo in quo castoreum ⁊ euforbiuȝ ⁊ storax sint resoluta inungantur assidue.

⁋ Ponit curā sciatice passiōis qñ ꝓuenit a mā frida p̄ ꝑ vōitū. ⁊ dic: si āt egritudo frida fuerit ⁊ color fuscꝰ sepe ē ꝓuocādus vomitꝰ ex apozimate rafani, cū sirupo acetoso. subdit curā ꝑ vnctionē. ⁊ dic coxa q̊qȝ ⁊ pedes ⁊ crus ex oleo ī q̊ castoreū ⁊ euforb. ⁊ storax sūt dissoluta iungātur assidue. Quare valȝ vōitꝰ: cā ē: qꝛ fac̄ duo iuuamēta. Unū ē: qꝛ distrabit māȝ oppositā. Scd̄ȝ ē: qꝛ eūat mām ñteȝ. s. hūorē: qꝛ si iret ad locū cāret maiorē doloreȝ: iō multū iuuat: p̄cipue ī passiōibꝰ cronicis: ⁊ per h̄ ītelligit medicias alias positas supra: ⁊ aliqñ ꝯpetūt fortes: ⁊ aliqñ debiles: ⁊ aliqñ mediocres: vt dcm̄ ē supra ẜȝ fortitudinē patiētis. Quare valet īunctio. cā ē: qꝛ dȝ ītelligi mā exñte fluxa ⁊ nō multū dura: qꝛ in p̄nᵒ. stāte ī fluxu nō cōpetit medicia ca. qꝛ attrahit plus. iō remouet̄ error ī h̄. Sȝ ī p̄nᵒ. ꝯpetit saltē medicia debilis dcā ī cura podagre cāte ex mā frā: ſȝ qñ mā ē fluxa p̄t resolui ⁊ ꝯpetit vngᵐ Rak. ⁊ si mā sit multū ĝssa ꝯpetūt p̄ꝰ mollificatiua: ⁊ postea resolutiua ⁊ sic patiēs cito curat̄. storax. i. calamita.

⁋ Or si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex almuri nabati ⁊ baurach clysterizetur ⁊ ex enemate acuto q̄d ī ca. de appoplexia noīauimꝰ.

⁋ Ponit curā doloris māsiui ꝑ clystere. ⁊ dic. ꝙ si dolor ī coxa māsiuus fiat eger ex almuri nabati ⁊ baurach clysterizet̄: ⁊ ex medicamīe acuto q̄d ī caᵒ. de appoplexia nominauimꝰ: illō clystere valȝ: qꝛ ē forte: iō attrahit hūorē fluētē ad illū locū: qꝛ si remāeret flueret ad āchā: iō iter oīa mūdi valȝ in doloribꝰ ⁊ passionibꝰ anche: ⁊ ideo datur ibi forte: qꝛ mā est multū grossa ⁊ viscosa: ideo debile clystere non posset attrahere.

⁋ Colliriū quoqȝ ex cyclamine ⁊ collogntida factū supponatur. ꝙ eousqȝ fieri conuenit donec eger excoriationē incurrat: ex ea eniȝ dum accidit plerūqȝ consequitur sanitas.

⁋ Ponit curā ꝑ suppositoriū. ⁊ dic: colliriū q̊ȝ cyclamine ⁊ collogntida factū supponat̄ q̊usqȝ eger excoriationē incurrat ide plerūqȝ seq̄t̄ sanitas. cā ē: qꝛ distrabit māȝ q̄ currebat ad locū ad ꝑtē ꝯriā. ⁊ cū h̄ ipsaȝ eūat. ⁊ ꝑ h̄ intēdit alia fortia ex q̄bus accidit dissinteria.

⁋ Si āt passio inueterauerit: sinapis sumat̄ ⁊ cū fimo colūbio eiusdē q̄ntitatis terat̄ ⁊ ex apozimate ficuū cōficiat̄ ex q̄bus coxe emplm̄ superponat̄: q̄d tādiu dimittat̄ donec ī loco vesice plene aq̄ fiāt ⁊ scindant̄ ⁊ fluat aq̄ q̄ in eis ē ⁊ vaporet̄ locꝰ cuȝ aq̄ cal̄a. deinde eger ꝑ aliquot dies q̄escē dimittat̄: ⁊ si nōdū sanitati restitutꝰ fuerit ad hāc eādē curā redeundū est.

⁋ Ponit curā ꝑ emplm̄. ⁊ dic: si āt passio īueterauerit sinapis sumat̄ ⁊ cū fimo colūbino eiusdeȝ q̄ntitatis terat̄, ⁊ ex aq̊sitate ficuū ꝯficiat̄ ex q̄bꝰ coxe emplm̄ supponat̄ ⁊ tādiu dimittat̄ donec ī loco vesice plene aq̄ fiāt. ⁊ fundat̄ ⁊ effluat aq̄ q̄ ī eis ē ⁊ vaporet̄ locꝰ cū aq̄. Deinde eger ꝑ aliquot dies q̄escat: ⁊ si nōdū sanitati restitutꝰ fuerit ad hāc curā redeūdū ē. cā est: qꝛ humorē faciētē dolorē euacuat. ⁊ per istud emplm̄ ītelligit emplastra caustica: vt supra: ⁊ inter alia valȝ emplm̄ de cantaridibꝰ ⁊ infundatur aqua ad sedandum dolorem.

⁋ Or si egritudo valde māsiua fuerit: ⁊ longi tꝑis ⁊ timet̄ ne vertebrū resiliat. aut egressum fuerit. locꝰ ex istro q̄d rote assilat̄ cauterizandus est: ⁊ ītēdat̄ cuȝ coctura sup caput anche apō coxe p̄ricipiū ponēda. huiꝰ ide rei ẜmocinatio istiꝰ n̄ri opis metas trāscēdit. Talr̄ p̄terea patiens in tēpore sospitatis vomere ꝯsuescat ⁊ soluere ventrē ⁊ regimē subtiliare ⁊ a cibis grossis: ⁊ frequēti ebrietate abstinere.

⁋ Pōit curā ꝑ cauteriū. ⁊ dic: ꝙ si egritudo fuerit valde māsiua ⁊ timeret̄ ne vertebꝝ resiliat aut egressus fuerit cauterizādus ē: ⁊ ītēdat̄ cū coctura caput anche sup p̄nᵐ coxe ponēda ē. h̄ tñ trāscendit metas n̄ri opis. p̄terea patiēs tꝑe sanitatis vomere ꝯsuescat ⁊ vētrē soluere ⁊ regimē subtiliare: ⁊ a ĝssis cibis abstinere. cā ē: qꝛ istud cauteriū ꝓhibȝ ⁊ remouet fluxū hūoꝝ currētiū ad locū. 2ᵒ valȝ: qꝛ hūores exñtes exterius ꝯsumit. excusat se: qꝛ spectat ad vnū libꝝ de cyrurgia: vbi d̄termiat de cauterys: qꝛ in isto libro solū intēdit determiare de cura per medicinas. predicta alia valent: qꝛ mā peccans per illa euacuatur. ⁊ abstinēduȝ est a generātibus flegma.

⁋ De gibbositate. Cap. XCVI.

Circa rubricaȝ. Nō ꝙ gibbositas ē triplex. q̄dā est q̄ fit ad ꝑtē añriorē. q̄daȝ ad ꝑtes exteriores vt cōiter fit. 3ᵒ. v̄sus vnū latꝰ. ⁊ dr̄ ꝯtorsio ab auctoribꝰ gibbositas q̄ fit v̄sus ꝑtē iteriorē. ⁊ hȝ duas cās. vna ē extriᶜᵃ. ⁊ p̄t eē casus vl̄ ꝑcussio. vt qñ cuȝ lapide ꝑcutit̄ aliq̄s in dorso ponent̄ spōdiles magis ī iteriorib. Cā itrinseca est apostema exñs in interioribꝰ trabens ad se ligamēta ⁊ neruos. ⁊ ꝑ ꝯñs spōdiles. ⁊ de ista nihil hic: qꝛ inducit mortē per suffocationē. Alia est gibbositas q̄ fit versus ꝑtē extrīsecā. ⁊ cā huius est duplex. intrīseca ⁊ extrīseca: extrīseca vt casus vl̄ ꝑcussio. intrīseca ē duplex. vna ē hūiditas flātica relaxās ligamēta ⁊ neruos spōdiliū. ⁊ qꝛ spāl̄r spōdiles ꝓlōgāt̄: iō veniūt cōtra alias ꝑtes. Alia cā ē apa exñs ī lacertl exterioribꝰ spōdiliū: rõne cuiꝰ trahunt̄ ligamēta ⁊ nerui v̄sus apa. ⁊ dislocant̄ spōdilia v̄sus exteriꝰ: ⁊ de ista loq̄tur h̄ Rak ⁊ cau

lat a mã flã tica τ relaxãte vel ab ãpate exñte in lacertl. Alia dr̃ ɔtorsio vsus vnũ latꝰ. τ istõ põt esse cã spasmi de repletiõe vel de inanitiõe: qꝛ trahuntur nerui vsus illaꝫ partẽ. τ tũc ɔtingit dislocatio vel cõtorsio: τ spasmus de inanitione ɔtingat in lacertis τ ligamentis qñ sunt ɔsũpta: τ de ista nõ loqtur hic: qꝛ silr̃ est mortalis.

Quum gibbositas fieri icipit pill'e maiores de hermodactilis dãde sunt: τ oleuꝫ de rasim cuꝫ apozimate de seminibꝰ sepe sumendum.

¶ Ponit curã gibbositatis. τ dic̃: cũ gibbositas icipit fieri pill'e maiores de hermodactilis dãde sũt. τ oleũ de resim. i. se. pentaꝺ. cũ apozimate de seibꝰ sepe dãde sũt: qꝛ ille pill'e eũant mãꝫ flãticã a iũcturis. τ ꝑ ista ĩtelligit alia vt sunt fetide τ arthetice: qꝛ ex eadẽ mã cãntur vt podagra τ sciatica. potꝰ iste valꝫ: qꝛ ẽ ĩcisiuꝰ mãe τ ꝓuocatiuꝰ vrine. iõ multũ valꝫ: τ ꝑ ista ĩtelligit sirupos aꝑitiuos.

¶ Locus quoqꝫ ex ol'o sambucino in quo storax liquida τ castoreum τ euforbium resoluta sint frequenter inungendus τ a cibis frigidis τ grossis abstinendum.

¶ Ponit curã ꝑ iunctiõeꝫ ex oleo sambucino in q̊ storax liqda castoreũ τ euforbiũ resoluta sũt frequẽter est iungẽdus. a cibis frĩdis: τ a g̃ssis abstinẽdus. Cã ẽ: qꝛ istõ vnguẽtũ ẽ multũ resolutiuũ mãe: qꝛ ẽ cal'm τ ɔfortatiuũ. τ ꝑ istud ĩtelligit alia valẽtia ꝯ podagrã frigidã τ sciaticã. Quare a nutriẽtibꝰ cauebit: qꝛ ista sunt frigida τ multiplicant materiam frigidam flegmaticam.

¶ Aqua etiã calida in qua cocta sunt mẽtastrũ τ sansucus τ sticados arabicus ab alto super locũ distillãda est. deinde frequens fricatio τ inunctio ex oleis calidis facienda est.

¶ Ponit curã ꝑ embrocatiõeꝫ τ ĩunctiõeꝫ. τ dic̃: aq̃ ca. in q̃ coctũ sit mẽtastrũ τ sansucꝰ ab alto supra locũ distillãda ẽ. Deĩde frequẽs fricatio ex ĩunctõe ex oleis cal'is cõtinue faciẽda ẽ. cã ẽ: qꝛ ista ẽbrocatio resoluit mãꝫ fridã τ subtiliat. τ dcã sũt supra resoluẽtia in ꝑcedẽtibus.

¶ Qꝛ si is qui hãc patit̃ egritudinẽ puer fuerit balneum solummodo τ inunctiones sufficiunt ex his que diximus.

¶ Ponit curã gibbositatis ĩ etate pueritie. τ dic̃: ꝙ si qs hãc egritudinẽ patit̃: τ fuerit puer so^m balneũ τ ĩunctiones q̃ ꝑdiximꝰ sufficiũt. ¶ Nõ. τ ẽ cura vniꝰ rustici ĩ terra ista cũ q̃ curat oẽs rusticos hñtes gibbositatẽ. τ dicit: ꝙ ꝑ̊ ɔpetit bal. mollificatiuũ ꝑ. x. dies cũ aq̃ decoctionis capitũ τ pedũ mũtonis: τ ĩ isto fac̃ balneari ꝺ mane τ sero ꝑ. x. dies fcã mollificatiõe vt redeat dislocatio nerui ad locũ suũ ponat̃ emp'lꝫ stipticũ supra spõdiles. τ istud ẽ dcm̃ τ ponant̃ desuper astelle fortiter comprimẽtes: τ stet supius per aliquos dies donec sit curatus.

¶ Si aũt cũ gibbositas incipit affuerit febris a ꝑdicto regimie oĩno abstinẽdũ est: ꝫ apozima ex herbis factũ cũ cassiafi. in potu est tribuendũ. Flobothomia quoqꝫ ex basilica facienda est: τ emp'la vehemẽtia loco supponẽda sũt.

¶ Ponit curã gibbositatis cũ fe. τ dic̃: si aũt cuꝫ gibbositas ĩcipit affuerit fe. a ꝑdicto regimie oĩo abstinẽdũ ẽ: ꝫ apozima ex herbis factũ cũ cassiafi. in potu tribuat̃. flobotomia q̊ꝫ ex basilica faciẽda ẽ. τ emp'la vehemẽtia loco supponẽda. cã ẽ: qꝛ ex q̊ ẽ in ꝑn̊. cũ fe. q̃ cãtur ex ãpate lacertoꝝ exterioꝝ. τ qꝛ in ãpate nõ ɔpetũt h^c medicamina ca. iõ nõ valẽt: qꝛ dꝫ admistrari cassiafi. cũ frĩdis. τ eadẽ die vt vẽter sit laxꝰ. τ postea ɔpetit emp'lꝫ fridũ vt repercutiat̃: τ nõ est alia cura ãpatuꝫ nisi herbis. s. frĩdis.

¶ De varicibus. Cap. XCVII.

Circa rubricam. Nota ꝙ varices sũt vene magne q̃ sũt in tibys plene sanguĩe mel'ico: vt pꝫ ĩ itinerãtibꝰ τ in hoĩbꝰ q stant pedes corã dñis: qꝛ descendunt ibi humores.

Quum vene grosse τ plene τ diuerso mõ curuate τ virides in crure apparuerint egritudo q̃ vitis vocat̃ adesse significat̃. Hec aũt egritudo frequentius accidit his qui multuꝫ pedibus laborare consueuerunt: τ qui cibaria que colerã nigrã generant sepe sumunt.

¶ Hoc ẽ ca^m in q̃ determiat de varicibꝰ pedũ τ tibiarũ. τ dic̃: cũ vene g̃sse τ plene τ diuerso mõ curuate τ virides in crure appuerit egritudo q̃ varix vocat̃ adesse significat̃. h^c egritudo frequẽter accidit his q multũ pedibꝰ laborare ɔsueuerũt. τ q cibaria co. nigrã gnãntia freq̃nter sumũt: τ ita fit magl mel'icl: qꝛ ipsi magl abũdãt ĩ hũoribꝰ g̃ssis q descẽdũt ad pedes: τ iõ adimplent̃ sanguine.

¶ In principio itaqꝫ curationis huius passionis basilicam minuere conuenit.

¶ Ponit curã in ꝑn̊. huiꝰ passiõis. τ dic̃: in ꝑn̊. itaq꜒ curatiõis huiꝰ passiõis basilicã flõmare ɔuenit. cã est: qꝛ ista vena spãl'r eũat ab epe qꝺ est fons gnãtiõis ipoꝝ humorũ vt sanguis mel'ici: τ qꝛ eũat sanguineꝫ q est aptꝰ ne ad pedes descẽdat: τ cũ hoc distrahit: ideo valet.

¶ Et vẽtrem ex his que colerã educunt nigraꝫ soluere quorũ mentionem fecimus in cap. de melãcolia. hec aũt sepe facienda sunt.

¶ Ponit curã ꝑ medicinã laxatiuã. τ dic̃: τ ventrẽ ex his q̃ co. nigraꝫ educũt quoꝝ mẽtionẽ fecimꝰ in ca. mel'ie. ꝭ ãt sepe faciẽdũ ẽ. soluere ɔpetit. cã ẽ: qꝛ mel'ia ẽ mã huiꝰ passiõis: τ iõ recurre ad ca. mel'ie. τ de dolore splenis. q̃re dꝫ fieri istud sepe: cã est: qꝛ nunq꜒ in passione cronica vna vice sufficit. ĩmo opꝫ vt frequẽter euentetur.

¶ Et ab oĩbus a quibus mel'iam patientes custodiunt̃ in hac egritudine abstinenduꝫ.

¶ Oñdit a qbus est cauẽdũ. τ dicit: τ ab oĩbꝰ a qbꝰ mel'iã patiẽtes custodiunt̃ in hac egritudĩe abstinẽdũ est: τ qꝛ est eadẽ materia vtrobiq꜒: lꝫ vna sit in pedibus: τ alia in capite. tamẽ est vna in specie.

¶ Postq꜒ vo ꝭ regimẽ diu adhibitũ fuerit ex venis quas in crure appuisse diximꝰ minutio fiat. a qbus sanguis tãdiu fluere dimittat̃ donec quicquid in eis est euacuetur. Deinde huiusmodi patiens coleram nigrã expellentibus vtatur τ ex basilica minuatur: τ caueat sibi ab omnibus que coleram nigram generant.

¶ Oñdit q̃ post ɔpetũt. τ dic̃: postq꜒ vo ꝭ regimẽ adhibitũ fuerit: τ ĩ venis q̃s ĩcurrere diximꝰ minutio fiat a qbꝰ sãguis fluere dimittat̃ tãdiu dõec qcqd ĩ eis ẽ eũet̃. Deĩde hõ pa. co. nigrã expellẽtibꝰ vtat̃ τ minuat̃ ex basilica.

¶ Nõ fm Lanfrãcũ ꝙ oĩbꝰ ɔsideratis meliꝰ est vt non tangant̃ varices nisi solũ eũare mãm. τ abstinere a rebꝰ

meliaz gnãntib⁹: ſ3 pa. cũ illis varicib⁹ põt viuere ad terminũ nãlē: ⁊ tñ ſi vellem⁹ multũ curare eos: iſta cura cõpetit eis: ꝙ in vena ſupiori fiat cauteriũ ſm longũ: qꝛ ibi vene oēs colligant̃. ſ. in radice coxe ſupi⁹. ⁊ poſtea ponatur ēpl'z ſtipticũ ſup locũ vt hũores difficili⁹ fluãt: ⁊ ſup alias venas ꝯſumēdo ꝙ i eis ponim⁹: ē empl'z ſic fcm̃ ex farina lupinorum: ⁊ ex vino decoctionis tamariſci ⁊ eſt experimētum Auicē. vel emplaſtrum factu3 ex fimo caprino. ⁊ iſtud multum deſiccat ⁊ conſumit.

¶ De elephantia. Cap. XCVIII.

Circa rubricam. Nota ꝙ elephãtia eſt duplex. q̃dam eſt large dicta. alia ē ꝓprie dcã. large dicta ē q̃cũq3 iflatio pedũ ſeu manuũ ex q̃cũq3 re cauſet̃: ſic ꝑcuſſio vel fluxus hũoꝝ ad locũ vel ex multitudīe ſanguīs vel alys cãis: ⁊ de iſta nõ loq̄tur hic Raſis: qꝛ de facili põt curari. Alia eſt ꝓꝑe dcã q̃ cauſat̃ ex hũore g̊ſſo: vt melĩco vl' multũ viſcoſo vt flãtico ibibito in poroſitatib⁹ pedũ: ⁊ de iſta loq̄tur hic. ⁊ ꝑn̄cipal'r pedũ ⁊ ꝯſeq̄nter manuũ: ⁊ ſpãliter q̃ cauſat̃ ex humore melancolico vel flegmatico.

Hec paſſio poſtq3 manſiua fuerit incurabilis eſt. Cũ aũt incipit: ſi ei ſubueniat̃: ⁊ vt d3 medicata fuerit aut ſanatur aut manet ſic: nihil addens.

¶ Capl'z in q̊ determiat de elephãtia pedũ. ⁊ ꝯñter ꝑ eã itelligit iflatiōe3 manuũ. ⁊ dic̃. h̄ paſſio poſtq3 mãſiua fuerit icurabilis ē. Cũ aũt icipit ſi vis ꝙ curetur adhibe remediũ. Cã ꝑmi ē duplex. Una ē debilitas v̄tut̄: qꝛ pedes ſũt remoti a fonte calor̄. ⁊ egro mors icipit a pedib⁹ ſm. H. 2°. ꝓnoſtic. Scđa cã ē diſpõ mãe q̃ eſt multũ groſſa ⁊ viſcoſa ibibita in poroſitatib⁹ pedu3. igitur nõ põt extirpari. Cã ſcđi: qꝛ in ꝑn̄°. calor adhuc nõ eſt multũ debilitat⁹. nec humores ſunt imbibiti.

¶ **Cũ ergo pedis groſſicies augeri videt̃ ⁊ color obfuſcari: vene quoq3 que varices vocantur apparere ceperint. eger quotidie cogēdus eſt vomere ⁊ cuſtodiēdus ab ambulatione ⁊ ſtatione: ⁊ vēter vomitu ꝑcedēte ex pill'is maiorib⁹ de hermodactil' ſoluēdus ē: deide ad vomitũ redeũdũ: p⁹ illđ quoq3 mltotiēs fieri d3.**

¶ Ponit curã. ⁊ dic̃: cũ igit̃ pedũ groſſicies augeri videt̃ ⁊ color obfuſcari. vene q̊3 q̃ varices vocant̃ appere ceperint: eger aſſidue cogēdus eſt vomere ⁊ cuſtodiēdus ab ambulatiōe nimia ⁊ ſtatiōe. ⁊ vēter võitu ꝑcedēte ex pillulis maiorib⁹ de hermodactilis ē ſoluendus. deinde ad vomitũ redeũdũ: poſt illđ q̊3 h̊ multotiēs fieri op3. Uomitus fac̃ duo iuuamēta. Pͥo qꝛ diſtrahit mãm ad cõtrariã ꝑtē. 2°. qꝛ euacuat mãm ãñtē q̃ fluere poterat ad illũ locũ. q̃re hermodactilus: cã ē: qꝛ eũat mã3 flãticã: ⁊ per iſtas pill'as itelligit alias dictas in ca°. de podagra vt pill'e arthetice ⁊ fetide. Quare ꝯpetunt freq̄nter: cã eſt: qꝛ mã eſt frĩda q̃ d3 paulatiue euacuari.

¶ **Eger ꝓterea a cibis groſſis eſt abſtinēdus.**

¶ Oſtēdit a qb⁹ eſt cauēdũ. ⁊ dic̃: eger ꝓterea a cibis groſſis ē abſtinēdus: qꝛ iſta cibaria multiplicãt humorē flegmaticũ ⁊ groſſu3: ⁊ per ꝯñs cauſam paſſionis.

¶ **Et tibia a calcaneo incipiēdo ſurſu3 vſq3 ad genu ſtringēda: ante tñ ꝯſtrictionē epithimanda eſt ex aloe ⁊ myrrha ⁊ achatia ⁊ hypoquiſtidos ⁊ alumine cũ aceto forti diſſolutis.**

¶ Ponit curã per ligaturã. ⁊ dic̃: tibia a calcaneo icipiendo vſq3 ad genu ſtringēda: ãñ tñ ſtrictiōe3 epithimãda ē ex aloe ⁊ myrrha ⁊ achatia ⁊ hypoquiſtidos ⁊ lumie cu3 aceto forti diſſolutis. cã eſt: qꝛ ligatura ⁊ empl'z ꝓhibent fluxũ humoꝝ ad pedes: qꝛ ſupra pedis iflationē non d3 fieri ſ3 ſupra cauillã: vbi nõ ē iflatio: ſ3 d3 poni empl'z reſolutiuũ: ſ3 ſupra locu3 ſtiptica: ⁊ debēt eē magis ſtiptica q̄to magis deſcēdũt circa cauillã ⁊ ꝑ illđ empl'z itelligit oĩa empl'a ſtiptica ſupradcã capl'o de podagra frigida.

¶ **Ex baſilica quoq3 manus ꝯ̃rie partis minutio faciēda eſt: neq3 erect⁹ ſtet niſi pes ſtrict⁹ ligat⁹ fuerit neq3 epithima vllo modo dimittat. vomitu quoq3 frequēter vtatur.**

¶ Ponit curã ꝑ flõmiã recapitulãdo ꝑcedentia. ⁊ dic̃: ex baſilica q̊3 man⁹ ꝯ̃rie ꝑtis minutio faciēda eſt: neq3 erectus ſtet niſi pes ſtricte fuerit ligat⁹: neq3 epithima vllo mõ dimittat: ⁊ võitu frequēter vtat̃. ¶ Nõ ꝙ dcm̃ Raſis h3 veꝝ ſi iſta iflatio ſit cũ dñio ſanguis. ſi v̊o nõ: non. qꝛ ſi hũor ſit g̊ſſus ⁊ viſcoſus ꝑ flõmiã magis icrudaret̃: qꝛ remoueret illđ qđ eſt ſubtile. Quare nõ ꝓ̃us embrocatio: cã ē: qꝛ tc̃ hũores fluerēt ad locũ. Quare val3 võit⁹: qꝛ diſtrahit mãm vel ſaltē eũat mãm ãñtem.

¶ **Qꝛ ſi paruũ interceſſerit ſpacium a ꝑcedenti vomitu ⁊ appetit quieſcere: vapora ipm̃ cu3 ſeminib⁹ cauliu3 ⁊ ſticados arabico cinere de vitib⁹ ⁊ lupinis ⁊ mentaſtro ⁊ ſtercore caprino ⁊ farina fenugreci: ⁊ liniat̃ etiã ex aq̃ cineris per ſpacium vnius diei: aut duoru3. Ipſe enim huius egritudinis maximã reſoluit partem atq3 leuiorem reddit.**

¶ Ponit curã ꝑ ſuffumigiũ ⁊ fomentationē. ⁊ dic̃: ꝙ ſi paruũ iterceſſerit ſpaciũ a ꝑcedēte vomitu ⁊ appetit q̄ſcere vapora ipm̃ cũ ſemīe cauliũ: ſticados arabico: cinere de vitib⁹ ⁊ lupinis ⁊ nitro ⁊ ſtercore capͥno ⁊ farina fenugreci ⁊ liniat̃ ēt ex aq̃ cineꝝ per ſpaciu3 vni⁹ diei aut duoꝝ. ipſa enĩ h⁹ egritudis maximã reſoluit ꝑtē aut leuiorem reddit. Quare d3 ꝑcedere vomitus: cã eſt: qꝛ mã ãñs ſic eũatur: qꝛ ei multũ reſiſtit: ⁊ nullo° ꝯpetũt reſoluētia niſi corpore mũdificato: qꝛ fluerēt magis hũores ad illu3 locũ: ⁊ ſi mã ãñs ſit purgata: tc̃ ꝯpetit reſoluere: ⁊ qꝛ iſta ſunt reſoluētia iđ valēt. ⁊ per iſta itelligit ſĩl'ia: ⁊ iter alia ſunt tria: oleũ de coſto vel faſcia de lilio ad lõgitudine3 q̄ttuor digitoꝝ qđ ſupfundat̃ lexiuio facto ex vino albo ⁊ cinerib⁹ corticis querci ⁊ ꝯpreſſa cũ ea ſtrĩgat̃ pes: magis tñ ſtringēdo a ꝑte iteriori vel inferiori. ſimil'r val3 ſi pes frequēter teneat̃ in ſtupha ſicca ex reb⁹ reſoluētib⁹ facta: ſicut ſunt ebulus: laurus: rutha: ⁊ ſimilia.

¶ De vlceribus renũ extrinſecis. Cap. XCIX.

Circa rubricaz. Nõ ꝙ vlcera renũ ſũt duplicia. q̃dã itrinſeca. q̃dã extrĩſeca. itrinſeca vt q̃ ſunt in ſuba renũ vl' in lacertis eoꝝ a laterib⁹: ⁊ de iſtis vlcerib⁹ dcm̃ eſt. alia ſunt extrĩſeca: vt q̃ facta ſunt in lacertis exteriorib⁹ q̃ ad oculu3 videri poſſunt ⁊ de iſtis littera loquitur.

Cum aliquis lõgo tempore ſupinus ſuper dorſum iacet loca renum plerũq3 rubent ⁊ mala ibi fiunt vlcera.

¶ Determinat de vlcerib⁹ lacertoꝝ extrĩſecoꝝ q̃ ſt̃ ex ꝑte renũ. ⁊ dic̃: cũ aliq̄s lõgo tꝑe ſupin⁹ iacuerit loca renũ plerũq3 rubēt: ⁊ mala fiũt vlcera. cã eſt: qꝛ ſi

sit aliqḋ mediũ inter mēbꝝ ꝛ illud nõ fiet conquassatio
salua reuerētia Rasis dico ꝙ nos possumus hēre bom/
bacē bñ carpinatũ:ꝛ ꝙ pforeẽ in medio:ita ꝙ nõ tangat
locũ iõ remouet illud nocumētũ fieri in membro.

¶ Cũ ergo loca ista rubere cum augmēto visa
fuerint miliũ siue panicuȝ aut folia salicis sub
eo sternenda sunt: ꝛ ipse in die multotiens est
eleuãdus. loca quoq̄ q̄ rubent aq̄ rosa. sup ni/
uem ĩfrigidata rorãda sunt ꝛ flabellanda.

¶ Docet remouere rubedinē. ꝛ dicit: cũ ġ ista loca rubea
in augmēto visa fuerit miliũ siue panicũ aut folia salicl
sup ea ponēda sũt ꝛ ṗṗe mltotiēs ĩ die voluēdus: loca vo
q̄ rubēt aq̄ roſ. in niue ĩfrigidata rorãda sũt. cã est: qꝛ aq̄
roſ. repcutit ꝛ infrigidat q̄ cã sunt co. ru. ꝛ qꝛ est frigida
ꝛ stiptica iõ ꝓhibet sanguinē ne fluat ad locum.

¶ Qꝛ si calor perseuerauerit imponatur epithi
ma de alubrati qḋ in. c. de apatibꝰ noiauimus.

¶ Docȝ remouere calorē. ꝛ dič: ꝙ si calor pseuerauerit ĩ/
ponaẽ epithima ꝙ in ca. de apate noiauimus: qꝛ hȝ ĩfri/
gidare: ꝛ p ꝯñs calorē ṗter nãm remouere.

¶ Et si vesice ꝛ vlcera ibi exorta fuerint ex vn/
guento de cerusa curentur.

¶ Ponit curã vlceris. ꝛ dič: ꝛ si vlcera ꝛ vesice ibi exorta
fuerint ex vnguento de cerusa curenẽ. cã est: qꝛ ꝯsolida/
tiuũ magis. ꝛ intelligit ṗcedente mũdificatione vlcerũ.
ꝛ vnguenta cõsolidatiua dicta sunt.

¶ De doloribus exterioribus. Cap. C.

Irca rubricam. Nõ ꝙ qñ dolor
ĩ mēbrl exterio/
ribꝰ ꝓuenit a mala ꝯplone cũ mã: qꝛ cal'a vel
frĩda: vel a sol'one ꝯtinui vel a cã ĩtrinseca vt
a vētositate: vel qꝛ mã est acuta. hic aũt deter
minat Rasis. de dolore membroꝝ exterioꝝ.

Um dolor in manu aut ĩ pede fit: e/
ger ĩterrogãdus est si ex percussione
hoc ei accidit: aut si aliqd sup ipsum
mēbruȝ cecidit: aut si sup ipm diu ia/
cuit: aut si cõtingit ex causa extrinseca.

¶ Ponit curã. ꝛ dicit: cũ dolor in manu vel pede fuerit e/
ger ĩterrogãdus est si hoc accidat ei a pcussione aut si ali
quid sup ipm mēbꝝ ceciderit aut si sup ipsuȝ diu iacue/
rit aut si cõtingit a causa aliq̄ extrinseca.

¶ Si aũt ab exteriori cã non ꝯtigerit: locus do
lens ꝯsiderãdus est an sit magis rubeꝰ q̄ʒ reli/
quũ corpꝰ: aut nõ. si. n. toto corpe rubicũdior
fuerit ex cal'i apatis medicamie curãdus erit.

¶ Si aũt ab extrinseca nõ cõtigerit locꝰ dolēs cõsideran
dus est: an sit magis rubeꝰ q̄ʒ reliquũ corpꝰ: vel non. Si
enĩ toto corpore rubicundior fuerit ex cal'i apatis medi
camie curãdus est. ¶ Nota ꝙ medicũ nõ pudebit ĩter/
rogare a patiētibꝰ: qꝛ patiēs meliꝰ dicet ĩfirmitatē suã q̄ʒ
aliꝰ: ꝛ tũc medicꝰ hēat sua remedia parata: ꝛ si patiēs nõ
dicat pfecte q̄raẽ alia vice donec dicat. Et Hal'. dič in pas
sionario suo: qũo curas si cãȝ ignoras. nõ ē a deo sȝ a for/
tuna. q̄re: qꝛ locꝰ rubeꝰ tũc signũ ē ꝙ dolor ꝓuenit a mã
ca. postq̄ʒ ille locus rubicũdior est alijs: ꝛ iõ anteq̄ʒ plus
ꝓcedat ṗparet emplʒ qḋ poniẽ in ṗn°. apatis calidi ꝛ fre
quēter posui pãnos ĩfusos in albumĩe oui rosacei.

¶ Et si mēbrũ neq̄ʒ fuerit cal'm neq̄ʒ rubeũ sed
iaȝ obfuscaẽ ꝛ siccaẽ: aq̄ cal'a ab alto sup ipm
distillanda est ꝛ ex oleo ꝛ cera resoluta inun/
gendus ꝛ dimittēdus sic donec dolor sedeẽ.

¶ Ponit curã qñ demaceraẽ. ꝛ dič: ꝙ si membꝝ neq̄ʒ ca/
lidũ neq̄ʒ rub. fuerit: sȝ iaȝ quotidie obfuscaẽ ꝛ desiccaẽ
aq̄ cal'a ab alto sup ipm distillãda est: ꝛ ex oleo ꝛ cera re/
soluta ĩungēdũ est ꝛ dimittēdũ est donec dolor sedetur.
Cã est: qꝛ signũ est postq̄ʒ ĩueniẽ inflatio ꝙ cã demacera
tiõis est opil'o facta ĩ mēbro illo: ꝛ nõ põt cibꝰ venire ad
membꝝ: ꝛ ideo ꝯpetunt deopilatiua ad aperiendũ vias
rõne aque calide supra membꝝ: ꝛ dȝ fieri frequēter cuȝ
oleo roſ. ad mitigandũ dolorem.

¶ Qꝛ si locus grossior videaẽ ꝛ tactu etiã frigi/
dior sentiaẽ frequēter erit fricãdus ꝛ aqua ca
lida in q̄ sansucus ꝛ camo. ꝛ sticados arabicꝰ
cocta fuerint ab alto: vt diximus sup ipm erit
distillãda ꝛ ex ol'o de cheiri citrino iungēdus.
Regimen quoq̄ʒ subtilianduȝ erit. Ipse vero
vtatur exercitio ꝛ in balneo sudet.

¶ Ponit curã qñ ꝓuenit a mã frida. ꝛ dič: ꝙ si locꝰ quasi
grossior videaẽ ꝛ tactu fridus sentiẽ frequēter erit fricã
dus cũ aq̄ cal'a cũ qua sansucꝰ camomilla ꝛ sticados ara.
cocta fuerint ab alto: vt diximꝰ erit distillanda ꝛ ex oleo
de cheiri citrino inũgēdus. Regimē quoq̄ʒ eiꝰ subtiliã/
dũ erit. ipe vo multo vtaẽ exercitio ꝛ in balneo sudet. cã
est: qꝛ fit ex rebꝰ refrigerãtibꝰ membꝝ: ꝛ qꝛ illḋ resoluit
mãm frigidã faciētē dolorē. igiẽ ꝛc. ꝛ dȝ precedere eũa/
tio vt mã añs postea nõ trahaẽ ad locũ: ꝛ per illud ĩtelli
git sibi sil'ia: vt oleũ de lilio ꝛ de costo ꝛ sil'ia olea ꝛ oleuȝ
camomille. Sȝ qñ nõ timemus de attractiõe cũ fortio/
ribꝰ: qñ sine attractiõe ꝯuenit oleũ de lilio: ꝛ si fit infla/
tio in membro: cõpetit exercitiuȝ in mēbro ꝯtrario: fm
Auic. 4ª. fen: vt humores fluãt ad partē ꝯtrariã. q̄re va
let balneũ. s. stupha: qꝛ hȝ ꝯsumere superfluitatem.

¶ Si aũt ista nõ suffecerint vēter ex his solueẽ
que hũiditates educunt. Membꝝ ṗterea si ta
ctu sentiẽ frigidũ fariceẽ prius: ꝛ deinde inũgaẽ
ex oleo costino ꝛ sambucio ꝛ oleo de been te/
pidis ꝛ his similibꝰ. Qꝛ si ista nõ suffecerint ex
vnguētis que in capitulo de paralysi nomina/
uimus inũgendus erit donec sanetur.

¶ Ponit curã qñ ista nõ sufficiũt. ꝛ dicit: qñ ista nõ suffi/
ciunt vēter ex eis soluaẽ que hũiditates mēbri educũt.
Preterea si tactu sentiẽ frigidũ friceẽ pus: ꝛ deinde ĩun
gaẽ ex oleo costino vel sambucino: ꝛ ol'o de been tepido
ꝛ de eis sil'ibꝰ: q̄ si nõ suffecerint ex vnguētis q̄ in cap°. de
paralysi noiauimus inungaẽ donec saneẽ. Quare valet
ista medicina: cã est: qꝛ euacuãt hũores flãticos facien/
tes dolorē ad minus mãm añteȝ ꝛ cõiunctã: ēt aliq̄liter
põt euacuari. fricatio ꝯpetit: qꝛ calefacit membꝝ ꝛ resol
uit mãm peccantē. Quare valȝ inũctio: cã est: qꝛ confor/
tat membꝝ ꝛ resoluit mãm: ꝛ si hec nõ sufficiãt recurra/
mus ad dicta in capitulo de paralysi.

¶ Finita est practica Herardi de solo sup nono Almanso
ris: vna cũ introductorio iuuenũ: ac etiã tractatu de gra
dibus: necnon ꝛ libello de febribꝰ eiusdem celeberrimi
doctoris: ad honorē oĩpotētis dei: imo ꝛ beatissime sem/
per virginis Marie. Et ad restauranda corpora huma/
na: sũmo caractere: atq̄ʒ sũmo studio elucidato.

¶ Ego nõ credo expõnē hãc eē Herardi: qꝛ ipȝ aliqñ alle
gat ꝛ aliqñ rephēdit: ꝛ nõ ē doctrine ꝯueniētl Herardo.

Tabula

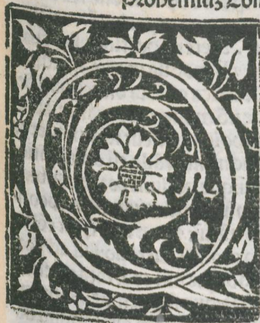

Incipit tabula super capitula libri noni Almãsoris domini Gerardi de solo quondam study nostri Montispessulani doctoris celebratissimi. Et p̄mo posuit prohemium. vt patebit in ꝓcessu: ⁊ est in folio. 13.

¶ Finis tabule super capl'a noni libri Almansoris Gerardi de solo.

¶ Incipit breuiariuz constantini dictum viaticum cum expositione Gerardi bututi medici excellentissimi.

Probemiuz Constantini.

Uoniam qdez vt in rhetoricis ait tullius onnne inquit expetē duz vel ꝑpter se vel aliud vł ꝑpter vtrūqz expetit. Quidaz vero medicinam ꝑpter sese expetēdam autumant: vtpote q pricipaliter expetūt theoricaz. Quidam etiaz ꝑpter aliud: vt qui artē nō ꝑpter artem: sed propter secularez dignitatez insectātur. A quibuscūqz studētibus sibi propter vtrūqz in ea laboramus: vnde ego cōstantinus affricanus montis cassianensis monachus cōmuni vtilitati iseruiēs studui vnicuiqz hoꝝ ad velle suuz satagere: ꝑpter se enim: ⁊ ꝑpter vtrūqz artē querentibus litteratioribus ⁊ prouectioribus liber pātegni a nobis est ꝓposit⁹ in quo primi theoricaz secūdi ⁊ practicā habeant. verūetiaz ꝑpter aliud ad ꝓficuum questus festinantibus: quia in illius magnitudine forsan tediosuz esse videtur h⁹ ꝯpatiēs quoquo modo me vix exinanituz formā serui accipiens simplicitatis. Qui tñ si h libro studiose acquieuerint nō male succedet eoꝝ exercitibus. Infirmitates enim hic primitus diffiniunt. Signa eoruz postmodū adhibentur. Curationes ilico subsequentur. Sapiētiā inter perfectos loqui destinauimus: lac etiaz sugentibus fomēcula nō crustaz subministram⁹. Quez nostrū laborē si quis dente canino corroserit i nugis suis iueterati torpescere ⁊ dormitare sunt dimittendi. Nostruz autem nomen h opusculo apponi censui: qr quidā hoꝝ alieno emulātes labori cū in eoꝝ manus labor alienus venerit sua furtiz: ⁊ quasi ex latrocinio supponunt nomina. Uiaticuz intitulaui: ⁊ pre paruitate sui neqz laboriosus neqz tediosus ē ituēti. Liber totus i. vij. libros diuiditur: quoꝝ in pricipio posui capła: vnicuiqꝫ tñ postea libro ꝓponenda: vt cuz quis querens aliqua per sui singula allaboraturus esset volumina: modo in initio habeat in quo libro inueniatur.

vel exercitys.

Probemium Gerardi.

Um omnia ex quattuor elemētis gnāta quodam modo sint agnoscēda: hec vo tāqꝫ iutilia ⁊ corrūpentia. Illa vero tāqꝫ adiuuātia ⁊ necessaria. Quorūdā sicut inutiliū per accidens cognitio est necessaria: aliquoꝝ sicut iuuantiū ꝓprie ⁊ per se. ¶ Sciēdum tñ ꝙ oīum elementoꝝ cognitio tres habz gradus: elemēta eni cognoscuntur ꝼm se nō facta cōparatione ad corpus humanū. Sz ꝼm ꝙ ex quatuor elemētis cōponitur ad ipsa resoluitur: sicut ad suas causas mā̄les ⁊ efficiētes. Quādoqꝫ vero cōsiderant facta cōparatione ad corpus humanuz ⁊ temperamētuz equale: ⁊ sic in via theorice medicine. Quādoqꝫ vero facta cōparatiōe ad oīa ꝑticularia sicut ad locuz ⁊ ad tempus ⁊ ad oīa accidētia superueniētia: ⁊ sic sunt in via practice ꝼm ꝙ practica est sciētia directiua ⁊ demōstratiua operationuz: que nō mouet ⁊ nō ꝯparatur in applicatiōe istoꝝ ad humanū corpus: nisi sicut sciētia mouet artificē que prius ⁊ que posterius sint administrāda cuz obseruatione particulariuz que possunt corpori subuenire. ¶ Est enim practica operationū speculatiua: sicut theorica est speculatiua reruz naturaliuz ⁊ nō naturalium: ⁊ eoꝝ que sunt cōtra naturā. Illa particularia nullo modo sunt coartata ad corpus humanuz: simpliciter referēdo: que iam coartata ⁊ directa per accidētia que subueniūt ad practicaz reducūtur. practicaz ergo. s. sciam operationū distractiuaz: quidā tradiderūt cōiter: quidā particulariter: cōiter sicut Gal. in libro de regimine sanitatis. ⁊ Hypo. in regimine acutoꝝ. ⁊ Auic. in quibusdam alys locis quosdā ponēdo canones in curatione apostematuz in solutione cōtinuitatis: ⁊ similr in affo. Quedam dicūtur cōia in sciētia operatiua: vt est illud. Ex plenitudine quecūqꝫ egritudines fuerint euacuatio sanat: ⁊ eoꝝ ⁊ aliorū ꝯtrarietas. particulariter vero tradiderūt practicā plures aly determinādo quid in pncipio acute egritudinis sit agēdum. verbi gratia. causonis synochi facta cōparatione ad cetera particularia. ⁊ ad virtutis fortitudinē. ⁊ ad debilitatē ventre cōstipato: ⁊ in tali etate: ⁊ in tali sexu: ⁊ sic de alys: ꝼm autez istū modū Cōstātin⁹. siue ysaac. in viatico. ⁊ Alex. ⁊ płes aly de practica tractauerūt. Isto etiā modo ysaac filius Salomonis regis arabie adoptiu⁹: vt narrat in viatico de practica tractat icipiēs de mēbro capitis ꝑ ordinē vsqꝫ ad plantaz pedis: morbos: ⁊ cās ⁊ signa ⁊ curas passionū hūani corporis ꝓsequēdo. ¶ Licet autē auctor iste valde plane in pluribus locis ꝓcedere videatur. Ita videlicet vt nulla egeāt expositione in superficie intuēti. verū tamē qui exquisite perscrutari desiderat difficultatē multā iueniet in causis ⁊ signis passionū ⁊ curis. Immo certe ꝑpter nimiā breuitatē vt in suo insinuatur ꝓlogo multa pretermittēs nō exponit. nisi frequētius ꝯtingentes ītroducēdis ad hunc modū ⁊ qualitatē operādi apetiens operanti diligēter. Quis eniz negare poterit h cū Auicē. Ras. ⁊ aly plures ponunt multo plura in expositione causaꝝ ⁊ signoꝝ ⁊ curaꝝ in passionibus quas de

scribunt:· ꝓpter h magister Gerardus bututus ꝓfessiõe
medicus a socys rogatus ·Parisius ⁊ a ꝑdecessorib⁹ qua
si neglectuz fuerit. supplere dignū duxit salernitanoꝝ ⁊
montispessulanoꝝ experimēta preteriens nisi forte pau
ca: que per lõgaz experiētiaz rõne preambula fuit exper
tus. Medicinaꝝ vero virtutes ⁊ eleuatiões in suis gra/
dibus pauca tāgens cõfusionez metuēs. Sed ab Auicē.
Alex. ⁊ alys: qđ necessariū est ꝯsiderat extrahēdo. Qꝛ tñ
inuentio humana nihil perfecte põt elaborare precipue
cuz adhuc initiū hꝫ: ĩdulgētiam de maledictis postulat:
⁊ de ꝑtermissis ꝯpetēs supplemētū. ¶ Cū igitur in ꝓnci
pys libroꝝ ꝯsuetū est sic querere: que sit mã: que ĩtētio:
que cã itentionis: ⁊ silia. Jstaqꝫ diuulgata ꝑteryt: modū
tñ ⁊ ordinē agēdi breuiter explanādo. Modus vo agē/
di: maxie est diuisiuus: q magis ꝑtractādo ꝓuenit. diffõ/
nes tñ ⁊ descriptiões pluriuz ĩterserit passionum. Ordo
aūt agēdi talis assignat̃. Jn ꝓnͦ tñ premittit ꝓhemiū: in
quo beniuolētiā acqrit breuitatē operis determinādo.
docilitatē de quo agit dđo. attētionez ⁊ cõfusionem pra
ctice ad artē reducēdo. ·Principale igit̃ opus in. vy. vo/
lumina distinguit. Jn quoꝝ ꝓmo agit de passionibus ca
pitis supra oculos exñtib⁹ ĩcipiēs a passionib⁹ capilloꝝ.
Jn scđo aūt describit morbos faciei: ⁊ ĩcipit ab oculis: ⁊
ꝓcedit vsqꝫ ad epiglotū. Jn 3ͦ vo describit morbos spūa
liuz mēbroꝝ: ĩcipiēs ab epigloto vsqꝫ ad dyafragma. Jn
4ͦ. vo describit morbos mēbroꝝ cibaliū quantū ad pri
mā digõnez ĩcipiēs ab ysofago: ⁊ ꝓcedit ꝑ stõm ad ĩtesti
na vniuersa. Jn 5ͦ agit de morbis epis ⁊ epi seruiētium:
vt. s. renū ⁊ vesice. Jn 6ͦ. de morbis mēbroꝝ gnãtiuoꝝ.
Jn 7ͦ agit de morbis vniuersalibus ⁊ de ĩfectionibus ⁊
nocumentis exterius cõtentis.

¶ Jn alio codice habetur istud prohemiuz.

Cum omne elemētū ⁊ ex elñtis
corp⁹ gnãtuz in mã
cõitatē hēant: satis euidēs est: qꝛ ꝑ modū
agēdi ⁊ patiēdi. sūt ĩ mutuo nata sese ad/
inuicē ĩmutare. Corpus ergo humanū ex
predictis motum ⁊ mutatiões nõ effugit
nõ solū ꝼm affectiões ⁊ dispões plimas
quas appetit modoꝝ vel manerieꝝ diuersitas: sꝫ ēt ꝼm
passiones illas rõne quaꝝ medicus artifex corpus hūa/
nū ꝯsiderat: vt subꝫ. Cū igitur ꝑdict⁹ artifex speculetur
omne sic ĩmutās illud per modū per quē. s. illud hꝫ sibi
subycere: ex necessitate consequit̃ ꝙ oē elm: ⁊ ex elñtis
corp⁹ gnãtū ab eodē cognosci: ⁊ cõsiderari hēant quodã
mõ: vt in qbus eē subi ⁊ passionū suaꝝ reperit̃ euidēter
Jn omni si qdē arte cãe subi ⁊ passionū cõicãt. Nõ. n. re/
cte passiones de subo vel cãs ꝓprias per tāta media ꝓ/
barēt̃. Causas vo passionū ⁊ subi ꝯueniētias eaꝝ ĩ gñe ⁊
necitate cognoscit medicus: cū eadē sint ꝓncipia cogno/
scendi ⁊ essendi vno modo vel suo modo. Sicut eniz di
cit auctoritas Auic. ex eisdē vere vnūqđqꝫ cognoscit̃ ex
qbus existit: ⁊ ex qbus ꝑfectionez in essendo hꝫ. Cū igit̃
oium predictoꝝ cognitio ad medicū quodãmodo perti
neat: difformiter tñ: sed h tāqꝫ necessaria vel iuuatiua.
illa vo vt ĩutilia vl' vt fugiēda tāqꝫ ꝯtria ⁊ corruptiua. ho
rū per se: ⁊ illoꝝ vo per accidēs speculatio siue cognitio
subiacet medicine. ¶ Sciēduz est tñ ꝙ oium ꝑdictorū
cognitio duos hꝫ modos. ꝓmo si qdē modo de vnoquo/
qꝫ ingratur per se: ⁊ que sit eius dispõ apud nãm ꝓpriaz
⁊ nõ ad aliud ꝯparatū. Sed ꝼm hūc modū oēs res consi
derat physic⁹ seu nãlis: videlicꝫ ꝼm quattuor cãs nãles.
Alius modus est ꝯsiderãdi res nãles ad aliud. ꝯparãdo
Et iste modus iteꝝ subdiuidit̃ ꝼꝫ ꝙ res ꝯparant̃ ad cor
pus hoīs tēperatū ⁊ equale ꝼm qđ vnūqđqꝫ denoīatio/
nez recipit: vt dicat̃ ca. vel fri. ⁊ sic de alys. vel duꝝ. vel
molle: vel graue vel leue: ⁊ sic de alys. ⁊ ꝼm hūc moduz
ꝓcedit theorica me^{ne}. Qñqꝫ vero ꝯparatione fcã ad oīa
ꝑticularia: que circa corp⁹ humanū reperiunt̃. vt est tps
vel locus. ꝯplexio. etas. sex⁹. ⁊ cetere ꝯditiões: ꝼm quas
poſe est tale corpus variari: ⁊ h modus magis ĩgreditur
viaꝫ practice me^{ne}. vel ꝙ practica est scīa directiua ⁊ de/
mõstratiua operationū que nõ mouet: ⁊ operat̃ in appli
catione ꝑdictoꝝ ad corpus hoīs: nisi sicut scīa mouet ar
tificē docēdo que pri⁹ sunt administrãda cū obseruatio/
ne cõditionum particulariū: que possunt corpori subue/
nire: est aūt practica oꝑationū speculatiua: sicut theori/
ca ꝑdictoꝝ. i. reꝝ nãliū ⁊ nõ nãliū: ⁊ eoꝝ etiã q̃ sūt cõtra
nãm. illa particularia nullo modo coartãdo: sed ad cor/
pus humanū simpl'r referēdo: que aūt coartata ⁊ destru
cta siue districta per accidētia: que suꝑueniūt: ad practi
caꝫ reducūtur. ·Practicã ergo siue sciam operationū di/
rectiuã qdã tradiderūt cõiter. qdaꝫ ꝑticulariter. cõiter
aūt tradiderūt: sicut. G. in libro de regimine sanitatis. ⁊
Hypo. in regimie acutoꝝ. ⁊ Auic. in qbusdã locis ponē/
do quosdã canones in curatiõe acutaꝝ cõiter veniētiuꝫ
Silr in curatiõe aꝑatū vel solutiõe cõtinuitatis. Et silr
in afforis. q̃dã dicūt̃ cõia ĩ scīa operatiua. vt est illud. ex
plenitudine q̃cūqꝫ egritudines fiunt. euacuatio sanat: ⁊
e⁹. ⁊ alioꝝ ꝯrietas. ·Particulariter vero tradiderūt pra/
cticã plures aly determinãdo qd in ꝓnͦ fe. acute sit agē/
duꝫ. verbi grã. Causonis vel sinochi facta cõparatiõe ad
cetera particularia: vt ad virtutis fortitudinē vel debi/
litatē. vel vētre cõstipato vel nõ. etate tali. vel sexu tali.
⁊ sic de alys. Scđꝫ aūt istū modū cõstantinus vel ysaac
in viatico: ⁊ Alex. ⁊ plures aly: de practica tractauerunt
Jsto ergo modo ꝑticulari ysaac filius Salomõis regis
arabū adoptiuus: vt ab antiqs narrat̃: in viatico de pra
ctica tractauit causas signa ⁊ curas passionum humani
corporis ꝓsequēdo. Licet autez auctor iste valde plane
⁊ aperte in plurib⁹ locis ꝓcedere videatur: ita videlicꝫ
ꝙ nulla penitus ĩdigeat expositione in suꝑficie intuēti:
verūtñ si qs exqsite ꝑscrutari desiderat: difficultatem
multã reꝑiet in causis ⁊ signis ⁊ curis passionū. Jmmo
certe ꝓpter nimiã breuitatē vt ĩsinuatur in ꝓlogo mul/
ta pretermittens: nõ oīo exposuit nisi frequentius cõtin
gentia ĩtroducēdis ad hūc modū ⁊ qualitatez operandi
aperiēs diligēter. Quis. n. h denegare poterit: cū Auic. ⁊
Raſ. ⁊ mlti aly qꝫ plima ponãt ĩ expõne signoꝝ ⁊ cãrū
⁊ curaꝝ in passiõib⁹ q̃s describūt:· ·Propter h q̊qꝫ magr̃
Gerardus bituricēsis ꝓuincie pħie a socys rogatus pa/
risius qđ a ꝑdecessorib⁹ quasi neglectū fuerat: simplex
exponere dignū duxit. salernitanoꝝ ⁊ mõtipessulanorū
exꝑimēta preteriēs. nisi forte pauca que per longã expe
rientiã rõne preambula bñ sunt exꝑta. mãeꝝ vo v̄tutes
⁊ eleuatiões in suis gradib⁹ paucas tãgit: ꝯfusionē me/
tuens: sꝫ ab Auic. ⁊ Alex. ⁊ ab alys qđ eē necīū ꝯsiderat
exħēdo. Qꝛ tñ ĩtētio hūana nil ꝑfecte ꝑficere ꝑt: ꝑcipue
dū ad hūc initiū hꝫ: ob hoc indulgentiã de maledictꝭ po
stulat: ⁊ de ꝑtermissis ꝯpetēs supplemētū. Cū igit̃ in ꝓn/
cipys libroꝝ sit ꝯsuetū assignari que sit mã: ⁊ que sit in/
tētio. vel cã intētiõis: ⁊ q̃ vtilitas: ⁊ ꝯsilia: ista q̃si diuul/
gata ꝑteryt; verūtñ ⁊ ordinē ⁊ modū agēdi breuiter ex/
planãdo. Modus agēdi ĩ ꝑte vr̃ diffiniēs ꝑ ꝑte maiori
ꝼm resolones: qꝛ effectus resoluit ĩ suas cãs: ⁊ illos ꝑ ꝓ/
prias cãs declarat. Modus vo agēdi maxie diuisiuus q
magis ꝯsistit in practicãdo: tñ diffões ⁊ descriptiones
pluriū interserit passionū. Ordo tñ agēdi talis assignat̃
Jn ꝓnͦ. n. qđdã ꝓmittit ꝓhemiū in quo beniuolētiã acq
rit. breuitatē oꝑis determinando. docilitatē de quo agit

dicendo vel docēdo. attētionem ꝯfusionez practice ad artez reducēdo. ꝓncipale aūt opus in. vij. volumia disti-guitur: in quoꝝ primo agit de passionibus capitis supra oculos exñtibꝰ: ⁊ icipit a passionibꝰ capilloꝝ ⁊ ꝓcedit ad passiones cranei ⁊ vētriculoꝝ cerebri. In secūdo aūt de-scribit morbos faciei: ⁊ icipit ab oculis ⁊ ꝓcedit vsq; ad epiglotū. In 3°. vero describit morbos spūaliuz. incipiēs ab epigloto vsq; ad dyafragma. In q̄rto vero describit morbos membrorum cibalium: quo ad primam dige-stionem incipiens ab ysofago: ⁊ ꝓcedit per stomacū ad intestina vniuersa. In q̄nto vero agit de morbis epatis ⁊ epati seruientium: vt. s. splenis renuz ⁊ vesice. In sexto vero agit de morbis mēbroꝝ generatiuoꝝ. In 7° vero agit auctor de morbis vl'ibꝰ ⁊ infectionibus ⁊ nocumen-tis extrinsecus concurrentibus.

¶ De allopitia. Caplm. I.

Capillus ex grosso fumo ⁊ calido nascitur qui ex igneis ⁊ icensiuis est humoribꝰ quo crescēte fumo: crescit capilli: vtpote ab ipso nu-triti. hunc fumuz qui perdiderint ⁊ capillos ꝑdunt. pro q̄litate ergo fumi erunt capilli: vtpote in herbis videmus ex terre hu more vel siccitate arescētibus ⁊ ꝑeuntibus vl' augmentātibus. Qui fumus si oīo non fuerit perēit oīo capilli ⁊ fiunt calui: quibꝰ q2 nulle medicie ꝯueniūt iā nō amplius come crescere possunt. ¶ Si autez fumus nō ex toto amitta tur: sed solū ex aliquo humore inficiatur: infir mitas quedam nascitur que allopitia nomia-tur. hic aūt morbus: ideo allopitia dicitur: q2 vulpes que grece allopide nūcupantur hoc se pe patiūtur. ¶ Ex colore cutis loci ipsius co-gnoscere poterimus ex quo humore hec pas-sio oriatur. Si eniz cutis citrina ⁊ calida ⁊ sic-ca sit nō dubitamus ex colera ortā esse rubea. Proīde huic humori medicabimꝰ ex subscri ptis. s. viol. mirabol. citrin. scamon. absinthio coctis in aqua: ⁊ his similibꝰ. ¶ Si rubei co-loris ex infectiōe sanguinis esse cognoscimus. Deinde si etas tēpus vel virtus patiētis per-miserint venā cephalicā dextri brachij minui mus ⁊ sanguinē extrahimꝰ ꝺm vires patiētis. post hoc potiōes refrigeratiuas damus ⁊ san guinē euacuātes vt sūt hec: māna: oxifenicia: pruna: iuiube: viole: sebesten: casiafist. ⁊ simi lia. ¶ At si niger locus fuerit ⁊ velut plūbeas squāmas emiserit: ex colera nigra ortam esse credimus. hūc humorē expellimus aqua coc-ta epythimo pill'. stomaticon: hyeraruf. yera. G. yeralogo. ⁊ his similibꝰ. h oia bibe cuz aq̄ epithimi. ¶ Si vero locus erit albus: ⁊ mol-lis: ⁊ ex eo humor velut oleū exierit: cogno-scimus ex flegmate infecto nasci. cui medēdū est ex subscriptis. aq̄ cocta: agaricō. stomaticō. yera fortissima. G. theodoricō i quo nux mus-cata sit ⁊ ceteris similibꝰ. ¶ Gargarismos fa-ciamus ex oximelle ⁊ aqua calida puluerē ye-repigre adiungētes. vomitū ꝓuocemꝰ cū oxi-melle: cui admisceamꝰ aquā cū aneto ⁊ salgem me: ⁊ similibꝰ. his. n. G. pigrā ꝓdesse se exper tuz testat': adiūgens ibi medicamina ad depo-nēdos malos humores: ex q̄bus oritur allopi tia. ¶ Postq̄ȝ humorē ablatū ꝯpiemus ad ex cludendā putredinē porris inclusaz allabore-mus. vnguēta igit' lenia adhibeamꝰ ⁊ radamꝰ caput cū nouacula vel psilotro: diligēter cauē tes ne per h' cutis rūpatur. In primis igit' nisi caput dolet radimꝰ. postea illud pānis. exter-gimus nimia asperitate vel mollitie carenti-bus. G. testat' si post fricationez cutis medio-crez citius rubuerit celerius posse sanari. sive ro nō: tardius. ¶ Medicabimꝰ aūt sic. si ex ca lido sit humore totū caput per loca scarifice-mus ita ꝙ sanguis exeat: ⁊ ex auellanarū assa-taruz ⁊ castanearū ⁊ amigdal. testis puluerē superaspergentes leniter inducamus: ex simi libus: loco prius illinito cū melle: sicut ex pul-uere caprini stercoris ⁊ vngulaꝝ caprinoꝝ cū aceto. Deinde caput cū hꝰ rebus lauet' q̄bus furfura ex calore nascētia purgentur. ¶ Si ex frigido humore patiatur: simil'r caput radimꝰ ⁊ scarificatur vsq; ad sanguinē sil' cū sanguine ⁊ allio pistato iungimus: quo adhibito eufor biū cū oleo laurino vel simplici distēperantes illinimꝰ. Radix quoq; canne vel nasturtiuz in puluerē redacta ⁊ oleo mixta ꝓsunt vel spu-ma marina. Quibꝰ q̄dā admiscent sal nitrū: ⁊ cū oleo amigdalino amaro: vel ficꝰ folia: pul-uerizata cū oleo ⁊ aceto mixta pro vnguento adhibeamus: vel fimuz colūbinū simul distē-peratuz. Amigdalas quoq; amaras cū corti-cibus suis icensas melli admiscemus ⁊ caput inungimꝰ pigam̄. cum aceto vel eius sperma elleborū albuz vel nigrū: vel nitruz pulueriza tuz ⁊ cū hoꝝ pulueribus locū illuz aspergito: prius tamē pāno aspero fricato colloquitide pulpas: staphisagriaz fimuz soricum: ⁊ thus: quodlibz horuz ⁊ cū aceto forti mixtū pro vn guento illiniēduz est. Alij admiscent elleborū album. Sinapis quoq; vel nasturtij semen. an̄. ʒ. i. cuz aceto tēperatis line ⁊ inunge. Dia scorides dixit. castaneaꝝ teste incense: ⁊ cū vi no mixte ꝓsunt infantibus vt capita munden-tur ⁊ capilli nascantur: neq; allopitia oriatur. B. testatur supercilijs ꝓdesse si laudano cum vino ⁊ oleo myrthino distēperato inungant'.

Similiter condisi puluerizatus ꝛ cum aceto
temperatus eisdeꝫ superciliꝭs prodesse vide-
tur. omne fel prodesse isti passiōi videtur. idē
Dyascor. testatur. ¶ Super omnia ħ consi-
dera omnibus supradictis vnguētis propter
austeritatem mitigandaꝫ ceraꝫ vel sepum seu
aliquod vnctuose humectatuꝫ vel oleuꝫ cali-
dum anetinuꝫ siue laurinum est inungendum
ꝛ oleuꝫ pentadacti. aut oleuꝫ de camomilla:
ꝛ vt barbe libere nascātur supradictis est vtē-
dum vnguentuꝫ ad has res ꝓbatuꝫ. ℞. eufor
biꝭ spume marine. fimi columbini. añ. ʒ. iij. el-
lebori al. semis ruthe agrestis corticis auell.
spicenar. tapsie: nasturtij: añ. ʒ. i. ꝛ. ß. fac pul-
uereꝫ ꝛ cuꝫ vino coque vel oleo ro. vel aneti-
no: vel cum oleo laurino distempera ꝛ caput
inunge tota nocte inunctuꝫ dimitte. Sequen
ti vero die memineris cuꝫ aqua lauanduꝫ vbi
fabe vel blete sint cocte vel lauatura furfuris
qđ sepius est faciendum.

¶ Premisso ergo ꝓhemio incipit a passionibus capillo-
ruꝫ tāq̄ꝫ diligēs auctor: qđ Rasis ꝛ Auic. penitus dimit
tunt. vitia ergo capillorū plurima sunt. ꝛ diuersa valde
sic̄ canities. caluities. ꝛ allopitia. officiasis siue satyria-
sis asperitas fissura siue corrosio capillořuꝫ deperditio.
coloꝝ mutatio: sicut ē amissio coloris ꝯuenietis: vt ē ca-
nities vel icōueniēs nigredo. ¶ De caluitie que est pri-
uatio capilloꝝ nō curat medicus: qm̄ illa curationeꝫ nō
recipit: cū nō sit de priuatione in habitū regressus. Cau-
se auteꝫ caluitiei sunt diminutio siue priuatio nutrimē-
talis humoris: ꝛ precipue ablatio humiditatis capillos
nutriētis: vt est in senibus: quoꝝ corpora iā arescunt. vt
in plantis que ꝓpter vetustatem virorē ꝛ folia amittūt
nutritiua virtute iam defecta. Allopitia vero siue tyria-
sis officiasis: magis ꝓuenit ex hu. corruptione quorūcū-
q̄ꝫ: vnde cadunt capilli ꝛ denudata pars capitis deturpa
tur. Allopitia vero ꝛ officiasis fere ab eadeꝫ causa gene-
rantur: ꝛ ꝓpter hoc de istis insimul tractat Alex. ꝛ ysaac
in viatico tyriasis siue tyria: alia videtur esse passio que
ab auctoribus vocatur furfurida: siue furfurisca vel fur
fures capilloꝝ de qua sequetur īferius spāliter: licꝫ Se-
rapion tyreā ꝛ tyneaꝫ ꝛ allopitiā dicat eiusdeꝫ generis.
Dicim⁹ ergo ꝙ tyriaꝫ sūit pro officiasi. qꝛ in causis cōue-
niunt: licꝫ curatio istoꝝ vitioꝝ sit diuersa: sicut inferius
dicetur. Cum ergo officiasis ꝛ allopitia in causa cōueni-
ant de istis insimul est agēdū. dissentiūt tamē in figura
ꝛ in lesione quā faciunt: ꝛ ꝓpter hoc eis diuersa noīa im
ponūtur. Officiasis ergo dicitur ab offio qđ est serpens
qꝛ serpētinas squāmas in superficie capitis representat
ꝛ habꝫ quosdaꝫ cortices latos: vnde ab Alex. officiasis
appellatur. Tyria vero a Serapione vt dictum est a ty-
ro serpēte: sed Alex. furfuriscā tyriam appellat. Allopi-
tia vero magis in ꝓfundo circa radices capilloꝝ etiam
facit excoriationes. Tyria vero difficilior ad curādum
dicitur: siue officiasis que fit de mā grossiori et sicciori:
licꝫ sit eadem in genere, habent ergo iste due passiones
fieri ex corruptione cuiusdaꝫ q̄tuor humorū de quibus
insimul agit viaticus large sumēs allopitiā. Ita ꝙ ad of
ficiasim se etiam extendit. Finito prohemio premittit
diff. nitionem materialem capilli dicens. Capillus ꝛc̄.

¶ Hic ostendit ꝙ ex defectione materie ꝛ corruptione
capilli corrūpuntur. Ex fumo grosso. fumus a corporib⁹
nr̄is quadrupl'r resoluitur. quidā est grossus ꝛ humidus
vnde sudor ꝛ dicitur ꝓprie vapor. quidaꝫ est sicc⁹ ꝛ sub-
tilissimus ꝛ expirat insensibiliter. quidā siccus grossissi-
mus: vnde vngues scabies ꝛ furfures. quidaꝫ mediocri-
ter grossus siccus vnde pili fiunt. calido. i. sicco. pro qua-
litate ergo fumi ꝛ quantitate supple: qꝛ si fumus ex toto
est niger capilli erunt nigri: ꝛ sic de aliꝭs. pro quantitate
quia si multus fumus ꝛ multi capilli: si pauc⁹ pauci: ꝛ si
mediocris mediocres. vtpote in herbis videmus ex ter
re humiditate vel siccitate arescētibus vel pereūtibus
vel augmētātib⁹. ħ est lr̄a intricata. redde singula singu
lis sic. ex humore renascētibus vel augmētantib⁹. ex sic-
citate pereūtibus. ex aliquo humore inficiatur. s. fumus
quādo consumitur: vel qꝛ a natura repellitur. Allopitia
vero siue tyria ꝛ officiasis sunt eiusdem spēi: fiuntq̄ꝫ ex
mā venenosa corrupta cuti capitis superposita: differūt
tn̄ accidēte ꝛ nomine: qꝛ allopitia fit sine squāmis. Sed
habet cutis excoriationes in ꝓfundo: qđ Alex. appellat
horrida vulnera. Officiasis vero squāmis serpētinis cu
teꝫ cooperit: qꝛ de mā sicciore est. ꝛ dicitur ab offio serpē
te. est aūt tyria capilloꝝ amissio que est ꝓpter defectuꝫ
fumi vel cranei. Sed absq̄ꝫ mā de qua agit in viatico cō
stantin⁹ in. 2° caplo. In p̄ncipio aūt agēs de allopitia di-
cit. capilli ꝛc̄. ħ dicit ꝙ quidaꝫ fum⁹ est humidus ꝛ gros-
sus. vnde dicitur sudor. quidaꝫ vero est subtilis. i. a debi-
li calore resolutus qui īsensibiliter euaporat. quidaꝫ ve-
ro est grossissimus. vnde fiunt vngues ꝛ squamme. qui-
dam grossus ꝛ siccus: vnde fiunt capilli. vnde perma-
nentiam vel coherentiam non habet in poris. vnde al-
lopitia nascitur vulpes: quia vulpes calefactionem epa
tis patiuntur in tempore estiuali. vnde san. incensus ve-
niens ad exteriora corrodēs cuteꝫ vlcerat: vnde necesse
est capillos cadere: sicut est in hominibus ex quolibꝫ q̄-
tuor humorū incēsoꝝ cuti capitis suppositoꝝ. ¶ Casuꝫ
capilloꝝ querunt multi hoies in īguine: assellis ꝛ ceteri
locis occultis. fiat ergo psilotrū. i. depilatoriū in hūc mo
duꝫ. Accipe. iiij. partes calcis viue ꝛ coque in vrina pue-
ri ad spissitudinē pultis. deīde quartaꝫ partē auripigmē-
ti appone ꝛ parū de cera: ꝛ fiat vnguentuꝫ. postea ingredia-
tur stuphā: ꝛ frica bene ꝑtes vt aperiant̄ pori. postea in-
unge cū psilotro: ꝛ cū parū steterit leuiter palmaꝫ subdu
cas ꝛ cadēt pili. Si ꝯͦ ardorē passus fuerit auulsis pilis i-
unge cū oleo roſ. ꝛ viol. ꝛ cū albu. oui ꝛ assungiā ꝯmisce.
nobiliorib⁹ vero addat psilotro. th⁹ crocū gariof. ꝛ cete-
ra aromatica. Si aūt vis ne ampli⁹ renascant̄ iunge san
guine testudinis rane vespertiliōis: ꝛ fac empl'ꝫ de opio:
ꝛ de semine iusquiami: mādrag. ꝛ cum oleo iusqami. vel
aliter amiliuꝫ aureū calefactū ducas super locum pāno
subtilissimo īterposito. ¶ Ubi aūt capillos volum⁹ ob-
seruare vel generare fac: que sequūt̄: que dicit Auic. Ca
pillis vero ꝑditis vel ex q̄cūq̄ꝫ. iiij. humorū da decoctio-
nem siue medicinā sibi cōpetenteꝫ. Si ergo fuerit co. in
cā: qđ cognosces per signa ꝓpria sumpta: a rebus nālib⁹:
ꝛ nō nālibus: ꝛ cōtra nām da colagogū: cuius medicinā
ponit auctor. Sed nō ordinat. decoque ergo decoquen-
da. pulueriza puluerizāda. resolue resoluenda. Coquibi-
lia ergo in colagogo sunt pruna. viol. absinthiuꝫ semina
mūdata ꝛ de herbis frigidis quas volueris in tribus li-
bris aque ħ decoque vsq̄ꝫ ad cōsumptioneꝫ. 2. remanēte
tertia. In hac colatura ponatur. ʒ. vij. mirabol. citri. vel
reubar. ad pōdus predictoꝝ ꝭm virtutē accipiētis. dein-
de tota nocte sub diuo supponant̄ mane coletur: ꝛ depo
sita actuali frigiditate offerat̄. Qꝛ autē auctor admiscet

scamo.colagogo.ītellige medicinā scamoneataz: vt oxi.
laxatiuū dyapru.laxatiuū.el'ium de succo roſ.vel dyacc
raseos.nūqz.n.scamoñ.cū colagogo cōsulo apponi. San
guine vero existēte in cā: qd cognoscit̄ per ꝓpria signa fi
at emagogū.i.sanguis mūdificatiuū nō eductiuū. Ma
la.n.medicina est sanguis eductiua. Mundificatiua vo
sunt san.oxi.fen.que sunt frigida τ sicca iuiube sebesten
cassiaf.māna.h̄.n.lubricādo sanguis supfluitatē siue ar
dorē extinguunt. Istud aūt pōt dari in oib⁹ acutis in p̄n
cipio τ augmēto. Quedā aūt hoꝝ valēt in mūdificādo
ꝑlonē ab humorib⁹ grossis siccis: sicut est sebesten. iuiu
be ligr.prassiū ysop⁹ τ enula ī aqua ordei cocta. Nōndū
aūt ꝙ añ emagogū faciēda est flōmia de cephalica dex
tri brachy: vt sanguis calidior a dextra pte exhať. Jux
ta illō. Uer.estas dextras: autūn⁹ hyemsqz sinistras. Di
minuas venas vt lōgo tēpore viuas. In egris aūt si ne
cessaria sit flōmia ꝑtermitti debēt medicīe laxatiue: qꝛ
sanguis ꝯuertibilis cito a causis morbi inficit̄. In sanis
vero eꝫ nisi nā fortis sufficit filiū suū preseruare. ¶ Si
aūt ꝑ signa videas meliā esse in cā da melagogū: qd. ℞.
thi.epi.sene.cuscute.añ.ʒ.i.se.fen. petro.carui dauci.añ.
ʒ.ß. ꝯquassent̄ paꝝ seīa τ coquatur totum in trib⁹ libris
aq̄ donec reducat̄ ad vnā.coletur τ colature admiscean
tur.ʒ.ß.vel.ʒ.v.mirabol'.indoꝝ: τ postea: sicut ꝑdictū est
exhibeat̄. ¶ Si mā fl'atica sit: sil'r sub eadez forma fiat
fl'agogū ꝙ. ℞.absinthy.M.i.polipo.ʒ.ß.vel.ʒ.i.seīs fe
ni.ani.carui apy.añ.ʒ.i.coquātur sicut prius τ adde.ʒ.ß.
vel.ʒ.vy.de mirabol'.chebul'.vel turbith: vl' de puluere
agarici prout videris expedire: h̄ ēt pōt dici ydragoguz
apud quosdā in quo solet addi centaurea turbith pulpa
collogntide que aquosos humores aut humiditates ge
ratas vbicūqz sint in corpore respiciūt. epithimuz in aq̄
coctū melagogū īsinuat. Sed per epithimū sign̄t cetera
purgātia mel'iaz. stomaticon nō est in vsu.s.id qd mel'iā
hz laxare. yerarufin. determiata est ad venenosos hu. vl'
qꝛ plꝫ recipit de elleboro al.τ ni. in qb⁹ fumositas grossa
īducere solet suffocationē. nō detur per se in solida suba
pillulata. Sz distēperent̄ cū aqua decoctiōis sene.thi.
epi.vel polipo.τ silib⁹: τ ī aurora detur. yeralogodiō est
vehemēs medicina: τ yera. h.i.de yera fortissima ītelli
ge cuius receptio in maiori antido.repit̄. Aqua de agari
co.i.aqua decoctiōis agarici medicinā īsinuat purgātez
flegma. Stomaticō antiquatū yera fortissima ꝯueniēs
est ad oēs frigidos humores theodoricō.i.eupistō: qd re
spicit fl'a in quo est nux muscata.i.in quo multa aroma
tica sint: vel sequēte potu vini in quo cocta sit nux mus.
vel mastix.al'.macis.vel gariof.τ h̄ oīa vel singula cū h̄
theodoricō solet fieri nastale ad ꝓuocāda mēstrua. gar
garizatur. accedit ad ꝑticulares euacuatiōes que fiūt ꝑ
gargarismata masticatiōes τ vomitus. puluere de pigra
idest de yerapigra: τ melius est de aloe. yerapigra per se
sumpta pro aloe in hoc loco sumit̄: qd cū nimis sit horri
bile tolle pigrā τ accipe puluerē sinapis τ ellebori alb. τ
ni. τ piretri: distēpera cuz aceto. coletur colature addat̄
oximel. squil. τ gargarizet̄: τ h̄ valet in frigidis causis ca
pitis cū aneto. Anetū ca. τ sic. in scdo subtile est τ diuisi
uū. τ salgēma. illō tolle: qꝛ timēdū est ne excoriet̄ canna
pulmonis: τ via cibi. Sed magis accipe rotulas rapha
ni per.iy.dies in oximel.diur.distēpera. τ illis ieiun⁹ vta
tur trib⁹ diebus ad digōnem meⁿᶜ. preterea distempera
oximel. cū aqua decoctionis attriplicis rape vel rapha
ni apposito succo ellebori τ sābuci τ oleo iste vomit⁹ se
curus est. Unguēta leuia ꝺm ꝙ cutis τ caro mollis est τ
rara vel dura: τ etiā solida h̄ variātur. Si post fricatio
nes rubeat: si sit de frigido humore τ cito rubeat. bonuz
est: qꝛ sanguis est multus. scda digestio bona est. Si pas
sio sit de sanguie cita rubedo mala: qꝛ signat̄ supfluitas
sanguis aquosi accensi. scarificam⁹.i.scaraxamus. vnde
versus. Sūma scaraxam⁹: sz īfima scarificam⁹. In ca.n.
cā ꝓfunda cutis ꝑforatio dolorez generat: vnde reuma
ad illū locū dolentē decurrit. Deinde ponit pulueres in
ca.cā valētes: si aūt ex frigidis hu. hic in ꝓfundo possu
mus scarificare: qꝛ in frigida cā nō tātus generat̄ dolor
vel reuma. allia pistata vel cepa vel squilla ī simplici.s.
in oleo cōi oliuaꝝ deponētes.i.illiniētes: spuma mar'.s.
spuma que est ca. τ sicca. in 3ᵒ. nitrū maneries est sal'.ca. τ
sic. in fine terty. laxatiuū est vel colatiuuz τ mūdificati
uuz. ficus folia ca. τ sic. qd pz qꝛ succus eius acutus est: τ
valde siccus: sicut pz per verucas: distillat⁹.n. super eas
delet eas. amigdal'.amar.ca. τ sic. in tertio: quarū oleū fa
cies mulieꝝ mūdificat τ audituz auriū: pigaň.i. rutha
agrestis ca. τ sic. in 3ᵒ. vel eius sperma.i.semē elleboꝝ al.
in cā fl'atica. nigrū in mel'ica. pulpe collogn.ca. τ sic. in 2ᵒ.
gradu. h̄ fl'a attrahit τ cōsumit. staphisagria.i. herba pe
dicularis. ca. τ sicca in. 4ᵒ fimū soricū: qd est valde acutū
τ pro scamōea aliqñ sumit̄ ꝯdisi ca. est τ sic. in q̄rto qdā
dicūt ꝙ est crescēs iuxta elleborum. aly dicūt ꝙ est spēs
ellebori al. quicqd illud sit sumit̄ pro eo elleborus alb⁹
oē fel: qꝛ ꝯsūptiuū valde τ desiccatiuū. τ ca. τ sic. in 3ᵒ.

¶ De capillis cadentibus. Cap. II.

Capillorū amissio nō eadez passio est
que τ superior: est eniz minor τ non
sic subita: est autez multiplex: fit eniz
aliquādo ꝑpter abstinētiaz cibi cum
fumus ad sua loca trāsire nō possit ex quo fu
mo capilli dicti sūt vegetari. Aliquādo ꝑpter
infectos humores: sicut solet euenire diu pa
tientibus infirmis siue leprosis: aliquando fit
ex poris clausis ꝑpter soliditatez cutis: aliqñ
ex eisdez apertis. ¶ Et si propter abstinētiam
cibi eueniat deducendus est ad balnea tempe
rata: τ cibi mediocriter dandi: τ ab oībus sal
sis abstinēdus: cui iniungēdū est vt omnibus
vtatur his quibus humor tēperatus radices
attrahat piloꝝ. Sepius ergo vngamus oleo
laudanino τ yrino. Si sit ꝑpter poros ex so
liditate cutis clausos vngamus oleo ex amig
dalis incensis amaris vel ex oleo ex semine ra
dicū oleo laurino vel camomellino. Si vero
ceciderint incessanter: scimus qꝛ propter aper
tionez poroꝝ est. vnde oleo qd stringat vngi
mus.s. rosaceo: myrtino: folijs oliue pulueri
zatis succoqz folioꝝ eiusdez arboris cuz oleo
rosaceo vel myrtino tēperatis. Itē folia myr
te incensa tēpera cū oleo rosaceo τ caput vn
ge velociter crescunt capilli τ stringit poros
Aliud. tolle folia de albetalcadra icende τ pi
sta τ tēpera cuz oleo myrtino τ vnge caput
inde capilli nascuntur τ crescunt. Itez succus
myrrhe prodest si caput ex eo laueť lini semen
cuz radice sua incensuz: τ fisamelcon admix
tuz iuuat si caput vngatur: similr nigelle vste

⁊ cuȝ aqua mixte ꝓficiunt. Iteȝ folia capparis pistentur ⁊ cuȝ femineo lacte ꝓsunt. Iteȝ cutis radicis cãne cõbustus ⁊ cum oleo myrtino tẽperatus iuuat. Jo. dam̃. q̄ dicturi sumꝰ ꝓdesse testatur. ℞. corticuȝ auellane incense ℥. iiij. absinthij galle. an̄. ℥. ij. aluminis. fu. folioruȝ canne. siccoꝝ. an̄. ℥. iii. seminis myrte. ℥. v. fac puluereȝ ⁊ tolle. ℥. iii. de oleo myrtino coque ⁊ vnge. Aliud tolle laudanuȝ. absinthiuȝ ossa dactiloruȝ: ⁊ his omnibus incẽsis omnibus ossibus equaliter fac puluereȝ: ⁊ in pãno leniter colligens ĩpone in oleo p dies. viij. Inde locuȝ sepe inunge supradictũ. Aliud radix celsi. ossa dactiloꝝ incensa ⁊ puluerizata cum succo myrte tẽpera ⁊ locuȝ vnge.

¶ Hic incipit agere de casu capilloruȝ que passio alia est a predictis ⁊ in causis ⁊ in curis. cã aũt istiꝰ passionis duplex est. vna est paucitas vl' defectus fumi sicci q est mã capilloꝝ. scđa est ĩcõueniẽs cõpositio porroꝝ vel qñ porri sunt nimis rari vl' nimis densi. vel pp raritatẽ fumus total'r expirat: vel pp nimiaȝ densitatẽ nequeat penetrare. Defectꝰ siue paucitas fumi causat̃ a paucitate nutrimenti vt in ĩdigẽtibꝰ vel carceratis vel ieiunãtibus ⁊ in acutis morbis: ⁊ ẽt in cronicis suo calore aperiente porros. ¶ Raritas porroꝝ ꝓuenit ex nimio labore vel ex nimia mala cõplexione ca. ⁊ sic. nãl'r ⁊ accidẽtal'r. p̃dicte ergo passiones sunt ꝓpter presentiã humiditatis corrupte coartate in cute ⁊ corrũpentis mãȝ capilloꝝ. patet g̊ diuersitas in causis ĩter hãc passionẽ ⁊ p̃dictas. ¶ Cura sil'r diuersificatur: q2 in p̃dictis cura est vt remoueatur humiditas corrupta vt nõ corrũpat mãm capilloꝝ. In casu capilloꝝ curatio est vt attrahat̃ cã mãlis capillorũ ab ĩterioribus ad sup̱ficiẽ cutis: ⁊ vt porri cutis ⁊ cranei ad nãleȝ reducant̃ dispõnẽ: vt si nimis sint rari mediocriter coartent̃. Si nimis angusti vel solidi: sil'r rarificẽtur: ad qđ multũ valȝ ĩunctio cũ lapdanino vel masticino oleo: qm̃ h̃ olea attrahũt ⁊ apertionẽ poroꝝ p̃parant. simil'r rectificatio cibarioꝝ ⁊ ꝯueniẽs regimẽ in dieta ⁊ alia que ponit auctor dicẽs. capilloꝝ amissio nõ est eadẽ passio que superior. i. que est allopitia: est enim mĩor vt si qs absq3 violẽtia ptractãdo capillos eos euellat: ⁊ sic ꝯtingit in pectinãtibꝰ se. est aũt multiplex. i. cã eiꝰ pp ĩfectionẽ humoꝝ. humor. n. ĩfectus vitio mẽbroꝝ nõ transit in nutrimentũ capilloꝝ. s3 repudiat̃ a nã: nõ. n. decoquit̃: vñ ab eo nõ resoluit̃ fumꝰ. ducẽdus est ad balneũ vt corpus humectet̃ ⁊ generet̃ fumus q fit mã capilloꝝ cũ pp malos hu. nõ exeãt nisi fumi venenosi: oleo laudanino: ⁊ yrino laudanũ ca. ⁊ sic. est in fi. p̃mi gra. ⁊ s3 Constantinũ diuersos h3 effectꝰ. i. reumatis frigidi est ĩterceptiuũ ⁊ maturatiuũ ⁊ aperitiuuȝ orificioꝝ m̃ricis ⁊ maturatiuũ frigidoꝝ a̱patũ: fit aũt de rore celesti: sicut mãna. Colligitur aũt sic. In partibꝰ grecie trahunt̃ pãni al. super herbas in estate: postea madefacti exprimunt̃ prima gutta purior ⁊ desiccata transit in mãnã: scđa grossa terrestris trãsit in laudanũ. fit ergo oleũ laudaninuȝ ex tribus partibꝰ olei cõis ⁊ q̃rta laudani. facta decoctione vsq3 ad medietatis illius cõsumptioneȝ. Iunctio cum oleo laudanino cutẽ coartatã h3 rarificare ⁊ laxare ⁊ fumos attrahere. oleũ yrinũ: qñ fit flos yris oleo cõi ĩpositus exponit̃ ad solẽ per. xxx. dies in vase vitreo cooꝑto. yris ca. ⁊ sic. est in. 2° gradu. fit aũt sicut oleũ ros. vel vio.

¶ Coartatio aũt cutis ⁊ nimia apertio distĩguibiles sũt per visuȝ: q2 porri vident̃ aut nõ vident̃. per colorẽ citrinuȝ ⁊ albũ. p subtiles capillos ⁊ grossos albos vl' nigros: ⁊ per citã ⁊ tardã alterationẽ a rebꝰ extrĩsecis. oleo ros. vel myrtino. vtrũq3 frigidũ est ⁊ ꝯstrictiuũ. folijs oliue: amaritudinẽ habẽt cũ quadaȝ põticitate. folia oliue decoquãtur in vino. val3 hoc vinũ ad mũdificationẽ dentiũ. cancrũ curat gingiuaꝝ. dẽtes cõtusos ⁊ ꝑcussos ꝯfortat ⁊ sua stipticitate cõstringit. pro q̱bus possumꝰ vti folijs myrthe que frigida sunt in p̃mo gradu: sic. in. 2°. lini se. ca. est in p̊ in humiditate: ⁊ sic. mediocre: h̃ incenditur vt siccitas acgrat̃. sisameleon. i. oleũ de se. sisami. sisamꝰ nomẽ est herbe ⁊ sui seis. ⁊ se. est ca. in p̊ ⁊ hu. i. 2. vñ hũectat ⁊ remollit ⁊ porros nimis amplos coartat. vñ capilli subtiliãtur cãna herba est valde lõga. ca. ⁊ sic. hic ostẽdit localia coartatiõis porroꝝ ⁊ apertiõis. q̃dã. n. isti: q̃daȝ illi valẽt. radicẽ celsi. decoctio huiꝰ radicis laxat ventreȝ. Itẽ succus eius vuluã relaxatã cõstringit. Iteȝ ista radix ĩ forti aceto per. iiij. dies tẽperata postea soli exiccata ⁊ puluerizata ⁊ denti corrupto apposita ip3 euellit insensibil'r ⁊ sine dolore relaxãdo lacertos.

¶ De pressura ⁊ asꝑitate capil loꝝ. Cap. III.

Nascitur ⁊ alia passio in capillis idest siccitas que iuuenibus calidi corporis ꝓpter calidũȝ fumuȝ ⁊ siccum caput ascendẽteȝ euenit aliquãdo ẽt ex capilloruȝ negligẽtia: si nõ vngãtur vel pectinentur. ¶ Unde medicamia frigida que ascẽdenteȝ fumuȝ reprimere possint adhibeantur vt sunt h̃. aqua cocta de oxifenicia viole. mira bol'. citrini. pruna iuiube: vel aqua de cassia fis. ⁊ similibus. ¶ Si tẽpus vel etas permiserint venaȝ cephalicã ĩcide: aut detur aq̃ de sirupis frigidis vt extiguat̃ calor: frigidis ⁊ optimis cibis pasce. s. cucurbita: portula. attriplice: pullis galline. p̱dicibꝰ vel silibꝰ. Calore extincto locũ iunge psilio aq̃ ĩfuso ⁊ moto ⁊ ad spissitudinẽ vẽiat. Inunge oleo viol'. aut ros. aut nenufar̃. ⁊ suppone loco ĩducẽs p vnã noctẽ pãno postea laua cũ aq̃ cocta: sil'r facies ex citonioꝝ seibꝰ: vt psiliũ: si succo cucurbite ĩfuderis frigidius erit. Sil'r ⁊ aq̃ in qua ordeũ p noctẽ missuȝ fuerit prodest. Sepius quoq3 oleo rosaceo vel violaceo vngatur ⁊ pectinetur: folia sisami viridis pistata ⁊ cocta cuȝ aqua caput inde lauetur ⁊ pectinetur: aut cuȝ supradicto oleo misce: ⁊ caput inde laua. Capilli quoq3 qui ex fumo colere. ru. scinduntur sic medentur. semen lini. ℥. iii. coctũ in. iii. lib. aq̃ quousq3 ad. ij. libr. redigantur ⁊ optime colatum: caputq3 inde lotum: deinde balneo purgatuȝ ⁊ oleo violaceo perunctum ꝓdest.

¶ Hoc capl'm de eodẽ est: ꝯtinet. n. passionẽ capilloꝝ ꝑ malã fumi dispõnẽ q est nimis siccꝰ ⁊ ardens: vñ seq̃t in capillis nimia asꝑitas vl' fissura ⁊ vermes q̱dã: q a vulgo dñr syrones: qđ est corrosiuũ extremitatũ: qđ est signuȝ colere aduste: vl' ad adustionẽ pate q̃ ĩdiget euacuatiõe:

Deīde localia remedia humectatiua apponant̄: puenit
etiā q₂ caput nō lauat̄ nec humectat̄: vn̄ a q̄cūq₃ hūore
fit frigiditati τ siccitati fumosoꝝ hūoꝝ attestat̄ (aq̄ co-
cta ꝺ̄ oxifeni.) pauci libri hn̄t hāc lr̄az: τ ē sensus ī aq̄ de
coctiōis ei⁹. ponit mā̄z colagogi (coquant̄ coquēda:) vt
iiiube: pruna: viole: resoluēda resoluant̄: vt tamarindi.
p̄luerizēt̄ p̄luerizāda. vt mirabol̄. (aut aq̄ de cassiafi.)
pauci libri hn̄t ħ. pōit materiā emagogi. si sit de sanguie
adusto. psiliū ē fri. τ hu. ī z°. exteri⁹ τ īteri⁹. ſ₃ Auic. ca. est
τ adustiuū. vn̄ staphisagria loco ipsi⁹ vtimur vl̄ se. citōio
rū. lib. i. vel. ij. psilij in dolio duoꝝ vel triū modioꝝ posi
ta vinū coagulat: ita φ gutta nō exeat. ſ₃ postea ponatur
q̄rt̄l. i. vini calidi τ discoagulet̄ totū τ fluet. de mucilla-
gine psilij τ citonioꝝ dētib⁹ fricatis cū stupa vel pāno ī-
fuste ligatis τ in mucillagine tinctis dentes τ palatu₃ et
lingua arefacta humectantur.

¶ De canis τ ipsis tingēdis. Cap. IIII.

Cani ante tēpus nascūt̄ ex fl̄ate q̄ꝺ̄ ex
stomaco exit vel capite. Jnde phisici
monent. Si cauere velis ne nascant̄
tibi pili cani fl̄a purgantib⁹ vtaris: sic̄
yerapigra: yera fortissima. S. theodoricō pi-
lulis cochijs τ pillulis his. ℞. pulpe collogn
tide turbith: sticados: absinthij aloe: salis gē-
me: scamōce pōdus eq̄le: feniculi: se. anisi pe-
trosilini: se. ellebori ni. an̄. ℨ. ß. ℈. piperis nigri
an̄. ℨ. ß. vl̄. ℨ. i. pulueriza τ tēpera cū succo ab-
sinthij: daq₃ pōdus. i. solidi: vel theodoricō vl̄
pill̄. ex aloe: mastice: τ silib⁹ cōfice: vomitū p-
uoca: freq̄nter ieiunes frequēter. balnea: τ sil̄r
gargarismata valēt de sirupo acetoso τ silib⁹
¶ Si iā nati fuerint subueniem⁹ vnguētis: si
vero nigros facere volueris de alcāne τ corti
ce fabe atq₃ galla puluerē fac τ cū succo blete
tēpera. Aliud. tolle galle. ℨ. v. cū oleo ro. īcēse
alcāne. ℨ. v. eris vsti. ℨ. ij. salis armoniaci pēsi.
ℨ. i. fac puluerē tēpera cu₃ aqua calida vnge τ
folia blete superpone. Aliud pone alcānaz re
cente₃ in aqua calida τ postq̄₃ emollierit mo-
ue: vnāq₃ fiala₃ aceti ex vino nigro appone su
per ipsam alcāna₃ τ cu₃ aqua ros. coque per
triduū vnge: aliꝺ̄ pile cypressi τ cortices eius-
de₃ arboris in vino seu in aceto coquant̄ τ ide
caput lauet̄. Si volueris facere rubeos: lupi-
nos. nitru₃ in puluerē redige τ in aqua calida
repone: τ per. v. dies ibi dimitte: τ laua caput
inde. Aliud feces vini cocti īcēde τ gūmi he-
dere fac puluerē temperās cū oleo squinātico
τ vnge. ¶ Si molles τ subtiles facere volue
ris ex puluere nitri τ orobi τ spume marie cō
fice τ cū aqua calida laua. aut cū succo malue
aut blete: aut cu₃ nitro: aut cum farina ciceris
vel lupini: aut cu₃ apozimate: colloquintide:
aut cu₃ felle taurino vel aloe cu₃ succo myrte
Sed tamē prius lauetur caput cū oleo viola-
ceo. Cōfectio valens ad capillos subtiliādos
Accipe cucumeris agrestis vsti τ tēperati cū
oleo nigelle vste cum sepo lupino vel vrsino
temperate capillis credūtur proficere. ¶ Or
si volueris ne pili mali nascantur in capite vel
in alijs locis: vngantur sanguie testudinis aut
rane vel de ouis formicaru₃ cum oleo confe-
ctis in quo coctus est heritius vngendi sunt:
similiter cum iusquiamo opio: τ similibus.
¶ Aliud ad faciendum crispos. ℞. calcis. ℥. i.
litargiri emblici: galle. ana. ℨ. ij. fac puluerem:
τ tempera cum succo myrthe. deinde vngan-
tur τ ligentur cum filo. Deinde plus vngan-
tur τ tribus diebus dimitte eos. deinde lauē-
tur cum alcanna.

¶ Jstud caplm̄ est de tingēdis capillis. τ īcipit a canis q
qbusdā sunt pudori: tāq₃ senectuti sic attestātes. cā cani-
tiei in ħ est ꝯsiderāda: q₂ est fl̄a friduz aquosum in sene-
ctute mltiplicatū: qꝺ̄ ē albū. vn̄ albi fumi τ albi capilli.
Ad talē canitiē remouēdā ꝑꝑe vtunt̄ ydragogis vl̄ me
dicinis q̄s ponit auctor. Jn qbusdā eaꝝ ponit ῑcam̄. q̄ si-
cut dicūt qdā est ꝯuertibilis nāe. dicim⁹ tn̄ φ vt calidi-
tate τ subtilitate sua aperit orificia venaꝝ τ grossā mā₃
subtiliat τ viscosa₃ īcidit τ vt⁹ toti⁹ spēi attrahat̄ a v̄tute
elacterij (vni⁹ solidi) ħ ē vni⁹ bisantij. ħ ē. ℥. i. al̄. ℨ. i. τ. ß.
τ. ℨ. ß. ħ ē pōdus. iiij. nūmoꝝ τ oboli (theodoricō). i. eu-
piston. (vomitū ꝓuoca) ꝑcedēte vl̄i purgatiōe tāgit me
dicinā ꝑticularē sūme iuuatiuā. (balnea). i. stupha. (de
alcanna.) cū oleo nuc̄. mixta denigrat. cū vino rubeo ru
befacit: cū albo citrinos reddit: τ sic cū diuersis diuersa
operat̄. ꝓ qua vtimur balaustia psidia ad denigrādū. s.
(cū oleo nuc̄.) īcense galla τ oleū igne debent incendi τ
in puluerē redigi. (eris vsti) φ sic fit. patelle eree cōfra-
cte minutī₃ in olla rudi ponat̄ in furno calido ꝑ. iiij. dies
dimittat̄. deīde abstrahe pulueri₃ēt̄. τ ħ ē es vstū (salis
pensi.). i. fuligis (fol̄. blete:) q₂ bleta ca. est τ sic. τ succ⁹
niger ꝑ se denigrat. (alcānā recētē). i. radice₃ illi⁹ herbe
viridē. (moue). i. remoue (pile) vel fruct⁹ vel poma cy-
pressi. Ad denigrādos capillos val₃ sūme iunctio lactis
asinini. Jtē accipe ciminū alcānā τ. c̄c̄. τ coq̄ in lixiuio et
laua caput: τ ħ rubificat capillos. Jmmo ēt. c̄c̄. ortol̄. per
seip₃ potissime denigrat capillos. acatia attramētū exte
rior cortex nuc̄. cu₃ aceto distēꝑata (feces vini cocti). i.
careni vl̄ sape (gūmi hedere) ħ est melioris adherentie
viscositate sua (oleo sq̄nātino) ħ iuuat penetrare tinctu
rā (nitri. τ orobi) spume maris. i. pumicis. Jsta fl̄a subti
liāt grossu₃. vn̄ subtiles fiūt capilli τ molles (collogn.)
. i. cucurbit. alexādrine q̄ est ca. τ sic. ī. z°. gradu. huic ad-
dat̄ oleū laur. cu₃ succo iusq̄ami: τ puluere auripig. τ ide
vngant̄ caput τ capilli τ fient spissi τ pulcri. Flos aūt ge
neste capillos deaurat τ flos vngule caballine τ rasura
buxi cocta cū rubea ma. in lixiuia vel in aq̄ simplici cu₃
modico aceto (cucumeris) agrestis. herba est ca. τ sic. in
4°. vn̄ de ei⁹ lacte fit elacteriū. mā̄c laxatiue fl̄is elacte-
rides cataputie appellant̄ vl̄ catonidiū que sūt diuersa.
(Or si volueris ne pili nascant̄) Jntendim⁹ q̄nq₃ penit⁹
remouere capillos sicut in locis ocultis: vt sub assellis τ
in iguine. tūc vtēdū est psilotris q̄ sunt ī trotula: τ ne po-
stea nascant̄: vtant̄ narcoticis q̄ ponit auctor. vel induc
mēbro calositatē ꝑ fricationē auri vl̄ ferri calefacti (cri
spos) crispare hn̄t res supflue siccitat̄ q̄ pōit auctō ī lr̄a.

¶ De furfurib⁹ in capite nascētib⁹. Cap. V.

Arfura capilloꝛuʒ verissima faciūt
dāna: ita vt ex capite eos eruāt: sunt
autez albe squāme grani furfurib⁹
simillime: que ex duab⁹ causis fiūt.
vna proprie ex cerebro exit. altera ex
fumo cuiuslibet humoris caput ascendentis.
¶ Curentur aūt sic ex cōtrarijs. Si ex calidis
sint damus frigida. Si ex frigidis calida. Dei
de ex his capita sunt lauanda. s. farina ciceris
cuʒ succo blete ⁊ folia sisami pistata tēperata
cū succo blete purgant furfura capitis. malue
succus cū aceto idē facit. Itē myrta si coquat̄
cū succo blete purgat furfura capitis. D. dicit
succo folioꝝ sisami si caput laueris furfura eij
cis. mollescūt ⁊ elōgant̄ capilli. succus malue
⁊ blete idē facit: silr̄ fenugrecū in aqua coctuʒ
iuuat si caput inde laues. al̄. mitte. ij. lib. furfu
ris in aqua calida per diem ⁊ noctē integrā vt
furfur tm̄ operiat̄: ⁊ fortiter cū manu mota in
manu collige. cuius succuʒ exprimēs tātūdeʒ
aceti iunges. Deinde coque ⁊ laua. al̄. ℞. mi
rabol̄. citri. corticis. ʒ. ii. pulueriza. ⁊ cū succo
solatri tēpera ⁊ ide laua. Si patiēs frigide na
ture fuerit pulueres lupini ⁊ fenugreci acci
piant̄: ⁊ h̄ oīa sil̄ cū aceto pistent̄: ⁊ caput ide
lauet̄. Itē aq̄ lupini ⁊ fenugreci cū succo blete
tempera: ⁊ cū oleo yrino vnge. Aliud. nitruʒ
fel caprinū ⁊ succ⁹ blete cōmixta iuuāt. fel arie
tis vl̄ bouis cū nitro ⁊ fel caprinū cū nitro mū
dificat caput ex furfure si ex frida fuerit nā.

¶ In hoc capl̄o agit auctoꝛ de furfurib⁹ ꝺ͂ʒ serapionē. de
tyria vel officiasi. ꝺ͂ʒ Alex. de furfurisca: ꝺ͂ʒ Cōstātinuʒ q̄
dr̄ serpētina a squāmis serpētis. h̄ morb⁹ ꝯuenit cū allo
pitia ī cā: qꝛ sicut illa fit de fl̄atica mā: differūt tn̄ in acu
mie: qꝛ allopitia cuteʒ vlcerat cū acumie māe corrosiue
subtilioꝛis ⁊ nimis sicce in actu. tyria vo ⁊ officiasis fiūt
a mā sicciore ⁊ grossiore ⁊ min⁹ acuta nō vlcerāte ⁊ ꝑ por
ros exeūte ⁊ squāmas latas gnāte: neq̄ʒ cutis excoriat̄
nec vulnerat̄: sicut in passionib⁹ ꝑdictis. Sʒ sunt in fur
furisca q̄dā squāme surgētes in supiori pte capitis vl̄ su
perficie: ⁊ ēt toti⁹ corpis sine solone ꝯtinuitatis ī cute. pp
hoc differūt in cura quātū ad localia: nō quātū est de vl̄i
purgatiōe: in vtroq̄ʒ. n. fit vl̄is purgatio humoꝝ ꝯpetēs.
Sunt igit̄ iste squāme q̄dā corpa subtilia tenuissima la
ta sicca valde radices capilloꝛuʒ euellentia ⁊ incidentia
detrūcādo: vl̄ ēt ipsos capillos nasci prohibētia. Sic ge
nerat̄ de mā que appet euidēter in supficie extra caput
sicut fit in tyria ⁊ allopitia ⁊ in tinea: q̄ oīa sunt cuʒ vlce
rib⁹: de qb⁹ egredit̄ mala hūiditas virulenta. In furfuri
sca aūt nō sic. h̄. n. magis gnānt̄ ex qbusdā vapoꝛib⁹ sic
cis venenosis ex fl̄ate salso vel ex col̄a vel ex mel̄ia: vel
ex sanguie corrupto resolutis. Humores hi g̊ venenosi
⁊ corrupti aut pn̄t abundare in toto corpore: aut in capi
te solo. Si aūt in toto corpe nec̄ia est vl̄is purgatio. Si
aūt in capite solū ꝑticularis. In cachochimia g̊ toti⁹ cor
poris exhibeat̄ medicia ꝺ͂ʒ exigētiā hūoꝛis peccātl. vt si
vnicus hūoꝛ abūdat: simplex meⁿᵃ illi⁹ hu. def. Si cōpo
situs ꝯposita meⁿᵃ: signa per supradicta satl fiūt manife
sta. Si aūt in solo capite mā ꝯtineat̄ fiāt gargarismata.
ponant̄ vētose occipitio cū scarificatione. fiat flōmia de
cephalica. ¶ Itē sciēdū ꝙ lʒ passio q̄nq̄ʒ ꝯtigat ex sola
ꝯpl̄one ca. ⁊ sic. sine humoris vitio. vn̄ humores capitis
nutritiui in malos vapores siccos resoluunt̄: vn̄ fit fur
furiscai: quo casu sola alterātia male ꝯpl̄onis sūt nec̄ia.
⁊ ꝺ͂ʒ istā cām male vr̄ ꝯstantin⁹ curā ordinare. ¶ Cōue
nienti ergo cura cōtra cāʒ hui⁹ passionis ordinata ad lo
cuʒ īfirmū cū localib⁹ redeam⁹. fiāt ergo ablutiōes cum
aq̄ decoctiōis malue vel blete: vel cū aq̄ decoctiōis lupi
noꝝ vel fenugreci: ⁊ radice ligr. cū aceto cū aq̄ decoctio
nis collogn. ⁊ felle taurino vel attramēto: ⁊ fiant cetera
que ponit ꝯstātin⁹. ¶ Attēde ꝙ nō pōit purgatōes vl̄es
qꝛ de illis se expediuit in allopitia. fiat g̊ lixiuiū de cine
re vitis ⁊ palea ordei ī quo ordeū ⁊ palea ordei maneat
per. iij. dies: ⁊ de h̄ fiat frequēs ablutio. h̄ malū est mul
tū suspectū: qꝛ preambulū signū est ad leprā. (cineris ru
the ⁊ blete) illa ca. sūt ⁊ sic. ⁊ abstersiua (sisami) sisam⁹
eniʒ nomē est seīs ⁊ herbe ca. in p̊. hu. in. z. virtutē reten
tiuā ꝯfortat. desiccat. n. īteri⁹ ⁊ exteri⁹ nimis hūectat (fe
nugrecū) cū aq̄ remollit ⁊ abstergit (furfur) ca. ⁊ sic. as
perū. vn̄ est abstersiuū. vn̄ de colatura furfurl mulieres
rigida faciūt pepla. Itē faciē ⁊ collū lauāt ⁊ man⁹: vn̄ īfe
ctiones abstergunt̄ ⁊ cutis albioꝛ apparet. In eadē cola
tura ponant̄ vitella ouoꝝ. zuccari cādi. penid. lac amig.
q̊d valʒ ꝯsūptis ⁊ extenuatl ⁊ putredinē pulmōis abster
git: ⁊ in furfurisca ponit̄ acetū. Itē puluis mirabol̄. mul
tū est abstersiu⁹: qꝛ dicit Alex. ꝙ aq̄ de mola fabroꝝ ap
posito succo blete ⁊ aceto ⁊ modico vino multū valʒ. pre
cedēte tn̄ iunctiōe cū oleo viol̄. ⁊ thure. Itē staphisagria
cū oleo mixta multū iuuat. Itē remollitis furfurib⁹ fiat
īunctio cū sābuceoleō sale nitro vl̄ aq̄ ꝺ̊coctōis lupioꝝ.

¶ De pustulis capitis. Cap. VI.

PUstule in capite nascunt̄ ex nimis ca
lidis hūoꝛib⁹ vel ex infecto fl̄ate. Ne
cesse est ergo vt primū humorē eijcia
mus. post raso capite vnguēta adhi
beam⁹: frōdes cyꝑssi ⁊ eiusdeʒ arboꝛis pilas.
frōdes tamarisci. bellirici: ēblici: de quocūq̄ʒ
hoꝝ volueris fac puluerē ⁊ tēperans cū oleo
⁊ aceto vnge. Aliud. ℞. litargiri ceruse: succi
hypoquistidos. ana. ʒ. iiij. zuccari. ʒ. iij. gallie
muscate. ʒ. i. gūmi arab. dragagāti. an̄. ʒ. ii. pul
uerizata tēpa cū forti aceto postea iūge cerā al
bā oleū ro. ⁊ fac vnguētū. Aliud. ceruse. ʒ. vi.
litargi. cere al. an̄. ʒ. iiij. sulfuris viui ⁊ nitri. an̄.
ʒ. vii. oleū ro. q̄ʒtū sufficit. Aliud ꝙ aritō affir
mauit valere si nascant̄ ex flegmate. ℞. litargi
rū rutaʒ siccaʒ vel viridem pulueriza ⁊ tempe
ra cuʒ oleo ⁊ vnge. Aliud. S. corticum mali
granati. acatia. galla puluerizata temperētur
cum aceto ⁊ vngatur. Aliud. tolle ramos fi
cus ⁊ frondes virides: ⁊ cum aqua pista quo
usq̄ʒ efficiatur: sicut medulla ⁊ vnge. Si pas
sio fuerit diuturna vice aque acetuʒ pone. Si
noua aqua loco aceti vtere. ¶ Si fuerint vul
nera oleum rosatuʒ: ⁊ albumen oui apponas.

Aliud. tolle amigdalas amaras. mūdifica cuz
aqua calida 7 pista vt vnguentū fiat: rasum-
q; caput inde inungas.

¶ Apud Alex. morbus iste appellatur fiden vel flectiue
vel bulle. sunt aūt minuta apostemata capitis ad modū
bubez: qd frequēter ɔtingit pueris ex corruptōe sangui
nis vel vicio matricis vl' ex inordinatione diete. ¶ In
tali ergo passione cognita causa pus digerat materia fri
gida competēter cuz oximelle vel cum aliqua decoctio-
ne ad idem valente. postea si sit flegmatica purgetur cū
yerapigra vel yeraruf. Si melancolica fuerit cuz yeral.
deinde fiant stuphe cōpetentes. dentur opiata vt aurea
opopira in flegmate, metridatū in melācolia. ¶ Calida
autē materia cuz oxizaccara digerat 7 sirupo acetoso cū
catartico imperiali purgetur: 7 facta stupha detur opia-
ta. s. rubea. ¶ Si aūt materia sit composita. composita
sint digestiua 7 laxatiua. ¶ Si aūt non sit corp9 plecto-
ricum fiat particularis purgatio precedente suffumiga-
tione vel purgatione: sequātur gargarismata 7 iunctio-
nes sm q materia exigit. deinde sequātur localia reme
dia. radat caput. postea fiat vnguētū de pulueribus ab-
stersiuis 7 oleo nucū: 7. cc. 7 aceto. (Aliud accipe litargi-
rū.) spuma est argenti 7 est albū. illud temperate est fri
gidū 7 sic. quasi in pncipio pmi gradus. stipticuz 7 conso
lidatiuū mundificatiuuz. male carnis cōsumptiuuz. bo
ne regeneratiuū. Quoddā aūt est litargirū qd est ruffuz
7 est fex auri. Quoddā est citrinū 7 est fex eris qui ppos
habet effect9 (ypoquistidos.) nomē est fructic. 7 sui suc-
ci. fri. 7 sic. in 3°. vlcera consolidat 7 constringit dissoluta.
(ceruse.) fri. 7 sic. in 2°. mūdificatiua est putredinis 7 cō
sumptiua. (Gallie mus.) cōfectio est similis laudano a
musco qd recipit denominata. Cōfortatiua est capiti. nu
trimentū depurat 7 fumos attrahit. (ficus frondes 7 ra
mos virides.) ista habēt succū acutum 7 consumptiuū.
vn̄ veruce et dextre exterius delentur cū lacte earū: qd
idē est cū succo.

¶ De fauis. Cap. VII.

Aliud gen9 scabiei sustinet cutis ca-
pitis foramia habēs minuta vn̄ lues
egreditur quasi mel: 7 ideo iste mor-
bus appellatur fauus: q2 sicut mel ex
fauo ita lues exprimitur. Nascit vero ex flate
salso. ¶ Optimū vero ē primū humorē pur
gare cuz yerapigra: yerafortissima: yeraruffi.
stomaticon: theodoricon: gargarismū ex cali-
dis facies quo flegma depellatur. lauet caput
cū aqua in qua cocte sint lentes. ros. mēta. al's.
myrtha. post h vnguēto subueniam9. R. litar
girū vel cartam incensam bombicinā cuz ace-
to tēpera 7 vnge vel olibanū cuz aceto pone.
Aliud. R. tartari. i. fecis vini incensi cuz calcis
viue. 3. ij. 7 cuz aceto tempera. Nam acetum
forte flegma necat. cap. radat 7 scarificet 7 la
uetur cū aq̄ vbi cocta sit mēta. al's. myrta ros.
7 vngatur supradictis vnguentis. subtrahe ci
buz qd flegma facit. Aliud litargirum: cathi-
niam auri tempera cum aceto.

¶ Aliam ponit passionē: in qua cutis perforat. Sed nul-
lus tumor appet: q2 mā subtilis ē 7 liquida putrefacta.
In pustulis tn̄ mā gssior 7 minus corrosiua. h g ad simi-
litudinē pc passiōis digesto euacua. 7 stuphas 7 opiatas
exhibeas: 7 postea remedia apponas. Si g ex cal'o sit hu
more caput scaraxa. deide puluerē vngulaz capraz. te-
staz auellanaz. cornu cerui: corticis castanee supaspge.
In frida mā scarifica. postea cū allio pistato puluere na
sturtij eufor. amigd. amara. stercor colū. se. rute. sinapis
pcete iunctiōe cū ol'o lauri. forti vio: vl' fac illinitiōes cū
felle tauri. 7 se. rute. h valz ifantib9. (Itē litargir. 7 cadi
miā) cadimia ē litargir. ruffū vl' fex auri: vl' cadimia ē la
nugo q nascit i loco vbi fūdit auz. 3x āt dr cadimia. sm
ɔstanti. s. iā dcā. lapis ē alb9 in india: 7 alibi iuēt9 i littore
maris idie vel arabie.

¶ De tinea. VIII.

Semotim i cute capis scabies vel car
bunculi nascunt 7 nata imiscent. al's.
nimis crescūt vel inuiscant. Nascunt
aūt ex colibus incensis 7 ex putrido
sanguine. fit aūt pruritus nō modicus de quo
pruritu quasi squāme nō modice sed maiores
nascunt siue delabūtur. hoc sepe euenit infan-
tibus ppter supabundantiā sanguinis 7 mol-
liciem cutis. ¶ His vero primū cibos noxios
7 calidos subtrahim9 7 humore nociuo subla
to vnguenta adhibemus. Si lactēs fuerit qui
nō possit recipe medicinā icidimus retrorsum
auriculis ambas venas 7 ex sāguie subtracto
sic cal'o vngimus: nutrici vo malos auferim9
cibos: 7 succos scariole 7 feniculi atq3 zucca-
ri potandos damus: ifanti quoq3 caput radē-
tes tali vngimus vnguēto. R. litargiri ceruse.
an̄. 3. iij. pulueris sarmēti trocisci: memitte: gū
mi arabi. Galle pōdus equale. pulueriza: 7 cū
oleo ro. 7 aceto tēpera 7 vnge. Itē tolle gal-
le nō perforate. 3. x. amigdalaz amaraz cū cor
ticibus. 3. v. tēpera cuz aceto 7 vnge. Itez gal
le nō pertusate. 3. v. vrine tauri: aceti. an̄. fialaz
. i. fac coquere vsq3 quo spissentur 7 facias vn
guentum 7 inde vnges illuz. Aliud medullaz
semis bombacis pista 7 cuz aqua ro. tempera
aut cuz aceto 7 mitte ad solem 7 vnge caput.
Itē largiri boli. ceruse. an̄. 3. ij. achatie. i. succ9
prunoz imaturoz: sulphuris argenti viui: an̄.
3. i. fac puluerē 7 cū oleo ro. 7 aceto tempera
7 vnge. postea cuz aqua calida laua. ¶ Ster
nutamēta infantib9 trib9 diebus facies ex oleo
amigdalino amaro binas guttas per vtrasque
infundēs. i. aures. nariculas: 7 caput vngam9
cuz litargiro sirico. cineres argentales tempe
ra cum oleo rosato: 7 vino. huncq3 puluerem
potanduz dabis. R. spodij: zuccari rosati. an̄.
3. ij. gariofili: cardamomi: iuiube. an̄. 3. i. gallie
muscate. cc. orietalis cathime argētalis: cam-
phore. an̄. 3. ß. fac puluerē: da infantibus pon
dus. ß. 3. al's. medij exagij: cū aqua frigida vel
cum lacte nutricis.

¶ Hoc caplm est de tinea siue acora apud Alexan. mor

bus.s.fetidus.al's.fedus valde sepe contingit:sed senius infantibus. Si tales sint ꝙ possint purgari purgent̃:fac eis stupham:⁊ dentur eis opiata:⁊ duo tandez fiant cauteria in cornibus occipity vt purgetur caput:⁊ fiāt localia remedia que scripta valde multa inueniunt̃ sicut est depilatorium de pice nauali calidum appositum cū pelle vel depilatoriū de piscariolis. Si lactēs fuerit.ꝙ docet fieri in lactante tineoso.idem intelligendū est de pustulis ⁊ de fauis:de quibus sunt duo capl'a ꝓximo dicta. tales aūt īpotentes ad medicinas leuissima querunt remedia ⁊ circa eoꝝ nutrices diligentes mūdificatiões ⁊ regimen in dieta adhibeantur. auriculas ambas.h non est securum ante tertium vel quartū annuz: sed potius pulueres que sequuntur leuiores puluerizent̃. Galle nō pertuse.ille magis sunt pontice ⁊ consolidatiue ꝙ̃ galle pertuse:q2 galle pertuse ad cinerem sunt redacte ⁊ vetustatem.qꝫ h dicit secure fiat in lactanti etate.fiolā.i.fiola debet continere.ʒ.i.⁊.ß.seminis bombacis.cōsumptiuum est venenosoꝝ humoruz. vnde valet in medicinis spiritualia mundificantibus. vnde letificat.sternutatio .i.illinitiones.per vtrasqꝫ aures: vt totū caput calefiat. quicquid auri instillatur tepiduz debet esse.litargiri de sirico.i.de siria asportato.istud fortiter desiccat.⁊ itelligendū est de cathinia in littore maris sirie reperta.cinerem argenti.cinis argēti talis est terra combusta in fornace vbi coquitur argentū. Spody.i.os elephātis combustū.fri.⁊ sic.cor ⁊ epar confortat.iste aūt puluis nullo modo detur īfanti: sꝫ potius nutrici:vt lac ⁊ sang.in eadem depurentur.

De pediculis ⁊ lendinibus. Cap. IX.

SEpe pediculi ⁊ lendines nascitur in capite vel in toto corpore ex purgationibus quas natura eijciens cū sudore facit inter cutem ⁊ carnez. Or si fit in calido corpore h vnguento inunge.argētum viuuz ⁊ cinerem filtri cū aceto ⁊ oleo tempera vel litargirum ⁊ argentuz viuum cū aceto ⁊ oleo tempera sicqꝫ inunge. In frigido corpore h vnguēto vtere. Stafisagriaz nitrū. auripigmētū ru.cū aceto ⁊ oleo tempera ⁊ caput inūge in balneo. Aliud. Elleborū albū:staphisagariaz nitruz cum aceto tēpera ⁊ caput inungito in balneo. Itē auropigmento ru.caput inunge cuz oleo tēperato in balneo. Silr acetuz cuz aqua marina occidit pediculos:⁊ si deest aqua marina sal ⁊ aqua cum modico aceto mixta idem facit:⁊ si post īfirmitatē nascuntur pediculi fac vnguentū de nitro.i.seis c̃c̃.orientalis ⁊ quotidie inunge ⁊ laua cuz aq̃ marina vbi cocte sūt rose ⁊ myrthe. Aliō tolle folia pini ⁊ tere ⁊ succū exprime ⁊ vnge.

Istud capitulū est de lendinibus ⁊ pediculis qui generantur ex humoribus corruptis:qui duo si longo tempore perseuerauerint.signa sunt vniuersalis corruptionis membrorum:sicut lepre morphee cuz caloris naturalis diminutionez significent ⁊ caloris extranei ebullitionē: qui pediculi s̃m diuersas materias diuersantur:rubei ⁊ grossi sunt de sanguine.crocei ⁊ macri de co.albi ⁊ molles ⁊ grossi de flegmate.duri ⁊ nigri ⁊ graciles de melancolia. Et s̃z ꝙ miscentur materie ⁊ cause componuntur ⁊ gnãntur aīalia. vapores ergo grossi ⁊ humidi per poros relaxatos exeunt ad exterius ⁊ condensantur in substantiam grossam:que a calore actuali circūferentialiter excitato in eēntiam pellicule exterius transit:que pellicula retinet fumū interius ⁊ subtiliat:⁊ in essentia spirit⁹ motiui transmutatur. vnde aīal generat̃. lendes aūt fiunt de materia sicciore:que anime vegetabili minus est apta. vmes aūt pectinis vel asellaꝝ:qui sunt fixi ⁊ immobiles:⁊ adherent de materia fiunt melancolica mediocriter iter lendes ⁊ pedicl'os.(cinerē filtri) cal.⁊ sic.vehemēter.(plūbū vstū.) h liq̃fit ⁊ vlteri⁹ trāsit i cinerē.(arsenicū).i.auripig^mēt^ ru.(staphisagria.)puluerizata cū ar.vi.⁊ cū assūgia veteri porcina necat pedicl'os. Ar.enī vi.ca.est ⁊ hu.in 4°.g̃. Itē succ⁹ ruthe:⁊ absinth. ipsos necat. Itē bōbex ⁊ terbētina idē fac̃ si portet̃ in sinu. Contra vmes pectinis. Accipe nitrū cū assūgia hirci. vel san.vulpis ⁊ alumē:⁊ ar.vi.⁊ fiat iunctio. Itē succus abrotani:malue assungia staphisagria.ad oīa ꝑdcā valz iunctio in capite ⁊ spina dorsi:collo ⁊ brachys. mãz eniz taliū totaliter cōsumit. Staphisagria aūt attrahit pediculos ad se ⁊ attractos interficit. vñ dr̃ herba pedicularis:qō pz in ancipitre:qō si accepis staphisagriā ⁊ dederis ancipitri vnū granū ad trāsglutiēdū curat̃. Si egrotat de gutture:qō plebs vocat ðlagorge.al's.morbū de algore. Itē decoque lupinos i lixiuia ⁊ laua caput tuū ⁊ carebis pediculis. ꝯ lendes aūt valz nitrū cū aceto ⁊ assungia veteri.

De cephalea. Cap. X.

DOlor capitis duobus modis prouenit vel ex se proprie vel ex alijs membris:sicut a stōaco. Qui si modo presens modo recedēs sit: aliunde procul dubio venit. vnde. G.si dolor est in capite nulla certa causa extrinsecus veniente hūores collecti pregrauant stōacū:⁊ maxie acuti. dolor autē est in sūmitate capitis ex regione stōaci. Qui si sine intermissiōe fuerit proprie a capite venit:⁊ ex quolibet hūorū quatuor. Si sit ex sanguine calorē patitur in capite grauitatem in fronte:oculorū rubescunt vene cuz tota facie:⁊ vene faciei sunt plene. vrina rub.⁊ pinguis:⁊ corpus molle:⁊ pulsus mollis. Si ex colera rub.infra nares nimiū habet calorē:⁊ i lingua siccitatē. vigilie ⁊ sitis nō desunt:⁊ maior dolor est i dextra parte. Si ex colera nigra in sinistra parte erit dolor cum frigore:vigilijs ⁊ grauitate. Si de flegmate sustinet grauedinē ⁊ spiritus grauē retentionē cuz querela:⁊ dolorē in occipitio. G.in libro institutionū. Nosse oportet caput diuidi in quatuor partes. Sanguis in fronte dominatur colera rubea in dextra parte. flegma in occipite. colera nigra in sinistra:in quibus modis cognoscēdis medicus operam dabit. Aliquando tamē ex calore solis vel aeris dolor est in capite. vñ. G.in libro de accidente ⁊ morbo.si caput ex aere friguerit ꝑ quasdā vias: q̃si cataractas

intrat que frigoris illius sunt cã. frigus per to-
tuz propellitur corpus. Si ex calore solis vel
aeris patiatur cerebrum humores ad se: sicut
ventosa attrahit: postq̃ in vicina mẽbra debi-
lia proijcit. ¶ Iste dolor euenit plurib⁹ ex ni-
mio vini potu: vel capitis occasionibus: sicut
vulnere aꝑate: vel percussione vel casu. Opz
aũt intueri etatẽ ⁊ egrotãtis ↄsuetudinẽ ⁊ vn-
de dolor natus sit. ¶ Si ꝓprie sit ex capite cõ
siderãduz est ex quo sit humore. Si ex sangui
ne vel col'a ru. incidatur cephalica: nisi etatis
cõtrarietas vel tẽporis. cõsuetudis ⁊ virtutis
occurrat. Si ergo ad flobotomandũ nõ suffi-
ciat scarificemus plena palma ab vtriusq̃ pe-
dis calcaneo. Que vero prosunt colere ru. ꝓ-
sunt ⁊ sanguini. Que vero flegmati ⁊ col'e ni
gre proderunt. Singulis tñ per se sua medica
menta melius adhibeantur. ¶ Colerã ru. me
dicabimur si plusq̃ sanguis dñetur. Cassiafi.
iuiubis prunis: viol'. manna: mirabo. citrinis:
⁊ silibus. Si vero febris non fuerit catartica
de mirabol'. citri. danda sunt cũ. ℥. i. de yerapi-
gra: que ex aloe loto cõficitur. In febribus si-
rupuz violaceuz vel acetosum ⁊ maligranati
demus succuz: ⁊ postq̃ corpus interius mũ-
dificatũ esse certificabitur: caput. manus. pe-
des aqua tepida infundamus: in qua hẽat vio
las: camõillaz: ordeuz decoriatuz atq̃ rosas.
Or si vigilias patit̃ papauer adiungimus. In
cipiente vero infirmitate oleuz ros. cuz aceto
damus: vel aquã ros. cuz aceto: vel oleuz vio
laceuz ⁊ portul'. succuz: vel cucurbite succuz
sup̱ caput ifundamus. vnges proram capitis
cũ sandalis albis: rosa. camphora: ordeo: que
tẽperabis cũ succo psillij: ⁊ aqua ro. D. dixit.
Si cuz oleo ros. frontẽ ⁊ timpora vnxeris ⁊
opio vel papauere simplicẽ dolorez ex calore
refrigerabit̃ ⁊ dormire facis. Itẽ dicit si folia
⁊ capriolos vitis tollas ⁊ fortiter pistes ⁊ ca
put vngas. valet ad depellẽdos hũores. Ster
nutamenta prouocemus cuz succo lactuce ⁊
portulace cucur. oleo viol'. cuz lacte mulieris
mixto quod sugat puella vel cuz succo zucca-
ri. Si vigilias patitur sternutamẽta prouoca-
mus cuz oleo viol'. opio: vel papaueris oleo:
vel violaceo: ⁊ silibus. ¶ Si dolor capitis cũ
coriza fuerit nullũ cathaplasma vel epithima
apponendũ erit: neq̃ aqua capiti infundat̃ ni-
si rosacea vel salicis vel portulace vel cucur-
bite: qđ autorizat. G. in libro cathaplasmatũ:
nec sternutamenta nec emplastra recipiat ni-
si hũor pri⁹ decidat. cibi sint cucurbita: atripli-
ces portulaca bleta. Si non habuit febres pul
los comedat colũbarũ perdices: ⁊ filia. ¶ Si
ex frigido sit humore dolor. s. ex flegmate vel
melãcolia prospicimus que iã diximus signa
⁊ dam⁹ yerã fortissimã. G. ⁊ logodion ⁊ theo
doricon. pill'. Ioan. Dam̃. vel stomaticon. pil
lule de yerapigra: vel faciamus vomitum de
radice cum oximelle: ⁊ gargarismuz cum ye-
rapigra: sinapi: piretro ⁊ cum oximelle: ⁊ di-
stempera cum aqua vbi maiorana: camomil-
la: ⁊ similia sunt decocta. debet lauare caput
cum aqua vbi coctuz sit anetuz: rosmarinus:
vbi maiorana: camomilla: ⁊ similia sint cocta.
vngimus caput melancolicum cuz oleo chei-
ri: cuz oximelle: amigdalis amaris: cucurbita
amara: flegmaticuz vngamus cum oleo sam-
bucino vel nardino: camomillino vl' muscelli
no. emplastruz imponimus ex gũmi arabico:
euforbio: myrrha. c̃c. orientali. vbi humores
defecerint: sternutamẽta prouocemus cũ suc
co cauli. blete. camomille: oleo: ⁊ silibus. Si
post sternutamenta in naribus ardorem sen-
tiat inungimus lacte mulieris puerũ lactãtis.
Si non senserit nitruz naribus imponimus ⁊
nigellam fumum anisi aut condisi. G. confir-
mat prodesse capiti. Idẽ facit menthe succus
si nares ⁊ timpora vngamus: sepius ad bal-
nea ire cogãtur: cibi sint volatilia calida: cicer
coctuz. ¶ Hoc modo medicandi sunt qui do
lorem capitis ex ventositate grossa incurrunt
a parte opposita si mã nondũ sit collecta: si sit
mã collecta. a parte infirma. ¶ In dolore ex
percussione vel ruina: vel apostemate cepha-
licam incide: ⁊ ẜm vires bis vel ter subtrahes
si vires negauerint potui damus oxifeniciam.
prunas: iuiubas: violas: vuas passas: cassiãfi
stulã: mannaz: ⁊ similia. de his singulis bibat
℥. iiij. singulis diebus. Aliud. solatri cocti ⁊ co
lati. cassiefistule mundate. añ. ℥. iiij. cuz yerapi
gra: vel aloe epatico. ℥. ß. tale cathaplasma ca-
piti imponimus. de sandal'. rub. succis solatri.
salicis: viol'. farina ordei: ⁊ similib⁹. Sternu-
tamenta damus cum succo solatri ⁊ lacte mu
lieris puellam nutrientis. Aliud de saldal'. ru.
c̃c. bolo. temperatis cum succo solatri: ad bi-
bendum detur ptisana cum succo mali grana
ti: in aqua salicis bibenda sirupũ violatuz: vel
iulep: idest sirupus factus de sola aqua ⁊ zuc-
caro vel yereleon. immisceas. Si tumor siue
plaga ex supradictis euenerit aqua cocta vte-
re in qua decocte sint lentes: rosa: myrtha: la-
na vnge cum oleo rosato: ⁊ albumine oui:

odoꝛet camphoꝛaꝫ:roſaꝫ:violaꝫ ⁊ myrtā:ci-
bos dam⁹ cucurbitas atriplices:gallinaꝝ pul-
los:vitella ouoꝛuꝫ. ¶ Si doloꝛ capitis ex ſtō
ſit ⁊ ex humoꝛib⁹ ibi collectis ſic colligit̃. Si
nauſeauerit ⁊ toꝛturaꝫ in ventre vel p̄coꝛdijs
paſſus fuerit vomitū ꝓuocabis. fieri aūt nō p̄t
quin colera vel flegma ꝓijciat̃. Si vero vomi
tū pꝛo tp̄e vel ꝓpter doloꝛē ꝓuocare nequiue
ris potiōes de yerapigra vel aloes ⁊ maſticis
inſimul dabis vel ſtomaticon ⁊ ſimilia. vnges
ſtōm ex oleo roſ. aq̄ roſ. myrthe ſucco. ¶ Si
ex caloꝛe ſolis vngendum eſt caput oleo roſ.
aqua frigida vel aceto. Si venter vehemēter
doluerit ⁊ ardoꝛ fuerit vngendus eſt oleo ro.
poꝛtulace ſucco vel cucurbite vel ſempuiue.
potus erit illi ſirupus viol. maligranati ſucc⁹.
in aqua cal'a pedes īponant̃. ¶ In doloꝛe ex
frigoꝛe aeris capiti aqua calida ī qua decocta
ſint anetū:ros marinus:ſanſucus: mellilotuꝫ
per fiſtulā infundemus vrceoli ⁊ caput oleo
nardino inungimus. Sapientis induſtrie tan
ta ſufficiant. ¶ Deinde oꝛdinemus antidota
ad hoc vtilia: yera Joā. Dama. iuuat doloꝛē
capitis qui vel ex fl'ate vel colera naſcit̃. nigra
ſtōacuꝫ mundificat:epar cōfoꝛtat: da foꝛtio-
ribus. ʒ. v. imbecillioꝛib⁹. ʒ. ij. cū aqua cal'a. ci-
bi poſtea ſint pulli perdices: vinū lene. ¶ An
tidotū ℞. carpobalſa. caſſielignee:cinamomi
alitimi:ſpice aſſari:maſtic̄. iuiube:cubebe:ma
cis:nucis muſcate:ſquinātī: gariofili. an̄. ʒ. v.
c̄c̄. ʒ. iij. aloes epatice lib. j. fac puluerē tēpera
cū melle. ¶ Alid antidot̃. Jo. Dam̄. fac̄ ven
toſitati groſſe. viſus obſcuritati grauitati toti-
us coꝛpoꝛis ꝓpter ventoſitatē ex fl'ate ⁊ cole-
ra ni. ℞. aloe. ʒ. xv. epithimi:coſti. an̄. ʒ. v. eu-
foꝛbij. c̄c̄. ſpice camedreos. an̄. ʒ. vj. gariofi. ʒ.
x. acoꝛi:calami:aromatici maſtic̄. an̄. ʒ. xix. caſ
ſielignee. ʒ. viij. xilobal'. ʒ. iiij. piperis albi ⁊ ni.
gētiane amomi. an̄. ʒ. iij. aloes:epatic. dyagri-
dij cocti. an̄. ʒ. ij. mellis q̄d ſufficit. da penſum
iij. ſol'. cum aqua cal'a. ¶ Pill'. G. ad flegma
deponēdū ⁊ ad oēꝫ gūē fumū caput aſcēdētē.
oculos purgat ⁊ ſtōacuꝫ. ℞. aloes:dyagridij:
colloquintide interioꝛis:abſinthij:maſtic. an̄.
ʒ. iij. tempera cuꝫ ſucco ſolatri: vel ſcariol'. fac
pill'. in modū ciceris: dabis. vij. vel. ix. ante ci-
bū vel poſt. ¶ Pill'. Joā. Dam̄. valēt ad mū
dificationē capitis ⁊ ſtōaci. accipiantur oī tp̄e
℞. aloes. ʒ. vij. maſticis. ʒ. iiij. turbith. ʒ. x. ro-
ſe. ʒ. iiij. fac pill'as in moduꝫ ciceris. da. xj. vel
xiij. ante ſōnum cuꝫ aqua calida. ¶ Stomati-
con mundificans caput ⁊ ſtōacuꝫ valet arthe
tico doloꝛi ex groſſo fl'ate. ℞. aloes:turbith:
mirabolani citrini ⁊ indi: ⁊ abſinthij. an̄. ʒ. iij.
ſcamonee:colloquintide:bdellij:aniſi epithi-
mi:maſticis. an̄. ʒ. ij. tēpera cuꝫ ſucco maratri
fac pillulas in modū pipis. da. ʒ. iij. cum aqua
calida: ⁊ ꝺm tēpoꝛa laxatiuuꝫ celebꝛa. ¶ Alid
ſtomaticuꝫ Joā Dam̄. purgans coleraꝫ rub.
⁊ nig. ⁊ fl'a ſine aliqua moleſtatione. ℞. yere-
pigre:mirabol'. citri. an̄. ʒ. iij. nitri. agarici. an̄.
ʒ. ij. turbith. ʒ. vj. ſalis gēme:epithimi:ameos
aniſi. an̄. ʒ. ij. ſcamonee. ʒ. j. tēpera cum ſucco
ſcariole: ⁊ fac pill'. q. piperis grana: bibe cū aq̄
calida. ¶ Yera. G. de libꝛo decalogi. ſtomacū
mundat atqꝫ caput: īmo totuꝫ coꝛpus etiā de
colera rub. ⁊ fl'ate. ℞. c̄c̄. ſpice viol'. abſinthij:
ſquinātī:xilocaſſie:aſſari:maſticis: carpobal'.
xilobal'. cinamōi:alitimi: pōdus equale:aloes
quātuꝫ ſunt cetere ſpecies: fac pill'. cum ſucco
ſcariole: ſicut piper. da vt laxatiuū: fl'atico cuꝫ
dantur colloquintidas:turbith arabicū appo
ne equali pondere. ¶ Pill'e auree valētes ad
eaſdeꝫ infirmitates: ſed tn̄ leuioꝛes. ℞. aloes
ʒ. iij. ſcamonee. ʒ. iiij. collogntide minoꝛis aga
rici:feniculi:petroſilini:maſticis:roſe. an̄. ʒ. j.
⁊. ß. fac pillulas in modū ciceris.

¶ Secundum oꝛdinem proſequitur auctoꝛ paſſiones ca
pitis. pꝛimo agens hic de doloꝛe capitis qui ꝺm alios ce-
phalea vel cephalargia dicitur: que paſſio plures habet
cauſas. Dicitur aūt doloꝛ capitis vel cephalea pꝛopꝛie ⁊
inueteratus qn̄ eſt per totum caput. emigranea appella
tur doloꝛ in medietate capitis monopagia d̄r doloꝛ ī ali
qua parte quāta capitis. Clauus v̄o appellat̃ in quacūqꝫ
p̄te minima ſit doloꝛ capitis fixus. ¶ Cephalea v̄o reci-
pit diuiſiones ⁊ ſubdiuiſiones plures. diuidit̃ eni ꝺm lo
ca et tēpoꝛa: ⁊ ꝺm ſuas cās māles ſiue efficiētes: ꝺm loca ⁊
q2 quidā eſt doloꝛ extra craneuꝫ exn̄s ſic̄ in pelliculis ⁊
in carne ſupꝛa craneum exn̄tibus. aliqn̄ inter pelliculas
ſub craneo vel in medulla cerebꝛi. Jtē doloꝛ capitis qn̄-
qꝫ fit ꝺm viā criſis: ⁊ qn̄qꝫ an̄cedit febꝛē vel concomita-
tur vel ſeqtur. Jteꝫ doloꝛ capitis qn̄qꝫ eſt moꝛbus per ſe
non cātus ab aliq̊ moꝛbo. qn̄qꝫ cātur ab alio moꝛbo: qn̄-
qꝫ ab aliquo humoꝛe. Jteꝫ doloꝛ capitis qn̄qꝫ eſt ex ſola
mala complexione cum humoꝛis vicio: quādoqꝫ ex ma-
la complexione ſine humoꝛis vicio. Jtem doloꝛ capitis:
quādoqꝫ eſt ex cā exterioꝛi: qn̄qꝫ ex cā interioꝛi. Jteꝫ do
loꝛ capitis: quādoqꝫ eſt a cā exiſtēte iuxta caput: ſicut de
cā pꝛiuata capitis: quādoqꝫ de cā remota in alijs p̄tibus
contenta ſicut in ſtomaco vel epate vel in ceteris parti-
bus. Jtem doloꝛ capitis quādoqꝫ eſt a moꝛbo conſimili:
quādoqꝫ eſt ex officiali. Omnes aūt ille cāe ⁊ diuiſiōes
ſua habent pꝛopꝛia ſigna. quedam tamē accipiuntur ab
indicio patiētis ſicut ſigna cephalee ex cauſa exterioꝛi.
vt ex caloꝛe aeris vel frigoꝛe vel vigilijs vel ſōno m̄lto
vel ex caſu vel ex percuſſione vl' clamoꝛe ⁊ vſu cibario-
rum acutoꝛuꝫ: vt eſt vinum foꝛte. poꝛri vel allia vel nu-
ces ⁊ cetera fumoſa. quedam autem cephalea hꝫ ſigna a
diſpoſitione totius coꝛpoꝛis: ſic̄ que fit a cā intra: vt que
fit a repl'one hūoꝝ furioſoꝝ caloꝝ vt q̄ fit a febꝛib⁹: vl' a

crisi vl'a mala ꝯplone vel a morbo officiali: vt ē opil'o vl'
ꝯstipatio: q̄ de grssis hūorib⁹ nascit̄ ⁊ viscosis. Cepha^a aūt
nascēs ex mala ꝯplone sola tot recipit diuersitates ⁊ di
uisiōes: ī quot mala ꝯpl'o diuidi p̄t. sic pōt ītelligi de ce-
phalea hūorali. iste autē cepha^e maxie discernunt̄ ꝑ vri-
nas ⁊ maxie ꝑ circulū ⁊ ꝑ ḡnula in sup̄ficie vrine ꝯtēta.
Cepha^e aūt q̄dā sūt cū pulsatiōe in timporib⁹ ⁊ he vidē-
tur eē ex multa sāguis ebullitiōe vel ex ml'ta vētositate.
¶ Itē q̄dā cepha^a est recēs ⁊ h̄ ē facilis ad dissoluēduz.
q̄dā v̄o īueterata: ⁊ h̄ appellat̄ galeata: ⁊ h̄ est pessima ad
curādū. hʒ. n. pessima accn̄tia. vn̄ ocl'i ⁊ nerui eoꝝ ml'tū
patiunt̄: ⁊ sensus debilitant̄: īmo ꝑmixtio rōnis aliqn̄ ī-
de ꝓuenit. h⁹ ḡ cepha^{az} frequēter incurrūt hoīes assueti
cibis fumosis nā: sic sūt nuces porri ⁊ res pigues: ⁊ hoīes
assueti multū caput coopire. nō enī tā forte est caput: qn
per assuefactionez nimie cooꝑture debilitet̄ cerebrū: ⁊
fiat tenerius ⁊ debilius. ꝙ si aliquis ꝯsueuerit h̄ paulati
desistat ⁊ dissuescat in tēꝑato aere. ¶ Cōstātin⁹ aūt pau-
cas cās pōit ⁊ paucas disiōes vt breuiloqu⁹. p̄ ḡ diuidit
dolorē capitis in cephaleā ex p̄uata cā capitis ⁊ cepha^{am}
ex remota cā: q̄ꝝ ponit distinctionez dicēs: ꝙ si mō p̄ns
mō recedēs: fuerit. i. ab alijs mēbris: qd̄ freq̄nter ꝯtigit
ex stō q directe īsufflat in ceruicē. vn̄ Cōstan. si dolor est
in capite nulla certe cā extrīsec⁹. i. nō ex cā p̄mitiua vt ē
aer vigilia ⁊ h⁹ ⁊ n̄ sit ꝯtinu⁹ sup. Sʒ mō adsit mō absit:
hūores sunt collecti in stō vel in mēbris īferiorib⁹ sup. ⁊
maxie acuti sup. de nā sui vel ꝑ sui putrefactiōez. Unde
acutus fumus resoluit̄: ⁊ ide dolor maxie sentit̄ cibis in
stō ebulliētib⁹. Sʒ stō penit⁹ exn̄te vacuo cibis nō sic af
fligit̄: ⁊ sentit̄ iste dolor poti⁹ in sūmitate capitis: in qua
stō⁹ directe īsufflat: q2 dolor ex alijs mēbris poti⁹ respi-
cit alias ꝑtes capitis. Or si sit sine ītermissiōe. dolor. n. cō
tinuus capitis de p̄uata cā sup craneū vel sub craneo cō
tētus vt ē morb⁹ officialis ⁊ cōis: quas cās auctor iste p̄-
termittit tāq̄ꝫ sēsui māifestas: sic p̄termittit malā ꝯpl'o-
nē absq̄ꝫ hūoris vicio: q2 alterātia ad ei⁹ curā sufficiunt.
In h̄ ḡ breuiario breuissime cās describit hūorales. iiij.
q̄ruz ponit signa ⁊ postea curas. Ita ꝙ ꝑ simplices dat ī-
telligere ꝯpositas. ¶ Dic̄ ḡ. si sit ex sāguie: iste dolor vi-
get ⁊ regnat ī medio frōtis vbi sūt vene pl'ime ꝯtexētes
duas pellicl'as: q̄ duos vētricl'os an̄rioris cōcauitatis di
stinguūt. Si ex col'a ru. ponit sig^m co. ru. ⁊ iste dolor ma-
gis viget in dextera ꝑte ꝑꝑ epar ⁊ ꝑꝑ venas cistis fellis:
q̄ directe illi supponunt̄. vn̄ co. illic ascēdit. Si ex co ni.
⁊ ista ꝑꝑ splenē q̄ est in sinistra ꝑte facili⁹ ascendit in sini
strā ꝑtē capitis ꝑ venas directe ascēdentes a splene. vn̄
mel'icis caput pēdet a sinistra: sic colericis a dextra. al's.
vn̄ mel'ia caput petit a sinistra ꝑte: sic col'a ꝑtē dextraz.
Si de fl'ate. ⁊ h̄ viget in occipitio. Spina. n. ⁊ ꝑs posteri-
or sunt suꝑiora. ⁊ parū sāguis h̄ntia. vn̄ occipitiū directe
est oppo^m eis ꝑꝑ h̄ crudi fl'atis ē receptiuū. G. in li°. istitu
tionū: qs sit ille liber ignoro. Sʒ credo ꝙ sit lib anatho-
mie vel de iuuamēto mēbroꝝ. nosce opʒ ꝙ caput in 4^{or}
ꝑtes diuidit̄: sic dcm̄ ē. p̄mo ꝯcauitas duas ꝑtes hʒ disti-
ctas ⁊ seꝑatas apd̄ sensuz ⁊ mediā ⁊ postremā ꝯcauitatē.
¶ Si caput ex aere doluerit. cās tāgit p̄mitiuas cepha-
lee: sic est aer ca. ⁊ fri. ⁊c̄. ex aere frō: per q̄ndā vētositatē.
per q̄sdā. q. cataractas. q̄si iter meatus. s. frūs aer. catara
cte vie sunt occulte. h̄ tn̄ sumit̄ ꝑ orificijs manifestis: vt
sunt aures. nares. os. ⁊ ēt ꝑ poris occultis: sepe tn̄ catara
cte dn̄r vie spūs visibilis: ⁊ iteꝝ opil'o viaruz illaꝝ q est
morb⁹ officialis: qn̄ qs hʒ ocl'os claros ⁊ nihil videt. q̄. s.
cataracte sūt ꝯstricte: q2 frūs aer īgredit̄ ꝑ illas infridat
cerebꝝ: qd̄ frm̄ ē nāl'r: ⁊ frm̄ est ꝑ totū corp⁹: q2 ꝑ neruos
⁊ venas ⁊ arterias fridus vapor penetrat ⁊ totū īfridat

Si calore solū. h̄ h̄r rō q̄re fluxus sit magis ad vnā ꝑtez
q̄ꝫ ad aliaz: q2 quedā pars est fortis ⁊ bn̄ resistit materie
influenti: quedā aūt eꝯ. ¶ Opʒ aūt ītueri. In initio cu-
re ītuēdū est vtrū cepha^a sit morb⁹ ꝑ se vel alteri⁹ egritu
dinis sinthoma. Si āt ē alteri⁹ morbi sinthoma. p̄ subue
niendū est cāe ⁊ curādus est morb⁹ q ē cā. q̄ curato cura-
bit̄ egritudo cephalee. si sit morb⁹ ꝑ se ꝯsiderādū ē si sit
morb⁹ hūoral': ⁊ si san. sit ī cā: sic dic̄ auc. scarificem⁹ pl'eo
palmo. ¶ Dic q̄rit̄ cū talis scarificatio magl ꝓuocet sin
copim q̄ꝫ flōmia q̄re iubet fieri scarificationez. Itē q̄rit̄
q̄re pl's ꝓuocat sincopiz. Ad p̄^m dōm ē ꝙ citi⁹ ꝓuocat̄ ad
sincopi ⁊ cōfortat̄: q2 nihil exhit̄ nisi sāguis grssus fl'atic⁹
⁊ mel'ic⁹. ¶ Ad 2^m dōʒ ꝙ h̄ ꝯtingit ꝑꝑ spūuz reuocatio-
nē ⁊ extēsiōez: q̄ ꝑ sūt col'e sup. ꝓpe co. ⁊ directe: ⁊ indire
cte sanguini ⁊ eꝯ. ⁊ sic de alijs. col'az ru. dolor capis de ca
lida cā nō solū curat̄ cū fridis: sed cū illis debēt poni ca.
ad aptionē poroꝝ vt fr̄a possint penetrare. ⁊ sil'r fit in si-
rupis aliqn̄. cassiefi. ⁊ iuiube. ponit mām colagogi: sʒ nō
ordinat. qd̄ est lenificatiuū ⁊ sāguis mūdificatiuū qd̄ p̄t
fieri ī fe. Si febris nō fuerit. cū. ʒ. i. de yerapiḡ. q2 yerap.
multū est ca. ex aloe loto. lauet̄ aloe sic. puluerizet̄ ⁊ pul
uis ei⁹ in aq̄ īfusiōis dragagāti vl' gūmi ara. ponat̄ ⁊ per
noctē tēꝑat̄. ⁊ ibi a sua malicia rep̄mit̄: nec ab effcū laxā
di nisi paꝝ. Alij ponūt ī succo feniculi. Alij ī aq̄ simplici
fr̄a ⁊ tm̄ valʒ. Incipiēte īfirmitate. h̄ ē ab initio vsq̄ꝫ ad
statū: q2 in statu nihil ē faciēdū: cū fortis tūc sit dolor ꝑꝑ
crisim iminētē. fiāt ḡ illinitiōes q̄s dixi in p̄n°. ⁊ in aug^{to}.
Inter q̄s sūme valʒ oleū viol'. lac ml'ieris cū pauca cam
phōa: ⁊ opio qd̄ ē nimis narcoticū ⁊ stupefactm̄ ⁊ frm̄ ꝙ
fugere oʒ ⁊ mādragorā ne forte nimia īsōnietas ꝑiculū
īducat. Nimia. n. narcoticitas nimiā opat̄ poroꝝ cōstri-
ctionē. vn̄ hūores attractos ad modū vētose oīo retiet.
vn̄ maior dolor ⁊ mors seq̄tur. sternutamēta. i. illinitio-
nes: sic camomil'eon cū pauco oleo ro. camōilla. n. est pa
rū ca. ⁊ aliq̄ꝫtulū stiptica. lacte. m. admixto. ꝙ sugant pu
elle. h̄ lac ē frius ⁊ hūidius. Nisi rosaceā vel salicis. qd̄ ē
ꝯ Ysaac ī li°. febriū. ca°. de effimera. ꝑꝑ solū ardorē dic̄ ꝙ
aq̄ ro. si nō h̄nt reuma capis illiniēdū ē. si v̄o h̄nt reuma
cauēdū ab aceto ⁊ cāphora ⁊ oleo: ⁊ q̄cq̄d dicat auc. h̄ ra
ro faciēdū est: ⁊ vbi nō forte reuma ē aq̄ ro. vel cāphora
paꝝ h̄nt pōticitatis. vel dōm ꝙ talia nō sint capiti īfun-
dēda: sʒ fumus istoꝝ ꝑ nares ē odorādus. vn̄ in li°. fe. ys.
subiūgit. narib⁹ eoꝝ īponit̄ fumus. Si v̄o reūa sit de fr̄a
cā fiat fomētatio ca. ml'ta fiet poroꝝ aptio: ⁊ hūoꝝ ꝑtur
batio. Si fomētatio fr̄a ꝯstrictio fit ⁊ totalis retētio. Si
enī reūa sit ca. pʒ ꝙ talis fomentatio nocet: q2 fit maior
dissolutio si frigida fomentatio fit. seq̄tur idem ꝙ para-
tū ē eūari retiet̄. vng^m camōileō ī reūate cal'o: nihil nocʒ
vl' ol'o ro. vl' euaporationes herbaꝝ frāꝝ: sic testat̄ ysaac
ī li°. fe. ibi. Si ꝓueniat ex calore solis. iteꝝ sal ⁊ oīa acuta
ī cal'a cepha^a: ⁊ ī cal'o reūate sunt vitāda. ¶ Si ex frido
hu. sit dolor h̄ p̄cedat eūo. vn̄ nōndū ꝙ glutiosos hu. nō
pōt fortis medicia eūare: sʒ magl debilis ⁊ freq̄ns. tales
enī nō obediūt subite eūoni. vn̄ me^{na} obediēs ⁊ laudabi
lis educ̄: theodoricō. i. euꝑiston: qd̄ sp̄āl'r fuit īuētū ꝯ cās
mr̄icl. vōitū. vōit⁹ fit bon⁹ ꝯ hūores frōs stōi sic. pone ro
tulas rad. raphani ī oxi^{le} diur̄. dimitte iacere ꝑ. iij. dies:
⁊ 4^a die da. ij. ieiuno stō sequēte potu oximellis: ⁊ ita ter
vel q̄ter. In 5^a vice rotulis ⁊ oxi^{lis} acceptl bibat de aq̄ sa
lita ad q̄ꝫtitatē lib. ꝟ. h̄. n. māʒ digestaʒ leuiter educ̄: ⁊ si-
ne ꝑicl'o. In vōitu v̄o 4^{or} ꝯsiderāda sunt. mā̄e digō sic in
far^a largitas pectoris: cōsuetudo ⁊ potio medicine al's.
positio mā̄e: sternutamēta. i. illinitiōes in frida cā. cum
succo caul'. ⁊ blete ⁊ camomil'. h̄ oīa ca. sūt ⁊ sic. i. i. ḡ. In-
funde ī vtraq̄ꝫ aure vnā guttā si voluerit violēti⁹ agere

adde paꝝ castoꝝ. ħ eadē valēt ad mēstrua prouocāda ⁊ ad difficltatē pt⁹. ad mortuū fetū ⁊ scdinā educēdā si cū vino ca. admisceātur. Ardores senserit. ħ ē ex debilitate cerebri. vł hūorib⁹ ca. attractis. ad balnea. i. stuphas. Ex pcussiōe vel apate vel ruptura cephalicaȝ icide. cepha^ce ysa. in ħ loco nō solū assignat curā ꝯ dolorē capitis: ſȝ ad sāguis mūdificatiōeȝ: ⁊ ad pꝭuationeȝ a maiori dolore. dȝ. n. in oī vulnere casu ⁊ pcussiōe sāguis ex̄hi cito: ne ad locū dolētē plus debito fluēs magl fiat nocumētū. vuas passas. he hn̄t subam valde diureticā. vn̄ optīe sunt splenis ⁊ epis cāis. lētes rose ⁊ mirte. Ista mām repcutiūt a mēbro leso ⁊ pseruāt ne ad locū dolētē fluāt hūores ⁊ faciāt apa. phibēt ēt hūores ne īflāment̄ ⁊ febrē īducant. Si ġ vōit⁹. p tpe frido vel pp dolorē spūaliū. potiōes pigras. i. amaras: qꝛ tūc ꝯuertas te ad pṽocādū vētrē si vomit⁹ nō hȝ locū. p pigras itellige oēs yeras. sapiētes īdustrie Joā. damaſ. antidota sūt valde laudabilia ī cāis capitis. cū aq̄ ca. i. seq̄nte vsu aq̄ ca. carpobalsamuȝ. q̄cq̄d ē de balsamo. ca. ⁊ sic. in. y. alipthimi. i. rubei optimi arōatici. thimi epi. sene camedreos lōgo vsu ⁊ soluūt q̄rtanā verā. acori. rad. est cuiusdā herbe. ca. ⁊ sic. pēsū. i. soliduȝ. i. pōdus. ʒ. i. ⁊. ß. stōatici. ħ nō ē ī vsu. fiat āt laxatiuū cerebri obſuādo dietā ⁊ stuphādo ⁊ balneādo: ⁊ silr ī opiatl ⁊ ī flōmia ſȝ ꝙ videris expedire. de li. ꝯcalogi. lib ē ptinēs ad practicā. Pille auree. pp suā bonitatē ⁊ laudē: qꝛ meliores sūt hꝯ. ℞. aloes. ʒ. i. masticl. ʒ. ß. roſ. gariofi. an̄. ʒ. y. croci. ʒ. y. ꝯfice ꝯ viciū capitis cū succo feni. ꝯ viciuȝ stōi cū succo absin. caul. ⁊ melle. ⁊ iste pn̄t accipi de. xv. ī xv. ꝯ abundantiā flegmatis in capite ⁊ in stō ad pondus v. denar. vł. ʒ. y. sine digōne māe ⁊ obseruatiōe diete.

De emigranea. Cap. XI.

Erebruȝ diuiditur: in longitudine in dextram ⁊ in sinistram parteȝ: habetque lineam mediā: qua vētriculi medij differunt. Si in capite aliquoruȝ humoꝝ ascendat fumus: ⁊ a natura in dextra parte ꝓpellat̄ dolor ibi gn̄atur. Si in sinistra idē patitur: ⁊ emigranea vocat̄. Quā passionem sic curare disponimus. videndū est vtrū sit de calidis humorib⁹ vel de frigidis. qd̄ q̄dē itelligit̄ vt in caplo de cephalea diximꝰ. Si de ca. sit humore flōmanda est cephalica vena ex eā pte in qua patit̄: ⁊ cū catartico purgabitur quo acuta cola ru. deponit̄: sternutatiōes sūt faciende cū oleo roſ. vel viol. ⁊ lacte mulieris puellā nutrientis. sternutatio infirmāti apponet̄ loco de coriandri succo. vlr purgatio adhibenda est eadē rōne qua dedimꝰ de cephalea. Si de frigidis patiat̄ humorib⁹ cū yera fortissima. S. yeralogod. theodoricon ⁊ silib⁹ purgabit̄. Sternutatio fiet cum oleo nardino vel camomil. ⁊ de hoc oleo in ipsa aure vbi dolor est parum iacta.

Cerebꝝ hoīs ſȝ Auic. tres hȝ ptes. subaȝ velatā. ⁊ medullaȝ. ventres plenos spiritib⁹. nerui vo non sunt ptes cerebri: ſȝ tanq̄ȝ rami ꝓcedentes ab eo. Diuidit̄ aūt alio mō in longitudine ſm tres vētriculos. vnusq̄sq̄ȝ aūt vēter in sua latitudine hȝ duas ptes: ſȝ an̄rior ps ē sensibilis sepatiōis in duas diuidit̄ in dexterā ⁊ ī sinistrā q̄s facit nā ad distinctos odoratus: ⁊ ad expulsionē supfluitatū cū sternutatione ⁊ ad pcutiendū spm̄ visibilē siue sensibilē ⁊ ad suas opationes. cū igit̄ q̄lib; pars nata sit ad sui ipsi⁹ saluationē māȝ sibi nociuā nitit̄ expellere. vnde fortior pars mādat minus forti suas supfluitates. vn̄ solet ī debiliorib⁹ fieri collectio supfluitatū. vn̄ dolor. Cū igit̄ in capite sit tāta distinctio ſȝ diuersas digōnes. als. distinctiōes cerebri ꝯtingit vnā ptē esse fortiorē alia. vn̄ vna ps magis dolet alia nō dolēte: qꝛ vna ps est munda nō infecta. alia eꝯ. cum igit̄ in ca.° pcedēte de cepha^a. i. de vłi repletione capitis. signa cās curas tradiderit. ħ intēdit de pticulari paſ. capitis: sic̄ de emigranea vel monopagia vel clauo ad curas istaꝝ passionū tāgendas eadē via ⁊ eisdē signis est ꝓcedendū vt in cepha^a. Dico ġ ꝙ ꝯsiderādū est vtrū sit a cā exteriori vel iteriori per ꝓpria signa. ⁊ si ab exteriori vtrū ab aere distempato. vel a casu vel pcussione. Si a cā interiori: cōsiderādum est vtrū ſm viam crisis vel ſm viam sinthomatis. ꝙ si ſm viam nāe tūc nihil est faciēduȝ. si aūt ſm viā sinthomatis cōsiderādum est vtrū sit per se morbus vel accn̄s alterius morbi: sic̄ febris vel apatis qm̄ ſm ħ diuersificāda est cura. Si sit accn̄s morbi p̊ curetur cā: ⁊ postea destruat̄ accn̄s nisi forte emineat periculū ī quo casu permutet̄ curatio. Si aūt sit morb⁹ p se ꝯsiderādū est vtrū ei⁹ cā sit malicia ꝯplōnis cū mā. vł sine mā. si vo sine mā alteratiōe idiget per oppositionē. Si aūt cū mā considerāduȝ est vtrū a cā p̊uata vel remota. Si a cā p̊uata considerādum est vtrū cā sit ca. vel frigida. hu. vel sic. Si a cā remota considerāduȝ est vtrū remaneat fluxus ⁊ demandatio humoris a remota parte vel non. Si aūt perseueret fluxus: ⁊ reuma ab alijs ptib⁹: tunc flōmia ⁊ euacuatio faciēda est per oppositū. Si aūt fluxus cesset oiōtunc per eādem partem. ⁊ ħ gn̄āle est in omni cā reumatica. Si recens est reuma ⁊ corpus existat plectoricū: qd̄ dico: qꝛ si corpus nō esset plectoricū: īmo magl haberet hu. penuriaȝ q̄ȝ abundātiā tunc per eādeȝ ptē esset euacuādū ⁊ in reumate recēte: qꝛ q̄s dabit qd̄ nō hȝ: verūtm̄ quō scit̄ qn̄ cesset flux⁹ vł reuma vel nō: Dico ꝙ sic. si conq̄nt̄ seia diuretica ī aq̄ ī tpe ca. ī vino ī tpe frō: ⁊ loco patiēti supponant̄ ⁊ augeat̄ dolor. reūa ē ī cursu ⁊ corp⁹ ei⁹ est plenū. Si aūt dolor minuat̄ nō: ⁊ tūc fiet p eādē pteȝ flōmia ⁊ eūo ꝯfert. lȝ ħ passio sit recēs. Cōstātinus ġ ponēs cap^m de emig̃nea cū hūoris vicio p̊ ponit cerebri anathomiā: vt on̄dat ꝙ emig̃nea p̄t eē sic̄ cepha^a dicēs. cerebꝝ diuidit̄ ⁊c̄. ſȝ lōgitudinē: vt p̊us hitū ē: ꝙ tres vētriclos q ſȝ capitis lōgitudinē extēdunt̄: ſȝ nō ē rotūdū: ſȝ sic̄ cera pineata. i. rotūda leuiter ꝯpssa in dextrā ⁊ sinistrā ptē. hȝ lineā mediā. qꝛ vnusq̄sq̄ȝ vēter ī latū duas hȝ ptes. Sȝ vēter an̄rior magis māifeste. De calis hu. pȝ ꝙ itelligit de emig̃nea hūorali ex eadeȝ pte. s. cessante reumate ī corpe nō plectorico. ī emig̃nea de remota cā. ⁊ cū catartico. si flōmia nō sufficiat. ꝙ si cola sit ī cā. sternutatiōes. i. illinitiōes. Si de fris breuiter tāgit Auc. curā: qꝛ pȝ p curā cepha^e. sternutatio ī vo sensu: qꝛ in frā cā iuuat mot⁹ violētus ad calorē faciēdū: ⁊ ad mām excutiēdaȝ. In calo vo nocet.

forte meli⁹ ad pficiēdū

De dolore cranei Ca. XII.

Liquādo craneū cū molestatiōe magna dolorē patit̄ nimiū vt q̄si malleationē quādā ifirmus in capite sentiat. nec vocē nec sonitū aliquē pati possit nȝ lumē nȝ splendorē. Et ex cola ru. contingit vel ex ventositate grossa. Si caput debilitatū inueniat. si ex cola rub. nimiā pcussionē sentit.

calidā si ex grossa ventositate grauitatē ⁊ the/ tinositatem. ¶ Si ex colera ru. eē certificabi/ tur: oportet vt ea purgetur ⁊ caput lauetur cuz aqua vbi papaueris cortices: viole ordeū psi/ lij frondes ⁊ silia sint cocta. Sternutatio fiat cū oleo ros. ⁊ viol. Si ex nimijs vigilijs patiatur cū oleo violato ⁊ succo papaueris ⁊ lact. ster nutatio cōficiatur. Epithima capiti est appo/ nenduz. Sandali quoqꝫ cuz aqua ros. ⁊ oleo ro. ⁊ similia. Nutriatur cum crisolocanna. por/ tulaca: cucurbita: ⁊ similibus. ¶ Si dolor sit ex grossa vētositate damꝰ theodoricon. yera. G. vel ruffini yera pusidos dabis vnaqꝫ no/ cte. ʒ. i. ⁊. ß. de yerapigra vl. G. pill. vel archi ge. yera. danda. an̄. ʒ. j. ⁊. ß. damus sambuce/ leon cum anetino catartico. damus ⁊ pillulas cochias. caput lauandū est cū aqua vbi camo milla: sansucus: mellilota sint cocta. damus ⁊ epithima de aloe: myrrha. ⁊c. ⁊ silibus. Gar/ garisma de yerapigra cuz aqua calida ⁊ viol. fiat. Sternutationes de musceleon: anetileō: camomileon: nardileon: balneuz fiat frequen ter. a cibis malis abstineat: cimio: aromatibꝰ ⁊ aniso vtantur. in potibus vtantur vino odo rifero ⁊ veteri.

¶ Hoc capl'm est de monopagia ⁊ emigranea ventosa et vaporosa que ventositas pōt esse ex co. grossa ⁊ ex quoli bet humore. vn̄ est nimius dolor: qꝛ vētus fortior pene/ trat. malleatio. i. frequēs percussio. nec vocem nec soni/ tum: qꝛ aer interius impulsus iuuat interiorē aerem ad distēdēdas pelliculas. vnde fortior fit dolor. neqꝫ lumē. qꝛ disgregat sps. vnde magl est distēsio pelliculaꝝ: ⁊ ad/ ditio in motu. ex co. ru. ꝯtingit. s. vaporosa penetrante ꝑ pelliculas. ⁊ ventositate grossa. aliunde ⁊ de alijs adue/ niētibus: quod fit sup. si in capite debilitatez inueniat. a ꝑma creatione vl' quouis aliquo accidēte. ex col'. rub. ni/ miā percussionē. i. acutaz punctionē. ponit signa quādo ex co. ⁊ quādo ex alio hu. vel ex accidēte. g̃uitatē. ex fri/ gido hu. vel vapore. thetinositatē. i. tremorē vel saltum. sternutatio talis illinitio que valde ꝓdest cōtra instan/ tiā vigiliaꝝ. Accipe oleuz ro. vel viol'. populeon aq̄ rosa. succuz papaueris ⁊ lactuce ⁊ lac. m. an̄. fac inunctionem super frontez ⁊ timpora: supra venas pulsatiles in volis manuū ⁊ peduz. h ꝓdest in acutis pas. de co. ⁊ si apposue ris parū de camphora melius erit. yera pusidos. ꝓpriuz nomē est auctoris. pusidos solidos. i. inuentor huiꝰ yere. Cuz anetino catartico. i. mitigatiuo. ab anesis qd̄ est ve/ ra quies. h eniz pōt empl'ari extrinsecus ⁊ intrinsecus: ⁊ cū succo valente ad idē sicut solet fieri de requie ⁊ de ru bea in ca. cā. de aurea vl' oppopira in frigida. est aūt ane sinum catarticū cuz opiata antiquata.

¶ De vertigine ⁊ scothomia. Cap. XIII.

Vertigo ⁊ scothomia visus est corru ptela ⁊ subito apparent patientibus oia quasi volubilia nebulosa seu tene brosa. ¶ Causa istoꝝ nimia ē humo rū abundantia cuz ventositate mixta: hūores isti cuz ventositate mouētur vel fumo in capi te de quolibet mēbro sicut stō ascēdēte. ¶ Si hec passio in solo fit cerebro sentit grauitatez in capite ascendentem: ⁊ sonitū in auditu: cor ruptionē in odoratu: vertigo ē durabilis neqꝫ dimittit. Si est ex stomaco sentit abhomina/ tionē ⁊ in ore stōaci dolorez ad tēpus: scotho miam habēt siue vertiginē ad tempus dimittē tem. h fit cū fumus a stōaco ascendit: dimittit cū fumus a stōaco nō ascendit. ¶ Vertigo ꝑ prie certificata a cerebro cephalicā innuit de bere flobothomari venā ⁊ sanguinem minui quātuz sufficit. Si tn̄ oberit defectio virtutis vel frigiditas aeris. cōsiderāduz est tempus ⁊ etas. Damus his ī cura yerāpigrā. G. in qua due ꝑtes aloe ⁊ vna aromatica: sicut pillulas aureas vel que diximus cerebꝝ mūdificantia: sicut yera. Jo. Dam̄. stōaticū. pedes ifirmi in aqua cal'. sunt ponēdi: a vino abstineant: cau/ libus: lentibus: lactucis ⁊ silibus. Si sit ex sto maco scothomia catarticū de agarico damꝰ. Sirupum de absinthio cum yerapigra ⁊ vo/ mitum prouocamus: a cibis abstineant in sto maco inflationem facientibus.

¶ Iste passiones diuerse sunt: qꝛ tamē in radice est causa eadē: ⁊ cura: de illis insimul tractat. est aūt vertigo quā/ do oīa videntur volui in gyruz: que fit de fumo penetran/ te ad partē cerebri anteriorez. vnde spiritꝰ visibilis tur/ batur ⁊ in gyrum a ventositate deferēte voluitur. vnde aīa hanc rotationē ponit interiorez in exterioribus que non est in exterioribus: que non apprehendit. nisi per corporeuz instrumētum. s. spiritū sic rotatum. Scotho/ mia est de grossiori fumo stabili fixo in vijs spiritꝰ visibi lis. vnde perfecte ad pupillaz transire non potest. vnde vtrobiqꝫ est visus corruptela. huiꝰ vapor quandoqꝫ per causas exteriores generatur vt in pueris in gyruz vertē tibus siue voluentibus se. vnde per motuz fit resolutio ⁊ vaporis rotati generatio. fit iterum a mala ꝯplexione diuersa per continuam actionem distemperatā in suum oppositū: sicut patet exterius in igne ⁊ aqua. fit iterum a causa priuata capitis ⁊ a remota. Sed differūt quoniā huiꝰ est interpolatio. illius autē nō. Potest aūt fieri de quolibet quatuor humoꝝ in capite vel extra existentiū. Si igitur sit de sanguine apparēt corpora rubea ad modū scintille. Si de co. sentit se leuem sicut volantē. ⁊ est ma ior punctio. Si de flegmate aque plurime apparēt ⁊ cor pora albiora. Si de melācolia videt se cadere de alto: et nigre figure apparēt. ¶ Si de sanguine flobotomia cō/ petit: ⁊ postea emagoguz detur. Si de alijs humoribus ꝓprijs medicinis purgetur. In omni autē causa si corpꝰ est plectoricuz semꝑ ꝑmittitur flobotomia: qꝛ timendū est de putrefactione humoꝝ ꝓpter conculcationē ipso/ ruz: ⁊ vt materie possint melius penetrare per vasa ⁊ ite ruz vt natura grauata alleuietur. In capite ascēdente. i. in anteriori parte se mouente. Et sonituz in auditu. i. tin nitum ꝓpter fumum cum impetu impellentem tympa nū auditus. In odoratu. Infecto eniz spiritu odorabili impeditur sua oꝑatio. pedes in aq̄ sunt ponēdi: si nō sit cā reumatica. lentibꝰ caulibꝰ. h eniz frigida sunt ⁊ fumosa.

¶ De litargia. Capl'm. XIIII.

P Erfectio memorie ⁊ facilitas recor-
dationis substātialē cerebri pupis sta
bilitatē ⁊ eius innuit ꝑfectionē. Ecō-
tra hoīez obliuiosuz ⁊ dure intelligē
tē necesse est faciant. Or fit cuz in pupi cerebri
humores nascuntur flegmatici: qui fere nihil
horuz pretermittūt memorie. Si ex vicino sit
tēpore cū multa oscitatione ⁊ oris apertione:
neqꝫ meminerint os claudere: ex multa fleg-
matis frigiditate ⁊ hūiditate cuz in pupi cere-
bri superat ⁊ aīatuz spiritū suffocat. hec infir-
mitas vocat̄ litargia. S. tñ vocat frigidā fre-
nesim que sepius contingit senibus in frigidis
⁊ hūidis regionibus. ¶ Si hanc curare veli-
mus potionē damus caput mūdificantē ex fri
gidis ⁊ grossis hūoribus: sicut theodoricon.
pill'. cochias: stōaticon ⁊ sil'ia. he quoqꝫ pillu-
le sunt sil'r iuuatiue ⁊ valētes ad grossos ⁊ fleg
maticos hūores dolorē capitis faciētes: ⁊ ad
litargiam. ℞. aloe. ʒ. x. agarici: sticados. añ. ʒ.
iij. colloquintide: masticis: cassie: spice: ciamo
mi: gariofili: squinanti. ʒʒ. anisi. ʒ. i. ⁊. ß. fac pil
lulas i modū piperis. da. ʒ. iij. cū aqua calida.
post hanc mundificationem capitis epithima
faciendū est in eadē pupi calidū ⁊ dissolutiuū:
sicut nardileon: castoreleon ⁊ piritrileon: sisa-
mileon: sambuceleon: laurinū: sambucinū: ⁊
sil'ia. Sil'r cathaplasma de sinapi ⁊ euforbio
tēperatis cuz succo ruthe: vel de castoreo ⁊ ci
nere hūanoꝝ capilloꝝ cuz aceto distēperatis:
cathaplasma Jo. Dam̄. valz litargicis mentē
acuit. ℞. sinapis piretri affodilli. añ. ʒ. xv. tēpe
ra cū sāsuci succo: pupim cerebri sepe vngito
inde. Sternutatio cuz selithe fiat vel cuz cōdi
si vel castoreo. Gargarismuz cū sinapi: origa-
no: piretro: staphisagria: galanga: ⁊ sil'r cū ye-
rapigra ⁊ oximelle squillitico ⁊ aqua ca. ꝓpria
huiꝰ medicina potio ē anacardina vnaqq̄z die
ʒ. i. ⁊. ß. ieiunus bibat: si solū sit anacardinū. ʒ.
ß. accipiat. vtatur dyatrionpipereon: dyagalā
ga: dyaciminū: trifera magna: ⁊ sil'ia. Si inue
terata fuerit īfirmitas de castoreo detur quo-
tidie. ʒ. i. cuz aqua ca. Inungat̄ pupis capitis.
naribus quoqꝫ idez castoreū apponat̄. Ster-
nutatio sil'r fiat cuz castoreo condisi nigella pi
pere ⁊ silibus: mastice thure cum piretro vel
origano: staphisagria: vel cortice radicis cap-
paris: accipiat oximel: mellicratū aromaticū:
abstineat a scarificatiōe: ⁊ ī pupi capitis maxi
me: ⁊ a fructibꝰ ⁊ cibis hūidis ⁊ fridis oibꝰ.
¶ Hoc capl'm est de litargia qd̄ est apa flegmaticū factū
in sube meatibꝰ cerebri inter craneū ⁊ medullā. raro aūt
habet fieri in velaminibus: siue in vētriculis: siue in cor
pore cerebri: qꝛ fl'a raro penetrat ꝑ pāniculos ꝓpter suā
duritiē: neqꝫ in corpore cerebri ꝓpter suā viscositatē: sic
pleuresis raro fit fl'atica ꝓpter suā paruā penetrationez
⁊ difficilē inter pelliculā durā ⁊ neruosā. possibile tñ est
ꝙ fiat litargia de fl'ate in suba cerebri penetrāte: ⁊ pleu-
resis in pānicl'is costaꝝ: lz raro. ¶ Noiatur aūt ista egri
tudo ab accñte qd̄ īducit: litargia: ⁊ dicit̄ a lethes: qd̄ est
obliuio: ⁊ agos qd̄ est morbꝰ: q̄si morbus obliuiosus: qꝛ
obliuionē semꝑ seqtur tale apa. Gnātur aūt litargia ab
oī eo qd̄ humorē fl'aticū gnāt: ⁊ a comestione ceparū ⁊ a
nimia repletione stōi: ⁊ a multitudīe potꝰ: ⁊ a comestio-
ne multa fructuū. Signa hꝰ sunt leuis dolor capitis: ⁊ fe
bris lēta ꝯtinua: somnus grauis cuz obliuiōe: pulsus de-
bilis ⁊ tardus rarꝰ: ⁊ multa oscitatio. In p̄n°. sui adest sin
gultus ꝓpter sui cōcomitantiā cū stō: ⁊ in rñsione pigri.
vria āt istoꝝ ē sic̄ vria asinoꝝ: ⁊ aliqñ suꝑuenit tremor.
fit aūt tale apa qñqꝫ ex melica mā ⁊ dolor fortior fit cuz
rixa ⁊ alienatione: oculi sunt aperti ītuētes in vno loco.
Si aūt litargia sit in suba cerebri tūc somnus est ḡuior
difficl'tas motus maior albedo lingue. Itē dolor est for-
tior adhuc si sit in velaminibꝰ: ⁊ sepe adest tenuitas vri-
ne: apa illud est cā febris: qñqꝫ est accñs seqūes febrem:
nunqꝫ aūt est sine febre: qꝛ est ī mēbro nobili. Litargia
aūt quedā vera. q̄dā nō vera. ꝓ aūt auctor tractat de va
q̄ fit ex fl'ate. seqtur aūt litargia quotidianas ꝯtinuas: et
qñqꝫ febres emitriteas. si ergo in febre quotidiana cōti
nua apparuerit vrina ruffa vel subruffa per totuz turbi-
da: vel si in emitriteo ruffa vel subruffa īferius distincte
liuens suꝑius ⁊ postea seqtur vrina discolorata sine alle-
uiatiōe patiētis timendū est de litargia va. ¶ Cōsiderā-
dū aūt vtrū adsint signa mortalia: qꝛ tunc sufficit medi-
co ꝓnosticare mortē ⁊ fugere. Signa aūt mortalia in li-
targia sunt. v. s. liuiditas faciei: sudor frigidus in facie ⁊
collo: tremor: ⁊ īordinatus motus circa manꝰ: sāguisuge
apposite ad frontē nō adherēt. ¶ Si aūt h nō apparent
ꝑcipit auctor ab ipso p̄n°. flōmari. postea administrētur
clysteria vel suppositoria acuta vt trahat̄ mā ad inferio-
ra. Itē ꝓuoca vomitū cū pēna. In p̄n°. aūt repelle mate-
riā cū oleo ro. ⁊ aceto: ⁊ post duos dies vl'. iij. admisceant̄
dissolutiua: vt castoroleū cū sirupo sqllitico ⁊ deīde for-
tioribꝰ qñ aderit statꝰ est vtendū. ponat̄ aūt in loco cla-
rissimo picturis mult] pleno vbi sit sonitus multꝰ ⁊ cla-
mor. trahat̄ per pilos barbe. pungat̄ cuz acu: ꝓprio noīe
appellet̄. radat̄ caput ab ipso p̄n°. fricent̄ plante peduz ⁊
vole manuū cū succo ruthe ⁊ aceto ⁊ sale. Itē cuz aq̄ ca.
ꝓpinet̄ potio sancti pauli aperto ore cuz cuneo. si aliter
nō possit vel opiata vel aurea. In medio frontis ⁊ in sū-
mitate nasi apponant̄ sanguisuge ieiune. fiāt fumigatio-
nes cū cornu capⁿo: ⁊ cū capillis humanis adustis. H eni
multū exiccāt. Raso aūt capite in fine augmenti vel in
statu fiat fricatio cū oleo lauri. ca. succo ruthe admixto:
⁊ ī ol'o cōi bulliat piꝑ ⁊ piretrū ⁊ semē laureole: ⁊ ex istis
fiat fricatio frōtis ⁊ pul. sinapis suꝑasꝑgat̄ ⁊ vētose cum
igne absqꝫ scarificatione ponātur: ⁊ dic̄ Auic. ꝙ qñqꝫ in-
cisio cū vētosa est iuuatiua cū ml'ta ē repl'o sanguis aq̄si.
Nutriēdi sunt cū aq̄ lupioꝝ ⁊ ciceris: vēter laxus custo-
diat̄ per suppositoria vel clysteria: stercꝰ columbinū cū
melle cathaplasmatū iuuat. fricatio cū radice lilij ⁊ sgl-
le fiat in occipitio. vtat̄ exercitio ẜz ꝙ pol'e ē. ¶ Perfe-
ctio mēorie. ab organi bonitate ꝓuenit ꝑfectio opatio-
nis ⁊ ecōuerso ꝓcedit malitia in opē. Primi hoꝝ. suꝑ. q̄
ꝯmittunt̄ memorie ꝑfecte opantes. Si ex vicino. i. si re-
cens sit passio ⁊ noua. Cuz multa oscitatione: qꝛ in p̄mis

humores dissoluūť ī fumos replētes lacertos motiuos
mādibulaꝝ cū caloꝛ adhuc nō sit submersus: vñ vt⁹ expl'
sina moueť ad eos expellēdos: vñ oscitatio. (Si hāc cu
rare velim⁹) aggrediť curā cū laxatiuis: sic theodoꝛicon
anacardi. Sȝ istud nūq̄ȝ est dādū in febꝛe: sȝ ītellige de
litargia que est cā febꝛis ⁊ in p̄n° dū adhuc v̄tus est foꝛ
tis (cochias) maloꝝ humoꝛū purgatiuas (sticados). s.
arabicū ca. ⁊ sic. ī p̊. (sisameleos) h̄ ꝑ se nō valȝ qꝛ nimis
est humidū ⁊ obtusuȝ. alys igiť admisceať: (cū succo ru
the) h̄ spālis est in hoc casu: qm̄. multū ꝯfoꝛtat caput: va
let ēt ꝯtra epilepsiā de ꝓuata cā capitis cocta cuȝ vino ⁊
empl'ata ⁊ cōtra appoplexiā ꝑ clistere iniecta. Jteȝ valet
cōtra venenū. ⁊ valȝ ꝯtra opilationē matricis renum ⁊
vesice: de frigida cā bibito succo vel pessarizato vl' cliste
rizato vl' pulu erizato. Jtē valȝ ꝯ yliacā ⁊ colicā si coquā
tur cuȝ oleo laurino ⁊ vino foꝛti si ponať supꝛa locū do
lentē. valȝ ēt ꝯ lūbꝛicos ei⁹ succus bibať ⁊ aq̄ decoctiōis
eius: ⁊ ipa sup̲ locū ei⁹ cataplasmeť (selite) opiata antiq̄
(potio anacardina). i. decoctio facta de ruta lauendula
betonica saluia appositis anacardis. ȝ. i. vl' me^na acuta cū
anacardis. si solū sit de anacardis magnuȝ periculuȝ est
dare anacardos (solū). i. sine aliquo ꝯfoꝛtatiuo (cappa
ris) loco ei⁹ pōt poni tamarisc⁹ vel radix geneste (a sca
rificatiōe). i. ꝓfunda īcisione pꝛopter doloꝛē. caraxatio
vero potest fieri. i. incisio in sūmo.

¶ De expergefactiōe a sōno. Cap. XV.

SI patiať pupis cerebꝛi de fl'ate ⁊ de
colera ru. ꝯmixtis reddiť īfirm⁹ qua
si moꝛtu⁹: oculos tñ hȝ apertos: aīa
nullā molestationē tolerat. Quiescit
cū fl'a īfrigideť ⁊ humecteť. expgiscit exsiccita
te ac acredine colere ru. ¶ Unde. G. intentio
nr̄a in hac īfirmitate medicāda est mundifica
tio cerebꝛi ex his duob⁹ hūoꝛib⁹ sibi substātia
liter oppositis: dāda sunt catartica vel q̄dlibȝ
aliud s̄ȝ ea que magis dn̄ari videbunť. Sed si
sunt eq̄ equaliter fiat medicia: post mūdifica
tionē pupis cerebꝛi: laueť caput cuȝ aqua vbi
camomilla: anetū ⁊ mellilota: sansuc⁹: ⁊ sil'ia
sint decocta: sicut viola rosa: ⁊ sil'ia. Unga
tur pupis capitis vnguēto de tartaro ⁊ myrra
facto: aloe: croco rosa. ⁊ sandali: memite cū al
bugine oui: ⁊ oleo ro. cū aceto tēperatis: vn
gatur ēt cū camomileon: nardino: anetino: co
sto: nigella: ⁊ sil'ibus. misceanť his alia genera
olei frigida: sicut oleū ro. viol'. ⁊ nenufaŕ.

¶ Hic dicit ꝙ̄ litargia nō vera q̄d est apa ꝯpositū ex hūo
ribus directe oppositis: vt est fl'a ⁊ colera que ꝑ vicinita
tē sicut dicit ys. vbiq̄ȝ pn̄t aggregari vel ad apa vl' ad fe
bꝛes: q̄d ꝑiculosū ē. ¶ Hꝫ aūt apatis cā ē multa repl'o ⁊
gulositas ⁊ multitudo comestionis reꝝ diuersaꝝ: ⁊ ꝓci
pue in eadē mēsa: q̄s nā nō digerit. vñ hūoꝛ īdigest⁹ faci
le ad apa ꝯuertiť: sil'r potus ⁊ ebꝛietas coadiuuāte ocio
⁊ vite suauitate. vñ pl'ima supflua colligunť. Jsti g̊ hūo
res pn̄t colligi eq̄l'r vel īeq̄l'r. Si eq̄l'r eq̄lia sūt mala ac
cidētia que sunt mā vel cā maloꝝ humoꝝ vt est subet ⁊
chuma vel sabara. Si aūt vnū vincat supꝛa reliquuȝ et
accidētia illi⁹ magis sunt manifesta. qꝛ si fl'a vīcat supꝛa
colerā tūc subet. i. doꝛmitatio est maioꝛ. Si aūt co. supꝛa
fl'a. tūc tuma. al'. chuma. i. vigilatio ē foꝛtis. Cū. n. fl'a mo
uetur tūc cerebꝛ ifrigidať: ⁊ tūc maxie ꝓuať sensu ⁊ mo
tu: vñ adest somn⁹ grauis. Si moueť co. tūc excitať ⁊ hȝ
oculos aꝑtos: eos tñ īmobiles sine palpitatiōe. Col'a. n.
oꝑať ingetudinē ⁊ alienationē ꝯtinuaȝ ⁊ nō ꝑmittit su
bet multū ꝓfundari: si eꝰ mot⁹ fl'atis subet oꝑať ⁊ clau
sionē palpebꝛaꝝ. Jn tali apparēt q̄dā signa mala: sicut ī
oꝛdinatio sermōis. sonit⁹ gutturis. difficultas trāsglutiē
di: ⁊ distillatio aq̄ a narib⁹: ⁊ si adsit retētio egōnis ⁊ vri
ne peius est: ⁊ festina resupinatio si v̄tiť in latus: h̄ passio
sil'is est litargie in īmobilitate ⁊ taciturnitate ⁊ sōnolen
tia. Sȝ differunt qꝛ in litargia rara est aꝑtio oculoꝝ. ibi
mutať coloꝛ faciei ad viriditatē vel ad ruboꝛē: ⁊ eleuať
multū palpebꝛa ad supioꝛa. Jtē sil'is est p̄focationi mr̄i
cis. Sȝ in p̄focatione manet facies in sua dispōne. neq̄ȝ
v̄bū ꝓferre pōt. h̄ vo mutať facies ⁊ posse est sermonē ꝓ
ferre. pulsus aūt in hac passiōe velox est frequēs magis:
q̄ȝ in litargia v̄a: vñ min⁹ q̄ȝ in frenesi. ¶ Cōstantin⁹ po
nit curā bꝛeuissimā nō ml'tū vtilem. tāq̄ȝ sit patiēs ꝯpos
sui ⁊ obediēs medico cū dicit māȝ digeram⁹ ⁊ digestam
euacuem⁹. Sȝ h̄ hȝ locuȝ v̄tute nō succūbēte. Auicē. aūt
curā ichoat a flōmia ⁊ a clisterib⁹ acut]: embꝛocis: ēpl'is:
sternutatoꝛyͻ ⁊ ab eūonib⁹ subtilib⁹. i. a resoluētib⁹: fiat
flōmia de cephalica: q̄ magis ꝯpetit q̄ȝ ī litargia v̄a: tra
hať mā ad īferioꝛa cuȝ clisteri acuto ab ipso p̄n°: ⁊ semꝑ
sit medicia ꝯposita s̄ȝ ꝯpositionē humoꝝ: ⁊ in clisterib⁹
⁊ in alys subtrahať dieta inq̄ȝtū posse est: seruata tñ v̄tu
te: vomit⁹ aūt in h̄ casu multū iuuat: qꝛ mūdificat stōm
⁊ caput. Alex. aūt ab ipso p̄n°. oꝛdinat oleū ro. ad capitis
ꝯfoꝛtationē. deide acetū sqlliticū: qꝛ multū exiccat ⁊ cō
foꝛtat. acetū aūt co. ⁊ fl'a ōstruit. postea iubet appōi oleū
sitionū. h̄ est de cucumerib⁹ agrestib⁹. deide pulegiū: ad
vltimū sinapismos resol'onis. Jubȝ ēt castoꝛeū narib⁹ ī
sufflari ad obtarmicū. i. sternutatoꝛiū: h̄ tñ suspectū est
in coꝛꝑe plectoꝛico ꝑꝑ nimiā discussionē. Jn plectoꝛicis
aūt p̄cipit dare. ȝ. i. dyagridy ad laxādū vētrē: q̄d est val
de laudabile ⁊ facta euacuatiōe multū laudat balneū. i.
stuphā. Jn egritudie mollioꝛi ⁊ hūidioꝛi. tinā v̄o ⁊ soliū
in egritudine siccioꝛi: qꝛ multos se dicit sic curasse. Sic
eniȝ mā dispgiť ⁊ resoluiť: ⁊ ad superficiē trahiť. Dieta
aūt s̄ȝ ipȝ optia est ex amigdal'. cū melle vl' cū ptisana cū
poꝛris vl' cū ysopo si fe. nō fuerit foꝛtis: sȝ in fe. nō p̄cipit
nisi ptisanā cū oximelle vel micā panis cuȝ ydromelle.
(Si patiať pupis). i. apa (q̄si moꝛtu⁹:) qꝛ īmobilis. ipe
diť eni sensus ⁊ mot⁹ (aīa nullā) ablato sensu auferť do
loꝛ: (digesta aūt) duplici digesti uo fiat digō in tali casu:
⁊ duplici medicia fiat purgatio: ⁊ ista sunt eq̄lia. Si hūo
res eq̄l'r dn̄enť: ⁊ si magis alter dn̄eť. augmentenť dige
stiua ⁊ laxatiua. deť g̊ ex ꝑte co. oxizachara ex ꝑte fl'atis
oximel laxatiuū siue catarticū imꝑiale ⁊ yerapig. sil'r de
opiatis detur aurea rubea trociscata.

¶ De stupoꝛe mētis. Cap. XVI.

STupoꝛ mētis est q̄si sōn⁹ oculis clau
sis q̄d fit duob⁹ modis: vel. n. īfirm⁹
nimiū est somniculosus vel paꝝ. Ni
mia somniculositas trib⁹ modis con
stat: vel de sola humiditate: sicut ebꝛiosi patiū
tur: vel de sola frigiditate: sicut in niuē vel gla
ciē cadētes sustinēt: vl' de vtroq̄ȝ: sicut in apo
pleticis videm⁹ ⁊ litargicis. Scd̄a ꝑua. s. som
niculositas nō est sōn⁹: sȝ q̄si pigritatis doꝛmi
tio: q̄d nō ꝯtigit nisi ex defectione ⁊ dissol'one
virtutis. ¶ Hec īfirmitas vix aut nūq̄ȝ curať.

vtrū aūt sit ex frigiditate aut ex hūiditate sit ce-
rebri ꝓuideat̃. Si ex hūiditate pedes ĩfirmi in
aq̃ cal̃a ĩponant̃ ⁊ cū sale fricent̃: camomilla:
mellilota: rosa: in aq̃ decocta ĩfirmo apponan
tur vt ꝑ nares fum⁹ eoꝝ ingrediat̃. ꝓra capitis
illa aq̃ lauet̃: ⁊ deide cū oleo ro. ⁊ aceto vnga
tur. ¶ Si ex frigiditate sit sola oꝫ vt ꝓra cere-
bri calefiat cū aq̃ vbi camõilla: cẽtaurea: melli-
lota: calamẽtū: ruta: ⁊ sĩlia sint decocta. Dein
ceps vngat̃ ex muscelino: nardino oleo ⁊ sĩli-
bus. ¶ Si ex frigiditate ⁊ humiditate ĩfirmo
adiūgat̃ exercitiū: sternutatio cū castoreo fiat
cū cõdiso: nigella: ⁊ piꝑe qb⁹ cerebrū moueat̃
⁊ calefiat. Sternutatio alia cuꝫ selithe ⁊ mu-
sceleo: ⁊ oleo nardino odoret̃ castoreū ⁊ ru-
ta: fumigatio fiat cū lichino bõbacino pri⁹ ac-
cẽso ⁊ extĩcto. Mellicratū arõaticū ⁊ oximel
dent̃ ad bibẽdū cū sirupo calamẽtino. Medi-
cat̃ h̃ ĩfirmitas itidẽ vt litargia. Sꝫ tñ in litar-
gia pupis ⁊ in h̃ morbo ꝓra cerebri curetur.
¶ Si ex defectiõe ⁊ dissol̃one virtutis cuꝫ ca
momilla: rosa: viola: in aq̃ coctis vngat̃ cū sã-
dalis quoq; ⁊ oleo ro. ⁊ aq̃ ro. añ ĩfirmū dul-
cis sonit⁹ fiat de musicoꝝ generib⁹: sicut cãpa
nula rota: ⁊ sĩlib⁹: his. n. oĩbus aĩa delectat̃ ⁊
ex delectatiõe excitat̃. al̃. cõfortat̃ nã.

¶ Hoc capl̃ꝫ est de diminutione sensus ⁊ mot⁹ ⁊ appellat̃
stupor mẽtis ĩsensibilitas ⁊ ĩmobilitas: nõ a ꝓuatiõe: sꝫ a
diminutiõe: qñ. s. tenet oculos aptos: ⁊ nihil videt neq;
mouet̃: qḋ ꝯtingit ꝑꝑ humiditates aquosas vl̃r ꝑ caput
dispsas: vñ ĩfūdunt̃ vẽtriculi cerebri ⁊ tunice sue hume-
ctant̃ ⁊ remolliunt̃ ⁊ capita neruoꝝ sensibiliū ⁊ motiuo
rū opilant̃. Cū. n. cerebrū in ṕa creatiõe sit fri. ⁊ hu. ⁊ aq̊-
sum qcqd dicat ys. de facili a suo ꝯsil̃i ledit̃. tales igitur
frigidi cadūt in apoplexiaꝫ: vt dicit Haly. h̃ aquositas a
gete ocio ⁊ sõno gnãtur: qb⁹ porri claudūt̃ ⁊ opilant̃ vie:
vñ ꝓhibet̃ resol̃o occl̃ta a sensu: vñ vapores aq̊si retẽti ĩ
aqueã subaꝫ cõdẽsant̃: sicut pꝫ in balneo ⁊ in olla coop-
ta q̃ postea ĩfrigidata pãniculos ⁊ neruos infrigidat ⁊ re
mollit cerebrū maxie. hec aūt passio a. H. in li. de iterio-
ribus cõgelatio cerebri appellat̃. Mala eteni ꝯpl̃o frigi
da semꝑ aggregat hūiditates siue aq̊sitates: sicut ĩ seni-
bus q(semꝑ patiunt̃ corrizã). i. stillicidiuꝫ aq̃ a narib⁹.
¶ In talib⁹ passionib⁹ vtile est mãꝫ digeri cū elꝫs ꝯfor-
tatiuis: sicut dyasene: dyanthos: pliris: dyaciminuꝫ: fiat
fumigatio ex aromaticis: sicut myrra: gallia mus. lauda-
no: thure: (digesta mã) purgetur si sit mãlis egritudo. si
nõ calefaciẽtib⁹ ⁊ ꝯfortãtib⁹ ⁊ exiccãtib⁹ ẽ vtẽdū. stupor
mẽtis. i. defect⁹ vel dimĩutio apꝑhẽsiõis(qḋ fit duob⁹.)
diuidit hãc passionẽ ẽm cãs: q2 ex hūiditate aquosa for-
tior ẽ stupor: q2 organū magis grauatū cõprimit̃. vñ dic̃.
(nimia sõniculositas vel de sola hūiditate). s. aquosa ce-
rebꝝ ꝯpmẽte. (vl̃ de sola frigiditate). s. mortificãte ⁊ sic
stuporẽ ĩducẽte. ⁊ de vtroq; h̃ est cã hūoralis. vñ maxia
digõ ⁊ euacuatio est necĩa. vñ in oĩbus spẽbus his orga
nū grauat̃ spirit⁹ ĩgrossat̃ ⁊ ĩfridat̃. vñ nõ pñt fieri subta
ꝟtutū ⁊ latores: q̃re virt⁹ annihilat̃. (2a sõniculositas.)
iste stupor ẽ minor: q2 nõ ẽ nisi a ꝑte virtutis debilitate.

(pedes ĩfirmi ĩ aq̃ ca. ponãt̃ ĩ qua decocte sint herbe sic-
ce sic̃ ẽ rosa. ebulus: sambuc⁹: ruta: vt mã vaporosa ĩferi⁹
trahat̃. ⁊ vapores sicci ꝑ corp⁹ penetrẽt ꝯsudãdo. (camo
mille mellilotū rose.) h̃ ꝯsumūt mãm. rose ꝯfortãt cere
brū. (Si de sola fridi^te cẽtaurea). s. mior q̃ verã hꝫ ama-
ritudinẽ: vñ fel terre dr̃ ca. ⁊ sic. i. 3° gra. succ⁹ ei⁹ pessariza
t⁹ mẽstrua retenta ꝓuocat ex frida cã attrahit ⁊ expellit
(pessariū) istr̃ꝫ ẽ ad ꝓyciẽdū ĩ mr̃icẽ. Itẽ succ⁹ ei⁹ bibit⁹
lūbricos interficit. cẽtaurea suꝑ vmbilicū empl̃ata eos
occidit(Calamẽtuꝫ) si fiat puluis de thimo ⁊ epithimo
calamẽto ⁊ origano ⁊ ꝯficiat̃ cū melle dispumato sūme
ꝓdest in q̃rtana ꝟa. in opil̃one splenis ⁊ epatis: meliam
eni nãlẽ digerit: ⁊ paulatĩ educit. (sternutatio) h̃ ẽ mul-
tū suspecta repleto capite(lichino bõbacio) h̃ ẽ multū
horribile. horribilia. n. sūt cerebro admĩstrãda arõatica
ꝑtib⁹ ĩferiorib⁹: vt mã ⁊ hūores trahant̃: sic̃ ĩ suffocatiõe
mr̃icis(ꝓra capit̃) h̃ ꝑs: q2 capacior plus colligit de aq̊-
sitate que per totū cerebrū est dispersa.

¶ De vigilys. Cap. XVII.

Vigilare est duob⁹ modis. vnū nãle ⁊
vocat̃ expgefactio somni. vl̃ extra na
turã ⁊ vigilie vocant̃. ¶ Vigilie sūt
ex nimio motu cerebri ⁊ ex siccitate
colere ru. seu ni. vel ex nõ tẽperato calore vl̃ ex
salsis hūorib⁹: vel ex his oĩb⁹ in cerebro nascẽ-
tibus. ¶ Si ex siccitate sint vigilie sequent̃ an
gustie ⁊ siccitas ⁊ mutatio coloris in cute: ⁊
inanitio. Si ex colera ru. sic fit color citrin⁹: q2
vigilie colerã ru. mouẽtes in exteriora ꝓpellūt
corporis. Si ex colera nigra fit color liuidus.
Si cū calore sit succedūt angustie: sollicitudo
alienatiões: cogitationes. Si ex salso humore
flegmatico fit quies ⁊ mẽtis suspitiones: vigi
lie: hec ꝓprie agūt vt subalia desiccent mẽbra
corporis ⁊ perfectionẽ corrũpãt digestiue vir
tutis. Cū aūt cib⁹ in corpore non bene coctus
ꝑmaneat tot⁹ vel plurime ei⁹ ꝑtes malos chi-
mos gnãnt: vñ ⁊ eorū palpebre vel facies tu-
mescunt colores mutant̃ sil̃esq; humorib⁹ cõ-
creant̃. ¶ Oportet ergo festinãter medicari
has ĩfirmitates: q2 magnarū sunt cã passionū.
Cõuenit tñ prius cognoscere si ex col̃. ru. sint
vigilie: in his. n. caput lauãdū est cū aqua vbi
papauer lactu. semẽ viole sint decocte. Ster-
nutatio faciẽda est cū oleo viol̃. vl̃ lactuce suc
co ⁊ oleo iusqami: cuꝫ succo portul̃. in fronte
eius opiū: zuccarum: lactuce se. iusqam⁹ sunt
ponẽda que oĩa debẽt pistari ⁊ cū suco portu
lace tẽperari ⁊ vngi. Mulgeam⁹ super caput
eius lac mulieris puellã nutriẽtis. Io. dam̃. di
xit si suppposituraꝫ facias ex oleo somnū gene-
rat: dãda etiã sunt catartica co. ru. extinguẽtia
dãda sunt etiã semina lactu. papauer. iusquia-
mi: semen malue: ⁊ his similia. in aqua cocta
si sint necessaria. ¶ Si vigilie ex siccitate sunt
co. ru. aquaꝫ iuuat capiti ĩfundi. vbi camomil-

la:mellilotū:anetū: cortices papaueris: semē malue cocta sint: post rasum caput lac mulieris vel pecorinū aspergimus: sternutationē faciamus de lacte mulieris cuz oleo de cucurbite semine. ¶ Si vigilie sint de salso flegmate sternutationes de oleo ros. crocino: anetino: vel camomellino sunt faciēde: lauandū est caput cuz aqua vbi camomilla: sansucus: anetū: sint cocta. ¶ Si vigilie ex calido sint cibo siue ca. potione medicabitur ꝓut medico disponēduz esse videbitur cū rebus somnū facientibus: quarū vna. ℞. opiū: castoreū. ēē. iusquiamuz: elleborū nig. mādragoram: papaueris semen oculos bouis equali pōdere: vnde facto puluere cū succo mādragore debes distēperare: quibus superponēdū est oleuz sambucinū ꝑ ut sufficiat ⁊ missuz intra vas vitreuz in sole ꝑ dies. x. dimittēdū: ⁊ cū bacculo quotidie mouenduz: post colatū opiū: quātū sufficit pistatuz cū supradicto oleo est apponēduz: ⁊ iterū soli per alios. x. dies ponēdum: ⁊ cuz bacculo reuoluēduz: fece colata: ⁊ ita liquori redacta: per dies. x. iterū soli sunt reddēda: postea partim de isto parti de muscellino nares ⁊ frontez illinies. ¶ Aliud. ℞. opij olei. añ. ʒ. x. semi nis lactuce: tantūdem. iusquiami: mandragore. añ. ʒ. v. que pistata in libra succi mādragore sunt apponēda: ⁊ ita sil' iposita cū ipo vase cuz aqua bulliēti sunt ponēda: ⁊ ibi excoquenda est. Quib⁹ deinde. c. ʒ. olei siricini sunt adiungende ⁊ tādiu excoquēde quo ad solū oleū videatur venisse. Inde frontē ⁊ caput vnge. ¶ Aliud. ℞. opij: iusquiami: mādragore pōdus equale. factuz puluerē aque admisce ⁊ soli per dies. xv. ipone ⁊ frontē vnge. ¶ Trocisci silr ad idē valent. ℞. iusquiami lactuce seminis. papaueris albi seis. añ. ʒ. v. cucurbite se. seminis portulace: añ. ʒ. ij. ⁊ ß. opij. ēē. añ. ʒ. i. factuz inde puluerē cū succo lactuē. distēpera: fac trociscos: vnūq̄dq̄z. ʒ. i. patiēti dabis bibere. i. cū ierit dormituz. Simil'r alterū cū lacte femie distēpera inde caput vngi p̄cipe.

¶ Qz sōn⁹ est opposit⁹ vigilie. de ipso. ⁊ de cā ei⁹: ⁊ de cā vigilie videdū est. Sōni aūt nālis ⁊ inālis cāe determinate sunt superi⁹. Ħ ḡ rōne opposita de causis vigilie nālis ⁊ inālis vidēdū est. ¶ Somn⁹ ḡ fit a q̄dā vapore grosso hūido mulcebri a triplici digōne resoluto. q p⁹ ꝑueniēs ad cerebꝝ hūectat ipz ⁊ ei⁹ pelliclas remollit: vñ opilāt vie spūūz: qb⁹ opilatis iā nō pñt spūs sensibiles ⁊ motiui currere p sua organa ad sensū ⁊ motū exercēdos. vñ aial ꝑuaꝭ sensu ⁊ motu ⁊ cadit: q̄si in epileplesiaz: q̄re Ax. in lib. de sōno ⁊ vigilia assimilat somnū epilepsie. p viaz. n. istā dixit ligari pticulā sensus cōis ⁊ ꝑdūt litargici ⁊ paralitici oēs sensus: Ħ ḡ fumo resoluto ⁊ ꝯsūpto deopilantur vie spūūz: vñ iā pñt libere spūs trāsire ad sensuz ⁊ ad motū: vñ al' excitaꝭ moueꝭ ⁊ surgit: ⁊ Ħ est vigilia nālis. talis ḡ somn⁹ ⁊ vigilia ad bonū corporis est. ⁊ sunt nālia ⁊ reducunꝭ ad vnū gen⁹ rex nō nāliū: qz sunt talia q̄bus ipo'le est al' nō approximare ad Ħ ꝙ diu viuat. ¶ Sz est alius modus vigilādi sinthomatic⁹: ⁊ non est nālis: ⁊ dr̄ instātia vigiliaꝝ de q̄ auc. hic dicit. talis aūt passio: q̄nq̄z est morb⁹ p se: q̄nq̄z sinthoma alteri⁹ morbi: sicut feb. vel frenesis: vel manie vel fortis doloris. ſm aūt ꝙ est morbus p se multas ħz cās: q̄nq̄z. n. fit ex mala ꝯplōne sicca: sine hūoris vitio: ⁊ q̄nq̄z fit ex mala ꝯplōne cū hūoris vitio. viatic⁹ aūt nō ponit hāc diuisionē: qz cura vni⁹ est cura alteri⁹. Ħ excepto ꝙ in cā hūorali necīa est eūo: ⁊ post hoc nō restat nisi alteratio: que est cōis vtrisq̄z: hñt tñ vigilie alias cās: sicut me^nas laxatiuā nimis calidā vt ē euforbiata: vl' nimis laxatiua: vñ sequiꝭ siccitas: qđ est malū: fiūt aūt ⁊ ex defectu nutrimēti ⁊ ex fame: fiūt ēt ex superflua replōne: quā stōus nō tolerat: vñ fum⁹ acetosus ⁊ oxireuma. i. acetosa eructuatio per viā idigōnis resoluunꝭ: vñ nerui ⁊ pellicule cerebri mordicanꝭ. fiūt etiaz ex nimia epatis calefactiōe. In senib⁹ aūt fiūt ex multa calefactiōe fl'atis salsi ex quo oīa mēbra pāniculosa stimulanꝭ: vñ tales pfectā nō hñt qetē. ¶ Tali ḡ passioni siue sit p se morb⁹ siue accidēs alteri⁹ morbi celeriter est obuiādū: qz sicut somn⁹ inālis calorē suffocat nālē ⁊ extinguit: sic vigilie ināles calorē dissoluūt nālē: vñ fit multa spūūz depditio: vñ remisso calore sequiꝭ indigō: ⁊ sic supfluitatū aggregatio ⁊ toti⁹ corpis cōsūptio: vñ ptisis: ethica: melia ⁊ mania: senect⁹ ēt itepestiua: qz sicut dicit orati⁹. senes somno idigēt: vt qđ restat de vita ꝓlōgetur. ¶ Primū ꝯsiliū in cura hui⁹ passionis: ꝙ si cā sit mālis per ꝯpetētē potionē euacueꝭ. Sz qz illud nō pōt fieri sp vt in febrib⁹ acutꝭ ad Ħ sinthōa repmēdū cura ꝓpostera itendaꝭ. Ħ aūt fit multis modis. p embrocatiōes. ⁊ p suffumigatōes. ⁊ illinitiōes. ⁊ epithiatiōes. ⁊ potiōes iteri⁹ receptas: sic dicit ars soporifera. p̄^m ḡ ꝯsiliū ē vt accipiatur malua mercurialis: solatrū: frōdes papaueris lactu. iusgami. oīa illa bulliāt in aq̄ ⁊ recipiat pa. fumū p os et nares: p aures ⁊ p oculos. Si Ħ nō sufficiat laueꝭ caput tēpora facies: ⁊ collū: vel rasuz caput laueꝭ: si non timeatur de casu v̄tutis: ⁊ silr brachia ⁊ manus ⁊ pedes: Ħ fiat singl'is dieb⁹. vl' fiat tale epithima. mādragora: iusgam⁹ al. papauer al. vel opiū teranꝭ ⁊ cribellenꝭ ⁊ conficianꝭ cū aq̄ tepida: ⁊ pauco lacte. m. ⁊ fiat illinitio: qz ista multū fortia sunt: a leuiorib⁹ solet ichoari: fiat. n. illinitio ex solo oleo ro. vel viol'. mixtis sil': qđ parꝝ ꝓdest. De fortioribus est vt accipiaꝭ mādragora ⁊. ēē. ⁊ storax ⁊ aliqđ de opio cōteranꝭ ista ⁊ pulverizenꝭ ⁊ sup caput patiētis ponanꝭ ⁊ dormiet statiz: ⁊ alr mādragora ⁊ opiū ⁊ auripig. añ. cōteras ⁊ capiti aspge. Si vis vt excitēꝭ forte acetuz narib⁹ istilla: ⁊ fac sternutationē cū ell'o: alicubi tñ iueniꝭ scriptū ꝙ butyrū sup linguā pōaꝭ. ¶ Empl'z aūt tale solet fieri cōiter. ℞. se. portul'. lactu. papaueris al. iusgami ro. sandal'. ⁊ parꝝ de mādragora: Ħ trita cū oleo ro. vel viol'. ⁊ pauco aceto ꝯficianꝭ ⁊ modico opio ad penetrādū. Talia v̄o empl'a sunt sepe renouāda. calefacta. n. plurimū calefaciūt. populeō aūt solet apponi: qđ penit⁹ est iutile: ⁊ nō imittēdū. Suppositoriuz aūt fiat de opio bolo san. draconis: succo ypoq̄sti. Ħ oīa resolue in oleo. Ħ valz in fluxib⁹ vētris ad somnū ꝓuocādū tenore v̄tutis ꝯsiderato. Alia itexꝝ ꝓsunt sicut dyapapauer cū zuccaro viol. ⁊ breuiter oē qđ ħz corp⁹ humectare. ¶ Sz vigilie ꝓueniētes ex actib⁹ aīe magis p musicas ipressiōes corrigunꝭ ⁊ p delitias corpales. ¶ Cōstātin⁹ ḡ diuisim ꝓcedens dicit ꝙ vigilia est nālis: ⁊ vocaꝭ (expgefactio vel

vigilie) ɔ nãz. ⁊ vult auc. ꝙ vigilia ꝑ se ĩportet vitiuz ex
nimio motu: sic ex actib⁹ aĩe (ex co. ru.) h tãgit cãs hũo-
rales (angustie) ⁊ coartatiões spũaliũ cũ sint sicca ma-
gis in vigilijs exiccant̃: vñ pulmo magis angustat̃ angu
stia aũt dolorẽ ĩducit: ⁊ inequetudinẽ. (Si ex co.) pauca
ponit signa. Sz ꝑ posita ĩtelligam⁹ ponẽda. (Si ex salso
fl'ate) fit qes. i. nõ tãt⁹ mot⁹: sicut ĩ col'a. Jmmo ẽt nõ mo
uet̃ corp⁹ a loco suo: sz vigilat (⁊ mẽtis suspitiões). i. va-
rie mẽtis cogitatiões ꝑꝑ diuersas nãs salsi fl'atis: vna ẽ
pungitiua a ꝑtib⁹ adustis: vñ ira ⁊ alia aggrauatiua vt ti
mor a ꝑtibus aq̊sis. vñ timor quos diuersos mot⁹ suspi-
tiõis: vel suspitiones dicit colores mutant̃ (sil'esq₃ in di-
gestione) q₂ mali colores sil'es sunt malis humorib⁹ ex
ĩdigõne cõcreatis (vt ꝑꝑ ver.) h₉ localia in cã mãli nõ
fiãt nisi facta purgatiõe nisi vbi magis ĩtendim⁹ obuia-
re sinthomati q̃₃ morbo: tũc. n. papauer albũ distẽperet̃
cũ lacte mulieris ⁊ albu. oui. ⁊ sup frõtẽ liniat̃: h est leue
⁊ valde vtile. (opiũ) istud caue nisi ĩ despatis: q₂ nimia
sua narcoticitate claudit poros ꝑpetuo ⁊ ꝑpetuã induc̃
dormitationẽ. Si suppositoriũ hic tãgit suppositorium
p̃dictũ (dãda sunt) in empl'is sup. vel illinitionib⁹ (ca-
momil. mellilo.) hoꝝ q̃dã reꝑmũt friditatẽ mel'ie: q̃daz
siccitatẽ: vt papauer: (ex salso fl'e sternutationes). s. pñt
fieri in v̊o sensu vt cerebrũ aggrauatũ ɔcutiat̃ ⁊ mouea-
tur ⁊ alleuiet̃ ⁊ hũor viscosus expellat̃ (Jniecta vna gut
ta). s. de istis in narib⁹: ⁊ nihilo⁹ fiat illinitio. (Si vigi-
lie ex cal'o.) ad h ⁊ ad p̃cedẽtia valẽt ɔfectiões q̃ sequẽ-
tur (disponẽd.) h collige: q₂ non oĩa sunt scripta in aliq̊
lib̊ practice. multa. n. reliquunt̃ ĩdustrie medicoꝝ: ⁊ ꝑꝑ
hoc nullus p̃sumat accedere ad practicã nisi pri⁹ ꝑ theo-
ricã illumĩat⁹ sit (ocl'i bouis) nobis ignota: sz loco ei⁹ su-
mat̃ lactuca: h multis dieb⁹ decoquẽda est ad solẽ: sicut
zucca. ro. vel viol'. (fece colata: ⁊ iteꝝ liquore reddita:)
vt sicut sũt spẽs in mĩmo diuise cũ aliquo liquore faciat
vnũ ⁊ idẽ (musceleon) h fit de musco: ⁊ alijs spẽb⁹ (cuz
ipsa aq̃ bulliat:) ostẽdit q̃uo in duplici vase sit coquẽdũ
(olei serini). i. oleũ in quo puluis metalli de syria aspor
tati miscetur forti mixtione.

De frenesi. Cap. XVIII.

Frenesis vt absolute diffiniatur ca-
liduz est apã in qbusdã cerebri pelli
culis quaz semꝑ sequuntur vigilie:
alienationes: aliquãdo ẽt apã ẽ in ce
rebri substãtia q̊d pessimũ est ⁊ mo
lestissimuz. Nascitur duobus modis vel ex
ĩcensione co. ru. cerebꝝ ascendẽtis: vel de san-
guinis ebullitione in corde cuius fum⁹ cũ ascẽ
derit cerebrũ fit apã: deide vigilie ⁊ alienatio
nes comitant̃ ⁊ dolores. Cũ autẽ morb⁹ aug-
mentat̃ ⁊ ad statuz pertingat passio: terribilia
infirmus accidentia patitur: sicut sitiz nimiaz
oris siccitatẽ nigredinẽ lingue: asperitatẽ: mo
lestationẽ: angustiaz nimiã defectionez ⁊ sin-
copiz mutationẽ cutis natiue faciei in nõ nati-
uaz: siueruborẽ si sanguis cordis sit in cã: vel
in citrinitatẽ. si co. ru. Ex maxia vero parte
h infirmitas solet cõtingere his qui magno ⁊
subito exercitant̃ labore: ⁊ quãdo est cõplexio
calida ⁊ sicca: ⁊ maxie tẽpore estiuo. Fre-
nesis que ex qualibet alia passione nascitur vl'
est ex dyafragmatis apãte vel ex stõaci passio-
ne: siue ex matrice: ex quoꝝ colligãtia per ner
uos cerebrum patitur. Nẽbris quoq₃ his in
pristinuz statũ redeuntibus: ⁊ cerebꝝ sanatur
⁊ alienatio illa que ex stõaci cõtingit vitio pau
latiz augmẽtatur postq̃₃ quiescit dolor febris
extinguitur: morbus tñ nõ dimittitur: q₂ in ce-
rebri substãtia esse certificat̃: vnde eoꝝ flatus
debilis est ⁊ rarus. Alienatio autẽ illa que
in augmẽto febris acute est ex fumo est caput
ascẽdẽte acuto ⁊ pungẽte febre qescẽte: ⁊ alie-
natio quiescit. Si econtrario certificatur apã
esse in cerebro vl' in ipsi⁹ pelliculis. G. eni igt.
alienationez sequunt̃ acuti hũores pungitiui
preter maniã vl' mel'iaz: que tribus modis est
vel in cerebri substãtia: vel in stõaco: ⁊ sibi ꝑ-
tinẽtibus: sicut ypocũdria cum inflãtur ex co.
eni ni. in fantasmatib⁹: ⁊ in alijs accidẽtib⁹ est
diuersa: si tñ in quodã comitatur: vt hypo. in
affo. testat̃. Si timor alicui ĩmoretur sine cã
passio eius est mel'ica: vnde oẽs hãc passionẽ
habẽtes sine cã semper sunt tristes: qui ĩterro
gati cur tristant̃ nõ habẽt qd respõdeant. Alij
mortez timent vel quãlibz aliaz rez patiuntur
irrõnabilez. Alij mortẽ amant ⁊ nimiũ eãdez
desiderant. G. in lib. passionũ. non est ingt mi
randũ si colera nigra in fundamẽto rõnabilis
aĩe dñetur vt timorẽ ⁊ tristitiã aut mortis su-
spitionẽ patiantur: cũ in corporib⁹ exteriorib⁹
nihil obscuritate sit timidius: vñ si aliquid ob-
scurũ rõnalis aĩe partez cooperiat: necesse est
vt patiẽs timeat: q₂ secũ portat: vñ timeat. Cz
ergo nos exterius ex obscuritate huiuscemo-
di aeris patiũtur necesse est vt ex colera ni. cũ
ad cerebrũ veniat melãcolici patiãtur: vel cuz
ascẽdat eius fumus: sicut in hypocũdriatis vi
demus. Sufficit ergo nobis dixisse de fre-
nesis cã ⁊ mẽtis alienatiõe nunc ad medicinaz
trãseamus: oz ergo ante morbi dñiuz flõmari
freneticos: vt sanguis extrahatur ꝑ₃ ꝙ virtus
patitur. Si nõ aliqua nobis eueniẽt ɔ̃ria post
minutionẽ cũ catartico est subueniẽdũ. ℞. oxi
fenitia: pruna iuiubas: viol'. cassiãfi. manna ⁊
sil'ia: quotidie digestio est augmẽtãda ĩcensio
co. ru. extiguenda: sicut h facit catarticuz. ℞.
mãne violati mell'. cassiefis. añ. ℥. v. que colata
ieiuno damus in aqua cucurbitina. vespere cũ
aq̃ maligranati dulcis ⁊ acidi: cuz sirupo vio-
lato vel zuccaro. nutriẽdus est cũ ptisana zuc
caro vel de pane lauato cuz amigdal'. ⁊ zucca
ro: mutet autẽ siue per aquã cuz sirupo viola.
vel de prunis vel oxizacara. Mittamus oleũ

roſ. ſuper caput eius cuꝫ aceto vel portul. ſuc
co vel ſemp̄uiue ⁊ cucurbite cuꝫ oleo roſ. vel
viol. ponamus ſuper caput eius frõdes ſalic.
vel portul. caput vngamus cum ſucco apij: ſi
vociferet. Si habeāt vigilias vngamus fron
teꝫ ⁊ timpora cũ lactuc. ⁊ papaueris ſucco ⁊
oleo viol. ſternutatio fiat cũ lacte mulieris ⁊
oleo ro. vel viol. ¶ Si ſiccitas oris creſcat ⁊
lingue aſperitas: lauetur os cuꝫ aqua pſilij: ⁊
oleo viol. ⁊ ſilr lingua: in domo vbi iacet mit
tamus frõdes herbaꝝ virides: ſicut ſalic. myr
the: roſe. ¶ Si potionē bibere ñ poſſit quā ſu
mus dicturi: cliſtere mandamus fieri de mal
ua: viola. vel de ordeo mũdato. iuiub. furfure
in aqua coctis. ℥. ij. apponātur de nitro. ℥. i. de
oleo viol. zucca. ℥. x. ⁊ fiat quotidie. ¶ Me
lancolicorũ cerebrũ opꝫ de nigra colera mun
dificari ſm̄ ſuas qualitates cũ catartico de epi
thimo ⁊ agarico: ⁊ ſicut yeralogodion: theo
doricon. yera. G. ⁊ ſimilibus. Si morbus ſit
moleſtus virtutē leuioribus prius regamus:
poſtea catarticũ damus ⁊ abſtinētia ei iniun
gatur de cibarijs coleraꝫ generātibus. ¶ G.
opꝫ inquit in omni morbo cõſiderare que me
dicina fortior ſiue debilior in initio debeat da
ri. Iteꝫ dixit ſi morbus nõ adeo ſit moleſtus
nec ſuſpitio habeatur a debilibus ad fortiora
aſcēdat: ⁊ ecõtrario ꝯrijs. Idē ⁊ ypo. ſentit.
¶ Freneſis eſt apa calīn in ſubtili pãniculo vl groſſo in
terdũ gnāt ĩ ipſi⁹ ſuba: lꝫ gdā dixerit ꝙ ĩ ſba cerebri ꝑꝑ
viſcoſitatē ei⁹ nõ gnāt apa: qḋ fl'ꝫ ē: qꝛ oſſa apant teſtāte
G. ⁊ Auic. Denoiat aũt frenes. a frenib⁹. i. a pelliculis ce
rebri inuoluētib⁹ ⁊ ꝯtinētib⁹ vel refrenātib⁹: ſicut apud
arabes dr̄ ſirſen a ſir qḋ eſt caput: ⁊ ſine qḋ eſt apa. vl dr̄
cerenatu qḋ eſt furere. Nõ ꝙ apa vl denoiat arabice ca
rabitus a noie ſui accidētis. i. ab alienatione ⁊ ex calore
adurēte. freneſis aũt in medulla cerebri moleſtiſſima ⁊
periculoſa eſt: min⁹ vo in ſubtili pãniculo: ⁊ adhuc min⁹
ſi in groſſo. Si. n. ĩ medulla cerebri fiat: ſignatur colera
nimis eē multa: ⁊ valde furioſa ⁊ mēbrũ nobile leſuꝫ et
debile in reſiſtēdo. ¶ Freneſis aũt qñqꝫ eſt morb⁹ ꝑ ſe
qñqꝫ ꝑ accidens alteri⁹ morbi. Morb⁹ ꝑ ſe eſt ex nimia
colera ⁊ ſan. ebullitiõe in corde vel in epate: vñ ebulliēs
⁊ ſubtiliat⁹ ad cerebꝝ rapit ⁊ ibi collectionē gnāt ⁊ apa.
⁊ tũc ſeqt freneſis acuta tāqꝫ accñs qñqꝫ eꝫ ꝯtigit. ſ. ꝙ ē
accidēs morbi capitis ⁊ nõ cā: ſꝫ h̄ ḡ aut erit accñs mor
bi capitis ipſi⁹: aut accñs morbi alioꝝ mēbroꝝ: aut acci
dēs morbi capitis ipſi⁹ nec eſt ꝑꝑ ꝯplõnē ca. ⁊ ſic. ipſi⁹ cũ
bu. ca. vitio: aut ꝑꝑ maniā p̄cedēteꝫ: vitio aũt alioꝝ mor
boꝝ ſicut ꝑꝑ fe. cauſonē: vl ꝑꝑ emitriteũ vel tertianā cõ
tinuā: ⁊ ēt ꝑꝑ duplicē tertianaꝫ: raro aũt ꝑꝑ ſimplicē fit
freneſis. Sꝫ ꝑafreneſis fit ſepe. Itē accidit ꝑꝑ apa ſtõa
ci pulmõis lateris renũ veſice ⁊ mr̄icl duab⁹ de cauſis. ſ.
ꝑꝑ fortē dolorē ⁊ ꝑꝑ ꝯcomitātiā quā hñt mēbra pãnicu
loſa cũ cerebro. freneſiꝫ aũt ſemꝑ p̄cedit ꝑafreneſis: nõ
tñ ꝑafreneſiꝫ ſeqt freneſis ſemꝑ: imo ꝑafreneſis fit qñ
qꝫ vi nāe ſꝫ viā criſis in ſtatu: mā tñ nõ ꝯplete digeſta. ē
n. ꝑafreneſis ex vaporib⁹ aſcēdētib⁹. Sꝫ frenes. ex hũo

re collecto ad apa: qḋ nũqꝫ ex ꝑte nāe ĩ mēbro nobili ē.
Fit aũt qñqꝫ freneſis ex co. ci. aliqñ ex cola nig. ⁊ ex ſan
guine colerico: aliqñ ex col. rub. non aduſta: qñqꝫ ex co.
aduſta: vñ ſolet dici ꝙ freneſis alia va alia nõ va: nõ va
fit ex co. ci. cũ fl'ate mixta. va vo ex co. ru. vel aduſta q̄ pe nota ꝙ
ior ē. ¶ Sciēdũ āt ꝙ ois freneſis ex apate iterioꝝ gnā freneſis
ta negor eſt exteriori: ⁊ ſignt māꝫ abũdantē ⁊ furioſam. nõ va fit
Iuxta illud Hypo. in ꝑipleumonia freneſis malũ: h aũt ex cole
apa qñqꝫ ꝑ emorroydas: qñqꝫ ꝑ mēſtrua euacuat: qñqꝫ ra citric
ifrigidat. ⁊ ĩ litargiā ꝯuertit: ⁊ aliqñ pa. ab eo liberat: ⁊
a fe. euadit: ⁊ aliqñ freneſis in ethicā ⁊ in demoniuꝫ. i. in
maniā mutat: qꝛ mā oio mouet. al. icinerat: ⁊ ꝑ totũ ce
rebrũ diſpſa demoniũ gnāt: qꝛ nā parē māꝫ in pugna ſu
perare nõ põt. ¶ Qꝛ tñ viaticus in cap° de freneſi. parũ
iterſerit de mania ⁊ melia. iccirco de eoꝝ dr̄ia videam⁹:
qm̄ cõicāt in alienatiõe: mania aũt iterptat demoniũ lu
pinũ: ei⁹ tñ due ſunt ſpēs. vna q̄ dr̄ canina: alia q̄ ſpālr dr̄
demoniaca. canina aũt ꝑmixtā hꝫ rixā cuꝫ tripudio. eſt
aũt iobediētia cũ amicitia: ⁊ aliqñ cũ rixa. ſicut eſt vide
re in naturis canum. Demoniaca vo tota in rixa ⁊ iracũ
dia melia nullũ iſtoꝝ hꝫ: qꝛ magl eſt ĩ formidine: cõicāt
aũt in mā ſꝫ gen⁹: ſꝫ differũt in ſpē: mania aũt demonia
ca fit ex innāli melia gnāta: ex melia nāli q̄ eſt peſſima:
canina vo fit ex melia ināli gnāta ḋ ſanguie dulci. Me
lācolia gnāt ex melia nāli. i. multa valde: ⁊ ex melia inā
li gnāta de fl'ate q̄ melia nõ eſt valde iniqua: ſꝫ aligd re
tinet de nā fl'atis. ſ. de hũiditate ⁊ frigiditate: et ſic pꝫ ꝙ
talia differũt in nā. In actiõib⁹ ſunt multũ diuerſa: ⁊ nā
liter in mā. qꝛ melia eſt cũ malitia eſtimationis ⁊ corru
pta cogitatiõe ⁊ tiore ⁊ qete ⁊ ſolitudie ⁊ ĩ occultis locis
habitatiõe. mania vo p̄cipue demoniaca oio eſt agitatio
⁊ ſaltus ⁊ hꝫ aſpect⁹ nõ ſiles aſpectib⁹ hũanis: ⁊ magnaꝫ
audaciā. Nõ aũt pono dr̄iaꝫ in loco iter maniā ⁊ meliaꝫ
lꝫ gdā dicāt ꝙ mania eſt in āteriori cõcauitate: melia in
media. Sꝫ dico mās vbiqꝫ diſpſas eē ꝑ totũ cerebrum.
Differũt aũt a freneſi: qm̄ frenes. nũqꝫ eſt ſine fe. acuta:
in mania vo ſiue melia nõ nece eſt fe. adeſſe. mania vo ⁊
melia nõ ſunt apata: ſꝫ ſunt magis ex mā mala diſpſa in
cerebro ⁊ in vētriculis: ⁊ oib⁹ pelliculis: vñ totũ cerebꝝ
eſt ifectũ: ⁊ ꝑꝑ h error ē ĩ opõne vtutl aīalis ꝑꝑ malitiā
inſtri. ¶ Signa aũt freneſis ſũt alienatio cuꝫ febre ⁊ vi
gilie ⁊c. que ponit viatic⁹. Signa manie ⁊ melie ſũt ſilr
alienatio: ſꝫ ſine fe. ⁊ mutatio moꝝ: ⁊ iordinati motus: ⁊
coloris deformitas ſm̄ nāꝫ hũoꝝ g mouent.
¶ Quia aũt freneſis eſt magis ꝑiculoſa ad eius curā itē
dam⁹. freneſis aũt ꝯfirmata icurabil ē: quā ꝑ. iiij. cogno
ſcimus. ſ. ꝑ ꝯſtipationem vētris ⁊ vrine retentionē ⁊ te
nuitatē. per iſtātiā vigiliaꝝ: per aquoſam vrinā p̄cedēte
intēſa vrina: ⁊ per ſpaſmũ cruriũ ⁊ tybiarũ: vt ſi extenſa
nõ duplicet: vel duplicata nõ extēdat: ⁊ addit ypo. teſte
Auic. Si veſica in pollice oriat ſignũ eſt certiſſimũ mor
tis: his aũt ſignis nõ appētib⁹: ſic icipit auc. curā: flõmet
p̊ de baſilica vſqꝫ ad ꝑpingtatem ſincopis. caue tñ ne in nota ꝙ
ipſaꝫ cadat. ſi aũt adhuc ſufficiat vtus: fiat flõmia de ve p̊ dic flõ
na in medio frontis: ſꝫ ſm̄ Alex. de illa q̄ eſt in ſũmitate mat.
naſi: vl itromiſſis ſetis porcoꝝ ꝑ nares flux⁹ ſan. ꝓuoce
tur. Hoc aũt facto a p̊n° raſo capite ſuppone oleũ ro. cuꝫ
aceto fortiſſimo ifrigidato in niue. deinde folia ſtiptica
ſupponant: vt ſũt folia plātaginis lāceolate: vel ēt caul.
⁊ ſalic. ponant in domo obſcura picturis vacua: qꝛ pictu
ras multũ diligit itueri: ſpgant folia ſalicis myrte. roſe:
⁊ oia aromatica frigida ꝑ domũ odoret cāphorā. In frõ
te capitis pone opiũ: ſi vtus ſit fortis. ſi debilis ſit opiuꝫ
caue: vtat ſirupo papaueris. bibat aquā ordei cũ ſemie
papaueris al. ¶ Poſtqꝫ feceris h fiat cliſtere. ℞. abſin

miū.maluā:herbā viol.seīa frigida mūdata.cū aq̄ deco
ctionis istoꝝ fricet̄ furfur ꝛ colet̄:ī colatura ponat̄.ʒ.ß.
dyaprun. vel oximel.laxatiui.ʒ.i. salgē.ad q̄ntitatez.ʒ.i.
misceat̄:ꝛ h̄ fiat sepe.nos aūt ꝯuenim⁹ in ipso p̄n° frene
sis stupas canabinas in succo iouis barbe:plātagīs:sola/
tri cū modico aceto ītictas frōti supponere:ꝛ ꝯsulo ꝙ h̄
sit tepidū:ne forte maloꝝ vapoꝝ ꝓhibeat̄ respiratio fri
cent̄ cū sale ꝛ aceto:vole manuū ꝛ plāte pedū:ꝛ sepe fiāt
fomētatiōes in decoctione herbaꝝ frigidaꝝ. ¶ Lapso
aūt spatio.xxiiij.horaꝝ.iā pōt opinari apa eē collectum
in ꝓra ꝛ appropinq̄re ad h̄ ꝙ ꝯfirmet̄:cū mā sit velocis
mot⁹:ꝛ p̄cipue si sit vociferatio assidua ꝛ īstātia vigiliaꝝ:
ꝛ tūc resoluētib⁹ īsistat̄:vt cū succo apij:vl' accipiam⁹ cat
tulū fissū ꝛ cal'm supponam⁹: vel gallū cū īteriorib⁹ suis
ꝑ mediū scissuz:vel pulmonē veruecis cū friguerit ī aq̄
ca.calefiāt:ꝛ īter man⁹ ꝯpssa frōti apponāt̄.hoc fiat plu/
ries:h̄.n.attrahit māz ꝛ attractā cōbibit.talia aūt attra
ctiua in p̄n°. caueant̄:ꝛ magl repcussiua vtant̄.Si āt vt⁹
fuerit debilis:vt nec clistere nec flōmia possit tolerare
solis suppositorijs est vtēdū.p̊ lenitiuis:ꝛ postea mordi
catiuis. Dieta v̊o si fortis sit vt⁹ aut nulla sit: aut tenuis/
sima donec videat̄ freness remitti ꝛ fe.alleuiari:ꝛ tunc
erit dieta īgrossanda:ꝛ post quartū diem: ꝛ ad min⁹ post
vij.vinum exhibeatur.
¶ In cura autē manie p̄mo fiat sic.flōmia de cephalea ꝛ
vētosatio īter spatulas:deīde vtat̄ emagogo ꝛ colagogo
de cassiafi.tamarind̄.māna ꝛ mirab.De elijs vtat̄ dya/
rodon abbatis vel iulij:dyaboragiato:dyadragāto. Ad
māz humectandā venter soluat̄ semꝑ in mania ꝛ melīa
vel ꝑ clisteria vl' ꝑ decoctiōes:in melīa vero p̊ hūectare
intēdam⁹ ꝛ calefacere ꝛ māz digerere ꝑ calidas ꝛ humi
das potatiōes ꝛ ꝑ fricatiōes ꝛ ꝑ iunctiōes ꝛ balnea rerū
aromaticaꝝ.Deīde lenia laxatiua ꝓpinent̄: caueamus
a fortib⁹ me^{nis} in p̄n°. gaudiū ꝛ letitiā īducam⁹ multas di
uitias pn̄tādo:sic.n.multi sanati fuerūt.ad loca delecta/
bilia ꝛ iocūda resplēdētia trahatur.Si aūt sit īobediēs
me^{is} difficillimū ē.In cibis ꝛ potib⁹ admisceat̄ puluis
de thimo epi.sene.calamēto:seīe boragis zucca.pipe al.
ꝛ lō.ꝛ silib⁹ q̄ ꝯria sunt melīe.(Frenesis vt absolute).i.
gnāl'r.oē.n.apa capitis cal'm est:(frenesis de incēsione
co.ru.)h̄ sign̄t frenesiz qd̄ ē accn̄s alteri⁹ morbi.s.febris
vel apatis(vel sanguīs ebullitiōe.)tāgit frenesim q̄ est
ꝑ se morb⁹:ꝛ cā alterius morbi:ꝛ q̄ fit:aut q̄ rapiūt spūs
sursuz:ꝛ ita paup̄at̄ cor a spiritib⁹: aut q̄ spūs ꝛ fumosi/
tates dū rapiunt̄ opp̄mūt auriculas cordis(frenesis ex
qualz)hic docet frenesiz a cā remota ꝓcreatā(morbus
tn̄ nō dimittet̄)sicut cōtingit ī litargia:qd̄ soluto apate
occipitij curat̄:remanet tn̄ ibidē mala īpressio vel ꝯple
xio ꝑ lōgū tp̄s:sil'r ex directa stōi īsufflatōe in fantasticā
que recte supponit̄ ꝛ īficit̄ loc⁹ vel remoto vitio stōi:re/
manet īfectio in p̊ori ꝯcauitate q̄si parafrenesis:peccat
eniz ymaginatio ꝑ lōgū tp̄us:ꝛ h̄ magis ꝑꝑ vitiū stōi: q̄z
ꝑꝑ vitiū alioꝝ mēbroꝝ:q̄ directe ēt sufflat capiti:vl' q̄
ab apate fortl fit īpressio.(Si eꝯrio)Si nō q̄escat alie/
natio neq̄z fe.nō est solū ꝑafrenesis: sz apa in cerebro vl'
in suis pānicul is.(p̄ter maniā vl' melīaz)in q̄ꝝ neutra
dico hūores eē acutos ꝛ pūgitiuos:q̄ si eēnt apata face/
rent ꝛ febrē.suo.n.acumie cerebꝝ ꝛ pelliculas ei⁹ pene/
traret.melīa.n.īnālis non est acuta:q̄ est grossa:ꝛ terre/
stris:multo min⁹ nālis.Mania aūt vel melīa gnāt̄ trib⁹
modis(vel in cerebri suba).i.in medulla que est in cere
bro(vel in stō).i.ex melīa stōi vel sibi ꝑtinētibus:sic in
ypocūdrijs:q̄ ab illis locis per fumos ad cerebꝝ melīa
deriuat̄(cū īflat̄).i.cū īplet̄(in fantasmatib⁹ ꝛ alijs ac/
cidētib⁹ est diuersa)sup.melīa ꝛ mania in his est diuer/
sa a frenesi que nūq̄z est sine fe.sz ista sunt bene sine feb.
ꝛ iteꝝ(in fantasmatib⁹)q̄ in frenesi fortior est mot⁹ q̄z
app̄hēsio.ī mania ꝛ melīa eꝯ.Uel dicas ꝙ mania est di
uersa a melīa:sicut pz ꝑ p̄dicta:differūt.n.ī mā ꝛ in alijs
accn̄tib⁹.(Sz tn̄ in quodā).i.in aliquo cōicāt:q̄ in ma
lis accn̄tib⁹.vn̄ Ypo.ī affo.nō respōdet ꝙ dicit(cōicāt)
sz ꝙ dixit.(diuersa est.)h̄ nō ē rn̄°. ꝛ ad h̄ dixit(cōicāt)
sed h̄ ꝙ dixit.(est diuersa:)q̄ in melīa est timor ante ꝛ
post.in mania nūq̄z(in fundamēto).i.in cerebro in quo
fundat̄ rō que est nobilior opō(ꝑtē).i.instr̄z eius ꝙ est
opō vl' cerebꝝ.ꝓbat ꝑ locū a miori:q̄ fum⁹ nigre melīe
magl timorē gnāt ꝑ tenebras exteriores.(suffic̄ nob di/
xisse d̄ cā)sic̄ dixi cognitl signis mortl nihil fiat:sz mors
ꝓnosticet̄.Sz si sig^{m} nullū eoꝝ appeat ordinet̄ cura:sic̄
p̄dcm̄ ē ab auic.iste.n.auctō n̄ bn̄ ordiat.p̊.n.fiat flōmia
seruatis ꝑticularib⁹.deīde ponant̄ in p̄n°. repcussiua:cū
cautela tn̄:q̄ dicit Auic.(de gn̄e malo).i.si apa appeat
extra:ita ꝙ apent̄ vene ꝛ īflent̄ exteri⁹. tūc nūq̄z ponāt
repcussiua:fit.n.h̄ vi nāe malaz mām ad exteriora trās/
mittētis ꝛ repellētis:ꝛ nō debes ꝯ opari nāe.Immo ge/
neralis regl'a est ꝙ nūq̄z repcutiēda est mā v̄sus mēbrū
nobile.sz sp̄ a mēbris nobilib⁹ repcutiēda ē.s.mā(catar
tico est subueniēd̄.)imo prius clisterib⁹ ꝛ suppositorijs.
deīde istud catarticū ꝓpinet̄(vespe ꝛ mane cuz aq̄).i.
succ⁹(maloꝝ gra.cū sirupo)mixt⁹ ꝓpinet̄(vel cū zucc.
vel cū ptisana:)ꝛ zucca.sup.in ptisana(mittam⁹) h̄ do/
cet repcussiua.lauetur caput in succo apij.h̄ fiat in statu
ad māz per vaporē educēdā(vl' de pane loto).i.lauato
cū amigd̄.ꝛ zucca.ꝛ nō ꝙ nullo mō det̄ ei nisi de amigd̄.
īfrīdatl.(Si vociferet̄.)p⁹ h̄ īnuit statū.(sternutatio)
.i.illinitio(melīcoꝝ.)h̄ īcipit curā melīe:omittit āt cu/
rā manie:q̄ ꝓ magna ꝑte eadē ē cū cura frenet̄.s.ꝑ hūe
ctātia refrigerātia ꝛ eūantia melīā d̄ co.gnātā. valēt ad
eūandā co.adustā ꝛ nālē ꝛ eꝯ.(v̄tutē leuiorib⁹).s.me^{nis}
ꝛ dietis ītellige.S.inq̄t h̄ īnuit regulam gnālē:q̄ si mor
bus est grauis vel diuturnus ꝛ appatū me^{ne} expectat sꝑ
a leuiorib⁹ est īchoādū. Sed si non expectat apparatuz
medicine nec concedat inducias medico.tunc a fortio/
ribus inchoādum est.

¶ De ebrietate. Cap. XIX.

Oportet vinuz bibentes quātitatem
vel qualitatez cauere que eos valeat
inebriare.consideret ergo quilibz sui
corporis qualitates ꝛ mēbra motuz
voluntariuz habētia:memoriā ꝛ rationē suaz
Que si videat cito īmutari ꝛ debilitari caueat
ꝛ p̄uideat vt vino dominet̄ ꝛ nō vinum sibi.
¶ Si ex grosso ebrietas nascitur fumo ꝛ īdi/
gesto:qui cū cerebrū ascendit ipsum operit si/
cut nebula operimentū est sol'. ꝛ interstitium
mētis est ꝛ sue splēdide intentionis:vnde oīa
membra debilitantur ꝛ emolliuntur. Simil'r
nerui ac sensus ꝛ memoria turbātur ꝛ intelle
ctus. Incipiātur igit̄ medicari si ebriosus cali
de nature fuerit mittatur sibi oleuz ro.in capi
te ꝛ viol'.cū succo cucurbite ꝛ portul'. cuz aq̄
viol'.detur ad bibēduz mali granati succus cū
sirupo. Ingenietur medicus in somno redu/
cendo vt vini fiat digestio:postea balneuz tē/
peratuz ꝑetur: ꝛ cuz aqua ca.pedes fricemus

cuꝫ sale ⁊ oleo viol'. que fumuꝫ a capite depo
nant ⁊ trahãt inferius: ebrioso vomituꝫ ꝓuo-
cemus: deinde bibat absinthiuꝫ cũ aqua frigi-
da vel mentã ⁊ absinthiũ cũ sirupo ro. ¶ Si
quis aũt cã ebrietatis dolorem patiatur circa
precordia: vomitũ ꝓuocet ⁊ psiliuꝫ cuꝫ aqua
ro. potet. coitũ euitet: ⁊ ante saturitatẽ ⁊ potũ
⁊ post refocillãdus est cũ perdicibus: pull'. ⁊
portul'. ⁊ aceto mali gra. vtaꝛ malis gra. me-
spul'. malis citoniis: ⁊ silibus. ¶ Si ebriosus
frigide fuerit nature oximel ei detꝛ: añ balneũ
⁊ post dormiat: pedes fricet cuꝫ sale ⁊ aq̃ ca.
optimũ ẽ absinthiũ ebriosis: si flegmatici sint:
ꝓprietate. n. sua. dissoluitꝛ ebrietas: vnde si añ
vinũ vel cũ vino bibatꝛ cõtra ebrietatẽ certifica
tur valere: nutriẽdi sunt cuꝫ frixis ⁊ assatis re-
bus. caulibus cũ carne crassa vel carnibꝰ in aq̃
coctis cũ ossomogaro ⁊ oleo: est eniꝫ ꝓpriuꝫ
caulibꝰ vt ebrietas ꝑ eos remoueatꝛ: qꝛ fumuꝫ
vini grossuꝫ ascẽdere nõ ꝑmittũt ad cerebꝝ.
¶ Qꝛ ebrietas est passio pl'm sil'is supradictis passionibꝰ
ideo de illa tractat cũ ꝑdictis. Ebrietas ḡ est lesio capitl
cũ iectigatõe ⁊ neruoꝝ remollitiõe ex grossa vini fumo-
sitate ꝓueniẽs: ex qua passiõe sequuntꝛ passiones ꝑdicte
sicut manie mel'ie: apoplexia ⁊ ꝑalisis: vñ. G. in 2ᵃ ꝑticu-
la de morbo ⁊ accidẽte: inqt. vini potꝰ supfluꝰ est cã apo-
plexie ⁊ epilepsie ⁊ ꝑalisis: ⁊ alioꝝ fridoꝝ morboꝝ: cuꝫ
eniꝫ supflua vini repl'o calorẽ suffocat nãlẽ: grossa fumo
sitas cerebrũ petit: ⁊ ibi aggregata cõdẽsatur ⁊ dẽsata in
aqueã subaꝫ ꝯuertitꝛ: sicut pꝫ in bal. ⁊ in olla bulliẽte co-
opta: vñ pellicule cerebri: ⁊ oẽs nerui remolliuntꝛ ⁊ rela
xantꝛ: vñ ꝯpago. i. iũctura corꝑis aĩalis dissoluitꝛ ⁊ debi-
litatꝛ. Nõ. n. due ꝑtes tã diuerse colliguntꝛ ⁊ coartantꝛ ni-
si sit ꝑ neruos: qbꝰ remollitis seqꝛ relaxatio: et debilitas
aĩalis: vñ ẽt ebriosi sepe ĩcurrũt tremorẽ neruoꝝ. Ebrie
tas aũt diuersificatꝛ ꝫ diuersitatẽ potꝰ: ⁊ ꝫ diuersitatẽ
corꝑis potũ suscipiẽtis: ꝫ diuersitatẽ potꝰ: qꝛ quãto po-
tus grossior tãto ebrietas gnãtꝛ grauior: ⁊ tardiꝰ dissolui-
tur. quãto vo citiꝰ gnãtꝛ ebrietas: tãto citiꝰ dissoluitꝛ: sicut
de subtili vino citiꝰ q̃ꝫ de grosso ru. vel de ceruisia: sil'r ꝫ
diuersitatẽ corꝑis suscipiẽtis: qꝛ si corpꝰ hẽat fridũ stõm
tardiꝰ gnãtꝛ ⁊ tardiꝰ soluitꝛ. Si stõꝫ hẽat cal'm citiꝰ gnãtꝛ ⁊
citiꝰ soluitꝛ. Supfluꝰ ãt vini potꝰ qbusdã solũ gnãt capitl
dolorẽ qbusdã ebrietatẽ: ⁊ h̃ dupl'r: qꝛ in qbusdã ebrieta
tẽ sõniculosaꝫ: in qbusdã ebrietatẽ vigilatiuã: qꝛ vix pñt
dormire: potꝰ ḡ capitis dolorẽ gnãns vꝛ attestari stõ fri-
gido ⁊ cerebro vbi fumꝰ acetosus pelliculas sensibiles
pungẽs ⁊ mordicãs magis gnãt dolorẽ q̃ꝫ somnũ. potus
aũt gnãns sõnũ designat stõm in quo calor excellens re
pressus a potu supfluo tẽꝑatur: vñ fumꝰ dulcis suauis ⁊
mulcebris gnãtꝛ: vñ sõnꝰ. Sꝫ potꝰ vigilatiuus supfluꝰ ce-
rebri ⁊ stõi attestatꝛ caliditati ⁊ siccitati: vñ vinum in fu
mos igneos resoluitur: sicut oleuꝫ vel adeps. ꝓiecta in
igne ĩflãmatur. ¶ Quia ergo h̃ passio via est ad priores
succurratur sic. Succus trifolij: vel etiã herba comesta
multũ valꝫ. Jtẽ iuuat comedere crassa ⁊ vnctuosa: qꝛ ta
lia supnatãt ⁊ ꝓhibẽt ascẽsum fumos ĩgrossando ⁊ opi-
lando vias stõaci. Jteꝫ sũme iuuat fomẽtare cũ aceto in
viro genitalia vel mãmillas in muliere: qd̃ valet contra
fluxũ sanguinis a naribꝰ: valꝫ etiã succus mẽte: qꝛ ꝯstri-
git cõfortat ⁊ consumit: simil'r succus absinthij: ⁊ caul'. ⁊
oĩa ꝯsil'ia: bonũ ⁊ optimũ est in ꝑncipio vomitũ ꝓuoca-
re. (Opꝫ qualitatẽ ⁊ quãtitatẽ). i. vtrũ sit multũ vl' pau
cum. (⁊ ĩterstitium mẽtis:) qꝛ fumꝰ grossus ĩterponitur
tãq̃ꝫ nebula aĩe ⁊ eius organo: ĩmo magis organuꝫ aĩe. i.
spũs obscuratꝛ trãsiens in eẽntiã nebule cũ fumo: vnde
aĩa remanet ceca. mẽtis nomẽ cõe est ad apprehensionẽ
oleũ rof. h̃ vꝛ esse falsum: qꝛ talia opilãt poros: vnde fu
mi retinẽtur: ⁊ dico in multũ carnoso: nõ valꝫ sꝫ in exte-
nuato. ardorẽ spũum tẽperat ⁊ ꝓhibet ne trãseat in effi-
merã: ⁊ postea in putridam: dolor etiaꝫ mitigat. (postea
balneũ) ad eductionẽ fumositatũ post somnũ ebrietate
cessante. dũ eni adest ebrietas fricari debẽt vole manuũ
⁊ plãte pedũ cũ aqua ca. ⁊ sale ⁊ absinthio: cõiter ⁊ absti-
neant a coitu: qꝛ nimia fieret humoꝝ ⁊ vaporuꝫ dissolu-
tio. (oximel'.) vt calefiat stõacus frigidus teratꝛ absin-
thiũ: ⁊ mẽta: ⁊ postea thus ⁊ mastix ⁊ panis tostus: h̃ oĩa
bulliãt cũ melle ⁊ stomaco supponãtur ad ꝯfortãdã di-
gestionẽ. Si ãt vis ꝯfortare retẽtiuã ꝯ anarcophã appo
ne de sandalis ro. ⁊ cũ aceto ⁊ aq̃ ro.

¶ De amore qui dicitꝛ hereos. Cap. XX.

Amor qui dꝛ hereos morbꝰ est cere-
bro cõtiguus. est aũt magnuꝫ deside
riuꝫ cũ magna ꝯcupiscẽtia ⁊ afflictio
ne cogitationũ: vnde qdaꝫ ꝑhi dicũt:
hereos eniꝫ est nomẽ magne dilectiõis. al'. de-
lectatiõis designatiuũ: sicut. n. fidelitas est di-
lectionis vltimitas: ita ⁊ hereos dilectiõis. al'.
delectationis est quedã extremitas. Aliquan-
do huius amoris cã nimia nãe est necessitas in
multa humoꝝ superfluitate expellenda: vnde
ruffus: coitus inqt valere videtꝛ qbus ni. col'a
⁊ mania. al'. mel'ia dñantꝛ eis ⁊ sensus redditꝛ
⁊ molestatio hereosis tollitꝛ si cũ dilectis loq̃n
tur. al'. locãtꝛ: aliqñ etiã hereos causa pulchra
est formositas ꝯsiderata. Quã si ĩ sibi forma
eroi simili cõspiciat quasi ĩsanit aĩa eiꝰ in ea ad
volũtatẽ explẽdaꝫ adipiscẽdi eã: vt cũ h̃ infir-
mitas fortiora aĩe subsequẽtia habeat. i. cogi-
tationes nimias: fiunt eoꝝ oculi semꝑ cõcaui
cito mobiles ꝓpter aĩe cogitationes: sollicitu
dines ad ĩueniẽda ⁊ habẽda ea que desiderãt
palpebre eoꝝ graues: citrini sunt ipsoꝝ colo-
res: h̃ est caloris sit motu q ex vigilijs cõsequi
tur: pulsus ĩduratus: neqꝫ nãliter dilatatꝛ: ne-
q̃ꝫ sua percussio ꝫm q̃ꝫ oꝫ custoditur. Si in co
gitationibus ꝓfundatur actio aĩe ⁊ corporis
corrũpitur: qꝛ corpus aĩaꝫ in sua actione cõse-
quitur aĩa corpus in sua passione comitatꝛ. G.
aĩe inqt virtus cõpl'onẽ sequitꝛ corporis: vñ si
nõ hereosis succurratꝛ: vt cogitatio eius aufe-
ratur ⁊ aĩa leuigetꝛ in passionẽ melãcolicã ne-
cesse est vt ĩcidant: ⁊ sicut ex nimio labore cor
poris in passionẽ laboriosaꝫ incidũt hoĩes: vt
in ethicã: ita ex labore aĩe ĩ melãcolicã. Quid
melius hereosos adiuuat ne in cogitationes

ꝓfundentur nimias: vinum tēperatuꝫ ⁊ odo-
riferuꝫ dādūꝫ est: ⁊ audire genera musicoꝝ:
colloqui dilectis amicis: versus recitatio: luci
feros videre ortos: odoriferos ⁊ fructiferos:
currenteꝫ habentes aquaꝫ ⁊ claram: spatiari:
seu deducere cū femina seu maribus: pulchre
persone. ¶ Ruffus vinū inquit: est medicina
fortis tristibus ⁊ timidis ⁊ hereosis. ¶ Gal.
quicūqꝫ primo vinuꝫ est molitus ducere devi
tibus inter sapientissimos est ꝯputandus. Ze
non dicit: sicut lupinorū amaritudo tollitur si
in aqua infundantur sic animi asperitas ebibi-
to vino in dulcedineꝫ est mutata. Iteꝫ ruffus
non soluꝫ modo vinuꝫ temperate bibituꝫ au-
fert tristitiam: sed ⁊ alia quidem sibi similia: si
cut balneū tēperatuꝫ: vn̄ fit vt cū qdā balneuꝫ
ingrediant̄ ad cātādū aīant̄. Quidaꝫ vero phi
dicūt sonituꝫ eē q̄si spūꝫ: vinuꝫ quasi corpus:
quoruꝫ alterum ab altero adiuuatur. Dicunt
alij: q̄ Orpheus dixit. imꝑatores me inuitāt
ad conuiuia: vt ex me se delectent: ⁊ ego qui-
dem condelector ex ipsis: cum quo velim ani
mos eoruꝫ flectere possim: sicut de ira ad mā-
suetudineꝫ: de tristitia ad letitiam: de auaritia
ad largitateꝫ: de timore ad audaciaꝫ: h̄ est or-
dinatio organicoruꝫ musicoruꝫ atqꝫ vini circa
sanitateꝫ anime. Q̄d perfectissimuꝫ sibi eē di-
gnoscitur: si boni cōsortij aggregētur: qui ⁊ in
pulchritudinem valerent scientia ⁊ moribus:
dicunt q̄ h̄ est: quia eniꝫ hoc est maxima dele-
ctatio: scilicꝫ vt vinuꝫ bibatur: ⁊ colloqui cuꝫ
sapientibus. G. colloqui inquit sapiētibus se
amantibus laboreꝫ elicit ex membris interio-
ribus: q̄ si fiat in ortis lucētib⁹ odoriferis seu
fructiferis optimū ⁊ iocundissimuꝫ fit: sin au-
teꝫ eoruꝫ caminata vbi sessuri sunt munda sit
⁊ lucidia apponantur rosa ⁊ myrta: salices ba
silicuꝫ: ⁊ similia: ab ebrietate caueāt ⁊ cū opor
teat dormiant: post somnuꝫ vero in balneum
delectentur cuꝫ aqua ⁊ aere temperato ⁊ luci
do: neqꝫ eis accedat quid animus abhorreat.
Interrogatus autem quidam e philosophis
quare horribilis homo eis grauior eēt q̄ꝫ q̄d-
libꝫ pondus: taliter respondisse fertur: homo
inquit horribilis pondus est solius animi: alia
vero pōdera corporis ⁊ anime sunt cōia: h̄ est
via medicine circa hereosos exercēda.

¶ Hec passio dr̄ apud auctores sollicitudo melica. est. n.
plurimū silis melie: q̄ tota cogitatio vel itentio fixa est
in pulchritudīe alicui⁹ forme ⁊ figure desiderio coadiu-
uante. Que sit cā hui⁹ paſ. qua virtutes ipediant̄ diffici-
le est videre. ergo causa huius passiōis error est virtutis
estimatiue: que iducitur per intētiōes sensatas ad appre
hendēda accidētia īsensata que forte non sunt in ꝑsona:
vnde credit aliquā esse meliorē: ⁊ magis appetēdā alijs
oībus: q̄ iō est: q̄ aliqd̄ sensatū aliqn̄ occurit aīe valde
gratū ⁊ acceptabile: vnde estimat cetera sensata nō esse
cōsilia: vnde si qua sunt sensata: tn̄ ꝯueniētia occultātur
a sensatis intētionib⁹ aīe vehemēter īfixis. estimatiua ḡ
que nobilior est iudex īter apprehēsiones ex ꝑte aīe sen
sibilis: īperat ymaginatiōi vt fixū hēat ītuitū in tali ꝑso
na. ymaginatiua vero ꝯcupiscit: vn̄ cōcupiscibilis hoc so
luꝫ ꝯcupiscit: q̄ sicut ꝯcupiscibilis ymaginatiue obedit:
ita ymaginatiua estimatiue: ad cui⁹ īperiū cetera īclinā
tur ad personā quā estimatiua ꝑdicat esse cōueniēteꝫ: lꝫ
nō sit. Sed ymaginatiua virtus īfigitur circa illud pro-
pter malā ꝯplexionē frigidā ⁊ siccaꝫ: que est in suo orga-
no: q̄ ad mediā ꝯcauitatē: vbi est estimatiua: trahūtur
spūs ⁊ calor īnatus: vt estimatiua fortiter operet̄: vnde
prior cōcauitas īfrigidat̄ ⁊ exiccatur: vnde remanet me
lācolica dispositio ⁊ sollicitudo: vbi aūt virtus ꝯcupisci-
bilis sit sita nō determīo. ¶ Signa aūt hui⁹ paſ. quedā
sumunt̄ a parte aīe: quedā a parte corporis: a parte aīe
sunt ꝓfunde cogitationes ⁊ sollicitudines: vt si quis lo-
quatur de aliquo vix ītelligit. Si autē de eodem statim
mouetur. Ex parte vero corporis sunt signa ꝓfundatio
oculoꝝ: q̄ spūs sunt cōcurrētes ad locū estimatiue. Itē
siccitas oculoꝝ vel priuatio lachrimaruꝫ nisi adueniat
fletus ex parte rei desiderate. motus adest cōtinuus pal
pebraꝝ: vnde etiā de facili ridet: vnde de facili mouet̄
de fletu in risum. Sed tn̄ cum audit amoris cātilenas: ⁊
precipue si fiat mentio de repudio ⁊ de separatōe reꝝ di
lectarū: oīa eius mēbra arescūt: pulsus est īordinatus: q̄
aliquādo frequēs ⁊ velox dū res cōsiles rei dilecte ꝯme
moręt̄. ¶ Morbus iste perfecte nō curatur ſm Auic.
nisi per cōiunctionē ⁊ permissionē legis ⁊ fidei: tūc eniꝫ
redeūt virtutes ⁊ corpus ad nālē dispositioneꝫ. Anteq̄ꝫ
ergo cōfirmetur ꝯsidera an sit humoris adustio: q̄ si est
euacua. deinde administra somnū longū ⁊ humectatio-
nē ⁊ nutrimētū laudabile ⁊ balnea aque dulcis. fac eos
eē ītētos circa res diuersas: vt ab eo q̄d diligūt diuertan
tur. ad h̄ eniꝫ multū valꝫ cōsiliū vetularū: vt narrent vi
tuperationes multas ⁊ fetidas dispōnes rei desiderate.
valet etiā cōsiliū puellarū: ⁊ plurimū cōcubitus ipsaꝝ ⁊
permutatio diuersarū. ꝓdest aūt venatio ⁊ diuerse spēs
ludoꝝ. ¶ Amor q̄ hereos) heroes dicunt̄ viri nobiles:
q̄ ꝑꝑ diuitias ⁊ vite mollitiē tali potius laborant passio-
ne (cerebro ꝯtigu⁹). i. assidu⁹ ꝑꝑ cerebri occupationē as-
siduā circa illd̄: ⁊ a cerebro nocumētū ad oīa corpis mē-
bra trāsfert̄ (fidelitas.) q. n. ītime diligit aliū oīa secre-
ta sibi reuelat (dilectiōis vltītas) q̄ cū in alijs delectan
tur: in nullo tn̄ potissime ⁊ extreme. (aliqn̄ h⁹ amoris.)
amorē nō veꝝ h̄ tāgit q̄ nō ē nisi ad deponēdas sup̄flui-
tates. (Aliqn̄ ēt hereos) h̄ tāgit magis cāꝫ amoris veri:
(In ꝯsili:) q̄ cū videt ꝯsileꝫ rei desiderate mouet̄ ⁊ isa-
nit. corp⁹ aīe se^r actōeꝫ tāq̄ꝫ īstr̄m ad artificē (aīa corp⁹)
q̄ ſꝫ diuersas ꝯplones nāles vl' accn̄tales: aīa mouet̄ ad
diuersas opōnes: dic̄ aūt phs q̄ īnat⁹ ē aīe amor vegetā-
di corꝑa: vn̄ gaudet ī his q̄ ꝯſuāt eā ī corꝑe: ⁊ ꝯtristat̄ ab
his: ꝑ q̄ a corꝑe sepant̄: sic sūt supuēiētes passiōes. (G. ī-
gt v̄t⁹ aīe.) opō v̄tutū (ꝯplonē se^r ⁊c̄.) q̄ ſꝫ ꝯplonē cor^is
mouet̄ aīa ad opōnē. nālr̄ dico: q̄ si alr̄ ē ſꝫ mores acq̄si
tos a phia vl' cōi victu vl' vsu: q̄ ſꝫ ꝯplonē calaꝫ colicaꝫ
mouet̄ ad irā: ⁊ sic de alijs (sonitū eē q̄si spūꝫ) sonit⁹ or-
ganoꝝ musicoꝝ aīe ꝯpat̄: q̄ ī eis max^e aīa delectat̄: vn̄
ad corp⁹ trāsferat̄: q̄ corpi valde amicat̄: q̄ ḡ in amore
ledit̄ tā corp⁹ q̄ꝫ aīa: iō docet vtriqꝫ cōia remedia (vinū
bibat) vinū. n. tēꝑate sūptuꝫ corp⁹ hūectat.

¶ De sternutatione. Cap. XXI.

Sternutatio de diuersis nascitur humoribus. aliquando eniz natura operatur cuz humores adunatos siue fumos expellere satagit a cerebro qui iã vel sunt morbi vel sunt causa futuri vitij. humanuz eniz cerebrũ humidius est cerebris ceteroꝝ aĩantiũ. vnde humores adunant̃ qui cooperante natura expellunt̃ cũ sternutationibꝰ. aliquãdo eniz fit sternutatio vi morbi: nõ nature expulsione: sicut in coriza videtur ⁊ in peripleumonia. aliquãdo quoqꝫ magis fit aliũde q̃ ex q̃libz ĩfirmitate. canales eniz nariũ humanarũ curte sunt. vñ cito extrĩsecus nocitiua ad cerebruz veniũt: sicut puluis: frigiditas aeris: splendor solis: ⁊ sĩlia. Que cuz ad cerebꝝ veniunt: a cerebro motu suo expellunt̃ cõtinuo: ⁊ inde fit sternutatio. ¶ Que si diu ꝑmaneat postq̃ cerebri expulsa sit sup̃fluitas succurratur lauatione capitis cuz aqua vbi camomilla rosa ordeũ mundũ sisimbriũ ⁊ sĩlia cocta sint: apponat̃ naribꝰ basilici succus cuiꝰ ꝓprietate sternutatio auferr̃. Si sternutãtis caput calĩe fuerit nature cuz oleo ro. viol̃. ⁊ aq̃ ro. vngat̃. Si frigide oleum yreos ⁊ nigelle: cameleõ ⁊ similia capiti appone.

¶ Sternutatio est violẽta cerebri cõmotio cũ fortitudine expulsiue ṽtutis ⁊ debilitate retẽtiue. qꝛ cerebꝝ nititur expellere sup̃fluitates ip̃m dep̃mẽtes. ex q̃cũqꝫ. n. cã fiat mã sup̃flua veniẽs ad ꝯcauitatẽ añrioris ptis capis ṽtutẽ expulsiuam stimulat: q̃ mã expulsa cuz violẽta festinatione dũ venit sonat: qm̃ eiꝰ exitus est per angustũ. h̃ facit aliqñ vi sinthomatis. aliqñ vi nãe. aliqñ vi morbi: vt in pipleumonia pleuresi ⁊ apate stõi: qđ est maluz signũ: qꝛ sigñat mãe exuberantiã: vñ supius ascẽdens inferius postea reflexa descẽdit reumatizãs. vñ Hyp. sternutatio cũ reumate sp̃ malũ. si fiat sine reumate: siue sit fe. siue nõ. bonũ est signũ. Sigñat eniz nãm in expulsione cõfortari. p̃terea fit sternutatio a cã exteriori: sic ab ingressu pulueris vel fumi: vel a disgregatiõe facta per introitũ radioꝝ solariũ: qꝛ spũs mouẽtur ⁊ rarefacti opprimũt cerebꝝ. ¶ Cura hꝰ paſ. fit per euaporatiua eiꝰ qđ ẽ ibi collectũ ⁊ per ꝯfortãtia ⁊ p̃ ꝯstringẽtia q̃ ĩpediant ad fluendũ: vt est fumigatio in cã ca. cũ aceto calĩo: vel accipiatur hedera terrestris: rof. absinthiuz ⁊ bulliant in olla cooperta. Deinde fumus per os ⁊ nares recipiatur. bibat etiã aquã calĩam. cibus omnis atqꝫ potus sit actualiter calidus tam in ca. causa q̃ in frigida. In calĩa vero cã bonum est admiscere parum vini in fumigatione. In causa vero frigida valet multum suffumigatio laudani: nigelle: pomi: ambre: thuris: masticis: ⁊ storacis calide. ¶ Cerebrũ humidius.) h̃ ponitur ratio quare homo in odoratu deficiat: qꝛ medium illius sensus sensati est siccum: qꝛ anima omnino humiditate impeditur ne penetret suum sensatuz in deferendo. (curti sunt) vnde cito penetrat nocumentum. (succurratur lauatione.) si aũt adsit reuma: quia in causa reumatis plus valz odoratus q̃ fumigatio. (basilicon.) ca. est ⁊ sic. in tertio. spiritꝰ reparat: superflua ꝯsumit: restringendo dissoluta cõfortat.

¶ De epilepsia. Cap. XXII.

Passionẽ quã subito hoĩes cadunt antiqui habuerũt ⁊ pessimũ morbũ vocauerunt. vulgus ṽo dicit acubatuz ⁊ irã dei esse: vñ opꝫ vt diffõ subiungat̃ ⁊ diuisio ⁊ medicia sui ex auctoritate. G. hec inq̃t passio q̃ epilĩa vocat̃ humor est frigidus humidus quo vẽtriculi cerebri nõ p̃fecte opilant̃: ꝓhibens aĩaz ad declarandã actionẽ quoad natura vias cerebri ex illo hũore exopilauerit. ¶ Est aũt epilĩa: appoplexie vicina. locus. n. est idẽ: ⁊ mã vñ nascunt̃ frida est ⁊ g̃ssa. Sꝫ tñ appoplexia totiꝰ virtutis per mẽbra discurrẽtis ablatiua est. Epilepsia ṽo cũ motu est disturbatio vñ medici epilĩaz vocant appoplexiã paruã. ¶ Que tribꝰ ex cãis est: vel ex f̃laticis humoribus: vel melĩcis nascẽtibus in ꝓra cerebri: vel ex vẽtositate frida ⁊ grossa dñante cerebro: vel ex humoribꝰ cuilz alij mẽbro dñantibꝰ: sic stõ. cũ. n. humor aliq̃s nascit̃ in his mẽbris fumus eius per neruos ascẽdit ad cerebꝝ: grossitudine cuiꝰ vie opilant̃ spũs aĩalis: vñ caducus morbꝰ cõcreatur sine vllis accñtibus añcedentibꝰ ⁊ ore spumãt. Epilĩaz ex humoribus in prora cerebri fit. timor ⁊ grauitas capitis p̃cedunt ⁊ pigricia atqꝫ tenebrositas in oculis. Accñtia vĩia sensus ablatiua ⁊ voluntarij motꝰ sunt h̃. mens cito corrũpit̃: ⁊ patiens spasmat̃: ꝫ tñ cito sanat̃. Aliqñ ⁊ egestio ⁊ pollutio hanc passionẽ comitant̃ ⁊ vrina preter volũtatẽ emittit̃. ¶ Hec passio semper tẽporibꝰ venit det̃minatis: vñ. G. epilĩa q̃ crescente luna venit suã mãm sigñat humidissimã. Omne enĩ hũidũ luna crescente hꝫ incremẽtũ. Que ṽo venit deficiẽte luna fridissima quidẽ est: ꝫ paꝝ humida. ¶ Cuz ergo magna hꝰ morbi gña: vĩ accidẽtia ĩtelligant̃: opꝫ vt taliter medicent̃. Incipiendũ ṽo a calefactorijs dissoluẽtibꝰ ⁊ purgãtibꝰ humores cerebri: cuz yera. G. theodoricon: yeralogodion: ⁊ sĩlibꝰ. Stomaticon in quo sint colloquintide ⁊ que cerebruz a grossis humoribus purgant. Gargarismũ faciemus cũ calidis potionibꝰ vel yerapigra. sternutationẽ cũ calĩs oleis: caput lauandũ cũ eisdẽ q̃ in litargia diximus. Cuz purgatũ eẽ caput p̃fectissime certificabit̃: cum sulphurea vel salsa aqua balneetur. nimia exercitatione vtatur. bibat vinum. postq̃ exierit balneum dormiat. post somnum vero in balneũ delectetur cum aqua tepida ⁊ aere lucido: neque eis accedat q̄ animus abhorreat. Si clysterizare oportuerit faciendum est cuz camo-

milla:aneto:centaurea:mellitota: colloquin-
tida ꝛ similibus. Interuallatiȝ vo deẽ tyria-
ca maior: dyatesseron ꝛ calĩa antidota: sicẽ ana
carduȝ dyatrionpipereon: ꝛ silĩa. ¶ Diasco.
dixit si epilepticus bibat coaguluȝ leporis iu-
uat. Silĩter asininuȝ epar si assatur ꝛ bibatur:
ꝛ eius vngule icẽse da. ʒ. ij. ꝛ. ß. quotidie. Ca-
prinũ epar si detur epileptico epilepsia appet
ꝓut ideȝ dixit: piretrũ accipiat ꝛ cuȝ melle tẽ-
peret. Qꝛ si naribus apponaẽ ꝛ collo suspẽda
tur valde iuuat: cerebrũ ceruinũ cuȝ oleo ros.
accipiaẽ ꝛ frons epileptici vngaẽ: pili quoqꝫ
canis albi nullã nigredinẽ habẽtis collo si fue-
rint suspensi valent: fel vrsinuȝ silĩr suspende.
¶ Epilepticus cum calidis est nutriẽdus qbꝰ
grossi humores dissoluentur. bis vel ter in die
mãducet: vinũ vetustissimũ bibat subtile atqꝫ
claruȝ: abstineat a somno ꝓlixo ꝛ a nocturno.
a lacte: caseo: lentibus: caulibus: apio: bletis:
ꝛ silibꝰ. ¶ Si ex stomaco esse certificabiẽ vo-
mitus ei deẽ cũ yerapigra. stomacꝰ mundifice
tur: ꝛ cũ aq̃ calĩa vel melle aromatico: ꝛ cũ erit
ab humoribꝰ mũdificatus a debilioribꝰ ad ma
iora ſm ordinẽ ascendaẽ. ¶ Si puero h ꝯtin-
gat vel adolescentulo: qꝛ his sepius contingit
ꝑꝑ hũiditateȝ corꝑis. duobusqꝫ fit modis: vel
de frida ꝛ hũida ꝯplĩone dñante cerebro: vĩ ex
mala ordinatiõe diete. Si inqꝫ i vicio natiuita
tis fuerit vel mala ꝯplĩo dñans cerebro cã fue-
rit ꝛ ipsa frida ꝛ hũida vĩ vtrũqꝫ sit hꝰ sananẽ
in pueritia vel adolescẽtia mutatiõibꝰ: qꝛ horũ
ꝯplĩones mutanẽ i ficciores ꝛ calĩores. Si vo
ab initio natiuitatis icepit vel a malo nutrimẽ-
to icipit fieri: vĩ a q̃libȝ alia extnea cã. hꝰ oȝ me
dicari: sicẽ diximꝰ: ꝛ ſm ꝙ eoꝝ etas ꝛ virtꝰ pa-
tiunẽ. vñ. G. peonia si collo pueri suspẽdatur
ab epilĩa iuuaẽ. testaẽ ãt se vidisse pueꝝ. viij. an
noꝝ hñtẽ hũc morbũ ꝛ tñ peonia eiꝰ collo erat
suspẽsa: q̃ cũ a collo caderet ilico hac ĩfirmita-
te vexatꝰ ẽ: q̃ cũ eẽt apposita libatꝰ est. G. scdo
inqt a collo sustuli ꝛ itidẽ vt priꝰ cecidit. De-
inde reddita collo sanauit eũ tẽio: vñ intellexit
qꝛ ex hac medicina minoraẽ: ꝛ si minima pars
per odoratũ intrat loca sanat ĩfirma. Iteꝝ ꝑce
pi qꝛ aerẽ in nãm sui mutat medicina ꝛ intrãs
per nares infirmos sanat.

¶ Quid sit epilĩa: q̃ est eiꝰ cã ꝛ signa eiꝰ cõia vel spãlia ꝛ q̃
cura eiꝰ videamꝰ. ¶ Epilĩa aũt ẽ egritudo ꝓhibens mẽ
bra aĩata ab opõne sensus ꝛ motꝰ ꝛ ex retẽtiõe ĩtegra. h
qdẽ est ꝑꝑ opilĩonẽ ꝯtingẽtẽ: ꝛ spasmus vlĩs est accñs ex
nocumẽto veniẽte vẽtricĩo cerebri añriori. Hypo. in 5ª
ꝑticula epiõ. qbꝰ epilĩe añ pubertatẽ ꝛc. G. sup h. cũ eniȝ
mã epilĩe grossa sit. s. ꝛ. h. curatio eius est i mutatiõe eta-
tis: de hũiditate i exercitijs: ꝛ dsiccatiua dieta huic mor-
bo cõgrua. Hyp. tñ nõ soluȝ ꝑꝑ etatẽ dixit imutationeȝ.
Si aũt bñ iuestigemꝰ viã medicãdi hꝰ ĩfirmos inueni-
mus facile Hypo. in multis locis huiꝰ li. inuit epilepticꝰ
in mutatione etatis ꝛ regionis euadit: ꝛ sic epilĩe añ pu-
bertatẽ veniẽtes mutanẽ cũ pubescãt. Si vo post. zo. an
nos venerit: cõmoriunẽ. attẽdas tꝑs pubescẽdi ꝙ a scda
septimana icipit in. z5. annis finiẽ: q̃cũqꝫ añ puberẽ hac
laborauerint euadũt in tꝑe pubtatis si ſm ꝙ opȝ adiuti
fuerit. ꝛ dico ẽt ꝙ si ad maliciã venerit ꝛ etatẽ ꝛ adiuua
ri velit sanari posse. ex neglitia sua ñ sanaẽ. z5. ãnoꝝ etas.
ꝙ aũt dicẽ si post. z5. annos venerit ipsi cõmoriunẽ q. z5.
trãsierit: itẽdas de epilĩa ante pubertatẽ veniẽte dissol
uiẽ in pubtate. post pubtatẽ. i. 14. annis vsqꝫ ad. z5. ãnos
venerit ẽt sanaẽ: si nõ neglexerit. sȝ post. z5. ãnos i qbus-
dã libris possibile est eos cõmori. i. in ea moriunẽ plimi.
¶ A. G. i liꝰ de iteriorib ꝰ appellaẽ ipressio neruoꝝ ꝛ pas
sio cerebri. cũ igiẽ sit spasmꝰ ſȝ Auic. ꝛ. G. non est posĩe ꝙ
sit spasmꝰ ex siccitate: qꝛ epilĩa subito venit. Sȝ spasmꝰ
ex siccitate ꝑ lõgi tꝑis fit ꝓcessũ. ꝑterea vita durãte aĩa-
lis nõ est posĩe ꝙ cerebꝝ desicceẽ adeo nisi cõtractio fie
ret in ipso ꝛ in neruis. est igiẽ spasmꝰ ex replĩone ꝛ cõtra-
ctiõe neruoꝝ: vel ex coadunatiõe vtutis in seipa: qḋ ꝯce
dit Aui. ꝑꝑ replĩonẽ ꝛ opilĩonẽ i ꝑncipijs neruoꝝ: qñȝ fit
de remo
de ꝑuata cã ꝑꝑ aggregatiõeȝ in seipsaȝ: qñqꝫ fit de remo
ta cã ꝛ ex vapore venenoso ab iferioribꝰ ascẽdẽte. vapor
eni venenosus vtutẽ aĩaleȝ irritãs ipsaȝ coartat. vñ ipsa
fugit ꝛ in se colligiẽ secũ trahẽs spũs ꝛ hũores lauꝰles. vn-
de nerui trahunẽ ad suã originẽ reducti: postmodũ vo i
se collecta fortior efficiẽ ad expellẽdũ nocumẽtũ. oĩs. n.
epilĩa fit ex hũore venenoso: sicẽ testaẽ Hyp. ꝙ plurime
aues q̃ patiunẽ epilĩã ꝑ anathomiã diuise ĩueniunẽ hñe
hũiditatẽ malã salsaȝ ꝛ fetidã. Gnãtur aũt ista hũiditas
aliqñ ex sãguĩe malo: raro ãt ex colĩa. sepe ex melĩa. sepis-
sime vo ex flĩate. ¶ Ex ꝑdcis pȝ ꝙ q̃dã epilĩa ẽ ex cã ꝓ-
pinq̃: ꝛ dẽ noie appropriato epilĩa. Illiꝰ. n. casus nõ ꝑsen-
tiẽ. ea aũt q̃ fit a cã remota diuidiẽ i analepsiã q̃ fit a stõ
ꝛ catalepsiã q̃ fit a remotis ꝑtibꝰ. Istoꝝ vo casus ꝑsenti-
tur ſȝ magl ꝛ minꝰ: qꝛ q̃to mã ꝓpingor est cerebro tãto
minꝰ diu ꝑsentiẽ. q̃to lõgiqor tãto diutiꝰ ꝑsentiẽ. vñ. G.
recitat de q̃dã puero epileptico cuiꝰ mã ꝯtiebaẽ in polli-
ce ꝛ ipse sentiebat frãm mãm ꝛ pũgitiuã ascẽdere ad ca-
put: ꝛ tcẽ ab initio motꝰ vaporis fridi subtrahẽs se abscõ-
debat. vñ ꝑcepit vt fortiter ligareẽ locꝰ: ꝛ sic mã coarta-
ta nõ ascẽdebat. loci aũt cognitio multũ valȝ ad curã: qꝛ
fcõ ibi cauterio ad nodulũ vel ad setonẽ mã exhiẽ. mor-
bꝰ ãt iste in ꝯuẽtu hoĩuȝ sepe excitaẽ: qḋ ẽ qꝛ spũs ꝛ hũo-
res cõmoti disgreganẽ: vel qꝛ ille memor sue passiõis ti-
met ꝛ vecũdaẽ. ¶ Sciẽduȝ est ãt ꝙ epilĩa de vapore ci-
tius soluitur q̃ȝ de humore: ꝛ q̃to ꝑus soluiẽ ꝑus accidit
ꝛ faciliꝰ dẽ curari. q̃to ãt tardiꝰ ꝛ diutiꝰ durat tardiꝰ vel
difficiliꝰ curaẽ: qḋ vẽ eẽ ꝯ rõnẽ: qꝛ mã ꝓpinq̃ medicĩe ci-
tius exhiẽ q̃ȝ remota. Sȝ h accidit qꝛ h est pauca mã ꝛ
lenis. ibi vo multa. verũtñ si sit in mẽbro nõ hñte meatꝰ
per q̃s expellaẽ mã meªpaꝝ ꝓdest: vt est manus vel pes
in qbꝰ mã ꝯtineaẽ. h ãt ꝑ localia vel per ꝑticulares eua-
cuatiões succurraẽ. ¶ Deiceps de signis locoꝝ mãȝ cõ-
tinẽtiũ videaẽ. Sciẽdũ ğ ꝙ si mã in capite sit magis sol-
uiẽ epilĩa ꝑ spumã. si in stõ ꝑ vomitũ. si in vesica vel ma-
trice vel epe ꝑ vrinã. si in renibꝰ ꝑ polutiõeȝ. si i itestinis
per egestiõeȝ. Adest ꝛ grauitas in loco vbi est mã: sicẽ dicẽ
Hyppo. vbi dolor vel maluȝ accidit ibi morbus. h sunt
signa specialia. ꝛ sciendũ ꝙ si sit in mẽbris nõ habenti-
bus congruos meatus ad purgationeȝ non cognoscitur
nisi per indicium pa. Signa cõmunia in omni epilepti-

co sunt:citrinitas in ligua: ⁊ grauitas in capite declinās
ad albedinem: ⁊ viriditas in venis que sub lingua sūt; ⁊
grauitas in capite an̄cedit epil'az: ⁊ sōnia mala ⁊ clamor
⁊ obliuio ⁊ murmur in somno ⁊ iectigatio. ⸿ Deinceps
v̄o de cāis p̄mitiuis videdūz est q̄ sunt plures. vna pmu
tatio aeris. scd̄a est subitꝰ calor dissoluēs ⁊ subitū frigus
coartās eūones: ⁊ coytus plurimus p̄cipue post repl'onē
⁊ vēti australes ex ea pte qua cōmouent humores cere
brū replentes ⁊ septētrionales retinētes eūonez: ⁊ specu
latio de alto: ⁊ lōga mora in balneo ⁊ cibꝰ vel potus sum
ptus in bal. ⁊ inspectio aquaꝝ ⁊ corm in circuitu voluen
tiū ⁊ frequēs vsus pinguedis ⁊ vnctuosi cibi fl'ici ⁊ vsus
fructuū ⁊ herbaꝝ: ⁊ p̄cipue apy cuiꝰ est mouere epil'iaz: ⁊
accn̄tia animi vt ira timor ⁊ oīa sensata excellētia: sic to
nitruū ⁊ hꝫ. ⁊ īspectio lumis ⁊ lucidoꝝ corm ⁊ delitie ⁊ vi
te suauitas: ⁊ gn̄aliter oīa que gn̄ant mām ɔsil'ez: ⁊ com
mouēt gn̄atā ⁊ īducūt humorē: ⁊ ad ip̄m hoīez p̄parant
⁊ suffumigatio de galbano. cornu capn̄o: ⁊ comestio epa
tis hirci ⁊ eiꝰ olfatus ⁊ īmissio ipsiꝰ in nares eius. ⸿ Cu
ra v̄o est vt mā digerat̄: ⁊ vt digesta per ɔpetētē medici
naz eūetur. el'aria v̄o in cā fl'atica ⁊ mel'ica cōpetentia ⁊
cōfortantia sunt dyasene: pliris: dyamargariton: cimina
ta alexādrina. Jn cā v̄o sanguiea vel col'ica venenosa: ro
sata nouella. Dyarodon iuly ⁊ abbatis cuz dyanthos: se
quēte potu digestiuo. Medicie laxatiue in cā capis fl'a
tica sunt oēs iere. ⁊ si sit in alys locis: theodoricon: eupi
ston vel bn̄dicta. Jn cā v̄o mel'ica yeraruffi. yeral'. ⁊ ana
cardinū. Sciēduz aūt q̄ siue sit mā eūanda siue nō plu
rimū ɔfert ad p̄seruationē. tyriaca minor vel magna cu
ius frequēs vsus curat epl'iaz de q̄cūqꝫ sit cā. loco eiꝰ cō
uenit metridatū vel potio sci pauli. Jn cā v̄o fl'atica mul
tū aquosa cōuenit oppopira. Jtē puluis factus de oppo
pira: castor̄. ⁊ sanguie dra. ⁊ antimonio curat epl'iam. Jtē
antimoniū cuz castor̄. Jtē oua corui bibita ad h̄ valent.
Jtē succus ruthe agrestis valz. Jtē valz balsamus si cuz
eo nares lingua ⁊ os ⁊ labia iungant̄. Jtē cerebꝝ ⁊ caro
passeris. Jtē cerebꝝ cameli ⁊ mustelle ⁊ sanguis testudi
nis ad h̄ valent. Suffumigatio de blāca bisancia valz ⁊
gentiana. ⸿ Passionē qua subito) h̄ passio multas hēt
sign̄ationes vel denoīationes. dr̄. n. morbus caducus: pe
dicō ab inordinata pedū cōmotiōe. a pueris positis sub
pedagogis dr̄ ieranoxon: q̄si nocēs sacris ptibus. s. capi
ti. dr̄ morbꝰ cōmitialis: q: inter comites frequēter cōtin
git. Dr̄ epil'a ab epi qd̄ est supra ⁊ lesio. epil'ia. n. est ex re
pletiōe ⁊ opil'one in meatibꝰ oīuz neruoꝝ. nō aūt in p̄nci
palibus vētriculis cerebri sic est appopl'ia. vn̄ magis est
morbꝰ officialis (q̄ in vētriculis cerebri) nō ventricl'os
pnles. vētriculos. n. h̄ appellat cōcauitates quasdā in ori
gine neruoꝝ: vbi regescunt spūs. nō aūt ɔcauitates cere
bri. (ad declarandū.) h̄ est ad rectificādū. (locꝰ. n. idē.)
pro pte: ītellige. appopl'ia. n. ⁊ hūc locū occupat ⁊ plures
alios (in ɔpra cerebri:) q: maxie sensus īpediunt̄. nerui
eni sensibiles molles ⁊ debiles ⁊ faciliꝰ supant̄ (vel g̑ssa
vētositate.) h̄ tāgit epil'iam de cā p̄uata. (g̑ssitie cuiꝰ). i.
fumi (sine alys accn̄tibꝰ.) h̄ tangit epil'iam de p̄uata cā
quā nō an̄cedunt accn̄tia p q̄ p̄sentiat̄. vel si vis ad totū
trāsferre dicas postq̄ ex hūore vel vapore est factꝰ spas
mus vt repl'o stati est casus. mā. n. opilās cā est cōiuncta
iter quā ⁊ morbū n̄ ē accn̄s aliqd̄ mediuz. (ore spumāt)
q: mā hūoralis est de cā p̄uata expellit̄ p spumā. (epil'ia
ingt. H. q̄ crescente luna.) vr̄ esse ɔtriū ptholomeo in cen
tiloquio: qui dic̄. q̄ pª quadra lune auget hūiditatē. scd̄a
minuit. Sol'o pª q̄dra cōparat̄ veri. zª estati. Jn pª q̄dra
fit cremētū s̄m partiū additionē. Jn zª v̄o fit diminutio
s̄m nūeꝝ. Sꝫ crementū fantasticū ꝓpter rarefactionez
vt est in olla bulliente: q: tunc fit dissolutio p radios lu
ne penetrātes ad fundū oceani ⁊ pauca cōsumptio. Jste
aūt seqtur sensuz ⁊ ptholomeus veꝝ. fridissima: q: 3ª q̄
dra lune cōparat̄ autūno. ab Aristo. in libꝰ. de aīalibꝰ. 4ª
v̄o hyemi: vbi omne fridū augmētat̄. (cū igit̄ oībꝰ) epi
lepsia est morbꝰ ihonestus q̄ aliqn̄ icipit: sꝫ nō p̄seuerat
qn̄ in palisiz vel mel'iā termiat̄ sic appopl'ia: qn̄z dr̄ ter
minari siue mutari. Sꝫ si mutet̄ in aliū morbū. cura dꝫ
multis modis imitari. al's. variari. quicqd tn̄ ɔtingat di
cūt qdaz q̄ si i pn̄. casus due gutte vel tres sanguis a sū
mitate nasi vel a pollice dextri pedis extrahant̄: nunq̄ꝫ
postea cadet. meliꝰ tn̄ est q̄ a pn̄. mā digerat̄. qua dige
sta eūetur: sic dic̄ viaticus. deīde emplastris ⁊ localibꝰ ⁊
empericis ē vtēdū. Jn mā g̑ fl'ica p̄cedēte oxile exhibea
tur yerapigra: vel aliq̄ de blancis. Jn mel'ica sil'r oximel
le p̄cedēte cū decoctōe boragis; lingue auis camedreos:
⁊ zucca. ⁊ pipere lon. detur theodoricon anacard̄. stoma
ticon nō ē in vsu. (Jn balneū). i. in stuphaz in cā fl'atica:
vel balneū aq̄ dulcis cū decoctione herbaꝝ cal'aꝝ in cā
mel'ica: vt mā remolliat̄ ⁊ v̄tus ɔfortet̄: dyatessarō. i. de
4or spēbꝰ aromaticis: de qbꝰ pª fuit ɔpositio: sꝫ postea q̄
dā alia fuerūt addita: vt in antidota. habet̄. Sic est ana
cardinū: nō ītelligas de theodoricō: sꝫ de quodā alio cō
fortatiuo: qd̄ habet̄ in antidota. maiori. (coagulū lepo
ris.) hoc est empericum. vel dicat̄ q̄ mām suaz coartat
frigiditate ne ebulliēs epil'iam faciat. (asininum epar.)
illa oīa credo eē emperica (capn̄ū epar.) q̄. s. mel'iaz ex
citat latentē. pellis capre recenter excoriate induta sil'r.
epar eniz caprinū medile est. Si eni pipe lon. zucca. ⁊. ʒʒ.
farciat̄ vel si ista minutim infigant̄. vel īfumigentur: ⁊
postea assetur liquor distillans clarificat visuz ⁊ catarra
ctas curat: ⁊ p̄cipue si postea comedat̄ epar (piretrū.) h̄
satis dissoluit ⁊ ɔsumit (suspēsū collo) aerē īmutat q at
tractus per nares in cerebro fl'a ɔsumit. (cerebꝝ cerui
nū.) h̄ empicū ē (cū aq̄ mell'.) arōatici. i. aq̄ in q̄ mel de
coctū spēbꝰ arōaticis admixtū fuerit. (Si puero) in ta
libꝰ dieta ordiet̄ ⁊ nutrix purget̄ ⁊ regimie regat̄ ɔueniē
ti. (epil'icꝰ.) tales. n. sanant̄ in pueritia vel adolescentia
pp mutatiōez sue ɔpl'onis: sic dic̄ Hyp. (peonia) vtꝰ ī pe
onia nō mō tāta reperit̄. peonia. n. sic dic̄ Auic. a tota spē
operatur: ⁊ per hoc patet q̄ que operantur a tota specie
opant̄ p īmutatiōez medy: sic ea q̄ opant̄ a tota ɔpl'one.
Si aūt per oīa h̄ nō possit curari tūc fiant cauteria in oc
cipitio. i. in cōmissura capitis ⁊ circa aures.

⸿ De appoplexia. Cap. XXIII.

SJ omnes vētriculi cerebri ipleant̄ hu
miditate soliꝰ sanguis siue fl'atis: seu
mixtoꝝ cuz alÿs hūoribꝰ ⁊ ex hac mā
opilent̄ ventriculi cerebri totiꝰ corpo
ris sensus atqꝫ motꝰ auferunt̄ ⁊ est q̄si nō ītelli
gēs: nō vidēs nz audiēs: ⁊ q̄si exanimatꝰ: oēs
eni sensus aīe corrūpunt̄ nisi solū motꝰ thora
cis i anhelitu q si auferat̄ efficit̄ īfirmitas mo
lestior ⁊ peior: hāc īfirmitatē vocāt phi appo
plexiā magnā: cꝰ magnitudo siue p̄uitas ex q̄li
tate anhelitꝰ ē ītelligēda. Si. n. appopletici cū
maiori angustia: ⁊ q̄si cū impossibilitate suspi
rāt. morbū qdē eē grauissimū autumant̄. Cū
vero sine angustia: sꝫ tn̄ sine ordinatione suspi
rant: ⁊ aliqn̄ quiescūt morbꝰ quidē fortis ē sed
tn̄ non est priori sil'is. Si suspiria sunt ordina

ta ⁊ non angustiosa parua est infirmitas. vn-
de in affo. Hyppo. Appoplexia si sit fortis im
possibile ē curari. In pua vō nō facilis ē cura.
¶ Si autē humores descendentes a capite ve
niant in qualibꝫ partē dextram seu sinistrā. ap
poplexiā minorē vocant: ⁊ ꝺꝫ locuꝫ vbi est si-
cut in ore vel lingua sibi nomē datur: ⁊ si cōsti
patio illa in vnū tm̄ descēdat neruū: fit molli-
cies in illo mēbro cui neruꝰ ille seruit. Si opi-
latio in neruis spōdilis est in initio auferṫ sen-
sus ⁊ voluntarius motus a cerebro veniētes:
⁊ oīa spōdilia supposita sunt sensu ⁊ motu ca
rentia: facies vero sana. Si faciei tortura vel
mollicies in toto corpore vl' aliqua pte fuerit:
necesse est itelligi cerebꝝ opilatū esse. h minor
appoplexia aliqñ est lenis. aliqñ est dura. Du
ra sermonē aufert ⁊ virtutē ⁊ voluntariū mo-
tū totius illiꝰ lateris: ⁊ maxie si in dextro latere
sit. Sinister. al's. lenis qdē hꝫ sermonē ꝫ vir-
tutē paruā sensus quibusdā mēbris imo ⁊ to-
ti lateri illi aufert ⁊ lenis itelligiṫ ⁊ maxie si sen
sus ⁊ motus in pedes descendāt post dies. iij.
vel. iiij. in manꝰ post dies. xx. seu in loca vicina
in eodē neruo. ¶ Cū h morbus ex humoribꝰ
grossis seu viscosis nascitur pceperunt añces-
sores nostri añ oīa a purgationibꝰ hūoꝝ incipi
cū maioribꝰ antidotis ⁊ catarticis: sicut theo-
doricon: yera. G. yeralog. yerapig. blanca: ⁊
silibus. Itē tapsie cū pill'. de tapsia seu pill'. eu
forbij: pill'. fetidis cū interuallo: cū nulluꝫ an-
tidotum dabitur: tyriacā vel sucgenā dabimꝰ
⁊ antidoṫ. anacardinū: ⁊ similia. Si oporteat
clysterizari cū rebꝰ fiat calidis. Gargarismus
cū sinapi vel melle cū piretro: staphisagria: ye
rapigra ⁊ oximelle fiat. In capite faciamꝰ epi-
thima de anatileō: de oleo castorei: vel eufor-
bij: ⁊ silibus. lauandū est caput colluꝫ: ⁊ spō-
dilia si morbꝰ in illis est cū aqua vbi cocta sint
camomilla: anetū: mellilotū: sansucus: semen
iuniperi: epithima ponamus in loca nō sentiē
tia ⁊ in locis cal'is. Sternutatiōes dande sunt
siliter vt cerebꝝ moueaṫ. Cibi eoꝝ sint calidis
simi. vinū forte ⁊ vetꝰ. post. xxj. diē balneenṫ:
⁊ post balneū vinū deṫ. Si ex nr̄a medicina i-
firmus febrē incidat: febris ipsa fit sibi pfecta
medicia: q̄ cū corpꝰ calefacit dissoluit hūores.
Si virtꝰ custodiaṫ ⁊ plenꝰ eē videaṫ est flōmā
dus. Si in etate magna ⁊ ꝟtute defecta cauē-
da ē flōmia: sufficit eni alṫa medicia. ¶ Pill'.
fetide valētes appopleticis: epilepticis: pale-
ticis: artheticis: podagricis: grosse vētositati:
ylij dolori: nefreticis: neruoꝝ dolori ⁊ molli-
ciei: mēstrua pꝛocant. ℞. aloes: bdellij: collo
quintide: serapini: armōiaci: oppopōacis: mā
ne: cicute seis. añ. ʒ. j. ⁊. ß. fiāt ide puissime pil-
lule cū succo porri. deṅ. ʒ. ij. ⁊. ß. cuꝫ aqua ca.
ꝙ si plus volueris calefacere ⁊ desiccari iūgē-
duꝫ est euforbiū ⁊ castoreuꝫ. ¶ Tapsie. pill'e
sil'r valēt. ℞. aloes. ʒ. x. mirabolani citrini. ʒ. v.
tapsie: calami aromatici. ʒʒ. sinap̄. añ. ʒ. j. ⁊. ß.
piperis ni. ⁊ lon. colognti. penid̄. añ. ʒ. ij. tēpe-
ra cuꝫ succo porri: ⁊ da vt supra. ¶ Alie pill'.
Io. Dam̄. ℞. yerapig. ʒ. xv. ʒʒ. piretri. sinap̄.
añ. ʒ. j. ⁊. ß. salis gēme. ʒ. j. ⁊. ß. piperis ni. ⁊ lō.
añ. ʒ. ij. tapsie: calami aromatici. añ. ʒ. j. ⁊. ß. sa
lis indici. ʒ. j. ⁊. ß. penidij. ʒ. iij. tēpera cū succo
bdellij. ⁊ fac pill'. dans. ʒ. ij. ¶ Alie pill'. eufor
bice. ℞. euforbij. colloquinṫ. scamōee: bdellij.
añ. ʒ. ij. amoniaci: serapini: oppoponacis: tur-
bith. ana. ʒ. j. castorei: sarcocolle: aloes: anisi:
masticis: apij seminis: cicute seis. añ. ʒ. ß. cum
succo apij vl' porri tēpera dabis. ʒ. ij. ¶ Yera.
Io. Dam̄. valꝫ ad mundificādū caput de fleg
mate ⁊ appoplexia: fl'atici: gn̄aliter paralitici:
molliciei: passionibꝰ oculorū: catarractis. ℞.
turbith. ʒ. x. camedreos: sticados: ell'i nig. añ.
ʒ. iiij. aloes: collognti. añ. ʒ. iij. ⁊. ß. piperis: pi-
retri: mandragore: squināti. ʒʒ. añ. ʒ. iij. ⁊. ß. ci
namomi: spice: polij: petrosilini. c̄c̄. euforbij.
añ. ʒ. ij. piperis alb. ⁊ nig. ⁊ lon. cardamomi:
maċ. añ. ʒ. iij. agarici: polipodij: epithimi. añ.
. ʒ. iiij. ⁊. ß. absinthij. ʒ. xv. penidij. ʒ. vj. nigel-
le: castorei. añ. ʒ. iiij. aristologie longe ⁊ rotun
de. añ. ʒ. iij. fac puluereꝫ adiungens mellis q̄d
sufficit. Dande sunt. ʒ. ij. ieiuno cuꝫ aqua cal.
¶ Aliud. ℞. turbith. ʒ. vj. scamonee: tapsie:
masticis. ʒʒ. galāge: spice: cinamomi: aristol.
lon. añ. ʒ. iij. assari: carpobalsami: xilobalsa. co
sti. myrrhe. c̄c̄. squinanti: nucis musca. añ. ʒ. ij.
mellis q̄d sufficit: da vt supra. ¶ Puluis va-
lens sil'r. ℞. turbith: serapini: hermod̄. titimal
li: collogntide: seis cicute: apij: anisi: sticados
acori: dyagridij. ʒʒ. añ. ʒ. j. ⁊. ß. fac puluerē tē-
pera cuꝫ amigdaleon: da. ʒ. ij. cuꝫ aqua calida.
¶ Oleū. Io. Dam̄. valꝫ paliticis: appopleti-
cis: epilepticis: si fiat inde vnguētū vel sternu
tatio. ℞. nigelle. ʒ. ij. sup laterē assate ⁊ pistate
siċ medulle. deide accipe aquā vbi ifusuꝫ fue-
rit fenugrecuꝫ p noctē ⁊ diē: atqꝫ cola: postea
calefac mittēs nigellā fac bullire. hāt deiñ de-
ponens a foco pmitte qescere quousqꝫ oleuꝫ
super aquam appareat: postea accipies vascu
lum. Deinde repone castoreum: ⁊ galangā
in aquam. fac coquere ⁊ cola ⁊ mitte. ʒ. xv.

prioris olei in aquã istam ꝛ da bibere. ¶ Ali/
ud valet paraliticis: appopleticis ꝛ omnibus
morbis fris. ℞. omfacileon. ʒ. xj. eufor. ʒ. vij.
castorei. ʒ. xj. fac pistare ꝛ in oleo coque forti/
ter. postq̃ resederit da bibere aquã: ĩ qua ani
suz ꝛ mastix cocta sint. Aliud oleuz valens fri
gidis passionibus ꝛ gibbositati: arthetico do/
lori: ꝛ epilepticis: ꝛ epaticis: spleneticis: ex fri
giditate apostematibus duris frigidis ꝛ grol
sis. ℞. sambuceleon: laurinuz: sisameleon. añ.
ʒ. iiij. olei sisamini. ʒ. iij. omnia cõmisce cuz. ij.
lib. aque. ꝛ post accipe celidonie: costi: masti
cis. añ. ʒ. iiij. piretri: bdellij: thuris masculi: ci/
cute seminis. añ. ʒ. ij. pista omnia ꝛ cõmisce:
coque quoad aqua pereat ꝛ soluz oleuz rema
neat. ¶ Aliud. Recipe olei lentiscini: sambuci/
ni. añ. ʒ. iiij. sigie: galbani: storacis liquide. añ.
ʒ. ij. omnia cõmisce in lib. j. succi calamẽti: ane
ti: camomille ꝛ coque quousq̧ aqua annihile
tur. ¶ Unguentuz valz similr. ℞. piretri: olei
laurini: sansuci: staphisagrie. añ. ʒ. j. nitri: sina/
pis. añ. ʒ. ij. pipis. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. castorei. ʒ.
iiij. olei ꝛ cere quãtuz sufficit. ¶ Sternutatio
fiat valens appopleticis: epilepticis eo ꝙ mũ
dat cerebrũ a grossis humoribus. ℞. condisi:
castorei: piperis: nigelle: eq̃li pondere. fac pul
uerem cũ succo oculi licij: tempera ꝛ fac pill.
in modum lentis ꝛ dimitte siccari vna die. in
oleo sambucino distẽpera: ꝛ sternutatio fiat.
¶ Aliud similr. ℞. condisi. ʒ. vij. piperis al. ꝛ
nig. castorei. añ. ʒ. j. ruthe: sinapis. añ. ʒ. ij. alo/
es: nigelle. añ. ʒ. ij. ꝛ. ß. fac puluerẽ ꝛ naribus
appone. ¶ Gargarismũ. ℞. piretri: sinap. pi/
peris: staphisagrie: galange: calamenti. ʒʒ. añ.
ʒ. j. ꝛ. ß. fac puluerẽ ꝛ cuz melle tempera: faci/
as inde gargarismũ cũ oximelle in modũ auel/
lane. ¶ Aliud valens silr. ℞. origani: sansuci:
sinapis: piretri: calamẽti: yerepigre: pipis: yso
pi: pipis lon. pondus eq̃le: fac pul. vt supra. di
stempera cũ oximelle in modũ auellane.

¶ Appoplia est ociositas mẽbroꝝ in sensu ꝛ motu pp opi
lationẽ ꝯtingẽtẽ in ventriculis cerebri ꝛ in meatibꝰ ner
uoꝝ oĩuz ꝛ ĩ meatibꝰ spũs sensibilis ꝛ motiui. ¶ Differt
ãt ab epilia: qꝛ in epilia ẽ opilo ĩ vẽtricl'is cerebri nõ pn/
cipalibꝰ. i. in meatibꝰ neruoꝝ oĩuz nõ pnbꝰ vẽtricl'is. vñ ĩ
ipa ẽ disturbatio motꝰ ꝛ nõ ablatio. appoplia vo ẽ ĩtegra
ꝛ ꝯpleta opilo siue replo in vẽtriculis cerebri pncibꝰ ꝛ nõ
pncibꝰ ꝛ ĩ oĩbꝰ pãniculis eiꝰ: ꝛ ẽ in ea puatio motꝰ: ꝛ pp h
epilia ĩtegra sanatiõe sanat. appoplia vo nõ. qm̃ ĩ palisiz
mutat aut oĩo ĩterfic. ¶ Appoplia vo hz. ʒ. g̃dus: qꝛ ĩ q̃/
dã ẽ replo oĩuz vẽtricloꝝ ꝛ pãniculoꝝ: ꝛ totalr: ꝛ h ẽ ma
ior. In q̃dã vo ẽ replo oĩuz sz nõ totalr oĩa sũt repleta: sz
ſm maiorẽ eoꝝ ptẽ: ꝛ h est media. In 3a vo oẽs pãniculi
hũiditatẽ hñt ex̃neaz: sz nõ sũt repleti nisi ad mediũ vel

citra: ꝛ h ẽ minor. pa vo est mortalis: qꝛ vtꝰ regitiua cere/
bri extiguit: nec aliqd recipit ð vitali spũ a corde: qꝛ vie
sunt penitꝰ clause ꝛ eoꝝ anhelitꝰ vix pcipit. vocẽ hñt pe
nitꝰ strãgulatoꝝ: neq̧ spuma põt exire: neq̧ pñt suspira/
re. In media vo anhelitꝰ est ĩordinatꝰ magis exiẽs p os
q̃ p nares: ꝛ hñ spumãt. h ãt nõ euatur a timore magno:
qꝛ si sanat difficillime sanat. Nõ. n. alr põt curari nisi p/
mutatiõez in aliũ morbũ. In minori vo suspiria sũt ordi
nata: ꝛ cũ facilitate suspirãt: ꝛ h facilꝰ curat. ¶ Oĩs aũt
appoplia si curat ĩ palisiz termĩat. nũq̃. n. põt curari ni/
si p mutatiõez in aliũ: qꝛ nã multã mãm g̊ssaz nõ penitꝰ
euat. Sz a loco nobili ad ignobilẽ pmutat. ¶ Appople
xia autẽ qñq̧ est cũ apate: ꝛ sp est cũ fe. ca. ꝛ oĩs talis ma
gis piclosa ẽ: q̃ sine apate: qꝛ põt eẽ replo pter h ꝙ pene
trat cerebꝝ vel pãniclos. ¶ Hñtes ꝯplonẽ ꝛ etatẽ hũi/
dã ꝛ eoꝝ regimẽ ꝛ corpꝰ hũidũ citiꝰ ĩcurrũt appopliaz ꝛ
maxe si sit cõis fritas. Si ãt ꝯtigit appoplia ĩ ꝯplone ca.
ꝛ sic. qð raro accidit: tũc ẽ res valde praua. Morbꝰ. n. cõ/
plexioni ꝯriꝰ nõ accidit nisi pp magnã cãz. Itẽ q plimũ
vtunt flõmia ꝛ meis ca. resoluẽtibꝰ in senectute ĩcurrũt
appopliaz: qꝛ talia faciũt hũores leuiter moueri: q moti
in senectute ꝛ nõ expulsi cerebꝝ cõpmũt ꝛ ledũt. ¶ Ali
qñ aũt accidit ꝙ ĩter appoplicũ ꝛ mortuũ nõ vr dria eẽ:
qꝛ nõ appet ĩ eo ãhelitꝰ: sz postea reuiuiscit ꝛ sanat. pp h
ꝯsiliũ ẽ vt seruet appoplicus. 72. horis anteq̃ sepeliat.
¶ Inter appopliaz ꝛ litargiã siue subet multa ẽ ꝯueniẽ
tia: sz driit: qꝛ in subet siue litargia nõ egredit nocumtũ
in anhelãdo sic in appoplia. Itẽ appoplicꝰ subito cadit.
Ille vo paulatiz ꝛ g̃datiz. Itẽ ĩ appoplia pcedũt vtigo ꝛ
scothomia timor grauitas ꝛ pigritia. In alys vo nõ sic.
¶ Appoplia qñz fit a cã ĩteriori: qñz a cã exteriori. siue
pmitiua. A cã exteriori siue pmiua: sic a pcussiõe vel casu
vl a potu vini: sic dic Hyp. Si iebriatꝰ qs sine voce repẽ
te fiat a spasmo ĩnato morit. A cã ĩteriori duplr: qꝛ aut
ab hũore sãguĩeo distẽso p cerebꝝ: aut a cã flica. ¶ Cu/
ratio vo appoplie q̃ ẽ a cã exteriori ẽ regimẽ ꝛ rectifica/
tio cãꝝ extrĩsecaꝝ. In cura vo appoplie a cã ĩteriori ꝯsi/
deret hũor. si vo sit sãguineꝰ fiat flõmia: ꝛ postea clyste/
ria: ꝛ subtilia regimĩa dãdo aquã or. cũ sero capno: ꝛ aq̃
mellis: ꝯfortatiua cerebri cũ aromaticis. si ãt sit a cã fla/
tica: ꝛ cũ cã flatica signa sint sanguis: eodẽ mõ est pcedẽ/
dũ: fcã flõmia ꝛ ceteris. Cã ãt sanguĩea cog̃scit p ruborẽ
faciei: ocli sũt valde rubei ꝛ igniti. vene sũt plene ꝛ extẽ/
se: ꝛ flõmia solita iãdiu dimissa. cã ãt flatica hz colorẽ al.
tumorẽ vel molliciẽ plĩn screatũ vel plimã aq̊sitatẽ de/
fluẽtẽ cũ ceteris ptibꝰ flaticis. g̊ si fla plĩn fuerit ĩ cã. nõ
est secura flõmia: nisi vtꝰ fuerit fortis ꝛ replo multa: ma
gis g̊ clysterizãdũ clysteribꝰ acutl. supponant fortia sup
positoria. Deĩde raso capite fiãt inũctiões cũ olis calis:
sic est nardileon: castoroleon: petroleõ: ꝛ silibꝰ. ꝛ digera/
tur iteꝝ mã cũ oxile. deĩde dent pill. fetide: q̃s põit auc.
ĩferiꝰ pill. ð euforbio: ꝛ silia. ſcã purgatõe fiãt embroce
cũ aqs ca. salsis in qbꝰ decocta sint calamentũ: origanũ:
mellilotũ: ꝛ silia. fiant fricationes circa extremitates vt
mã descẽdat. caput vnge ꝛ spinã dorsi totã cũ olo ĩ q̃ po/
sitũ sit sulphur. deĩde supapsge puluerẽ sinap. ꝛ castor. ꝛ
euforb. ꝛ ꝯsiliũ. Aromatica naribꝰ appone sic gariofi. bo
nũ ẽ ore apto cũ cuneo vt fiat fricatio sup liguã cũ tyria
ca metridato cũ balsamo: vel fcã pilla ori ĩponat ꝛ ibi di
mitte resolui: ponant vẽtose supra collũ vl occipitiũ cuz
ĩcisiõe ĩ sãguĩea cã. Sz ĩ cã flatica pone sine ĩcisiõe: fac stu/
phas cũ herb ad idẽ valẽtibꝰ. Insiste cũ gargarismis bi
bat vinũ arõaticũ sbtile si sit sine fe. ꝛ cetera q̃ põit ꝯstã.
hoc aũt est regimẽ appoplexie ſm se vt diminutione ms
nã ꝯfortata mãm expellat a mẽbro. ꝛ saltẽ si oĩno nõ ex/

pellat a radice ad ramos expellat̄:⁊ sic i paralisiz termi-
nabit̄.de cui⁹ palisis cura suo loco determinabit̄.¶ Si
oēs vētriculi)pncipales ex hac mā̄(opilent̄.).i.repleā-
tur.(ex q̄ttitate anhelit⁹.)qꝛ ꝯfectio anhelit⁹ signāt ma
iorē appoplexiaz.inordiat⁹ mediā.ordinat⁹ minorē. Sz
cū diminuit̄.vñ seqtur(magl angustia.)h describit ma
iorē in q̄ ēt nec son⁹ nec anhelit⁹ sensu ꝑcipit̄ nisi apposi-
to cypho pleno aq̄ sup pect⁹:⁊ flosclo lane ad nares.(Cū
vo sine angustia.)h ponit mediā si sine ordinatiōe suspi
rat gete iterempto(⁊ aliqñ qescit).s.nā fatigata. si suspi
tio.h p⁹ ē icurabil:vt ponit Hyp.alie due vo curant̄ sz in
paralisiz mutant̄.Media tñ cū debili vtute iterficit sp.
pp h q̄ auc.tanq̄ breuiloqu⁹:⁊ q̄ si isufficiēs appoplie cu
rā dimittit. Sz stati agit de cura ⁊ cā palisis dicēs.(Si
aūt hūores veniāt i q̄lz ptez)nihilomin⁹ cura appoplie
ab Auic.⁊ a Serap.⁊ ab alys pōit̄ vt nā q̄dāmō alleuia
ta citi⁹ mēbꝝ nobile expediat ⁊ ad min⁹ nobile mēbruz
expellat māz.(Minor appoplia vocat̄).i.palisis.dicit
eni Auic.ꝙ antiq medici palisiz vocauerūt miorē appo
plexiā.⁊ alr exponit̄.appoplia vocat̄ illa mior q̄ māz sic
expellit ꝙ dic̄ ad dn̄iaz ei⁹ q̄ iterficit.(⁊ ꝭm locū:)qꝛ si ē
in lingua dr̄ palisis ligue.Si mā expellat̄ ad pedē dr̄ pa
ralisis pedis ⁊ sic de alys.(mollicies).i.palisis.(in ini-
tio).i.in p spōdili q̄ est supius in collo.oīa eni supposi-
ta paraliticant̄.sz facies remanet sana:qꝛ mā ē a capite
expulsa.(Si faciei tortura vl mollicies in toto corpe.)
medietas corpis duob⁹ modis ꝯsiderat̄:aut ꝭz lōgū:aut
ꝭz trāsuersū ⁊ latū ⁊ his duob⁹ mōis pt fieri palisis vlis
ꝭz latū vl trāsuersuz:iō dic̄ ꝭz lōgū:⁊ pōit regulā.si faci-
es torqueat̄ tūc medietas tota paliticat̄ ab appoplia.⁊
medietas neruoꝝ cerebri opilat̄.(si mollicies sit i toto
corpore.)remanet appoplia.(vel in aliq̄ pte.)h dic̄ q̄tm
ad torturā faciei(cerebro opilato.)sup.q̄tuz ad molli-
ciē i toto corpe(vel in pte)sup.q̄tum ad torturā faciei.
(si minor appoplia).i.palisis.(aliqñ est leuis).i.de leui
⁊ pauca mā.(leuis qdē q̄tuz ad ꝭmonē:qꝛ mot⁹ lingue
nō ipedit̄.(ꝭz ꝑuā vtutē).i.ꝑuā fortitudinē i motu:mo-
tus siqdē difficili⁹ aufert̄ q̄ sensus debilitat̄.q̄.sz nō au-
fert̄ mot⁹:sz sensus oīo aufert̄.vnde seqtur.(sensus ⁊c̄.)
(siqdē toti illi pti).i.toti illi lateri. (sēsus ēt mot⁹.)ma-
xie aufert̄ sensus ⁊ mot⁹ pedū si nō recuꝑet̄ in.3.vel.4.
die.si fuerit remollitio i manu maxe aufert̄ sensus: ⁊ mo
tus si nō repat̄ p.20.dies.Mirꝝ ē q̄d dic̄.citi⁹.n.dz descē
dere mot⁹ vl sensus ad man⁹ q̄ ad pedes:qꝛ ꝓpingores
sūt cordi ⁊ fonti caloris:⁊ dic̄ ꝯriū.Solu⁹ ꝯcedo ꝙ si mā
paliticās manū vel pedē sit eadē palisis citi⁹ soluit̄ i ma
nu q̄ i pede ꝭm nām.Sz oz ꝙ mā paliticās manū mul-
to maior sit q̄ paliticās pedē.lz tñ nō ē magl despandū
de sanatiōe palisis man⁹ vsq̄ ad pmū ꝑyodū vlez.i.vsq̄
ad.20.dies:qꝛ ꝓpinq̄ ē valde vtuti vitali.Sz si nā defic̄
in solone palisis pedis in p ꝑyodo ꝑtiklari.i.in.4.dieb⁹.
ꝑsentit̄ mā eē mlta.vñ pes icipit ifridari ⁊ vt⁹ ei⁹ debili-
tari:q̄re cuz ꝑus nō solueret̄ cū nā eēt fortis iā nō soluit̄
cū ē debilis sine bñficio medicine.vt⁹.n.man⁹ vix suꝑat̄
in eodē nuō.s.4.dieꝝ.sz bñ suꝑat̄ i nuō.20.dieꝝ. ¶ Cū
igit̄ morb⁹).i.palisis:qꝛ ad curā palisis necia ē cognitio
cāꝝ ei⁹ de palisi:⁊ de ei⁹ cā vel cāis vidēdū ē.palisis eni
sic dcā absolute signāt lesionē ptis.i.medietatl toti⁹ cor
porl: sic ꝑs absoluto noīe dic̄ medietatē toti⁹ cuiuslz: sic
cū dr̄ palisis man⁹ vl pedis sic coartat̄ ad ꝑticularē pa-
lisiz.i.ad lesionē q̄ ē i pte ptis siue medietatis. man⁹ eni
vel pes nō sūt ptes corpis.sz ptes ptis corporis. Inde pz
ꝙ palisis dr̄ q̄dā vlis.i.vlis lesio partis siue medietatis.
alia ē ꝑticlaris.i.lesio i pte capis.palisis āt fit duob⁹ mo
dis:vel pp ꝓhibitiōez penetratiōis spūs ad mēbra in q̄
penetrat:vel qꝛ penetrat:sz nō opat̄ pp maliciā ꝯplonis
in mēbro reptā.Si eni ꝯplo non sit ꝓportionalis opōni
sensus ⁊ mot⁹:nz sentiet nz opabit̄ mēbꝝ.⁊ h fit 4or mo-
dis:ꝭz 4or malas ꝯplones accñtales. penetratio āt spūs
ꝓhibet̄ vel pp ꝯstrictiōez aut pp opilonē aut apa:aut i-
cisionē:pp ꝯstrictiōez.aut qꝛ mēbꝝ fuerit ligatū cū vin-
culis:aut ꝯpressum aut ꝑcussiōe aut casu vel dislocatiōe
⁊ ꝯpressiōe spōdiliuz.apa iteꝝ spūs penetratiōez ipedit.
⁊ sic ꝓhibet̄ neruū ꝯprimēdo de opilone pz. Incisio pōt
fieri ex transuerso ⁊ sic ꝓhibet̄ penetratio ꝑpetuo. Inci-
sio vo in lōgū nō ꝓhibet. Querit̄ aūt cū neru⁹ opilat⁹ in
vno loco sit cā palisis mēbri suppositi : q̄re siliter nucca
opilata in alio loco nō sit cā opilonis oīuz ptiuz supposi
taꝝ:⁊ dic̄ Auic.ꝙ nucca silis ē cerebro i suis diuisiōib⁹:
sic̄ eni medulla cerebri ꝭz lōgū diuisa ē in duo:sic nucca
qꝛ ipole est ꝙ nucca non sit silis cerebro cū ab eo oriat̄.
¶ Et sciēdū iteꝝ ꝙ in palisiz terminant̄ ples morbi sic̄
dcm̄ est de appoplia.Silr epilia colica ꝓfocatio mrīcū ⁊
ples febres māles ꝭm semitā crisis.Sz colica magl pri-
uat sensuz qꝛ sua mā magl expellit̄ ad neruos sensibiles
q̄ ad motiuos:q̄d ꝯtigit:qꝛ itestina magis vigēt in sensu
q̄ i motu:qꝛ pāniculi sūt de genere neruoꝝ: vñ ꝑticipāt
ples neruos sensibles q̄ motiuos:vt supfluitas cito sen
tiat̄ ⁊ expellat̄.¶ De signis curabilis ⁊ nō curabilis pa
lisis ē vidēdū.Si q̄ palisis cito accidat ⁊ nō ꝯfert ei regi
mē.signātur vl qm̄ ē ab icisiōe ꝭz trāsuersuz vel a ruptu
ra nerui:vel a ꝯstrictiōe:vel a tortuositate spōdiliū que
oēs sūt icurabiles.Sz si paulati veniat:⁊ ei regimē q̄tū
cūq̄ ē ꝯferat:tūc cura possibilis signātur.vrina iteꝝ ru
bea multū malā palisiz signāt ⁊ difficilē.de nā.n.palisis
est ꝙ vrīa dz eē alba vel aq̄sa.fit tñ qñq̄ rubea pp debi-
litatē renū in sequestrādo sanguinē ab aq̄sitate:q̄d ē ma
lū:qñq̄ vrīa fit rubea pp fortē dolorē:⁊ aliqñ pp egritu
dines ꝯtingētes.¶ Cura aūt deiceps sic ordinet̄. In pa
lisi ex ꝑcussione ⁊ casu in pn̄°ꝯuenit flōmia vt sāguis flu
x⁹ a loco exhat̄ ⁊ stati mitigatiua ⁊ repcussiua sūt appo-
nēda. In oī āt palisi subtili dieta ē vtēdū ad corpis exic
cationez:sic̄ aq̄ or.⁊ aq̄ mell.⁊ p⁹ 4m diē vtat̄ auib⁹ cāpe
strib⁹.studeat pati famē ⁊ siti ꝭz ꝯstātiā vtutl.vtat̄ cibis
siccis.a vīo āt pēit⁹ abstineat vsq̄ ad.20.dies.vinū āt pe
netrare fac̄ ⁊ sepe ꝯuertit̄ i acetū:q̄d maxe ledit neruos.
p⁹.20.dies bibat forte vinuz ad dissolonē me.palisis vo
q̄ ē ex dislocatiōe ossiū corrigit̄ mēbro redeūte ad suū lo
cū. In palisi āt ex apate curet̄ apa. In palisi vo ex replo-
ne vel opilone a pn̄°fiat clystere.deide digerat̄ mā.dige
sta euētur paulatiz p pill.fetidas vel p alia q̄ dicent̄.po-
stea vo cū iunctiōib⁹ emplis ⁊ fricatiōib⁹ isistat̄. positio
tñ māeꝝ supra mēbꝝ paliticatū paꝝ ꝓdest.magis āt ꝓ-
dest talia ponere sup originē neruorū q̄ nec̄e ē cog̊scere:
sic̄ supra spōdilia colli vel spine:sic̄ docet.G.in de iterio-
rib⁹ de illo q cecidit de mula ⁊ lesus supra pm spōdile in-
currit palisiz minoris digiti : ⁊ cū medici supra illū locū
empla ponerēt nihil ꝓfuerūt:q̄b⁹ tādē expulsis.G.supra
lesuz spōdile ēpla posuit ⁊ curauit.fricet̄ iteꝝ origo ner-
uoꝝ cū radice lily:cū sqlla:⁊ cū allys:cū cepe vsq̄ ad ru-
bificatōez ⁊ calefiat loc⁹ cū vētosis cū igne appositl abs-
q̄ icisiōe:⁊ sugāt fortiter ⁊ laboriose:⁊ sbito tollāt̄.appo
nāt̄ gūmi pini elli al.⁊ ni.lauet̄ loc⁹ cū aq̄ marina vl sal-
sa.ꝓuocet̄ sternutatio cū castoreo ⁊ ello.assa āt fetida i-
teri⁹ cū pipe sumpta multū ꝓdest.bibita vel trāsglutita
multū ꝓdest:exteri⁹ vo illinita vl ēplata valz.silr tyria-
ca metridatūl. iniūgant̄ exercitia:⁊ silia q̄ calorē excitēt
naturalē.(dcī blanca maior.)hanc caueas qꝛ nimis est
violenta:qꝛ fe.recipit oīa laxatiua.(anacardum antido
tū.)nō itelligas de theodoricō.Sz de quadā ꝯfectiōe q̄

est in maiori ãtidotario.(lauenť deide balneenť).i.stuphenť.(Si fe.sentiat)nõ lz fe.ꝓuocare nisi effimerã. si per se veniat bonũ est ⁊ p̃cipue effimera.(fetide pilľe.) q̃ sic dñr ꝑꝑ gũmas q̃s recipiunt fetidas.grossos humores attrahũt vẽtositatẽ attenuãt:mẽstrua ꝓuocãt de frigiditate retẽta.(cicute seis.)nõ de nr̃a ĩtellige:ſz de orientali q̃ ca.est ⁊ sic.in 3º.(euforbiũ.)gũmi ẽ ca.⁊ sic.in fi/fine 4ⁱ.g̃.si ħ admiscueris non exhibeas pilľ.nisi mã digesta.vñ postea sumať.(dyatrion tapsia.)herba est ca. ⁊ sic.ĩ 4º.alio noĩe dr̃ herba trutãnoꝝ de qua trutãni solẽt facies suas abstergere vt leprosis assimilenť: vt etiã hoĩes mouerenť.Sz postea cũ succo maratri ⁊ aceto tota deleť infectio.(sigie).i.storacis liq̃de tres sunt spẽs. vna q̃ appellať calamita: ⁊ ħ ẽ purior.scd̃a sigia dr̃.i.storax liq̃da.3ª v̊o dicitur ꝯfita siue thimiama: ⁊ ħ est impurior ceteris q̃ ẽ ca.in p̊.sic.in 2º.(thuris masculi.)tria sũt genera thuris.vnũ ẽ qd̊ est subtile: ⁊ dr̃ masculus. aliud est qd̊ est grossuz: ⁊ dr̃ olibanũ.tertiũ v̊o qd̊ diciť carporim: ⁊ illud est grossius ⁊ impurius: nõ valz nisi emplis. oĩa sunt gũmi cedri ca.⁊ sic.in scd̊o.

¶ De spasmo ⁊ thetano. Cap. XXIIII.

Spasmus ⁊ thetanus sunt nõ volũtarij motus quos mẽbra voluntarium motũ habẽtia patiunť ꝓpť repletiõez neruoꝝ vel inanitionẽ eoꝝ. est aũt triplex: vel eniz spasmus est anterior: vel posterior: vel tñ thetan⁹:q2 spasmus thetanus. S. thetan⁹ a spasmo specificať:ħ tñ in mẽbris nõ app̃et spasmus:q2 añ ⁊ retro equalr̃ nerui cõstringunť: vñ ħ nomen ꝓprie sortiť. ¶ Oportet aũt vt ĩtelligamus ꝙ si sano hoĩ subito euenerit spasmus ex plenitudie nec̃e est ꝙ efficiatur. Si post acutã febrẽ fiat labor ⁊ vigilie ⁊ silľa.antecedãt ex inanitiõe eẽ ĩtelligimus hãc spẽm spasmi post acutissimã febrẽ nascẽtẽ scito eẽ incurabilẽ:q2 nerui vbi post lõguz tẽpus nõ curanť: neq3 acutus morb⁹ tũc tẽporis etiã euz dimittit:q2 virt⁹ dissoluiť. Sz si cũ febrib⁹ vel in febriũ fit initijs spasmus ẽ curabilis. calore enim febriũ dissoluunť hũores vñ spasm⁹ fieret ⁊ per mẽbra dispgit eos. Si spasm⁹ vel thetan⁹ sit sine febrib⁹ maxie tñ si febres succedunt quoquo mõ curanť. febriũ eniz oĩs hũor dissoluiť ⁊ a corpore expelliť. vñ Hyp.in affo. thetanũ vel spasmũ si q̃s habuerit ⁊ p⁹ febris venerit quoquo mõ morb⁹ ille põt dissolui maxime ĩtelligamus spasmũ post febrẽ eẽ ĩcurabilẽ.cũ febrib⁹ dubiuz est:ħ sine febribus curať. ¶ Cũ ergo spasmũ sine febrib⁹ viderimus ⁊ hoĩez sanguineũ eẽ ĩtellexerimus de media vena flõmandus erit.si nihil ꝯtrĩeť. Si ex alijs sit fris hũorib⁹ tñ cũ yerapig̃.theodoricon: yera G.stõaticõ: ⁊ silib⁹. Clysterizari vngi ⁊ balneari o3 ⁊ sternutatiões fieri vel gargarismos sic̃ in appoplexia diximus nutriẽdus est cibis subtilib⁹. ¶ Si ex inanitiõe fit spasmus capiti infirmo lac asininũ mulgeamus: qm̃ plurimũ humectat ⁊ ouinũ ⁊ mľieris puellã nutriẽtis: lauãdũ ẽ caput cũ aq̃ vbi viole: malue: ordeũ: sint cocte ⁊ sterc⁹ caprinũ. post iungamus olõ violľ.ĩfirmo medicina ac cib⁹ denť: vñ hũectatio ꝯficiať: ⁊ sic̃ febricitans ĩfirmus regať. In aq̃ tepida ⁊ dulci ponať.aliq̃ñ pueri spasmuz patiũť ex neruoꝝ ꝯtigẽte defectiõe. vñ ex q̃lz leui occasione patiẽtes facile curantur.

¶ Spasmus est egritudo neruoꝝ in q̃ mouenť nerui ad suã originẽ: ⁊ sic nõ sũt obediẽtes dilatatiõi ⁊ extẽsioni. aliq̃ñ aũt talis dispõ durat ⁊ remanẽt nerui sic ꝯtracti: ⁊ ſz ħ ꝓp̃e dr̃ spasm⁹.aliq̃ñ nõ remanet:ſz soluiť ⁊ redeũt lacerti ad debitã dilatationẽ: vt est in oscitatiõe ⁊ singultu. ¶ Cã aũt egritudis aut est nãlis aut nõ: vt q̃ñ est mala ꝯplõ ca.⁊ sic.hũiditatis lacertoꝝ cõsumptiua.vñ neruus ꝯhitur ⁊ minorať: ⁊ q̃ñq3 friditas est ĩspissans lacertũ ⁊ ꝯhens.vnde ꝓhibeť mot⁹ volũtarius: ⁊ aliq̃ñ fortis dolor ĩ quo v̊tus ꝯgregať ad expellendã cãz doloris. vñ spũs ⁊ lacerti v̊tutẽ sequũť: ⁊ ide lacerti corrugãť ⁊ spasmanť.cã v̊o nãlis ẽ hũorosa: aut vẽtositas g̊ssa. humoralis v̊o aut ẽ sãguiea aut fľatica aut meľica aut ap̃a ĩ lacertis.est aũt dr̃ia ĩter hũoralẽ ⁊ ap̃osaz:q2 cã spasmi hũoralis p totũ lacertũ distẽdiť: ⁊ ĩpm replet ſm totũ. vñ neruus crescit ſz latũ ⁊ decrescit ſz longũ. In spasmo v̊o ex ap̃ate ẽ mã ꝯphensa in vno loco quẽ locũ cetere ꝑtes sequunť. vñ fit ꝯctio ⁊ spasm⁹. Spasm⁹ iteꝝ gnãť ĩ egrib⁹ ĩcõplete crisis ſz ꝑmutatiõez m̃ vt in sinochis ⁊ pleuresi: ⁊ ĩ dolore capis mãli q̃ñ m̃ expellunť a venis vľ arterijs vel mẽbris nobilibus ad lacertos ex vẽtositate g̊ssa efficiť spasm⁹: vt dcĩũ ẽ de oscitatiõe ⁊ de singľtu: q̃ñz v̊o fit spasm⁹ de vapore venenoso a mã venenosa resoluto: vľ a pũctura scorpiõis: vel cuiuslz alteri⁹ aĩalis venẽosi. vñ cerebꝝ moueť ad se neruos ꝯhẽs ⁊ lacertos ad nocuĩntũ expellẽdũ vñ fit spasm⁹. Aliq̃ñ ꝑꝑ v̊mes ĩ stõ ⁊ in ĩtestinis: sic̃ ⁊ epiľia. ¶ Est aũt dr̃ia ĩter spasmũ de ĩanitione ⁊ de replõne:q2 spasmus de replõne subito venit. de ĩanitiõe paulatiz. Itẽ in spasmo de replõne crescit lacertus ſm latũ: in spasmo de ĩanitiõe decrescit lacert⁹ ſz latũ ⁊ ſm lõgũ: sic̃ p3 ĩ corrigia vel in carta ꝯtracta soli vel igni apposita. ¶ Itẽ dr̃ia est ĩter spasmũ ⁊ epiľaz:q2 epilepsia ẽ pas.siue spasm⁹ toti⁹ corporis: spasm⁹ v̊o nõ toti⁹. Itẽ epiľia mľtotiẽs velociter resoluiť.spasm⁹ v̊o nõ. Itẽ epiľia venit ſm peryodos: spasmus v̊o nõ. Itẽ dr̃ia ẽ iter spasmũ ⁊ ꝑalisiz:q2 in ꝑalisi sꝑ mẽbꝝ elõgať:ĩ spasmo v̊o sꝑ curtať. Itẽ ꝑalisi est opilõ ĩ via vľ ĩ neruo:ĩ spasmo v̊o replõ vel arefactio vel ꝯctio sine opilõne. In spasmo v̊o pulsus est extẽsus dur⁹ rigide ꝓcedẽs: sic̃ sagitta ꝓcedẽs ab arcu. ¶ Itẽ ĩ spasmo ẽ dolor cũ ẽ ð replõne: sic̃ accñs In alijs aũt ñ ẽ dolor: aut si ẽ: ẽ sic̃ ex spasmo; aut freq̃nter ꝯtigit disnia.i.difficľtas anhelãdi.spasmatoꝝ vrina frequẽter ẽ rubea tenuis. Aliq̃ñ tñ discolorať ꝑꝑ resolõnez v̊tutl. ¶ Deinceps de cura ẽ vidẽdũ.sciẽdũ tñ ꝙ oĩs spasmus seq̃ns vuln⁹ ẽ mortaľ: sic̃ dic̃ Hyp.spasm⁹ v̊o cũ ẽ de ĩanitiõe raro curať.si.n.accidat durãte fe.⁊ v̊tutl debilitate ĩpoľe ẽ curari. Sz si fiat cessãte fe.⁊ v̊tute adhuc forti: vľ si fiat sine fe.sic̃ ieiunio.dolore labore carceris crũnis curať cũ hũectatiõe vehemẽti cerebri neruoꝝ lacertoꝝ ⁊ ĩ domo fr̃a.fiat g̊ balneũ ex aq̃s in q̃b⁹ decocta sint folia salicl: viole: ordeũ fractũ: nenufar.citrulli melões: ⁊ siľia.fiat inunctio cuz oleis fridis ⁊ humidis. detur in potu lac asininum recenter mulctuz: aqua ordei ⁊ melonis.detur ad potanduz sirupus iulep: ⁊ accidẽtia anime

temperent̃. Si aūt submergat̃ totū corpus in oleo oli-
uarū tepido melius est. si videat̃ cōfortari dent̃ carnes
fride ꝛ hūide aīaliū minoꝝ. Si aūt fuerit pp dolorē: il-
lū mitiga: ꝛ eiꝰ cāz remoue: sic ē remouēda. ¶ Dolor sic
mitigat̃. In oleo ro. ꝛ viol. vitella ouoꝝ in aq̄ ro. tepefa-
ctis imponant̃ stupe canabine ꝛ superponant̃. vel panis
triticeus calīssimꝰ a furno extractus in optimo vino ma
defactꝰ forti dolori spasmatico ꝛ arthetice superponat̃:
ꝫ Auic. fiat embrocatio ex ordeo fracto camomill. mal
ua: farina ordei: farina fenugreci. ¶ Si aūt adsit pūctu
ra acus vel ferri cura difficilior est. p̄ q̄ ponant̃ resoluen
tia: sicut furfur triticeū torrefactum cū sale. Itē accipe
filatum crudū in cineribꝰ bullitū ꝛ supponat̃. Si aūt h̄
nō sufficiāt cū rasorio locꝰ apiat̃ vt sanies exeat. Deide
seq̄tur curatio sic curat̃ spasmus ex vulneribꝰ vel vlce-
ribꝰ. In spasmo aūt ex frigiditate facilior est cura per ca
lefacientia vel per alterātia. ¶ In spasmo aūt ex mā vl
vapore venenoso: valz tyriaca metridatū: ꝛ silia q̄ vene
nū habēt dissoluere: sic gentiana sauina ꝛ vtraq̄ aristol.
bacce lauri. diptamus: ꝛ silia. ¶ Si aūt spasmꝰ sit ex re-
pletiōe: siue illa replō sit ꝫ mᵉ permutationē vt in sino-
cha: pleuresi ꝛ dolore capitis cū mā: vel alio mō attendē
dū est vtrū sit in parua etate: ꝛ si h̄ sit de facili aduenit ꝛ
de facili curat̃: sicut in lactātibus ꝛ infantibus vbi sunt
nerui molles ꝛ debiles. In q̄bus si adsit ventris ꝯstipa-
tio ꝛ vigilie ꝛ multitudo fletus. humores mouent̃ mul-
ti: s; nō ꝯsumunt̃. vn̄ currunt ad lacertos ꝛ spasmant̃: s;
tn̄ de facili curāt̃: q: hūores isti de facili resoluunt̃: p in-
unctiōes oleoꝝ resoluentiū: vt est nardinū: costinū: mu-
scell. ꝛ per fomētatiōes diureticoꝝ ꝛ obseruatiōe in die-
ta: vel ex parte nutricis: vel ex parte patiētis. Si aūt sit
in etate iam ꝓuecta difficilius curat̃: tn̄ curat̃ cū digesti
uis p̄ ꝛ postea cū laxatiuis. Si sit de flāte vel melīa cū
clysteribꝰ acutis. ꝛ vomitibꝰ frequētibꝰ ꝛ tenui dieta: sic
docet nos viaticus. Si aūt sit pp abundantiā sanguinis
statī fiat flōmatio cū scarificatiōe: tn̄ nō tm̄ de sanguīe
extrahas q̄ nō multū remaneat nāe ad resistendū mor-
bo. deide sequātur cōia localia ceteris spasmis de reple-
tiōe: sic sūt p̄dicta ꝛ sic est balneatio in aq̄s salsis ꝛ ama-
ris ꝛ sulphureis ꝛ fortis īuolutio in calīs pellibꝰ luporū
recēter excoriatoꝝ ꝛ in pellibus vulpiū: adeps etiā vul
pium ꝛ lupoꝝ multū ꝓdest. si iungātur. oleū de lilio ꝛ
laurinū valz. Itē accipiat̃ abrotanū: folia lauri: calamꝰ
aromaticus: cētaurea. his oībꝰ decoctis in vino fiat suf-
fumigatio ꝛ multū ꝓdest. Itē fiat empl̄m de storace liq
da: thure: pice euforbio: castoreo: mēta. ꝛ cera rubicūdio
re ꝛ cetere gūme calīe emplāte multū ꝓsunt inter quas
plus valz assafetida ad q̄titatē nucis interius accepta
cū melle ꝛ exterius illinita vel cathaplasmata: castoreū
aut piretrū aut costū aut masticeleō distēperata multū
ꝓsunt. ¶ Spasmus aūt ex apate curat̃ ꝫm artē de apa-
tibꝰ traditā vel tradendā. ¶ Epilīa ꝛ spasmꝰ de vermi-
bus sic curat̃. terat̃ cētaurea vel centonica distēperent̃
cū lacte ꝛ exhibeātur. fiāt ēt trocisci de cētonica: cornu
ceruino ꝛ melle: ꝛ distēperata cū vino dent̃: vel empl̄m
fiat de cētaurea. absinthio cētonica. aloe: ꝛ succo persica
rie ꝛ vmbilico apponat̃. ¶ Thetanꝰ ē morbꝰ officialis
ꝓhibens vtutē motiuā ꝫ anteriora ꝛ posteriora: cuius
eadē est cura que est spasmi. Sz si sit thetanus ex reple-
tione vsus vētosarū supra spondilia colli ꝛ spine ꝛ in an-
teriorībꝰ p̄tibꝰ multū ꝓdest: ꝛ ꝓprie fiāt cū scarificatio
ne ꝛ ꝓuocatio sudoris vlīs ꝛ īfusio cū oleis ꝛ epithima-
tione cū lana īfusa in eisdē ꝛ inunctiōes cū adipe leonis
ꝛ vrsi: ꝛ castoreo: ꝛ piretro: ꝛ sic de alys. ¶ Spasmꝰ ꝛ the
tanus ꝛc̄.) diuidit spēm a genere. thetanꝰ aūt est species
spasmi. vn̄ spasmꝰ coartat̃ ad alias spēs. (motꝰ) .i. ꝯtio
ꝛ reductio vsq̄ ad suā originē nō voluntariā ꝓpter ple-
nitudinē vel inanitionē. he due cāe frequētius ꝯcurrūt.
Sz alie plures sūt: vt habitū est supra. (est aūt triplex.)
diuidit spasmū ꝫm suas spēs. (specificat̃) .i. separat: q:
apud vulgus morbꝰ nō videt̃ eē: cū figura recta hoī de-
bita retineat̃. (Si post acutā fe.) fiāt labor ꝛ vigilie. vl
in acutis fe. sup. (scito tūc incurabilē.) vn̄ dicit si vtutis
adsit debilitas ꝛ fe. nō terminet̃. s; si eꝰ. possibilis est cu
ra. p̄cipue si spasmus sit ex īanitiōe ꝛ a febribꝰ nō cause-
tur: s; a ieiunio vel labore: ꝛ silībꝰ. (neq̄ acutꝰ morbꝰ.)
.i. spasmꝰ qui est acutus morbꝰ sine fe. (q: vtus) .i. vn̄ vtꝰ
(In febriū initys.) tūc enī nō est spasmus ex inanitiōe.
Sz magis ex fe. hūores multos dissoluēte ꝛ nō cōsumē-
te. vn̄ fit spasmus de replōne: q: fe. curat̃ per ꝓcessū tē-
poris humores ꝯsumētis. Itē pōt esse spasmus ex inani-
tione: in initio fe. ex ieiunio ꝛ labore p̄cedēte ꝛ talis nū
q̄ curat̃: ꝫm hoc vltimū in lr̄a dz eē īcurabilis: ꝫm p̄mū
curabilis. (Si de alys humoribꝰ.) p̄ᵒ si multa sit replō
p̄cedat flōmia vt vtus alleuiet̃. postea sequant̃ digestio
ꝛ euacuatio. (Si aūt ex īanitiōe.) talis enī curat̃ aliq̄n
vt dictū est supra: ꝛ ꝓpter h̄ supponit curā. (post vinū h̄
valde) īfusiuū ꝛ humectatiuū. ista oīa ꝯferūt febri ethi-
ce. (stercꝰ capn̄ū.) istud tolle q: nimis exiccat. auc. tn̄ pa
rū ītelligit poni ad maiorē humidorum penetrationem
que in se est obtusa.

¶ De tremore ꝛ iectigatione. Cap. XXV.

T Remor ꝛ iectigatio sunt accidentia
ex morbis ꝛ natura ꝯposita: qui duo
morbi sic sūt sibi oppositi vt vnꝰ sur-
sū ꝛ alius deorsum. Superiorē na
tura operat̃ inferiorē morbꝰ: sicq̄ iectigatio ꝛ
tremor cōcreant̃. Sz cā tremoris incipientis
defectio ē vtutis lacertos mouētis q̄ īsemet-
ipsa deficit cā male ꝯplōnis: vel ex accn̄tibus
aīe sic timore vel ex motꝰ voluntarȳ grauitate
vel ex grauitate ponderis virtutē vincētis.
¶ Seq̄tur de tremore. est igit̃ tremor morbꝰ officialis ve
niens pp defectū vtutis motiue ꝛ in lacertis motiuis. ē
aūt tremor nocumētū vtutis motiue: sic stupor ꝛ dormi
tatio est lesio vel nocumētū vtutis sensibilis. Tremor
aūt ꝯponit̃ ex motu vtutis regitiue mēbrū eleuātis ꝛ ex
motu morbi membꝝ reprimētis ꝛ mortificantis. ¶ Ge
nerat̃ aūt tremor aliq̄n pp nocumētū soliꝰ vtutis moti-
ue: ꝛ q̄nq̄ pp nocumētū qđ est in instr̄o motus tm̄: ꝛ q̄n-
q̄ pp vtrūq̄. pp virtutē motiuā tm̄: sic est in aspectu rei
terribilis: aut ex alto loco: aut ex ambulatiōe sup trabē
in alto positā: aut ex iracūdia: aut ex accn̄tibꝰ aīe: sic est
angustia: timor: tribulatio: gaudiū. In his aūt oībꝰ: aut
spūs resoluit̃: aut retrahit̃: aut diuersat̃ motus eiꝰ ꝛ va-
cillat ꝓpter dubitationē. ex nimio coytu idē ꝯtigit. Tre
mor aūt ꝓpter instr̄m solū accidit ex mollificatiōe lacer
ti vel ex eiꝰ mala cōplōne sic paralisis: ꝛ ex multitudine
potus ꝛ ebrietate: aut nimia replōne: ꝛ exercity dimissi-
one. lz enī spūs penetret ad lacertū: ip̄m tn̄ īuenit obuiā-
tem oꝑationi sue. h̄ eniz ꝯtingit ꝓpter nimiū frigus: aut
pp malā mām pungitiuā per lacertos penetrātē. ¶ Cu
ra aūt huiꝰ passionis ꝫm diuersas cās diuersificat̃: q̄n si
est ꝓpter nocumētū vtutis ꝯfortet̃ vtus per aromatica.
accn̄tia aīe moderent̃: ꝛ cāe exteriores remoueantur: si
sit ꝓpter nocumētū organi exiccet̃ ꝛ calefiat: fricet̃ ꝛ sic-
cetur. balnea fiant in aq̄ salsa nitrosa vel sulphurea. fiāt

vaporatiões cũ herbis ca. ꝛ illinitio cũ sinapi ꝛ castoreo ꝛ cũ oleo canabino. ponant̄ vẽtose sine scarificatiõe sup spõdiles supiores: tremor i senectute vl' senio vix curat̄ (Tremor ꝛ iectigatio) iter h̄ est dr̃ia: qꝛ tremor fit cõtinue. Iectigatio võ iterpolate: est. n. iectigatio q̃si salt⁹ in mẽbro. vñ sicut se hꝫ iectigatio ad tremorem sic tremor ad palisiꝫ: qꝛ sic̄ palisis fit a v̄tute supata. sic iectigatio in pn⁹. lesiõis ꝛ tremor in medio. (Si cũ tremore:) h̄ tãgit defectũ ex pte v̄tutis (vl' ex mot⁹ volũtary grauitate) h̄ tãgit nocumẽtũ ex pte organi (vl' grauitate põderis:) h̄ tãgit nocumẽtũ vtrinsqꝫ veniẽs (dormitatio) stupor qd̄ est pn^m isensibilitatis: cũ nã nõ adhuc penit⁹ ẽ victa: nec v̄t⁹ neqꝫ morb⁹ adhuc pẽit⁹ ẽ ꝯfirmat⁹. Me^na ẽ vna. gñalis reg^a ẽ: ꝙ tremor ꝛ stupor sīt leuiores ad curãdũ q̄ꝫ palisis: qꝛ i palisi v̄t⁹ ꝯplete itelligit̄ supata. In tremore vl' stupore adhuc vigorẽ hꝫ nã p quẽ morbo repugnat.

De stupore mẽbrorũ. Cap. XXVI.

Dormitatio mẽbroꝝ ꝯposita est inter nãꝫ ꝛ morbũ cui⁹ cã ẽ friditas subaꝫ neruoꝝ coagulãs ifrigidãs ꝛ ꝯstipãs ne virt⁹ sensibilis eã penetrare possit. Quoꝝ oiuꝫ medicina est vna: dem⁹ q̃ calefaciãt dissoluãt ꝛ supfluitatẽ minuãt: sicut theodoricõ: yeralog. ꝛ silia: olea vl' vnguẽta supioribus fiãt silia. ꝛ de dissolutiuis: h̄ oia fiant post balnea sulphurea ꝛ vitrea. multe fiãt fricationes cibos demus faciliores: ꝛ malas non habentes qualitates.

Seqt̄ d̄ stupore (dormitatio mẽbroꝝ). i. stupor est nocumẽtũ adueniẽs in v̄tute sensibili: sic̄ in sensu tact⁹: ꝛ ẽ via ad palisiꝫ. i. ad p̄uationẽ sensus tact⁹: imo ẽt medici stuporẽ palisiꝫ qñqꝫ appellant: sic̄. n. palisis ẽ destructio sensus ꝛ mot⁹: sic stupor ẽ diminutio sensus tact⁹: ꝛ tremõ est dimĩutio mot⁹ nãlis. Est aũt stupor qñqꝫ ex pte v̄tutis tact⁹ solũ: qñqꝫ ex pte organi: qñqꝫ ex pte vtriusqꝫ: ex pte v̄tutis solũ sic̄ est in fe. acuta ducẽte ad mortẽ vl' ex pte opil'onis in neruo sensibili nõ cõplete: fit iteꝝ qñqꝫ pp frig⁹: aut pp venenũ iteri⁹ sumptũ: ex pte organi solũ qñ organũ est male ꝯpl'onis vl' opõnis ꝛ ꝯpõnis. fit aũt pp ligaturas ꝛ ꝯp̄ssiões sup aliqd̄ mẽbꝝ. stupor aũt si sit vl'is cũ debili v̄tute malũ est: qꝛ nũciat mortẽ vl' palisim vl'eꝫ. opil'o aũt creãs stuporeꝫ põt eẽ ꝙ ex q̊lꝫ. iiij. hũoꝝ.

Cura eadẽ est cũ tremore: qꝛ si sit mãlis ꝛ si sit sãguinea fiat flõmia. Si d̄ alio hũore fiat clistet̄ ꝛ eũo q̄ꝫ citi⁹ potest fiat dimĩutio i cibo: ꝛ ea q̃ dcã sũt supi⁹ faciam⁹ h̄.

Incipit secundus liber.

De egritudinibus membrorũ faciei.

Prohemium.

Superior particula capitis ꝛ cerebri cõtinuit ifirmitates ꝛ curas. cõsequẽs est morbos in mẽbris faciei factos nõ esse p̄termittendos. Incipiam⁹ ergo ab oculis q̃ dignior est ps faciei: deinde quoqꝫ morbos breuiter destinauimus tangere frequentiores ꝛ sepius in oculis contingentes.

De obtalmia. Caplꝫ. I.

Obtalmia est calidũ apã nascens sup pelliculas albuginis oculoꝝ: cui⁹ cã iterior est vl' exterior. exterior est maior vel minor: cã. n. eius est fumus: calor solis: siue puluis. Interior est ex humoribus ad ꝯiunctiuã tunicã cõfluentibus: vnde oculi patiunt̄ apã: sicut ꝛ cetera corporis mẽbra. Causa est defectio recipientiũ mẽbrorũ. i. oculoꝝ ꝛ abundãtia hũoꝝ a capite manãtiuꝫ. Differẽtia hoꝝ duoꝝ est ex causa exteriori: qꝛ apã exterius discedẽte sua cã remanet salus oculoꝝ: alteri⁹ ecõtra. exterior duas species habꝫ: maiorẽ. s. ꝛ minorẽ: minor differt a maiori: quia nullaꝫ silitudineꝫ apostematis videtur habere in tumore ꝛ duritia: sꝫ altera dura est ꝛ tumet. Interior tumet ꝛ dolet. dura est ꝛ lachrymosa ꝛ plenitudinẽ habꝫ venaꝝ.

Signatio humoꝝ per venas ad ꝯiunctiuã descẽdentiũ talis est. Si sanguinolenta sit mã oculoꝝ nimia est grauitas. Rubent oculi ꝛ fiunt tumidi ꝛ calent liquoꝝ emissiui: grauatur frons. lachryme sunt nimie. si sit ex colera rub. sentiũt quasi acubus pungerẽtur: rubent ꝛ calent. asperitatẽ sentiunt. Si ex frigidis sit hũoribus vel grossis vel ex vẽtositatibus tetinositas sentitur in oculis: nimiuꝫ sine multo labore grauantur. in nocte iuiscantur. humores nimij effluunt. ipsi sunt viscosi. Hanc obtalmiaꝫ cũ curare disponimus. si ex causa sit qua discedente sanitas remaneat videamus. tunc tãdeꝫ infirmo precipiamus vt se non moueat ꝛ vt alto capite dormiat. luminis splendoreꝫ fugiat. nec vocẽ emittat: cibus detur frigidus ꝛ facile digestiu⁹. potus sit aqua ca. neqꝫ fumo: neqꝫ pulueri appropinquet sine soli. Sꝫ vtatur balneis aereis ꝛ aqua dulci tẽperatis: his obseruatis nõ oportꝫ aliter medicari. Sꝫ si contigat ex hũoribus a capite descẽdentib⁹: si sanguis abũdet videamus: ꝛ cephalicaꝫ venaꝫ vel mediã flobotomemus. Si tamẽ etas

O

tēpus ⁊ cōsuetudo ⁊ virtus patiātur. Si non
scarificem⁹ i occipitio vl' sub mento cū vētosa.
¶ Cꝫ si hūores sint colerici ⁊ rubei detur in-
firmo catarticū de mirabol'. citri. viol'. oxife-
nitia: absinthio: cassiafis. manna: ⁊ silibus: co-
lerā rubeā purgantibus: precipiatur quiesce-
re nō mouere ⁊ in obscuro loco morari: maxi-
me pedes in aquā ca. ponant̄. caueat a coitu.
paruo cibo vtatur. Sepe post purgationē cū
flobotomia seu catarticis balneetur: in oculis
albū colliriū cū aqua ros. mittamus: roseū
vero colliriū cū lacte asinino seu feminino
apponēdū est in initio. postea alie res appo-
nantur a quibus hūor dissoluatur ⁊ excoqua-
tur. Sed tñ prius purgetur corp⁹: vnde ypo.
in afforis. Dolores oculorū vinū purū pota-
tū: flobotomia: farmacia: ⁊ balneū curant.
Intentio Ypoc. talis fuit. vinū flegmaticis:
flobotomia valꝫ sanguinolentis ⁊ colericis:
balneū melācolicis: farmacia his qui hūorib⁹
mixtis pleni sunt. ¶ Postea oportꝫ iquiri an
infirmitas proprie illius loci sit: an aliūde ve-
nerit. Si aliūde medicādū est prius mēbrū
mandans: ⁊ postea illud cui mādatur: ⁊ inci-
piendū est a medicina oculorū cōfortatiua ⁊
hūorū constrictiua. In declinatione dissoluē-
do. In augmento siue statu mediocriter inter
cōfortatiuā ⁊ dissolutiuā agatur. ¶ In do-
lore forti infundēdi sunt oculi cū aqua vbi co
cta sint mellilotū: fenugre. Si dolor adeo sit
magnus vt pati nequeat ifirmus dolori repu
gnatiua dare cogimur: sicut fomentationē
opij ⁊ corticis papaueris cocti ⁊ siliū: acci-
piamus scariolā pistatā ⁊ oleo ros. mixtā ⁊
oculis apponamus hāc. Si dolor sit nimius
farina ordei cōmisceatur. Silr portul'. cū oleo
ros. psiliū quoqꝫ in aqua ros. oculis superpo-
ne: vitellū oui: oleū ros. atqꝫ. cc. oculis iposi-
ta valent. ¶ Ad ipsorū apata accipiatur rosa
viridis ⁊ lenticula inatans aqua pondere eq-
li pistata oculis superpone. ¶ Si calor oculo
rū fuerit nimius cū mundo bōbacino: oleo
ro. ⁊ albugine oui infuso oculis iposito refri
gerem⁹ ⁊ cū d'dis collirijs medicent̄. ¶ Col
liriū albū valens obtalmie cal'. Si sit cū do-
lore. ℞. gūmi arabici dragaganti. añ. ʒ. iiij. ce-
ruse. ʒ. vi. opij. ʒ. i. fac pulueres distēpera cū
albugine oui faciens colliriū in modū pipe-
ris al. ⁊ fiant pillule ⁊ resolue vnā in aqua plu
uiali rosata ⁊ mitte in oculis. ¶ Aliud. ℞. sar
cocolle temperate in lacte asinino. ʒ. viij. ami-
di. ʒ. vi gūmi arabici: dragagāti. añ. ʒ. vi. cathi
mie argētee. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. vi. thuris opij. añ.
ʒ. ij. tēpera cū albugine oui. ¶ Aliud valens
pustulis ⁊ vulneribus. ℞. sarcocolle tēpera-
te cū lacte asinino: dragagāti opij. añ. ʒ. i. ce-
ruse. ʒ. vij. gūmi arabici. ʒ. iiij. thuris. ʒ. i. ⁊ ß.
tempera cū aqua pluuiali. ¶ Aliud similiter
valens ad opus vnius diei: hec autē sanctus
Paulus dixit. ℞. dragagāti exagiū. i. cc. exa-
gia. ij. sarcocolle. exagia. iiij. memithe: exagia.
viij. tēpera cū aqua. ¶ Aliud valens in aug-
mento obtalmie ad expellēdū dolorē. ℞. ce
ruse. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. ij. cathimie exagia. ij. tu
tie: dragagāti. gūmi arabici: amidi. añ. ʒ. i. aca-
tie: opij. añ. ʒ. ß. cū aqua pluuiali solue. ¶ Ali-
ud roseū in augmēto dādū. ℞. cathimie: ro
se: gūmi. añ. exagia. iiij. ceruse costi. añ. exagia
ij. opij: exag. ß. tēpera cū aqua pluuiali. ¶ Ali-
ud roseū. ℞. rose. exagia. iiij. costi. exagia. ii.
acatia: exag. i. opij: exagiū. i. tempera cū aqua
pluuiali. ¶ Puluis cal'. obtalmie valens. ℞.
memite. ʒ. i. sarcocolle. ʒ. ij. fac puluerem ⁊ in
oculos mitte refrigerans cum albugine oui.
¶ Aliud. ℞. sarcocolle tēperate cū lacte asi-
nino. ʒ. v. amidi. ʒ. ij. spume marine: zuccari.
añ. ʒ. ij. costi. ʒ. i. ⁊ ß. fac puluerē ⁊ in oculos
mitte. ¶ Aliud. ℞. sarcocolle. ʒ. v. opij: costi:
añ. ʒ. i. fac pulueres. ¶ Aliud valens cal'e ob-
talmie ⁊ ventositati. ℞. sarcocolle. ʒ. vi. zucca
ri ceruse: amidi: ana. ʒ. iiij. costi: opij: ana. ʒ. i.
¶ Aliud. ℞. sarcocolle tēperate cū asinino la
cte. ʒ. vi. amidi. ʒ. iij. zuccari. ʒ. ij. fac pulueres.

¶ Uirtus visibilis ⁊ mā spūs visibilis penetrat ad pupil
lā oculi p viā duoꝝ neruoꝝ cōcauoꝝ qui dñr optici. Cū
igit̄ spūs ad pupillā venerit pupilla calefit ⁊ cōfortat̄ ⁊
dilatat̄ ex ipsi⁹ motu: ⁊ precipue si altero oculoꝝ clauso
spūs illi⁹ ad reliquū cōfluat: sic. n. duplicatus in illo spūs
valde pupillā dilatat ⁊ in sua operatōe efficit fortiorē.
Dū aūt adhuc sic se hꝫ oculus q libere recipit influētiā
spūs visibilis sanus est: ⁊ bene dispositus fm cōplōnē ⁊
cōpōnem suā. Si aūt ab his adhuc imutet̄ cōplo vel cōpō
variatur. ¶ Signa dispōnis oculi cōueniētis vel discon
ueniētis ex. vij. cognoscūtur canonib⁹ ex tactu. ⁊ ex eius
venis: ex figura: ⁊ operationibus sibi ꝓprijs: ex colore: ⁊
quātitate; ⁊ ex his que ab eo exeūt ⁊ ex passionibus: ⁊ ex
reb⁹ exteri⁹ occurrētib⁹: ⁊ ex tactu: quēadmoᵐ si cal'a vl
frigida sentiunt̄: ex venis si qdē que si sunt apparibiles
ex hūore ebulliēte replent̄. aliogn nō. aut si sint grosse
⁊ āple: ex figura qdē: qꝛ figura dꝫ eē rotūda ⁊ in circuitu
⁊ in sūpficie plana: qꝛ si nō sit malū est: ex opōnibus: qꝛ
oculi cito mobiles calidi cognoscūtur. aliogn nō. vel ēt
ex visu vel opōne vidēdi: qdā. n. oculi fm nām rē ꝓpe
positā maiorē vident, lōge aūt positā mīorē. ꝑterea qdā
vidēt de ꝓpe: qdā de lōge. qdā eꝰ. de ꝓpe vidētes spūm
paruū hñt; sanū tñ ⁊ clarū: qui nō sufficit se extēdere ad
lōginquū: q v̊o de lōge vidēt spūꝫ hñt multū: ſꝫ nō subti
lē: sed ꝑturbatū grossū ⁊ humidū: vñ lōgo īdiget iter-
uallo ad sui depuratione: vt grossi vapores ab eo sepent̄

De q̄tititate autē ⁊ calore ⁊ ceteris in tegni. G. habetur
sufficiēter. ¶ Ut ergo nālis dispō oculi seruetur opꝫ ca
ueri a fumo ⁊ puluere ⁊ ab aere q̄ egredit̄ eq̄litatē ex ꝑ/
te calidi frigidi: ⁊ a vētis ⁊ a vaporib⁹ venenosis. neqꝫ as
siduet rē vnicā ītueri. caueat a fletu. ab īspectiōe lr̄aruꝫ
subtiliū: a coitu nimio ⁊ a ieiunio nimio ⁊ a dormitatio/
ne supra frōtē: vel sup collū. ab ebrietate ⁊ sup̄flua reple
tione ⁊ a cibis fumosis: vt est porrus ⁊ allia ⁊ legumina
duriora. ex singulis. n. istoꝝ vel oīb⁹ nō obseruat̄ diuer
se in oculo supueniūt passiōes ſm diuersa loca: aut. n. in
coniunctiua: aut in cornea: aut in vuea tunica: aut inter
vueā tunicā ⁊ cristallinū hūorē: aut in angulis oculoꝝ:
aut in venis: aut in palpebris: aut ī neruis sensibilib⁹ vl'
motiuis. passiones q̄ sunt diuerse: vt obtalmia: scabies:
prurit⁹: rubor: mordicatio: palpebraꝝ inuersio: tumor: ⁊
dolor: tela: pān⁹: macula ⁊ vnguis siue cataracta. ¶ In/
ter ista q̄ p̄ agit viatic⁹ de obtalmia. obtalmia v̄o q̄dā v̄a:
q̄daꝫ nō v̄a: ſꝫ est sil'is ei. ⁊ appellat̄ ꝑturbatio oculi. cale/
facit. n. oculū ⁊ hūiditate replet: sicut obtalmia v̄a. Gnā/
tur autē a causis exteriorib⁹ p̄mitiuis supradictis: vt est
puluis fum⁹: vel aer ītēperat⁹. vel vētus ꝓcellosus: siue
violētus vl' ꝑcussio siue violēta cōmotio q̄ aliqn̄ leuis ē
⁊ sue cāe p̄mitiue cōiuncta: ⁊ iō remouet̄ sua cā remota:
pol'e tn̄ est q̄ ꝑꝑ fortē īpressionē in obtalmiā verā ꝑmu/
tetur: sic̄ effimera mutat̄ in putridas ⁊ alie egritudines
in alias ꝯuertunt̄. cū ergo ꝑmutat̄ in obtalmiaꝫ veram
arabice alfares siue alfikē nūcupatur. h̄ est q̄ obtalmia
vera. aliqn̄ in sola cōiūctiua: aliqn̄ penetrat ad corneā: ⁊
qn̄qꝫ totū cooperiēs oculū pupillā occultat: fit aūt de sā
guine vel de co. melia vel de fl'ate ⁊ de ventositate: sicut
cetera ap̄ata. Itē gnāt̄ obtalmia aliqn̄ ſꝫ viā reumatis
ꝑꝑ hūores a capite ad oculos descēdētes: aliqn̄ v̄o ex hu
morib⁹ a mēbris īferiorib⁹: vl' a stō: vel a ceteris mēbris
ad oculos ascēdētib⁹. Itē q̄dā obtalmia ꝑoxismos hꝫ ⁊
ei⁹ gnō ē ſꝫ pyodos: cessat. n. ⁊ postea redit: q̄ ē raro ⁊ ex
violētia. violētia aūt in obtalmiā est ſm dolorē: aut ꝑꝑ
humorē mordicātē: aut corrodētē: aut extēdētēꝫ: aut ꝑꝑ
ꝑcussionē ⁊ malleationē. Mordicatio aūt attestat̄ hūo
ri corrupto. corrosio v̄o attestat̄ colere. extēsio m'lto hu/
mori fumoso in stō. malleatio ⁊ ꝑcussio attestant̄ vētosi/
tati. ¶ Sciēdū aūt q̄ obtalmia in regiōe meridionali
multiplicat̄: ⁊ in tp̄e ꝯsil'i: ⁊ post balnea ca. ſꝫ tn̄ talis ob/
talmia veloci⁹ curat̄: q̄r hūoꝝ sign̄at raritatē ⁊ mobilita
teꝫ. In regione v̄o septētrionali ⁊ ꝑtib⁹ ꝯsil'ib⁹ tardi⁹ eue
nit ⁊ tāto difficili⁹ curat̄: vt dcm̄ est: de spasmo iuuenū ⁊
pueroꝝ. Ex h̄ pꝫ q̄ obtalmia cū multa effusione lachry
maꝝ velocius curat̄ q̄ꝫ ea q̄ est ꝯstricta a q̄ nihil effluit.
Cōstricta si q̄dē ⁊ ꝯstipata sign̄at hūores īdigestos ⁊ du/
ros ⁊ ꝯpactos quos oꝫ p̄ resolui in subtiles ⁊ fluidos hu/
mores. deīde v̄o coagulari ⁊ īspissari. Cuꝫ. n. in effusione
lachrymaꝝ vl' hūoꝝ ab oculo multa est liq̄ditas adhuc
durat p̄n^m^ obtalmie: ſꝫ dū īcipiūt īspissari est augmētuꝫ.
īspissari v̄o ⁊ coagulari sign̄t statuꝫ. ⁊ nō restat nisi decli
natio vt oculi mūdificent̄. ¶ Iste q̄ flux⁹ ad oculos est
aliqn̄ ꝑ velamē extrinsecū: q̄ est supra craneū: ⁊ aliqn̄ ꝑ
ītrinsecū ⁊ a venis q̄ sunt sub craneo. Fluxū q̄ ⁊ reuma a
velamīe supiori ⁊ a venis supra craneū sign̄t venaꝝ ex/
terioꝝ extensio ⁊ plenitudo ⁊ grauitas palpebraꝝ rube
do in frōte ⁊ pulsatio. hui⁹ aūt cura facilior est: ⁊ in h̄ so/
lo ꝓsunt strictoria supra frōtē. flux⁹ aūt a velamīe ītrin/
seco sign̄t sternutatio ⁊ prurit⁹ in naso ⁊ in palato īteri⁹.
Iste. n. flux⁹ magis latet ⁊ cura ipsi⁹ valde difficilis est.
¶ Deīceps q̄ veniam⁹ ad signa hūoꝝ obtalmiā faciētiū
discretiua. Si q̄ adsit sanguis ista q̄ ponit viatic⁹ eligāt̄
In curatiōe aūt isti⁹ passiōis in p̄n° attēdēdū est vtrū sit
a cā exteriori p̄mitiua: ⁊ si h̄ sit sufficit cause abscisio ad
q̄ multū ꝓdest sedatio mot⁹: ⁊ distillatio lactis mulier̄
cū albumīe oui. Si aūt sit ex ꝑcussiōe īstillet̄ sanguis co
lūbin⁹ vel yrūdinis ad sanguīs collecti resol'onē: ⁊ qn̄qꝫ
sufficit euaporatio cuꝫ spōgia vel lana succida oleo rof.
tepido ītincta. ¶ Si aūt sit ex multo frigore balneū si/
ue stupha ꝓdest vl' vinū subtile: vel decoctio fenugreci
vel camomille. ¶ Colliriū aūt gnāle ꝯ arsurā oculoꝝ ⁊
pūctiōes ⁊ mordicatiōes ⁊ īuersiōes palpebraꝝ. ℞. thu
ris mastic̄. dragagā. al. gūmi ara. amidi tutie rof. an̄. sub
tilissime puluerizent̄: ⁊ cū aq̄ rof. ⁊ lacte mulier̄ ⁊ succo
lactuce distēperent̄: ⁊ cū iuerit dormitū due gutte in an
gulis oculoꝝ distillent̄. ¶ Itē aliud colliriū q̄ valꝫ in
cā ꝯsil'i ⁊ vulnere oculoꝝ. ℞. ematitis amidi tutie: coral
li al. ⁊ ru. sandal'. al. ⁊ ru. dragagāti gūmi ara. ista subtilis/
sime terant̄ puluerizent̄ distēperent̄ cum aq̄ ro. ⁊ lacte
mulieris: deīde bōbace ītincto oculis supponat̄. ¶ Itē
ad clarificādū visuꝫ in oī cā de opil'one vel de cooꝑtura
pupille valꝫ illud. ℞. myrrhe: aloe: olibanuꝫ: mastic̄. sar/
cocolle castorei. c̄c̄. yreos: an̄. ista puluerizata in vino al.
distēperent̄. deīde angulis oculoꝝ distillent̄. ¶ Itē in
cura obtalmie v̄e ab initio attēdendū est vtrū sit ꝓprio
vitio mēbri vel vitio alterius. Si autē ꝓp̄o vitio mēbri
sufficit ītēdere ad curā illi⁹. Si aūt a vitio alteri⁹ mēbri
mādātis p̄ subueniēdū est mādāti: ⁊ postea illi cui man/
dat̄: ⁊ h̄ est gnāle ī oīb⁹ ſꝫ gnālē opōnē ⁊ rectitudinē ar/
tis. Deīde v̄o ꝯsiderādus est hūor: vn̄ fit obtalmia ⁊ ſm
nāꝫ illi⁹ hūoris ab ipso p̄n° ponēda sunt reꝑcussiua: dein
de sequat̄ euacuatio ꝯueniēs hūoꝝ. mā īterduꝫ digesta
leuia ponāt̄ reꝑcussiua: sicut albū colliriū vl' roseū. q̄ po
nit auc. ſꝫ albū magis ꝯ^it^ in p̄n° roseū in augmēto. Item
accipiat̄ succ⁹ plātagis cū aq̄ ro. ⁊ leniter īstillet̄ vel psi/
liū īfusuꝫ in aq̄ ro. vel rose cocte desuꝑ ponant̄ vl' lētigo
aq̄ cū farina ordei. ¶ Itē sciēdū q̄ licꝫ gnālis cura apo/
stematū p̄mo repercussiua: ⁊ postea dissolutiua exigat: ⁊
postea maturatiua. In ap̄ate tn̄ ocl'oꝝ maturatiua n̄ de/
bent apponi ne tenera suba oculi putrefiat vl' corrūpat̄
fortia aūt reꝑcussiua nō apponant̄ ne ꝑꝑ violētiā hūor
ad concauitates neruoꝝ repulsus generet cataractas: ⁊
p̄cipue in cā colerica que velociter ⁊ īordinate mouet̄.
purgato v̄o corꝑe fiat colliriū gnāle: q̄ potēter oculum
vna die mūdificat: q̄ asserit ꝯstantin⁹ ī lib. oculoꝝ. ℞.
antimōy. vel armoniaci: acatie amomi. dragaganti. an̄.
grana. cathimie. ʒ. viij. eris vsti loti. ʒ. xx. ceruse. ʒ. xij.
myrrhe. ʒ. vi. nardi. ʒ. ij. litij: calamenti attramenti. ʒ. iij.
conficiant̄ cū aq̄ ro. ⁊ albu. oui. h̄ valꝫ ꝯ pānū ⁊ maculā.
¶ Querit̄ cū obtalmia sit de hūore frigido: sicut de cali/
do: q̄re magis dr̄ ap̄a cal'ꝫ q̄ꝫ frigidū: solet dici q̄ de cal'o
hūore frequēti⁹ ꝯtigit: ⁊ ꝑꝑ h̄ cal'o ap̄ati oculoꝝ coartat̄
Dico tn̄ q̄ qn̄ hūor frigidus in oculo cal'm ap̄a gnāt: cū
īter pelliculas oculi coartet̄: vnde fortē generat dolorē.
vnde loc⁹ calefit ꝑꝑ vehemētē motū spūuꝫ: vnde etiā se/
quitur hūoris putrefactio: ⁊ oē putrefactū vel putriduꝫ
est calefactū vel cal'm: sicut dixit. G. sup affor. (⁊ pellicu
las). s. vueā vel corneā tunicam: q̄r aliqn̄ ap̄a se ad illas
extēdit: ⁊ aliqn̄ vlteri⁹ ad pupillā (ei⁹ cā īterior vel exte/
rior). i. obtalmia. alia est v̄a. alia nō v̄a. Nō vera aūt est
a cā exteriori. vera ab īteriori (cā est defectio.) vt dicit
Io. v. sunt cāe. s. fluxus humorū fortitudo mēbri īpellē/
tis: debilitas mēbri recipiētis multitudo humoꝝ largi/
tas viarū ⁊c̄. (ap̄atis exterioris). i. ap̄atis a cā exteriori
tale enī ap̄a sua cā remota multotiēs remouet̄ nisi ī ve/
raꝫ obtalmiā ꝑmutet̄: ⁊ intellige remota cā ⁊ dolore ab
illa ꝓueniēte mitigato: q̄ fit post q̄etē ⁊c̄. que sequunt̄.
(exterior) duas hꝫ spēs: q̄r ſm intēsionē ⁊ remissionem

cāe exterioris: duo fiūt circa oculū. s. dolor fortis ⁊ calin apa: vl' ꝙ abusiue dr̃ obtalmia (aliqñ dolet ⁊ tumet:) qꝛ ꝑꝑ violētiā cāe exterioris hūiditas oculi rarefacta vel calefacta oculū tumefacit: ⁊ h̄ de facili remouet̃: si aliūde nō adueniat tumor (que iterior) h̄ ponit signa obtalmie v̄e. (In nocte īuiscāt) qꝛ frigidi hūores magl de nocte mouent̃ ⁊ moti liq̄fiūt: qꝛ in humorē viscosum adherentē: sicut melīa: aliȷ in hūorē viscosuꝫ lubricitātē: sicut fl'a. ❡ (Tūc tādē īfirmo) h̄ icipit cura obtalmie nō vere (vocē nō emittāt) ne cerebrū moueat̃: ⁊ fiat ꝑmutatio in verā obtalmiā (cib' det̃ fridus). s. po^a vt est gruelluꝫ ordei vel auene vel folia de lactucis spinargys (aq̄ calida) que de sui nā neruos ꝯfortat: ⁊ arsurā: ⁊ puncturā tēperat (sirup' ro. vl' viol'.) vel de papauere albo cū aq̄ ca. plīm valꝫ: qꝛ alterat cōstringit ⁊ somnū īducit. (balneis aereis). i. stuphis: sicut repletis (aq̄ dulcis) extenuatis si nō adsit reuma. vel fiat suffumigatio cū aq̄ decoctiōis ro. mirte absinthy. ❡ (Sꝫ si ꝯtigat) h̄ icipit cura obtalmie v̄e: h̄ a p̄n° apponant̃ colliria leuiter repercussiua: ⁊ statiꝫ fiat euacuatio. (In aq̄ calida pedes) sup. cessante reumate: qꝛ sic mā auertit̃. Sciēdū aūt ꝙ sic ventosatio in occipitio ꝓdest in obtalmia v̄a: ⁊ precipue si sit de sanguine. (In oculis albū colliriuꝫ.) ab ipso p̄n° duas guttas isti' colliry in angulis oculoꝝ īmitte ad ꝯfortandū. (roseū quoqꝫ) h̄ fiat frequēter in fine p̄ncipy ⁊ ī augmēto. (apponēdū est) in initio sup. (vtrūqꝫ istoꝝ colliriorū) sꝫ tū h̄ꝫ pri' ⁊ posteri' (post alie res) sic colliria dissolutiua quoꝝ vnū est de li° oculoꝝ superi' est positū. Sꝫ tū pri' (purget̃ corp'). s. sufficiēter: qđ ēt scit̃ qñ fomētatio ⁊ dissolutiua supposita nō augmētāt dolorem. Si. n. appō taliū dolorē augmētet ⁊ non dimīuat corp' adhuc signat̃ repletū: vñ adhuc euacuādū est: (vñ ypo.) per h̄ ꝯfirmat oīa q̄ dixit de purgatōe ⁊ đ dissolutiuis (qb' humores mixti supabūdāt:) si sit ibi ⁊c̄. plana est lr̃a. i. (in qb' hūores ⁊c̄.) in corporib'. n. nisi oīuꝫ hūoꝝ. iiy. est superabūdantia (semꝑ dꝫ ꝑmitti flōmia) ⁊ seq farmacia. (Si aūt nō sit h̄) ibi fiat resol'o: sicut ī aliȷs mēbris vbi est repl'o (mel'icis) mel'ia. n. fere oīuꝫ hūoꝝ sꝫ magl sanguinis: vñ vbi abūdat mel'ia q̄ est fervidet̃ ibi abūdare sanguis ⁊ aliȷ hūores: vñ cōpetit flōmia ⁊ farmacia post (ꝑmo hūoꝝ ꝯstrictiua). i. repcussiua (fomētatōeꝫ opy) opiū semꝑ tolle: qꝛ oculos mortificat (scariolā) siue ēdiuiā. hec terant̃ ⁊ in aq̄ decocta oculis supponāt̃. alterāt enī mitigāt ⁊ repcutiūt. (Si calidior bōbax) vl' stuppa vel pānus bōbicin' in eis q̄ ponit auc. intingat̃: ⁊ postea cū fascia sup oculos liget̃ (vitellū oui.) cū oleo ro. ⁊ c̄c. hoc empl'm gnāle est in oī rubore dolore tumore oculoruꝫ. vel aliter faria ordei cū vitello oui cū aq̄ ro. misceatur: ⁊ fiat empl'm: (colliriū albū) h̄ describit colliriuꝫ q̄° ꝑmo vtēdū est: (opy) paꝝ vel nihil apponat̃ (cathimie argētee) lapis qdā alb' q in littore maris indie reperit̃ (opy) istud tolle (ceruse) de h̄ paruꝫ pone (exag.) h̄ est ʒ. i. ⁊ ß. (pulueres) iste pulueres in āgulis oculoꝝ ponātur cū albu. oui vel aq̄ ro. distēꝑata vl' cū lacte mulieris vl' asinino. ❡ Sciēdū aūt ꝙ in nulla passiōe oculoꝝ faciēdū ē balneū vl' stupha nisi cessante reumate ⁊ p̄cedēte vl' i purgatōe dū corp' nec̄e h̄ꝫ eūari: ⁊ tūc cauēdū ē ne balnea sint nimis cal'a: vl' post repl'onē: vñ dic̄ Aui. ꝙ cū corp' est ꝑfecte mūdificatū: ⁊ ꝓpe in fine obtalmie balneatio valꝫ ad subtiliādum mām.

❡ De albugie siue de pānis ī ocul'. Ca. II.

Panni in oculis ⁊ albugines fiunt ex vulneribus vel pustulis: quoꝝ vtrūqꝫ est curabilis. ❡ Fiunt autē ex humoribus inter vueaꝫ ⁊ cristallinuꝫ se locantibus ⁊ coagulātibus qui si sint subtiles: succ' papaueris ruffi sufficit ad medicāduꝫ. Sed si grossus fortior medicia est necīa. Puluis valens. ℞. zuccari. ʒ. i. spume marie. ʒ. ij. fac puluerem. ❡ Alius. ℞. zucchari. ʒ. i. amidi. ʒ. ij. ❡ Aliud. corticis oui spume marie pondus equale. ❡ Aliud valens obscuritati oculoruꝫ vngulis: ⁊ pānis vngulas cōitantibus. ℞. coculaꝫ marinaꝫ incensam ⁊ siccataꝫ. Similiter valet veteribus pannis ⁊ prurigini limatura eris temperata cuꝫ aceto ⁊ post. vij. dies soli apposita postqꝫ desiccata. ❡ Colliriuꝫ valēs pannis oculorum. ℞. cathimie auree incense ⁊ cū aq̄ pluuiali trib' diebus lote. ana. exag. ij. calcucecumenon: piperis lon. spume marine aloes myrrhe: ocl'i licij: opij. añ. ʒ. ß. tempera cuꝫ aq̄ ros. vbi costus fuerit incisus: fac pillulas in moduꝫ lentis: dissolue in lacte mulieris puellaꝫ nutriētis ⁊ impone in oculis. ❡ Ali' puluis. ℞. amidi. ʒ. iij. ceruse cathimie: ātimoni. añ. ʒ. i. ❡ Aliud collirium. ℞. ceruse. ʒ. iij. sarcocolle temperate. ʒ. ij. dragaganti gummi zuccari camphore. añ. ʒ. ß. spume marine. ʒ. i. gēme non perforate. ʒ. ß. tempera cuꝫ albumine oui. ❡ Dicunt etiaꝫ philosophi quidā sanguineꝫ yrundinuꝫ calidū tantuꝫ valere ⁊ sanguineꝫ vpupe ⁊ cerebrum eiusdem siccatuꝫ. ❡ Aliud. ℞. vitrum rubeū cum oleo laurino similiter valet.

❡ Cuꝫ plurime accidāt in oculis passiones. ꝯstātinus tñ in h̄ breuiario nō describit nisi frequētiores: de qb' solū ad p̄ns ītēdamus. per pānos q̄ in h̄ cap'lo ītelligunt̃ oēs oculi cooꝑture: sicut est tela: macula: pānus: vngula. ꝑ albugines v̄o ītēdit quoscūqꝫ hūores grossos īter tunicas oculoꝝ inuiscatos. ❡ Fiūt autē ista oīa ex reumate ad oculos vñcūqꝫ veniente vel ex īmutatiua oculi vel nutritiua in sua oꝑatione deficiēte. albugo ergo est de flegmate grosso viscoso mūdo in essentia crustulle. al'. macule coagulato. alia vero. iiy. ex cuticula iaꝫ indurata: fiūt autē ista aliquādo ex reumate: nulla alia passione superueniente vel īteruenīēte: sicut ex reumate īmediate pōt fieri pannus vel albugo vel vnūqđqꝫ aliorū: qñqꝫ vero obtalmia precedēte mediāte. vnde aliquādo est talis ꝓcessus. ex reumate male curato surgit obtalmia. ⁊ ex obtalmia male curata surgit tela vel albugo. ex tela īdurata pānus. ex pāno indurato vel cōdensato vnguis vl' vngula. Talia q̄° q̄tquot sunt ꝓfundiora: ⁊ magis ad hūorē cristallinuꝫ accidētia tāto difficili' sunt curabilia: quanto vero magis in sūmo posita tanto leuius curantur: vñ que sunt in sola cōiunctiua facile curant̃. quāto vero ad alias tunicas se extendunt: tāto sunt deteriora. Itē quāto sunt recentiora: tāto leuius: quāto vetustiora tāto difficilius curantur. Iteꝫ īter ipsa est ordo: quoniā albugo facilius curatur q̄ꝫ macula. macula facilius q̄ꝫ tela: ⁊ sic de aliȷs per ordinē: etas etiā ⁊ virtus sunt attendēda: qꝛ in pueris ⁊ iuuenibus ⁊ humidis vnūqđqꝫ facili' curat̃

in senioribus difficilius vel nūq̄: vt dictū est: superi⁹ de obtalmia cū pticularib⁹ caliditatis ꝛ hūiditatis ꝛ de obtalmia cū particularib⁹ ꝯrys. ¶ Hec oīa qͦdā hūt cōe in curādo. qm̄ ab initio in oib⁹ replo si adest per euacuationē est diminuēda ꝛ caput sufficienter mūdificādum. Itez istud locale oībus est cōe: qm̄ quodlibet eoꝝ est remolliēdū ꝛ maturādū ꝛ digerēduz cuz balneis ꝛ euaporationibus aquaꝝ calidaꝝ. Coquātur ergo in aqua melilotū camomilla ꝛ folia caulis: ꝛ apertis oculis fumus recipiat̄: vel sic. palea ordei: bleta: ligritia ysopus ꝛ decoquant̄: ꝛ idez fiat. h cōe vniuersis sit. ¶ In albugine vͦo dū est recēs ꝛ subtilis sufficit īstillare succū cētauree minoris vel floꝝ papaueris ruffi: vel terat̄ cortex bugie et distēperet̄ cū succo vͥbene: postea colet̄ ꝛ in oculis distillet̄. In albugine vͦ grossiore pͦ fiant ista. deinde superponat̄ puluis ru. çç. vel zuccare ꝛ salis gēme vl' puluis teste oui cōbuste: q̄ ēt valz ꝯ fluxū sanguinis a narib⁹ si insufflet̄ aut supponat̄ puluis iste. ℞. sarcocolle nitri. aristolo. ro. spume maris. an̄. ¶ Ad maculā vͦ ꝛ ad cetera que sunt duriora post euaporationes iā dictas īstillet̄ lac femine cū decoctione fenugreci: qͦ valde remollit: ꝛ itigatur stupa canabina in p̄dicta decoctōe cal'a ꝛ clausis palpebris sup oculū liget̄ vel lana succida: ꝛ studeam⁹ ad remolliēdū. decoctio saxifragie ꝛ pipinelle ad h valet: post remollitionē pulueribus ꝛ collirys icisiuis: abstersiuis: dissolutiuis: ꝛ ꝯsumptiuis est agendū. Inter que p̄cipue balsam⁹ īstillatus valet. vl' pauperib⁹ fel auiū de rapina viuentiū: sicut aquile falconis: ancipitris ꝛ hꝯ. ¶ Item fiat talis pluis vtilissim⁹ ad supradicta. ℞. spu. nitri. spume marine stercoris lacerte minoris nitri. ꝛ zucca. an̄. partes equales. ista aspergant̄ cuz aqua in qua decocta sint acorus ꝛ celidonia ꝛ sepe ad vmbrā exiccent̄: ꝛ iterū aspergant̄ cū eadem aqua: h facto q̄nquies vel sexies oīa terant̄: ꝛ puluis iste super telā: maculā vel pannū ponat̄: ꝛ supra quēcūq̄ sanguinē exiccatū: h si q̄dez dolorē non generat ꝛ mirabiliter cōsumit. Itē ad hoc valent cornu ceruinū cōbustū. cōbustura san. yrundinis attramētū: h si quidē sunt securiora: fiant ēt que dicit ꝯstantin⁹. cauēdū tn̄ ne localia īterponas aliqua nisi sufficiēter reumate restricto: qm̄ talia magis reuma augmētant: restringitur etiā reuma cū euaporatione sola aceti. vel aliter. decoquantur edera terrestris ro. absinthy ꝛ paruz thuris cuz aqua ꝛ aceto in olla fortiter constipata ꝛ fumus recipiatur. In frigido reumate plurimū cōfert embrocatio nigelle rarefacte ꝛ laudani ꝛ pomi ambre vel pul. thuri vel thus decoctū in pomo cōcauo strictoriū supra frōtē nō pretermittatur apponēduz. ¶ Panni in oculis ꝛc.) humores si sint in p̄fundo vix curant̄. (Albugines) q̄dā subtilis: quedā grossa subtilis facile curat̄ grossa difficile: vtraq̄ tn̄ facili⁹ q̄ pannus (vulnerib⁹) sup. vel ex reumate vel ex obtalmia: vel ex humore superfluo vel clamore: vel quocūq̄ alio: vnde humor ad oculos attrahitur. qm̄. n. talia nō curātur s̄m q̄ opz humor ibi remanens īduratur ꝛ trāsit in albuginē vel in pānum (īcurabilis). i. difficilis ad curādū. (Inter vueā ꝛ cristallinū) sup. in p̄fundo: qͦ est valde malum. Minus aūt malū si sit supra corneā: vel in supficie (papauer ru.) h est siluestre: qͦ est magis siccū. distēpera cū lacte femine: vel cū succo fen. vel verbene (spume maris). i. spōgia. ca. ꝛ sic. est i. 3ͦ. (zuccari amidi.) h est magis ad maturādū. (Aliud. ℞. corticis oui. spume maris) nimis est h violentuz cuz (vngula cōcomitātibus). i. sequētibus vel si legat̄. (fomētationib⁹) legat̄ fomētādū siue maturādū extincta in aceto sup. vt magl sit ꝯsumptiua (limatura eris:) illud tolle q̄z nimis est violētū q̄z corrosiuū (cathimie) h est purgatoriū auri. (aqua pluuiali:) h est subtilior q̄ alia aq̄ (lote). i. tēperate vl' reparate (calcucecumenō) idest esvstū h tolle semp (oculi lity). i. oculi lucidi. lucidi oculi ab effectu: q̄z visuz clarificat: fit aūt ex folys caprifoly: ꝛ de ei⁹ fructu: vt si q̄rta vna floꝝ ꝛ vna fructuū coquat̄ in dimidio sexterno aq̄ vsq̄ ad ꝯsumptionē medietatis. Deīde colet̄ ꝛ postea recoquat̄ vsq̄ ad spissitudinez vltimo apponant̄. ʒ. y. aloe cicotrini: ꝛ duo fellicula auiū viuētiū de rapina: (Antimony) vena terre sil'is plūbo. plūbū tn̄ frigidū est ꝛ hu. h est ca. ꝛ sic. in. 3. gradu (carnis supflue) corrosiuū mūdificatiuuz ꝛ ꝯsūptiuum (gēme nō pforate) h est grossior q̄ pforata: vn̄ fortiorē facit ipressionē. (sanguinē yrūdinis vel colūbe) sanguines isti acuti sunt ꝛ dissolutiui. de dextra ala debent attrahi ꝛ statiz actu cal'm sup oculū poni. cū tn̄ sit gnāle: q̄z frigida actu olea alia sint īponēda. (oleo laurio) omne oleū: q̄z grosse est sube est opilatiuū. oleū laurinū cuz nitro tn̄ dissoluit: ꝯsumit: ꝛ mūdificat. ¶ De vngula vero sciēdū est q̄ eius cura melior est cū ferro cirurgico siue cū acu recurua si eleuet̄ ꝛ postea scindat̄: vel ciminū masticatū cū sale distillet̄. Si adsit mordicatio vitellū oui cū oleo ro. emplastretur: verūtamē vngula vetus ꝛ multuz p̄funda nūq̄ recipit curationez.

¶ De sanguine in oculis. Cap. III.

Crustula est sanguis qui ad cōiunctiuaz a suis descendit arterys cuz ipse crepuerint: fit autez duob⁹ modis. s. ex oculi percussione ꝛ fissura cōiunctiue vel ex apostemate in cōiunctiua ꝛ nō ex sui fissura. ¶ Medicina est lac muliebre calidz cū puluere thuris iniectuz oculis: vel sanguis turturis siue pulli colūbini cū calidus sit fac flobotomari sub alis ꝛ istū calidz sanguinez pone oculis. ¶ Aliud. aqua fenugreci valet simil'r. ¶ Aliud. vitelluz oui in aqua coctū ꝛ cuz vino temperatū oculis ipositz valet ꝛ lana succida oleo ros. infusa. ¶ Itez ysopum in aqua coctuz ꝛ pāno lineo aspersum p̄desse fertur vel acetuz calidū spongie infusum oculis iposito. ¶ Ad dolorez oculoꝝ ꝛ sanguinē in eis coagulatū thus: mastix: subtilissime trita cū succo apij ꝛ albumine oui temperata iuuant si superponatur. ¶ Si sanguis in oculis fuerit ex percussura ciminuz pistatuz cuz cera sepi⁹ calefac ad ignez ꝛ pone super oculos donec sanguis fugiat. ¶ Aliud. caseus mollis sine sale melle cōmixtus ad idez valet.

¶ Ad hoc capl'z pn̄t reduci multe alie passiones in cā vl' in cura oculoꝝ ptim cōueniētes vt sunt vlcera oculorū: ruptura pelliculaꝝ. pūctus sanguinis ru. vel nigri ꝛ alterius coloris. Rubor ꝛ crustula que est sanguis circa coniunctiuā aggregat⁹. vlcera sunt. vy. geneꝝ apud Serap. ꝛ Auic. iiy. i supficie cornee: q̄ꝝ pͣ est sil'is fumo que est de pigui vētositate. 2ͣ est nebulosa. 3ͣ est coronalis. 4ͣ ē lanosa vt flosculus lane tres sunt p̄fundiores ꝛ vuee tunice p̄pingores: ruptura cornee a pcussiōe fit: vl' a casu: vel repletōe sanguīs vl' acumīe: vn̄ corrodit̄ tunica oculoꝝ. Pūct⁹ sanguīs est q̄si gutta hūoris in aliq̄ pte oculi apparētis: ꝛ p̄uenit ex apate male curato vel motu vel

clamore vel sanguis feruore vel pcussiōe. Rubor ē san/
guis subtilis p oculū dispsus. ℂ Ista cōicāt in dieta:qꝛ
cib⁹ ꝛ pot⁹ ðbēt minorari ꝛ digestibiliora exhiberi. Itē pa
ruz cōicāt in medicamīe:qꝛ replo vlis vel pticularis est
semp diminuēda p euōnē hūori ꝯueniētē. ꝯueniunt aūt
in qbusdā localib⁹:sicut in euaporatiōe aqꝝ calaꝝ sim/
pliciū vl ꝯpositaꝝ:vt si in aq̄ decoquat̄ absinthiū vl fe/
niculus vel camomilla vl melilotū vl folia caulis cum
palea ordei vl auene. Itē in vētosatiōe colli vl saphene.
H oīa credo eē cōia i passiōib⁹ p̄dictis. Itē cōicāt i abster
siuis:mūdificatiuis:dissolutiuis ꝛ repcussiuis supfluita
tū oculis īherētiū. ℂ In vlcere ḡ spāle ē vt nō dormiat
supra oculū in quo est dolor vel vlc⁹:si est vlc⁹ in dextro
dormiat in sinistro. vel eꝫ abstersiuū vlceris est lac mu/
lieris cū melle ꝛ cū aq̄ mellis:vel decoctio fenugre. vl li
ni vl melliloti cū myrta mūdificata supfluitate apponā
tur ꝯsolidatiuū ꝛ mūdificatiuū:vt est plūbū vstū oliba/
nuz:amidū ꝛ cerusa. ℂ In ruptura v̄o tunicarū stiptica
iuuāt empla:sicut lentes decocte ꝛ citonia cū melle vel
mal. grana. decoctum cuz aceto ꝛ succo agreste vel cro/
cus i cerusa amið. draga. distēpata cū albu. oui recentis
ℂ In cura v̄o puncti ,pdest sanguis turturis vel colūbe
īstillat⁹. vl in sui recētia fiat repcussio cū chimolea ꝛ ter
ra armēica. In statu v̄o dissolutiua ꝛ mūdificatiua sup/
ponant̄:sicut est thus cū aq̄ salsa:vel salgēma cum lacte
mulieris. ℂ Rubor oculoꝝ vel est a cā ītrīseca vl extrī
seca. a cā ītrīseca plm ꝯfert flōmia ꝛ vētosatio in occipi/
tio. quo facto in vtroqꝫ casu ꝯfert stuppa in albu. oui in/
tincta:vel in aq̄ frida:ꝛ H valz in oī vulnere ꝛ pcussione
ab ipso p̄n°. Itē mucillago psily apposita. Itē rose in aq̄
cocte ꝛ ꝯtrite: ꝛ quāto calidiores p̄nt tolerari supposite:
ꝛ ꝙ multū ꝯfert in oī dolore oculoꝝ:ꝛ ī oī p̄n°. obtalmie
Rubori v̄o diuturno plm valz aloe cicotrinū cum vino
al. ꝯfectū vel cū vino maloꝝ gra. Itē puluis cimini cum
cera ad ignē malaxata cala frequēter apposita valz. Itē
sanguis anguille exiccat⁹ ꝛ ꝯstrict⁹ ꝛ succ⁹ v̄bene:vl cum
succo bugie valz. ℂ Seq̄t̄ de crustula H sicut dictū est:
a casu vel pcussione fit si qs fortiter pcutiat̄ in oculo:vñ
,pueniat flux⁹ hūoꝝ statiz fiat repcussiuū cū stupis in al
bumine oui vl in aq̄ frida ītinctis. deide fiat emplm mi
tigatiuuz de vitello oui crudo ꝛ subtili ꝛ farina tritici:ꝛ
succo malue. Tertio fiat emplz ptiz dissolutiuum ꝛ ptiz
repcussiuū ꝛ mitigatiuū:sicut est albu. oui. croco:malua
apio:myrra. vltīo mūdificatiuū ꝛ ꝯsolidatiuuz de succo
apy:feni. vino al. lacte mulieris:ꝛ puluere croci:aloes li/
ty:myrte. H est optimū in crustula oculi. ad triplicē pan/
nū illud colet̄:ꝛ fiāt alia q̄ dicit ꝯstātin⁹. ℂ Crustula est
sanguis a suis arterys) .s. a rete cerebri ad ꝯiūctiuā desti
natis. per arterias illas q̄ ad ꝯiunctiuā deriuant̄ fit iste
flux⁹ (oleū ro.)istud tolle:sꝫ loco ei⁹ aq̄ ro. ponat̄. oleuz
tñ tale cū sua grossa suba opilōnē iducit. (ysop⁹ in aq̄ co/
ct⁹)H sic. itelligas ꝙ ysop⁹ coct⁹ ī aq̄ p̊ ad nimie siccitatl
repssionē. deide in vīo tēperet̄ vt vini arōaticitas opet̄
ꝛ aq̄ obtusitas tollat̄. postea v̄o pān⁹ line⁹ intingat̄ ꝛ ocu
lis supponat̄. sic nō ītelligēdū est ysopū aspgi cū v̄t⁹ yso/
pi ꝛ vini per pānū intinctū oculis īponat̄.

ℂ De lachrymis. Cap. IIII.

Achryme causaz exteriorē nō haben
tes ex humorib⁹ a capite descēdētib⁹
ad oculos esse ītelligunt̄ hi humores
per venas cranei descēdētes subterio
res siue superiores qui cū sint sup craneā infir
mus patitur tetinositatē in frōtis venis ꝛ tim
porū. Si ex venis sint subteriorib⁹ fiūt lachry
me cuz sternutationib⁹. ℂ Si vero videat̄ ꝙ
sint ex venis cranei superiorib⁹:vene in timpo
ribus vel post auriculas īcidantur ꝛ super frō
tē desiccatiuū cataplasma apponam⁹. Si a ve
nis sit subtilioribus pill. de yerapig. damus vl
pill. cochias vel aureas:vel maiora antidota
sicut theodoricō:ꝛ similia. In capite tale q̄ð
sit cōfortatiuuz est ponēdū:vnde humectatio
nes desiccentur. In oculis H colliriuz īpona/
mus. ℞. caruse dragagāti folij rose pōdus eq̄/
le. tempera cuz aqua plu. ℂ Aliud desiccās la
chrymas valens obscuritati:prurigini:ardori
℞. ematitis calitheos. al. calchideas. añ. ℨ. ij.
memite galange. cathimie. ana. ℨ. i. costi opij:
aloe spice:añ. ℨ. ß. factū puluerē cuz succo ma/
ratri distēpa. ℂ Aliō. ℞. gūmi thuris caruse.
añ. ℨ. ij. amidi opij:añ. ℨ. ß. dragag. ℨ. ß. tēpa cū
aq̄ plu. ℂ Aliud. ℞. aca. ℨ. x. opij. ℨ. i. ꝛ. ß. ema
titis. ℨ. ij. ꝛ. ß. myrrhe aloes. añ. exag. i. fac pul
uerē:cū succo maratri distēpera. ℂ Aliud. ℞.
coculas īcensas gēme nō ptusate. añ. ℨ. ij. ami/
di ātimo. añ. ℨ. i. tutie idice. ℨ. iiij. cāphore. ℨ. ß.
ℂ Ad hoc caplm p̄nt reduci lippitudo ꝛ oīs oculi supflui
tas hūoralis. In lippitudine. n. nullū apponas repcussi/
uū:sꝫ magis māz iuues in expellēdo vngendo lacte mu/
lieris puellā nutriētis. Itē fomētatio cū aq̄ simplici vel
cū aq̄ decoctiōis herbaꝝ dissolutiuaꝝ:vt camōille mel
liloti ꝛ sup locū ponēdo emplz factū de olibano ꝛ semie
fen. ꝛ sepo arietino euacuādo caput si sit repletum p flō/
miā vel medicinā: ℂ In aquositate vero oculi ꝛ lachry
mis fiat colliriū tale. ℞. salis gēme. ℨ. i. mēte cuscute. añ.
ℨ. ß. H in vino al. subtili distēperent̄ ꝛ colent̄. ꝛ vna gutta
in oculo īstillet̄ vel ꝯburat̄ vua acerba in olla rudi:cui⁹
puluis triconizet̄ cū pāno lineo subtili:H. n. puluis oclis
īponat̄ lachrymā strigit:ruborē tollit:vl alr fiat vnguē/
tū lachrymaꝝ cōstrictiuū cum succo melliloti:feni. rute
viol. vrina pueri:ꝛ cū pauco aloe. H decoq̄ ad mellis spis
situdinē:ꝛ valz ad oculoꝝ passionē. Sciēdum aūt ꝙ la/
chryme iste p̄nt eē a casu vel a fumo:vl a puluere vl gau
dio vl dolore. vñ nō est curādū. ℂ Itē p̄nt eē a cā īterio
ri duob⁹ modis vl in egritudīe vl in sanitate:si fiāt ī egri
tudine vehemētia ipsi⁹ est signū mortale: vt dicit hypo.
lachryma sigñat mortificationē v̄tutis regitiue in ocu/
lis:vl apa oculoꝝ cerebri:qñqꝫ fiūt ī sanitate. haꝝ q̄dā
sunt natiue:q̄dā accñtales:natiue aūt sunt pp nālē capi/
tis ꝛ oculoꝝ debilitatē:vl icisionē:vl ppetuā lesionem.
Accñtales aūt q̄dā sūt de venis q̄ st̄ supra craneū:q̄dā ð
venis q̄ sūt sub craneo. Natiue aūt vix aut nūq̄ꝫ curant̄.
ℂ Que aūt sunt de venis supra craneū curant̄ cuz reb⁹
restrictiuis supra frōtē positis ꝛ tīpora de mastice thure
bolo. rosis:ꝛ H cū albu. oui ꝛ cū regīe diete ꝯpetētis. La
chryme āt q̄ fiūt ð venis subtiliorib⁹ difficilr h̄nt curari.
In p̊ ḡ cura sic ordināda est:p̊ purget̄ caput cū yerapig.
ꝛ alys. deide fiat colliriū de mastice. ematite litio:myr/
ra aloe:tutia distēpatis cū succo saluie vl rute. Itē rada/
tur caput. deide cū aceto tepido lauet̄: postea cuz melle
īungatur:ꝛ postea synapizet̄ puluere saluie: ruthe sina/
pis. his v̄o nō ,pficiētib⁹ fiant cauteria sub radice auris.

¶ Hoc.n. vtilissimū collyriū est. ℞.tutie aloes mirabo.
citri.cū cortice ⁊ osse coral.al.⁊ ru.⁊ cāphora succi eufra
gie ⁊ vbene q̄ꝫtū sufficit.misceant̄:⁊ fiat collyriū.multuz
valēt q̄ ponit auc. ¶ Lachryme ⁊c̄.)(cām ⁊c̄.).i.q̄ non
sunt a causis ꝓmitiuis(q̄ cū sint supra craneū.)ponit si/
gna q̄ veniūt a supiorib⁹ venis in tiporib⁹ vt flux⁹ iterrū
pat̄ vel auertat̄(vel pōt aufer.)ꝓ hāc ꝑcipue auertitur
flux⁹:⁊ sil'r ꝑ vētosas in occipitio vrantur:sic.n. desiccā/
tur callositates in capitib⁹:ne aliqd āpli⁹ descēdat.(ma
ius.n.antidotū)vt yeralog.yerapig.vl'anacardi(cōfor
tatiuū).s.nardū vl'costū ꝭ est ꝑ^m locale(calciteos)ꝭm
q̊sdā est es vstū:sꝫ dico ꝙ ē de mieralib⁹ de q̊ caret medi
cus:loco c⁹ ꝑt pōi tutia(opiū)istō tolle.cetera patēt.

¶ De amittētib⁹ visuz ab occasu solis. Cap. V.

SUnt quidā a vespere in añea nō vidē
tes qb⁹ vena cephalica est icidēda: ⁊
dāda yerapig. vel pill'.stomaticon: ⁊
leui cibo nutriēdi sunt. abstineāt a ce
na in nocte.accipiāt epar caprinū igne assatuz
cui pip lō.apponat̄ ⁊ gariofi. humectationez
ide effluentē mittant in oculis. carnē illā man
ducent:similiter in aqua coctuz iuuat si oculi
suffumigent̄ in coctura illa.
¶ Istud capl'm spāl'r est de noctilupa q̄ est passio vbi de/
bilitatur visus a vespere in añea: ita vt videat de die et
circa noctē paꝝ aut nihil. ¶ Hui⁹ passiōis cā est motus
hūoris multū grossi:vñ spūs igrossant̄ ⁊ visus obscurat̄
ꝭ sepe accidit in eis q hñt oculos debiles nigros ⁊ ꝑuos
⁊ spūz visibilē debilez:accidit ēt ex egritudīe diuturna.
¶ In cura ḡ hui⁹ passiōis si adsit repl'o sanguis:vel.iiij.
hūoꝝ isil'ꝑcedat flōmia.deide sequat̄ eūo ꝑ medicinaz
laxatiuā. Si āt solū fl'a vl'mel'ia abūdauerit digesta mā̄
subsequat̄ medicia laxatiua.deide stupha ꝯueniens:po/
stea in exitu a stupha det̄ opiata:sic̄ metridatū:deide fi/
at minutio de cephalea:⁊ tādē fiat cauterizatio de vēis
lachrymalib⁹ q̄ sunt in angulis oculoꝝ.ꝑl'imos.n. iuuat
visus mirabo.cōditoꝝ: Iuuat.n. visus el'ioꝝ:vt est letitia
ꝭ.dyanthos pliris dyasene. Itē iuuat pot⁹ vini puri aro
matici. Itē fiat collyriū de pipe longo zucca.spica nardi.
Itē valꝫ collyriū de felliculis ⁊ de epe capno:sic̄ dic̄ auc.
sil'r ꝑt fieri ď epe leporis ꝑ totū epar lardet̄ cū gariof.cū
pipe lō.⁊ zucca.⁊ post asset̄ ⁊ liquor ide exiens ponat̄ in
oculis.in ꝭ ꝯcordant oēs auctores Auic. Raſ.Serap.
Itē multū valꝫ ad oculoꝝ clarificationē aq̄ frida de fe/
nicl'o:ruta fragaria:rosa:vbena:celidōia. ꝑ ista pꝫ totuz
capl'z. Itē puluis bon⁹ ꝯ defectuz visus de frida cā ⁊ ꝑn^r
de mel'ia. ℞.thi.epi.sene adyāthos:floris eris: boragis:
añ.ʒ.i.⁊.ß.sileris mōtani ani.feni añ.ʒ.iij.mirabol'.idoꝝ
ꝗ.añ.ʒ.ß.zuccari.ʒ.ij.salisgēme.ʒ.ij.accipiat pa.de ꝭ pul
uere i ꝑn^o prādij ad pōdus.v.denarioꝝ potatū destruit
mel'iaz vbicūqꝫ corpis. Itē ꝯ defectū visus de q̄cūqꝫ cā
valꝫ pica q̊cūqꝫ mō accipiat̄ siue assetur siue elixet̄ caro
ei⁹:atqꝫ comedat̄:siue i olla rudi ꝯburat̄ ⁊ potui det̄ cū
aliquo ad idē faciēte:valꝫ ēt puluis pice ꝯ ficuz vbicūqꝫ
corporis facta pri⁹ablutiōe cū vrīa pa.vel cū aceto tepi.
⁊ postea sinapizet̄ cū eodē pul.locus.

de ficu

¶ De defectiōe visus. Cap. VI.

VIsus defectio ex mala ꝯplōne est vel
de fumo a stōaco ascēdēte. ¶ Si sit
a stō dāde sunt.ʒ.ij. yerapig. infirmo
Si trāseat:a stō esse itelligas. Si nō:
ex mala ꝯplone oculoꝝ est. In defectiōe a stō
veniēte dāda est yerapig.pill'.auree. ⁊ pill'.co
chie:vtat̄ assidue vomitu:leui cibo ⁊ subtili.
¶ Solet etiā cōtingere ex grosso humore iter
cristallinū hu. ⁊ tunicā vueā se coadunāte:vñ
cephalea vena est icidēda.tm̄ auferēdū est san
guis quātū virt⁹ expedit patiētis. Maiores ēt
yere sunt dāde cerebrū mūdificātes ⁊ ex vēis
q̄ sūt in oculoꝝ āgulis auferēdus est sanguis.
In tiporib⁹ sanguisuge sunt ponēde.deide col
liria de felliculis facta.oē aūt felliculū terreuz
siue aereū ad ꝭ est bonū:maxie aūt carnes co/
medētiū ⁊ ex rapina viuētiū:qualecūqꝫ boꝝz
iuenias cū melle bñ cocto ⁊ colato misceas ⁊
oculis iponas. ¶ Collyriū valens obscuritati
oculoꝝ ⁊ ad lachrymas: mundificat.n.putre
dinē ⁊ clarificat visionē. ℞. antimo.tutie idi/
ce.añ.ʒ.iiij.salis gēme.ʒ.ij. succi memite.ʒ.ij.
myrre costi.ʒʒ.añ.℈.i.cāphore.ʒ.ß.tutiā ⁊ an
timoniū mirab.citri.tēpera cū aq̄:⁊ ꝭ trib⁹ vi/
cib⁹ fac. De alijs oib⁹ puluis fiat ⁊ misceat̄:⁊
postea desiccet̄. ¶ Aliud valēs obscuritati:la
chrymis:prurigini:siccitati palpebraꝝ ex cole
rico fumo. ℞.sarcocolle cū lacte mul'ieris tēpa
te.ʒ.ij.tutie exag.i.ceruse:amidi.añ.ʒ.i. draga
gāti calciteos: turis gēme nō ꝑtusate.añ.ʒ.ß.
spice cathimie auree ⁊ argētee spume marine
acatie.añ.ʒ.iiij.puluis fiat ⁊ tēpa cuz aq̄ ro.⁊
acrumie succi mali gra.⁊ cū aq̄ vbi calam⁹ aro
matic⁹ fuerit posit⁹ ⁊ cū succo maratri.postq̄ꝫ
ꝑ.iij.dies ꝭ oia fuerit tēpata mitte.ʒ.ß.cāpho/
re.ʒ.ß.zucca. ¶ Aliud. ℞.costi.ʒ.ij. pipis lō.
ʒ.i.pipis al.exag.i.galle.ʒ.iij.salis armōiaci.ʒ.
ß. De oib⁹ his puluis efficiat̄. ¶ Aliud. ℞.ce
ruse.ʒ.ij.calcitheos exag.i.ematite.dragg.gū/
mi arab.añ.ʒ.ß.cathimie auree acatie. añ.ʒ.i.
spice:opij:añ.ʒ.ß.cāphore.ʒ.ß.fac puluerē ⁊
tēpera cū aq̄ ro.fac pill'.in sil'itudinē lētis vnā/
quāqꝫ cuz aqua ro. vel cū lacte feminino distē
pera vel cū albugine oui ⁊ impone.
¶ Hic agit de passiōe in q̄ visus debilitat̄ de die:sicut de
nocte:qđ ꝯ^it ꝑꝑ malā dispōnē oculi vl'capit'l solū vl'toti⁹
corpis vl'ꝑꝑ cās exteri⁹ euenīētes q̄ sunt cāe ꝓmitiue vt
est ꝯtinu⁹ aspect⁹ corpis nimis lucidi.velut solis vl'lune
vl'ꝑꝑ ispissationē spūs ⁊ ꝯstrictionē supfluā:qđ fit ꝑꝑ ni
miā morā in tenebris:sic̄ ď icarceratis pꝫ:sic.n.extiguit̄
spūs visibilis:sicut spūs vitalis ex āgustia ⁊ tristitia. Itē
ꝭ accidit ꝑꝑ eūones supfluas:⁊ ꝑꝑ malitiā egritudīs:vt
in ꝓpiqtate mortis:ꝭ oīa ad cās ꝓmitiuas reducuntur.
¶ Deide de cāis añcedētib⁹ videam⁹.ꝑ ḡ vt dcm̄ ē ꝓue
nit ex mala dispōne oculi.ꝭ igit̄ qñqꝫ ꝯ^it vel ex ꝑte spūs
visibilis vl'ex ꝑte tunicaꝝ oculi vl'ex ꝑte sui hūoris:vel
ex ꝑte nerui ꝯcaui:ex ꝑte spūs visibilis: q2 pōt eē nimis
subtil' vl'pauc⁹ vel nimis grossus ⁊ mult⁹. Si nimis sub/
tilis ⁊ pauc⁹ videt de ꝓpe:⁊ nō videt de lōge: q2 resoluit̄

cito ꝛ deficit: si mult⁹ ꝛ grossus e ꝛ: qꝛ videt lōginquā rez ꝛ nō ꝓpiquā: qꝛ visus exiēs ad rē vidēdā subtiliat ꝛ depurat in via si videam⁹ ex mittētes. Sꝫ si videam⁹ int⁹ suscipiētes dicam⁹ ꝙ res a remotis subtiliat spūꝫ visibilē nimis grossuꝫ ex multo aere ītermedio. Itē sꝫ idē cōtingit ꝙ res vna videat maioꝛ ꝛ minoꝛ ꝙ̄ sit. ¶ Itez ꝑꝑ malā dispōnē tunicaꝝ accidit vl̓ ꝑꝑ tunicaꝝ vlcera vel ꝑꝑ rupturā eaꝝ vl̓ ꝑꝑ vueā vl̓ ꝑꝑ cristallinū hūoꝛē vel ꝓpter pūctū sāguis vl̓ alioꝝ hūoꝝ vl̓ ꝑꝑ obtalmiā diuturnā: vl̓ ꝑꝑ malā ꝯplōnē eoꝝ cū mā vl̓ sine mā. Eedem cāe pn̄t assignari in hūoꝛib⁹ oculoꝝ ꝑꝑ malā ꝯplōnē nerui ꝯcaui: vt si neru⁹ ꝯcau⁹ repleat vl̓ opilet vl̓ fiat in ipo apā vl̓ ruptura. ¶ De aūt cāe ꝓpā hn̄t signa ꝑꝑ malam dispōnē capitis vel toti⁹ coꝛpis: vt si ibi sit aliq̄ malaruꝫ ꝯplōnū cū mā vel sine mā. signa aūt oīuꝫ istoꝝ ꝑ medici prudētiā satis facile cognoscunt. ¶ Causis igit cognitl ꝑ sua signa sic oꝛdinet cura. Si adsit replō vl̓is vl̓ ꝑticularis euo ꝓcedat ꝯueniēs. deīdevō si adsit mala ꝯplō ca. ꝛ sic. hūectātia admistrent vt est aq̄ ro. ꝛ aq̄ casei ꝛ illinitio lactis sup totū caput: ꝛ olea hūida vt est oleū nenufarinū ꝛ viol̓. ꝛ cib⁹ hūectans: ꝛ silr somn⁹ pot⁹ moderat⁹: ꝛ silia. Si aūt sit in cā flegͣ vel humiditas superflua post euacuationē sequātur localia vt est gargarizatio: masticatio: sternutamēta ꝛ vomitus sine laboꝛe: ꝛ fiant collilia de litio ꝛ fellicilis animaliuꝫ calidoꝛuꝫ terrestrium ꝛ aereoꝝ. Itē ex pul. mirabol̓. in aqua ros. temperato vl̓ duabus nucibus: ꝛ ex. xxx. nucleis mirabol̓. citri. ꝛ piperis ista terātur: ꝛ fiat colliriū ex aloe: ꝛ pipere lon. sale armo. h̄ oīa possunt temperari in succo fenic. vel eufragie. verbene. ꝛ fragarie vel celidonie vel rute: vel his oībus similib⁹. Iuuat iterū vsus tyriace ꝛ comestio carnis serpentine ꝛ instillatio balsami: ꝛ cauere a coitu ꝛ ebrietate. ꝛ a nimia repletione: ꝛ ab acutis ꝛ salsis ꝛ acetosis et leguminibus ventosis ꝛ acribus vt est poꝛrus ꝛ cepe: et ab inspectione reruꝫ subtilium ꝛ coꝛpoꝛū splendidoꝛuꝫ. ꝓdest ēt cōedere picā vel ipsam ponere in olla rudi ꝛ cōburere ꝛ puluerez illū in oculis spargere. hoc etiaꝫ valet contra cardiacaꝫ trementē ꝛ dyafoꝛeticaꝫ: ꝛ cōtra ficuꝫ ꝛ fistulaꝫ insufflatus. valent etiaꝫ posita ab auctoꝛe dicente (visus defectio ex mala complexione) sup. cū mā vel sine mā (pillule cochie) plus valet theodoꝛicon anacardinuꝫ (cephalicam) de cōparatione medicine ad flobotomiaꝫ satis dictuꝫ est. (in angulis oculoꝝ) idest lachꝛymalibus: colliria que sequunt sunt valde bona (cū mirabol̓. citri. ꝛ aqua ros.) tere mirabol̓. ꝛ dimitte puluerez ꝑ. iij. dies in aqua ros. postea cola ꝛ cōprime deide pone puluerez tutie ꝛ antimonij: postea puluerez aliarū specieruꝫ que sequunt (acē. succi) idest succū acetosum maligra. (aromaticus fuerit). i. puluis calami aromatici fuerit tēperatus: cetera sunt plana.

¶ De ablatione auditus. Cap. VII.

Auditum obsurdari ex maioꝛi ꝑte est mentē auferri: vn̄ qdaꝫ ꝓhi auditum poꝛtā mētis vocauerūt: passio xo auditus triplex esse videt: vel. n. ex toto aufert ꝛ surditas vocat: vel ēt pars aufert: ꝛ audit⁹ fit grauitas: vel fit extra nāṁ sicut cum audit molēdini son⁹: siue cuiuslibꝫ rei sibilus. Qd̓ multis de causis ꝯtingit. ¶ Hec aūt passio aliqn̄ sentit: aliqn̄ non: vn̄ ex toto vel ꝑtim opꝫ patiētis auriculas soli opponi: ꝛ in die lucido vitro aspici: vn̄ si videam⁹ apā seu pustulas vel verucas: seu eas muscidas vl̓ res exterioꝛes aliquas: sicut puluerē aquā lapidez seu vermē aliquē ītelligēdū est esse cāꝫ passionū: ꝛ sicut dicet medicandū. ¶ Qꝛ si foꝛamina videantur sana esse nec aliqd hoꝝ habētia: itelligit: qꝛ neru⁹ audibilis patit: ꝛ si sit ex grossis humoꝛib⁹ frigidis viscosis: vel ex ventositate grossa seu ꝑꝑ frigidū apā patiētiū verba ex auditus grauitate nō sunt itelligibilia: aliqn̄ obliuionē hn̄t. opꝫ ergo cū medicina subuenire caput mūdificante: sicut stomaticon ꝛ yerapig. fumigāda sunt capita cū aq̄ ca. vbi herbe calide ꝛ diuretice sint cocte: sternutatiōes ꝛ gargarismata ex calidis ꝛ diureticis faciēda sunt olea calida sunt ponēda in auriculas: sic aneti leon: camomileon: amigdaleō amaꝝ ꝛ silia. ¶ Aliud. accipiat ellebori al. ꝛ castoꝛei. an̄. ʒ. i. nitri. ʒ. i. ꝛ. ß. in bono vino foꝛtiter coquatur ꝛ in auriculas inijciat vel de radice ellebori fiat subtilissim⁹ pl̓uis in aceto tēpat⁹ ī auricul̓ cū licinio īfuso mittat: nꝫ oꝫ medicinā diu moꝛari ītra auriculā cū sit neruosa: nꝫ diu tolerare. aliqn̄ auricl̓a ex voce patit aspa magna quoqꝫ seu velocissima: vn̄. G. vbicūqꝫ h̄ tria ꝯuenīūt necesse est vt auferāt auditū sicut ꝛ tonitruū.

¶ Inter passiones mēbꝛoꝛuꝫ faciei agit auc. de passionibus auriuꝫ sub facie cōpꝛehensaruꝫ. passiones autez plures accidūt auribus aut in auditu aut ī sibilo aut in tinnitu: aut in doloꝛe: aut in sanie: aut in qualibet parte preter naturaꝫ ibidē cōtentaꝫ: vt apostemate vel solutione cōtinuitatis. ¶ Iste autez pas. causas habent ꝓpꝛias in aure: aut in cerebꝛo aut ī toto coꝛpoꝛe. Adest ergo nocumentuꝫ in auribus: vel ex passione: vel ex compassione. Si ergo fiat ex cōpassiōe: vt si causa in cerebꝛo fit vel in toto coꝛpoꝛe significatur ex nocumēto alioꝝ sensuum ꝛ motuū ꝛ ex mala cōplexione vel dispositione coꝛpoꝛis ꝛ grauedine capitis ꝛ doloꝛe. Si aūt sit ex ipsa auriū pas. nō opꝫ ꝙ in alijs appꝛehēsiuis ꝛ motiuis aliqd̓ sit nocumētuꝫ: h̄ circa aures cōiter est ꝓnotādū. ¶ Inter has g͛ pas. ꝓmo agit de pas. auriū que triplex est: qꝛ vel diminuitur vel alteratur vel ex toto destruit: vt dicit auc. ꝙ general̓r est vel ꝑꝑ nocumētū qd̓ est in v̓tute vel in neruo vel in foꝛamie auris. In v̓tute accidit nocumētū vel ex mala ꝯplōne ipsi⁹ sine mā vel cū mā: vl̓ ex mala dispōne spūs ferētis v̓tutē ex nocumēto nerui: vt in apāte vel solutiōe ꝯtinuitatis: vl̓ ex mala ꝯplone ipsi⁹. ex nocumēto in foꝛamie ꝑꝑ opilationē. Si g͛ v̓tus audibilis debilitet ꝓpter aliquā malaꝝ ꝯplōnū sine mā sola alteratiua sufficiūt ad medicandū: si cū mā purgatio ꝛ alteratio sunt necia. ¶ Si ex spūs mala dispōne detur dieta laudabilis chimi gnātiua. Si autez h̄ pas. accidat ꝑꝑ apā nerui maturatiua ꝛ dissolutiua adhibeant ex oleis et emplis cōuenientibus. Si ex mala cōplexione nerui ꝛ eius ipsi ritate cōsideretur si adsit caliditas supflua: ꝛ tunc īstilletur succus maligra. cū oleo ro. aut succus solatri vl̓ lactuce cū modico thure ꝛ aceto. qd̓ ēt valꝫ ī solōne ꝯtiuitatꝫ. ¶ Sed qꝛ nocumētuꝫ frequentius in auditu est de frigida cā de h̄ diligentius videat. Si g͛ adsit mā frigida ꝓ

digerat̃: ꝛ digesta euacuet̃: sicut dicit auc. deĩde veniẽdũ est ad localia: fiãt ḡ euaporationes de herbis cal'is: sicut est lauẽdl'a saluia: saturegia: betonica: ꝛ absĩthiũ: he sũt magis spãles: deĩde fiãt inunctiões vel distillatiões de balsamo si sit diues: vel de oleo costino vel amig. amar̃. vel de felle tauri: vel de ei⁹ vrina ꝛ mirra. ¶ Uel fiat tale colliriũ. ℞. vtriusq; cẽtauree succũ ꝛ succũ porri ꝛ cepe ꝛ forte acetũ ana. in his decoquant̃ oua formicaꝝ lũbrici terre admixti. paꝝ de sanguĩe anguille: ꝛ de h̃ tepido instilla in aurẽ: qcq̃d. n. in aurez vertit̃ tepidũ dz eẽ nõ fridũz neq; multũ ca. Item multũ iuuat oleũ muscelinũz vel q̃dlibz fel volatiliũ viuẽtiũz de rapina si instillet̃. vl' cõcauet̃ cepa ꝛ intus coquat̃ succus porri: ꝛ cepe ꝛ absinthy cũ oleo muscelino ꝛ lacte ml'ieris: postea ablatis tunicis exteriorib⁹ residuũ p pãnũ fortiter exprimat̃ ꝛ de h̃ gutta. i. instillet̃: deĩde cũ bõbace bñ aures obturent̃: post. 7. vel. 8. horas totũ remoueat̃: ꝛ auris bene mũdificet̃ ꝛ iteruz fiat post paruã morã ꝛ h̃ sepe fiat. h̃ credo eẽ valde bona. Cauẽdũ tñ ne in passiõib⁹ ſm viã crisis aliq̃d fiat ne nã ĩpediat̃: expulsa siq̃dem supfluitate passio auriũz cessabit. ¶ Audituz absurdari ex magna pte) q2 aliq̃ sensus aliq̃d pficiũt (mẽti). i. apphẽsiue interiori: mẽtez. n. h̃ appellat ymaginationẽ ꝛ rõnẽ ꝛ memoriaz q̃ nihil accipiũt nisi a sensib⁹ (portã mẽtis) iste sensus plimũ valz ad doctrinas: vñ phs aĩalia q̃ sonũ nõ audiunt: nõ sunt disciplinabilia: sensata q̃dẽ alioꝝ sensuũ q̃dãmõ per auditus mẽti cõmẽdãt̃: sed nõ eꝯ. (grauitas). i. debilitas ꝛ paucitas: (sic̃ tñ auditus ꝛc̃.) (h̃ aũt pas.). i. cura hui⁹ pas. (aliq̃ñ sentit̃). i. visu vel tactu cognoscit̃: (v̾ba ex auditus grauitate) põt eẽ sensus. v̾ba a paucitate non discernũtur ex auditus debilitate: vel al'r nerui audibiles patientiũ cõpulsant̃ vel cõpatiunt̃ ex hu. diffusione qui mouent̃ ĩ loq̃uẽdo: vñ dolor gñatur: q2 pp aerẽ ĩpulsũz mouent̃ nerui ꝛ cerebrũ: ꝛ ita auget̃ dolor. vñ demisse loq̃uẽtes credũt alte loq. vl' al'r. ipse patiẽs q̃ timet aurez dolere alte timet loq: ne altitudĩe vocis dolor augeatur: ideo v̾ba nõ sũt audibilia (diu morari:) q2 de vitys auris est mũdificãda ne teneritas nerui ꝛ sensibilitas p lõgaz morã corrũpant̃ (aliq̃ñ aũt) h̃ tangit nocumẽtuz auditus ex nimia spũs siccitate ꝛ dẽsitate: q2 tñ raro ꝯtingit: hic. n. parua vox v̾r ei magna nimis: vñ dicit (vbicũq; h̃ tria). s. nimia spũs s̾btilitas: magnitudo vocis: ꝛ subtilitas: velocitas: per h̃ omnia patent alia.

¶ De tinitu aurium. Cap. VIII.

Si a pãte vel alÿs supradictis careant auricule tñ sonitũ videant̃ retinere intelligẽdũ est ex grossa eẽ ventositate: vel ex viscosis hũorib⁹ vl' ex auditus defectiõe: vl' q̃libz alia re intercidente: aliq̃ñ ẽt patiunt̃ ex acumine sui sensus. ¶ Si ex grossa sit vẽtositate ꝯtinuũ erit: si ex grossis sit hũoribus vl' viscosis grauitas ĩfirmo gignit̃: non tñ tã grauis sic̃ prior. ¶ Ex vẽtositate vl' grossis hũorib⁹ itidez vt surditas medicabit̃ cum stomaticõ. yerapig. gargarismis ꝛ sternutationibus: ponẽtur intra auricl'as oleũ ro. cũ aceto: ꝛ castoreuz eodẽ mõ: mirra ꝛ nitrũ cũ oleo ro. distẽperata que cũ pẽna ĩfusa bis vel ter infundant̃ in auriculas. ¶ Succus radicis cũ oleo ro. valz. ¶ Succ⁹ folioꝝ porri cũ lacte ml'ieris ꝛ ol'o ro. valz. ¶ Castoreũ valz cum ol'is alÿs cal'is. ¶ Si ex ꝺfectiõe nerui acetũ cal'z cũ succo absinthÿ pficit oleũ rafani cũ ol'o ro. pficit. ¶ Fel ouiũ cũ succo porri pdest: oĩa etiam h⁹ cal'a ĩ auricl'as ponẽda sunt. S pẽs nõ pure vel sole: ʒ optime sint colate. ¶ Unguentũ valẽs ad grauitatẽ audit⁹ cũ sonitu ꝛ vocib⁹ ex vẽtositate grossa sine dolore vl' friditate veniẽtib⁹: est autez Jo. dam̃. ℞. elli al. castorei. costi. añ. ʒ. i. rute. mirre. nitri. pipis. lõ. añ. ʒ. ij. eufor. ʒ. i. fac puluerẽ ꝛ mitte. ʒ. iiij. succi rute modicuz. ꝛ amigdaleõ vl' anatileõ. nardileon. camomileon. ʒ. iiij. q̃lz horum coquantur quo ad solũ oleũ remaneat: colent̃ ꝛ ĩn auriculis ponant̃.

¶ Capl'm istud est de sibilo ꝛ tinitu auriuz: cuius opatio. al'. cõparatio est sicut ymaginatiõis opatio ꝛ coruscationis que v̾r fieri a cã exteriori. ¶ Fit ḡ tinitus in aurib⁹: aut pp nimiã subtilitatẽ aut acuitatẽ sensus: aut pp debilitatẽ virtutis nãlis: aut pp incidentẽ vaporẽ ꝛ ventositatẽ. Acuitas aũt sensus ẽ ex nimia spũs siccitate: debilitas virtutis nãlis ẽ ex mala ꝯpl'one: vnde de facili virtus audibilis patit̃ vel ĩmutat̃ a quolz exteri⁹ vel interius ĩmutante: vẽtositas aũt vel vapor inũdans põt eẽ a priuata capis cã vel remota: sic̃ a stõ: vel ẽt vẽtositas potest eẽ a cã primitiua vl' a cã añcedẽte. ¶ Cause p̃mitiue sunt casus ꝛ pcussio vel vomitus plimus: vel agitatio vl' mot⁹ inordinatus: vel fames supflua: vñ hũores inordinate mouent̃: vel nimiũ frigus vl' cal'itas: vñ v̾sus. Motus ligna fames vomitus pcussio casus. Et calor ꝛ frigus tinituz causat in aure. ¶ Causa v̾o añs supflua repl'o capitis vel totius corpis: vl' humores fumosi. Interius ãt ex̃ñtis vel caloris debilitas nãlis vel fames vel opil'o. ¶ Sibilus aũt pp acuitatez sensus signat̃ p remotionẽ repl'onis: vel cãruz ventositatis ꝛ totius corpis siccitatẽ ꝛ q2 sibilus maior est post ieiuniũ q̃z añ. Sibilus aũt pter debilitatẽ virtutis: p lãgores precedentes ꝛ eñones nãles ꝛ accñtales. Qui aũt fit a causis p̃mitiuis p ĩdiciũ patiẽtis signat̃. Qui aũt ꝺ repl'one sat' pz. ¶ In cura cuiusl'z tinitus p̃mũ ẽ cauere a balneo ꝛ a sole ꝛ a q̃lz lumine nimiuz disgregãte: ꝛ a clamore ꝛ a nimia repl'one: ꝛ pcurãdũ est vt vẽter laxus ꝛ mollis ꝯtinue habeat̃: h̃ est cõe: deĩde v̾o cã sibili est ĩuestigãda que si sit nimia sensus acuitas oleũ ro. cũ aceto ĩstillet̃: vel castoreuz: vl' iusquiamus cũ oleo ro. vel ꝯterant̃ grana pini ꝛ castorei: et cũ pauco aceto in oleo ro. ĩstillet̃. Si aũt sit a virtut' debilitate ꝯueniẽs attribuat̃ dieta ꝛ regimẽ ꝯfortatiuum. deinde ĩstillet̃ colliriũ h̃. ℞. gariof. seminis porri. añ. ʒ. i. musci. ʒ. i. cũ vino ꝛ cuz succo maiorane: vel rute ꝛ pini ꝛ fiat auriũ ablutio. Si aũt sit a cãis p̃mitiuis illis cessantib⁹: vt dcm̃ est v̾tus ꝯfortet̃. Si aũt a cã antecedẽte: vt a grossis hũorib⁹ vel vẽtositate grossa quã calor defect⁹ neq̃t subtiliare ĩstillet̃ colliriũ. ℞. elli al. ʒ. i. cc̃. ʒ. i. nitri. ʒ. x. distẽperet̃ cũ vino vel cũ succo rute: pdest ẽt sepe auris lauatio cũ vino optimo tepido. si ãt fluxus fuerit creticus nihil fiat. ¶ Si ex apostemate vel alys. s. cãis surditatis vel passionibus supradictis (ꝛ auditus defectione). i. debilitate: (vel ex qualibet alia cã ꝛc̃.) p h̃ tangit causas primitiuas superius memoratas. (si ex acumĩe). i. a subtilitate que a nimia siccitate spũuz pcedit. (si ex grossa.) Incipit agere de cura (cõtinue erit) (Si sit de priuata cã capitis.) si. n. ascendat a stõ ad caput non erit ꝯtinuũ. Sed dũ accipitur cibus cessabit: ꝛ cum incipiet ebullitio incipiet tinitus (grauitas). s. capitis (nõ tñ ab

humore:) qr vētositas non cā est grauis: sicut prior. vult dicere q̄ grauior est passio a vētositate q̄z ab humore: qr ventositas magis ad totū penetrat q̄z humor: vnde tinitus est grauior: pōt tamē queri quō grossus humor tinituz faciat sine ventositate: vel quō ventositas sine grosso humore sit: vtrūq; vero ponit reliquuz: sed necesse est q̄ intelligat̄. vbi est maior vētositas q̄z humor ibi dicit̄ ex sola vētositate fieri. vbi eᷓ. eᷓ dr̄ fieri. vbi est paucus humor ibi nō est necīa medicina: sed solū ꝯueniēs regimē in dieta: vbi eᷓ medicina exhibeat̄. (ponatur ⁊c̄.) h̄ ordinat localia. ol'o ro. ad mitig. cū aceto ad penetrādū. (castoreū) ad resoluēdū ⁊ ꝯsumēdū. sic exponat̄ de ꝯntibus: h̄. n. localia n ō multuz valent. Sciēduz q̄ ventositas cū dyaphoreticis curat̄: humor vero cum laxatiuis. (succus radicis) multuz est icisiuus: (Spēs nō pure). i. sine ꝑmixtione alicuius liquoris: semꝑ enī debēt distemperari cū aliquo succo ad idē valēte. ⸿ Sciēdum autez est q̄ tinitui cretico nō est obuiāduz qui frequēter accidit instāte crisi. In omni alio tinitu vtile est vt in optio vino decoquat̄ ysopus folia pini: ⁊ lauri ⁊ bacce lauri: ⁊ fiat subfumigatio: ⁊ postea cū eodē fortiter aures abluantur. Itē accipiat̄ cepa al. ⁊ ꝯcauet̄ ⁊ repleatur optimo vino: decoquat̄ ad cineres: remotis tunicis exterioribꝫ residuuz exprimat̄: ⁊ cal'm auribꝫ īstillet̄. Uel aliter. repleat̄ cepa al. cōcauata aceto optimo: alias oleo muscel. cuz succo bedegar. ⁊ ponat̄ pul. thuris ⁊ mirre. decoquatur totū ad prunas ⁊ faciat sicut dictum est.

⸿ De dolore auriū ex ꝯpl'onis mutatione. Cap. IX.

Aliqn̄ auricule ex ꝯpl'onis patiūt̄ mutatōe i friditatē: siue calorē vel d̄ rebꝫ interius nascētibꝫ sic̄ hūoribꝫ: vel de exterioribꝫ: sic̄ aeris friditate vl' cal'itate. ex calore sentit ardorē nimiū: ⁊ refrigerat̄ frigore aeris: ⁊ ecōtrario in frido. ⸿ Si g̊ sit ex cal'itate oleū ros. cū albugine oui misce. vel oleū ro. cū lacte m'lieris siue cū succo cucurbite vl' aceto vel oleo vio. si dolor sit nimiꝫ opiū cū oleo ro. vl' vio. iponat̄. vel opiū cū amigdaleon mirra. c̄c̄. amigdaleo amar. nardinū. rutacel'. aliqn̄ bouinaz vrinā admisce. ⸿ Si aures doluerint ex friditate: seu a̅pate: seu vētositate: oleū laurinū: anetinū. cameleō. amigdaleō. amaꝝ nardinū: rutaceū ⁊ similia. cal'a appone ol'a. Aliqn̄ fel bouinū: vel ouinuz vel bouinā seu ouinam vrinam admisce.

⸿ Capl'm istud est de dolore auriuz qui frequenter accidit absq; passiōibus predictis. ⸿ Dolor aūt iste aliquādo cātur a causis primitiuis: vt a casu forti vel ꝑcussiōe vel ab aere distēperato: vel ab aliquo ṗter nām recepto vt est lapillus: qn̄q; v̊o a causa interiori vt a mala ꝯplexione cū materia vel sine materia: vel a̅pate: vel solutione ꝯti^{tis}. ⸿ Si ergo dolor sit a cāis primitiuis f̄m nām cāe remediū est apponēdū: vt si adsit opil'o tollat̄ sic̄ inferius dicet̄: a̅pa vero cal'm maturet̄: deinde sanies mūdificet̄: mala vero ꝯpl'o sine mā̄ alteret̄. Si vero sit cum materia fiat euacuatio: deinde localia apponant̄. In cā ca. decoquatur absin. ⁊ malua in aqua ⁊ superponat̄. In cā vero frigida decoctio fiat in vino. Itē multum ꝯfert lactuca cocta in aqua ⁊ auribꝫ cathaplasmata cal'a. Itez albumē fractū in stupis canabinis vel cū aq̄ solatri cū lacte m'lieris vel coquat̄ lūbrici terrestres i oleo ro. ⁊ fiat instillatio cū oleo ro. vel cū aceto. Si aūt dolor sit vehemens narcoticū aliqd̄ apponat̄: si aūt fuerit d̄ frigida cā oleo calido instillentur vt est musceleon rutaceleon vel nardileon: vel decoquant̄ in oleo comuni castoreuz pip euforbiū. Iuuat etiaz aliqn̄ bibere vinū forte puruz vel lauare aures in eodē: sicut dictū est in capl'o de tinitu: vl coquant̄ in aqua herbe ca. ⁊ fiat subfumigatio vt ruta: abrotanū ysopus ⁊ similia ⁊ fiant que dicit auc. (Aliqn̄ auricule:) capl'm totum planuz est.

⸿ De sanie aurium. Cap. X.

Aliqn̄ auricule patiunt̄ ex sanie. si aūt doluerit nimis: a medicamibꝫ icipiat̄ dolorē extiguētibꝫ: qd̄ faciūt opiū. oleuz ro. ⁊ cera. solatri succꝫ cū ol'o ro. ⁊ viol'. ⁊ oui albugie coctꝫ q̄ cū lichino auricl'e ifundāt̄. ⸿ Extincto dolore tale qd apponatur vn̄ sanies mūdificet̄ sic̄ ē nitrū mirra mel ⁊ alumen mixta ⁊ i aceto cocta ⁊ sal cū lacte mulieris sil'r fel ouinū vl' bouinū. h̄ oīa sil' cuz licinio iponēda sunt. ⸿ Aliđ. ℞. castorei. ʒ. ij. thuris. mirre. alūinis. costi. an̄. ʒ. ij. fac puluerez. tēpera cū vino al. ⸿ Aliud. ℞. opiū. memite: nitrū cū melle tēperatū. absinthij succū bibat. Si sit calidus corticis radicis succꝫ cū omfaceleon coctꝫ ⁊ i auricl'a imissus iuuat. sil'r rutaceꝫ succus. mirra ⁊ opiū ⁊ castoreum equaliter puluerizata ⁊ cuz aceto mixta auribusq; cum licinio imposita iuuat.

⸿ Capl'm istud est de sanie auriū. Sanies ista ex a̅pate interiori vel exteriori gnātur: vel ex humoribꝫ īterius putrefactis: vel ex defectu nutritiue cerebri vel totius capitis sicut dcm̄ est d̄ lippitudīe oculi: vel ex sol'one ꝯti^{tis}. ⸿ Signa aūt distinctiua taliuz cāruz satis sunt manifesta: debilitas virtutis nutritiue pꝫ per corꝑis extenuationē ⁊ alioꝝ sensuū debilitatē: a̅pa v̊o interius valde ē periculosuz: illud. n. iuuenes cito interficit ꝑꝑ dolorē in tolerabilē: senes vero tardius. ⸿ Cōis aūt cura in oībꝫ talibus in ṗn° est rectificatio diete admistrent̄ cibi subtiles ⁊ pauci ⁊ bonoꝝ gnātiui humoꝝ. Si g̊ dolor sit vehemēter interius: prius dolor mitiget̄: ne virtus dissoluat̄. Deinde ad mundificationē auriuz peruenire oportet: abluant̄ ergo aures cū aceto ⁊ aqua in cā ca. ⁊ cū oximelle ⁊ aqua vel vino in cā frigida. Itē si intingat̄ lichiniuz in felle taurino vel canino quādo sanies multiplicat̄: deinde instillet̄ vrina pueroꝝ. Itez valde mūdificatiua est aqua in qua pisces salsi sunt cocti: lichinia v̊o cōtinue itromittant̄ intincta cū melle vel puluere thuris: vel mirre vl' mastic̄. ⁊ ꝓhibeat̄ infirmo iacere sup latus oppositū: ne sanies declinet ad īteriora: applicet̄ frequēter auris terre valde cal'e: calidū. n. attractiuū est: fiāt an tez que dicit auc. que sunt valde bona. ⸿ Aliquādo aūt auricl'e patiūtur) dolorē suple cū sanie (succus solatri) scꝫ coctus depuratus (cū albumine oui) ⁊ bene agitato oīa ista sunt stupefactoria. (Aliđ. ℞. castoreum) pulueres isti distēperati cum vino ⁊ cuz licinio iponat̄. (Aliđ ℞. opy.) illud sil'r mitigat ⁊ mūdificat ⁊ intelligas similiter i ꝯntibꝫ. In dolore aūt ex ꝑcussiōe vel cāu vl' tumore valꝫ mica panis tritici ca. cū vino ⁊ succo absin. iticta cataplasmet̄: qd̄ valꝫ in pūctura nerui ⁊ in arthetica: de frida cā: vel vinuz ca. qr multū mitigat ⁊ dissoluit: in fi

stula in aure instilleť: fellicula auiuz vel bouis: h.n. hȳt multum mundificare vbicūqꝫ sit fistula.

¶ De sanguine aurium. Cap. XI.

SI sanguis subito ꝛ sine dolore ab auribus exeat: nec aliqd aliud extrinsec⁹ siue intrinsecus antecedat: ītelligiť cā esse in capite: quā nā laborat expellere. ¶ Oportet igiť auriculas mūdificare ne remanente sanguine nō mundificenť: fiat autem ablutio cū succo porri ꝛ aceto. galla similr̄ cuz aceto cocta corticib⁹ mali granati cū aceto coctis succi rauini cuz aceto ꝛ galla cocto. ¶ Si sanguis ex pcussura vel vulneribus ꝛ similib⁹ exeat: renes bouini sunt apponēdi cuz aqua ꝛ sale cocti ꝛ paruz assati quoruz humiditas est in auriculas apponēda. si dolor ex percussura sit exteriori thus imponatur cuz licinio bōbicino. anisuz pistatuz ꝛ cū oleo ro. coctum. si dolor sit ex percussione vulnerosa iteriori. fel bouinuz pistatuz ꝛ cuz oleo nardino mixtuz auribus imponas.

¶ Caplm̄ est de sanguis exitu ab aure vel cuiuslibꝫ apātis vel aquositatis. Manat ergo san. ab aure ꝑm viā crisis: in quo casu nihil est faciendū: nisi forte mensurā excedat: quādoqꝫ ꝑpter superfluaz replōnē sanguis: vnde vene distense aperiūtur vel rūpūtur. Aliquādo vero ex nimio sanguis acumine: ꝛ aliquādo a causis primitiuis: vt a casu vel percussiōe. ¶ In fluxu g° sanguis ꝑpter nimiaz replōnē statim fiat flōmia de cepha^ca particularibus ꝯueniētib⁹. Si non ꝯueniant: ventose super spatulas vel occipitiū apponanť: deinde aures bene mūdificētur: de eo ꝙ ibi remanet. ne forte via auditus opileť: ꝯnr̄ vero cuz restrictiuis insistať: sicut stiptica ꝛ infri^tia ꝛ vias apertas claudētia ꝛ indurantia: vt est ablutio cum decoctione gallaꝝ psidie: balaustie in aqua ꝛ aceto: aut cuz vino grosso pontico ꝛ aceto: ꝛ postea insuffletur pul. masti. vel thuris. Itez multū prodest infundere succū solatri cuz aceto ꝛ succū virge pasto. Itez ponať coaguluz leporis cum aceto: ꝛ instilletur: ꝛ succus porri cuz aceto. eadem localia valent in fluxu sanguinis a causis primitiuis. ¶ Si autem aquositas ab aure exeat vel sordes aliqua: terantur attramentuz: ꝛ sal nitrū ꝛ puluis insuffleť. Itē intingatur lichiniū in felle caprino: ponatur ēt auris sup terrā valde calidā: h.n. vehementer trahit ad exteriora. Itez iuuat infundere oleuz de amigda. amaŕ. Itez oleū de scorpionib⁹ maxime ē auriū mūdificatiuū. ꝛ maxīe exptū est: qm̄ ipm̄ curat surditatē. Itez iuuat lichiniuz intinctū in melle vel ītinctum in succo nasturty cū sale ꝛ nitro. h aurib⁹ īponať: ꝛ ibi per. i. diē ꝑmaneat. deinde subito extrahatur ꝛ sanies plurima egredietur. ¶ (Si sanguis subito ꝛc̄.) i. sine cā ꝑmitiua: (ꝛ sine dolore) i. sine apate ꝛ sine solōne cōtinuitatis manifesta: (cuz succo porri:) h eniz mūdificatiuū ē: qꝛ ꝯsumit ꝛ exsiccat. (galle silr̄.) h maxīe est restrictiuuz. (Si sanguis ex percussura) ponit causas ꝑmitiuas. (renes bouis) h credo eē empicū. Auic. iubet paruz apponi de adipe bouis salso. sed cōsulo ꝙ prius fiat decoctio parua in aqua ꝛ post asseť sicut dicit Cōstā. (Si dolor ex pcussione.) h addiť dolor supra sanguis fluxum: vñ ponit mitigatiua doloris: vt ē thus ꝛ anisuz cū olo ro. Sꝫ notate ꝙ aliqui recipiūt thus cū olibano: qd̄ idē est nisi ꝙ thus sumiť pro grossiori: qd̄ est īpurius: olibanū vō pro minore thure qd̄ est purius ꝛ maius ꝛ est magis aromaticuz: est. n. vtrūqꝫ gūma cedri que ē in libano mōte: sꝫ sicut in storace repitur ꝙ quedā ē īpurior: alia purior: sic ē in thure (cū tēta bōbicina) i. tēta de bōbace ītincta in oleo roŕ. ꝛ puluis thuris aspsus īponať. (Si dolor sit ex pcussiōe vl' vulnere) h addit dolorē ꝛ vulnus īsinuās necessaria esse mitigatiua ꝛ mūdificatiua ꝛ ꝯsolidatiua. qualia sunt q̄ dicta sūt ex ꝑdictis ꝛ alia q̄ sequunť inferius in littera.

¶ De omni re cadente in aure. Cap. XII.

SI dolor sit in auriculis ꝑꝑ aliquid qd̄ ibi ceciderit: siue lapis: siue puluis: oportet auriculaz apponi soli vt videas qd intus habeat. si infirmus aliquid sentiat: qd̄ a sursum descēdat ad visuz signať: qꝛ ibi se aqua coadunat quā oportet desiccari prout valeas. ¶ Si humor tātus sit vt non possit desiccari: accipiať arūdo: ꝛ auricule imponať: cuius caput oleo vnctuz extrinsecus foco accēdatur: vt sic saltez humor ille desiccetur: vel cuz lana oleo calido infusa ꝛ auricule imposita. vel qd̄libꝫ bōbicinuz inuolutū qd̄ rotūduz sit ꝛ subtilissimuz: ita vt sit in summo posita terebentina paulatiz auriculis iponas. Ille eniz interior humor inuiscabiť illi rotundo inuoluto: ꝙ si ꝑꝑ h non exeat sternutatio naribus opilatis inijciēda est. ¶ Si reptile inciderit in auribus frondiuz ꝑsiccarū succus calidus inijciať. ¶ Si x°o ex vermibus ibidez nascentibus dolor sit in auribus canula subtilis imponatur ꝛ suggatur: si neqꝫ sic exeant vinū i quo absinthiuz vel absinthij succus cocta sint: similiter oleuz persici vel succus calamēti siue radices infundatur.

¶ Istud capituluz est de opilatione aurium: opilātur ergo aures vel propter lapidem: vel ꝑpter puluerem in ea cadentez vel descēdentez: vel propter nucleuz: vel propter aliud vt est pulex vel vermis: aut ꝑpter humorem viscosuz: vel ꝑpter verucaz: vel carnem additaz: vel ꝑpter sordez: vel forte propter timpanū auditus qd̄ est nimis spissuz ꝛ densuz. ¶ Opilatio ergo que ē ꝑpter verucaz vel additaz carnez: vel timpani spissitudinem curať cuz corrosiuis: vel cum acuto ferro incisiuo ignito: sicut curanť emoroydes: facta tamē aspersiōe cū puluere auripig. vel attramēti ne sanguis supflu⁹ egrediať. ¶ Si autē aīal ingressum fuerit instilletur oleuz nardinum: vel de lilio: vel de libano cum puluere nitri: cum succo centauree. aut instilletur fel taurinum vel porcinuz cuz succo blete: vel succo se. canabi. succus ēt nasturty cū sale valꝫ ī oīb⁹ ꝑdictis ꝛ ī vulneŕ vl' mūdificatōe saniei: laueť sepe aures cū sale ꝛ aceto: frāt īteri⁹ q̄ dic̄ auc. ¶ (Si dolor ī auri. ꝛc̄) vl' opilō sup. vñ audit⁹ diminuiť (siue lapis) ista ꝑ visuz cog°scunť (qꝛ aq̄ ibi vel sanies) suple accipiať cāna. ītēdit dicere ꝙ calam⁹ ibi ītigať: ꝛ ꝙ caput supius inunctum incendatur igne: ꝛ sic fumuz inde recipiat ꝛ calorez: vnde aures exsiccentur: ꝛ fiat subfumigatio cuz aqua vel vino decoctionis abscinthy. feni. rute: ꝛ anisi (vel qd̄libet bōbicinuz) i. tēta de bōbace bñ inuo

luta: vel carpia de pãno lineo abrasa terbentina: h mlt̄ū
est ðsicca^{ua}. loco ei⁹ pōt poni mel cū pl̄uere castorei: vl̄ eu
forbij: sternutatio cū euforbio vl̄ castoreo fiat clauso ore
τ naribus: motus violētus expellit ɔtentum. (Si repti-
le) ad h multū val3 oleū amigda. s. amara. succus ꝑsicca
rie vel cētauree: vel qðl3 fel. vel decoctio aloes apposi-
to pomo aromatico circa aures: oīa vero iniecta in aure
ca. sint. (In aurib⁹ calamus) aliqua villis persona sic su
gat (siue radic.) succus eius ca. τ sic. in. 3°. acutus dissolu
tus: aurem semper teneas inclinatã ne talia profunden-
tur. s. superfluitates.

¶ De fetore nariū τ pustulis τ carne sup̄flua. Cap. XIII

Aliquãdo homines fetores in narib⁹
patiūtur horrēdos qui multipliciter
esse videnť: vel eni3 ex hūoribus sal-
sis τ fetidis a capite descēdētib⁹: seu
ex alijs nō salsis hūoribus: ex vulnerib⁹ pustu
lis: seu apātibus exītibus fetētibus generanť.
¶ In narib⁹ aūt ɔsiderantes nil𝔮3 hoꝝ ibi vi-
dentes ꝑpēdimus ꝙ a capite egrediať: caput
ergo mūdificemus cū yerapig. yeralog. theo-
doricō τ sil̄ibus: capite vero mundificato ad
nares est redeūdu3 in quibus si calidi sint hu-
mores designãtur: q2 nares sentiuntur arden-
tes τ pūgentes: erit ergo ponendu3 aliqd vñ
nares refrigerētur: sternutatiōes cu3 oleo ro.
sunt faciēde τ cu3 violato. In capite ponēda
est aqua in qua mirta. viola. ro. τ cortices pa-
pueris: sint cocta. ¶ Si ex pustulis vel vul-
neribus sint: cephalicã vena3 incidemus nisi
quid contrarium sentiamus. Si flōmare ne-
queamus scarificemus: τ a sūmitate narium
minuamus: nec3 digitis: nec3 manibus pustu
lam attractemus seu fricemus. Si pustula sit
nimium humida vel liquida oleo mirtino vel
ro. est pungenda. h vnguentu3 est iungendu3.
℞. litargir. ceruse. cathinie argentee. añ. 3. ij.
acatie. galle. sandali. rose. gūme arabice. añ. 3.
ß. fac vnguentu3 cu3 oleo rosa. τ viol̄. τ cera.
Si pustule sint sicce cū ol̄o viol̄. et alijs visco
sis sicut semine citonij. psilio. dragagã. cera τ
similibus humectande sunt. ¶ Unguentum
Jo. dama. vulneribus nariu3 vel pustulis la-
bioru3 carnibus superfluis valet τ maxie sic-
cis. ℞. cere albe. 3. iiij. medulle bouie. 3. ij. dra-
gagã. gummi arabici. añ. 3. ß. olei viol̄. sisami.
amigda. quantū sufficit: τ semen citonij τ psi-
lij: vnde vngende sunt interius τ exterius h
vnguento. ¶ Puluis calamenti naribus in-
sufflatus succurrit fetentib⁹ pustulis si sint hu
mide: vel ex fr̄e: simil̄r iuuat alumen cu3 melle
distemperatum: vnde licinium vnctum est na
ribus apponendū. ¶ Si naribus pustule. po
ri. vel caro superflua nascantur: perfectior me

dicina est vt incidantur. Deinde mirte alumi-
nis añ. 3. i. mittamus corticem coloquinť. 3. i.
nitr̄. 3. ß. fac pulueres inde τ licinium aceto in-
fundens naribus imponito puluerem super-
spargens. ¶ Or si opilatio quelib3 in naribus
innascatur: oculi lutij. nigelle. cōdisi. costi. añ.
3. i. omnia in sansuci succo distēperentur τ cu3
oleo viola. sternutatio conficiatur.

¶ Hic incipit agere de passiōibus nasi que plurime sunt
τ multiplices. Sciēdu3 ğ ꝙ nasus vocať organū olpha-
tus: ꝙ ex. 4. cōponiť. s. ex qbusda3 carūculis neruosis a
prora capitis descēdentib⁹: que sunt sil̄es capitibus mã-
millaꝝ: τ he caruncule ꝑnci^{le} τ ꝓpriu3 sunt organum ol-
phatus. scd̄3 est os ɔcauū per cuius ɔcauitate3 ingrediť
aer ferens odorē: tertiu3 est cartilagines colligētes τ cō-
seruãtes illū aerē cū odore: quartū est lacertus ꝑ quē at-
trahiť τ insufflať τ exsufflať aer. cartilagines aūt appel
lantur nares: hoꝝ aūt. iiij. collectio diciť nasus. ¶ Nasi
ergo plures sunt passiōes: nocumtū in olphatu ꝑma est.
scd̄a est fluxus sanguīs sup̄fluus: tertia est fetor. quarta
est catarrus τ coriza. qnta est vlcus vel apa. sexta est pas-
sio emoroy. τ alie depēdentie nasi. septima ɔstrictio nasi
est: octaua est sup̄flua sternutatio. In h ꝑmo cap. intēdit
auc. insil̄ agere de emoroydib⁹ nasi: de vlceribus: τ de fe-
tore: τ de nocumētis olphatus: τ apatib⁹ τ ceteris excre
scētijs: vt ē polippus τ veruca: vñ nares opilanť. ¶ No
cumētū ğ in olphatu: aut est q2 corrumpitur oīno τ nihil
odorat: aut qm̄ debilitať: aut quoniã in ɔriū mutať: aut
qm̄ oīa sentit fetida: sicut hēmus ī tegni manifestū. h āt
proueniūt aut ꝑꝑ malã ɔpl̄onem cerebri: aut ꝑꝑ humo-
res corruptos in prora capitis ɔtentos: aut in ipso naso:
aut ꝑꝑ opilatiōe3 factã ex humore vel apate vel vētosi-
tate grossa. Sciēdū ğ ꝙ si exitus sup̄fluitatu3 ꝓhibeať:
vel inspiratio: tūc in nocumēto olphatus cã ē opil̄o. Si
aūt ista ꝓhibeanť: tūc est mala ɔpl̄o aut nocumētū aliō
in prora cerebri. ¶ Cause aūt fetoris nasi sunt vapores
putridi ascēdentes a stō ad nasu3: vel a pectore: vel a pul
mōe: aut humor putridus in osse nasi τ circa carūculas:
aut in prora cerebri: aut ꝑꝑ emorroy. nasi: τ polipū. ꝑmū
ergo videamus de cã que fit in nocumto olphatus: qð ē
vel q2 nihil odorat. vl̄ q2 male odorat: ꝑ ergo videamus
que sit cã corruptiōis olphatus: aut mala cōpl̄o: aut na-
riū opil̄o: aut debilitas virtutis: aut vlcus. Si autē in cã
sit mala ɔpl̄o in prora cerebri: h non est absq3 debilitate
alioꝝ sensuū. ¶ Mala ɔpl̄o sine mã alterať cu3 euapo-
ratiōib⁹: sternutatiōib⁹ odora^{tis} τ ɔueniēti dieta. Si aūt
sit cu3 mã detur me^{na} cōpetens capiti: aut totius corꝑis
purgatiua: deinde sequanť localia τ alteratiua: τ fiat ca-
putpurgiū. Instilleť oleu3 muscellinu3 τ nardinū tepi.
in frida cōpl̄one: vel dissoluať euforbiū: castoreū τ mu-
scus in oleo costino vel nardino: τ instilleť fiãt garga^{ta}.
dissolutiua τ fugať ī flãdo cal̄s vapor naribus τ odoret:
calefiat totū caput cū empl̄is τ gumis cal̄is: Si adest ca
lida ɔpl̄o fiat flōmia vene cephalice ꝑtib⁹ ɔueniētibus:
q2 tñ cum raro ɔ^{it}: fiãt alteratiua cal̄itatis. ¶ Si autem
adest opil̄o attrahanť a narib⁹ vapores: odoret piper et
cetera ca. dissolutiua: fiãt garga^{ta} dissolutiua. Ite3 tēpe-
reť nigella cū aceto forti: deīde cōterať: τ postea puluis
insuffleť valde ꝓfunde: τ distēpereť cū ipso aceto τ inij-
ciať τ erit bonū caputpurgiū. Itē teratur auripigm̄. ru.
τ mētastru3 τ pl̄uis tēpereť cū vrina pueri vl̄ tauri τ po-
stea exicceť ad solē: τ deinde terať τ inyciať vl̄ īstilletur.
Itē fiat caputpurgiū cū oleo amig. amara. Ite3 īsuffla-

tio fiat. Item pul. castorei. euforbij. multum prodest. ¶ Si aũt adsit polipus vel apa interius curet͠ sic emoroydes nasi: incisiõe. s. ⁊ cauterizatiõe cũ istro aureo. icisio fiat cũ rasorio. ¶ In fetore vͦo nasi purget͠ nasus cuꝫ tẽtis mersis ⁊ illinitis in pul. aloe. aut caputpurgijs succoꝝ dissolutiuoꝝ: vt est succus apij ⁊ feniculi. fiat ablutio frequẽs cũ cal'o vino: in quo decocta sint gariofil. ʒʒ. calamus aro. ⁊c. insuffle͠t pul. piretri ⁊ synapis p̃cedente stupha herbaꝝ cal'aꝝ vt rute absinthij: ⁊ hꝰ. ⁊ alia q̃ dic͠ auc. que sũt valde bona. ¶ Aliqñ hoies) auc. in h capl'o valde ꝯfuse tractat de passionibꝰ p̃dcis. p̃ agẽs de fetore nariũ diuersas ponẽs cãs: caput igr̃ mundifice͠t. suple si sit repletũ aliqñ nõ oꝫ si de pustulis ⁊ vulneribꝰ: omnia ista p̃dicta possunt eẽ cã fetoris: vel possunt olphatũ ipedire: (a sũmi^te nasi) h flõmia in multis cãis est necessaria: valꝫ ẽt cõtra ardorẽ nariũ ⁊ cõtra pũctiõeꝫ oculoꝝ: ⁊ cõtra dolorẽ frõtis: ⁊ ꝯtra polipũ ⁊ emoroyď. icipiẽtes. Itẽ cõtra infectiõeꝫ vl'eꝫ (nec digitis) ne ꝑꝑ fricationẽ mã attrahat͠. ℞. litargi. vena terre. est fri. ⁊ sic. tẽperate tñ carnẽ supfluã ꝯsumit: cerusa fri. ⁊ sic. in. z. cadinie. lapis ẽ qdã mundificatiuus. Nõ ꝙ h mitigatiuuꝫ vel vnguẽtũ valde ꝯsumptiuũ ẽ supflue humorositatis. ¶ Si naribꝰ pustule vel porri. h tãgit de polipo. ⁊ de emorroy. nasi icidant͠: deĩde cũ istro aureo cauterizetur. (Deinde mirre) h multũ valꝫ ꝯ fistulã ⁊ cãcrũ nariũ (ocul' litij) fiat tẽta ⁊ in melle intingat͠: ⁊ pulueribꝰ istis aspersa imponat͠: pꝫ g͠ ex p̃dictis ꝙ in p̃dicto cap. 3. passiões nariuꝫ tãgit. s. nocu^m ĩ olphatu. fetorẽ nasi: siue sit ab hũoribꝰ putridis: siue ab vlcere nasi vel pustul'. tertia passio ẽ opil'o siue sit a carne supflua siue a vuca siue ab hũore opilãte.

¶ De coriza. Cap. XIIII.

Coriza est humiditas preter nãm descendẽs a ꝓra capitis ꝑ nares q̃ sꝑ frigore vel calore augmẽtat͠. sed multo magis ex frigore. ¶ Causa cuius est mutatio aeris assidua: qꝛ aũt aer est in autũno mutabilior ⁊ coriza est in h tẽpore frequẽtior si h sit ex cal'is humoribꝰ ⁊ acutis infirmus calorẽ ⁊ asperitateꝫ in naribꝰ sentit quasi fumuꝫ ignis. si ex frigiditate econtrario erit. ¶ Si g͠ videamus stillã ꝑ nares exeũteꝫ liqdã nimiuꝫ vel acutissimã: ꝑpẽdit͠ in initio morbi hũores esse indigestos: si spissari incipiẽtes ⁊ ab acumine suo desistẽtes morbũ dant intelligi augmẽtari ⁊ icipiẽtẽ digeri: cũ augmẽtari desistat neq̃ declinari icipiat statũ medicus ꝑpẽdeat. si' hũiditas dimittat͠ morbi declinatio est itelligenda: ⁊ tũc medicina est incipiẽda: tñ intelligat͠ vnde sit morbus. ¶ Si sit ex calore medicabit͠ cũ frigiditate: sicut suꝑ aquã iclinari vbi camomilla. rosa. mirta. sint cocta: sil'r suꝑ lapideꝫ calidũ aceto ifusuꝫ: subfumiget͠ cũ zucca. ⁊ carta bõbicina caput coopiat͠ vt cerebrũ ꝑforet fumus: sil'r cũ furfure ordeaceo aceto infuso est fumigãdus. Epithima in capite cum oleo ro. camomileon iponat͠: in naribꝰ cãphora oleuꝫ ro. ⁊ aq̃ ro. sunt odorãda. lauãduꝫ est caput cũ aqua vbi mirta. balaustie rose sint cocte. p̃cipiẽdũ ne temere hũores a naribꝰ audeat extrahere: timẽdũ. n. ne in pulmonẽ a gutture descẽdant: ⁊ cã peioris morbi fiat: neq̃ supini ꝫ in lateribꝰ iaceant: balneũ in aere seu in aqua tẽperatũ habeant: cibũ leuẽ ⁊ facile digestibilẽ comedãt. ¶ Si coriza sit ex frigore cura cal'a ⁊ subtilis est adhibẽda sicut iclinari super aquã: vbi camomilla. mellilotũ: anetũ: sansucus sint cocta: fumigãda sũt cũ thure: ligno aloe. caput studiosissime coopiat͠: neq̃ nimio somno vtat͠: somnus. n. cataractas aperit: vngat caput cũ anatileon. camel'. rutaceo. pigano costileon: ⁊ mittat in naribꝰ nigellã: balneum intret. aquã capiti nõ asꝑgat: si ex coriza sternutatio fiat: nigellã assam ⁊ subtilissimã cũ oleo in aures mittat: cibum calidum comedat: plenitudinem caueat.

¶ Capl'm istud est de coriza ⁊ catarro. Solet autẽ dici ꝙ h nomina catarrus ⁊ coriza ⁊ reuma sũt genera ad oẽs species reumatis: sicut ad corizã: tussim: branchos: ⁊ alios descẽsus humorũ ad interiora: tñ dico ꝙ h solũ nomẽ reuma est genus. Catarrus vͦo appropriat͠ ad omnes descẽsus humoruꝫ ad interiora: coriza vero ad omneꝫ descensum ad exteriora: sicut per nares: sic eniꝫ videt͠ velle. G. ⁊ Auic. possꝫ auteꝫ queri. quare tãtuꝫ ponat corizã ⁊ non alias spẽs reumatis: ⁊ dico ꝙ qcqd dicit de coriza põt intelligi de alijs: ⁊ ad alias spẽs adaptari: ⁊ ꝓpter h ponit hanc speciẽ reumatis que magis est euidẽs pre ceteris speciebꝰ. ¶ Sciẽduꝫ ergo ꝙ reumatũ multe sunt spẽs: quoniã quãdoq̃ descẽdit ad palatũ: deinde ad pulmonẽ ⁊ facit tussiꝫ: sicut gutta cauãs lapidẽ: quãdoq̃ ad stomacũ ⁊ inducit fastidiuꝫ: si sit ca. vel caninũ appetitũ si sit frigidus: quãdoq̃ ad neruos ⁊ ad partes lõgiquas faciẽs artheticaꝫ: quãdoq̃ ad fauces faciens branchos: quãdoq̃ ad guttur faciens squinãtiaꝫ: quãdoq̃ ad intestina faciẽs fluxuꝫ ventris ⁊ vlcerationem: quãdoq̃ ad latera ⁊ facit pleuresim: h omnia general'r catarrus appellãtur: quãdoq̃ auteꝫ ad nares descẽdit ⁊ fit coriza ĩpediens suas operatiões. s. olphatuꝫ ⁊ anhelituꝫ. Nares ergo ⁊ lingua sunt organa duaꝝ virtutuꝫ. s. motiue ⁊ sensibilis. ¶ Causat͠ auteꝫ reuma quãdoq̃ a causa primitiua solũ: quãdoq̃ ab añcedente: a cã p̃mitiua cãtur: sicut a sole ⁊ ventis: vt ab austro dissoluẽte ⁊ septẽtrione comprimẽte: vel a frigido aere: vel ab olphatu medicinaruꝫ calidaruꝫ dissolutiuaꝝ: vt est muscus. cepa: ⁊ alliũ vel a balneo fit: vel a flõmia: vnde sanguis mouet͠ ⁊ currit: a causa antecedẽte talia causant͠: vt a calida cõplexiõe ꝓpria vel frigida. Qui auteꝫ citius incurrũt reuma a causa p̃mitiua sunt hñtes calidas cõplexiones: habẽtes auteꝫ fridum cerebrum citius incurrũt reuma a cã antecedẽte. ¶ Reuma aũt in senibꝰ vix curat͠. Itẽ notãduꝫ ꝙ reuma de frigida cã sepius cõtingit q̃ de cal'a. Itẽ in autũno sepius ꝯtigit q̃ in alijs tp̃ibus: licꝫ aũt reuma sit cã multoꝝ a͠patuꝫ: nõ tñ est cã splenetice pas. cui ãt euenit catarrus raro incidit in splenẽ. Reuma aũt quãdoq̃ est subtile: quãdoq̃ liqdũ: quãdoq̃ est grossuꝫ viscosuꝫ: aut salsũ: aut acetosuꝫ: aut cal'ꝫ: aut acutũ: aut friduꝫ. ¶ Signa autẽ reumatis calidi sunt: oculoꝝ rubedo ⁊ faciei ⁊ pũctio ⁊ mordicatio locoꝝ ꝑ que trãsit: ⁊ cal'itas ĩ tactu: ⁊ qñq̃ febris ⁊ sitis ⁊ citrinitas coloris: ⁊ qñq̃ nausea ⁊

fastidiũ. Fridi ãt reumatis ꝯ̃ria sunt signa. albedo faciei
ꝛ mollicies: ꝛ friduz reuma iuuatur a febꝛe supueniẽte.
¶ Reumatũ ãt q̃dã sũt euões ꝑ vl'ez euonẽ: ꝛ q̃dã ꝑ lo
calia. Si g̊ sit cal'm reũa ꝑ̊ fiat flõmia ꝑticub⁹ ꝯuenietib⁹
ꝛ deinde clistere vl' me^na laxatiua facil' si sit nec̃ia: deide
sequat̃ localia. Sil'r ãt i frido reumate si cap̃ sit repletuz
euacuet̃ cũ pill'is cochys: yerapig. vl' paulino: vel chꝛiste
ri. deĩde sequat̃ localia. In cura ãt reumatꝭ q̃dã sũt cõia
in cal'o ꝛ frĩdo reumate: gnãl'r. n. oĩs reumatic⁹ caueat a
supflua repl'one cibi ꝛ pot⁹: ĩmo studeat famẽ ꝛ sitiz pati
inq̃z^m poterit: vigilꝫ q̃z^m poterit vigilare: h. n. ꝯsumũt ma
teriã. Itẽ fugiat exercitiũ. ꝛ vẽtris fugiat cõstipatiõez: ꝛ
laxus venter ꝛ mollis custodiat̃. Itẽ oẽ balneũ ꝛ fomen
tatio nocet ꝛ sõnus diuturnus ꝛ statĩ fact⁹ post repl'onẽ.
Localia ãt spãlia i ca. reumate sĩt post euonẽ sirupi frĩdi
ꝛ el'aria frida ꝛ odoꝛes frĩdi q dñr valere. Det̃ g̊ sirup⁹ ꝺ
papauere: ꝛ aq̃ oꝛdei data ad bibẽdũ cal'a: vapoꝛet̃ cũ de
coctiõe mirte rose: ꝛ folioꝝ buxi cũ pauca camo. ꝛ cũ de
coctiõe rose edere terrestris ꝛ absinthy: vt penetret odõ
ad cerebꝛũ fiat sic̃ pomũ ambꝛe cõfectio malaxãdo cuꝫ
pul. ro. sandal' cãpho. se. lactuce. papaueris. iusqami: ꝛ cũ
ol'o ro. ꝯficiat̃ ꝛ odoꝛ ꝑ os ꝛ nares recipiat̃. Itẽ papauer
viole. oꝛdeum. camo. decoquat̃: ꝛ vapoꝛ ꝑ nares ꝛ os re
cipiat̃. aq̃ ẽt cal'a ieiuno stõ bibat̃. Inũgant̃ testiculi ol'o
ro. viol'. ¶ De cã v̊o frida spãlia sũt vt caput foꝛtiter ca
lefiat: ꝛ iuoluat̃ cũ pãnis calefactis ad pꝛunas donec ca
loꝛ ad cerebꝝ attigat: vl' cũ sacellatõe sal' ꝛ mily toꝛꝛefa
ctoꝝ: h. n. mltũ valꝫ: vl' fiat euapoꝛatio cuꝫ herbis cali. ꝛ
inũctio testi^{loꝝ} cũ ol'is cali. vt ẽ nardileõ. costileõ ꝛ sil'ia.
inungat̃ cũ eisdẽ anus ꝛ spina doꝛsi. Itẽ post euonez illi
niat caput cũ sinapi ꝛ costo. ꝛ pect⁹: vel accipiat̃ sterc⁹ co
lũbinũ ꝛ sinapis: ꝛ mẽtastruꝫ: ꝛ se. rute: ꝛ capĩ supponat̃.
Itẽ olfaciat pomũ ambꝛe ꝛ muscũ vl' laudanũ freq̃nter
ĩpleat̃ auris vl' nasus lana ĩfusa ol'o nardino vl' costino:
ipso. n. calefcõ põt vti garga^{mis}. Itẽ fiat suffumigatio cũ
stoꝛace croco. thure. vl' cũ gallia mus. vl' cũ nigella toꝛꝛe
facta i pãno ligata. vl' cõcauet̃ pomũ vl' pirꝝ: vl' coctanuꝫ
ꝛ ipleat̃ thure: ꝛ ad ignem sic coquat̃: ꝛ postea ad caput
doꝛmiẽtis apponat̃: h ẽt põt fieri de q̃busdã aromaticis
cal'is positꝭ supꝛa carbones: vtat̃ sirupo de prassio ꝛ yso
po ꝛ el'ario dyaprassio vl' dyantos vl' pliris vl' q̊cũq3 alio
cal'o. sternu^{ta} ꝓuocare ꝓdest. coꝛ^e tñ mũdificato: ꝛ ẽt vẽ
ter sꝑ habeat̃ laxus: q̊cq̊d comedat totũ sit cal'ꝫ actu. q̃z
to aũt min⁹ poterit comedat bibat ꝛ doꝛmiat. Item tria
garna thuris al. si singl'is noctib⁹ trãsglutiat̃ iuuat̃. Mo
tui nõ se exponat vl' aeri frĩdo. Itẽ pomũ ꝯcauet̃ ꝛ thu
re ipleat̃ ꝛ ponat̃ ad ignẽ vt thus dissoluat̃: ꝛ postea odo
ret̃: ꝛ multũ valꝫ ꝯ̃ reuma de frĩda cã. ¶ Coꝛiza ꝛc̃.) co
riza denoĩat̃ a cartilagĩb⁹ nariũ sic dcis apõ grecos (hu
miditas ꝛc̃.) mãlis ẽ ꝺscriptio. (In autũno) in q̊ diuer
si hũoꝛes moti caput ascẽdũt ꝛ postea descẽdũt. (Si ex
cal'is.) ponit signa. (Si g̊ videam⁹) intendit distiguere
reuma ꝼꝫ. iiij. tꝑa. ꝑ̇n^m augm̃tũ statũ ꝛ decl'iatõez (nimis
liq̃dũ) q̃z^m ad ꝼrm (vl' acutissimũ:) q̃z^m ad cal'ꝫ ĩdigõnis
adhuc durat ꝑ̇n^m. alia tꝑa satis patẽt. Si ex caloꝛe ꝑ̃mit
tit curã cal'ĩ reumatꝭ: ĩperfecte tñ ĩpaꝫ ponit: euo. n. ꝓce
dat sic̃ dcm̃ ẽ: si sit nec̃ia camomilla h sua subtilitate iu
uat alia penetrare: (zucca. ꝛ bõbicina carta) h oĩa ponã
tur supꝑ lapidẽ vl' tegulã vl' ferꝝ ca. vl' acetũ solũ si aliud
nõ hẽat̃ ꝛ fumus recipiat̃ ꝛ caput coopiat̃. epithima cũ
ol'o ro. (camomileõ.) h ponit̃ ad penetrãdũ (lauãduꝫ)
. i. vapoꝛãdũ. nõ lauet̃ caput nisi foꝛte i declinatione reu
matꝭ (ne temere) h dic̃: q2 nimia vox violẽta turbat hu.
balneũ: h nõ fiat nisi cessante reumate (si declinatiõe.)
h oꝛdinat curam cõtra reuma frigiduꝫ. (vngatur cap̃.)
h fiat in declinatione. ꝛ balneum simil'r.

¶ De fluxu sanguinis a naribus. Cap. XV.

Sanguis fluxus e narib⁹: aliq̃ñ ẽ vtil':
aliq̃ñ nõ vtilis. vt i causone. ꝛ frenesi
ꝯtigit ꝛ i mẽstruis ꝛ catarris calidis.
ex motu nãe ꝛ sanguis: nõ bonus ẽ
fluxus. Si ex nimio ẽ caloꝛe i coꝛꝑe ĩterioꝛi q
cũ bulliat fumũ ascẽdere facit ad capĩs supio
ra ꝛ iplẽs venas crepat ꝛ eas currẽ fac̃: aliq̃ñ
in venis ꝑ se crepatis fluxus fit sanguis. ¶ Si
aũt sanguis i cursu augmẽtet̃ cephalicã venã
minuamus. si sanguis ex dextris fit naribus a
dextris ẽ minuẽd⁹: si a sinistris ide ẽ flõthomã
dus. liget̃ extremitas coꝛꝑis cũ pãnis lineis. q̃
si oĩb⁹ his sanguis nõ strigat̃: cõstipatiuis ꝛ sti
pticis reb⁹ ẽ medicãd⁹: coꝛtices oui icẽsas na
rib⁹ ĩsufflemus: vl' liciniũ icaustro ĩfusuꝫ. gal
lã nõ ꝑtusatã ꝛ aceto ĩfusaꝫ. Itẽ cãphoꝛa cum
galla puluis ide fact⁹ cũ licinio narib⁹ ĩponat̃.
sternutatio fiat cũ cãphoꝛa. oleo roꝭ. cũ succo
ypoq̃stidos. In frõte ponam⁹ cretã cuꝫ aceto
distẽperatã. catapl'a ꝺ sandal' faciam⁹. rosa. oꝛ
dei farina mixta cũ succo poꝛtul'. aq̃. ro. ꝛ ace
to tẽꝑata. infirm⁹ iaceat supinus ꝛ i faciẽ mit
tam⁹ aquã frĩdã cũ aceto mixtã: quidã dñt q̃
stercus asininũ aceto ĩfusuꝫ: vl' stercus poꝛci
nũ ꝛ narib⁹ odoꝛatũ sanguinẽ strigit: si nõ stri
gat̃: man⁹ a sũmo vsq3 ad extrema ligem⁹. a ꝑte
naris efluẽtis vẽtoset̃ sine scarificatiõibus.

¶ Circa fluxũ sanguis a narib⁹. ꝑ̊ ꝯsiderãdũ est a qua cã
fiat. scdo a q̊ mẽbꝛo. 3° q̃ sint signa distinctiua cãruꝫ ꝛ lo
coꝝ: deiñ qs fluxus fiat ꝼꝫ cursuꝫ nãe: ꝛ qs ꝼꝫ viã accñtꝭ.
deide cure sũt oꝛdinãde. ¶ Fluit g̊ sanguis a cã exterio
ri qñq3: vt a casu vl' ꝑcussiõe: vl' a q̃libꝫ alia motiõe: qñq3
fit a nimio feruoꝛe sanguis ꝛ ebullitiõe: qñq3 fit ex aper
tiõe venaꝝ ꝛ arteriaꝝ q̃ sũt i rete cerebꝛi: ꝛ qñq3 fit a ni
mio capĩs doloꝛe: fit ãt a nimia vẽtositate sanguĩez ꝑtur
bãte ꝛ sursuꝫ eleuãte: loca v̊o sic denoĩant̃: q2 aliq̃ñ fit a
cerebꝛo: aliq̃ñ ab epate: aliq̃ñ a splene: aliq̃ñ a toto coꝛ^e.
ꝛ qñq3 a matrice i carẽtib⁹ mẽstruis. ¶ Signa ãt locoꝝ
hñt̃ ꝑ doloꝛẽ loci ꝛ pũctõez: q2 si sit a solo capĩe i solo ce
rebꝛo sentit̃ doloꝛ ꝛ pũctio. si sit ab epate sentit̃ doloꝛ in
dextro ypocõdrio ꝛ ascẽsus vapoꝛis ĩ dextro latere. Si
sit a splene in sinistro latere. Si sit a matrice inferius: ꝛ
circa vmbilicũ: cãe v̊o ꝑ̇mitiue ab ĩdicio patiẽtis accipi
unt̃: cãe v̊o añtes sigñant̃ ꝑ doloꝛẽ ꝛ caloꝛẽ toti⁹ coꝛꝑis
vel ꝑtis ꝛ doloꝛẽ locoꝝ ꝛ vẽtositatem ꝺambulatiuam.
¶ Hoc ꝑ̃notato q si fiat ab aꝑtione venaꝝ vl' arterioꝝ
q̃ sũt ĩ rete cerebꝛi: vix aut nũq3 curat̃ tal' fluxus: si fit; ꝯti
nu⁹ ꝛ valde velociter sꝑ ẽ malus. Aly flux⁹ ꝑñt eẽ ad bo
nũ ꝼꝫ nãꝫ ꝛ ꝼm viã crisis: qꝺ cognoscit̃ ex alleuiatõe pa
tiẽtis ꝛ coꝛꝑis ꝛ caloꝛis melioꝛationẽ: possunt iteru n eẽ
ad malũ ꝼm viã accñtis cum alys multis malis si[illegible] mis.
Iteꝫ fluxus sanguĩs ad bonũ fit paulatiꝫ ꝛ cũ q̃uad . ã di
stillatõe: fluxus vero malus velociter est ꝛ in die n õ cre
tico: ꝛ sine mãe digõne. Itẽ fluxus talis qñq3 fit [illegible] ꝯyodi
cus: ꝛ qñq3 nõ: sed est inoꝛdinatus: fluxus aũt san guinis
maximũ iuuamẽtuꝫ ꝑ̃stat in acutis egritudinib⁹ in mã

sanguinea ꝛ in dolore capis de cā ca. ꝛ in variolis ꝛ mor/
billis: ꝛ ī frenesi. pleuresi ꝛ pipleumōia: ꝛ si ē ad bonū co
lor faciei clarificaꝝ: Si vero ad maluꝫ obscuraꝝ: in cole
ricis aūt ꝛ in hūtibꝰ sanguinē calin ꝛ subtileꝫ: ꝛ in vidēti
bus in somnis sintillas ꝛ lāpades ardētes maxīe fluxus
sanguinis expectādus est: ꝛ oīs fluxus vltra mēsurā. iiij.
lib. est malus ꝛ ꝑducit ad ydropisim ꝛ sincopiꝫ ꝛ ad ali/
os defectus: aliqn̄. n. hō patiꝝ fluxum sanguinis vsqꝫ ad
xx. lib. vl'. xxiiij. ꝛ postea moriꝝ. ❡ Contra ꝗ talē fluxuꝫ
cura talr̄ ordineꝝ: ꝑmo cōsidereꝝ vtrū sit creticus: ꝛ ꝼm
motū nāe: ꝙ si sit in nullo neqꝫ ei obuieꝝ: neqꝫ restringa
tur: nisi forte debilitas aut casus virtutis sentiaꝝ: tūc. n.
statim qn̄ supfluit ꝯstringaꝝ. Sepe. n. ꝯtingit ꝙ q̄cunqꝫ
eūo nō cretica in creticā terminaꝝ: vel eꝯ. fluxus autē ī/
nāles vel nām excedentes restrīgēdo sanguinē curanꝝ.
ergo ꝯsidereꝝ vtruꝫ talis fluxus sit ꝑꝑ multitudinē san
guinis: vel ꝑpter abundātiaꝫ co. ebulliētis in sanguinē
operantis. Et si sit fiat flōmia ex illo latere ex quo fluit
sanguis ꝼm cōicatiōem loci siue vicinitatē: ꝛ dn̄t qdam
ꝙ oꝫ fieri flōmia vsqꝫ ad sincopiꝫ: sꝫ h̄ ē ꝑiculosuꝫ. Me
lius est aūt ꝙ plures fiāt flōmie si sit necesse: si autē flo/
bothomiā tolerare nequeat apponanꝝ vētose sine scari
ficatiōe: vel cum scarificatione vt videris expedire ī oc/
cipitio vl' in mēbro inferiori: vn̄ sanguis cognosciꝝ ema
nare. ❡ His cōpletis ad restringētia. san. attendaꝝ. ta/
lia sunt. iiij. geneꝝ. q̄daꝫ. n. stiptica: q̄daꝫ fortiter infrigi/
dātia: q̄daꝫ cōglutinātia. ꝛ quedā cauterizantia: stiptica
sūt vt acacia. balaustia. lētes: succꝰ barbe iouis barbe yr
cine. galle. succi citonioꝝ. vge pastoris ꝛ piroꝝ. Infrigi/
dantia vero fortiter sunt sicut opiuꝫ ꝛ cāphora. se. lactu/
ce. papaue. al. ꝛ plātaginis. ꝯglutinātia sūt: vt farina thu
ris puluis molēdini. albumē oui cū fari. siligis. Cauteri/
zantia sunt auripigmētū: attramtū: succus por. alie sunt
que ab occulta virtutē nālēꝫ retinēt: vt est succus mēte.
stercus porcinū ꝛ ꝑprie stercus asininū. ❡ Accipe ergo
acaciā ꝛ paꝝ cāphore distēpera cū succo barbe yrcine: ꝛ
h̄ frequēter in naribus īstilleꝝ: vel cāphora cū succo por
ri: aut chimoleā: aut terrā sigillatā cū succo plātaginis ꝛ
pauco cāphore distēpereꝝ: vel accipiaꝝ argilla cuꝫ aceto
distēperata ꝛ supra totā fronteꝫ frigidissima empl'etur.
Itē terātur subtiliter galle. psidie: balaustie ꝛ cū succo
plātaginis distēperenꝝ ꝛ frīn supra totā frōtē empl'etur:
deinde aqua in qua distēperatū est opiū ꝛ cāphora in na
suꝫ distilleꝝ: patiens v̊o oꝫ iacere supinꝰ: nūqꝫ aūt pronꝰ
vel sup latera. Iteꝫ fiat tenta ꝛ in encaustro intincta na/
ribus apponaꝝ. Itē q̄dā qđ est valde bonuꝫ. teratur au
ripigmētuꝫ citri. stercus asininū siccū: pili leporis minu
tiꝫ incisi: ꝛ distēperenꝝ cū succo vrtice ꝛ tēta in h̄ intīcta
in naribus īponaꝝ. Itē succus porri cum puluere thuris
multū valꝫ. Itē extrahaꝝ succus a stercore asinino recē/
te ꝛ naribus instilleꝝ: ꝛ postea in eodē intincta īponanꝝ:
h̄ valere sup oīa ꝑhibeꝝ: ꝛ stercus recēs naribꝰ appositū
multū iuuat. Itē spōgia cū tela aranea in aceto intīcta ī/
ponaꝝ. Item fiāt illinitiōes supra frōtē ex succis stipti/
cis fris ꝛ siccis: stupe. n. vel pānus ī his ītingaꝝ apposita
aq̄ ro. ꝛ postea h̄ ītīcta supra frōtē ꝛ totā faciē īponātur:
fiāt etiā ī sufflatiōes cū calamo ꝛ cāphora ꝛ musco. vl' so
la anthera īsuffleꝝ: vel puluis corticis oui cōbusti: vl' pul
uis boli. san. draconis ꝛ thuris. ❡ Fluxus aūt ex nimio
san. feruore maxīe indiget refrigatiuis ꝛ flōmia sic dcm̄
est: vl' cū vētosis sine scarificatōe: sup mamillas ī mulie/
re ꝛ retro post occipitiū: p̊ tn̄ suspēsio vētose cū scarifica/
tōe sup mamillā. Itē vtile ē ꝙ ī aceto frido viri submer
gāt testicl'os suos ꝛ mulieres mamillas suas: vtanꝝ ēt ci/
bis fridis ꝛ sic. vt sunt lētes cū sumac. vtāꝝ aceto ꝛ agre

sta: caseus aūt recens ꝛ multū hūidus q̄si coagulū eis iu
uat comestꝰ: oua elixata ꝛ frixa valent sil'r. Itē lac forti/
ter coctū sero ꝯsūpto iuuat: abstineaꝝ a vino nisi timeaꝝ
defectꝰ v̓tutis. Itē si vēter sit repletꝰ ꝛ ꝯstipatus clistere
fiat. Itē succus ypoq̄stidos cū succo plātagis ꝛ aceto na/
ribꝰ īstilleꝝ. Auc. aūt optīa pōit ī cap. qđ satl ꝑꝫ. (ligeꝝ ex
tremitas) h̄ ligatio ī duobꝰ fit locis ī vtroqꝫ brachio sup
cubitos ꝛ sub cubitl: eodē mō ī tybijs sup genu ꝛ sub ge/
nu: ꝛ fiat dolor vt ad locū doloris fluant hūores ꝛ spūs.
(sternutatiōes). i. illiniones ex succis fridis ꝛ sic. ꝛ aceto
sic dcm̄ ē a ꝑte naris fluētis. Intellige ꝙ si sanguis fluat
ꝑꝑ viciū capis ponaꝝ vētosa ī occipitio ī ꝑte oppora. Si
ab epate supra epar. si a splene sup splenē: sine scarifica/
tione: aliquando valꝫ scarificatio.

❡ De fissura labiorum. Cap. XVI.

Labia aliqn̄ fissuras: aliq̄ndo pustulas
patiunꝝ seu vulnera qđ ex acutis con
tingit hūoribus. ❡ His aūt sic est sub
ueniendū cū oleo ro. vel viol'. vel cuꝫ
cera ꝛ ol'o ro. si pustule sint humide rosa sicca
cū gūma tēperata labia vnge cū sandal'. ru. ro/
sa. gūma arabica. cerusa tēperata cū aqua roꝝ.
❡ Aliud. ℞. rose. ceruse an̄. ʒ. io. cere. ʒ. iiij. li/
targi. cathie argentee. emathitis. an̄. ʒ. ij. cc. ʒ.
ꝼ. olei roꝝ. q̄ꝫtuꝫ sufficit. Si multa sit cōcaui/
tas assungia anseris capre vel medulle bouine
labia inungat.

❡ Hoc cap. ē đ fissuris ꝛ asꝑitate ꝛ pustul' labioꝝ. ❡ Sci
endū āt ꝙ auc. ꝑtermittit ml'tas faciei đformitates: vt ē
rubor: pānus: lētigines: liuor: ꝛ gutta rosacea: qm̄ cetere ī/
fectiōes sūt đ ītētiōe vltimi lib. vbi agit đ infectiōibꝰ ex
teriorıbꝰ cutl. In q̄busdā tn̄ q̄dā gnālia sūt vt corꝑe mū
dito si sit neciuꝫ laueꝝ facies cū colatura fabaꝝ: vl' ꝙ me
lius ē fiat aqua đ flore fabaꝝ: sicut fit đ rosis: hꝯ. n. ablu
tio ī oībꝰ ꝑdcis multū ꝑdest. Itē valꝫ ablutio cū colatu/
ra furfuris. Ista qdē totā faciē clarificat: valꝫ iteꝝ mul/
tū ꝙ facies stupheꝝ vel vaporeꝝ cū đcoctione absinthij
palea ordei vl' auene vl' palea fabaꝝ: ꝛ cū eadē aq̄ facies
abluaꝝ ī nocte cū vnguēto citri. vngaꝝ. in mane v̊o rede
at ad ꝑdcā fomēta vl' ablutōes: vl' recurraꝝ ad sūmā tro/
tule vbi talia ꝯtineꝝ. ❡ Dicamꝰ ꝗ đ ꝑposito qm̄ fissure
ꝛ pustule đ qbꝰ ītēdit: qn̄qꝫ fiūt a cā exteriori: vt a vento
puluere: vl' calore: vl' ab aere sic. ꝛ acuto. et vēto boreali.
vt ꝯtigit ī martio ꝛ autūno: aliqn̄ v̊o fit a cā iteriori: vt đ
colera adusta pūgitiua ꝛ acuta. ❡ Si ꝗ sit a cā exteriōi suf
ficit curatio ꝑ ꝯriū: ꝑ aerē. vꝫ. tēꝑatū: ꝛ īfusiōes aq̄rū ca/
lidaꝝ. i. tepidaꝝ: vl' inūctiōes cū ol'o vio. cū cōmuni vel
cū succo lactuce vel lacte mulieris. ꝛ ablutiōe oris cū se/
ro caprino: qđ diu teneaꝝ ī ore vl' melle roꝝ. ꝛ mucillagine
psillij. ꝛ se. citōioꝝ vl' drag. vl' gumi arabi. vel suc. malue
vl' abluaꝝ tota facies ī circuitu cū đcoctiōe maluaꝝ vel
herbe vio. ꝛ ita ꝼꝫ ꝙ videris expediꝝ. ❡ Cōtra cāꝫ ꝑmi/
tiuā vl' an̄teꝫ. s. si fit a cā īteriori an̄ oīa oꝫ corpꝰ mūdifi
ab illo acuto hūore. postea dietā hūidā ministrare ꝛ opꝫ
cauere a dieta cāe an̄tis gnātiua. postea veniēdū ē adlo/
calia sic ad q̄dā dcā q̄ multū ibi valēt. ❡ Si āt sint vul/
nera ī ligua ꝛ palato vl' ī labijs: p̊ fiat ablutio cū sero ca/
prino: deide fiat illinitio cū pēna ꝛ melle ro. cū pl'uere li
targ. thurl ꝛ gumi ara. cū lac. ml'ierl distēpenꝝ: deīn fiat
illinitio ꝛ folia plātag. superponāꝝ: puluis āt litar. ꝛ thu
ris ē carnis regnātiuꝰ. ❡ Lr̄a āt plana ē: Ista āt q̄ pōit
auc. valde bōa sꝝ. Aliđ. ℞. ceru. qđ ml'tū valꝫ ī vulnebꝰ ꝛ

pustulis mūdificandis: virtutē. n. hꝫ mūdificādi superflua ⁊ replēdi carniū cōcauitates: ⁊ cicatrizandi. (cerusa) frigi. ⁊ sic. (litargiriū) gumi est carnis generatiuū ⁊ curat pustulas. h enī solū cū oleo ro. admixtū valꝫ ꝯtra oīa ꝓdicta: (cadimia argētea) h multū valꝫ ca. ⁊ sic. est aūt quidā lapis al. subtilis qui affert̄ de india: consumptiuam habꝫ nām ⁊ mundificatiuam: ematbites h constringit ⁊ consolidat.

¶ De grauedine lingue. Cap. XVII.

Lingua aliqñ motū ꝑdit. vñ ⁊ sensuꝫ amittit sermonis. cuius cā est ex ōfectione virtutis motiue a cerebro veniētis. vel ex neruo per quā ꝟtus ipa transit constipato ex apāte. vel qualibꝫ alia in re. vel ꝓprie vicia in ipā lingue suba sunt. sicut cōplō mala ex calore. seu ex frigore: hūiditate: siccitate: vel apā tumor ⁊ silia. ¶ Qꝛ si lingua nimiuꝫ videat̄ rubea: nimiuꝫ calorē significat. alba friditatē. Si mollis humiditatē: si sicca ⁊ ꝯtracta siccitatē: si sunt apāta vel vulnera. pustule siue tumores apte intelligim⁹: qꝛ his sermo ipeditur. ¶ Si lingua sit sana nullas hñs maculas. loq̄la tñ sit ablata: ⁊ alia quedā corporis mēbra laxata de cerebro erit infirmitas. Si sermo auferat̄ nullis alijs mēbris patientib⁹: ex neruoꝝ est cōstipatiōibus: aliqñ perditio loquele est ex perdita mēte. ¶ Que oīa cū disponamus curare in corpis vl'i plenitudine: mediā vel cephalicā venaꝫ debemus minuere nisi qd videamus ꝯriuꝫ obuiare: est aūt faciēduꝫ ꝑꝫ virtutes patiētiū: qꝛ hūores sunt mixti cū sanguine. post tñ hūoribus dñantib⁹ insurgendū est medicaminib⁹. Si morb⁹ ē ex cerebro vel neruo per quē trāsit virtus: dandū est vnde cerebrū mundificetur: sicut yera fortissima. G. yeralog. mēphiton. theodoricō. eupiston. yera archigeñ. yerap. ⁊ iteruallis purgetur. cū gargarismis. ⁊ sternutationib⁹ cal'is ⁊ odoriferis. fumiget̄ caput cuꝫ aqua vbi camomilla. anetū. mellilotū. ⁊ sil'ia sint cocta: vngamus post caput vnguētis cal'is ⁊ dissolutiuis. ¶ Si sit in lingua cōpl'o mala ⁊ calida: flomāde sunt ambe vene sub lingua. purganduꝫ est corpus cū mirabo. citri. ⁊ cassiaf. ¶ In apāte cal'o gargarismuꝫ faciamus cū succo solat̄. boraginis. portul'. corian. succo malig. cū aceto. Sil'r gargarizāda est aq̄. vbi rose. ligricia. ordeuꝫ. lētes sint cocta. si dura sint apāta gargarismus cum lacte fiat ⁊ sapa ⁊ aqua vbi ficus sicca ⁊ maratr̄. sint cocta. ¶ In frigiditate ⁊ hūiditate apostematis qδ mollicies ꝓtendit ⁊ albedo. demus yerā quā diximus ⁊ tyriacā maiorēꝫ fricemus linguā cū succugene. philonio sepe balneandus est calido aere sine aqua. gargarismus fiat cū sinapi ⁊ melle. ¶ Aliud. gargarismus Jo. dama. qui dissoluēs flegma lingue valꝫ ad dolorē capis ⁊ palisim. ℞. origani piret̄. ʒ. pipis nig. ⁊ al. ⁊ lon. cinamo. ysopi: nigelle. sansuci. costi. pōdus equale. fac puluerēꝫ ⁊ tēpera cū sapa. facies gargarismū cū optī melle. ¶ Si pustule vel vulnera sint in ligua. precipiat̄ vt succus celsi sub lingua teneat̄ vel arnoglosse ⁊ solatri cū q̄bus sandali admisceantur ru. vel aqua vbi sumac: balaustia. lētes mirta ⁊ rosa sint decocta: q̄bus est medicādū vtpote de bucca dicēdū est. si vulnera sint sub lingua farina lentiū. oleuꝫ ros. ēē. oui albuginēꝫ. iudicamus supponēda. h conficientur: ⁊ vnguētum Jo. dama. fiat.

¶ Hic agit de passione lingue: lingua. n. instr'ꝫ est vel organū duaꝝ virtutuꝫ. s. sensibilis ⁊ motiue. Aduenit ergo aliqñ nocumētuꝫ in opōne virtutis vtriusq̄ꝫ: aliqñ nocumentū in solo motu: vñ corrūpit̄ sermo. aliqñ etiā sensu: vnde corrūpit̄ tactus ⁊ gustus: q̄ꝫdoq̄ꝫ vō in vtroq̄ꝫ: vt quādo virtus sensibilis ⁊ mot⁹ debilitatur: debilitatio aūt cadit potius supra motiuā q̄ꝫ supra sensibilem: sicut vult. G. in lib. de morbo ⁊ accñte: qꝛ ad motū plura sunt necīa q̄ꝫ ad sensuꝫ. que aūt pl'ib⁹ indiget facilius ipedit̄. ¶ Lingua aūt ipedit̄ in opōnib⁹ suis: aut ꝑꝑ egritudinēꝫ suiipsius: aut cerebri: aut stōi: aut alioꝝ mēbroruꝫ: h aūt est ꝑꝑ ꝓpriaꝫ pas. aut ꝯpassionē: ꝑꝑ ꝓpriaꝫ passiōeꝫ: aut ꝑꝑ sui ipsi⁹ malā ꝯpl'onē: aut ꝑꝑ morbū officialē: aut ꝑꝑ sol'onem ꝯtinuitatis. Sil'r patit̄ ꝓpter cerebꝝ tanq̄ꝫ ꝓpter radicem in quo aliqs trium morboꝝ reperit̄: ꝓpter stōm vero: qꝛ stōs quotidie sufflat in añriorē partē capitis: vñ lingua plurimū pōt ipediri sic̄ pꝫ in ebriosis. ¶ Si g̊ lingua sana ⁊ bene disposita videat̄ ex alio ꝓuenit egritudo: sic̄ ex cerebro vel ex stō: si aūt nocumētū sit in ipsa lingua visu pōt discerni ore apto cū sit mēbruꝫ satis manifestū. Cōsideret̄ ergo mala ꝯpl'o vtꝝ sit mā vel sine materia: qδ cognoscit̄ ꝑ repl'onē vl'eꝫ vel particulareꝫ: vel per corpis extenuatiōeꝫ: calida g̊ mala ꝯpl'o cuꝫ mā vel sine mā cognoscit̄ ꝑ ruborē ardorē ⁊ pūctionem ⁊ tp̄s ⁊ etatē: ⁊ alia ꝑticularia: frigida vero per albedinē ⁊ lingue grauitateꝫ ⁊ insensibilitateꝫ: humida vero per habūdātiā saliue ⁊ nimiā molliciēꝫ: sicca vero per ꝯria: hec signa simpliciū componas ⁊ hēbis ꝯpl'onē malā cōpositā. ¶ Morbi officiales lingue cognoscūtur visu: qꝛ lingua videt̄ nimis ꝑua: vel nimis magna vel male formata: vel apāta possunt eē ex calido vel frido: vel ō simplici hūore vel de ꝯposito: qm̄ si nullū ꝓdictoꝝ in ligua cognoscat̄ vel discernat̄: ⁊ tñ opatio intus ⁊ sensus impediat̄ opilatio inest neruo sensibili vel motiuo vl'i vtroq̄ꝫ: vñ lingua paraliticat̄ vel si nerui illi total'r replentur erit spasmus: sol'o ꝯtinuitatis cognoscat̄ per vulnera vl'cera in lingua vel palato exñtia. Lingua g̊ cōpatitur cerebro ꝓprie patienti: vt in epil'ia vel appopl'ia vel ꝑeb⁹ diuersis alienatiōis: que satis manifestat per suaꝝ ꝯpl'onuꝫ lesionē. ¶ Cognitis g̊ passiōibus ⁊ causis passionum per sua signa cura sic ordinet̄. Iste g̊ curatiōes q̄daꝫ fiūt per euōnes: q̄daꝫ per alteratiōeꝫ malaꝝ cōpl'onuꝫ: ꝑ gargarizatiōes: masticatiōes: fricatiōes: euaporatiōes: fumigatiōes: ⁊ per empl'a ad exteriora. ꝑ pill'as retētas in ore. per ꝯueniēs regimē in dieta. Si ergo lingua ipediat̄ ꝓpter nocumentuꝫ cerebri ⁊ stōi: istis ꝑtibus ꝓncipal'r est

ſubueniendū ꝑ curatiões eiuſdē pri⁹ determinatas: vel determinādas. Si aūt fit ꝓpter nocumentū ſolius lingue: tunc illi ſoli ſubueniēdum eſt. ¶ Mala ģ ꝯplo lingue ſi adſit ſine mā̃ facil'r per alteratiua curat̃: ſi cū mā̃ euacuatio añcedat. ſi ģ adſit mā̃ ca. fiat flōmia ꝓ de cephalica: poſtea de venis ſub lingua que alcotides appellant̃: ⁊ virides appent: dic̃ ſi qdē Auic. ꝙ in omni egritudine ca. eſt vtilis flōmia: ſiue ſit mala ꝯplo: ſiue ſit morbus officialis: vl' cōis dūmō adſit caliditas: poſtea vero ſequat̃ medicina laxatiua: ⁊ tunc ſi neceſſe ſit iteret̃ flobothomia. ¶ Si aūt morb⁹ lingue fridus ⁊ mā̃lis eē cognoſcit̃: ꝯſideret̃ vtrū corpus ſit plectoricū: ꝙ ſi ſit particularib⁹ ꝯueniētibus ſil'r fiat flōmia: poſtea digeratur mā̃ ⁊ digeſta euacuet̃: ſi aūt nō ſit plectoricū nō fiat flobothomia. Sed digō mā̃e ⁊ euacuatio. iſta quidē gnā̃lia ſunt in oīb⁹ morbis lingue. poſt h̄ vero ad localia redeamus vel attendamus. ¶ In morbis igr̃ calidis fiat gargariſmus cū ſucco endiuie: lactuce: ſolatri: ⁊ aqua ro. vel cū aqua in qua decocte ſint roſe: virga paſto. ⁊ ſe. portul'. fricet̃ lingua cum carne citrul'. vel cucumeris vel pſicis maturis. In morbis aūt frigidis q ſepius cōtingunt fiat gargariſmus cū oximelle ſquill'. vel vino decoctiōis yſopi origani piretr̃. fiat ſternutatio cum pul. ſtaphiſagrie ⁊ ſinap̄. caput radat̃ ⁊ empl'a ca. ſupponant̃. In opilatiōe nerui motiui lingue ponat̃ empl'm in occipitio vſq; ad collū: qm̄ nerui motiui lingue ab occipitio oriuntur. In opilatiōe vero nerui ſenſibilis lingue ponātur ſupra ꝑaz: q2 illi humores ex ꝑra oriunt̃. ¶ In apoſtematib⁹ vero maturatiua gargarizent̃. decoquant̃ ģ pruna. viole ligritia fic⁹ vue paſſe ſebeſtē iuiube in vino vel aqua colent̃ ⁊ in colatura reſoluat̃ in cā̃ ca. caſſief. ſed in frigida cā̃ apponat̃ mel ⁊ frequēter gargarizet̃: h̄. n. aꝑa lingue nō ſolū maturāt ⁊ erūpūt: imo toti⁹ oris ⁊ corporis. ¶ In vulnerib⁹ vero mūdificādis valz ſerū capnuz. ad cōſolidādū vero puluis thuris valz ſarcocolle litargir̃. Auic. aūt bonā ordinat curā dicēs (lingua aliqñ motum perdit.) h̄ frequētius ꝓuenit ex opilatione nerui motiui: (vnde ſenſus). i. vſum loquēdi (cui⁹ cā) h̄ enumerat qnq; cās ꝑdicte paſſionis (ꝓmo eſt ex defectiōe v̄tutis) hanc. defectionē itelligit ex defectiōe ſpūuz vel malaz ei⁹ diſpōnez in lacertis (vel ex neruo) h̄ ponit cāz ſcdaz ex opilatione (cōſtipato). i. opilato (vel ex aꝑate) h̄ eſt tertia cā que eſt morb⁹ ꝯpoſit⁹ (vel ex q̄lz alia re.) h̄ ponit quartā cām ſicut nimiā lingue ꝑuitatē vel magnitudinez: (vel ꝑꝑ ꝓpria vitia) h̄ ponit qntā cāz que eſt mala ꝯplexio ipſius lingue q2 (ſi lingua nimia.) h̄ ponit ſigna ſatis plana. (Aliqñ ꝑditio) ſi nullū maluz in lingua appareat: ⁊ tñ in aliq̄ ꝑte faciei malū ſit accidēs ꝓſumit̃ ꝙ a cerebro fluat mā̃ que linguā impedit ⁊ alijs mēbris nocet. (eſt aūt ꝭz vires pa. faciēdū). ſ. flōmia: q2 (cū ſanguine hūores ſunt mixti.) itēdit dicere ꝙ ſi corp⁹ ſit plectoricū fiat flōmia: lz hūores ſint fridi: q2 cū ſanguīe ſūt mixti: vel cū ſanguīe exeūt ⁊ totū corp⁹ alleuiāt. poſt aūt humores ⁊c̄. (Si durū ſit aꝑa). i. mel'icū (cum lacte ⁊ ſapa). i. vino cocto. h̄ dicit ꝙ frido ⁊ ſicco duro mel'ico cū calidis ⁊ humidis eſt obuiādū. In ſubita aūt amiſſione loquele ſūme ꝓdeſt fricatio cū tyriaca diſtēꝑata cū ſucco leuiſtici vel potione ſancti Pauli: ⁊ teneat̃ caſtoreuz in ore: vel terat̃ ⁊ diſtēperet̃ cū vino ⁊ fricet̃ lingua. Sz ſi ſit diues acuat̃ pill'. vna cū. ʒ. i. balſami ⁊ teneat̃ in ore vl' fricet̃ ligua.

¶ De dolore dētiū. Cap. XVIII.

Dentium magnum eſt iuuamentum: ⁊ cum iuuamento magnum ornamē tum ipſoruz qui non patiuntur: quia in patientibus actio corrumpitur: quorū paſſio eſt diuerſa: cuius diuerſitatis pars palam eſt viſui: ſicut putredines fetores rupture ꝑforationes motiones limoſitates: ⁊ ſimilia: eſt ⁊ alia viſui non apparens. ſicut cū doloreʒ nimiū ſentiūt: ⁊ tñ dētes ſani apparēt. Cauſa eſt nimij hu. a capite deſcēdētes ſeu a ſtō aſcēdentes: vel hūores acuti ꝑſigitiui mordificatiui in gingiuis vel paruitas cibi ex acutis hūoribus dolores nimij ⁊ pulſus ſentiunt̃ ꝑꝑ acredinē hūoꝝ. ex paruitate cibi dentes ſunt ſicci: gingiue quales videmus in decrepita etate. ſ. rugoſe. ¶ Signātur dētes cauſa capitis dolere quia grauitas eſt in capite: rubor ⁊ calor in facie. quibus itelligantur eſſe cauſe ſanguis ⁊ colera deſcēdētes a capite ex ſtomaco: quia calor ⁊ fumus aſcendentes ab eo: vel bucce amaritudo: portendunt morbuʒ eſſe certuʒ a ſtomacho. In dolore non adeo magno facie iflata capite grauato humores flegmatici ſeu melancolici a capite deſignātur egredi: dolor in ſtomaco ⁊ acida ructatio certificant morbuʒ eſſe ex frigidis humoribus in eo. ¶ Ex calore ſolis vel frigore ſi dentes patientur: non tamen tantuʒ dolent ſicut ex hūoribus. ¶ Aliquando dolent ex cibo ſiue potu actualiter calidis ſiue frigidis. ¶ Si ergo dolent propter humores quales ſint oʒ iquirere: quia ſiu a ſtō vel capite veniētes: ſi humores calidi a capite ⁊ etiaʒ acuti deſcenderint: flobotomanda cephalica erit niſi aliquid obuiet cōtrariuʒ ſicut virtus ⁊ etas. Que ſi contraria ſint minuentur ambe vene ſub lingua. danduʒ eſt catarticuʒ: yerapigr. caſſiafiſtu. Si ſint ex ſtomaco ⁊ calidi pill'. de ſtomaticon: ⁊ auree ſunt dande catarticuʒ de mirabol'. ⁊ oxifenitia ⁊ vomitus iniungatur. ¶ Dolores dentium ex groſſis humoribus a capite deſcendentibus cum theodoricon: ⁊ ſimilibus purgari volunt: ⁊ ſimiliter dolores ex ſtomaco venientes gargariſmos faciamus ⁊ ſternutatiōes groſſos humores capitis purgantes. ¶ Purgatis humoribus capitis ſiue ſtomaci redeunduʒ eſt ad dentes curandos cum ſtipticis dentes confortantibus ⁊ humori repugnantibus curentur. Calori in bucca exiſtenti ſuccus ſolatri: portulac̄. ſcariole eſt apponendus vel myrta cum aceto cocta. In dolore proueniente ex frigore dentes fricemus cum zinzibere: ⁊ melle. In frigiditate ⁊ humectatione piretrum ſtaphiſagriam ⁊ yſopum puluerizatuʒ ⁊ aceto temperatum: acetum ⁊ ſal in bucca

ponito cappari radices ⁊ colloquintide cum
aceto staphisagriaz: piretr̃. ysopuz ellebo. ni-
gruz puluerizata: ⁊ cuz aceto siue melle tẽpe-
rata super dẽtes ponito. Aliud valens ad dẽ-
tiuz dolorez ꝓpter frigiditatez ⁊ grossaz ven
tositatez. ℞. piretr̃. ysopi ellebori radices ca-
lamẽti cucumeris siluestris radi. cappari. an̄.
ʒ.i. coque cuz oleo ⁊ aceto tãdiu quo ad solũ
oleuz remaneat: vnde fomentato dentes do-
lentes: partez tamẽ tollens cuz oleo ro. mixtã
ex parte dentiuz dolentium mitte in auricula.
Si inde dolor non mitigetur philoniuz super
dentes ponamꝰ vel succigenã vel tyriacã ma-
iorez. Si nec dolor sic quiescit res aliqua po-
natur mitigatiua: sicut opiuz iusquiamuz ⁊ si-
milia. Si dolor ex friditate sit radix cucume-
ris siluestris elleborum euforb. super dentes
ponẽda sunt. Qđ in principio morbi vel in sta
tu est obseruandum.

¶ Dentes sunt mẽbra iuuamẽtũ prestãtia ⁊ nõ opõnem
ꝺm ꝙ operatio sumit̃ ab Auic. ⁊ a. G. Juuamẽtuz enim
est preparatio mãe ad nobilez opõnez ꝓpriaz ⁊ neĉiam
in vita. Juuãt. n. dẽtes ĩ masticãdo cibũ ⁊ ĩ sermonẽ for
mãdo. vtrũ aũt sint mẽbra ꝯsilĩa vel officialia põt dubi
tari. Sz dicimꝰ ꝙ si tm̃ hẽat̃ respectꝰ ad subaz osseã sunt
ꝯsilĩa. Si aũt ad subam illã vt ad lacertos ⁊ carnes qbꝰ
circũligant̃: tũc sũt officialia: ⁊ ꝺz h̃ sũt sensibilia ⁊ acuti
sensus valde ꝑꝑ neruos ad eos veniẽtes qbꝰ firmiter li
gant̃. ¶ Patiũtur ergo dẽtes dolorẽ acutũ qñq3 molli-
ficationẽ. vel cõmotiões. vel fissurã vel corrosionẽ. vel
putrefactionẽ: vel fracturã: vel stuporẽ. vel ꝑꝑ defcm̃ in
masticãdo: vel scabiositatẽ: vel limositatẽ: vel mutatio-
nẽ coloris incõueniẽtis vel apa̅ta vel pustulas ⁊ alias ĩ-
fectiões. Cõstantinꝰ aũt q̃sdã istaꝝ pas. ponẽs ꝑtermittit
de dolore qui aliqñ fit a ꝑcussione vel casu. ⁊ qñq3 cãtur
a sola mala cõplõne sine mã sicut ex nimio frigore vl̃ ca
lore. vel nimia siccitate. Causat̃ aũt a mã q̃cũq3 hũorosa
vel a vẽtositate. q̃re ꝑncipiũ põt eẽ vel a stõ. vel a capite:
vel ab vtroq3. q̃ meⁿᵉ decurrẽtes ad neruos vel lacertos
dentiũ faciũt ibi distẽsionẽ ⁊ dolorẽ. vel apa. aut ꝑfora-
tionẽ suo acumie: qđ ĩ fortibꝰ sepe ꝯtigit reumatibꝰ ⁊ ꝓ-
prie corᵉ exñte plectorico. ¶ Istaꝝ aũt cãꝝ signa ꝑtim
ab indicio patiẽtis: ꝑtim a visu accipiunt̃. vel a tactu. ⁊
si cõfiteat̃ nimiũ frigus vel calorẽ vl̃ reuma se sustinuis
se. Jnspiciẽduz est aũt vtrũ circa dẽtes sit apa vel corro-
sio aliqua: qđ si sit doloris erit cã. Si vo nõ. nõ. Sz si to
tuz in circuitu videat̃ esse sanum ⁊ dolor in ꝓfundo sen
tiatur mã vẽtosa vel humida est in cã. Signa aũt vẽto-
se mãe sunt fortis pulsatio ⁊ malleatio: signa aũt humo-
rose est grauitas vel fixio vel tumor cũ coloris ꝑmuta-
tione: quoꝝ humoꝝ signa distinctiua sunt coloris ⁊ do-
loris diuersitas cũ alys particularibꝰ circa patiẽtẽ attẽ-
dendis. cõsideretur ergo vtrũ talis mã a stõaco ꝓcedat
vel a capite vel ab vtroq3. signa autẽ particularia a stõa
co creditur mãdari: cũ sunt mala stõi accidẽtia: sicut gra
uitas eructatio acetosa vel fumosa. in stõaco ẽt cũ capitl
sanitate. Si aũt eº accidit. s. ꝙ ĩ capite sint mala accñtia
stõ sano a capite deriuat̃ cã. Si aũt in vtroq3 mala sen-
tiant̃ accñtia. cã est ĩ vtroq3. ¶ Cognita g̊ cã ꝑ sua signa
cura sic ordinet̃. A ꝑnº g̊ si corpꝰ sit plectoricuz vl̃is fiat

purgatio. Jn oĩ g̊ cã ca. ꝑ̊ fiat flõmia ꝑticularibꝰ ꝯueniẽ
tibus de cephalica ꝑ̊. deide de venis sub ligua: H. n. mul-
tuz valz in dolore dẽtiũ de cã ca. ⁊ in apate ⁊ tumore lin
gue ⁊ palati ⁊ gingiuaꝝ: ⁊ ꝯ̃ pruritũ oculoꝝ ⁊ nariũ. Jtẽ
ꝯ̃ apa vuule colĩcũ ⁊ nimiã relaxationẽ eiusdez ⁊ ꝯ̃ spẽs
sq̃nãtie: ⁊ ꝯ̃ raucedinẽ de cã ca. ⁊ ꝯ̃ passiones capitis: ⁊ ꝯ̃
hꝫ a ꝑte supiori veniẽtes: ⁊ ad ipsas gingiuas descẽden-
tes; valz ẽt ꝯ̃ morbos dẽtiũ vẽtosatio sub mẽto cũ scari-
ficatiõe. Jn cã vo sanguiea de sanguie acuto det̃ emago
guz post flõmiã. Jn cã vo ca. ꝓ̃cedẽte flõmia in corꝑe co
lerico plectorico sequat̃ colagogũ. Si aũt nõ sit plecto-
ricũ icipiat̃ a colagogo. ¶ Si vo pas. dentiũ sit de frida
cã corꝑe valde plectorico fiat silr̃ flõmia: postea sequat̃
meⁿᵃ laxatiua: sic yerapig. aliogn a meⁿᵃ laxatiua icipiat̃.
⁊ h̃ sit gnãle ꝙ sꝑ mẽbrũ mãdãs: sicut caput siue stõacꝰ
ꝑ̊mo mũdificet̃. deide ꝑueniat̃ ad mẽbrũ cui mãdatur
apponẽdo localia: sicut sunt ablutões gargarismata ma
sticatiões empl̃a euaporatiões ⁊ fricatões. vnguẽta ad-
ministrẽt̃ resolutiua ⁊ epithimata. Optimũ locale dolo
ris mitigatiuuz fiat tale. Coquant̃ edere grana vl̃ folia
eius in vino. illud vinũ diu teneat̃ in ore cũ ipsis granis
Jtẽ spoliũ serpẽtis decoctũ in aceto multũ iuuat vt ace-
tuz teneat̃ in ore ⁊ spoliũ supempl̃et̃. Jtez acetũ in quo
decocta est collogntida diu retẽtũ in ore sũmũ est reme
diuz. Collogntida ẽt supra faciẽ empl̃ata valz. hec valẽt
in oĩ cã: si tm̃ cã sit fortiter frida meliꝰ est vt in vino fiat
decoctio. Jtez decoquant̃ in aceto ⁊ aq̃ aristol. ⁊ piretr̃.
⁊ ide bñ os abluat̃ vl̃ assa fe. ⁊ sinapis ⁊ mẽtastrũ ⁊ poliũ
mõtanũ. origanũ: vl̃ folia lauri. Jtẽ fiat sacculus de pul.
staphisagrie ⁊ iter dẽtes teneat̃ vl̃ pul. piretr̃. ⁊ staphisa-
grie cũ cera molli incorꝑet̃ ⁊ vnꝰ magdaleo in ore tenea
tur vel cortex sambuci cuz sale trita in ore teneat̃. sal ẽt
tostũ in sacculo vl̃ lana succida dolor mitigat ⁊ tumorẽ
tollit: si dolor sit pulsatiuꝰ teneat̃ in ore acetũ in quo de-
cocte sint galle. Jtẽ serapinũ ẽt iuuat. Jtem cornu cerui
adustũ ⁊ thus cũ aceto squillitico coctũ multuz iuuat si
in ore teneatur. Jn omnibꝰ his cauendũ est ne aliqd ad
stomacuz descẽdat. gargarismata fiant ⁊ oris ablutiões
cuz aqua decoctionis vuarum passarũ vel ex predictis
decoctionibus. saliua fluens semper permittatur abire
Jn causa frigida laudanuz teneatur in ore vel storax pi
retr̃. piper alb. mentastruz ⁊ myrrha ⁊ ruta conficiantur
cum carne vuarum passarum: ⁊ fiant trocisci: de quibus
vnus singulis diebus masticetur ⁊ resoluatur pix ⁊ mel
⁊ idem fiat vel sumantur nuclei persicoruz ⁊ de pipere
simul: ⁊ cum pice misceantur ⁊ masticentur: h̃ vbiq3 va-
let. Similiter nigella cum oleo trita. vaporatio autem
valet facta de milio ⁊ sale imponantur h̃ supra faucem
in sacculo: vel fiat euaporatio. Dentes sic sana porroruz
collige grana. Nec careas thure cũ iusquiamo siml̃ vre
Atq3 per embotum fumum cape dente remotũ. vel ꝙ
melius est suffumigetur cum vngula asini vel cuz semi-
ne cepe: vel sinapi aut menta: aut rutha: que etiam mul-
tum valent ꝯtra vermem. Jtem distillatio fiat in aure
ex parte dentis dolentis cum succo rute aut cucumeris
agrestis. si adsit reuma strictorium ponatur super fron-
tez. Jtẽ due dosse de allio cõtrite ponant̃ super brachiũ
h̃ trahit ad se dolorem. Si h̃ omnia nõ prosunt narcoti-
ca apponãtur aut dens extrahatur. ¶ Dentiuz magnũ
iuuamentum est) in masticando ⁊ in loquendo (dolo-
rem sentiunt) qđ est propter neruum existentez in ipso
dẽte: qui oritur a pelliculis ipsius cerebri anterioribus:
⁊ tunc fit dolor intolerabilis: et quasi fremitus in toto
corpore (nimy hũores:) scilicet ex repletione. paruitas
cibi quod operatur inanitionem: vnde corpus arescit:

constringitur ⁊ cõtrahitur neruus ⁊ inde dolor: (qr dolor ⁊ fumus.) fumus acutus a stomaco resolutus in suo transitu mordicat mẽbra ⁊ pungit (ex calore sol.) ex calore vel frigore. humores reumatizãt: (vñ dolor) dolor tamẽ iste leuiꝰ curatur. q̃z qui fit ex humoribꝰ: qm̃ per sola alterãtia (ꝙ si cõtraria). s. virtus ⁊ etas (dãduz est) melius est dare. al'. dyaprunis cuz reubarba. vel electuario de succo ros. vel frm̃ cofonis in causa ca. In cã vero frigida yerapig. vel yeralog detur stomaticus illud est antiquatũ gargarizationes que possunt fieri de piretro pipere euforbio castor. ⁊ similibus (sternutatiões) fiat tenta de paulino in naribus que humores in profundo existentes extrahit: (dentes cõfortãtibus:) sicut est laudanuz pul. gariof. ⁊ ro. ponatur in sacculo: ⁊ supra dentẽ dolentez teneatur (ꝑpter frigiditatem ⁊ grossam ventositatem.) decoquãtur folia edere in vino: ⁊ postea in ore teneatur vel origanuz qd̃ speciale est in dolore dentium h supra tegulam caliduz ponatur. ⁊ fumus per embotuz recipiatur (filoniuz) loco eius potest poni aurea (alexandrina (opiuz iusquiamum) h inducit stuporem vnde dolor reprimitur h autem nunq̃z debet fieri si dolor aliter mitigari possit.

¶ De ruptura dentium. Cap. XIX.

Dentes aliqñ pforant: aliqñ rũpũtur aliqñ in colorẽ citrinuz ex hũoribꝰ vel in colorẽ viridem seu nigrũ mutant. Que oĩa ex hũiditate putredinali sũt pessima. Que ex malis cibis itra stõm generata per venas ⁊ per neruos currit ad ligamenta dentiũ. ¶ Or cuz medicari volumꝰ corpus infirmi cõsideremꝰ: vt abũdãtes hũores purgemꝰ: ⁊ post cũ re cõfortatiua ⁊ mũdificatiua ad dẽtes curãdos redeamꝰ. Si corpꝰ hac abũdantia careat a dẽtiũ icipiat medicina. In dentiũ radicibus si pforatio vel comestio esse videat: gallã nõ pforatã puluerizemus: ⁊ cuz oculo litij vel terebẽtina: distẽperemꝰ ⁊ dentibus supiponamꝰ. Silr piretr. vel meu ⁊ nitrũ cũ melle temperata valent: nigella assata ⁊ cũ aceto tẽperata. Similr lac ficuũ cũ pãno lineo ⁊ piculã vidẽtes ponamꝰ cũ aceto misceamus: ⁊ buccã ide lauemꝰ: silr pdesse vident. ¶ Si dẽtes sint perforati ⁊ dolores nimij vermes hĩe sunt itelligẽdi: vñ myrrha storace impleant foramia. Silr pipere piretro vl' philonio: vel opio: radicibꝰ cologntide ⁊ seie eiꝰ infirmus suffumiget: os hẽat apertũ vel cũ sinapi iusqamo: vel cũ dente canino vel caballino. h eniz dolorẽ mitigãt vermes expellũt. Aliud ℞. iusquiamũ se. rose. se. porri: tẽpera cũ piculã ⁊ dentiũ iple foramina. Aliud. ℞. arsenici: sãdarace. añ. exag. i. aluis galle. añ. ʒ. i. spume marine: piretri myrrhe. añ. ʒ. ß. oculi litij gummi. añ. ʒ. ß. tẽpera cuz vino ⁊ mitte in eadẽ foramina. ¶ Si per hꝰ dolorez nõ mitigas opz vt dentes extrahãtur ferro: quos si ex aliquo ʒrio exhere nequeamꝰ ferro incidamꝰ radices dentiũ ⁊ mittamꝰ h medicamẽtũ. ℞. farine de frumento. ʒ. i. tẽpera cũ lacte titimali ⁊ ipone dolori dẽtiũ. Que si dẽti circũponant sine ferro eradicat: silr fecez olei cũ melle coctaz ⁊ in spissuz mel redactã ipone: ⁊ idẽ facit radix colognitide cũ aceto tẽpata. Idẽ faciunt radicis celsi cortices ⁊ piretri eq̃li põdere tẽperata cũ aceto ⁊ sale faciunt his silia. hec non tangantur a sanis dentibus.

¶ Perforatio dentium ⁊ corrosio ex hu. acutis fit aut ex vermibus: aut apostemate qd̃ est in ossea substantia dẽtis: omne eniz mẽbꝝ qd̃ nutritur potest apostemari. Si ergo corpus sit plectoricũ purgetur vlr: postea fiãt localia. s. illinitiones fumigationes vaporationes. Si vero nulla adsit repletio a localibus incipiatur. Inter que valet origanuz si puluerizetur ⁊ in dente recipiatur vel si cõburatur ⁊ fumus inde recipiatur. Itez male medicie circa dentes existentes mundificentur: que autem ꝑate sunt fluere diuertãtur per flobotomias ⁊ ventosas. deide cũ assa fetida locus perforatꝰ impleatur ⁊ totus dens emplastretur. Itez piretr̃. tritũ cũ melle distemperetur imponatur nigella distẽperata cuz melle vermes ibidẽ existentes occidit. Idem facit etiã interius assumpta vl' exterius cataplasmata: vtilia etiaz sunt que dicit auc. in hoc capitulo vbi multa ponuntur de perforatione dentium ⁊ mutatione coloris. ¶ (Rumpuntur). idest franguntur (mutãtur) ꝺm diuersoꝝ hu. corruptiones intra stomacuz vel a capite descẽdentium (gallaz nõ pertusatam.) de galla viridi alibi reperitur (cum oculo lity) h debet teri cuz galla predicta: ⁊ postea in loco corroso dz poni. (terebẽtina) ista valde est mundificatiua (piculam) idest picez (liquidã). i. resinaz: que. s. a pino distillat sine cõbustione (dolores nimy) si dolor sit cum corrosione vel fractura decoquatur calamentuz vel origanum in vino cũ quo os sepius abluatur. ablutio cũ vino simplici ca. bene mundificat dẽtes (storachia). i. storax calamita (opio) illud tollatur (dente canino) posito super prunas. empericum est. (Aliud. ℞. arsenici). i. auripig. ci. (sandarachie). i. auripig. ru. (exag. i.) pondus. ʒ. i. ⁊. ß. (alumen) de pluma illud valde desiccat ⁊ consumit mãz in ꝓfundo cum apponitur nõ attingat dentes sanos: (ꝙ si aliquo cõtrario) idest ꝑꝑ cõtrariũ: vt est nimia debilitas vel nimy dolores vel reumatis augmentatiui icidentur. i. excarnentur vel extrahẽtur. valde bene ponit auc. (radic. celsi) h ponatur in aceto forti ⁊ maneat sub sole pluribus diebus. h acetum denti imponas puluerẽ vero factũ de alys leso dẽti applices in cassula cũ cera ne alios sanos attingat.

¶ De dentibus cõmotis. Cap. XX.

Dentes aliquando mouentur ⁊ causa motus sunt humores in dentiũ radicibus descendẽtes: qui si sint acuti necesse est in dentibus foramia ⁊ putredines effici. Or si nõ fit erit cõtrariũ. ¶ Si humoribus his infirmus sit plenus purgandus est ⁊ mundificãdus: ⁊ post cuz re stiptica ⁊ desiccatiua ad dentes curãdos redeamꝰ. In acutis vero humoribus cephalica vena minuatur: aut inceruice scarificetur: deinde

acatia accipiatur ⁊ dentibus imponatur gallaz cuz aceto coctaz gargariza cortices mali grana. ⁊ sumach: balaustia stringũt dentes cũ aceto cocte: libra galle in aceto posita ⁊ exiccata atqz puluerizata super dentes est ponenda Aliud. ℞. galle aluminis cataputie: cortices mali grana. equale pondus tempera puluerẽ mittens interius ⁊ exterius. ¶ Qr si dentium motus sit ex flegmaticis humorib⁹: aluminis ʒ. iiij. salis. ʒ. iij. puluerez factum super dentes ponamus cuz alumine dentes suffumigem⁹. Aliud alumen incensum cinerez tamarisci salez equali pondere puluerizabis. ⁊ super dentes pones. in auriculas proijciẽda olea ca. dẽtes sunt fricandi de his que sumus dicturi.

¶ Hic agit de dẽtiuz relaxatione siue de ꝯmotione que quãdoqz prouenit a causa exteriori: vt a casu vel percussione vel a cerusa: vel alijs illinitionib⁹: quãdoqz a causa interiori vt ab humore remolliente neruos: radic̃. dẽtium remollientes vel constringentes. ⁊ quandoqz ab humoribus acutis dissoluentibus ⁊ corrodentibus originem dentium: ⁊ aliquando propter vermes ⁊ aliquando propter siccitatez vel defectuz nutrimenti vnde dẽs minuitur ⁊ extenuatur sicut accidit in cõualescentibus quarum causarũ signa satis sunt manifesta. ¶ In cura ergo primuz cõsiliũ est: vt dens nullo mõ ꝯcutiatur vl' remoueatur vel masticando vel manu vel lingua tangendo. Deinde cognita causa vnde h̃ fiat si sit materia euacuanda: digeratur materia: ⁊ postea euacuetur. Si sit calida ⁊ acuta catartico imperiali. deinde sequente opiata. s. rubea tro. In frigida vero purgetur cum yera pig. sequatur opiata aurea alexandrina. deinde vero in causa ca. fiat flobotomia. In humorosa vero frigida ponantur sub mento ventose vel in occipitio. deĩde sequãtur localia. Malaxetur ergo laudanum cũ puluere thuris ⁊ masticis ⁊ superponatur. illud consolidat neruos ⁊ confortat. Item decoquantur in aceto myrra ro. psidia apposita cum aqua h̃ gargarizetur ⁊ in ore teneatur ⁊ sinapizetur frequẽter puluis thuris ⁊ mastic̃. vel pul. galle diu in aceto temperate ⁊ postea exiccate ⁊ ꝯtrite. Itez alumen incorporatum cũ melle superponatur. h̃ dẽtes confortat sanguinem fluentem ab ore constringit putredinem consumit: carnem corrosam regenerat: ⁊ a cãcro ⁊ fistula conseruat ⁊ mundificat: postea etiam mortificat. ¶ Si autem cõmotio dentium non sit ab humiditate: sed magis a defectu nutrimenti insistatur cum replentibus laudabilis nutrimenti ⁊ cum vino rub. pontico os frequẽter lauet̃. ¶ Si autem adsint vermes terantur semina porri cum cornu cerui adusto imponantur. vel myrra cum sale ⁊ melle per predicta patet illud capitulum totum (cum re stiptica.) In omni causa humorali os abluendum est cum liquoribus stipticis (cephalica vena:) vel fiat flobotomia de venis sub lingua (libra galle in aceto.) ⁊ apponatur medietas aque (cataputie) grana sunt herbe esule ca. ⁊ sic. et mundificatiua. (In auriculis) hoc dicit ad confortationem neruorum: quia virtus penetrat ad cerebruz: ꝙ tale fit ꝑpter infusionem calidorum. (dentes sunt fricandi) cum talibus supple que humiditatem superfluam consumunt (vnde fricandi) idest desiccandi sunt.

¶ De dentibus putridis. Cap. XXI.

Dentes patiuntur ex ciboruz acruminibus: in quib⁹ pro medicina portulace succus cepe vl' nuces vel nuclea vel amigdale sunt masticande.

¶ Hic de stupore dentium. siue congelatione que prouenit propter masticationem ponticorum ⁊ stipticorum: ⁊ etiam ꝑpter fumuz acetosum a stomaco eleuatũ: aut aliquis estimat acrumina: ⁊ consimilia masticasse. hui⁹ aũt cura precipue est caseus assatus calidus superposit⁹: vel vinum calidum in ore diu teneatur. Immo generaliter omne calidum actu: ⁊ illa que ponit auc. salnitrũ superpositum valet.

¶ De dentibus fricandis. Cap. XXII.

Dentium colores aliquando propter dentiuz mutãtur putredines ⁊ limositates. ¶ Quos oportet vt fricem⁹ ℞. sulfuris combusti: spume marine añ. ʒ. xv. salis gẽme ʒ. xxx. facto puluere inde fricato dentes. ¶ Aliud. dentes confortans ⁊ mundificans. ℞. ordei farinaz ⁊ salez: que posita in carta bombicina cuz melle prius distẽperata ⁊ cuz carta cõbusta distẽpera cum sapa ⁊ cũ sale exiccatis dentibus frica. ¶ Aliud dentes albificans: ⁊ sanguinez gingiuaruz constringens bonuz odorẽ faciens. ℞. gallie muscate spume marine salis incensi cornu ceruini similiter incensi. añ. ʒ. iiij. aluminis nitri corticis mali gra. galle: balaustie. añ. ʒ. ij. spodij: spice costi: cardamomi: ligni aloe. añ. ʒ. i. fac puluerem. ¶ Aliud mundificans dentes ⁊ bonuz odorez faciens vuaz cadentez leuat dolorez gule oris ⁊ dentiũ alleuiat. ℞. cornu ceruini incensi. ʒ. xij. ciperi piperis albi. ana. ʒ. iij. myrre exag. i. aluminis. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. i. fac pulueres cuz sapa tẽpera. super carbones assa: post iterum pulueriza. ¶ Aliud ℞. ordei farine ⁊ salis cuz melle tẽperati ⁊ incẽsi. añ. ʒ. xi. coclee marine icẽse spume marie añ. ʒ. viij. spodij nitri cineris boli marmoris albi lateris veteris ⁊ albi. ana. ʒ. iij. sandal'. rub. gallie musca. se. ro. spic. añ. exag. i. fac puluerẽ ¶ Aliud. ℞. vngule caprine: ossium dactilorum: cornu capriui: coclee marine ossium mirabol'. pondus equale. h̃ omnia prosunt incensa spuma marina: gallia muscata equali pondere pulueriza ⁊ impone.

¶ Hic agit auc. de diuersis infectionibus dentiuz. naturalis ergo color dentiuz debet esse albus qui quandoqz ꝑmutat̃ in alios colores vel ꝑꝑ aliquas limositates: vel illinitiones in sup̃ficie dentiũ: qñqz vero ꝑpter malam mãm humorosaz vel fumosaz in ipsoꝝ substantia dentium penetrantem. ⁊ h̃ diuersificatur ꝑm diuersitatem causaruz cũ qbus nutriuntur: cuz eniz dentes nutriant̃ sicut cetera ossa: ĩmutãtur ꝑz diuersitatẽ ipsi⁹ nutrimenti: vl' sue sup̃fluitatis: fumositatis ẽt diuerse resoluunt̃ ab humoribus collectis in ore vel supra ipsos dẽtes vel

in stomaco vel superfluitates ab ipso cerebro fluentes: vnde dẽtes ĩficiunt̃: vł supra substãtiaʒ osseã grossa carnositas: ⁊ scabies fetida colligitur: que omnia ꝯtingunt ex negligẽtia mundificãdi os ⁊ totuʒ corpus vel ꝑpter vsum frequẽtem ciborũ dentes corrumpentium: vt est lac ⁊ pisces salsi vel nimis parui: vł sicut sunt viscose acetose: vł frigide ꝯgelatiue: vel etiaʒ sicut porri q ꝓpꝛietate oib⁹ nocent dentibus vt dicͣ Auic. ¶ Jnfectio autẽ talis sic curetur considerentur vtrum mã sit in capite vel in stomaco ⁊ si sit: purgetur cõueniẽter. Color enim fedus mãm indicat si sit niger siue liuidus melãcoliaʒ: si alb⁹ obscurus flegma: si croceus coleraʒ: si ruffus sanguineʒ. purgato vero corpore fiant localia ⁊ dentium fricãtia q̃ optima ponit auc. Acc̃. marmor. al. corall̃. al. salgemma: th⁹ ⁊ mastic̃. pulueriza postea pone in sacculo lineo ⁊ cũ isto frica dentes. post laua os cuʒ vino aromatico deide fortiter terge cũ pãno de scarleta granata. ¶ Dẽtiuʒ colores) h̃ etiã quãdoqʒ sigñat totius corporis corruptiones. (℞. sulphur.) terra ẽ ca. ⁊ sic. ĩ 4.º gra. sulphur ĩterpretat̃ sol ⁊ pir. i. terra ignita. auc. ponit valde bona dẽtifricia (ex ordei farina) oĩa ista in carta bõbicina) ĩuoluta cõburant̃. postea (cũ sapa). i. cuʒ vino cocto cũ sale distẽperentur: ⁊ ĩde dentes fricẽtur (gallie) ꝯfectio est de rebus aromaticis (cornu cerui.) illud valet ad fricãduʒ dentes. valet etiaʒ cõtra cardiacaʒ vel arthetica͂. ponitur etiaʒ ⁊ in alys cibis ⁊ pulueribus. valet etiã cõtra fluxuʒ ventris. (Alumen) ca. est ⁊ sic. in. 4.º vena est terre ꝭm Cõstantinũ (vitiũ cineris) vites cinerẽ hñt extersiuã. (Aliud. ℞. vngule capne.) h̃ vltimũ dẽtrificiũ dẽtes clarificat cõsolidat ⁊ cõfortat.

¶ De egritudinibus gingiuaꝝ. Cap. XXIII.

Gingiua aliquando patitur multiformiter ex putredine ⁊ mollitie: ex pustulis ex vulneribus ex apostematibus gingiua patiente ⁊ corpus pati necesse est: patiuntur ex hũoribus corruptis ⁊ putrescentibus ⁊ maluʒ odorẽ facientibus ¶ Mollities sanguinis facit fluxuʒ. apostẽa ex calidis humoribus doloreʒ nimiuʒ ⁊ pulsuʒ ex frigidis neqʒ doloreʒ neqʒ pulsuʒ facit: minorationeʒ carnis ⁊ eius decisionẽ frustratiʒ ex acutis hũoribus dixit esse. Gal. ¶ Sunt auteʒ quattuor modi: vel eniʒ ex toto cadit caro: vel interior vicina dẽtibus: vel extremitas vel inter dentes ꝯculcata. ¶ Jn mollitie curãda cephalica minuatur: h̃ si contrariũ nõ permittat fieri colluʒ scarificanduʒ esse sciat. deinde bucca lauanda est cuʒ re humiditatis constrictiua: sicut cuʒ succo arnoglose sumac mirte balaustie simul vel separatiʒ coctoruʒ in aq̃ Jteʒ lauanduʒ est os cuʒ aqua rosa. vel puro aceto. ¶ Jn apostẽate calido oportet scarificari ⁊ catarticuʒ de cassiafistu. dari buccaʒ cũ succo solatri lauari: vel coriandri vel cũ aceto vel arnoglose succo myrta vel lacte acido vel iusquiamo in aceto cocto. ¶ Jn apostemate frigido si sit ex plenitudine buccam lauemus cuʒ aqua vbi coquatur mastix: vel cum aceto vbi cocta sit squilla vł vino in quo sumach vł aqua calida cuʒ melle vel oliuaruʒ iure. ¶ Jn pustulis ⁊ vulneribus aqua roſ. bucca lauetur: vel cuʒ aceto vbi rosa sit cocta vel balaustia. Jn vulneribus vel pustulis ex siccitate aq̃ rosa. cuʒ psilio vel semine citonij videtur prodesse. ¶ Si ex diminutiõe sit carnis det̃ medicina solidatiua ⁊ carnis completiua: sicut sanguis dracõis th⁹ farina orobi: myrra: mel: acetuʒ squilliticũ aristoł. ro. ⁊ similia.

¶ Sicut dicunt auctores dentes sunt. xxxij. ꝭm naturaʒ in maxilla superiori. xvi. in inferiori totidem. horuʒ autem omniuʒ triplex est ordo ⁊ triplex iuuamẽtuʒ: ⁊ propter hoc triplex est denominatio. anteriores enim lati sunt ⁊ acuti ad incisiones apti: vnde incisiui dicuntur. Collaterales vero sunt acutiores ⁊ in sũmo et in radice sunt lati: ⁊ appellantur canini: quia ad dura cibaria magis apti. illi vero qui sunt omnino interius in fine vtriusqʒ maxille vel gingiue dicuntur molares vel maxillares ⁊ sunt biffurcati: grossi ⁊ fortes vt molendo cibum ⁊ masticando operationi stomaci cõuenienteʒ illum reddant. ¶ Hi dentes multas incurrunt passiones a causa exteriori: vt ciboruʒ putredine: ⁊ ab alia re vulnerante. vel ab humore ibidem existente: vel a capite: vel a stõaco veniente: qd̃ etiaʒ est cõmune omnibus radicibus dẽtiuʒ. ¶ Jn primo si corpus sit plectoricũ fiat vłis purgatio. si nõ salteʒ fiat particularis: sicut caput. s. per ventosas vel per particulares flobotomias. ⁊ inde fiant localia: sicut flobotomia sub lingua in hoc casu multuʒ valʒ in causa ca. ⁊ frigida. Jn causa vero ca. sarcocolle puluis cũ melle incorporetur: ⁊ super gingiuas ponatur. Jn causa vero frigida puluis aloes cum melle multuʒ prodest. h̃ enim dissoluit ⁊ mundificat humores putredines: postea vero puluis thuris ⁊ mastic̃. superponatur. h̃ valent in corruptione gingiuarum vulneribus ⁊ fissuris. valẽt etiam infusiones cuʒ oleis calidis vel cuʒ oximelle sqlitico: vel decoquantur folia oliuarum in vino. ⁊ inde fiat ablutio. ¶ Si adsit fistula vel profunda corrosio puluis attramenti al. superponatur. deinde puluis cał. ℞. ossium mirabol. ro. fructus tamarisci. añ. ʒ. i. ⁊. ꝭ. cãphore. ʒ. i. ¶ Si autem adsit apostema decoquãtur in aqua vue passe ficus sicce. dactili: postea resoluatur cassiafist. illud dimittatur in ore: quoniam maturat ⁊ rumpit apostema rupto apostemate superpone puluerem aloes vel aristolo. ro. vel puluis thuris ⁊ masticis sarcocolle fiant que dicit auc. (ex putredine) idest ex humoribus corruptis: similiter patiuntur nimium fluxum sang. vel cancrum vel fistulam vel additionem carnis superflue vel diminutionem: que singula singulis indigent remedys que prosequi nimis esset longum (necesse est corpus pati.) h̃ dicit propter nimiaʒ sensibilitateʒ: vel quia patiẽte gingiua cibus nõ bene masticatur: vnde mali humores generantur (mollities sanguinis.) h̃ intendit ponere signa predictarum paſ. vel suarum causarum naturalium. Primo autem inuestigandum est vtrum ex vitio stomaci vel capitis vel totius corporis. Si ergo ex capite sigñatur per grauedinem capitis ⁊ per coloris alterationem in facie. Si ex stomaco sunt mala accidentia in stomaco. Si a toto corpore: sigñat̃ h̃ vłis repletio. signa auteʒ meⁿᵉ frigide vel calide vel ventose vł reumatis ꝑ p̃dicta colligas: (ex acutis humoribus). i. ex co. vel salso flegmate. (Jn mollitie curanda.) attendit ad curam

(vel puro aceto:)quia nimium acumen est suspectum.
(apponatur aqua.)acetum enim inimicum est neruis:
(cuz aceto in quo squilla)idest squllitico.h eniz dissol-
uit ⁊ consumit ⁊ desiccat grossos humores flegmaticos
(aristol'.ro.)carnis est regeneratiua.Si vero super gin
giuas caro crescat.frica fortiter cum puluere salis tosti
⁊ piperis ⁊ cum terra furni combusta vel cuz puluere te
gule:⁊ expuat sanguinem distillantez vel cuz attramen-
to ⁊ myrra.Item cõtra corrosionez dentium ⁊ gingiua-
rum terantur ossa dactil'.⁊ mirabol'.cit.⁊ cuz cera incor-
porentur ⁊ superponantur vel locus lauetur cum succo
plantaginis vel quinqȝneruie.

¶ De fetore oris. Cap. XXIIII.

Fetor in ore ex putredie nascitur gi-
giue ⁊ dentiũ. Si infirmꝰ admotis
digitis ⁊ in his duobus nihil fetoris
inuenerit intelligi poterit quia ex pu
tredine fit flegmatis in stomaco. Si
autez inuenerit esse de gingiuis detur medici-
na humorez desiccans ⁊ carnẽ comedens pu
tridaz:carnẽqȝ sanaz reuocans bucca lauetur
cuz aceto vbi myrrha coquatur ⁊ balaustia.
Studeat dẽtes lauare ⁊ gingiuas ne quid ci-
bi ibi remaneat.fricationibus vtatur superio-
ribus:cibuz humiduz caueat:maxie lac ⁊ ex
lacte.facta medicina vtatur qua bucca prout
diximus odorificetur. ¶ Si non de gingiuis:
sed de putredinibus est flegmatis mundificã-
dus est inde stomacus:h sepe cuz vomitu: ⁊
pill'.de hyerapigra: ⁊ cochijs ⁊ aureis: ⁊ sto
matico maiori:abstineant ab omni genere pi-
sciuz:grossis carnibus herbis flegma generã-
tibus:gingiuas ⁊ os mundet cuz panno aspe
ro: ⁊ cũ vino lauet odorifero: masticet corti-
ces citri. vtatur pill'. Jo.dam̃.odorãdo valen
tibus ori. ℞.gariofi.nuc.muscate. cinamomi
macis.añ.ʒ.viij.sãdali rose.añ.ʒ.x. cubebe.ʒ.
vij.cardamõi.ʒ.vi.ligni alo.ʒ.i.gallie.ʒ. v. fac
puluerez tẽpera cuz succo maloꝝ ⁊ aqua ro.
postea pill'.in moduz ciceris ⁊ sub lingua.i.vl'
ij.teneas. ¶ Aliud eiusdez simul. ℞.ciperi ci-
namomi:aluminis:cardamomi maioris: ga-
riofil'.añ.ʒ.ij.galle non pertusate gũmi arabi-
ci galie musca.spice:nucis musca.rose. añ.ʒ.i.
yerapigra.ʒ.iij.fac puluerez ⁊ cuz succo apij
tẽpera faciens pill'.da cuz aqua rof. ¶ Aliud
℞.cinamomi alitimi: gariofil'. nucis musca.
mastic̃.ligni aloes:squinanti: rose:añ. exag.i.
sandali alb.spice cubebe:cardamomi galle cã
phore.añ.ʒ.i.fac puluerez tempera cuz vino
odorifero: ⁊ fac pill'. ⁊ eas in bucca teneas os
lauetur cũ aqua vbi anisuz:mel myrte succus
⁊ vinuz odoriferuz cõmisceantur.

¶ Fetor aliquãdo egreditur a naribꝰ:aliquãdo ab ore: si
eniz bñ clauso ore sentiat̃ anhelitus fetere egrediẽs per
nares:a naribꝰ exit.Si aũt eꝯ.s.cõstrictis naribus fetor
sentiatur:ab ore egreditur.Iste ergo fetor oris cãri põt
vel ꝓprio vitio oris:vt ꝑꝑ gingiuaꝝ mollificationez vel
putrefactionẽ in radicibꝰ dentiũ:vel ꝓpter limositates
⁊ humores putridos in ore existẽtes: ⁊ ꝓpter malitiã cõ
plexiõis oris ⁊ cutis circũstãtis:vt in extinctiõe caloris
ĩnati ꝓpter nimiũ coitũ. ¶ Si ergo adsit ex ꝓprio vitio
oris.p̃mo lauet̃ cũ aceto ⁊ aqua.deĩde masticet ⁊ teneat
in ore spẽs aromaticas:vt est lignum aloes:foliũ gariof.
mastic̃.nuc̃.mus.cortices pomi ci.puluis myrre. ⁊ aloes
ponat̃ ĩ ore: ⁊ postq̃ ibi diu permãserit aceto squillitico
abluatur.debes etiã abluere os cũ vino decoctiõis ani.
vel gariofil'. ¶ Si aũt adsit mollities ⁊ hũiditas nimia
ꝓdest masticatio staphisagrie: ⁊ plurima saliue emissio:
vel fiant trocisci ex attramẽto radice lily: ⁊ croco confe
cto cuz melle. ⁊ distẽperent̃ cũ aceto ⁊ os ĩde abluat̃. ꝓ-
sunt etiã cõfectiones aromatice: vt est alipta vel galla
muscata.zucca. ⁊ .cc. ¶ Si dens sit putrefactꝰ totaliter
vel extrahatur vel distẽperent̃ per.vij.dies cortices ra-
dicis mori ⁊ piretr̃.in aceto fortissimo: ⁊ postea terantur
⁊ sub sole ponant̃ donec fiat sicut mel.cũ h radix dentis
extrahẽdi illiniat̃ ⁊ cadet:vel de parte illius cõfectiõis
fiat puluis: ⁊ post illinitionẽ superaspergatur: dentes tñ
sani cũ cera vestiant̃.Si aũt fetor sit vitio stomaci pur-
getur stõacus:vt dicit Cõstantinus.Idem fiat si sit a ca-
pite ⁊ fiant gargarismata.Si aũt a vitio spũaliũ:vix aut
nũq̃ curatur.dent̃ tñ elia:sicut dyaysopus:dyairis:(q
ex putrefactione flegmatis in stõaco)huius signum est
q post cibũ parũ vel nihil de fetore sentitur: fit etiã ali-
quãdo ex co.putrefacta in ore stomaci: ⁊ tũc iuuãt frigi
da ⁊ humida:sicut persica:melones ⁊ citruli.Si aũt fiat
ex flegmate purgetur cũ yerapig. et vomitu ⁊ dieta leui
(det̃ me^na^).s.localis:vt est pul.ro. ⁊ aloes(carnẽ come-
dens)sicut pul.aristol'.ro.vel pul.thuris ⁊ auripigmẽti.
vel qd est valde vtile;fiat puluis de acatia auripigmẽto
citrino calce: ⁊ alumine cuz aceto ⁊ melle.deĩde distẽpe-
retur cũ aqua mellis ⁊ os abluatur fricationibus.i.den-
tifricys:vel fricet dentes cũ pãno blauo ⁊ scarleto(a la-
cte factuz)serũ tamẽ multũ ꝓdest:qz est mũdificatiuus
(pisciuz salsorũ)hi plus dissoluunt humores q̃ ꝯsumũt
vnde operãtur putrefactionẽ(vtantur pill'.)Jo.dama.
Iste pill'.in causis frigidis multũ iuuant in calidis neq̃
quã.(vel duas teneat).i.resoluẽdo transglutiat(carda
momi ma.).i.ortulani qd ẽ maius ⁊ grossius q̃ orieta-
le(yerapig.).i.aloes(cãphore)fri. ⁊ sic.in 3º gra.multũ
est aromaticuz.Itẽ masticatio sileris mõtani ⁊ petrosil.
macedo.multũ ꝓdest.Itẽ mastix ꝓdest in oĩ putredine
oris:qñ dsiccat:abstergit:mũdificat: ⁊ ꝯfortat: ⁊ reuma
destruit piretr̃.aũt est suspectũ ꝑꝑ nimiã dissolonem.

¶ De passionibus oris. Cap. XXV.

Os aliquãdo infirmat̃ nullis alijs mẽ
bris sibi vicinis infirmãtibus. patitur
autẽ pustulas vulnera: ⁊ similia que
sequuntur ex corruptis humoribus
aliũde ad buccaz defluentibus. ¶ Si rubeat
⁊ ꝑ nigredinez fere attineat:caleat:doleat: ⁊ ar
deat. Sanguis erit in causa vel co.ru. Si au-
tez parũ doleat:caleat:ardeat:intelligitur esse
flegma. Si in multaz nigredinez trãsducitur:
tanto est molestius ⁊ timidius ne ad farsum
deueniat. ¶ Aliquando vlcera in ore nascun
tur:quibus oleuz ro.cum aqua ca.gargariza-

tūm iuuat. Succus quoqʒ plantaginis eiusqʒ
folia in vino cocta si in ore teneantur: ⁊ radix
sua si masticetur: oris vlcera: ⁊ similiter can-
cruʒ iuuat: ⁊ etiaʒ stercus caprinuʒ cuʒ vino
veteri ad ideʒ prodest. ¶ Sunt autē vulnera
in labris siue in lingua intima maxime lactan-
tibus euenietia de acumine lactis: qd salubre
est eis: cuʒ stiptica anteʒ medicina in paruo tē
pore sanantur. In perfecta etate si nascantur
pessimuʒ est: quoniaʒ de pessimis nascuntur
humoribus: huiusmodi vulnera si lingue in-
nascantur pessima sunt. Si pars magna lin-
gue anferatur. Inde eniʒ omnes homines pe
riclitantur. ¶ Intellectis oris infirmitatibus
medicina repugnans humoribus incipiatur.
Qd in principijs maxime debʒ fieri in medio
repugnatiua: ⁊ etiaʒ desiccatiua: neqʒ dissolu
tiua iungamus: vbi ex ordine: oportʒ ergo ꝑ
ut videbitur humores catartico vel floboto-
mia dissolui. ¶ Medicina repugnatiua in ini
tio talis est danda. Sapa ex moris confecta.
Sapa ex vino ⁊ aqua vbi coctuʒ sit sumach:
myrta: balaustia: vel solatr. hūoribus minui
incipientibus: sed non ex toto se dissoluentibꝰ
supradictis: myrrha: ⁊ crocus admisceantur.
¶ In oris apostemate nō ex corporis humo-
re in primis danda est causa dissolutiua: neqʒ
curanduʒ est de repugnatiua. Si in solo ore
sint vulnera vel pustule toto corpore plenitu-
dinis carente. lauetur bucca cuʒ succo solatri
coriandri sandali rub. ⁊ croci. ⁊ hʒ ꝙ dictum
est in giginis medicemur. ¶ Hoc medicamē
tuʒ Jo. dam̄. est danduʒ valens pustulis oris
vulneribus: ⁊ vlcerationibus. ℞. lentiuʒ mū
dataruʒ boli. an̄. ʒ. v. coriandri memite: sanda
li. an̄. ʒ. iij. spodij. se. rose. se. portul. boraginis
an̄. ʒ. iiij. cc. balaustie: nitri: arnoglose. ana. ʒ. i.
fac puluereʒ ⁊ superpone: ⁊ cuʒ aqua rob. la
ua: vel cuʒ succo mali grana. vel cuʒ succo co
riandri. ¶ Aliud valens calori: pustulis: in gi
giuis ⁊ palato: vuule ⁊ gule: ⁊ maxie in pue-
ris ⁊ corpore delicatis. ℞. amidi. ʒ. vi. spodij
memite. ana. ʒ. ij. seminis rose. ʒ. iij. croci. ʒ. ij.
zuccari. ʒ. iiij. cardamomi. ʒ. ß. camphore. ʒ. ß.
fac sicut de prioribus Joan. dam̄. diximus.
¶ Aliud eiusdeʒ Joan. dam̄. valet silr. ℞. se.
rose liquiritie: amidi. spice: ciperi nucis mus-
cate: cinamomi: alitimi: an̄. exag. i. camphore
aluminis croci ortulani. an̄. ʒ. ij. folij. ʒ. i. dein-
de fac puluereʒ: sicut de alijs. ¶ Aliud valēs
similiter. ℞. zuccari amidi sem̄. portul. se. ro-
se. an̄. exag. i. galle non pertusate: se. borag. se.
cucumeris viridis: lentis mūde. an̄. ʒ. i. cāpho
re croci: spodij. ana. ʒ. i. al'. ℈. i. fac puluerem
cuʒ aqua rob. ⁊ succo maligrana. ablue: sicut
superius. ¶ Si vlcerationes lactantibus eue
niant: mater eius lentes ⁊ micaʒ panis accipi
at super vlcerationes ponat amid. cum aqua
rosa. temperatuʒ. croci. se. rose. detur ad man
ducādū res tm̄ stiptica: sicut mala: pira citōia.

¶ Istud caplm̄ est de morbis oris: ita ꝙ ꝑ os itelligatur
palatū. lingua labia: ⁊ maxille. In his aliqn̄ oriunt̄ cor-
rosiones cācri: fistula vl' nolimetāgere. ⁊ alia que ponit
auc. Si g° sit ꝑꝑ malos humores corruptos totiꝰ corpis
precedat purgatio vl'is. Si de sanguie flōmia. Si de co-
lera purget̄ cū colagogo: postea fiat miutio de venis sub
lingua. deīde fiāt localia. ¶ Si adsit noli me tāgere vel
cancer ⁊ ꝓfūdent̄ ad mēbra radicalia vix curant̄. ¶ In
fistula v° fiat illinitio cū vnguento fusco. ⁊ desuꝑ ponat̄
puluis corrosiuꝰ: sicut ꝺ attramēto vsto: ⁊ auripig. In cā
cro os abluat̄ cū succo apy: vel cū vino decoctiōis agri-
monie camedreos. pipinelle ⁊ suppōatur puluis rasure
cornu ceruini. ¶ In corrosionibꝰ v° colericl vt nolime-
tangere: vel in carbūculo regatur pa. vt in febre acuta:
lauet̄ os cū aqua decoctiōis coriādri solatri: plātaginis
sempuiue vl' succo eaꝝ. ad alias pas. fiant que dicit auc.
Si tamē hꝰ infectiones in lactāte fiant etate. det̄ nutri
ci regimē ꝯueniēs vt lac gn̄et̄ tēꝑatū. pustule tn̄ ⁊ vario
le in ista etate sunt laudabiles: qꝛ sic mundificant̄ pueri
a suꝑfluitate mēstruoꝝ: vn̄ ꝓseruāt̄ ab īfectione. ¶ Os
aliqn̄ īfirmat̄). i. labia ⁊ cetera dcā (nullis alys mēbrl)
idest dentibꝰ ⁊ alys mēbris faciei. ꝙ si sit nulla purgatio
vr̄ esse nec̄ia. Si totū corpꝰ residuū bn̄ se hēat sol' localia
vident̄ sufficere (que ꝯsequent̄). i. q̄ fiūt: (⁊ in nigredi-
nē: qꝛ sign̄at adustionem (ne ad farsū). i. ad cancrū. vel
noli me tāgere (ꝙ salubre est:) qꝛ ꝓseruant̄ ab īfectiōe:
vt dictū est: ⁊ tūc nutrici dāda sūt etiā alterātia: ⁊ sirupi
⁊ dieta ꝯueniēs. (Si ꝑs magis:) qꝛ tūc īfectio est ꝓfun-
data ad mēbra radicalia (repugnans hūori). i. reꝑcussi-
uus: vt si in aceto ⁊ aq̄ decoquant̄ rose ⁊ mirtili et in ore
teneant̄ illud reꝑcutit: strigit: alterat: ⁊ ꝯfortat (desicca-
tiua). i. ꝯsūptiua: vt si adiungant̄ balaustie: ⁊ se. plātagi-
nis vel bolus: (neqʒ dissolutiua) ne nimis īfluat (nisi ex
ordine) post mā̄e ꝯsūptioneʒ (catartico:) qn̄ col'a est in
cā (vl' flōmia) qn̄ sanguis (sapa ex moris). i. dyamoron
qd est duplex. vnū est de moris imaturis tā rubi q̄ʒ celsi.
idē valʒ in pn̄° ꝯ sgnātiā: ⁊ ꝯ ap̄a vuule ⁊ lingue: qd garga
rizādo reꝑcutit cū decoctōe psidie balaustie rose. in ace
to. Aliud fit de moris maturis: qd valʒ ad maturāduʒ ⁊
rūpēdū ap̄a: ⁊ si nō hēas dyamorō. vtaris succo mororū
ꝭm modū ꝑdictū (sapa ex vino). i. vinū coctuʒ: sapa ꝑ se
sūpta sign̄at vinū coctū. Sʒ cū alio sign̄at succū illiꝰ spēi
cui adiūgit̄. (In pueris dāda). i. fiat flōmia in casu tali
(dissolutiua) nōn^m ꝙ n̄ dʒ fieri reꝑcussio nisi qn̄ mā̄ flu
it ab vno mēbro ad aliud: imo statiʒ dissolutiua apponā
tur. (coriādrū) herba est hn̄s amaritudinē cū pauca pō
ticitate ⁊ declinat ad caliditatē (lentiū) legumen est fri
gidū ⁊ sic. (sandali) fri. ⁊ sic. valēt multū ꝯ calefactionē
epatis. cardiacā: ⁊ ycteritiā (memite) fride ⁊ sic. vt celi-
donia: qꝛ qdā dicūt ꝙ celidōia ca. ⁊ sic. est in. 3°. gra. (gal
le nō ꝑtusate) imo paꝝ tēꝑate (croci.) crocꝰ ē tripl'x vnꝰ
est cāpestris ⁊ laxat ventrē. alius ortulanꝰ ⁊ vomituʒ ꝓ-
uocat. tertiꝰ vero dr̄ oriētalis ⁊ hʒ sanguinē mūdificare:
⁊ dare ei bonū colorem.

¶ De lentiginibus in facie. Cap. XXVI.

Lentigines in facie nascũtur maxime: ⁊ tñ quãdoqȝ apparẽt in toto corpore. Sed tñ plus in facie: siue sana sit siue ĩfirma. ℭ Aliquando he lentigines ꝓpter solis eueniũt ardores. Aliquando puellis eueniunt cũ menstrua melica non per locuȝ suuȝ exeunt. Sed cũ egrediũtur per totuȝ corpus se dispergunt: he solis vnguentis possunt sanari. Sed que masculis subito eueniũt: vel causa morbi difficiles sunt curari: cũ eniȝ ex colera nigra oriantur ea nõ putrescẽte qualitates cutis mutãtur. ℭ Si autez in sola facie videãtur cephalica vena minuatur. Sȝ si totuȝ corpus aspergitur de media flobotometur. Qȝ si minuere nequeam⁹. humores cũ catarticis ⁊ farmacia dissoluamus: deide ad vnguẽta redeamus. s. amigdalas amaras bene pistatas ⁊ eis ĩponamus semẽ eruce: silr̃ farinaȝ orobi cũ melle distẽperataȝ: vel cũ succo mali citrini acidi farinã lupinoꝝ ĩ aqua coctã. lac ficuuȝ. myrte fructũ pistatũ: soricũ stercus vet⁹ cũ aqua distemperetur. Dyascorides semẽ melonũ cũ carne ipsoꝝ ad h laudat. ℭ Aliud Jo. dam̃. ℞. farinã lupini ⁊ frumẽti amig. amarar̃. mũda. zuccari. añ. exag. i. liquir. gũmi arõ. añ. ʒ. ij. myrre: nitri costi. añ. exag. i. tẽpera cũ lacte ⁊ frica faciez. ℭ Aliud. Jo. dama. ℞. farinã fabarũ ⁊ frumẽti. añ. ʒ. ij. c̃c̃. ʒ. i. tempera cũ aqua vbi fenugre. sit coctuȝ. ℭ Aliud pauli. ℞. lib. x. risi libani. ℥. ix. nitri. lib. j. masti. ℥. iij. albugines ouoꝝ. xx. cũ corticibus eoꝝ carnis melonũ quãtuȝ sufficit. ℭ Aliud mundificans faciez. ℞. lupinoꝝ fabe. se. melonis eq̃li pondere: lentiũ medietatẽ. fac pulueres: vnge cũ lacte mulieris vel asine. ℭ Aliud. ℞. farine lupini fabarũ lẽtiuȝ amidi amigdale amare. añ. ʒ. iiij. semẽ michonis. al̃. melonis: cucumeris: risi: dragagãti. añ. exag. i. mellilote ꝯdisi. c̃c̃. costi. añ. exag. x. fac puluerẽ tẽperãs cuȝ albugĩe. vngat aũt in nocte. in die lauet.

ℭ In sup̃ficie faciei q̃dã puissime pustule ⁊ sordes gnãntur: que dñr lentigines a lẽtibus: qꝛ eis sunt sil̃es in q̃ti tate vel colore subruffo. ℭ Fiunt aũt q̃nq̃ a cã exteriori: vt a calore solis vel aeris attrahẽte sanguinez: ⁊ facit eũ ebullire: qꝛ plus dissoluit q̃ȝ cõsumit. Si enĩ attrabit ⁊ cõsumit quãtũ dissoluit vel ampli⁹ facies denigrat̃ vl̃ macule in cute generant̃: fiũt aũt aliq̃n a cã ĩteriori: vt a nã sup̃fluitates hu. ad exteriora expellẽte: sicut. n. mare sordes ad littora expellit: ita nã ad exteriora corporis: sicut pȝ in scabie: morphea vel lepra. hꝫ g̊ ĩfectiones in viris fiũt ⁊ mulierib⁹. Jn viris consuetis ad emorroydas: vel ad aliq̃s purgationes p̃p ĩdebitã eaꝝ retẽtionez. Jn mulierib⁹ v̊o p̃p ĩdebitã mẽstruoꝝ retẽtionem ⁊ p̃p ꝯsimilia. fiũt aũt de diuersis hũorib⁹ quoꝝ signa hñr p̃ colores ⁊ p̃ diuersas figuras ⁊ cõpl̃onem ⁊ alia p̃ticularia.

ℭ Si g̊ fiãt de sanguĩe fiat flõmia de cephalica. Si aũt de col̃a fiat colagogũ. Si aũt de alys hũorib⁹ corp̃e exñte plectorico: fiat purgatio ꝯ q̃ȝlȝ cãm. ꝓdest ventosatio sub mẽto. Jtẽ in oĩ cã multũ ꝓdest scarificatio in añriorib⁹ tybiaꝝ. H. n. ꝓdest ad mũdificationẽ faciei. deĩde sequãt̃ localia. Puluis g̊ baccaꝝ lauri cũ melle dispumato bñ ꝯmisceat̃. cũ h facies ĩungat̃: p̃cedẽte tñ stupha cũ decoctiõe absinthy: vl̃ palea ordei vl̃ auene. mane v̊o facies lauet̃ cũ colatura furfuris. ℭ Trotula v̊o ml̃ta ponit ad ornamẽtũ faciei. Dicit. n. q̃ distẽp̃ent̃ boraꝝ ⁊ farina fabaꝝ cũ aq̃ lumĩosa. al̃. limonũ apposita aqua ro. ⁊ paꝝ de musco: ⁊ ex h illiniat̃ facies sero ⁊ mane: silr̃ abluat̃. Jtẽ aliud ponit qđ. ℞. entale: dentale: borac̃. sarcocol̃. marmor. al. corallos al. cristallũ al. eq̃lr̃. farinam rubeoꝝ ciceroꝝ ⁊ fabarũ: ⁊ de seĩe canabi: h oĩa distẽp̃ent̃ cũ aq̃ lupinoꝝ vl̃ fabaꝝ: ⁊ apponat̃ aq̃ ro. ⁊ paꝝ de musco desiccent̃ in vmbra facti ide trocisci: q̃ p̃ñt seruari p̃ multos ãnos: ⁊ q̃ñ nec̃e fuerit distẽp̃et̃ vn⁹ in vola man⁹ ⁊ in sero facies illiniat̃ in mane abluat̃: h supra oĩa faciẽ mũdificat ⁊ tollit lẽtigĩes in facie vl̃ in q̃cũq̃ p̃te corpis (siue sana). i. siue careat alys pas. siue nõ (sol̃ vngim⁹) al̃. vnguẽtis: ĩmo certe sup̃fluitates p̊ sũt exhibẽde (difficile) qꝛ corp⁹ sigñat̃ pessimis hũorib⁹ eẽ repletũ (ea nõ putrescẽte). i. q̃ȝuis nõ putrescat. Si. n. putresceret magis febrẽ vl̃ apã corrosiuũ gnãret: (q̃ si mĩuere nequeamus) miꝝ vr̃ dicere: qꝛ flõmia ẽ min⁹ suspecta q̃ȝ farmacia: sic̃ aliq̃n testat̃. H. Sȝ ip̃e ĩtelligit catarticũ ⁊ farmaciã q̃ȝlȝ vẽtr̃l sol̃onẽ leuẽ p̃ sirupos laxatiuos: vl̃ q̃ſlȝ leues ꝺcoctões (soric̃. sterc⁹) dissoluit ꝯsũit ⁊ attrahit: p̃ se tñ nũq̃ȝ ponat̃: qꝛ faciẽ corroderet semẽ melonũ abstersiuũ ẽ. si terãt̃ carnes melõis apposita ordei faria ⁊ melle iuuabit ml̃tũ. trocisci ẽt ide facti p̃. iy. ãnos p̃ñt s̃uari.

ℭ De pustulis in facie. Cap. XXVII.

Si in facie pustule nascunt̃ dure sicce atqȝ parue alumẽ gũmi lẽtes: puluerizent̃: ⁊ inde facies lauetur. Similr̃ gũmi arabicũ ⁊ nitrũ cũ aceto tẽpera faciez de re omni mũdificat. Aliud. ℞. cathimie argẽtee. exag. i. chimolee boli terre armenice. añ. ʒ. i. sandarace. ʒ. ij. tempera cuȝ aqua rof. ⁊ lini faciem.

ℭ Hic agit de gutta ro. q̃ fit de sanguĩe vl̃ de col̃a adusta vl̃ melĩa ĩnãli. h ãt mã sp̃ ẽ grossa dura ⁊ sicca: vñ remollitiuis ĩdiget ⁊ dissolutiuis vl̃ digestiuis: postea dȝ sequi eũo mãe peccãtis ꝯuenĩeter: p̃cedẽte tñ flõmia vl̃ vẽtosa sub mẽto si videris expedire. deĩde sequãt̃ localia aliquãtulũ cal̃a: qꝛ frida nõ dissoluũt. ℭ Fiãt g̊ troci. tales ℞. borac̃. ʒ. iy. farie ciceꝝ ru. ʒ. y. farie fabaꝝ. ℥. i. cãphore. ʒ. i. h oĩa trita cũ succo cepe distẽp̃ent̃: ⁊ cũ melle rub. dispũato trocisci ĩforment̃ ⁊ desiccent̃ ĩ vmbra ⁊ cũ op⁹ fuerit cũ eodẽ succo distẽp̃ent̃ vel cũ melle: ⁊ ĩde facies vngat̃. deĩde mõ p̃dicto abluat̃ (chimolea). i. terra sub mola fabri: vel terre hyspanie quã sup̃i⁹ appellauit cretã (sandarace). i. auripigmẽti rubei.

¶ Incipit liber tertius. de squinantia. Caplm. I.

In duob⁹ libris ꝓcedētib⁹ tm̄mō
dictum est de infirmitatib⁹ capi-
ti ꝛ faciei accn̄tibus: mō dicantur
morbi mēbroꝝ ministrātiū cordi:
cor. n. lucerna est corpis: dicātur
ergo morbi ꝛ eoꝝ cause ꝛ sign̄a-
tiones subiūgant̄ ꝛ medicine. ꝛ incipiēdū est a
molestiorib⁹ ꝛ suspectiorib⁹: vt est squinātia:
vn̄. S. qualiscūqꝫ inqt morb⁹ in gula venerit
ꝛ inflatiōe sua spm̄ tenuerit: squinātia. i. suffo
catio vocāda erit: sed tn̄ h morbus a se inuicez
diuersat̄. ¶ Squinantia. n. passio aliqn̄ est ex
humorib⁹ a capite ad guttur descēdentib⁹. ali
quādo eadē die mortificās: vel scda: vl̄ tertia:
q𝔯. n. est pacuta ꝛ mortifera ideo hoiez subito
mortificat ꝛ suffocat. Inde squinātia ē voca-
ta q𝔯 angustat flatū: vt ifirm⁹ neqꝫ cibū possit:
neqꝫ potū recipe: vel si recipiat paruissimuz ē:
humores autē descendentes sanguinolēti sūt
vel colerici: vel flātici: vel salsi: vel viscosi. ex
melia. n. nūqꝫ h apa fit: q𝔯 h morbus cito pre-
ualet cū sit pacutissimus. Sed melia ꝑ longuz
tp̄s operat̄: vnde ipossibile est eē de nigra co-
lera. ¶ Flatus squinātícoꝝ ꝓprie est lōgus:
cā sue lōgitudinis est strictura gutturis. Q𝔯 cū
quātū sibi sufficiat aerē in impetu trahere sibi
nō valeat: longo spacio necesse est vt expleat:
anhelitus ergo breuis laudabile signū est squi
nāticis: vn̄ bz. G. i cōmēto sup ꝓnosti. ypocra
tis. pessimū est genus squinātie qd̓ infirmū ad
orthomiā inseqtur: neqꝫ nimiū dolorē vel an-
gustiā fecisse vr̄ exterius. In gula siue in collo
si tumor nō appꝫet neqꝫ rubor: minor i pessimi-
tate est. al̄. si nō anhelitū hz angustuz. illa q̄ nō
anhelitū hz angustū. Si cū tumore ꝛ rubore i
gula ꝛ collo facit dolorē nimiuz: minor est in
gradu tertio: cui⁹ nō nimius dolor neqꝫ flatus
angustiosus: h ergo nō i gutture: sed in collo:
vel in gula vel in vtroqꝫ ē. ¶ Opz ergo vt si-
gna humoꝝ dicant̄: vn̄. s. h morb⁹ cōcreatur:
si sit ex sanguie ifirmus appꝫet plenus corpe. ru
bet i facie: vene faciei sūt plene sanguie: plen⁹
pulsus: tumor calidus ꝛ rubeus: mōstrat eger
quasi vinum in gula saporet. Dieta sua multi
sanguis fuit generatiua. ¶ Ex col̄a ru. est for
tis dolor. angustia nimia. calor atqꝫ sitis maxi
ma. fumositas in gula. pulsus vacuus ꝛ for-
tis. ¶ Ex viscoso flegmate dolor nō est nimi⁹.
neqꝫ predicta signa in eo vident̄: tumet lingua
ꝛ mollescit. dolet paꝝ. ¶ Ex salso flegmate sa-
porat amarū. salē sentit in gula: vox eius sic ca-
tuloꝝ paruoꝝ. ¶ In h⁹ medicandis pergren-
di sunt humores. In sanguine vena cephalica
est minuēda. ypocras in epidimijs inqt in squi
nātia vel orthomia opz incidere venas. G. sꝑ
incidere ꝓcepit venā fm̄ ꝙ oporteat. i. q̄tum
virtus pati valeat: dat autez intelligi duobus
debere incidi fm̄ magnitudinē morbi vl̄ quā-
titatem virtutis. Squinātia autez est de ma-
ioribus morbis. ¶ Si sanguis cuz colera ru.
esse mixtus perpēditur ventrē humectare de-
bemus cuz catartico de cassiaf. oxifenitia iuiu-
ba. viola. ꝛ semine malue. camomileon. iuiu-
bis. prunis. viol̄. ꝛ similib⁹. extincto acumine
colere ru. ꝛ egrediente cuz colerica egestione.
cephalica flobothomet̄ vt exeat sanguis a co-
lera ru. incensus post flobothomiaz ꝛ purga-
tionē redesiduz est ad membra vbi maxie mor
bus regnat. ¶ In pn̄cipio morbi medicemur
cum his que repugnant humorib⁹: ad guttur
descendentibus ꝛ ipsum guttur confortanti-
bus: sicut sapa de moris: cum succo solatri vl̄
arnoglose. Detur deīde gargarismus: furfur
quoqꝫ ordei aceto infusuz ꝛ colatum ꝛ aqua
vbi balaustia: sumac. galla. rosa sint cocta. lē-
tes. solatri succus. siue psilij: omnia sunt stipti
ca ꝛ repugnātia. Que cum fecerimus ꝛ exte-
nuauerimus ad humores dissoluēdos in infir
mis mēbris clausos redeamus cum gargaris-
mis de sapa mori. ꝛ sapa vini cōmixta ꝛ pau-
ca mirra: vel ptisana cuz zuccaro vel lacte ca-
prino siue asinino cum zuccaro ꝛ pauco cro-
co. vel cassiaf. ꝛ sapa in aqua cali. vel cū succo
portul̄. Quecūqꝫ horuz inuenerimus: inde i-
firmo fiat gargarismus: q𝔯 ex his hūores dis-
soluūtur. ¶ Cibuz paruissimū demus qui sit
solubilis: sicut iuscellū aliquod vel succus de-
tur mundati seminis melonuz atqꝫ cucume-
ruz vel medulla pistata. amidū. dragagā. cum
amigdaleo. de his omnibus ius cōficiatur ie-
iuno detur: vel amid̓. cum lacte ꝛ penith. et
amigdaleo. nutriēdus est cuz crisolocāna. bli-
tis. portul̄. que cum amigdaleo parata sint.
¶ Si apostema sit flegmaticū: qd̓ ex ꝓdictis
signis intelligenduz est cuz catartico flegma-
tis depositiuo erit purganduz. Simil̄r cū cli-
steri ꝛ gargarismis: in morbi pn̄cipio: fiet au-
tem de sapa nucis cuz aneto: vel memite: vel
vbi cortices nucuz sint: vel vbi mora vel suc-
cus solatri: vel oculo litij vel aloe: humorib⁹
his dissolutis ad mēbra curāda redeam⁹ vbi
mali humores includūtur: gargarismuz facie-
mus cuz sapa nucuz apposito piretro: vel so-

la sapa: vel oximelle: vł sapa mirtina: vł aqua vbi ficus sicce sint cocte: vel cum caprino la-cte: ⁊ stercus canis albi pista subtiliter: ⁊ cum melle distēpera: his omnibus vngamus oris interiora cum pēnis. G. dicit h oīa esse vtilia: accipiamus iterū caninū stercus ⁊ pulueriza-tū in os ꝓijciatur cuz felle taurino: melle buc-caz vngamus. gargarismuz faciamus. Itē. G. fel inqt taurinū suffocationi vue cadētis ē ad-iutoriuz: silr fel ouinū: cineres radicis cauliuz. cuz melle faciamus gargarismū. Similr suc-cus radic̄. iuuat cum oximelle. ¶ Alius gar-garismus valens squināntico flegmatico. ℞. li-quiricie. ʒ. iij. piretri. cassie. squināti. cicute se-minis. añ. ʒ. ij. fenugre. mirre. añ. exagi. i. c̄c̄. pi-peris. spice. sansuci. añ. ʒ. i. fac puluerez. distē-pera cū melle. ⁊ in modū auellane accipiat: ⁊ cū aqua vbi cortex mali gra. sit coctus: tempe-ra cuz vino odorifero forti: vel cuz oximelle. ¶ Aliud valens silr. ℞. rose. ʒ. ij. stercoris ca-nini. c̄c̄. añ. exagi. i. tēpera cum melle. Inde os vnge ⁊ fac gargarizari. ¶ Aliđ. ℞. rose liquir. añ. exagi. i. cinamomi. aliptimi. piperis lō. c̄c̄. añ. ʒ. i. aluminis scissi. cardamomi. mirre. syna-pis. ʒʒ. costi. añ. ʒ. ij. fac puluerē. adde mel. qđ scz accipe in moduz auella. vel cū sapa: vel aq̄ vbi cocta sit galla: vel cum succo solatri. vł cū oximelle ⁊ aqua calida.

¶ In hoc tertio lib. post morbos oris ⁊ faciei itēdit auc. tractare de causis morborū ⁊ signis ⁊ curis que accidūt membris spūalibus incipiēs a gutture ⁊ cōtinue ab epi-gloto procedit a pulmone ⁊ a corde ⁊ a mēbris eis deser-uientibus vsqꝫ ad dyafragma. ¶ Guttur vero dicit̄ spa-ciū supius cāne pulmonis que ē via anhelitꝰ: supra quā dependet vuula de qua postea dicetur. In radice eni lin-gue duo sunt foramina: vnuz est via cibi ⁊ dr̄ meri: siue ysofagus: ⁊ aliud qđ est via anhelitus: ⁊ dicitur epiglotū siue guttur. In h ergo loco quādoqꝫ ingredit̄. vel aggre-gat̄ cibus: vnde seqtur strangulatio. quādoqꝫ infigit̄ spi-na vel arista: vel os: vel aliqd ꝯsimile: vel sanguisuga: et aliqn̄do ibi apostema generat̄ vel cōpressio: vel coarta-tio: vnde impedit̄ vox: vel destruitur: vel patiēs suffoca-tur: h om̄ia cōia sūt gutturi ⁊ ysophago: qꝛ guttur deser-uit mēbris spūalibus: sicut ysophagus vel meri mēbris nutritiuis: p̄mo agit Constā. de passionibꝰ gutturis: qꝛ in h tertio libꝰ nō intendit agere nisi de nocumētis mem-broruz spūaliū. ¶ Inter ergo paſ. gutturis p̄mo agit de prohibitione anhelitus in qua ꝓhibetur aer intrare ad pulmonē: que aliquādo accidit ꝓpter medicinas vene-nosas pulmonē cōprimentes: aliquado ꝓpter nimiā fri-giditatez cōstringētez: ⁊ aliquādo ꝓpter ap̄a quod est in gutture vel ysophago: vel ꝓpter nimiaz siccitatez lacer-torū patit̄: vnde via aeris opilat̄: vel ꝑꝑ dislocationem spondiliū colli: vnde via aeris ⁊ cibi coartatur: operatio vero gutturis potest impediri propter ap̄a quod opilat meatus gutturis: aliqn̄ ꝓpter cōpressionez ⁊ dislocatio-nez spōdiliuz colli: aliquādo ꝓpter malā cōplexionē sic. ⁊ hu. vnde debilitat̄ virtus motiua lacertoꝝ. ¶ Cōstā-tinus ergo in h caplo primo terty lib. intendit de ap̄atē viaz aeris opilante: h autez ap̄a quadripartitum est: aut eniz est in lacertis exterioribus gutturis ⁊ lōge ab orifi-cio superiori cāne. vnde apparet rubor. magnus visus pe-ctus: aut est in lacertis superioribꝰ gutturis: versus ori-ficiuz superius: vnde apparet rubor ⁊ tumor in ore: aut ē in lacertis intrinsecis meri qbus cibus deglutitur: vnde coartat viaz aeris ꝑꝑ vicinitatez: vel in illa distātia que est inter illa duo foramina: ⁊ h est omnibus magis peri-culosa: quoniaz opilat vtrāqꝫ viam: h duo vltima sensui non apparēt. ¶ Fiūt aūt ista ap̄ata: aut ex sanguie: aut ex co. aut ex flegmate: rarissime vero ex melia: qꝛ cuz sit grossa raro penetrat ad neruos ⁊ lacertos: đ flegmate vo non est multū violēta nec periculosa: h autez ap̄ata aut interficiūt prefocando: aut trāseunt in saniē que primo depurat̄. aut ꝑmutat̄ ad aliud mēbruz nobile: ⁊ fluētes ad cānaz pulmonis faciunt ꝑipleu az: aut suffocāt: aut ꝑ-mutant̄ ad cor ⁊ interficiūt: aut ad stōm: ⁊ ꝓuocant vo-mituz: h ap̄ata cōi noīe squinātia appellant̄. ¶ Illa aūt squinātia in qua os tenet̄ apertuz: ⁊ lingua manet exten-sa magis est ꝑiculosa ⁊ interficit quādoqꝫ in p̄ma die et raro durat vsqꝫ ad quartū: ⁊ dicit̄ canina ⁊ nō recipit cu-raz. Omnes aūt squinātie freq̄ntius accn̄t in vere ⁊ ma-xime si p̄nm veris sit frigidū. Omnis aūt squinātia in fe. acuta est magis periculosa: qꝛ impedit̄ euentatio. quan-doqꝫ magis est necessaria. Itē omnis squinantia super-ueniēs in die cretica est periculosa. ¶ Potest aūt queri quō pōt cognosci squinātia que non apparet interius in ore: nec exteriꝰ in collo: ⁊ dicimꝰ ꝙ per cōstrictionē anhe-litus. vel quādo bibit̄ aqua redūdat ad nares ⁊ ꝑ tumo-rez ⁊ rubores oculoꝝ: ⁊ per rigitudinez lingue: ⁊ per diffi-cultatez motus eius: ⁊ qꝛ vox exit per nares ⁊ est gracil̄ vox similis voci catuloꝝ: ⁊ colluz est rigidum. ¶ Si in squinātia exeat spuma per os mortalis est: vel si anguli oculoruz fiant nigri vel virides: si pulsus occultet̄ ⁊ fri-geant extrema eadez die morit̄: vel si sub assellis fridus sudor sentiat̄. ¶ Signa cāe mālis squinātie sumunt̄ a colore a sapore ⁊ forma doloris. Sz si sit acutissimus do-lor, colera est in cā. flegma aūt inter omnes minorez fa-cit dolorez. ¶ Cura aūt cōis in omni squinātia ē: vt eua-cuetur mā cuz solutione ventris ⁊ flōmia ⁊ cū attractio-ne māe ad oppositū ⁊ diuersuz: vt appositiōe ventosarū sub māmillis: ⁊ in cruribus ⁊ in ligatiōe forti: ⁊ dolorosa extremoruz: ⁊ per localia stiptica de quibus fiant garga-risinata reꝑcutientia mām ad exteriora: sicut est succus moroꝝ īmaturoꝝ in principio vel cū decoctiōe galle. ba-laustie. psidie ī aceto. ⁊ cū dissolutiuis. attractiuis: ⁊ eua-poratiuis exterius appositis: ab initio g̊ fiat clistere for-titer attractiuū: deinde fiat flōmia de vena cephalica si cōueniant particularia: deinde fiat flōmia de venis sub lingua ꝭm vires patiētis: prodest vētosa posita sub mē-to cū scarificatiōe. Itē ligetur modicuz spōgie cū fortis-simo filo ⁊ in melle intingat̄: deinde ꝑcipiat̄ trāsglutiri. trāsglutitum vero fortiter extrahat̄: h. n. rumpit aposte-ma ⁊ mām a loco remouet. Istđ idez liberat a periculo suffocationis: qn̄ vel os: vel frustuz ligni: vel aliqđ con-simile in gula est fixuz. Itez idez facit frustū carnis ali-quātuluz pinguis fort iter ligatū ⁊ extractuz. Itez dicit Auic. ꝙ mltuz flōmia ꝓdest saphenaruz: ⁊ vētosatio cru-riuz: ⁊ intelligenduz est in cā sanguinea vel colerica post gargarizatiōes reꝝ stipticaruz. Inuoluat̄ locus cū lana succida infusa in decoctiōe ysopi. apposito oleo oliuaruz vel camomileon. Itē in cā frigida bulliatur in vino for-titer agrippa. marciatō: dialtea. postea stupe ibidē intin-cte circa collū īuoluant̄. istud resoluit ⁊ dyaforesiz ope-

ratur ⁊ sedat doloreꝫ. Iteꝫ locus inungat̃ cum melle in
quo decocti sint anacardi. gargarismus fiat in fine aug-
mẽti ⁊ in statu cum dissolutiuis: vt est oximell'. synapis:
castorei ⁊ costi. Iteꝫ administrent̃ ea que a tota spẽ ope-
rant̃: vt sunt fila de qbus fit purpura intincta ⁊ cuꝫ illis
vipera strãguletur: ⁊ ex eis collũ circũliget̃. Simile ope
rat̃ stercus canis al. ossa comedẽtis si gargarizetur: vel
exterius illiniat̃. Stercus simil'r hoĩs ⁊ ꝓprie infantis
operat̃ ideꝫ. Iteꝫ puluis yrũdinum cõbustaruꝫ insuffle
tur. Sufficit vero talib⁹ pro cibo ydromel vsq; ad tertiũ
dieꝫ vt mã a͞patis trahat̃ ad extrinsecuꝫ. Ista cura exte-
rius sufficiat. ¶ In duob⁹ libris precedẽtib⁹) vtit̃ trã-
situ sese cõtinuas (ministrãtiũ cordi.) ministrãt aũt cor
di a sũmitate gule vsq; ad dyafragma (cor. n. ⁊c.) cor po
situꝫ ẽ in medio aĩalis ⁊ vicẽ obtinet sol' in medio stella-
ruꝫ ceteraꝝ existẽtis (diuersat̃). i. diuersas habet spẽs.
(eadem die mortif.) h fit quãdo ex toto interius ẽ cum
fe. acuta: corpe exñte plectorico. (ex melia) imo ƒꝫ Aui.
⁊ ƒm Raſ. aliqñ: sed raro valde: q2 grossus hu. raro ascẽ
dit: ⁊ si ascẽdit vix lacertos penetrat per angustũ locum:
(flatus) suple paulatim mutatur: q2 in taꝫ breui tpe nõ
possit perfici ꝓpter angustiaꝫ vie (longus). i. lõgo tẽpo-
re fit (ad orthomiã insequit̃). i. ad difficultateꝫ inspirã-
di ⁊ expirãdi perducit patiẽteꝫ: disnie. n. siue anhelitus
iij. sunt spẽs: vna est in attrahẽdo cuꝫ difficultate: ⁊ dicit̃
sansugiuꝫ: alia in expirãdo: ⁊ dicitur anhelitus: ⁊ alia in
vtroq; ⁊ dicit̃ orthomia (nec nimiũ dolet) h ẽ q2 mã re
mota est a neruis qui sunt exterius: in qbusdã est fortis
sensus: sicut ĩ ysmõ inclusa qd est cartillaginosuꝫ ⁊ pau-
ci sensus: vnde paucus dolor: ⁊ h est pma spẽs squinãtie.
(Sed tumor non apparet) q2 mã est tota intus. (minor
in pessimitate) h ponit scdam spẽm (minor in gradu) h
ponit tertiaꝫ spẽꝫ (in gutture) guttur est supior ps cãne
pulmonis in radice lingue: gula ẽ illa pars trachee arte-
rie que est in medio colli. colluꝫ vero appellat quãlꝫ ptẽ
colli preter locum gule vel gutturis: cetera sunt plana.
(Medulla eaꝝ pistata). i. lac ab eis mũdatis extractũ.
(amigda.). i. lac amigda. (catartico) Sil'r h ẽ magnum
periculũ dare farmaciã in tali casu: cuꝫ etiã os vix possit
aperiri: melius est ergo vt p clistere inyciat̃ aliqd acutũ
⁊ pũgitiuũ: fiat gargarismus de sapa que sic fit: decoque
nuces in aceto cũ suis testis colet̃ ⁊ erit sapa: vl' sic ⁊ me-
lius: corticẽ nuclei exteriorem extrahe. ꝯtere ⁊ exprime
succũ ⁊ h erit sapa. hic. n. gargarismus mãm suauiter dis
soluit. Sed valꝫ decoctio ficuũ: yreos. dactil'. ⁊ vue pas-
se: exterius fiat inunctio cũ butiro ⁊ dialtea: (stercus ca-
nis) h dcm̃ est supra: sicut est stercus lupi ĩ colica: ⁊ ylia-
ca est sũmũ remedium: si supra dolorẽ ponatur: ⁊ sil'r in
squinãtia stercus canis valꝫ sicut supra dictuꝫ est: simil'r
stercus porci in aceto infusuꝫ in fluxu sanguis a naribus
sũme valꝫ a tota spẽ (succus radicis) hoc dissolutiuũ ẽ ⁊
incisiuuꝫ: os vnge exterius. s. supra apostema.

¶ De apostemate in gula. Cap. II.

Cum apostema decoctum esse intelli
gimus in gula ⁊ coadunataꝫ saniem
in ea: oportet vt cũ facilibus aperire
illud moliamur: non. n. incipiẽdũ est
a fortib⁹ medicinis: fiat ergo gargarismus cũ
lacte caprino: vel asinino: vel psilio. vl' cũ yre-
os: vel cũ fermẽto ⁊ oleo vio. vel butiro cali-
do cuꝫ farina. ¶ Alia confectio. ℞. semẽ cito
nioꝝ: viscuꝫ malue ⁊ frumẽtũ: lac caprinũ eq̃li
pondere: deinde liquif. acc̃. radicem: ⁊ radic̃.
malue. vnde facto puluere cũ aliјs oĩbus con
fice ⁊ da bibere vt gargarizet. ¶ Aliud Ioã.
dama. valet ad a͞pa facile aperienduꝫ in gula.
℞. dragagã. ʒ. iiij. amigdaleon. dul. olei viol'.
quãtũ sufficit. aqua vbi ordeuꝫ coctuꝫ sit: liqri
tia. ⁊ malua. oĩa in aqua cocta: succusq; cu
cur. arnoglo. equali põdere: aqua vbi cassiaf.
sit cocta. omnia sint cõmixta ⁊ bene cõfecta et
infirmo dentur gargarizanda colata ⁊ cal'a.
¶ Si infirmus sit fortis ⁊ cito velimus aperi
re fiat gargarismus cuꝫ aqua vbi ficus sint co
cti ⁊ misceãtur cũ farina. vel stercore canino:
⁊ cuꝫ lacte asinino. ¶ Fisso apostemate opꝫ
ei dare vitelluꝫ oui non coctuꝫ cuꝫ amigda. et
dragagan. ⁊ oleo viola. vel cum succo se. cito-
nioꝝ ⁊ arnogl'. vel aqua vbi ordeuꝫ ⁊ liquiri.
sint cocta. sil'r ficus sicce cassiaf. oleuꝫ vio. sint
apposita. ¶ Nutriẽdus est cum iure facto de
furfure ⁊ amigd. oleo viol'. penid. vel cũ mal-
ua. crisolocãna. bliti. cucur. ¶ Vngamus gu-
lam exterius cuꝫ cera: vel cum oleo viol'. dra-
gagã. ⁊ crudi oui vitello. ⁊ h vnguentuꝫ valꝫ
ad aperiendũ gule apostema facile. ¶ Aliud.
℞. cere al. olei viol'. añ. ʒ. xv. butiri. ʒ. viij. dra-
gagan. ʒ. iij. se. lini. ʒ. vij. fac pistari in pul. sub-
tilissime ⁊ cõmiscẽs fac vnguentum.
¶ De eodem est caplo: intendit. n. h agere d ruptura apo-
stematis ⁊ sanie mũdificãda: cũ superius egerit de rep-
cussiuis de maturatiuis ⁊ de dissolutiuis. Saniem ergo
generatã iã intelligimus ex loci mollitie ⁊ colore ⁊ dolo
ris diminutiõe: ⁊ q2 ƒm Ypo. in gnãtione saniei dolor et
febris magis ⁊c. Incipiẽdũ g a leuiorib⁹: nõ a violentis:
neq; dolor inducat̃: ⁊ fluxus iteret̃. ponẽda sunt g q̃ sua-
uiter rũpunt a͞pa: dcoquas ergo ĩ melle vel mulsa vuas
pas. dactilos: ficus siccas: radiceꝫ yreos: fimũ caprinum.
deĩde coles ⁊ da ad gargarizandũ. exterius inunge cum
oleo vio. ca. butiro ⁊ dyaltea: fiat cathaplasma de frumẽ
to: hoc. n. maturat ⁊ rũpit a͞pa ⁊ mundificat: talia. n. festi-
nãda sũt: q2 aliquãdo apostema tale ꝯuertitur in scliro-
sim. nõ nũq; in fistulam que vix vel nũq; curatur. Aliq;-
do per se rũpitur apostema ⁊ fluit sanies interius ad cã-
nas pulmonis: qd est summũ periculũ (viscum malue)
. i. radiceꝫ bismalue da bibere. absit: sed gargariza ⁊ exte
rius cathaplasma (nutriẽdus est) furfur ponat̃ in aqua
feruenti per noctẽ: ⁊ in mane fricet̃ ⁊ coletur spissuꝫ de-
coquat̃ cum lacte amigda. penid. candi. zucca. cuꝫ vitel-
lis ouoꝝ: (cere al.) si vis magis violẽter fiat emplastꝝ:
de pice liqda d medullis anacardi ⁊ galbano.

¶ De apostemate vuule. Cap. III.

Aliquando inflatio vel apostema na-
scitur in partibus gule: vt in vuula vl'
in partibus gule intra vl' extra que fit
ex humoribus capitis illuc descendẽ-
tibus vel a fumo a stõ ascendẽte: vnde nimiũ
doloreꝫ patiuntur cũ cibus transglutitur: ali-

quãdo non glutiunt saliuaz nisi cũ magno do-
lore. ¶ Oportet ergo vt perquiramus si adsit
rubor calor. venarum plenitudo pulsus nimius
⁊ plenus: vnde sanguis certificat̃ eẽ in causa.
De cephalica minuamus quãtuz patiẽtis vir
tus patiat̃. ¶ Si ardor nimius sit ⁊ siccitas ⁊
nimia sitis. co. ru. erit purgãda cuz cassiaf. mã-
na. viol̃. oxisenitia ⁊ silia. ¶ In dolore vero
molli siue ardore ⁊ siccitate atq̧ siti intelligit̃
morbus esse de flegmate: deinde p̃cipiamus
vt flegma purgetur ⁊ medicina repugnatiua
⁊ dissolutiua est danda: sicut galla cuz aceto:
vngatur intus cuz digito vel cuz pẽna. Idem
faciũt ⁊ cortex mali grana. balausti. rosa. mir-
ta. ¶ Si h ad salutez infirmi non sufficiũt de
vuula est videndũ. Vuula si sit subtilis in fun-
do ⁊ in extremitatib⁹ sit grossa ⁊ tumida: ⁊ q̃-
si habẽs saniez albaz cuz ferro siue acuto me-
dicamine erit icidẽda. ¶ Ypo. in tertia ꝑnost.
particula. vuula si sit rubea ⁊ magna ad incidẽ-
dũ ẽ molestissima quã sequũtur apostemata ⁊
fluxus sanguis: vnde nimium est studendũ vt
ad superius subtilizet̃ ⁊ extrema ingrossentur
⁊ liueant: ⁊ tunc tandem incidet̃: vtilius ta-
men est nõ incidere ante purgationẽ ventris si
tempus expectet: ⁊ si suffocationez non time-
tis: h autẽ ex auctoritate ypocratis recepta eẽ
innuũt qualiter tumida vuula sit medicanda.
Qui cuz paruz locutus fuerit: auctoritatẽ ta-
mẽ maximaz inde dedit: opz ergo vt incidat̃:
⁊ si dolor nimius subsequat̃ timetur ne apo-
stema calidũ succedat ⁊ fluxus nimi⁹. ¶ Ali-
quãdo quoq̧ cũ est rubea inciditur cã squinã-
tie inde oritur: sed precipiendũ est infirmo vti
medicamine isto. ℞. cinerez palme ⁊ cãne que
tempera fortiter cuz aqua postea cola. deinde
accipe gallaz. alumẽ. sumac. ⁊ pul. fac. quib⁹
cuz supiori aqua mixtis gargarismuz. faciat.
¶ Aliud ad vuule casuz valz. ℞. mirre. armo
niaci sal̃. piperis ni. ⁊ lon. equaliter inde pul̃. i
gula insuffletur. ¶ Si gule glãdes aliquas ha
buerint: ⁊ coadunationes gargarismus dan-
dus est cũ aqua vbi ficus: dactili. fenugreci. ⁊
similia sint cocta. Deinde vnguẽtis dissoluti-
uis exterius vngamus: sicut nitro. sal̃. armo.
succo caulino ⁊ cẽtaurea cũ melle tẽpera oĩa.
¶ Hic agit de passionib⁹ vuule: vuula est corpus quod-
dã rotũdũ ⁊ oblongũ de palato depẽdẽs super epyglotũ
quasi simile vue grano maioris vue: cuius tria sũt iuua-
mẽta: vt dicit Constan. vnuz est ꝙ puluerem ⁊ fumũ ꝓ-
hibet subintrare guttur. scd̃m est: ꝙ temperat aera ne ni
mis frigidus pulmonẽ ingrediat̃. tertium est ꝙ vocem
reddit meliorem. ¶ In hac ergo diuersa apata ex catar
ris gnãntur. Aliquãdo sine apostemate remollit̃ ⁊ rela-
xatur: vnde cadit super epyglotuz: fiunt aũt apata diuer
sa in mandibul̃. i. in quibusdã carnibus glandulosis que
sunt in radice lingue: quarum etiã causam tangit. ¶ Di
uersant̃ ergo apostemata vuule ẜm diuersas cãs: ⁊ ẜz q̃s
diuersant̃ cure: ⁊ nõn̄ ꝙ cũ in ceteris apostematib⁹ ma
teria exigitur multa: in h apate sufficit vna gutta vl̃ due
de quacũq̧ sit mã ad faciendũ apa: tale autẽ apostema
magnuz facit dolorez: ⁊ precipue si sit de mã ca. quando
autez remollit̃ remollita relaxat̃ ⁊ cadit sup̃ra epiglotũ
ita ꝙ claudat guttur: ysophag. ⁊ sic operat̃ aliqñ subitã
suffocationez: nec ẽt cibus nec saliua potest transglutiri
propter angustiã meatus: h autẽ cõiter habet fieri ⁊ ꝑꝑ
apostema ⁊ ꝑpter relaxationẽ. ¶ In apate autez vuule
fere valent eadẽ que valent in squinãtia: remollitio in-
diget desiccatiuis ⁊ pulueribus ꝯstrictiuis: signa autem
materierũ apostematuz auc. ponit satis elegãter. In cu-
ra ergo taliuz semꝑ in ꝑ̃ncipio vtendũ est repercussiuis.
In augmẽto ⁊ in statu dissolutiuis flõmia tamñ de venis
sub lingua ab initio fiat: deĩde euacuatio vl̃is si corp⁹ sit
plectoricũ. ⁊ h ẜm nãz ma̾ dominãt̃. Si ergo apostema
de ca. sit cã ab initio succus solatri cuz aqua ro. gargari-
zet̃: vel in aqua ro. decoquat̃ dragagantuz gũmi arabi.
sarcocolle apposito succo solatri. ⁊ fiat gargarism⁹: h be-
ne repcutit ⁊ infrigidat: vel acetuz in quo sit camphora
modicuz. ¶ In apate vero frigido decoquãtur pontica
cuz pauco alumine in aceto: sicut balaustia. psidia. galla.
⁊ gargarizet: postea insufflet̃ cũ calamo semi. ro. h. n. va-
let vbiq̧: qd̃ autez restringit vuulaz ⁊ repercutit est suc-
cus mali grana. ꝯtriti cuz toto cortice suo apposita sexta
parte mell̃. si cuz pẽna intincta ibi tota vuula illiniatur.
Dissolutiua vero sunt decoctio radic̃. lily cũ pul. c̃c̃. ⁊ oxi
melle ⁊ melle. vel decoctio apy vel cipi vel prassy cum
puluere croci ⁊ mirte: ⁊ ĩ oximelle ponat̃ alumẽ. ⁊ amid.
⁊ paruz de sale armoniaco. vel succus caul̃ cũ melle ⁊ sa-
le nitro. vel centaurea. Si gargarizet̃: ⁊ circa colluz fiat
cathaplasma. h eñ maturat. rũpit ⁊ dissoluit apa vuule.
gule. ⁊ colli. Vel al̃r. extrahat̃ succ⁹ de agrimonia. vbe-
na ⁊ caulibus: decoque cũ oleo nuc̃. vl̃ laur̃. ⁊ apposita ce-
ra fiat vnguẽtuz cũ quo vuula intus ⁊ collũ exterius in-
ungat̃: si vero nec dissolutiua nec repercussiua prosunt:
sicut aliquando contingit: consideretur vtruz sanies ibi
generet̃: ꝙ si fiat cuz flõmo inferius incidatur vt sanies
sic extrahat̃. Sz anteq̃z h fiat expectetur saniei genera-
tio: qd̃ cognoscit̃ ꝑ album colorez ipsius vuule: ⁊ per do-
loris mitigationẽ. De incisiõe vero vuule postea tãget.
¶ Aliquando inflatio vel apostema:) vel. i. subiuncti-
ue (in angulis). i. in mãdibulis (intus vel extra). i. supe-
rius: vel inferius (cuz cassiaf.) mãm ponit colagogi: sed
non ordinat qual̃r (flegma purgetur.) ante oĩa vtile est
fieri flõmiã de venis sub lingua (galla cũ aceto) cõsulo
ꝙ de aqua apponat̃ (vidẽdũ cuius forme sit in exterio-
ribus). i. in capite super epyglotũ (in fundamento). i. in
palato (sanie alba) h est signũ maturatiõis cũ ferro vel
cuz cãnula intromissa: tñ ita intromittatur quin aliquã-
tuluz remaneat cõpressa lingua inferius vel cum acuta
medicina: sicut ẽ alumẽ cũ assa fetida que ꝯtinue super
radicez lingue vel vuule apponat̃: vel sicut est attramẽ-
tuz ⁊ assa fe. ⁊ sal armoniac̃. ¶ Nota ꝙ incidere vuulaz
magnũ est periculũ nisi cũ instrumẽto aureo cãdente cõ-
burat̃ ⁊ cõbusta a palato separet̃: q̄ tũc cauterizetur in
sũmo: vnde nõ seqtur nimius sanguis fluxus ꝑpter cal-
lositatez ibidez factam: oz autez auruz candẽs non fer-
ruz mitti. vel intromitti. per cãnulã. ne loca circũstantia
adurant̃: ferruz calefactuz nõ apponat̃: q̄ nimiuz lede-

ret:corpus.n.vuule nimis delicatum ⁊ tenerum ⁊ forte
non sustinet fieri impssionē. Itē cauterizatio cū auro in
summo facta sine aliqua incisiōe in nimia mollitie ⁊ re/
laxatiōe silr prodest. (⁋ A summo dico).i.a capite infe/
rius. Ad qđ valz silr ouuz coctū sup caput in vertice po/
situz quanto calidius possit sustineri. (In suffocationez
expectando) quasi dicat: antequā incidatur opz qđ pcedat
vlis purgatio: ne ppter dolorem nimius fiat fluxus hu/
morū: sz si timet de suffocatione neqꝫ digestio: neqꝫ pur/
gatio est expectāda (cinerez palme) ista sunt restrictiua
fortiter retinētium sanguinez paratū fluere. (Ad vuule
casuz).i.relaxationez sicut dictum est valz cauterizatio
in capite cuz auro inferius. (Si gule glandes) hic tan/
git de apostemate mandibularuz: amigđ. cuius fere ea/
dem est cura vt in squinantia.

⁋ De raucedine ⁊ vocis amissione. Cap. IIII.

RAucitas est ex humiditate instrumen
tuz vocis infundente: hautez humidi
tas: vel est flegmatica vel sanguinea:
que cū a capite descēderit ⁊ instrumē/
tuz vocis infuderit: planitatē aufert loquēdi:
⁊ aliquādo voces oīno extiguit. ⁋ Si ex san
guine appeat esse qđ rubor ostendit ⁊ plenitu/
do in facie. cephalicā venaz incide. ⁊ quātum
virtus patientis expetit minue purget cuz cas
siaf. māna. viol. oxifeñ. ⁊ silia. has pillulas po
namus sub lingua. ℞. gūmi arabi. dragagā. li/
quiri. amiđ. se. cucumeris cucur. portul. añ. ʒ.
iiij. cc. ʒ. i. peniđ. ʒ. ij. fac pillulas quas sub lin/
gua teneat. Nutriat cuz iure ex farina fcō cuz
amigdalco. ouis mollibus ⁊ silibus. ⁋ In hu
moribus flegmaticis gargarismuz cuz yerapi
gra ⁊ melle vel mulsa est dandū. elm. ℞. suc/
cuz cauliuz. mel bene coctū ⁊ sit bene spissuz.
Aliud valz silr. ℞. liquir. dragagan. pipis al.
xilocas. mirre. gūmi. thuris. añ. ʒ. ij. spice exa/
gi. i. peniđ ⁊ sapa ⁊ mel. quātuz sufficit. Aliđ
valz silr. ℞. se. lini. assati. amigđ. mūde dulces
⁊ amare. añ. ʒ. x. peniđ. ʒ. xviij. cc. cinamomi.
piperis. añ. exagi. i. fac pul. adiunge mel. q.s.
da cuz aqua vbi liquiri. sit cocta. Aliud itidez
valet. ℞. ficus siccas. calamētū parꝫ dragagā.
coquātur in spissitudinē mellis. Aliud electua
riuz. ℞. fenugreci. amigda. dulces ⁊ amaras
añ. ʒ. iiij. se. lini assi. ʒ. viij. amigđ. dragagā. liq
ritic. pymce añ. ʒ. ij. tēpera cū sapa.

⁋ Due sunt cause pprie vocis. s. mālis ⁊ efficiens: mālis
est aer in quo fit vox. cā efficiens est duplex. remota. s. ⁊
propinqua. remota sicut virtus mouēs lacertos pulmo/
nis. ppinqua vero sicut lacertus epygloti. ⁊ ipsū epyglo
tuz expellitur quidē aer vsqꝫ ad epyglotū: epyglotū ve/
ro cū mensura cōstringit: ⁊ dilatatur mediāte suo lacer/
to: vnde aer repercutit ex qua repercussione cū modera
ta dilatatione ⁊ cōstrictione: vox in aere format tāqꝫ in
sua mā. Iste ergo due cāe si prout opz cōueniāt: vox put
opz efficiet. Si autem in altera vel in vtraqꝫ fiat nocu/
mentuz lesio sequit in voce. ledit ergo vox aliqñ ppter
nocumentū mē dilatate ad epyglotuz: vel pp nocumen
tuz in cā efficiēte. Nocumētum autē in voce triplex est:
qñ aut oīno destruit: aut diminuit: aut alterat: vt qñdo
fit rauca: aut grauis: aut acuta: aut tremla: aut retinosa:
⁊ sic de alijs. ⁋ Cause aūt istoꝝ nocumētorū: aut sunt p/
mitiue: aut antecedētes. primitiue vt pcussio ⁊ casus in
gutture: vel in spōdilibꝰ colli: aut nimia vociferatio. vñ
accidit lassitudo ⁊ dolor: aut catarrus: aut forte accidit
apā: aut nimia relaxatio vel remollitio ppter humidi/
tatē fluentē: aut supflue vigilie: vel somnus aut fumus:
vel puluis ⁊ silia: cause vero añcedentes: vel sunt mala
cōplexio sine mā vel cū materia que est in ipsis instrumē
tis vocis: aut in ipso pncipio remoto vt est cerebrū: aut
in ipso pncipio ppinquo vt sunt spōdilia colli vel dorsi:
aut in ipsis lacertis pulmonis: aut est cā antecedēs solu
tio cōtinui[tis]: vt est incisio vuule: vel amigđ. vl alicuius
rei interius in gula: aut apā: aut quilibz catarrus a capi/
te descēdens: caliditas aūt vocez augmentat: frigiditas
vero eā diminuit ⁊ acuit: siccitas reddit asperam vt sūt
voces graues: hūiditas vero ingrossat ⁊ raucū facit. So
lutio vero conti[tis] vuule ⁊ amigđ. silr facit vocē raucaz.
incisio vō lacertoꝝ diminuit vel destruit: ⁊ silr disloca/
tio spōdiliuz ex percussiōe vel casu. ⁋ Sciēdū tamē qđ
raucedo in senibus nō curat. Raucedo multiplicat ma
gis in tpe humido: ⁊ precipue si precedat septētrionale.
⁋ Signa āt istaꝝ cāruz parti accipiunt ab indicio pa[tis]
sicut cāe primitiue: ⁊ quedā illaꝝ accipiunt a cōplexiōe
etate ⁊ tēpore: ⁊ ab eo qđ pcessit de dieta vel regimine.
⁋ In cura aūt sciēdū est qđ omnis raucus cauere dz ab
omni aceto ⁊ aspero: cōsideret autez vtruz sit a mala cō/
plexione sola. qđ si sit sola alteratiua sufficiūt. Si aūt sit
cuz mā euacuet. Si adsit catarrus: curet p catarrus per
cōstrictiua ⁊ maturatiua: festinet autez curatio raucedis
añqꝫ fortis fiat: vix. n. aut nūqꝫ est curatio: cuz fit diutur
na. det ergo decoctio sisami cuz vitellis ouoꝝ elixatis ⁊
lacte peccorino: multū pdest si ter vel quater ī ebdoma
da sumat: vel accipiat. Itē decoquat malū grana. dulce
sub cinere ca. ⁊ remoto cortice residuū exprimatur ⁊ sor
beat apposito zuccaro. exterius vero circa collū inūctio
⁊ epithimatio cū rebꝰ ad idē valētibus. Si aūt nimia sit
humiditas psunt ficus sicce: ⁊ decoctio calamēti cū gū/
mi arabi. Idez prodest mirra ⁊ crocus cū careno. vel vi/
no cocto: vel cū succo vue passe: ficus aūt sicce in cā sicca
valēt. In omni forti vō raucedine fiāt pillule de assa fe.
cū melle decocta ⁊ teneant sub ligua. Itē extrahat suc/
cus de caulibꝰ ⁊ coquat cū melle. deinde ponat assa feti
da fenugre. ⁊ orobus ⁊ fiat emplastrū vel electuariuz: h
eniz valz in raucedine de frida cā. Item ꝫ raucedinē ⁊
hu. valz. ʒʒ. coctum cuz lacte ouino addito pul. pipis lō.
cc. ⁊ amidi fortiter cōtriti. ⁋ Raucedini de nimio cla/
more ⁊ vigilijs ⁊ qualibz lassi[ne] cōfert bal. ⁊ oua sorbilia
⁊ sorbitiōes ⁊ iura de maluis ⁊ attriplicibus: ⁊ alia leniti
ua: ⁊ cōfectio de semi. lini. ⁊ fari. fabaꝝ. ⁋ Raucedini ex
apāte valet vinū dulce ⁊ alia maturatiua sicut decoctio
tritici cū lacte ⁊ oleo viol. ⁊ vinū coctū: ⁊ decoctio ficuū
⁊ vue passe. ⁋ Raucedini vero ex siccitate q̄ cognoscit
ex paruitate vocis asperitate ⁊ acuitate: cōfert oleū viol.
⁊ decoctio viol. cuz zucca. vl mucillago psilij ⁊c. lenitiua.
⁋ In omni aūt raucedine cōferūt ī cibis pedes ⁊ extre
ma aīaliuz: ⁊ pprie pedes bouz ⁊ vue passe: ⁊ amigđ. ficꝰ
⁊ grana pini: ⁊ fabe fracte ⁊ decocte. fenugreci. ⁊ sem. lini
psilij. dactil ⁊ in oībus cibis zuccarū apponat. Item lac
⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ zucca. cōditum. peniđ. ⁊ similia dulcia
multū iuuāt. ⁋ Raucitas ⁊c. mirum est qđ auc. nō facit
mētionē de causis raucedinis vbi de valde paucis cū h

paſ. p̄dictas h̄z cās: ⁊ ſilr̄ defectuz virtutis aīalis: ⁊ etiaz
caſum vuule ⁊ eius apa vel amigd̄. caſus aūt vuule mul
tum opatur raucedinē. ſquinātiaz difficultatē tranſglu-
tiēdi. nauſeaz ⁊ abhominationē: in q̄bus oībus paſſioni
bus lingua iferius cōpreſſa vuulaz opz conſiderare (ce-
phalicam.) h̄ eſt ꝯtra vulgus qui dicit ꝙ in raucedīe nō
flōmand̄. qd̄ quidez veruz eſt in omni cauſa excepta. ca.
⁊ humi. cetera ſunt plana.

¶ De aſperitate vocis vel eius ablatione Cap. V.

SI inſtrm̄ vocis ſiccitatem patiat̄: ne-
ceſſe eſt vt vox aſperet̄ vl̄ auferatur.
¶ Siccitas aūt vel naſcit̄ ex frigidi-
tate: vel ex puluere: vel aeris ſiccita-
te: vel cibi ⁊ potus aſpitate. ¶ Diffinitio hu-
ius ſiccitatis diuerſa eſt ī corpore leni. i. eſt in-
equalitas in corpe leni. medicādus ē in aqua
ca. ⁊ dulci ſepe balneet̄: ſub ligua ſemen cito-
niȷ̄. liquiri. citrolȷ̄. pſilȷ̄. dragagā. ſunt ponen-
da. Demus ſirup. vio. cū amigd̄. aqua cucur.
ēt iuiubinuz accipiat ſemel in ſcula de furfure
cuz amigda. ⁊ cū penid̄. ¶ Electuarium Jo.
dam̄. valēs gule aſperitati ⁊ raucitati. ℞. dra-
gagā. ʒ. v. gumi. amigdal̄. dulciū. amidi. ſe. cu
cu. an̄. ʒ. iiȷ. ſe. citoniȷ. liquiri. ſe. citruli. an̄. ʒ. iȷ.
penid̄. ʒ. xxx. mel̄. q. ſufficit. Similiter electua
ria in tuſſi dn̄da danda ſunt.

¶ Iſtud capl̄m eſt de arteriacis: agit. n. h̄ d̄ vicio ſpūaliū
proueniente ex ſiccitate. Siccitas. n. īmoderata exaſpe-
rat cānas pulmonis ⁊ ꝯſumēdo humidū qd̄ replebat in
terualla: vn̄ ſeqtur anguſtia anhelādi ex deſiccatiōe pul
monis ⁊ ꝯſtrictione: vel arthetica. al̄. arteriaca paſſio ap
pellat̄ (vel naſcit̄ ex frigiditate.) Silr̄ poſſet eē cū cali-
ditate qd̄ ſatis īnuit lr̄a ſequens (diffinitio aūt hui⁹ ſicci
tatis diuerſa). q. d̄r et h̄ ſiccitas diuerſat̄. i. reddit diuer-
ſuz h̄ corpus aſperū a ſe ipſo leni. ſicut ſoꝛ. ſenex differt a
ſeipſo puero: vn̄ diffinitio huius ſiccitatis. i. eſſentia hu-
ius ſiccitatis diuerſa eſt ī h̄ corpe qd̄ prius erat lene (de
furfure dent̄) pultes d̄ colatura furfuris cū lacte amig.
zucca. candi. penid̄. vitel. ouoꝛum dentur: dentur el̄aria
que in ſicca tuſſi ſunt danda.

¶ De tuſſi. Cap. VI.

TUſſis eſt motus aīate virtutis ⁊ na-
turalis iūctus ſ̄m curſuz nāe circa ī-
ſtrumēta ſpūs opantis ad expellēdū
ſuperflua ſibi nocētia: virtus. n. na-
turalis cā ſui nocumēti īſtrumēta ſpūs moue-
re incipit. Qꝛ cū per ſe expellere nō poſſit a vir
tute aīata adiuuari expetit: qꝛ cartilagines pul
monis ⁊ cānales ⁊ lacerti pectoꝛis inobediē-
tes ſunt virtuti nāli. Si a virtute aīata moti la
certi pulmonis cōſtrictiui aerem expellendo a
pulmone cogunt̄ expellere que naturali virtu
ti videbantur nocere ⁊ obuiare. ¶ Naſcit̄ tuſ
ſis ex omni paſſione pectoꝛis: vl̄r tam̄ ex mala
cōplexione calida ⁊ frigida que inſtrumentis
ſpūs dn̄atur: vel ex mā mala que ītus ē vel ex-
tra. Interioꝛa a ſurſuz deſcēdēs: ſicut a capite
reuma in pectoꝛe: vel ab vno aſcēdens ſupius
ſicut humoꝝ ſupfluitas a gibbo epatis ad ſu-
perioꝛa pectoꝛis. Aliqn̄ h̄ materia ꝓprie per
ſpūs ſpargit̄ iſtrum̄ta: ſicut in peripleumoni-
cis ⁊ pleureticis videmus. Itez h̄ materia eſt
calida ⁊ ſanguinolēta. colerica. vl̄ flegmatica.
vel ſi ſol̄ futuruz ſit apa. exterioꝛ qꝛ aer quē ac
cepimus cū fumo vel puluere cōmiſcet̄: vl̄ cū
ſubito frigidus aer trahit̄. ¶ Seqtur aūt tuſ-
ſim doloꝛ pectoꝛis cuius cā eſt tuſſis. Aliquā-
do tn̄ doloꝛ pectoꝛis eſt ſine tuſſi ꝙ duob⁹ fit
modis: vel ex vētoſitate groſſa pectoꝛis ſuſpē
ſiua: vel cōſtipatione pelliculaꝝ de poſterio-
rib⁹ coſtis: que ſi opilent̄ nō neceſſe eſt vt tuſ-
ſis ſequat̄. ¶ Opz autem intelligi: qꝛ a capite
deſcēdens tuſſis: vel a vulnerib⁹ in ſpūs iſtru-
mētis: vel ab apatibus: vel a pectoꝛis coadu-
nationibus. peioꝛ eſt oībus aliȷ̄s paſſiōib⁹ tuſ-
ſis: nō moleſta ex iſtrum̄toꝝ ſpūs ꝯpl̄one ma
la vel gutturis ⁊ canalium pulmonis aſpita-
te. Mala tuſſis non eſt ſine ſcreatu. ¶ Tuſſis
ſicca que nich̄ ſcreat eſt triplex. vel. n. eſt ex aſ-
peritate gutturis: vel eſt ex mala cōplexione in
ſpūs inſtrumētis: vl̄ ex incōuenieti mā quā ela
boꝛat expellere nā. que aut groſſa eſt aut viſco
ſa vt a cānalib⁹ pulmonis ſeiungi nequeat: vel
multa liquida vt anq̄ʒ coagulet̄ ⁊ coadunet̄ ſe
diſſoluat. ¶ Cuz ergo tuſſiz incipimus medi-
cari. vn̄ fiat neceſſe eſt pergrere. ſi ex caloꝛe ſit
⁊ ſignū eius ſilr̄ eſt cū aſperitate pectoꝛis do-
loꝛe nimia. ſiti. ⁊ īfirmus in frigido aere trahē-
do delectet̄. baſilica vena minuat̄ ſi nobis tē-
pus. etas. ꝯſuetudo ꝯueniat. Qꝛ ſi nō: ſcarifice
mus loca vicina moꝛbo. deinde dāda ſūt yſo-
pus iuiub. ſirupus vio. poſt tres hoꝛas detur
ptiſana cū amigdaleo. ⁊ penith. cū melle viol̄.
Itez det̄ cucur. ſuccus marat̄. cuz melle viol̄.
⁊ zucca. vel maligra. ſuccus vel ſirupus: vl̄ ſe
mē citoniȷ. ⁊ ſuccus malue cuz zucca. penid̄. ⁊
dragagā. Jura etiā ſunt dāda. ſicut ptiſana de
furfure. ⁊ de amido. cibi eius ſint malua. bliti.
⁊ criſolocāna cucur. oīa dentur cum amigda-
leon. Si comedant pullos cuz quibuſlibet ſu
pradictis herbis condiant̄. pectus a foꝛis vn-
ge cuz cera alba ⁊ oleo viola. ⁊ oꝛdei farina.
ſucco poꝛtul̄. ⁊ cucur. Aliquādo oua ſoꝛbilia
ſunt danda: ſi poſt h̄ caloꝛ nō minuat̄ cū catar-
tico d̄ caſſiaf. purgemus: h̄ electuaria ad h̄ ſūt
vtilia. dyapapauer. ¶ Electuariuz ad doloꝛē
pectoꝛis nimiuz bonuz. ℞. ſucci liquiri. draga
gan. gumi arab. an̄. ʒ. x. ſe. papaueris al. penid̄.
an̄. ʒ. xx. amig. dul. ⁊ mū. ʒ. x. amidi. ſemis cy-

to.se.portul.añ.ʒ.xv.se.cucu.melo.citruli.cu
cur.lactuce.malue.añ.ʒ.vij.fac pul.tēpera cū
syrupo viol.vel cuz sapa. ¶ Pill. Ioā.dam̄.
valētes tussi. ℞.se.citonij.cucur.amigd.dul.
fabe se.malue.añ.ʒ.vi.tēpera cuz succo psilij.
fac pillulas in modum fabe.
¶ Si infirmus tussiz ex vigilijs patit̄ his pillul
vtatur se.lactuce.papaueris iūgam⁹.añ.ʒ.v.
¶ Aliud pillu.ligue supponēde. ℞.gūmi.dra
gagā.se.portul.citonioꝝ.añ.ʒ.v.se.cucu.mū-
dati.ʒ.v.amidi.ʒ.iiij.amigdalaruz mundata-
ruz.ʒ.vi.fabe munde dragagā.añ.ʒ.ij.tēpera
cuz succo malue.fac pillu. ¶ Sirupus iuiubi
nus valet sic. ℞.iuiub.ʒ.ß.liquiri.ʒ.xx.capil.
veneris.viol.se.malue.añ.ʒ.x.citonij se.me-
lonis.papaueris.lactuc.dragagā.ordei mun-
di.amid.añ.ʒ.vi.aqua.lib.x.penid.vel zucca.
vel sape.lib.iiij.fac syrup. ¶ Syrupus d yso
po ad tussiz.colicaz.dolorez.lateruz.⁊ anhe-
litus. ℞.radic.maratri.apij.liquiri.añ.ʒ.x.yso
pi.capil.vene.se.cito.se.malue.dragagā.añ.
ʒ.iij.ordei mund.ʒ.v.iuiube.ʒ.xxx.vue passe
albe ⁊ mūde.ʒ.i.ficus.iij.coque i sex lib.aque
vsquequo in.ij.redigant̄.deide lib.i.penid po
ne ⁊ confice sirupuz. ¶ Oleuz Io.da.ad ca-
lidaz tussiz. ℞.se.mal.viol.ligri.vue passe.añ.
ʒ.xv.succi mali gra.dul.ʒ.cl.fac pistari.⁊ olei
viol.appone.ʒ.lxxx.⁊ fac oleum.
¶ Si quis tussit ex dolore pectoris ⁊ ex frigidi
tate ⁊ humiditate:cuius rei est signuz parui-
tas sitis.⁊ leuitas dol.⁊ infirmus manifestat
rez calidaz sibi prodesse.mel ro.dandū est cuz
aqua prassij.apij.maratri.bene cocta ⁊ cola-
ta. Iura danda sunt ex frumēto.cū amigd.pi-
neas:ficus amigd.demus comedenda.melli-
cratum bibant cū aromatibus:ius ciceꝝ cum
vua passa comedant:pectus vngamus cū ce-
ra sambuceleō.fenugreci coctuz cuz ficubus:
dactili cuz melle valent. ¶ Dyascor.dixit.fi-
cus cocta cuz ysopo mūdat pul.⁊ ad frigidaz
valz tussiz:Itez mirraz in moduz fabe frigide
vētositati ⁊ veteri tussi dixit ꝓdesse. ¶ .S.sy-
gia ieiuno data valet frigide tussi ⁊ corize.sic
se.lini coctū ⁊ pistatuz cum melle:qd.s.valet.
¶ Electuariuz qd valz frigide tussi.vētosita-
ti pectoris ⁊ anhelitui. ℞.liquirit.se.lini assi.
amigd.dul.pinee.añ.ʒ.i.penid.ʒ.x.aneti.ma-
ratri.ysopi.capil.ve.prassij.añ.ʒ.vi.c̄c̄.ʒʒ.ca-
lamēti.añ.ʒ.iiij.fac pul.⁊ adde mel.q.sufficit
da.ʒ.ij. ¶ Aliud. ℞.spodij.ʒ.vij.boli.exagi.
i.nuc.musca.exagi.i.piper.lon.ʒ.iij.zucca.ʒ.
xxx.mel ⁊ buti.qd sufficit.vnū cocle.valz sic-
ce tussi. ¶ Pilluł.valentes frigiditati.vētosi-
tati.⁊ anhelitui in flegmaticis. ℞.ligr.amigd.
dul.⁊ amara.se.lini.añ.ʒ.iij.aneti.maratri.fa-
rine fabe.pinee.añ.ʒ.iij.mirre.olibani.c̄c̄.ci-
namomi.alituz.añ.exagi.i.tēpera cū sapa.fac
pillu.in modū fabe ponens sub lingua vnam.
¶ Syrupus de prassio valet frigide tussi.de
flegmate ⁊ vētositate ⁊ fastidio.⁊ omni pas-
sioni pectoris senū. ℞.prassij.ʒ.xx.liquiri.ʒ.x.
apij.rad.⁊ maratri.aneti:calamēti:ysopi:ca-
pil.vene.añ.ʒ.vi.fenugre.se.lini.añ.ʒ.iij.vue
passe ⁊ munde.ʒ.c.ficus.ʒ.xx.penit.ʒ.vi.mel.
quod sufficit fac sirup.
¶ Si tussis ex humorib⁹ a capite vel alijs mē-
bris veniētibus sit.opz vt festinemus q̄ hūo-
res digerant̄:q̄ si nō fecerimus in orthomiaz
labūtur:deinde humoꝝ collectiōes pergran-
tur:qui si sint liqdi vel grossi.aquosi vł viscosi
colerici seu flegmatici. Si pectus infirmi.calz
sit ⁊ quasi fumū senserit:⁊ asperitatez nimiaz
senserit ⁊ sitiz ⁊ paꝝ screat.color eius liuidus
sit vel citrinus:sapor salsus.calidā ⁊ subtilem
intelligimus materiaz esse.laborādū tunc ē vt
ingrossetur:si prout manifestat nullū horum
sentiat:sed friduz nocere.calidū vero adiuua-
re fateat̄.intelligimus frigidā ⁊ viscosam esse
materiaz:est ergo subtiliāda vt mediocris sit.
Si sit multuz liqda vel multuz spissa in exitu ē
molesta atq̄ parua cuz tussi multa.si sit cała ⁊
liquida dādus est sirupus viol.iuiub. Et siru
pus papaueris. ℞.papaueris al.ʒ.xi.liquir.ʒ.
xx.capil.vene.malue se.citon.cucu.añ.ʒ.vi.iu-
iub.ʒ.xi.coquant̄ in aqua.lib.viij.quoad redi-
gant̄ i tertiā.cola.⁊ postea penid.zucca.sape
pone.qd.s.vnaq̄ die.se.papauer.cū zucca.ʒ.
ij.tribue. Ius de amido det̄ cuz penid.amig-
daleō.sic de furfure ⁊ penid.nutriendus ē in-
firmus cuz amigdaleon.portul.blito.malua.
atripli.⁊ similib⁹:vngatur exterius i pectore
cuz cera al.oleo viola.
¶ Si ex flegmate grosso ⁊ viscoso sit:subtiliet̄
cuz sirupo de prassio.sirupo de radice fenicu-
li ⁊ similiuz.de aniso electuario de spodio ty-
riaca magna.trifera maiore.thus pistatuz cū
melle viola.pinea sic. Succus maratri bn̄ co
latus ⁊ coctus cū amigdaleo.dentur phasia-
ni.ꝑdices cuz cimino.pipe.ruta.porris.amig
daleo amaro.vngamus caput cū calidis ⁊ cō-
fortatiuis ⁊ humorib⁹ repugnatiuis: ¶ Hoc
eliuz recipiat. ℞.se.lini assi.amigdal.dulces.
pinee.añ.ʒ.x.liquir.ʒ.x.maratri.ysopi.ʒʒ.añ.
ʒ.iiij.piper.lon.calamē.thuris.c̄c̄.cinamomi.

an̄.ʒ.iij.equaliter fac pul.⁊ mitte mellis q̄ꝺ suf
ficit.¶ Aliquando suffumigandus est infir/
mus vt dissoluatur flegma viscosuꝫ in pecto/
re cum cala.aro.solo.vel terbentina.vel auri
pigmento cuꝫ sepo renū caprinoꝝ:vel butiro.

¶ Tussis est motus ſm quē natura intēdit depellere su/
perfluas:vl' quascūq; res nociuas:q̄ꝺ aūt est sternutatio
in cerebro tussis est in pulmone:⁊ ſꝫ istū auc.cātur a du/
plici virtute.s.a nāli ⁊ ab aīali sentiēte suū nocumētum
quodā sensu nāli nō aīali:expulsiua.n.nālis nitit̄ expel/
lere sup̄fluitateꝫ circa spūalia exn̄teꝫ:⁊ cū per se non pōt
mouet motiuā aīalē que adunat eā dilatādo ⁊ ꝯstringē/
do lacertos vt cōpleat̄ expulsio.lꝫ qn̄q; nich expellat̄:
vt cū lesio nō est in via:vel cū nō est bn̄ disposita:aer ta/
mē impetuose exiēs semꝑ sonitū facit.¶ Fit aūt tussis
propter cām ipsius pulmonis ꝓpriaꝫ:qn̄q; ꝑꝑ cōpassio/
neꝫ ⁊ alterius mēbri vicinitatē:vel ꝓpter passionē stōi.
vel ꝓpter apā epatis:vel matricis:vel ꝓpter nocumētū
laterū vel dyafragmatis:vel alioꝝ pāniculoꝝ.vl' ꝑꝑ no
cumētū cerebri nimiū repleti:vnde reumatizat ꝯtinue
humiditas ad cānaꝫ pulmonis.¶ Tussis vero qn̄q; fit
ꝑꝑ nocumentū arteriaꝝ:aut ꝑꝑ nocumentū pulmonis:
aut ꝑꝑ causas primitiuas:aut ꝯiūctas:aut antecedētes:
cause ꝓ̄mitiue sunt:aut puluis siccus:aut siccitas aeris:
aut cibus acetosus salsus acutus:aut pōticus:aut q2 ali/
quid cadit de cibo vl' potu ī via aeris.s.in arteria:q̄ꝺ ꝑꝑ
negligētiaꝫ vel sermonis occupatōeꝫ fit.Cause aūt ꝯiū/
cte sunt quecūq; mala cōplexio in pulmone cū mā vl' si/
ne mā:vel humiditas a sup̄iorib⁹ īfusa sup̄ cānā pulmo/
nis siue sanies ibideꝫ retēta:cause aūt antecedētes sunt
repl'o totius corporis:q̄ꝺ sibi sup̄fluū est ad pl'monē ex/
pellētis.¶ Sciendū tn̄ q̄ in tussi aliqn̄ eycit̄ lapis sil'is
ciceri vl' fabe q̄ gnātur ꝺ hūiditate grossa vl' calore adu
rente:fit aūt tussis frequēter a corrosionibus vlceribus
⁊ apātibus pulmonis.¶ Signa aūt ꝑꝑ cōitateꝫ alteri⁹
mēbri sign̄ant mala accidētia illi⁹:sicut tussis ꝑꝑ passio/
nē stōi sign̄atur ꝑ mala accn̄tia ipsius stōi. Simil'r intel
lige de capite:epate ⁊ alijs mēbris patiētib⁹.Signa aūt
tussis facte a causis ꝓ̄mitiuis maxie accipiūtur ab indi/
cio patiētis ⁊ a regimine ꝑcedēte.¶ Tussis aūt a frigi/
ditate:siue a mala ꝯpl'one frigida cū mā vl' sine mā sim
plici vel cōposita intelligit̄ per iuuātia ⁊ nocētia.Si ca/
lida iuuāt ⁊ frigida noceāt:signatur frigiditas eē cā tus/
sis:⁊ sil'r intellige de alijs cōpl'onibus:coadiuuāt etiam
ad hoc res nāles ⁊ nō nāles ⁊ que sūt ꝯtra nāꝫ.¶ Tus/
sis ex corrosionib⁹ pulmonis ⁊ vlcerib⁹ signat̄ per saniē
proiectā:⁊ ēt q2 aliqn̄ partes pulmonis educūt̄.¶ Tus/
sis aūt si sit cū fe.maxime cām hꝫ malā cōpl'onē ca.⁊ sic.
vel vapores grossos cānas pulmonis replentes:vel apā
pulmonis vl' lacertoꝝ:febris aūt pestil'.vix aut nūq; est
sine tussi ꝑꝑ vapores venenosos cānas pulmonis replē/
tes inclusos.¶ Quia vō ex frigida cā tussis sepius cōtī/
git q̄; ex alia:⁊ iccirco ab ea curā incipiamus. In tussi au
teꝫ frigida plurimū prodest retētio anhelitus:qm̄ h̄ ve/
hemēter calefac̄ pulmonē:⁊ totū corpus vel pectus. Itē
prosunt pillule facte de storace mirra cū melle si diu te/
neant̄ sub lingua:⁊ postea trāsglutiant̄:vel pill'.de tere/
bēti.⁊ pice liq̄da:vel trāsglutiat̄ sulphur ꝯtrituꝫ cū ouis
sorbilibus:ꝓsunt el'aria ca.vt diaysopus.diayris.ꝓsunt
inunctiōes de oleis calidis vt est oleū ꝺ lilio cū cera ru.
costinū nardinuꝫ.comedant̄ ficus sicce:valꝫ etiaꝫ deco/
ctio frumenti cū fenugreco ⁊ butiro ⁊ porri cū amigda.
prodest etiā caro arietum:pulloꝝ ⁊ galloꝝ ⁊ nuces ⁊ vi/
nuꝫ aromaticū antiquuꝫ.mellicratum.¶ Cura aūt tus/
sis ex cā ca.est cū frigidis:vtile.n.est laxare ventreꝫ ⁊ il/
linitiones ⁊ inunctiōes facere:⁊ electuaria frīda:vt dya/
papauer̄.vt dyadragagan.in aqua ordei cum zucca.⁊ si/
rupus viol'.⁊ mucillago psilij:⁊ lac frigidoꝝ seminū cuꝫ
lacte amigꝺ.vel triticū cum eodē.¶ In tussi aūt ex hu/
mida ꝯplexione valēt desiccatiua ⁊ abstersiua:vt deco/
ctio calamēti.ysopi.cinamomi.⁊ yreos.⁊ diaysop̄.dyaca
lamētuꝫ ⁊ similia.¶ Iteꝫ in tussi ꝺ siccitate prodest lac
asininū ⁊ caprinuꝫ:aqua ordei bal.⁊ cetera humectātia:
⁊ inunctio istius vnguēti:q̄ꝺ valꝫ in ptisi.⁊ in ethica.℞.
assungie galline.anser̄.anatis.porci.medulle bouie.olei
viol'.butiri recētis.an̄.liquefiāt oīa in patella.⁊ misceat̄
cera al.ad spissitudineꝫ vnguēti:⁊ apponatur parum de
pul.gumi arabi.dragagā.⁊ ex h̄ vngat̄ tota spina dorsi ⁊
pectus ⁊ torax.que aūt dicit Cōstan.bona sunt.¶ Tus/
sis est motus)ex h̄ vr̄ q̄ tussis sit tremor qui sil'r ē mor/
bus cōpositus.Sed dr̄ q̄ tremor est motus morbi ⁊ na/
ture:tussis motus virtutis aīalis necnō ⁊ aīate.(Inobe
dientes sunt)virtus nālis debilis est ad motuꝫ aīalis
fortior est multo(nascitur ⁊ tussis)h̄ incipit ponere cās
tn̄ paucas ponit:recurrendū ad predicta q̄ interius ē.s.
cā antecedēs:vel extra si est cā magis primitiua.(Inte/
rioꝝ aūt effi.cā.s.antecedēs descēdēs ad inferius pericu
losa est magis:q2 pleuresim ⁊ ꝑipleumoniaꝫ vel ptisim:
emoptoicaꝫ pas.vel suffocationē sepe īducit(exterior.)
.i.cā primitiua(necesse est tussis efficiatur)quedā litte/
ra hꝫ nō efficiatur:⁊ sic doꝫ q̄ quātuꝫ est de illa mā que
non pōt penetrare ad spūalia ꝓpter spissitudinē pānicu/
loꝝ tussis nō efficitur(mala tussis ē sine screatu.) Sil'r
solet h̄ esse cū nō.⁊ sine nō.si sine nō.melior est lr̄a.mala
tussis est sine screatu.q2 est de mā grossa viscosa inobedi
ente.Si sit ibi nō:intelligenda est māe sup̄fluitas cōpri
mens pulmonē:ꝓ̄ma lr̄a melior est(coadunātib⁹).i.hu/
morib⁹ ibideꝫ collectis(cū ergo tussis)h̄ incipit curaꝫ:
(basilicaꝫ)⁊ postea vene sub lingua(ptisana detur)in
qua posita sint zucca.candi.⁊ penidi ⁊ dent̄ pultes pre/
dicti de colatura furfuris:electuaria sequētia sunt val/
de bona.Sil'r dragagāti frīduꝫ:dyapeniꝺ.zucca.viol'.h̄
omnia ꝓbabilia sunt in calida ⁊ sicca tussi(fabe fracte)
ventreꝫ laxāt ⁊ mūdificant intestina cū oleo viol'.⁊ cum
assungia recēti:sed fabe cuꝫ cortice male sūt.¶ Iuiub.
ca.⁊ hu.tēperate.(vel sapa)q̄ꝺ est ꝓprie vinū coctū vsq;
ad tertiā partē:vel vsq; ad cōsumptionē partis.loco tn̄
huius melius apponi ē succū boraginis:aut decoctionē
herbaꝝ frīdaꝝ(mellicratuꝫ)de melle ⁊ vino:⁊ ceteris
spēbus:q̄ꝺ est pigmētū vl' claretū(sigia)spēs est storac̄.
(vt hu.digerant̄).s.per suffumigatiōes ⁊ electuaria cō/
fortātia.Si ingrosset̄:nō q̄ nimis liq̄dū dꝫ ingrossari ⁊
eꝰ.h̄ est digeri.q2 liquiꝺ.subterfugit expulsionē spū īpel
lente ⁊ euanescēte.spissa est indissolubile.i.impotēs mo
ueri a spū impellēte(thus pistatū).i.trituꝫ ad pōdus.ij.
denarioꝝ vel.v.in ouo sorbili pōt dari.h̄ multū valꝫ cō/
tra tussiꝫ frigidaꝫ ⁊ ꝯtra reuma q̄ꝺ a capite descēdit.idē
faciūt.iij.grana thuris al.vl'.iiij.in sero trāsglutita.(Au
ripig.)ī debilib⁹ vel extenuatis nūq; fiat suffumigatio
de auripig.vel sulphure q2 ꝑpetuaꝫ incurrūt raucedinē
vel ptisim propter imoderatam siccitatem.

¶ De ptisi ⁊ peripleumonia. Cap. VII.

PTisis est consumptio humectatiōis
corporis ⁊ mutatio augmentationis
in diminutionē:nascit̄.n.multis mo/
dis:vel ex consumptione pulmonis:
⁊ h̄ est certa ptisis que fit trib⁹ modis:vel ex

humoribus colericis a capite descẽdentibus
siue flegmaticis ⁊ nitrosis ⁊ salsis in substan-
tia pulmonis existentibus vulnerantibus euz
⁊ putrefacientibus. Secũdus modus est ex
quibusdaz passionibus in substantia pulmo-
nis nascentibus: h genus antecedit sanguinis
screatus ex venis aliquoruz instrumẽtorũ ru-
ptis in pulmone in qua fissura nascuntur vul-
nera empica ⁊ ptisis postea. Tertius modus
est ex humoribus ad pulmonẽ aliũde q̃ʒ a ca-
pite currẽtibus. qd̃ duobus modis cõtingit:
vel ex mutatione vicinoꝝ locoꝝ: sicut in pleu-
resi squinãtia vel ex alijs locis nõ vicinis: sicut
epate corde: ⁊ similibus: humores hi si calidi
⁊ acuti sint patitur ĩfirmꝰ ruborez in maxillis
stricturã ĩflatiui sitiz febres quiescit in trahen-
do aerẽ frigidiorẽ. Si apostema peripleumo
nie sit de flegmate salso· strictus ⁊ angustꝰ est
anhelitus cũ grauitate neqz dolorẽ sentit: pul
mo eniz nõ habz neruũ: vnde perfectũ habeat
sensuz: sed tamẽ tussim cũ paruitate anhelitus
screãt in tussi cuz apostema se ruperit: ⁊ tunc
tãdez apa certificatur ⁊ febris adest: ⁊ ẽt cor
pus minuitur vngues inclinantur maxille ru-
bent. Que oĩa pulmonis vulnera designant:
vnde ptisis est. ¶ G. inquit ptisis que ex vul-
neribus est pulmonis pessima est duobus mo
dis: vnus modus est pessimus: q2 ad pimẽdũ
est velocissimꝰ. Alius tardior quia leuior: pri
mus cito mortificãs: q2 pessimus nullũ signũ
curationis ostendit in screatibus: ⁊ si aliquid
videatur paruꝰ erit screatus cũ angustia ⁊ du
ritia. Si leuior sit: humores in pulmone mo-
rãdo ex quo quid ⁊ leuiter emittit. ¶ Discor
dantur medici in vulneribus pulmonis. Alij
incurabilia fatenẽ. G. tamẽ sic testatur. Si qs
peripleumõicis vult succurrere succurrat an-
teq̃ʒ apostema marcescat ⁊ putrescat. ⁊ sana-
bitur apostema. Si quis taz diu negligat quo
ad saniez putridã vulnera colligant sunt incu-
rabilia: oẽ eniz vulnus difficiliter curatur nisi
mundetur: mũdari non potest nisi per tussim:
tussis inimica est solidãdo vulneri: dilatat eni
⁊ aperit: vnde magis putredines colligit: cuz
eniz partiz purgat ⁊ partim colligat insanabi-
le reddit apostema: duz ita circinat. Constat
igitur si peripleumõie succurratur anteq̃ʒ apo
stema marcescat. primuz curabitur: si nõ ecõ-
trario. ¶ Medicina sic erit incipienda: perq-
renduz est: vnde fiat. Si ex caliditate floboto
manda erit basilica vel vena que inter auricu-
larez ⁊ medicuz cõstat: sanguis minuatur ꝓ-
ut virtus patietur: cuz sanguis infirmi quanti
tas intelligitur: si parua sit nutriendus erit ci-
bis bonis generantibus bonũ sanguinez post
flobotomãdus ⁊ iteruz nutriẽdus. Si tertia
minuẽdi videatur vtilitas: ⁊ h maxime si san-
guis turbidus ⁊ grossus sit iteruz minuere in-
cipias. Si ab initio morbi multa inuenĩt quã-
titas sanguinis ab initio est minuendũ ⁊ aufe-
rendũ quãtum videatur nobis. nutriẽdus est
dieta que refrigerat ⁊ solidat: ⁊ cito sit dige-
renda: sicut ptisana perfecta que cum cancris
flumineis sit cocta: a quibus exteriora sint ꝓ-
iecta ⁊ interiora mundificata bis vel ter cum
cinere ⁊ dulci aqua. deinde pistata ⁊ cuz pti-
sana bene cocta. Que oĩa dum colata fuerint
circiter tertiaz partez libre. dentur sepe ⁊ quo
tidie. Si infirmus febricitet cũ. ℥. i. succi mali-
grana. dulcis dentur ⁊ nutriantur cuz cucur-
bita: ⁊ bliti: citru. vel cũ amigdaleo: ⁊ que ab
eo bibitur aqua cuz sirupo viol'. vel psilij siru
po misceatur. In sero psiliuz misceatur: ⁊ gũ-
mi ar. detur etiaz dragagã. boluz cũ succo ar-
noglose: boluz etiam valet ptiticis: humecta-
tionez enim desiccat vulnerũ pulmonis ⁊ car
nez reducit. dentur autẽ frigida caloris febriũ
desiccatiua. ¶ Si screare nõ possit detur yso
pus cuz melle viol'. coctus: vel electuariũ istd̃
℞. iuiube. ʒ. xl. vue passe munde. ʒ. xxx. semis
malue. ʒ. iiij. cancri fluminei. ʒ. xx. capilloꝝ ve.
virge pastoris arnoglose. ʒ. v. liquir. ℥. i. oĩa co
quantur in tribus libris aque vsq̃ʒ in. iij. partẽ
redigantur. Sape. iij. pars libre adiungatur:
zuccare. ij. partes excoquantur vsqz ad spissi-
tudinez mellis. deinde gũmi accipe dragagã.
seminis citonioꝝ. añ. ʒ. viij. amidi seis portul'.
añ. ʒ. vij. seminis papaueris. ʒ. v. fac puluerez
tempera cuz supradictis. Da tunc cuz stoma
cus nõ sit plenus cibis. ¶ Si patitur cõstipa-
tionez infirmus: natura eius: nõ tñ cuz impe-
tu in mollitiez mutetur cũ sirupis ⁊ clisteribꝰ
mollientibus pectus cũ oleo viol'. ⁊ ro. vnga-
tur quãtuz magis possumus: ⁊ ne venter sol
uatur multuz studeamus: ptisici eniz ⁊ empi
ci si ad solutionez deueniunt cito moriuntur.
Q2 si euenerit detur succus ordei ⁊ milij assa-
toruz: deinde bene decoctorũ cui adiungatur
gũmi arab. ⁊ mica panis ⁊ amigdaleon ⁊ zuc
ca. omnibus assatis in aqua: quam bibunt po
namus gummi arabi. bolum spodiũ. Si per-
seueret solutio pul. istuz dato. ℞. gũmi arabi.
boli. se. myrte: omniuz assatorũ. añ. ʒ. iij. ami-
di arsi. cancri incensi. se. portul'. añ. ʒ. ij. spodij

se. malue arsi. añ. exag. i. omnia h̄ puluerizentur ⁊ cuꝫ oleo ro. fricentur. dentur cū sirupo myrtino ⁊ aqua frigida quātuꝫ sufficit. ¶ Si screatus fetoreꝫ horribileꝫ habeat cuꝫ superponatur carbonibus mors denūciatur. Si capilli cadunt ad morteꝫ appropinquant. ablationē eniꝫ portendunt nutrimīti. ¶ Aliquando etiaꝫ corruptioneꝫ humoris ⁊ apostema pulmonis ex humoribus flegmaticis fieri intelligimus: vnde in initio morbi danda est maturatiua medicina: sicut liquir. capill'. veñ. fenugre. lini se. vel cicer. c̄c̄. ficus: vue passe: oīa cocta. Danduꝫ est etiam dyanisum dyapinea dyafenugre. dyaprassium. Si apostema maturauerit aut crepuerit ysopus coctus cū melle ros. dandus erit. Si infirmus screare non possit: quia apostema indurauerit dentur calefactiua sanguinis ⁊ saniem mundificantia ⁊ tussim adducentia sicut orobi farina ⁊ aristolo. rotun. atq̧ long. piper lon. cinamomuꝫ alitimuꝫ acoruꝫ: costuꝫ: cassialig. spica: ⁊ similia. ¶ Or si inueterauerit apostema vel pulmo indurescat ꝙ ex parte substātie pulmonis mōstrabitur cuꝫ screatu proiecta: desiccatiua dētur atq̧ subtiliantia que desiccent atq̧ subtilient vulneris humectationē: sicut tyriaca athanasia: omorosia: metridatuꝫ ⁊ similia: odoriferos flores adhibeant naribus: ⁊ sepe cū aere ⁊ aqua tēperatis balneentur. cibentur cibis chimos laudabiles generantibus. mellicratū bibant: omneꝫ medicinaꝫ cuꝫ melle mixtaꝫ ⁊ mundificatiuam demus. Si securi fuerimus ꝙ hūectatio apostematis desiccetur ⁊ mā auferat. deinde vulneris desiccatiua ⁊ mundificatiua demus: sicut ro. balausti. acatiā gūmi dragagā. masti. cacabre. boluꝫ. sanguineꝫ draco. ematitē: myrte se. arnoglosaꝫ ⁊ similia. G. inquit. Si peripleumonici ad febres deueniant: vel ab initio eas habeāt: eos ipossibile est curari posse: sed tamen si superioreꝫ sequātur institutioneꝫ aliquādiu viuere possunt: h̄ eniꝫ medicina desiccat ⁊ indurat vt diu permaneat. ¶ Trocisci Joan. dam̄. ad h̄ sunt proficui si vene in pectore vel pulmone rupte fuerint solidantur. ℞. boli armī. añ. ʒ. iij. charabe se. myrrhe coralli spodij ematitis. ana. ʒ. v. gūmi ara. liquir. succi. añ. ʒ. vi. cancroruꝫ incensorū se. portul'. añ. ʒ. x. fac pul. tēpera cuꝫ succo arnoglo. fiat trociscus exag. i. detur vnus cū succo cucu. ⁊ portul'. ¶ Aliud. ℞. c̄c̄. ʒ. iiij. myrte cinamoni gūmi lentisci: spice cassielig. dragagan. thuris carabe. añ. exag. i. omnibus puluerizatis mel sufficienter adiūgatur ⁊ in moduꝫ ossis dactili pill'. fiant ⁊ sub lingua ponantur. ¶ Alie valentes pustulis pulmōis ⁊ vulneribus mundificātes ⁊ solidantes. ℞. balaustie ro. añ. ʒ. ij. sang. draco. amidi thuris. añ. ʒ. i. charabe c̄c̄. añ. ʒ. ß. tēpera cuꝫ succo citoniouꝫ: ⁊ fac trociscos. exag. i. da. bibere cū aqua frigida. ¶ Aliud. ℞. gūmi dragagan. mastic. añ. exag. i. acatie myrte: sang. drac. añ. ʒ. ß. fac puluerē tēpa cū succo myrte ⁊ fac trociscos.

¶ In hoc ca°. itendit auc. de ptisi ponēs ei⁹ diffōnē describit eā large: q2 ꝯphēdit oēm ꝯsūptioneꝫ vl' dimiutionē corpis: siue sit ex vlcere pl'mōis: siue sit ex solū fe. ethica: siue sit dimiutio de frigida causa que appellatur nālis. vt in senio ex defectu nutrimēti: nō tñ ita large ꝓsegtur eius curam: vr̄ tñ ponere curaꝫ ptisis ex vlcere pulmonis iterserēdo de cura peripleumōie: q2 ex peripleumonia sepe ꝓuenit ptisis: ⁊ ideo agit de cura eius. peripleumonia eniꝫ cōuersa in saniē corrodit pulmonē ⁊ vlcerat euꝫ. ¶ In p̄ncipio ergo ponit quasdā causas ptisis que multe sunt ⁊ diuerse: quādoq̧ eniꝫ fit ex calore substantiam pulmōis dissoluēte: vnde sequitur fissura: vt videmus in estate in terra arefacta. Idem etiaꝫ fit aliquādo ex frigiditate vl' siccitate pulmonis: vel totius corporis: nimia enim cōstrictio per accidens rumpit partes ⁊ discontinuat: vt dicit ysaac de pont. ⁊ stipt. Item aliquādo vlceratur pulmo ex reumaticis salsis vl' amaris vel acutis que a capite ad ipsum descendunt. vel etiā ex stillicidio ⁊ ex diuturna ꝑcussiōe vt videmus exterius in lapide: ꝙ gutta cauat lapidem nō bis: sed sepe cadēdo. Iteꝫ aliquādo fit ex retentione mēstruoꝝ vel emorroyd. vnde: malus sanguis corrosiuus vel putrefactus ad pulmonem mandatur: vnde pulmo vlceratur: nūq̧ eniꝫ est vera ptisis nisi pulmo vlceretur. h̄ idem etiam fit ex apostemate pulmonis. vel lateris vel alterius male discursionis. vel etiam a squinātia male sanata. sanies enim in his generata si ad pulmoneꝫ mandetur ⁊ longaꝫ moraꝫ ibi faciat sui acumine pulmoneꝫ vlcerat. ex causis etiaꝫ primitiuis exterioribus ptisis aliquando causatur: vt est percussio casus malus aer: fumus vel puluis acutus cum aere attractus: vt contingit ꝙ metalloruꝫ fusores. ⁊ liquefactores vel fossores argenti ptisim incurrunt ⁊ palidū coloreꝫ. ¶ Qui auteꝫ velociter icurrunt ptisim sunt homines extenuati acutos habētes humeros ac si essent alati longa habentes colla ⁊ gracilia: ⁊ guttura asꝑa ⁊ eminētia: habentes cutem leneꝫ ⁊ suaueꝫ ⁊ subalbidam ⁊ sepius prouenit. a. xviij. anno vsq̧ ad. xxxv.

¶ Signa autem ptisis sunt paulatina corporis extenuatio ⁊ fe. lenta inseparabilis cū proiectione saniei fetētis ⁊ vnguium gibbositas ⁊ color plumbeus ⁊ cum citrinitate frontis ⁊ genarum ⁊ cum pustulis in tybys: ⁊ saliua salsa ⁊ amara. casus capillorū ⁊ rugitus ventris ⁊ tussis. Item dicit Auic. ꝙ si apparet pustula super spatulas ei⁹ ad moduꝫ fabe moritur post. xl. dies. Similiter sunt signa que ponit auc.

¶ Or ḡ ptisis est ꝯsūptio q̄ ex vlcere pulmōis cāt' iccirco de eius cura est p̊ videndū: h̄ prenotato ꝙ in vlcere pulmonis medicando medici dissentiunt. Quidam eniꝫ dixerūt ꝙ vlcera pulmonis impossibile est curari: quia in curatione indigent cōsolidatione. consolidatio quiete. quies auteꝫ impossibilis est in pulmone. Galienus vero distinxit dicens ꝙ si in pulmone nulla sit discōtinuitas

absq3 corrosione vel substantie deperditione: ⁊ ꝙ ps pul
monis mundo. conuersa sit in saniez: tunc possibile est cu
rari. Sed si vlcus sit saniosum nõ est possibile vt sanet̃.
Sciendu3 tamẽ ꝙ vlcera pectoris vel pulmonis in par
tibus carnosis bene possunt sanari: lic3 facta fuerint sa/
niosa. In vlcere pulmonis mūdo. sanioso possibilis est cu
ra. In vlcere vero sanioso ad preseruationẽ. De cura vo
ptisis curabilis satis tractat Cõstantinus premittẽs dif
finitione3 ⁊ causas ⁊ signa. deinde ponit curam dicens:
⁋ Ptisis est cõsumptio) Sciẽdū est ꝙ ex quo fit ptisis
in quacūq3 etate vel cõplexione nūq3 postea fiet debita
augmẽtatio vel restauratio corporis (nascit̃) ponit cau
sas descendentibus ia3 reumatismis causis talis est or/
do: aliquãdo primo est reuma ad spiritualia. secundo ex
reumate tussis. ex tussi autẽ ruptura vene: ⁊ h̃ tertio. q̃r
to ex ruptura vene emoptoyca pas. empima ex quo ma/
le curato ad vltimū fit ptisis vera ⁊ mors sequit̃. (Se/
cundus modus ex quibusda3) sicut ex ruptura vene vl'
apostemate vel quocūq3 tali. (rubor est in maxillis) re/
solutus fumꝰ a mã linealiter ad superiora ascendit a suo
colore colorat facie3. pulmo eni3 nõ habet neruū: vnde
pauci sensus est vl' nullius (apostema certificatur ⁊ fe.)
In aliquibus libris nõ habetur abest: s3 adest. Si ergo
abest intellige de feb. putrida que cessat rupto apostẽa/
te: si sit ibi adest de feb. ethica: pulmõe ia3 vlcerato: h̃. n.
vlcus semper cõcomitatur ethica. postq3 eni3 pulmo nõ
potest libere dilatari nõ depurat cor ab acuta fumosita
te: vnde cor incenditur ⁊ arterie per totu3 corpus diffu/
se: vnde solida mẽbra distemperant̃: (inclinentur in ex/
tremis:) sed in sūmo sunt gibbosi (duobꝰ modis.) intel/
ligit s̃m maiore3 ⁊ minorẽ malitiã: ptisis eni3 que in cor
pore colerico vel melãcolico est cito ĩterficit. Sed que
est in corpore flegmatico vel sanguineo diu durat: q2 p
xx. ãnos. (nullū signu3) q2 ꝓpter debilitate3 caloris sa/
nies exit fetens ⁊ impura: sed leuior: sicut in ipsa est que
cadit in pingue3 ⁊ carnosum. ⁋ Si quis peripleumoni
cus) pretermittens curã ptisis ponit cura3 peripleumo/
nie: q2 ex peripleumonia sequitur ptisis incurabilis: cui
docet obuiare per ablatione3 coꝝ ex quibus sequit̃. S3
interponit causam primo quare vlcus saniosum sit ĩcor
ruptibile medicina sit ita cognita peripleumõia per sua
signa: sicut per dolorẽ spatulaꝝ ⁊ rubore3 genaꝝ cū gra
uedine dextri lateris per fe. putrida3 acuta3: ⁊ per calo/
re3 volarū: ⁊ pulsum inequale3 ⁊ inordinatū statim fiat
clistere. deĩde flobotomia: vt dicit auc. Auicen. refert ꝙ
h̃. vidit in somnis ꝙ arteria que est inter police3 ⁊ indi
cem multū ꝓdest peripleumonicis. dicit etiam confert
flõmia de saphenis. h̃ scõ sequantur localia: sicut inun/
ctiones ⁊ emplastra exterius (cū cãcris flumis) nõ ma/
rinis. decoquant̃. decocti lauentur: sicut postea dicit: po
stea pistentur ⁊ cū ptisana distemperent̃ postea iuscellū
inde factu3 detur. (Si infirmus febricitet) intellige ꝓ/
pter ruptura3 apostematis: qd̃ est malū signum. nõ eni3
est dubiu3 quin ꝓpter ruptura3 febricitet. (Si screare
nõ possit). s. propter rupturã. detur sirupus de ysopo cū
melle ⁊ ceteris vue passe mūde: que sic mundantur. ĩfun
dantur in aqua ca. diu: ita ꝙ resoluantur in aqua ⁊ sepa/
rẽtur cortices ⁊ arilli. aqua illa nigerrima exit. talis aq̃
ponatur sape. Sapa de vino h̃ suspecta. Sed si nõ adsit
feb. putrida multū iuuat exterare. si ad solutionem flu/
xus ventris est causa ⁊ signu3 mortis propinquu3 in tali
bus morbis. (maturatiua) de his potest fieri emplastꝝ
post rupturã apostematis (dyamuscū) h̃ q̃tuor electua/
ria ca. sunt. vnde feb. existente nõ dentur: sed rupto apo
stemate dyaprassium dy ar̃. dntur ad mundificandum
saniem (dyapenidõ. dyafenugr̃.) ad consolidandu3 feb.
cessante (omorusia) interpretatur amor substantie. (et
balneetur) febr. putrida cessante. sicut ro. bal. qd̃ est ele
ctuarium qd̃ debet confici cu3 melle: ⁊ hab3 consumere
desiccare ⁊ consolidare (adueniente febr.) putrida sup.
⁊ intelligitur de febribus reuertentibus post rupturam
apostematis has dicit incurabiles cu3 prior ruptura nõ
fuerit vi nature: sed vi sinthomatis. sc3 ex abundantia
male medicine sequitur (institutionẽ:). s. regimẽ in die/
ta predictū lẽtisci est arbor ca. ⁊ sic. ⁊ ꝯsolidatiua.

⁋ De reiectione sanguinis. Cap. VIII.

Sanguinis reiectio duobus modis ef
ficitur cu3 tussi ⁊ cu3 rascatione cum
tussi a pectore exit ⁊ sibi adiacentibꝰ
mẽbris cum rascatione ex gutture ⁊
ex adiacentibus membris vuule. ⁋ Screare
sanguine3 est vel ex vulneribus pectoris siue
pulmonis: siue dyafragmatis vel ex apertiõe
venaru3 pectoris siue mẽbrorū sui. Sanguis
ex venarū apertione fit tripliciter: vel ex sui cõ
sumptione venaru3 ⁊ dicitur dyambrosis vl'
ex oris earu3 apertiõe ⁊ anastomasis dicitur
vel ex incisione ⁊ rixis appellatur. Consum/
ptio est ex humoribus acutis ⁊ colericis vel
salsis vel flegmaticis: in hoc genere parum
exit de sanguine. Apertio oris earu3 ex nimio
est motu virtutis expulsiue: vel ex defectione
virtutis contentiue in venaru3 ore vel ex hu/
moru3 nimia quantitate: virtus expulsiua ni/
miu3 mouetur ex acutis hūoribus ⁊ pungen/
tibus: vel ex salsis ⁊ putrescentibus. Defectio
contentiue in venarū ore ex nimia est humidi/
tatis emollitione. humoru3 eni3 quantitas ve
narū insequitur ora: vt ea coactaa periat: sicut
videmus mustu3 facere feruidu3: qd̃ exit cu3
apertu3 vas inuenit: vel clausum vi aperit vt
ebulliat. In hoc genere nullus videtur eẽ do/
lor: ⁊ tamen multū videtur exire: venaru3 in/
cisio vel iterior fit vel exterior. exterior ex vul/
neribus vel earū extensionibus: vulnera sunt
ex percussione: vel ex casu succedente: disten/
sio vel ex saltu vel ex nimijs clamoribus. Inte
rior ex quantitate humoru3 est sicut diximus
in quo gñe multo ceteris peiore sanguis mul/
tus exit sepissime ⁊ cu3 nimio dolore: multus
eni3 sanguis ex vena incisa egreditur. ⁋ Me/
dicando sanguine3 screanti oportet quietẽ in/
iungi: neq3 multu3 flatu3 emittat. Et si sit vir
tuosus ⁊ tẽperatu3 sit tẽpus etas conueniens
basilica erit incidenda ⁊ bis vel ter erit minuẽ
dus sanguis quo ad tota3 superfluitate3 exisse
cõperiamus: ⁊ in latere illo nisi erit dolor de
vena que inter auriculare3 ⁊ medicu3 est mi/
nuatur: ⁊ de eiusdẽ lateris basilica. Extractio

autez sanguis sit quãtuz sufficiat. Si ĩfirmus
caleat: sed tamẽ fortiter valeat digestio emol
liatur cuz cassiafistu. mãna iuiub. prunis: ⁊ si-
milibus: vt acumẽ sanguinis minuatur ⁊ sub-
tilietur: deinde medicina detur cõueniens in-
firmitati. Ħ faciamus si screatuz ex venaruz cõ
sumptione presenserimus medicinaz viscosaz
demus: sicut portul'. mal. ptisanã. cuz cancris
flumĩs dragag. pullos perdices: fasianos cuz
portul'. ⁊ amigdaleo coctos: aqua quaz bibit
cuz sirupo viol'. ⁊ iuiub. mixta sit. ¶ Si sit ex
apertione oris venaruz detur stiptica medici-
na: sicut balaust. flores maligra. sumach: cor-
tices maligra. hypoquisti. sanguis draco. flo-
res celsi ⁊ similia. Cibus sit granuz coctuz cũ
extremitatibus animaliuz tri. vel oua: ptisana
de succo ordei vel de ordeo asso cuz amido:
gũmi arab. ⁊ amigdal'. In aqua quaz bibit sa-
pa myrtina ponatur cuz gũmi arab. ⁊ spodio.
¶ Si ex venaruz sit incisione detur medicina
paruz stiptica: ⁊ multuz consolidatiua: sicut
boluz ar. amiduz spodiũ cacabre. al'. charabe
concula incensa: sem̃. citonioꝝ: ⁊ similia. Nu
triatur cuz tri. ⁊ cuz animaliũ extremitatibus
ouoruz vitellis assatis vel in aqua coctis. in aq̃
mittamus gũmi arabic̃. dragagan. spodiuz vt
bibant. ¶ Medicina detur confecta que sibi
valeat: sicut trocisci screantibus sanguinez va
lentes ⁊ consolidantes: quos Gal'. in antido-
tario suo andromac̃. fecisse testatur. ℞. acatie
ʒ. iiij. rose balaust. añ. ʒ. ij. gũmi arab. ʒ. ij. dra-
gagan. ʒ. i. tẽpera cuz aqua pluuiali. ¶ Aliud
similiter valens. ℞. gũmi arabi. dragagan. se.
portu. añ. ʒ. v. boli chimo. terre arme. añ. ʒ. vi.
hypoquist. acatie: cornu ceruini icensi: balau-
stie cupulaꝝ celsi. añ. ʒ. iij. cacabre. al'. chara-
be. se. rose myrte. añ. ʒ. iiij. ematitis loti. ʒ. iiij.
papaue. se. ʒ. iiij. cancri incensi. ʒ. xv. coriandri
assi. ʒ. vij. fac pul. ⁊ cuz succo ro. vel aqua ro.
vel arnoglo. tẽpera. da bibere cuz succo arno-
glo. vel cũ aq̃ ro. ¶ Aliud pauli. trocisci soli-
dãtes ⁊ mitigãtes. ℞. hypoqst. acatie: balau.
floruz mali gra. añ. ʒ. xii. galle. ʒ. ij. opij. c̃c̃. añ.
ʒ. vi. tẽpera cuz aqua pluuiali: ⁊ da bibere cuz
aqua frigida. ¶ Alij confortatiui ⁊ desiccati-
ui. ℞. gũmi arab. boli dragagã. se. portul'. spo
dij cancroruz incensoruz. añ. ʒ. iij. cornu cerui
ni: concule marine coralli rub. Ħ omnia incen-
sa confice. ¶ Aliud. ℞. acatie. balaust. amid.
assi. ematitis se. myrte. ana. ʒ. ij. se. accid. se. ci-
tonioruz. se. arnoglo. cucurbi. cucu. añ. exag. i.
psilij assi. ʒ. v. tẽpera cũ succo arnoglo. fac tro
ciscos. ¶ Alij similiter valẽtes. ℞. rose gũmi
arab. añ. ʒ. iiij. amid. papaueris. se. balaust. añ.
ʒ. ij. spodij. c̃c̃. añ. ʒ. ß. succi. liquiri. succi arno-
glo. añ. ʒ. ij. tẽpera cũ aqua pluuiali. ¶ Aliud
valens screatui sanguinis fissuris venaruz pe-
ctoris ⁊ epatis. ℞. spodij. ʒ. iiij. se. citruli: por-
tul'. cucurb. boli. cacabre. al'. charabe. añ. ʒ. iij.
tẽpera cuz aqua virge pastoris. ¶ Aliud. ℞.
gũmi dragagan. acatie: se. citoñ. añ. ʒ. iiij. boli
ʒ. v. cancri incensi. ʒ. vi. amid. concule marine
añ. ʒ. iij. cornu cerui incensi spodij. añ. ʒ. ij. fac
pul. da. ʒ. iiij. cuz sirupo myrtino. ¶ Puluis
ad idez. ℞. concule marine cornu cerui. añ. ʒ.
x. cacabre. al'. karabe. coralli: añ. ʒ. x. boli. ʒ. xv.
psilij assi. ʒ. xx. fac pul. ⁊ da. ʒ. iij. ¶ Idez faci-
unt floris vitis. ʒ. i. cum aqua frigida mane ⁊
meridie. Similiter succus rob. vel succus hy-
poquisti. Itez se. arnoglo. ʒ. ij. Itez aqua sem
peruiue ⁊ virge pastoris: vbi sandali rose ap-
ponantur. ʒ. ij. camphore. ʒ. ß. omnia cõmisce
⁊ panno lineo infuso pectori superpone. Si-
milr aqua agrestium vuaruz valet: deinde su-
per pectus pone corticez maligrana. ¶ Ele-
ctuariuz mundificãs pectus de sanguine coa
gulato. ℞. amidi. ʒ. v. farine fabarum. ʒ. vij. se.
melonum: malue. añ. ʒ. vi. ordei mundati. ʒ. x.
gũmi dragg. añ. ʒ. iii. boli. se. citoñ. boragi. añ.
ʒ. v. fac pul. adde mellis quãtuz sufficit.

¶ In hoc capitulo intendit de emoptoyca passione. i. de
screatu sanguinis per os: ⁊ puenire habet a causis ante-
cedentibus ⁊ primitiuis: a primitiuis: vt a percussione:
casu vel saltu. vel nimio clamore: ⁊ rixa: aut ex vomitu
laborioso: vnde rumpitur vena. aut ex frequẽti vsu. acu
toꝝ vel acruminuz: vt sunt cepe ⁊ allia. Cause antecedẽ
tes sunt nimia hũoruz repletio: aut eoꝝ acuitas: et sub-
tilitas nimia: aut reddit̃ sanguis ad supiora: vt est in cõ-
suetis ad emorroydas vel in mẽstruis vl' mutilatis mul
tuz se replentibus. ¶ Sanguis ergo iste a diuersis põt
procedere regionibus corporis: sicut a capite: ⁊ a mem-
bris sibi vicinãtibus: ⁊ tunc debet fieri cum rascatione.
Item potest egredi a pulmone vel a pectore ⁊ a suis ve-
laminibus: ⁊ tunc debet egredi cum tussi: quandoq3 ve
ro fit a meri. vel ab ipso stomaco: ⁊ tunc dz exire cuz vo-
mitu: vel quãdoq3 ab epate vel a membris alys sangui
nem superfluuz ad stomacuz mandantibus: ⁊ tunc dici-
tur exire cum vomitu. Item aliquando fit propter vlce
ra vel apostemata in predictis generata: vnde etiam ali
quando prouenit mors subita: vt quãdo circa cor mult'
sanguis taliter erũpit vndecũq3 veniat. ¶ Signa autẽ
horuz distinctiua sunt valde salutis difficilia. Ħ tamẽ sit
generale q' quanto citius exit ⁊ facilius: tanto est a pro-
pinquiori loco: ⁊ contrariuz in ɔtrario. i. quanto a remo
tiori tanto difficilius exit: ⁊ magis ledit. Itẽ sanguis spu
mosus sine dolore sigñatur esse a pulmone: ⁊ precipue si
sit subtilis cum plurima spuma. Sanguis grossus ⁊ coa-
gulatus paruz spumosus ⁊ cuz dolore a pectore exit. vel
a suis pãniculis. multus autez insimul veniens cuz subi
to vomitu ex stomaco sigñatur cũ motione ⁊ grauedine

ipſius loci ⁊ dolore: iuxta illud. vbi dolor ibi morbus vł cauſa morbi: precipue ſi ſit vitio ſtomaci. Si autem ſit illud vitio aliorũ mẽbrorum: vt ab opilatione ſplenis nõ potẽtis recipere ſuperfluum ſanguinis ab epate: ħ ſigñat opilatio cum grauedine dextri hypocũdry. talis eñi ſanguis egreditur aliquãdo per egeſtiones: aliquando per vrinam: aliquãdo mutilatione: ſicut dictũ eſt: ⁊ ſimiliter intelligendum eſt: de mẽbris interioribus. Si autem ſanguis exeat a capite: tunc eſt cum grauedine ipſius capitis ⁊ cũ colore extraneo faciei. Si aũt eſt ab vuula ẽ cũ titillatione quadã ⁊ difficultate tranſglutiendi. fit ⁊ cũ nauſea ac ſi eſſet a ſtomaco. ¶ Cura aũt iſtius paſ. debet eẽ cũ ſuperioꝝ mẽbrorũ ĩfrigidatione moderata ⁊ cũ hũorum ad ĩferiora detractione: vt ſi corpus ſit repletũ intẽdatur ad ſolutionẽ: ſm ergo doctrinã auctoris ĩducetur ſanguis ad partẽ inferiorẽ cũ flobotomia ſaphene: deinde cũ flõmia baſilice. In mulieribus ꝓuocent̃ mẽſtrua ⁊ in viris aſſuetis ad emorroydas prouocent̃ emorroyde. In oĩbus euitetur ſaltus ⁊ clamor ⁊ rixa: ⁊ coitus nimius: ⁊ plurima locutio: ⁊ nimius motus. ⁊ ĩſpectio reꝝ ru. vinũ plurimũ: ⁊ bal. aereũ ⁊ aqueũ calidũ lumẽ ⁊ medicine ſiue electuaria calida ⁊ diſſolutiua ⁊ oĩs caſeꝰ ſalſus: ⁊ precipue vetꝰ. vẽtre ꝯſtipato fiat cliſtere: vt trahãtur penitus ad ĩferiora. oĩs cibus viſcoſus opilatiuꝰ conglutinatiuꝰ ꝯſolidatiuꝰ eſt eis vtilis: ⁊ ꝑcipue ſi ſit a capite ĩferius: vt eſt lac fortiter decoctũ ⁊ caſeus recens ſine ſale ⁊ ſuccꝰ plãtaginis cũ pauco aceto ⁊ cũ puluere ematitis bibitus: vel mucillago pſily bibita cũ aceto. Iuuat etiam ligatio fortis extremitatũ. Si adſit catarrus curetur. tyriaca vero recẽs cũ multo opio in his omnibꝰ paſſionibus multũ valet: qr cõſtringit: ⁊ bene facit dormire. quies enim ⁊ trãquillitas multum ꝓdeſt. Si aũt co. ⁊ ſanguis colericus ſit in cã feſtinetur cũ cura cũ colagogo ⁊ ĩfrigidatiuis. Si apa cum maturatiuis ⁊ flõmia ⁊ euaporatiuis: oĩs aũt fluxus ſanguinis a pulmõe magis eſt ſuſpectus ⁊ ꝑiculoſus: imo ex corroſiõe pulmonis vix aut nũq̃ curatur. Si qua tñ poſſunt curare fluxũ ſanguinis ex pulmone: ex quacũq; cã hꝰ ſunt thus ⁊ myrra. ſang. drac. ſe. portul. malue: cacabre. al. karabe terra ſigillata cũ modico opio gũmi ara. dragg. ⁊ cetera ꝯglutinatiua. ¶ (Sanguis reiectio). i. exiẽs (duobꝰ modis) per ſuperiora vł per os qđ dicitur anagoge vel abroſis ſiue emoptoys (cum tuſſi) quãdo a mẽbris eſt que ſunt ſub collo (cũ raſcatione) qñ a collo vł. ſ. (cũ tuſſi) ĩcipit agere de pͥmo mẽbro diuiſionis donᶜ verſus finem iſtius capituli vbi paꝝ ponit de ſecũdo mẽbro. ſ. raſcatione. (Screare ſanguinẽ). i. in tuſſi ſanguinẽ exire. ħ primũ mẽbrũ ſubdiuidit pretermittẽdo vomitũ ſanguinis qui fit a ſtõaco (ex vlceribus). ſ. que fiunt a cauſis exterioribꝰ: vel ẽt ab humoribꝰ acutis ĩterius (vel ex aꝑtiõe:) ħ eſt ſm mẽbrum diuiſionis. pͥmũ. n. eſt vulnꝰ. ſcđm apertio vene (ſanguis ex venaꝝ apertione fit 3ʳ) ħ diuidit' 2ᵐ mẽbꝝ ſubdiuiſionis in tria mẽbra. ſ. in orexim qđ eſt ruptura vene: vel inciſio vel ĩ dyabroſim qđ eſt ꝯſumptio: vel emoptoſim: qđ eſt apertio eaꝝ. rixis. n. dicitur quedam ruptura: vnde ruptura formata dyabroſis. i. corroſio. anathomaſis. i. orificiorum apertio: vnde verſus. Dyabroſis venas corrodit. rixis eaſdẽ findit. anathomaſis has aperire facit (cõſumptio). i. corroſio vene. ħ eſt pͥmũ mẽbrum de tribus mẽbris ſubdiuiſionis (apertio orificy) ħ eſt 2ᵐ mẽbrũ (nimia quãtitate) vel ꝓpter abundãtiã qñq; cogitur caput vene aperiri (humiditatis mollitiẽ) humiditas enim molliẽdo aperit: ꝑcipue cũ humores in vaſis per nimiam cõcuſſionẽ accidẽtalẽ accipiũt calorẽ ⁊ ebullitionẽ ⁊ ebulliẽtes aperiũt orificia venaꝝ (ſit venarum inciſio.) ħ ponit tertiũ mẽbrum ſubdiuiſionis. ¶ (Medicando ſanguinẽ.) ħ ponit curã exitus ſanguinis a pectore: ⁊ de cõtentis in eo: nullã de vomitu faciẽs mẽtionem. (Si infirmus caleat). i. per flõmiã nõ ceſſet calor ⁊ ebullitio preſumẽdũ eſt de nimietate ſanguinis ⁊ incẽſione: vnde leue colagogũ exhibeat̃. (cũ cancris fluminеis.) cancros fluuiales decoque ſub cineribus. poſtea teſtas remoue oĩo. deĩde carnẽ decoque in ptiſana cum dragag. ħ bñ mũdificat ſpũalia. ¶ (Si ex aꝑtione) huc vſq; egit de cura ꝯſumptionis. ħ ĩcipit de cura aꝑtionis in qua multũ valet ſirupꝰ de iuiub. dragg. gũmi ara. viol. roſa plantago: cõſolida ma. ro. ⁊ mẽta cũ aqua pluuiali. ¶ (Si ex venaꝝ ĩciſione.) ħ ponit curam terty mẽbri in quo ꝓſunt oĩa ꝯſolidatiua: nõ tñ multũ ĩfrigidãtia: quia frigida neruis ſunt inimica: talia ſunt cõſolide oẽs mumie ſpodiũ ematit. amiđ. ⁊ ſe. citõioꝝ (cũ thure vł rizi) cũ aĩaliũ extremitatibꝰ q̃ viſcoſa ſunt ⁊ viſcoſitate ſua cõſolidant: ſicut pedes aures ⁊ labia aĩalium: talia. n. ꝓ ꝑte extergunt: ⁊ pro ꝑte ꝯſolidãt: ſicut trociſci valde laudabiles ſunt iſti trociſci in emoptoyca paſ. virtutẽ aũt medicinaꝝ ſimpliciũ: ħ non ponimꝰ: qr in pͥmo libro plĩma talia expoſita ſunt ⁊ in circa iſtãs reꝑiunt̃ niſi q̃dã pauca (cornu ceruinũ) ħ frigidũ ⁊ ſic. v̾tutem hꝫ ꝯſolidãdi ⁊ reſtringẽdi: vnde puluis eius mixtꝰ in pultibꝰ de farina triticea multũ valet in oĩbus fluxibus vẽtris (cupulaꝝ celſi) ĩ celſo nulle ſunt cupule: ſꝫ ħ appellat cupulas flores celſi dependẽtes añ mori gnõnem (cancri ĩcenſi). i. in cineribꝰ cocti qui ſpãlẽ hñt virtutẽ in ptiſi: ⁊ in oĩ vulnere ſpũalium ⁊ in empimate: ⁊ in dyabroſi: oẽs receptiões ſequẽtes optime ſunt (aq̃ virge paſtoris) ħ aq̃ in capſula cardi recepta poſt pluuiã: que ſi nõ ĩueniat̃: decoquãt̃ in aqua valde diu cardi: ħ aqua cũ aq̃ ro. bullita multũ valet. Silr ⁊ ſuccus plãtag. cũ zucca. tepefactus multum cõſolidat vulnera in ſpũalibꝰ: in ſtõaco ⁊ ĩteſtinis ſi mane bibatur quãtũ teſta oui capit: qđ multũ valet in oĩ fluxu colerico: ⁊ ſic de folys eius fiat porreta de lanceolis ⁊ q̄nquenervia cũ ſepo arietino: ſi nõ adſit feb. (floris vitis ſuccꝰ.) ħ nihil eſt. Sꝫ decoquant̃ flores vitis cum aq̃ ro. ⁊ exhibeat̃. cetera ſunt plana.

¶ De raſcatione ſanguinis. Cap. IX.

Sanguinem cum raſcatione de vuula ⁊ gutture diximꝰ exire: qđ aliquãdo contingit fieri ex ſanguiſugis in aqua tranſglutitis: que ſanguinẽ remanentem in gutture faciunt expuere. Aliquãdo multum: aliquãdo parũ: vnde decipiuntur multotiens medici: qui cum de ſanguiſugis certificauerint eſſe: opponant infirmum ſoli: ⁊ os eius aperiatur. Si eas in palato vel in vicinis partibus: trahant eas cum forficibus. Si nõ viderint dent hanc medicinã: gargariſmum cũ aceto ⁊ ſale vinum alliũ ⁊ acetũ detur ad manducandũ. ꝓhibeatur aquã bibere. mittamus vaſa vitrea in ſole aqua plena. moueamꝰ ante os ĩfirmi. dragag. pul. inſufflemus ori. carbones nigelle aſſe vel abſinthium: fiat ex ſapa ⁊ aceto gargariſmus ſulphur ⁊ yſopum pulueriзatum mittamus gule: vel yſopum ⁊ ſal cum vrina caprina miſceamus poſtq; exierint ſi ſanguis ſuperabundauerit cũ medicina quã diximus in

reiectione sanguinis solidandus ⁊ restringendus erit ⁊ curandus.

¶ Hoc est idez cũ alio p̃cedẽti cap̃lo. h̃ ponit curã secundi mẽbri p̃me diuisionis p̃ncipalis. rascatio. n. est aspera sputi expulsio: que fit a collo ⁊ a mẽbris supra collũ ⁊ sequit̃ plane (gargarism⁹ cũ aceto) melius est vt distillet̃ vna gutta vini supra caput sanguisuge: ⁊ stati cadet mortua: vbicũq3 adheserit (nigelle.) h̃ valet h̃ ⁊ ad lũbricos occidẽdos. solet dici q̄ faba fissa per mediũ loco supposita sanguinẽ stringit acetũ tepidũ cũ aqua gargarizatũ sanguinis fluxũ ĩtercipit ⁊ ab vuula ⁊ gutture ⁊ a venis sub lingua flõmatis ⁊ a qualibet p̃te quã tãgit. Sciẽdũ autez q̄ qñ emoptoyca pas. fit pp̃ frigiditatẽ ⁊ siccitatẽ: ⁊ pp̃ catarros factos nõ op3 vt fiat flõmia: sed magis curetur cũ tẽperatis vel frigidis (cũ tussi) a mẽbris spũalibus (siue cũ vomitu) a stomaco (siue cũ rascatione) a partibus superioribus. rascatio enim est cum rasura et asperitate eductio sputi.

¶ De screatu saniei. Cap. X.

Sanies screatur pluribus modis: vel ex apostemate in spũs instrumẽtis cũ crepuerit sanies a pulmone effluit: vel ex humoribus in vacuitate pectoris ⁊ pulmone collectis: vel post screatuz sanguinis illa sanies subsequitur: sed tamen non omnez screatuz sanguinis. Qr̃ si subsequatur screatus precessit molestissimus: vnde hypo. si post sanguinez sequatur sanies pessimũ est. ¶ Festinetur ergo vt sanies pectoris mundificetur ne coagulet ⁊ spisset ⁊ vias spũs opilet ⁊ mors subsequatur. Iuuat electuariuz Iodañ. in veteri tussi ⁊ screatu saniei. ℞. piretri amigđ. amar. lauri. ra. pondus equale fac puluerẽ. mellis quãtuz sufficit. da in moduz auellane mane ⁊ sero. ¶ Aliud. ℞. fenugre. pinee añ. ℥. ij. se. lini assi amigdal'. dul. añ. ℥. i. piperis ℥. ß. fac pul. adde mellis quãtũ sufficit. ¶ Aliud: ℞. prassij orobi. añ. ℥. iij. c̃c̃. myrrhe. zinziberis ysopi piperis lõ. anisi. añ. exag. i. fac pul. adde mellis quantuz sufficit. ¶ Aliud. ℞. liqri. ℥. i. pinee se. lini assi amigdal'. dul. ⁊ amarar̃ se. bombicis añ. ʒ. vij. fac pul. vuas pas. mundas speciebus alijs duplas: ⁊ sic medullas pistatas adiunge penith. quãtuz omnes species alie: deinde sapa quantũ sufficit. ¶ Aliud. ℞. se. lini. assi amigdal. dul. pinee dragag. zinzib. añ. ʒ. x. piperis longi. liquirit. costi terebentine reubar. zinzib. añ. ʒ. iiij. mellis qđ sufficit.

¶ Hic agit đ empimate. i. de sputo sanioso: sicut ergo large sumit̃ ptisis ɔsumptio corporis cũ fe. sine sanie. empima eniz dicitur large q̃lz saniei eiectio siue sit sine infectione pulmonis siue cũ eius ĩfectiõe. stricte vero ⁊ p̃pe dicitur empima: vnde empicus screat sputũ saniosuz ex pulmonis ĩfectiõe. Ut ergo ab initio ĩchoetur p̃ter sputuz sanguinis de quo dictuz est: aliqñ expuit̃ ab ĩferiori parte flegma grossum viscosuz coagulatuz. aliqñ sanies: qđ vtrũq3 põt ɔtingere p̃pter catarros ad ĩferiora descẽdentes: aut pp̃ malaz in pectore mãz ɔtentam: siue a mẽbris alijs ĩferiorib⁹ ad spũalia mãdatã. ¶ Inter grossuz flegma ⁊ saniẽ per sputũ eductã dr̃ia est: qr̃ sanies est fetida ⁊ viruleta. posita sup̃ aqua descẽdit ad fundũ: ⁊ posita in igne fortiter fetet. flegma võ natans super aquã nõ fetet siue in igne siue extra ignẽ. neq3 cuz corporis cõsumptione est: sicut sanies. Sanies võ sine ĩfectione pulmonis ⁊ lesione ⁊ corrosione eius: aliqñ est p̃pter vlcera pectoris ⁊ dyafragmatis ⁊ alior̃ pãniculor̃ vel lacertor̃: vel pleuresim: vel peripleumoniã que in saniẽ sunt conuersa. Si aũt pp̃ vlcera sit pectoris min⁹ malũ est: qr̃ sũt in partib⁹ carnosis: ⁊ cito cõsolidant̃. In pãniculosis võ partib⁹ molestiora sunt. In pulmone vero vlcera valde mala. ¶ Sciẽduz aũt q̄ sanies vbicũq3 sit in membris spũalib⁹ si pauca sit cito cũ sputo educitur: ⁊ p̃cipue si virtus sit fortis. Si aũt multa sit: ⁊ maxie cũ virtute debili aliqñ declinat ad stomacũ: ⁊ euomit̃ vel euacuat̃ p̃ inferiora. Aliqñ declinat ad epar per venã p̃fundã: ⁊ si vsus gibbũ exit per vrinã: ⁊ aliqñ per alia mẽbra: aliqñ figit̃ in pectore ⁊ ibidẽ morat̃: ⁊ cõuersa ad pulmonẽ ip̃m corrodit ⁊ putrefacit: ⁊ ptisiz ĩducit cũ fe. acuta vel ethica vl' minuta: qñ in ĩfirmo nõ est virtus ad expellẽdũ. Signũ aũt qr̃ ad pulmonẽ corrodẽdũ sanies se cõuertit est tremor q accidit in tussiẽdo cuz rubedine maxillar̃ p̃pter vapores calidos sursuz eleuatos ⁊ calefactio digitor̃ cũ lenta fe. ⁊ pustulis peduz que semp̃ cõtingunt. ¶ Si sanies infra spatiũ. xl. dier̃ nõ euacuet̃ in empima transit vt dicit ypo. pp̃ h̃ g̊ festinãdũ est: vt ɔfortet̃ nã ad saniẽ mũdificãdã siue gñata sit de p̃ipleumonia siue alio mõ: qđ fit cũ empl'is ⁊ euaporationibus electuarijs ⁊ sirupis vel decoctionib⁹ ad hoc ɔueniẽtib⁹: cõterant̃ ergo ficus sicce cũ melle ⁊ farina ordei: ⁊ fiat empl'm: vel cũ farina frumẽti vel radix malue vel balaust. cuz fimo colũbino nitro ⁊ melle: prassiuz ⁊ ysopus decoquant̃: ⁊ fiat euaporatio: ⁊ ipsa decocta cõterant̃ cũ ficub⁹ siccis ⁊ faria frumenti: ⁊ fiat empl'm vel cũ farina fenugre. ⁊ puluere lauri baccar̃ ⁊ melle. Si multa adsit caliditas bibat aquã ordei cũ melle. Si aũt nõ adsit multa caliditas fiat decoctio ysopi prassij ⁊ ficuũ addito melle vel cũ radicib⁹ lily. vti põt vuis pas. ⁊ ficubus. electuaria ɔueniẽtia sũt dyayris dyaysop. dyaprassiũ cũ ɔmixtione dragag. fridi vel dyapeniđ. Itẽ decoquat̃ radix yreos vue pas. ligr. ⁊ ficus ⁊ dactil'. cũ pauco succo liqri. ⁊ apponat̃ sapa. istud gargarizet̃ ⁊ modicũ ide transglutiat̃. empl'a aũt vel vaporatiões fiãt supra p̃tez illam vbi creditur esse sanies. ¶ Aliqñ eniz causa est in vtraq3 parte pectoris. aliquãdo in altera tm̃: qđ scit̃ p̃ vtriusq3 p̃tis vel alteri⁹ distẽsionez ⁊ calefactionẽ ⁊ grauedinẽ. Si. n. iaceat supra alter̃ latus: ⁊ in superiori põdus maius sentiat̃ ibi est sanies. Si aũt in vtroq3 sanies est in vtroq3. Itẽ ĩtingat̃ filũ serricũ in rubeo colore latera ĩuoluãt̃ vbi citi⁹ desiccat̃ ibi erit sanies. ¶ (Sanies screat̃.) Sciendu3 aũt q̄ si post sputũ sanguis sanies screet̃ valde malum est: iuxta illud ypo. In sputo sãguis saniei sputũ malũ: vñ seqt̃ (vl' post screatũ sanguis ⁊c̃.) saniei sputũ maluz: qm̃ mã ẽ multa ⁊ vias spũs opilãs: sic. n. seqt̃ suffocatio ⁊ mors subita qñ mã est multa ⁊ cãnas ingredit̃ pulmõis (se. lini assi:) ad maiorẽ siccitatẽ assatur: vt magl' sit abstersiuũ (orob⁹) genus est legumis ca. ⁊ sic. (semẽ bõbacis) abstersiuuz est (sape) idest vini dulcis.

¶ De malitia anhelitus. Cap. XI.

Portet ĩtelligi cor nullatenus posse pati carentiaz trahendi aeris. Si eni vno momẽto quiescat aerez trahere

extinguitur a calore: quia ebullitionē sui calo-
ris necesse est extrrra veniente aere refrigidari
⁊ expellere ardorē prioris aeris. vnde motus
duos habuit contrarios. s. dilatandi ⁊ cōstrin
gendi: dilatādo aerē frigidum trahit: constrin
gendo aerez calidum expellit. Sanis ergo spi
ritus instrumētis: ⁊ tēperata virtute sui anhe
litus secundū cursuz nature fit patiente eoruz
quolibet patitur anhelitus: ⁊ cursuz nāe egre
ditur quantitas passionis. secūdū quantitatez
fit patientis instrumenti. i. extra naturalez cur
suz exit anhelitꝰ. ¶ Impossibile est pati anhe
litum sine dolore quorūlibet instrumentorū:
dolor enim eorū vel est ex parte sui: vel ex con
iunctis mēbris. Si doleat stōacus vel meri vl'
gibbus epatis: vl' caput splenis: vel si sub dya
fragmate apostema vel dolor sit: anhelitꝰ par
uus ⁊ spissus fit: vniuersaliter est cuz aliquod
mēbruz patitur vitium spiritus instrumentis
cuius motu ipsuz instrumentū moueatur: vel
si apostema instrumētuz cōprimat his duobꝰ
erit anhelitus paruus ⁊ spissus: anhelitu alto
cogitur infirmus spisse mouere totū pectus:
qui motus orthomia vocatur: fit autem mo-
dus triplex: vel ex necessitate nimia anhelandi
sicut in sanis nimij exercitij: vl' ex angusto spa
tio pectoris: sicut in apostematibꝰ ⁊ in pecto-
re vulneratis: vel ex angustia in capite viaruz
spiritus: sicut patiunt̄ qui in lacertis gutturis
apostemantur que ex vtraq̨ sunt pessima. hāc
speciez ypo. orthomiaz vocauit: quia homini
in sanitate sua pectoris tantuz mouentur infe
riora. patienti alterutrū horum triū mouētur
superiora ⁊ inferiora: ⁊ vsq̨ ad spatulas. pōt
aliter intelligi ⁊ orthomia vocari. Qui enim
eaz patiuntur erigi ⁊ stare coguntur cuz infir
mus anhelosus totū pectus vsq̨ ad spatulas
⁊ a spatulis vsq̨ ad cubitos moueat: ⁊ cubiti
in motu laxentur tribꝰ ex causis intelligitur: si-
cut testatur. G. vel ex defectiōe virtutis lacer
tos pectoris mouētis: ⁊ in īfirmitate sui vl' ex
constipatione instrumentoruz spiritus: vel ex
calore nimio cordi ⁊ pulmōi domināte. De-
fectio virtutis lacertos pectoris mouentis ex
mala complexione calida vel frigida solet fieri
Constipatio instrumentorū spiritus ex gros-
sis ⁊ viscosis humoribus est: vel ex grossa vē
tositate vias anhelitus opilante: vel ex aposte
mate in dyafragmate que aliquādo omnia in
vno loco adunantur: aliquando duo insimul.
raro euadunt: qui h omnia coadunata incur-
runt. ¶ Oportz āteq̄ medicemur vt studio-
se discernamus si infirmus cuz angustia ⁊ la-
bore anhelauerit: ⁊ anhelitus debilis ⁊ rarus
fuerit: extremitates nariū graciles erunt: ⁊ q̄-
si ad inferiora cōtracte sint: ex defectione virtu
tis est lacertos pectoris mouētis: si aer ex ma-
gno desiderio appetatur ⁊ spisse pectusq̨ in-
fletur: cōstipatio instrumentoruz spiritus in-
telligitur. Si sit ex apostemate cū tussi ⁊ screa
tu erit: siue screauerit timendū erit. Si cōsti-
patio ex humoribus fit orthomia fit ⁊ inflatio
pectoris: appetitus maior spirituz emittendi
q̄z attrahendi. Si anhelitus velox ⁊ cū maio-
ri inflatione fit ⁊ magis trahere q̄z emittere ve
lit: esse intelligimus cuz magno calore ⁊ cum
īcensione: maxime si eius tactus sit calidus: vl'
exiccatio ⁊ sitis lingue habeatur: ⁊ caput incē
datur. Qui anhelitus velox ⁊ paruus calorez
alienū sigñat: qui virtutē suffocat ⁊ extinguit.
anhelitus paruus ⁊ tardus calorez cito extin-
guit: iste ex necessitate semper est frigidus: vn
de certū signuz mortis est. Sufficit nobis di-
xisse de signis anhelitus nunc a medicina inci-
piamus. ¶ Si passio sit ex mēbris instrumen
tis spiritus vicinis mēbra incipiamus medica
ri: vnde infirmitas oritur: ⁊ post anhelitus cu
retur. si ex defectu sit virtutis lacertos pecto-
ris mouentis: ⁊ ex humoribus sit calidis refri
geremus. Si ex frigiditate calefaciamus: p-
ut dicturi sumus. Si ex cōstipatiōe instrumē-
toruz spiritus sit: ⁊ hoc ex grossis humoribꝰ:
medicina dissolutiua ⁊ subtiliatiua detur siue
desiccationibus: sicut oximel cum squilla: vel
sol'. oximel. vel ysopꝰ cū melle coctꝰ vl' syrupꝰ
prassicꝰ semp vinū subtile ⁊ claruz bibat̄. Ele-
ctuariū semp accipiat nisi sit ysopus yreos ari
stol'. ro. orobꝰ calamētū: cassia radix cētauree
mi. costꝰ spica: ⁊ silia: pectꝰ cū anatileon vnga
mus camōilla ⁊ silibꝰ. ¶ Si sit ex apatibꝰ vel
vulneribꝰ put iā diximꝰ medicent̄. ¶ Si ex cō
plexiōe sit cal'a ⁊ īfirmo sit firmitas: atq̨ tp̄us
ꝯueniēs basilicā minuat: ⁊ si tp̄us fuerit ꝯriū:
scariole ⁊ maratri succꝰ cū melle viol'. coctus
det̄: ⁊ cū aq̄ cucurb. syrupꝰ viol'. ⁊ cū zucc. ma
ligra. succꝰ. Cū hꝰ rebꝰ nutriēdus est: sicut pti
sano: pull'. pdicibꝰ portul'. bliti: vngamꝰ pectꝰ
cuz oleo viol'. cucurb. ⁊ portul'. succo. In ve
vel autūno purget̄ cū cassiaf. viol'. liqr. se. mal
ue: iuiub. manna ⁊ silibꝰ. ¶ Si ꝯpl'o pectoris
frigida sit ⁊ hūida demꝰ sucurgenā cū aq̄ cali-
da: vl' maiorē tyriacā: mellicratū cuz aromati
bus aquā maratri ⁊ apij bn̄ coctā cū melle sim
plici vl' melle ro. Silr mel ros. cū ysopo in aq̄

cocto nutriendus est cū cibis calidis: sicut ius/
culis calidis: ⁊ vngatur pect⁹ cuȝ camomileō
⁊ anetileon: dent̄ etiā syrupi anhelitui tussi ⁊
vulnerib⁹ in renib⁹ vel vesica valētes. sunt aūt
Jo. dam̄. ℞. fic⁹ siccas lib. i. iuiub. c. aq̄ lib. ix.
coq̄ vsqȝ ad tertiā. cola. adde sape. lib. ß. zucca.
lib. i. ¶ Aliud. ℞. ficuū lib. i. aq̄ quātū sufficit
capil. ve. basilicō. an̄. ʒ. viij. ruthe prassij ligri.
an̄. ʒ. iij. sapeq̄ ꝙ. s. fac sirupū. ¶ Aliꝺ valȝ tussi
anhelitui: ⁊ mūdat pect⁹ ⁊ p̄lmonē de grossis
hūorib⁹. ℞. maratri raꝺ. ⁊ apij. an̄. ʒ. x. liqr. ʒ.
vi. amigꝺ. dul. ⁊ amar. an̄. ʒ. iiij. maratri ysopi
anisi. se. malue. an̄. ʒ. iij. iuiub. xxx. ficus. vi. coq̄
in. vi. lib. aque: ⁊ ad tertiā redige ⁊ da bibere.
¶ Aliud pauli. ℞. sauie. ʒ. i. butyri. ʒ. iiij. mel/
lis. ʒ. ij. da bibere. ¶ Aliud eiusdē. ℞. c̄c̄. myr
rhe apij. an̄. ʒ. xiij. euforb. spice iusqami: an̄. ʒ.
v. boli: cassie. an̄. ʒ. iiij. carui. xviij. ʒ. sulphuris
corticis mādrag. an̄. ʒ. iij. pipis. ʒ. v. fac pil̄l. in
modū orobi: da. iij. ¶ Aliud valȝ sil̄r. ℞. thu
ris dragag. an̄. ʒ. ij. sarcocol. ʒ. i. pone in aq̄ vbi
se dissoluant cola. ⁊ cū zucca. siue melle da bi/
bere. ¶ Sil̄r iuuat p̄luis vulpin⁹: pulmo sicc⁹
pistat⁹ i pul. da exag. i. cū aq̄: sil̄r ꝯculaꝝ flumi
nariū iteriora icēsa cū melle ⁊ pipe valēt mltū.

¶ Hoc capl̄m est de malitia anhelit⁹ que multiplex est ⁊
diuersa sicut ⁊ difficultas anhelādi cōstrictio anhelitus
duplicatio eiusdem ⁊ itercisio: ⁊ illa passio asma siue dis/
nia appellat̄. h oīa accidūt: aut pp malā ꝯpl̄onē in spūa/
libus cū mā vel sine mā: aut pp fortē opilationeȝ: aut pp
passionē mēbroꝝ vicinātiū: aut pp iflationeȝ stōaci: aut
aq̄a epatis vel alioꝝ mēbroꝝ: vel pp fortes dolores: vel
pp vlcera iteriora vel pp casuȝ v̄tutis lacertos pulmōis
nō mouētis: cōtingit ēt malitia anhelit⁹ in febrib⁹ pesti/
lentialib⁹ ⁊ in venenis assūptis. oīs aūt malitia anhelit⁹
in h cōicat ꝙ plus grauat supinos iacentes. leui⁹ aūt qn̄
iacēt supra ventrē vel stādo. medio mō affligit qn̄ iacēt
supra latus. Difficilius aūt anhelit⁹ est sicut in exercita
tis ⁊ laboriosis. Cōstrict⁹ aūt anhelit⁹ est qn̄ in p̄te supio
ri v̄sus epiglotū angustia est ex opilatiōe vel ap̄ate: sicut
est in p̄focatis. anhelit⁹ diuersus est: sicut est in pulsu di/
uersitas: vel eq̄litas vel ieq̄litas: vel ordinatio vel iordi
natio: qꝺ ꝯtigit ex mala dispōne organi vel v̄tutis. asma
vero vel disnia est anhelit⁹ nimis frequēs ⁊ velox: vt est
in fatigatis: q2 ꝯpl̄o vna vice nō pōt dilatari reiterat ve
lociter ⁊ frequēter. anhelit⁹ v̄o duplicat⁹ vel itercisus fit
in pueris plorātib⁹ ⁊ in amātib⁹ cū quodā suspirio: cū vir
tus motiua pulmonis pp doloreȝ vel desideriū si possit
vel nō itēdat trahere vna vice de aere q̄tuȝ sufficiat ad
pulmonē. ¶ Diuersificat̄ aūt āhelit⁹ pp res nāles ⁊ nō
nāles: sicut pulsus: aut pp balneū: ieiuniū: repletionem:
impregnationē: etatē: ꝯpl̄onē: tēpora āni: ⁊ ꝯsil̄ia. h intē/
dit de mutatione tm̄ s̄m ꝙ est cā morbi vel morbus vel
accidens morbi. ¶ Quia g̊ oēs dispōnes anhelit⁹ ꝯ nāȝ
quodāmō ad asma ⁊ ad disniā reducunt̄. ideo de asma/
te p̄io videam⁹: cuius. iij. spēs distinguunt̄. s. sansugiuȝ:
orthomia. anhelosus. noīe ergo spāli dr̄ sāsugiū difficul/
tas expirādi: quod est: q2 cānales pulmōis iteri⁹ sūt val/
de repleti: vn̄ nō pn̄t cōstringi. anhelit⁹ v̄o dr̄ qn̄ pulmo
exterius est cōpressus: vn̄ est difficultas īspirādi. i. intus
spirādi: vel aera attrahēdi: q2 pulmo nō pōt dilatari (or
thomia v̄o) q2 iterius ⁊ exteri⁹ pulmo est ꝯp̄ssus: vn̄ non
pōt dilatari nec ꝯstringi: ⁊ iō pariter ipeditur īspiratio ⁊
expiratio: cū ꝯtingit raritatē pulmonis total̄r ibibi ⁊ re/
pleri. h aūt passio in senib⁹ nō curat̄: q̄ est i mīorib⁹ ⁊ for/
tib⁹ vix curat̄. ¶ Ista aūt passio gn̄at̄ pp catarros a ca/
pite descēdētes: ⁊ qn̄qȝ pp malas mās in spūalib⁹ colle/
ctas: ⁊ qn̄qȝ pp nocumētū alioꝝ mēbroꝝ: sicut stōaci v̄l
epatis v̄l splenis v̄l dyafragmatis ꝯp̄mētium v̄l malas
mās mādātiū: vel pp dislocationē spōdiliū: v̄l pp vēto/
sitatē p̄lmā. v̄l pp p̄uitatē pectoris nimiaȝ v̄l pp malas
ꝯpl̄ones spūaliuȝ vt est friditas vel siccitas īmoderata.
¶ Signa aūt isti⁹ pas. sumunt̄ a nocumēto mēbroꝝ pa/
tientiū: ⁊ a signis reumatū: q̄ passio si sit cū mā erit ī p̄n̊
grauitas spuēdi. Si aūt sit sol̄. nocumētū in spūalib⁹ adē
pulsus tremulosus ⁊ tremor cordis. Si aūt cā sit ex̄ spi/
ritualia nō adest tussis. Si aūt sit ex ap̄atib⁹ satis sign̄at
per dolorē loci. Si sit ex asp̄itate ⁊ siccitate adest sitis: ⁊
nihil expuit. Si sit a vētositate cognoscit̄ p iflationē lo/
ci ⁊ eructatiōes. Si a friditate pulsus est debilis: tardus
⁊ rarus. ¶ In cura aūt hui⁹ pas. cā p ꝑp̄a signa p̄mo ē di
scernēda. Si g̊ videat̄ esse ex hūiditate sup̄flua mēbro/
rū spūaliū. Si sit subtilis ad ipsaȝ ꝯsumēdā est itenden/
dū. Si aūt sit grossa ⁊ viscosa oȝ ipsaȝ subtiliari ⁊ digeri
⁊ maturari cū sirupo fcō de eupatorio absinth. rub. ma/
iori aristol̄. polipoꝺ. cuȝ oximel. sq̄llitico. digesta v̄o mā
euacuet̄ per vomitū vel per ventrē cū yerapig. vel theo
doricon euperiston: fiat fricatio circa pect⁹. det̄ ad bibē
duȝ decoctio galli veteris ellebor⁹ al. valȝ cū pulpa col/
logn. Spālia laxatiua sunt in h casu: ꝓuocet̄ vomit⁹ cū
decoctiōe se. c̄c̄. ortulani: blete aneti: raffani. se. attriplic.
⁊ modico de sq̄lla. Itē in aq̄ ordei valde diu decoquant̄
paruȝ de euforbio: ⁊ epithimo. istud laxat ventrē ⁊ pro/
uocat vomituȝ in modico melle apposito. (Comedat.)
ficus siccas: vuas pas. ⁊ panem coctum ⁊ bene fermenta
tum cuȝ puluere anisi. carnes vulpis tal bus sunt vtiles:
⁊ precipue pulmo. pulmo enim vulpis in tali casu est spe
cialis in desiccando ⁊ consumendo humiditates super/
fluas membroruȝ spiritualiuȝ: ⁊ pulmonis: ⁊ simil̄r hyr/
cinus pulmo. Jura galloꝝ decrepitoꝝ. Item aues cam/
pestres. Item lingua arietis valde vtilis est omnib⁹ pa/
tiētibus asma de causa hūorosa. bibāt vina subtilia aro
matica: in parua tamē quātitate. duȝ v̄o comederint pa
rū vel nihil bibant. Sȝ tūc quādo aderit sitis. balneum
semper euitent ⁊ somnū diurnum. Sed neqȝ statiȝ post
cibum dormiāt. fugiant oīa grossa viscosa ⁊ flegmatica.
¶ Si auteȝ passio ista ꝑueniat ex catarris: istos opȝ cu
rari cōfortando caput per euaporationes ⁊ maturatio/
nes ⁊ cōsumptiones reumatuȝ ⁊ mundificationē capit̄.
Sciēdū tamē ꝙ catarrus ex debilitate cerebri nūq̄ȝ cu/
ratur. Iteȝ studeas vt hūor descēdens attrahatur ad op
posituȝ ⁊ diuersum. His expletis veniēdū est ad ꝯsumē
duȝ humores spūaliuȝ. ¶ Si aūt passio ista sit pp spon/
diliuȝ dislocationē vix aut nūq̄ȝ curat̄: apponatur tamē
super locuȝ empl̄m de pice ⁊ pil̄. leporis: qꝺ etiā valet in
costa fracta. ¶ Si aūt sit pp opilationem neruoꝝ appo
nant̄ emplastra dissolutiua: ⁊ iunctiones. Si sit ex ꝯple/
xionis malitia nec̄ia est alteratio in oppositū ⁊ talia que
virtutem motiuaȝ lacertoꝝ confortant: sicut dicit auc.
¶ Oportet intelligi:) ponit causam finalem (quorūli/
bet instrumentorum). s. anhelitus instrumēta sunt cā/
nales ⁊ fistule pulmōis: ⁊ ipse pulmo ⁊ arterie (dolor eo
ruȝ) primo talis est disio. asma aliud adest ex ꝑp̄ria pas/

sione spūalium:aliud est ex passione membrorū vicinā/
tium:deinde sequit̃ subdiuisio.asma ex ꝯpassione aliud
propter membra superiora:aliud ꝓpter inferiora:⁊ iteꝝ
vtrūq̃ multas recipit subdiuisiones. Scias autem ꝙ i/
flatio stomaci vel apostema vel cōpassio aliorum mem/
brorū vicinantiū comprimunt spūalia:⁊ ideo non pos/
sunt sufficiēter dilatari:vnde difficultas est anhelandi:
vnde fit anhelitus paruus spissus:paruus q2 pulmo paꝝ
dilatatur:spissus vero vt recupet per frequētiā qđ ami/
sit in quātitate. Idem faciunt vlcera pectoris vel pāni/
culorum:q2 natura non audet illū pulmonē cōfricare:
neq̃ allidere ꝓpter dolorem(alto anhelitu).i.recto:q2
tunc minus male se habēt q̃ȝ supini iacentes vt patebit
inferius(fit autē tribus modis)h̃ innuitur alterius mē
bri diuisio:qm̄ asma vl' fit a cā īteriori vl' exteriori:ab i/
teriori:vel a nāli dispositione vel ab īnaturali:a nāli:vt
si pectus hēat naturalr̃ angustū:ab īnaturali vt a causis
supradictis:vñ dicit(ex angusto spacio pectoris)suple a
prima creatiōe:(fit in apatib⁹).i.siue ex apatibus ⁊c̃.vl'
potest legi de angusto spatio pectoris ex apatib⁹sicut le/
git̃:qđ vr̃ velle lr̃a. Sed tūc aliter superius est dōz.(que
vtraq̃).i.angustia pectoris:⁊ angustia viaꝝ.i.gutturis:
vel cānaliū(pectoris tm̄ mouētur ad inferiora:)ītēdit
dicere ꝙ in hoīe bene se habēte pectus tm̄ mouet̃ in pte
inferiori vbi est cōcauitas in qua clauditur aer suffici/
ens reprimere calorē cordis ⁊ tm̄ inferius dilatat̃ pul/
mo:illa vero cōcauitas inferior minorat̃:⁊ comprimit̃ ī
predictis causis:vnde iaȝ nō potest aer ibi sufficiēs ꝯti/
neri:nec in ea pulmo bn̄ dilatatur:⁊ ideo opȝ totum pe/
ctus moueri:⁊ ꝓpter h̃ erectū oportet ipsū manere nō
cōpressū:vnde talis dispositio appellatur orthomia ab
orthos qđ est rectū:h̃ etiā potest cōtigere in sanis in ni/
mio exercitio vbi calor sit īmoderatus:⁊ ꝓpter h̃ aer in/
ferioris cōcauitatis nō sufficit:neq̃ tm̄ pulmo inferius
dilatat̃:sed superius ⁊ inferius ⁊ similiter totum pectus
mouet̃.cū ergo ita fit anhelitus paruus ⁊ spissus:⁊ sic fit
orthomia a causis primitiuis:vt in canibus ⁊ equis cur
rētibus:(potest aliūde)h̃ ponit aliā cām denominatio/
nis orthomie(cum infirmus)ponit diuisionem orthoͤ
a causa interiori(ex defectiōe virtutis motiue)ꝓuenit
q2 lacerti pectoris non bene dilatātur:neq̃ constringū/
tur ⁊ ita fit grauis anhelitus:vel ꝓ.i.infirmitate.vel ex
cōstipatione cānalium:suple vnde non possunt spūs mo
tiui transire ad mēbrum ad bene mouendū ipsū: vnde
grauis anhelitus(ex mala cōplexione totius corporis ⁊
lacertorum constipatione)h̃ facit aut humor grossus:
aut ventositas:aut apa(que aliquādo omnia tria).s.di
cta ventositas:humor.apostema.(h̃ tria ꝯueniētia vix
curantur)tertiū membrum diuisionis.s.ex nimio calo/
re ponetur inferius.(Si non excreauerit timēdū erit.)
Si enī eadē materia presens nec aliqd expellatur p̃su/
mitur de virtutis defectu:⁊ ita de subita suffocatione.
(Sed magis attrahere.)q2 fit in dilatādo:humores.n.
absentes nō generant fumositates multas:vnde cor op
primatur:vnde non indiget multa constrictione ad ex/
pellendos fumos:sed magis indiget dilatatiōe ad aera
attrahendū vel per qđ signatur mala complexio calida
sine humoris vitio:vnde per h̃ totū innuit auc. tertium
mēbrū diuisiōis vbi dicit.(Si anhelitus velox alien̄.)
i.innaturalē:paruus:h̃ signatur ꝙ calor naturalis exti/
guitur:tardus h̃ signat naturā defectam.(Si passio ex
membris.) Regula est generalis ꝙ mēbrum mandās
prius est curandū q̃ȝ illud cui mandatur:nisi forte malū
accidens plus timeamus siue desiccantibus:semper ca/
uendum est ne materia ingrossetur per partiū subtiliū

consumptionē. Si enī indurata sit nō potest postea re/
cipere curā.similr̃ nimia dissolutio timēda est ꝓpter ti
morē suffocationis(medicet̃ prout diximus:)intelli/
ge sicut supius in cura peripleumonie ⁊ empimatis.(si
ex cōplexione ca.)In h̃ casu partibus ꝯueniētibus fiat
flōmia:deinde digeratur mā cum oxizacca.deinde eua
cuetur cum catartico impiali:⁊ postea sequatur stupha
cum herbis frigidis:⁊ detur opiata sicut est rubea troci/
scata:fiat etiam gargarismus cum decoctione radic̃.lig/
ri.iuiube.⁊ sebestē ⁊ viol'.vel prunis.(Si complexio sit
frigida.)In hoc casu nō fiat flōmia nisi corpus sit val/
de plectoricū:sed primo digeratur materia cū decoctiōe
saturegie leuistici.yreos.prassiȷ.ysopi.liquir̃.⁊ enule cā/
pane.digesta mā purget̃ cū yerap.cetera patēt p p̄dcā.

¶ De pleuresi. Cap. XII.

SAnguis augmētatus ⁊ cū interiori ca
lore corporis feruidus capiti ascēdē/
tem fumū mittit:q cū inueniat clau/
suram capitis ⁊ poros opilatos non
permittitur exire.deīde calefit morās ī capite
cū cerebri calore dissolutus redit ad inferiora
corporis sicut videm⁹ ī humectatiōe fumi bal
nei.q fumus cū tecta penetrare nequeat redit
ad īferiora. ¶ Si aq̄ a capite distillat ad dya/
fragma calidū apa gnāt ⁊ īde fit pleuresis ve/
ra.si ī lacertos veniat vel carnes q̄ sunt īter co
stas pleuresis nō vera dr̃. ¶ Pleuresis vera
hȝ ꝓpria signa.sicut febris duritiē:eiusdē ꝯti/
nuationē pūcturā in latere ꝓhibentē de latere
in latus se mouere:tussiȝ ꝯtinuā ⁊ anhelit⁹or/
thomiā quā facit pleureticus pp nimiū dolo/
rē lateris ⁊ morbi cordis vicinitas duritiei fe
bris cām facit orthomiā.i.lōgā respirationē
facit pleureticus pp nimiū dolorē lateris.pū
cturā lateris:q2 mēbrū neruosū subtilē hȝ sen
sū pp colligātiā cerebri ad neruos:continui
tas tussis:q2 mā apatis ē in trahētib⁹ spūs mē/
bris cū aliqd opilat vias spūs:adiuuat se natu
ra vt cū tussi qd impedit expellat. Magnitu/
do anhelitus est sibi:q2 instrumētū spūale di/
gnius.i.dyafragma.morb⁹ occupauit. ¶ Se
pe pleuresis īuadit hoīes calide ⁊ hūide ꝯple/
xiōis:ī vere nāliter:ī hyeme accn̄talr̃. ¶ Pleu
resis nō vera hec hȝ signa.grauitatē lateris si/
ne tussi:nullū screatū emittit:q2 morbus extra
spūs īstrumētū existit.locus exterior manu ta/
ct⁹ dolorē parit īfirmo. Aliqn̄ extra appet tu/
mor. ¶ Plurima pleuresis ex puritate nascit̃
sanguis. Aliqn̄ ex sanguie ca'o ⁊ colerico.ali/
qn̄ grosso ⁊ melico.aliqn̄ hūido ⁊ flātico.ali/
qn̄ ex oīb⁹.aliqn̄ ex qbusdā hūorib⁹. ¶ Intel/
ligit̃ ex colore screat⁹ ex quo hūore sit morb⁹.
si sit rube⁹ signat̃ sāguis.si citrinus signat̃.co.
rubea q̄ sanguini dn̄at̃.si niger sanguis in cen/
siōes vel co.ru.sign̄at ꝯcrematiōes:⁊ in cole/

ram nigram cõmutationes. si albus signatur
esse flegmaticus: alijs adhuc modis h pos/
sit discerni: si materia sit solus sanguis: corpꝰ
plenuz erit: humide tussit. paruz sitit. Si mate
ria sit colerica corpus erit maciduz: tussis sic/
ca sitis nimia. si melãcolica corpus asperũ. pul
sus subtilis ⁊ tardus: vrina plũbea. si flegmati
ca est tussis humida: parũ sitit. si cõposita erit:
screatus erit coloratus ꝑm cõpositiones suas
⁊ silr infirmi qualitates erũt melãcolice: ⁊ lau
dabilior est color subrubeus. i. sanguineus in
screatu. sanguis eniz esse signat: sanguis enim
dignior est oibus ⁊ amabilior nature omibus
alijs hũoribus: obedientior eniz est sue actiõi:
⁊ ad digerẽdum facilior. aliquãdo screatus in
initio morbi est sicut die. iij. vel. iiij. vel. vij. ⁊ le
uitas materie signat: facile morbus dissoluit:
maxime si screatus sit paruus ⁊ leuis ⁊ iũctꝰ:
cito exiens. in vna tussi vel duabus. Aliquãdo
screare moratur ex grossitudine materie: ⁊ sua
duritia inobediente nature: vnde morbꝰ desi/
gnatur grauis: ⁊ eiusdẽ diuturnitas. Qr si hu/
iusmodi screatus qualitas cũ multa tussi exe/
at ⁊ angustia ⁊ fortiter infirmus tussierit: de
fectio ꝟtutis signat ⁊ pigritia sui. Neqꝫ sumꝰ
incerti qr morbũ virtus infirmi pati non pos/
sit. sufficiunt ergo signa pleuresis: opz medici
nam subseq. ¶ Si ergo videamus ꝙ aposte/
ma dyafragmatis sit sanguineuz si sequantur
tp̃s: etas: cõsuetudo: ⁊ virtus infirmi festine/
mus vt de basilica vena minuamus de latere
vbi infirmus patit anteqꝫ augmẽtetur: maxie
si dolor ascẽdat vsqꝫ ad furculas: qđ i picono/
xeon precipit hypo. cum loca superiora lateri
doloroso sint colligata basilica vena incidẽda
erit: si inferiora loca doloroso lateri in dolore
sint colligata farmacia est dãda: si infirmus sit
virtuosus non est cura alia adhibenda qꝫ que
in flõmia precepimus obseruanda. sed flobo/
tomandus est maxie si sit sanguinea morbi spe
cies: vnde si virtus ꝺfecerit nõ oportet flõma/
ri: sed quãto magis possumus virtutez custo/
diri: flõmia eniz est molestissima cũ defectiõe
virtutis: oportet ergo epithimata queri ⁊ ca/
thaplasmata acumẽ sanguis mitigantia ⁊ dis/
soluentia: sicut sunt malue. viole radic. ordeũ
mundũ in aqua coctum ⁊ colatum cum oleo
viol. mixtuz: deinde pãni linei subtiles infun/
dãtur ⁊ loco dolenti superponantur frigidi si
tp̃s calidũ sit: tepidi si tẽpus frigiduz sit. Si
febris nõ adeo sit fortis paruz est admiscendũ
camomileõ. cuz ptisana nutriendus est: ⁊ cum

zucca. si febris sit fortis ⁊ dura egestio cuz sy/
rupo viol. si febris mollis sit ⁊ tussis fortis sit:
dande sunt iuiube. liquir. se. cito. cocti. In fine
diei demus micas panis lotas ĩ aqua cũ amig
daleo ⁊ zucca. si infirmus in consuetudine ha
buerit multum comedere dũ sanus fuerit: ne/
qꝫ hec dieta ei suffecerit: dentur sibi cucurbite
malue. crisolocãna cum amigdaleo: ⁊ si dies
sit prenunciata omnia cibaria sunt retrahenda
preter ptisana: ⁊ micã panis danda tm̃. si tus/
sis sit fortis detur syrupus iuiubinus: ⁊ pill.
quas in tussi ca. diximus sunt dande. Si sit sti/
pticus eius natura est humectanda cum mã/
na. cassiaf. ⁊ similibus. si materia sit acutissi/
ma ⁊ colerica cathaplasmata frida mollia pa/
rum dissolutiua sunt facienda: sicut de radice
mal. vio. sandali al. ordei farina: corticibus cu/
cur. omnibus pistatis ⁊ cum succo semperui/
ue distemperatis. vel cuz succo portul. ⁊ oleo
viol. si sit stipticus mollificanda natura est cũ
succo cucur. mãna. melle viol. cassiaf. multuz
cauenda est mollicies nature in h morbo: nisi
cum multum sit necesse: hunc enim morbum
solet sequi semper solutio ventris que vix po/
test constringi. ¶ Si tussis sit cum constipa/
tione ventris: viola danda est ⁊ manna cum
aqua vbi iuiube sint cocte ⁊ syrupus viol. quẽ
dicturi sumus. si egestio temperata fuerit ma
ne demus psillium cuz succo maligrana. dul.
⁊ syrupo viol. ⁊ parum olei viol. post. ij. ho/
ras ptisanã cum amigdaleo ⁊ zucca. In fine
demus vuas ⁊ malagrana. sugenda. vngat
locus cum oleo viol. ro. cera al. dragagan. si/
militer facienda sunt cathaplasmata de psilio
⁊ portul. ⁊ oleo viola. ¶ Syrupus viol. va/
let pleureticis: ⁊ calori pectoris: tussibus sic/
cis: ⁊ in initijs ptisicis. ℞. viol. dragagan. se.
citonij: ordei mundi. se. mal. cucur. cucu. añ. ʒ.
vi. iuiube. ʒ. xx. omnia in. iiij. lib. aque cucurbi/
tine vsqꝫ dum redigãtur ad medium: cola po/
ne zuccari lib. i. ⁊ fac syrupum. ¶ Si materia
morbi sit ex sanguine humido ⁊ flegmatico vl
grosso ⁊ melancolico oportet superponi loco
h cathaplasmata. ℞. se. lini. ʒ. iij. malue radi.
ʒ. iij. fenugre. ordei mundi. añ. ʒ. ij. fortiter co/
quantur atqꝫ colentur: ⁊ post camomileõ ap/
ponatur ⁊ spongia ibi infusa dolenti loco su/
perponatur: ⁊ milium ⁊ sal assum superpo/
natur in saculo vel camomileon. anetum. mel
lilotum. se. lini. fenugre. malua. ordeuz oia pi/
sta. cathaplasma facito cum camomileo. san/
sucelco. ¶ Si tussis sit fortis detur ysopus cũ

melle ro. vel prassicus sirupꝰ. dent̃ elaria ⁊ medicia i frida tussi data. ¶ Si morbꝰ in declinatiõe sit sapā demus ⁊ mellicratū: vngat̃ cuȝ camomileo. anetileo. dānileo. Nutriēdus est cū ciceris iure ⁊ amigdaleo.

¶ Capl'z istud est de pleuresi qđ est apostema in costis supra dyafragma. vel sub dyafragmate dextrorsuȝ vl' sinistrorsuȝ: vnde pleuresis quedā est vera: quedā est nō vera. dicit̃ autē pleuresis vera apā in dyafragmate supius vel vbi dyafragma costis cōiungit̃: h̄ eniȝ est in lacertis costaruȝ superioruȝ: siue sit a dextris: siue sit a sinistris. Pleuresis nō vera dicit̃ apostema in lacertis costaꝝ inferioruȝ vel in loco vbi dyafragma costis inferioribꝰ cōtinuat̃: corpus. n. cōponitur ex. xxiiij. costis. xij. sūt supra dyafragma. vnde dicit̃ metafrenuȝ. ⁊. xij. inferius. Dicitur aūt pleuresis nō vera: quādo nō totaliter est interiꝰ: sed declinat ad partes cutis: ita tamē ꝙ sit sub dyafragmate a dextris siue a sinistris: sicut dictuȝ est. ¶ Signa auteȝ pleuresis vere sunt. v. primū est febris acuta fortl. scđm est dolor lateris pūgitiuus in costis supioribus interius. tertiū est cōstrictio anhelitus: vel difficultas. 4m est tussis. quītū est pulsus serinus diuersus durus ꝓpter extēsionem pāniculi. Sed in pleuresi nō vera febris nō est ita fortis: qꝛ apā remotius est a corde: pulsus non est durus ſȝ magis mollis neqȝ serinus: dolor lateris nō est pungitiuus: sed magis grauis vel extēsiuus: neqȝ tussis adest: que si adsit nihil expuit: p̄terea si tangat̃ locus sentiet̃ exterius dolor ⁊ apā: ⁊ precipue si ꝺclinet ad partes cutis: ita tñ ꝙ sit sub dyafragmate. ¶ Sciēduȝ autē ꝙ aliquādo dolor est circa costas interius vel exterius in febribꝰ ex sola vētositate absqȝ apate: ⁊ frequenter pp h̄ opȝ vt recurratur ad signa pleuresis. ¶ Itē sciēdū ē ꝙ inter apostema epatis ⁊ pleuresiȝ magna est similitudo ⁊ ꝓpter h̄ inter illa assignāda est differētia. p̄mū ergo signuȝ distictiuū est: quoniā in pleuresi pulsus est durus. In apate epatis mollis. 2m est ꝙ in pleuresi est dolor pūgitiuus: in apate vero epatis magl aggrauatiuus. tertiū qꝛ in pleuresi tussis est humida: in apostemate vero epatis sicca. quartuȝ est ꝙ si apostema sit a pte sime epatis egestiōes sunt sanguinolēte vel quasi loture carnis. Si a parte gibbi sentit̃ acuitas ad modū lime nouacularis. In pleuresi nullū istoruȝ est. Signuȝ etiam est in vrina. In apate epatis est valde turbida. spissa. sanguinolenta. in pleuresi vero nō: vltimū aūt signum est: qꝛ apostema epatis est cū fedo colore faciei ⁊ plurima corporis extenuatiōe ꝓpter defectuȝ nutrimēti: in pleuresi auteȝ nō. ¶ Differt autē pleuresis a peripleumonia: qꝛ in pipleumonia maior est constrictio anhelitus ⁊ dolor aggrauatiuus in dextro latere nulla adest pūctio: qꝛ pulmo non est mēbruȝ sensibile. Itē in peripleumonia dolor sentit̃ in dorso ⁊ inter duas spatulas: in pleuresi nō. Iteȝ adest rubedo vel citrinitas in maxill' in pipleumonia. in pleuresi nō. Iteȝ in peripleumonia leuius iacet supra dextꝝ latus vbi est apostema: ī pleuresi vero eꝯ. pōt iacere supra latus apatū. In peripleumonia etiā lingua rubescit multū in principio: sed postea nigrescit. ¶ Pleuresis q̄daȝ est de sanguine: quedaȝ de colera. raro de flegmate. rarissime de melia. qꝛ grossus humor raro spissitudineȝ pāniculi penetrat. Iuxta illđ. Acide eructātes nō valde pleuretici fiūt: peripleumonia eꝯ magis fit de flegmate vel melia. qꝛ pulmo est mēbrū valde rarū: spongiosuȝ ⁊ porosum: ⁊ iō magis penetrat̃ ab humore grosso siue sit flegmaticus: siue melicus. Sed dyafragma ⁊ panniculi ipsius duri sunt ⁊ bene cōiuncti: ⁊ ideo nō potest subintrare grossus humor: ſȝ rarus ⁊ subtil': vt colericus ⁊ sanguineus. Itē pleuresis mutat̃ frequēter in peripleumoniā: pipleumonia ī pleuresiȝ raro. Itē pleuresis sinistre partis deterior est q̄ȝ pleuresis dextre partis. Itē pleuresis sinistre partis multotiēs ī pipleumoniā mutat̃. peripleumiōa in pleuresiȝ nisi raro. Itē pleuresis accidit in vere frido ⁊ sicco: ⁊ pp potū aque fride: ⁊ pp multā repletionē hūoꝝ. ¶ Cū g̊ omne apā qđ curat̃: aut resoluitur mā dispsa: aut īdurat̃: aut maturat̃ ⁊ in saniē ꝯuertit̃. cū pleuresis sit apā: sequēs ē vt aliquo istoꝝ modoꝝ terminet̃. Si g̊ mā sit obediēs ⁊ virtus sit fortis pleuresis dissoluet̃ ⁊ mā disperget̃ ⁊ trāsibit ī sudorē vel vaporē: vel per fluxū sanguis: ⁊ maxie ꝯit pleuresi vere ī. 4. die. vl'. 6. vel. 14. si nō sit īterficiēs. Induratio v̓o vl' ī saniē cōuersio maxie ꝯit pleuresi nō vere. Illa g̊ ꝯuertit̃ ī saniē. vl' in 20. vel in. 40. vel ī. 60. diebꝰ: sicut h̄r ab Hypo. in ꝓnosti. vbi dic̃ ꝙ si sanies pl'monis ī pleuresi non plene mūdificat̃ ī. 40. diebꝰ ab initio sputi saniosi: corrodit pl'monē ⁊ ꝯuertit̃ ī ptisiȝ. ¶ Cure āt istoꝝ apatū optiē ꝺterminātur ab Hypo. ī regi. acutoꝝ. vbi docet fieri flōmiā vl' dare menaȝ laxatiuā: vl' euapouaȝ: cognita g̊ pleuresi siue v̓a siue nō vera: ab initio fiat euaporatio: qꝛ mā pauca forte resoluet̃ ⁊ mā sicca colerica: fiat euaporatio de rebꝰ humidis: ⁊ ī alijs ſm ꝯriū: ꝙ si nō sufficiat: seq̄tur euo sic̃ in pleuresi vera ꝑ flōmiā: que cognoscit̃ ꝑ ascēsum doloris ad furculas: qꝛ illa maxie ē de mā colica. In pleuresi v̓o nō vera ꝑ farmaciā ſȝ mādatū Hypo. istud tñ antiquoruȝ ē: qꝛ corpora moderna molliora ⁊ resolubiliora sūt: tutiꝰ est ꝙ fiat clistere euacuatiuū. vl' ēt flōmia: lȝ dolor nō ascēdat: ſȝ descēdat magis. Si g̊ flōmia fieri debeat: fiat ī p̄n°: in pte oppora lateri vbi ē apā. Inde. ij. die vl'. iij. anteqȝ ꝯfirmatū sit apā. Sic. n. dispgit̃ mā apatis. Sed ꝯfirmato apate magis fiat ex eadē pte: qꝛ tūc opȝ mām ab eodē loco extrahi: ab exteriori v̓o fiāt inunctiones ⁊ empl'a māȝ resoluētia: dū adhuc ē in p̄n°. vl' augmēto: sic̃ de camomilla ⁊ absinth̄. aneto ⁊ alijs diurecis cuȝ melle. Inunctio fiat cū oleo camomileō. Inūctiōes tñ sunt suspecte: qꝛ opilatiue sūt poroꝝ. In statu v̓o ponant̃ maturatiua: sic̃ empl'm de se. lini. fenugre. farina frumti. vl' radice altee. dieta v̓o sit vt docet Hypo. ⁊ Cōstā. ¶ Sanguis augmētatꝰ.)ītēdit dicere ꝙ plurimꝰ sanguis ebulliēs petit supiora. Postea ꝑ modū reumatis ꝺscēdēs iterius collectōeȝ faciēs apā: deide pleuresiȝ. Sūt āt ml'te alie cāe apatis q̄ȝ sanguis ascēdēs vel descēdens postea. (Si ī lacertl)docet pleuresiȝ diuersificari ſȝ diuersitatē locoꝝ: vbi colligit̃: qꝛ si sit sub dyafragre vl' ī carne iter cutē ⁊ costas pleuresis ē nō v̓a. Si sup dyafragma ⁊ ī pāniculis pleuresis ē v̓a. ex eadē mā diuersa ī spē gnāntur apata. l'ra ꝑ p̄dicta satis pȝ(pleuresis nō v̓a hȝ signa)qꝛ mā nō ꝯtinet̃ ī spūabꝰ vl' sub dyafragmate: vñ ꝑ vētreȝ: vl' ꝑ vrinā hȝ magis purgari(melior ⁊ laudabilior.)Sȝ cōtra: vt dic̃ Hypo. ī ꝓnosti. rubeū sputū oino molestuȝ. Sol'o Hypo. intelligit ī peripleumoª. h̄ logt̃ in pleuresi: Ul' al'r. hypo. ītelligit de ruptura vene vl' corrosiōe ī pulmōe. h̄ v̓o ex sola nāe expulsiōe(ꝺ latere vbi īfirmꝰ)Sȝ ꝯtra. h̄ sanguis vr̃ trahi ad illā ptē. qr̃ meliꝰ eēt ad oppm vt mā collectōis spargeret̃ sic̃ solet fieri ī ceteris apatibꝰ exceptis excipiēdis. Sol'o h̄ logt̃ fluxu cessāte ⁊ apate iā ꝯfirmato: qđ ē ī fine augmti ⁊ ī statu. In p̄n°. tñ ⁊ in augmto ſȝ oppm erit faciēda flōmia(farmacia ē dāda.) h̄ respicit qđ dr̃ ī regi. acutoꝝ. istđ tñ antiquū ē: neqȝ aliq̄ mō dȝ fieri. Sȝ solū clistere vl' flōmia si sit pa. fortl(opȝ ergo epithi.). i. inūctōes: vl' empl'atiōes(cathara)In statu tale empl'ȝ ad maturādū pleuresiȝ ⁊ ī pipleumoꝯ. ℞. ficus siccas dactil'. vuas passas. ista bene cocta pistētur.

Deinde cum assungia porcina veteri: farina tritici. se. li/
ni. fenugre. misceant. illud mitigat dolorem ꝛ maturat
apostema. In pleuresi vo ponat supra latus. In pipleu/
monia supra pectus ꝛ super spatulas: alij loco huius po/
nunt pastam de farina tritici cuz puluere baccaruz lau/
ri (dāde sunt iuiub.) de his fiat sirupus (prenūciatiua)
.i. indicatiua ne signa digestionis impediantur (quas in
ca. tussi diximus). s. pillul. sub lingua teneātur. (Et mā/
na) ꝯcoquant viole ꝛ pruna colentur: in colatura illa re
soluat māna. h. n. infundit irrigat intestina: multū valz
in omni fe. de mā ca. (cuz melle) melius ē cū zucca. (ma
ligra. dulcis) nō acetosi. qm̄ omne acetosuz ī pleuresi ēt
ꝛ in peripleumonia malū est (parū olei viol.) h non de/
tur iterius: sꝫ exteriꝰ fiat illinitio. (amig.). i. lacte amig.
(cum oleo viol.) cuz h oleo liquefac ceram al. deīde ap
pone puluerē dragagā. gumi arabi. ꝛ facto vnguēto vn/
ge cuz melle ro. melius est zucca. ro. sed h dicit ad saniē
mūdificandam. vel prassij syrupus. illud nō fiat quādo
nimis est calidus. sed emplastra mūdificatiua ꝛ abster/
siua supra pectus ꝛ latus ponant (sapam). i. vinum dul/
ce h fiat in dulcedine rupto apostemate: h. n. iuuat saniē
exterari vt docetur in regimine acutorum.

¶ De tremore cordis. Cap. XIII.

Tremor cordis ex humiditate est co/
adunata in circūdātibus cor pellicu/
lis. h morbus fit sanis ꝛ infirmis su/
bito cuz hec humiditas influit cordi.
¶ Si humiditas sanguinea vel colerica sit fit
cuz tremore cordis ꝛ calor ꝛ sitis ꝛ altus an/
helitus inest. Si ex grosso sanguine ꝛ melan/
colico fit timor ꝛ tristitia ꝛ pigritia sine siti: ali
quando fit cardiacus morbus cuz necessaria
cordi minuantur: sicut sanguis subtilis ꝛ cla/
rus ab epate egrediens: qd ītelligimus in epa
te: vel in locis vicinis infirmantibꝰ sicut in sto
maco. Aliquando hūores coadunantur in sto
maco acuti. pūgētes fortiter: vnde morbꝰ car/
diacus nascitur. ¶ Cordi ergo medicemur cū
h membruz sit dignius: consideretur ex qbus
sit humoribus. si sit ex sanguine vl co. basilica
vena est incidenda. si tempus. etas. consuetu/
do conueniant ꝛc̄. Si non: scarificemus vici/
na loca. demus catarticuz ex cassiaf. iuiub. pru
nis. oxifenitia. viol. ꝛ similibus: detur boragi/
nis succus. scariol. maligra. In aquam biben/
daz syrupuz iuleb ponamus sapā maligra. oxi
zaccaraz. Nutriamus cuz cibis bonaruz qua/
litatuz: sicut eduloruz. pulloruz cuz malisgra.
zucca. aceto. aqua ro. cū camphora ꝛ similia.
¶ Si cardiaca sit ex malis humoribus melā/
colicis. electuaria purgantia demus: qbus san
guis purificetur sicut yera. G. fortissima. sto/
maticō maius: catarticum epidimatic. Sepe
dentur epithimata ꝛ antidota odorifera. s. se/
lithe muscate. Dyamargariton. socurgene. ꝛ
similia. vinum odoriferum. mellicratum aro/
maticuz. sepe temperato balneo vtantur. po/
stea tyriaca maior detur vl muscata. vngatur
pectus cuz calidis ꝛ odoriferis oleis vel vn/
guentis volatilia calida ꝛ ad digerenduz faci/
lia dentur cum aromatibus cocta. ¶ Si car/
diaca ex diminutiōe sit nutrimēti ab epate cor/
di venientis ꝛ epar inueniatur infirmuz epati
prius est medicandū: vt in priorem redigat sa
nitatez ꝛ virtutem. Sed si ex stomaco sit. pur
gandus est stomacus ex acutis hūoribus cuz
vomitu ꝛ catartico. s. de aloe. vl absinthio mi
rabol. citri. vel succi vuaruz agrestium cū mi/
rabol. vel succi maligra. cum mirabol. A fo/
ris vngamus cum sandalis: farina ordei. cine/
re ferrarij. corticibus cucurbite. aqua ro. ꝛ si/
milia. ¶ Puluis Io. dam̄. valz cardiacis. ℞.
floris orni. i. lingue oscelli. ʒ. xv. alumis scissi. ʒ.
v. cacabre. al. carabe. coralli. gēme. petre arme
nie. añ. ʒ. v. coriandri assi. ʒ. v. spodij. ro. gallie.
añ. ʒ. iij. ligni aloes. ʒ. vij. fac pul. dās exagiū. i.
cum odorifero vino. vel oxizaccara. ¶ Aliud.
℞. boragi. se. portul. añ. ʒ. vij. coralli. cacabre.
vel carabe. añ. ʒ. ij. gemme. alumis. ciperi. añ.
exagi. i. se. basilic. sandali al. ꝛ ru. gallie musca.
terre armenice. serici puri ꝛ crudi. añ. ʒ. ij. ꝛ
seminis tantūdem zuccari. quante sunt ꝛ alie
species. fac pul. ꝛ da. ʒ. ij. cum succo maligra.
vel odorifero vino: vel oxizaccara. ¶ Aliud.
℞. rose spodij. añ. ʒ. v. se. portula. ʒ. x. ameos.
succi bedegar. zedoarie doronice. serici. masti.
gēme. cacabre. vel carabe. coralli. añ. ʒ. iiij. mu
sci. quadrantez. i. zucca. quantum omnes alie
species: fac pulueręm ꝛ da exagiū. i. cum aqua
frigida. valz in initio melancolie ꝛ cor confor
tat. ¶ Aliud. ℞. berberis. ro. spodij. se. portul.
boragi. añ. ʒ. iij. terre armenice. se. basilicō. añ.
ʒ. ij. ligni aloes. gariof. añ. ʒ. i. olei ro. quod suf
ficit. zucca. quātū omnes alie species: fac pul.
da. ʒ. iij. cum succo maligra. accidi. ¶ Syru/
pus valet cardiacis cum caliditate ꝛ siccitate.
℞. succi prunoruz maligrana. accidi. mali ci/
tonij accidi. añ. lib. i. oxifenitie. lib. ß. fac syrup.
¶ Aliud valz cardiacis. timid. spleneticis pro/
pter stomacuz ꝛ cor. ℞. spice. cinamomi. ali/
thei. zodoar. ꝛ deronice. añ. ʒ. ij. cortic. pomi
citri. ʒ. ß. aneti. se. exagiū. i. fac pul. da. ʒ. i. cum
vino. vbi boragines fuerint posite. per men/
sem vnum bibat.

¶ Capl'm istud est de cardiaca passiōe. ¶ Sciendū ergo
ꝙ humiditas frigida vel grossa vētositas qñqꝫ colligūt
circa cor. quoꝝ collectio ad cordis cōstrictionē sua fridi
tate opat: cor vo sua calitate aptionem intēdit ꝛ dilata/
tionem: ex his contrarijs ergo causis fiunt cōtrarij mo/

tus ⁊ tremor: vnde si apponatur manus supra regionez cordis: sentit̃ tremor cordis cũ saltu: ⁊ ꝑpter hoc appellatur cardiaca tremẽs. Item aliquando colligitur circa cor humiditas calida colerica: vel fumus acutus: vnde resoluitur humiditas circũquaqꝫ ⁊ fit sudor continuus in furcula ⁊ in pectore: ⁊ circa colluz: ⁊ h̄ appellatur cardiaca dyaforica: ex h̄.n. seqtur defectio patientis ⁊ nimia extenuatio: sic ergo fit quedã passio cardiaca d̄ frigida cã. quedaz de calida: vtrũqꝫ tñ istoruz hꝫ fieri a causis primitiuis antecedẽtibus: vt a causis remotis. ¶ Cause primitiue sunt accñtia anime fortia ⁊ dolores ⁊ potus venenosus: morsus serpẽtis ⁊ alie permutatões exteriores per quas humiditas supflua aut frigiditas cor attingat. Cause vero antecedẽtes sunt morbus consimilis cũ mã vel sine mã: vel officialis vl' cõis que sunt in solo corde: vel in regiõe solius cordis: vel in toto corpore: vel ĩ mẽbris circũstantibus: sicut in stõ vel epate: vel splene vel matrice. Morbus ergo sil'is cordis ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ cõsimiliuz sine mã: aut erit caliditas: aut frigiditas ⁊ sic d̄ alys. Cum mã vero aut erit sanguinea: aut colerica. aut flegmatica: aut mel'ica: aut ex his oĩbus mixtis: h̄ autez passio frequẽter in febrib⁹ pestilẽtialib⁹ reperit̃. ¶ Signa huius pas. sunt diuersitas in pulsu: ⁊ inordĩatio. que pas. si sit a caliditate: pulsus adest durus frequẽs: ⁊ inflãmatio ⁊ sitis: ⁊ cetera signa caliditatis. Si aũt a frigido vel sicco aderit tristitia ⁊ sollicitudo ⁊ simil'r pulsus durus. Si ab humiditate pulsus leuis ⁊ moll'. ⁊ totius corporis habitudo humida. Cause primitiue ab indicio patiẽtis vel assistentiuz sunt manifeste. Si fiat a toto corpore mala accñtia satis manifestãt. Si autez fiat a pulmone per malitiã anhelitus signat̃. si a stomaco per nauseaz vel abhominationẽ: si ab epate per mala accidẽtia ipsius: ⁊ sic de alys mẽbris. ¶ In cura autem istius passionis diligẽter est operãdũ: q2 si continuet̃ ⁊ non cõfortetur cadit in sincopiz: ⁊ deinde in mortẽ. Si ergo sit ex mala ꝯplexione absqꝫ materia: qd̄ satis cognoscitur per habitudinem extenuatam ⁊ sinthesiz: sicut accidit ĩ ptisicis. Insistat̃ cum alteratiuis ⁊ ꝯfortatiuis. In frigida vero cõplexione offerrãtur aromata calida: vt ambra. crocus. cassiaf. lignuz aloes ⁊ sil'ia: ⁊ el'aria: vt diamargariton. dyantos. pliris. ⁊ inunctiões oleorum calidorum aromaticoꝝ circa pectus. In cã vero ca. offerantur aromatica frigida: vt sũt sandal'. ro. viol'. cãphora. Inunctio fiat cuz oleo ro. circa pectus ⁊ volas. viole ⁊ rose ponant̃ in aqua ro. calida. deinde collecta mucillagine fiat illinitio circa pectus ⁊ supra cor. ¶ In cã vero humorali insistatur cũ euacuatione. sicut docet viaticus: facta vero euacuatione fiant alteratiua ꝑm modos ꝑdictos principaliter inspiciẽdo mẽbruz illud a quo cã habꝫ ortũ. probat autẽ Auic. ꝙ multis prodest potare in tremore cordis de succo arnoglose in nocte quãdo vadit dormituz. Sil'r valet cuz lacte dulci sumere puluerem gariof. sil'r valet puluis sambuci si cuz aqua frigida cõtra calidam. cuz vino cõtra frigidaz: ⁊ h̄ fiat multis dieb⁹: semꝑ vtat̃ aromaticis spẽbus cõtrarys cause vnde fit morbus: ⁊ syrupis electuarys ⁊ dieta ꝯueniẽte. ¶ In ca. calida vtatur pane recẽte infuso in aqua ro. ⁊ in aqua apponat̃ paruz de vino aromatico. Sil'r iuuant poma ⁊ pira ⁊ olea de cucurbita. bliti. ⁊ spinarchia. Si sit sine feb. comedat pullos ⁊ aues minores ⁊ de extremitatib⁹ aĩalium ⁊ lac acetosuz: emplastra etiaz facta de sandal'. ⁊ ro. spodio rasura eboris. viol'. nenuf. ⁊ cãphora ⁊ sil'ib⁹ multũ ꝓdest. ¶ In causa vero frigida cõueninentia laxatiua sunt ex mirab. indis: ⁊ kebul'. ⁊ epithimo lapide armenico. ꝯfortatiuuz vero precipuuz est lignũ aloes ⁊ ambra: ⁊ el'aria supradicta: ⁊ cõfectiones aromatice: vt est gallia muscata ⁊ similia: dieta vero vinuz bonuz aromaticum: decoctio cicerũ: pulli colũbini ⁊ aues campestres ⁊ extremitates animaliũ ⁊ lac acetosuz. ¶ (Tremor cordis) ex humiditate vel ventositate (subito fit.) humiditates. n. in spũalibus existẽtes cito perueniũt ad cor (aliquãdo cardiacus fit morbus) cũ nec̃ia. i. nutrimẽtũ: q2 sanguis nõ generatur in epate: vel ꝑpter fortem opilationem in vena profunda que est inter epar ⁊ cor. (ꝙ intelligimus) .i. causaz cuius morbi intelligimus esse ab epate. s. defectuz coctiõis. vel aliter põt legi (q2 intelligimus in epate). i. quez sanguinez intelligimus ab epate: cuz deberet ad cor trãsmitti: qd̄ est ꝑpter opilationẽ (circa loca vicina). i. sub mãmill'. vel ponatur vẽtosa retro inter spatulas (oxifenitia) mãz ponit colagogi (catarticuz epith.) .i. de epithimo. (selithe) opiata est sꝫ nõ ẽ in vsu (cũ muscata). s. gallia (vinuz odoriferum) h̄ purgant mel'iam. (mellicratũ) h̄ est pigmẽtuz (balneuz) ad infusionẽ melancolie (tyriacaz) h̄ est cõtra venenũ ⁊ destruit mel'iaz. (cũ calidis oleis) sicut muceleon. (epar prius ⁊c.) cum est mẽbrum mandans (cum vomitu) de mediana cortice sambuci vel ebuli. (abscinth̄.) q2 mundificat stõm a ca. ⁊ frigidis humorib⁹. (cinere ferroꝝ). i. batitura ferri vel limatura (lingue oscelli). i. lingue auis. herba ẽ (floris orni.) quedã dependentie sunt ad moduz cupularũ nuc̃. vel castanee. (alumis assi) illud tollat̃ semꝑ (bedegar.) pomũ est asperuz. hi sunt fructus cuiusdam fructicis (betõice) radi. cuiusdã herbe rotũde ⁊ dulcis qua caremus. loco eius ponat̃ acorus. (petre armenice). i. terre armenice: vel boli.

¶ De sincopi. Cap. XIIII.

Sincopis est absolute defectio cordis ⁊ coadunatio totius sue virtutis ĩ se. atqꝫ ablatio fumi sui expellendi. Impossibile. n. est eẽ sincopiz sine passione cordis. ¶ Fit ꝗ diuersis modis. s. ex plenitudine nimia: vel multa inanitõe: vel subita caloris mutatione in frigidũ: vel frigidi in nimia caloris mutatiõe. plenitudo. n. fit vl' ex humoribus totius corporis vel solius stõi. vel intestinoꝝ vl' matricis. Si sit ex toto corpore mõstratur ex fatigatione: grauitate per omnia mẽbra corporis. Si de stomaco cum diuturna ymaginatione est ante oculos. ructatio. vomitus. dolor in prora capitis. Si de intestinis sit. grauitas ⁊ inflatio melancolicis. dolor ⁊ pũctura colericis: grauitas sine inflatiõe flegmaticis. Inanitio est ex nimia ventris solutione: vel fluxu sanguis e naribus: vel vomitu: vl' sudore. Mulieribus autez a mẽstruis: vel emoroydis. Quecũqꝫ harũ nimia est ⁊ fortis. corpus dissoluit. mẽbra aggrauat. calor naturalis extiguit̃. splẽdor deficit: vñ necesse ẽ vt cor patiat̃. Mutatio subita caloris ĩ friditatẽ poros opilat. fumuz in interiori corpore claudit: ⁊ calorez naturalez suffocat: vnde cor patitur ⁊ sincopis cõcreat̃. Mutatio subita frigoris in calidũ corp⁹ rarificat: calorẽ nãlẽ dissoluit: vñ calor cõdis minuit̃ ⁊ d̄ficit. ¶ Aliqñ sinco-

pis ex anime accidẽtibus est: sicut subito timo
re vel gaudio. plurimuz h patiuntur decrepi-
ti vel defecti: multi eniz horuz cũ subito time-
ant vel gaudeant in sincopim tendunt. Cor. n.
eoruz cuz timeat nimiũ constringitur: ⁊ calor
suus naturalis coadunatur ⁊ non dilatat̃: vñ
patiũtur ⁊ deficiunt. In letitia dilatat̃ cor su-
bito ⁊ aperitur ⁊ calor naturalis suus in exte-
riora exit corporis: ⁊ ita deficit duz refrigera-
tur. ¶ Aliquando dolor nimius sincopim se-
quitur: maxime si in membris sit sensibilibus:
sicut in yleos videmus: he sunt sincopis cau-
se ⁊ signatiões sue. cuius vnaqueqȝ species su-
as medicinas habere videt̃. vl'r sua medicina
taliter erit facieuda. sed vnde fiat morb⁹ in pri
mis videatur: quo viso itẽdimus quid facere
debeamus. ¶ Si sit ex plenitudine mitigãdo
sincopim aquam mittimus frigidam in faciez
infirmi. stomacus perfricet̃: nares teneamus:
crura ligemus: pẽnam vel digitũ in os mitta-
mus: vt vomitus prouocetur. Cum defectio
finierit h modo medenduz erit. Si plenitudo
in corpore sit catarticuz danduz erit: ⁊ pill'. ⁊
omne qd habundantiã illaz sentiatur depone
re. Dabit̃ oximel ⁊ mellicratuz. oximel laxa-
tiuũ. tyriaca. selite. socugene cum succo aneti
⁊ apij. Cibi dãdi leuiores sicut iura ciceris cũ
aneto. vinum subtile ⁊ clarum ⁊ purum. Si
plenitudo sit in stomaco: dandus est vomitus
dyatrion pipereon. ⁊ dyaciminũ. si ex calidis
sit humoribus refrigeremus cũ sirupo ⁊ suc-
cis refrigerantibus. si plenitudo sit in intesti-
nis maxime in inferioribus clistere faciamus
sepe. ¶ Si sincopis ex inanitione sit. aqua re-
frigeretur in facie nares teneantur: stomacuz
perfricemus: manus ⁊ pedes ligemus. Si ex
superioribus sit membris: sicut ex sanguine e
naribus ⁊ vomitu. inferiora mẽbra plus erũt
ligãda: sicut crura. si in inferioribus sicut mẽ-
strua ⁊ emorroydes. superiora mẽbra ligent̃:
sicut manus: deinde vinuz subtile detur ⁊ cla-
ruz cuz aqua frigida mixtuz: vnde. G. omnez
inquit defectionez ex inanitione mitigat vinũ
aque frigide mixtũ maxime si ex acutis sit hu-
moribus a stomaco ⁊ a sui pertinentia descẽ-
dentibus. si infirmus doleat caput vel nimiaz
febrez habeat: vel calidũ sit apostema i visceri
bus: vel mens sua alienetur. vinuz nullatenus
h detur: multuz eniz nocet. Item sincopis ex
inanitione iuuat odorifera in naribus habere:
sicut ro. mirta. mala citonia. vinuz mixtuz cuz
sandal'. ⁊ aqua ro. Sincopi transeunte ⁊ ĩfir-
mo in vigorez pristinuz redeunte causam sin-
copis laborem⁹ curare. Medicabimur ergo
medicaminibus que suo loco quibusdaz iam
dedimus ⁊ quibusdaz iaz dabimus suo loco.
Precipienduz est ex inanitione sanguinis nõ
balneari. similiter ⁊ in sudore. Intẽtio nostra
est poros cõstipari ⁊ opilari ⁊ non rarificari.
⁊ mollificari. moliendũ est in loco vbi iacent
stipticuz ⁊ frigiduz aerem curare vel attrahe-
re: vt in domo aspergãtur salices. mirte. vitiũ
extremitates. rose. ⁊ silia. vngamus cum oleo
mirtino. ro. precipiatur quiescere ĩ pace. Ni-
hil horuz iuuat hos omnes quibus in stõ acu
ti currunt hũores: augmentatur eoruz dissolu
tio. quãto magis eoruz claudimus poros. In
huiusmodi dispõne sincopi subueniendũz est
ex inanitõe. ¶ Sincopis si ex calore sit nimio.
vel ex mora in balneo. vel ex aere ĩterclusõ: aq̃
frigida ponenda est in facie. Sunt etiaz iniu-
be dande in aqua frigida. vinuz leue ⁊ subtile
cuz aqua eadez facies euoluenda in parte illa:
vnde ventus fiat. ante faciez eius cuz flabello
faciamus ventuz. frigida ⁊ odorifera odorẽ-
tur. demus mala gra. ⁊ medullas cucumeris.
Dyascor. odores inqt cucumex sincopi vtilis
simi sũt. ¶ Si ex nimio sit frigore oportet ca-
lefacere quãtũ plus possumus: cũ vino musca
taz demus. tyriacã maiorẽ: demus ⁊ mellicra
tuz aro. balnea odorifera ⁊ calida ⁊ aromati-
ca adhibeamus. ¶ Si sincopis ex accñtibus
anĩe sit odorifera sibi faciamus odorare. cãm
morbi ingeniemur auferre ⁊ mẽtẽ ⁊ intentio-
nez suaz in balneis occupare atqȝ in vinis odo
riferis: ⁊ musicis instrumẽtis ⁊ similibus.

¶ Diffinitionem essentialem huius passionis ponamus
sicut dicit Auic̃. Sincopis est defectio virtutis motiue
⁊ sensibilis ̃sm maiorez sui partez. ¶ Huius aũt passio-
nis cã propinqua ⁊ ĩmediata cordis est debilitatio: vel
propter causam priuatam in ipso corde existentem: vel
propter causam aliunde venientez. ex h pz q sincopis
aliquãdo est a cã antecedẽte vel primitiua a causa p̃mi-
tiua sicut a forb⁹ anime accidẽtib⁹: vt a gaudio sup̃fluo
⁊ tristitia ⁊ dolore: ⁊ ab horribili fetore: sicut a cadaueri-
bus mortuoruz ⁊ lacunis: vel a loco ⁊ pestilentia aeris ⁊
similibus. Cause antecedẽtes sunt opilatio ⁊ ea que po-
nit viaticus: ⁊ vermes ad stomacũ ascendentes: ⁊ subita
mutatio de loco ad locuz materie: vt in squinantia pleu
resi. ⁊ peripleumonia: quãdo mãe transferunt̃ circa cor.
Itez ꝑpter repl'onẽ cerebri: vt in appoplexia. Item pro-
pter superfluã repletionem ciborum vel potuum: vel ꝑ-
pter superfluam euacuationem: vel propter puncturam
⁊ morsum venenosorum animalium. Sed talia magis
ad causam primitiuam sicut timor in flobothomia. vel
aspectus rei terribilis. ¶ Quibus autem facilius acci-
dit sincopis sunt ĩfantes ⁊ decrepiti ⁊ cõualeṡcẽ. ¶ Sin-
copis aũt ꝯfirmata curari nõ põt: q signat viri⁹ faciei

⁊ conuersio ⁊ distorsio: quãto aũt diutius perseuerat sin
copis tãto deterior est ⁊ magis pniciosa: imo talis sinco-
pis ꝓprie est mors: q̃ mors nihil aliud est q̃z sincopis ꝑ-
petua. Dicit̃ aũt sincopis a sin ꝙ est cõ. ⁊ copos ꝙ est sci-
sio: quasi cõscisio vite. ¶ Tremor aũt cordis de quo di
ctuz est ⁊ sincopis in crisib⁹ frequẽter accidũt: ꝑꝑ resolu
tionẽ fumoruz ⁊ mãe dispersionez: vñ si virtus nãlis sit
fortis nõ est timẽdũ. alioquin nõ est sine ꝑiculo. Signa
autez tremoris ⁊ sincopis eadẽ sunt i genere. In sincopi
autẽ multo fortiora: q̃ tremor cũ fortificat̃ sincopiz fa-
cit. Sincopis aũt diuturna mortẽ infert. ¶ Sciẽdũ au
tez ꝙ sincopis sine cã primitiua: vel antecedente cũ tre-
more cordis existẽs ex cã priuata est cordis: ⁊ ꝑcipue si
in stomaco vel in alijs mẽbris nullũ precipuũ fuerit no-
cumẽtũ. Sincopis vero cũ nausea ⁊ abhominatõe ⁊ pũ-
ctione in ore stõi ex stomaco gnãtur. ¶ Sincopis autẽ
aliquãdo paulatiz aduenit ⁊ aliquãdo repẽte. In paula-
tina vero paulatiz minuit̃ pulsus ⁊ paulatim infrigidã-
tur extrema. In repẽtina vero repẽte. ¶ Sincopis aũt
alia curabilis alia incurabilis: incurabilis est illa que ẽ
fortis. diuturna. ꝑseuerabil'. cuius cã est malitia cõplo-
nis vl'is. Curã autez curabilis ꝓsequamur: tales aũt pa
tiẽtes aut sunt sine sincopi in actu: aut sunt in sincopi in
actu. Al'r. aut sũt in media dispõne existẽtes: aut i dispo-
sitione ipsius sincopis in effectu: nõ est possibile vt con-
tra cãz sincopis curaz recipiãt: sed sufficit ꝙ ꝯtra accñs
laboret̃: fiat ergo tũc fricatio extremitatũ ⁊ fortis liga-
tio cubitoꝝ ⁊ assellaruz ⁊ sonitus ⁊ clamor coram ipso ⁊
apponant̃ diuerse res aromatice: vt eaꝝ ordinatiõe vir
tus ꝯfortet̃: aromatica aũt narib⁹ sunt apponẽda semꝑ
preter q̃z in sincopi ꝓueniẽte vitio matricis. In suffoca-
tione ergo illius res fetide naribus apponant̃: aromati-
ce vero inferius circa os matricis. ¶ Ante aũt aduentũ
sincopis cõtra eius cãm est laborãdũ. Si sit ex repletio-
ne euacuando ⁊ eꝫ. Si sit ex mala ꝯplone alterando: ⁊ h
omnia fiãt moderate ⁊ nõ repẽte. Et sciẽduz ꝙ in pluri-
ma sincopi necessaria est poroꝝ cõstrictio. ⁊ spũum ꝯser
uatio. sicut vbicũq̃z nimia sit dissolutio. ⁊ euãtio. vbi tñ
est frigus vehemẽs: aut superflua ventris solo. istud nõ
fiat: cũ magis humores ⁊ spũs sint spargẽdi ad exterio-
ra. Mãsiones g̊ taliuz sint in loco frigido: sicut habẽtes
ethicã vbi sincopis fit ex cã frigida vel ex suꝑflua ven-
tris solone. In sincopi autez ex nimia inanitiõe exhibe-
antur iura carniuz ad potandũ: ⁊ aqua pl'ima cuz pauco
vino: vinuz autez in talibus rõnez permiscet ⁊ spasmuz
generat: ⁊ apponant̃ odores aromatici rorales: sicut in
sincopi ex suꝑflua calefactione. ¶ In sincopi aũt ex su-
perfluo motu. vel vomitu: vel clisteri. vel flõmia. calefi-
ant extremitates ⁊ fricent̃ ⁊ inungant̃ cuz oleis calidis
aromaticis ⁊ ligentur extremitates. ¶ In sincopi autẽ
propter sudorez ꝓdest odor mirtilloꝝ ⁊ puluis terre ar
menice ⁊ chimolee ⁊ cortex granatorum supra pectus ⁊
furcellaz emplẽtur. ¶ In sincopi autẽ ex fame paucus
detur cibus: ⁊ exercitiuz breue: ⁊ leuis fricatio mẽbrorũ
⁊ caue ipsos a replone nimia. ne calor nãlis suffocetur.
¶ In sincopi autez ex opilatõe fricãda sunt crura ⁊ dã-
duz est oximel diureticũ ⁊ vinũ subtile ⁊ aromatica ca.
¶ In sincopi ab accñtibus aie ꝯferũt odores boni ⁊ cõ-
fortatio virtutis anialis ⁊ vitalis: ⁊ vomitus ⁊ fricatio
extremitatuz. ¶ Et sil'r in sincopi ex dolore. ¶ In sin-
copi autem ex flõmia detur ante flõmiaz aliq̃s syrupus
ꝯfortatiuus: vt syrupus ro. cũ aqua frigida: aut cũ aqua
ro. aut syrupus de abscinth. ro. l'ra satis pꝫ per predicta.
¶ (Sincopis absolutẽ) Ista ẽ descriptio ꝑ cãz efficiẽtẽ.
h est. n. cã efficiens corruptionis motiue virtutis ꝙ pro-
prie ẽ sincopis: fit aũt h vr̃ solũ ponere diuisionẽ ꝫ cãz
antecedẽtem: licz alie multe vñr esse cãe: (mel'icis) de
mel'ica mã pati⁹ (grauitas sine inflatione flegmatis:)
h vr̃ esse falsuz cũ ex flegmate multa iflatio generet̃. q̃
cum inflatio est de subtili fumo ⁊ cito ꝯsumptibili. ideo
dicit sine inflatione: re^u. s. mãe mel'ice vbi fumositas est
valde grossa. (Aliqñ sincopiz ex accñtibus aie) h videt̃
addere causas primitiuas. (Si sit ex plenitudie) h inci
pit curã cõtra sinthõ. ⁊ nõ cõtra cãm. (Si plenitudo.) h
est cura cõtra cãm: (det̃ oximel') precipue si sit opilatio.
(Ex inanitione) iaz vitiuz multiplex est: ⁊ iõ eius cura
erit multiplex sicut ꝑ predicta ⁊ sequentia patet.

¶ De apostematibus mãmillarum. Cap. XV

In mãmillis aliquando nascunt̃ apo
stemata siue tumor que diuersis fiũt
modis: vel ex corrupto ⁊ putrefacto
sanguine: vel ex quolibet alio humo-
re: vel ex lactis coagulatione ⁊ eius putredi-
ne. ¶ Ex colore saniei vnde fit apostema põt
intelligi. si eniz albuz est ⁊ liuiduz ex coagula-
tione lactis fit: cui oportet subuenire cum me-
dicina ne sanies se ibi colligat. ¶ Si ex sangui
ne sit. vel co. locus rubet ⁊ calet. tunc fortiter
gallia muscata. al'. tũc frons galle vel quercus
pistata. cum oleo ro. desuper est ponenda: vl'
fabe cuz albugine oui diu pistate: vel cuz suc-
co solatri: vel memite: vel boluz ⁊ succuz co-
riandri ⁊ oleuz ro. ¶ Si ex frigiditate sit: mi-
ca panis supponatur cuz apij fronde vel ster-
cus bouis: vel fenugre. ⁊ mellilotuz cuz sisa-
mileon: vel crocus cum lacte mulieris. ¶ Si
durum sit apostema feces aceti superpone vl'
feces ferramentorũ molendini. ¶ Si ex coa-
gulatione lactis. lentes. ⁊ seminis lini farinaz
⁊ oleuz ro. ⁊. cc. superponas atq̃z oua cũ cor-
ticibus suis in oleo ro. insimul pistata ⁊ cimi-
nuz cuz melle pistatuz ⁊ tẽperatum. caulium
radices: menta. fabarum farina. h apostemata
dissoluunt ⁊ lac constringunt. sil'r facit sal ⁊ fa
ba. Itez oportet in desiccando lacte siue extra
hendo allaborare. spongia africana vel mari-
na infusa in aqua ⁊ aceto contra omnia valet
vitia. ¶ Aliud. dolorem vel tumorem mãmil
laruz sanat. enule folia superligata prius pa-
ruz contusa. ¶ Aliud. farina fabaruz cribrata
⁊ oui vitello cõmixta omnes dolores ⁊ tumo
res omniuz locorum superimposita mitigat.
¶ Aliud. album marubiũ cuz assungia vete-
ri tritũ dolorẽ sedat superimpositũ. ¶ Aliud.
stercus columbinuz cum melle ⁊ cera resolu-
tum ⁊ tritum dolorem mãmillaruz ⁊ inflatio
nez dissoluit: ⁊ ꝙ ille non crescant idem facit.
¶ Aliđ. maratrũ tritũ cũ assungia veteri ⁊ cuz
lintheo suppositũ lactis coagl'atiõez dissoluit

¶ Istud caplm est de passionibus mãmillarum: que multiplices sunt ⁊ diuerse: aduenit. n. aliquãdo passio in mãmillis: vt apa. nodi. glãdule. durities. corrosiões. ⁊ vlcera: ⁊ insup nimia magnitudo ⁊ inflatio ⁊ dolor. Sepius est ex lacte supabundante: apa vero ab humoribus putrefactis: nodi ⁊ glãdule ex flegmate acetoso. vel melia. corrosio vo ex sanguine adusto vel colera. Magnitudo vero ⁊ augmentũ ex supfluitate mᶜ nutrimẽtum. ¶ In dolore vero vel inflatiõe ex lacte superfluo extrahat hꝰ mulgẽdo vel cõprimẽdo. Itẽ prouocent mẽstrua nisi sit impedimentũ lactationis vel ipregnatiõis. Super mãmillas vero ponat emplastruz de succo apy. farina frumenti ad resoluẽdũ inflationẽ. In pncipio tñ cũ incipit aggregari leuia ponant repcussiua. cũ paucis subtiliatiuis: vt est embrocatio cũ aceto vel aqua ca. vl in oximelle ponat farina fabaꝝ: ⁊ paruz de oleo ro. ⁊ superponat: h autez repcutit suauiter leuiter resoluẽdo: h silr in pncipio apatum calidoꝝ possunt fieri: qbus etiã prosunt folia solatri cõtrita cũ oleo ro. Si autẽ apata calida sint in augmẽto. valz panis triticeus cũ farina fabaꝝ: ⁊ ordeuz ⁊ fenugre. distẽperata cũ oleo comuni. Itez decoquatur radix bismalue. decocta pistet: deinde appositis duobꝰ vitell ouoꝝ crocuz ⁊ mirra fiat emplm: prodest ẽt semẽ lini cũ aceto. cauẽda semp sunt repcussiua fortia ne per hec mã repcutiat ad spũalia ⁊ fiat pleuresis: vel pipleumonia. Itẽ cauẽdũ est ne p nimis exiccatiua subtili resoluto residuuz ingrosset ⁊ induret. ¶ In apatibus vo fridis cõfert apiũ. mellilotũ. camomilla cũ farina tritici ⁊ melle. ¶ In nodis vero ⁊ glãdulis ⁊ duritie mãmillaruz. Auic. iubet apponi rizi cõtritũ cũ vino. vl admisceatur rizi cũ oleo viol. ⁊ vitel. ouoꝝ. ⁊ puluere dragagan. ⁊ superponat. Si aũt durities sit fortis. resoluat pix ⁊ cera in oleo ro. ⁊ aqua superponat apposito modico d felle bouis. fex etiã vini veteris aut aceti prodest si illiniatur. In nodis ⁊ glãdulis spãle est si fiat emplm de folys rute ⁊ de folys persici recẽtibus. ¶ In vlceribꝰ vo ponamus in vino nuces cypressi. sumac. sella. cassialig. ⁊ sic maneãt per. x. dies: deĩde coquãtur ad medietatez. colẽtur: ⁊ iteꝝ decoquant donec inspissent: h valet in oibus vlceribꝰ. ¶ Cõtra vero nimiuz augmẽtũ mãmillaꝝ distẽperet cerusa ⁊ chimolea cuz succo apy: vel papaueris al. vel iusquiami. apposito pauco oleo mastic. vbi pãnus infundat: ⁊ sup mãmillas ponat. Aliud. opiũ iusquiam. terant ⁊ cũ aceto distẽperata superponant: siue acacia ⁊ cerusa ⁊ terra armenica cũ succo iusquiami. vel aq psily cuz pauco aceto: vl spõgia infusa in aqua ⁊ aceto. ¶ In mãmil.) paucas ponit passiões. sed frequẽtius contingẽtes (ex colore) suple saniei in pncipio apparẽte: quoniã est albus vel liuidus. (Si de sanguie) qr tũc rubet. ⁊ sic de alys hũoribus (vel fabe) nõ q fabe in aceto cocte in principio debẽt apponi: sed in augmento cocte in vino. (Si ex ꝯgelatione) h pmo mulgeat. postea mica panis cũ aceto ⁊ succo apy distẽperata superponat: vel ẽt cum vino. q etiã valz cõtra tumorez brachy cũ inflat in flõmia: ad h quidez multũ valz pes colũbinus cõtritus cũ vino distẽperatus (feces ferramẽtoꝝ) per h signat pul. qui iacet circa molã qñ ꝯfundat ⁊ cũ bis acuto vel martello q idẽ ẽ aspat puis lapill. ꝯmixtis. iste pluis cũ aceto distemperet ⁊ cuz vino. talis puluis ca. est ⁊ sic. vnde dissoluit durum apostema mãmillarum.

¶ De fetore asselarum. Cap. XVI.

Multi patiunt in calore vl coytu assellarũ fetorẽ: vnde humores in corpore significantur putridi esse. Cõuenit ergo prius purgare corpus: deinde litargir. accipiamus tẽperatuz cuz succo solatri. vl cuz sola aqua. vel aqua ros. ⁊ inde vngamus. Silr facit ro. cuz aqua. Iterũ alumẽ siue mirra: siue yreos qdcũq horuz cuz aqua tẽperet: ⁊ locus ille vnctus adiuuatur. ¶ Aliud. ℞. litargi. ʒ. ij. aluminis. ʒ. i. rose. mirte. añ. exagi. i. mirre. exagi. sufficit fac pul. laua assellaz cum vino ⁊ pul. hũc inijcito. idez fac mirta ⁊ puluerizata ⁊ sicca.

¶ Istud caplm est de fetore assellaruz: asselle autez sunt emũctoria cordis: qr cor cõtinue sufflat versus illas ad modũ foll. fabroruz: vnde ex vaporibus insufflatis i eis sudor efficitur qui humoruz qualitati attestatur: q si sudor sit acetosus signat melicos humores. Si multus sit ⁊ ligdus ⁊ insipidus flegmaticos. Si acutus colericos. Si aũt sit fetidus corrosionẽ signat vlem in humoribꝰ: vnde est signũ ad lepram: necesse erit ergo corpus bene purgari: deinde sequãtur remedia que ponit auc. q sunt valde laudabilia.

¶ Incipit quartus liber de difficultate trãsglutiendi in gutture. Caplm. I.

Quoniam in tertio libro superiori morbos ⁊ medicinas diximꝰ mẽbroruz suientiũ spiritui. ꝯsequẽs ordo expetit tractare de mbris attinẽtibus cibarijs: ⁊ eorũ medicinis. ¶ Incipiamꝰ ergo a meri qd ab ore cibũ ad stõm ducit: est autez totus liber iste. xx. capituloruz. Istud meri magnũ iuuamentũ est corporis cũ portet cibuz ad stõm ⁊ potum. h autez patit tribus modis: vel ex mutatione cõplexionis: vel ex apate: vel vulnere: vnde eius actio mutatur ⁊ trãsglutiendi vsus aufertur. ¶ Si ex mutatatione contingat complexiõis paulatiz ⁊ cũ mora aliq transglutit. ⁊ h cuz labore: cuz nec grauet: nec clausuz sit. Si ex calida cõplexione sit. sitim ⁊ asperitatem patitur cuz fumositate. Si ex frigiditate: neq sitit: neq est aspera. Si apa sit causa apatis loco dolor sentitur ⁊ angustia cuz cibum transglutit. In apostemate cuz dolore fit transglutio cibi sed cũ transierit dolor ⁊ angustia quiescit. Si apostema sit caliduz cũ dolore sitiz ⁊ calorez

sentit nimiuz. Si frigidū grauitatez ⁊ sine pul
satione ⁊ siti sentit dolorez. ¶ Si in gula sint
vulnera puncturaz cum dolore sentit: ⁊ ma-
xime si salsa ⁊ acida comederit: quapropter i-
tellecta causa: opz vt subsequatur cito medici
na. ¶ Si ex mutatione cōplexionis sit cuz so-
lo dolore vel calore ⁊ siccitate opz medicum
intelligere: post solutio est procurāda ⁊ cum
frigida causa: sicut cuz sirupo viol. prunoruz
sirupo. cucurb. succo. cū zucca. ⁊ amigdaleo
Nutriatur cuz portul. cucur. crisolocāna bli-
ti: lactuc. ⁊ similibus. Dande sunt pillule ad
h valentes dolorez ⁊ siccitatem in meri ⁊ pe-
ctore mitigantes. ℞. gūmi arab. dragagan. se.
portul. ⁊ malue. se. citonioruz. añ. ʒ. x. liquiri.
succi. exag. i. se. lactuce: gummi cerasoruz. añ.
ʒ. ß. fac pul. ⁊ cuz sirupo viol. tempera in mo
duz fabe faciens pill. ⁊ sub lingua ponat que
cuz dissoluuntur transglutiat: trociscos cam-
phoratos ⁊ trociscos valentes cōtra calorem
stomaci in libro stomaci īuenies. ¶ Si impe
dimentuz transglutiēdi sit ex frigore ⁊ frigidi-
tate cōplexionis dētur succi scariole ⁊ apij be-
ne cocti cū melle ro. detur etiā dyanisuz ⁊ pill.
quas in frigida tussi diximus. Nutriatur cum
calidis ⁊ mollescētibus siue carne siue alia re.
dētur iura cicerina bene cōdita. ¶ Si aposte-
ma transglutiendi moraz fecerit an calidus sit
videamus: ⁊ si sit calidū tunc cassiā fist. ⁊ mā-
naz cuz oleo viol. demus ⁊ succū solatri bene
coctuz ⁊ colatum. demus etiaz pill. quas sub
lingua diximus tenēdas. Nutriamus cuz cuz
iusculis ⁊ refrigerātibus: sicut cuz ptisano cu
curb. portul. crisolocāna cū amigdaleo. ¶ Si
ex frigido sit apostemate demus ysopum co-
ctuz cū melle prassicū syrupuz: ⁊ pill. quas fe-
cimus in frigida tussi. si crepuerint interiꝰ apo
stemata ⁊ infirmus febriat detur ptisana cuz
amigdaleo ⁊ zucca. si cibuz medicinalez que-
rimus calamentū ptisane cuz zuccaro demus
⁊ amigdaleo: si virtus deficiat detur lac capri
nuz in quo petra inijtiatur calidissima. ¶ Si
apostema sit exterius ⁊ calidū eē videatur ca-
thaplasma de psilio faciamus: ⁊ lini se. cuz la-
cte caprino temperato: ⁊ si nō sit ex calore fe-
nugrecuz ⁊ se. bōbicinuz demus. ¶ Si sit ex
vulneribus demus quibus vulnera solidētur:
sicut succuz arnoglo. cuz bolo ⁊ terebentinaz
cuz melle: ⁊ maxie si vulnera sint vetera. Nu-
triamus cuz scariola ⁊ mica panis. si sit sine fe
bribus mellicratuz demus. si sit cuz febribus
ptisanaz demus: ⁊ vulnera meri medicentur

⁊ cannaliuz pulmonis atqz gutturis. ¶ Que
cūqz in his membris nascitur infirmitas nō su
bito: sz paulatiz dāda est medicina: non. n. his
damꝰ vt maneat: sed vt trāseundo subueniat.
¶ Scōm ordinez pretaxatū ab initio in h. 4.° lib.° īcipit
auc. agere de causis ⁊ signis ⁊ curis passionuz in mēbris
nutritiuis frequēter accidētiū: nō tamē multū exqsite ⁊
subtilr: sz ad modū breuiary: vt in libris supradictis. In
cipiēs ġ a pte supiori stōi: que dr̄ meri pcedit ɔti ad ptē
īferiorē q̄ dr̄ anꝰ hm ꝙ stō ɔtinuat. ¶ Dicimꝰ ġ ꝙ stōus
diuisus est in duas ptes. pa dr̄ os stōi. i. meri siue ysofagꝰ.
scda vo est īferior eiꝰ ɔcauitas. he aūt ptes differūt inter
se. s. in suba ⁊ actiōe: in suba qm̄ stōi os. i. suba meri magi
est lacertosuz ⁊ neruosuz. ɔcauitas vo stōi est magis car-
nosa ⁊ minꝰ neruosa. h sic intellige: qr in meri minꝰ est de
carne ⁊ plus de neruo ⁊ ligamento ex qbꝰ est lacertꝰ. In
ɔcauitate vo stōi minꝰ est de ligamētis ⁊ neruis: ⁊ plus d
carne: ⁊ q̄to plus dscēdit tāto plus caro augmētat pp di
gestionē. In actiōe aūt differūt: qr q̄uis vtraqz ps digō-
nez efficiat ⁊ appetitū. ps vo supior plus hz de appetitu
⁊ minꝰ de digōne. ɔcauitas eo. ¶ Sciēdū aūt qm̄ lacer-
ti q mouēt meri ad attrahēdū ortū hñt a pmis spondili-
bus colli ⁊ dñr lōgitudiales: qr p eos fit attractio ⁊ actio
trāsglutiēdi que est nālis actio ipsiꝰ stōi. vomitꝰ aūt non
est actio nālis: imo fit p quosdā lacertos q nō sunt intra
subaz meri: sz sunt in q̄dā pellicula exteriꝰ ipz īuoluente
⁊ dñr latitudiales: p illos. n. fit expulsio supflui illuc de-
currētis. ¶ Cū ġ vtraqz ps stōi diuersas passiones īcur-
rat. p pseq̄mur passionē meri: qr ipsa pa est in ordīe loca-
li ⁊ aptiōe seu opōne. Incurrit ġ meri morbos ɔsiles et
officiales ⁊ cōes: sicut oīa gnā apatū ⁊ opilōes: qm̄ coar-
tat a spōdilibꝰ colli dislocatis: sicut diximꝰ in squinātia:
aut pp apa mēbri circūstātis: aut pp supfluum fluxū san
guinis: h. n. oīa īpediūt offm̄ trāsglutiēdi. ⁊ īsup nocumē
tū accidit in lacertis latitudinalibꝰ: q̄ ēt adiuuāt illā eā-
dē opōnē ex eo ꝙ lōgitudinales attrahūt supiꝰ. latitudi
nales vo īferiꝰ ɔpmūt. ¶ Haꝝ igit passionū cāe p sua si-
gna īuestigant. Signa aūt morboꝝ ɔsiliū p se patēt pp
accñtia malaꝝ ɔplonū. Apata vo tactu vl visu cognoscū
tur: vl p sua signa q̄ ponit ɔstātinꝰ. Coartatio aūt ppter
dislocationē spōdiliū p dolorē colli māifestat: ⁊ p h ite-
rū ꝙ ɔstrictio ⁊ dolor augmētat duz patiēs iacet supinꝰ
¶ Si ġ mala ɔplo sit cā passiōis īsistat cuz alteratiuis.
In cala ġ ⁊ sicca ɔplone illinias frido ⁊ hūido sup spatu
las ⁊ ɔsilia empla ponas. Sorbeat lac acetosuz ⁊ butyꝝ
recēs cū succis fridis ⁊ hūidis. In ɔplone frida ⁊ hūida
apponant ɔria: sicut emplz rafaninū: muscellinuz: costi-
nū: fiāt gargarismata cala dissolutiua ⁊ ɔsūptiua ⁊ i apa
tibꝰ apponant maturatiua. ⁊ fiant que dicit auc. ¶ Qm̄
in 3.° li.°) trāsitu vtit seipz ɔtinuās. spūi. i. anhelitui. (at-
tinētibꝰ) mēbris in qbꝰ cibaria digerunt: ⁊ p q̄ trāseunt
sicut h de qbꝰ ītēdit: (⁊ cū mora trāsglutiēdi) fac. n. mo-
rā eq̄lr in q̄lz pte cū q̄lz ps moueat ⁊ patiat eq̄lr. (h cū
labore.) qr multū est debilitatū. (cū nā grauet) cū. n. in
eo hūores nō sint nō grauant pp coartationē nō multū
dolet (nec clausū sit). i. nō opilat. (sz ex cala ɔplone) h
valz sirupꝰ de psilio cū dragg. ⁊ gūmi ara. talia. n. sua vis-
cositate alterāt malā ɔplonē ⁊ ɔsolidāt vlcera cū cibus:
qr cū tāgit a cibario ɔprimitur ⁊ ex ɔpressione fit dolor
(⁊ angustia quiescit:) qr tūc nō cōprimitur. (℞. gūmi
arab.) pill. iste valēt in h casu ⁊ in passione spūaliū. ⁊ in
ca. ⁊ sic. cā. (Si apa trās.) in hoc casu fiat emplm cuz rā-
dice malue bismalue. senetion. decoctōis apposita faria
frumenti. facta autez prius inunctione cum oleo viol. ⁊

butyro recēti in cā ca. vel apponatur fariā ordei: qđ me-
lius est. In frigida vero cā. fiat iunctio cuꝫ oleo laurino
Si ex frigido apate h̄ fiat gargarismꝰ cū decoctione yso
pi: prassij: ficus ligri. se. lini: ⁊ psiliuꝫ. id. n. remollit māꝫ
⁊ generat saniē si fiat pluries in die. In oī autē apate: an̄
oīa debꝫ fieri clistere si sit neciuꝫ. (de psilio) qꝛ psilium
est nimis frigiduꝫ: apponat̄ se. lini: ⁊ lac vt sic tēperet̄: qꝛ
in oī apate dꝫ fieri clistere si sit neciuꝫ. (Si sit ex vulne-
ribus) vulnꝰ si sit vetꝰ semꝑ est cū sanie: ꝑꝑ hoc nō ꝑter-
mittēda sunt mūdificatiua cuꝫ aqua decoctionis herbe
roberti apij: ysopi cū melle (terebētina) liquor ē cuius-
daꝫ arboris mūdificatiua est (mellicratum) de melle ⁊
aqua. mūdificatiuū est (nō. n. his damꝰ vt maneat) sup.
qꝛ ibi nō pōt manere: ⁊ ꝑꝑ h̄ in his q̄ dant̄ in passionibꝰ
mēbroꝝ supioꝝ nō dꝫ seq potꝰ: qꝛ v̄tus medicine per po
tuꝫ extinguit̄: ⁊ total'r trahit̄ ad iferiora. Meliꝰ ḡ erit vt
per longuꝫ transitū: ⁊ paulatim trāsglutiatur: ⁊ ideo dic̄
nō damus vt maneat in ore stomaci: qꝛ non pōt fieri: sed
in suo trāsitu succurrat̄ patiēti trāsglutiēdo.

¶ De defectione appetitus. Cap. II.

Desiderium cibi ⁊ potus esse intelligi
mus sensum stomaci exinaniti in ve-
nis recepta suggentibus. ¶ Corru-
ptio desiderij fit tribꝰ modis. Ex hu-
moribus crudis: vel colericis ori stomaci do-
minantibus vel ex ablatione virtutis deside-
rabilis ⁊ sensibilis mortificatiōe sui vel ex cor
ruptione mentis appetituꝫ nullius cibi neces-
sariuꝫ intelligētis. ¶ Si ex crudis sit humori-
bus acida ructuatio sequitur ⁊ stomacus sine
siti inflatur ⁊ parum digerit: si ex colericis sit
humoribus fumositatem sentit ructuationis
cum ardore stomaci ⁊ siti: ⁊ cum velocitate
grossum cibuꝫ digerēdi ⁊ difficultate subtileꝫ
cibū emittendi. al'. immutandi. si ex defectione
desiderabilis virtutis sit ⁊ mortificatione sui
infirmus cibum prius appetituꝫ ⁊ amatū ab-
horret saporanduꝫ: neq̄ꝫ vult accipere eum: ⁊
qđ peius est nullum ciborū habet desideriuꝫ.
¶ Ablatio enim desiderij ciborū in omnibus
morbis diuturnis pessima est: maxime in dis-
sinterijs. ¶ Or si sit ex corruptione mentis pa
lam fit visui cuius medicina mentis tātuꝫ mo
do erit cura. ¶ Si ex humoribꝰ sit crudis opꝫ
cum vomitu ⁊ solutione purgare. si nō humo
res mali in bonas qualitates mutādi sunt. dā-
dus est cibus ⁊ potus quibus humores clau
si purificentur. ¶ Trifera. S. stomacuꝫ con-
fortans digestionem ⁊ appetitum adiuuans
ventositatem dissoluens colorē maluꝫ ꝑpter
frigiditatem stomaci siue emorroydarū existē
tem emendās. ℞. mirab. ci. chebul'. indo. em-
bli. belli. an̄. ʒ. x. fac pul. cū amigdaleo frican-
dū: deinde mixtis pulueribus zinzib. masticis
cinamomi ciperi gariof. an̄. ʒ. vi. galange: apij
maratri anisi ameos assari: spice. c̄c̄. an̄. ʒ. vij.
costi piperis nig. ⁊ lon. tapsie. ana. ʒ. iij. nucis
musca. macis peni đ. cardamomi: tantūdē. ad-
datur mel qđ sufficit. in modū auellane detur
ieiunis cum aqua ca. ¶ Aliud valens ad ideꝫ
℞. mirabol'. ido. belli. embli. an̄. ℥. ß. h̄ trita cū
amigdaleo fricabis. deinde puluerizatis anisi
cimini: cinamomi gariof. galange carui masti
cis zinzib. an̄. ʒ. iij. absinth. myrte. se. ro. an̄. ʒ.
iiij. calamēti orig. folij amidi. an̄. ʒ. iij. acori: sti
gui. i. morelle: yringorum radic̄. aristol'. ro. sti
cados. c̄c̄. an̄. ʒ. ij. mel. quātum sufficit. in mo-
dum auell'. vel castanee cum aqua cal'. ieiunis
detur. ¶ Trifera magna det̄ his qui defectuꝫ
patiuntur ⁊ incēdium siue calorem in stoma-
co. ℞. mirabo. ci. ʒ. x. chebul'. embli. an̄. ʒ. v. h̄
puluerizata cum aqua ro. tēperentur. deinde
puluerizatis ro. spodij. an̄. ʒ. iiij. sandali albi ⁊
rub. se. myrte. se. portul'. galle liquir. ana. ʒ. ij.
croci mastic̄. cacabre. al'. karabe cāphore an̄. ʒ.
j. priori confectioni admisce. ʒ. iij. cum sirupo
ro. detur. ¶ Si ex defectione sit virtutis dya
trion pip. valet ad dissoluendum humiditatē
stomaci flegma calefacit ⁊ desiccat: ⁊ omnes
frigidas pas. viscerū curat. ℞. piperis al. ni. ⁊
lon. zinzib. cimini maratri apij. c̄c̄. gariofi. co-
sti masti. an̄. ℥. iij. assari. ℥. i. xilobalsami carpo
bal. cassie spice amomi. an̄. ℥. ß. mellis quantū
sufficit. ¶ Valet etiam oleum lētiscinum ad
punctionē ⁊ caliditatē stomaci: ⁊ incensionē
que fit de colera rubea. ℞. rosarū sandali albi
⁊ rub. an̄. ʒ. iiij. spodij: gallarū mastic̄. an̄. ʒ. i.
oīa ista trita coq̄ i lib. i. succi solatri vsq̄ꝫ ad me
dietatem: quo colato mitte. ʒ. iiij. olei ro. Iteꝫ
coquātur quousq̄ꝫ solum oleū remaneat: de-
inde stomacū vnge. ¶ ℞. rodostomatis. i. aq̄
ro. succi solatri vue agrestis: succi myrthe. an̄.
℥. i. olei ro. violati. an̄. ℥. ij. sandali alb. gall. an̄.
exag. i. omnia coque dōec solū remaneat oleū.
¶ Si ex colericis sit humoribus res frigida ⁊
stiptica detur ⁊ acida postq̄ꝫ purgabit̄: omne
enim refrigerans confortat appetitum. calefa
ciens ecōtra: qꝛ frigiditas adiuuat ⁊ ꝑtes san-
guinis dispersas per stomacum: ⁊ venas coa
gulat ⁊ inanit loca ātea plena: que duꝫ natura
implere querat appetitum generat replentiuꝫ
ciborum. calor enim facit econtra: cum enim
calefaciat ⁊ dispergendo calefacta loca ipleat
exinanita necesse est vt fastidium faciat. Iteꝫ
frigor pungit stomacū dum exiccat eum sicut
superius dictum est. ¶ Si sit ex defectiōe vir
tutis appetitiue queramus ex qua sit comple-
xione membro appetitiuo ⁊ deficiente domi-

nante: ꝙ ex contrarijs medicari contingit: oīs enīz defectio virtutis nālis ex mala est ꝯplōne mēbꝝ cuiꝰ virtꝰ est dn̄ante ⁊ superante ipsuz.

¶ Istud caplm̄ nō est de fastidio: sed de corruptione desidery.i.defectu appetitus sensibilis: qui est in ore stōaci. ¶ Passiones aūt meri siue oris stōi vt habemus a Constātino in pātegni ⁊ in libro stomaci: multe sunt ⁊ diuerse. pᵃ est defectio trāsglutiēdi de qua dictū est. de alys āt ꝓseqtur que sunt corruptio appetitꝰ vl' desidery: caninꝰ appetitꝰ. bolismꝰ. ablatio appetitus. vel irrōnalis: dolor ꝑcordioꝝ: sitis: singultꝰ. vomitꝰ. eructuatio. natatio cibi in ore stōaci. appellatur ḡ corruptio desidery: qn̄ adhuc est modicū desiderium in ore stōaci: ꝫ cibi desiderati in stōaco paꝝ recepti bn̄ digerūt. fastidiū.n. alia est passio inferiꝰ dōa. ¶ Corruptio vō desidery.i. īmoratio vel minoratio appetitꝰ. Aliqn̄ est ex sola mala ꝯplōne. aliqn̄ ex cā māli: aliqn̄ ꝑꝑ apa ⁊ tumorem ꝑter nām. aliqn̄ fit in mulieribꝰ ꝯcipiētibꝰ. ⁊ aliqn̄ ꝑꝑ vulnera supueniētia: vl' ꝑꝑ fumos meri īficiētes: ⁊ ꝑꝑ passionē neruoꝝ: sic ꝯtigit ꝙ capite dolēte cetera mēbra dolēt.i. si cōpatiat̄ vt totꝰ stōus pellicule: ⁊ oēs nerui. Ista ḡ dimiūtio desidery frequētiꝰ accidit ex caliditate: quā cām designāt sua accidētia.i. sitis oris amaritudo appetitꝰ frigidoꝝ. vl' plīma in eis delectatio. ¶ Si aūt mā sit colica vomitꝰ erit colericus: ⁊ pūctio cuz replōne stōaci colica. Si aūt adsit cā frida stōi ꝯplō que sensuz dimiuat. pua erit sitis. calida iuuabūt. Et scias ꝙ frigiditas raro dbilitat appetitū. qd si cōtingat valde malū est: qr signat mortificationē. Itē fe. pestilētialis debilitat appetitū. Itē fluxꝰ catarri a capite descēdētes. Itē fluxus vētris qn̄ virtus incipit prosterni: ⁊ nō an̄. Itez paucitas sanguis laudabilis debilitat appetitū. Itē plīma repletio cū paucitate resolōnis: qr cibꝰ nō ē nisi ad restaurādū: ⁊ si nihil resoluat̄ nihil restaurat̄: vnde mēbra nihil appetunt. Itez opilatio viaꝝ ipedit ne exsugatur ⁊ retrahatur a stomaco vl' ab epate. Itez ablatio melie acris que solet appetituz excitare in stomaco. Itez mortificatio virtutis sensibilis. Itē ascensus vermiū. Itē expō ad calorē superfluū aeris: vnde calor īnatus resoluitur ⁊ humores currunt ad loca vacua replentes: silr facit superflua frigiditas aeris: vnde stupefiunt mēbra: ⁊ virtus sensibilis: ⁊ membra stupefacta retrahūt. Itez accidētia aīe: sicut timor: ira: tristitia: sollicitudo: ⁊ cetere occupatiōes. Itez exercitiū: vnde calor superfluus excitat̄: vel quādo humores plm̄ mouentur vel spargunt̄ anteꝗ̄ resoluant̄ ⁊ cōsumant̄: qr tunc seqt̄ fortis appetitꝰ. H aūt est in pn̄ᵒ fortis exercity ꝙ mouet: sed nō resoluit. oēs autē iste cāe duz sunt debiles adhuc debilitāt appetitū. duz autez sunt fortes ⁊ vltimate. destruūt vel auferunt oio. vnde pꝫ ꝙ eedez sunt cāe in spē debilitātes ⁊ auferētes. ¶ Et scias ꝙ aliquis in pn̄ᵒ prādy nō esurit: sed quādo īcipit comedere excitatur appetitus cuiꝰ cā duplex est. vna est qr cibus excitat virtutez attractiuā. Altera vero est qr cibus receptus actu minꝰ calidus alterat stomacū calidiorē actu: ꝓpter vapores: vel ꝑꝑ aliud. Itē ꝙ aliqs appetat pᵒ ⁊ post nō appetat cibo nō accepto: cōtingit ꝓpter vapores vel hūores aliūde attractos stomacū inficiētes. ¶ Signa autē cāꝝ primitiuaꝝ per indicia patiētis possunt haberi: vt est ipregnatio ascensus vermiū. subita alteratio a calore vel frigiditate vel accidētia anie. Signa aūt cōplexionis superius sunt prelibata. Signa autē pauce resolutionis sunt spissitudo cutis: quies: ociū: trāquillitas: ⁊ qr post exercitiū appetitus cōfortat̄. Signa aūt vlcerū in meri sūt dolor ⁊ mordicatio in trāsitu acetosi vel acuti humoris vl' cibary. ⁊ aliquādo excreatur sputū saniosum. Signa āt corruptoꝝ humoꝝ sunt nausea ⁊ fetor oris aliquando. Signa autē ablationis melie acris vel absentis sunt: qn̄ durities splenis ⁊ reditus appetitus ꝓpter vsum acetosorū ⁊ ponticoꝝ. Signa aūt paucitatis sanguinis sumūtur a morbis precedētibus. Signa corruptionis virtutis sensibilis sumunt̄ per remotionez alioꝝ signoꝝ: ⁊ quia acuta acetosa ⁊ amara paꝝ sentiunt̄. ¶ In curatione ḡ causa per sua signa inuestiget̄. Si ergo debilitet̄ vel destruatur appetitus ꝓpter caliditatez solā sine mā vel cū mā: multuz iuuat potus aque frigidissime in parua ꝗ̄titate. Itez iuuant oēs succi acetosi ⁊ malagra. Item vsus istius cōfectionis iuuat. ℞. ro. ʒ. x. sumach. ʒ. y. cardamomi. ʒ. i. fiant trocisci: vel sumatur pondus. y. ʒ. cum aqua frigida vel cū succo granatoꝝ vel acedule. Si aūt adsit colera ⁊ humor ca. sumat̄ sirupus acetosus ⁊ euacuetur cū mirab. ⁊ raubar. ⁊ nō scamonea: qr nō valz in hac passione. Itē ꝓuocet̄ vomitus. humoribꝰ purgatis fiāt emplastra frigida: ⁊ fiat cura iā dicta in caliditate. ¶ Si āt deficiat appetitus ꝓpter frigiditatē sine mā iuuat dyatrion pipereon. dyacalamentū. tyriaca: gariofil'. cinamomū: ⁊ cōsimilia: vel melius cū gariofilata ⁊ sil'ia. Si aūt adsunt humores frigidi viscosi oximel ⁊ mel iuuat ⁊ vomitus. mā vero incisa ⁊ diuisa per comestionez raphani ⁊ rad. educatur. Si autez fit ꝓpter nocumētū a cerebro veniēs cerebrū cōfortetur per el'ia. per iunctiones: ꝑ curationes catarroꝝ. ¶ Si aūt adsit ꝓpter priuationē resolutionis rarificet̄ cutis cū balneo exercitio: fricatiōe: ꝓuocatione sudoris. ¶ Sed ꝓpter ꝑuationē acris melācolie: ⁊ cā sit in splene. curet̄ splen per dyacostū ⁊ dyacapparis: per vaporatiōes ⁊ īunctiones. aperiat̄ via que ducit meliaz ad os stomaci. per epithimū ⁊ sirupuz acetosum. ¶ Si aūt sit ꝓpter īpregnationez īiungat̄ exercitiū tēperatū. bibat vinū vetus odoriferū. ¶ Si sit ꝑꝑ aīe accidētia remoueatur per suuz cōtrariū. ¶ Si sit ꝓpter debilitatē v̓tutis ⁊ mortificationē studeatur in rectificatione cōplexionis. (Desideriuz cibi ⁊c.)

¶ Tractaturus auc. de malitia appetitꝰ premittit de eiꝰ diminutione ⁊ debilitate in hoc capitulo. oīs eniz operatio aut debilitat̄: aut oio destruitur: aut in oppositū mutatur. de destructione ⁊ mutatione in oppositū īferiꝰ dicetur. H ergo agit de diminutiōe. ⁊ ꝑmittit de bono ⁊ laudabili dicens (desideriū cibi) vt per cōtrariū meliꝰ patefiat appetitꝰ a bonitate dimiutꝰ vel illaudabilis (stōi sensus) oris stōi vbi v̓tꝰ est fortis (corruptio desidery.) .i. debilitatio (tribꝰ modis) tribꝰ causis. iste eedē cāe fortes sunt valde appetitꝰ destitutiue. (ex ablatiōe).i. debilitate (vl' corruptiōe mēt) desipiētia (acida eructatio) signū est digōnis (ablatio desidery) sup.i ꝑte vl' in toto (pessima) Si.n. corpꝰ resoluat̄ ⁊ nihil restituat̄ cito ꝑit. (ex dissolōne).i. solōne. s. medicia laxatiua. Nota ꝙ humores īcorrigibiles sunt euacuādi: ꝫ corrigibiles (mutādi sunt).i. corrigēdi. (trifera) antidot. est hūores ꝯpūctos euacuās ⁊ ꝯsumēs v̓tutē ꝯfortans. In cā multū ca. nihil ꝯfert: ꝫ in causis fridis vl' ad friditatē declinātibꝰ (cū amigd).i. cū oleo amigd. nō ītelligas ꝙ oleū sit apponēduz: ꝫ pul. mirab. cū oleo sunt fricādi: vt eoꝝ asꝑitas ⁊ horribilitas remoueat̄ (adde mel) H ꝯfectio more ely ꝑt dari ad ꝗ̄titatē castanee sequēte potu vini odoriferi (strigni).i. solatri cū aq̄ ca. īmo cū vino si sit sine fe. (⁊ acida).i. appetitū excitāt ꝙ pꝫ ꝑ ꝑdicta.

¶ De bolismo. Cap. III.

FRigiditatem stomaci maiorez habere appetitū ꝗ̄ calorez intelligit ꝗbusꝫ

glz rem discernens:sicut eniz iā diximꝰ cū dis-
persa per stomacū in vnum ex frigiditate coa-
dunantur:loca autē plena euacuātur: ⁊ ita ap
petitus efficitur:que frigiditas cuz augmenta
ta naturalez modū excedat:vltimitatem appe
tendi necesse est vt faciat: vnde nō suo nomie
appellata vocatur appetitio canina. Q̄d tribꝰ
modis fit:vel ex frigida complexiōe oris stōa-
ci dominā̄te:vel ex acidis humoribus ibidez
coadunātibꝰ:vel ex vltimitate exinaniēdi quā
patitur vis corporis ex frigida complexiōe de
aliquo acido humore nimiaz sequi solutiōem
est videre:vnde corpus debilitatur : ⁊ plusq̄z
digerat mā̄ducat:omnis enim digestio ex ca-
lore fit temperato vel nimio:cuz ergo aliquis
hac laborat īfirmitate:quia caret calore: plus-
q̄z digerat potest mā̄ducare. Cum eniz ex de-
fectione cōtingit virtutis cōtētiue q̄d mā̄duca
tur in stomaco nō digeritur. Sed fere sicut i-
trat crudūz ⁊ idigestum itidē emittitur per se-
cessum. ¶ Cuz ergo certificatur vnde h̄ infir-
mitas oriatur:tunc tā̄dez allaborā̄dum est:vt
medicetur. Si sit ex complexione frigida: vel
ex acido humore stomaci infirmo precipien-
duz est bibere vinuz purū ⁊ forte ⁊ multis vi
cibus ⁊ multuz:vnde Hypo. vinuz īquit ebi-
bituz ⁊ multum famis est expulsiuuz. oportz
autem vinū esse rubicūdissimuz:q̄ in hac īfir-
mitate magis est iuuatiuuz caueat̄ ab acerbo.
Si voluntas appetat comedere:vnctuosa ꝓ-
desset eis dare. In h̄ est elaborā̄dum vt quic-
q̄d comederit sit vnctuosum.post cibuz dan-
duz est q̄d precipimus vinuz:neq̄z in cibo vel
potu acida vel pontica demus.medicamīa ca
lida sunt danda: sicut dyanisum dyazinziber
dyagalanga:dyatrion pipereon: maior trife-
ra ⁊ similia: ⁊ coclerāz naturalē ad digerēduz
iuuatiua: ⁊ a malis humoribus stomacuz mū
dificatiua. ¶ Si h̄ passio est ex defectione cō-
tentiue virtutis vnctuosa videntur nocere:oz
ergo medicinaz dare odoriferam sicut cyto-
niatum.dyamilon:dyabasilicon electuarium
maloꝝgra. ⁊ alia pontica ⁊ cōfortatiua.

¶ Hoc caplm̄ est de canino appetitu:q̄d ab alexandro d̄r
cinodoxos.a cinos q̄d ē canis: ⁊ doxos gula.q̄z canes ī ap
petitu nimis gloriāt̄:īmoderate.n.appetūt ⁊ nimios ci-
bos ꝯsumūt:s̄z illos assūptos cuz digerere ⁊ retinere ne-
queant euomūt per supiora: aut ꝑ īferiora expellūt.alr̄
eniz viscera eoꝝ rūperent̄ pre nimia cibi quā̄titate.post
secessus iteꝝ alios appetūt: ⁊ iteꝝ ad vomitū reuertunt̄
⁊ sic fit circulus:vn̄ merito cinodoxos appellat̄. ¶ Est
aūt passio valde silis huic q̄ appellat̄ bolismꝰ siue fames
vaccina.de qua viaticꝰ nullā facit mētionē:q̄d est valde
mirā̄dū.ꝓ igit̄ ꝑ cās ꝑ signa ⁊ ꝑ curas de canina fame ꝓ-
sequamur:postea de vaccina fame pauca tā̄gamꝰ. ¶ Ca
nina ḡ fames siue caninꝰ appetitus accidit ꝑꝑ nimiā cor
poris resolōnē:que fit a morbis ꝓlixis: ⁊ a supfluis eua-
cuationibꝰ:aut ꝑꝑ caliditatē stōi supfluā resoluētē: ⁊ cō-
tinue restaurationē ꝑq̄rentē:q̄re os stōi semꝑ est fame-
licū.h̄ q̄dē fit a calore aeris supfluo: vnde nutrimētalis
corꝑis hūiditas resoluit̄ ⁊ dissipat̄:fit aūt a supflua ipsiꝰ
corꝑis vl' aeris exterioris friditate vl' ꝑꝑ hūorē acetosū
stōi: ⁊ meliaz:vn̄ hūores īspissant̄ ꝯhunt̄ ⁊ ꝯstrigunt̄:fit
aūt aliqn̄ ꝑꝑ nimios labores:vt in peregrinā̄tibꝰ.Itē se-
pe cāt̄ a supfluis vigilijs:vn̄ corpꝰ resoluit̄.Causat̄ aūt ⁊
a vermibꝰ serpētibꝰ qui totū corꝑis nutrimētū exsugūt.
vn̄ recitat Alexā.se vidisse mulierē que post acceptā ye-
rā̄pigrā vnū serpētē euomuit.q̄ hēbat lōgitudinē.xy.di
gitoꝝ.ꝓuenit āt aliqn̄ passio ista ex catarro a capite de-
scēdēte:s̄z raro tn̄. ¶ Signa aūt istius passiōis sic colli-
gas.Si.n.fit a nimia resolōne:satis signāt̄ ꝑ se:vl' ꝑ alias
euacuatiōes ꝓcedētes q̄ sunt cāe.Si aūt fit a calore aeri
vel corꝑis aderit sitis ⁊ nō erit vomitꝰ acetosus ⁊ colori
citrinitas.Si aūt fit ex debilitate virtutis retētiue.ege-
stiones erūt crude vl' flatice sanguini crudo admixte:q̄d
ꝯtingit qn̄ hūiditas supflua cū mā̄ vel sine mā̄ abūdat:
⁊ tunc nulla adest sitis vel pauca valde: sed acetosa eru-
ctuatio. Itē friditas aeris circūstantis ⁊ labores imode-
rati satis se manifestā̄t.vermes autē patēt ꝑ signa in suo
capͦ dōa. ⁊ silr̄ intellige de catarro. ¶ Si nimia resolō
sit in cā ꝑꝑ fe. vl' eūones aliq̄s cibet̄ cū carnibꝰ vnctuo-
sis:vt sunt pingues carnes:vt oleū bonū ⁊ oua indurata
⁊ galline veteres ⁊ anseres.dentur etiā pisces hn̄tes car
nes duras:vt sunt sepie.ostrea.murena: et pisces marini
bestiales.Silr̄ dentur legumīa faseoli faba.poma pira.
Idē ēt fiat in resolōne que fit a calore supfluo interiore:
taliū igit̄ sint frida viscosa cibaria:sicut panis azimꝰ.Ca
ueant oīa calefaciētia ⁊ resoluētia.vngat̄ cū oleis fridis
vt oleo myrtino.Silr̄ regant̄ oīa corꝑa nimis calefacta
⁊ rarefacta.Si aūt sit a friditate cū mā̄ euacuent̄ humo
res frigidi.postea sequat̄ calefactio. vinū bibā̄t optimū
fugiā̄t pōtica ⁊ acetosa ⁊ oīa frida. ¶ Si aūt fiat de ver-
mibus fiat cura s̄z curā vermiū īferiꝰ dicēdā in suo capͦ.
Si aūt adsit debilitas retētiue ꝯfortetur per aromatica
odoret̄ muscus laudanū detur tyriaca ꝑvices ⁊ fiā̄t bal
nea cōfortatiua cū herbis calidis aromaticis vel in aq̄s
salsis.vtatur modico exercitio.

¶ Quia aūt fames canina multotiēs est cā vaccine.i.bo-
lismi.bolismꝰ est cā sincopis ⁊ mortl: ⁊ iteꝝ morsus. scd̄o
de bolismo videamꝰ. Est aūt magna ꝯueniētia iter has
duas fames in h̄ q̄ i vtraq̄z est vehemēs appetitꝰ come-
dendi.differunt tn̄ q̄z in fame canina multū comedit̄ ⁊
appetit̄ ⁊ nūq̄z satiat̄. In fame v̄o vaccina siue bolismo
multū appetit̄:s̄z paꝝ comedit̄. In fame canina fortis ē
v̄tus stōaci: ⁊ oīuz mēbroꝝ. In fame v̄o vaccina v̄tꝰ stōi
est debilis.mēbra aūt oīa sūt īanita ⁊ a stō s̄z ꝯtinuitatē
exhētia ⁊ exigētia. vn̄ stōus vehemēter appetit:q̄z cum
v̄tus est defecta bolus cibi sibi sufficit:vn̄ merito d̄r bo-
lismꝰ.vn̄ dic̄ Auic.q̄ h̄ passio est fames mēbroꝝ cū stōi
satietate.Alexā.dicit q̄ est fames valida totiꝰ corꝑis cū
stōi debilitate: ⁊ ē ꝑꝑ nimiū calorē mēbroꝝ subaz dissol
uentē. ⁊ eoꝝ v̄tutē.Serap.dic̄ q̄ i fame canina v̄tꝰ est sp̄
sana ⁊ mēbra sunt repleta. In fame vero vaccina econ-
uerso mēbra sunt inanita ⁊ virtus stomaci debilis:vnde
respuit plurimuz cibum:licet ab omnibus membris cō
tinua fiat attractio. ¶ Cāe aūt istius pas.fere eedē sunt
cuz causis cinodoxos.Sed he magis intense: vnde v̄tu-
tem sunt prosternētes: ⁊ similiter signa causarū sunt ea-
dem. ¶ Cura autem istius pas.magis est cū aromaticis

optimi odoris. detur autem panis infusus in vino aromatico optimo: vñ si caliditas sit in causa adhibeat parũ de cãphora. Si aũt frigiditas lignũ aloes musc⁹ ⁊ ambra administrent̃: ⁊ cõfectiones aromatice pedes ⁊ man⁹ fortiter fricent̃ ⁊ ligent̃ extremitates ⁊ pungant̃ vt doleant ⁊ cũ vnguib⁹ ꝯstringant̃ ⁊ vngues ꝑcutiant̃ vt doleant: ⁊ de sõno ꝓhibeant̃. Si aũt in cã sit caliditas res aromatice stiptice administrent̃: sicut aq̃ ro. cũ cãphora vel decoctio myrtilloꝝ cũ musco ⁊ croco administrent̃. Si autẽ superuenerit sincopis aq̃ frigida facies irroret̃: ⁊ per capillos ⁊ barbã trahat̃ ⁊ cũ pane ĩfuso in vino aromatico refocilletur. ꝓsunt ẽt ea que dicta sunt ĩ canino appetitu. ❡ Frigiditas stõi) sensus est ꝙ frigiditas stõi hꝫ maiorem appetitum q̃ꝫ calor illius. ĩtellige frigiditatez ex ꝑte illius subi. maiorẽ appetitũ ex ꝑte ꝑdicati: (sicut iaz) reddit cãz supradci. (vñ nõ suo) qꝛ a carne (q̃ trib⁹ modis). i. trib⁹ de causis (tẽꝑato vel nimio) Sic expone tẽperato absolute vel nimio relatiue c⁹ co^{nc3} hꝫ colericũ. s. tẽperatũ relationẽ (cũ ex defectiõe) sicut dicit Alexan. plus comedat q̃ꝫ possit cõtinere: qꝛ postea totũ euomit: ⁊ iteꝝ esurit: ⁊ sic in ĩfinitũ. (cũ g̊ certificetur) h̄ icipit curaz. (vinũ enim) simile est huic. facilius est repleri potu q̃ꝫ cibo. cetera sunt plana.

❡ De irrationabili appetitu. Cap. IIII.

Aliquando quidam homines appetunt irrationabiliter: sicut cretam: lateres carbones: ⁊ similia corpus nõ adiuuãtia. h̄ sepi⁹ fiũt in mulierib⁹ frigide nature: ⁊ pregnantibus: maxime ꝙ fit ex malis ⁊ putridis humoribus stomacuz inuiscantibus: vel ex alijs mẽbris ad ipsuz cõfluentibus: sicut mẽstrua in mulieribus: que dũ cõcipiunt ipsarũ menstrua ad stomacuz veniunt ❡ Diuersitas huius appetitus ẜz qualitates humoruz in stomaco se coadunãtiuz consideratur. Or cuz medicari velimus anetum cum melle coctuz demus: vt sine labore euomãt pisces recẽtes sine sale dentur: ⁊ plures manducent radices coctas in oximelle: ⁊ post cibum vinum bonuz bibant. Nutriantur cum bono pane ⁊ volatiliũ iuscell'. ❡ Si cretaz appetãt cicer dem⁹ ⁊ fabas ⁊ grana assata: vtiliter his medicabimur si humores nociuos expellere laborem⁹ sine labore ⁊ angustia cuz suaui vomitu yerapig. ⁊ pillulis aureis: ⁊ stomacũ exterius epithimate confortemus cuz mastice: spica: ro. absinthio oleo nardino. masticẽt anisum ⁊ masticẽ: ⁊ ameos ciminũ mentaz ante cibuz ⁊ post cibum de hac confectione oportet euz accipere. ℞. cardamomuz maius ⁊ minus cub. equali pondere zucca. quantuz sunt oẽs alie spẽs. fac pul. ⁊ da quãtum pati possit.

❡ Istud capl'm est de corruptione appetitus: siue de irratiõabili appetitu: qđ est desideriũ comedẽdi lutũ. carbones ⁊ cretã: ⁊ frusta vasoꝝ fictiliuz: ⁊ ceteras res ex̃neas qđ viris ⁊ mulierib⁹ solet ꝯtingere. frequẽti⁹ tñ mulieribus pregnãtib⁹. a p̊ mẽse ꝯceptiõis vsq3 ad q̃rtũ mẽsem ꝓꝑ retẽtionez mẽstruoꝝ q̃ supfluũt nutrimẽto embrionis cui propter sui corporis paruitatez adhuc modicum sufficit nutrimẽtuz. viris aũt ꝓꝑ hũores corruptos ⁊ putridos in ore stõi abũdãtes: ⁊ h̄ est scđa spẽs malitiei appetitus. s. ꝯuersio in id qđ est ꝑter nãz. dicũt tñ q̃dã auc. ꝙ h̄ ꝯ^{it} ꝓꝑ ꝯsil'itudinẽ hũoris os stõi ĩficiẽtez: vñ os stõi appetit sil'ia sue dispõni. Auic. dicit ꝙ est ẜm ꝯ̃rietatẽ. nã eniz stõi appetit ꝯ̃ria male dispõni que per ꝯ̃rietates curetur ⁊ remoueat̃. cui vr̃ ꝯsentire hali dicẽs ꝙ mala cõplexio nãlis appetit sil'ia: sꝫ mala ꝯpl'o innãlis ꝯ̃ria. illud idẽ hr̃ in tegni. ❡ Cura aũt isti⁹ pas. hr̃ ꝑ euacuatiua el'ia ꝯfortatiua: ⁊ empl'a sup os stõi posita. Ad h̄ multũ valꝫ yerapig. ⁊ pill'e añ cibũ de aloe ⁊ mastice ⁊ alys ꝯfortatiuis. Cõfert ẽt ꝓuocatio vomit⁹. In pregnãtib⁹ v̾o talia ꝑiculosa sunt. sed cũ dieta talib⁹ superueniẽtib⁹. dent̃ etiã pisces salsi ⁊ saliti. vinũ vetus. ciminũ: nasturtiũ ortulanuz ciceres ⁊ fabe. Exhibeat̃ aliq̃n raphanũ in oximelle ĩfusuz: vel radix. humores. n. viscosos ĩcidit ⁊ digerit. det̃ etiã de ista ꝯfectione. ʒ. ß. ℞. cardamomi maioris ⁊ miõris cubebe. añ. zuccari albissimi ad duplũ: ⁊ de alys ad subduplũ. vl' fiat tale medicamẽ. ℞. cimini anisi carui ameos: zucca. eq̃l'r. illđ exhibeat̃ ieiuno stõ. ❡ Aliq̃n seq̃t̃ irrõnabil'r.) qꝛ illud qđ est ꝯ̃ nãm. (fri de nãe.) vbi calor aderit purificãs: (iuiscãtibus) in iuiscatis (pisces recẽtes sine sale) h̄ sua hũiditate ĩfundunt os stõi: ⁊ relaxãt: vñ vomit⁹ facili⁹ ꝓuocat̃. cetera sunt plana.

❡ De defectu appetẽdi potũ. Cap. V.

Aliquãdo rursus bibẽdi aufertur appetitus: qđ sil'r tribus modis efficit̃: vl' ex nimijs ⁊ hũidis humoribus stomaco dominãtibus: vel ex defectiõe virtutis sensibilis: vel ex corruptione mentis. ❡ Cum velimus medicari oportet cõsiderari hũores si hũores sint nimij in ore stõaci cuz vomitu vel solutione sunt purgandi ⁊ cũ medicina cibi ⁊ potus dandi sunt qui maloꝝ humoruz sunt mundificatiui: ⁊ malarũ qualitatum in bonas mutatiui. Si ex frigiditate sint que dominentur ori stomaci calefaciẽdus est stomacus cum calidis medicaminibus ⁊ antidotis odoriferis ⁊ similibus cibis. ❡ Si sit ex mortificatione sensibilis virtutis in stomaco pessimũ est ⁊ mortis designatiuũ.

❡ Istud capl'z est de abhoĩatiõe pot⁹ vel eius defectu: lꝫ autẽ potus ẜm se nõ ĩducat deꝑditoꝝ restaurationẽ. magnũ tñ ꝑstat iuuamẽtũ cũ per ipm grossities cibi ad ĩmẽsas corꝑis ꝑtes deferat̃. facit. n. penetrare nutriẽs ꝑ ãgustos viaꝝ porros: tñ voluntas ⁊ appetit⁹ deficit ⁊ abhorret ipꝫ hõ aliq̃n vñ eius iuuamẽtũ toti corpori denegat̃: qđ trib⁹ causis ꝯtingit: sicut dicit Cõstãtin⁹. vel ꝓꝑ abũdantiã humoꝝ liq̃doꝝ. aut ꝓꝑ mortificationem v̾tutis. aut ꝓꝑ desipientiã. põt. n. contigere ex sola stõi frigiditate vel ex catarro humoris fl'atici a capite descẽdẽtis: vl' a somno diuturno ⁊ q̃ete ⁊ multa trãq̃llitate vniuersuz caput ĩfundente. ❡ Signa causaꝝ satis sunt manifesta Ingratur. n. de causis ꝑmitiuis. Cause vero antecedentes ex repletiõe corporis ⁊ mẽbroꝝ mollitiõe: ⁊ ex alys dispõnibus satis declarant̃. ❡ His g̊ cognitis cãe ꝑmitiue in ꝯ̃riuz aduertant̃: vt de somno superfluo ad vigilias. de q̃ete ad exercitiũ ꝑmutet̃. In causis v̾o añcedẽbus si adsit repletio sequat̃ inanitio: sicut dic̃ auc. vnde dicit. (Si humores sint nimy). s. ex frigiditate virtutẽ

sensibilem mortificãte. frigiditas enĩ sensum hꝫ minuere. qꝛ si cõtingat in sanis lapsis: de facili curat̃ cuꝫ calefacientibus: vt habet̃ in lr̃a. Sed si in egris pessimum signũ est: qꝛ mortificationẽ sigñat virtuti: vnde sequitur mors. (Si sit ex mortificatiõe.) H.n.ẽ signũ mortale qñ in febribꝰ siti ꝓcedẽte vehemẽti sine crisi cessat sitis.

¶ De siti. Cap. VI.

Aliquando sitis augmẽtatur ex complexione calidoꝝ humoruꝫ mẽbrorũ pectoris dominatiua vel epatis: siue ex apostẽatibꝰ calidis in eis. ¶ Qui autem sitim habent esse ex membris pectoris plus adiuuantur in attrahendo frigiditateꝫ aeris q̃ꝫ si aquã biberint. ¶ Qꝛ si ex epate sentiũt doloreꝫ in dextro latere. post aquã ebibitam: maxime si ambulent. ¶ Plurimuꝫ desideriũ potus inter membra est a stomaco. Sitis stomaci duobus modis augmentatur secunduꝫ qualitatem si patiatur ebullitionem ⁊ ardorẽ sicut videmus in febricitantibus ⁊ cibuꝫ ⁊ potuꝫ potestatiue caliduꝫ accipientibus vel secunduꝫ quantitatem vtpote si stomacus multos humores colericos habuit vel flegma salsuꝫ. ¶ Si mutatio stomaci ex solo calore sit bibẽdo aquaꝫ frigidaꝫ extinguitur sitis. Si ex coleribꝰ interclusis ĩfirmus in bucca sentit amaritudinem aqua ebibita ⁊ fumũ gulam incendentem aqua ebibita cito calefit in stomaco. ¶ Si ex salso flegmate sentit salsedinem in sapore. si aqua calida bibatur sitis extinguitur. ¶ Cuꝫ ergo aliqueꝫ videamus sitienteꝫ vltra quantitateꝫ naturalem oportet vt inquiratur si ex sola complexione calida sit. dabitur infirmo res refrigeratiua: sicut succꝰ cucurbite cuꝫ zucca. ⁊ psiliuꝫ ⁊ sirupꝰ viol̃. Nutriamus cũ ptisana ⁊ portul̃. cucur. lactuc̃. bliti: det̃ paruus cibus labor dimittatur. quies ⁊ taciturnitas ore clauso obseruẽtur. frigiditas aeris trahatur. cathaplasma de foris põatur de cucurbita corticibus ⁊ portul̃. ⁊ similibꝰ. Sub lingua teneant trociscos hꝰ valentes ad sitim ⁊ calori febris: ⁊ viatoribus in estate euntibus per loca vbi nõ inuenitur aqua. ℞. portul̃. se. dragag. añ. ℨ. iij. se. meloñ. cucur. lactu. añ. ℨ. ij. sandali gũmi arab. añ. ℨ. ij. psilij. ℨ. ij. cucu. ℨ. iij. viol̃. ℨ. ij. fac pul. ⁊ tempera cũ aqua ro. in moduꝫ fabe: ⁊ sub lingua pone. ¶ Si sitis fuerit ex colera ru. stomaco inclusa purgetur cũ farmacia vomitu ptisano: ⁊ oxizac. detur cuꝫ succo maligra. vel sirupo viol̃. sirupus ad eãdeꝫ sitim: ⁊ ad extinguenduꝫ calorem digestioneꝫ humectans ⁊ sitim extinguens. ℞. viol̃. ℨ. xx. prunoꝝ iuiub. oxifenit. añ. ℨ. c. spodij. ℨ. ij. oĩa coquantur in. ix. lib. aque quousq̃ꝫ deueniant ad tertiaꝫ colentur: deinde succus maligrana. dul. accipiatur lib. i. zuccar̃. lib. ij. fac sirupuꝫ dans. ℥. i. cuꝫ aqua frigida. ¶ Apozima valẽs ad eadeꝫ. ℞. rose sicce. ℨ. v. oxifeni. ℨ. ij. cassief. ℨ. iij. se. citonij. dragagan. añ. ℨ. ij. maratri. ℨ. i. oĩa ponãtur in. ij. lib. aque calidissime vna die ⁊ nocte postea cola: da ieiuno bibere lib. ß. ¶ Aliud. ℞. lactuce. ℨ. j. lentisci rose sic. añ. ℨ. iiij. oxifeni. ℨ. ij. omnia ponantur in. i. lib. aque ca. die ac nocte. cola ⁊ da bibere. ¶ In siti ex salso flegmate in stomaco existente vomitus vel farmacia erit purgatio: deinde succus maratri apij coctus ⁊ colatus: vel mellicratũ cuꝫ aqua ca. vel oximel. vel apozima vbi maratꝝ ⁊ anisum coquantur. Sola aqua ca. valet similiter vinum album ⁊ subtile. nutriatur cibis colatiuis ⁊ mundificatiuis.

¶ Istud capl̃ꝫ est de siti ĩmoderata. vehemẽs sitis aliqñ est a causa ꝑmitiua ⁊ exteriore: aliqñ a causa antecedẽte ⁊ interiore. Causa primitiua est sicut nimius labor vl̃ calor aeris: vel punctura viperaꝝ vel serpentũ calidoꝝ: vl̃ potus veneni calidi. Causa aũt antecedẽs est vel ex ꝑte soliꝰ stõi vel ex ꝑte alioꝝ mẽbroꝝ vel totiꝰ corꝑis. ex ꝑte soliꝰ stõi. vel pp vehemẽtiã caloris que est in ore stõi: qd̃ ꝯtingit in febribꝰ adurẽtibꝰ: qñ eger nõ cessat bibere donec moriat̃. ꝯtigit pp potuꝫ vini calidi veteris: vñ stõus ⁊ caput exiccant̃: ⁊ qñ ꝑpetuas ĩducit vigilias: vl̃ ex potu aquaꝝ salsaꝝ: q̃ sitis vix aut nunq̃ꝫ curat̃: ⁊ qñq̃ꝫ sitis fit pp cibos ⁊ potꝰ actu vel poª calidiores. Iteꝫ res grosse ⁊ viscose ori stõi adherẽtes fortẽ faciũt sitiꝫ qñ eis caliditas supueniẽt extnea. Itẽ si sit sitis pp fl̃a salsũ vl̃ dulce in stõ. vl̃ pp col̃aꝫ ibi exñtẽ. H oĩa sũt ex ꝑte stõi. Ex cõitate võ alioꝝ mẽbroꝝ gnãt̃ sitis vt in dyabete pp renũ calefactionẽ. Itẽ pp epar calefactum. Itẽ pp forteꝫ opil̃oneꝫ meseraicaꝝ: qꝛ ĩpedit̃ attractio a stõ ad epar: ⁊ pp h oĩa mẽbra ꝓuata nutrimento exsugũt ab ore stõi ꝑ multa ĩtermedia. H idẽ ꝯtingit qñqꝫ pp frigiditatem epatis attractiuã eiꝰ debilitãtẽ. Itẽ sitis gnãt̃ pp malã complexionẽ spũaliũ ⁊ pulmonis: ⁊ ẽt ĩtestinoꝝ. deĩde ad signa eoꝝ veniamꝰ. ¶ Signa aũt malaꝝ ꝯpl̃onũ hñr ex colore faciei patientis: ⁊ sapore oris salso vel amaro vl̃ ex puctione in ore stõi. Signũ ãt opilationũ meseraicaꝝ erit vẽtris mollities. Signũ aũt calefactionis renũ est ĩmoderata vrina. Signũ aũt sitis ĩ epate est dolor in dextro ypocũdrio ⁊ calor ⁊ vrine tinctura. Signum aũt sitis ex spũalibꝰ est lõga ĩspiratio ⁊ respiratio: ⁊ qꝛ multuꝫ iuuat̃ ex aere frido. ¶ Cure aũt fꝫ diuersitatẽ cãꝝ diuersificãtur: sitis aũt pp venenosa iuuat̃ ꝑ vomitũ: ⁊ per alia que veneni sunt curatiua. Sitis ex labore ⁊ calore ꝑ somnũ curat̃: ⁊ ꝑ qetẽ. Sitis ex cal̃a ꝯpl̃one stõi curat̃ ꝑ alteratiua frĩda: sicut sitis ex spũalibꝰ ex attractiõe fridi aeris ⁊ sugendo aquã paulatiꝫ. Itẽ gargarizare aquã cũ aceto in talibꝰ multũ valꝫ: sitis aũt q̃ est pp euacuatiões ⁊ medicinas laxatiuas tolerari dꝫ vsq̃ꝫ q̊ virtus regitiua ⁊ digestio cõfortet̃: tñ caueãt a potu frigido ne calor ĩnatus debilis extinguat̃: sed bibãt aquaꝫ tepidã vel vinũ cum aqua tepida vel calida. In siti võ ex febribꝰ adustis ĩtingatur pãnus vel stupa in succo barbe iouis ⁊ pauco aceto: ⁊ supra furcellã extẽdat̃: ⁊ circa gulã: ⁊ sub mento gar

garizet̃ aqua frigida vel tepida. teneat̃ in ore dragagan.
frigidũ ⁊ pil. sub lingua. vtat̃ malisgra. exsugẽdo. Item
sugat carnẽ vel pulpã citrulorum ⁊ cucumerũ cuz mucilla
gine citoniorum ⁊ psilij. dẽtes paulatiz ⁊ tota lingua hume
ctent̃ ⁊ illiniant̃: postea totũ abluat̃ cũ aq̃ decoctiõis so
latri vel lactuce frida. Itez morent̃ in aere frido. fricet̃
caput cũ oleo viol. vl ro. vl aceto: ⁊ silib⁹ que dic̃ auc. Itẽ
semẽ lactu. portul. malue. dragag. seia frida ⁊ hũida terã
tur cũ mucillagine psilij distẽperent̃: ⁊ fiãt pille: ⁊ in ore
teneant̃. Et per h pz totũ caplm. ¶ Aliqñ sitis) iordia/
te ponit auc. causas: sz tu ꝓcede diuidẽdo ⁊ subdiuiden/
do: vt dictũ est (plimũ desideriũ) inter h mẽbra. ac si di/
catur magis est itensuz desideriũ qñ est ꝑꝑ cãm ꝓpriaz
stõi: q̃z si sit aliũde. (fm qualitatẽ). i. fz ꝯplonẽ calidam
⁊ siccã solũ. (vel fm q̃ztitatẽ) sup. rõnalẽ. ac si dicat sitis
aut est ꝑꝑ ꝯplonẽ malã solã cũ mã: aut ꝑꝑ ꝯplonẽ malaz
sine mã. Si ex colerico hũore. h ꝓdest magis aqua ca. q̃z
frigida. q2 cala digerit. innãles hũores alterat. lauat sor/
ditiẽ stõi: q2 ex actuali caliditate subtiliat penetrat ⁊ dis
soluit ⁊ secũ adducit. Ex potẽtiali vo frigore calidos hu/
mores repmit ⁊ eos augmẽtari nõ pmittit. frigiditas vo
obtusas hz q̃litates actu ⁊ nõ po. In h aũt loco nõndũ
ꝙ valde sitientib⁹ qbuscũq3 multus pot⁹ aque frigide ni
miũ est nociuus: cũ mẽbra dissoluta calore recipiãt repẽ
te aquã frigidã in multa quantitate: ꝙ per h calor inat⁹
extinctui appropinquat: cũ subito multũ ꝑcutiat̃. magl
aũt oib⁹ ĩfirmis illud nocet: cũ calor in eis sit debilior q̃z
in sanis (Cathaplasma de foris) istud est iaz melius di/
ctuz (apozima). i. decoctio de reb⁹ sequẽtibus (lẽtisci.)
de folijs ĩtellige. arbor est ca. ⁊ sic. h tñ ponitur hac de cã
vt alia iuuet meli⁹ penetrare. Mellicratũ. i. mulsam.

¶ De eructuatione. Cap. VII.

ERuctuatio si sit extra temperamen/
tuz nature nocet cibarijs intra stõa/
cũ cuz ꝓhibeat ad digerẽduz: cuius
causa vẽtositas ĩflatiua est: quã per
os expellit natura. vẽtositas h est ex
stomaci defectione. h stomaci defectio est ex
mala complexione: vel quorũdaz humorum do/
minatione: si humores sint calidi fumose ru/
ctuabit̃. si fridi acide. ¶ Acida ructuatio. iiij.
ex causis est. ex frigiditate stomaci: vel ex adu
natiõe cibi: ⁊ multitudine sui: vel ex natura fri
gidissima: vniuersalr causa ructuãdi est ex de/
fectione caloris in stomaco: ne cibo dominet̃
⁊ digestioni sicut videm⁹ in paruo foco si mul
ta ligna ⁊ viridia apponamus. ¶ Unde cum
vltra moduz ructuare videmus si sit ex calida
cõplexione inquiramus: q2 refrigerandus erit
stomacus cũ frigidis sirupis: sicut sirupo ro.
viol. Si ex cacochimis sit: purgãdus est cum
apozimate absinthij: ⁊ aloe vel oxisen. sero ca
prino sirupo acetoso cum oxizaca. seu ptisana
cum succo maligra. ⁊ similia. ¶ Si ex frigida
sit complexione sine materia calefaciamus cũ
calidis rebus: sicut cum corticibus pomi citri
ni pipere gariofil. mastice carui: cinamomo
alith. tyriaca magna: dyaniso: dyacimio: dya/
trion pipereon: dyagal. socrugene: ⁊ similib⁹
Si ex frigidis sit humoribus: demus yerãpi/
grã. yerã Gal. oximel. mellicratũ: dyazinzib.
dyagal. dyaspermaton: gariofilatuz: dyacal.
dyacarui. si stomacus infirmi ista ventositate
ĩpleat̃: neq3 eructuatio fiat: dent̃ vñ eũo fiat:
sicut mastic. ciminũ leuist. anisuz sgnantũ. 33.
carui: piper longum: ⁊ similia.
¶ Egit auctor de passionib⁹ supꝛioris ꝑtis stõi: mõ incipit
agere de curis passionũ ꝑtis ĩferioris eiusdẽ. Incipiẽdo
ergo de eructuatiõe que ĩcipit a ꝑte ĩferiori vbi cib⁹ cõti
net̃. Eructuatio est vẽtositas ĩflatiua a stõ euacuata. est
eniz ita eructuatio a stõ: sic sternutatio a cerebro. ¶ Ge
neratur aũt in stõ grossa vẽtositas aut ꝑꝑ cibũ receptuz
qui grossus est ⁊ ĩflatiu⁹: aut ex debilitate stõi ⁊ mala cõ
plexione ipsius: aut ex mã hũorali in eo cõtẽta. Cibi vẽ/
tositatis gnãtiui sũt oẽs cibi grossi male cocti. ⁊ sic vsus
fabarum: castanearum: faseolorum: ciborum melicorum ꝑꝑ malã cõ/
plexionẽ stõi: vt si sit infrigidat⁹ a cã exteriori vel ĩterio
ri. A cã hũorali generat̃ ventositas: vt est hũor viscosus
melicus flatic⁹ a forti calore resolut⁹: de qb⁹ ĩferi⁹ pleni⁹
dicet̃. in cap°. de stõi ĩflatione. Cuz g vtus stõi expulsiua
cõfortat̃ illa grossa vẽtositas euacuatur. ⁊ sic eructuatio
efficit̃: que si sit moderata modũ nõ excedẽs. neq3 dige/
stionẽ ĩpediẽs nãlis est. nec sibi obuiãdũ erit. moderata
eniz eructuatio vtilis est ⁊ iuuatiua: vt vẽtositas cruda
euacuet̃: sicut hũores supnatãtes vomitu opz euacuari.
¶ Si ergo supfluat digõnẽ corrũpit: q2 cibos facit sup/
natare: ⁊ ꝑꝑ h supfluã eructuationem necesse est curari
cũ reb⁹ subtilib⁹ ⁊ dissolubilib⁹: vt est dyatrion pipereon
cũ vino añ cibũ: silr fruct⁹ coriãdri cũ vino optimo: ⁊ silr
elia que ponit auc. iuuãt ẽt empla ⁊ illinitiões sup stõm
si sit eructuatio acida: de calce ⁊ stercore gallio ⁊ colum/
bino. Si vo eructuatio sit fumosa valz succ⁹ absinthij ie
iuno stõ sumpt⁹. Si ãt ex mala ꝯplone stõi fiat eructua/
tio reducat̃ ad tẽperamẽtuz cũ tẽperatis appositis. s. re/
bus. ¶ Eructuatio si sit ex). i. si sit supflua vẽtositas. di
uidit cãm vẽtositatis in duo mẽbra tertiũ mẽbrũ ꝑter/
mittens: qd est ex ꝑte ciborum ventosorum vel diete ventose
(acida eructuatio) vult auctor ꝙ acida eructuatio sem
per fiat ex frigore. Alex. tñ dicit h9 eructuationẽ esse ex
calore: sicut ex lignis viridib⁹ ignis fortis fumuz eleuat
acutũ ⁊ acetosum: ⁊ sicut amaritudo oris ex humoribus
frigidis gnãtur: ⁊ abũdãtia saliue ex forti calore in ieiu/
nãtibus. ⁊ sicut ignis cõburẽs ligna spumã humorosam
ab eis resoluit. Sz dicam⁹ ꝙ sic est aliqñ ex ꝑte cãe effi/
cientis: caloris videlz fortis mãz frigidã ⁊ humidaz re/
soluẽtis: vñ semp aderit frigor ex ꝑte cãe efficientis vel
mãlis vel vtriusq3 (defectiõe caloris) nãlis. h dr esse ꝯ
Alex. ꝙ ex ꝑte nãe deficit. vel defecit calor in pn°: qñ di
gerebat̃. (Si ex cala sit ꝯplone:) sic est fumosa eructua
tio. (Si sit ex frigida:) sicut acetosa. (Sed in stomaco
frigido.) h docet eructuationem ꝓuocari. Si vẽtositas
in stomaco ĩclusa nõ valet exspirare.

¶ De singultu. Cap. VIII.

SIngultus est malus motus virtutis
desiderantis expellere rem nociuaz:
qui multis modis fit. De repletione
de inanitione. De corruptione cibi ĩ/
fra stomacum ⁊ sui permutatione in pungiti/
uas qualitates. de frigiditate oris stomaci: de

ventositate inflatiua stomaci ex repletione vl'
ex multis humoribus humidis vel ex multitu
dine potus ⁊ cibi. ¶ In singultu de repletio-
ne grauitas sentitur in stõaco: corporis reple-
tio: digestiue virtutis defectio: plurimũ h̄ pa-
tiuntur seniores ⁊ quieti ⁊ humidis cibis nu-
triti. Qui singultus ex inanitione efficiuntur:
vel ex nimio vomitu: vel ex indigestione: vel
ex febre acuta: ⁊ h̄ plurimuꝫ patiuntur iuue-
nes ⁊ laborantes in acuta febre. si ex frigidita
te sit oris stomaci: nihil horuꝫ sentitur que di
xi: ex ventositate inflatur stomacus ⁊ venter
extenditur. singultus autẽ difficile ⁊ dure me
detur: sicut q ex inanitiõe concreatur. Sed h̄
est rarus. ¶ Qui cũ medicabitur videat si ex
plenitudine sit: ⁊ vnde plurimuꝫ venerit: pur
getur repletio cum farmacia vel vomitu si vir
tus ⁊ tempus conuenerint. sin autem: demus
rem dissoluentem atqꝫ calefacientẽ: sicqꝫ mũ
dificantem os stomaci: castorei da. ʒ. ß. cũ suc
co mente vel castor. ⁊ mastic. ana. ʒ. ß. cum
aqua vbi cocta sint carui ⁊ ruta: ruta detur cũ
vino veteri: vel aqua vbi cocta sit ruta ⁊ pau-
co melle: ex composita medicina omnes den-
tur tyriace ⁊ odorifera antidota: sicut gariof.
dyagal'. dyazinzib. dyaciminuꝫ: dyacastoreũ
dyapiretrũ dyanisum dyatrion pipereon qđ-
cũqꝫ horuꝫ inuenias da cum aqua ca. Calefa
ciamus a foris stomacũ cum aqua cal'. vbi co
cta sint abrotanum origanuꝫ sansucũ ⁊ simi-
lia: omnia h̄ in aqua pluuiali cocta calefaciũt
Epithima imponamus cum oleo castorino:
laurino camomill'. ⁊ similibus. In repletione
ex sanguine detur aqua ca. cum cassiafistu. vel
succo solatri: vel maligrana. vel malorũ succo
galliaqꝫ muscata. ¶ Si vero sit ex inanitione
cum acumine ⁊ calore timendum est ⁊ suspi
tiosum. danda est aqua frigida: rodostomacũ
cũ rodoleon: demꝰ ptisañ. cuꝫ oleo viol'. catha
plasma apponatur frigiduꝫ stomaco: ⁊ simi-
liter epithima. ¶ In solutione ventris nutria
mus cuꝫ lentibus ⁊ aceto agrestium vuaruꝫ
⁊ alijs his similibus. ¶ In singultu ex corru-
ptione cibi in stomaco ⁊ mutatione sui in ma
las qualitates: vtilior est medicina. s. vomitꝰ:
quo singultus aufertur. ¶ In frigiditate oris
stomaci vel vẽtositate dẽtur calefaciẽtia: sicut
vinum vbi cocta sint vel nitrũ cũ melle vel se.
apij: ciminuꝫ: anisum: calamẽtum: abrotanuꝫ
mastix: cinamomũ: alith. reubarbar. carui zin
zib. cõditum vel aliquod antidotor: in singul
tu ex repletione dictoruꝫ. Menta in singultu

ex frigiditate iuuat. ¶ Succus maligra. qui
muscidus est: ⁊ acrumẽ mali citri. iuuat singul
tuꝫ ex co. ru. epithima suppõatur oleũ anisinũ
anetinũ laur̃. ⁊ myrtinuꝫ. ¶ In singultu ex ci-
bis calidis ⁊ siccis incendentibus ⁊ nimiam
siccitateꝫ in stomaco facientibus aquaꝫ frigi-
dam demus ⁊ amigdaleon cuꝫ aqua frigida:
oleo ro. cum aceto oxizaca. cum aqua frigida
syrupo viol'. prunoruꝫ. Extinguitur omne ge
nus singultuuꝫ: si ĩfirmo timẽda vel anxia nũ-
ciẽtur: natura enim ex cogitatione singultum
impedit. sternutationes fiãt cum gariof. rosa:
pipere calamẽto cõdisi. sternutatio. n. mouet
stomacuꝫ ⁊ expellit vẽtositatem. Item iuua-
tur singultus manuuꝫ: pedũqꝫ cubitoruꝫ liga
tionibus. Iuuat tenere flatum ad singultum
⁊ oscitationem. anhelitus enim si stringitur:
⁊ lõgo tempore pectori ĩcludatur dissoluit: q̄
ex necessitate calefit: deĩde perforans strictas
vias ĩ qbꝰ si ĩueniat vẽtositatẽ expellit ⁊ eijcit.
¶ Singultus est violentus motus stomaci tendens ad
superiora vt rem fugiat nociuam. Non est autem sin-
gultus spasmus ꝓprie: sicut dicit. H. in vltima particula
de morbo ⁊ accidẽte: q̄ in lacertis solet spasmꝰ euenire
⁊ ei soli pertinet. Sꝫ neqꝫ stomacus neqꝫ nerui est lacer
tus. Sed est motus sil'is motui spasmi. H. n. ĩsinuat in 5ᵒ
afforis. super illũ locum. Spasmus ex inanitiõe: ita ⁊ sin
gultus. ¶ Cause singultus plurime sunt ⁊ diuerse. p̄ma
causa singultus est mordicatio ab hũore malo in ore sto
maci existente. secunda est retentio vomitus. i. eius per
qđ vomitꝰ debebat exire. tertia ẽ nimia sensibilitas oris
stomaci. quarta frigiditas ĩmoderata a causa interiori
vel exteriori: alia causa est acuta fumositas in febribus
adurentibus resoluta. Item causa singultus est assum-
ptio ciborum exasperantium: vt est sinapis dyatrion pi-
pereon: sequente potu vini: vel effusio colere ad os stõa-
ci ⁊ nimia repletio ⁊ superflua inanitio faciunt singultũ
Item apostema stomaci vel epatis sunt cause singultus
Item apostema in velaminibus cerebri ⁊ fortis ꝑcussio
penetrãs ad cerebrũ. oĩa ista faciũt singultũ. ¶ Signa
aũt sic sunt sumẽda. si ꝓuocetur vomitus ⁊ sedatur sin-
gultus. per h̄ sigñatur q̄ repletio erat in causa vel que-
cũqꝫ res mortificatiua. Singultus auteꝫ a siccitate vel
inanitione sigñatur per febrẽ precedẽtẽ vel per morbos
cronicos. vel per ieiuniũ. vl' ꝑ quãcũqꝫ euacuationẽ. sin-
gultꝰ aũt cuius cã ẽ mala ꝯpl'o frigida sigñatur per rugi
tuꝫ ⁊ per vẽtositatẽ. ⁊ per alia signa frigoris. Si aũt fiat
ꝑꝑ aãa: signa res aliud aãa manifestant. ¶ Curatio aũt
singultus ex repletiõe ⁊ quacũqꝫ mã pungitiua vel aspa
mordicãte ꝯplet̃ ꝑ vomitũ ⁊ per alias eũones: vt dictuꝫ
est. detur oximel diureticũ ⁊ masticet̃ raphanus cuꝫ aq̃
decoctionis solũ aneti: ⁊ postea ꝓuocetur vomitꝰ. si mã
cõtineat̃ in parte superiore stõi. Si aũt ĩn inferiore det̃
yerapigr. Si singultus sit ex frigiditate. dentur etĩa ca-
lida: vt dyazinzib. cimĩata alexan. fiant super stomacuꝫ
calide ĩunctiones ⁊ empl'a: sil'r si fiat a ventositate impo
nantur ventose super os stomaci sine ĩcisione. In omni-
bus his causis iuuat motus corporis laboriosus: ⁊ subi-
ta mutatio accidentium anime: vt est tremor ira timor
gaudium subitum: ⁊ clamor. Item cõferũt opiate: vt est

tyriaca.metridatuz.filoniuz. Juuat etiā sumere. ʒ.i.castorei cū vino decoc.mastic.ꝛ cinamomi.vel calamenti.vel abrotani.vel galāge. Jtē iuuat nitrū sumptum cum aqua mellis ca. ¶ Si aūt sit ex inanitione timorosuz est valde ꝛ det aqua ordei.lac amig.dulciuz res humectātes ꝛ replētes: plōget somnus: fiant balnea cū aq̄ dulci: dent sorbitiōes lenes ꝛ suaues: vt colatura furfuris tritici: cū çuccaro candi ꝛ vitel.ouoꝝ.lac amig.iura carniū. fiāt iniunctiōes exterius cū oleo de semie cucurb.ꝛ viol.ꝛ ro.de amig.dul.odore nt res bñ redolentes. ¶ Jn singultu āt epatis iuuat flōmia basilice ꝛ appositio emplastroꝝ ꝯueniētiū ꝛ cetera que solent fieri circa apa calīn: ꝛ fiat cura quā ponit Cōstā.que valde bona est. ¶ (Singultus ꝛc.) nō est spasmus. Sed est mot⁹ valde silis tussi que fit ex replōne (malus motus:) qꝛ subitus ꝛ violētus (de repletiōe.) sex ponit cās: prima de replōne. scd̄a de inanitione.tertia de cibi corruptiōe. 4ª de mutatiōe. quīta de frigiditate. 6ª ex vētositate (ex replōne) h̄ ponitur iteꝝ subdiuisio ꝛ sic de alijs. (Si ex plenitudine) h̄ incipit curā: totū planuz est vsqꝫ huc (rodostina).i.aq̄ ro. (cuz rodolō).i.oleo ro.viol.nō. Sed cuz syrup.viol. Jn frigiditate: vel vētositate: h̄ multuz valz emplīm de calce viua.stercore galline. (Jn singultu ex repletione) h̄ simil'r iuuat multū vomitus si vomere ꝯsueuit. (sternutationes) h̄ pōt legi duob⁹ modis vt fiat sternutatio in vo sensu: si cā fuerit ventositas: vel quecūqꝫ friditas: qꝛ per motū cerebri totū corpus calefit (vl' sternutationes).i.illinitiones.sed ꝫ h̄ paꝝ iuuat qd̄ dicit auc.neqꝫ in ca.causa: neqꝫ in frigida: sicut pꝫ p receptiōez. Sciēdū aūt ꝙ in singultu ex inanitiōe neutra sternutatio aliqd prodest: imo nocet. Sicut nocēt timēda vel anxia si nūciētur: qꝛ talia magis inaniūt (iuuat tenere flatuz) spūs retētus in viscerib⁹ suo ꝓprio calore dissoluit: ꝛ ꝯsumit. iuuat etiā si iponant digiti i vtraqꝫ aure: ꝛ fortiter obtulētur aures. h̄ eniz multū remouet singultū: vel fiāt duetente de laudano ꝛ naribus imponantur.

¶ De fastidio. Cap. IX.

Quicūqꝫ continuam vult custodire sanitatem. stomacū custodiat: ne cū sibi necessarium sit cibū prohibeat: neqꝫ plus det q̄ꝫ digerere valeat. Quesitum eniz fuit a Gal. quare paruz manducaret. Respondit. intendo eniz mādu care vt viuaz: alij intendunt viuere vt manducent. dixit Porphyrius. differētia inter me ꝛ vos est in vita huius mūdi. Ego.n.non comedo nisi vt viuam: vos viuere mūdo amatis vt comedatis. Jnterrogauit iteruz Gal. quidam que medicina est perfecta. Respōdit. abstinētia. Plato dixit. Abstinētia est duobus modis: vel eni est vniuersalis: vl' particularis. vniuersalis vt nō māducetur nisi cuz vehemens ꝛ magnus fuerit appetitus. particularis. vt consideratis elemētis tibi dominātibus vtaris sibi oppositis cōuenientibus. Antiqui parum comedere preceperūt vt calor naturalis dominet sue digestioni. Si eniz comedamus h̄ que calor naturalis nequeat digerere: fastidiuz generatur: fastidiuz magnum est nocumentuz ad sanguinez corrumpendū ꝛ morbuz generanduz. Qꝛ si sit ex malis cibis grossis generantib⁹ chimos grossos: morbi duri ꝛ diuturni generantur. ¶ Morbi nascētes ex fastidio.iiij.modis fiūt: vel ex magnitudine fastidiorū: vel ex mutatione quā in corpe faciunt: vel ex natura fastidiētiuz: vel ex virtutibus singuloruz membrorū: ex magnitudine fastidioruz multa fiēt acc̄ntia molestationuz: si parua sunt econtrario. Diuersantur i mutatione. Si cibi vnde fastidiuz fit in flegma mutētur: oxiremiam faciunt siue gignūt: si in coleraz: fumosa eructuatio efficitur. ¶ Ex naturis fastidientiuz: qꝛ qui non bñ sensibilem habēt stomacuz: nō p̄scituram neqꝫ dolorez sentiūt: neqꝫ multam solutionem: vel cordis tremorez: neqꝫ capitis dolorem. si stomacus sit sensibilissimus omnia predicta sentit ꝛ patitur ex membrorum corporis virtutibus: qꝛ debiliora membra de fastidio sentiunt dolorem. verbi.g. si caput est debile sentit dolorem. grauitatem. vigilias.alienationez mentis. Jdem patiūtur singula membra debilia. si totum corpus debile sit magnaz febrium ꝛ rigoris passionez habebit. ¶ Unde oportet fastidiosos: ꝛ qui sanitatez custodire volunt vt caueant fastidiū: ꝛ cuz sentiunt festinēt ad vomituz anteq̄ꝫ corrūpatur ꝛ mutetur cibus. Si vomere nequeunt studeamus facere solutiōz ventris in cibo mutato ꝛ corrupto optima est aqua calida: ꝛ vt omnes cibos corruptos euomāt. Qꝛ si nec cū aqua calida euomuerint det potio vomica. Certificati stomacū corruptis esse cibarijs mūd atum: demus citoniat. dyamilon. Epithima superponatur stomaco cuz oleo nardino: vel masticeleo. Si vomitus nō possit dari: fiat clistere. ꝛ similiter de potu sicut ꝛ de cibo indicamus.

¶ Jstud caplm est de regimine fastidiosorum siue habētiuz fastidiuz. ¶ Est autē fastidiuz ablatio appetitus in cibo: vel potu: quādo.s.appetitus ex toto aufert. Sciendū aūt ꝙ appetitus ꝛ debilitas ꝛ diminutio ꝛ omnimoda eius ablatio ex eisdē cāis fiūt in spē: sꝫ differūt in intēsiōe ꝛ remissiōe: qꝛ cāe diminutiōis appetit⁹ sunt debiles. Cause vo fastidij siue ablōnis appetit⁹ sunt fortes: h̄ eni passio ap Alex. anorexia appellat: ab a qd̄ est sine ꝛ orexis qd̄ ē appetit⁹: q̄ si sine appetitu. Cōstātinus āt in pātegni. videt velle ꝙ fastidiū siue fastidiositas sit corruptio ꝛ omnimoda ablatio digōnis: dic.n. ꝙ si digō diminuat mala digō appellat. Si ex toto corrūpat ex cā valde forti fastidiositas nūcupat: erit g° ꝫ h̄ caplm istō de regimie fastidioꝝ.i.ō regimie patiētiū corruptōez digōnis: siue ablōnē: siue āt h̄ dicat: siue illō in idez tēdit: corruptio aūt digōnis cā est qr appetitus tollat: cuz natura stōi oino inde corrūpat siue tollat. ¶ Hec aūt passio cāri pōt a cā iteriori vl' exteriori. A cā exteriori sic nimia friditas aeris mortificās vtutē: vl' nimi⁹ calor resol

uens calorem innatuz: vel vulnera: vel percussio vel casus. Cause interiores sũt sicut mala ꝯplõ stomaci vl' apostema vel solutio ꝯtinuitatis ab humore acuto vlcerãte interius: mala aũt cõplõ aut erit pura sine mã: aut cum mã: vtroqꝫ aũt modo: aut erit mala cõplexio calida: aut frigida. ¶ Mala aũt ꝯplõ calida cognoscit̃ ex siti ꝛ eructuatiõe fumosa ꝛ ex salsedie sputi cuz grossitie ꝛ ex malo odore ad modũ piscium recentiũ ex colore ĩmutato ꝛ vomitu colerico si sit cũ mã. Signa frigide cõplõnis ex ꝯtrarijs itelligũtur. Itẽ ꝑ iuuãtia ꝛ nocẽtia signa hñtur: qꝛ in calida ꝯplõne frigida iuuãt: in frigida eꝯ. Itẽ cause humorales possunt bñ distingui a ꝯplõne sua per vomituz ꝛ per nauseã: qꝛ si cã sit humoralis: vix vel nunqꝫ erit sine nausea: vel vomitu. In causa aũt ꝯplõnali sola fiũt alteratiua sicut opꝫ: vomitus aũt signãt humores in pte supiori stomaci. Nausea võ signãt illos in fundo stomaci eẽ inuiscatos. ¶ Cãe vero fastidij ab epate vel ꝯtinuitatis solõne per tumorẽ ꝛ dolorem se manifestãt. ¶ Cognitis ğ causis ꝑ signa facil' erit cura. si sit fastidiũ ex malitia cõplõnis: cura est ꝑ alterãtia. Si aũt adsit cã humoral': ꝯsiderandũ est vtrũ humor sit calidus: vel frigidus: ꝛ vtrũ sit in pte supiori stomaci vel in iferiori: si in parte supiori ꝛ nõ sit inuiscatus: bonũ est ꝓuocare vomituz: siue sit calidus siue frigidus. Si vero sit iuiscatus in ptibus inferioribꝰ stomaci necesse est ꝙ si sit frigidus euacuet̃ per aliq̃ dyuretica: vel per pill'as de aloe: mũdificato võ stomaco dentur electuaria ꝯfortãtia ꝛ male ꝯplexiõis alteratiua: sicut in frigida ꝯplõne. ꝫꝫ. cõdituz. dyatrion pipeon. dyaciminũ. mirabol'. ꝯditi. In cã aũt calida valent dyareub. triasandal'. ꝛ silia. Si autem auferatur appetitus ꝑꝑ corruptionẽ virtutis sensibilis ꝯfortet̃ cerebrũ ꝛ origo neruoꝝ ꝛ dent̃ el'aria ꝯfortatiua. Si võ passio fiat ꝓpter apa vt solutionẽ cõtinuitatis fiat curatio: per artẽ traditã. ¶ Quicũqꝫ vult.) videt̃ ꝙ intẽdat de custodia sanitatis: qꝺ falsuz est. Sed itẽdit cauere ab illis dũ est sanitas ex q̃bus ꝓuenit fastidium: vel corruptio cibi ꝛ de eoruz cura ṗncipal'r tractat vt patet in l'ra (Porphyrius) auctoritas ista bona est in abstinẽtia obseruãda. In quibusdã libris inserit̃ Dyogenes interrogatus qualis eẽt ꝛ modus comedẽdi. dicit sic. quibꝰ adsunt cibaria: comedãt tm̃ q̃tuz desideriũ hñt. qui võ cibarijs carẽt: comedũt cũ ea hr̃e poterũt. Ad regẽduz sanitatez in dieta: sciẽduz ꝙ digestio per desideriũ multũ iuuat̃: vnde ad nãm confortãdã ꝛ sanitatem: plus valet cibus desideratus licꝫ nõ sit bonus q̃ꝫ fastiditus: licꝫ sit bonus (Plato dicit.) h̃ auctoritas valꝫ in ꝯseruatiõe sanitatis ꝛ reductiõe eiusdẽ (vl'is) non coartata ꝑ singularia nisi ex parte appetitꝰ sol'. (particularis) dr̃ qui coartatur ꝑ etatẽ ꝯplõnẽ: ꝛ sic de alijs oĩbus (elementis). i. partibꝰ (cõtrarijs). s. dietis (demutatione appetitus). s. quãtuz in corpore faciũt. i. in accñtibus acq̃sitis (nõ per pũcturã. nec per dolorẽ.) Sciẽdũ ꝙ qui stomacũ habẽt debilẽ citius sentiunt in eo lesionẽ cũ suas supfluitates non expellat. Sed potius ab alijs recipiat. Si autẽ stõs fortis sit a se magis expellit: vñ seq̃tur dolor ĩ alijs: vl' in capite: vl' ĩ q̃cũqꝫ mẽbro ȣbili. (dyameleõ) nõ ẽ ĩ vsu. fit aũt vt solet dici ȣ succo maligra. aromaticoꝝ. sic̃ leticia. Hal'. Sciẽdũ ãt ꝙ ꝫꝫ Auic̃. sani melius debẽt comedere circa noctẽ q̃ꝫ ĩ mane: qꝛ circa noctẽ calõ nãlis claudit̃: ꝛ circa viscera aggregat̃: flegmatici võ ꝛ multum fridi: qꝛ pauco indigẽt exercitio ad calorẽ excitãdũ de die debẽt comedere: ꝛ post suaue exerciciũ q̃escere. Sciẽdũ ꝙ appetitus siue fames: aliqñ est mendosa: vt in ebrijs: q̃bus nõ sꝑ est satisfaciẽdũ: aliqñ sitis siue fames ẽ verax. q̃bꝰ statiꝫ subueniẽdũ est: ꝛ si tardet̃: maximuz est nocumẽtũ.

¶ De abbominatione. Cap. X.

Cum homo anteq̃ꝫ cibuz accipiat abhominationem patiat̃: mali chimi in stomaco eẽ intelligitur: qui si sint in spaciositatez stomaci facile cũ vomitu possunt expelli. Si conclusi in suis pelliculis: abbominatio fit inde: neqꝫ vomituz facit: qꝛ humores illi inclusi sunt ꝛ iuiscati ori stõi. si sint calidi generãt sitim ꝛ fumose faciunt ructuari. si sint frigidi appetitꝰ nimiꝰ fit sine siti. ¶ Medicina hoꝝ in stomaco inclusoruz triplex est: vna coctio humorũ. secũda temperamentuz eorum. tertia purgatio eoꝝ. Coctio ẽ flegmaticoruz proprie ꝛ crudorũ quã adiuuat taciturnitas somnus: quies. abstinẽtia. ꝛ dari rem subtiliatiuaꝫ conuenit ꝛ dissolutiuaꝫ: humores colerici: vel flegmatici. vel melãcolici: quos natura nõ potest imutare in sanguinez. si subtiles sint neqꝫ multuz in stomaco viscosi solo vomitu possunt emitti. cum ptisano. mellicrate. aliquando cum aqua ca. si sint grossi ꝛ substãtie stomaci nimium inuiscati: abbominationem faciunt nimiaꝫ: vnde oportet eos rẽ incidentem ꝛ subtiliantem dari: sicut radic̃. ꝛ oximel ꝛ silia. postq̃ꝫ a pelliculis stomaci humores extrahẽtur cum yerapigra purgabũtur que tertiaꝫ partem habeat. ꝛ duas aloes. pill'e auree valent. ¶ Si stomacus de malis hũoribus sit plenus purgab. deinde suaꝫ complexionem reficiamus ꝛ cõfortemus cum mastice. mẽta corticibus fistici. gallia. gariof. spica. cardamomo. ꝛ similibus aromaticis ꝛ cõfortatiuis: demus simil'r trociscos confortantes. sicut trociscos rosa. camphoratos: de spodio. de sandal'. cuz syrup̃. similiter cõfortatiuis: sicut ro. syrupo melle ro. syrupo de malis citonijs. de malisgra. cuz menta facto: ex oibꝰ que in vomitu dicent̃ abhoĩatio iuuatur.

¶ Post fastidiũ agit auc. de abhominatiõe. dico ergo ꝙ istud capl'm est de abhominatiõe ꝛ nausea ꝛ anime subuersione. ¶ Est autez abhominatio ciboꝝ appositorus indignatio: qꝺ fit sic̃ dicit Serap̃. cũ hõ dicit se cibũ desiderare: ꝛ quãdo sibi apponitur ipꝫ refutat ꝛ fastidit: ꝛ ꝙ mo excitat: ꝛ qual'r tremorẽ vel horripilationẽ patit̃: ꝙ soluz eni visu fastidit ꝛ abhorret añq̃ꝫ degustet: ꝛ si degustet nauseã patit̃ ꝛ nimiã subuersionẽ: est. n. nausea ꝯtinuitas vomẽdi sine effectu: subuersio aĩe dr̃ nausea ꝯtinua ꝛ ĩsepabil'. vñ ñ differt nausea a sbuersiõe: nisi ĩ tpis diuturnitate: qꝛ nausea ẽ breuioris tpis: subuersio lõgioris: ȣ vomitu ĩ sequẽti caº. dicet̃: vomitꝰ ãt ẽ aliꝺ a ṗdictꝭ: oẽs aũt iste passiões fastidiũ ꝯcomitant̃. ꝛ fere eedez sũt cãe ꝛ cure fastidij: ꝛ abhoĩatiõis: nausee ꝛ aĩe subuersiõis: abhoĩatio tñ difficilior dr̃ ad curãduz: qꝛ nũc res magꝭ vñr eẽ ĩ ꝓfundo. Nũq̃ꝫ aũt est abhoĩatio sine mala mã in ꝓfundo stomaci vl' in eius poris inuiscata: vl' ex mala hu-

miditate replēte: que necesse est purgari per supiora vel inferiora. Nausea ⁊ subuersio simil'r fiūt ex humoribus viscosis vehemēter adherētib⁹: quare stōs mouetur ad vomituꝫ: sed nihil vomere pōt: fiunt aūt ista ꝓpter vehemētiaꝫ ⁊ fortitudineꝫ virtutis retentiue ⁊ debilitatē expulsiue: que moueť: sed motuꝫ nō perficit: vel ꝓpter malitiaꝫ cōplexionis: ⁊ ꝓpter humoris inherētiā: fiunt auteꝫ ista ex humore flegmatico: vel melācolico. raro autē ex colerico. nisi forte sit ex colera vitellina. ¶ Patet ergo ꝙ humores pmo per diuretica sunt extenuādi ⁊ incidēdi: vt postea facili⁹ educāť: sic̄ oximel diureticū ⁊ postea sqliticū ⁊ postea alia ꝺ yerapig. sūt administrāda. Si aūt fl'a salsuꝫ: aut quecūqꝫ colera grossa in causa fuerit: pot⁹ aq̄ ca. ꝫ Alex. multū iuuat: postea catarticū impiale. vl' ꝺcoctio mirabo. postea denť el'aria stōi mūdificatiua: sic̄ dyamilō: qꝺ fit ꝺ succo maligra. citonioꝝ: sicut dcm̄ ē in Alexā. aut ī antidot. maiori repiť: detur dyacitonitē: stomaticō ⁊ ꝯfortatiua. ¶ Cū hō ⁊c̄.) sic̄ dcm̄ ē: ꝺ illis trib⁹ passiōib⁹ intēdit ī ħ capi°. q̄ oēs sūt humorales: qꝺ pꝫ per ħ ꝙ dic̄ (mali chimi ī stō calidi) vt flegma salsuꝫ: vl' col'a grossa: qꝛ col'a subtil' nūqꝫ ħ fac: subtiles sūt. isti faciūt p̄dictas passiōes: ſꝫ magis vomitū: vt statiꝫ īnuit sequens lr̄a (grossi) isti ꝑtinēt ad nauseaꝫ (⁊ abhoiatōeꝫ nimiā) deide seqtur cura ī fastidio ⁊ ī singultu ꝺterminata (fistici) fructus sunt hn̄tes nucleū. ca. ⁊ sic. inūgať stomacus. ⁊ empl'a calefacientia ⁊ cōfortantia superponantur.

¶ De vomitu. Cap. XI.

Bonum est corpori si vomitus nō necessarius sibi sit: ⁊ si necesse habeat vt ſm crisim fiat. ¶ Est autez vomitus cum os stomaci moueatur in expellēdis eum grauantibus vel pungentibus cibis: siue humoribus: aliquādo fit vomitus ex stomaci defectionibus: cuꝫ retinere cibos vl' humores non valeat: quos natura sursuꝫ eleuat cū pars stomaci inferior ore sit fortior: vel inferius natura deprimat cū os stomaci sit fortius parte inferiori. In vomitu sine multoruꝫ vel malorum ciboruꝫ acceptionib⁹ malos humores esse pungitiuos intelligimus in ore stomaci. Quoruꝫ significationes perpenduntur in his que euomuntur. si ex co. sicut cuꝫ calore inueniť in illius cibi digestione: si ex flegmate ⁊ frigiditate inueniatur cibus nō coctus ⁊ crudus. G. colera inquit facit abhominationem ⁊ appetitiue virtutis defectionem: sicut in flegmate salso abhominationem faciente ⁊ sitis defectionem. ¶ Si sanguinē euomat rupturam alicuius vene in ysofago vel in stomaco sigñat: vel incisionē: vel sui putrefactioneꝫ. Que vel ex causa primitiua fit vel antecedēte: si sanguis sine dolore ⁊ vomitu exeat apertam venam in meri vel in stomaco sigñat. Que si exit cū dolore ⁊ colore rubeo vl' claro: ostēdit in meri incisiōem vene vel in stomaco. qui preterito iam dolore egreditur ⁊ difficil' est in exitu: ⁊ color suus niger est: vulnera sigñat vel corrodentia ⁊ putrefacientia: aliquando sanguis euomitur: qui ab alijs mēbris ad stomacuꝫ cōfluit: ⁊ est malum signum: ħ autem exit mixtus cuꝫ quibusdam humoribus stōi. ¶ Si medicari velimus vomitum an ex causa sit os stomaci grauante ⁊ pungente perquiramus: vnde non oportet vomituꝫ constrigi: neqꝫ prohiberi ipsuꝫ: nisi postqꝫ stomacus de malis humoribus mūdificatur: qui cuꝫ vomitu egrediuntur: sed si timeamus vt vomitus augmētetur ⁊ deficiat infirmus: opꝫ vt digestionem inquiramus: que si sit mollis demus sapam citonioruꝫ: syrupuꝫ mirtinuꝫ. syrupuꝫ malorum grañ. syrupum pomoruꝫ. piroruꝫ. cuꝫ spodio. vel trociscos de balaustia: dentur etiaꝫ galla. spodiū cuꝫ syrupo stiptico: mespil. demus ius milij. ordei. cuꝫ amigꝺ. omnia aūt assentur: ponātur in aqua quā bibant. spodiuꝫ cortices fistici. ponatur super stomacū cathaplasma stipticuꝫ ⁊ odoriferum: si sint stiptici. demus cassiāf. pruna. syrup̄. ꝺ prunis. Clistere faciamus lene ⁊ suaue. ¶ Si de colera rubea sit vomitus ⁊ virtus custodiatur: cū oxifeni. ⁊ absinthio ⁊ viol'. ⁊ similib⁹ purgemus. si virtus. etas. consuetudo. tempus. nos adiuuēt: flobothomemus basilicaꝫ de dextra manu. ¶ Si de flegmate yerāpig. demus ⁊ apozima calamēti. tyriace. ʒ. i. cuꝫ succo mēte. demus mentaꝫ. lignum aloes. mastic̄. galliam. ¶ Si vomitus de colera nigra fuerit: flobothomemus basilicaꝫ. si virtus. etas. consuetudo. tempus nos adiuuēt: si nō possumus: vētosas in ambo latera ponamus: clistere faciamus de camomilla. c̄c̄. se. succo aneti. furfure. melle. obsomogaro. sisameleo. ⁊ similib⁹: demus oximel. ¶ Si vomitus sit ex sanguie flobothomemus basilicaꝫ: si nō aliqꝺ contrariuꝫ impediat. si aliqꝺ impedierit: vētosas in vtroqꝫ ponamus crure. medicinaꝫ illaꝫ ponamus. vel faciamus quā in sanguis screatu diximus. qui de pectore egreditur Gal'. cui inquit in stomaco cibus non remanet: sed semper vomit: accipiat sumac. ciminū. que insimul pistata cū aqua ro. bibat: multuꝫ eniꝫ iuuat. ¶ Si vomitus ex defectione stomaci sit: neqꝫ cibum conueniētem retinere possit: accipiat omne stipticuꝫ ⁊ odoriferuꝫ medicamē seu cibuꝫ. Iuuat menta pistata cū oleo ro. temperata: vn̄ inungatur ⁊ os ⁊ nares.

¶ Premisit tractatum de abhominatione: nausea: ⁊ aīe subuersione: ⁊ quoniam in signis ⁊ causis ⁊ curis cōicāt: ⁊ quoniā huiusmodi passioōs vomitū antecedunt: sicut

tremoꝛ labiȷ iferioꝛis:extensio ypocūdrioꝝ:h̄ capl'm se/
quēs ē de vomitu:⁊ anastropha ⁊ colica passiōe:has paſ/
ſiones ad moduꝫ breuiariȷ breuiter in h̄ capitulo cōpre
hendit. ¶ Uomitus appellari poteſt ſimpliciter cuiuſ/
libet rei expulſio a ſtomaco per ſuperius oꝛifitium eius:
ſiue ſit humoꝛ:ſiue ſanguis:ſiue ſanies:ſiue cibꝰ:ſiue po/
tus:vel quodlibet aliud.anaſtropha dicit̄:quaſi ſurſum
ſtomaci cōuerſio:quādo.ſ.debilitata parte ſuperioꝛi ſto
maci cibi aſſumpti nō deſcendunt inferius:ſed ſtatim ꝑ
ſuperioꝛa educuntur:⁊ ſic per vomituꝫ eyciunt̄ cibi: vel
humores praui ad ſtomacū veniētes:cataſtropha ē paſ/
ſio huic cōtraria:quādo ꝓpter debilitatem fundi ⁊ ꝑtis
inferioꝛis recepta cito per inferioꝛa emittuntur:de qua
paſſione fit mētio in lienteri a.colerica vero paſſio ſicut
dicit Alexā.eſt īmoderata ſtomaci perturbatio:quando
cū moleſtia ⁊ perturbatiōe contēta in ſtomaco per ſupe/
rioꝛa ⁊ inferioꝛa eius oꝛificia educūtur:vnde dicit ꝙ h̄
paſſio fit ex habūdantia colere ſurſuꝫ vel deoꝛſuꝫ exeū/
tis:⁊ dicitur ꝙ hec paſſio a colera non denominatur:ſed
a colidis.Antiqui.n.colidas inteſtina appellabant:h̄ au
tem paſſio acutiſſima ⁊ cito ſincopiꝫ eſt inducens: vomi
tus autem quādoqꝫ eſt neceſſarius ⁊ valde iuuatiuus: ⁊
quādoqꝫ malus ⁊ nociuus:anaſtropha ⁊ colerica paſſio
ſemꝑ ſunt mala:vomitus auteꝫ iuuatiuus eſt ſicut creti
cus:⁊ vomitus factus in equalitate:vn̄ ſtomacus mun/
dificatur:vnde iubet Hypo.eſtate ſingulis mēſibus ſe/
mel vomituꝫ ꝓuocare:⁊ exit per vomituꝫ aliquādo ſan
guis:⁊ aliquādo humores aliȷ:⁊ ſiue h̄ ſiue illud:aliquā/
do bonum eſt:aliquando malum.Sciēnduꝫ autē ꝙ vo/
mitus frequentia nimia:ſiue ſanguinis:ſiue alterius rei
mala eſt:qꝛ ſtomacū debilitat:⁊ facit ad ipſum fluere ce/
teras ſuperfluitates:ſicut ad lacunaꝫ. ¶ De vomitu au/
teꝫ ceteroꝛum humoꝛuꝫ pꝛimo videamus:poſtea de vo
mitu ſanguinis.euomūtur ergo humores vel cibi:aliqn̄
vi nature:aliquādo vi ſinthomatis vel accidētis:vi na/
ture:ſicut in die cretico:aut in febꝛibꝰ nā exiſtēte forti:
aut in epilepſia:aut in ſanis ex nimia repletione ſtoma/
ci:vnde humores vel cibos aſſumptos cuꝫ ſuperfluitate
nequeūt retinere.Iteꝫ vomitus fit aliquādo a cauſa in/
terioꝛi:aliquādo a cauſa exterioꝛi:a cā exterioꝛi:vt a vo/
mica medicina:vel a leſione cranei:vel a violento motu
⁊ percuſſione ⁊ a caſu ꝙ valde maluꝫ.A cauſa interioꝛi a
natura vt dictuꝫ eſt:vel a moꝛbo:vel a cauſa moꝛbi:vt a
multitudine acutoꝛuꝫ humoꝛum:vel a debilitate cōple/
xionis ſtomaci ⁊ ꝓpter doloꝛes foꝛtes:vel ꝓpter nimiā
debilitatem oꝛis ſtomaci:talis autem vomitus ſi ē ſim/
plex malus eſt:ſiue ſit colericus:ſiue flegmaticus: ⁊ de/
terioꝛ ſi fuerit niger:vel ſicut ſuccus poꝛri ⁊ flos eris.Si
auteꝫ fuerit cōpoſitus ex humoꝛibus foꝛtiter cōmixtis:
minus eſt malus.Iteꝫ plures homines quandoqꝫ vehe
mēter appetūt ⁊ ſtatiꝫ repleti euomūt cibos aſſumptos:
⁊ h̄ pꝛecipue in anaſtropha.Iteꝫ aliȷ qui ſtatim euomūt
ſi iraſcātur ⁊ multū loquātur:⁊ plurimo motu coꝛpoꝛeo
vel animi vtātur:qđ totū eſt a debilitate oꝛis ſtomaci:⁊
ad anaſtrophaꝫ reducātur ¶ Et deiceps de vomitu ſan
guinis eſt vidēdum. ¶ Omnis autem vomitus ſangui/
nis peſſimus eſt factus in fe.⁊ ex malitia febꝛiuꝫ.In ſa/
nis autē aliquādo bonus eſt:qꝛ ſignāt nature foꝛtitudi/
nem expellentis ſanguinis ſuperfluitatē que ad ſtoma/
cuꝫ aliūde delegatur:ſicut ab epate:aut carnoſitate fun/
di ſtomaci.Aliquādo ꝓpter rupturaꝫ vene aut ſciſſurā:
aut inciſionē:aut etiaꝫ a meri poſt vomituꝫ plurimum:
vomitus auteꝫ ſanguinis eſt quādo crepatur apoſtema
non maturuꝫ:aut quando deſcēdit ſanguis ab epate:aut
ex aliȷs membꝛis:⁊ aliquādo ꝓpter mēbꝛuꝫ mutilatū:
aut ꝓpter exercitiuꝫ dimiſſuꝫ:qđ fuerat conſuetū:vel ꝓ/
pter ſanguiſugaꝫ in meri ſuſpenſaꝫ:aut ꝓpter indebitaꝫ
retentioneꝫ emoꝛoydaꝝ:vel menſtruoꝛum:vel quando
ſplē ſuas ſuperfluitates fundit ad ſtomacuꝫ.Sed tūc eſt
niger ⁊ turbidus. ¶ Eſt autē generale ꝙ quādo poſt vo
mituꝫ ſanguinis vel alterius rei:maioꝛ ſeq̄tur tranquil/
litas ⁊ coꝛꝑis leuitas:ꝙ h̄ eſt a foꝛti nā:⁊ ꝯriuꝫ eſt in con
trariȷs:verūtamē nō ꝑꝑ hoc vomitus multus eſt aſſue/
faciēdus:neqꝫ vomitus ſanguinis ꝓpꝛie:ſꝫ magis diuer/
tēdus:vt diſcat alias vias tenere. ¶ A quo aūt loco ſan/
guis deriuet̄ ad ſtomacū ſignāt̄ per caliditateꝫ loci: vel
tumoꝛeꝫ ⁊ coloꝛeꝫ ſanguinis:vel per cās ꝑmitiuas: vt ꝑ
ſanguiſugas ſuſpēſas ⁊ ꝑ mutilatiōes ⁊ alia. ¶ Cura aūt
iſtius paſſiōis eſt leuis:⁊ ſi aliquādo iuuatiuus ſit vomi
tus in paſſionuibꝰ pedū ⁊ renū.⁊ oīuꝫ inferioꝝ paſſionū
vel partiū:qꝛ humores ꝯuertūtur:nihilominus ſi ſuper/
fluat ne virtus debilitet̄ feſtinet̄ cura.Si ergo ſit a ma/
lis cibis rectificet̄ dieta.Si aūt a multis ⁊ ſuperfluis di
minuat̄ cibus.Si aūt malitia cōplexionis ſolū defectā/
te virtute cōtentiua:rectificet̄ cōplexio ⁊ poſtea confoꝛ
tet̄ per aromatica:⁊ bene etiā redolētia: per inunctiōes
⁊ empl'a.Si aūt adſit ſuꝑfluitas humoꝝ:feſtinet̄ mūdi/
ficatio:poſtea ſeq̄tur humoꝝ adequatio.⁊ virtutꝭ ꝯfoꝛ/
tatio.Si aūt adſit ꝓpter debilitatē oꝛis ſtōi:fiat cliſtere
acutuꝫ:vt declinet mā ad inferioꝛa:⁊ oꝛi ſtōi emplaſtruꝫ
apponat̄ cōfoꝛtatiuuꝫ.Si ſuꝑuenerit ſincopis res boni
odoꝛis naribus applicētur.Iteꝫ fricatio extremitatuꝫ ⁊
calefactio ⁊ foꝛtis ꝯſtrictio manuuꝫ ⁊ pedū cōtra multū
vomituꝫ ꝓſunt: ſcꝫ qꝛ ſic attrahūtur humoꝛes ad extre/
ma.Itē iuuat comedere fabas cū coꝛtice ⁊ lentes deco/
ctas in aceto.Itē iuuat ſumere pontica poſt cibū aſſum/
ptum:vt ſunt pira ⁊ coctana ⁊ meſpila:⁊ electuaria oꝛis
ſtomaci ꝯfoꝛtatiua:vt dyacitonitē.ſtomaticō.Itē iuuat
pꝛolōgare ſomnū:⁊ ſudare multū in ſomno.In cibis ſuis
ponant̄ coꝛiandrū.thus maſtix.lignū aloes:coꝛtices po/
mi citri.ponat̄ vētoſa foꝛtis ſine inciſiōe ſuꝑa ſtomacū
in anaſtropha ſub vmbilico vomitu ſuꝑfluo. In colica
vero paſſiōe ſuꝑ ypocūdria a dextris:⁊ aliquando ſuper
vmbilicū:illiniat̄ vētri cuꝫ ſucco abſcinthiȷ ⁊ rute agre/
ſtis cū caſtoꝛeo.Si vomitus ſit ꝓpter caliditatē multū
iuuat ſumac:⁊ ro.⁊ ſe.iuſquiami al.cū ſucco citonioꝛuꝫ.
Itē ſuccus maligrana.acetoſus.ſuper ſuos cibos ponāt
pul.ſumac:⁊ de glādibꝰ ⁊ thure:⁊ poſt cibos vtātur pul.
illo.⁊ ſpodiū eis confert ⁊ ſyrupus acetoſus: vel oxizac/
cara:vel roſaceus:⁊ poſt cibos maſticēt.mirabol.condi/
tos:⁊ ſi poſt h̄ nō ceſſat ſuꝑ ſtōm apponātur de iuſquia/
mo ⁊ mādragoꝛa cū appōne confoꝛtatiuoꝝ:ſicut thuris:
⁊ maſtic̄.⁊ caſtoꝛei. ¶ Uomitus aūt melie nō reſtrigat̄
duꝫ erit poſſibile tolerare.In vomitu aūt de ſanguie ſi
ſit de repl'one:vel inanitione:vel cū ſil'ibus ſūme cōfert
flōmia:ſi ex vlcere:vel inciſiōe.vel ruptura ꝯferūt cōſo/
lidatiua.In oībꝰ ꝯfert ligatio extremitatū.Itē i vomi/
tu ſanguis ꝯfert ſyrupꝰ acetoſus ⁊ ro.cū niue infridati.
Itē ꝯfert bibere ſuccū plātaginis:vl' fiat ſyrupꝰ ð ſemie
ro.acacia.terra ſigill'.balauſtia.paꝝ de opio.ſe.iuſqami
al.gumi ara.cū ſucco plātagis:⁊ virge paſtoꝛis ⁊ pauco.
h̄ eſt.n.ſūmuꝫ iuuamtū. ¶ Bonū ē coꝛꝑi)ſi facil' ſit vo/
mitꝰ ⁊ ſine laboꝛe:⁊ raro ſic̄ ſemel in mēſe.purgant̄ inde
mēbꝛa ſuꝑioꝛa(cū ꝑs ſtōi ſit foꝛtis)ſic̄ i anoſtropha(i/
feriꝰ nā depꝛimit)ſic̄ in cataſtropha.Si aūt vtraqꝫ ꝑs i/
ferioꝛ.ſ.⁊ ſuꝑioꝛ ſit defecta:tūc cuꝫ alexādro dico eē ex
colica paſſiōe:quaꝫ ēt qdā ſtomaticā paſſionē appellāt;
vl':qđ yliacā n̄ dico.Inferiꝰ.n.ð hac aget ocl'te tn̄.(col'e
ru.reddit̄ ðfectio appetitiue)abhoīatio v̄o nō:niſi qn̄ ē
groſſa ⁊ viſcoſa:q̄ eſt cā.ſ.vomitꝰ ſanguinis aliquādo fit

a causa iteriori. aliquādo ab exteriori: ⁊ dicit̄ emogosis:
siue emagoge: vel anabrosis. s. reiectio sanguinis per vo-
mitū. Incisa eniʒ vena: vl' putrefacta. signa ponit Cōstā.
satis eleganter: vñ hic non est imorandū (sapam). i. pō-
tica semꝑ dētur in fine (tyriace. ʒ. i.) h valet in omni vo-
mitu ex frigida cā. siue sit cuʒ materia: siue sine materia
(vētositas) ad vertenduʒ sanguineʒ: que etiam valent
inter spatulas (in sanguis screatu). i. in emoptboica pas-
sione (si vomitus sit ex defectione stomaci) h tangit co-
lericaʒ passionē in qua stomacus totaliter deficit: ad qd̄
valet multū inunctio cum oleo ro. cum sanguine draco-
nis: ⁊ bolo. Item emplastruʒ de sandal'. ro. mēta. absin-
thio. balausti. psidia. pane tosto. succo mente ⁊ aceto cō-
fectum extēdatur supra totū stomacū ad ipm ꝯfortādū.

¶ De inflatione stomaci. Cap. XII.

Inflatio stomaci est aer nō coctus fri-
gidus ⁊ grossus nascens ꝓprie in sto-
maco de inordinata dieta. Aliquādo
in capite fit ventositas: qꝛ vēti motio
naturaliter petit superiora: nascitur ⁊ tunc in
toto corpore: maxime in ydropicis. ¶ Est au-
tem inflatio vel de humoribus crudis: vel me-
lancolicis: sed differūt adinuiceʒ: qꝛ de crudis
humoribus mollis ⁊ humida: de melācolicis
sicca ⁊ dura. ¶ Hec inflatio cuʒ veniat opor-
tet vt sibi succurratur cum medicina ventosi-
tatis ventris dissolutiua: sicut cum cimino in
oleo cocto inunge os stomaci. similiter mara-
trum: apium. dauc. petrosil. anisum valent: si
stomacus fuerit infrigidatus cum oleo vbi co-
ctuʒ est ciminū: qd̄ facimus de. se. rute. ⁊ bac-
cis lauri. vngimus: vel damnileo. masticeleo.
oleo nardino. oleo nigelle. cicuta pistata cum
melle temperata detur ad bibendum in modū
ciceris cū succo apij. castorei. ʒ. ß. similiter va-
let: demus etiam carui cum aqua ca. vel cum
vino cocto: demꝰ antidotū. dyacim. dyasper-
maton dyanisum. socurgene. dyalaca. Itē po-
lij montani. calamenti. añ. ʒ. v. fac coquere in
iij. lib. aque: vel cum vino. ⁊ ad vnam redige
cola ⁊ da bibere tertiam partem lib. cuʒ oleo
nardino. succus maratri cum cassiaf. similiter
valet succus mente ⁊ sisimbrium. calament.
camedreos simplex seu compositus coctus ⁊
colatus cum amigdaleo valet inflationi ypo-
cūdrice ⁊ ventositati melancolice: ventosaʒ in
medio ventris ponamus: circundemus vm-
bilicum sine scarificatione multis videtur iu-
uare. Iuuat iterum somnus ⁊ balneū. ¶ Epi-
thima valens ad inflationem stomaci. ypocū-
drie ⁊ ventositati frigide. ℞. anisi. maratri. ci-
mini. añ. ʒ. vi. aristol'. lon. squinanti. carpobal'.
añ. ʒ. iiij. calamē. ameos. spice. polij. an. ʒ. ij. cc̄.
mastic. gariof. añ. ʒ. i. omnia pistentur: ⁊ i. iiij.
lib. succi maratri ponantur ⁊ ad. i. lib. coquan-
tur. deinde accipe amigdaleō. lib. i. omnia co-
que quousqꝫ ad oleum redigantur. da bibere
ʒ. iij. in succis herbarum supradictarum.

¶ Caplm istud est de rugitu stomaci ⁊ inflatiōe. Inflatio
auteʒ tāqꝫ a causa efficienti ⁊ imediata est a calore debi-
li facta cōparatione ad mām: quando calor est maior qꝫ
qui euʒ moueat. i. qꝫ si nō resolueret minor. vel qꝫ g mo-
tuʒ cōpleat: sicut calor qui pōt mām resoluere in grossuʒ
fumuʒ. Sed subtiliare non potest: neqꝫ ꝯsumere: ex h pʒ
qꝫ si dominet̄ omnino caliditas supra māʒ nulla fiet vē-
tositas: simil'r si assit multa frigiditas: vel calor debilis
mām nō dissoluit: qꝛ calor talis nullo modo mouet: sʒ ca-
lor superās mām cōsumit ⁊ subtiliat. ¶ Huius ergo in-
flatio aliquādo est a causa remota: sicut materia cōten-
ta in splene vel epate: vnde hydropisis generatur. Ali-
quādo ꝯtinetur in matrice vel in alys mēbris: h solū in-
tendit de inflatione que est ex parte stōi ꝓpter mām ibi
cōtentaʒ: vel ꝓpter calorē māe debileʒ: qꝛ subtiliare nō
potest: mā duplex est: qm̄ aut est cibꝰ vētosus terrestris
inflatiuus: vt sunt lentes fabe: panis azimus ⁊ pisa. ⁊ si-
milia: aut est mā flegmatica vel mel'ica. viscosa. vel du-
ra calori repugnās resoluēti: ne subtilietur: quādoqꝫ au-
teʒ ex parte caloris qui est valde debil': licet cibus nō sit
in se inflatiuus: quādoqꝫ aūt ex parte caloris valde forti
cui nō obycitur mā nimis multa aquosa: vel terrestris:
vnde calor licʒ superfluat ex parte deficit vl' lentescit: cā
autē aliquādo pōt esse nimia vacuitas vētris humores
crudos ab alys mēbris recipiētis. Sʒ in id idē redit cuʒ
primis. ¶ Rugitus aūt est inflatio a frigida causa: vel a
frigida cōplexione stōi signatur per oxiremiā. Si auteʒ
fit a forti calore mouet̄ inde acetosuʒ facit fumū. ¶ Si
ergo cibus inflatiuus sit in cā. cura erit ipm ꝑmo dimit-
tere ⁊ ad aliuʒ se trāsferre. Si aūt cibus sua nimia quāti-
tate h fecerit minoret̄. Si auteʒ frigiditas stomaci hoc
fecerit: opʒ vt debilis calor cōfortet̄: ponatur ergo supra
stomacū puluinar calefactū: inungat̄ stomacus cuʒ oleo
laurino: ⁊ emplastret̄ emplastris calidis: vt est ceroneū:
dyaceraseos: vinū purum bibat̄: paruʒ tñ. vtat̄ electua-
rys dyacitonitē: dyacalamēto: dyagal'. ⁊ ꝯsimilibꝰ: si aūt
sit calida mālis si sit valde pauca ad eaʒ ꝯsumēdaʒ suffi-
cit exercitiuʒ: somnus moderatus ⁊ abstinētia: ⁊ alia ꝑ-
dicta. Si autē materia sit pauca: necessaria erit euacua-
tio cū pill'. fetidis sicut yerapig. deinde mā euacuata cō-
plexio stomaci reducat̄ ad tēperantiā: qꝛ sic habebit̄ cu-
ra sufficiens: vnde dicit. ¶ Inflatio est aer). i. vētositas
(proprie stō.) qꝛ de illa ꝓprie intēdit ꝑcipue ad presens.
aliquādo in capite: illa tñ ortuʒ habʒ a stō: non cōtingit
in crapula ⁊ gulosis nimis se replentibus in toto corpo-
re: h maxime ortuʒ habʒ ab epate (ventositat' vētris so-
lutiua) h maxime fit cū clisteri: (dānileon). i. oleuʒ dā-
ni vel lauri: (cicuta.) nō intelligat̄ de nostra: qꝛ est mor-
tifera: sed de quadā alia que in hyspania repitur: que est
ca. ⁊ sic. in. 3°. ⁊ est subtilis sube. socrugenā interpretat̄ sal-
uatrix nāe antidotū est qd̄ nō est in vsu. (cuʒ oleo nardi-
no) nequaqꝫ oleuʒ bibat̄. Sed cū decoctiōe spice nardi.
(sisimbry.). i. mētastri. (acetosaʒ maratri.) de hac cō-
fectione inunctio fiat: vel epithima.

¶ De obuolutione intestinorum. Cap. XIII.

Orturam sepe patitur intestinuʒ: vel
ex grossis chimis inuiscatis: vel cole-
ricis quādam faciētibus egritudinē:
sicut patiuntur qui sepe porris vtunt̄
⁊ silibus: ex grossis chimis esse itelligimus ex

magno dolore i itestinis sentiēte: vel ibi pmanēte cū grauitate: si ex hūorib⁹ colericis sit dolor nimius sentit cū calore ⁊ siti. si ex vētositate grossa mutat dolor de loco ad locū. gurgulatio est in inferioribus ventris: aliquando tortura cum digestione est: aliquādo non. ¶ Si ex grossis sit chimis: qd ex significatiōibus intelligitur dictis: danduz est carpobal. ⁊ nemlcha. añ. exagi. i. pistentur ⁊ demus. ʒ. ij. cuz aq̄ calida. similiter socrugene. ℈. ij. cuz apozimate dauci ⁊ centauree. añ. exagi. i. cum sapa. similiter valet. ¶ Si ex colera sit rubea: det psilium lotuz cum se. portula. oleo ro. aqua frigida. se. citruli ⁊ malue cuz syrupo al. ⁊ oleo ro. ⁊ aqua frigida. ¶ Si ex ventositate sit grossa demus sem̄. nasturtij assatum. si solubilis sit non assatum. si stipticus: similiter. apij. se. anis. cū aqua ca. ¶ Medicina valens inflatiue vētositati intestinoruz ⁊ emoroyd. ℞. anisi. acori carui equale pondus: fac puluerem. frica cū oleo amigdaleo. dans exagi. i. ieiuno. ¶ Trocisci valētes. colerice passioni. torture. ⁊ inflationi. vomitui. angustie siti. ℞. apij. anisi. añ. ʒ. iiij. absinthij. ʒ. vi. mirte. ʒ. iij. fac pul. tempera cuz aqua faciens trociscos. da bibere cū vino. ¶ Apozima valens molliciei stomaci. ⁊ ventositati. torture. dolori. ℞. frondium lauri. ʒ. i. pipis lon. ʒ. i. carpobal. carui. añ. ʒ. i. reubar. ʒ. ß. fac coq in aqua ⁊ da bibere. ¶ Aliud. siliter valens molliciei stomaci vētositati. dolori laterum. torture. frigiditati renum. ℞. carpobal. carui. añ. exagi. i. ʒʒ. galange. ciperi. añ. ʒ. i. omnia pistentur. ⁊ coquātur in. i. lib. aque. colentur. ⁊ cum trociscis bibere dentur de absinthio vł aniso. vel lac. ¶ Si tortura sit cum passione colerica. medicabitur: sicut in passione colerica dicetur: ⁊ si cū pondere: ⁊ solutio medicabitur sicut in dissinteria dicetur.

¶ Caplm istud est de stomatica passiōe que est angustia stomaci ⁊ nimia anxietas: que apud alexādrū cardiaca passio appellatur: qr cor per compassionē ledit: licz cardiaca passio aliter sumatur vt habituz est prius. In hac ergo passione infirmus cōturbat cōtristat: de figura in figuraz permutat: ⁊ quādoqꝫ fumus maliciosus petens cor facit tremorem cordis: vel vertiginē: vel scotomiaz: color alterat ⁊ aliquādo fit nausea. ¶ Hec passio aliqñ occultaz habz cām: generatur aūt aliquādo ex humore venenoso: vnde fit morb⁹ pestił. vel ex frequēti vsu fructuuz: vel ex corrupta dieta: vel ex grossa ventositate vitaz disrumpēte: vel ex humorib⁹ calidis vel fridis. Itez generat ex lūbricis: qui dorsuz existētes ad sursuz ascēdunt ad intestina ⁊ stomacū mordicāt: h aūt ɔ[9] illis qui stomacū habēt subtilez ⁊ sensibilez valde: hi tamē repēte moriūtur. ¶ Signa aūt cārum valde difficilia sunt. Causa aūt ventosa per rugituz ⁊ deambulationē determinat: humoralis vero per egestionē: per vrinaz: ⁊ p habitudinē: ⁊ per alia: vētositas vero per tpis qualitatem: ⁊ per regionē: ⁊ per h ꝙ in vrina vel pulsu parua fit mutatio. ¶ In omni cā credo ꝙ cōferat clistere ɔueniens māe attrahende. In materia vero venenosa prodest tyriaca: vel potio sancti Pauli ⁊ appositio rez aromaticaruz bene redolētiū. Si aūt materia sit ventosa remedia precedētis capłi applicētur. Si humorosa frigida detur syrupi ɔuenientes ⁊ purget. Si autē materia calida sit in cā detur aq̄ mellis: fiat emplastrū de sandał. cāphora. rosis. detur ad bibēduz aqua ordei cum succo mali gra. acetosi: detur syrupus refrigeratiuus: panis in aqua ifusus. Si aūt sit ex lūbricis: qd cognoscit per signa lūbricoruz: curet vt iferius dicet: ɔtingit autez h anxietas ⁊ angustia in stomaco quādoqꝫ ex medicina laxatiua q̄ multuz attrahit: ⁊ de attractī nihil expellit: vt recitat Ysaac in dietis in via experimēti de rethore: i quo casu dn̄r valere pōtica mās attractas deorsuz ɔprimētia: securius ē tamen sicut vidi sepius vt detur aque ordei tepide magnus haustus ad bibēduz vel saltez fac ei cito clistere. ¶ Torturaz sepe patit.) videt ꝙ intendit de yliaca qd nō est verū: quoniaz de hac inferius aget. Sz agit de stomatica passiōe que fit ab intestinis ad stomacum ɔuersa: vnde stomacus ⁊ intestina torquētur: ⁊ est passio valde similis ypocōdriace passiōi: de qua in quinto lib°. tāgi dz (intestinū). i. portenariū. i. inferior porta stomaci cōiunctuz cū duodeno. vnde per ɔtinuitatem stomacus ⁊ intestina cōturbant (grossitudinē). i. duritiem: sicut ē in cā hūorosa (itestinis). i. supioribus stomaco ɔtinuis. (cū digestiōe). i. cuz egestione. i. quādo adest lubricitas intestinoꝝ ⁊ defectus ɔtētiue: mā tamen nō euacuat: qr inuiscata adheret: ⁊ ppter h non sentitur dolor (Si ex grossis) curā ponit in frigida cā: vt valet oximel diureticuz exagi. i. ⁊. ß. vł. ʒ. i. ⁊. ß. (cuz sapa.) sapa ē pprie vinū coctuz: h tamē ponit pro decoctōe radicū diureticaruz: (trocisci valēt colerice passioni.) suple si colerica passio ⁊ stomatica sint de cā frida. (℞. apij.) hoc apozima pōt dari in causa calida duz nō multuz excedat: cū passio sit colerica: sic legas non colericaz: ⁊ qr passionem colericā in capitulo de vomitu comprehendit.

¶ De lienteria. Cap. XIIII.

Lienteria est exire comesta vel bibita in eadem qualitate qua sunt accepta. Gał. hanc passionem diffiniuit breuissime dicēs. Liēteria est digestionis ablatio cum cibus in stomaco nullatenus mutetur in liquorē: nec in colorez: nec in odorem. ¶ Hec passio nascitur ex defectione virtutis contentiue in stomaco vel ex vulnerib⁹ in superficie stomaci ⁊ intestinorum. Defectio contentiue est ex mala complexione stomaco dominante: vel intestinis: hec complexio sic est perfecta ⁊ firmata vt exire nequeat: aliquando inter stomacuz ⁊ intestina humor proprius vnde nascitur est flegma. patitur infirmus semper oxiremiam. i. inseparabile accidens: exit cibus ilico cuz ingreditur sine vlla digestiōe vel expressiōe virtutis: vulnera in supficie stōi vel intestinoꝝ cāz hn̄t: humores acutos calidos pungitiuos insequentes con-

tentiuam virtutem velociter anteq̃ digerere
incipiat: h modo infirmus sentit pũcturam ⁊
ardorẽ: ⁊ nisi festinemus medicinam in dissin-
teriam mutatur: h species lienterie non habet
extremiaz in principio: que si quãdoq̃ appa-
reat cibũm morari in stõ tãdiu ibi esse sigñat
donec natura aliquãtulum mutat: vnde nãm
intelligimus in suaz actionez reuersaz. ¶ Sz
cum videatur infirmus nihil tenere intra sto-
macuz: vnde hoc fiat inquirẽdũ est: aut enim
est ex defectione virtutis contentiue in stoma
co: vel intestinis: vel ex vulneribus. si ex defe-
ctione virtutis contentiue: videnduz est vnde
defectio sit: aut ex mala cõplexione sibi domi-
nante: aut de materia ibi adunata. si sit ex ma-
teria ibi coadunata: mundificandi sunt humo
res cuz medicina que cum expressione depo-
nat. si ex mala ꝯplexiõe sit sola: interrogemus
infirmum vtruz ardorem sentiat intra stoma-
cum ⁊ sitim ⁊ fumosam eructuatiõem: ex his
eniz intelligimus: qꝛ ex incensione caloris sit:
si non senserint ⁊ multum comederint ⁊ pa-
ruz digesserint perpendimus q ex frigore sit:
deinde medicanda sunt contraria contrarijs.
¶ Si ex calore sit demus se. citoniorũ. ⁊ pi-
rorum. syrupuz ro. mertinuz. vel de mal'. vel
nespil'. Quecũq̃ horuz volueris danda est. ʒ.
i. cũ spodio. vel trociscis de sandal'. vel de ro.
dyamilcõ. dyacitonitẽ. Cathaplasmata pona
mus frigida ⁊ odorifera. sicut sandal'. ro. cã-
phora. ⁊ similia. Nutriamus cum pull'. pdic̃.
fasianis. ouorũ vitell'. que omnia conficiant
cum aceto vuaruz agrestium: vel acidarum:
cum maligrana. acidi succo. vel aceto vel suc-
co pomi citri. si h omnia habueris coquantur
vt sumac ⁊ fit iuuantior medicina. sedeat ĩfir-
mus in aqua vbi cocta sint ypoq̃stiđ. celsi cor
tices. castanee flores. maligrana. cortices eo-
ruz: ⁊ similia. ¶ Si ex frigiditate sit detur in-
firmo succus maligrana. cuz menta. dyacosiz.
dyamastic̃. cathaplasma stomaco superpona
mus. cum laudano. oleo nardino. oleo masti
cino. cibaria demus stiptica ⁊ aromatica sto-
maci confortatiua. ¶ Si solutionẽ contenti-
ue virtutis ex defectione ex vulnerib⁹ habue-
rit: oportet dari infirmo mundificatiua putre
dinis. comestiua male carnis: de vulneribus:
sicut tyriacam. mellicratum ⁊ similia. Cũ ve-
ro certificetur: qꝛ vulnera sunt mũdificata. ⁊
materia eorum purgata: dentur deinde stipti
ca ⁊ subtiliatiua: sicut ro. amidũ. vel bolus ar-
menicus. dragagan. mastix. sanguis draconis
succus arnoglo. crocus: spodiuz ⁊ similia. In
sero demus psilium cum oleo ro. ⁊ aqua fri-
gida. Nutriamus eos cum perdicibus: star-
nis: turturibus. Caueamus de cibis duris ad
digerenduz. ¶ Completis que voluimus de
curanda lienteria ſm curaz medicinalẽ: ⁊ ar-
tificialem cognitionem: oportet h medicinam
dici cõpositam iuuantem omnimode gen⁹ so-
lutionis: ⁊ intestinoruz lenitatis: ⁊ defectiõis
stomaci que recipit retinere non valẽtis. Dice
mus autẽ aliam medicinam cõpositam valen
tem ad vomituz ⁊ abhominationem: huic. n.
loco pertinet. ¶ Trocisci valentes ad omnez
solutionem ventris: lienterie: ⁊ lenitati intesti
noruz. ℞. ro. spodij. añ. ʒ. iiij. berberis. se. her-
be acide. añ. ʒ. vi. ypoquist. gumi. thuris. se.
mirte. coriandri. infusi aceto die ⁊ nocte: oĩa
assa ⁊ fac puluerem: tẽpera cũ succo cytonio-
rum: fac inde trociscos: da bibere cuz syrupo
citoniorum. ¶ Alij quos similiter paulus di-
xit valere. ℞. cortic̃. maligrañ. galle. añ. ʒ. viij.
se. mirte. ʒ. iij. sumac. ʒ. xxiiij. fac inde puluerẽ:
tempera cum vino acido: fac trociscos pẽsan-
tes. ʒ. ij. ⁊ da cũ aqua frigida. ¶ Alij valentes
ad colericã passionẽ ⁊ stõi ꝺfectiões: ⁊ ad vo-
mitũ ꝯtinuũ. ℞. ro. se. herbe acide. añ. ʒ. iij. spo
dij balaustie. añ. ʒ. ij. se. portul'. boli. amiđ. gu-
mi. ara. mirte. se. añ. ʒ. ij. spodij exagi. i. oĩa co-
quantur cuz sumac. c̃c̃. añ. ʒ. ij. fac pul. tempe-
ra cum succo citonioꝝ. fac trociscos pẽsantes.
ʒ. ß. ¶ Aliud. ℞. gumi. boli. coriãdri assati. añ.
ʒ. i. tempera cum succo mirte fac trociscos. ʒ.
i. da. i. cum syrupo stiptico. ¶ Puluis. Joan.
dama. valet fluxui sanguinis ⁊ defectioni stõi
de frigiditate. ℞. mastic̃. cube. gariof. añ. ʒ. v.
ligni aloes puri. ʒ. xx. gallie. ʒ. iiij. zuccar̃. ʒ. xl.
fiat pul. dentur ad bibendum. ʒ. iij. cum odori
feris syrupis. ¶ Aliud. valet ad solutionez ni
miam ⁊ vomitũ. stomacũ confortat. ℞. ossiuz
staphide. ʒ. i. vue pas. assate. sumac. añ. ʒ. x. cel
si. castanee. ypoquist. añ. ʒ. vij. coriandri sicci.
cimini. al. infusi in aceto ⁊ desiccati. atq̃ cocti
psilij cocti. añ. ʒ. iiij. se. acide. spodij. se. mirte.
cocte. gallie. añ. ʒ. iiij. maligrana. acidi cocti. ʒ.
xv. fac pul. ⁊ da bibere. ʒ. iij. cum aqua frigida
vel cum quibusdam syrupis stipticis: vel suc-
cis. ¶ Alius syrupus valens ad defectionem
stomaci: ⁊ debilitatem appetitiue virtutis: ad
vomitum: ⁊ ad defectionem virtutis digesti-
ue que est cuz fortitudine sensus stomaci: his
etiam valz qui patiuntur aliqđ post farmaciã:
vl' ebrietatẽ: vl' igluuiã. ℞. rose. spodij. masti.

gallie.añ.ʒ.iij.se.portul'.berberis.sumac.añ.ʒ.
ij.gariof.mastic̃.cubebe.cardamomi.añ.ʒ.i.⁊
ß.ligni aloes puri.carabe.se.acide.corալli incẽ-
si.boli.añ.ʒ.i.spice.cinamomi.alithei.asari.añ.
ʒ.i.⁊.ß.fac pul.frica cuꝫ oleo ro.deinde pone
zucca.ʒ.xx.da bibere.ʒ.iij.cuꝫ aqua frigida:vl'
cum syrupis iã dictis.si quis velit temperare
temperet cum syru.ro. ¶ Syrupus valẽs ad
stomaci defectioneꝫ:lienteriaꝫ.vomitum:ar-
dorẽ.℞.sumac.cortic̃.mali.se.mirte.añ.ʒ.xx.
omnia coquãtur in.iij.lib.aque donec redigã-
tur in.i.colẽtur.deinde succus piroꝝ accipia-
tur:vel mespiloruꝫ.citonioꝝ.misceantur cum
ipsis equali põdere:⁊ zucca.lib.i.⁊.ß.fac syru
puꝫ.da bibere.℥.i.cuꝫ aqua frigida. ¶ Aliud.
valẽs ad singultũ ex frigidis humoribus:siue
calidis.ad vomitum de co.ru.vel de flegma-
te:vel de colericis hũoribus ⁊ viscosis:in ore.
stõi.melicis:vl' flegmaticis.℞.succi maligra.
cum pulpa sua interiori.lib.v.succi calamenti.
lib.iiij.vini odoriferi.lib.iiij.omnia coquantur
vsqꝫ ad medietatẽ:deĩde colenť:mitte zucca.
vel sape.lib.iij.postea coque donec fiat syrup̃.
deinde pone in vase vitreo ad solem per dies
viij.ore vasis bene opilato ne aer itus eat.po-
stea da.℥.i vel.ß. ¶ Epithima valens stoma-
co molli ⁊ defecto.⁊ ad vomitũ de calore in-
censionis cum ardore stomaci:exterius vnge
inde:vel da bibere.ʒ.iij.cum succo maligrañ.
vel syrupo stiptico.℞.sandal'.al.⁊ rub.añ.ʒ.
iiij.balaustie.ʒ.iij.terre sigillate.spodij.masti.
añ.ʒ.i.gariof.cardamomi.añ.ʒ.i.omnia pistẽ-
tur:⁊ i oleo ro.ponanť.succi solatri.succi frõ-
diuꝫ vitis.añ.lib.i.cum suaui igne coquantur
vt solũ oleũ remaneat.pone in vase. ¶ Dya-
scorides dixit.si de flore vitis accipias:⁊ mu-
sciduꝫ duobus diebus facias ⁊ in oleuꝫ onfa
cinum ponas ⁊ aliquãtuluꝫ olei ro.valet.⁊ va
let quantum oleum rosaceum.

¶ Ab h loco incipit Constan.agere de fluxu ventris du-
plici:sicut de lienteria ⁊ dissinteria:vt enim superius ta-
ctuꝫ est:fluxus ventris sunt multiplices ⁊ in causis ⁊ in
accidẽtibus:⁊ ideo multipliciter noĩanť. ¶ Quidã eniꝫ
fluxus ventris diciť yliaca passio cũ assidua solutiõe si-
ue effusione cuꝫ siti ⁊ fastidio ciborũ ⁊ debilitate virtu-
tis:⁊ diciť ab ylion ꝙ est venter qꝺ fere ideꝫ est cum ca-
thastropha que est anastrophe cõtraria sicut dictuꝫ est.
¶ Iteꝫ est alius fluxus ventris qui diciť colica passio q
semꝑ est cũ vomitu ⁊ cũ mordicatione ⁊ dolore ⁊ in sto-
maco ⁊ in intestinis multa debilitate visceꝝ:vnde eua-
cuãtur comesta per supius ⁊ inferius:⁊ his de causis in
hac passione cõiuncte sunt he due passiones que dñr ca-
thastropha:⁊ anastropha:de his superius tractatũ est et
de curis earuꝫ:qm̃ curari debẽt cuꝫ euacuatione cãe an-
tecedẽtis:si in eis sit cã antecedens:⁊ postea cuꝫ empla-
stris cõfortatiuis:⁊ cũ rebus redolẽtibus:vt sunt sanda-
li.ro.succus citonioꝝ:⁊ cum inunctionibꝰ oleoꝝ ⁊ consi-
milibus:vel cũ euaporationibus:⁊ cũ regimine ꝯueniẽ-
te in dieta.Deinde restat dicere de lienteria ⁊ dyaria ⁊
dissinteria:que vñr esse ceteri alij fluxus periculosi val-
de. ¶ De lienteria ergo p̃mo agit viaticus:⁊ postea de
dissinteria.de dyaria vero spãle nõ ponit caplm:qm̃ cu-
ra dyarie sufficienter haberi põt per ea que ponuntur in
curis alioꝝ fluxuuꝫ:quoruꝫ causas ⁊ curas satis bñ dter
minat.Differẽtia autẽ ponitur inter dyariam:lienteriã
⁊ dissinteriam:qꝛ in dyaria est simplex fluxus humoꝝ:
vt ciboꝝ sine ventris excoriatione:vel cõtinuitatis so-
lutione.In lienteria fluxu est egressio ciboꝝ indigesto-
ruꝫ nõduꝫ in humores cõuersoꝝ.Dissinteria est fluxus
humoꝝ:sꝫ cuꝫ excoriatiõe ⁊ ꝯtinuitatis solutione.Dya-
ria vero de facili cõuertiť in lienteriam ⁊ in dissinteriã.
¶ Fit autẽ dyaria vel ex nimia replõne humorum:vel
ab eorum nimia liquiditate:vel a nimia fluxibilitate:vl'
a nimia vasoꝝ vel orificioruꝫ largitate:vel a nimijs reu
matismis a capite ⁊ ab alijs mẽbris ad stomacũ ⁊ intesti
na deriuatis:vnde viscera omnia ⁊ eoruꝫ orificia lenia ⁊
lubrica efficiuntur:vnde cõtinẽda nequeũt retinere vt
in libꝰ serapionis dicitur manifeste. ¶ Ut ergo a gene-
rali diuisione incipiamus:dõꝫ sicut dicit Auic̃.ꝙ omnis
fluxus ventris general'r:siue sit anastropha:siue catha-
stropha:siue colerica passio:vel alius fluxus:aut fit a cã
primitiua:aut a cã antecedẽte:a causa võ p̃mitiua multi
pliciter:qm̃ aut ab aere nimis humido:vel a suꝑfluo cor
poris motu:aut a casu:vel ꝑcussione:vñ humores ꝑtur-
banť:⁊ inordinate mouenť per superius vel inferius:vl'
fit ex cibarijs lubricis ⁊ viscosis:vt sũt fũgi ⁊ oliue olea-
ginose:⁊ ab ipsis cibis nimis suꝑfluis:vel nimis vnctuo
sis ⁊ pinguibus.A cã vero añcedente fit fluxus ventris:
vt ex membris:vel qꝛ mẽbra sunt debilia ⁊ virtus con-
tentiua est defecta:aut ꝓpter malaꝫ cõplõnẽ ipsoꝝ:aut
ꝓpter malas materias in eis ꝯtẽtas. ¶ Cum ergo lien-
teria sit fluxus ventris:necesse est ꝙ fiat ab aliquo p̃di-
ctorum:fit autẽ aut ex cibarijs:aut ex superflua humidi
tate:aut ex mẽbris:fit ergo ex cibarijs aliquando nimis
pinguibꝰ ⁊ viscosis qui nõ tãdiu possunt sustineri:vt di-
geranť.sed talis liẽteriã cito recipit correctionẽ.Iteꝫ fit
lienteria ex mẽbris.i.ex vitio mẽbrorũ:vt quãdo lacer-
ti q sunt instrã virtutis retẽtiue sunt paralyticati.ex pa
ralysi eniꝫ taliũ deficit retẽtiua.Item fit lienteria post
dissinteriaꝫ ꝓpter abrasionẽ villoꝝ stomaci ⁊ intestino-
ruꝫ:⁊ h est incurabilis:de his duobꝰ nõ facit Cõstan.mẽ-
tionem vel qõnem.Iteꝫ fit lienteria ex vulneribꝰ itrin-
secis stomaci ⁊ intestinoꝝ que sunt ab humoribꝰ acutis.
Iteꝫ fit lienteria ex defectu virtutis retẽtiue ꝓpter ma-
litiaꝫ cõplõnis soluꝫ:⁊ iteꝝ fit ꝓpter flegma viscosuꝫ in
villis adherens:vnde omnia reddũtur lubrica.⁊ talis li-
enteria lubricitas stomaci ⁊ intestinoꝝ appellať ꝓpter
flegma viscosuꝫ ⁊ lubricum:⁊ villos stõi replet:vnde ci-
bus lubricãs nõ potest retineri donec imutetur. ¶ Si-
gna aũt lienterie incurabilis habẽtur per dissinteriã p̃-
cedentẽ.Signa aũt lienterie ex paralysi hñtur per isen
sibilitateꝫ ⁊ frigiditateꝫ.Signa autẽ lienterie ex vermi
bus hñtur:qꝛ dolor ⁊ mordicatio precessit.Signa auteꝫ
lienterie ex viscoso flegmate sũmiť ab egestionibus vi-
scosis flegmaticis:liẽteria vero ex defectu virtutis con-
tentiue dignosciť per h ⁊ per priuationẽ aliorũ.

Curetur autem lienteria ex paralysi cuꝫ ca-
lefactione ⁊ fricatione mo-
derata ⁊ cum vsu electuariorum vt dyagalãga.cimina-
tuꝫ ⁊ similiuꝫ:cura vero lienterie ex malitia ꝯplonis so-

luꝫ curetur cũ alteratiuis: vt ſunt p̄dicta elia: puluis de
ſpẽb⁹ aromaticis: vt de calamo aromatico cipero maſti.
cubebe cardamomi gariof. cinamõi: ꝛ ſilib⁹: ꝛ p̄ iunctio/
nes. ꝛ empl̃a ꝯfortatiua: ꝛ per optimã dietã. lienteria v̊o
ex viſcoſo fl̃ate cureť cũ icĩſiuis ꝛ diureticis cũ oximel/
le ſqllitico: ꝛ comeſtione raffani ꝛ radič. facta v̊o icĩſiõe
medicine viſcoſe ꝓuoceť vomit⁹: q̇ ſi fieri nõ p̃õt ſaltez
per iferiora euacueť. deĩde v̊o ſequanť cõſtrictiua. dein
de opiate calefactiue ſubtiliatiue: ſicut tyriaca ꝛ metri/
datũ cuꝫ pauco vino antiquo aromatico: fiat empl̃m de
laudano: maſtič. ꝛ thure: ꝛ alys arõaticl. Si aũt lĩeteria
ſit ex vulnerib⁹ ĩtrinſecis ſtõi. deť ſucc⁹ vue acerbe: ſucc⁹
citonioꝝ. piroꝝ maloꝝgra. denť trociſci facti de ſpodio
ro. ſandal̃. ro. ſe. portul̃. plãtag. acedule ꝛ ꝯſil̃ium. Come/
dat miliũ in aq̃ ordei coctũ. deť lac vaccinuꝫ butyro ex/
tracto. fiat empl̃ꝫ de reb⁹ redolentib⁹: ꝛ fiãt ſil̃ia: que dič
Cõſtantin⁹. ¶ Lienteria) lienteron grece ĩteſtinũ lati/
ne: vñ lienteria q̃ſi leniẽs ĩteſtina. h̃ expõ lienterie facta
ab elenis nõ cõmẽdať a. H. in cõmẽto affo. q̇ꝛ nõ ꝯ̃ıᷓ oĩ liẽ
terie: ſicut illi que fit ꝑꝑ vlcera ĩteſtinoꝝ (in eadẽ q̃lita
te). i. paꝝ ĩmutata (nullaten⁹ ĩmuteť.) ſup. de quo ſit cu
rãdũ (h̃ ꝯpl̃o ſi ſit ꝑfecta) ꝛ ꝯfirmata vbi exire (neq̃at)
ſup. eſt cura lienterie (aliq̃ñ in ſtõ) hic ponit lĩeteriã ex
mala ꝯpl̃one. vel vitio hũoris viſcoſi in ſtõ oxiremiã. ſi
lĩeteria ſit ex fl̃ate viſcoſo oxiremia ſemꝑ eſt mala: ꝛ in
p̃n̊: ꝛ in medio ꝛ in fine. Si aũt ſit ꝑꝑ vulnera ſtõi: ꝛ pri⁹
non exiſtat laudabile eſt. vñ ſeq̃ť (h̃ ſp̃es lĩeterie) ꝛč. (ſi
ſit de mã̃ ꝛč.) h̃ ĩcipit curã: (ſicut mirab.) h̃ eſt ꝓpria ei⁹
meᶰᵃ. (Si ex mala ꝯpl̃one) h̃ ponit ſigna diſtinctiua in/
ter lienteriã ex ĩcenſione colere ꝛ illã q̃ fit ſolũ ex mala
ꝯpl̃one frĩda (dyamilon) el̃iuꝫ eſt antiquatũ. ꝯficiebať
aũt cũ ſucco piroꝝ citonioꝝ ꝛ maloꝝ põticoꝝ (vitell̃)
ſcꝫ aſſatis. (Si ex friditate) cura iſti⁹ pꝫ ꝑ p̄dicta (dya/
coſim) h̃ el̃ium nõ eſt in vſu. dr̃ aũt a cuſim q̇ð eſt vẽter
q̇ꝛ vẽtri approbať (dyamaſtič.) a maſtice dictũ eſt. nõ ẽ
in vſu. (corroſiuã male carnis) tyriaca quoꝝ venenũ ꝛ
carnes venenoſas hꝫ ꝯſumere (mellicratũ.) de melle ꝛ
aq̃ valde mũdificatiuũ (cõpletis que volum⁹) h̃ ponit
antidot. ſtõi ꝛ ĩteſtinoꝝ: ꝛ ꝯ̃ oẽꝫ fluxũ vẽtris valde iuua/
tiuũ: q̇. n. p̃miſit ſpãle eſt in lĩeteria. cõfectiones autẽ ſe/
q̃ntes ſũt gñales ꝛ eaꝝ ſatl pꝫ ꝯmẽdatio ꝛ v̊tutes eaꝝ ſa
tis patẽt q̃ ĩ his repiũť (aſſata). i. aſſa ſuꝑ tegulã 'cal̃am
vl̃ patellã. p̄ceᵗᵉ tñ ĩfuſiõe cũ acero ꝑ diẽ ꝛ noctẽ. (cũ vio
acido). i. ſtiptico vl̃ põtico (oſſiũ ſtaphið). i. arilloꝝ vue
acerbe. (cupule celſi) ĩtellige ð illo flore q̇ p̄cedit morã
celſi (coriãð.) ml̃tã hꝫ ſtipᵗᵉꝫ cũ arõaticiᵗᵉ (cũ aq̃ frida)
h̃ tñ ſuſpecta eſt ĩ fluxib⁹ vẽtris ſi ſit cũ calore magno ꝛ
aq̃ ſit multũ deſiderata (℞. ro. ſpoð. galle maſtič.) rece/
ptio iſta valꝫ in yliacis ꝛ col̃ice paſ. aliud valꝫ ſil̃r ad ſin
gul̃. de frido humore ſiue ca. añq̇ꝫ hec cõfectio deť p̄ce/
dat mũdificatio ſufficiẽs per medicinas cõpreſſiuas: vt
ſunt mirab. ꝛ lapis lazuli ꝛ armeniacus. ſi al̃r fieret ma/
gnũ ſequereť nocumẽtũ. (ſape). i. ſucco pomoꝝ vl̃ cito/
nioꝝ. In cã tñ frida põt poni ſapa ꝓprie. i. vinũ coctum
(ne aer introeat) aer. n. calidus ſuccos ꝛ liquores in ace
toſitatẽ ſolet mutare (da bibere) h̃ non fiat: ſꝫ exteri⁹ ſo
lũ fiat ĩunctio (ſucc⁹ fronð.) h̃ nihil eẽt. ſꝫ ĩtellige de de/
coctione: vel extrahe ſuccũ a capfol̃. ꝛ extremitatib⁹ vi/
tis. oleũ aũt ſic factũ valde ponticũ eſt (muſcidũ) q̇ꝛ flo
res vitis duob⁹ dieb⁹ exiccenť ad vmbraꝫ: vt fiant mar/
cidi. tertio die in oleo ponantur.

¶ De diſſinteria. Cap. XV.

Diſſinteria eſt egeſtio ſanguinis cum
excoriatiõe vl̃ vulneratiõe ſui. ¶ Cã
eius vel ĩterior eſt vel exterior. Interior ſicut
digeſtio. al̃. egeſtio col̃ica. acuta pũgitiua quã
patitur infirmus cuꝫ per ĩteſtina colera acuta
trãſeat perforãs ꝛ excoriãs: vel ex ſuo acumi
ne vulnerãs: vel ex ſalſi flegmatis acumine: ꝛ
ſua ſalſugine idẽ in ĩteſtino faciẽte: ſicut vide/
mus in vitri actione vel in vitreo flegmate vl̃
aquoſa humiditate. Exterior ſicut de farma/
cia que ex virtute ſua ꝛ acumine facit ſimile.
Cũ. n. inteſtinuꝫ ĩueniat defectũ ꝛ diſcooper/
tuꝫ excoriat velociter ipſuꝫ. ¶ Vl̃is ſignifica
tio diſſinterie eſt tortura ꝛ anguſtia: ꝛ dige/
ſtio ſanguinolẽta. mixta cũ colera ru. vel cum
re alia coagulata alba ꝛ viſcoſa in ĩteriori q̃ſi
veſtimentũ ĩteſtini. ¶ Particularis ſignatio
diſſinterie eſt cũ h̃ apparent in digõne. ſi enim
eſt colerica intelligimus eſſe ex colera rub. Si
flegmatica cognoſcitur eſſe ex flegmate ſalſo.
ſi exterior ſit cauſa ex ĩquiſitiõe infirmi eſt ĩtel
ligenda. ¶ Cum ergo diſſinteria ſit in inferio
ri inteſtino. medio vel in ſupremo neceſſe eſt
vt intelligať ſignatio: vnde a ſe inuicem diffe/
rant: q̇ð ĩtelligimus ex loco doloroſo: ꝛ ex q̃
litate rei ꝯmixte digeſtioni: ꝛ multitudine cõ/
mixtionis: ideſt ſi ſentit infirmus dolorem in
ſuperiori ſtomaco ibi morbum eſſe intelligi/
mus. Egeſtio in h⁹ infirmo mixta eſt cũ ſub/
tili ſanguine cuꝫ quadam raſura abhominabi
lis odoris: ſi in medio ſit inteſtino fit dolor in
ſuperiori vmbilico. egeſtio mixta eſt cum illa
re que diſſinterie eſt cauſa. ſi in inferiori ſit in/
teſtino: quaſi ſanguis vel raſura exit in initio
cuꝫ pondere ꝛ tortura: ꝛ inciſura. dolor ſen/
titur in inferiori vmbilico: ꝛ poſtea ſterc⁹ ſan
guineuꝫ a raſura mundificatũ egrediť. ¶ Oꝫ
antẽ feſtinemus vt diſſinterie medicemur: ne
forte ĩueteretur: ꝛ in vulnera mutetur ſanieſ
q̇ꝫ eijciatur: ꝛ inteſtinuꝫ findatur ꝛ mors ſe/
quatur. Cum autem medicari diſpoſuimus:
vnde ꝛ vbi ſit perquiramus. ſi ſit in inteſtino
ſuperiori: demus medicinaꝫ bibendam: fit. n.
ex propinquitate inteſtini ad ſtomacuꝫ ꝛ col/
ligantia ſui ad ipſuꝫ: ſi ĩ iferiori ſit ĩteſtino me
dicanduꝫ eſt cum cliſteri propter vicinitatem
huius inteſtini ad anum. ſi in medio inteſtino
medicabitur cuꝫ medicina ꝛ cum cliſteri. ſi in
ſuperiori perpenditur inteſtino: perquirẽduꝫ
eſt vnde fuerit: ſiue de colericis humoribus:
ſiue de flegmaticis. ¶ Q̇ꝛ ſi ſit ð colericis acu
tis: demus omni mane infirmo. ℥. iij. de gũmi
arab. cum ſirupo myrtino ꝛ aqua frigida vel
℥. ij. pſilij aſſati. ꝛ. ℥. ß. de oleo ro. cum aq̃ frida

τ succo portul'. τ arnoglose: cū quolibet horum volueris da bibere. ℥. i. succi citonioꝝ gūmi arab. cuz lacte caprino. ʒ. ß. accipe lac caprinuz τ rizi equali pondere: τ fac coqui ad medietatem lactis. In aqua quā sunt bibituri pone gūmi arab. assatuz bolum τ spodium τ da bibere cum sirupo de myrta vel ro. τ similibꝰ demus micaz panis assi: τ paruz gūmi arabi. τ amigd. assatas demus iura de rizi: τ amido asso vel oua in aqua cocta vl' accipiamꝰ amid. τ micam panis assataz faciamus inde iura ad bibēdum danda: si febres non habent pullos perdices starnos comedant fasianos: τ similia. Puluis valens ad excoriationem τ vlcerationem intestinorum ex colera rub. τ acuta τ ad digestionem sanguinis τ dolorez τ pōdus τ torturam. ℞. boli. ʒ. vi. gummi se. portul'. se. myrte. añ. ʒ. iiij. τ. ß. τ omnia assata sint spodij se. acide amidi assi. añ. ʒ. iiij. se. malue assi acatie. añ. ʒ. i. τ. ß. fac pul. fricans cum oleo ro. deinde mitte. ʒ. iiij. τ. ß. psilij assati. τ da bibere. ʒ. ij. cum sirupo myrtino vel citonio. sicut cum aqua frigida.

¶ Si dissinteria sit de grossis hūoribꝰ: τ flegmaticis: demꝰ. ʒ. ij. nasturtij assati cuz aq̄ cala vel castanearuz. ʒ. iij. cum aqua frigida. masti. ʒ. i. τ. ß. cum aqua frigida vel acidoruz staphide assatoruz. ʒ. iij. cum aqua ca. ¶ Puluis valens ad dissinteriam de salso flegmate. ℞. nasturtij assati. ʒ. vi. boli. ʒ. v. celsi. gūmi ara. amidi. se. basilicōis. añ. ʒ. iiij. omnia assata. c̄c̄. sanguinis draco. balaust. añ. ʒ. i. fac pul. τ da bibere. ʒ. iij. cum sirupo myrtino vel citonio. vespere τ mane. ¶ Trocisci valētes similiter ad sanguinis fluxum a superiori: sicut a pectore pulmone: τ ad fluxum menstruoruz. ℞. boli se. portul'. añ. ʒ. iiij. spodij. se. acide. ro. balaust. myrte coriandri assi amidi añ. ʒ. iij. acatie: hypoquist. coralli ru. assati. añ. ʒ. iij. sumach. ʒ. iij. τ. ß. dragagan. carabe: se. malue vtriusq̄ assi. añ. ʒ. i. fac pul. tempera cum succo arnoglose faciens trociscos. ʒ. i. τ. ß. da bibere vnum cū succo citonioꝝ: vel sirupo aliquo stipticoruz. ¶ Aliud valet similiter. ℞. galle balaust. cortic̄. maligra. añ. ʒ. i. τ. ß. rose cubebe gallie. añ. ʒ. ij. gūmi opij. c̄c̄. añ. ß. fac puluerez tempera cum succo myrte fac trociscos. ʒ. ß. da bibere vnuz cum quibusdam sirupis. ¶ Miclete valet ad dissinteriam dyariā pondus tenasmon excoriationem intestinoruz vulnera τ confortationem stomaci. ℞. mirabol'. chebul'. indorum. añ. ʒ. vi. bellirici emblici. añ. ʒ. iiij. fac oīa frangi τ cum oleo ro. frica deinde assa. postea accipe nasturtiuz assuz. ʒ. i. cimini maratri anisi ameos carui. ana. ʒ. ij. omnia infunde aceto xxiiij. horis. deinde frica τ assa misceasq̄ cum prioribus: fac pul. deinde accipe spodij balaustie mastic̄. boli sumach gūmi. añ. ʒ. i. τ. ß. fac pulue. mitte omnia priora τ pista: τ cuz oleo rosa. fricans tempera cum sirupo citoniorum dans bibere. ʒ. iij. cum sirupo myrte.

¶ Si vulnera τ excoriatio in inferiori intestino sint videndum erit: vnde sint. si enim ex materia colerica sint τ acuta clistere est eis optima medicina propter propinquitatem loci. ℞ in initio clistere est eis facienduz. apozima de rosis vitellis ouorū oleo ro. de his fac clistere τ rānum appone portul'. ordeum mundatuz omnia coque in. ij. lib. aque deinde accipe lib. ß. τ mitte oui vitell'. olei rosa. ℥. i. fac clistere. ¶ Aliud. ℞. succi portul'. succi acide: succi virge pastoris succi arnoglose. añ. lib. i. olei ro. ʒ. v. vitell'. vnius oui terre sigillate. ʒ. i. omnibus appatis fac clistere. ¶ Aliud. ℞. ordei mūdi lentium. ana. ʒ. vi. omnia assentur balaust. ro. cortic̄. malig̃. añ. ʒ. iiij. rizi lauati. ʒ. x. sepi d̄ renibus caprinis. ʒ. vi. omnia coquantur in tribꝰ libris aque quousq̄ veniat ad vnam. cola τ accipe bolum gūmi arab. acatiaz cerusaz omnia pulueriza: deīde sume vitell'. oui. τ. ℥. ß. olei ro. τ fac clistere. ¶ Aliud iuuans vulnera intestini. ℞. ordei rizi lauati. añ. ℥. i. balaust. se. ro. añ. ʒ. v. cupularuz glandium. ʒ. iij. arnoglose. boli gūmi añ. ʒ. ij. omnia coquātur in tribꝰ libris aque quousq̄ ad. i. veniant. deinde mitte vitellū oui: olei ro. ℥. ß. coralli acatie. añ. ʒ. ß. omnibus assatis clistere facito. ¶ Nutriantur pul. perdicibus starnis: omnia coque cuz sumach demus milium rizi: τ similia.

¶ Si excoriatio ītestinoruz vel vulnera ex humoribus sunt flegmaticis precipiamꝰ clistere fieri cum rizo loto bōbicino vsto: alumine vitellis ouoꝝ assatis oleo nardino vino τ silibꝰ.

¶ Si tenasmon habeat: faciamus lauari anū cuz re stiptica: sicut sunt trocis. maligra. cupule glādiuz rosa galla in aqua cocta: τ anus idē lauetur: vngamus āte anuz cum oleo ro. ponamus cathaplasma de cōcula marina assata litargiro cerusa oleo ro. τ silia. ¶ Si exiēs de vulneribꝰ ītestini grossū τ albū sit: vl' grossa sanies cū sanguine: oz bn̄ perquiri. Si. n. īfirmꝰ neq̄ febres habeat neq̄ sitiz neq̄ defectionē virtutis neq̄ appetitus minorat: faciamꝰ clistere cum trociscis arsenici quos dicturi sumꝰ in

fine huius capli. Si virtus defecerit ꝛ febris fortis fuerit ꝛ appetitus aufertur: maxime si vsqꝫ in sui substantiam intestinū perforatum patiat̃: ꝛ qđ exit est quasi corrigia subtilis siue pili: opꝫ maxime caueri trociscos arsenici. ¶ Clistere istud erit vtile. ℞. rizi lauati balaustie rose myrte cupulaꝝ glã. añ. ℥. ß. oia coquantur in. iiij. lib. aque. ꝛ ad. i. redige. colẽtur ꝛ aufer. ℥. v. deinde accipe de trociscis arsenici. ℨ. i. ꝛ. ß. vel. ij. scđm ꝙ virtus infirmi pati poterit ꝛ scđm albedinẽ excũtis rei. si qđ exit sanguis fuerit ꝛ necesse fuerit h̃ clistere fieri. Jungamꝰ succi arnoglose. ℥. iij. si augmentetur putredo vulneris ꝛ sanies opꝫ. ℨ. iij. arsenici accipi. ꝛ ℨ. ij. rizi vitell̃. i. oui. ℥. i. olei ro. medietatem de sapa: ꝛ faciamus clistere. Si medicina exierit mũdificato vlcere de sanie festinemus subuenire cum altero supradictorum clisterium. Si vero vulnus mundificatum nõ fuerit cum hꝰ medicamine opꝫ aliud. clistere fieri cum obsomogaro ꝛ melle statim sine mora. Mundificato autem vulnere q̃ꝫ citius possumus clistere molle faciamus: qđ supra iã diximus anteq̃ꝫ sanies illa ĩ vulnere itestini aduneť. ¶ Trocisci arsenici quos preposuimꝰ. ℞. arsenici sandarace. añ. ℨ. i. ꝛ. ß. calcis viue. ℨ. iij. carte bombicine assate acatie. añ. ℨ. i. fac pul. tempera cũ succo arnoglose faciẽs inde trociscos. ¶ Aliud. ℞. arsenici sãdarace fecis aceti: assate acatie: gũmi. ana. ℨ. i. ꝛ. ß. fac pul. calc̃. viue. carte bõbicie icẽse. añ. ℨ. ij. aluĩs opij. añ. ℨ. ij. ꝛ. ß. fac pul. tẽpera cũ vino ru. fac ide trociscos.

¶ Ut iam dictũ est superius oĩs fluxꝰ ventris aut fit a cibis aut ab aere nos cõtinẽte: aut fit ex mẽbris. fluxꝰ aũt factꝰ ex mẽbris: aut est ꝑꝑ malitiã dispõnis meseraicaꝝ aut epatis: aut splenis: aut capitis: aut stõi: aut itestinoꝝ aut totiꝰ corpis. cũ g̊ dissinteria sit fluxꝰ factꝰ ex mẽbris nec̃e est ꝙ fiat ꝑꝑ malã ꝯplõnẽ alicꝰ supradictoꝝ. ¶ Videamꝰ g̊ p̊ de dissinteria fcã ex meseraicis. vl̃ ex epate. et nõ solũ de dissinteria ex his tm̃ mõ fcã: sꝫ de oĩ fluxu vẽtris facto ꝑꝑ malã dispõnẽ istoꝝ duoꝝ mẽbroꝝ. s. meseraicaꝝ ꝛ epatis. ꝑꝑ vitiũ g̊ istoꝝ fit aliqñ fluxꝰ vẽtrĩ aq̊sus ꝛ aliqñ chilosus: vel ablutiuꝰ: ꝛ qñqꝫ colericꝰ vl̃ virulentꝰ: ꝛ qñqꝫ niger subtilis: ꝛ qñqꝫ fit sicut fex nigra g̃ssa vel melica: ꝛ qñqꝫ ẽ fetidus: ꝛ qñqꝫ non fetidus: ꝛ qñqꝫ ẽ sic̃ purus sanguis: ꝛ qñqꝫ ẽ sicut suba carnis putrefacta. ¶ Cã ṽo egõnis chilose est qñqꝫ debilitas attractiue q̃ est in epate aut ꝑꝑ opil̃onẽ vl̃ apata q̃ sunt in sima epatĩ vel in meseraicis: vñ nõ põt chilus penetrare ad epar vt fluat chimꝰ. ¶ Cãe ṽo aquose egõnis vel ablutiue vl̃ lauatiue est debilitas digestiue: vel retẽtiue. ¶ Cãe ṽo colerice egõnis est multa col̃a cũ forti expulsiua. ¶ Cã ṽo virulẽte egõnis est fortis adustio humoꝝ ꝛ corruptio ꝛ qñqꝫ ruptura apatis: ꝛ iste fluxꝰ aliqñ ẽ ꝑiodicꝰ. ¶ Egõ ṽo nigra vel grossa vel subtilis est ꝑꝑ rupturã apatis venenosi: aut corrosiones vl̃ vlcera: aut sanguis adustionẽ circa epar vl̃ in vasis. ¶ Egõ melica est a splene: qñ videlicꝫ opil̃o apit̃. ¶ Egõ ṽo sanguĩs puri fit ꝑꝑ sol̃onez ꝯtinuitatis. Egõ ṽo sicut suba carnis cã est massa sanguinis coagulati ꝛ condẽsati.

¶ Deinde de dissinteria splenis videamꝰ. fluxꝰ vẽtris ex splene est tribꝰ modis: aut ꝑꝑ debilez splenis attractõez cuꝫ sanguis in epate a sup̃fluitate mel̃ica nõ mũdificat̃: aut ꝑꝑ splenis duritiẽ: aut ꝑꝑ apa splẽis qđ rũpit̃: vl̃ ꝑꝑ eiꝰ opil̃onẽ q̃ apit̃: sic̃ fit freq̃nter ĩ sol̃one q̃rtãe ꝛ mel̃ie.

¶ Fluxꝰ aũt dissintericꝰ factꝰ a capite appellat̃ terebellaris: fit aũt ꝑꝑ catarrũ descẽdẽtẽ a cerebro ad stõm ꝛ itestina: vñ corrũpit̃ cibꝰ ꝛ descẽdit cũ hũore reumatizãte. vel lubricitante ad inferiora.

¶ Fluxꝰ aũt factꝰ a stõ ex toto nõ est digestꝰ. ꝛ cã eiꝰ est debilitas ṽtutis retẽtiue stõi vl̃ adherẽtia medicie laxatiue in suis poris: vñ seq̃t̃ abrasio villoꝝ stõi ꝛ ĩtestinorũ aut vẽtositas ĩpediẽs digõnẽ stõi ꝛ eiꝰ retẽtiuã.

¶ Fluxꝰ aũt vẽtris factꝰ ab ĩtestinis aut erit col̃icꝰ: aut saniosus: aut feculẽtus: aut virulẽtꝰ: aut ex sanguine puro: sicut epaticũ. minꝰ tñ ꝑiculosus est q̃ꝫ epaticꝰ. cum g̊. vi. sint ĩtestina. iij. supiora gracilia ꝛ: iij. ĩferiora grossa: multo deterior est fluxꝰ a supioribꝰ gracilibꝰ q̃ꝫ ab ĩferioribꝰ grossis: ꝛ ꝓpẽ si sit ex ieiuno pessimꝰ est: q̃ꝛ ieiunũ est ꝓpĩquũ epati. vel q̃ꝛ medicia ꝑtrãsiẽs nõ facit ibi moraꝫ.

¶ Fluxꝰ aũt a toto corꝑe qñqꝫ fit ad bonũ: qñqꝫ ad malũ q̃ꝛ fluxꝰ a toto corꝑe dissintericꝰ: vl̃ alterius modi. aliqñ fit ꝑ viã crisis ꝛ fortitudineꝫ ṽtutis expulsiue: aut fit ꝓpter virtutis retẽtiue defectionẽ vt in ptisicis ꝛ in ydropicis in fine quãdo mors appropinquat.

¶ Signuꝫ aũt epatice dissinterie siue fluxꝰ epatici est qñ fluxꝰ est sine dolore: neqꝫ est ꝯtinuꝰ. ĩmo plus viget đ nocte q̃ꝫ de die. ꝓperea ĩ fluxu epatico p̃cedit egõ pura: postea seq̃t̃ ꝯmixtio sanguĩs. ¶ Fluxꝰ aũt ab intestinis fit cũ rasione ꝛ dolore. pũctione: ꝛ ꝯtiᶜ ꝛ plus in die q̃ꝫ in nocte: ꝛ in h̃ differt ab illo. ¶ Jtẽ signuꝫ fluxꝰ stõi est digõ incõpleta: q̃ꝛ stõus qđ suũ erat nõ ꝯpleuit. Jtẽ grauitas stõi: vel pũctio in ꝑtibꝰ supioribꝰ: ꝛ est nocumẽtũ qđ nõ ꝯᶦᵗ in epatico: q̃ꝛ ꝑꝑ epaticũ in stõ ꝛ in ĩtestinis nullũ est nocumẽtuꝫ. ¶ Signũ aũt fluxus ꝓpter meseraicas est q̃ꝛ ĩ stõ ꝛ in ĩtestinis nullũ sentit̃ nocumẽtũ: ꝛ vrĩa apparet laudabilis ꝛ neqꝫ in epate sentit̃ dolor. neqꝫ in alijs mẽbris: neqꝫ in alijs ꝑtibꝰ corꝑis: oĩs. n. fluxꝰ virulentus fetidus hꝫ fieri ab vlcere: vel a corrosiõe epis vl̃ meñaicaꝝ vl̃ locoꝝ adiacẽtiũ. Si ab epate magis ẽ tendẽs ad rubedinẽ. ¶ Fluxꝰ autẽ ꝑꝑ apa ex dolore ꝛ timore satis se manifestat. ¶ Fluxꝰ aũt ab ĩtestinis supioribꝰ signat̃ per dolorẽ: ꝛ qm̃ ea q̃ resoluunt̃ ab ĩtestinis subtilia sũt: ꝛ fortis est cõmixtio egõnũ: q̃ꝛ ꝑꝑ lõgã morã fortiter cõmiscẽt̃ sanguis ꝛ egõnes. Si fiat a grossis ĩtestinis grossior appet resol̃o: ꝛ debilis ẽ cõmixtio sanguis cũ egõne ꝛ dolor est in ꝑtibꝰ ĩferioribꝰ. ¶ Signuꝫ aũt fluxꝰ a toto corꝑe est corꝑis lenitas. Si est ad bonũ ꝛ fortitudo ṽtutis ꝛ ablatio maloꝝ accidẽtiũ. Si aũt est ad maluꝫ accidit eꝯ̊. ꝛ erit fortis fames: ꝛ casus ṽtutis ꝛ febris occulte ꝛ nausea: ꝛ rugitꝰ: ꝛ frigꝰ extremitatũ. ¶ Fluxꝰ aũt ex venis signat̃ ꝑ p̃cedẽtẽ sanguĩs effusionẽ. ¶ Oĩs aũt fluxꝰ cũ fastidio ꝛ forti siti est ꝑiculosus. Jteꝫ in oĩ fluxu. iiij. attendunt̃ tẽꝑa: sicut in ceteris morbis. dum. n. egredit̃ aliq̃d de. iiij. hũoribꝰ manifeste ꝛ cũ stercore signum est ꝙ egritudo est in via additiõis ꝛ augmẽti. Si aũt egrediatur aquositas subtilis siue stercoris cõmixtionis significat̃ ꝙ cã fluxꝰ est ablata: licꝫ ꝑseueret excoriatio ĩtestinoꝝ: vñ sciẽdũ ꝙ quãdo patiẽs egerit diuersas species hũoꝝ: siue cũ spuma: siue cũ pinguedĩe vl̃ cũ diuersis coloribꝰ: ꝛ ꝑꝑ hoc nõ debilitet̃ ṽtus: nõ opꝫ restringi. ¶ Jtẽ scias ꝙ fluxꝰ terebellaris peior ẽ post lõgũ sõnũ:

⁊ fit ſm̄ paroxiſmos: ⁊ pyodos: ⁊ ſunt cū eo ſigna catarri ⁊
debilitas ſtōi que nō cōtingūt in fluxu ſtōatico nec inte
ſtinali. epatic⁹ vō ⁊ terrebellaꝛl fiūt ſꝫ peryodos. aliȷ vō
nō. ¶ Itē ſciēdū ꝙ fluxuū ali⁹ curabilis. ali⁹ īcurabilis.
oīs. n. flux⁹ cui⁹ initiū eſt a colˀa aduſta. vlˀ melˀia: q̄ cadēs
ſuꝑ terrā ebullit vt acetū īcurabilis eſt iudicādus. Itez
flux⁹ cū pulſu formicāte vel vͣmiculoſo: qn̄ nō ꝯfortatur
patiēs ꝑ cibos aſſūptos eſt īcurabilis. Itē oīs flux⁹ ven-
tris veniēs poſt egritudinē ſubito egritudine ꝑſeuerāte
vt āte: ſignat mortē ꝓpinquā. Itē in ydropiſi egō ſangui
nolēta que nō pōt reſtringi eſt mortalis. Itē flux⁹ cū vo-
mitu ⁊ ſingultu ⁊ rōnis ꝑmixtiōe mortalis. Itē in diſſin
teria ſi poſt auriculā ſiniſtrā appeat puſtula ſilˀis orobo
⁊ adſit fortis ſitis' morieṫ in. xx. die: vt dicit auic. ⁊ hypo.
Itē cū retētio ſuꝑfluitatis eſt grauis ⁊ moleſta ⁊ ei⁹ ſolˀo
nō acqrit trāqllitatē eſt mortalis. Itē oīs flux⁹ in ſenib⁹
poſt lōgas egritudines eſt mortalis. Itē regula eſt ꝙ flu
xus aggrauās ⁊ ꝯturbās magis ē ab epe q̄ꝫ ab aliȷs mē-
bris. oīs āt flux⁹ ſtōi vlˀ iteſtioꝝ cū vōitu: ⁊ nauſea malus.
¶ Curatio diſſinterie difficilis eſt ⁊ multis indiget medi
camētis. curaṫ. n. ꝑ medicias laxatiuas. ꝑ opiatas: ꝑ pul-
ueres: ꝑ elˀia: ꝑ ſirupos a ꝑte īteriori. a ꝑte exteriori cura-
ri hꝫ ꝑ cliſteria mūdificatiua ⁊ ꝯſolidatiua. ꝑ ſuppoſito-
ria. ⁊ ꝑ epithimata ⁊ ꝑ iunctiōes. ⁊ ꝑ emplˀa: ⁊ ꝑ ꝯueniēs
regimē in dieta. vt aūt hec oīa ꝓut oꝫ ordinenṫ. videaṫ
que diſſinteria curabilis ſit ⁊ que nō. Incurabilis vō eſt
ſicut ſpēs ꝑdicte credūṫ eē īcurabiles: ⁊ iteꝝ tertia ſpēs
diſſinterie eſt īcurabilis. diuidiṫ. n. diſſinteria triplˀr ſꝫ
effectū: ſꝫ locū: ⁊ ſꝫ mā̈z. ſꝫ effcm̄ aūt diuidiṫ in tres ſpe
cies. In pͣ qdē apparēt egōnes: ſicut loture carnis pau-
co ſanguini admixte: ⁊ hͦ facili⁹ curaṫ. In ſcḋa qdē appa-
rent q̄ſi raſure ꝑgameni: qḋ eſt ex abraſiōe villoꝝ. hͦ dif-
ficili⁹ curaṫ. In 3ͣ vō videnṫ īteſtīa exire fruſtatī. hͦ ſpēs
nūq̄ꝫ curaṫ: qꝛ vtraq̄ꝫ tunica īteſtinoꝝ diſrūpiṫ. ſꝫ vō lo
cū diuiſio fit: qꝛ q̄dā diſſinteria dr̄ fieri in ſuꝑiorib⁹ inte
ſtinis. vlˀ in ſtō. q̄dā aūt ī medio ſuꝑ vmbilicū: q̄dā in īfe
riorib⁹ ſub vmbilico. qḋ dolor ⁊ torſio manifeſtat: qꝛ vbi
dolor ibi narrat egritudinē: vt dicit ypo. hͦ tm̄ diuiſio ſꝫ
manifeſtationez ītelligiṫ: ꝙ pōt manifeſtari ſurſum vel
deorſuz vel in medio: qꝛ ſicut dictum eſt. ab oīb⁹ mēbris
pōt īchoari hͦ egritudo. ſꝫ mā̈z vō diuidiṫ diſſinteria mlˀ
tiplˀr: q̄dā vō fit de colˀa: q̄dā ð flˀate ſalſo: q̄dā de aduſtis
hūorib⁹: q̄dā ex flˀate vitreo: vlˀ acetoſo: vn̄ pungunṫ cor-
rūpunṫ ⁊ putrefiūt īteſtina. ¶ In diſſinteria īchoāte q̄-
druplˀx videṫ eē vitiū. pͫ eſt hūoꝝ multitudo. 2ͫ eſt ma
litia vel acumē. 3ͫ vō flux⁹ vētris ſuꝑflu⁹. 4ͫ eſt ſolˀo ꝯti-
nuitatis: vn̄ q̄druplici vitio q̄druplex remediū ðbeṫ. ſ.
eūo acuīs: reꝑſſio: ꝯſtrictio: ⁊ ꝯſolidatio. Si ġ medic⁹ ab
initio nōdū viderit īanitionē nimiā eē. vlˀ v̄tutis ðbilita
tē nō ꝑſumat dare ꝯſtrictiua: niſi pri⁹ fcā eūone cāe an̄ce
dētis. ¶ Si mā̈ ſit calida ⁊ acuta ꝑtib⁹ ꝯcurrētib⁹ ī pͥnͦ
fiat flōmia: vt ſic feruor ſanguīs ⁊ hūoris acuti reꝑmaṫ.
poſtea vō fiat eūo cū decoctiōe mirab. citri. vlˀ idoꝝ vel
vtrorūq̄ꝫ. digō. n. mā̈e in tali caſu nō eſt expectanda. mā̈
eniꝫ ſatis habilis eſt ad mouēdū: ſꝫ cū ꝑ. ij. dies vlˀ. iij. oxi
zaca. cū ſirupo ro. deṫ. bonū eſt ſi tm̄ poſſit expectare. fa
cta aūt ſufficiēter mūdificatiōe vel eūone fiat balneū ð
pſidia balauſt. plātag. folˀ. pruni: galla vlˀ cortice q̄rc⁹. In
exitu a balneo deṫ reges: vlˀ ru. trociſcatl. poſtea vō cum
tp̄s aderit repeteṫ flōmia: ⁊ fiāt iunctiōes ⁊ emplˀa ꝯſtri
ctiua. ¶ Si aūt frida ſit mā̈ vt flˀa acetoſuz: vel vitreū:
vel ēt flˀa nālē putrefaciēs īteſtina. bonū eſt ꝙ a pͥnͦ deṫ
oximel diuretic̄. vt mā̈ digeraṫ: qua digeſta pōt dari bn̄-
dicta cū chebulˀ acuata: vlˀ deṫ decoctio kebuloꝝ cū pau
co ſucco polipo. vlˀ aniſo his diligēter expletis veniēduz

eſt ad localia q̄ ponit Cōſtātin⁹ ⁊ aliȷ auc. ¶ Si aūt me-
dicus nō fuerit ab initio vocat⁹ ꝑſumēduz eſt de nimia
inanitōe: ⁊ v̄tutū debilitate: ⁊ p̄cipue ſi diſſinteria fuerit
iueterata. tūc ġ a localib⁹ eſt īchoādū. eſt aūt optimū re-
ſtrictiuū hͦ cliſtere in diſſinteria. ℞. acatie pſidie balau-
ſtie boli ar. ſan. draco. paꝝ aluīs mirtilloꝝ ro. ceruſe plā
tag. ad libitū. Studeat ġ medic⁹ loca vulnerata mūdifi
care facta iniectiōe ꝑ cliſtere de ſero caprino ⁊ aq̄ ordei
vel cū decoctiōe cicerū citruli: ⁊ pauca trifera ſaraceni
ca diſtēꝑata. deīde fiat cliſtere ꝯſolidatiuū cū ſucco plā
tagis portulˀ. ⁊ cū decoctiōe gūmi ara. dragg. ſumach ro.
⁊ vitellˀ. ouoꝝ. Si multa adſit calˀiditas ſtudeas infrida
re. Si aūt mā̈ ſit frida ⁊ v̄tus debilis: maxīe ſūt nec̄ia ca
lefaciētia ſtiptica q̄ mā̈z trahūt ad ſuꝑficiē. Itē in vtra
q̄ꝫ cā ꝓdeſt ꝓuocatio ſudoris. balnea cōſtrictiua ⁊ frica
tio extremitatū: vt mā̈ fluens trahaṫ ad extrema. Itē
multū ꝓdeſt bibere ſuccos acetoſos. Itē multū valꝫ in
oī fluxu: ſiue ſit cū excoriatiōe ſiue nō: appō vētoſaꝝ ma
gnaꝝ ſuꝑ vētres ſine ſcarificatiōe. Itē coagulū edi mul
tū valꝫ: ⁊ ſuꝑ oīa ꝓdeſt coagulū leporis diſtēꝑatū cū ſuc
co plātag. ⁊ ro. ⁊ ſumach: ⁊ ſuꝑ oīa valꝫ. Itē ſirup⁹ de ſuc
co plātag. ro. ſumach multū valꝫ ſuꝑ oīa. vel fiāt olea de
plātag. fiat iunctio cū ſang. draco. ⁊ bolo armenico ſi ta
flux⁹ nō ſit de opilˀone epis: vel meſeraicaꝝ. Si. n. cū ta-
li fluxu denṫ opilatiua ⁊ ꝯſtipatiua ſtatī īterficiṫ patiēs
In hͦ. n. caſu magis ītēdas in aꝑtiōe opilˀonis dādo vuas
paſ. pigues in aq̄ ordei: ⁊ ſi ſit ſine febre dando minores
aues ⁊ pullos: ⁊ quātū poterit fugiat panē tritici. ¶ In
fluxu aūt ſtōi de mā̈ flˀatica ⁊ īteſtinoꝝ īteſtinis nondū
excoriatis valꝫ fricatio cū oleis calidis: vt oleū anetinū
vlˀ maſticeleō. Itē iuuat tyriaca ⁊ vinū ſubtile vet⁹ ⁊ pu
ruꝫ. ⁊ vomit⁹ aliqn̄ ⁊ puluis thuris. ⁊ maſtic̄. ⁊ emplˀa de
maſtic̄. mirtillˀ. ro. ſe. lini ⁊ aluīe. iuuat ēt cliſtere mūdifi
catiuū. ¶ Si aūt vlcerata ſint īteſtina ꝑ modū putrefa-
ctionis adminiſtrenṫ ſtiptica ꝯfortatiua: vt eſt maſtix ⁊
thus. ſorbeat aquaz carnis in qua ſumach thus ⁊ maſtix
ſint decocta. ꝯferūt dyaciminū ⁊ puluis naſturtȷ aduſti
⁊ cimini: ⁊ aliqn̄ vtatur vomitu: aliqn̄ ēt pul. mirab. aduſ
ſtoꝝ cōfert cū lacte acetoſo ⁊ ſpodio. fiāt cliſteria cōſoli
datiua. ¶ Si aūt flux⁹ vētris ſit a ſplene ꝯforta ſplenē
⁊ euacua melˀiā cū thimo epithimo ⁊ paucl. al. mirabol.
īdis. poſtea īȷciaṫ ꝑ cliſtere ſeꝝ capͥnū calefactū. ¶ In
diſſinteria aūt terebellari opꝫ ꝙ quāto min⁹ poterit dor
miat. excitat⁹ vō a ſōno ſtatī ꝓuoca vomitū vt hūor pa-
tus fluere a capite ad ſtōz euacueṫ. exhibeanṫ remedia
catarroꝝ. caput raſuz cū emplˀis calidis empleṫ. fiat cau
teriū in occipitio: nō reſtrigaṫ vēter niſi cā ante euacua
ta. vlˀ ꝑ ſuꝑiora vel ꝑ īferiora. fiat fricatio extremitatū
ſicut in fluxu opilˀonis. paꝝ bibat. ī oī fluxu patiēs cibis
ꝑcat. i. nō multū ſe repleat vna vice: ⁊ precipue in fluxu
opilˀonis: in quo maxīe confert tyriaca: ⁊ vomit⁹ fortis: ⁊
cliſtere fortis attractiōis. De cura vō colˀice paſ. ſuperi⁹
dictū eſt. ¶ In fluxu aūt ex excoriatiōe inteſtinoꝝ ma-
gna diligētia eſt adhibēda: in quo multū valꝫ ſucc⁹ arno
gloſe. ⁊ ſirup⁹ ro. cū pul. glādiū aſſatarū terra ſigillata. ſi
deṫ in potu poſt vlcerū mūdificationē valꝫ. vel inȷciaṫ
cū cliſteri: ſilˀr ſucc⁹ portulˀ. ſucc⁹ maloꝝ nō maturoꝝ ſuc
cus gnq̄ꝫneruie vlˀ pedis corui bibit⁹ vel cliſterizatus: ⁊
p̄cipue cū coagulo leporis ſemꝑ ſtudeas in mūdificādo
vlcera in pͥnͦ. Si aūt flux⁹ nō ceſſauerit: neq̄ꝫ patiēs dor
mire poterit fiat ſuppoſitoriuz de myrra croco: opio ſuc
co plātag. vlˀ de oleo ro. ⁊ croco: ⁊ thure. talia. n. ſuppoſi
toria ſomnū ꝓuocāt: ⁊ ſtringūt vētrē: deṫ lac decoctū cū
lapidibus fluuialib⁹. detur paucus cibus. ⁊ multū nutri
tiuus. vel confortatiuus; ſicut eſt epar galline ⁊ panis ð

ſimula tritici aliquãtuluȝ azimus ⁊ vitella ouoꝝ aſſata ⁊ aqua rizi torrefacti cũ lacte butyro extracto ⁊ vinũ nigrũ ſtipticũ cuȝ aqua frigida ⁊ pedes ⁊ aures porcoꝝ. ħ eniȝ multũ nutriũt ⁊ ꝯſolidant. ¶ Diſſinteria dr̃ qꝛ deſiccat itestina (vl̾ nitri actiõe) ſalnitrũ pungit ⁊ mordicat (vel aquoſa hũiditate putrefaciẽte). ſ. itestina (vl̾ is ſignificatio cõia ſigna ꝑticularis ſigño). i. ſigna ſpecialia ſpẽꝝ mãliũ diſtictiua (ſi ex cã iteſtinoꝝ) ꝙ ſi nõ acceperit farmaciã ⁊ ꝯſil̾ia a cã iteriori erit vl̾ ab añcedente (vl̾ ex loco cãe doloroſe). i. ſm locũ ĩ quo ſentit̃ dolor qñ vbi dolor ibi narrat̃ egritudo (hoc ex q̃litate) qꝛ cũ egõibꝰ mã albi coloris egrediat̃. ꝑſumet̃ ſl̾a eẽ in cã. ſi mã crocea vel citrina col̾a. (vl̾ ex multitudine). i. mãe admixte egõni. Si. n. itestina ſupiora ſint vlcerata maior eſt cõmixtio ſanguĩs cũ egeſtione: qꝛ in deſcẽdendo fortius cõmiſcentur: qꝛ longa eſt via. Si media itestina ſint vlcerata minor eſt admixtio ſanguinis: ⁊ adhuc minus ſi inferius inteſtinuȝ: immo non eſt cõmixtio. Sed eſt diuiſio qꝛ ſanguis purus eſt a digeſtione ſeparatus. Item vlceratio ſuperioꝝ plus emittit de ſanguine ⁊ vlcera medioꝝ minus. adhuc minus vlceratio inferiorũ. (In ſuperiori vmbilico). i. circa vmbilicũ qui eſt ſupiꝰ (In iferiori vmbilico). i. circa pectinẽ qđ eſt iferiꝰ mũdificatũ: qꝛ ſtercus añ ſe expellit ſanguinẽ ⁊ cogit prius exire per cõpreſſionẽ donec itestina mũdificent̃ cuȝ ſanguine. (vl̾ raſura). i. a raſura vl̾ ſanguĩe ꝑus exeũte (demus ĩfirmo oĩ mane) ħ fiat poſt purgationẽ cãe antecedentis: ſi tñ patiẽs tm̃ poſſit expectare (cũ lacte caprio) ſup. aſſato. ħ ad ſtringẽduȝ valȝ ⁊ ꝯſolidãdum (amigđ. aſſat̾.) vt lubricitatem amittãt ⁊ ſtipticitatem acgrant (rizi) ſpẽs eſt tritici quãdã hȝ ſalſedinẽ: ⁊ prius dȝ lauari ⁊ fricari cuȝ aqua calida bñ (pullos) ⁊c̃. nõnduȝ eſt ꝙ quãto virtus eſt debilior tãto cibus dãdus eſt ſubtilior (fricãs cũ oleo ro.) vt aſperitatẽ amittat: ⁊ fortius alliciatur a mẽbris (naſturtiũ aſſatũ) qñ aſſat̃ ꝯſtrigit: ſed qñ nõ. laxat (aq̃ caſtaneaꝝ vel glã.). i. decoctione (cum aq̃ frida). ſ. ro. naſturtiũ detur cũ his aquis (maſt̾.) ſtomacũ cõfortat (acinaꝝ aſſataꝝ) acinũ eſt id qđ a torculari cõpreſſuȝ ab vua efficitur (ſtaphide). i. vue acerbe vult ergo dicere ꝙ ħ decoquat̃ ⁊ decoctio huiꝰ facta cũ maſtice exhibeat̃ (celſi cortic̃.). i. magne mori (citõio) ſirupus citonioꝝ fiat de ſucco citoniorũ vel aqua decoctionis eoꝝ. oĩa que auc. enũerat fortiter cõſtringunt: ⁊ nõ debẽt adminiſtrari niſi poſt euacuationẽ cauſe antecedẽtis (cũ q̃buſdã ſirupis) ſup. ad idẽ valẽtibus (Dioclete valẽs) oẽs iſte receptiões ſatis plane ſunt (frica) huius fricationis cauſa eſt aſſignata: ſȝ modo nõ fit in iferiori. ħ tñ expoſitũ eſt (apozima) ħ eſt mũdificatiuũ (rãnũ) arbor ca. ⁊ ſic. mũdificatiua ⁊ abſterſiua: qꝛ g̊ſſe eſt ſube (Aliud. ℞. ſucci) ħ eſt ꝯſolidatiuum ⁊ alia que ſequunt̃ (aſſato). i. aſſa. In ħ loco ſciẽduȝ ꝙ cũ quis hȝ fluxuȝ vẽtris: vrĩa que priꝰ fuit pauca augmentatur valde bonũ eſt ſignũ: qꝛ ſignãt ꝙ fluxus dȝ diminui. Item ſciẽduȝ ꝙ colofonia trita ⁊ ſuper carbones poſita valet cõtra omnẽ fluxũ. ſi fumus per inferiora recipiatur: ſil̾r facit hypogſt. vel fabe cuȝ cortice in aceto cocte (Si tenaſmon habeant) tenaſmon eſt ex humoribus viſcoſis ĩteſtino recto: ꝯtra qđ multũ valȝ de furfure triticeo ſacellatio quãto calidius poſſit ſuſtineri ſupra anuȝ: vl̾ de ordeo. vel de auena cõtritis vel de cimĩo aniſo cõtritis ſe. feni. ⁊ fenugr. ⁊ ſe. lini: ⁊ ſi timeamus de nimio calore. vt in fe. apponamus pſilium: ⁊ ro. ⁊ viol̾. iſtas ſacellationes ſepius calefactas ponamus ſupra anũ lũbos. ⁊ ꝑitonion: ⁊ pectinẽ. Itẽ ꝑparet̃ cliſtere mũdificatiuũ ꝙ inyciatur. Sed caueat̃ a frigore: qꝛ hoc valde nocet in ħ caſu purgata mã adminiſtrent̃ ſtiptica que dicit auc. (cum trociſcis arſenici.) arſenic̃. eſt aurip̃. iſti trociſci in calida cauſa nũq̃ȝ dentur. Sed in cauſis flegmaticis vel melãcolicis multũ iuuãt: qꝛ ſanieȝ cõſumunt ⁊ mũdificant ⁊ vlcera cõſolidãt: ſed ħ cliſtere fac in ca. ⁊ ſic. cã. (ꝑȝ albedineȝ). i. ſanieȝ vel flegmaticã mãȝ: (trociſci arſenici) de his dictũ eſt. (ſandarace). i. auripigmentũ ru. iſti trociſci multũ ſunt difficiles ad tolerãdũ niſi fortis virtutis ſit: ⁊ materia declinet ad frigiditateȝ ⁊ groſſitiem ⁊ qñ alia nõ poſſunt iuuare. In mã aũt ſubtili ca. colerica ſolẽt dari trociſci q̃tuor magroꝝ: que oĩa dñr periculoſa. fluxꝰ aũt per medicias acutas curetur per ꝓuocationẽ ſudoris. ⁊ per fortẽ euaporationẽ ſuper totũ vẽtrẽ factã cũ decoctione myrtilloꝝ balauſtie. itictis pannis calidiſſimis: ⁊ per balnea: ⁊ per fomẽtationes manuũ ⁊ pedũ in aqua valde calida: ⁊ cũ potu multe aque valde calide que abluit ⁊ eneruat virtuteȝ medicie laxatiue: ⁊ per ſomnũ ⁊ ſil̾ia.

¶ De dolore yly. Cap. XVI.

Ileos eſt dolor inteſtinoꝝ ꝓhibens ſtercus exire ab inferiori parte: ⁊ aliquando cogens manere: cuius cauſa eſt bifaria vel de calido apoſtemate in ſubtili inteſtino naſcente vel de humoribus frigidis groſſis ⁊ crudis inuiſcatis accidẽtia ſua inſeparabilia ſunt vomitus ſpiſſus: oĩa que bibit euomit: dolor eſt nimius. tortura in ventre ſuperiori. ¶ Ileos de apoſtemate habet tumorem in ventre extenſionem febrem ⁊ ſitim: qui de humoribus frigidis eſt neq̃ȝ tumorem: neq̃ȝ extenſionem: neq̃ȝ ſitim habet: neq̃ȝ febrem: ſed accidentia poſt ſuccedentia ſunt frigiditas extremitatum corporis anguſtia vigilie inſtabilitas: vniuerſaliter hic morbus eſt peſtiferus ⁊ mortalis aliquando in ſecunda die interficiens: aliqñ in tertia. raro ſanantur. ¶ Cum patiẽtem curare velimus an ex apoſtemate calido ſit perquiramꝰ ⁊ demꝰ catarticum: ⁊ caſſiãfiſtul̾. ⁊ mãnam cum. ȝ. i. ⁊. ꝑ. de yerapigr. facta cum aloe loto: ⁊ oleo viol̾. ȝ. i. vel demus ſuccum ſolatri vel ſcariole: bene coctum ⁊ colatum caſſiãfiſtu. manna cum. ȝ. i. de yerapig. Si alicuius ſit virtutis ⁊ tempus temperatum fuerit: ⁊ etas iuuenilis: flobotometur de baſilica vena: quantum ſufficit: deinde demꝰ apozima cũ viol̾. caſſiaf. mãna. Cliſterizet̃ cum malua ordeo lini ſe. viol̾. ⁊ ſilibꝰ. ¶ Aliud. ℞. ſuccĩ cucur. cũ amigdaleo ⁊ ſucco camomille poſt vngamus ventrẽ cum oleis diſſolutiuis: ſi de humoribus crudis ſit ⁊ frigidis demus potionem q̃ȝ eulogomenon vocant vel dyafenitiam vel ad apozima de ſagapino vel pill̾. de yerapig. diſſolutiuas Gal̾. dicit cũ ſolo vino ſe medicaſſe. Cliſtere fiat de aniſo camomill̾. fenugre. ſambuceleo. ¶ Aliđ cliſtere de ſiſameleo fenugreco

camomill̄.calamento ⁊ similibus:demus trociscos valentes ad yleon de frigido humore. ℞.absinthij apij:se.anisi cimini cassiefi.an̄.ʒ.iij.myrte castor.spice.an̄.ʒ.i.⁊.ß.piperis longi opij.c̄c̄.an̄.ʒ.i.fac pul.⁊ temperans fac trociscos:da.ʒ.i.⁊.ß. ¶ Si hec passio contingat puero qui potionem bibere nō valet fel tauri cum vino distemperatum ⁊ vmbilico appositum.h9 egritudinem soluit:faciamus epithima ⁊ cathaplasima clistere ⁊ similia.

¶ Secundū ordinē agit de passionibus eorūdez:quoniā primo agit de yleo que est passio superiorū intestinorū postea agit de colica que est passio inferiorꝝ. ponit autez yliace passiōis.ij.causas tātuz.s.apostema factū in superiori intestino de frigida mā aut calida: aut de humoribus grossis ibidez inuiscatis: qđ est mirū. quoniā Auic. dicit ꝙ yleos accidit ex omnib9causis ex qb9 accidit colica passio.colica aūt multas alias habet causas. Sz dicimus ꝙ iste solū intendit de yleos que fit ꝓprie ꝓpter passionē ꝓpriā:⁊ ꝓpriā causaz itestinoꝝ graciliū supiorum. ¶ Ut ergo de hac passione perfectius videam9 dicamus ꝙ yleos est quādoqꝫ a causa primitiua:qn̄qꝫ a cā antecedēte.a causa primitiua ⁊ extrīseca vt est aqua frigida subito multū bibita:aut aliqua spēs venenosa interius assumpta:aut alia res que dicitur in colica:vn̄ v̄tus superiorꝝ corrūpitur intestinoꝝ:aut fit a causa antecedēte.Causa vero antecedēs yleos subdiuiditur: quoniā q̄dā est a ꝓpria causa ipsoꝝ ītestinoꝝ:quedā remota:que de alijs superuenit mēbris.Causa vero ꝓpria yleos:aut est apostema humorosuz calidū vel frigidū:aut vētosuz aut sterc9 ibidē īfixum ⁊ retētū:Causa v̄o remota ⁊ aliūde aduenieēs sunt oēs cāe colice:quoniā colica pōt ɔuerti in yliacaz passionē:vt dicit Auic. vt quādo lūbrici ab orobo ascēdunt ad superiora gracilia ītestina:aut sgbala īdurata:aut vētositas grossa:aut cū malitia cōplexionis facta a colon:vel ab īferioribus ītestinis ad superiora se extēdit:vnde ītestina reddunt̄ sensibilia:⁊ inde est ꝙ expulsiua deficit:⁊ retētiua nimium cōfortatur. Itez yleos est ex apostemate vicini mēbri ⁊ forti cōpressione ⁊ gracilis ītestini:aut ꝓpter apā renū ⁊ īflationē vesice ⁊ cōsimiliū. ¶ Itē yliaca ⁊ colica pas.ɔsiles eē videtur: est tn̄ īter eas differētia:quoniā yliaca passio ē deambulatiua:qꝛ aliquādo in dextro:aliqn̄ ī sinistro ypocūdrio sentitur:aliqn̄ sub vmbilico ⁊ super vmbilicū magis: qꝛ gracilia ītestina per multos anfract9 tortuose īferi9 euagantur.Colica vero magis est īmobilis ⁊ sub vmbilico: versus anchas.nihil est adeo vehementer dolorosū:nec ēt tā cito īterficiēs vt yleos:qꝛ gracilia ītestina sunt multuz plus sensibilia. Itē in yleos clistere nō est multuz iuuatiuū:sicut in colica:qn̄ yliaca passio est in mēbris magnis ꝓfundis. Itez in yleos nihil pōt inferius exire: aut ab īferiori: sed fex vomitus per supiora exit ⁊ v̄mes:⁊ fetet os patiētis:⁊ totū corpus.ɔti9 stercora euomunt̄.passio est timorosa. Itez vomit9 est ⁊ nausea ⁊ tristitie ⁊ angustie ⁊ vigilie ⁊ tremor cordis ⁊ sincopis ⁊ frigus extremitatuz sunt magis ꝓpria in yliaca q̄ꝫ in colica. Item in vtrisqꝫ īflantur oculi. Si aūt yleos sit ex venenis corrūpitur color corporalis. ¶ Ileos aūt quedā īcurabilis ē vt illa in qua est spasmus vomitus cōtinuus singultus ⁊ permixtio rōnis. Itē yleos in qua vrina exit cuz distillatione mortalis est in.vij.die nisi soluat̄ per fe. supueniētez. Item yleos in qua est īferior vētositas multū fetida mala est.peior aūt est illa in qua eructuatio est fetida:et in qua anhelitus est fetidus. Illa est pessima īter oēs in qua sterc9 fetidū exit per supiora. ¶ Cura aūt yleos curabilis multū est difficilis.fit ergo per iunctiōes.epithimata.per flobotomiā ⁊ per fricationē extremitatuz:⁊ p medicias laxatiuas:⁊ per sirupos:⁊ per clisteria:⁊ p alia que comeduntur ⁊ bibūtur.Est aūt cura colice ⁊ yliace pas.cōsimilis:sicut morbi cōsimiles sunt:ea tn̄ que bibūtur ⁊ per supiora sumunt̄ magis sunt ꝓpria in yliaca q̄ꝫ clistere:ita tn̄ ꝙ post assūpta per os mouētia māz clistere adhibeat̄.mā.n.prius mota facilius cū clisteri educitur.dentur ergo sirupi in cā ca.oximel in frigida cuz aq̄ multuz ca.postea fiat clistere. Itez aqua valde ca.per se bibita:vel exterius per vesicā eneaz applicata multū valet. Itē in cā ca.yleon multū ɔfert flōmia ab initio. Itez in frigida multū ɔfert yerapig. Itē ꝓsunt īunctiones cū oleis calidis. In vētosa aūt yleon fiat euaporatio cuz seminib9 diur̄.⁊ empl'is. Itē ꝓdest in frīda cā aliqn̄ sumere tyriacā.fiat empl'm in frīda yleon humorali cū assungia ⁊ butyro vetustissimo radice apij fenugreco ⁊ frumēto cocto. In calido v̄o apate fiat empl'z cū oleo viol. butyro recēte vitell'.ouoꝝ ⁊ senatiōe radic̄.⁊ malue ⁊ altee farina tritici ⁊ ordei.(Yleos est dolor).vi.sunt ītestina iij.superiora sunt gracilia.p̄m duodenū.2m ieiunū.3m gracile īuolutū:que oīa dn̄r cōiter ylia: vnde ypo. cōsurgēs a lūbis ⁊ ylijs.i.gracilib9 ītestinis:⁊ cetera alia intestina īferi9 dn̄r.(stercus vomere:)qn̄ est h̄ pessima(cui9 cā) tn̄ duas ponit cās rōne p̄dicta.(In subtili).i.gracili:qꝛ a carne ⁊ pinguedine est discooptū:vn̄ multuz sensibile vn̄ dolor est nimius(tumorez)ex collectione māe(nec tumorē:nec ītentionē)sup.si sit de mā tn̄ īuiscata:vnde alr̄ nō hꝫ tumorē in frīdo apate:qꝛ a mā frīda ɔpacta nihil resoluit̄ ꝙ facit tumorē ⁊ extēsionē nec fetorez. Nō ꝙ febres ⁊ sitis fiunt de vaporib9 malitiosis. In h̄ autē apate valde paꝝ resoluit̄.vn̄ febris ē valde lenta ⁊ sitis pauca(raro sanant̄)nisi cū diligētia magna subueniat̄.(dem9 ei catarticū)in h̄ p̄us est meli9 flōmia ptib9 cōuenietib9(de pig̃.).i.yerapig. Nō ꝙ dare yerāpigrā ē magis periculosum in hoc casu.vn̄ ɔsulo ꝙ non fiat nisi fortis valde:⁊ tūc cū sola aqua tep.distēperet̄.(de yerap.) illud est timēdū vel cauēdū(eu letamenō)h̄ est bn̄dict9 sermo.i.benedicta.qđ dicit de yerapig.ītelligēdū est de bn̄dicta vtrobiqꝫ:qꝛ hoc est timēdū(vl' dyafeni.)nō est in vsu.antidotū est laxatiuū(apozima ꝺ sagapino)h̄ est timēdū(cū solo vino).s:ɔ vētosaz yleon vel frigidā(trocisci. ℞.absinthij)paꝝ valēt(opiuz)istud tn̄ ponit̄ ad mitigādū dolorē(cuz nitro)qđ h̄ ponit multuz valꝫ ɔ lūbricos si supra vmbilicum īponatur.

¶ De colica passione. Cap. XVII.

Colicam passionem multi patiuntur est autem passio nascens in quinto intestino qđ vocatur colon ⁊ interpretatur concauuz:locus eius in dextra parte est inferioris ventris circūcingens:sicut zona vsqꝫ in partem sinistram. h̄ intestinuz est vnum de grossis. ¶ Causa huius passiōis est septiformis. Prima est cum augmentatur calor igneus ⁊ colericus super stercus: vnde ⁊ humiditas stercoris desiccatur: ⁊ induratur: ideoqꝫ non egreditur. ¶ Secunda cuz cibus in sua essentia est siccus ⁊ stipticus egestionē exire ꝓhibens. ¶ Tertia est cuz flegma visco

sum intra illud augmentatur intestinum ꝛ in-
uiscatur: vt opilet vias eius ꝛ prohibeat exire
stercus. ¶ Quarta cum grossa ventositas in
hꝯ intestino inuiscatur vel causa frigide cõple-
xionis vel ex defectione stomaci ad digeren-
dum vel epatis vel ex cibo in sua essentia ven-
toso ꝛ inflatiuo. Et si inueniat intestinum de-
fectum ꝛ ad hanc passionem paratum gene-
rat colicam passionem propter constrictionẽ
ventositatis in egestione stercoris. ¶ Quin-
ta cum nascitur apostema in hoc intestino ꝓ-
hibens exire stercus. ¶ Sexta cum augmen-
tantur in ventre lumbrici ꝛ ascarides qui in-
uiscati ꝛ intorti stercora non permittunt exire
vnde in colicam incidunt passionem. ¶ Se-
ptima cũ sensus ĩtestini deficit neqꝫ nocumẽ-
tum stercoris sentit: vnde stercus in intestino
remanens nõ exit. ¶ Multi antiquorum di-
xerunt hanc passionẽ esse ex defectione in in-
testino expulsiue virtutis: vel ex defectione
sensus intestini: quia si expulsiua ad expellen-
dum digestionẽ ab inferiori parte deficiat q̃-
libet ex causa vel sensus intestinorum lacerto-
rum innatus exire nõ permittat: neqꝫ ex vtro-
qꝫ latere intestinum opprimat: vt ad inferiora
deponat necesse est ꝓut diximus in yleon de-
ueniat. ¶ Hec passio ꝛ vniuersalia ꝛ particu-
laria accidẽtia hꝫ. vniuersalia sunt vomitꝰ. ab-
hominationes. nimius dolor. tortura magnã
partem ventris tenens: hic dolor aliquando
augmentatur in vtroqꝫ latere ꝛ in vtrisqꝫ an-
chis: ꝛ constipatio ventris fit vsqꝫ ad tertium
diem passionis trãseuntis adeo magna: vt ne-
qꝫ sursum neqꝫ deorsũ exeat penitus aliquid
Iterum propria habet accidentia: vnde a me-
dicis sigillatim species diuidũtur vel discernũ-
tur. ¶ Si sit ex colera rub. sitis erit continua:
vomitus colericus: acumen ꝛ magnitudo do-
loris: vt sentiat vẽtrem quasi acu pungi. tem-
pus morbi breue: sed molestissimũ erit: si in-
firmus sit iuuenis ꝛ tempus estatis. ¶ Si ex
duritie ꝛ stercoris siccitate fit dolor in intesti-
no ĩferiori ꝛ grauatur: ac si grauis res compri-
meret ĩtestinum: ꝛ ipsũ finderet anum. Ma-
nifestatio fit ex calido cibo quem comedit an-
teqꝫ hꝯ passio euenerit. ¶ Si sit ex flegmate vi-
scoso sitis aufertur. pulsus tardus. morbꝰ diu-
turnus. leuis dolor. Si tamen nimiam habet
grauitatem dolor ꝛ grauitas de loco vno nõ
mouẽtur. Aliquãdo in egestiõe eorum humo-
res apparent flegmatici vitrei. ¶ Que passio
cum ex grossa vẽtositate fit ĩtelligitur de dolo-
re de loco ad locum mutato cum gurgulatio-
ne ꝛ vẽtris ĩflatione: ꝛ alijs signis pertinenti-
bus flegmati. ¶ Si sit ex apostemate ex tactu
est ĩtelligere: ꝛ apparet extrĩsecus in vẽtris ĩfe-
rioribus. Et si in tactu est calidũ ꝛ color rubeꝰ
ꝛ sitis adsit cũ febre ꝛ asperitas in lingua cũ
magno dolore: apostema calidũ ꝛ ĩcẽsiuum
cõstat esse. si tactu frigidum sit: neqꝫ sitim vel
febrem vel magnũ dolorem habeat ex frigi-
ditate apostema ĩtelligẽdum est esse. ¶ Si ex
lumbricis vel ascaridibus infirmus dolorem
vel torturam: ꝛ abhominatiõem sentit: ꝛ ali-
quãdo eos per os euomit. ¶ Si ex ablatione
sensus ĩtestini: oportet ĩquiri an vnq̃ꝫ egestio-
nem vltra tempus tenuerit: vel aliquid fecerit
qꝺ ĩtestini pertineat defectioni. ¶ Errant ali-
quãdo medici in colica passiõe ꝛ renum dolo-
re propter suorum accidẽtium cõmunionem
putãtes esse easdem: ꝛ medicãtur renibus cũ
medicina colice passiõi attinẽti: vnde peccatũ
ĩcurrit. Gal'. tamẽ ĩter colicam veracẽ ꝛ re-
nũ dolorem differẽtiã facit: dicẽs dolor coli-
cus in latera vẽtris mutatur dextrorsum sini-
strorsum: añ ꝛ retro. dolor renum nũq̃ꝫ muta-
tur: sed eodẽ loco permanẽs ꝛ guttatim vri-
nam faciẽs: ꝛ vomitus dolorem mitigat. In
colica vero passiõe vrine nulla passio est: neqꝫ
vomitus videtur ꝓdesse: hꝯ sunt signa colico-
rum ꝛ cause quas a physicis canõibus ꝛ phy-
sicis mõstrauimus auctoritatibus.

¶ Jam nũc ĩcipiamus curas: necesse est enim
omni volẽti curare aliquam passiõem vt ĩten-
dat auferre materiã morbi ꝛ expellere: si ta-
mẽ accidẽtia morbi sunt molesta ꝛ timorosa ꝛ
suspitiosa: necesse est: vt in ãtea a regimẽto il-
lorum magnorum accidẽtium ĩcipiat mitigã-
do refrigerãdo: ꝛ vt quiescãt extinguẽdo. dei-
de reuertatur ad mũdificãdũ corpus. ¶ Cũ
autem aliqua passio maxima habeat accidẽtia
ꝛ nimium dolorem: sicqꝫ fiat timorosa: prius
est medicãda vt cause doloris mitigent̃. dissol-
uãtur ꝛ destruãtur ĩfusiõe aque dulcis ꝛ tepi-
de balneis temperatis ꝛ calefactiõe cum ca-
monill'. aneto melliloto malua viol'. furfure
ordeo ꝛ similibus. Si sit ex causa ca. post epi-
thimata vngamus dissolutorio ꝛ liquefacto-
rio: sicut anetileo ꝛ yreleo ydroleo cameme-
leo: ꝛ dãneleo castoreleo: ꝛ similibus: hꝯ regi-
mẽta faciamus vsqꝫ ad tertiũ diem: quia hoc
est minus tẽpus in acuta egritudie. si bis me-
dicamibus molestatio nõ mitigetur ꝛ tertia
die trãseũte in quartam ĩgreditur oportet: vñ

passio sit inquiri. ¶ Si ex co. ru. minuatur in
dextra parte de basilica: ⁊ maxime si nimis ca
lidũ sit epar: vt ex basilice flobotomia dolor
auferatur veniens ad intestina: demus yerã-
pig. factam cũ loto aloe: ⁊ catarticũ de cas-
siafist. ℞. prunas iuiub. añ. ʒ. iij. vue pas. mũ-
de mãne. añ. ʒ. x. cassiefist. viol. añ. ʒ. v. omnia
in. ij. lib. aque coque ad medietatẽ: cola ⁊ po
ne. ʒ. i. ⁊. ß. de yerap. ¶ Si infirmus virtutẽ
habeat iungamus. ʒ. i. scamonee assate: ⁊ si
demus cum. ʒ. x. hꝰ olei melius valebit. ℞. se.
citoniorũ se. cucurb. c̃c̃. ortul. añ. ʒ. x. viol. ʒ. x.
psilij. ℥. i. omnia ponantur in. ij. libr. aque cal.
die ac nocte: postea fricans ⁊ colans accipe. ℥.
viij. sisameleon ⁊ coque cum suaui foco vsq̃
quo deficiat aqua ⁊ oleum remaneat. deinde
sicut diximus dona. ¶ Item demus scariole
succũ cum. ʒ. x. cassiefis. ⁊ cũ oleo misceamꝰ
aquã quã biberit cum sirupo ro. viol. ⁊ simi-
libus: demus serũ caprini lactis cum aloe lo
to ⁊ scamonea assata: faciamus suppositoria
de viol. sale cõi melle ⁊ scamõea: h̃ ordine ꝓ-
dest ventrẽ solui. ¶ Si non: clistere faciamꝰ
℞. viol. malue ordei mundi. liquir. pruno. iu-
iub. camomill. ficus sic. põdus equale oĩa co-
que in aqua ⁊ cocta cola. tolle ide. ℥. iiij. ⁊ mit-
te. ℥. i. succi sicle: viol. ana. ℥. ß. salis cõis. ℈. ij.
¶ Nutriatur cum ptisana crisolocãna blito:
⁊ malua cũ amigdaleo omnia coque. sedeat
infirmꝰ in aqua vbi cocta sint viol. malua: or-
dei farina camomilla ⁊ similia. ¶ In passione
colica frigida vel ventosa: vel stercorosa for-
tior eis detur medicina flegmaticorũ humo
rum purgatiua ⁊ grosse ventositatis dissolu-
tiua: sicut pill. de serap̃. pill. de assa fetid. pill.
de spermatibus. i. seminibus diuretic̃. pill. de
squinãto: pill. de masti. ⁊ aloe: de his da exag.
j. vel. ij. secundũ virtutem infirmi. tribus die-
bus demus de yerapig. ʒ. iij. cum aqua ca. G.
dicit se sanasse hanc passionem cum sola yera
pig. si necesse est yeralogodion detur: tam̃ ra
ro. si aliqd passionis remansisse in corpore du
bitemus sepe catarticũ detur de yerapig. de-
tur cum sirupo de absinthio. Qꝫ si non valeat
detur catarticum cũ theod. ⁊ sambuceleo cũ
apozimate rad. diuret. demus quoq̃ de anti
doto ꝙ factũ est de stercore lupino. Accipe
stercus lupi da bibere cum vino: h̃ enim ster-
cus maximã habet proprietatem circa hanc
passionem siue bibitum: siue fiat vnguentum
in loco doloroso cum yreleo vel musceleo. i-
firmi venter vngatur cũ oleo nardino aneti-
leo camomeleo: his oleis vngamus cũ sederit
in aqua vbi cocta sint camomilla anetum frõ-
des lauri abrotañ. ⁊ similia: demus ad biben-
dum apozima de galãga de spermatibus. de-
mus tyriacam philoniũ eulogemeũ miscea
mus aquam bibendam cũ sirupo yreos siue
mellicratum cum sirupo calamenti ⁊ aroma-
tibus. Nutriamus cũ perdicibus in cicere co
ctis ⁊ aneto pull. columbinis gall. veteribus
plenis aneto cimino ruta salegẽma menta sisa
meleo. demus iterum spumã sinapis fracte cũ
amigdaleo aceto squillitico. ponamus in ciba
rijs eorum medullã. se. c̃c̃. ortul. bibant pras-
siũ septies vel obsomogar. si necesse sit post
h̃ omnia clistere fac vel suppositoria stercus
emittentia ⁊ dissoluẽtia faciamus. ¶ Hoc cli
stere valet ad colicã frigidam: ⁊ ex grossa vẽ
tositate: ⁊ ad omnẽ frigidam passionẽ que in
cõcathenatiõe corporis est. ℞. camomille ane
ti. añ. ʒ. x. centauree liquiri. se. lini. fenugre. añ.
ʒ. x. apij calamẽti. se. c̃c̃. ortul. ameos. añ. ʒ. iij.
⁊. vij. ficus siccas omnia coquãtur in. iiij. lib.
aque vsq̃ ad tertiam partem. cola ⁊ accipe de
illa aqua lib. ij. mittens mel ⁊ obsomogarum
oliue. añ. ʒ. v. sambuceleo lentisceleo. añ. ℥. ß.
nitri. ʒ. ß. omnia conficiant ⁊ clistere fiat. si vẽ
ter a prima vice nõ moueatur fac secũda ⁊ ter
tia. ¶ Aliud valẽs ad stranguri. ⁊ frigidam co
licam ⁊ ventosã. ℞. succi apij. ʒ. iij. apozima-
tis d semine. c̃c̃. ortul. ℥. iij. mellis ⁊ zucca. sisa-
melei obsomogari. añ. ℥. i. sagapini. ℥. iij. nitri
colloquint. salis gẽme: litij. añ. ʒ. i. ⁊. ß. fac ide
clistere. Qꝫ si proficiat ⁊ ventrem infirmi mo
ueat ⁊ dolorem quiescere faciat ⁊ ventosita-
tem dissoluat adiuuat. sin autem ⁊ infirmus
fortis fuerit iungamus his clisteribus: saga-
piñ. oppoponac̃. amoniac̃. litiũ: fel taurinũ
siseleon: si h̃ nõ sufficiant iungamus colognt.
elacterium scamoneã castor. de his iungatur
vel minuatur secundũ ꝙ fortitudinem vel de-
bilitatem viderit infirmorũ medicus. ¶ Fiat
h̃ suppositoria. ℞. litij. ʒ. iij. nitri. ʒ. i. bdelij. ʒ.
j. coloqui. scamonee. añ. ʒ. ß. mellis quãtũ suf
ficit. ¶ Aliud. ℞. litij sagapini fellis tauri. añ.
ʒ. i. ⁊. ß. bdelij nitri sarcocolle. añ. ʒ. ij. collogn
tid. scamonee salis gẽme. añ. ʒ. ß. mellis quan-
tũ sufficit. ¶ Cataplasma valẽs ad colicã pas-
sionẽ fridã ⁊ vẽtosam. ℞. elacteriũ scamoneã
fel tauri eq̃li põdere cere ⁊ olei q̃d. s. ¶ Aliud
vnguentum vnde vngantur nates: ⁊ mouea-
tur venter. ℞. staphisag. nitri. fel tauri. equa-
liter. mellis quod sufficit. ¶ Si de apostema-

te ca. colica fuerit passio sicut diximꝰ. ⁊ si sit ꝺ colera ru. flobotbometur ꝺ vena basilica. Et de sanguine multotiens paulatim trahatur: semper tamē augendo quantitatem: demus ad bibendum solatri succum bene coctum ⁊ colatum: ⁊ cum cassiaf. oleo viol. vel amigdaleo. faciamus clistere mollificatiuum sicut illud qꝺ in colica calida diximus. Cathaplasma faciamus refrigeratiuum ⁊ mollitiuum. Pullos demus ad manducandū cum solatro. ptisanum quoqꝫ demus: aquam quā bibunt misceamus cum syrupo viol. ¶ Or si sit apostema frigidum: demus apozima de radicibus cum sambuceleo. syrup. absinth. cum amigdaleo ⁊ mellicrate aromatico. Nutriamus cum pullis columb. cum sicla coctis. Clistere faciamus calidum ⁊ dissolutiuum: tamen temperatum.

¶ De lumbricis si passio sit sicut diximus demus medicinam lumbricos occidentem ⁊ a vētre eijcientē quā dicturi sumus. ¶ Si aliqua accidentia euenerint de colica passione: sicut vomitus nimius: tortura. sitis. stranguria. thenasmō ⁊ similia: oportet medicari accidentia fm medicinā suo loco illis datam. ablatis illis accn̄tibus ad colicam passionem redeamus.

¶ Colon vel colus est intestinum grossum. s. zm ex grossis. pmum enim grossorum est orbus. scōm vero colus. vel colon. tertium vero dicitur rectum intestinum: cuius caput est longaon. est colus qntum a primo subtiliū. scōm a pmo grossorum. vnde dicitur colica passio: passio istius quinti intestini vno respectu vel zm alio reu dicitur. ¶ Auc. autem iste curas ⁊ causas istius passionis optime ꝓsequitur: et propter h non multa extrinsecus sunt dicenda. Prima autem causa est ex nimia siccitate: ⁊ caliditate stōi ⁊ intestinorum. Scōa vero causa est ex cibis siccis natura ⁊ stipticis. Tertia est ex flegmatis viscositate: vel cuiuscūqꝫ humoris grossioris. Quarta est ex grossa vētositate iclusa. Quinta ex apate ibi generato. Sexta ex lūbricis in colon generatis. vel adunatis ⁊ ꝯtentis. Septima est cā paralisis coli intestini. s. cum deficiat sensus in lacertis intestinorum: qui lacerti sunt instrumenta expulsiue: que causa ceteris eē peior ꝓhibetur. ¶ Auicena vero addit alias causas: sicut distorsionē ⁊ rupturā: ⁊ potionem rei narcotice stupefaciētis intestina. Item plurimus coytus: aut supflua exercitia: aut nimia attractio meseraicarum ad epar: vel nimius sudor. Et omne illꝺ per qꝺ humiditas in intestino ⁊ feces contente impediūtur euacuari: cā est colice. Simil'r aeris pestilētia. Et mutatio de regiōe ad regionem. Et superflua emissio vrine cāe possunt eē colice vel yliace passiōis: quando autem in orbo: vel sacco. vel monoculo: qꝺ idē est debilitatur expulsiua virtus: nō est in corpe firma sanitas: ⁊ cito est lapsus in colicā vel yliacā. ¶ Colica aūt frequēter mutatur in paralysim vlem: vel sciaticam: vel meliam: vel epiliam qꝺ est malū. Et quādoqꝫ corrūpendo epar est cā ydropisis. Colica aūt frequēter accidit in regionibꝰ frigidis ⁊ siccis: ⁊ quādoqꝫ ꝓducit ad sudorem frigidum ⁊ sincopim. ¶ Est autem plurima ꝯuenientia inter nefresim ⁊ colicam: qꝛ sunt circa eūdem locum ⁊ dolor est vehementer acutus.

Differūt qꝛ nefresis habz dolorem stabilem: ⁊ in eodē loco fixum: ⁊ vomitus multum iuuat: in colica vero eꝯ. vomitus enim ibi est causa mali ⁊ signum mali: ⁊ instabilis ē ⁊ vagabūdus. ¶ Colice autem quedam sunt signa cōmunia: quedam spālia. cōia aūt vel absoluta signa sūt sputa. nausea. subuersio animi. defectio appetitus: constipatio ventris. abhominatio dulciū ⁊ vnctuosorum. debilitas digestiōis. pūctio: ⁊ dolor intestinorum in dorso ⁊ in cruribus. Desiderium acetosorum. ⁊ aque plurime potande: tremor genuum ⁊ vomitus: aliqn̄ rerum abhominabilium appetitus: ⁊ rubea videtur vrina ꝓpter fortem dolorem ⁊ colere retentionem: ⁊ opilationē illius: qꝺ ad intestina currere ꝯsueuit. ¶ Colica vero quedam est mala ⁊ desperata sicut illa in qua est vomitus cōtinuus: sudor fridus: ⁊ frigiditas extremitatum: ⁊ multus singultus: ⁊ spasmus: ⁊ permixtio rōnis: ⁊ oīmoda vētris cōstipatio. h omnia sunt mortalia. Item si appareat pustula nigra sicut faba sup vētrē sequēti die moritur. Signatio vero bona. dolor mutabilis ⁊ euacuatio per vētrem aliquāta: ⁊ alleuiatio post suppositoria vel clisteria. ⁊ priuatio signorum malorum prenoiatorum. Signa spālia diuersarum specierum colice partim sumūtur ab indicio patiētis: sicut ab eo qꝫ precessit ad regimē: ⁊ iterum a rebus nālibus: ⁊ nō nālibꝰ ⁊ eorū q̄ sunt ꝯtra nām: q̄ signa satis ⁊ elegāter ponit auc.

¶ Cura autem istius passionis frequēter ꝑposteratur ⁊ ꝑmutatur ꝓpter vehemētiam doloris. cura eni recta ⁊ ordinata in colica dz inchoari a remotione cāe antecedētis: per suppositorium: vel clistere: ⁊ per medicinas laxatiuas ab interiori sumptas. In h tam̄ casu aliquādo cōpellimur inchoare ab accn̄tibus morbi: ⁊ nō a causa mitigādo nimium dolorem per saccellatiōes embrocatōes. epithimata. ⁊ qꝫdoqꝫ per narcotica: sicut dic auc. ¶ Colica passio.) h passio denominatur a mēbro colon; qꝺ est quintum intestinum a pmo subtilium cōputando: ⁊ dr colon: quasi circūcingens. incuruatum eni facit circulum: sicut zona a sinistra parte ꝓcedens ad dextrā. ¶ Cā passionis huius) h incipit satis aperte causas ꝺtermiare (ꝑ contractionē vētositatis). i. ꝑ retētionē vētositatis ⁊ interclusionē: ventositas. n. sepius mouet egōnes: ⁊ ipellit eas ⁊ ꝓhibet descēdere. eꝯ egestiōes ipediunt vētositates ascēdere: ⁊ ita ex tali cōtradictione fit dolor colicus (qualibz ex cā). i. si sensus deficiat in lacertis cōprimētibus intestina. (Intestinorum vel lacertorum). i. sensus lacertorum qui sunt in intestinis. Intestina. n. nō hn̄t sensum nisi a lacertis (a natibꝰ). i. ad nates exire ꝑmittūt. (que in natibꝰ). i. cum natibꝰ: ⁊ erit lr̄a planior: lacerti. n. ⁊ intestina natibus cōiunguntur (in yleon) pōt queri qr̄ ponat de yleon cū agat ꝺ colica ⁊ dicimꝰ qꝫ colica trāsit i yleon quādo ista sunt q̄ dicit auc. vel dicatur qꝫ yleon sumitur ꝓ colica ꝑꝑ idēptitatem (vsqꝫ ad diem tertiū. pas. trā.). i. trāseūtis diem tertiū (Si ex lūbricis) signa lūbricorum in suo caplo iferius dicentur. (aliqn̄ emittit) ponit signa que superius diximus. ¶ Nefresis ⁊ colice) que partim supra diximus. Item dicemus qꝫ vrina nefreticorum aliqn̄ saniosa est: aliqn̄ sanguinolēta: qꝺ in colica nō ꝯtigit. Fit āt nefresis aliqn̄ ꝓpter lapidē cōtentum in renibꝰ: aliqn̄ ꝑꝑ apa: qꝺcūqꝫ aūt sit: nefresis differt a colica ꝑꝑ dolorum differētias: qꝛ in colica dolor ē latior ꝑtes plures cōprehēdēs: in nefresi vo nō. Itē i colica dolor extēdit se a ꝺxtro latere in sinistrū: ⁊ ad supiora: quādoqꝫ v̄sus pectinē. In nefresi vero sic: qꝛ magis fixus est in posterioribus circa dorsum. Item in nefresi quandoqꝫ est tumor vel tremor. in colica autem nūquam. Item clisteria multum iuuāt colicam: nefresim autem non. Item in colica retinentur egestiones: in nefresi vero nō. ¶ Deinceps autē videamus

de cura:si autem colica sit in principio accidẽtibus timo
rosis nõdũ apparentib⁹.tũc sic cura potest ordinari. In/
tendamus ad mũdificationem mãe:⁊ diminutionez ci/
bi ⁊ potus:digeratur ergo mã prius cum syrupo vel oxi/
melle:si causa sit frigida:⁊ p inũctiones:⁊ p emplastra:⁊
per euaporationes ⁊ suaues fricatões.detur medicina p
os. In causa frigida benedicta.vł potio polipod.aut tur
bith.aut anisi.se.croci ortulani.pulpe cologntide.se.apij
centauree. Item sorbeat ius galli veteris cũ polipodio.
fiat clistere mũdificatiuũ:fugiat narcotica in omni cau/
sa frigida:q₂ materiaz reddunt cõpactiorez ⁊ si ad p̃sens
sint iuuatiua:tamẽ morbuz postea faciunt nequiorez:iu
uat post purgatiõem potus tyriace. In colica frigida cõ/
fert metridatuz cuz vino ca. Item multum valent em/
plastra resoluentia de synapi ⁊ de seminibus diuretic̃.⁊
melle. Item iuuãt balnea in aqua salsa ⁊ fricatio vẽtris.
Et suppositoria de salegẽma ⁊ melle:⁊ fel tauri cum ster
core muris:⁊ scam̃.⁊ pulp̃.coloquintid. ¶ In colica ve/
ro de ventositate cibus omnino ꝓhibeatur q̃ztũ possibi
le est virtuti:materiã vo ventositatis oĩno ꝯsumere opz
cum clisteribus:⁊ suppositorijs ⁊ emplastris resolutiuis
⁊ fricationibus ⁊ appõne ventosarum sine scarificatio/
ne:⁊ somni prolongatione:euaporationes fiant cũ pau/
co milio ⁊ sale. ¶ Cura vero colice ꝓpter retentionẽ fe/
cis fiat cum lubricationibus lenitiuis:sicut sapa cuz iu/
re galli veteris repleti polip̃.sale ⁊ aneto:⁊ clisteribus le
nitiuis frigidis:ex malua.viol̃.prunis.se.fr̃idis.iuiub.se
best.cassiaf.cum appõne.dyaprunis laxatiui in causa ca.
¶ In frigida vo melãcolica grossa dura fiat clistere:de
vuis passis.prunis.penid.sebestẽ.thimo. epithio. polip̃.
⁊ potest acui cum lap̃ lazuli.vel cuz benedicta. ¶ Colі/
ca vero de apostemate calido curet̃ cuz flobothomia ba
silice si particularia ꝯueniãt:postea fiat flobothomia de
saphena. Et fiat decoctio seminuz frigidorũ: papaueris.
lactuce.mucillagine psilij fiat inũctio cũ oleo ro. ¶ In
causa vo colica fiat euacuatio colere cũ yerapig.⁊ scam̃.
⁊ fiat clistere sicut dictuz est in causa ca. ¶ In colica ve/
ro cuz apostemate frigido fiat inũctio de oleo laur̃.⁊ adi
pe anseris:fiat emplastruz de abrotano.squinãto.aneto.
⁊ aspalto.si reperiatur. ¶ Cura vero colice propter debi
litatem expulsiue curet̃ per confortantia:sicut metrida
tuz:⁊ tyriaca.⁊ per reductionem male ꝯplexionis: vnde
debilitas expulsiue p̃cessit dando electuaria calida aro
matica.s.dyanthos cuz musco:pliris ciminata cum dya/
margar̃.si sit diues:⁊ ꝯuenientez dietam.si indigeat eua
cuatione detur yerapig. ¶ Cura vero colice passiõis pp
paralisim ⁊ insensibilitatem cõpletur dando vinuz for/
te purum clisterizando fricando ⁊ inungendo ventrem
cum oleo de costo.vel mastic̃. Cura autez colice propter
lumbricos fit per emplastruz positum super vmbilicuz:
⁊ per alia que dicentur loco suo. ¶ Cura autez colice ꝓ/
pter rupturam intestinorum ⁊ distorsionẽ sic perficitur
per reductionez membrorum que exierunt a loco suo.
¶ Necessariuz autem est omni volenti quod intendit
dicere ꝙ necessitate cogente cõpellimur dimittere curã
ordinatam ⁊ naturalez ordinẽ:⁊ precipue ħ in casu vbi
est intolerabilis dolor. ¶ Cum autem colica passio.)ħ
docet qũo sit cõtra sinthomata operand.(cuz camomi/
leon.)melius est si herbe iste in saccello bullire permit/
tant̃ ⁊ ponãtur postea super locum dolorosum:q₂ mul/
tum valet contra sinthoma colice frigide. ¶ Sed con/
tra sinthoma colice calide possũt poni narcotica ad acu/
minis repressionez(ħ regimenta).i.dolorez alleuiantia
vsq₃ ad diem tertiuz suple insistatur cum alleuiãtib⁹ do
lorẽ(q₂ ħ ẽ minus tẽpus).i.breuior periodus:ħ.n.pri/
mo peryodo:docet vel oportet nos esse intentos cõtra
accñtia(vnde opz ⁊c̃.)predicto.n.tẽporis spatio prete/
rito decet curaz ordinari incipiendo a cura colice calidẽ
docendo fieri p̃mo flobothomiam:postea purgationem
(scam̃.assataz).i.coctã.scamonea multum est violẽta in
hoc casu.(cuz.3.i.huius olei)docet cõfectionem eiusdẽ
olei:qđ meli⁹ est inyci per clistere q̃₃ per os recipi.(sca/
mon̄.assa).i.cocta.ħ patet ꝙ mẽtiũtur illi qui dicũt sca/
moneã nõ eẽ assandaz(clistere faciamus.)In omni co/
lica passione clistere est sũmuz remediuz(⁊ aqua in qua
cocta sit:)ħ valz cõtra morbũ ⁊ morbi accidẽtia. ¶ In
colica passione.)ħ incipit ponere curam cõtra alias pas/
siones colice(ventosa)i.de ventositate.ħ summũ reme
diuz est ponere ventosaz loco dolenti sine scarificatiõe.
cure huius initiuz debz eẽ a clisteri.yerapig.s. simplici.
(cũ stercore lupino)istud est empericũ:sicut stercus ca/
nis valz in squinãtia:sic stercus lupi in colica vel yliaca
passione:si supra locum emplastret̃:vel cum vino detur
ad bibendum.(philon̄.)opiata est calida ⁊ attractiua:
(eulegemeno).i.benedicta.⁊ dicitur quasi cõseruãs lo/
quelaz deficentem.ab eu qđ est bonum ⁊ logos sermo.⁊
mene defectus:antidotuz ẽ qđ nõ est in vsu:(cũ cicere)
ius est laxatiuũ eius(spuma sinap̃.)Si coquatur sinap̃.
contrita cũ oleo amigđ.dicetur sinapis spuma:vel id qđ
supernatat superius quãdo mollit̃ ⁊ distemperatur: de/
inde ponit auc̃.satis apertas cõfectiões clisterioꝝ ⁊ sup
positoriorũ:⁊ inunctionuz que in hac pas.ꝯueniunt(vł
roxie).i.scariole.loco ei⁹ põt poni endiuia.cetera patẽt.

¶ De ascaridibus ⁊ lumbricis. Cap. XVIII.

Ascarides ⁊ lumbrici solent nasci in
intestinis qui vniuersaliter ad rez ex/
tra naturam pertinent: vnde expelli
oportet. ¶ Causa eorum est saturita
tis multitudo:⁊ indigestibilium ciborum ac/
ceptio:de quibus in intestinis crudi adunãtur
chimi:quibus cuz calor dominetur excoquẽ/
tur:⁊ inde animalia illa generantur. ¶ Sunt
qui dominantur in subtili intestino superiori:
hi vocantur lumbrici:q₂ longi sunt:⁊ quidaz
nascuntur in grosso intestino qđ est subvmbi/
lico:⁊ ascarides vocãtur ⁊ cucurbitini. Qui
hanc habent speciem multum comedunt:⁊ si
non comedant sentiũt puncturam ⁊ incisionẽ
sub vmbilico ⁊ in ventre. ¶ Sunt quidaz na/
scẽtes in inferiori intestino qđ viciniũ est ano.
hi sunt vermes minuti qui si ibi remaneant vt
crescant patitur infirmus molestationem ce/
teris prioribus maiorez sicut ablationem de/
siderij cibi:stuporem:mẽtis alienationem:fe/
brem:⁊ aliquando stridorez dẽtiuz in somno.
maxime si nõ saturentur cibo:aliquando dor/
mientes garriunt:⁊ cum excitantur tremẽtes
surgunt:plurimi linguam emittunt ab ore:⁊
quasi masticant cum nihil in ore habeant.
¶ Oportet ergo vt festinemus ad eos emit/
tendos:q₂ si in visceribus remaneãt corpus ꝯsu
mũt mẽbra emolliũt:neq₃ expellent̃ nisi prius
interficiantur. Dum enim viui inuiscati sunt

in intestinis non exeunt: sed mortui cum ege-
stione emittuntur: aliquando tamen viui exe-
unt cū inebriant̃: ⁊ quasi mortui efficiunt̃: oc-
ciduntur aūt cū omni re amara: sicut absinthio
⁊ silibꝰ: ascaridibꝰ fortior medicina ē necessa-
ria sicut abrotanuʒ ⁊ absinth. sichen armenicū
menta. lupinum amarum. Gal'. dixit propriū
est maligra. cortex qui cum vino coctus occi-
dit lūbricos ⁊ ascarides. Alij dicūt ꝙ dyasco-
rides dixit. Os calcanei tauri cōbusti ⁊ pista-
ti dati cuʒ melle occidit lūbricos ⁊ ascarides.
Alij dicūt ameos cū melle facere similiter. G.
dixit succū frōdiuʒ persici siliter facere. Pue-
ris medicandū de lumbricis ⁊ ascaridibus cū
succo abrotani: vel sichē armenico cuʒ pauco
zuccaro. cētonica etiam valet precipue blita.
¶ Confectio valēs similiter lūbricis ⁊ ascari-
dibꝰ vermibꝰ vbicūqꝫ sint. ℞. lupini amari tur-
bith. i alio. añ. ʒ. iij. sichē. ar. añ. ʒ. i. salis nitri. co-
sti amari. calamīti. polij. añ. ʒ. i. fac pul. ⁊ da. ʒ.
iij. cum lacte. ¶ Aliud. ℞. turb. costi. añ. ʒ. iiij.
abrotani: lupini: absinth. añ. ʒ. ij. nigelle. enu-
le. anisi. añ. ʒ. i. ⁊. ß. fac pul. da bibere cuʒ lacte.
¶ Aliud. ℞. absinth. sichē armeñ. calamenti.
añ. ʒ. iiij. polij prassij. mēte. añ. ʒ. i. opij. se. ani-
si. maratri. aloe. añ. ʒ. ij. fac pul. da bibere. ʒ. ij.
cum lactis. ℥. iiij. vel cum aceto: vel cum apo-
zimate de sticados: vel camepitheos vel ca-
medreos: hanc medicinaʒ simplicem ⁊ cōpo-
sitam si operatus sis ꝭm ꝙ oportet multuʒ va-
let: ⁊ si aqua coquatur ⁊ detur bibere similiter
facit. si de aqua illa clistere facias cum nitro et
melle similiter valet. Huic medicie si misceas
fel taurinum ⁊ vngatur subtus vmbilicū occi-
dunt̃ lumbrici ⁊ ascarides ⁊ vermes.
¶ Quedā reptilia generantur ex materia que ex toto nō
est conueniens generationi mēbrorum aīalis perfecti:
nec ex toto est ꝯtraria: sicut materia putrida corruptiua
que non est digna decorari aliqua spē anime sensibil': qꝛ
primo generātur ex materia media neutra complexiōe
que nō tolerat formaʒ ⁊ figuraʒ imperfecti aīalis. Se-
cūduʒ viaʒ istam generātur vermes in hoībus: patet er-
go ꝙ nō generātur ex omni materia: nō. n. ex colera ru-
bea ꝑpter superfluaʒ caliditatem: neqꝫ ex colera nigra:
qꝛ in se est frigida ⁊ sicca vite aīalis ꝯtraria: neqꝫ ex san-
guine qui ex toto est ꝯueniēs mēbris animalis perfecti:
relinquitur ergo. ꝙ de flegmate tāqꝫ de materia media
non habēte ex toto ꝯuenientes qualitates membris hu-
manis: neqꝫ ex toto cōtrarias: tale auteʒ est flegma natu-
rale ⁊ flegma dulce: vel insipidū. est enim citra sanguinis
laudabilitatem: ⁊ citra vtriusqꝫ colere vituperium: sunt
autem. iij. modi vermiuʒ: quidā sunt longi rotūdi: qui-
dam lati ⁊ breues: quidam parui valde ⁊ multum rotū-
di. Hꝫ auteʒ diuersitas accidit: vel ꝑpter diuersitatē mãe
ex qua generātur: vel ꝑpter locorum diuersitatem in q-
bus generātur: generātur autē in intestinis nunqꝫ i sto-
maco. Si in ītestinis supiorib' ⁊ multa sit materia sunt
magni ⁊ longi ⁊ rotūdi. Si auteʒ de materia cōtenta in
vltimo intestino vel penultimo erūt parui ⁊ multi ⁊ bre-
ues: ⁊ aliquando rotūdi. Si aūt in sacco monoculo erūt
curti ⁊ lati ⁊ dicūtur ascarides. i. cucurbitini: qꝛ similes
sunt seminibus cucurbite: licet ꝭm quosdaʒ omnes di-
cātur generari in monoculo ⁊ in colō. generantur ex ni-
mio vsu fructuuʒ olerū: herbaruʒ: ⁊ ciboruʒ viscosoruʒ ⁊
flegmaticoꝝ: ⁊ ex inordinata dieta: vel ex superfluo coy-
tu post nimiaʒ repletionē. ¶ Uermes auteʒ aliquando
ascēdunt ⁊ exeunt per vomituʒ: īmo repertū est aliquā-
do ꝙ exeunt per nares vtrasqꝫ longi ⁊ rotūdi: vbi auteʒ
illi vermes generētur qui per nares egrediūtur: nō inue-
nitur determinatuʒ: vermes auteʒ in febre si viui egre-
diantur: bonuʒ signū est. Sʒ si mortui maluʒ: qꝛ signant
malitiā complexionis corrupte. Ex vermibus autē mul-
ta accidūt mala: sicut colica ⁊ dolor ventris ⁊ tortio. epi-
lepsia: ⁊ mania: ⁊ fames canina: ⁊ bolismus: ⁊ tremor cor-
dis. ¶ Signa auteʒ oīum videamus. Unuʒ ergo signū
habūdantia saliue humide in nocte: minoratio in die et
siccatio labiorum: qꝛ vermes cōsumunt eam de die cuʒ
cibus tardatur. Itē in somno rixa ⁊ iracūdia ⁊ mali mo-
res ⁊ sermo inordinatus ⁊ horribilis: ⁊ aliquādo aliena-
tio ꝑpter vapores malos caput ascēdentes. Itē stridor
dentiuʒ de nocte: ⁊ quasi aliquid masticet: ⁊ agitatio lin-
gue: ⁊ clamor ⁊ saltus in somno. ⁊ garilus quasi aliqs se-
cuʒ loquatur: spumaʒ emittit ex ore. In illa hora nausea
adest: tristitia ⁊ ira si excitatus fuerit: ⁊ sitis ⁊ cōstipatio
vētris: ⁊ ad vltimū casus appetitus ⁊ diuersitas coloris
⁊ inflatio in oculis ⁊ extēsio ventris: sicut ydropicoꝝ: ⁊
sudor frigidus: ⁊ fetor ⁊ cōmotio ⁊ mordicatio oris sto-
maci ⁊ punctio: ⁊ tussis sicca: ⁊ pigritia ⁊ pruritus in ano
vel in naso: ⁊ malus aspectus ⁊ oculi palpitatio ⁊ obscu-
ratio: si vermes inferius sint fortis fit pruritus in ano: ⁊
quādoqꝫ dolor. ¶ In curatione autem vermiū necesse
est primo mūdificare intestina a flegmate: deinde curē-
tur cuʒ potationibus medicinaruʒ: inunctionibꝰ ⁊ em-
plastris super vmbilicū: ⁊ cuʒ suppositorijs ⁊ clisteribus
educātur. Interficiunt̃ aūt cū rebꝰ amaris: ⁊ admixtio-
ne reruʒ dulciū: sicut cuʒ electuario qđ fit de cētonica ⁊
cornu ceruino ⁊ melle. Iteʒ aloe. absinthi. prassij. lupini
amari: costus amarus: calamētū. epithima. sem̄. croci or-
tulani. ciminū. gēciana. germandrea. cētaurea. pullegiū
alluū: omnia ista interficiunt lūbricos lōgos ⁊ vermes
qui sunt in supiorib': siue syrup̄. siue emplastra: siue ele-
ctuaria inde cōfecta: vermes vero parui qui sunt in infe-
rioribus partibꝰ magis interficit suppositoriuʒ qđ fit de
sale gēma: ⁊ clisterizatio de aquis salsis vel amaris: vel
proprie de centaurea. ruta. ⁊ absinth. ysopo rubeo. colo-
quinti. aut medulla persicoꝝ: sine nucleis. Iteʒ ad illos
paruos vermes prodest suppositoriū de carne salsa: ⁊ re-
tentio per vnā horaʒ cum attractione subita. ¶ Ascari-
des vero ⁊ vermes qui sunt in medio maxime interficit
⁊ educit succus enule bibitus recens: vel decoctio cētau-
ree ⁊ lac acetosum cuʒ se. coriādri. ⁊ succus fol'. persici bi-
bitus. Si autem vermes sint in fluxu vētris valde pro-
dest succus plātaginis bibitus: vel ipsa plantago bibita
vel comesta. vel decoctio sumac. vel ypoquist. vel terre
sigillate: vel endiuia: vel apiuʒ coctuʒ cum aceto: vel sy-
rupus persicus: vel syrupus acetosus. ¶ Deinde videa-
mus emplastra. Folia ergo porri cōtusa ī aceto ⁊ oleo fri-
xa si vmbilico ⁊ vētri superponātur multuʒ valent. Itē
pulpa colognt. aloe cū felle taurino fortissimū emplʒ
est. Itē leniꝰ ō pice nauali. aloe. ⁊ absci. cū succo ꝑsica. vl'
diptami qđ dr̃ costꝰ. Itē terant̃ nigella vl' pulpa colognt.

cōfecta cū melle illiniat̄. ¶ Ascarides).i. vmes lati ma
gni ꝛ longi: hi generantur in sacco (lumbrici).i. longao
nis habētes mensuram. hi generātur in gracilibus inte
stinis: ꝛ nō rememoratur paruos ꝛ breues qui generant̄
in extremis: (in grosso intestino).i. in sacco (puncturā)
q2 deficiente nutrimento vermes mordicant intestina.
sunt quidam qui commemorant vermes extremos (mo
lestationez).s. magnaz ꝑmo. in scdo.i. monoculo. q2 illō
intestinuz est minus sensibile sicut carne denudatuz: vn̄
cōpatiuntur omnia intestina ꝛ cerebrū (mortui.) Nota
ꝙ interfectis vermibus festinādūz est ad eductionem:
ne putrefacti ꝯuertantur in venenuz (cum inebriatur)
.i. aliquo succo amaro bibito (abrotanuz).s. domesticuz
armenicuz pro quo ponitur centonica. (ꝑsicaria) herba
est cōis ca. ꝛ sic. amara. (sichen armenicuz) spēs est abro
tani: sicut dictum est pro quo ponitur centonica. (came
dreos).i. germandrea.

¶ De emoroydibus. Cap. XIX.

EMoroys est apertio oris illius vene
que est i ano: vnde sanguis effluit: si
cut videmus in multis sanis tempori
bus interpolatis. ¶ Causa huius hu
mores sunt grossi ꝛ viscosi in intestinis: quos
virtus expulsiua expellit ꝛ a natibus eijcit: sic
ꝙ fit emoroys apostema ꝛ vulnera. Aliquā
do emoroys est propter acutos ꝛ pungitiuos
humores de potione acuta ꝛ forti malos hu
mores ad nates trahenti: ꝛ has passiones effi
ciēti. ¶ Emoroydes semper sequunt̄ ista ac
cidentia: mutatio coloris in citrinitatez: ꝛ ma
xime si inueterascant: angustia in ꝑcordijs: do
lor dorsi. grauitas in coxis ꝛ in cruribus: īfla
tio in lateribus. Que si sint ex grossis humo
ribus ꝛ viscosis: nimiaz gurgulationez: ꝛ in
flationem in ventre habent: si ex acutis humo
rib⁹ sit: pruritus in natib⁹: ꝛ dolor. tenasmus:
putat infirmus se debere egerere cuz nihil ha
beat. ¶ Vniuersaliter ad medicandū hec īfir
mitas dura est: sed incipiamus a purgatione
materiei ꝛ corporis mundificatione: si videa
mus infirmum fortem purgemus cuz medi
cina que cum expressione purgat: vt sunt mi
rabol̄. citri. ꝛ indi. chebuli. bell̄. emblici. ꝛ si
milia. videamus ne acutam medicinā demus.
sicut aloe. scam̄. coloquint̄. Demus triferam
maiorem ꝛ minorem. antidotū cum ferrugi
ne factum vel apozima similiter: pill̄. de nuce
mus. dyacosim. dyatapsiaz. dyagal̄. ꝛ similia.
Si de humoribus acutis sit: oportet eoꝝ acu
men restringi cuz flobothomia de basilica: vl̄
de vtroꝙ crure. Interiora medicantes ad ex
teriora vertamur cū medicina desiccatiua: si
cut rubigine ferri: plumbo vsto. fac pul. ꝛ su
perpone. si os eius dimittere velimus cū oleo
yreos vngamus. Itē si constringere velimus.

acatie. ʒ. iij. ceruse. ʒ. ij. dragagā. ʒ. i. fac pul. tē
pera cum aqua mirte in panum ponēs super
nates. cortic̄. quoqȝ maligra. acidi fac pul. tē
pera cum aceto simil̄r: si emoroys sit interior
fac de his: lichinū intus pone. assidue hac me
dicina cōposita vtatur. ¶ Pill̄. de bdellio va
lētes ad emoroydas. ℞. chebuli. bellirici. em
blici. an̄. ʒ. ij. bdellij. ʒ. vi. tēpera cuz succo por
ri faciens pillul̄. in moduz piperis. ꝛ da. ʒ. iij.
quidam tamen iungunt. ʒ. i. de se. apij. alij. ʒ. i.
ꝛ. ß. de acoro dantes ei bibere cum aqua ca.
¶ Trifera valet ad emoroyd. stomacuz con
fortās. ℞. chebuli. bell̄. embli. pondus equa
le. fac pul. frixa cuz butiro bouino. adde mell̄.
qd̄ sufficit. dans. ʒ. iij. vel. v. si velis perfectam
medicinam ad emoroydes iunge partē bdel
lij: ꝛ si velis vt valeat ad fluxuz sanguinis: gu
mi arabi. assuz ꝛ se. mirte iunge. si velis vt sto
macuz debilez adiuuet. adde rosam masticē.
an̄. partez. i. anisi. gariof. an̄. partem. ß. si ꝑpter
cardiacam mitte partez ligni aloes. si propter
melācoliaz partem epithimi. ¶ Antidotū va
let ad emoroydes interiores de re frigida. ℞.
carui. ℥. i. ameos. anisi. an̄. ʒ. vi. costi. cinamo
mi. galange. ʒʒ. an̄. ʒ. v. polipod. acori. an̄. ʒ. iij.
fac pul. adde. M. qd̄ sufficit. dans in moduz
auell̄. nuc̄. ¶ Aliud. valet ad ventositatem in
flatiuaz itestinorū ꝛ emoroyd. ℞. acori. carui.
an̄. ʒ. iiij. vel. vj. polij. aristol̄. lō. ꝛ ro. an̄. ʒ. iij.
fac pul. fricans cum amigdaleo ꝛ mell̄ quod
sufficit da. ʒ. ij. vel. iij. cū aqua ca. Quidaz me
dici iungunt gallaz. ʒʒ. c̄c̄. zucca. an̄. ʒ. i. dant bi
bere: alij iungunt bdellium. ¶ Itez accipe sti
cados. ʒ. v. prassij. ʒ. iij. ficus. x. omnia coque i
vino vel aqua vsqȝ ad medietatem. ¶ Aliud.
℞. sticad. ʒ. x. calamēti. ʒ. v. tapsie. ʒ. iij. ysopi.
prassij. an̄. ʒ. i. ꝛ. ß. ficus. x. ¶ Oportet vt cliste
re faciamus de succo porri de butiro bonis d
damleos: post vicem tertiam fumigemus de
bderonica. al̄. betonica. bdellio costo. cappa
ris radice. ¶ Si medicina prout diximus nō
proficit: sed facti sunt attrici: intelligēdum est
esse incurabiles: nisi cum cirurgia: si infirmus
in tali loco fuerit vbi nō fuerit magister cirur
gicus: acutam medicinam ꝛ incensiuam qua
si ferruz ponamus. Gal̄. attrici sunt: quasi cā
ne canales apertorium intus ꝛ extra habētes:
neqȝ sanantur nisi cirurgico ferro: oportet ne
hanc medicinā acutam extra locum patientē
ponam⁹: q2 si fecerimus ꝯburit ꝛ icēdit ꝛ ma
iorē morbū ꝙ antea fuerit adduc̄. sȝ oȝ accipe
sarcocollā: ꝛ colofoniā: ꝛ puluerē facere tēpa

cum aqua: iungens circũquaq; emoroydib⁹. ¶ Sz si in natibus alia passio ꝙ̄ emoroys nascitur: oportet quid ⁊ vnde sit intelligamus: si sit apostema ibi mittamus h̄ cathaplasma. ℞. lentes. ro. tempera cum succo solatri. oleo ro. ⁊ inde fiat cathaplasma. ¶ Si apostema sit forte ⁊ incendens: vitellum oui assum cum syrupo ro. q͛ statim extinguit̄ dolor. ¶ Aliḋ. ℞. frondes iusquiami. portul̄. micã panis vitell̄ oui. fac cathaplasma ⁊ pone desup̄. ¶ Si in natibus habeat fissurã ⁊ arsuram mitte viscum de semine citoniorum. dragagan. assungiam. galline anatis. oleum viol̄. ceram albaz. medullam vituli. oleum ro. ⁊ albumen oui: si dolor sit nimius: detur ad bibendum psilium cum syrupo ro. ⁊ oleo ro. ¶ Si vulnera sint sine apostemate in natibus medicinam desiccatiuam faciamus de carta bõbicina assata. ⁊ alumie: ⁊ coloquint̄. Similiter si humiditas sit nimia ponamus aloez cuz ematite pistato. si concauitas affuerit ponamus libanum: si sit corrosura ponamus lentes. balaust. acatiam. sandal̄. ro. ¶ Si in natibus sit dolor sine vulnere vel apostemate vngamus cum h̄ vnguẽto. ℞. cere al. ʒ. v. amigdaleos. ʒ. xx. medul. bouine. ʒ. iij. olei ro. ʒ. x. ceruse. ʒ. ij. ¶ Aliud. ℞. litargi. ceruse. añ. ʒ. v. c̄c̄. ʒ. ß. olei ro. qḋ sufficit. ¶ Aliud. ℞. cerusam. plumbuz incensuz. vitelluz oui iuuat emoroyḋ. vbicũq; habeantur ⁊ vulnera ⁊ apostemata in natibus. ¶ Aliḋ. ℞. acatiaz. litargi. cerusam: petiaz. i. de cucurbi. veteribus ⁊ viuarijs incensis: omnia pistata in mortario plumbino cum oleo ro. vt fiat quasi mel ⁊ vngatur. ¶ Si sanguinis fluxus de emoroyḋ. augmentatur medicemur sicut in dissintericis ⁊ fluxu sanguinis diximus.

¶ In his duob⁹ capitulis vltimis agit auc. de morbis lõgaonis siue ani: longaon est extrema pars vltimi intestini: ⁊ dicit̄ rectum intestinum. Docet ergo causas: signa ⁊ curas passionũ taliũ que multe sũt ⁊ diuerse: sicut emoroys: apostemata calida: vel frigida: ragadie siue fissure. mollificatio ani. vel paralisis: vñ egredit̄ anus ⁊ descẽdit. Itez fistule ani. vlceratio ⁊ pruritus. ¶ Hec autem passio q̄tuor nominibus solet designari. s. emoroys. cõdilomata. ficus attrici. ¶ Dicunt̄ autez ꝯdilomata q̄cũq; durities ani apostemose: ficus vero dicũtur quedam excrescentie illi fructui similes cũ exterius sint rubee. Interius vero habent grana subalbida: attrici autez dicũtur quedaz foramina que circa caput longaonis oriunt̄ ad modũ canal̄ fistule. ¶ Quia ergo emoroydes magis sunt cões ⁊ magis nocentes ⁊ apparẽtes: de illis p̄mo dicenduz est. Sciẽdum ergo primo ꝙ h̄ nomen emoroys equiuocuz est ad. v. ramos kilis vene que terminãtur in ano ⁊ ad passiones illaruz venarũ: verũtamẽ nota ꝙ sepe estimat aliqs habere emoroydes ꝑpter sanguis exitũ ab ano ⁊ non habet: sed habz vlcera in recto itestino interius: vel exterius: vel in illis venis que sunt supra ipz: qḋ diligẽter opz considerari. ¶ Emoroydaruz tres sũt species: quedaz. n. sunt longe ⁊ apibus similes: vel verucis oblongis: vnde ab Auic. dicũtur verucales: ⁊ iste sũt omnibus alijs deteriores: alie sunt similes vuis: ⁊ dicũtur vue. ⁊ sunt ceteris leniores: alie sunt moris sil̄es ⁊ dicũtur morales. Itez emoroydarũ quedã sunt profunde: quedã non profunde: ꝑfunde deteriores sunt. Itẽ emoroydaruz quedaz sunt anteriores ex parte testiculoruz: que quidẽ sunt valde male: quedã posteriores que sunt minus male. Itez emoroydaꝝ quedaz sunt fluentes: q̄daz non: que dicũtur cece surde de quibus nihil fluit. ¶ Generãtur autẽ omnes emoroydes de sanguine melãcolico: ⁊ raro de flegmate frigido: vl̄ calido adusto. In verucalibus autẽ magis dominatur mel̄ia: in moralib⁹ autez sanguis. In vueis flegma. ¶ Abũdat autem hec passio magis in regione calida ⁊ humida ⁊ tẽpore consimili. cuz ergo inflãtur capita illaruz. v. venarũ in modũ auellane: vel amplius ⁊ nihil fluit adest dolor intolerabilis. ¶ Fiunt autẽ emoroyde quandoq; vi nãe: quandoq; vi sinthomatis. Si autẽ vi nãe ẜm peryodos vt de mẽse in mensez: quãdoq; semel in mẽse: quãdoq; semel in anno: ⁊ maxime in autũno: q͛ tũc multum de melãcolico sanguine generat̄: quãdoq; sua grauitate descendit ad illas venas inferius: que si nõ aperiãtur dolor fit magnus: ⁊ si aperiãtur qḋ superfluũ est sine dolore egredit̄. ¶ Si ergo aperiãtur ⁊ fluant: non opz ꝙ remoueat̄ sanguis fluens nisi timeatur de debilitate virtutis: vel nisi sanguis mutet̄ de nigro grosso in rubeuz claruz. In hac autez passione fit angustia pectoris ⁊ constrictio: q͛ cum kilis vena extendatur per mediuz spine a sũmo spondili ad inferius caruz descẽdendo. lateral̄r spargẽdo ramos dextrorsuz ⁊ sinistrorsuz: quedaz. n. veniũt ad thoracem ⁊ pectus: vnde cuz fluunt vene cõtinue ⁊ familiares: opz ꝙ partes predicte exsiccent̄ ⁊ coartẽtur: ex eadẽ causa ẽ dolor in dorso ⁊ grauitas in coxis: ⁊ debilitas ⁊ ĩflatio in lateribus ꝑpter ĩdigestionẽ que inde sequitur: vnde generat̄ ventositas latera extẽdens: ⁊ quãdoq; aquositas viscera replẽs: vnde ex hac passione quãdoq; ydropisis generat̄: signa aũt ⁊ per visuz ⁊ per tactum sunt manifesta. ¶ Sciẽduz ꝙ egritudines ani difficiles sunt ad curandũ: ⁊ precipue emoroys: q͛ locus eius est nimis sensibilis: vnde multus dolor attrahit̄: ⁊ q͛ anus positus ẽ in inferiori: vñ facile descẽdit ibi sup̄fluitas: ⁊ q͛ a fecib⁹ mouet̄ frequenter. Itẽ q͛ medicina laxatiua ibi diu nequit morari. ¶ In p̄ncipio ergo cura est vt vẽter soluat̄ ⁊ corpus a grosso sanguine euacuetur per flõmiaz factaz de saphena que est circa cauillaz a parte interiori ⁊ exteriori vt discãt hũores aliaz viaz tenere: ꝓdest iteꝝ mũdificatio splenis ⁊ epatis a sanguĩe grosso. mel̄ico semp̄ teneat̄ vẽter laxus: exhibeantur pill̄. de. v. generib⁹ mirab. vel theodoricõ anacardinuz: vel decoctio mirab. facta ergo sic corporis mũdificatõe: studeamus restringere emoroydas: doceamus humores aliam viam tenere per flõmiã: ⁊ alias euacuationes: ⁊ fiat ventosatio inter spatulas vt sanguis ad oppositũ trahatur. Sciẽdũ autez ꝙ recentes emoroyde omnes possunt restringi simul: ĩueterate autẽ nõ. Sed vna semp̄ remaneat: aliter. n. eẽt periculuz ydropisis: vt dicit Hypo. in. vi. particula affor. Si autez emoroyde sint surde ⁊ cece: faciamus vt inde currat sanguis multus donec color ꝑmutet̄: ꝙ si nõ possumus facere incidamus eas: ⁊ postea desudemus aduirendo: nisi ẽt sanguis mult⁹ egrediat̄ timẽdũ ẽ ḋ herpestiomeno, herisipilla. mania. mel̄ia. cãcro. epil̄ia. scabie.

lepra.pleuresi.pipleumonia.nefresi.al'.frenesi.ydropisi.
ptisi. ⁊ corruptione ⁊ corrosione totius corporis. aperia/
mus vero surdas ⁊ cecas inungēdo cuȝ oleo de persicis.
vel amigd.amar. ⁊ cuȝ medulla cerui ⁊ bdellio: vel cum
succo cepe ru. vel cum stercore colūbino ⁊ staphisagria.
vel cū folys rute.extrahatur succus a ruta: ⁊ apponatur
galbanum ⁊ aspaltum: ⁊ erit optimū: aperitiuum: ⁊ fiat
flōmia de saphena. Si auteȝ dolor sit fortis cum ardore
ponatur emplastruȝ factū de oleo ro. vitell'ouoruȝ. ⁊ ci/
mino cōtrito. Aly faciunt de vitell'ouoruȝ.croco. ⁊ opio.
Aly inungūt cuȝ adipe anseris: vel adipe renū capraruȝ
⁊ cera alba. Iteȝ teratur crocus.mellilotū cum oleo ca/
momileon ⁊ superponant: fiant embroce ⁊ subfumiga/
tiones: ⁊ multa alia que dicit auc. ¶ (Emoroys ⁊c.) emo
roys dr ab emai qd est sanguis ⁊ roys fluxus (a natib⁹)
.i. ab ano. (apata ⁊ vlcera fiunt.) suple ex mā eadem ex
qua emoroys ⁊ vlcera intestini. ⁊ plures aly morbi ex ea
oriuntur (ppter humores acutos). s. adustos melācoli/
cos (mutatio caloris) influētis pp sanguinis depditōeȝ
in surdis: ⁊ nō fluētibus ppter fortem dolorem (in citri
nitateȝ) ppter vapores superius ascēdētes (videamus
ne medicinaȝ demus acutā) predicte medicine possunt
dari in mā grossa: mel'ica frigida: sed in pauca quātitate
⁊ sine acumine. (dyacosiȝ) nō ē in vsu. nominat a cusis
quod est stōs dyaciassia non est in vsu. (Si de acutis)
Incipiendū est a flōmia. (plūbo incenso) plūbum incē/
sum sic fit: plumbum liquefit in olla exsiccatur incidit
⁊ mollitur sic fit puluis nimis restringens: sil'r facit pul/
uis attramēti ⁊ thuris: ⁊ san. draco. ⁊ balausti. ⁊ tele ara/
nee: ⁊ pili leporis cuȝ albumine oui: ista omnia emoroy/
das stringūt: ⁊ exsiccant ⁊ ɔsumūt māȝ: ⁊ bona sunt que
ponit auc. quidā tñ intingūt in solo succo porri emoroy/
das: ⁊ statim fluxus cessat ⁊ dolor sedat (Si sit iterior)
scȝ in intestinis qbus sit vena apta. liciniuȝ intingatur ⁊
inungat: ⁊ inunctuȝ intromittatur restringet ⁊ desicca/
bit emoroyd. sit ita vt asperitas tollat. (Si propter car/
diacā) de mel'ia coartante cor. (Si ppter mel'iaȝ). s. pp
morbū capitis: istud ergo antidotū valebit ad mel'iam:
(emoroy. interiorꝝ:) h antidotuȝ māȝ ɔsumit flegma/
ticaȝ viscosaȝ: vnde fiūt emoroyd. ⁊ eaȝ parteȝ sensibil'r
euacuant. (Si medicina put diximus) ꝙ sepe cōtingit
ꝙ eas fluentes restringere nō valemus (attrici). i. fora/
mina in ano sordē emittētia: sicut fistula (acutam medi/
cinaȝ) sicut attramētuȝ cōbustum ⁊ auripigmentuȝ: vel
calceȝ viuam cuȝ succo porri: vel cū cyrurgico istrumē/
to: sicut auro candente (locus vlceratus) cauterizet vt
mā desiccet ⁊ locus ɔfortetur ⁊ callosus fiat ne materiā
recipiat influenteȝ: facta autē cōbustione ignis depona/
tur cuȝ succo porri ⁊ rasura lardi: postea ponātur pulue/
res desiccatiui. cōsolidatiui. carnis regeneratiui: vt pul/
uis ro. fabaꝝ. thuris. mastic. h superponatur facta prius
ablutiōe cū aceto tepido: vel aqua ro. vñ dicti pulueres
incorporent cū vitell'ouoꝝ: ⁊ aqua ro. ⁊ oleo ro. ⁊ h sup/
ponat: qm̄ mitigat. desiccat ⁊ cicatrizat. Ista cura valet
in incisione lōgaꝝ emoroydaꝝ. ⁊ ficuuȝ: ⁊ ceteraꝝ excre
scentiaꝝ: sicut attrici ⁊ similia (extra locū passionis) nō
ponamus pulueres corrosiuos intēsiuos nisi supra locū
passionis: qr bonaȝ carneȝ corroderēt. ⁊ ita nocumētū p/
starent: (⁊ si in natib⁹) h tāgit curā herisipile ⁊ aliaꝝ in/
fectionū colericaꝝ (Si vulnera sint sine apate) hic tan/
git d cancro in ano: qd appellat vulnus sine apate. (Si
humiditas sit nimia.) h tāgit curaȝ de fistula. (Si in na
tib⁹ sit dolor) h tangit ragadias ani ⁊ vlcera: pruritus ⁊
corrosiōes. (Si sanguinis fluxus) h valēt balnea cōstri
ctiua ⁊ emplastra.

¶ De exitu ani. Cap. XX.

Passiones ani sicut emoroys. aposte/
ma vulnera ⁊ fissura nocent ⁊ dolo/
rem faciunt: nates infirmū exprime/
re cogentes quasi ex quadaȝ inanita/
te: vnde exit anus: aliquādo quoqȝ egredit ex
mobilis mollitie lacerti volūtarij. Ideoqȝ ster
cus ifirmi sine volūtate exit. ¶ Oportet ergo
vt videatur vnde nascat. Si ex depssiōe fiunt
doloreȝ nimiū faciunt. Infirmus ergo sedeat
in aqua vbi cocta sint stiptica. galla. balausti.
cortex. maligra. sumac. glādes. ypoquist. ⁊ si/
milia. demus ifirmo dyacosiȝ. ematitē. micle/
te. dyaxilocaracta. dyacitonitē. triferam maio
rem ⁊ minoreȝ. pill'. de bdellio. accipe viscuȝ.
malue ⁊ oleum: vnge inde manus. redde ani
intra. similiter cuȝ vitello oui ⁊ visco psilij. q
postqȝ intus erit fomentemus cum re stiptica
iam dicta. Deinde accipe galle. cōcule marine
incense. añ. ȝ. i. ⁊ ß. nuc. cypressi. balausti. cor/
ticeȝ maligra. acatie. ypoquist. añ. ȝ. i. fac pul.
pone super anuȝ: hora vna post aliam horaȝ:
fomentemus cuȝ re stiptica iam dicta. accipe.
cortices arboris lētisci. ȝ. iij. nuc. cypressi. ȝ. ij.
ceruse. fac puluerem super anum mittens: hi
omnes pulueres quos diximus ⁊ omnes spe/
cies post ani reuersioneȝ: siue puluerizate sint.
siue epithimate: siue fomētatōes multū valēt.
¶ Hic spāliter agit de mollificatione ani ⁊ eius paralisi:
vnde egredit anus iuolūtarie siue insensibiliter: fit qñ/
qȝ ppter casus supra dorsuȝ: ⁊ ppter percussioneȝ: vñ la/
certi rūpūtur vel desiccātur: quādoqȝ vero ex nimia hu
miditate relaxāte: fit etiā ex retētione superfluitatū: vñ
longaon paraliticat ⁊ fit insensibilis: fit etiā propter ni/
miaȝ retētioneȝ vrine: quādoqȝ fit ex nimia cōpressione
⁊ nimio conatu ⁊ appetitu egerendi: vnde pp nimiā cō/
pressionē exit anus: pōt etiaȝ fieri ppter apa: vnde anus
expellitur ad exteriora: vel ex continua sessione super la
pides: ⁊ sup sedes frigidas valde: vndecūqȝ aūt cōtingit
exitus ani ⁊ nimia relaxatio passio est dolorosa. ¶ Cae
autē ⁊ signa satis facile per indiciuȝ patiētis: vel per vi
suȝ: vel per tactū possunt assignari: qr locus satis aptus
est ⁊ manifestus. palisiȝ vo lōgaōis signat spāliter egres/
sio stercoris inuolūtaria: sicut paralisim didimoꝝ egres/
sio spermatis iuoluntaria sine delectatione: vel egressio
vrine sine delectatiōe: ex paralisi vesice. hō ergo relaxa/
tio ani: vel mollificatio aliqñ fit de humiditate declinā/
te ad caliditateȝ: frequētius tñ fit de humiditate vl' hu/
more frigido: sicut de flegmate grosso: vl' vitreo vl' ace/
toso. Si aūt de humore calido sentitur ardor ⁊ pūctio ⁊
mordicatio in lōgaone: stimulās ad egerēdū. Si aūt fit
de humore frigido: graue pondus sentitur in inferiori/
bus cum frigiditate. ¶ In thenasmō vero pruritu: vel
exitu ani de causa ca. confert flōmia de saphena interio/
ri: ⁊ clistere mollificatiuū: deinde mundificatiuuȝ de se/
ro capno ⁊ trifera sarracenica: fiant inunctiones cū oleo
ro. In frigida autē causa cōfert clistere de fenugreco. se.
lini. colatura furfuris cuȝ yerapigra vel bñdicta. Si aūt
adsit repletio fiat flōmia de saphena: in vtraqȝ cuȝ cau/

sa ꝯferūt sacellationes de furfure:⁊ repleatur saccus de
furfure:⁊ coquātur in aqua ꝯtra cām calidā:sed contra
frigidā bulliatur in vino:⁊ desup sedeat patiens. In cā
autē frigida pōt fieri suffumigatio de thure.pice.lauda
no ⁊ cū similibus:in causa vero ca.cū aceto. In thenas/
mō vero sumere saccellationē de furfure triticeo si pa/
tiens supersedeat ano intermisso. Itē solet dici ꝙ ꝓba/
tū est contra exitum ani.vel matricis ista valet subfu/
migatio de spodio serpētis:vel bdellio.vł cappare:⁊ fre/
quens inunctio de oleo nucleoꝝ persicoꝝ cū sepo hyr/
cino ⁊ adipe galline.h̄ fiat frequēter:simił valꝫ oleū co
stinū. Itē cōtra mollitiē ⁊ relaxationē ani sedeat infir
mus ī aqua stiptica ð balaus.psidia.galla.cypresso. Re
ducto ano ad interiora:decoquātur ro.lentes.solatrum.
⁊ sumac in aqua ⁊ aceto:⁊ ibi sedeat patiēs:abluat̄ locus
cū vino stiptico:⁊ supaspgatur puluis thuris.ro.sumac.
vel ponatur paruū de melle ro.alumine.sumac.antimo.
cerusa.galla.puluis istorū superaspgatur. Si aūt aposte
ma sit in cā:difficilis est cura:q2 tūc anus aut vix aut nū/
quā poterit introduci:sedeat patiens in aqua ca.in qua
decoquātur malue bismalue.rose.lingua auis. mellilo/
tū fiat postea inunctio cū oleo anetino:camomelino.
⁊ fiāt alia que dicit auc̄. ¶ Passiones ani) multas enūe
rat passiones:spāliter tn̄ intēdit in h̄ caplo de exitu ani:
a quacūqꝫ causa fiat (ex quadā suauitote).i.vt suauius
se habeat. (Si aūt inuolūtarie:) vt in paralysi ani (si ex
cōpressione) anus primo intromittat̄:⁊ postea fiant que
dicit auc̄. (dyacosim miclete.) ponit ełaria superflue hu
miditatis desiccatiua ⁊ cōsumptiua (dyaxilocaracta) h̄
antidotū nō est in vsu:denominat̄ a xilocaractis: ð qui/
bus inuenitur in dietis particularibus:(accipe viscum
malue:) h̄ inunctio fiat ante balneum stipticū:⁊ aū suf/
fumigatiōē.deinde fiant pulverizatiōes q̄s p̄cipit auc.

¶ Explicit quartus liber.

¶ Incipit liber quintus de mala ꝯpłone epis. Cap.I.

Multis modis gloriosissimi medi/
ci digestibilem virtutem tria loca
dixerūt corporis obtinere. primū
in stomaco.secūdū in epate. ter/
tiū in omnibus membris corpo/
ris. Nos in q̄rta ꝑticula diximus: quos mor/
bos prima digestibilitas pateret̄. In hac qui/
ta dicere disposuimus quos morbos in epate
secūda patiatur:⁊ sigñationes ⁊ curas ꝫm an/
tiquorū auctoritates. ¶ Incipiamus ergo a
mala ꝯplexione epatis:⁊ dicamus epar duo/
bus modis pati.s.ex sue essentie ꝓprietate:vel
ex aliorum membrorū vicinitate:ex sui ꝓprie/
tate tribus morboꝝ generibus: sicut ⁊ omnia
membra corporis patiūtur. Mutatione com/
plexionis sicut si refrigescat: vel calefiat: hu/
mectetur:vel desiccetur:simpliciter seu cōpo/
site. Scdō genus vero morbi officiales vocā/
tur:sicut opilationes vel apostemata. Tertiū
dissolutio ꝯtinuitatis.i.separatio ꝯiūcture appel
latur:sicut sunt vulnera. excoriatiōes. incisio/
nes ⁊ similia:he autē passiōes generant ydro
pisim:hos vero morbos in suis locis dicturi
sumus. In presenti autem a mala cōplexione
incipiamus. ¶ Si epati diuersarum comple/
xionū vna dominetur qua virtus sua natura/
lis superetur:duricies ⁊ tumores in ipso con/
ficiuntur:hec mala complexio vel est sine ma
teria:vel cū materia. Si vero ꝯplexio mute/
tur in calorem:infirmus nimiā sitim sentit:vł
ardorē.coleram rubeā.vomit.calor eius in
citrinitatem mutatur:siccitatē habet lingue.
palati.⁊ narium.appetitus eius in cibis defe/
ctus:vrina citrina colerica.si in frigitudinē sit
mutata.nihil habet horū que diximus:sed fa
mē nimiam patitur sine digestione.grauitatē
in epate.color faciei corrumpitur ⁊ mutatur:
labra ⁊ lingua inalbescunt:sanguis minuitur.
Mutatione epatis in siccitatem:spasmus cir/
cūdans epar sentitur:siccitas est in ligua. sub/
tilis vrina.digestio parua ⁊ sicca.corp⁹ maci/
lentum:si mutetur in humiditatē.facies tume
scit:⁊ inflatur:neqꝫ sitit propter humiditatē:
vrina alba ⁊ clara sine tinctura aliqua:⁊ quasi
aqua intelligit̄. Item mutatio complexionis
epatis intelligitur ex īfirmi natura.etate. tem/
pore ⁊ dieta ante infirmitatē habita. Item si
he cōplexiones dominantur composite ꝫm na/
turam compositionis sue:oportet festinare in
medicanda cōplexionis epatis mutatiōe vt ad
suam naturalē proprietatē valeat redire an/
teqꝫ induretur ⁊ intumuerit. ¶ Gał.n. in lib.
iuuamenti mēbrorū dixit. Intentio dei in cre/
andis aīalium membris fuit tribus modis: q̄/
dam pars vt viuerent aīalia per ipsā:sicut ce
rebrum:cor:epar:altera vt bene viuerent per
ipsam:sicut oculi:auricule:manus ⁊ pedes:⁊
similia:alia quibus generantur aīalia vt testi/
culi. ¶ Cum ergo epar vnū sit de illis mem/
bris quibus aīalia viuunt: cū corrūpitur cō/
plexio sua videndū est vnde corruptio fiat:si
ex calore sit oportet basilicā flobothomari:si
tempus:etas:consuetudo nos adiuuēt. Or si
non:refrigeremus cum spodio.zucca. psilio.
syrupo albo.oxizaccara. Demus serum cum
oxizacca. succū herbarū endiuie.i.scariole.so/

latri bene coctum ⁊ colatum: Demus troci-
scos compositos epatis refrigeratiuos quos
in hac particula sumus dicturi cuz frigidis sy
rupis demus suauia ⁊ lenia catartica sicut istō
qd̄. ℞. succi cucurbite. maligra. añ. ʒ. ij. zucca.
mãne. añ. ʒ. vi. spodij. dragagan. se. citoniorũ.
añ. ʒ. iij. oīa pistata ponantur in succo illo die
ac nocte: postea frica ⁊ cola dãs ei bibere. Ci-
beť crisolocãna. lactuč. blitis. portuľ. solatro.
cucurbi. Si febrẽ non habeat demus h̄ cocta
cum pullˀ. perdicibus. fasianis. custodiat se de
lacte ⁊ factis ab eo. melle. ⁊ de omnibus gros
sis carnibus. In aqua bibẽda misceatur syru-
pus frigidus. Cathaplasma faciamus ponen
do supra epar calorem extinguens: sicut por-
tuľ. cucurbi. solatrum. psiliuz. lentigines. lactu
caz. maluaz. violam. omnia pistentur cũ oleo
ro. ⁊ cathaplasma fiat. ¶ Si epar in frigitudi
nem mutetur: demus infirmo dyareubarb. ⁊
trociscos ide factos. dyalacca cũ suis trocisč.
dyacurcumam maiorez ⁊ minorez. omorisiã.
atanasiaz. dyacostũ. quodcũqz horuz inueniat
medicus. detur. ʒ. i. ⁊. ß. cum succo diuretica-
rum herbaruz. sicut apij. maratri. cocto ⁊ co-
lato cũ oximelle. syrupo absinthij. syrupo ra-
dič. vel apozima calamenti cuz apozimate de
aniso. maratro. apio. mastič. spica. folio squi-
nãto. Si medicus inuenerit simplex vel com-
positum. detur cuz amigdaleo. Demus dya-
galˀ. dyaciminuz. dyanisuz. dyaroma. De tro-
ciscis demus quos dicturi sumus. trociscos dē
aniso. maratro. apio. mastice. spica. folio. squi-
nanto. vel de absinthio. ⁊ silibus. Cathaplas-
ma superponamus epati quo calefiat. Simi-
liter epithima sicut oleum nardinuz. anetileõ.
⁊ similia. obseruet se de duris cibis ad digerẽ-
duz. Nutriatur cum subtili ⁊ leui dieta cũ ca-
lidis aromatibus preparata. manducet vuas
pas. habent. n. propriuz iuuare epatis defectio
nẽ vbicũqz sit: similiter fistič. bibiť. qd̄ valet fri
gido epati. Caueãt sibi ab omni dulcedine qd̄
nocet epati ⁊ spleni faciens opilationẽ. amara
bibant maxime si sint cõposita ⁊ pontica: vt ẽ
absinthiuz tamariscus ⁊ scolopendria. ¶ Si
epati hũiditas ⁊ frigiditas: vel caliditas ⁊ hu-
miditas domineť cuz frigidis medicemur re-
frigerantibus vel calefacientibus: nos in hac
particula dicemus dē medicinis q̃ztũ sufficiat.
¶ In hoc quinto libº incipit auctor ordinare signa. cãs. ⁊
curas epatis renũ ⁊ vesice: ⁊ pͥmo de passione epatis tãq̃z
dignioris mẽbri: morbos g̊ epatis diuidit primo in mor-
bũ generatuz in ipsa essentia epatis: ⁊ in morbũ aliunde
prouenĩetem: quasi diceret, morborũ epatis quidã sunt
a causa ꝓpria: quidã a propria passiõe ipsius epatis: ⁊ q-
daz a cõpassione. Morbus ꝓueniens a propr a cã diui-
diť in tria. in morbos cõsimiles officiales ⁊ cões: pͦ agit
de morbo cõsimili: q2 referť ad mẽbra cõsimilia que sũt
mã officialium: ⁊ primo de morbo ꝯsimili ex atis calido.
¶ Talis ergo mala cõplexio calida: aut est cũ materia:
aut sine mã: mala cõplexio calida: siue sit mãlis: siue nõ.
sitiz generat ⁊ ardorez ⁊ siccitatez in lingua: ⁊ cetera que
ponit auc. Sed si adest mã seqtur nausea vel vomitus:
si vero nõ. non. Itẽ cũ materia vrina est magis citrina: ⁊
magis turbata ⁊ sepe adest febris: ⁊ dextrũ ypocũdrium
sentiť calidũz. ¶ Si in frigiditate sit mutata.) In h̄ hz
sua ꝓpria signa nimiaz famẽ: qd̄ ẽ: q2 frigiditas cõprimit
cibaria ad funduz stõi. ⁊ ita fit inanitio in ore stomaci. ⁊
ita fames ⁊ appetitus. nõ repleať: hãc sequitur sepe dya-
ria ptisanaria: q2 deficit attractio ĩ epate ⁊ digestio: (san
guis minuitur) q2 minuiť digestõ. hͨ nõ febris: sed magi
via ad ydropisiz nisi forte post lõguz tp̃s: quando ingros
satuz est corrũpitur: vnde putrescit ⁊ facit febrem (spas-
mus circũdãs) siccitas ꝯhit pelliculas ⁊ lacertos: vnde
sentiť durities: ⁊ extẽsio: vnde premiť epar: ⁊ h̄ appellat
spasmũ (subtilis est vrina) q2 liqdius ꝯsumiť in humo-
re: ⁊ ingrossať humor: ⁊ non exit. nisi ꝙ liqdius materia
vrine sine humore cõtraria signa cũ in morbo epatis hu
mido. ¶ Si aũt male cõplexiones cõponanť accñtia ẽt
mala ⁊ signa erũt cõposita. distinctio habeť per res na-
turales ⁊ nõ nãles ⁊ cõtra nãm: per res nãles: vnde dicit
(etate) ⁊ similˀr per res nõ nãles: vñ dicit (tp̃e ⁊ dieta.)
per res cõtra naturaz: sicut per accñtia mala predicta.
¶ Opz festinare) q2 membruz valde nobile est: ⁊ ẽ na-
tũ sibi ⁊ toti corpori: vnde est ad esse. (Gal. in liº) osten-
dit auctẽ. G. ꝙ mẽbroꝝ quedã sunt ad esse indiuidui sicˀ
cerebruz. cor. epar. quedaz ad bene eẽ sicut oculi. nares.
quedaz ad eẽ spẽi. sicut mẽbra generatiua: si sic g̊ mẽbrũ
tale nobile per malã cõplexionẽ indurescat: ⁊ sic incura-
bile efficiať: opz festinare: epar. n. scliroticatũ nõ est cu-
randum per dissolutiua fortia dissoluentia: q2 prius car-
nẽ teneraz eius dissoluerent vel putrefacerent: q̃z scliro
sim curarent. ¶ Si ergo sit ex calore.) In cã sanguinea
⁊ colerica p̃cellit flõmia: siue sit materialis siue non: Si
tamẽ particularia ꝯueniant: ⁊ nõ habeãt penuriã humo
rũ: vt nimia adsit siccitas: ⁊ cõsumptio. facta flõmia de-
tur syrupˀ nenufarinus: vel acetosus: vinuz maloꝝ gra.
scolopẽdria aut endiuia. In hac distẽperãtia multũ va-
lent: si flõmare non possumus: nihilominus p̃dicta exhi
beãtur cuz eis que ponit auc. vel exhibeať serũ caprinũ
cum zucca. ⁊ succus malorũ grana. acetosoruz. In causa
materiali deñť trocisci de sandaľ. ⁊ herbis. In omni di-
stemperantia calida epatis precellũt ro. sandali. ⁊ absin.
sicut in omni distemperãtia frigida precellũt eupatori.
spicanar. squinãtuz. ⁊ absinthium: qd̄ valet in vtraqz cã.
fiat ergo in omni calida distẽperantia epatis emplastrũ
de omnibus sandaľ. spodio. rasura eboris. absinthio. ro.
berberis. violˀ. ad quantitatẽ omniuz farina ordei. cum
toto furfure. h̄ totũ distẽperetur cuz succis solatri. iouis
barbe. ⁊ aceto. si aũt hoc habere nõ poteris: in succo cas-
silaginis. i. iusquiami pãnuz vel stupas ĩtinge ⁊ aliquan-
tuluz expressa suppone: (ꝙ. ℞.) receptio quã ponit paꝝ
valz. q2 mãna his diebus nõ vtunť: eo ꝙ purum non in-
uenit: sed sophisticať ex melle ⁊ laudano: sz si vis pone
cassiaf. vel tamarindõ. in multa quãtitate: ⁊ coque ⁊ plus
valebit (custodiat se a lacte) preterq̃z a sero. vel oxizac-
cara cuz aceto mixta: ⁊ talia sunt opilatiua: ⁊ inflãmati-
ua: siue inflatiua. Sciendũ autez ꝙ epati distẽperato le-
nia catartica sunt dãda: q2 fortia ipsum dissoluunt ⁊ de-

bilitā̃t:maxīe in cā̃ ca. Si aūt sit sine fe. comedat de edulis. pull̄. coctis in aceto vel agresta vl̄ lactuca vel solatro (Si epar in frigiditatē) in cā̃ māli exhibeat̄ oximel cū̃ decoctione maratri apy: τ siliuz (p̄eūte dyalacca) el̄iuz denoiatū̃ est a lacca qđ est gū̃mi ca. τ sic. in. y. gradu cuz subtili suba (dyareubar. τ trociscos inde factos:) miruz est qđ dicit auc. qꝛ reubar. solet dari ī calidis causis: sꝫ tñ calefacit τ ꝯfortat epar τ dissoluit humorez τ euacuat ꝑ vrinā̃ dyacurcuma antiquatū̃ est: τ denoīatur: sicut qdā̃ dicū̃t a quodā̃ vase cucurma noīato in quo ꝯficiebat̄: vl̄ dicat̄ ꝙ denoīat̄ a cucumeribꝰ siluestribus: quoꝝ succū̃ recipit. vl̄ aliqd loco ipsiꝰ: qđ est ca. τ sic. sicut opiate dñr ab opio qđ recipiū̃t. vel aliqd loco ipsiꝰ (omorusia.) aliquā̃tulū̃ q̄si vniꝰ sube cū̃ hū̃ana nā̃: vel q̄si amans vsiā̃. i. subam (athanasia) ħ opiata que ꝯstringit q̄re ħ ponitur ad ꝯsumēdū̃ aquosas supfluitates τ ꝯstringēdū̃ τ ꝯfortā̃dū̃ epar: vt exꝑmēdo expellat nociuū̃ cōtētuz (det̄ cum amigđ. amar.) .i. cū̃ succo eaꝝ: qm̄ multuz est deopilatiuus mū̃dificatiuꝰ τ calefactiuꝰ (dyagalā̃ga.) ħ cōfirmat τ ꝯfortat ꝑmā̃ digōnē. (dyaronia) antidotū̃ est de spēbꝰ arōaticis ꝯfectū̃ (cathaplasma po.) nū̃q̄ʒ sup epar apponendū̃ est emplꝫ nisi facta priꝰ sufficiēti eūone: τ initiata ꝑma digōne: qñ. n. ponū̃t empl̄a supra repletionē cibos īdurā̃t τ īfrigidā̃t si fuerit̄ frida. Si autē sunt cal̄a attractionē festinā̃t añ tp̄s a stō (vuas pas.) iste hñt penetrare τ subtiliare: vñ valēt in vtraq̄ʒ cā̃. Sꝫ in cal̄a in aq̄ frigida debēt īfridari (fistici.) fructꝰ sū̃t hñtes nucleos ca. τ sic. in. 2º gra. (amara bibā̃t) ista ꝑꝑ ꝯpl̄onez calefaciū̃t τ dissoluunt ꝓpter ponticitatem cōprimunt τ expellunt atq̄ʒ confortant.

❡ De opil̄one epatis. Cap. II.

Epar opilat̄ multis modis vl̄ ex grosso sanguine ab epate ad membra currente cum nō debet currere: vnde cū̃ nō pōt exire remanet clausus in viȷ̄s epatis τ eiꝰ venis opilatis claudit eas ex grossitie sua: vel ex humoribus grossis τ viscosis in venarum extremitatibus inuiscatis que de maiori vena egrediuntur: τ ibi generatur opilatio. Item epar opilatur de quorū̃daʒ membrorum incisione. si enim manus vel pes incidatur permanet sanguis ille in epate solēs mēbrum illud nutrire: τ ita epar opilatur: similiter opilatio in muliere nascitur cum menstrua sua ante tempus auferantur: sanguis enim solens exire cum menstruis opilatur in eius vijs τ venis: vnde epar constipationeʒ patitur: cū̃ succus cibi secū̃dum ꝙ oportet ab eo non recipiatur: vnde infirmus grauitateʒ nimiā̃ sub hypocundrijs a parte dextra sentit. ❡ Si fumus in epate adunetur: neq̄ʒ exire possit nō solum grauitas sentitur: sed extensio τ tetinatio τ dolor sentitur inter furculas τ epar τ cum ambulant vel saliant: maxime post aquaʒ ebibitam sentiunt puncturam: dolorem: grauitatem: furcule semper mouentur: neq̄ʒ a pulsione quiescunt. vrina eorum subtilis τ clara citrina vel glauca: si opilatio sit ex calore incensa: vel nigra vel alba: si ex frigitudine: τ si opilatio sit ex menstruis ablatis vel membris īcisis palam fit visui. ❡ In opilatione epatis ex calore basilicam in dextra manu minue: vel venam inter pollicem τ indicē: τ auferamus secundum virtutis possibilitatem: si inq̄ʒ tempꝰ etas: consuetudo nos adiuuent: si nō: leue demus catarticuz: sicut est istud. ℞. mirabol̄. citri. viole cuscute absinth. fumiterre. ana. ʒ. xx. capill̄. veñ. rose sicce succi rađ. apij: maratri: endiuie. añ. ʒ. x. se. scariole maratri anisi spice. mastic̄. fichen. añ. ʒ. iiij. prunoꝝ. iniub. añ. ʒ. xx. omnia coque in. vij. libr. aque vsq̄ʒ ad tertiam partem τ cola: deinde accipe mā̃ne. ʒ. xx. cassiefist. ʒ. x. quas iterum cola τ mitte lib. ij. zucca. coque foco suaui vsq̄ʒ quo fiat sirupus da ℥. iij. vel. iiij. cum amigđ. ℥. i. dyagridij. ℈. ß. secunduz virtutem infirmi: si īfirmus fuerit debilis: vt sirupum istum bibere non possit: nec alia tā̃tū̃dem valentia: sicut apozima de absinthio vel de fumoterre vel de radice τ similibꝰ: precipiamus vt assuefaciat succuz endiuie scariole τ maratri coctum τ colatum. ℥. vj. cū̃ oxizaca. omni die. Qꝛ si sit fortis bibat priorez sirupum cum intermissione. Item si debilis sit demus succum maligra. cum oxizaca. τ succū̃ solatri: τ quinq̄ʒneruie cum zucca. Demꝰ dyarodon trociscos de berberis. Nutriatur cum cibis leuibus τ subtilibus: sicut pullis perdicibus fasianis τ similibus scariol̄. lactuc̄. solatro blito: τ similibus. ptisanam demus vbi radices maratri τ apij cocte sint cum oxizacca. ❡ Si opilatio sit de humoribus grossis τ viscosis: detur īfirmo yerapig. yeral̄. theođ. stomaticum τ similia grossos humores purgantia: maxime si sint in concauitate τ profunditate epatis ꝓpter illius loci vicinitatem ad vētrez: si humores sint in superiori parte epatis demus infirmo diuretica vrinaʒ purgā̃tia aperientia epatis superiorem opilationem: vene enim superiores epatis iuncte sunt vijs vrine. Diuretica autē sunt absinth. squinantū̃ assar̄. spica costuz ameos: τ similia: horū̃ simpliciū̃ siue compositorū̃ da infirmo. ʒ. i. τ. ß. cuz oximelle τ succo maratri apij ysopi absinthij q̄lecū̃q̄ʒ horū̃ vel simplex vel compositū̃ dabis cum oximelle vel cum amigdal̄. si fuerit necesse plus aperiri τ calefieri: quia nimis est frigidum: demus socrugene philonū̃: athanasiā̃: omorusiam: tyriacam: dyareubar. dyacostū̃ τ similia. Apozimata demus de calamēto de yreo de spermatibus cū̃ amigdal̄. vel sambu-

celeo vel oleo nardino trociscos dem⁹ de lac-
ca ⁊ similia. Nutriamus cum sparagis: sicla
⁊ carnibus volatilium. ¶ Si opilatio epatis
sit ex ablatis mēstruis flobotomemus ambas
venas in cruribus ⁊ balneemus: succos her-
baꝝ coctos ⁊ colatos cum amigdaleo demus
⁊ apozima de calamento ⁊ de radicibus de
dyamarte ⁊ similibus. ¶ Si ex incisione ali-
quorum mēbrorū corporis sit precipiamus
flobotomari ⁊ dem⁹ diuretica iā dicta.

¶ Hic agit auc. de morbis officialib⁹ sicut de opilōnib⁹
epatis. opilō ḡ qñq₃ fit de sanguīe: qñq₃ de colā: qñq₃ de
flāte: qñq₃ de melīa: vel de sanguīe grosso clauso in vēis
subtilib⁹ epatis: qñq₃ de flāte viscoso: vl' ex melīa grossa
in eisdē venis. vl' (venaꝝ extremitatib⁹). i. in venis ra-
mificatis ex ꝑte vene cōcaue que orit̃ in gibbo vel ex ꝑ-
te syme. (vñ epar cōstipationē patiat̃:) q₂ sanguis redit
ad epar. ex nimia grauitate circa epar mult⁹ hūor colle-
ctus non valēs fluere grauē reddit dextrū ypocūdriū
honeratū. (fit aūt opilō) ex vētositate: s₃ hāc signat (ex-
tensio). i. iflatio (⁊ tenuatio). i. mot⁹ ablatiu⁹ ⁊ mallea-
tio: (maxīe post aquā bibitā) de sua friditate subaꝫ epa
tis cōstringit: vñ sicut pōtic. pūcturā gnāt ⁊ dolorē: ⁊ ꝑci
pue iter furculas ⁊ epar cū sit exit⁹ violētus ꝯpatit̃ cōis
neru⁹ per quē epar furculis ⁊ dyafragmati alligat̃. pau-
ca ponit signa cāe faciētis opilōnē. (subtilis:) q₂ nō exit
nisi qđ subtili⁹ ē. citrina si sit cā ca. glauca vel alba: sicut
in cā frida. ¶ In opilōne) icipit curā ordinare (vena q̄
est iter medicū ⁊ auricularē:) s₃ h̄ lr̄a bōa est: q₂ sanguis
grossior ide exhit̃: sicut fit in q̄rtana: vl' in morbis croni-
cis: que ēt spleni appropriat̃. (vel venā que est iter pol-
licē ⁊ idicē.) ⁊ h̄ directe sanguinē recipit ab epate per ra
mū vene ꝓfunde trāsiēs per dyafragma ad lat⁹ ⁊ ad cu-
bitos: ⁊ īde per rachetā vsq₃ ad illū locū. de hac supponi
tur ēt. G. sicut recitat Auic. ꝙ fortis est in exhendis sup-
fluitatib⁹ ab epate. Si flōmie nō ꝯueniāt ꝑticularia de-
tur catarticū ⁊ teneat̃ vēter laxus: vt supfluitates ꝯuer-
tant̃ ad itestia ⁊ epar mūdificet̃ ex parte syme. (si opilō
sit i ꝑte anteriori. R. mirab.) ponit receptionē que mul-
ta recipit diuretica (sichen). i. abrotanū agreste ca. in 2°
sic. in 3°. diureticū diuisiuū ⁊ penetratiuū est: q̄dā recipit
laxatiua sicut mirab. cassiafi. māna: ⁊ fiat sirup⁹ laxatiu⁹
da. ℥. iiij. in aurora (cū amigdaleō). i. cū oleo amigdali-
no amaro cū sirupo distēperatis dyagridij. ʒ. ij. pōđ. ij.
denarioꝝ totū. h̄ sirupo admisceat̃ (Si ifirm⁹ sit fort')
aliogn nō. sirup⁹ ille euacuat ꝑ vētrē: ⁊ ꝑ vrinā. ꝑ vētrez
dat⁹ frigidus magis. per vrinaz datus mult⁹ calidus: ⁊ h̄
valꝫ in recēti opilōne: silī mō trifera cū reubar. acuata:
silr valꝫ ista i ydropisi đ cā ca. ex recēti opilōne. si aūt cā
sit iueterata: talia paꝝ ꝓsunt. magis ꝓdest elīum de suc-
co ro. vl' catarticū. mā. n. fortiter iuiscata nō exhit̃ nisi ꝑ
fortē extractionē: sicut est medicia scamoneata: silr me-
dicia reubar. (Si fuerit debilis) h̄ docet solū vti diure-
ticis nō laxatiuis vt spica nardi cū sero capno q spālis ē.
lōgus. n. vsus eī⁹ oēm soluit opilōnē (cuscute aut fumus
terre) opilōnē de cā ca. sup oīa dissoluūt ⁊ sanguinē mū-
dificāt. talib⁹ debiles secure vtant̃ (dem⁹ succū maliḡ.)
h̄ oīa locū hūt in opilōnib⁹ epatis de cā ca. ¶ Si opilō
sit ex hūorib⁹ grossis melicis ⁊ viscosis). i. flāticis prece-
dat vsus oximell'. diur̃. ⁊ postea sqllit. ⁊ digesta mā dent̃
laxatiua que ponit auc. ⁊ precipue si mā sit ex ꝑte syme.
(Si hūores sint in iferiori ꝑte ⁊c̄.). i. i gibbo (absinth.)
squinātū. S₃ nōn^m ꝙ q̄dā sunt diur̃. rōne subē sicut ace-
tū: q̄dā rōne q̄litatis vt absin. ꝙ est grossū i subā: q̄daꝫ
rōne vtriusq₃ vt sgnāt. assarū (da ifirmo. ʒ. i. ⁊. ß.) de suc
co absin. itelligit dari: vel de plurib⁹ alioꝝ diur̃. rōne cō-
plexionis (. ʒ. i. ⁊. ß. distēperatis cū oximelle vl' succo ma-
ratri). i. decoctione maratri ⁊ alioꝝ. vl' simplex vel ꝯpo
situ. vel vnū vel plura istoꝝ (cū amigdaleo). i. cū oleo
amigdalīo amaro: qđ meli⁹ ē (socrugene) saluatrix nāc
iterptat̃ (philoniū). i. nou⁹ amic⁹ nāc (athanasia) inter-
pretat̃ imortalis (vl' athanasia). i. magis calā q₃ frigida
nō enī itelligēdū est de illa quā ponit nichola⁹ i antidot.
s₃ đ q̄dā que repit̃ in alexāđ. (ambas ne in plurib⁹) me-
li⁹ eēt apire saphenā circa cauillā pedis (succos herbaꝝ
diur̃. (sup. balneam⁹ vt extrahat̃ mā ad exteriora (dya
marte) multū est aperitiuū. denoīat̃ a marte iuētore vl'
a marte deo bellico. ꝙ repugnat ꝯ morbos. alicubi autē
dyasce repit̃ amatis: qđ est flos nucis muscate.

¶ De apostemate in epate. Cap. III.

Apostemata in epate nascētia duob⁹
modis sunt: vel de causa exteriori: si-
cut percussione vel collisione ⁊ simi-
libus: quib⁹ sanguis in loco suo clau-
ditur: ⁊ apostema efficitur: vel de iteriori: si-
cut si in epate quidam humores includuntur:
⁊ de ipsis putrefactis generātur apostemata.
Qui si fuerint sanguinolēti generant̃ aposte-
mata que flegmones appellant̃: si calidi sint ⁊
colerici generant herisipillas: si melācolici ge-
nerant dura apostemata que in cancr̃. mutan-
tur. Si flegmatici apostemata faciunt tumi-
da ⁊ mollia. Aliquando etiā apostema in epa-
te nascitur ex grossa ventositate que ibi clau-
ditur: neq₃ inde exire potest: cuius causa est
comestio nimia: ⁊ digestio parua. ¶ Aposte-
ma nascitur in epate duob⁹ locis. s. in superio-
ri parte: vel inferiori: si sit in superiori cum ta-
ctu sentitur: maxime si sit magnū: si in inferio-
ri intelligitur ex suis accidentibus. Accidētia
quibus considerant̃ in parte superiori epatis
apostemata: talia sunt. infirmus sentit grauita-
tem nimiam in dextro latere: ⁊ dolorē nimiū
inter epar ⁊ furculas cum suspiret vel lugeat:
vel cum cibum ⁊ potum recipiat: vel ex itine-
ris festināntia: ⁊ patitur in anhelitu angustias:
epatis enim superiora cum dyafragmate sunt
iuncta tussiūt sine screatu: quia materia extra
spiritus est instrumēta. ¶ Si calidum sit apo-
stema cū his significationibus febris iungitur
propter nimiaz vicinitatem cordis ad superio-
ra epatis. augmētatur sitis in initio passionis.
lingua infirmi subrubicūda est ⁊ post in nigre-
dinem vertit̃. In initio co. rub. emittetur: que
post in viriditatem ⁊ eruginem mutat̃. ¶ Si
sit apostema frigidum non sentit dolorem ni-
mium: neq₃ sitim. febris eorū est leuis. ¶ Si

apostema sit in īferiori parte epatis sentit gra/
uitatem cibi ⁊ parum digerit. dolor quem sen
tit cum suspirauerit minor est q̃ꝫ hic queꝫ sen/
tit in parte superiori. digestio est sicca ⁊ dura.
abbominatio est multa: ⁊ odor eius abbomi/
nabilis. Or si apostēa fuerit ex vētositate gra/
uitatem sub ypocundrijs a dextra parte sentit
⁊ constrictionem: cum epar sit fundamentuꝫ
sanguinis necesse est vt cum defecerit a mun/
dificando sanguine secūdum q̄ oportet, ꝑpter
apostema: vel propter opilationes vel malas
complexiones sanguis perdat colorem. s. splē
dorem ⁊ suam pulchritudinem: vnde color fa
ciei in citrinitateꝫ mutatur: ⁊ liuiditatē. ¶ Si
autem epatis apostemata disponamus medi
canda: oportet vnde sint perquiramus. Si. n.
ex calis humoribus basilica est incidēda in ma
nu dextra: ⁊ secundū plenitudinem corporis
trahendus est sanguis: quia omne apostema
in quolibet membro nascens est ex collectiōe
sanguinis solentis ad mēbrū illō defluere. Or
si sanguini minuendo aliqd obuiauerit medi/
cabimur ab initio apostematis vsqꝫ ad statuꝫ
sui cum causa repugnatiua ⁊ stiptica: siue bi/
benda siue extra ponenda: vt epati prohibeat
ne materiam illam accipiat vnde fit apostema
Cum apostema ad statum peruenerit oportꝫ
paruꝫ cōmisceri huic medicine rei dissolutiue
⁊ mitigatiue: ⁊ sic faciamus sepius vt rem re/
frigerantem ⁊ repugnantem minuamus. dis/
soluentem ⁊ mitigantem augeamus: ⁊ cuꝫ ad
finem passionis peruenerimus: medicamina
nostra ab illis que fuerint in initio desiderant.
Sic enim precepit qui hanc artem nobis ma/
nifestauit. G. magister noster in libro illo. x. ꝑ
ticulas continente. s. in megat. hanc auctorita
tem ⁊ fundamentum nobis ⁊ similitudinem
in medicādo omni apostemate dedit. Medi/
cina refrigeratiua ⁊ repugnatiua in primis est
danda: h. s. succus solatri endiuie arnoglose:
virge pasto. coriandri ramoꝝ vitis. quodcūqꝫ
horuꝫ inueneris dabis bene coctum ⁊ colatū
cuꝫ quo miscenda est res aliqua epatis cōfor/
tatiua: sicut spodium sandali rose. oleum roꝭ.
⁊ similia cum re dissolutiua erit incipienda mi
sceamꝰ stiptica ⁊ repugnatiua. In primis dā/
da sunt causam epatis dissoluētia: sicut cassia/
fistu. māna mel viol. redozacc. ⁊ similia: sicut
fortitudo passionis videbitur ⁊ qualitas infir
mi: ⁊ similiter misceamus de composito me/
dicamine calido apostemati valēte: sicut sunt
trocisci de berberis: ⁊ de camphora: de viol.
⁊ de sandal. ⁊ similia: Si calor augmentetur
succuꝫ maligra. acetosi demus cum ꝫucca. oxi
fenitia māna: ⁊ succum cucurb. sirupuꝫ viol.
cum amigdaleo ⁊ coriādro. precipiatur infir/
mo vt obſuet se a melle ⁊ a melle factis ⁊ car
ne: vino: ⁊ ab omni re calida: si in initio catha/
plasmate indigemus rem refrigeranteꝫ demꝰ
sicut portul. cortices cucur. lētigines aque vir
gam pastoris farinam ordei solatr. psilium: ⁊
similia: postea cathaplasmata apponamꝰ odo
rifera confortatiua ⁊ dissolutiua: sicut de san/
dal. ℞. rose. ʒ. v. cc. sandali al. ⁊ rub. an̄. ʒ. iiij.
camphore. ʒ. ß. quidam medici sulphur: ⁊ mal
uas iungūt cere al. ʒ. iij. olei ro. quātum sufficit
Epithima faciamus qd. ℞. oleuꝫ myrtinum.
citoñ. mast. ⁊ similia: h sunt vtilia ad curāduꝫ
apostema cal. epatis secūdū canones artificia
les. ¶ Si apostema sit ex frigore demus apo
ꝫima de radicibus calamenti ysopi cum amig
daleo sambuceleo antidotū dyagal. dyalacca
dyareubarb. dyaciminū qualecūqꝫ inueneris
ʒ. i. ⁊. ß. dabis cū succo solatri maratri vel apij
cocto ⁊ colato: vel apoꝫimate de rad. vel siru
po de squināto de absinthio vel oximelle. Si
autem videmus in vrina ypostasim intelligi/
tur apostema esse maturatuꝫ: deinde demus
rem opilationum aperitiuam ⁊ lauatiuā oris
venarum. ¶ Si apostema in superiori gib/
bo epatis sit demus diuretica ⁊ vrine prouo/
catiua: sicut spicam apium anisum maratrum
absinth. reubar. squinātuꝫ ysopum ⁊ similia.
¶ Si apostema ī īferiori parte epatis sit: pur
gemus corpus cum apoꝫimate de agarico ye
rapig. ¶ Si inueterata sint apostemata ⁊ in/
durata ⁊ tumētia: de his. G. in libro ad glauc.
ingt dura apostemata in epate si inueterascāt
ea nūqꝫ potui curare: neqꝫ alios facere vidi.
Omnis enim hꝰ patiens est futurus ydropi/
cus: ⁊ plurimi licet longum tēpus: post tamē
inde moriuntur: vidi enim multos in breui tē/
pore: qui. s. breuem ⁊ nimiam habuerunt ven
tris solutionem. sed tamē oportet eorū dicere
curationes. Duritieꝫ epatis veterem iuuat oē
aperiens: sicut spica eupatoriuꝫ: lauri rad. suc
cus apij: maratri endiuie ⁊ similia: spice. ʒ. ij.
cum succo maratri iuuant: agarici. ʒ. i. ⁊. ß. si/
militer epar lupi siccum cum vino iuuat: simi/
liter costum: similiter dyalacca: dyacucumer
dyacostuꝫ philoniū tyriaca ⁊ similia. De sim
plici medicina omne qd parū est ponticum iu
uat cum amaritudine sua duritiem epatis sto
maci splenis: siue cocta sit in aqua ⁊ bibita si/

ne cum vino. epithima faciamus cuꝫ oleo nardi: yreleõ: castoroleõ: masticeleo ⁊ similia. Cathaplasma ꝺ absinthio: spica: camomilla ⁊ similibus. Nutriamus cum leui cibo custodiamus a grauibus. ¶ Si apostema sit de vẽtositate grossa ⁊ fumosa epati inclusa dem⁹ succum scariole maratri apij: cum amigdaleo ⁊ oxizaca. trocisco de absinthio sirupo de sqnãto apozimate de radic̃. ¶ Si apostema sit de percussione vel casu vel collisione detur reubarb. ℥. ij. cum vino vel lacte vel herba rubea añ. ℥. i. ⁊. ß. cum vino vel aristol̃. lon. ℥. i. cum aqua cal̃. Si infirmus cum apostemate patitur in epate calorem: demus balausti. bolum armeñ. cum aqua arnoglose vel solatri succo. Puluis valẽs ad percussionem epatis vel casum. ℞. balaust. rosa. viola. boli amidi. ana. ℥. iiij. sanguinis dracoñ. reubar. lacce myrte. añ. ℥. i. ⁊. ß. fac pul. da. ℥. i. cum apozimate de ro. mastic̃. ⁊ arnoglose.

¶ Apostemata que fiunt in epate: quedã fiunt a ꝑte gibbi in lacertis ⁊ in pãniculis ipm epar ꝯprimẽtibus: q̃dã sunt ex ꝑte syme in pãniculis symã cooperiẽtibus. Diuꝫ autẽ istoꝝ q̃dã ca. q̃dã frida. istoꝝ apatũ q̃dã sunt signa cõia: q̃dã ꝓpria siue spãlia. ¶ Signa cõia in oib⁹ apatibus epatis sunt ista. grauitas in dextro ypocũdrio tussis ⁊ dolor: sed vel magis ⁊ minus. nausea. vomit⁹. singult⁹. motus ⁊ titillatio in dextro latere toto: ⁊ feb. acuta. H est accidẽs ĩseparabile apatis epatis ꝙ est in mẽbro nobili ¶ Signa aũt apatis calidi sunt fe. acuta. sitis. vrina rubicũda. turbata superi⁹. liuẽs manifeste. effusio sanguis aliqñ per vrinã. multa difficultas ĩspirãdi. Si est ex ꝑte gibbi: nullo modo iacet super dextrũ latus. dolor est per totã spinã dorsi. in tactu ⁊ visu ꝯprehẽdit̃ rotũdũ. Si est in carne: sicut cornua lune. Si in lacertis vel pãniculis oĩa accidẽtia cõmemorata ĩtensiora sunt q̃ꝫ si sint ex ꝑte syme. Signa aũt ex ꝑte syme sunt vomit⁹ singultus fortiores ⁊ dolor circa vmbilicum ⁊ pectinem ⁊ partes ĩferiores: ⁊ rugit⁹ ⁊ torsio in anteriorib⁹. oĩum aũt apatum calidoꝝ signa ĩtẽsiora sunt quã apatum frigidoꝝ: ⁊ iteꝝ oĩa accidẽtia apostematũ ⁊ si sint in gibbo epatis intensiora sunt q̃ꝫ ex ꝑte syme facta cõparatione apatis ca. ad frigidũ: vel frigidi in pãniculis ad carneꝫ: q̃ caro epatis ĩsensibilis est. caro pãniculi vel lacerti acutissimi sensus est: ⁊ nota ꝙ in oĩ apate calido nãl'r vel ꝑter nãm si v̉tus sit fortis vẽter ꝯstipat̃: ⁊ nõ exeũt ab ĩtestinis nisi sqbala dura. Sed si virt⁹ sit debilis vel frigidũ epar vel infrigidatũ est eꝫ. ¶ Item oĩa apata epatis sicut oĩum aliorũ mẽbroꝝ. iiij. habent spẽs termĩatiõis: aut. n. ex toto resoluunt̃ ⁊ per vaporẽ expirãt ⁊ cessat fe. ⁊ sinthomata euanescũt. aut dispergit̃ humor ⁊ diuidit̃ ad oĩa mẽbra aut sic est ꝙ digerit̃ mã: ⁊ ꝯuertit̃ in saniẽ: aut ꝙ est pei⁹ subtile resoluit̃: ⁊ residuũ ĩgrossat̃ ⁊ ꝯuertit̃ in sclirosiꝫ: vel fit tãq̃ꝫ caro mortua: sicut dicit. G. in 5° sup ꝓnost. pᵐ est optimũ. 2ᵐ est bonum. 3ᵐ est min⁹ bonũ. 4ᵐ pessimuꝫ. Ne ergo apata epatis ad quartaꝫ veniãt dispõnem: ⁊ q̃ est mẽbrũ valde nobile festinãdum est medicari: in pn° ergo duꝫ apata sunt recẽtia vtẽdũ est apitiuis sine mordicatiõe. Mordicatiua. n. in pn° mẽbrũ stimulãt ⁊ augmentãt apa: sunt aũt resoluẽtia sine mordicatione: sicut est aqua ordei vel mulsa: fit. n. mulsa ex. viij. partib⁹ aq̃. ⁊ nona mell'. ista nõ mordicant. Maturato aũt apate fortiora sunt exhibẽda: vt sunt spica petrosilinũ assarũ absinthiũ. In declinatione aũt dãdũ est colagogũ: vt trifera reubar. in calido apate recẽti. In frigido aũt turbith agar̃. aloe ⁊ similia: Inueteratis apostẽatib⁹ calidis danda sunt scamoneate: vt est electuariũ de succo ro. ⁊ catarticuꝫ imperiale. In frigidis autem inueteratis bñdicta: vel yeralog. mã. n. ĩueterata sine forti medicamĩe nõ dissoluitur: oĩs. n. medicina scamoneata in quacũq̃ꝫ recenti passione epatis est suspecta. in inueterata autẽ est necia. ¶ In calido apostemate ꝑmo exhibeat̃ oxĩ. vl' sirupus acetosus. vel fiat sirup⁹ ex seib⁹. iiij. frigidis. s. meloñ. cucur. cucumeris citruli: que diir semĩa mũdata. politricũ. ve. adyanthos scolopẽdria epatica capill'. veñ. vmbilic⁹ ve. cuꝫ pauco cinamomo ⁊ modico aceto. supponat̃ emplm̃ predictum quotidie exhibeat̃ trifera saracenica reubarbarata vel oximell'. vel dyaprunis vel dyantos simplex. digesta mã exhibeam⁹ colagogum ⁊ triferã reubarb. postea sequatur lauacrũ ex herbis istis viol'. mercur. liguauis lactuc̃. solatr̃. tertia die sequatur flobotomia de basilica vena dextri brachy. In exitu a balneo det̃ rubea ad põdus. v. denarioꝝ: vel fiat ĩunctio cũ oleo ro. ⁊ viol. ⁊ pauca cãphora. Ista valẽt dũ recens est apostema calidum. ¶ In apate vero frigido cũ oximelle ⁊ alys ꝯsys est operãdũ. H ꝑnotato ꝙ in apatibus ex ꝑte syme vtendũ est attenuatiuis super intestina ⁊ laxatiuis. in apate in gibbo epatis magis diur̃. ⁊ vrinã ꝓuocãtibus. sicut ẽ assarũ spica apiũ sqnãtũ absinth. reubar. ⁊ mirab. in decoctione calidiore in medicina remissa cãphora apponat̃. ¶ Cõstantinus ꝑmo apata diuidit per causas ꝑmitiuas ⁊ antecedẽtes dicẽs (apata sunt duob⁹ modis) vel ex cã extrĩseca: sicut ex percussione. vel ex cã ĩteriori. s. de ãtecedẽte: vel ex grossa vẽtositate. ecce duplex cã añs. s. humor vel vẽtositas (grauitatẽ nimiã) v̉sus spinã ĩtelligũt (cũ suspirẽt) ĩspirãdo ⁊ exspirãdo. agitat̃ gibb⁹ ⁊ trahũt ĩferi⁹ supiora. vñ per ꝯpressionẽ ⁊ collisionẽ spine (dolor fit maior vl' lugeat). i. lugẽdo fit mot⁹ subit⁹ ⁊ violẽtus ⁊ collisio (tussis sine screatu) gibb⁹ epatis dyafragmati ꝑ cõiunctionẽ laterũ: quo apate dyafragma patit̃ vel ꝯprimitur: ⁊ ꝯpressuꝫ pulmonẽ cõprimit: vnde tussis causat̃: ⁊ nihil excreat: q̃ mã cõtẽta est extra pulmonis viã: sic cõtingit in pleuresi que est sub dyafragmate: que valde difficilis est ad curãdũ: q̃ lõge est a loco coctionis vel a fonte caloris: ⁊ q̃ mã per sputũ nõ põt educi (ꝑꝑ vicinitateꝫ) per lacertũ cõem epati ⁊ spũalib⁹ fortius cor ĩflãmatur (in nigredinẽ) ꝑꝑ maiorẽ calorẽ adurẽtẽ (cũ spirauerit:) q̃ syma non sic vicinat̃ dyafragmati: sicut gibbus (Sꝫ cibi grauitatẽ). i. a cibo: q̃ cũ epar sua ꝯcauitate stõi fundũ ꝯphẽdat: necesse est vt per tactũ ⁊ cõprehẽsionẽ dolor generet̃ a cibo aggrauãte (digõ est sicca) ꝑꝑ ca. feb. liq̃das partes ꝯsumẽteꝫ (In citrinitatẽ:) si sit ex mã calida. (in liuiditateꝫ) si sit ex mã frigida (ex collectione sanguinis sola). i. sanguinee masse sola non excludit: vel si excludat excludit solã vẽtositatẽ: q̃ si sanguis minuat̃ minuetur tũc per ĩteriora ⁊ exteriora apocrustica administrentur per ĩteriora sicut sirupi frigidi ⁊ electuaria frigida: vt zucca. ro. triasandali. dyarodõ abbatis sequẽtibus sirupis ꝑdictis. (Cũ apa ad statũ veniat.) ĩ apate iiij. sunt attẽdẽda tẽpora. s. stat⁹ initiũ augmẽtũ ⁊ declinatio. Initiũ est cuꝫ sentit̃ dolor grauitas pũctio ⁊ mã ĩfluit. augmẽtuꝫ vero est cũ ꝑseuerat fluxus ⁊ augmẽtãt̃ predicta. stat⁹ vero est duꝫ cessat fluxus ⁊ sinthõata manent vniformia. Declinatio. n. duꝫ remittunt̃. ꝑ h. n. iiij. tẽpora diuersitates medicaminum applicãtur exceptis

excipiendis. Si vero fluxus fiat ad mēbrū nobile: h̄ est
generale: quoniam in principio competunt solum reper
cussiua: ⁊ sic dicit auc. Si in alijs membris ignobilibus
colligatur apostema: considerādum est si fiat s̄m viam
crisis: ⁊ vtrū sit valde magnū ⁊ spatiosuz: ⁊ vtrum de ve
nenosa mā: ⁊ vtrum fiat per paulatinam adunationem:
⁊ vtrum mā sit valde frigida: ⁊ compacta: ⁊ vtruz habe
at vias directas ad membrū nobile. In nullo enim isto
rum casuuz est repercussiuum apponenduz a principio.
bis causis exceptis: sed in initio solū vtere repercussiuis
ne aliqd īfluat. In augmēto vero rep̄cussiuis vtere ⁊ dis
solutiuis paulatim augmētando dissolutiua ⁊ minuēdo
repercussiua: sed in statu fluxu cessante penit⁹ vtere dis
solutiuis: nō eniz opus est tunc apocrusticis saniei ⁊ ab
stersiuis: ⁊ hoc est generale (redozacc̄.). i. zuc̄. ro. per se.
apocrustica: sed cum succo maratri ⁊ amigdaleo leuiter
est dissolutiua (troc̄. de berberis ⁊ camphora) isti troci.
in antidot. epatis īferius describuntur (cū amigdaleo)
idest oleum de floribus amigđ. factum (coriādrum) du
plicis virtutis est. exterius enim est ca. vnde subtiliat ⁊
dissoluit: interius frigidum: vnde refrigerat ⁊ constrin
git: sicut ecōuerso in psilio in quo īteriores p̄tes sunt cau
terizantes. exteriores vero congelantes: (si inueterata:
sint apostemata.) h̄ large sumit apostemata ꝓ omni du
ritie epatis: sicut ex opilationibus: siue ex apostematib⁹
in qb⁹ moliendis in epate ⁊ in splene sūme valz seruz ca
prinum facta exterius inunctione: ⁊ interius apponas q̄
omnez asperitatem soluunt facta admixtione remolli
tiuorum: qui (breuem vel nimiaz) regula est ꝙ in omni
egritudine cronica si superueniat fluxus ventris cū de
bilitate virtutis: signum est pessimum in h̄ casu: ideo ꝙ
in omni apostemate siue sit fluxus ventris propter opi
lationem meseraicarum. vnde dyaria: ptisanaria: vel ꝓ
pter virtutem digestiuam secundam debilitatam (lauri
radix) radix lauri capiti dormientis supposita facit som
nia vera apparere: sicut habetur in libro incantationis:
(epar lupi) empericum est. tamen ca. est ⁊ siccuz. quia si
plus sit amarū ⁊ calidum dissoluit ⁊ aperit. ponticū con
primit ⁊ expellit. h̄ sūt sūme necessaria. Si apostema sit
de percussione: semper precedat flobotomia: ab ipso pri
cipio ⁊ festina: qꝛ quāto membrum est mollius: tanto ci
tius putrefit (rubea). s. maior idest garentia que sup̄ oīa
penetrat: vnde succus eius cum vino subtili ca. sūme ꝓ
nocat mēstrua ⁊ vrinam (pul. ad percussionē) hec oīa
epar confortant ⁊ constringunt ⁊ ꝓhibent ne aliquid de
influentibus intra se recipiat.

¶ De fluxu sanguinis ab epate. Cap. IIII.

Sanguinis flux⁹ multis modis fit ab
epate: sed sanguis exit diuersiformi
ter quantū ad causas: vel eniz ex sepa
ratione iuncture: sicut cum substātia
sua est vulnerata: vel ex venarum apertioni
bus que duo inter se differūt: quia sanguis de
venis apertis purus est ⁊ rubicūdus. De vul
neribus niger grossus putrefactus exit vterqꝫ
in intestinis: neqꝫ puncturam: neqꝫ torturam
facit. est ⁊ alia species. vñ sanguis purus ema
nat. verbi gratia. si de corpore manus vel pes
incisa fuerint: sanguis vnde nutrita fuerant ad
epar redit quem epar deficiens emittit: simili
ter si nimia sint soliti habere exercitia: ⁊ post
quietem longam fiat dissolutio longa sangui
nez ex nimijs collectū exercitijs ad naturā epa
tis transmittit: quez collectum emittit: ⁊ cum
egestione eijcit: h̄ species: sicut dixit. G. inter
polatim venit: sicut epilepsia ⁊ febris peryo
dicus. est ⁊ alia species que a medicis dissinte
ria vocatur epatica. In qua dissinteria cum di
gestione nimius exit sanguis: ⁊ quasi lauatu
ra carnis recentis. Causa est defectio digesti
ue virtutis que mutare debet in epate succum
cibi in sanguinem. ¶ Est ⁊ alia species exiens
ab epate cum digestione: in qua sanguis est ni
ger ⁊ liuidus. hec autem est cum epar in per
fectum sanguinem cibum mutet: Sed tamen
contrarium habet vt eum ad membra reijciat
sicut cum sibi obuiant opilationes ⁊ constipa
tiones. Sanguis enim permanens in epate lō
go tempore: neqꝫ diuisus per mēbra necesse
est vt calore epatis incendatur ⁊ corrumpatur
Quem postea virtus expulsiua epatis ad in
testina expellit: ⁊ cuz egestione emittit. ¶ Cū
ergo intellexerimus cuiusmodi fuerit fluxus
sanguinis secūdum suam oportunitatem erit
medicandus: si ex apertione sit venarum: de
mus qđ sanguinez stringat: epar confortet: si
cut balaust. ro. spodium acatiam boluz arme.
terram sigillatam charabe gūmi ypoquisti. ⁊
similia: quodcunqꝫ horum inueneris. ℨ. i. ⁊. ß.
demus cum succo arnoglose vel vitis frōdiuz
medicemur prout in sanguinis fluxu de epate
diximus. In bibenda aqua misceamus sirupū
myrte sapā citon. maligrañ. sirup. de compo
sita medicina. demus hos troci. ℞. spodij ro.
boli. añ. ℨ. v. sang. draco. balaust. sumach con
che marine incense cupularum glandiū. añ. ℨ.
iiij. charabe gūmi coralli incensi acatie reubā.
añ. ℨ. ij. c̄c̄. spice camphore ypoquisti. ana. ℨ. i.
fac pul. tempera cum succo arnoglose fac tro
ciscos inde. ℨ. i. da bibere cum aqua frigida.
¶ Si fluxus sanguinis sit ex mutatione ⁊ de
fectiōe mutabilis virtutis in epate: ⁊ defectio
ex corruptione sue complexionis videam⁹ cū
si infirmus nimiam sitim habeat: ⁊ ablationē
virtutis appetitiue ⁊ colorem citrinum ⁊ vri
nam rubeam: de quibus intelligit̄ ꝙ defectio
sit ex calore: oportet ergo causam refrigeran
di dare ⁊ stiptica: vnde calor extinguat̄ ⁊ epar
confortet̄: ⁊ maxime si sint odorifera: sicut est
ro. sandali al. ⁊ rub. balausti. spođ. ⁊ similia:
similiter sapa de viol̄. ⁊ malgra. mixta cū tro
ciscis de spodio. Cathaplasma faciamus de
sandal̄. rosa. balaust. myrta succo solatri rodo

stoma ⁊ similia. ¶ Si egestio erit q̃si lauatura carnis sine tortura ⁊ dolore aliquo viscerũ infirmi ⁊ color eius in albedinem mutetur vł in liuiditatem intelligenda est epati dominari frigiditas: ⁊ ꝙ virtus eius sanguinẽ faciẽs deficiat: vnde medicãdus est confortatiuis ⁊ parum habentibus caloris: sicut gallia mus. macis spic. reubarb. lacca gariof. ligno aloes cardamomo ⁊ similibus: h simplicia demus seu composita cũ aqua vbi cortices fistici sint positi vel vbi aliqua haꝝ specieꝝ cocta fuerit valet huic speciei digestionis. Item iuuant anisi ʒ. ij. ⁊. ß. paꝝ assati: ⁊ cum succo apij. Epithima faciamus epati. ℞. masticeleon nardileõ. Nutriantur cum perdicibus starnis turdis fasianis pullis cuȝ aromatibus paratis. Custodiantur ab omni cibo ad digerendum duro: nocet enim multum si egestio sanguinis sit de crepatura apostematis: vł de maturatiõe vulneris ⁊ sanguis exiẽs sit turbidus ⁊ saniosus: qͦ itelligere possumꝰ ꝙ apostema habuerit. oportet ergo dari que de suis putredinibꝰ mũdificent vulnera ⁊ confortent epar: sicut ros. balaust. sanguis draco. masti. charabe bolum ⁊c. arnoglose: ⁊ similia: h si simpla vel composita sint da. ʒ. ij. cum succo citoniorum vel arnoglose: quia mũdificant vulnera de putredine sua ⁊ solidãt ea ⁊ ꝯfortant ea ⁊ epar. Nutriant̃ cuȝ iure amidi rizi: ⁊ vitellis oui: lentibꝰ arnoglosa cocta.

¶ Fluxus sanguinis quãdoq̃ fit per superiora ⁊ inferiora: ⁊ si fiat per os dicitur emoptoyca passio: de qua superius se expediuit auctor. si autem fiat per inferiora põt fieri per vesicam ⁊ per vrinam: ⁊ per meseraicam: ⁊ p intestina. si per itestina: ⁊ tunc largo modo appellatur dissinteria epatica: quã Cõstãtinꝰ magis coartat: sicut pȝ inferius. Sanguinis autẽ fluxus ab epate per meseraicas ⁊ intestina: sicut per secessum plures habet causas: sicut ponit Cõstãtinus. pͥma est vlceratio: sicut corrosio venarum ex parte syme. secũda est propter rupturam earũdẽ tertia est ꝓpter mutilationem. quarta est ꝓpter digestiuam debilem vel attractiuam: vel nutritiuã in alijs mẽbris debilitatam. qͥnta est ꝓpter opilationes. sexta est ꝓpter delitias vite ⁊ tranquillitatem que longa exercitia ⁊ labores cõsequuntur. ¶ Alexãder autem istas causas sub tribus cõprehendit. s. per dyarisim: per dyabrosim: ⁊ p anabrosiȝ. Dyarisis est idẽ qͦ ruptura vene vel scissura: qͦ ꝯͭ propter repletionẽ: que est in foramine. Repletio autem ₰m auctores duobus modis cõstat. s. ₰m virtutem: ⁊ ₰m foramina. i. ₰m vasa: quãdo humores ineq̃litate boni existunt: sed in quãtitate superflui: vnde vasa rũpuntur: ⁊ est alia repletio ₰m virtutem quando humores vasa nõ aggrauant vel distendunt. In qualitate tamẽ mali sunt: ⁊ a virtute corrigi nõ possũt. Dyabrosis est corrosio vel vlceratio ex apostemate: siue ex acumĩe humoris. anastomasis vero est venarũ extenuatio ⁊ pororuȝ nimia relaxatio per multa balnea: ⁊ per dietaȝ humidioreȝ. Sed per has species multas alias spẽs potes cõprehendere: sicut patȝ. species vero sexta causarũ iaȝ dicte satis exponunt̃ in littera. (Sȝ sanguis diuersimode exit.) Intellige ₰m diuersitatem locoꝝ ⁊ causarũ: vł ex venaruȝ sup. meseraicaꝝ: qꝛ si veniat a ꝓfunda vel a venis capillaribus fiat fluxus sanguinis per vrinã: ⁊ nõ per secessum (est et alia spẽs) h est tertia spẽs. i. mutilatio: (silr alia) h est q̃rta spẽs. i. dimissio exercitioruȝ (ad nãȝ mittit epatis ⁊c.). i. ad loca nãlr receptacula sanguinis. (est ⁊ alia spẽs q̃ȝ medici). i. egõ h tãgit qͥntaȝ spẽm quã stricto noie dissinteriã epaticaȝ appellant: que. s. puenit ex debili digestiua: vel ex debili segregatiua. (est ⁊ alia spẽs) h tãgit sextaȝ spẽm factaȝ ꝓpter opilationẽ. cuȝ eniȝ sanguis ad mẽbra nõ possit penetrare manens in epate actuali igrossatur in parte liquidiore ꝯsumpta: vnde exit tãq̃ȝ frustum carnis: ⁊ videtur epar frustatim exire: qͦ est impossibile: sed tamẽ cõtraria. s. sue intẽtioni: vt ad mẽbra eũ eyciat (si ex apertione). s. facta ex repletione ₰m vasa fiat flobotomia. deinde sequãtur localia: sicut est sirupus myrtinus cũ aqua pluuiali: vel rosa. preeuntibꝰ antidotis. s. triasandal. dyarodõ abbatis zuccaro ro. vel dyacitõion: vel fiat sirupus cum his que ponit auc. (terraȝ sigillataȝ). i. trociscatã: ⁊ i trociscis allatam ab hyspania (karabe) est vernix fri. ⁊ sic. in primo. sua viscositate adheret vehemẽter consolidat ⁊ cõstringit. est autẽ succus herbe quẽ supponit pictor coloribus suis vt fortiter adhereant (ypoquistið.) fungus est fri. ⁊ sic. in pͥmo: valȝ cõtra heresipillã ⁊ cõtra oẽs fluxus ventris. exterius suffumigata vel interius recepta: sicut est in sirupis resoluta (sapam) idest succum (trociscos) cũ predictis succis distemperatos. (ꝯcule) de sancto Jacobo (reubar.) h ponit̃ ad epatis mũdificationẽ (sanguis fluxui) si fluxꝰ sanguis (ex defectiõe:) qͦ põt eẽ ꝓp superfluã caliditateȝ ⁊ frigiditatem: ⁊ per ꝯ̃riũ succurrat per epatis cõfortãtia. In hoc casu valde valȝ absinthiũ mẽta coriãdrũ que duplicem habẽt virtutem alteratiuaȝ ⁊ cõfortatiuam. si egestio exigit. h ponit defectum digestiue propter frigiditateȝ. vbi locũ habet dyamargariton dyameron: pliris dyalacca que multum valet contra frigiditatem epatis: ⁊ cõtra ydropisim de frigida causa cetera que ponit auc. (⁊ simplicia.) scȝ puluerem cuiusq̃ istorum cum vino ca. (vel composita) vel in sirupo vel electuario: vel cum aqua (vbi cortices fistici) h autẽ mũdificat ⁊ alterat (carobia xilocaracta) fructus sũt quos ignoro fri. ⁊ sic. temperate cõfortationi epatis atq̃ȝ stipticantes epar vel (vbi). i. in aqua ⁊c. valent huic. s. predicta (ꝙ si digestio sanguinis) h vltimo ponit curam contra causam primo ordinatam: idest contra vlcerationẽ. In hoc casu primo opȝ mundificari: deinde confortantia epar ⁊ consolidatiua administrari.

¶ De ydropisi. Cap. V.

Idropisis est errare, virtuteȝ in epate naturaleȝ: virtus enim digestiua epatis cum mutare cibi succos in sanguinolentos humores deserit: cum qͥbꝰ ⁊ tres humores: alij sunt: cuȝ inq̃ȝ h virtus pigrescat in complẽda actiõe sua necesse est sanguinem corrũpat: qui indigestus corpus male nutrit: vnde fit vt totũ corpꝰ tumescat. ydropisis ergo ex sola defectiõe virtutis est mutabilis: corruptio. n. sanguis ex ifirmitate est hꝰ virtutis. ¶ Nos aũt in pͥcipio huiꝰ libri dixi-

mus passiões epatis que ab ipso solo sunt: vl'
ex sotietate alteri⁹ mẽbri: sicut stõi splenis inte
stinoꝝ reñ. vel matricis. Itẽ diximꝰ qꝙ passio-
nes ꝓprie epatis nõ exeunt tria gnã morboꝝ:
quos dicũt medici oĩa mẽbra pati corporis. i.
malã ꝯplõnẽ officiales morbos: iũcture sepa-
tionẽ. G. dixit. ipoľe est ydropisiz sine passiõe
epatis eẽ. Nõ. n. nascit nisi ex debilitate virtu-
tis digestiue ⁊ sanguis gnãtiue: qð ꝓpriũ est
epatis. Sz tñ non qñcũqz epar in sua ꝓprieta-
te deficit: vel in alioꝝ mẽbroꝝ vicinitate defi-
cit h virtus: ⁊ nõ cessat a ꝯplemẽto sue actõis.
Epar. n. aliqñ patit: ⁊ tñ hec virtꝰ actionẽ suã
nãlẽ nõ ꝑtergredit: augmẽtata tñ ipsiꝰ passiõe
⁊ maxie dñante necesse est hãc deficere. Neqz
succũ cibi mutat vt sanguinẽ inde faciat. Qui
cũ sit crudus ⁊ idigestus ꝑmanebit ydropisiz
faciet. ¶ Si hũoꝛ ille aliqs virtutes aliqs iue-
nerit i digestiua virtute aliquãtulũ mutat. Sz
tñ nõ icorruptissimũ fit: vnde qðdã genꝰ ydro
pisis cõcreat. qð ⁊ yposarcha vocat: cuius ti-
moꝛ eque per totũ corpꝰ diffunditur: hec spẽs
facilis est ad curãdũ. Cã sue facilitatis est ma
teriei benignitas: ⁊ diuisio sua ꝑ oĩa corporis
mẽbra: vnde vnũqðqz mẽbrũ tãtã viz hz quã-
ta eidẽ sufficere possit. ¶ Sed si humoꝛ dige
stiuã virtutem iuenerit pigerrimã in mutãdo
sanguinẽ gnãt humiditas citrina salsa atqz ma
la. Que cũ grauet epar vt diuidere eã nequeat
neqz mũdificet: neqz mãdet alijs mẽbris: nece
est vt caloꝛ epatis tãdẽ se dissoluat ⁊ fumũ fa-
ciat quẽ post ad vẽtris pelliculas eijciat: vl' pel
liculã circũdãtẽ ventrẽ ⁊ itestina quã vocãt si-
phach vbi collecta supfluitas in humiditatem
aquosaz vertit: vnde spatia iter itestina ⁊ pel-
liculaz que siphach dr iplent. ¶ Si hũiditas
huiꝰ fumi maioꝛ qꝫ ventositas sit gnãt spẽs q
ydropisis vocat. Infirmus ꝯmouet ⁊ aq̃ illa
vẽtris mouetur: sicut aqua vtre iclusa h spẽs
frigidioꝛ est ceteris. ¶ Si hũiditas minoꝛ sit
vẽtositate ⁊ fumo gnãtur spẽs illa que vocat
sicca ꝑꝑ siccitatẽ sue vẽtositatis: ⁊ dr tympa-
nites. Si. n. vẽtrẽ ifirmi ꝑcutias quasi tympa
nuz sonat: poľe est. n. hanc spẽm ydropisis de
minori frigiditate nasci: qꝛ humiditas grossa:
nõ põt fieri aerea. ¶ Si multa sit frigiditas h
spẽs ad curãdũ dura est ⁊ lõga ad sanãdũ. Sz
tñ opz vt duobꝰ modis itendamꝰ ad curãdum
ydropisim: sicut dixit. G. vna est intentio nr̃a
in virtute digestiua confortanda: vt auferant
sibi nocitura. Altera mãe illius purgatio ⁊ ab

ipso corporis mundificatio. Si caloꝛ sit causa
vnde digestiua deficiat itelligitur ex siti ifirmi
febrisqz velocitate pulsus: ⁊ citrinitate coloris
corporis sui. ꝑcipiẽdũ est: vt bibat qð calorẽ
corporis refrigeret: sicut trocisci de cãphora
de spodio de berberi cũ succo solatri endiuie:
⁊ maratri ⁊ cassiefi. purgemꝰ humiditatẽ cuz
succo cucurb. vel succo fumiterre: vel succo
herbe memite arborẽ circũdãtis. Si frigoꝛ sit
in cã vnde virtus eadez deficiat: qð ex liuidita
te coloris ifirmi certificat: ⁊ sitis ꝑuitate: ⁊ fe
briũ ablatione: pulsus ablate velocitate: medi
cinã demus calidã: sicut dyareub. dyacurcu-
ma dyalacca dyacostũ dyarodon tyriacã ma
iorez: trociscos de eupatorio: trociscos de ani
so: de absinthio athanasia syr. de sqnanto yre
os ⁊ absinthio d rad. ⁊ similia. ¶ Si aqua ⁊
humiditas dominet ⁊ multiplicet ⁊ apparẽs
ꝟtutẽ grauet nõ in ꝟtute confortanda ipedia-
mur: sed ad purgãdũ illã aquã festinemꝰ: pur
gat h aqua modis. iiij. vel diureticis eaz ꝑ vri-
naz expellentibꝰ: sicut spica cassialig. assaro co
sto reub. aristol. long. ⁊ ro. squinãto. cc. aniso
maratro apio myrrha dauco ⁊ similibus: de
simplici medicina: de compositis demus dya
laccã dyacurcumã dyacostũ athanasiã omo-
rusiam trociscos de aniso absinthio ⁊ similia.
Secunda medicina citrinaz aquã purgans cũ
sudore ⁊ dissolutione eijcit: qð cuz balneis ⁊
suffumigationibus: sicut camomill. Accipia-
mus anetuz mellilotũ abrotanũ sansucũ cocta
in aqua cuz quibus ventrẽ infirmi suffumige-
mus: aliquãdo sufficit aqua furfurea vel ma-
rina. Tertia que hãc eãdez aquam purgat est
lac camelinũ: vria eoꝝ ⁊ ser. h aquam istã que
est humida ex similitudine ⁊ sotietate sua ex-
pellunt: vt h aqua que est exnea: que est humi
da ⁊ fluida obuiet aque que simil'r est fluida ⁊
humida ⁊ cõpellat secũ exire ex quadã sui simi
litudine que purgat cum virtute trahẽdi: simi
liter: vt est titimall. cum lacte suo ⁊ succus co
conid. serapini stercus palũbini rad. elacterij:
calchitheos yreos euforbij colloquintid. sca-
moñ. ⁊ similia. Quarta medicina est cum in-
cisione vmbilici: ⁊ perforatione sui: h autem
est cum implet: ⁊ aqua augmentat: nec opor-
tet temere de hac medicina se itromittere nisi
cũ maiore suspitiõe: ⁊ in illo genere solo q vo
catur ydrops. ¶ Incensio non valet nisi soli
yposarche: ⁊ aliquando ydropi: flobotomia
nulli generi ydropisis conuenit nisi tãtum mu

lieribus h habentibus: quia menstrua auferũtur hanc habentibus passionem propter sanguinis ablationem qui de eorum corporibus solet egredi: vel cũ emorroyď. vel nariũ emissione minuantur: neqꝫ tamen semper nisi cuꝫ virtus nõdũ defecerit Dyascor. dixit. vrina caprina vnaquaqꝫ die in aq̃ calida cũ spica dissoluit yposarchã cũ vrina ⁊ egestione. Alij dicũt vrina pecudis ruffe vł nigre cuꝫ spica cocta ad spissitudinẽ: simiłr facere.

¶ Quia ydropisis sequitur fluxum sanguinis. Ideo continuatur hoc capitulum priori: vnde videndum est qd sit ydropisis ⁊ quot sint eius species: ⁊ que sint illi᷒ cause. ¶ Ydropisis autem ab Alexandro sic diffinitur hydrops est passio cronica ex frigiditate epatis gñata: quia virtus epatis cibos nõ coquit: nec in sanguinis substantiam conuertit. ab Auicenna autem sic describitur. hydrops est egritudo materialis. cui᷒ causa est materia frigida exuberans ⁊ ingrediẽs per membra: vnde crescũt ⁊ inflantur membra manifeste. omnia autem loco partium interiorum sunt vacua. In hoc ergo conueniunt omnes auctores ꝙ causa ydropisis est proprie materialis frigida: licꝫ aliquando calor superflu᷒ potest esse causa remota ꝭm ꝙ inferius dicet̃. ydrops autẽ ꝭm est apostema aquosum vłe sicut vult Auicen. in cap᷑ de apostemate. licet alicubi dicatur ydrops mala complexio: sed hoc est impossibile. ¶ Ydropisis tres sunt species ꝭm Auicenã. ⁊ ꝭm veꝝ. dicit enim Alexander ꝙ ydropisis tria sunt genera. vnum est qď ex tenui humore: ⁊ ex ventositate generatur ⁊ vocatur aschlites: aut ex ventositate spiritus: ⁊ dicitur tympanites. tertium est de flegmatico sanguine superfluo in toto sanguine: ⁊ dicitur hyposarcha: siue leucoflegmantia: cum quo ꝯ͛it Auic. serap. ⁊ Ysa. in textu hui᷒ libri si littera bene intelligat̃. ydropiꝭ aũt distrahit̃ in spẽs ꝑ cãs remotas: ⁊ sic ĩfinite sũt: aut ꝑ cãm ꝓpriã ⁊ ꝯiũctã: ⁊ sic vnũ erũt in spẽ: qꝛ ei᷒ cã ꝓpa sꝑ est fridior: vt dicit Alex. ⁊ ẽt Auic. qꝛ mã frida semꝑ a cã frida ĩmediate gñãtur: vt a cã mãli hũoris: sicut cetera aꝑata: ⁊ sic cum frigor epatis nõ possit gñãre nisi aut sanguinẽ aquosuꝫ q est in latitudine hũoꝝ: aut aquositatẽ: aut vẽtositatẽ: neqꝫ płã ĩpołe est płes esse mãs: ⁊ ita neqꝫ płes eẽ ydropises: neqꝫ q̃ntũ ad h passionarius: neqꝫ summule antiquoꝝ sunt attẽdẽde. Cãe g̊ ydropisis due sunt in gñe: aut ꝑꝑ ꝓpriã passionẽ epatis: aut ꝑꝑ ꝯpassionem: ꝑꝑ passionẽ ꝓpriaꝫ trib᷒ modis: aut ꝑꝑ suos ꝯsiłes morbos: vł officiales: vel cões: ꝑꝑ malitiã ꝯpłonis ꝑꝑ malaꝫ ꝯpłonẽ. iiij. modis ꝭꝫ. iiij. malas ꝯpłones: ꝑꝑ malas ꝯpłones ꝯpositas: ⁊ mãles: qꝛ calor supflu᷒ opat̃ ad innati caloris epatis resolutionẽ: ⁊ corrũpit nãlẽ: vñ epar spiritibus resolut] ⁊ calore ĩnato resoluto ĩfrigidat̃. de friditate epat] satis pꝫ siue sit ꝯiũcta sicco: siue hũido: vñ pꝫ ꝙ ydropisis gñãłr est morb᷒ aquosus: licet q̃nqꝫ fuerit a calore: qď est: qꝛ calor ĩnãlis opat̃ ad aꝑtionẽ poroꝝ ⁊ corruptionẽ caloris nãlis: q cuꝫ debilis sit cito resoluit̃: vñ corp᷒ ĩfrigidat̃: ⁊ ita gñãt̃ hũor aquosus: ⁊ ydropisis: ⁊ ẽt ĩtentio nois satis manifestat. dr̃. n. ab ydrops ꝙ est aqua Itẽ morbi officiales epatis sunt: sicut opiłones vel apostemata eius q̃ debilitãt mãꝫ: vel digestiuã. calidũ eniꝫ aꝑa ad resołonẽ caloris ĩnati opat̃. opiło siłr ꝯstringẽdo hũiditates: vñ calor ĩnat᷒ suffocat̃. dupłr. n. ꝯtigit corrũpi calorẽ nãlẽ ĩteriorẽ: sicut exteriorẽ ꝑ viam resołonis ⁊ ꝯpressionis ⁊ ꝯdẽsatiõis: sicut pꝫ in igne nõ cooꝑto. morbus cõis: siue sołõ ꝯtinuitatis epatis: sicut ĩcisio vł corrosio oꝑat̃ eadẽ. ¶ Per ꝯpassionez aũt gñãt̃ ydropisis q͛ñ ꝯpatit̃ epar stõ aut ĩtestinis spleni: vel matrici vel renibus vel pulmoni: vel dyafragmati: vel spine dorsi: ⁊ v͛tr in oĩb᷒ mẽbris errore debilitat̃: ⁊ v͛t᷒ epatis: vñ deficiẽs in decoctiõe chimoꝝ: sicut pꝫ in aꝑatib᷒ cuiuscũqꝫ nobilis mẽbri: vñ fit fe. qꝛ aꝑa ad se trahit ĩpm: ⁊ calorẽ innatuꝫ: sicut vẽtosa: vñ ĩfrigidat̃ epar: vel ẽt ex sola fe. acuta cũ fortis calor ex͞ne᷒ resoluat ⁊ corrũpat calorez nãlem. Juxta illud. oĩs ydrops in acuta egritudine malũ. ydropisim aũt factaꝫ ꝑꝑ aꝑa stõi: vel meseraicaꝝ vel ĩtestinorũ vł lũboꝝ sigñat diuturna vẽtris sołõ: qꝛ chilus in stõ vel in ĩtestinis nõ ꝑt gñãri: qꝛ cibus nõ tãdiu retinet̃ in his mẽbris lesis ꝑꝑ aꝑa vel sołonẽ ꝯtinuitatis: vel si opilent̃ meseraice chilus nõ penetrat ad epar: ⁊ ꝑꝑ h est cõtinu᷒ fluxus chili: mã ydropisis nõ euacuata: vñ nõ deficit calor ⁊ tũor. ¶ Sꝫ ydropisis ꝑꝑ aꝑa epatis sigñat ꝑ tussiculã: qꝛ v͛tus nitit̃ expellere nocumẽtuꝫ: sed deficit Itẽ adest difficultas egerẽdi: ⁊ qď egredit̃ cum angustia exit: qꝛ fortis calor epatis ad se trahit stõi ⁊ ĩtestioꝝ succositatẽ. residuũ vͦo ĩdurat̃ ⁊ transit in sq͛bala. Itẽ minuta fiũt aꝑata que cito recedunt: qꝛ mã subtilis est ⁊ vaporosa: sꝫ statiꝫ redeũt: qꝛ mã nimis multa. ¶ Sciẽdũ aũt ꝙ accidẽs cõe in oĩ ydropisi ẽ tumor pedũ ⁊ ĩflatio. Sꝫ qꝛ pedes remoti sunt a fonte caloris: ⁊ ꝑꝑ h nutrimẽtuꝫ nõ ꝯuertit̃. ⁊ qꝛ ibi remanet nõ ꝯuersuꝫ tumorẽ facit: vł a via ꝑꝑ suppositionẽ peduꝫ ipsoꝝ ad alia mẽbra. płima ꝑs supfluitatũ ĩferi᷒ declinat. Itẽ mutatio caloris nãlis in nõ nãlẽ signũ est cacochimie ⁊ ydropisis: ⁊ tumor vłis vel ꝑticularis ⁊ squaliditas ⁊ prurit᷒ ꝑꝑ vaporem corruptũ ad exteriora ꝓrũpẽtẽ. ¶ Signa aũt distictiua sunt hec: q̃nqꝫ in yposarcha est tumor eq̃lis per totũ corp᷒: qꝛ epis v͛t᷒ fortis expellit a se: ⁊ mẽbra attrahũt: qꝛ intẽdũt eaꝫ se nutrire: ⁊ mã nõ est eis ꝓportionalis nõ ꝯuertũt eaꝫ. In tympanite vͦo ⁊ aschlite man᷒ brachia colluꝫ ⁊ caput gracilant̃: qꝛ ad ea nihil attrahit̃ nec mãdat̃ ab epate iã defecto. color mutatur: ita hñt liuiditatem. Differt aũt aschlites a tympanite: qꝛ aschlites vẽtre cõmoto sonat: sicut vter semiplen᷒ aqua. In tympanite sonat ad modũ tympani. ⁊ multũ iuuant̃ per oscitatiões ⁊ eructuatiões ⁊ nõ ꝯ͛it in alijs. Aschlites vͦo magis ꝑ sudorẽ ⁊ aquositatis resołonez iuuatur. ¶ Cãe autẽ remote ydropis sunt valde timorose: sicut nimius fluxus vẽtris vel matricis vel nimia retentio superfluitatum vel nimius potus aq̃ frigide: ⁊ precipue in ieiunio vel subita cõplexionis mutatio vel debilitas totius corporis suas superfluitates ad epar resudantis: quas omnes difficile est transcurrere. ¶ Ad curam ergo accedamus. Sciendum autem ꝙ facilior est ad curanduꝫ hyposarcha. Alie due difficiles. omnes tamẽ sunt curabiles in principio si virtus sit fortis ⁊ necessaria exterius applicentur: sicut ergo quedaꝫ accidentia sunt communia omnibus speciebus quedaꝫ propria. Sic ergo curationes quedam proprie quedam cõmunes. ¶ Cõmunis ergo cura est vniuersalis resolutio aquositatis: sicut stare ad solem et calidam arenam: vel in stuphis vel in suffumigationibus: et semel in die sobrie comedere ⁊ res cito ꝯuertibiles: neqꝫ bibãt dum cõedũt: sꝫ post prãdiũ. sitiꝫ tolerẽt q̃to plus ꝑñt. Itẽ oĩs vomitus in ꝓncipio iuuat ⁊ clisteria suppositoria si ventres habeant constipatos: valet etiaꝫ in omni hydropisi succus vel aqua decoctionis rubee maioris. Iuuat iterũ brodiuꝫ galli veteris polipodio repleti: vel pauco aniso. vel polipodiũ coctuꝫ cum gallina ⁊ alia carne: valꝫ etiaꝫ

multuz serum camelinū: vel saltez caprinū coctū cū spi/
ca in eo resoluta. māna vel cassiaſ. Ualz iteruz asarū cuz
plena testa oui de succo medie corticis sambuci: ħ. n. la/
xat per vomituz ⁊ secessuz ⁊ per vrinā: maxime iuuat vo
mitus omnes ydropicos ⁊ precipue in pncipio. Itez de/
coctio spice nardi. cuscute. ⁊ fumi terre: ⁊ omne qd mūdi
ficat omnes hꝰ aquositates. Per exteriora autem mul/
ta emplastra sunt cōia: sicut est stercus bouinū calidum
ventri suppositū. valz iteruz stercus colūbinuz pulueri
zatum ⁊ in melle resolutuz: valz etiam succus sambuci ⁊
ebuli cuz melle ⁊ farina ordei ad spissitudinē decoctus:
⁊ vētri suppositus. Non cōsulo tamē ꝙ hꝰ emplastra po
nanť super epar in ydropisi de cā calida. sed sup vmbili/
cuz ⁊ ventrem: vult. n. auic. ꝙ in ydropisi de causa ca. po
nēduz est emplastrū frigidū super epar: ⁊ calidū sup ven
trem: vt emplastrū frigidū ponitur super epar confortat
euz: calidū vero super ventrem ponitur vt cōsumat hu/
miditatem. ¶ Speciales autez cure sic determināťur:
sicut dicit Alexā. Aschlites ⁊ tympanites curari habent
per solas catarticas purgationes: yposarcha vero inter/
duz curatur per flōmiā. Hic queriť ab initio quomō ca/
tartica purgatio in hydropisi de cā ca. habz fieri. cum ca
tartica calida epar dissolutuz magis dissoluant. ¶ Se/
cundo queriť qūo yposarche competit flobothomia: cuz
viaticus dicat ꝙ nulli hydropisi cōueniat nisi mulieri/
bus hñtibus colicā passiōez ꝑpter retētionē mēstruoꝝ.
¶ Ad primū dico ꝙ in aschlite ⁊ tympanite expectet me
dicus ad euasionez: instet cum purgatione catartica cō/
fortatiua: sicut est trifera reubarb. vel mirab. vel tamař.
vel aloe lotū. vbi. n. non lauať aloe non consulo dare in
epate egrotāte ex cā ca. partes. n. ignee dissolute ꝑ ablu/
tionez separanť. Sed in yposarcha bñ possunt dari cōes
medicine. ¶ Ad 2m dico ꝙ flōmia competit yposarche
que fit ex mutilatione: vel quocūqꝫ humore in tēperata
reploñe: qꝛ sublata plenitudie natura leuior efficiť: que
parata erat suffocari sub mala mā: sicut extinguiť ignis
sub multis lignis viridibus. Qꝛ aūt dicit Cōstan. intelli/
genduz est in principio: cuz nōdum est nimia repletio.
In ydropisi autez solent fieri incisiones ⁊ intentiones:
sicut cauteria ad nodulos vel setones. Incisio solet fieri
tribus digitis sub vmbilico ⁊ imponebať tenta bōbici/
na singulis dieb⁹: vel de tertio in tertiuz paruz de aquo/
sitate trahebať: hic tñ multa iminent ꝑicula: qꝛ multuz
exalātur spūs: vt calor innatus per cauteriū: tamē ad no
duluz ⁊ setonez multi liberātur: ⁊ est gnālis cura in omi
ydropisi: ruptura autē sub vmbilico valde solz ꝓdesse.
¶ In hydropisi autez de cā ca. que sic ab alys dignosciť
per maiorez intensionez mäe: per vomituz colericuz: ci/
trinitatem faciei ⁊ ruborez venaꝝ: amaritudinem ⁊ ni/
miaz intēsionez sitis valde prodest syrupus talis. ℞. ci/
coree. endiuie. añ. manipulū. i. seminis petrosi. ⁊ feniculi
añ. ʒ. i. spice nardi. ⁊ celtice. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. scolopendrie. poli
trici. añ. M. ß. ⁊ si apposueris. parum de cuscute: vel de
radice celsi bonū erit. ¶ Puluis autē fiat valens cōtra
hydropisiz ⁊ splenez: ⁊ cōtra discolorātiōez ex vitio epa/
tis. ℞. cinamomi. ʒ. iiij. fenic. anisi cimini assi. salisgē. añ.
ʒ. i. mastic. roris marini. storac. nucismus. añ. ʒ. i. vl. ʒ. ß. vl
ʒ. ß. magnetis. ʒ. ij. ferruginis bene loti ad quātitatē oīuz
puluis iste in ouo sorbili vel in nebula accipiatur ieiuno
stō singulis diebus ad pōdus vnius solidi. ¶ In yposar
cha digerať mā cuz oximelle diuř. de radice petrosil. fe/
niculi apij dauci: ameos. spica nardi. ⁊ similib⁹. Digesta
autem mā detur theodoricon: episteros: benedicta. her/
modactil. vel flegmagoga ꝯfert cōiter: sicut i ceteris pas
sionib⁹. Sciēduz tamē ꝙ si virtus sit valde fortis in re/
cipiēda medicina: ⁊ ꝙ virtus regitiua corpis nō sit defe/
cta: qd cognosciť ꝑ mäe intēsionē ⁊ multaz inspissatiōez:
⁊ tūc ēt ꝯfirmatur hydropisis ⁊ morb⁹ durat ⁊ non suc/
cūbit: qñqꝫ ħ ꝯtigit in frigida cā. In frigida vō hydro/
pisi quādoqꝫ appet vrina rubea ⁊ spissa: ⁊ ꝭm viā istā nō
hz distingui ꝑ vrinam hydropisis: sed per accñtia supra/
dicta. ¶ Hydropisis ⁊c̄. Hec descriptio sumiť a cā effi/
ciēte: tumor ēt talis est cā aquositatis ⁊ hydropisis (san
guīeos chimos) ħ stricte sumiť ꝓ sanguie solo (nos aūt
in initio.) ħ intēdit diuidere cās hydropisis remotas ꝭz
ꝓpriaz passionē epatis ⁊ ei⁹ cōpassionē. (Itē dicimus.)
hic intēdit diuidere cās ꝓprie passiōis: quecūqꝫ tamē sit
causa remota hydropisis imediata est nocumentū scđe
digestiōis (sed tñ si qñqꝫ) nō eniz fit hydropisis nisi ex
magno nocumēto forti ⁊ permāsiuo: siue sit epatis: siue
aliūde adueniēs (Indigestus remanebit ⁊ idē facit.) ħ
intēdit specificare hydropisiz diffiniēs hydropisiz ⁊ ypo
sarchaz. ꝭm māz nō adeo corruptā: sicut in ceteris: vl ꝭz
virtutē epatis minus defectā (Sz si humor) ħ nō dter/
minat spēm hydropisis: sz māz ponit gnālez ad duas spe
cies seqntes. s. aquositatē valde remotā a naturis hūoꝝ
que distigui hz ⁊ specificari ad tympanitē ꝑ vētositatez:
suphabūdātez sup humiditatē ⁊ distrabať ad aschlitez:
eꝰ ꝑ humiditatē suphabūdantez vētositati: sicut pz per
inferiora si bñ exponať lr̄a. (hūiditas citrina) a sanguie
adusto aqsitati admixto citrinescit hūiditas ⁊ salsescit
supflu⁹ calor g resolōnē opať caloris nālis in epate plu/
rimas pticulas hūoris sanguinei adurēdo aquose hūidi
tati ꝯmiscuit: vñ calor ⁊ sapor sunt mutati (qd cū grauet
epar) oñdit cāz q̄re fit tumor circa nutritiua solū. (neqꝫ
mūdificat). i. mūdificādo euacuat: nec expellit (dissol/
uit eā ⁊ fumū fac.) ꝑ ħ pz ꝙ hic nullaz spēm hydropisis
determiat: cū illā nō nomiet: sz magis mām cōez ad du/
as sequētes dtermiat: i quaꝝ vtraqꝫ fumus ē ⁊ ꝭz magl
⁊ min⁹ (vñ spatia iplent) suple q̄ sunt iter intestina ⁊ si/
phach. i. i spacio qd ē iter dyafragma ⁊ siphac. vbi ꝯtinē/
tur itestina. siphach ē pellicula diuidēs nutritiua a gnā/
tiuis: sic dyafragma diuidit spūalia a nutritiuis. (Si āt
humiditas hꝰ.) ħ incipit distrahere materiam cōmuni/
ter dictam in speciez hydropisis secūdam: sicut patet in
lr̄a. ħ autez spēs secūda est aschlites. (Si vero humidi/
tas) ħ ponit tertiā spēz: quādo. s. egritudo eꝰ. contigit. i.
maior est humiditate ventositas: ħ etiam est tertia spēs
scz tipania: pz g ꝙ mētiunť mihi nō itelligētes lr̄az ysaac
q ponūt. iiij. spēs hydropisis ꝯ oēs auc. ⁊ ꝯ rōnē: d miori
friditate tympania hūorē hz min⁹ fridū ⁊ min⁹ grossuz:
⁊ ideo magis resolubile (qꝛ hūiditas grossa) suple q̄ est i
aschlite (si multa sit frigiditas ħ species de hac aqsita/
te) intellige quantum ad duas vltimo dictas (duobus
modis) quos explanat statim: quorum primus est inor/
dinate operationis materie superflue mūdificatio ⁊ sen
sus est virtutis confortatio per male cōplexionis rectifi
cationem vel equationez. (Si calor est) ponit signa hy/
dropisis de causa ca. (ex siti) suple habita ab ipso pnci/
pio. In statu eniz omnis hydropicus sitit ꝓpter spiritua
lium compressionez: pulmo etiaz compressus non attra/
hit aera ad superfluitatis caloris naturalis innati miti/
gationez: vnde cuz non mitigetur paulatiz intensus ca/
lefacit spūalia: deide os stōi taqꝫ initiū exsiccať: vñ fit si/
tis. (trocisci) ħ describiť inferi⁹: talia. n. in pn⁰ calorē su/
perfluuz temperant: vñ ꝓhibēt caloris inati corruptōez
⁊ sic hydropisiz confirmari (cuscute) de fumo terre. ista
determinantur ad humores nothos ⁊ salsos: ⁊ coleram

adustam: (aut succus herbe memite.) idest volubilis
minoris cuius succus succo cuscute assimilatur: ⁊ aqua
decoctionis cuscute: de athanasia. nec intelligas de il-
la que est in minori antidot. ⁊ est ventris constrictiua.
Sed de alia que est in antido. arabico reperta que dis-
solutiua ⁊ consumptiua est humiditatis. (Si autē aqua
⁊ humiditas.) h corrigit ⁊ ordinat qd superius modera-
te posuerat (purgatio vero ⁊c̃.) h totuz planum est vsq;
ad hunc locuz (hec eadez purgat virtutez attrahendi.)
videt̃ isti auctori q virtus attractiua a tota spē similis
est virtuti seri. ⁊ ceterorū liquoruz ita lubricantiū ⁊ flu-
entiuz: dicimus q est similitudo in substātia ⁊ acciden-
te: prima similitudo est accidētalis ꝓpter fluiditatem ⁊
liquiditatez: nam seruz ēt liquiduz ⁊ subtile aperit orifi-
tia vasoꝝ ⁊ lubricat: aquositas vero cōsequit̃ cōsimiles
in lubricatiōe ⁊ suba ⁊ subtilitate. Similitudo vero sub
stātialis est titimalli ⁊ scamonee ad humores: ⁊ h est ꝑz
spēm (camepitheos siue calcucecumenō.) i. es vstū qd
est corrosiuuz. (yreos.) Sed nūquid ista attrahūt a to-
ta specie: solo. nō. Sed inaniūt: vnde sequitur attractio.

¶ De antidotis epatis. Cap. VI.

Dictis passionibus quas epar patitur. ⁊ earum causis: ⁊ quomō ꝑm regu-
las artificiales curant̃: placuit vt me-
dicinam compositam posterius epa-
tis passiōes iuuantem diceremus. ⁊ sibi conui
cinantium sicut stomaci ⁊ viscerum: ⁊ cura-
tiones non taceamus. Quorum passiones in
hac particula. ⁊ in quarta diximus. Iteruz q
hec sunt maxime necessaria vulgo ⁊ maiorib⁹
propter cōmunionez iuuamenti in vijs omni-
bus epatis ⁊ viscerum passionibus. Sunt au
tem in artificio diuersa: quedam eniz sunt ele-
ctuaria: quedaz trocisci: quedam pillule: que-
dam pulueres. Alia vero apozimata: vnde oz
nos vniuscuiusq; artificiuz proprio attribue-
re capitulo. ¶ Dyareubarb. valet defectioni
epatis ⁊ sue opilationi ⁊ ventositati viscerū:
⁊ indigestibilitati. ℞. c̃c̃. costi. cinamomi spi-
ce. añ. ℨ. i. reubar. ℨ. iiij. cassie assari myrrhe. sq-
nanti aristol̃. lon. ⁊ ro. añ. ℨ. ß. fac puluerē: ad-
de. M. quod sufficit. dans. ℨ. ij. vel. iij. ⁊. ß. cuz
apozimate de aniso vel de radicibus. ¶ Dya
curcuma valet ad epatis passionem cū frigi-
tudine splenis ⁊ epatis: stomaci adaperiens ⁊
mundificans ventositatem. ℞. c̃c̃. spice cina-
momi assari cassie. añ. ℨ. iij. costi. squinā. myr-
rhe. añ. ℨ. i. ⁊. ß. fac pul. adde mellis quod suffi
cit dans. ℨ. i. vel. i. ⁊. ß. ꝑm virtutem patientis
cum succo herbarum ⁊ oxizacca. ¶ Dyalac-
ca valet ad opilationem epatis de fritudine ⁊
duritie ⁊ apostemate in stomaco: vel epate: ⁊
ad dolorem splenis: ⁊ omnez suspitionez hy-
dropisis: ⁊ ad ventositatem hypocundrie. ℞.
lacce. ℨ. xv. costi spice carpobal̃. xilobal. cassie.
assari: cinamomi. c̃c̃. squinanti reubarba. ma-
stic̃. aristol̃. ro. ⁊ lon. añ. ℨ. ix. myrrhe gentiane
maratri anisi apij polij gariof. cimini eupato-
rij absinthij nucismus. cardamomi cube. añ. ℨ.
iij. fac pul. adde mell̃. quod sufficit: dās. ℨ. i. vl
i. ⁊. ß. cum succo herbarum vel apozimate de
radi. ¶ Dyarodon valet dolori epatis ⁊ sto-
maci puncture colere ru. ⁊ febrib⁹. corruptio-
ni digestibilis virtutis. ℞. spice. c̃c̃. assari cassie
costi. squinanti cinamomi spodij. masti. equa
le pondus: rose quantuz alie species. fac pul.
confice cum syrupo: da ad modū auellane cū
mellicrate. ¶ Antidotum valens dolori epa-
tis de frigitudine complexionis: ⁊ ventris in-
flationi in initio hydropisis: ⁊ contra vene-
nuz. ℞. myrrhe. ℨ. vij. cinamomi. ℨ. iiij. ⁊. ß. pi
peris albi. ℨ. ij. thuris costi. añ. ℨ. i. ⁊. ß. fac pul.
tempera cum melle quod sufficit dans in mo-
dum auellane cum mellicrate. ¶ Aliud anti-
dotum opomodosij ad dolorem epatis pro-
batum cimini costi cassie. squinanti. ʒʒ. añ. ℨ. ij.
carpobal. c̃c̃. añ. ℨ. i. opij. ℨ. iij. mellis quod suffi
cit. da cum aqua ca. ¶ Aliud valet grosse vē-
tositati in stomaco ⁊ in visceribus: dolori epa
tis ⁊ splenis: ⁊ est. ℞. cassie amomi spice nar-
di apij maratri anisi assari castorei aristolog.
lō. ⁊ rotun. thuris aneti. se. carui. cimini. añ. ℨ.
i. cardamomi minoris ⁊ maioris: cinamomi:
gariofi. ʒʒ. piperis alb. ⁊ ni. ⁊ lon. añ. ℨ. i. M.
quod sufficit. dans. ℨ. i. ⁊. ß. cum puro vino.
¶ Dyachimenon. Gal̃. in libro complexiōis.
valet ad omnem dolorez ventris qui ex frigi-
ditate est: stomacum sanat. digerit cibuz: opi-
lationem epatis aperit: totum corpus calefa-
cit: iuuat ad dol. splenis qui est de ventosita-
te grossa ⁊ flegmatica. ℞. cimini. ℨ. xxx. infusi
in aceto die ac nocte: ⁊ post desiccati ⁊ assati.
c̃c̃. galāge. spice. amomi. assari. ʒʒ. gariof. pipe-
ris lon. cinamomi. mac̃. masti. nucismus. car-
damomi: ameos cassie maratri apij carui. car-
pobal. folij. añ. ℨ. vij. ⁊. ß. fac pul. Mell̃. qd suf
ficit. da ī moduz auella. ¶ Dyafidel̃. Io. da.
valet ad dolorem stomaci de flegmate ad vē-
tositatem grossam: opilationem epatis aperi-
ens. da. ℨ. i. ⁊. ß. ℞. ʒʒ. piperis al. ⁊ nig. ⁊ lon.
spice cassie. carpobal. piretri. folij cardamomi
maioris gariof. masti. ameos. añ. ℨ. ij. apij ani-
si mēte. añ. ℨ. iij. mel. qd sufficit. ¶ Dyacrisis
valz opil̃oni epatis. splenis. ꝑūcture epatis in
initio hydropisis: ⁊ vl̃r dolori visceruz d̃ fridi
tate. ℞. c̃c̃. cinamomi: spice: assari: squinanti.

añ.ʒ.vi.costi.aristolog.ro. ⁊ lon.cassie folij.
mastic̃.cinamomi maratri se.apij scariole:gẽ-
tiane carpobal.lacce añ.ʒ.iiij.calam̃.aro ⁊ ga-
riofi.cardamomi maioris ⁊ minoris.mac̃.añ.
ʒ.iij.fac pul.mellꝭ.quod sufficit. ¶ Aliud simi
liter antidotꝭ.Galꝭ.qꝺ vocatur dyatrion pipe-
reon valz ad vitreuz flegma in stomaco dissol
uendũ:vomitum flegmaticuz aufert:stoma-
cum frigidum ⁊ non digerẽtem confortat:cõ-
uenit epilicis podagricis de flegmate.senibus
⁊ putredinez in corpore habentibus collectã.
℞.piperis al. ⁊ ni. ⁊ lon.ʒʒ. spice xilobal.apij
petrosi.anisi ameos:maratri.añ.ʒ.i.amomi.li
quiri.absinthij cassie.añ.ʒ.vij.cardamomi ga
riofi.cinamomi.c̃c̃.cyperi.añ.ʒ.v.anisi sisile-
os aristolo.lon. ⁊ rotũ.assari:mastic̃.añ.ʒ.iij.
costi mac̃.añ.ʒ.ij.mel.quod sufficit. ¶ Dya-
roma valet ad grossitudinem flegmatis:sto-
macum indigestum cõfortat:inflationem au-
fert:clarificat colorem:mentem acuit:vento-
sitatem laterum tollit:ante cibum ⁊ post cibũ
da.℞.spice:cassie:mastic.gariofi.cinamomi:
assari.añ.ʒ.i.cardamomi maioris ⁊ minoris.
c̃c̃.sandalꝭ.citri.cubebe costi mac̃.galliemusc.
ʒʒ.maratri anisi.añ.ʒ.ß.nucismusc.ligni aloe.
calami.aroma.añ.ʒ.iiij.fac pul.accipiens mel
despumatum:mitte tantũdem citoniorũ:vel
malorum muzorum coque ad spissitudinem
mellꝭ.tempera cum his spẽs alias.

¶ Hic incipit auc.antidot.epatis:⁊ etiã ponit descriptio-
nem plurimaꝝ cõfectionuz:quas in tertia vel in quarta
tetigerat:sed nõ determinauerat.(Dyareub.)plus valz
in frigida cã q̃z in calida.Sed tamẽ si admisceatꝭ dyaro-
don.dyapapauer.dyaprunis ĩ calida potest administra-
ri.(vel de radicibus).s.diure.(dyacurma.)h dicitur a
cucurb.vel a cucumere vel occulta est denominatio.va
let aũt in frigida causa.valde autẽ est deopilatiuuz.nõ
autẽ est in vsu.(dyalacca.)lacca est quedaz gũma.calꝭ.⁊
sic.⁊ subtilis substantie multum est diurꝭ.⁊ est deopilati-
ua.valet etiam contra venenum.(dyarodon)illud non
est in vsu modo.(antidotuz.)neq̃z est illud in vsu.deno-
minatur ab inuentore.(Amomi.)semen herbe ca.⁊ sic.
in.iij.gra.⁊ subtilis est substantie.(Cardamomi.)semẽ
herbe est.magis crescit citra mare.vltra min⁹.(Cordu-
meni.)semẽ est nasturcij aquatici.(cimini infusi in ace-
to.)iste etiã magis subtiliat ⁊ exiccat ⁊ cõsumit viscosuz
flegma ⁊ viscositatẽ.(dyasindedeon.)qꝛ findit grossos
hũores(ameos)ca.⁊ sic.in.iij.gra.⁊ semen est speciale
cõtra causas matricis frigidas.(dyacrisis)qꝛ ad crisiz
celebrandam valz:sic denominatur.quidam libri hñt
dyacrisim a nobis ꝙ est ventuz:qꝛ multuz valet contra
frigidas causas stomaci:(gentiana)ca.⁊ sic.in.iij.gra.h
specialis est cõtra melꝭiam(dyatrion pipereon)h nõ est
illud qꝺ ponitur in antido.(dyaroma.)h est electuariũ
valde preciosuz:multum.n.cõfortat virtutem ⁊ mundi-
ficat:spirituz letificat.loco huius modo ponitꝭ letitia.H.
(vel pliris aromatic̃.)denominatur a spẽbus aromati-

cis quas recipit(cubebe)grana sunt cuiusdã fructici si-
milia piperi:tantã tamẽ nõ hñt minorem caliditatem:
⁊ sic.in scdo.os reddunt aromaticũ(gallie musca.)que-
dam cõfectio est que reperitꝭ in antidot.(mel despuma-
tum)melius ꝯficitur cum syrupo ro.vel malꝭ.gra.s.dul-
ciuz aromaticoꝝ.in cõfectione mel ⁊ zucca.nõ ꝭm arbi-
trium:sed ꝭm ꝓportionez sunt ponenda.In libra specie-
ruz requirũtur.iij.lib.mellꝭ.vel tres zuccari in electua-
rijs cõficiẽdis.In medicinis ẽt pillulandis necesse ẽ ali-
quãtuluz ponere vt sint duriores:licz tamẽ diebus istis
magis querimus delectationez q̃z iuuamẽtuz:vnde cõ-
ficiunt electuaria ficciora:antidotoruz autẽ taliũ quedã
danda sunt ante cibũ:sicut pillule ante cibũ:que per di-
midiam horaz debẽt dari ante cibuz:vel sicut zucca.ro-
satuz ad cõstringendũ:quedam vero in ipso cibo ad con
fortãduz ⁊ digestionẽ ⁊ appetituz:vt sal marcelli ⁊ sal sa-
cerdotale:quedaz post interuallũ modicuz:vt zinziber
condituz:ad cõfortandũ digestionez:vel dyacitonitẽ ad
retentionem cibi confortãdam:si.n.assumpto cibo statĩ
assumãtur cõfusa cibarijs:⁊ dispersa virtutez suã ꝑdũt.

¶ De trociscis. Cap. VII.

Trocisci de lacca valẽt ad epatis ⁊ sple-
nis passionem de calore ⁊ apostema-
te.℞.lacce:spodij ro.absinthij.zucca.
eupatorij.succi.añ.ʒ.iij.reubarba.ʒ.
iiij.squinanti.ʒ.ij.tempera cum succo maratri
vel endiuie:fac trociscos.ʒ.i.⁊.ß.da bibere cũ
succo predictarum herbarum ⁊ oxizaccara.
¶ Trociscus de reubar.valet ad constipatio
nem epatis:splenis:stomacum confortat.℞.
ro.absinth.reubar.añ.ʒ.iij.spodi.spice squinã
ti lacce eupatorij succi.añ.ʒ.i.sandalꝭ.citri.c̃c̃.
cassie dragagan.mastic̃.añ.ʒ.ij.tempera cum
succo maratri.fac trociscos.ʒ.i.da cum succo
herbarum predictarum ⁊ oxizacca. ¶ Tro-
cisci de aniso valent ad frigiditatem splenis:
epatis:stomaci: ⁊ ventositati ypocũdrie.℞.
anisi ro.maratri.añ.ʒ.vij.liquiri.ʒ.vi.succi li-
quiri.squinanti:lacce:masti.spice.añ.ʒ.viij.eu
patorij.ʒ.iij.costi.cassie:assari:absinthij.spod.
añ.ʒ.ij.tempera cum succo apij:fac trocis.ʒ.i.
⁊.ß.da cum succo herbarum. ¶ Trocisci de
absinthio valent ad dolorem epatis ⁊ stoma-
ci opilationem soluunt.Iuuant febrẽ flegma-
ticam.℞.absinthij.maratri.anisi rose.amigd.
amar.añ.ʒ.iij.assari.spice squinanti apij sem̃.
añ.ʒ.ij.reubarba.succi eupatorij.añ.ʒ.i.tem-
pera cum succo endiuie:⁊ fac trociscos.ʒ.i.⁊
da cum succo herbarum. ¶ Trocis.de eupa-
to.valent ad stomacum:epatis opilationem
aperiunt:rigorem flegmatice febris mitigant.
℞.absinthij squinãti succi eupatorij.rose ma-
ratri.masti.añ.ʒ.iiij.anisi.dragagã.sandali.citꝭ.
spodij.añ.ʒ.i.⁊.ß.tẽpera cũ succo endiuie:fac
trocis.ʒ.i.⁊.ß.da cũ succo endiuie:⁊ oxizacca.
¶ Trocisci de rosis confortant epar ⁊ stoma-

cum. ℞. roſarum. ʒ. x. liquiri. ʒ. vi. ſquinãti. ſpi-
ce maratri. ſpodij. dragagan. añ. ʒ. ij. tẽpera cũ
ſucco endiuie. trociſ. fac. ʒ. i. da bibere cuʒ ſuc-
co herbarum: vel maligrana. ❡ Trociſci de
ſpodio valent febribus acutis de calore epa-
tis: ⁊ ad continuam ſitiʒ. ℞. roſe. ʒ. vi. ſpodij.
ſe. portul. ſucci liquiri. añ. ʒ. ij. dragagan. ami-
di. añ. ʒ. i. ʒucca. ʒ. iiij. tempera cum ſucco pſi-
lij. fac trociſ. ʒ. i. da bibere cum ſucco maligra.
❡ Alij trociſ. d ſpodio laxatiui. i. aperitiui va-
lent ad veras tertianas: ſitim: calorem epatis
⁊ ſtomaci: ⁊ ſunt Joan. Dam. ⁊ ſunt in libro
queʒ intitulauit properatum. ℞. ſpodij. roſe.
cc. añ. ʒ. iij. amidi. dragagan. gumi arab. ſcario
le. ſem. citruli. cucurbi. cucumeris mellonis:
omnium mundatorum ſe. portul. añ. ʒ. i. ⁊. ß.
tempera cum ſucco citoniorum. ⁊ aqua roſ.
fac trociſ. ʒ. i. ⁊. ß. ❡ Trociſci de cãphora re-
frigerant incenſionem epatis: calorem acuta
rum febrium. ℞. roſe. ʒ. iij. gumi arabi. draga
ganti ſpodij. añ. ʒ. iiij. ſem. cucumeris: citruli:
portul. ⁊ liquir. añ. ʒ. viij. cc. ligni aloes: cam-
phore. añ. ʒ. i. tempera cum ſucco pſilij facto
cum aqua ro. fac trociſ. ʒ. i. ❡ Trociſ. de ber-
beris valent ad conſtipationem ſplenis: epa-
tis in initio ydropiſis cuʒ calore. ℞. berberis.
ʒ. vij. roſe ⁊ ſpodi. lacce. cc. añ. ʒ. v. ſulphuris.
ſpice. gariofil. ſquinanti. añ. ʒ. iij. reubarbar.
maratri: ſandal. añ. ʒ. iij. cuſcute. ʒ. v. fac troci.
ʒ. i. da bibere cum ſucco maratri ⁊ endiuie cũ
oxiʒacca. ❡ Alij ſimiliter valent febribus acu
tis: ſiti: apoſtematibus epatis ⁊ ſtõi. ℞. ber-
beris. ʒ. iiij. roſe. ʒ. xij. mãne liquiri. ſe. cucume
ris ſpodij ſpice maſti. eupatorij. ſucci. añ. ʒ. ij.
reubarba. lacce. cc. añ. ʒ. i. tempera cum viſco
pſilij. fac trociſ. ʒ. i. da bibere cum ſucco mara
tri. ❡ Trociſci de viol. mitigantes incenſio-
nem de colera rub. vt neq; epar: neq; ſtoma-
cum pungat: ſoluunt calidiſſimam naturam:
⁊ qui abhominati ſunt medicinam. ℞. viole.
ʒ. iiij. roſe. ʒʒ. ʒucca. añ. ʒ. ij. ſpodi. ſucci liquir.
ſe. portul. ſandal. citri. añ. ʒ. i. ⁊. ß. dragagan.
ſe. cucumeris. maſtic. ſcamõee. añ. ʒ. ij. fac tro-
ciſ. da bibere cum ſyrupo prunorum: vel apo
ʒimate de mãna caſſiaſ. vel oxifenitia. ❡ Tro
ciſci de ſandalis valent febribus ⁊ ſiti: nimio
calori epatis. ⁊ ſtomaci: lingue ſiccitati. ℞. ro-
ſe ſpodij. ʒuccare añ. ʒ. iiij. ſandal. citri. al. ⁊ ru.
ſe. potul. ſucci liquir. ſe. cucumeris. citruli. cã-
phore. dragagan. añ. ʒ. i. ⁊. ß. tempera cuʒ vi-
ſco pſilij fac trociſ. cum aqua ro. da bibere cuʒ
ſucco maligrana. vel cucumeris: vl apoʒima-
te oxifenitie: vel caſſiefi. ⁊ mãne. Qui ſunt ca-
lidiſſimi ⁊ ventres eorum propter caloreʒ ſti-
ptici: accipe medietatem huius confectiõis ⁊
iunge ſcamonee aſſate. ʒ. ß. dans bibere cum
ſucco prunorum vel viol. ❡ Alij trociſ. laxa-
tiui valent ad dolorem epatis ⁊ yctericie: acu-
mini colere ru. incẽſiõi nimie: apoſtemati ſan-
guinolento. ℞. roſe ſpodij ſandali citri. abſin-
thij. añ. ʒ. v. reubarba. ſquinanti: ſpice. añ. ʒ. ij.
ſcamõee: ſucci eupatorij: ſucci liquiri. añ. ʒ. ij.
tempera cum ſucco maratri: fac trociſ. dans
bibere. i. cum ſucco herbarum ⁊ oxiʒacca. ⁊ h
de trociſcis ſufficiant.

❡ Trocos dicitur rotũdũ: inde trociſci: vel q̃ rotũda cõ-
fectio: talia nũq; debent dari in groſſa ſubſtantia. ſed di-
ſtemperari debẽt cuʒ herbaꝝ decoctiõe valẽtiũ ad idẽ:
vel cuʒ vino ſic aliquãdo debẽt exhiberi: hꝰ auteʒ cõfe-
ctiones exſiccari debẽt ad vmbrã: ⁊ non ſub ſole: ne vir-
tus earuʒ diſſoluat. denoĩatur autẽ quelibʒ ab eo: cuius
virtus denominaẽ (ad cõſtipationeʒ) cõſtipatio eſt opi
latio orificioꝝ (ſingli trociſci) nõ debẽt habere niſi q̃-
tũ ponit auc. (trociſci de eupato.) Jſti valent ad conſu
mendũ vẽtoſitates: vnde deſtruunt tipum ſi dẽt ante
actionẽ. talia tamẽ nõ cõſulo dari niſi materia appropi-
quãte ad digeſtioneʒ: q̃ liquidioribꝰ cõſumptis partibꝰ
reſiduũ induraẽ. Si tamẽ materia digeſta totũ reſolui-
tur (trociſci de abſinthio.) Jſti ſunt valde calidi. vñ nõ
eſt tutũ dare eos i fe. Sed ſi ſit ſine fe. bonũ eſt cuʒ ſucco
pſilij: ſuccus ſiue mucillago pſilij in aqua ca. poſita ſtatiʒ
coagulabitur (trociſci de ſpodio.) Jſti ſunt valde debi-
les in cauſis quas ponit (trociſci de cãphora) ſiles ſunt
predictis (cuʒ aqua ro.) ſi pſilium ponaẽ in aqua ro. ſua
mucillago maxime cõfortaẽ (fulful.) herba eſt ignota.
loco eius ponit raſura eboris (trociſci de viol.) Jſtos ẽ
tutius exhibere mã digeſta: quoniã laxant ⁊ mltũ ifrigi-
dãt: loco ſcamonee poniẽ reubar. in duplo. q̃ ſcamonea
in calidis cauſis epatis eſt valde timẽda (trociſci d ſan-
dal.) iũge ſcamoneã prius coctam (⁊ ſcamõee aſſate.) h
eſt cõtra illos qui dñt ſcamoneã aſſari cõtra artem. ⁊ ge-
neraliter omnia laxatiua non ꝓpinentur: niſi ſignis ap-
parentibus digeſtiuis.

❡ De pillulis. Cap. VIII.

P Jllule de aromatibus Joan. Dam.
valent ad doloreʒ ſtomaci de flegma-
te: mundificant ſtomacũ de hũoribꝰ
groſſis putridis a cerebro ad ipʒ de-
ſcendentibus da. ʒ. iij. ieiuno cum aqua ca. ℞.
calami aromatici. cinami: cubeb. nuciſmuſca.
mac. cinamomi ſpice carpobal. ſquinanti. ma
ſti. aſari. gariof. añ. ℥. i. cc. ʒ. iiij. ⁊. ß. fac coque-
re omes illas ſpecies in. xij. libris aque vſq; ad
tertiam partem: cola ſupaddens. xxviij. ʒ. alo-
es. ⁊. vi. ʒ. myrrhe: omnia pulueriʒa ⁊ ad ſo-
leʒ dimitte: ſemperq; moue donec poſſint for-
mari pillule. ❡ Alie eiuſdem valentes ad do-
lorem epatis: ⁊ ad ydropiſim. ℞. yerapigr.
ſucci eupatorij: mirabolano. citrino. añ. ʒ. iij.
turbith. ʒ. iiij. lacce. ʒ. ij. reubarbar. carpobal.

spice. añ.ʒ.i.⁊.ß. anisi. apij. squinanti. añ.ʒ.i. tempera cum succo solatri. da.ʒ.ij. cum aqua cali. ¶ Alie valent yctericis ⁊ eijciende putredini de stomaco ⁊ epate: constipationem splenis aperiunt: caput mundificant. ℞. yerepigre.ʒ. vij. absinthij.ʒ.v. reubarba.ʒ.iiij. squinanti.ʒ.iij.spice: scamonee. añ.ʒ.ij. cum succo apij tempera dans.ʒ.ij.cũ aqua ca.ieiuno. ¶ Alie de libro perfectiõis. Joan.Dam̃.valent diuturnis febribus de diuersis materijs: dolori epatis in initio ydropisis. ℞. succi absinthij.mirabol̄.citri.succi eupatorij.aloe.cc̃.mastic̃.reubarba.lacce.anisi. fumi terre yerepig. equale pondus: tempera cuz succo solatri. da ʒ.i.de nocte. ¶ Alie de euforbio valẽt ad purgationez aque citrine: ⁊ omni mãe ydropisis: ⁊ ad dolorem dorsi ⁊ podagram que de frigida fit materia. ℞. euforbij.ʒ.ij.fustis titimalli. ʒ.i.armoniaci.serapini.opoponac̃.bdellij.apij.se.petrosili.meu.spice.cassie.anisi.masti.añ.ʒ.i.fac puluerem. ⁊ frica cum amigdaleo.tempera cum succo solatri. vel maratri. daqz.ʒ.i.
¶ Pillule de serapino purgantes aquaz citrinam. valent ad dol̄.stomaci.dorsi. ventositatem intestinorum. ylijqz dolorem de frigore. ℞. serapini. turbith. fustis titimali.añ.ʒ.ij.apij bdellij.anisi.maratri.chebuli.an.ʒ.i alio.℈.ij. armoniaci.opoponac̃.ase. cinamomi. añ.ʒ.i. tempera cum succo calamenti faciẽs pillulas da.ʒ.i.⁊.ß.vel.iij.

¶ Pillule ⁊ omnia data in solida suba a partibus remotis attrahũt ⁊ fortiorez faciunt impressionez: vnde cum maiori cautela sunt exhibẽda: vnde semp adhibẽda est consideratio ad virtutẽ: he ergo pillule quas ponit auc. valde sunt laudabiles in causis frigidis epatis: cõfectio tamẽ vel modus cõficiendi paruz valz: qz melius est vt cuz succo maratri: vel absinthy ꝯficiãtur: qz dimissio specieruz subtiliuz ad solẽ resoluit virtutez. (Alie eiusdez valẽtie ierapig.) .i. puluis illius ꝺ quo ꝯficiᵬ yerapigra. (Alie ꝺ lilio) .i. iste pillule in causa ca. possunt dari temperate cũ succo solatri: ⁊ oximelle distẽperato cuz succo maratri. vel absinthio. Et sciẽdum ꝙ nulluz laxatiuum est apponẽduz vbi in fine decoctiõis. (alie de euforbi.) Iste sunt valde vtiles in arthetica ⁊ podagra de frigida cã. (aque citrine.) hec est aquositas que est in ydropicis que est infecta a ꝑtibus quibusdã sanguinis ⁊ colere admixtis: nõ ꝑpter hoc est calida: sicut nec multuz aque si parũ croci admisceaᵬ (fusticis titimalli) .i. cortices esule qui puluerizẽtur in istis pillulis qui vero si integre ꝑ se cum polipodio in ventre galli: vel galline posite decoquãtur suauius laxant (ãmoniac̃.) ca. in.iij. sic.i.ij. gumi est resolutiuuz: valz cõtra podagraz ⁊ contra splenẽ: qz si emplastrũ ex ea supra duruz epar: vel splenẽ ponaᵬ maxime duritiez curat. Itez valet cõtra lũbricos: ⁊ ad mẽstruoruz ꝓuocationez (serapiuz siue sagapiũ) ca.⁊ sic.in iij. viscosum flegma dissoluit ⁊ purgat: (opoponaci.) ab opos qḋ ẽ succus ⁊ panaux quasi succus panacis.ca.⁊ sic. in.iij. valz cõtra frigidas passiones mẽbroruz iũcturaliũ (bdelliũ) ca.est in.ij.hu.in.pᵒ.cuz grossa suba: vnde valz contra dissintheriã de acuta mã: si de eo bibaᵬ.ʒ.i.vel.ß. cuz aqua mell̄ statiz fluxuz vẽtris post scamoneam constringit: scamoneaz etiã ligat ⁊ imobilitat. (cicute) non intelligas de cicuta nostra: sed orientali que est ca.⁊ sic. in.iij. que etiam vocatur armill̄.

¶ De pulueribus.

Puluis purgans aquam citrinaz. apostemata dissoluens: epar confortans. ℞. absinthij. turbith. serapini. añ.ʒ.v. apij.sem̃. petrosili. maratri. anisi. yreos.añ.ʒ.ij.scamonee.titimalli fustis. mastic̃.sqnanti.cinamomi.añ.ʒ.i.fac pul. dãs cum succo maratri. ¶ Alius valens ad frigitudinem epatis. emoroydes. corruptionẽ stomaci: ⁊ ad mutationem coloris. ℞. mastic̃.gariof.cassie.rose.asari.añ.ʒ.iij. cimini. maratri. anisi.absinthij.añ.ʒ.ij.cardamomi.cinamomi mãne.squinanti.se. basiliconis.añ.ʒ.i.⁊.ß. fac puluerem frica cum amigdaleo.⁊ zucca.quãtum omnes alie species. da.ʒ.iij.cum aqua ca. ieiuno. ¶ Alius purgans aquam citrinam: ⁊ valens humide nãe passioni colice de viscoso flegmate ⁊ ventositati. ℞. serapini. titimalli fustis.apij se.equale pondus: fac puluerez: ⁊ da.ʒ.ij.vel.iij.cum aqua cal̄. ¶ Alius valens ad frigitudinem stomaci: ⁊ indigestibilitatez fastidium. oxiremiam: inflationem vẽtris: opilationem epatis ⁊ splenis aperit. ℞. zz.ʒ.ij. origani.mastic̃.thuris. carui.cimini. piperis. añ.ʒ.iij.maratri.apij. anisi. dauci. ameos.añ. ʒ.i.⁊.ß.fac puluerem. frica cum sisameleo. ⁊ zucca.quantum alie species. da.ʒ.iiij. cum aq̃ ca. vel mellicrate. ¶ Puluis cõfortans epar. opilationẽ epatis aperiẽs: valet in initio ydropisis. ℞. mirre.costi.cassie.spice.asari.carpobal.equale pondus maratri. apij. scariole. se. aneti. dupl̄.de puluere da.ʒ.i.⁊.ß.cũ aqua ca. Si velis propter ycteritiam iunge.x.partes ꝺ yerapigra. da.ʒ.ij.cuz aqua calida ⁊ oxizacca. Si velis propter aquã citrinam iunge.v.partes serapini.

¶ Pulueres sumãtur in ouo sorbili vel in nebula: inuoluti vel super cibaria aspergaᵬ: duz tamẽ laxatiuuz non admisceaᵬ: ꝙ si aliquod laxatiuũ exhibeaᵬ: longo tẽpore ante cibũ accipiatur: sicut est iste puluis qui in primo poniᵬ (ac al̄ valens ad frigorez epatis) isti possunt sumi ante cibũ: ⁊ post (frica cũ amigdaleo) fricatio ista fit ad repressionẽ siccitatis ⁊ venenositatis ⁊ acuminis ad acquirẽduz maiorez dulcedinez: vt a membris melius attractuz meliores faciat impressiões: h̄ tñ modo nõ est in vsu. dupluz aut dimidiuz duo ex istis: aut vnũ h̄ ẽ septifariaz ꝓportionẽ (Si velis ꝑpter ycteritiam) h̄ itelligas de m̄lachon nunq̃ yerapig. valet in causa ca.

¶ De apozimate. Cap. IX.

APozima de radicibus cōfortādo valet epati spleni ⁊ renib⁹. splenis ⁊ epatis opilationem soluit: ⁊ renū humores grossos liquefacit. ℞. cortič. rad. apij. ʒ. x. radicū endiuie ⁊ maratri. aā. ʒ. vi. cuscute. ʒ. v. viol. sichē. absinthij. liquiri. capilli. vene. aā. ʒ. iij. maratri. se. anisi. apij. spice. eupatorij. aā. ʒ. i. omnia pistata coque in. iij. lib. aque ad medietatem. cola. deinde mitte māne ʒ. xx. cassief. ʒ. xv. Jtem coque ad tertiam partez cū. ʒ. iij. succi absinthij. deide addito amigdal. ʒ. iij. cola ⁊ da. iij. dieb⁹ ꝯtinuis. ¶ Alius de radicibus valet frigido epati: opilationem ipsius aperit: ⁊ splenis hūores grossos cū vrina eijcit. cōtra quartanas iuuat. ℞. apij. radič. maratri. aā. ʒ. x. absinthij. squinanti. aā. ʒ. viij. reubar. ysopi. calamēti. aā. ʒ. iij. maratri. anisi. asari. cassie. aā. ʒ. iij. coq̄ i. iiij. lib. aq̄ vsq̄ ad. ij. ⁊ ß. da. iij. ℥. ⁊. ß. cū q̄busdā trocis. ⁊ amigdaleo.

¶ Apozima d radicib⁹ ⁊c. ab apos qd ē decoctio ⁊ zeo qd est ferueo. i. dcoctio feruēs (sichee siue sichē). i. abrotanū agreste ca. ⁊ sic. i. iiij. valz ēt ꝯ viscosos hūores (tertiā ptē). ʒ. ij. vl' duas ptes. ʒ. ß. (cū. ʒ. iij. succi absinthij) q est ca. ⁊ sic. i scdo (amigdaleon). ʒ. iij. hoc dež ab lubricādū.

¶ De syrupis.

SJrupus de squinanto valet opilationi epatis. splenis. ventositati ypocondrice in initio ydropisis. ℞. sq̄nā. absinth. cuscute. aā. ʒ. xx. maratri. anisi. apij. aā. ʒ. x. omnia coque in. vij. lib. aque vsq̄ ad. iiij. deinde cola. ⁊ post fecez suam mitte in vij. lib. aque ⁊ vsq̄ ad tertiaz coque. ⁊ postea cola ⁊ aduna vtraq̄ calamēta: ⁊ pone tātūdez zuccare coquens ad perfectionez syrupi. da. ʒ. ij. cuz succo endiuie ⁊ maratri bene cocto ⁊ colato. ¶ Alius de oxizacca. valet ad cal'a corpora ⁊ febres sanguinolentas: atq̄ colericas: prodest epaticis. splenetič. de calore. ℞. maratri radi. ⁊ endiuie. aā. ʒ. xx. emathitis. ro. maratri. se. anisi. aā. ʒ. x. spice. apij. aā. ʒ. v. coque omnia in. v. lib. aceti. ⁊. iiij. aque. ad medietatez. post cola mittens tantūdez zuccare. ⁊ coque ad pfectionem. da. ℥. i. cuz aqua frigida.

¶ Oximel valet ad frigiditatē epatis: stomaci. diuturnas febres. tumorez splenis: ⁊ duritiez viscez. grossos chimos incidit: putredinē antiquā mundificat. ℞. rad. maratri. squināti. aā. ʒ. ij. se. anisi. apij. aā. ʒ. i. spice. mastič. asari. cassie. calamēti agrestis ⁊ domestici. petrosil'. dauci. aā. ʒ. v. gariof. cardamomi. ʒʒ. aā. ʒ. iij. omnia in. ix. lib. aceti. ⁊. x. aque coque ad medietatez. cola ⁊ pone tantūdē mel. cocti ⁊ despumati. coque vsq̄ ad perfectionem syrupi.

¶ Syrupus de absinthio valet epaticis. stomaticis. grossitudini splenis. yceritie de calore. colice. simil'r opilationem aperit. ℞. absinthij. ʒ. xx. cuscute. viol'. liquir. aā. ʒ. x. capil'. ve. squināti. prassij. maratri. anisi. aā. ʒ. v. spice eupatorij. cassie. costi. apij. se. folij. calamēti. aā. ʒ. iij. coque omnia in. vij. libr. aque vsq̄ ad q̄tuor. cola ⁊ mitte feces in. vij. lib. aque vsq̄ ad iij. aduna ambo colamenta mittens in. iij. lib. zucca. ⁊. iij. de sapa. deide coque. accipe in initio coctionis. cardamomi. čč. mastic. cinamomi. asari. fac pul. de omnibus ⁊ mitte in raruz pānū: pone intra vt coquantur vsq̄ ad perfectionem. da bibere. ℥. i. cum aqua calida. Qui vult laxatiuuz accipiat. ʒ. iij. scam̄. ⁊ ponat fini q̄ oportet da bibere laxatiuum. ¶ Syrupus de fumo terre valz incēsioni colere ru. scabiei pustul'. opilationi epatis aperiende. ytericos iuuat. colorem clarificat. ℞. mirab. citri. viol. absinthij. cuscute. aā. ℥. ij. omnia coque in. viij. lib. aque vsq̄ ad. iij. deinde cola ⁊ accipe. fumi terre bene colati. zuccari. quātum colature aque fuerint: ⁊ itez coque vsq̄ ad pfectionem dans. ʒ. ij. vel. iij. vt laxatiuum sit. si vis adde. ʒ. i. scamonee ab igne cuz amigdaleo. ¶ Syrupus de yreos valet ad frigiditatez epatis. splenis: ydropisis: ⁊ ad apostema. ventositatē inimiaz dissoluit. ℞. yreos. ʒ. xxx. squināti. liquir. calamēti. prassij. aā. ʒ. xv. spodij. tamarisci. maratri. anisi. apij. petrosil'. aā. ʒ. viij. dauci. ameos. eupatorij. asari. spice. aā. ʒ. iij. oīa coque in. xx. lib. aque vsq̄ ad mediaz ⁊ cola. ⁊ omnia colamēta aduna: deide pone sape. lib. x. mell. v. mitte in prima coctione. mastič. pipis lon. cinamomi. gariof. aā. ʒ. i. ⁊. ß. omnia pulueriza subtilissime in pāno raro pone: vsq̄ ad perfectionem coque dans post bibere. ʒ. i. cuz aqua ca. ¶ Syrupus de calamēto valet splenetič. stomaticis ⁊ vl'r habentibus viscera frigida. ℞. calamēti agrestis ⁊ domestici. aā. ʒ. xx. maratri. apij. anisi. petrosil'. capparis. radič. dauci. polij. prassij. squinanti. aā. ʒ. viij. omnia coque in. x. lib. aque vsq̄ ad med. cola ⁊ pone feces in. v. lib. aque. coque vsq̄ ad medium. colamenta vtraq̄ coaduna ponēs tantūdē mell. ⁊ in initio coquēdi mitte spice. cassie. asari. gariof. cinamomi. ʒʒ. mastič. čč. aā. ʒ. i. oīa subtiliter puluerizata in pānuz rarum pone: ⁊ vsq̄ ad perfectionem coque. da. ʒ. i. cū aqua ca.

¶ Syrupus acetosus ꝓdest calidis corpib⁹ ⁊ febrientib⁹ de sanguie vl' colera. ꝯstipatiōes stomaci ⁊ epatis aperit. ℞. corticis radič. fe

niculi.apij. ⁊ scariole.an̄.ʒ.xx.floꝝ rose. ⁊ se.
feniculi.an̄.ʒ.x.spice.squinãti.se.apij.an̄.ʒ. v.
omnia contusa in.vi.lib.aceti. ⁊.iiij.aque dul
cis biduo maneant:deinde lento igne coquã-
tur ad mediuz:⁊ per saccũ guttatiz colent̄ ite-
rum ad focuz cum zuccaro eiusdez quantita-
tis reuertãtur:⁊ sufficienter coquãtur: sed vt
frigidius fiat vice aque mitte aquã cucurbiti-
naz:aquã granatoꝝ acetosorum: vel aquaz
melonis.ꝙ si.ʒ.ij.vel.iij.dyagridij pulnerizati
in pãno ligaueris: ⁊ in syrupum bullientẽ de-
posueris:colerã ru.putridosq; ab epate ⁊ sto-
maco eijciet humores. ¶ Aliud mellicratum
de aromatibꝰ valẽs ad frigidã ⁊ humidaz cõ-
plexionem: ⁊ quibus flegma dominatur: ⁊ fri
gidis temporibus vel regionibus stomacum
confortat.calorem naturalez excitat:vẽtosita-
tem expellit:frigitudinem renuz ⁊ visceruz ca
lefacit. ℞.mell' perfecte cocti.lib.x.aque.xxx.
coque cuz suaui foco ⁊ dispuma.mitte in ini-
tio coctionis.masti.c̄c̄.spice.cinamomi.ʒʒ.ga
lange.cassie.gariof.cardamomi.costi.asari.pi
peris lon.an̄.ʒ.i.⁊.ß.omnibus simul pistatis
pone in subtili pãno.⁊ coquens ad perfectio-
nem ad vltimũ mittes.℈.i.vel.ij.de musco.d
quo da bibere.ʒ.i.vel.ij.cum aqua. ¶ Apozi-
ma.Jo.Dam̄.valet epaticis. ℞.folij cuscute.
absinthij.squinãti.capil.vene.an̄.ʒ.ij.prassij.ʒ.
iij.camedreos aineos.an̄.ʒ.i.⁊.ß.om̄ia coque
in aqua.⁊ colata da bibere. ¶ Aliud valet in-
flationi corporis.ydropic̄.frigiditati epatis ⁊
eiꝰ dolori. ℞.camedreos.ʒ.iij.prassij.ʒ.ß.suc-
ci titimalli.ʒ.i.⁊.ß.cocomid.sil'r fumi terre.ʒ.
i.⁊.ß.oia coquant̄ ⁊ colata bibere dentur.

¶ Jsti syrupi in vtraq; cã solent dari:tñ melius in cã fri-
gida valent.Oximel ab oxi qđ est acetuz ⁊ mel.est etiaz
potus ex aceto ⁊ melle factus ⁊ oximel appellat̄:⁊ si lo-
co mellis zucca.apponatur dicet̄ syrupus:siue mel: siue
aqua adiũgatur.Sciendũ autez ꝙ oximel cum aceto et
melle solo nõ est laudabile nisi aliq̃ pars aque apponat̄:
q2 nimis desiccat:sicut pz de aceto multe acetositat'(ca
lamẽti agrestis)qđ est illud qđ crescit in locis altis:vel
domestici qđ crescit in loco pingui:⁊ aliquãdo occulto.
(⁊ mitte feces i aqua.)Nota ꝙ in omni apozimate:siue
sit syrupus:siue oximel decoctio est faciẽda vsq; ad con
sumptionẽ medietatis liquoris:vel duaꝝ partiuz:ita ꝙ
remaneat tertia ps:aliter eñi nõ valerẽt.Jtez nota ꝙ sy
rupus mũdificari debz ⁊ clarificari cum albumine oui.
oximel vero nũq;.Jtez nota ꝙ ois puluis in pãno debet
coqui in syrupo iã clarificato.Jn oximelle vero non:q2
nũq; clarificatur.Sed ab initio coctionis puluis in pã-
no ligatus apponat̄:nũq; puluis spẽruz debz apponi nisi
in pãno ligemus(de sapa)Sapa eñi per se sumpta vinũ
coctũ sigñat: sed cũ adiuncto succũ illius cui adiũgitur
(scamonea.ʒ.iij.)nimiuz est nisi decoquat̄ ⁊ ponat̄ q̃do.
ab igne deponitur syrupus.(Syrupus de fumo terre.)

multo melius receptio dz fieri quãdo ꝺponunt̄ mirab.
omnes cassiaf.mãna.tamarind.⁊ tunc multũ valz lepro
sis(cuz zucca.).i.scamonea.⁊ da bibere cum põdere de-
nar̄.scamonee(amigdaleo).i.cuz oleo amigđ. ad lubri-
candũ(aut de mellicrato)medicinale est: mellicratum
dicit̄ pigmentũ ꝑprie siue claretuz.h tamẽ large sumit̄
pro quacũq; cõfectione de melle ⁊ seminibꝰ aromaticis.
⁊ spẽbus. ¶ Trociscus omnis est rotũda cõfectio:nõ dz
exhiberi in solida suba:sed semꝑ distẽperetur cuz succo.
vel decoctiõe herbaꝝ:vel spẽruz facientiuz ad egritudi
nem.Et nota ꝙ trocisci debẽt in vmbra desiccari: ne ex
calore solis virtus eoꝝ auferatur:debẽt aũt dari in ma-
ne ⁊ in sero:sicut el'aria in eisdez tꝑibus syrupi quos po-
nit auc.qui boni sunt ⁊ probati:tñ peccant aliquando si-
cut in cõmẽdationibus:⁊ exhibitionibꝰ aliquoꝝ in lo-
cis suis dicemus.Succus ligrity hz fieri ex decoctione
radicis liquir̄.recentis decocte in aqua ad spissitudinez.
postea iteruz decoquit̄ ad solez:⁊ fiunt trocisci: vñ q̃to
nigrioris ⁊ solidioris sube tãto meliores.Sil'r fit litium
de succo folioꝝ vel floꝝ caprifoly in vino albo ⁊ aqua.
simul coctis:⁊ postea ad solez expositis ⁊ exsiccatis.

¶ De ycteritia. Cap. X.

Omen ycteritie a siti sumptum est a
volucri.s.aurei vl' crocei coloris:que
media estate solet esse in colore deser
ta.sed distictio ycteritie proprijs cõ-
stans differentijs a sui eẽntia sumptis: ⁊ a cõ-
plementis sue actionis talis erit. ¶ Ycteritia ẽ
cõmixtio colere ⁊ sanguinis diffundẽs se per
oia mẽbra corporis cũ sanguine ⁊ apparẽs in
corporis sup̄ficie.Est aũt duobus modis:aut
de causa presenti ⁊ exteriori:aut de preterita ⁊
interiori:de presenti cã quando corpus patit̄
exterius:sicut reptiliuz terre venenosoꝝ mor-
sus.venenosa potio.cõsuetudo cibi ⁊ potus
calidissimi sanguinem incẽdentis ⁊ colericuz
faciẽtis.Jntelligimus hec ex inquisitione infir
mi ⁊ manifestatione sui. ¶ Preterita cã mul
tipliciter diuiditur:quedaz fit a natura quãdo
cõfortatur: ⁊ in subtilibus fecibꝰ colericis dif-
fundit̄: ⁊ in superficie corporis expellitur: vñ
generat̄ ycteritia:in febribus acutis nũciatiua
salutis: ⁊ liberationis morbi:nisi cuz an̄ septẽ
dies euenerit:tunc.n.apparitio sui nõ ex actio
ne est naturalis virtutis:sed potius de acumi-
ne morbi. ⁊ de preualitudine eius nature q̃tũ
persecutus est morbus vt res nũciatiua nõ in
suo tẽpore ostẽdatur: vnde Hypo.in afforis.
ycteritia q̃ in febribꝰ acutis an̄.vij.dies apꝑuit
timorẽ portẽdit:q̃ post.vij.dies salutẽ. ¶ Jtẽ
ycteritia ex alia est cã.s.de ꝯpl'one epatis cor-
rupta ꝑꝑ quẽlibz sui morbũ in hac ꝑticula iam
dcm̄.vñ eiꝰ ꝟtutes ꝺficiũt nãles i ꝯplẽdis actio
nibꝰ suis supradictis fz ꝙ oz.Jdõ necesse est vt
pars colerica a sanguie diuisa ⁊ ad fel nõ missa
ꝑmanet in epate clausa:ibiq; m'tiplicata tigit

epar vt colericum faciat: h species ycteritie p̃-
mittit aliquã causam sui nunciatiuã: siue cor-
ruptionez actiõis naturalis epatis: matiẽi cor-
poris: dolorem ⁊ grauitatẽ lateris dextri. Est
⁊ alia species in qua patitur fellis suba ⁊ sua
virtus deficiat solens ab epate co. ru. trahere.
sicq̧ in ipso colera remaneat: vñ sanguis tin-
gitur. ¶ Alia est de opilatione ꝓpter aposte-
ma in vijs per quas colera transit ad fel. vnde
fit vt ad epar redeat: ⁊ inde per totum corpus
cuz sanguĩe se diffundat. Or si inferior via opi
lata sit ascendit ad superiorem viã: que ad sto
macuz tendit: vnde citrinitas faciei fit ⁊ ama-
ritudo oris: saliue siccitas. in stomaco calor ⁊
sitis: vrine color albescit: ⁊ digestionis ꝓpter
ablationẽ colere eas tingentis: si opilatio in su
periori via sit que ad stomacuz tendit augmẽ-
tatur cursus ad intestina colericus. vrina ⁊ di
gestio tinguntur: apparet in vrina lutum ruf-
fum: vel quasi cinabriuz: ⁊ spuma superius ci
trina: ⁊ egestio corrupta ⁊ plurima: ycteritia
ex passione fellis est subita: neq̧ plus coleram
corrũpit q̃uis citrinus sit: neq̧ epar ab actio-
ne sua contrahitur. ¶ Iterũ quarta est ycteri-
tia que ex cõplexione venarum est corrupta cũ
vltra quantitatem naturalem calefiant. Inde
eius incenditur sanguis qui ab epate ad ipsas
tendit: ⁊ colericus fit: ⁊ sic yceritiam gignit.
¶ Aliquando ycteritia in corpore apparet ni-
gra que causa defectionis splenis euenit in tra
henda fece sanguinis: ⁊ turbulentia sui. ¶ Vi
dentes ycteritiam ⁊ eius intelligentes causaz
vidẽduz est si habeat febres: quas si habuerit.
⁊ ycteritia añ. vij. dies appuerit: ⁊ anteq̧ emi
neat signum decoctionis ⁊ digestionis morbi
pessima est: ⁊ timorez mortis nunciat neq̧ in-
tromittendum est de curatione sua: ⁊ si in die
cretica appeat: sicut. vij. vel. ix. vel. xi. vel. xiiij.
⁊ post apparitionez signum erit decoctionis:
⁊ leuitas morbi: laudabilis est ⁊ salutem nũ-
ciat. ¶ Hec ycteritia oportet vt medicetur cũ
mitigantibus coleraz ⁊ refrigerantibus: sicut
sunt apozimata de prunis. oxifeñ. mal' grana.
succo cucurbi. ⁊ similia. Cuz morbus autem
incipit declinare ⁊ acumen febris extinguitur.
coleram ru. purgemus cuz succo cuscute. vel
solatri. vel cassief. ⁊ mãna. demus ptisanũ cuz
oxizacca. Nutrianius cum cucurbi. lentibus:
bliti. ⁊ similibus: cathaplasma ponamus sup
epar de sandal'. ros. ordei farina. cathaplasma
temperamus cuz succo solatri. portul'. febrib⁹
cessantibus: ⁊ in corpore ycteritia permanen-
te: demus infirmo succuz solatri. maratri. cus-
cute cũ oxizacca. Trociscos de camphora. de
spod. d sandal'. de rosis. de lacca. Nutriamus
perdicibus. fasianis. pullis. omnia cum aceto
coquãtur: ⁊ zucca. lauemus oculos cum ace-
to ⁊ succo coriãdri. vel aceto ⁊ lacte mulier.
si febrib⁹ careat basilica minuatur ĩ dextra ma
nu quãtuz sufficit: adiuuantibus etate: ⁊ con-
suetudine: deinde coleram purgemus cũ cas-
siaf. mirabol'. citri. viol'. cuscute. absinthio. pru
nis. iuiub. oxifeñ. ⁊ similibus: ⁊ cum syrupis.
antidotis colere purgatiuis. si aliqd flobotho
mie obuiauerit ꝓpter virtutis defectionẽ: vel
frigiditatem vel etatem: demus succum sola-
tri. cuscute ⁊ endiuie: atq̧ maratri bene cocti
⁊ colati cum oxizacca. Itẽ demus succos her
barũ cũ trociscis de lacca. de absinth. de eupa
torio. si calor sit nimius demus trocis. d spod.
de camphora cuz oxizacca. Nutriamus cum
crisolocãna portul'. bliti. cum amigdaleo. de-
mus ptisañ. pisces recentes: pullos cuz aceto
⁊ zucca. ¶ Trocisci valent ad ycteritiam. opi
lationẽ epatis. splenis. ℞. yerepigre. absinthij.
eupatorij succi. añ. ʒ. ij. rose. spod. sqnan. asari
folij. añ. ʒ. i. ⁊. ß. lacce. reubar. añ. ʒ. i. croci. sca-
monee. añ. ʒ. ß. tempera cuz succo endiuie. fac
trocis. ʒ. i. ⁊. ß. ⁊ da. i. cum succo endiuie ⁊ oxi-
zacca. ¶ Alij trocis. valent ycteritie. coleram
naturalem purgãtes. ℞. rose. absinthij. spod.
anisi. ʒ. iij. lacce. reub. succi eupatorij. maratri.
añ. portul'. se. squinã. añ. ʒ. i. ⁊. ß. scamonea. dra
gagã. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ß. mãne. ʒ. ij. tempera cuz
succo solatri. fac trociscos. ʒ. i. ⁊. ß. dãs cũ suc-
co endiuie ⁊ oxizacca. ⁊ succo maratri bñ co-
cto ⁊ colato. ¶ Cõfectio Io. Dam̃. similiter
valz. ℞. lacce. spod. añ. ʒ. ij. croci. ℈. i. reubar.
quartã partem. i. ß. cãpho. ʒ. ß. omnia pulueri-
za dans bibere cum apozimate de prunis: vel
oxifeñ. si ycteritia cessz d corpore citrinitate in
oculis remanente. sternutationẽ faciamus cũ
succo sicle. vel cum nigella: vel cum lacte mu-
lieris. aceto. vel oleo ro. ⁊ similibus.

¶ Constãtinus agens de ycteritia rõnem appellatõis as-
signat: deinde causas ⁊ curas subiũgit: ycteritia vero de-
scribitur sic: ycteritia est cutis defedatio vlis ꝓpter hu-
morez innaturalẽ in exterioribus corporis dispersum.
¶ Differt autẽ a morphea. qr morphea est maculosa nõ
continua. Itez ycteritia fit ꝓpter viciuz in scda digõne:
morphea aũt ꝓpter vitiuz in tertia digestione: qr deficit
virtus assimilatiua. ¶ Ycteritia autẽ quãdoq̧ generat
a rebus exterioribus: quãdoq̧ ab interioribus: ab exte-
rioribus: sicut a morsu scorpionis ⁊ reptiliuz vel a vene-
no interius sumpto: ⁊ sic d ceteris sanguinẽ corrũpenti-
bus: quãdoq̧ causat a cã interiori: ⁊ h dupl'r: vt aliquã-

do vi nãe:aliquãdo vi sinthomatis:vi nãe quãdo natu/
ra cõfortat̃ ad expellẽdũ feces in die.vij.vel in alia die
cretica sibi ad h̃ ꝓportionata.Et h̃ ycteritia est bonũ si/
gnũ.vi aũt morbi:sicut ex abũdãtia mãe in die nõ creti/
ca ad exteriora exeũte ⁊ ꝓrũpẽte:⁊ ꝑcipue si fiat ĩ febre
añ.vij.diez.talis aũt semꝑ est mala:q꞉ mortẽ ⁊ morbi ꝓ/
lixitatẽ signat.Itẽ ycteritia aliqñ fit cũ febre aliqñ sine
febre:⁊ ſm h̃ est regimẽ ei⁹ diuersificãduz. ¶ Ycteritia
aũt facta vi morbi trib⁹ modis h̃z fieri:aut de mala com
plexiõe venaꝝ cal'a:vñ sanguis ĩtendit̃ ⁊ ĩtẽsus defedat
exteriora:aut de mala epis ꝯpl'one:aut de mala dispõne
fellis.Itez de mala dispõne fellis trib⁹ modis:q꞉ aut ex
apate fellis:aut de opil'one:aut de mala ꝯpl'one:de apa/
te.vt qñ fel apat̃ sanguinẽ a colera nõ põt mũdificare:q̃
cum sanguine clausa ad exteri⁹ ad sup̃ficiẽ trahit̃ ⁊ cutẽ
defedat:sil'r de opil'one si opilet̃ furculus supior ad stõz
direct⁹ vel si opilet̃ furculus iferior q ad ĩtestina dirigi/
tur:vñ colera nõ valẽs penetrare ad loca sibi determia/
ta redit ad epar:⁊ sanguini cõmixta idẽ opat̃. De mala
ꝯplexione fellis fit ycteritia:q꞉ cum ei⁹ ꝯpl'o sit calida:⁊
sic.epar distẽperat̃:⁊ sanguinẽ gnãt corruptũ.Itez si fel
ĩfrigidet̃ ⁊ desiccet̃ nimis.virt⁹.n.attractiua deficit:vñ
nõ mũdificat̃ epar a colera:⁊ ide fit ycteritia. ¶ Ycteri
tia aũt ꝑꝑ malã ꝯpl'onẽ epatis.v.modis fit:aut ꝑꝑ malã
ꝯpl'onẽ epatis ca.⁊ sic.vñ epar nõ gnãt nisi colericuz san
guinẽ:q attract⁹ ad exteriora idẽ opat̃.Scd̃s modus est
ex epatis frigiditate:vñ v̓tus digestiua deficit vñ gnãt
sanguinẽ laudabilẽ:nõ põt diuidere a sanguine coleraz
flegma ⁊ meliaz.diuisio v̓o ⁊ segregatio fit ꝑꝑ calidita/
tẽ.oĩa g̊ ista ad exteriora cõfusa attracta idẽ operantur.
Terti⁹ modus est ꝑꝑ defectionẽ v̓tutis expulsiue epatis
vñ col'a vel melia remanet in epate nõ expulsa ⁊ rema/
nens cũ sanguie exteriora corrũpit ⁊ defedat. Quartus
est apa epatis cal'm. Quintus v̓o ⁊ vltim⁹ est opil'o fortis
ĩter epar ⁊ fel facta ⁊ iter epar ⁊ splenẽ. ¶ Ycteritia aũt
diuidit̃ in.iij.spẽs.s.in aureã.in agriatãpegaseleantos:⁊
in melãchirõ.Aurea fit de colera mala:nõ tñ adusta:vñ
retinet ꝓpriũ colorẽ.s.ruffuz vel subruffum:vñ denoiat̃
ab auro:tales.n.yctericisil'es sunt auro. Agriatapega/
seleãtos noiat̃ a psitaco habẽte viridẽ colorẽ:q psitacus
dr̃:ab agriata qd̃ est agreste ⁊ pegaseleãtis qd̃ psitac⁹: ta/
les.n.sunt virides:q꞉ colera adusta exteri⁹ eos sic depin
git.Melãchirõ v̓o dr̃ a melã qd̃ est nigruz ⁊ chim⁹:q꞉ fit
de chimo nigro mel'ico cutẽ exteri⁹ denigrãte. ¶ Cãe ãt
ycteritie ꝑ ꝓpria signa cognoscunt̃:que in viatico ⁊ in li
bro febriuz optime determinant̃. ¶ In cura aũt istius
passionis nec̃ia est cognitio cãe que per ꝓpa signa est co
gnoscẽda:h̃ tñ ab initio sciẽduz ꝙ ycteritia ex fe.añ.vij.
diẽ gnãta a medico est relinquẽda.rarissime.n.ista cura
tur nisi sit cũ fortissima virtute.põt aũt gnãri in fe.⁊ sine
fe.Sz in fe.nõ est ex eadẽ cã ex qua gnãtur sine febr. In
ycteritia v̓o curãda siue curabili ꝑmo vidẽdũ est vtruz
sit cũ fe.aut sine fe.Si sit cũ fe.ꝑmo fe.subueniẽdum est
mãz digerẽdo:⁊ ei⁹ malitiã reprimẽdo.Cessante fe.attẽ/
dendũ est vtrũ mã remaneat euacuãda:⁊ si h̃ in declina
tione fe.acute digerat̃:⁊ sil'r expellat̃.si fiat ycteritia si/
ne fe.mala mã exñs in corꝑe digerẽda ⁊ euacuãda est et
corp⁹ ꝑfecte mũdificãdũ:sz si in corpore postea ĩfectio re
maneat cũ dissolutiuis est ĩsistẽdũ. ¶ Si g̊ ycteritia sit
ex mala epatis ꝯpl'one vel venaꝝ:ĩsistat̃ cuz alteratiuis
corꝑe mũdificato. ¶ Si fiat ex apate fiat mũdificatio
ſz cãz apatis ⁊ epatis. ¶ Si aũt sit ex opil'one vtẽdũ est
deopilatiuis que ponit auc.valde bona. ¶ Contra infe
ctionẽ in corꝑe remanẽtẽ sic ꝓprie operãdũ est.singulis
dieb⁹.ʒ.ij.bibant̃ de succo lactucelle:loco ei⁹ põit̃ lactu/
ca.Itez fiat stupha vt porri cutis relaxent̃.postea v̓o la/
uetur facies cuz succo maligra.⁊ forti aceto.⁊ due gutte
succi maligra.oculis ĩstillent̃.Itẽ al'r.fiat puluis de spo/
dio rasura eboris sandal'.ro.mirab.citri.⁊ reubar.⁊ illo
puluere vtat̃ singulis dieb⁹ cũ succo endiuie ⁊ cuz vino
tepido albo ⁊ subtili.Itẽ accipiat̃ caro bouina vet⁹ ⁊ fru
statim ĩcidat̃:postea coquat̃ fortiter in olla cooperta fu
muz istũ recipiat patiẽs per os ⁊ nares ⁊ faciẽ suã bñ suf
fumiget.Itẽ ĩduat camisiã de pãno canabino crudo nõ
candidato:⁊ ĩgrediat̃ stuphã ĩdut⁹ camisiaz illã fortiter
ꝯstrictã:⁊ fortiter fricet̃:vt exeat hũor ĩtercutaneus.In
ycteritia v̓o de cã ca.fiat empl'z de dyaprunis ⁊ aqua ro.
sicut etiã ĩfrigidat interi⁹ sic ⁊ exteri⁹ cathapla^{rus}. ¶ Cõ/
tingit aũt epar esse calefactũ:⁊ ex h̃ ycteritia gnãtur.stõ
v̓o exñte frĩdo:ei⁹ cura ẽ valde difficilior:q꞉ si exhibean
tur frĩda frigidus stõus nõ cõuertet. Si calida epar de/
struet̃.ꝓus g̊ stõus exteri⁹ iungat̃ reb⁹ calidis ⁊ emplet̃
sil'r vt ei⁹ frĩditas corrigat̃.exhibeant̃ ĩteri⁹ cõmixtiões
el'ioꝝ calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ:vt calida stõm calefaciãt ⁊ fri
gida ĩfrigidẽt epar:⁊ sicut est cõmixtio dyantos ⁊ rosate
nouelle vel pliris vel triasandalis.Dieta vero exhibeat̃
tẽꝑata declinãs ad frigiditatẽ.Itẽ ad sanãdã ycteritiaz
vtat̃ quotidie scariola cũ cibis ⁊ potib⁹. Experimẽtum
valde in ycteritia est vt coquatur cortex fabaꝝ in aceto
⁊ mixta palea ordei fiat suffumigatio:⁊ si vis admisce pa
ruz de absinthio. ¶ Lr̃a vero capl'i plana est.(Nomen
ycteritie est.) vñ non assignat̃ nisi a ꝑte colere.h̃ ẽt fre/
quenti⁹ cõtingit:sz in fine tãgit de melãchirõ.(de cã pre
senti ⁊ exteriori).i.de cã ꝑmitiua:iter quã ⁊ morbũ nõ ẽ
necesse cadere morbũ:vñ dr̃ pñs.i.cũ morbo exñs (pre/
terita cã).i.hũor in corpore senescẽs a p̃terito tꝑe gnãt̃
h̃ diuidit̃ in cãz ex ꝑte nãe ⁊ in cãm ex ꝑte morbi.Ex ꝑ/
te nãe ycteritia fit qñ mã resultat exteri⁹ per fortẽ expul
siuã:nisi venerit añ.vij.dies.Si aũt venerit añ.vij.diez
timẽda est.q̃ri aũt põt q̃re fe.acuta añ.vij.diem põt ter/
minari ꝑ sudores ⁊ nõ ꝑ ycteritiã:nõ est sil'e:q꞉ nõ fit su/
dor nisi de mã subtili.Sz ycteritia fit õ mã dura valde.
vñ ipsa añ.vij.diẽ põt digeri ⁊ expelli.(Itẽ ycteritia ex
alia cã).s.a p̃dictis.h̃ est q̃rta cã et bñ põt assignari sine
fe.(maciẽ corꝑis) Si ẽt ꝯpl'o ca.⁊ sic.epar adurit̃ ⁊ reli/
quis mẽbris subtrahit̃ nocumẽtum. In tali g̊ cã ⁊ in oĩ
calefactiõe epatis multũ ꝓdest si tẽta viua itegra suppo
natur epati.⁊ h̃ frequẽter.h̃ etiã vehemẽter ĩfrigidat:ĩ/
mo magis a nã occultata attrahit mãz:h̃ tñ ꝯsulo ꝙ nõ
fiat nisi cũ fortitudine virtutis.(est ⁊ alia spẽs:) h̃ tãgit
gntã spẽm que ꝓuenit ex passione cistis fellis:vt si apat̃
vel sua ꝯpl'o corrũpatur: vt fiat calidior:vnde epar adu/
ratur:vel ĩfrigidet̃ vl' siccetur:(vñ attractiua deficiat)
h̃ cõprehẽdit tres cãs p̊ positas ab ysaac in libro febriũ:
(alia est de opil'one) h̃ est sexta cã ſm ꝙ ordinez viatici
ꝑꝑ apa gnãtã in vys:vl' ꝑꝑ quãcũq͛ opil'onem de grosso
hũore:licz nullũ faciat apa.hãc aũt sextã cãz diuidit via/
ticus in opilationẽ furculi superioris porrecti ad stoma/
cũ ⁊ in opilatione furculi ĩferioris porrecti ad intestina.
(Itẽ q̃dã est ycteritia q̃ ex opil'one venaꝝ:) h̃ tãgit septi
maz spẽm que est ex mala ꝯpl'one ca ⁊ sic. totius corꝑis.
(Aliquando ycteritia) h̃ ponit.viij.speciem.s. melãchi/
ron que est ex passione splenis vel ex opilatione que est
inter splenẽ ⁊ epar:vñ epar a colera nigra nõ mũdificat̃
⁊ ideo remanet in sanguĩe:⁊ cũ sanguine attracta totum
corp⁹ denigrat cũ mitigãtib⁹ co.rub.vt si ycteritia sit de
colera nigra.(cui⁹ morb⁹).s.fe.tertiane:cetera sunt pla/
na.ycteritia aliqñ est accñs fe.post fe.declinãtẽ ad suuz
accidẽs est veniẽdũ.cathaplasmata aũt emplastrent̃ fri
gida:⁊ si ycteritia sit de causa cal'a que ponũt̃ sepissime

debẽt renouari: qꝛ qñ a caliditate actuali corporis talia calefiũt fortiter calefiũt. in emplis aũt talibꝰ ꝯsulo φ parum de camphora apponat̃. (Nutriat̃ cũ ꝑdicibꝰ). s. remota fe. (coriãd. succo) dissolutiuũ est (vel aceto) h̃ vehemẽter ĩfrigidat ⁊ cõsumit (lacte mulieris) h̃ mãz digerit ⁊ remollit (si fe. careãt). i. si ycteritia sit sine fe. qđ sepe cõtingit (cuscute) h̃ se hꝫ ad purgandũ hũores adustos. (℞. yerap̃.). i. puluis receptiõis yerapig. isti trocisci valẽt in cã calida. dũ mõ non excedat multis modis. ¶ Silr in frida sirupꝰ iste valet ad ꝑparationẽ medicine. ℞. se. cuscute mellꝰ rasure eboris sene sandal. al. ⁊ ru. antos pꝛuñ. berberis polipođ. anisi. se. petrosilini ⁊ feniculi aristol. long. linguam auis viol. roſ. scolopendrie: ⁊ epaticam ⁊ adyantos pollitri. ⁊ tassi bar. ⁊ lapatium acutum: ⁊ ipericon ⁊c̃. fumiterre. primo tundantur: ⁊ postea temperentur in aqua per. viij. dies. ¶ Sirupus aliꝰ. ℞. pruñ. viol. ro. polipođ. mirabol. sandal. alb. ⁊ rub. spođ. ⁊ scolopenđ. adyanthos ⁊ pollitricũ ⁊ epaticã.

¶ De passionibus splenis. Cap. XI.

Passio splenis multũ assimilatur passioni epatis. patitur autem ex tribus morborũ generibus: sicut diximus ⁊ alia membra corporis pati. idest ex mala complexione morbo officiali iuncture separatione plurima. ¶ Splenis passio durities est sui que in ꝓpatulo est sensui: qꝛ facile potest tangi: vnde fit vt nõ alia significatio necessaria sit: ⁊ cum splen magis magnificatur: multo plus corpus macerat̃. Aliquando splenetici vomunt sanguinem: colere nigre pertinentem: ⁊ aliquando emittitur cum egestiõe: quandoqꝫ eorum appetitus ad comestionem augmentatur: ⁊ aliquãdo pigritia totius corporis cum tristitia ⁊ risus paruitate contingit ex sanguinis corruptione ⁊ paruitate eius in eorum corporibus: vnde fledius alexandrinꝰ. Splen inquit est instrumentum risus cuius actio est turbulentiam sanguinis trahere sibi. Cum autem virtus deficit in turbulentiã trahendo sanguinis remanet in sanguine clausa: ⁊ obscuritatem cuꝫ nigredine prestat: vnde ꝑ totum corpus obscurus vadit ⁊ melancolicꝰ ⁊ ideo color naturalis ĩmutatur ⁊ niger efficitur. Cum autem splen trahat sanguinis turbulentiam: ⁊ feces clarificet sui subiecti necesse est vt sit clarus ⁊ temperatus ⁊ per totuꝫ corpus dispergatur sanguis: cum huius temperamenti sit atqꝫ clarificationis animam nõ sollicitaꝫ ⁊ gaudentem reddit. qđ fledius intellexit cum splenem esse instrumentuꝫ risus dixit. ¶ Si splenis passio certificetur anteqꝫ cõfortatior ⁊ durior sit: faciliꝰ fit in curatione ⁊ obediens in medicamine. Qꝛ si neglexeris donec in opilationem ⁊ apostema ĩdurauerit durus est ad curandum ⁊ longus ad sanandũ: ⁊ cuꝫ splen habet duritiem medicari oportet cum cathaplasmate: ⁊ epithimate: ⁊ ẽplastris nõ soluꝫ exterius: sed fortis ad bibendum detur: quia splen medicinam accipit epate fortioreꝫ ⁊ grossiorem. Oportet ergo cum curare incepimus dolorem splenis perquiramus: si significatio caloris ibi videatur: tunc in sinistra manu venam basilicam flobotomemus: vel venam illam que inter medicuꝫ ⁊ auriculareꝫ continetur. si tamen etate tempore ⁊c̃. adiuuemur: demus succuꝫ solatri maratri tamarisci: bene cocti ⁊ colati cuꝫ trocis. eupatorij vel de lacca cum oxizac. si nobis significatio frigide complexionis apparuerit: sicut Gal. dixit: qꝛ plurima passio splenis fit de frigiditate ⁊ humoribus grossis oportet fortẽ medicinam dare ⁊ diureticam: sicut epithimuꝫ agaricuꝫ sticados camepitheos camedreos prassium polium centaureaꝫ cappar̃. rađ. absinth. ⁊ similiter apozima fac: ⁊ infirmo ꝫm virtutem dademus oximel cum succis herbarũ mente tamarisci rađ. myrte salic̃. apij: petrosilini ⁊ similia: demus etiam sirupuꝫ de yreos calamento antidot. dyareub. dyalaccam dyapusca: dyacostum dyamorusiaꝫ. ¶ Trocisci de cappar. valent ad duritieꝫ splenis. ℞. cappar̃. rađ. costi: lacce spice polij reupontici aristol. longe ⁊ ro. cassie squinãti yerepig. añ. ʒ. iij. tempera cũ succo apij vel aceto fac trocis. ʒ. i. ⁊. ß. da. i. cũ succo abrotani vel oximellis. ¶ Alij similiter ℞. rubee polij capparis rađ. spermatis rađ. squinanti nastur. sinap̃. yreos equale pondus tempera cum succo tamarisci. ¶ Alij ad dolorem ⁊ duritieꝫ splenis. ℞. cappar̃. rađ. absinthij assari aristol. ro. polij reupontici calamenti spice costi anisi tamarisci succi eupatorij. ⁊c̃. cassie scolopendrie lacce squinanti apij prassij mastic̃. añ. ʒ. i. ⁊. ß. tempera cum succo tamarisci. ¶ Epithima Jo. dam̃. ⁊ est oleum. valꝫ ad splenis corruptionem ⁊ sui duritieꝫ ⁊ humorꝫ grossitudinem aperit opilationeꝫ epatis siue bibitum siue inunctum. ℞. cappar̃. radic̃. ʒ. xx. cordumeni cinamomi. añ. ʒ. xv. carui tamarisci. añ. ʒ. x. aque. ʒ. xxx. sambuceleon. ʒ. ix. coque ad suauem focuꝫ donec remaneat oleũ ⁊ cola. Deinde accipe amoniaci. ʒ. ix. ⁊. ß. ⁊ mitte in forti aceto die ac nocte. post mitte in mortario moue vsqꝫquo fiat. q. medulla ⁊ misce cum supradicto oleo: ⁊ ibi mitte amoniacum coquens ad suauem focum donec admisceantur bibatur vel vnguentum fiat. ¶ Item valet ad dolorem splenis succus tamarisci cũ aceto ⁊ oximelle: ⁊ si coquatur in aqua ⁊ mi

sceatur cum vino valet similiter: vel accipe. ℨ.
j. ⁊. ß. de rad. ⁊ spermatibus cum aceto ⁊ da
bibere: facit similiter aqua vbi ferruꝫ calidum
infundatur. da eam bibere siue solam: siue cū
vino per. vij. dies: quidam medici dicunt. sple
netici si accipiant cifum tamarisci seu scutellā
ad bibēdū vel ad comedendū per. lx. dies sple-
nis durities soluitur. Item dicunt si lac capri-
num per. lx. dies in huiꝰ vase biberint vel co
mederint nil habebunt splenis Dyasco. dixit.
farina de fenugreco ⁊ vitro ⁊ aceto in catha-
plasmate valet ad splenis duritiem. Iterum
dixit. cinis ramoruꝫ vitis cum oleo ro. ⁊ ace-
to ⁊ rutha valet ad calidū apostema splenis.
¶ Electuarium valens ad splenē: ⁊ ad gros-
sos humores ventositatem ⁊ emorroyd. vi-
scerum frigiditatem arteriarum ventositateꝫ
℞. zinzib. cappar̃. rad. tapsie polipodij pipe-
ris long. liquir. anisi. ana. ℨ. vij. galange assari
mastic̃. cinamomi acori squinanti costi cimini
ana. ℨ. iij. fac puluerem adde mellis quantum
sufficit. ¶ Emplastrum valens ad duritiem
splenis. ℞. bdelij amōiaci. aã. ℨ. x. pone in for-
ti aceto: vt emolliatur. Deinde accipe sisame
leon. ℥. iij. cere colate. ℥. i. myrrhe. t̃t̃. ana. ℨ. v.
omnia cōmisce ⁊ emplastrum fiat. Si accepe
ris de amoniaco bdelio thure myrrhe. aã. ℨ. i.
⁊ posueris in forti aceto: deinde miscueris cū
fenugreco ⁊ sinapi farinam ordei ⁊ facies em
plastrum valet similiter.

¶ Splen est mēbrū oblongū spongiosum porrosum ca-
uernosum in sinistra parte collocatuꝫ a media parte sto
maci vsqꝫ ad sinistram pelliculā epatis porrectuꝫ. patit̃
auteꝫ splen cōes egritudines cōplexionis ⁊ ꝯpositionis
⁊ cōtinuitatis. Egrotat tamē a complexione ca. ⁊ sic. fri-
gida ⁊ humida. Simpliciter vel cōiuncti. Egrotat autē
ſm ꝯsimiles morbos vel officiales vel cōes: sicut ꝑ apa-
ta. per opil̃ones: solutionē cōtinuitatis per oēm diuersi-
tatē. ¶ Sciēdū aūt ꝙ ad magnitudinē splenis seqt̃ ex-
tenuatio corporis. magnitⁱᵒ enī splenis nō est nisi ex abū
dātia mel̃ie que superabūdans virtutē epatis corrūpit
ꝓpter ꝯrietateꝫ. vnde sanguis malus generatꝰ nō attra-
bitur a mēbris: vnde mēbra non nutrita arescunt ⁊ atte
nuant̃: nō eniꝫ crescit splen: nisi qꝛ multū de mel̃ia gene
ratur in epate: que tādeꝫ rediens supra ipm corrūpit. eꝰ
splenis extenuatio ⁊ eius paruitas humoꝝ sign̄at boni-
tatem: sicut ꝯriuꝫ eius. s. magnitudo malitiaꝫ humoruꝫ.
ex magnitudine vero splenis multarū egritudinū fit ge
neratio: sicut ydropisis ptisis: ⁊ oīuꝫ febriuꝫ cōpositarū.
¶ Egritudines vō multū sūt pestilētiales que ex vene-
nosa mel̃ia ꝓcreant̃: vnde licꝫ splenetica pas. in se nō sit
mortifera: tñ per cōsequēs īfert mortē. eꝰ vō multe egri-
tudines terminant̃ in spleneticaꝫ passionē: ⁊ ꝑcipue au-
tūnales: vt q̈rtane ⁊ silia. nã ēt nō valens malos hūores
euacuare ꝑꝑ frigiditatē exterioreꝫ porros sensibiles ⁊ i-
sensibiles opilātē eos ad mēbrū ignobile cauernosū por
rosum spōgiosuꝫ paucissimi sensus expellit. qui expulsi
opilationē īducūt vel apa. Splenetici aūt ꝯtinuū patiū-
tur dolorē in sinistro latere. mesticiaꝫ multotiēs patiun
tur ꝑꝑ vapores mel̃icos vētriculos cordis īgredientes.
crassi vō vl̃ repleti maiorē doloreꝫ sentiūt ꝑꝑ splenis re-
pletionē. ¶ Splenetici aūt vl̃r colorē hñt fedū qꝛ vel ci
trinū ad liuiditatē ꝑtinentē: vel palid. aut nigr̃. grauedi
nē patiunt̃ in tybys ꝑꝑ descēsuꝫ mel̃ie. ascensus montis
eos grauat: qꝛ statiꝫ īcurrūt anhelituꝫ. Appetitꝰ aūt in q-
busdā ꝯfortat̃: in qbusdā corrūpit̃ ꝑꝑ diuersitateꝫ mãe
calide corrūpētis appetitū vl̃ fride ꝯfortātis. ¶ Sple-
neticis aūt multotiēs cōtingit vomitꝰ ⁊ euomūt coleraꝫ
qd est signū splenē egrotare de cã ca. vel euomūt mel̃iā
acetosam que cadēs sup̱ terrā ebullit: sicut acetū. Sple-
neticoꝝ aūt vrīa quāto subtilior tāto deterior: qꝛ sign̄at
hūorē ꝯpactū. quāto aūt ītensior ⁊ magis substātiata tā-
to melior: qꝛ sign̄at malas splenis hūiditates cum vrina
currere: ⁊ malas splenis habitudines. per talē aūt vrinā
splenis frequēter soluit̃ egritudo. Signa aūt passionuꝫ
ſm diuersitatē causaꝝ diuersant̃. passio autē splenis ca.
mālis vel sine mã sinistrū latus īflāmat: sitim gnãt. lin-
gue ariditateꝫ ⁊ coloris citrinitatē. casum appetitus ꝑꝑ
caliditatē replētē stōm. frigiditas vō ꝯria ꝯseqt̃: ⁊ addit
multū rugitū ⁊ acetosam eructuationē. In sicca vō pas-
sione multa est durities: ⁊ sanguis grossus ⁊ vrīa est sub-
tilis. passio vō hūida molle vel lene efficit latꝰ sinistrū: ⁊
humidū colorē cū paruitate sitis abūdātia saliue. ¶ In
curatiōe aūt splenis vl̃r eligēda sunt que faciliores sunt
penetratiōis ⁊ fortis v̄tutis. Splen. n. positꝰ ī obliquo ē:
vñ a meª trāseūte: cito nō īmutat̃. Sciēduꝫ aūt ꝙ splen
fortiori īdiget medicina: qꝫ epar: ⁊ ꝑꝑ sui remotionem a
vys medicine: ⁊ ꝑꝑ sui īmobilitatē. epar etiaꝫ est nobile
mēbrū: qꝛ sube tenerioris. flōmia aūt de basilica multū
valet in cã māli ca. ⁊ flōmia de saphenis in frida passio-
ne splenis. ⁊ in calida de saluatella. he aūt cōes cure sunt
in opilatiōe vel apate. apata aūt gñant̃ de. iiij. humori-
bus simpl̃r: vel de eoꝝ cōmixtiōe. Raro aūt de mã fla-
tica gnãnt̃. gnãnt̃ ibi apata ca. quoꝝ apatū signa iā pre-
cesserūt. Inter has passiones splenis opilatio est frequē
tior. Est aūt dr̃ia īter opilationē ⁊ apa: qꝛ in opil̃one oēs
cauerne ⁊ porri sunt repleti absqꝫ molesta extensione et
ꝯtinuitatis sol̃one. In apate vō mã est ī vno loco aggre-
gata violēta. violētaꝫ distēsionē ⁊ solutionē ꝯtinuitatis
faciēs que apata splenis: qñqꝫ sunt rotūda: qñqꝫ oblōga:
qñqꝫ torturā hñtia vel formā triāgularē que visu: ⁊ ꝑci-
pue tactu discernit̃: ⁊ signa mãe ꝑ ꝑdicta cognoscuntur.
¶ Malitia aūt ꝯpl̃onis splenis absqꝫ mã solū īdiget al
teratiuis. Sꝫ si sit cū mã fere īdiget oī medicamīe: sicut
īunctionibꝰ: īfusionibꝰ euaporatiōibꝰ fricationibꝰ: ⁊ em-
plastris digestiuis euacuatiuis vētosis scarificatiōe flo-
botomia cauterys. In passiōe ca. frigidis īdiget adiuto-
rys: ⁊ eꝰ de quacūqꝫ cã sit apa vel opil̃o remollitiuis īdi
get adiutorys exteriꝰ postqꝫ īduratū est. Si siccū est me
dulla bouina assungia anatina gallinacea butyrū recēs
oleū oliuaꝝ vl̃ viol̃. Si magis vis īfrigidare ista oīa re-
soluant̃ in patella ⁊ admixta cera fiat vnguētū ⁊ frican-
do vngat̃ locꝰ ⁊ stupa in eodē ītincta supponat̃. Itē acci-
piat̃ amoniacū cū stercore ouino ⁊ aceto: ⁊ facto empl̃o
supponat̃ ab īteriori dent̃ digestiua: vt cappar̃. scolopen
dria prassiū tamariscꝰ radix geneste salic̃. rubee: vel me-
dianꝰ cortex ipoꝝ vel fraxinꝰ. coquant̃ in aq̃ fabaꝝ: ⁊ cū
zucc̃. fiat sirupꝰ vel cū melle oximel. H valꝫ in oī opil̃one
splenis ⁊ duritie. Iteꝫ valꝫ aq̃ lupinoꝝ nigelle rute cum
aceto cōposita ⁊ bibita. digesta mã que cognoscitur per
subtiliationē vrine: det̃ in cã ca. adusta catarticuꝫ īpiale
In frigida det̃ theodoricon anacard. yeralog. dulcis aq̃

balnea multũ ꝓsunt in mollitõe splenis. aqua decoctionis lupinoꝝ ⁊ nigella trita ⁊ cũ aceto tempata ⁊ bibita: silr oximel sqlliticũ. empica q̃dã põit auc. dicit. qñ epar vulpis ⁊ pulmo comesta multũ valẽt. Itẽ splen pulli eq ⁊ asini siluestris curat splenẽ. Itẽ. vij. vespertiliões pingues exiccent̃ ⁊ post in aceto post submergant̃. post h̃ in furno coquãt̃ ⁊ pluerizent̃. ⁊ det̃ de puluere istoꝝ singulis dieb⁹ coclear vnũ. H̃ aũt experimẽtũ dicit Auic. valere in oĩ cã. facte aũt euaporationes cũ aceto bullito multũ ꝓsunt. Itẽ ĩtingat̃ filtrũ cũ lana succida in aceto tepido ⁊ supponat̃: si h̃ oĩa nõ ꝓsunt supra regionem splenis vẽtosa ponat̃ cũ scarificatiõe: vel fiãt cauteria. v. suppone ad noduluz vel. i. ad citonẽ. ❡ (Passio splenis) splen ⁊ epar eadẽ gnã passionũ sustinẽt ⁊ ab eisdẽ causis in genere. Impoſe. n. est vnũ diu pati qn patiat̃ reliquum: q₂ sunt colligata quodã mõ. vterq₃ aũt istoꝝ pauci vel nullius est sensus: vñ lõgo tp̃e pñt sustinere passiones istorũ añq̃₃ mors sequat̃. (plurima passio). i. frequẽtio₂ ꝓpter grossuz humorẽ q ab alio attrahit̃: vñ raro laborat a cã fl'atica vl' a colerica subtili: in ꝓpatulo. i. ꝓcul pentia sine molestatiõe vomituz: qñ ĩmoderata est repl'o (appetitus:) qñ est de mã frĩda paſ. (splen est instr̃z). i. sensus sup. (remotissimũ cui⁹). i. illi⁹ ĩstrumẽti quo sanguis laudabilis mũdificat̃: vñ directe seq̃t̃ risus: sicut e₂ splenis ĩpo⁹ in mũdificãdo cã est tristitie (aĩam sollicitam) sup. modo gaudentem postea tristantem. s. (splenis passio.) viatic⁹ multas passiones ꝑtermittit: sicut solutionẽ cõtinuitatis. apa fl'aticũ: vel sanguineũ vel de ventositate q̃ raro contingunt. Sed opilatio vel apa de grossa mã frequẽter nisi ꝑcedant remollitiua ⁊ cetera que nec̃ia sunt (Si g̊ caliditatis) h̃ hz locũ in oĩ corpore plectorico de quacũq₃ cã sit passio: ꝯueniẽtib⁹ alys ꝑticularib⁹ (deide succũ solatri.) h̃ locũ hz in cã ca. succ⁹ solatri. i. capilli veneris in h̃ casu multuz ꝓsunt: silr de se. portul'. dent̃. ʒ. ij. cũ aceto ⁊ puluere arnoglo. exiccate. talia. n. hñt oẽm duritiem splenis ⁊ epatis curare: (q₂ plurima passio). i. frequentio₂. splenetici ẽt fiũt frequentius qui in locis paludosis ꝑmanẽt: ⁊ qui aquã bibũt turbatam fluminẽã. ad quã curãdã rudis medicina ⁊ grossa est nec̃ia: vt epithimum. agaricũ ⁊ cẽtaur. fumiterre ca. ⁊ sic. in z°. (fac apozima). i. decoctionẽ: vel ꝑ se: vel cũ oximelle vel cũ sirupo ad idẽ valẽte. da ĩfirmo. ʒ. i. vl'. ʒ. i. ⁊. ß. vl' ãpli⁹ ƀz ṽtutẽ patiẽtis (salic̃.). s. rubee (dyareub.) h̃ calefac̃ mãz ⁊ digerit (dyalacca) h̃ dissoluit. (dyaspica.) h̃ penetrat ⁊ diuidit (homorusia). i. hũanaz subaz amãs (cordumeni) carui agreste valde ẽ diur̃. (sambuceleõ). i. oleũ de floribus sambuci (de rad. ⁊ spmate). i. de se. illi⁹ radic̃. que ꝯ̃ stõi friditatẽ ⁊ vẽtositatẽ solet sumi. h̃ aũt multũ ꝓdest cõtra passiones splenis de friditate vl' vẽtositate. (faria de fenugre.) dolorẽ mitigat remollit ⁊ maturat acetum subtiliat ⁊ nitrũ subtiliat ⁊ dissoluit qð est ca. ⁊ sic. in. iij. (cinis ramoꝝ vitis.) ista caliditate accidentali aperit: frigiditate naturali alterat emplastra que sequunt̃ sunt valde necessaria.

❡ De passionibus renum. Cap. XII.

RÉnes tripliciter patiunt̃ sicut ⁊ alia membra corporis de mala complexione ⁊ morbo officiali iuncture separatione: quecũq₃ horum patiunt̃ dolorem nimium sentit infirmus: sicut ylium propt̃ sotietatem siphach circundantem ventrem. ❡ Differentia est inter ylium ⁊ renum dolorem. dolor renũ stabilis est: neq₃ ab vno loco se mouet. ylij vero dolor per ventrez vagatur. Iterum qui dolorez habent in renibus sentiunt dormitationem pedis suppositi dolenti reni propt̃ sotietatem dolẽtis renis ⁊ pedis ex pulsibus ⁊ venis supra dorsuz positis. ❡ Si dolor renum ⁊ defectio eorum ex mala complexione sit videat̃ si sit de calore. Inde enim incensio fit spmatis ⁊ subtilitas sui ⁊ consumptio in renibus crassitiei: vrina rubea vel citrina: vnde oportet infirmo dari lac asininum vel caprinum cum dragagan. similiter det̃ ⁊ seꝝ. Nutriat̃ cum cucurb. portul. malua. Clistere faciamus cum succo cucurb. portul'. ordei psilio viol'. liquir̃. vel cum qualicunq₃ horum volueris cum oleo viol'. sisameleo: amigdaleo. ❡ Si corruptio sit ex frigiditate sequitur ablatio concupiscentie libidinis defectio dorsi: femorum coxaꝝ sicut in senioribus vrina alba est. Cuz calidis ergo cathaplasmatibus: ⁊ epithimatibus medicemur ⁊ dissolutiuis ⁊ clysteribus: maxime cum oleis: sicut amigdaleo anetileo camomileo: ⁊ similit̃ cuz butyro bouino: ⁊ herbaꝝ succis sicut calamẽti maratri apij camõille. Galien⁹ super epidimiaz: dolor enim renuz inquit facillime curat̃ exercitijs ⁊ abstinentia abundantium ciborũ ⁊ acceptione diureticorũ. Qð vniuersale est dolori renum. si contingat iuuenibus propria est flobotomia de cruribus: ⁊ etiaz fortis medicina. Qui morbus cum inueterascat nõ debemus vti flobotomia. exercitia a Gal. inuncta sufficiant. purgant enim humorum superfluitatem ⁊ flegmaticam digerunt humiditatem ⁊ mẽbra confortant diuretica bibita flegma viscosum purgant de renibus: vnde ypo. in afforiſ. dolorem renum post. l. annos patiẽtes nũq₃ curantur: quia diuturne passiones senibus cõtingentes cũ ipsis diu permanebunt.

❡ In viatico passiones renum passionibus splenis continuãtur: lz secus apud aliquos auctores apud quos post splenem sequitur epar meseriaca ⁊ intestina ⁊ taliũ passionum. Renum autez passiones triplicis sunt generis. sed species diuersificantur: q₂ propter hoc qð fit morb⁹ in renibus ex mala complexione cum mã vel sine mã ⁊ solutio cõtinuitatis: fit in eis etiam officialis morbus secundũ re ⁊ ꝭm omnes sui species. opilãtur enim renes ex lapide vel humiditate. Magnificãtur autem aliquãdo vel cõstringũtur vel paruificantur. In positione etiã possũt diuersificari: potest enim in renibus fieri corrosio. vlc⁹. vuln⁹ ⁊ collectio saniei ⁊ scabies ⁊ nimia amplitudo in vys vel cõstrictio: vel virtutis corruptio: vt in dyabete. vnde ꝭm h̃ diuersa capitula a Serap. ⁊ ab Auic. constituuntur. in viatico autez ꝭm ordinem naturalẽ. initiũ habetur a cõplexione mala ipsoꝝ renum cũ materia vl' sine materia. Mala ergo cõplexio renum cũ mã vl' sine

materia in renibus accidit vel locis adiacentibus renibus. Renes si q̄dē ꝑua sunt corpora rotūda rubea plurima pinguedine īuoluta in fine spine circa caudā ꝛ super lūbos posita. in renib⁹ ḡ adeo ꝑuis accidit mala ꝯplō ꝛ statiꝫ ex̄tēdit se ad lūbos. Sūt.n. lūbi carnes ille maculose que spine adiacēt a dextris ꝛ a sinistris valde tenerrime ꝛ passibiles. vñ auc. in viatico large sumit renes ꝑ cōtinēte. i. pro lūbis ꝛ renib⁹ ꝯtētos. ⁋ Primo ḡ attēdēduꝫ est vtrū mala ꝯplō sit cuꝫ mā̄ vel sine mā̄: qđ cognoscitur ex corporis habitudine: ꝛ per id qđ precessit de regimine ꝛ doloꝝ d̄rias: q2 mālis dolor grauis est ꝛ pōderosus: ꝛ magis ex motu cōfortat̄: ꝛ alteratiua ꝑ posita parū vel nihil valēt. In dolore igit̄ sine mā̄ sola sufficiunt alteratiua iteri⁹ ꝛ exteri⁹ apposita. exterius aūt in cā̄ ca. valde ꝓdest lamina plūbea minutiꝫ ꝑforata: ꝛ renib⁹ apponatur: qđ faciūt qui volūt abstinētes eē̄ a luxuria. epithima ēt fit d̄ succis frigidiorib⁹: sicut succo lactuce: portul. iusq̄ami. ꝛ cetera que ponunt̄ in viatico. Ab iteriori v̄o sumant̄ decoctiōes ꝛ sirupi ꝯtra malā̄ ꝯplexionē valentes: ꝛ elia ꝛ antidota diuersa ẜm ꝙ exigit egritudo et dieta ꝯpetēs. Itē valēt ad malā̄ ꝯplōnē corrigendā̄ que est sine mā̄: ꝛ hāc curā̄ īsinuat viatic⁹ in ꝑ caplō. In fine v̄o hui⁹ capl'i tāgit malā̄ ꝯplōnē cuꝫ mā̄: vbi de flōmia ꝛ famacia fecit mētionem. fiat ḡ flōmia in hoc casu de saphena: que est sub cauilla pedis. vel de ea que est in interiori ꝑte sub genu: facta forti ligatiōe in coxa suꝑiori: q2 pars illa ꝓximior est renib⁹. h̄ valꝫ in vtraq̄ꝫ cā̄ corpore exñte plectorico. Deide v̄o residuū mā̄e cū ꝯpetēti digestiuo digerat̄. postea euacuet̄. digerat̄ mā̄ ca. cū oxizac̄. ꝛ frigida cū oximelle squillitico. Calida v̄o mā̄ euacuet̄ cū catartico imꝑiali. vel elīo de succo ro. frigida v̄o cum benedicta vel hermodactil'. ꝛ pill'. artbetic̄. postea exhibeant̄ opiate: sicut aurea in cā̄ fl'atica metridatū in causa melica. Si aūt h̄ nō sufficiāt ad curaꝫ: ponant̄ ventose supra renes cū scarificatiōe: postea īungant̄ renes ꝛ illiniant̄ cū mucillagine psily oleo viol'. ro. in cā̄ cal'. In frigida v̄o cā̄ resoluat̄ ambra cuꝫ oleo nardino vel costino ꝛ iungat̄. ⁋ Renes tripl'r.) ꝑmo diuidit passiōes renuꝫ ꝛ post īcipit a mala cōpl'one: (sicut yleon). i. sicut yliaca passio que in pluribus est similis passiōib⁹ renū: ꝛ in pluribus differt. Similis est in fortitudine ꝛ acumine ꝛ loco (ꝑꝑ societatē) itellige ꝙ sicut in yliaca passione fortl est dolor ꝑꝑ ꝯtinuitatē cū siphach. i. pellicula vētrem ꝛ ītestina circūdāte: sil'r fit dolor renū ꝑꝑ eādē cōtinuitateꝫ. siphach. n. est pellicula sensibilis ꝛ dolorosa (d̄ria ē) planū est. Scias tñ ꝙ yleos ē ītestinū penultimū a dextra ad sinistrā ꝓcedēs ꝛ ī circuitu: ꝛ sic dolorē facit circularez. dolor aūt renū fixus est super spinaꝫ (dormitationem). i. īsensibilitatē: q2 a renibus vene ꝛ arterie ad īferiora dirigunt̄: ꝛ simili modo nerui sensibiles ꝛ motiui: quib⁹ oībus patiētibus ꝛ male dispositis īpeditur transitus nutrimēti ꝛ caloris īfluētis ad īferiora: vnde fit dormitatio (ex pulsibus). i. ex venis pulsatilib⁹ ꝛ venis gentis. s. istis cōpaginib⁹ cōpatiuntur nerui orti a spina dorsi regētis īferiora: vñ dormitatio (subtilitas sui). i. paucitas sꝑmatis vel ei⁹ annihilatio: licꝫ subtilitatē in sꝑmate q̄ñq̄ꝫ dicat aquositatē (cōsūptio). i. dissolutio (lac asininū) butyro extracto cū ferro cādēte vel lapide fluuiali. ꝛ appōne aq̄ sicut docꝫ ysa. (sisameleo. h̄ nō habem⁹) (solū ḡ epithimatibus.) veꝝ dicit. in cā̄ nō māli (butyro bouino) h̄ est ca. ꝛ hu. ꝛ laxat multū (exercitys) si dolor fuerit recēs ꝛ patiēs iuuenis tūc per exercitiū facile curat̄: sicut splenetica passio ꝛ ydropis (abūdātia ciboruꝫ) h̄ accedit ad curā̄ male ꝯpl'onis nāl' ad quā̄ valꝫ abstinētia ꝛ flōmia (de crurib⁹) crus hic appellat̄ ꝑn̄ tybie sub genu: que si nō īueniatur fiat ab ea vena flōmia sub talo: que ibi saphena appellat̄ (ꝛ forti farmacia:) q2 locus est a vys medicine valde remotus: vnde parū de medicina venit ad renes (cū īueterascat). i. cū ad senectutē veniat. tūc. n. v̄tus declinat ꝯplō īfrigidat̄ ꝛ exiccatur: ꝛ exiccant̄ humores ꝛ īgrossant̄. qui aūt nō curatur in iuuētute iam amplius nō curatur in senectute. (exercitiuꝫ.) h̄ remedium prestat corpori: mā̄m diminuēdo per consumptionē ꝛ opilationem dissoluēdo ꝯplexionē calefaciendo: nūq̄ꝫ tñ ad plenum curādo.

⁋ De apostemate renum. Cap. XIII.

Apostemata in renibus fiunt ex hūoribus ad ipsos descendētibus: vnde dolor in anchis sentitur ꝛ rigor cum febribus. Jaceat ergo infirmus suꝑ sinistrum latus si doleat in dextro ꝛ econuerso. Si quis suspensos ꝛ graues sentit renes ex apostemate est. si nimium grauatur sanies ibi colligitur: ꝛ cito aperitur: sanies ꝛ sanguis cū vrina egrediunt̄. ⁋ Si apostema sit ex colericis humoribus nimia sitis ꝛ dolores maximi sequunt̄: vrīa rubea: febris acuta. si ex frigidis humoribus paruus dolor est in renibus: ꝛ febris leuis: ꝛ vrina alba. ⁋ Unde visis causis ꝛ significationibus in renibus apostematum ad medicandum festinemus: quia renes duri sunt ad sanandum: neq̄ꝫ virtus medicine nisi defecta ad ipsos venit propter longam viā̄. videam⁹ ergo si apostema sit ex calore: ꝛ tunc demus psilium cum oleo ro. ꝛ iuiub. ꝛ zucc̄. se. cucumeris. mā̄naꝫ. demus etiam succuꝫ solatri. endiuie maratri coctum ꝛ colatum cum cassiafist. ꝛ amigdaleo. si ventrem constrictū habuerint iuuat facere clystere cum viol'. ordeo malua oleo ro. ꝛ similibus. Nutriamus cum dieta humida: ꝛ que cito digeri habeat: sicut ptisana. a coytu abstineant: ab equitatione ꝛ labore. a calidis cibis: sicut mel ꝛ similibus. Si venter īfirmi solutus sit plusq̄ꝫ oportꝫ: dem⁹ psiliū. se. papaueris. ℥. i. ꝛ. ß. cuꝫ syrupo ro. vel de myrta. Demus hos teociscos q̄ valent in statu apostematum. ℞. dragagā̄. papaueris cucumeris citrul'. melonis cucurb̄. portul'. se. añ. ʒ. iij. amidi malue. se. boli. ana. ʒ. i. ꝛ ß. c̄c̄. ʒ. i. tempera cuꝫ succo maratri. fac troci. ʒ. i. da bibere cum aqua rosa. Cathaplasmata mollitiua pone exterius super apostemata.

⁋ Or si de humoribus frigidis fuerint: dem⁹ amigdaleō cum apozimate fenugre. vel de ficubus siccis cum medicina digestibili ꝛ dissolubili. Cathaplasma exterius de fenugr̄. frondibus caul'. ꝛ similibus. ⁋ Si aptum sit apa ꝛ sanies inde fluxerit. opꝫ festinare in solidatione vulneris. demus ergo trocis. iam supra-

dictos solidatiuos vulneris cum lacte asinino
Calefaciamus de foris cum spongia vel ca-
thaplasmate de ordeo ꝛ ficubus cum sapa: qꝛ
ista semper maturant apostemata ꝛ saniem
eijciunt. si vulnus sit pessimum clysterizetur
cum ordeo lacte oleo rosa. Sedeat infirmꝰ in
aqua vbi cocta sint malua ꝛ ordeuz: quia ista
medicina saniem subtiliat ꝛ currere facit: si sa-
nies nimium sit grossa demus succum absin-
thij: maratri bene coctum ꝛ colatuz: post de-
tur lac asininum ꝛ iumenti: qꝛ habent in se vt
mundificent. Sanie lota ꝛ vulnere mūdifica-
to ꝑmanēte arsura in vria. demus lac vaccinū
quia multum ad hoc valet: siue vulnus sit in-
terius siue exterius. Nutriatur cum amido:
gūmi arab. vel cum rizi iure: si saniem ablataz
videris ꝛ vulnus mūdificatum: qđ intelliges
ex febriuz mitigationibus ꝛ ablationibus: vri
ne albedine: ꝛ eius leuitate ꝛ sui pudoris abla
tione: oportet infirmuz nutrire cum cibis faci
le digestibilibus: sicut lacte: ꝛ iure facto de la
cte ꝛ farina ꝛ amido: atq iuribus grossarum
gallinarum cum herbis maluis acida portul.
blita cucurb. cucumer. citrul. melle lactuc̄. oi-
bus coctis. h cibaria ardorem vrine mitigant
plagas solidant. Cum febris tota ablata fue-
rit: nutriatur cum carne arietis: edullorū pul-
lorū piscibus fluuialibus ꝛ petrosis: abstineāt
a labore ꝛ assuetaz quietē faciant.

¶ Apostema in renibus fortiorē efficit dolorē: qꝛ operat̄ solutionem ꝯtinuitatis ꝛ malam complexionē que sunt due cāe doloris. Sed mala ꝯplo est vna sola cā doloris. apa aūt qñq colligitur in ipsa suba renū: ꝛ tūc est maior grauitas pōderositate: qꝛ renes sunt ꝑui sensus: ꝛ qñq ē apa in pāniculo cōtinēte renes: ꝛ dolor est tūc acutꝰ ꝛ clamat ifirmus: nec pōt stare in vno loco: sed ad aliū se trāsfert iuolūtarie: ꝛ magis qescit in resupinatōe: qꝛ mēbrorū apostematoꝝ nō est quies. s. qñ sunt suspēsa: qñ vo fit apa in ꝯcauitate ipsoꝝ renū: tūc est fortis dolor silis precedēti. Sed nō adeo fortis. qñq fit apa in vys vrine supra renes ꝛ est dolor silis ꝑcedēti. Itē qñq apat̄ dexter ren: ꝛ tūc extēdit̄ dolor vsq ad epar: qꝛ dexter ren aliqñ eleuat̄ ꝛ epati approximat: qñq sinister apat̄ ꝛ tūc declinat dolor ad vesicā ꝛ vgaz ꝛ circa anchas cū difficultate vrine: qñq vo vtrūq: ꝛ ꝫ hoc est sup renes dolor sursuz ꝛ deorsuz. ¶ Apostema etiā vesice fortē dolorem efficit circa renes ꝛ pectinē ꝛ circa anchas cū difficultate vrie. ¶ In vtroq aūt apate adest frigiditas extremitatuz: ꝛ ꝓprie crurū ꝛ pedum. vrina in pnº. subtilis est ꝛ aquosa ꝫ in fine tingit̄ ꝛ rubet: qꝛ nocumētū extēdit̄ ad epar in statu apatis: vñ corrūpit̄ digestio in epate. ¶ Istoꝝ aūt mēbroꝝ apata seqtur febris ꝛ dolor capitl. vigilie rubor faciei ꝛ oculoꝝ sitis vehemēs: ꝛ difficultas anhelādi: qꝛ mēbra pāniculosa ad iferiora trahunt̄. frigꝰ manuū ꝛ pedū. In apate aūt vesice fortior existit dolor: qꝛ mēbrum sensibilissimū est: ꝛ neruosum fortis sensus: ꝛ est debilis cōmixtio hūoꝝ egrediētiuz cū vrina: ꝛ facilior est eoruz segregatio ꝛ sepe exeūt resolōnes furfuree ꝛ dolor ꝛ cōmotio pectinis: sicut dolor ꝑturiētis. Cōtraria signa sūt in apate renū. ¶ Ista aūt apata ꝓlōgantur ꝛ idurant̄ ꝛ nō recipiunt curationē. liquefaciūt. n. corpꝰ ꝛ extenuant̄ ꝛ subtiliant̄ anche ꝛ spasmant̄ ꝛ debilitant̄ crura: ꝛ tandē veniūt in defectionē ꝛ mortē. ¶ In pnº istoꝝ apatuz curabiliū ꝯsideremꝰ cām: ꝛ si ē de cā ca. ꝯuenientibꝰ egro particularibꝰ flōmemꝰ saphenā in causis renuz ꝛ vesice. ꝙ si ad euacuationē meⁿᵃ non sufficiat leuia euacuatiua administremꝰ ꝓhibētes medicias fortis dissolōnis ꝛ ꝓuocātes vrinā. talia. n. sunt nociua in apatibꝰ calidis ꝛ in vlceribꝰ renum ꝛ vesice. In statu vo cū maturatiuis istamus. deīde cū mūdificatiuis ꝛ mūdificata sanie cuz ꝯsolidatiuis. h tñ sciēdū ꝙ flōmia nō dꝫ fieri vētre ꝯstipato: nec multū solubili ꝛ laxo. Si ergo i apate colerico sit vēter ꝯstipatꝰ ab initio fiat clystere laxatiuū de viol. maluis absinthio ꝛ aq̄ ordei. ꝛ oleo viol. colatura furfuris: ꝛ hꝰ. Si vēter sit nimiū fluxibilis isistamꝰ cū ꝯfortatiuis. de cura vo froꝝ dicet̄ postea (Apostema ꝛc̄.) (Iaceat ergo ifirmus.) mēbrū. n. apostemosuz dū pēdet magnū facit dolorē: qꝛ si sit in dextro iaceat sup dextruz latus ꝛ nōdū dolebit. si in sinistro sup sinistruz iaceat. Si in vtroq iaceat supinus. sicut docet Serap. ꝙ multū dꝫ iacere supinꝰ. Si nimiū grauatur h signat apa esse in statu (ꝛ cito apit̄). i. rūpit̄: qñ circa gnōnē saniei magis ē dolor q̄ facta sanie. (Si ex frigiditate) adest fe. ꝫ lenta: (vrina alba). s. grossa in flegmate ꝛ subtilis in melancolia. (Renes duri sunt) difficiles ad sanādū: qꝛ sunt longe a vys meⁿᶜ: ꝛ iterū qꝛ mēbra ignobilia superfluitates alioꝝ sunt recipiētia: vñ apa in eis cito gnātur nisi a pnº eis succurrat̄: (Si ex calore sit apa) icipit curam apatis calidi. In hac passione magis vtit̄ clysteri q̄ medicina: qꝛ de ꝓpinquiori renes respicit. medicina vero resoluit anteq̄ veniat ad renes. de hoc ergo a pncipio subueniēdum est (a coytu.) ois motus est eis ꝯriꝰ (ꝙ si de hu. frigidis.) In hoc casu preueniēduz est de clysteri. Si venter nō fuerit multuz solubilis: si corpꝰ est plectoricū fiat flobotomia sicut prius. ordinetur dieta cū lacte amigdaleo: ꝛ cum decoctione fenugre. ꝛ cum eis que ponit auc. h fiat in pricipio apostematis vt mā auertatur: quoniā in statu maturatiuis: ꝛ postea dissolutiuis a parte iteriori: ꝛ exteriori est vtenduz ꝛ tādez in declinatione consolidatiuis. maturatio a parte interiori est oximel cuz decoctione liquir. iuiub. sebesten ꝛ ficuuz: ꝛ iteruz vue pas. cū capillis veneris ab anteriori vero fiant emplastra de fenugre. se. lini (ꝛ frondibus cauliū) multo melius esset de succo. frondes tamē caulis ꝛ folia ponit: vt sua soliditate caliditatē teneāt ꝛ poros coartent: ꝛ nihilominꝰ calore succi operantur maturatōez. completa maturatiōe dentur mūdificatiua ab iteriori: sicut radix lily. prassiū ysopus liquiritia cocta in aqua mellis vel in sero vel in aqua ordei: h tamē aliquādo sola sufficiunt. vbi saniesē pauca ꝛ subtilis: sanie mundificata sequātur consolidatiua que ponit viaticus: que etiā ponūtur in capitulo de ptisi cōia vlceruz mēbrorū iteriorum. (demus ergo trociscos) supradictos in ꝓximo dictos in causa ca. (cuz lacte asinino ebutyrato) ex parte casei consolidat ex parte seri mundificat ꝛ lauat (calefaciamus de foris) h est maturatiuuz bonum ab exteriori. (Si vulnus sit pessimuz clysterizetur) h a ꝓpinquiori respicit. vnde maxime lauat ꝛ saniem mūdificat. (Si sanies grossa) apium mūdificat ꝛ cetera que sequūt̄ (iumētinū) h lauat ꝛ cōsolidat ꝛ abstracta vnctuositate (arsure) ad h multum valet lac vaccinum cū sirupo viol. ꝛ oleo per interiora ꝛ exteriora illinitum iterius, i. renibus (exterius) idest in

lumbis(nutriam⁹cū amido)ꝯr̄ter redit ad dietā cōso/
lidatiuā:⁊ est cōis in vtraqꝫ cā(lenitate).i.cuz puritate
⁊ leuitate(vnctuose).s.absente(pudoris).i.fetori(aci/
da).i.acedula h̄ renes confortat ⁊ ꝯsolidat: ⁊ qꝛ subtilis
penetratiua est alia trahens secum porrectaz nisi de his
herbis in mala complexione calida multuz ꝓdest in ar
dore vrine:quia semper a calido quoquo mō est gnāta.

¶ De vulneribus renum. Cap. XIIII.

Aliquādo humores calidi ⁊ acuti de/
scendunt ad renes ⁊ iuiscantur in eis
faciētes vulnera ex acuminibus suis.
Idem faciunt humores ad vesicam
descendentes:medicina eorum est equalis ⁊
dieta similis:sed tamen discernēda sunt vulne
ra in renibus vel vesica nascentia: quia in reni
bus dolor sentitur in femoribus vrina cum sa
nie grossa est cōmixta: aliquando cuz ea exeūt
minima frustula carnis ⁊ facile vrina exit. In
vulneribus de vesica sentitur dolor in pecti/
ne ⁊ pitoneon: ⁊ angustia in vrina. post horaz
vrina residet in vase vrinario: ⁊ in vrina quasi
squāme ⁊ cortices sunt: ⁊ vrina est mali odo/
ris. Sic intelligitur de vulneribus in vijs vri/
ne inter vesicam ⁊ penez: sicut de vulneribus
illis que in renibus ⁊ vesica. ¶ Oportet festi
nanter medicemur vulnera in renibus. Qꝛ si
inueterauerint non amplius poterunt curari.
Renes enim sunt tenere substantie in quibus
si sanies inuiscatur medicina non recipitur:
quaz medicinam incipere debemus de spon/
gia aqua calida ⁊ oleo infuso:post fiat catha/
plasma. ℞.rosas lentes myrtaz pul. molendi
ni oleum ro. ⁊ similia. Demus se. cucumeris
boluz cuz lacte asinino vniuersaliter omne lac
hāc passionem iuuat. Demus se.melonis cu/
cumeris citruli cucurb.citonij malue. Quod/
cūqꝫ horum inueneris dabis coctum cum iu/
iub.in ptisano vel in lacte asinino. Detur ⁊ h
composita medicina. ℞.se.lini dragagā.aā.ʒ.
iij.amidi.ʒ.vi.boli gūmi arabi.aā.ʒ.i.⁊.ß. fac
trociscos. Alij trocisci de papauere valent ad
caloris incensionem ⁊ vulnera in renibus vel
vesica. ℞.se.papaueris lini cucumeris dragg.
medulle tritici pondus equale:fac trociscos.
Alij valent ad vulnera renum vel vesice. ℞.
se.citruli cucumeris cucurb.melonis portul.
amidi boli.aā.ʒ.ij.lactuc.se.papaueris iusqa/
mi psilij.aā.ʒ.i.⁊.ß.dragagā.gūmi arab. spo/
dij myrte se.citonij malue. aā.ʒ.ij. lactuce.se.
papaueris iusquiami psilij. ana.ʒ.i.⁊.ß. Nu/
triantur cum amido amigdaleo ptisano tri.ri/
zi: ⁊ similib⁹. ¶ Si in vesica sunt vulnera aqꝫ
mittamus ⁊ lac ⁊ mel ⁊ se.citruli cuz albumi
ne oui ⁊ visco.se.citonij:psilium iuuat:simili/
ter si in ergaliam cum oleo viol. ⁊ cū lacte mu
lieris vel asini vel albumine oui: epithima fa/
ciamus cuz cera alba. ⁊ oleo ro. vel viol. dra/
gagā.se.malue ⁊ assungia vulturis. Aliō. ℞.
cere albe: picis butyri:assungie anseris siche:
pondus equale.

¶ Istud caplm est de vlceribus renū ⁊ corrosionib⁹ eoꝝ:
talia frequēter post apata male curata fiūt:vel qm̄ ex sa
nie corrosiua sine apate. vel ex hūorib⁹ acutis colericis
ad eos veniētib⁹. ¶ Significatio aūt taliū vlceꝝ est do
lor cū grauitate ⁊ mict⁹ sanguis saniosi cū forti ꝯmixtio/
ne:qꝛ ab vlcerib⁹ vesice exit sanguis ⁊ sanies nō fortiter
cōmixta:sꝫ q̄si sepata. Itē in sanie renū nō est multus fe
tor:sicut in sanie vesice:⁊ preterea dolor i vesica acutior
est magis descēdēs ad iferiora:sicut circa pectinē ⁊ peri/
toneō. ¶ In curatiōe vō vlcerū renū ⁊ vesice. p̊ ordine/
tur dieta. det̄ cib⁹ digestibilis in pas. laudabilis sanguis
gnātiu⁹: vt sunt aues cāpestres miores pisces aspatiles.
de olerib⁹ blitis attriplic̄.lactuc̄.cucurb.⁊ portul.vitella
ouoꝝ pulli galliaꝝ.lac asininū:⁊ eqnū vl' vaccinū vl' oui
nū. In cibis eoꝝ misceant̄ drag. gūmi ara.amidū:⁊ cete
ra que ꝯsolidāt.loco aq̄ vel vini bibat lac.pira comedat
vel citonia:⁊ qn̄qꝫ auellanas vel fisticos ⁊ grana pinee:
sed fugiat vuas pas.pp lac corrosiuum qō in eis latet fu
giat oē salsum amaꝝ acutū:⁊ acetosum.talia.n.augmen
tant vlcera:quāto min⁹ poterit bibat vt necessitas min/
gendi mioret̄.fugiat coytū ⁊ oēm motū:qꝛ ois mot⁹ ipe/
dit vlcerū curationē. In mordicatiōe aūt fiat flōmia de
basilica si pticularia ꝯueniāt suauiter soluat̄ vēter.oēs
medicinas dissolutiuas fugiat. In curatiōe vō vlcerum
mēbroꝝ iferioꝝ vomit⁹ est multū iuuatiu⁹.quia mūdifi
cat ⁊ euacuat hūores ⁊ trahit ad ꝯriū:qm̄ ad supiora ⁊ fi
at vomit⁹ post cibū:pcedēte tn̄ vsu melonis cū vino dul
ci vt suaui⁹ fiat. Si aūt adsit fortis dolor p̊ attēdam⁹ ad
doloris mitigationē si necesse sit empl'a de narcoticis fa
cientes:vt est iusgami al.⁊ ru.papauer.ru.⁊ ni.mādrago
re ⁊ paꝝ de opio.dolore mitigato ad saniei mūdificatio/
nez itēdam⁹ cū aq̄ mell.aq̄ ordei in qua sit cocta radix li
quir.prassiū yreos ⁊ farina ordei:vel cū amido ⁊ sirupo
viol.⁊ capill.vene.⁊ succū fenugre.⁊ se.lini ⁊ fenugr. In
sanie vō grossiori prodest decoctio se.lini: polipoō.in aq̄
mell.lactuca vō cū dragagā.⁊ amido exhibita carnē re/
generat ⁊ mūdificat. Sanie g̊ mundificata occupat⁹ sis
in ꝯsolidatiōe vt ampli⁹ nō veniat corrosio. ad qō valet
terra sigillata cū acatia ⁊ cū succo barbe hyrcine siue gn
qꝫ neruie: valent ēt tria grana pini:vel accipiat̄ se. melo
nū citrul.cucumeris ⁊ cucurb.⁊ acatia ⁊ exhibeat̄. Itez
sanguis drac.terra sigillata se.melon̄.castor̄.cucurb.suc/
cus liqr.grana pini amigō.papauer.al.iusgamus al.ari/
stol.lon.in potu eq̄l'r exhibeantur cuz succo vue acerbe
⁊ arnogl.dactili carnosi.multū ꝓsunt sumpti per clyste/
ria:iteꝝ per interiora accepti vel p exteriora cathaplas/
mati.ꝯfectiōes facte de ro.sic.lētibus ⁊ melle ⁊ myrtill.
oīa autē que dant̄ ad cōsolidationē ieiuno debent dari:
vl' etiā ad mūdificationē fiat iunctio cuz oleo de alcāna
⁊ masticeleo:⁊ cū oleo de citonys cū admixtione storac̄.
vel assungia anatis. ¶ Eadē aūt est cura in scabie renū.
Sciēdū aūt ꝙ si fistulentur renes difficillima erit cura
ad quā necessaria est fortis exiccatio corpis: ⁊ ꝓhibitio
corrosionis:⁊ sanguinis aquosi.exiccatio vero fortis fit
cum assidua euacuatione corporis ⁊ abstinentia ciborū
⁊ potuū.(Aliquādo acuti humores)per putrefactionez

vel ingrossationē (luiscantur.) h̄ videtur esse cōtrariuz quoniam acutuz nūq̄ȝ viscosum est (dicamus ergo ꝙ coartantur: sed tamē discernenda) ponit signa distinctionis ⁊ inter vlcera renum ⁊ vesice: que satis patent per h̄ ⁊ per predicta. (mali enim odoris:) q̄ȝ calor est in vesica que debilis est: ⁊ non valens fumos corruptos subtiliare: vnde sanies est grossior ⁊ vapor inde resoluitur grossior: (sicut de vijs:) vie enim vesice ꝓpinque sunt cuius naturam retinēt: ⁊ similiter intelligē de vijs que sunt ꝓpinque renibus nō amplius: qđ est propter ꝯtinuuz fluxum vrine: ⁊ q̄ȝ medicina in parua quantitate ad illam venit (spongia) ca. est ⁊ sic. in. 3º. virtutem olei iuuat penetrare (cum oleo). s. cōi. h̄ sedat dolorem ⁊ mūdificat. post fiat cathaplasma. anteq̄ȝ h̄ fiat necesse est saniez ꝑfecte mūdificari: qđ manifestat vrīe mūdificatio: doloris sedatio (pul. molēdini). i. subtilissima farina que euolat ⁊ adheret parietibus: h̄. n. sua viscositate multum cōsolidat (omne lac) cōsulo vt butyrum extrahatur: vt dictū est. Item cōsulo anteq̄ȝ h̄ fiant ꝙ precedat vniuersalis corporis purgatio. postea autem exhibeantur trocis. quos determinat auc. Michee quid sit incertum est: quidam dicūt ꝙ est radix endiuie. Alij dicūt ꝙ est keyalēs. Alij dicunt ꝙ est vermis similis scorpioni. melius credo ꝙ sit herba a qua colligitur illa lanugo que vocatur bōbax: que viscositatem habet: vnde consolidat mūdificat ⁊ exiccat: (suthee). i. suten qđ est abrotanum agreste de quo dicunt quidam ꝙ sit endiuia.

De mictu sanguinis. Cap. XV.

SAnguinis egressio cum vrina q̄ttuor modis fit: vel de apertione vene epatis rupte: vel de apertione epatis soluz: vel de incisione venarum in renibus: vel de incisione venarum iter renes ⁊ vesicaz. Si sanguis sine dolore exit intelliges ꝙ de epate fit. si rubeus fuerit ⁊ cito exierit ⁊ sine causa precedente intendas ꝙ de renibus vene vesice sunt rupte: vel ex forti saltu vel casu vel percussione: vel ex sanguinis multitudine ⁊ suo acumine cum exit purus ⁊ rubeus: sicut diximus: sed venarum ora cum aperiantur non exit subito: maxime si parua sit earum apertio paruus ⁊ subtilis exit: ⁊ vrina apparet quasi cum sanguine mixta. Aliquando sanguis egreditur lapidem in renibus habentibꝰ: cum enim lapis transeat per vias inter renes ⁊ vesicam excoriat eas: vnde sanguis emanat maxime si lapis sit asper: aliquando de venis grossis exit vesice: sed tamen antecedit signuz vulneris in vesica. dolet eniz vesica ⁊ sanguis quiescit. Aliquādo exeunt frusta de vesice substantia. Que cum medicari volueris videndum est si ex epate sit. incidendum est de basilica in manu dextra: demus subtilem dietam: precipiamus euz a labore cauere ⁊ coytu: medicina dāda est in sanguinis fluxu ab epate iā dicta: si sit de venis in renibus incisis: vel de vijs inter renes ⁊ vesicam: vel de aptione vene: similiter de basilica vena est minuendus: adiuuantibus tempore cōsuetudine ⁊c̄. precipienda est quies. ꝓhibēda sunt exercitia motus ⁊ coytus. Regatur cibarijs ⁊ dieta quas diximus in sanguīs fluxu ab epate: dandi sunt isti trocisci qui valent ad sanguinis micturam ⁊ saniei. ℞. citruli se. melōis cucumeris portul. spod. succi liquir. aā. ʒ. vi. se. lactuce ⁊ malue gūmi arab. ro. amidi dragagan. se. papaueris. aā. ʒ. iij. siche. al. michee vl̄ ēdiuie. se. citoniorum ⁊ acide. aā. ʒ. ij. boli acatie. aā. ʒ. i. ⁊. ß. c̄c̄. ℈. ij. pulueriza tempera cuz succo arnogl. da bibere. Alij valēt similiter. ℞. medulle tritici balaust. aā. ʒ. ij. aluminis. ʒ. ij. dragagā. se. cucumeris. aā. ʒ. x. fac pul. tempera cum aq̄ ro. Antidotum valens ad sanguinis micturam ⁊ ad vulnera in renibus vel vesica. ℞. se. cucu. portul. cucur. aā. ʒ. x. papaue. ʒ. xv. dragagan. boli gūmi se. malue. aā. ʒ. x. apij. c̄c̄. aā. ʒ. iij. pulueriza. ⁊ cum syrupo viol. tempera dans in modum nucis. Trocisci. S. liquefaciunt sanguinem coagulatuz de incisione venarum epatis ⁊ renum qui fluit in vesice spatium ⁊ vrine prohibet exitum: ⁊ ad sanguinē intra stomacum coagulatuz qui descendit de fluxu sanguinis narium. ℞. absinthij rađ. maratri. se. apij dauci michee sparagi melonis sefrondium rāni pondus equale: fac trociscos dans bibere cum lacte asini ⁊ apozimate de radicibus vel cicere.

Exitus sanguinis aliquando fit a sima ⁊ per intestina ⁊ egestiones: et de tali exitu sanguinis expediuit se auc. superius in capitulo illo. fluxus sanguinis ab epate ⁊c̄. In hoc autem capitulo intendit de exitu sanguinis cum vrina: quoniam etiam ex eisdez causis procedere potest ex quibus ꝓuenit fluxus sang. cū egestione: ⁊ insuper ex causis alijs: quas ibi ponit auc. nec differunt nisi loco: q̄ȝ si cause sint ex parte sime tunc exit sang. cum egestione. Si autē ex parte gibbi cū vrina. In causis autē alijs quas h̄ determiat ꝯsiderādū: sicut dicit Serap. vtrū sit ex aliqua egritudine ꝓcedēte. qđ si est: signat̄ aliqđ esse in vijs vrine de herpete estiomeno vel de cōsili īfectiōe q̄ȝ materia putrefacta illuc expulsa vlcerat locum ⁊ corrodit. Item fluxus sanguinis cum vrina: aut fit subito: aut paulatim si subito ⁊ sine sanie significat corrosionez ⁊ impetuosum fluxum sanguinis propter rupturam vel ꝓpter aliquid positione ex transuerso. Si autem fiat paulatine: vt aliquid exeat. signat magis apertionem: idest s̄m longā solutionem. exit autem sanguis aliquādo cum sanie ꝓpter collectionez saniei in partibus īferioribus: vel superioribꝰ: sed h̄ signat̄ per fortez ⁊ debilem cōmixtionē sanguinis ⁊ saniei cum vrina: q̄ȝ si a superioribus fortior erit cōmixtio: ⁊ si ab inferioribus debilior. Item exit sanguis ⁊ sanies absq̄ȝ vrina: ⁊ tunc signatur ꝙ vlcus sit ꝓpinquum cannali virge: aut in ipsa virga: aut in ipsa vesica. Sed h̄ discernitur per locum dolentem ⁊ per modum dolendi. Et nota ꝙ si est in vesica multum dolet: ⁊ si in parte car-

nosa minus. ℭ Sciendum ꝙ passiones in vesica difficilioris sūt curatiōis q̄ȝ i renibꝰ: qꝺ est pp aquositatē salsaȝ acq̄sitaȝ cōtinue effluētē: ⁊ pp paucitatē carnis ⁊ san. In renibꝰ ꝟo nō est aquositas adeo acuata pp san. cōmixtionē: ⁊ iterū qꝛ plus ē in eis de sanguīe ⁊ carne. In p̄n°. ergo huius pas. ꝯsiderādū est vtrū sit recens vel antiq̄. Si sit recens fiat flōmia vt san. ad sup̄iora trahat̄. Deinde rectificet̄ dieta ꝫm subtilitatem in q̄litate ⁊ quātitate: postea sequātur cōsolidatiua dicta in p̄dicto cap°. que sunt: spoꝺ. bolus. ro. psidia. balaust. sandal'. acatia ⁊ silia: ista cū succo plātaginis vel syrupo ro. ꝯficiantur: ⁊ fiāt trocisci. Si vero vetus sit passio sil'r fiat flōmia si corpꝰ est plectoricum ⁊ alia ꝯueniāt particularia: que si nō ꝯueniāt: post exhibeātur mūdificatiua ⁊ abstersiua: postea sequantur ꝯsolidatiua: sicut est in ca°. p̄dicto determinatū. ℭ San. egressio.) per h̄ distiguit h̄ cap̄lm a p̄cedenti. iiij. mōis. i. a. iiij. locis: vel ex. iiij. generibꝰ sol'onuȝ (de aptione epatis). i. de sol'one continuitatis in venis ipsius ꝫm lōguȝ: ⁊ talis exitus nō est multum: vel de suis venis ruptis vt de solutiōe ꝯtinuitatis ex transuerso. h̄ notāduȝ ꝙ vterq̄ȝ illoꝝ exituuȝ pōt fieri ex causa extrinseca vel intrinseca: (sicut exitus sequētes san.) (vel de incisiōe vene.) h̄ sumit large incisionē ꝓ ruptura: vel aptione venarum in renibꝰ. eisdē. n. modis pōt exire sanguis a renibꝰ: sicut ab epate: (vel de ruptura venaꝝ) illud codē mō pōt exponi sicut p̄dicta. Inter renes. n. ⁊ vesicaȝ longū est spaciuȝ: ⁊ plures vene (si sanguis siue) h̄ accidit qꝛ epar nullius est sensus: vel pauci. (Si rubeus). s. cū dolore per h̄ discernit̄ fluxus a renibꝰ vel ab epate. Sed ꝙ dicit auc. cito: per h̄ notat vie breuitatē: ⁊ ꝓpter angustiā loci non pōt diu ꝯtineri qn exeat: ⁊ ideo cito dicit (ex forti saltu.) cā p̄mitiua idē in epate pōt op̄ari. Sed frequētius circa renes ꝓpter fortē motū lacertoꝝ qui oriunt̄ a cauda: ⁊ p̄ renes trāseunt ad organa motus (ex multitudie sanguinis.) h̄ eadē cā circa epar pōt frequētius cōtingere sicut p̄ma: sed frequentius circa renes (Si venaꝝ ora.) h̄ ponit fluxuȝ sanguinis paulatiȝ ex parua sol'one cōtinuitatis in lōgum: qꝛ locus angustior est: paruȝ ⁊ subtilem sanguinē emittit: aliq̄n lapidem: h̄ magis cōtingit ex corrosione venarum: lapis. n. generatus in renibꝰ sepe ad vesicaȝ trāsiens loca vlcerat ⁊ corrodit: vn̄ sanguis emanat: (aliquādo aūt vesice) h̄ tāgit exitum sanguis cū sanie q̄ exit ab vlcere corrosiuo. (Sȝ tn̄ an̄cedit vulnus) suple cuius signō p̄cessit p̄ puri sanguinis effusionem (aliq̄n h̄ ꝯtingit) ꝙ vlcus ꝓfundat̄ in his duobꝰ casibus sanguis exit semp̄ saniosus (ꝙ cū medicari ⁊c̄.) curatio pȝ p̄ predicta: ⁊ per ea q̄ determinat auc. sanguinē trahēdo ad superiora: repl'onē diminuēdo: dietā rectificādo. cōsolidatiua ꝯtinuitatis sol'onis administrādo. In sanguie. n. saníoso eadē sūt faciēda: ⁊ isup̄ locū saniosuȝ mūdificādo. lauādo abstergēdo p̄ aquā mell' ordei. vl' aq̄ in qbꝰ exter siue herbe: vt ysopꝰ: prassiū sint ꝺ cocte (⁊ tūc deide seq̄t̄ ꝯsolidatio:) ꝯsolidatio ꝟo pōt fieri p̄ iteriora vl' exteriora: sic̄ p̄ p̄dicta: ⁊ ēt p̄ iniectiōes clisterioꝝ: vt sūt miclete. athanasia. dyacitonion distēperent̄ cū succo plātagīs: vl' lanceolate ducto sup̄ lapidē marmoris cuȝ lapide ematitis: vl' cū vino: istꝺ idē valȝ in fluxu vētris: ⁊ valent in fluxu mēstruoꝝ iniecta p̄ pessariū: p̄ exteriora ꝟo succurri pt vt p̄ balnea ꝯstrictiua inūctōes ⁊ empl'a: talia. n. valēt i oibꝰ fluxibꝰ vētris: michee. i. herbe bōbacis i cuiꝰ foliculꝰ crescit bōbax. Trocisci. Sal'. isti liq̄faciūt sāguieȝ: ⁊ valēt ad san. coagulatū i q̄libȝ p̄te corp̄is: q̄n̄ ⁊ q̄n̄ qȝ dissoluūt̄ ⁊ subtiliāt ⁊ exeūt: ⁊ sic locuȝ extīguūt: vim ēt hn̄t pauce ꝯsolidatiōis ex p̄te ꝯsolidatiōis michee ⁊ ramni.

ℭ De lapide in renibus ⁊ in vesica. Cap. XVI.

Generatur lapis in renibus vel vesica duobꝰ modis vt si coquātur hūores grossi ⁊ viscosi ex calore igneo in renibꝰ in calorē extra nām exeūtibus vel si in renibꝰ nascant̄ vulnera. vn̄ sanies efficiat̄: neqȝ purget̄: sȝ remanēs in renibꝰ coagulatur: lapisqȝ efficiat̄. ℭ Plurimū iuuenibꝰ lapides nascūtur in renibꝰ: pueris in vesica: cuiꝰ collū in eis strictuȝ est: ꝓhibens māȝ exire: vn̄ lapis ꝯcreat̄: ⁊ itē vesica eorū calidior ē. Maior cā lapidū in pueris est grossities vrine nāliter grosse ⁊ ex grossitie viscose: qꝛ calor eoruȝ nālis bn̄ digerit ⁊ excoquit. Res autē viscosa coagulat̄ magis ⁊ cōglutinat̄. In mulieribus vero raro nascit̄: qꝛ mā vnde lapis ꝯcreat̄ non adunat̄ multis ex causis in mulieribꝰ: qꝛ collū vesice eaꝝ curtuȝ est ⁊ foramina sunt larga ⁊ nō multuȝ tortuosa sunt: ⁊ minus bibūt aquā q̄ȝ pueri: lapis. n. maxie nascit̄: qꝛ aqua diuersa ⁊ turbida bibit̄: ex qua humores grossi ⁊ viscosi ad cōcreandū lapidē coadunant̄. ℭ Quē h̄ accidētia insep̄abilia sequent̄. s. febris ⁊ angustia vrine: dolor ꝯtinuus: si in renibus ⁊ in anchis q̄si pūctura acus itolerabilis sentit̄: cuiꝰ certa signō in vrina ipsius lapidis visio. Si in vesica sit sentit̄ dolor in pectine: prurigo i virga: ita vt puer eaȝ scalp̄e cogat̄ ⁊ tenere in manibꝰ ꝙ facere dolorē cogit̄: ⁊ semp̄ virga erigitur. ℭ Si lapidē medicamur: aut in vesica: aut in renibꝰ sit p̄quiramus: ⁊ an corpora acutis habūdent hūoribus: q̄ primū sunt purgādi: ⁊ postea infirmo balnea assidue faciēda: oī die bis vel ter: egrediētibus a balneo apozima de aniso vel apio: vel scariola demus: ⁊ ꝺ lapide q̄ intra spōgiaȝ est. Ruffus etiā dicit lapideȝ q̄ intra spōgiā inuenit̄ puluerizari debere. ⁊ cū vino dari vel cū aq̄ qui lapidē frangit. Demus etiā prassiuȝ cum vino: vel apozimate de rāno: ⁊ calamētuȝ cū capis radic̄. qꝺcūqȝ horꝝ inueniat̄ cum vino vel aq̄ detur: dent̄ ⁊ oīa diuretica: sicut acorū. spica. calamus aro. apij se. petrosil'. cassief. xilobal'. carpobal. calamentuȝ. ciperū. assaruȝ ⁊ similia cōposita vel simplicia cuȝ succo feniculi apij. vel apozimate ciceris nigri scorpionis combusti. ʒ. i. ⁊ ꝫ. cum vino prodest. ℭ Antidotuȝ Sal'. ad idē valȝ. ℞. dauci. carpobal'. spice assari. petrosil'. anisi. āā. cinamomi cassie amomi. cimini. pōdus eq̄le. fac pul. adde mell' qꝺ sufficit: abstineat se a grossis cibarijs: saturitate ⁊ multa comestione: assuefaciat post cenaȝ vomere ⁊ corpꝰ mūdificare: ⁊ cū syrupo de absinthio: oīa cōsue

ſcat diuretica: vinū nō bibat niſi ſubtile: ſapo-
ratū ⁊ claꝝ: tyriacā maiorē raro demus: cō-
ſueſcat temperata exercitia: neq̃ ea negligat.
¶ Si dolor permaneat neq̃ ceſſet calefacia-
mus cū aqua ca. ⁊ vino vbi coquant̃ camomil
la. ruta. pultes faciamus cū farina ⁊ vino co-
ctas: ⁊ ponantur ſuper ancas ⁊ dorſū ⁊ pe-
ctinē: cliſtere faciamus de malua. camomilla
furfure. fenugre. oleo viol. camomileo ⁊ ſimi
libus. Sedeat in aqua ca. ſulphurea. ¶ Si in
veſica ſit lapis: ſicut ⁊ de renibꝰ dꝫ medicari:
ꝙ ſi adeo ſit magnus vt vrina exire ꝓhibeat̃ fe
ſtinemus lapidē illū de loco illo ſemouere:
nec ſanabitur niſi cyrurgica inciſione: ⁊ lapi-
dis eiectiōe: ſicut Gal. in lib. megategni ait. la-
pid̄ auferre de via cū enea argalia ſiue argē-
tea ſatage que mittat̃ per virgā ad auferēdū
de loco ſuo petrā. Si in ore ſit veſice oportet
infirmū ſupinū iacere: ⁊ pedes ſurſum eri-
gere: ⁊ illos huc illucq̃ mouere: vñ lapis de
ore veſice remoueatur.

¶ Ueſica ⁊ renes cōicant in lapidis gñatione: nō autem
in iſtis ſolis: ſꝫ in pulmone ⁊ in q̄libꝫ corpis concauitate
generat̃ lapis: ſicut dicit Gal. in interioribꝰ: qꝛ fatetur ſe
aliquē vidiſſe a pulmone lapidē eycientē: vl' excreantē.
¶ Generat̃ aūt lapis ex duobꝰ. ſ. ex mā̃ patiēte: ⁊ cā agē-
te cooperāte diſpōne loci: mā̃ aūt eſt viſcoſa ſilīs: vel fla-
ti vel ſanguini. ſanioſa groſſa vel viſcoſa flatis melie vel
ſanguis ſanioſi: qđ eſt raro ſꝫ Auic. anguſtia meatuū ad
h opat̃. Cauſa āt agēs ē caliditas egreſſa ab eq̄litate: mā̃
vero talis. i. groſſa viſcoſa ex cibis gñat̃: vt ficus: caſeus:
carnes veteꝝ aīaliū aues fluuiales: caro vaccina ⁊ cap-
na in omni etate: piſces groſſi ⁊ veteres: frixure ⁊ aſſatu-
re ⁊ panis azimus repl'o ſuꝑflua: motus inordīatus poſt
repl'onē: pira coctana potus aquaꝝ turbidaꝝ piſa: fabe: ⁊
ſimilia. Itē iuuat ad ꝓcreationē lapid̄. debilitas virtutꝭ
expulſiue in renibꝰ ⁊ fortitudo retētiue retinēdo ſuꝑflui
tates cū aquoſitate: expulſiua. n. a forti caliditate debili-
tat̃: vñ retentiua ꝯfortat̃: iſte eedē cāe ꝯueniūt ī veſica.
Differūt tñ lapides renū ⁊ veſice: qꝛ lapis renū eſt leuior
⁊ minor: ⁊ ad rubedinē vel citrinitatē declinās. In veſi
ca vero maior ⁊ moleſtior: ⁊ ad albedinē: vel citrinitatē
declinās: vtrobiq̃ aūt ꝑ diuretica eſt frāgēdū. ¶ Sciē-
dū aūt ꝙ in renibꝰ frequētior generat̃ lap. apud pingues
apud extenuatos v̄o frequētius in veſica: ⁊ h ē ꝑꝑ largi-
tatē viaꝝ. Itē in ſenibꝰ frequentius in renibꝰ. In pueris
vero frequētius ī veſica: ⁊ h iō qꝛ in pueris ⁊ extenuatis
virtus expulſiua ē fortior: ⁊ ſubtiliores ſūt ſuꝑfluitates:
vñ fluunt a renibꝰ ad veſicā q̄tum poſſunt. In pinguibꝰ
v̄o maior ē groſſities ⁊ viſcoſitas ⁊ maior meatuū angu-
ſtia. vñ magis debilitat̃ expulſiua. Itē in pueris fortꝭ ap
petitus: ⁊ ſuꝑ repl'onē morꝰ cā ſunt lapidis: multis ſuper
fluitatibꝰ a forti motu ad veſicā deſcēdētibꝰ. In ſenibus
vero maior cā ē lapidis idigō: quoꝝ aūt vrine ſūt groſſe
turbide: ⁊ pl'imū de hūoribꝰ groſſis ⁊ viſcoſis retinent:
vñ dignius eſt vt lapis in eis generet̃. Itē pueri ventres
hñt ꝯſtipatos ⁊ ſtōs calidos: ideo digniores ſūt ī lapidis
gnōne: ⁊ ꝑcipue ſi ſit caliditas epatica q̄ velociter attra-
hit ab īteſtinis totā ſuccoſitatē cū q̄ multū penetrat de
ſuꝑfluo. qđ tādē ad renes veniēs lapidē creat: tales. n. i-
ueniūt̃ nāliter cōſtipati: qꝛ nihil in īteſtinis remanet de
humido: qđ nō ab epate trahat̃: q aūt hñt vrias arenoſas
raro colligūt lapides: qꝛ apđ tales nō eſt mā̃ coartata: ꝙ
ſi contingat lapis durior ceteris gñātur. In talibꝰ vix ſu-
ſcipiēt cōmixtionē: ⁊ tūc ceſſat total'r effuſio harenaꝝ: ⁊
vrina fit clara tenuis ⁊ ſubtil'. ¶ De lapides hñtibꝰ ſunt
qdā q ꝑ peryodos affligūtur: qꝛ in eis ſꝫm ꝑyodos gene
rat̃: ⁊ ſꝫm ꝑyodos mīgit̃: ⁊ cū eſt gñātus patiunt̃ vt in co
lica dolorē: tādē v̄o exit cū vrina ⁊ dolor ſedat̃: tales. n.
ꝑyodicāt ſꝫ annos: aliqñ ſꝫ q̄dras anni: ⁊ ſic tardiꝰ: vl' ci-
tius ſꝫm diſpōnē cārū. ¶ Signa aūt diſtictiua iter lapi
des renū ⁊ veſice ſunt ſatis manifeſta: qñ vbi dolor ibi
morbꝰ: aſſiduitas ğ doloris ⁊ ingetudo ⁊ nulla trāq̄llitas
lapidē ſigñat ī renibꝰ: ⁊ pūctio ⁊ mordicatio a ꝑte poſte-
riori ad modū aculei dū mouet̃ ⁊ ambulat magis affligi
tur. Itē ſi vrina ſit a ꝑnº groſſa: ⁊ poſtea ſeq̄tur tenuis ve
hemēter. Itē q̄to vrina clarior tāto ſigñat lapidē ī reni-
bus magis ꝯfirmatū. Itē repletio cibi ⁊ ꝑcipue dū dſcē-
dit ad īteſtina: ⁊ trāſitus ꝑ ea plus ꝯfortat dolorē in reni-
bus: ſꝫ expulſis ſuꝑfluitatibꝰ dolor renū: aliqñ ſedat̃. In
lapide āt veſice talia nō appent: ſꝫ ē dolor maior ī pectie
cū pruritu virge: ⁊ ad tp̄s total'r retinet̃ vrina. ¶ Cura-
tiōes āt lapid̄. renū ⁊ veſice: q̄dā ſūt cōes renibꝰ ⁊ veſice:
q̄dā approꝑata vni: q̄dā alteri: cōes āt curatōes vtriuſq̃
ſūt īfuſiōes ⁊ remollitiones vt fiat viaꝝ dilatatio. cibi ⁊
potus rectificatio. repl'onis diminutio: ſuꝑfluitatū ab in
ferioribꝰ euō. de ꝓprys v̄o īferius dicet̃. Infuſio v̄o ⁊ re-
mollitio ꝑtiū īferioꝝ fiāt ꝑ euapo^nes ⁊ embrocatiōes aq̄
rū decoctiōis malue: biſmalue: līgue auis: boragis: ⁊ ſi-
miliū. Inūctiōes fiāt cū oleis: vt ē cōe: vel viol. vl' ſiſami
nū empl'm fiat ſupra pectinē: ⁊ ſuꝑ ſpinā dorſi cū aſſugia
dragag. gūmi arab. cera. balneū fiat. ⁊ encatiſma. i. iuxta
locū empl'atio cū herbis remollitiuis ī aq̄ dulci decoctꝭ.
Uñ dic̄ Serapio. nō ꝑſumamꝰ lapidē exhere neq̃ mūdi
ficatiua ꝓpinare: vl' ꝓuocātia vrinā: vl' lapid̄ frangētia.
niſi ꝑ illiniamꝰ ⁊ mūdificemꝰ corpꝰ cū ꝑdictis. aliogn eiꝰ
virtus diſſoluet̃ pre dolore ⁊ d̄ficiet euacuando vl' extra-
hēdo. Cibi āt rectificatio: ⁊ dietā ſubtiliare ī q̄litate ⁊ q̄n-
titate: ⁊ exhibere ꝯ̄ria cibis lapidē gñāntibꝰ. repl'onis v̄o
dimiutio fiat ꝑ cliſteria diſſolutiua ⁊ attractiua. Poſtea
ꝑ medicinas leuiter euacuatiuas: ⁊ vrine ꝓuocatiuas: ⁊ ſi
adſit fortis dolor ne v̄tus diſſoluat̃. Fiat empl'm d̄ papa-
uere ⁊ iuſq̄amo mādragora ⁊ modico opio ⁊ ſuperpona-
mus. Uomitꝰ āt ꝓdeſt multus ꝯ̄ paſſiōes inferioꝝ ꝑtiū:
ſicut cliſtere valꝫ ī paſſiōibꝰ ſupioꝝ: qꝛ mā̃e adducentur
ad ꝑtes oppoſitas: exercitiū moderatū prodeſt: qꝛ mate-
ria coartata deſcēdit ⁊ labitur aliqñ. ¶ Quidā antiquo-
rū lapidē renū: ſicut lapidē veſice ꝑ inciſionē docuerūt
curare: ſꝫ h aſſerit Auic. contra rationē eē: quoniā val-
de timoroſum eſt in lapide veſice. Et precipue in iuueni
bus in quibus eſt ſanguis ebulliens: q aliquādo egredit̃
vſq̃ ad ſincopiꝫ: vel ad mortem: vel ad apoſtema calidū
ꝯuertitur: vnde dolor intolerabilis. In pueris vero mi-
nus periculoſum vſq̃ ad annos. xx. in quibus mēbrorū
mollities citius ꝯglutinat̃: neq̃ in ſenectute tātū dolo-
rē patiunt̃ ꝓpter raritatē partiū. ¶ Melius tñ eſt vt
ad frāgendū lapidē veniamus: ad quā q̄dam ſunt cōia
renibꝰ ⁊ veſice: q̄dam alterū reſpiciūt. Nitrū ergo cō-
buſtū ⁊ puluerizatum valere dicit̃: valꝫ etiā cōtra groſ-
ſos humores in renibus cum vino al. tepido. ⁊ in veſica.
ſimil'r cētū grana piperis exhibita. Sil'r lapis qui min-
git̃ valꝫ. Dicit. n. Auic. ꝙ ſi accipiant̃. lxx. grana piperis
⁊ optime terant̃: ⁊ fiāt ex eis trociſci. vy. cū melle: ⁊ om̄i
die detur vnus trociſcus in potu mirabil'r liquefacit la-
pidē: ⁊ deſcēdit: lꝫ videat̃ cōtra nām: qꝛ Serap. ⁊ Auic.

probibēt mās vehemēter calidas in curatōe lapidis.qꝛ
subtile ꝯsumeret̃:⁊ residuuz ingrossaret̃. Jtē pellis lepo
ris decolati ⁊ cōbusti in olla multū valz. Jtē lūbrici ter
restres desiccati multū valēt. Jtez vitruz cōbustuz forti
ter tritū idē facit. Jtē san.hircinus desiccat⁹: ⁊ ille hirc⁹
est melior qui decolat̃:quādo vua incipit colari. Lape.n.
ollaz nouam ⁊ fortiter eaz ablue:vt terrestritas abluat̃:
vel ollam lapideam ⁊ decola hircū.iiij.annoꝝ sup ollaz
illā:⁊ dimitte p̄mū sanguinē fluere.⁊ vltimū:mediū au/
tem collige ⁊ dimitte coagulari:deīde incide ipz in pua
frustra.facqꝫ inde trocis̃.quos ponas sup rete vt melius
exsiccētur supra ⁊ infra:⁊ pone sub diuo ad solem:postea
exsiccatos reserua:⁊ cū eis vt volueris da coclear vnum
cuz aceto ⁊ pauco vino in hora in qua erit minor dolor:
aut cū aqua apij siluestris:⁊ videbis rez mirabilē. Et pel
lis etiā ericij cū spinis suis multū valz. Jtē puluis testaꝝ
ouorum a pull' euacuatoruz sūme prodest. Auis que vo/
catur calidos.al'.crucalidos q̄ semp garrit ⁊ mouet cau/
daz ⁊ viriditatez habz in pēnis mediū inter citrinū ⁊ vi/
ridez. Jtez fimus galli ⁊ colūbi cum aqua decoctionis ci
ceris ni.multuz prodest. Jtez computrescat scorpion in
oleo cōi:vel ex eo fiat inunctio circa pectinē in lapide ve
sice:vel supra spinā in lapide renū:valz etiā inūctio isti⁹
in morsu scorpiōis. Jstud est forte medicamē: qđ se testa
tur Auic.exptum. ℞.cineris vitis.cineris caul'.nabati.i.
oriental'.i.illius in quo poma aliqñ reperiunt̃.pulueris
leporis:⁊ ciner̄ scorpiōis:cineris teste oui a q̄ pullus no
uiter ē egressus:lapiđ.spōgie.lapidis iduci.vl' iudaici san
guis hirci exsiccati ⁊ ꝯtriti.nuc̃.acori.anisi petro.dauci.
pulegij.gūmi arabi.se.altee.ana.tātūdē.ꝯficiat̃ cū melle
⁊ fiat el'ariuz:dosis eius est vsqꝫ ad duos aureos:⁊ det̃ cū
aqua tribuloꝝ decoctoruz cuz ciceribus nigris:h̄ extra/
hit ab omni loco. ⸿ Notādūz aūt ꝙ lapis iudaicus re/
nibus appropriat̃. Linis autez scorpionis respicit ꝓprie
vesicaz:scđario renes. Sil'r ruta ⁊ apiuz siluestre magis
respiciūt vesicā qꝫ renes:et semē canabi ⁊ rađ.lauri sil'r.
⸿ (Generat̃ lapis) h̄ pas.est cōis renū ⁊ vesice:⁊ ideo nō
ex eis agit cōiter.(humores grossi).i.melācolici(visco/
si).i.flegmatici(vnde sanies) h̄ raro accidit: sicut dicit
Auic.ꝙ de sanie lapis generet̃ (Juuenibus) h̄ expositio
supius pz(vesica quoꝝ).i.iuuenū calidior est caliditate
cōsumptiua ⁊ dissolutiua:vñ mā ad lapidem raro in eis
colligit̃:vel aliter(vesica quoꝝ).i.puerorū(calidior ē)
caliditate grossa vaporosa coagulabili ⁊ in lapiđ conso/
lidatiua(grossities est vrine)qꝛ ex multitudīe humoꝝ
cuz vrina cōcurrētiuz(calor eorum nālis.) h̄ calor apud
Gal'.⁊ Hyp.appellat̃ subm māle calidum ⁊ humidū hu/
miditate aerea. Jn medio caloris nō naturalis:nō eniz ē
intētio abstracta(⁊ minus bibūt)qꝛ minus mouent̃:vñ
minus calefiunt(que accñtia) h̄ sunt signa cōia lapidis
quādo est cōfirmatus:tūc.n.corrodit:⁊ adheret meatib⁹
vrine sol'onez faciēs cōtinuitatis:vnde dolor ⁊ estuatio
est ex impetuoso motu spūuz ꝓpter dolorem(Si in re/
nib⁹) h̄ coartat ⁊ ponit signa distictiua lapidū renū cum
quibus adest dormitatio pedis suppositi patiēti reni:(⁊
infrigidatio.)qꝛ trāsitus spūs ipedit̃ propter colligātiā.
(Si in vesica) h̄ ponit signa spālia vesice(scalpe) h̄ ac/
cidētia fiūt ex fumis resolut̄ ex dolore:⁊ ex ptib⁹ exteri⁹
retētis. ⸿ (Si lapiđ.curare) h̄ ꝯterminat curā in pn°.dā/
di cū syrupo diur̃.mediocris cal'itatis. Res.n.excellētis
cal'itatis ī talib⁹ dari nō debent:qꝛ p talia fit mediocris
dissol'ō:⁊ ita q̄dā digō.⁊ postea sequat̃ me^na^ hūori ꝯueni/
ens vt būdicta ī cā fl'atica.yeral'.ī cā mel'ica:⁊ catarticuz
in adustiōe. El'aria vō ⁊ añ me^naz^ ⁊ post possunt dari. Ele
ctuariū ducis iustinū phyloantropos dentur ꝯ lapiđ.vel
cōmixtio hoꝝ(balnea ⁊c̃.)facta vl'i euacuatōe tūc exte/
riorib⁹ ē isistēdū:vt sūt bal.fricatiōes.stuphe inūctiōes:
ea.n.q̄ dant̃ ꝯ lapiđ.ī balneo plus ꝓsūt:qꝛ fit maior aper
tio poroꝝ:⁊ dissolutio ⁊ euaporatio:tūc.n.dicimus q̄ se/
quant̃ valde ꝓsunt(nuchee) h̄ ponatur:qꝛ ca.ē ⁊ sic.licz
suba nō sit subtilis q̄ sua grossitie abstergit q̄ alia dissol/
uūt:⁊ p̄terea subtiliū refrenat acuīn(tyriaca magna.) h̄
opiata semel ī.xx.dieb⁹ exhibeat̃.⁊ suffic̃.(exercitia) vt
lapis lubricus descēdat(in aq̄ furfuris) h̄ oīa fiant post
corpis mūdificatiōem(cū enea)plus valz aurea:aurea
eni argalia suauiter efficit̃ ⁊ magis p̄seruat ī cācro.(Si
in ore sit:)vñ total'r vrina denegatur sepe ⁊ pp h̄ a collo
ad spaciositatem vesice concutiendo lap̄ expellatur.

⸿ De passione dyabetica. Lap. XVIII.

Passionem dyabeticaz habent renes
ex defectu contentiue virtutis: vnde
semp sitiunt infirmi: neqꝫ aqua pos/
sunt saturari:quā ⁊ quātā bibunt.si
militer eam mingūt:sicut videmus in canino
appetitu:qcqđ.n.comeditur cuz ferre neque/
at mouet̃ natura ⁊ eijcit foras:simil'r cum cō
tentiua in renibus deficiat nō potest retineri:
quaz hz aquosa humiditas:necesse ē ergo ad
vesicam effluat. Renes eniz cum humiditate
exinaniūtur ⁊ mouetur: ⁊ aquosa humiditas
de venis sibi attrabitur: sanguis in venis de
siccatur:humiditas ab epate cū appetitiua tra
bitur ꝟtute: ⁊ epar simil'r sugit a stomaco:sic/
qꝫ pars a parte sibi sumit donec perueniat̃ ad
os stomaci vbi inde generat̃ sitis:cum aquam
biberit vene exeuntes epar a stomaco sibi eaz
appetūt: ⁊ sic vicina a vicinis quousqꝫ perue/
nerit ad renes:qui ex calore sui cito trahūt sibi
⁊ ex defectione sue cōtentiue expellunt eaz ad
vesicam: ⁊ inde exit cū vrina: vnde fit vt aqua
nequeat satiari: neqꝫ cesset sitis. ⸿ Sed si ad
medicandū hanc passionez non festinetur: in/
firmus nimiuz maceratur ⁊ corpore cōsumit̃:
⁊ venter constipat̃:cito piclitatur:oz ergo da
re rez frigidaz ⁊ stipticaz renes confortantem
⁊ calorez extinguētem:sicut ptisanuz cum sa/
pa mirtina: vel sapa citoniorum: ⁊ cum psilio
loto in aqua frigida: ⁊ oleo ro. cuz oxifenicia:
demus trocis̃.refrigeratiuos đ sandal'.đ spo
dio.de cāphora.de ro.cū syrupo frigido ⁊ sti/
ptico. Nutriamus cuz frigida dicta:sicut por/
tul'.ordeo.mespil'.carne edulia piris. Studea
mus vt sudet: ponamus cathaplasma super
renes de solatro:frōde vitis:oleo ro. ⁊ simili/
bus:vel laminam plumbeam minutissime p/
foratam superponamus.

⸿ Hic iteruz aliaz passionez renum ponit.que tria habz
nomina apud Serapionē.dicitur eni dyatos.i.sitire fa/
ciēs:dicitur dyabetez qđ interpretatur penetratio.dici/
tur samida.i.perforatio hoc autez prouenit ex debili ta/
te virtutis retentiue in renibus.est eniz virtus attracti/

ua:attrabit humiditates a toto corpore ad ipsos renes:
aggrauatur retẽtiua ex multitudie eius: qd attrahit:nõ
figitur ergo:sed succũbit ,ppter pondus attractorum:vnde
vincit super illaz expulsiua: ⁊ expellit ad vesicaz a reni/
bus totuz illud:vñ renes exsiccãtur ⁊ ex siccitate renuz
calor magis intẽditur:calor eniz renuz magis efficiẽs ẽ.
mala cõplexio renuz:aut est absq materia:aut est cũ ma
teria que retẽtiuam debilitat ⁊ attractiuaz cõfortat pri/
mo loco:⁊ inde expulsiue fortitudo seqtur: vnde humi/
ditates corporis liquefiũt:he autẽ passiones lubricitati
intestinoruz cõparantur in velocitate euacuatiõis:⁊ de/
sidery intensione:qr caninus appetitus dicitur:sicut enĩ
cibi accepti velociter egrediũtur per intestina retẽtiua
⁊ digestiua supatis: sic est h:qr qd aliũde bibitur auidi⁹
attrahitur:⁊ attractũ euacuatur:neq h neq ibi accepta
ĩmutãtur:drĩa est tamẽ in h q caninus appetitus est ex
passione vẽtris ⁊ totius corporis:dyabetes vero ex sola
renũ passione. Itez appetitus caninus attrahit cibos tã/
tuz:sed dyabetes nõ desiderat nisi potuz. Itez in canino
appetitu adest lubricitas intestinoruz:hic aũt est lubri/
citas vesice per vrinã. ¶ Cuz ergo h passio fiat ex mala
cõplexione renuz solliciti simus in illius male cõplexio/
nis cõtrarietate infrigidãdo renes ⁊ cõfortãdo eos. Pri/
muz ergo cõsiliuz est vt dicit Serapion q demus eis po
tũ:demus plus solita quãtitate:⁊ vt nõ dimittamus eos
sitire. ⁊ demus ex cibis illis q difficile est vt subtilientur
a caliditate ⁊ calefiãt ⁊ cõburant̃:epar eniz ⁊ stomacus
in hoc casu calida sunt:q̃daz caliditate acuta ⁊ sicca ve/
hemẽter:⁊ ,ppter h cibi grossi dentur:vt remaneãt in sto
maco vt est cãdarusuz ex tritico ⁊ farina ordei satis spis/
sa portul.meloñ.cucurbi.citrul.bibãt aũt aquam cucur/
bitinaz in furno decoctaz cum succo maligra. ⁊ citonio/
ruz cuz aqua ordei vel macianorum:vel succuz agreste cuz
aqua coctuz. Itez serũ caprinũ vel vaccinũ vel asininuz
aqua coctuz:citrullorum in qua resoluãtur trocisci. de aca/
tia.ro.balaust.dragagã.gũmi arab.cuz mucillag. psily.⁊
cum aqua frigida detur. ¶ Si autẽ sit dyabetes ex mã
colerica vel sanguinea adusta circa renes fiat vniuersa/
lis purgatio.balneent̃.stuphent̃:flõmẽt̃:vt sic vapores
calidi euacuẽtur ⁊ expirẽt:⁊ acutuz caloris interius rep/
mat̃:deinde fiãt exterius localia sup renes.s.frigida epi/
thimata inunctiões:emplastratiões;lamina plũbea mi/
nutiz pforata deferat̃ supra renes:qd ad cõtinẽtiam valz.
Itez exhibeat̃ zucca. vel p se vel cuz admixtiõe dyapru.
sequente syrupo mirtino vel ros.dyabeticus supra cul/
citraz nõ iaceat de pluma:neq supinus:sed supra latera
vel ,pnus. Si inungatur bombax in succo acedule ⁊ ace/
to:vel in succo solatri ⁊ lactuc.multum prodest:vel tera/
tur cãphora cum aqua ro. distemperet̃:⁊ superponatur:
littera plana est.

¶ De distillatõe vrine:siue guttatiz emissiõe. Ca.XIX.

Passio vesice in expellenda vrina ante/
q multa coadunetur quãtitas appel
latur guttata vrina:qd duob⁹ fit mo/
dis:vel qr vesica qualitatem vrine nõ
potuit pati:que acuta ⁊ pungitiua:vel qr defe
cta sit vt grauetur anteq vrina coadunetur:sz
que ex acumine qualitatis contingit vrine:sub
sequit̃ ardor nimius:punctura vesice qd duo/
bus modis fit:vel de passione renum. vel fm
crisim in quã natura expellit materiaz morbi:
vnde morbus fuerat ⁊ trãsit per renes ⁊ vesi/
cam. ¶ Quez morbũ medicari perquiramus
si ex acumie sit qualitatis: ⁊ demus frigida:si/
cut psilium cum oleo ros. ⁊ aqua frigida: vel
dragagã. ⁊ se.cucumeris.añ.ʒ.i.cum oleo ro.
⁊ aqua frigida:vel spod.ʒ.i.⁊.ß.cum aqua fri
gida. ⁊ syrupo ro. In virgaz mittamus oleuz
ro.cum lacte mulieris:simil̃r energaliaz cum
oleo ro. ⁊ albugine oui. Confectio valz ad ca/
lorem vesice ⁊ ardorez vrine atq guttationẽ.
℞.dragagan.portul.se.cucumeris.meloñ.la/
ctuce:cucurb.añ.ʒ.iij.fac pul.cum oleo ro.fri/
cans.dans.ʒ.ij.vel.iij.cuz syrupo ro. Nutria
mus cum cucurb.portul.lactuc.ptisano. ⁊ si/
milibus. ¶ Si vrine guttatio ex defectione sit
vesice:vel ex cõplexionis humiditate: demus
tyriacam maiorẽ athanasiaz. dyaroma. ⁊ silia.
epithima superponamus pectini. ℞.oleũ nar
dinũ: castoroleũ ⁊ silia. Misceamus cuz prã/
dijs suis aromaticas spẽs:vinum bibant forte
⁊ odoriferuz. ¶ Antidotuz valẽs ad lubricaz
vrinam. ℞.gallie.gariof.cubebe.assari.masti.
thuris galãge.añ.ʒ.ij.cinamomi.cassie.ciperi.
ro.cardamomi maioris ⁊ minoris:pipis lon.
ʒʒ.spice.cordumeni.pigre.pondus equale.tẽ/
pera cum succo citonioruz: ⁊ da.ʒ.ij. vel.iij.
¶ Aliud simil̃r. ℞.mirabol.indo.ʒ.xx.bellic.
papaueris al.emblici. añ.ʒ.x.cipi.sauine.ros.
succi ypoquistid.opij.thuris masculi. bdellij.
añ.ʒ.v.fac pul.accipe ferruz iudaicum ⁊ cale/
fac.qd i aqua extinguas in qua fac coquere pi/
locaracta vsq ad consumptionez:deinde cola
coquens vsq ad mell̃ spissitudinez: ⁊ cuz ipso
tempera spẽs dans.ʒ.v.cum aqua vbi infusuz
fuerit illud ferruz. ¶ Aliud. ℞.interioris cor/
tic.yecoris galline.thuris.ciperi. balaust. glã/
dul.añ.ʒ.v.nuc.ʒ.iij.puluериza. ⁊ cũ oleo ro.
frica. ⁊ da bibere.

¶ Per ordinem aggredit̃ auc.passiones vesice que sunt
valde multe:que aũt valde paucas tangit: vt freq̃ntius
cõcurrentes:licz p eas sufficiens cognitio non possit hri.
¶ Patitur g vesica ex malitia cõplonis cuiuslibz cũ mã
vel sine mã.patit̃ ẽt morbos cões:sicut vlcera ⁊ corrosio/
nes ⁊ vulnera:solonez cõtinuitatis fm oẽm diuisionez.
Inueniũtur ẽt in ea egritudies officiales fm q̃titatẽ in
magnitudie:vel paucitate:in forma:qr cũ debeat eẽ ob/
lõga:aliqñ nimis ẽ rotũda ⁊ in situ:qr cũ debeat eẽ i fun
do v̾sus spinã:aliqñ nimis exposita ẽ v̾sus pectinẽ:ex cu/
ius pcussiõe mẽbra nobilia patiunt̃ frequẽter sicut cere
brũ:qd vesice cõicat pp colligãtiã neruorum. Itẽ in vesica
accidũt apata dolorosa:⁊ lapides ⁊ opilones de proprio
hũore ⁊ lapides:vel per cõpassionẽ: quãdo apostemant̃
mẽbra vicina:vel qñ coartat̃ vesica in colica:vel in ylia/
ca passione ⁊ a causis pmitiuis sic a casu:a percussiõe ad/
uenit vesice nocumentum sepius. ¶ Vesice autez crea/
tio fuit:vt per eũ humorum aquositas recipetur ⁊ recepta
exterius reduceretur:in h ergo operatio impeditur per

quãlꝫ p̄dictaꝝ passionũ: quas passiones omnes licꝫ viaticus non determinet: huius tñ operatiõis duo nocumẽta ponũtur: nocumẽtuꝫ primũ est iuolũtaria vrine emissio. Scõm est inuoluntaria vrine retentio. Inuoluntaria vrine emissio est duplex: qꝛ quandoqꝫ vrina emittitur in maiori quantitate q̃ꝫ nã possit tolerare: qñ. s. humiditas corpis egredit̃ cũ vrina: vñ corpus desiccat̃: vt ĩ dyabete: ⁊ de hac spẽ inuolũtary motus vrine p̄cessit capitulũ illud: (passionem dyabetẽ) alia spẽs inuolũtarie emissionis vrine: qꝛ mensuram nõ excedit: neqꝫ corpus ꝯsumit: sed vrina inordinate egredit̃: ⁊ de h̄ ponunt̃ duo capl'a. vnũ est: quãdo p̄ter volũtatem vrina exit paulatiꝫ ⁊ guttatiꝫ: qꝛ nõ potest retineri sine multa difficultate: lꝫ patiens laboret ⁊ intẽdat eã retinere: ⁊ de h̄ est capl'm illud (passio vesice ⁊c̃.) cuius dꝫ esse talis titulus. H̄ capl'ꝫ est de distillatiõe vrine: siue inuolũtaria emissione ⁊ guttatiꝫ. Scõs aũt motus inordinati exitus vrine est ĩ dormiẽtibus: qñ vrina egredit̃ ꝓpter mollitiẽ vesice patiẽte nõ intendente ipsam retinere: qꝛ si ĩtẽderet retineret: ⁊ de h̄ est capl'm illud: (qdaꝫ ignorãter) ⁊ titulus est. capituluꝫ de dyamne: siue de dimissione vrine. De retẽtione aũt vrine in toto vel in parte: seqtur capl'm (h̄ vrina impedit̃) in q̊ agit de dissuria. suria. stranguria: in quaꝝ qualibꝫ vrine exit⁹ impedit̃. ¶ Agens ḡ de inuolũtaria emissiõe vrine dicit ꝙ duob⁹ modis fit: aut ex pte vrine: qꝛ nimis est acuta in se. aut ex pte mẽbri qd̊ deficit in retinẽdo. p̊muꝫ mẽbrũ qd̊ est ex pte acuminis vrine subdiuidit in tria mẽbra: p̊muꝫ est ꝙ vrina in se est acuta: (vl' de passione renũ) vbi. s. recipit aliqd̊ acumẽ: qd̊ prius nõ habebat (aut ẜm crisim) qñ. s. acutaꝫ coleraꝫ nã expellit per vrinaꝫ. ¶ Causa aũt cognita ordinemus curam. Si egritudo sit ex acumine vrine euacuet̃ humor colericus postea rectificet̃ dieta per frigidũ ⁊ hu. ponãtur frigida sup pectinẽ: balneentur ĩ aqua dulci: ponant̃ vẽtose sup spatulas que multũ col'e reprimũt ardorẽ. Si autẽ fit ẜꝫ crisim nãm iuuemus. dũ tamẽ modũ nõ excedat: aliqñ eniꝫ nã bene inchoat. Sꝫ multitudĩe mãe aggrauata finẽꝫ debitũ operi nõ imponit. Si aũt sit ex defectiõe vesice: si multa sit mã videamus: ꝙ si est: oximel diureticũ ꝓpinemus: postea digestaꝫ mãꝫ purgemus cuꝫ cõueniẽtia particulariuꝫ: demus ergo bñdictam vel yeral'. si sit fortis patiẽs. Si aũt mã sit parua subtilis ⁊ aquea ad cõsumendũ sufficit opiata: locale v̊o tale optimũ: accipe cupulas glãdiũ: mẽtaꝫ myrthaꝫ tapsum barbassum. ro. coque in aq̃: ⁊ de hac fiat encatisma: ⁊ herbas coctas sup pectinẽ ⁊ collũ vesice emplastremus. ¶ Passio vesice) h̄ agit de guttatim emissione vrine que appellat̃ strãguria: strãguria tamẽ sumit̃ h̄ stricte ꝓ inuolũtaria retentione: ⁊ ẜm h̄ tñ tres habet causas: q̃s h̄ ponit. s. ẜm acumen vrine vel casuꝫ: ⁊ paralysiꝫ vesice. Scd̊ꝫ ꝙ large sumit̃ h̄ appellat̃ stranguria emissio vrine guttatiꝫ ⁊ difficilis ꝓpter opilationẽ ⁊ cõpressionẽꝫ: siue coartatõeꝫ nõ cõpletaꝫ: ⁊ de h̄ agit in cap.º de suria: qꝛ h̄ passio non differt a suria: nisi ẜm perfectã opilationem ⁊ impfectã: ⁊ in hoc capitulo de inuoluntaria emissione vrine tãtuꝫ agit dicẽs (anteq̃ꝫ multa mã coadunet̃) qꝛ defecta ẽ vesica in retinẽdo (ꝙ duobus) h̄ est ex pte vrine: vl' ex pte vesice: vñ seqtur: (vel defecta). s. vesica (⁊ duobus modis) subdit p̊mũ mẽbrũ: qꝛ vrina põt eẽ acuata (De passione renuꝫ) suple calefactoꝝ: vñ vrina ibi fit acuta: (vl' ẜm crisim) ẜm q̃ꝫ mã acuata ad vesicaꝫ a toto corpe expellit̃ (quẽ morbũ) p̄termittit vrinã acutaꝫ ẜꝫ crisiꝫ expulsaꝫ: ⁊ eius curã: qꝛ nãe corpus mũdificanti nullus dꝫ obuiare nisi forte modũ excedat: docet curã contra acumen vrine: vel de passione: vel de calefactione renuꝫ: vl' aliorum membroruꝫ: vnde dicit (demus psilium). i. mucillagineꝫ psily cum oleo ro. melius est cũ aqua ro. (acatiaꝫ) h̄ multum valet cõtra lapidẽ in cãnali virge. vel ꝯ arenulas vel sanieꝫ: vel contra vlcera vel ardorem ⁊ generaliter ea dẽtur per iteriora ⁊ exteriora que colere reprimunt ardoreꝫ. ¶ Si vrine guttatio ex defectu) h̄ incipit de scd̊o mẽbro prime diuisionis: mẽbruꝫ istud non subdiuidit: vnde insufficiẽter agit. p̱alysis. n. vesice multas põt habere causas: sicut dcm̃ est de causis p̊mitiuis: vt est casus ⁊ p̱cussio: ⁊ vt est mala ꝯplexio: vel vt ẽ mala humiditas remolliens: vel vt est solutio cõtinuitatis q̃ est incurabil'. iste tamẽ non tãgit h̄ defectionẽ vrine vel vesice nisi ex mala cõplexione humida lacerti collũ vesice circũdantis: vel totius vesice: vñ dicit: (ex defectione). s. lacerti paralyticati: vel ex complexiõe humiditatis. i. ex cõplexione totius vesice humida nimis remollite. Qꝛ hoc qd̊ dico sit veꝝ pꝫ p̱ medicĩalia desiccatiua de quib⁹ deinde loqtur dicẽs: demus tyriacã. h̄ nũq̃ꝫ fiat in miori etate vt ĩ pueris (athanasiaꝫ) opiata est que dicit̃ ĩmortal'. (trifera magna) h̄ calefacit dissoluit ⁊ desiccat in retẽtiõe mẽstruoꝝ de frida cã nascali facto (plurimũ valꝫ) ꝯsulo ne iste opiate dent̃ nisi vl'i purgatione precedẽte si sit necessaria (ad lubricã vrinã). i. inuolũtarie ei⁹ emissionẽ. (R̷. gallie.) ꝯfectio est de spẽbus aromaticis. multũ valꝫ in reumate de frida cã. in capell' reguꝫ fit inde subfumigatio: matrix inde incẽsa mũdificat̃ ⁊ ad ꝯceptionẽ p̱parat̃ (cubebe) fructus sunt cal'. ⁊ sic. in. y. (cordumene. i.) carui agreste: alias valꝫ (sauina.) arbor est. in causis frigidis mulieruꝫ multuꝫ valꝫ (thuris masculi). i. grossioris (in aqua extingue) hãc aquam p̱ se reserua (xilocaracta) duꝫ est recens est dulcis: ⁊ in aqua resolubil'. loco eius decoque dactulos: vel mirab. vel sebestẽ. cum pauco thure (aliud interioris iecoris). i. interioris pell' iecoris que est coloris pallidi ⁊ videt̃ eẽ empicum.

¶ De cõmingentibus in lecto. Cap̃. XX.

Quidam ignoranter lectos cõmingũt non sentientes: qd̊ pueri plurimuꝫ patiuntur ꝓpter grauitatẽ somni ⁊ multitudinem humiditatis: aliquando in maiori etate contingit cum cõplexio sit humida: maxime senioribus: qꝛ vesice eorũ molles sunt ꝓpter humiditateꝫ corporuꝫ. ¶ Qꝛ cum medicemur: tyriacã maiorẽ demus cũ mẽta ⁊ mirta in odorifero vino: sil'r ruta agrestis ĩ vino cocta ⁊ bibita iuuat. Glandes. mirta. thus equali põdere in vino coquãtur: ⁊ vinum cuꝫ oleo mirtino det̃. vesica apri vel tauri incensa detur bibere cum aceto ⁊ aqua cũ ad dormiẽdũ venerit. de terra chimolea accipiat: quã cũ felle taurino tẽperet: ⁊ virgã inũgat. assuefaciat electuaria calida ⁊ odorifera.

¶ Hec passio dyamnes dicit̃ ⁊ iuolũtaria emissio vrine: vnde nõ differt h̄ passio a priore nisi in remissione cãrũ: vnde oĩum istaruꝫ cõsimilis est cura. Incõtinẽtia. n. vrine in vigilys ⁊ in somnis est ex paralysi vesice cõfirmata. Sed ipsius inuoluntaria emissio in somno: non ẽ nisi ex humiditate lubricante neruos ⁊ lacertos relaxante vnde h̄ non est paralysis: sed via ad paralysim: vel dispositio sibi similis. In vigilia enim confortat̃ per motũ calor: ⁊ ĩ somno succũbit ab hũido submersus: vñ fit dispõsitis paralysi q̃ dr̃ dyamnes: fit aũt p̱alysis vesice ex viu

balneorum frigidoꝝ: ⁊ ex longa sessione in loco frigido:
⁊ ex spontanea retentione vrine: vnde paraliticatur: ita
ꝙ postea vrina exit sine voluntate: sicut contingit in pa-
ralysi longaonis: vł dindimoꝝ qui emittũt sperma sine
volũtate ⁊ delectatiõe. hec oĩa ꝯtingunt in maiori etate:
vt in iuuenibꝰ: ⁊ seniouibꝰ (tyriacaȝ) istud vt dcm̃ est nõ
fiat in minori etate: qꝛ nimiaȝ facit dissolutionem: vnde
graue sinthoma. sȝ ĩ maiori etate. Et sciẽdũ ꝙ caro heri-
ty salsa in h casu multuȝ valȝ: (detur vesica apri incen-
sa) super tegulaȝ vel laminã eneã: per h videt̃ ꝙ mẽbra
animaliũ cõsimilia sint mẽbris humanis cũ in eoꝝ cõfe
rant passiõibus (chimolea). i. terra hispanica: loco eius
tam̃ ponit̃ terra que inuenit̃ sub mola fabri cũ felle tau-
ri: qđ est ca. ⁊ sic. in. iij. vel in. ij. gra.

¶ De exitu vrine. Cap. XXI.

Vrina aliquando impedit̃ exire de ve-
sica vel renibus: sȝ in iuuenibus pluri
muȝ de renibꝰ ꝓpter calorem cõple-
xionis sue: pueris xo de vesica ex in-
ordinata dieta. Qꝛ si sit de vesica vł ex toto au
fert̃ vel minoratur vrina: totaȝ auferri ex mor
tificatione est expulsiue virtutis in vesica intel
ligitur: qꝛ neq̃ȝ dolor: neq̃ȝ morbꝰ alius in vesi
ca sentitur: vel ex constrictione vie vrine vnde
exit: vel ex vtroq̃ȝ sicut patiũtur constringẽtes
vrinaȝ aliquãdo diu de causa aliqua ⁊ postea
mingere nõ possunt. Strictio vie vnde vrina
exit de vesica ex opilatione est lapidis. sangui-
nisue coagulati: vł grossi humoris: vel saniei:
vel cuiuslibȝ in renibus nascentis: sicut veru-
ce: vel carnis superflue. vel ꝓpter cõstrictiõeȝ
in vesica ex apostemate. Qꝛ si in collo sit vesice
grauatur ⁊ dolet infirmus in illo loco habȝ fe
brem incendenteȝ: vigilias nimias: vrine strã-
guriaȝ: duritieȝ super vesicaȝ cuȝ maiori dolo
re ⁊ pulsatione. h cito mortificat nisi succurre-
rint medici. ¶ Si ex via sit opilata nihil horũ
est que sunt dicta intelligitur ex preterito dolo
re in renibus vel vesica. verbi gra. si sanguineȝ
vel sanieȝ infirmus mixerit vel scabiem in ve-
sica habuerit: ⁊ postea vrina stricta fuerit ĩtel
ligimus sanguineȝ vel sanieȝ coagulatum opi
lasse loca illa ablationis vrine minorate eadeȝ
causa qua ⁊ totius. Sed tamẽ h minoratur: il
la ex toto aufertur: de qua vidẽdum est vnde
nascatur. ¶ Si ex defectione expulsiue virtu-
tis in vesica infundatur in aqua ca. ⁊ recte se-
deat vt colluȝ vesice in inferiora tendat: preci-
piatur sibi vt suꝑ pectineȝ manu fricet: postea
dentur sibi calida ⁊ odorifera: sicut spica. cas-
sia. cinamomuȝ: acorus. macis ⁊ similia. De
compositis tyriaca maior. athanasia. dyalac-
ca ⁊ similia. balneuȝ assuefaciãt vbi sudet: pe-
ctineȝ vngat ⁊ dorsuȝ cuȝ oleo nardino: came
leo. musceleo. calefiat de spica: squinanto. ca-
momill. aneto. ⁊ similibus. ¶ Si stranguria
ex sanguine coagulato fit. vel sanie. vel pustul.
medicanda sunt renum vulnera: sicut dictum
est: sedeat in aq̃ ca. dissolutiuis oleis se vngat.
Clisterizet̃ in virga cuȝ lacte mulieris ⁊ oleo
viol. Si ex apostemate sit in initio basilica mi
nuat̃: succus solatri. endiuie. ⁊ cassic detur. ca-
lefiat cum aqua cali. vbi cocta sint camomilla.
malua. viol. ⁊ similia. cathaplasma fiat de so-
latro. oleo ro. farina ordei. Intelligit̃ locus ex
apostematis dolore grauitate ĩfluũ quã ex ta-
ctu sentit. Si passio in fortitudine sit opȝ venã
calcaneo vicinam flobotomari: calefaciamus
cuȝ spongia aqua infusa: vbi cocta sint camo-
milla. anetuȝ ⁊ similia: clistere faciamus in vir
ga cum lacte mulieris: aq̃ ordei: assungia ana-
tis: oleo ro. epithima faciamus ꝺ cera. ysopo.
oleo nardino. aut de malua: ⁊ oleo ro. ⁊ assun
gia anseris ⁊ galline: sedeat in aqua calida vbi
mingat temperate: vesicam comprimat. apo-
stema cuȝ crepuerit detur ad bibenꝺ. dragag.
se. meloñ. cucumeris. medicemur sicut vulne
ra renuȝ ⁊ apostemata: nec negligat aquaȝ ca
lidam vel epithima. Si ex lapide sit prout di-
ximus debet medicari.

¶ Nocumentum in emissione vrine: vt patet ex p̃dictis:
aliquãdo fit ex superfluitate sui exitus: vt ĩ dyabete: ali-
qñãdo ex inordinato exitu ⁊ inuolũtario: vt in p̃cedenti
caplo dictũ est. aliquãdo ex totali retẽtione: vel eius di-
minutiõe: nõ tamẽ omnis diminutio est nociua: qꝛ aliqñ
diminuit̃ vrina ꝺȝ cursuȝ nãe: vt in nimio fluxu vẽtris:
vel in sudore copioso: vt dicit Ysa. in vrinis: qꝛ vna eua-
cuatio aliaȝ diminuit: vnde Hypo. in afforiũ. Urina no-
cte facta multũ modicuȝ secessuȝ ⁊c. In h ergo sequenti
caꝰ de ablatõe vrine agit: vel de eiꝰ diminutiõe p̃ter na-
turam: ⁊ sic agit de dissuria: strãguria. suria. ¶ Hꝫ ergo
passiones aliquãdo fiunt a cã exteriori: aliquando a cã
interiori: a causa exteriori: vt a casu vel a flatu septẽtrio-
nis: vł a balneo aque frigide vt collũ vesice coartat̃: aut
sicut ꝑcussio vel casus: vel collisio in cerebro: vel in p̃nci
pys neruoꝝ que in nuca oriunt̃: vel in ipso lacerto q ad
collũ vesice dirigit̃ a cauda. i. a postrema parte spine dor
si: vnde seqtur spasmus ⁊ inanitio ⁊ curuatio in lacertis:
vel distractio sensus in vesica: vnde vrina replẽs nõ sen
tit̃: a causa vero interiori h operatio ĩpedit̃: aut ꝑꝑ cau-
saȝ in ipsa vesica: aut in eius collo. aut ĩ mẽbris vicinis:
aut ꝑꝑ cãm mẽbri alicuius vrinã mittẽtis ad vesicam:
vt sunt renes ⁊ epar. Causa aũt in ipsa vesica est cõsueta
vrine retentio: vñ vesica dilatat̃ ⁊ sic vehemẽter reple-
ta nõ habȝ in se viȝ deprimẽdi: qꝛ virtus ꝯfundit̃: ⁊ iteꝝ
concauo repleto vesice in collũ cõstringit̃: vnde qdã po
stea vrinã nõ infundũt. Iteȝ impeditur h opatio ꝑꝑ opi
lationẽ cuiuslibȝ humoris: vel saniei: vel lapidis in vesi-
ca exñtis. Itẽ ꝑꝑ malã ꝯplõnẽ vesice: vt ꝑꝑ ꝓpriã frigi-
ditatẽ collũ eius restrigẽtẽ: vel ꝑꝑ siccitatẽ. Item ꝓpter
ap̃a qđ est ĩ vesica vł in mẽbris vicinis: vnde coartatur
collũ vesice. Iteȝ propter spasmũ ⁊ remollitionem ner-
uorum ⁊ lacertorum ad colluȝ vesice descendentiũ: aut

propter apostema testiculorũ:aut ꝑpter nocumentum
qḋ in ipsa virga est vt est caro:vel veruca.vel aliqd ꝑter
nãm ibi existẽs:aut ꝑꝑ apostema qḋ est in collo mr̃icis:
aut in colica pas.aut yliaca.oĩbus istis cõpatitur vesica.
vnde eius cessat opatio: vt in suria:vel minuitur: vt in
strãguria:vel dissuria. Item impedit̃ ex ventositate:vel
ꝑpter stercoꝝ retẽtõez:qḋ sic patet:qꝛ dũ stercora sũt in
colon intestino collũ vesice cõpressum non libere emit/
tit vrinaz quibus egredientibus statiz exit copiose. Itez
impedit̃ ex parte mẽbrorũ mittẽtiuz ad ipsam: aut ꝑꝑ
debilitatẽ renũ in attractiõe.vel ꝑꝑ debilitatem epatis
in sequestrãdo aquositatez ab humore:vñ sepe fit: caco/
chimia ⁊ hydropisis. ¶ Signa aũt istaruz passionũ q̃dã
sumũtur ab indicio patientis:vt sunt cãe primitiue: q̃dã
cognoscũtur per tumorẽ ⁊ per apa:⁊ per dr̃ias doloꝝ: vt
opilatiões ex diuersis hũoribus:vulnera vero vel vlce/
ra signãtur per saniẽ effluentez:vl' per pũcturas ⁊ mor/
dicatiões:lapis vero cognoscit̃:vel ꝑ sedimẽ arenosum
qḋ precessit: vt ꝑ vrinã spissaz sequẽte vrina valde tenui
⁊ clara:cura pz ꝑ p̃dicta in capᵒ.precedẽte:⁊ ꝑ ea que po/
nũtur in viatico. ¶ Urina impedit̃) in h̃ caᵒ.agit simul
de suria:dissuria: ⁊ stranguria. Istaruz aũt passionũ cãe
supiᵒ assignate sũt:vt dcm̃ ẽ ꝙ fiũt a cãis iterioribᵒ vl' ex/
terioribᵒ. Cognita g̊ cã ꝑ sua signa vtile ẽ ꝙ fiat minutio
de saphena. Itẽ musa enea in omni difficultate mingẽdi
vr̃ valere. Magnã.n.circa vesicam operatur dissolutio
nez. Insanie ṽo vel sanguine coagulato plurimuz valet
furfur triticeũ cum oleo nucis coctuz ⁊ saccellatũ. Item
cõtra opilationẽ ⁊ frigiditatez ⁊ siccitatem que vias co/
artãt ⁊ cõtra oẽm humorez ⁊ harenas inyciat̃:⁊ ꝑ sirin/
gam oleum musceleon ⁊ nardileon. Itẽ fiat inunctio cir
ca pitoneon ⁊ pectinez. Itẽ valet encatisma in aqua de/
coctõis feniculi.petrõ.apy.nasturty.leuistici:herbe mi/
ly sol'.saxifragie.ypericon.⁊ cõsimiliuz diur̃. Itẽ celido/
nia in h̃ cãsu multũ valz. Itẽ ꝑsicaria cocta ĩ vino ⁊ em/
plastrata:⁊ maxime p̃cedẽte inũctiõe cum oleo lau.loco
illius ponit̃ leuisticũ.vel apiũ:cimices ãt ꝑ virgã virilẽ
ĩtromisse cito vrinare faciũt:loco quoꝝ ponũt pediculi.
Itẽ adeps caprei ⁊ adeps cirogilli multũ valẽt. Itẽ inũ/
ctio cũ sanguine cicadaꝝ fortẽ opat̃ opilationẽ. Itẽ iter
dia tñ si corpus est plectoricũ ab initio det̃ oximel diur̃.
⁊ postea squilliticũ ⁊ iustinũ ⁊ litõtripõ.⁊ fiat inũctio cũ
oleo laurino sup pectinẽ ⁊ emplastruz de saxifrag. ⁊ cli/
stere:⁊ tãdẽ benedicta exhibeat̃ hermodactil'.hec.n.fa/
ciunt mingere harenã ⁊ lapides.de sanie ⁊ omni hu.coa
dunato vesicã mũdificat:lr̃a plana est.(Si ṽo iuuenibᵒ)
ꝑpter sue cõplexionis calorẽ.i.ꝑpter apa calidũ:vel ꝑꝑ
malitiã cõpl'onis calide:vñ destruit̃ ṽtus expulsiua:vel
qꝛ aquositas tota ibi ꝯsumit̃ ꝑ calorez(vel minorat̃).i.
ad tp̃s denegat̃ quãtum ad dissuriam:(vel nõ libere.)
Sed guttatiz exit:q̃ztũ ad strãguriã.(Si ex opilatione
nõ cõple.)totum auferri:h̃ aũt aliqñ ꝯtigit in morienti/
bus duobus vel tribᵒ diebᵒ añ mortez. Sed tũc non ap/
pellat̃ suria(aliqñ ex mortificatione virtutis expulsi/
ue)ꝙ est ex malitia cõpl'onis:vnde ṽtus sensibilis cor/
rũpit̃:⁊ cũ nõ sentiat nocumẽtũ repl'onis cessat expulsi/
ua:intelligitur: qꝛ vbi deficit sensus ⁊ dolor deficit mã/
lis:h̃ causa vr̃ cõicare cũ causis p̃mitiuis capituli de ĩuo
lũtaria emissione vrine.vbi dr̃ passio vesice:vel ex con/
strictiõe ꝯstrigẽte vrinã:⁊ vesicam dilatãt ſm latũ:⁊ ſm
lõguz ascurtãt:vñ porus coartat̃.cõcauo.n.dilatato col/
lũ coartat̃(veruce carnis supflue)h̃ nũq̃ȝ vel vix cura/
tur:credo tñ ꝙ frequẽs vsus diur̃.ad h̃ valeat: sicut spi/
ca nardi:cuius vsus frequens facit mingere sanguinem:
(ꝙ si apa)si sit in mẽbro multum sensibili sequit̃ rigi

lie ⁊ febres(stranguriã).i.guttatã vrine emissionem ex
opilatione nõ completa(h̃ cito)vrina sua liquiditate re
dit ad epar ⁊ ab epate ad mẽbra nobilia:qm̃ impeditur
eius exitus(opilãtibᵒ)opilatio non facit dolorem quã/
tuz est de se.nisi quãtuz est de supfluitate retẽta intelli/
gat̃ suple mã:vñ fit apa vl' opilatio(vrine miorate).i.in
suo exitu impedite:q̃ztũ ad strãguriaz:vel ex toto dene/
gate:q̃ztum ad suriaz vel dissuriam.

¶ Incipit liber sextus.

¶ De paucitate coytus. Cap. I.

Eus ad animalium genera exñda
creauit membra:vnde essent procre/
anda:quibus proprie virtutem indi/
dit naturalez ex qua multum delecta
ri possent:⁊ operari ĩ ipsis mẽbris. Animalibᵒ
etiaz amabile fecit cum maxima concupiscen/
tia ⁊ desiderijs ⁊ in coytu admirabilez dedit
delectationẽ ⁊ inseparabilem vt genus eoruz
repararetur:ne forte abhominatione coytus
ab animalibᵒ generatio amitteret̃. Or cuz fiat
necesse est duo coyre aĩalia:masculos.s. ⁊ fe/
minas:quibᵒ deus hᵒ aptauit mẽbra:vt alteꝝ
sperma emitteret:alteꝝ reciperet:taliter enim
formata sunt vt ad opus suũ:neq̃ȝ meliora pos
sent esse:neq̃ȝ ꝑfectiora.h̃ aliquãdo diuersa pa
tiuntur vt eoꝝ actiones imutent̃: vnde in hac
particula passiões eoꝝ cause ⁊ signãtiões sunt
dicende. ¶ Incipiamus ergo de coytu defe/
cto:cuius virtus posita fuit in veretro nãlis ⁊
propria actio quã ⁊ alia hñt mẽbra corpis ſm
naturã sui. Cũ ergo hõ coyre cogitet:vel yma
ginet̃:subito venit ad ventrem vẽtus ꝑpulsus
qui sibi a corde iungit̃ ⁊ ꝑ quẽdã neruuz ĩtrat
cõcauuz q inflat ⁊ erigit vt actionẽ suã exple/
re possit:ꝙ erigere sibi venit a corde.cor enim
mãdat toti corpori vẽtum spũalem.veretrum
recipit sperma a cerebro:desiderium ab epa/
te. ¶ Inueniuntur etiam homines multũ ven
tuz habẽtes:vñ fit vt sepe erigantur:neq̃ȝ tam
sperma emittat̃. Inueniunt̃ ⁊ multã humidi/
tatez hñtes:siue inflatiuaz vẽtositatẽ: a q̃bus
sperma effluit sine volũtate ⁊ erectiõe. Repe
riunt̃ etiam nimiã hñtes concupiscentiam qui

nec eriguntur: nec sperma ab eis emittitur.
¶ Quomodo autem a cerebro progrediunt
virtus sensibilis ⁊ motus voluntarius ꝑ ner-
uos: ⁊ a corde virtus pulsatiua ⁊ vitalis ꝑ ar-
terias. Similiter de testiculis ad totũ corpus
exit virtus que in masculis est causa masculi-
nitatis: ⁊ in feminis feminationis mouens ab
ipsis nimium calorem toti corpori: ⁊ propter
hoc castrati non habẽt barbaȝ: neqȝ in multis
locis pilos ⁊ vene eorũ sunt sicut vene femi-
ne: neqȝ concupiscentiaȝ habent ad coytum:
qr testiculi nimiuȝ calorem ⁊ virtutem prestãt
corpori: ⁊ sunt cause generationis permanen-
tis: quos Gal. de principalibus dixit esse mẽ-
bris: qr sperma ibi adunatur ⁊ mutat̃: ⁊ inde
ad virgam emittitur: virtus vero coytus non
est temperata: nisi cum complexio eorum sit
calida ⁊ hu. ſm temperamenta: qr cum calo-
re augmentatur concupiscẽtia: ⁊ cum humi-
ditate sperma. Si complexio testiculorũ mu-
tetur maxime virtus coytus non fit perfecta.
si calor ⁊ siccitas eius dominentur: paruum
sperma ⁊ magnaȝ concupiscentiam habent:
si frigiditas ⁊ siccitas preualuerint fiet paruuȝ
sperma ⁊ defecta concupiscentia: si dominen-
tur frigiditas ⁊ humiditas multuȝ habẽt sper-
ma: sed parua est concupiscentia. Arist. dixit
ꝙ si multos habent pilos viri in corpore: vel
multas pẽnas volucres: quecũqȝ sint animalia
hꝰ multum habent coytum: qr multitudo pi-
loruȝ est ex nimio calore: ⁊ multa humiditate:
ex quibus duobus necesse est vt exercitet̃ coy-
tus. ¶ Tertium est ꝙ sua actio impleatur: scȝ
inflatiuus ventus: vnde antiqui medici dixe-
runt: vbicũqȝ h̃ tria adunant̃: siue in cibo: siue
in potu: siue in medicina spma generant: coy-
tum augmentant. s. calor: humiditas: ⁊ vẽto-
sitas: qr si non omnia: sed tãtũ duo adunẽtur
melius est q̃ȝ si vnum solũ habeatur. Qui ve-
ro horuȝ virtutes agnouerit bene ex duabus
siue tribus rebus componere poterit quibus
sperma augmẽtetur ⁊ coytus confortetur. si-
cut est cicer in quo h̃ tria adunantur: qr calidũ
est ⁊ humidum ⁊ ventositatis generatiuum:
⁊ multi nutrimenti: cui non necesse est aliud
ad h̃ opus cõmisceri: similiter frumẽtuȝ coctũ
maxime cum medulla ossiuȝ: ⁊ simil'r rape. fa-
be ventositatem faciunt multum nutriũt. Sȝ
tamẽ frigiditati pertinet eorum nutrimentuȝ.
Qui perfectus vult esse hoc officio mittat
cum ipsis calida frigiditateȝ eoruȝ temperan-
tia: causa que sperma generat ẽ cibus: sicut re-

cens caro. cerebella. ouoruȝ vitella. ficus: pi-
nee ⁊ talia. ¶ Medicina sperma generãs est
satirion: stincus. ʒʒ. galãga. ben. album ⁊ ruf-
fuȝ. costũ. c̃c̃. nasturtiuȝ: vrtice semen. anisuȝ:
lini semẽ. Est etiaȝ quoddã ⁊ cibus ⁊ medici-
na ad h̃ valẽs: sicut rapa. sparagi. eruca. semẽ.
pastinaca baucia ⁊ talia: ex his simplicibꝰ me-
dicina tantũdẽ valens componit̃. ¶ Vnguẽ-
tum ad eos qui spermate indigent. ℞. baccaȝ
lauri. se. eruce. stercoris columbi. piperis. sa-
tirion. c̃c̃. terbẽtine. ãñ. ʒ. i. olei. lib. ij. omnia cõ-
misce. lũbos ⁊ inguieȝ punge. ¶ Iteȝ piperis
satirionis stinci. se. eruce ex equo trita ⁊ cuȝ vi-
no potata valde iuuat ante cibuȝ. ¶ Electua-
rium Io. Dam̃. ad forteȝ coytuȝ. ℞. ʒʒ. pipe-
ris lon. ãñ. ʒ. viij. se. ceparũ. dauci. eruce. se. vr-
tice. se. anisi. lingue auis. ocelli. ãñ. ʒ. viij. salis
stinci ⁊ vmbilici eius. satirioñ. ãñ. ʒ. xv. pinee.
ʒ. xvi. fac pul. mellis addens quod sufficit.
¶ Aliud valȝ similiter ⁊ ad frigiditateȝ renũ:
⁊ hemoroydas. ℞. ʒʒ. galange. yringi. rad. ci-
namomi: piperis long. se. lini. ãñ. ʒ. xv. penith.
amigd. dulc̃. ãñ. ʒ. xx. eruce. se. dauci. anisi. ãñ.
ʒ. vi. cardamomi. c̃c̃. gariof. pipis piretri. nucis
mus. mac̃. ãñ. ʒ. iij. fac. pul. adde. Mell'. qd suf-
ficit. da ante cibuȝ ⁊ post cibũ in moduȝ auel-
lane. ¶ Aliud valet similiter. ℞. cinamomi co-
sti. spice. c̃c̃. maratri. ʒʒ. mente. origani calamẽ-
ti. cassie. ãñ. ʒ. viij. polij. piperis lon. ⁊ ni. ⁊ al-
bi. assari vrtice. semẽ carui gariof. galãge ⁊ irin-
gi. rad. piretri. cardamomi. spmatis rad. ⁊ ra-
pulaꝝ. ãñ. ʒ. iij. sisami. rad. nucis fistici. amig.
pinee. mũdatoruȝ. penith. ãñ. ʒ. xv. mell'. quod
sufficit. ¶ Iuuat iteruȝ lac bouinuȝ ⁊ consue-
tudo bibẽdi ipsum cũ cinamo. gariof. galang.
⁊ similibus. ¶ Aliud valȝ similiter. ℞. se. lini
anisi. penith. sisami. anisi amigd. ãñ. ʒ. i. iringi.
galang. calamenti. ãñ. ʒ. ß. fac pul. adde. mellis
quãtum sufficit. ¶ Syrupus valȝ similr. ℞.
maratri. anisi eruce. se. dauci cretici. mente. ca-
lamẽti. origani. ãñ. ʒ. xx. vue paſ. c. ʒ. om̃ia co-
que in. xx. lib. aque vsqȝ ad medietateȝ: deinde
cola mitte tantũdeȝ zuccari vel mellis: ⁊ fac si-
militer in initio coctionis: mitte. c̃c̃. ʒ. ʒ. galan-
ge. gariof. piperis lon. cinamomi iringi. carda-
momi. costi. mac̃. ãñ. ʒ. i. ⁊ omnia puluerizata
in pãno ligentur. ¶ Si coytus ꝓpter caloreȝ
⁊ siccitatem auferat̃ prohibeat̃ medicina oĩs
⁊ dieta supradicta ⁊ precipiat̃: vt accipiat lac
vaccinuȝ: pisces recẽtes. blitis. crisolocãna. cu-
curbi. ⁊ talia. clistere cũ fridis ⁊ hu. oleis succo
cucurb. vt hũectet̃ siccitas: ⁊ calor refrigeret̃.

¶ In h sexto capº agit auc. de passiõe mēbrorum gnātiuorum in vtroqz sexu: ⁊ de causis ⁊ curis eorum. In pnº igitur agit de eis que accidūt circa virilia. 2º agit de feminarum passione circa illa loca. In fine vº agit de passione iferiorum mēbrorum: sicut de sciatica passione ⁊ podagra. ¶ In mēbris igit virorum gnātiuis multe accidūt passiones. s. paucitas coytus vel defectꝰ. vel imoderatꝰ appetitus. vel effusio seīs sine delectatione ⁊ sensu. pmo agit de defectu coytꝰ qui approximeron solet dici. hꝰ ergo passionis causa est in virga aut in mēbris spermatis: aut in mēbris pncipalibus vel generatiuis: vel iferioribꝰ: vl ppter iflationis paruitatez in toto corpore. vel circa mēbra gnātiua. Cā vero facta in virga: aut est malitia sue cōplexionis: aut superflua eius mollificatio. Item cā facta circa testiculos: aut est eorum siccitas imoderata: aut est frigus ꝯgelās humiditates: quare nō calefit sperma neqz subtiliat. Cā autē mēbrorum pncipaliuz: aut est a parte cordis: qr denegatur calor testiculis aut vapor aereus: aut ex parte epatis: qr nō inādat mā spermatis generāda: aut a parte cerebri: qr spūs sensibilis ⁊ motiuus nō pōt penetrare: aut ppter ipedimētuz: qd est in via: aut pp id qd est in cerebro: aut pp causas exteriores: vt quādo leditur caput casu vel percussione vel consimilibꝰ. Itez causa est quādo mēbra vicina nobilibꝰ: vt ppter nocumētū: qd est in stomaco: aut in renibus: aut in dyafragmate: sicut qn corrūpitur pma digestio: aut ppter passiones renum supradictas. Causa vero que est in iferioribꝰ accidit: sicut in forti dolore ani: vel ppter emorroydas: vel ppter cōcussionem: vel ppter ꝯstrictionē in inferiori parte spine: vnde mēbra spermatis cōpatiuntur. vētositas vero inflatiua qnqz toti corpori aufertur: ⁊ qnqz mēbris iferioribus solūz: sicut ppter frigus: aut fortez calorē: quorum vtrūqz vapori inflatiuo ꝯtrariat. alterū in cōsumēdo ⁊ resoluēdo: reliquū gnōnē vaporis abstinēdo. Itē accidētia aīe horribilia virtutē coeūdi debilitāt: sicut est dolor: sollicitudo. ihonestas coeūdi. verecūdia: cōuersio aīe ad itellectum: ⁊ fit obliuio gnāndi spma: sicut obliuiscitur nā generare lac in mamillis femine remouētis filiuz a lacte: vt dicit Auic. ¶ Istarum aūt causarum signa accipiuntur ex magna parte ab indicio patiētis: ⁊ partim a dispōne mēbrorum: qr si sit ppter ipedimētuz virge mala eiꝰ complexio sentitur tactu: ⁊ eius mollities: qr manifeste videtur diminuta ⁊ cōtracta. Causa autē testiculorum ex nimia corporis extenuatione cognoscitur. ⁊ frigiditate cōstringēte. ⁊ corrugāte. Si autē causa sit ex parte cordis: vel epatis adest fedus color ⁊ corpis extenuatio. paucitas carnis ⁊ sanguis: calor debilis: ⁊ pulsus paruus. Si vero ex parte cerebri stupor vel tremor: vel spasmus cōcomitantur. Si aūt sit ppter renes. signa manifesta in renibꝰ manifestant. si aūt sit ppter emorroydas satis pz. ¶ Istius passionis cure quedā sunt pprie quedā cōes. Ad cōfortāduz ergo coytū iuuāt ista. dimīutio sudoris balneatiōis ⁊ vētosarum: ⁊ flōmie: ⁊ generalr dimissio occulte euacuationis: vel manifeste: vt ea que sic cōsueta sunt euacuari per coytū euacuent. Itez ꝯfortat coytū iunctio pedum cū oleis calidis: ⁊ calefactio cōtinua. h. n. cōfortant vasa spermatis ⁊ renes. Caueat ab his que coytum habēt debilitare: sicut est potus aque frigide: ⁊ oīa resoluentia vētositatez: sicut est ruta basilicon ciminū sansucus agnus castus. Item caueat narcotica cōgelatiua: sicut est iusgamus camphora opiuz mādrago. ⁊ lactuc. opz autē vt euitetur oīo coytus vetule mēstruate ⁊ imūde: ⁊ illius que nōdum venit ad annos: ⁊ virginis. dicit eniz Auicē. ꝙ q cū tali coyt in perpetuū manet ipse sterilis: ⁊ est vltio dei ⁊ eius que raro coit: ⁊ ad speciales causas speciales cure sunt cōtemplande. ¶ Si ergo sit ppter virge causam: vt propter malā complexionē in virga curetur mala cōplexio alteratiua. Si sit ppter mollificationem curetur per ea que dicta sunt in paralisi vesice. Causa autez propter vasa spermatis per nutriētia ca. ⁊ hu. curetur per similia. ad qd multū valz electuariū tale. ℞. se. eruce rape pastinace piperis alb. ⁊ lon. ʒʒ. aā. ʒ. i. nuc. idice. ʒ. ij. satyrionis. ʒ. i. ⁊. ß. caude ⁊ vmbilici stinci nuc. mus. ligni aloes. aā. ʒ. i. ⁊. ß. cc. ij. ʒ. conficiātur cum melle vel succo malorum dulcium ⁊ optimo vino facto inde sirupo. ¶ Si autem sit propter debilitatem cordis vel epatis vel propter eorum frigiditatem metridatum proprie est medicina. Similiter dyacurcuma tyriaca homorusia. Dyamuscus vero precipuꝰ est in causa cerebri ⁊ odorare odoramenta multum valet. cibis vtatur inflatiuis: sicut faba faseoli cicer cepa cum sale. frumentum coctum cum zinzibere pipere lon. multum valet. Item oua sorbilia multuz valent. Item recitare carmina delitiosa de amoribus valz. valet ēt adeps yrcinus: scilicz ad inunctionē circa inferiora zinzib. alexan. vel conditum. Item fiat puluis de se. eruce zinzibere pipere lon. nuce indica stinco: ⁊ inde fiat salsamentum comedat dactil. ⁊ ficus ⁊ fenugre. caueat a rebus superflue calidis ⁊ siccis. Accipe lacertas virides q̄ sunt in dumis ⁊ abscissis capite ⁊ cauda impleantur ventres earum sale: ⁊ isto sale vtatur. h appellatur sal lacerte qui multum valet in eis salsamentis. similiter appellatur sal stinconis. fiat inunctio circa spinam ⁊ genitalia oleo sambucino ⁊ assa fetida. Itez accipe ter in hebdomada de assa fetida confecta cum melle ad quantitatem. ʒ. i. ⁊. ß. vel aur. vtat de testiculis vulpium ⁊ testiculis arietum. Item fiant suppositoria ⁊ iniectiones ex adipe asini multuz valent. Item suppositorium ex adipe anatis ⁊ oleo de nuce indica: ⁊ granis coti. idest bombacis ⁊ piretr. mirabile est. Item fiant balnea in aqua vbi coquantur capita arietum ⁊ pedes. Itez fiat clystere de eadem aqua admixtis vitell. ouorum. ⁊ iure in quo decocti sint pulli columbarum. fiat fricatio ⁊ suauis calefactio circa nates. ¶ Deus ad aīaliū.) litera patet (quibus proprie) idest appropriate (indidit) idest instituit (virtutem naturalem) idest generatiuaz que in his est propria ⁊ appropriata. h enim est pars virtutis naturalis. virtutis enim naturalis due sunt partes vna est fixa in epate. ⁊ h operatur ad conseruationem īdiuiduū. alia in testiculis: ⁊ h operatur ad cōseruationē speciei (admirabilem delectationem.) h prouenit a forti sensu. in mēbris. n. fortis sensus ē fortis delectatio per applicationem gratuitoruz: ⁊ fortis dolor sine tristitia p applicationem ledentium (vt alteruz sperma) sperma ſm antiquos fit de sanguine puriori: sed ſm modernos fit de posteriori. ⁊ de tertia humiditate que euadit a tertia vel quarta digestione: vnde est aromaticuz: nō enim fit fetus de sorde: sed de purissima humiditate. prima actio. idest spermatis emissio (cogitet) idest coytus est appetitus ex fantastica cogitatione ortus. nā. n. imperio aīe mouetur ad iferiora ⁊ secū trāsfert spūs ⁊ hūores ad ꝯplēdā operationē (neruū cōcauū). i. dindimuz. desideriū ab epate: qr semp epar desiderat nutrimētū sibi superfluū ad alia loca destinare vt leuiꝰ fiat: delectatio tn̄ venit ide. tn̄ sensus venit a cerebro (multā vētositatez) vt in satyriasi: (sine iflatiua vētositate) vt i gomorrea (reperiunt ⁊c.) de h describit de aproximerō de cuiꝰ causa ⁊ cura intendit in h capitulo: (qūo autē a cerebro.) h ſz ypo. spma a cerebro ad testiculos descēdit: sicut vtꝰ sensibilis vel motiua. volūt. n. qdā ꝙ ab oibꝰ mēbris nobilibus aliqd de nā abscindatur: vnde si deficiat decisio ab

aliquo mēbro nobili īpeditur generatio. Ypo. vero hͦ nō
negat. Sed ītendit ꝙ in cerebro īchoatur motus in quo
omnia radicalia materialiter tāq̄ꝫ a sua radice oriuntur
(Lā masculinitatis.) hͦ est fortis calor ⁊ siccitas respcū
feminaꝝ (mouēs). i. dirigēs (ab ipsis) per moduꝫ refle
xiōis (nimiū calorē) sicut dic̄ Aꝛ. radij solis circa terrā
q̄si frixi plus calefaciūt per modū reflexionis ⁊ redupli
cationis: qꝛ totalr̄ agitātur radij solis sup terrā tremen
tes ad terrā. vel ad pietē: ⁊ iō duplicat̄ dolor. sic ītellige
de corde ꝙ est q̄si sol alijs splēdorē tribuēs: ⁊ testiculi q̄
si terra recipiēs (nō est tēpata) qꝛ excedit vl' deficit (ma
gnā ꝯcupiscētiā) extēuata. i. macies. col'ica sup oīa coytū
appetit (pigues vͦ ⁊ carnosi) paꝝ coeūt (m'ltitudo pilo
rū) circa vgā ⁊ labia (qm̄ haꝝ vtutes). i. mediciaꝝ vel
medicaminū (been) al. ⁊ ru. herba est ca. ⁊ sic. in trāsma
rinis ptib' subtilis sube (cepaꝝ) ca. ⁊ sic. habēt tm̄ humi
ditatem grossam admixtam (salis stinconis.) idest sa
lis positi in ventre stinconis. satyrionis cal'. sunt ⁊ sic. in
scdo gradu. nucleum habētes ruffum.

¶ De satyriasi. Cap. II.

Si arterie ⁊ nerui virge impleant̄ vē
tositate necesse est virgam erigere ⁊
erectaꝫ diu permanere: ꝙ si diu per
maneat: neq̄ꝫ resideat: sine tamen vo
luntate ⁊ concupiscētia coytus: passio est que
porgesimos vocatur: cuius causa est ventosi
tas inflatiua ⁊ grossa humiditas viscosa ⁊ ca
lor moderatus. ¶ Galie. omnis inquit medi
cina vel dieta que coytum augmētat huic pas
sioni est nocitiua: cui medicandū est dando cō
traria ventositatem mitigantia ⁊ refrigerātia:
vngamus dorsum ⁊ virgam ⁊ anum ⁊ testi
culos succo solatri portul'. lētiginis aque sem
peruiue iusq̄amo lactuca oleo ro. cerusa aca
tia ⁊ similibus. cingulum plumbeum renibus
superponatur. Accipe semē rute lactuce por
tul'. cum succo coriandri ⁊ parum camphore
agni casti sperma facit. Similiter assuefaciat
semper sedere ⁊ dormire super frigidam cul
citram. ¶ Gal'. dixit. ꝙ mulieres athenienses
in festis suis ponunt vbi sedent ⁊ dormiunt
agnum herbam propter castitatem: quia no
men illius herbe denominatum est a castitate
Jaceant in latere ⁊ non supini. dorsum enim
cum calefiat arterie ⁊ nerui necesse est calefiāt
⁊ calor ad virgam veniat: ⁊ ex desiderio coy
tus eam moueat. Jteꝫ opium iuuat ⁊ cāpho
ra cum oleo ro. temperata ⁊ virga ide vncta.
¶ Hic agit de ꝑapismo. ⁊ in fine capl'i agit de satyriasi: qꝛ
iste due passiones in hͦ ꝯueniūt: qꝛ vtraq̄ꝫ opatur īmode
ratā vge erectiōeꝫ. differūt tm̄: qꝛ in ꝑapismo non est ꝯcu
piscētia coytus: ⁊ nō per coytuꝫ mitigat̄. Jn satyriasi est
ꝯcupiscētia coyt': ⁊ per coytū sedat̄. priapism' vͦ est pas
sio difficilior ad curādū: ⁊ ꝯtingit sil'r pp̄ multitudinem
grosse vētositatis: que i mēbris spermaticis est īclusa: vl'
supueniēs ex arterijs ex supfluo ⁊ aquoso sanguie reple
tis: que ad itegritatē vge ꝯueniūt. virga. n. ꝯponit̄ ex ex
tremitatib' neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ que a spina dorsi oriū
tur: ⁊ a venis ⁊ arterijs: in qbus est multa vētositas: que
dissoluat̄ grossa ad dindimos deriuatur: quos replēs ve
hemēter ⁊ spasmans ad virgaꝫ procedit ⁊ in ipsa operat̄
extēsionē ⁊ rigiditatē ad modū chorde extēse. ¶ Pria
pismi cā mālis ē hūiditas grossa ⁊ viscosa. cā efficiēs pau
ca caliditas que sufficit ad dissoluēduꝫ: sed nō ad consu
mendū. Lū igit̄ talis vētositas paulatiꝫ multiplicat̄ vir
gaꝫ distēdit: gnātq̄ꝫ ꝑapismū: ꝑ quā signat̄ hūiditas val
de grossa ⁊ viscosa: ⁊ valde multa respcū caliditatis. Lāe
aūt iuuātes ad gnōnē isti' passiōis sunt pellis vge nimia
spissitudo siue toti' corpis ꝓhibēdo expirationē vl' mul
titudo coytus. vn̄ plurimi hūores ad īferiora descēdunt
calore corporis per coytū diminuto: ⁊ ita pauc' est calor
potēs ꝯsumere illā hūiditatē: vel dimissio coytus q mo
derate solebat exerceri: qꝛ hūores mouent̄ ad īferi' cur
su cōsueto orificijs vasoꝝ dilatatis qui in vapores pluri
mos ⁊ grossos resoluti vgā erigūt ⁊ distēdūt. adiuuāt āt
cāe ꝑmitiue: vt cibi īflatiui cū aliquātulo acumie: vt est
eruca cepa. vinū dulce ⁊ panis azim': ⁊ carnes grosse ma
le cocte. Adiuuant figure discūbendi: vt est iacere supra
dorsum. sicut eniꝫ totū corp' calefacit: vn̄ humiditas in
sperma ꝯuertēdo resoluit̄ in vaporē grossum neruos di
stēdētē. Jtē vehemēs cōstrictio anchaꝝ cū ligaturis for
tib'. qꝛ per hoc ad partes īferiores hūor decurrit plim'
qui deniq̄ꝫ in vaporē resolut' idē facit: dū. n. cāe ille con
fortant̄ ⁊ ꝑmanēt gnātur priapism'. ¶ Satyriasis aūt
magis gnāt̄ ex amore alic' ꝑsone desiderate: ⁊ circa quā
⁊ diu fuerit fixa ītētio materias mouet ad vasa sperma
tis que per easdē vias querūt euacuari: vel etiā humidi
tatis spermatice multa collectio ex quacūq̄ꝫ cā. hͦ ḡ cau
sa diu ꝑseuerās vasa spmatis ꝑducit ad spasmū ⁊ tetha
nuꝫ vel apata calida ⁊ venenosa ⁊ īterficit ad vltimuꝫ.
¶ Signa ergo passionis ꝓ maxima pte sumunt̄ ab īdi
cio patiētis. loc' aūt cāe añcedētis sic habet̄: si. n. mā ꝯti
neat̄ in vasis spmatis adest salt' tremor iectigatio. si āt
in toto corpe talib' caret vga. ¶ Lura aūt hui' passionis
talis est. ꝑͦ fiat flōmia. deīde vomit' ꝓuocet̄: sed euacua
tio ꝑ secessum oīo dimittat̄ ne hūores ad īferiora curre
re ꝯsuescāt: sꝫ magis trahi ad supiora ꝓuocent̄. sic ḡ cor
pore mūdificato fiāt localia remedia: ⁊ que ponit viati
cus. lamīa corea vel plūbea minutim ꝑforata renib' ap
ponat̄. Regimē vͦ totū sꝫ cibū ⁊ medicinā ad frigidita
tē sit declinās: (tm̄ sine ꝯcupiscētia ⁊ voluntate.) ꝑ hͦ dif
fert a satyriasi: vbi m'lta adest ꝯcupiscētia (porgesimos)
idest ꝯtinua erectio (cāphore paꝝ) fiat cerotuꝫ cū oleo
ro. ⁊ cāphora ⁊ cera liquefacta in aqua frigida īfusa plu
ries: qm̄ sic īfrigidat̄. ⁊ dealbat̄. talis cera cū oleo ro. ad
misceat̄ addita cāphora. tale cerotū postea renib' appo
natur. Et sciendum ꝙ si corpus sit plectoricū: primo per
medicinaꝫ vomicā vel flobotomiaꝫ est euacuādū. deīn
de vero in loco vbi manserit folia salicis. vermicularis
rosarū solatri nenupharis sunt aspergenda. tunc cibis ⁊
potibus frigidis vtatur bliti attriplice portul'. vinum bi
bat limphatum. omnibus vtatur dissolutionē grossi va
poris impedientibus. (Accipe se. rute.) hͦ ponit quedaꝫ
subtiliatiua ventositatis: vt est ruta: ⁊ quedam impediē
tia dissolutioneꝫ: vt est lactuca portul'. Sciendꝫ tamē
ꝙ nunq̄ꝫ calidis cibis talis debet vti nisi eq̄ ⁊ plus cōsu
mant q̄ꝫ dissoluant: vt super omnia sicciora sint q̄ꝫ cali
da: vel amplius vt est ruta. agnus castus pulegium origa
num. Sciendum tamen ꝙ in fine tangit satyriasim: vn
de dicit (ꝙ ex desiderio coytus cōmoueat) idest virgā.
in quo casu coytus valet: sequente postea aliquo refrige
ratiuo īpediēte ne plus dissoluat̄: ne mā currat ad īferio
ra vt sunt opiū cāphora cū oleo ro.

¶ De gomorrea. Cap. III.

Sperma sine voluntate ⁊ cõcupiscẽtia vel delectatõe exiens ex defectione fit virtutis cõtentiue que in vasis est spermatis: ⁊ h sine erectiõe fit vl' ex passione vasorum spermatis: sicut spasmo quo virtus expulsiua mouetur vt sperma foras eijciatur: sicut in epilepticis videmus qđ cum erectione efficitur. ¶ Iterum vel est ex spermatis quantitate: vel ex eius qualitate. ex quantitate si multiplicatum vel augmentatuz vasa impleat. ex qualitate si in calore quantitatiue mutetur ⁊ in liquiditatem ⁊ aquositatez ¶ In medicanda huiusmodi passione cuz frigida nutriamus dieta: sicut lactuca portul'. crisolocanna bliti cucurb. citrulis cucumeribus melonibus ⁊ omnibus frigidis ⁊ humidis vl' frigidis ⁊ siccis: vt sumach aceto ⁊c. vngamꝰ dorsum ⁊ virgam frigidis rebus: sicut succo solatri iusquiamo oleo ro. portul'. litargiro cerusa. culcitra semper sit frigida. herbe frigide in domo ponende. Accipe farine glandiuz cũ acerbo vino omni die: similiter lactuce se. cuz succo portul'. accipiat. ¶ Aliud. ℞. se. balaustie se. portul'. se. lactuce. añ. ℥. iij. aneti se. rute. se. arnoglose. añ. ℥. i. ⁊ ß. fac puluerez da bibere ieiuno cum aqua frigida. rutha ⁊ iusquiamus cum syrupo de myrta ⁊ aceto ⁊ agni casti spermatis rute. añ. ℥. ij. balaustie. ℥. i. da bibere cum aqua. aqua semper infundatur frigida. s. super virgam ⁊ super pudenda ⁊ a cibis ⁊ potibus calidis sibi caueat.

¶ Hic agit auc. de gomorrea passione que plures hz causas. fit. n. ex abũdãtia hũiditatis spermatice nãm aggrauãtis ⁊ debilitãtis: vñ nihil põt retinere. aliquãdo. n. ex spasmo dindimos ⁊ vasa spermatis replẽte: vnde silr aggrauat nã. aliqñ fit ex paralisi lacertorũ q paraliticãt a cã iteriori. vel a mala ꝯplexione: vel opilatione. vel a cã exteriori. vel a casu vel a percussione: aliqñ vero ab acumine spmatis: vel nimia subtilitate: aliqñ aũt sua nimia liqditate. ¶ Signa aũt a dispõne corporis accipiunt: qꝛ cum corpus sit repletuz: spermatis ⁊ humoris superfluitas vel spasmꝰ de repl'one signãt. Si corpus est colericũ valde acumẽ est mãe. Si aũt sit fl'aticũ cuz virge mollitie. palisis a cã iteriori et exteriori signãt. ¶ Si g° sit de multa repl'one flõmia suffic vl' vẽtosa. si ex defectu ꝯtentiue. i. palisi eadẽ erit cura q̃ in palisi vesice: aut longaonis. ¶ Si ex passiõe) sup. vasoꝝ repletoꝝ: vt in spasmo p° corpꝰ mũdificet: ⁊ postea pticularia resoluẽtia supponant. Auc. iste directe nõ põit curã nisi ꝯ defectũ vtutis ꝯtẽtiue. vel ex calore ⁊ acumie. p hoc tñ satis põt itelligi cura aliaꝝ. p has. n. q̃s ponit talis gnõ mãe phibet ⁊ generatũ spissiꝰ relinqt: qđ pz p sumach ⁊ elia de succo ro. que ifrigidãt ⁊ desiccãt: vñ valde paucũ ⁊ spissũ gnãt nutrimẽtũ (vtꝰ expulsiua nece:) qꝛ stimulatur: ⁊ stimulata expellit nocumẽtũ (sicut in epilepsia) vapor grossus petẽs cerebꝝ cã est imediata morbi: q bulliẽs ⁊ maiorẽ locũ replẽs. loca ista spasmat: vñ ad vltimũ mãz ipsam nã expellit p spmatis expulsionẽ: sic si mã ꝯtineat in itestinis p secessuz. si in vijs vrinalibus p vrinã. si in capite p spumã: ⁊ sic de alijs. epilepsia autẽ est spasmꝰ totiꝰ corpis ipediẽs sensuz ⁊ motũ in eo qꝫ est morbꝰ: sz q̃ztũ est de cã añte ebulliẽte spasmũ iducit. in aliq̃ pte. vl' error spmatis q̃ztitate. h tãgit supabũdãtiã quã pꝰ posuit. (vl' ex q̃litate) istud statiz subdiuidit: (sic sumac ⁊ acetũ) istud tria facit. alterat ꝯstrigit ⁊ ispissat: vñ gnãlr valet ꝯ oẽm euacuationẽ sensibilẽ ⁊ occultã: ⁊ nõ qꝫ h ponit spãlr ꝯ defectuz vesice paraliticate. (℞. farinã glãdiũ.) h vehemẽter strigit ⁊ exiccat (cũ vio acerbo). i. põtico. ad euacuãdũ. n. libidinẽ pl'imũ valz vsus talis pulueris Cõstãtini. ℞. sumac. se. lactu. portul'. paꝝ cãphore: ⁊ fiat puluis pone in salsamẽtis ⁊ sup cibaria vtere.

¶ De effusione spmatis in somno. Cap. IIII.

Pueri non patiuntur pollutionez: qꝛ vene eorum sunt stricte ⁊ humiditate plene: neqꝫ calor est perfectus: sed cum veniunt ad etatem generat̃ materia spermatis: quia perfectior ⁊ augmentatior est calor eorũ: veneqꝫ largiores: vnde mouetur natura: vt materiam augmentatam expellat: ⁊ eam cum pollutione in somno emittat: sed tamen h pollutio que venit ex abundãtia spermatis non est similis ei que ex concupiscentia amoris ꝓcedit: in ea. n. que ex ꝯcupiscẽtia ymaginatur anima personam amatã quasi sit vicina: vnde ad coytuz mouetur natura vt pollutionez faciat. Aliquando vero homo videt mulierem ⁊ ꝯcupiscit eam: quã cuz dormiat ymaginatur sibi quasi cum ea dormiat: ⁊ inde pullutio venit: quia ymaginatio anime nõ est nisi ex complexione corporis: multa. n. in somnis vident homines cuz in corporibus eorum multiplicentur humores quasi in collo suo portẽt graues. si humoribus sint exinaniti videtur sibi volitare vel ambulare ⁊c. pollutio vero non est aliud nisi quã cum somnus elongetur ⁊ corpora sudent. ¶ Pollutionez sepe habentes cum frigida medicina siue cibarijs siue vnguentis: sicut diximus in sepe erigentibus curentur.

¶ Istud caplm est de pollutione nocturna que. iiij. habz cãs vel nimiã ciboꝝ repletionẽ: vt crapulã: vel amorez nimiũ ⁊ ꝯtinuã delectationẽ supra psonaz mulieris dilecte: vel decubitũ longũ supra spinã dorsi: que qdem tria sunt cause pmitiue: vel nimia humoꝝ supabũdãtia que est cã añs. Cãe pmitiue ab idicio patientis cognoscunt. ¶ In eoꝝ cura facile est regimẽ fm opõnez ⁊ cognitionem suã auerte ad penitꝰ diuersa. hũoꝝ vo supabũdãtiã per ꝯpetẽtẽ euacuationẽ debes curare: (qꝛ ymago aie) idest ex diuersa corpis ꝯpl'one seqt diuersitas in ymaginatione. ꝯpl'o vo corpis aiam post se ad diuersa ꝯsiderãda extrahit: ⁊ h pbat ⁊c. pollutio vbi dicit Cõstantinus. (Mlta. n. i sõno ⁊c.) pollutio nihil aliđ ẽ q̃ sõnꝰ supfluꝰ. idest sic sõnꝰ opat dissol'onẽ sudoris sic ⁊ opat emissionẽ spermatis, pollutio. n. fit in somno longo: sicut sudor.

¶ De apostemate virge. Cap. V.

Apostemata ⁊ vulnera virge seu pustule sunt ex humoribꝰ a corpore descendentibꝰ: qđ palam est sensui. cuȝ hoc membrum in propatulo sit intelligendū vnde nascatur: quoniam ex infirmorum complexionibus. ¶ Si vulnera sint sine apostemate medicemur cum cerusa. litargir. añ. ʒ. iij. cucurb. pulueris memithe. ana. ʒ. i. ⁊ ß. cum oleo roſ. si humida sint vulnera mittamus cortices cypressi combustos ⁊ emathitē sed si virga pruriat mittamus. c̄c̄. ⁊ camphoram ex quo faciamus clystere in virga. ¶ Et si ibi apostema videamus cum hoc vnguento medicemur. ℞. catinie argētee ceruse litargir. memithe. añ. ʒ. i. ⁊. ß. c̄c̄. acatie balaust. añ. ʒ. ij fac puluerem ⁊ confice cum oleo roſ. ⁊ cera. ¶ Aliud. ℞. cineris frōdium vitis. thuris. añ. ʒ. i. ceruse. ʒ. iij. tempera cum aqua: ⁊ inde se vngat: ⁊ postea lauet cum aqua myrtina vel marina. ¶ Aliud. ℞. albumen oui oleum ro. c̄c̄. myrtam fac vnguentum. ¶ Aliud. ℞. nitrum cineres frondium vitis. tempera cum aqua ⁊ inde vngatur.

¶ Uirga sicut alia mēbra aliquādo patitur a causa interiori. aliquādo a cā exteriori. sicut a casu percussiōe solutione cōtinuitatis: vnde cōtingit eā fortiter apostemari vel vulnerari: ⁊ istas causas primitiuas nō ponit auc. in lr̄a. a cā iteriori vt ab humoribꝰ acutis a toto corpore cōfluentibꝰ: vnde virga vlcerať: ⁊ ab humoribꝰ grossis. vn̄ apostemať. patiť iteꝝ virga a coytu cū mulieribꝰ nō mūdis ex spmate corrupto vel ex humiditate venenosa existente in collo mr̄icis: vnde virga īficiť: ⁊ aliqn̄ totū corpus. ꝙ iste auc. nō ponit. ¶ Passiones aūt virge sunt diuerse: vt sclirosꝭ cācer apa vulnꝰ vlcꝰ pruritꝰ ⁊ cetera apata supradicta. ¶ Apostemata. n. ſm hūores diuersos diuersimode medicanť. In h̄ tn̄ conueniūt oēs: qn̄ in pn̄º vtēdū est repcussiuis emplastris: siue vnguētis: ⁊ postea dissolutiuis cū repcussiuis. In statu solū dissolutiuis: sic ordinat viaticꝰ in fine istiꝰ capl̄i. apate aūt exn̄te in statu magis vtēdū est maturatiuis: vt per saniē mā educatur posita tēta de bōbace vel stupa in canali vge ne via opiletur: ſȝ libera exeat sanies cū vrina. ¶ Si ğ apa sit calȝ iusqamꝰ in aq̄ coctꝰ: ⁊ postea tritꝰ cū assungia multū valȝ vel terať se. lini coctū in aq̄ cū assungia recēti admisceatur ⁊ supponať. oleū cōe tepidū suppositum multū valȝ. Itē radix altee cuȝ senecione cocta in aq̄. ⁊ postea trita ⁊ cathaplasmata multū valȝ. Itē ad apa durū vel frigidū maturādū radix lapatij acuti cocta in aq̄: ⁊ cōtrita cū assungia porcia veteri ⁊ supposita. Itē folia porroꝝ cocta in aq̄ multū valēt: ⁊ silr̄ trita cū assungia multum psunt Item radix lilij silr̄ cocta ⁊ oleo cōi frixa multū iuuat. h̄ eniȝ apata maturāt oīa ⁊ ad saniē adducūt. Cōiter ēt solet fieri emplm̄ de radice malue bismalue senecione. se. lini ⁊ fenugreci suppositi. ¶ Cōtra casum ⁊ pcussionem multū valēt si fiāt embrocationes ⁊ epithimata de ruta saluia ⁊ arthemisia cimino oibꝰ tritis et in aq̄ coctis. Si aūt fortis adsit dolor epithimētur cū oleo roſ. lacte mulieris vitell. ouoruȝ croco admixto pauco opio. h̄. n. in q̄cūq̧ pte corpis mitigāt dolorē. h̄ aūt cura est apatum in virga ⁊ sclirosis: verūtn̄ si corpꝰ sit plectoricū ista parūȝ psunt nisi pcedēte eūone: ⁊ pcipue si casus vel pcussio sit in cā. ¶ Apata vͦ vel sclirosis: vel ēt vulnera aliqn̄ contingūt in cancrū pmutari: qđ signat multa loci vlcerati viriditas vł nigredo. In cura autē cācri attēdať si tm̄ sit sola corrosio loci: vł plurime carnis mortue accumłatio In sola aūt corrosiōe ponať puluis factꝰ de arsenico ⁊ panno laneo blauo cū stercore yrūdinis. al. humano in olla rudi ɔbustis. h̄. n. cācrū mortificat. vł alr̄. aloe cicotrinū ɔtritū cū melle icorporeť ⁊ cū succo rute. al. mēte. ⁊ supponať: vł alr̄. fiat puluis de alumīe rubeo ⁊ auripigmēto thure croco admisceať ⁊ supaspgať. vel qđ leuiꝰ est ⁊ vtile multū. puluis cortic̄. maligra. cū nitro supponať. h̄. n. oīa cācrū mortificāt: quo mortificato: qđ appet p carneȝ rubeā quotidie fiat ablutio ⁊ sequať iunctio cū vnguento albo pͦ aspgať puluis de centinodio pipinella ⁊ pauca cerusa. Si vͦ plīma caro mortua sit stās super ipsaȝ fiat vnguētū ruptoriuȝ. tale. ℞. pul. affodiloꝝ calcis viue saponis saracenici ⁊ gallici. san. caponis. añ. ʒ. i. ita distemperentur simul cuȝ equali portione capitelli fortissimi. succi apij ⁊ flāmule. succus etiā apij ranaꝝ ad remouendam carnem mortuam valet. Itē tartaꝝ. coctuȝ sub cineribus: ⁊ posteaurituȝ cum capitello multum valet distemperatum. Est autem capitellū lexiuia que pͥmo distillat a cinere fabaruȝ. Item fuligo que raditur a fundo patelle veteris: vel cacabi corrosiua est. Item attramentum combustum ⁊ cum melle distemperatum carnem mortuam corrodit: h̄ oīa carnem mortuam cadere faciunt. valent etiam contra fistulam si puluis eoruȝ ad profundum fistule exufflet̄ur: vel si tenta intincta intromittatur. Et sciēduȝ ꝙ anteq̧ȝ intendamus cancrū curare si corpus sit plectoricum studeas euacuare cum theodoricon anacarđ. ⁊ pauca admixtione yeraruff. sequente siropha de fumoterre scabiosa lappatio ebula absinthio, et similibus. deinde sequatur inunctio super locum cuȝ assungia vulpina: ⁊ postea fiant ea que dixi contra cancrū ⁊ contra vulnera virge ⁊ cetera vulnera ⁊ vlcera apponatur puluis de cinamomo san. draco. ⁊ bolo. h̄ eniȝ fluxum sanguīs sistunt ⁊ loca mundificant. ¶ Item mirra cum colofonia sanat vlcera virge ⁊ saniem mundificat idem facit litargiriuȝ cum cerusa. loca enim vacua bona carne replet mundificat ⁊ consolidat. Itē puluis thuris ⁊ sarcocolle ⁊ puluis lignoruȝ putridorum mundificant saniem ⁊ carnem regenerant. Idem facit alcanna cum puluere plumbi vsti: ⁊ etiam a cācro preseruat: imo etiam cancruȝ mortificat dum est recēs. Si sanguis fluat īmoderate superponatur puluis lapidis emathitis cinis teste ouorum. sang. dracoñ. ⁊ thuris cum pil. leporis tritis fortiter superponatur. ¶ Si auteȝ immoderatus sit pruritus edera terrestris ⁊ absinthiū ⁊ ro. in aq̄ decocta superponantur. ¶ Apostemata ⁊ vulnera: immo inflatio est aliquando sine apostemate. cōtra quā valȝ pes columbinus in aqua coctus. vel furfur cū cimino in aq̄ bulliant vel in vino pōtico: qđ melius est. quidam tamē apponūt folia salicis vel sambuci in aqua decocta (sine pustule) recurre superius ad maturatiua (itelligatur.) quia si complexio sit calida apostema ⁊ vulnera suspicātur esse de causa ca. si de frigida. de frigida (cum cerusa litargiro.) h̄ valet etiam ad vlcera solidanda ad apostemata parum prodest nisi forte in principio ad repercutiendum (cypressi) ad consumenduȝ humiditates (clystere). i. siringa. (cadinie argentee.) lapis est quidā subtilis albꝰ in idia reptus. h̄ vnguētū valȝ ad cōsolidāduȝ ⁊ ad generādū ⁊ ad mundificādū sanguinē in vlceribꝰ in

apostematibus: valet in principio ad repercutiendum. (Aliud. ℞. frondes) istud pro parte dissoluit ⁊ p pte cõsumit ⁊ ɔsolidat ⁊ repcutit. (Al'. ℞. albumẽ oui.) h mitigatiuũ est magis. (Aliud. ℞. nitrũ.) h vltimũ est mundificatiuũ ⁊ dissolutiuũ. i. emplm cõtra auctem.

¶ De apostemate testiculorum. Cap. VI.

Humores a corpore ad testiculos descendẽtes apostema ibi facere solent qui si sint acuti vl' calidi color rube⁹ vl' citrinus inde exit cum ardore dolore ⁊ pulsatione: si materia sit frigida color apostematis fit talis: qualis ẽ color corporis ⁊ sine dolore. Si vero ex percussione vel scissura fuerit infirmus bene manifestabit. ¶ In medicando apostema ex calore minuatur de vena basilica vel saphena: ⁊ in dorso scarificetur ⁊ postea humores calidos cum farmacia purgemus. deinde ad apostema redeam⁹ cuz epithimatibus ⁊ cathaplasmatibus puluerez de fronde rãni fac cuz oleo ro. apostemati imponatur vel chimolea cum succo solatri ⁊. cc. vl' farina ordei cocta cum melle ⁊ aqua: vel etiã fabe cum vino cocte. ¶ Cathaplasma valens ad apostema calidũ in testiculis. ℞. rose viole sandali rubei ⁊ albi. añ. ʒ. iiij. malue radic. ⁊ eius seminis. ʒ. v. memithe. ʒ. iij. tempera cum succo solatri ⁊ oleo ro. ¶ Si ex frigore sit apostema ponamus vuam passam mundatam: ⁊ ciminum ⁊ fabas coctas vel mellilotum cum sapa cocta: vitellum oui farinam tritici. ¶ Cathaplasma valens similiter. ℞. balaustie fabe farinate ⁊ ciceris camomille. ana. ʒ. vi. thuris ẽc. myrrhe acatie cimini. añ. ʒ. i. ⁊ assungie renum caprioli cere sisameleos medulle bouine vitellum oui: fac vnguentum. farinam ordeaceam in melle coctam superpone. ¶ Si autẽ rubeant nimium testiculi chimolea cum aqua ro. liniantur: qui cum desiccati fuerint abluantur cum aqua calida: ⁊ fiat emplastrũ de absinthio ⁊ ficubus tritis insimul ⁊ in panno superpositis. valet ad h vua passa: cuz cimino ⁊ melle. ⁊ farina fabe trita ⁊ super lintheũ inducta testiculoꝝ tumorẽ in pueris maxie sanat.

¶ Hic agit de aq̃ate testiculoꝝ: vt ergo habet in pãtegni aq̃a aliqñ colligit in suba testiculoꝝ: aliqñ inter pelliculas ⁊ carnẽ ⁊ eoꝝ subam. aliqñ iflant vene eoꝝ ⁊ arterie plimo sanguie replẽte ⁊ distẽdẽte. aliqñ in cute exteriori. In suba g° testiculoꝝ aliqñ colligitur de mã frida: aliqñ de ca. que p accidẽtia cognoscuntur sequẽtia: si sit de cã ca. adest rubor calor fortis pulsatio: ⁊ feb. adest pp colligãtiã ipsoꝝ cũ corde: ⁊ qr sũt mẽbra nobiliora toti corpori aliqd attribuẽtia. Si de frida cã adest loc⁹ alb⁹ vel liuẽs: vel ex melia vel ex flãte cũ pauco dolore. ¶ Si ẽ iter pelliculas ⁊ subaz ipsoꝝ testiculoꝝ adest tumor ⁊ titillatio ⁊ multa mollities tanq̃ sub tactu appeat aq̃. In tali. n. loco frequẽti⁹ fit aq̃a de aquositate. ¶ Si aũt sit aq̃a iter cutẽ ⁊ pelliculas est maior tumor: qr loc⁹ magis extẽsibilis tumor appet carnosus: qr ĩpressio digiti retinetur. ¶ Si in cute exteriori sint pustule vel vulnera ⁊ prurigo satis pz. ¶ In cura aũt taliũ paſ. si corp⁹ sit plectoricũ vl'is precedat purgatio ßz exigẽtiã mãe dñantis. q si hũor ca. sit in cã fiat flõmia de basilica: que si nõ sufficiat fiat purgatio cũ medicina laxatiua. Ad vltimũ fiat minutio de saphena: ⁊ ppꝛie respicit mẽbra genitalia: pcipue de saphena iteriori. his pactis fiant localia. decoquãtur ergo malua arthemisia absinthiũ iusgiam⁹ ⁊ caules veteres in cã ca. in vino veteri in frida cã. ⁊ cuz decoctione tali fomẽtent testiculi bis in die. deinde herbe pistentur: ⁊ iteꝝ paꝝ cũ melle bulliant: ⁊ in moduz empl'i supponant testiculis. In cã frida furfur tritice⁹ i vino coctus ⁊ supposit⁹ cũ actuali caliditate multum valz. In cã frida farina ordei cũ melle multũ pdest. Itẽ ad idẽ vua passa ab arill'. mũdata cũ cimino ⁊ melle ⁊ fabaꝝ farina supposita cũ pãno vel in pelle extẽsa multũ pdest. Item lauẽdula herba palisis. i. pmula veris cũ aq̃ ⁊ sale cocta multũ valz pcedẽte fomẽtatiõe cũ aqua decoctõis eiusdẽ: sil'r dico de lilifago ⁊ de pitaria. loco eius põit saluia agrestis ⁊ puenta. al'. puinca. Itẽ spoliũ serpẽtis frixũ in oleo cõi multũ pdest cõtra oẽs passiones testiculorum mire pdest. Fabe autẽ veteres cocte in aceto in pn° ponuntur ad repercutiẽdũ. In augmento aũt coquãtur in vino ad dissoluẽduz ⁊ cõsumẽdum. ¶ Itẽ sciẽdum q si passio testiculoꝝ sit vehemẽtis caloris. ab ipso principio fiat illinitio ex chimolea in aqua ro. distemperata. deinde ficus ⁊ absinthiuz decoquãtur in aqua ⁊ cum aqua fiat ablutio ⁊ cum ficubus ⁊ absinthio ẽplastratio. ¶ Itẽ sciẽdum q vetus apostema testiculoꝝ vel cõuersum in selirosim maxime curat cũ ceroneo facto sub osseo pcedente remollitione cũ dyaltea butyro ⁊ oleo cõi. ¶ Aq̊sitas vero in testiculis collecta magis per resoluentia curatur: sicut est ablutio cum aqua salsa: ⁊ stupha particula. ⁊ emplastratio de gũmis resoluẽtibus: vt cera assa fetida oppoponac. ¶ In vasis vero repletis ⁊ distẽsis: vñ spasmus fit particularis: quã Cõstantin⁹ ramicez appellat: patet cura per flobotomiaz ⁊ per euacuationes alias ⁊ per tenuem dietam in quãtitate ⁊ qualitate. ¶ Pustule in extremitatibus per maturatiua curantur ⁊ in saniẽ reducuntur. ¶ Uulnera vero si sint recentia sicut ex casu vel percussione: ⁊ timeatur nimius sanguinis fluxus: restringatur cum puluere de testis ouorum combustis: ⁊ sang. draco. ⁊ bolo et albumine oui distemperatas. Si vero fluxus san. nõ timeatur pulverizentur thus sarcocolla ⁊ superaspergantur. h enim mundificat ⁊ carnem regenerat: Similiter facit puluis de litargir. ro. sandal'. ¶ Si vero adsint vlcera cum mundificatiuis: ⁊ carnis regeneratiuis est insistendum: sicut puluis thuris mast. sarcocolle cadmie argentee aristol'. longa ⁊ caries lignorum. ¶ Si vero adsit pruritus folia salicis ⁊ rose in aq̃ cocte superponantur: vt edera terrestris ⁊ absinthiũ: vt pdictũ est. littera pmi capituli plana est.

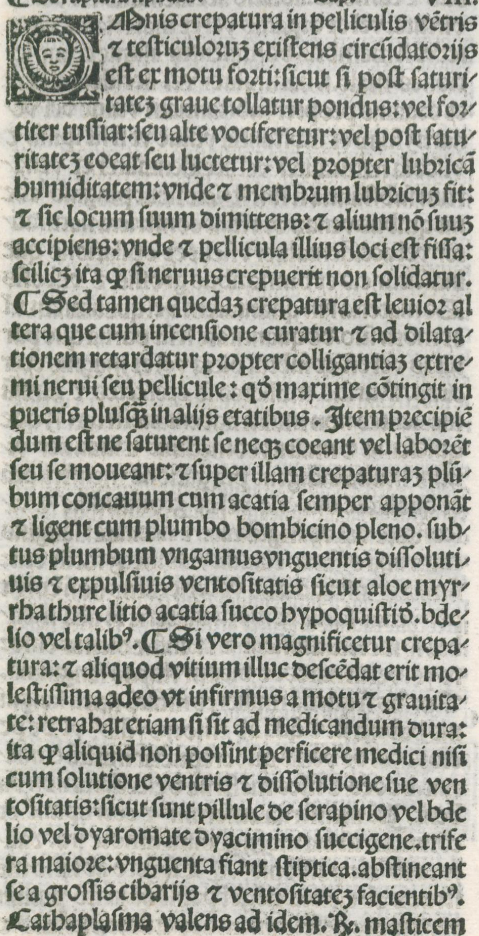
¶ De vulneribus testiculorum. Cap. VII.

Vulnera in testiculis deueniẽtia si sint calida sic sunt medicãda. Accipiatur chimolea cũ aq̃ ⁊ acatia cerusa cũ ol'o ro. litargir. cadmia argentea oleuz ro. ⁊ superponantur. ¶ Unguentum valens ad pruriginem in testiculis ex colera ru. ⁊ sanguine adusto. ℞. medulle bouine. ʒ. ß. olei rosati.

ʒ.i.ceruse.ʒ.vi.sulphuris extincti.ʒ.i.cere.ʒ.ij.
acatie.se.rosaꝝ.añ.ʒ.ij.fiat vnguentuȝ.¶ Ali
ud valens similiter.℞.ceruse.ʒ.vi. sulphuris
viui.ʒ.ij.opij.ʒ.i.tempera cuȝ aceto. ¶ Si te
sticuli ex sudore sint vulnerati fac vnguētū de
alumine ⁊ galla ⁊ desuper inijce. ¶ Si fissu
raȝ habuerit accipe thus minut. rānū cū oleo
ro. ⁊ oui vitello ⁊ fac vnguentum.

¶ Istud capl'm pro pte expositū est.(acatia cerusa) ista
repercutiunt ⁊ sanguinē stringunt ⁊ multū īfrigidāt:(li
targir.)istud loca ꝯcaua replet cadimia argētea. lapis ē
albus multū mūdificat.(vnguentum valȝ.)in hoc casu
semꝑ precedat corporis mūdificatio cū catartico īpiali:
vel decoctione mirab.emag.ħ.n.san.adustuȝ mūdificāt
siue fumus terre ⁊ absinth.cū sero caprino:sī.n. istoꝝ sit
vsus frequēs:⁊ ꝑcipue tēpore vernali.ħ.n. ad prurigine
toti⁹corpis de salso fl'ate vel colera adusta ꝓsunt.syrup⁹
de fumo terre simplex vl'cōposit⁹.dicit.n.ꝯstātin⁹ ꝙ suc
cus fumi terre crudus melior est ꝙ̄ coct⁹:tñ nō ita horri
bilis.deide fiat inunctio cum vnguēto: qđ sequitur:fiat
ablutio cum aqua salsa.opy sufficit.ꝯ.i.

¶ De ruptura siphach. Cap. VIII.

Mnis crepatura in pelliculis vētris
⁊ testiculoruȝ existens circūdatorijs
est ex motu forti:sicut si post saturi
tateȝ graue tollatur pondus:vel for
titer tussiat:seu alte vociferetur:vel post satu
ritateȝ coeat seu luctetur:vel propter lubricā
humiditatem:vnde ⁊ membrum lubricuȝ fit:
⁊ sic locum suum dimittens:⁊ alium nō suuȝ
accipiens:vnde ⁊ pellicula illius loci est fissa:
scilicȝ ita ꝙ si neruus crepuerit non solidatur.
¶ Sed tamen quedaȝ crepatura est leuior al
tera que cum incensione curatur ⁊ ad dilata
tionem retardatur propter colligantiaȝ extre
mi nerui seu pellicule: qđ maxime cōtingit in
pueris plusꝗ̄ in alijs etatibus. Item precipiē
dum est ne saturent se neqȝ coeant vel laborēt
seu se moueant:⁊ super illam crepaturaȝ plū
bum concauum cum acatia semper apponāt
⁊ ligent cum plumbo bombicino pleno. sub
tus plumbum vngamus vnguentis dissoluti
uis ⁊ expulsiuis ventositatis sicut aloe myr
rha thure litio acatia succo hypoquistid.bde
lio vel talib⁹. ¶ Si vero magnificetur crepa
tura:⁊ aliquod vitium illuc descēdat erit mo
lestissima adeo vt infirmus a motu ⁊ grauita
te:retrahat etiam si sit ad medicandum dura:
ita ꝙ aliquid non possint perficere medici nisi
cum solutione ventris ⁊ dissolutione sue ven
tositatis:sicut sunt pillule de serapino vel bde
lio vel dyaromate dyacimino succigene.trife
ra maiore:vnguenta fiant stiptica.abstineant
se a grossis cibarijs ⁊ ventositateȝ facientib⁹.
Cathaplasma valens ad idem.℞. masticem
thus nucē mus.cypressi frondem titimal'.mir
tam sarcocollaȝ equali pondere tempera cuȝ
aceto. ¶ Aliud.℞. acatie balausti.nuc. mus.
cypressi titimali equali pōdere mastic. thuris
myrre.cc.sarcocolle dragagan.san.draco.añ.
ʒ.ß.tempera cum oleo ro. ⁊ aceto.

¶ Hoc capl'z est de herniosis:⁊ solet ītitulari đ niterila
cis siue de nitrocell'.a nitriō qđ est ītestinū:vl' titilon qđ
est vēter:vnde ciliaca passio. ¶ Hec autē passio ꝓuenit
ex vētre interiori ex eo ꝙ nerui ⁊ pellicule sue a siphach
orte ⁊ īuoluētes testiculos rūpunt vel relaxant. ꝓuenit
āt h passio ex eo ꝙ siphac:vl' pellicule orte a siphac īuol
uētes testiculos relaxāt. ⁊ tūc hernia īguiaria appellat:
ꝗsi in īguie tūor magn⁹ ad modū glādule. Si aūt rūpat
siphach:tūc vsqȝ ad osseū descēdūt ītestina:⁊ appellatur
hernia ossea. Itē pōt relaxari neruus ille magn⁹ q a dor
so descēdēs ad testiculos in fine sui cōcauat:⁊ est ꝯcau⁹
⁊ est dindim⁹ siue dindimi cōcauitas appellat:in qua cō
cauitate humiditas in sꝑma ꝯuertēda recipit:⁊ si rela
xetur:vt dictū est vel rūpat semꝑ hernia ossea appellat:
qꝛ necesse est osseū dilatari ⁊ relaxari ⁊ ad testiculos de
scendere.hernia aūt facta ꝑꝑ vitiū illi⁹ nerui distinguit
in h ꝙ totū osseuȝ nō īflat: sȝ magis descēdit:⁊ elongat
ꝙ̄ in ruptura vel relaxatione siphac. Itē tumor ille mol
lior est:⁊ in testiculis illis nulla sentit remollitio vel ru
git⁹ cū in situ suo adhuc teneat. In relaxatōe āt siphach
osseū nō m'tū ledit. Sȝ ī īguie magl appet tūor.ī ruptu
ra āt siphac tūor est ī osseo maior ꝙ̄ eē possit.dolor ⁊ gra
uitas ⁊ difficl'tas ad motū ⁊ ī ītestīs rugit⁹ plim⁹. ¶ Re
laxatio aūt siphach siue nerui de facili curat per ea que
supfluā humiditatē hñt cōsumere:vt sunt euōnes sensi
biles ⁊ occulte:vt medicine solutiue si corp⁹ sit plectori
cū medicīa dyaforetica:vt sudores plimi.diete attenua
tio vsus salsoꝝ acutoꝝ acetosoꝝ stuphe fortes fricatio
nes:⁊ empl'a calida ⁊ el'ia ca.plimū resoluentia:vt dyace
raseos assa fetida:⁊ serapiñ. ¶ In hernia autē ꝑꝑ ruptu
raȝ siphac:vel dindimi ꝯsiderādū est vtrū sit recēs: aut
īueterata. Inueterata aūt vix aut nūꝗ̄ curat:sed magis
īsistendū opȝ ītestina vel testiculos per bracalia sustēta
ri.⁊ ħ⁹ ꝑ fassiā subleuari. Si aūt sit recēs:⁊ sit in siphach
valde magna:sil'r vix curat. Si aūt sit recēs ⁊ sit parua
ruptura vbicūꝗ̄ sit curari pōt:⁊ ꝑcipue in tenera etate ⁊
in pueritia.vel in adolescētia. In iuuentute sil'r. In sene
ctute vix aut nūꝗ̄ curat:qꝛ nō est tutuȝ in tali etate tal'r
operari. In ꝑn⁹ est attēdendū vtrū sit nerui ruptura vel
pellicule que dicit siphach:⁊ h per ꝓpria signa attenda
mus. Si ergo sit nerui magis ꝯm cirurgiā curat facta ī
cisione sub osseo:⁊ postea extrahat neruus et testiculus
abscindat:⁊ ꝓyciatur neruus.caput autē nerui fortiter
ꝯburat:vt corruget ⁊ breuiet:⁊ secū ad inferiora trahat
siphach:⁊ ītestina sibi colligata:fit iteꝝ īcisio in inguine
donec ille neru⁹ valeat attractari ⁊ cōburi. Abscisio sil'r
fiat testiculorū. Sed h cura est formidolosa ꝓpter fortē
dolorem ⁊ sanguinis plurimaȝ emissionē. Solent etiaȝ
in inguine duo cauteria fieri in hoc casu vel plura īchoā
do a paruo nodulo ⁊ semper ingrossando donec fiat ad
quātiatem parue nuc. ⁊ quādo locus fuerit fortiter exic
catus diminuat ꝯm ꝓcessum augmenti precedentis: h
tñ cura multū est lōga:neqȝ tñ est certa. ¶ Ruptura si
phach magis curat ꝑ potioneȝ empl'a bracalia ⁊ balnea
consolidatiua:⁊ qꝛ istud frequēter ꝯuenit in huiusmodi
cura taliter ꝓcedatur. Si ḡ ruptura siphach sit recens:
⁊ in etate cure ꝯueniēti singulis dieb⁹ det patiēti ieiuno

succus iacee nigre quantum testa oui capit. statim vero
ingrediatur balneum eiusdē herbe ⁊ oīuz ꝯsolidaꝝ siue
cōsolidarioꝝ: sicut sunt prunoꝝ. cortic. querci visci: ⁊ cō-
similiū ꝯstrictiuoꝝ. exeūti a balneo dent̄ pluueres gnq̄z
neruie mumie nasturty piscis nigri in ouo sorbili vtile ē
⁊ talis fiat sirup⁹. ℞. oīuz ꝯsolidaꝝ iacee nigre visci q̄r-
cini corrigiole plātag. gnq̄zneruie: aā. M. i. ro. thurl ma
stic. mumie san. dra. ematitis boli. aā. ʒ. i. myrtilli sumac
aā. ʒ. i. ⁊. ß. nasturty. ʒ. ij. gallie. ʒ. iij. decoquant̄ in aq̄ plu-
uiali: ⁊ in illa aqua sirupet̄ cū zuccaro. h̄ sirupo vtat̄ bis
vel ter in die stō inanito: ⁊ si admiscueris puluerez lepo
ris in olla rudi cōbusti ⁊ modicū nasturty pulueris me-
lius opabit̄ q̄z alios pulueres ꝯstrictiuos: postea v̄o vn-
guētl ⁊ empl̄is ꝯstrictiuis vtēdū est: ⁊ postea faciēda sūt
balnea ꝯstrictiua. ¶ Unguētū valēs ad h̄. ℞. oleū mir
tinū in quo ponant̄ pulueres thurl mastic. boli san. dra.
mumie ematitis myrrhe se. nasturty coq̄ ⁊ ꝯmisce ceraz
rubeā donec fiat vnguētū. ¶ Facta tali iunctiōe sequa-
tur empl̄m. ℞. picis naualis aloes. ana. ʒ. iij. colofonie. ʒ.
vi. litargir̄. boli thuris mastic. aā. ʒ. vi. san. dra. emathitl
myrte mumie aristol'. lon. ⁊ ro. visci q̄rcini galle. aā. ʒ. iij.
ꝯsolide maioris ⁊ mioris. aā. ʒ. i. terbētine galbani amo-
niaci cere ru. aā. ʒ. vi. sanguis hūani recētis lib. ß. ⁊ de al-
bumine oui bene agitati q̄rtā ptem lib. ¶ Itē multum
valz ēpl'z de zucc. ro. dyacitonitē dyapapauere. aā. lib. ß.
miclete athanasie. aā. lib. i. apposito pl'imo puluere na-
sturty. ¶ Itē empl'm forte. ℞. picis naualis aloes. aā. ʒ.
iij. masti. thuris. aā. ʒ. ij. boli san. dra. aā. ʒ. vij. litargir̄. co-
lofonie amōiaci galbani. aā. ʒ. iij. cere ru. ʒ. iij. galle visci
quercini gipsi. aā. ʒ. vi. vtriusq̄z aristol'. iij. ʒ. myrrhe tere-
bentine emathitis. aā. ʒ. ij. san. dra. balaust. psidie. aā. ʒ. i.
acatie. ʒ. iij. sepi hyrcini. lib. i. ⁊. ß. oīum ꝯsolidarū. aā. ʒ. ij.
galle ⁊ san. hoīs recētis. aā. lib. i. ⁊. ß. oīa ista distēperent̄
in aqua in qua pellis arietina cū tota lana per decoctio-
nem sit liquefacta. per decoctionem eniz pili leporis cō-
triti in multa quātitate apponantur. gūme vero p̄mo re
soluant̄ ⁊ cera postea agitādo cuz spatula pulueres īcor-
porentur. deīde empl'm pl'imū inunctis manib⁹ cuz oleo
myrtino ⁊ ro. formetur ⁊ superponatur rupture. deinde
cū bracali quo ītestina sustētētur liget̄. h̄ etiā valz ad car
nis cōsolidationez ⁊ ad oēs rupturas. ¶ Dent̄ aūt in ci-
bis pili leporis cū farina frumēti ⁊ melle ītromittātur ī-
testina ab osceo vel iguine in suo loco. deinde cum predi
ctis fascietur. bonuz etiam est si in vino q̄ bibūt sint ap-
posita sarcocolla thus mastix balaustia psidia ro. cortex
nigroꝝ prunoꝝ mespili sorbi genesti. h̄ enim vinum val
de ꝯstringit ⁊ cetera q̄ ponit auc. ¶ (Ois crepatura) auc.
non facit mentionem in littera nisi de pellicularum cre-
patura continentium ventrem ⁊ testiculos. i. de ruptura
sipach que sustentat intestina ⁊ pelliculas ortas a siphac
que circundantes sustentant testiculos. h̄ enim ruptura
frequentius contingit. prouenit eniz ex causa primitiua
sicut patet in littera: (⁊ propter humiditatem) h̄ tangit
relaxationem: (vnde) idest a qua ruptura: nō intelligit
q̄ ruptura fiat ab humiditate que cum incisione. h̄ tan-
git cirurgiam que magis habet locum in ruptura nerui:
sicut dixi. (concauum plumbeum) tali cura modo non
vtimur (cum plumaceo) idest plumaceolo pleno bom-
bace (acatia stante) idest cū predictis emplastris restri-
ctiuis. h̄ enim tangit vsum bracalium ⁊ emplastroꝝ con
strictiuorum. (ex motu forti) idest ex motu graui: quia
viscera dependentia ponderātur ⁊ grauant infirmos et
valde dolent. tunc enim nūq̄z aut vix curatur. (nisi cōso
lidatione) idest cum multa viscerum sustentatione per
bracalia ⁊ h̄ō que sequuntur adhibeātur.

¶ De retentione mēstruoꝝ. Cap. IX.

Enstrua mulieribus eueniunt cum
etatem. xiiij. annoruz subeunt: sed ta
men si festinauerint menstrua in. xij.
h̄ faciet natura: que sic ꝯtingunt mu
lieribus: sicut pollutio masculis: causa eorum
est: quia corpora mulieruz frigida ⁊ humida
sunt: vnde multos humores colligunt qui cū
ad inferiora descendent cum menstruis exeūt
sicut in arboribus sepe videmus quarum hu-
mores cum gūmis egrediuntur. Cum exeunt
menstrua s̄m q̄ oportet in quantitate ⁊ tem-
pore purgantur humoruz superfluitates: q̄ si
fiat cōtra in quantitate siue tempore: vel si au
ferantur diuersitates passionum generantur.
¶ Eorum ablatio aut ē naturalis: aut non na
turalis que mulieribus post. l. annos cōtingit
alijs in. xl. alijs in. xxxv. maxime multū pingui
bus ⁊ carnosis. ablatio accidentalis est vel ex
virtute: vel ex organis vel ex materia: ex virtu
te: vt si membris dominentur alique comple-
xiones male. s. naturaliter vel accidentaliter:
ex organis propter substantiam vulue vel ve-
naruz suaꝝ ex substantia vulue vt si sit spissa ⁊
viscosa naturaliter vel accidentaliter ex vena-
rum substantia si sint stricte sicut pinguib⁹ eue
nit quibus venaꝝ ora sunt constricta naturali-
ter vel accidentaliter: sicut ex opilatione que
īnascitur eis ex humoribus grossis ⁊ viscosis
De materia s̄m quātitatem vel qualitatem vl'
ex motu suo. de quantitate si sit parua que par
uitas vel est ex subtili dieta vel ex magnis exer
citijs. Rursus mulieres se exercētes ⁊ nimiū
mouentes non multū habent mēstrua: s̄z que
quiescunt ⁊ multuz comedunt ⁊ suauiter vi-
uunt multa indigent purgatione menstruorū
ex qualitate materie vel ex grossitudine ⁊ vi-
scositate vel de frigiditate ⁊ siccitate: sanguis
enim ingrossatus claudit vias: neq̄z facil'r exit:
similiter infrigidatus vel exiccatus non currit
per venas facile ex motu materie in alia men-
bra se mouentis: sicut ⁊ in anū ⁊ dicitur emor
roys. vel in nares: ⁊ dicitur fluxus sanguinis.
Rursus si quedā mulieres multū fluxū sangui
nis habuerit: ⁊ q̄dā ab emorroydib⁹ vl' de pe
ctore vel de venis que crepuerit multū emise-
rint. he oēs ⁊ sil'es mēstrua descēdētia non ha
bent. Itē menstrua auferunt̄ ⁊ corrūpunt̄ ex
cōtinua tristitia motu gemitu timore ira: ⁊ ali-
js talib⁹ aīe passionib⁹. ¶ Cū vero ablatio mē
struoꝝ ab eis diu elōget̄ passionē in stō patiun
tur vtpote defectionem appetitiue virtutis ⁊

abbominationem malum appetitū: sicut pul-
ueris terre carbonum laterum ⁊ similiū. Alia
adhuc passio sequitur maior: sicut colli dorsi
capitis: ⁊ oculorum dolor: patiuntur etiam
acutas febres. vrina earum pertinet nigredini
vel rubori. Aliquando est sicut lauatura car-
nis recentis: vniuersaliter enim earum corpo
ra morbis maximis sunt apparata: sicut ptisi:
ydropisi: manie morphee ⁊ talibus: floboto-
memus in vena media donec causa mēstruo-
rum ablata erit maior. ¶ Rursus si medicus
bene intelligat causam menstruoruz ablatorū
facilior erit curatio. oportet ergo vt nos medi
cemur auferendo res illas: vnde ablatio veni
re solebat: ⁊ incipienduz est a curis. fiat ergo
flobotomia de vena saphena. ħ autem in die
tertia vel quarta anteq̄ȝ veniant menstrua: ⁊
scarificari calcaneum valet similiter. cum flo-
botomemus vel scarificemus parum sangui-
nis auferatur: ⁊ in alio die fiat similiter de alio
pede. G. in epidimia. Femina cui per. vij. mē
ses ablata sunt menstrua facta multū macida:
⁊ appetituz iam perdiderat quā cum vidissez
tribus diebus sanguinem purgaui. in die pri-
ma abstraxi lib. i. ⁊. ß. in secunda lib. i. in tertia
viij. ʒ. ꝗ cum fecerim paulo post figura redijt
prout fuerat. Similiter menstruis multuz va
let calamentum agreste ⁊ domesticum cum
aqua mellis de qua aq̄ da bibere post balneū.
assuefaciant balneare: ⁊ postea accipiant. ʒ. ij.
de dyatesseron ⁊ de castoreo. ʒ. i. cum aq̄ mel
lis. Aliquando dare prodest yerap̄. maxime
qđ confectum est cū cinamomo alitimo. De-
mus etiam ea que vrinam prouocēt: sicut ma
ratrum anisum ciminum apium anetuz cassiā
spicam squinantum ⁊ talia. demus apozima
de absinthio: ⁊ de radicibus vl' apozimata de
faseolo. ʒ. iij. olei nardini. ʒ. i. galbani. ʒ. ß. vel
demus dyamarte. ʒ. i. cum apozimate de saui-
na: ⁊ de aniso. ¶ Apozima valens ad men-
strua ꝓuocanda. ℞. calamēti sticados petro-
silini sauine prassij camedreos camepitheos:
polij. ana. ʒ. iij. maratri anisi apij ameos dauci
squinanti cuscute. añ. ʒ. ij. arthemisie ysopi ne
phite tutie. añ. ʒ. ij. cassie aristol'. lon. gentiane
bacce lauri reupontici. añ. ʒ. i. ⁊. ß. omnia coq̄
in aqua ⁊ da bibere. ʒ. iiij. ¶ Aliud apozima
valz similiter. ℞. rubee maioris. ʒ. vi. maratri
radič. apij. ana. ʒ. xv. anisi. ʒ. v. dauci. ʒ. viij. fa-
seoli rubei. ʒ. xv. mast. ʒ. v. calamenti ameos.
añ. ʒ. v. omnia coque i. v. lib. aque vsq̄ȝ ad vnā
da bibere. ʒ. iiij. cū amigdaleo amaro. ¶ Pul
uis valet similiter. ℞. sauine apij. añ. ʒ. x. cina-
momi alitimi. ʒ. v. cassie spice absinthij. ana. ʒ.
iij. squinanti maratri anisi. añ. ʒ. i. ⁊. ß. turbith:
quantum omnes alie species: fac puluerez cū
amigdaleo amaro da bibere. ʒ. iij. ⁊. ß. cū apo
zimate de calamēto. ¶ Pillule valent simili-
ter. ℞. serapini. ʒ. iij. absinthij. turbith. añ. ʒ. iij.
scamonee armōiaci opoponacis seraphinos
bdelij. ana. ʒ. i. ⁊. ß. cassie sauine maratri anisi
apij calamenti squinanti. añ. ʒ. ß. distēpera cuz
succo apij faciens pillulas da bibere. ʒ. iij. cuz
apozimate de calamento. ¶ Nascale faciam⁹
de calamento centaurea gentiana ⁊ talib⁹. alu
men myrrham tempera cum yreleo: similiter
valet nitrum absinthium ysopus lac ficuum
oui vitellum yreleon: similiter facit elacteriū.
myrrha nigella calamentum cum melle simi-
liter facit: oportet vt mulier vngat vulue inte
riora cum oleo ro. vel yreleo: ne fortitudo me
dicine generet apostema vel vulnera. ¶ Cale
factio vero non minus est iuuamentum de ca
momilla sansuco melliloto cassia ancto cala-
mo aromatico yreos calamento rutha ⁊ simi
libus compositis siue simplicibus: fac coque-
re in aqua in qua spongia infusa sit. calefacito
cum ipsa. sil'r iuuat si bis coctis in vase mulie-
ri totus medicine fum⁹ itroeat vulue iteriora.

¶ Hic incipit auc. de morbis mulieribus spāliter accidē
tibus ꝓpter matricis passionem. Matrici ergo accidūt
complexionales passiones instrumentales ⁊ cōes ⁊ acci
dunt egritudines impregnāti: ⁊ vt nō impregnetur: aut
īpregnetur: sed statim faciat aborsum: aut nō faciat abor
sum: sed ꝑiat cum magna difficultate: aut vt etiaz fetus
debilitetur: aut moriatur. accidūt etiaz egritudines eis
mēstruorꝝ: vt retineātur preter naturā vt rarius debito
exeāt. aliquādo nō tempore congruo: aut etiaz sup̄fluāt
in suo exitu. Item accidit mulieribus suffocatio matri-
cis: vt quando matrix propter vaporem distensa. vel su-
perius eleuata comprimit dyafragma. Item accidit eis
precipitatio. s. vt descendat plusq̄ȝ debeat vt in viris in-
testina. ¶ Huiusmodi autez egritudines accidūt quan
doq̄ȝ ex ꝓprio vitio matricis: qñq̄ȝ vitio aliorꝝ mēbrorꝝ
q̄bus matrix cōpatitur inter quos morbos. p̄mo agit de
retētione menstruorꝝ p̄ter naturā: q2 ꝺm naturā retinen
tur vsq̄ȝ ad. xij. ānos. vel. xiiij. vel post. l. vlterius: ⁊ aliqñ
citius ꝺm nām mulieruz. In tēpore āt itermedio retinē-
tur p̄ter nām. aliqñ langore. exercitio plurimo fame siti
⁊ accidētib⁹ aīe: vbi nō valet calefactio aromatū. q2 mē-
strua cōsumunt̄ iterius per predicta. Itez in tēpore iter-
medio retinētur iterꝝ ꝺm nāz: vt in pregnātibus: qđ me-
dicus hz cōsiderare: ne tūc ꝓuocās mēstrua fiat homici
da vel cā aborsus: nec semꝑ credat feminā nō esse impre
gnatam: sed mēstrua emittat: licet ħ in paucis accidat:
sicut in valde fortib⁹: que sunt replete habitudinis ⁊ cō
plexiōis in quibus plurimus sanguis est generatus qui
totus nō est neci⁹ ad fet⁹ nutrimētuz: neq̄ȝ ēt tūc tp̄is ille
sanguis ꝓuenit a m̄rice cū sit vehemēter clausa. s3 a ve-
nis exteriorib⁹ orificij exterioris: qđ sp̄ ē aptuz. ¶ Reti

nenť itez mēstrua pp alias cās sicut p sanguis grossitu/
dinez: vel ꝑpter opilationez factam in venis: vel ꝑpter
constrictionez que accidit in vijs ꝛ orificijs earū: ꝟm plu
rimaz frigiditatez: vel viscositatem: vel ꝑpter apostema
fcm̄ ibi vel in locis vicinis: vnde seqtur fortis cōstrictio.
vel ex pinguedine supflua: vel ex panniculo ēt denso qui
generať in orificijs venaꝝ aliquādo: vñ ꝓhibentur mē/
strua currere. In oīb⁹ his prodest aromatū calefactio.
Retinētur ēt ꝑpter alias causas: sicut ꝑpter debilitatē
virtutis: qꝛ sanguis ad alia loca deriuať. ℭ Ad ꝓuoca/
tionē ergo mēstruoꝝ que retinenť ꝑpter nimiā humidi
tatez: vel grossitiez vel viscositatē: vel ēt ꝯplōnez: vel ꝑ/
pter coartationez: vel angustiaz vasoꝝ ꝛ corrugationem
multaz valent remedia: sicut est dyatesarō. cū. ℨ. i. casto/
rei. Itez valz arthemisia trita: ꝛ sup vmbilicū posita ꝛ li/
gata. Itez folia lauri. vel. ℨℨ. vel sauina sup carbones po/
nātur ꝛ fumus per embotū in matrice recipiať: valz etiā
trifera magna sine opio pessarizata: succus rubee maio/
ris cū vino tepido subtili potatus valz. Itē accipiatur sa
turegia. sauina. rubea maior ysopus: arthemisia: coquā/
tur in vino ꝛ fumus interius recipiať vel coquanť in aq̄
in qua mulier balneeť: apponatur ebulus ī balneo ꝛ mu
lier teneat in balneo nascale de paulino. yerapig. vel ye/
raľ. Itez fiat fomentatio in aqua ca. vbi tales gūme deco
quantur galbanū. serap̄. assa fetida: oppoponac̄. Itē lana
succida vel bōbax in succo rubee maioris: ꝛ cū. ℨ. i. eufor/
bij supponať. Itez radix mercuriaľ supposita multū va/
let: ꝛ maxime si intingať in felle taurino: siľr stipes cau/
lis excorticati. Itez mulieri que cuz difficultate hz men/
strua fiat puluis de diuř. ꝛ aromatic̄. vel. ℞. spice nardi.
maratri. ameos. gariof. xilobaľ. carpobal. calami aroma/
tici. añ. ℨ. ß. galāge. cinamomi. cubebe. añ. ℨ. i. ꝛ si sit diues
apponatur aliquātuluz musci de ligno aloes. ℨ. ß. hoc san
guinez subtiliat: ꝛ orificia vasoruz aperit: virtutez cōfor/
tat. ℭ Sciēdum aūt ꝙ ista remedia debēt administra/
ri tēpore menstruoruz ꝟm diuersitatem: qꝛ cū nā moueť
tūc magis adiuuanda est. Diuersificať autez tēpus men
struoruz ꝟm diuersitatez cōplexionis ꝛ etatis. In adole/
scētibus autē magis fluunt mēstrua in ipsa prima etate
lune. In iuuenib⁹ in scđa. In senib⁹ in tertia: ꝛ quādoqꝫ ī
quarta: in masculis etiā dz diuersificari flobotomia ꝟm
predicta. ℭ Mēstrua mulierib⁹) mēstrua a vulgo dirˢ
flores: qꝛ anteqꝫ veniant nō pōt mulier concipere: sed ex
quo veniūt pōt. Sicut arbor ante tp̄s florum non potest
fructificare: sz post. Si in. xij. sicut in multis calidis ꝛ hu
midis: in alijs tardať vsqꝫ ad. xiiij. ꝛ ꝑueniūt in etate lu/
ne ꝯueniente etati mulierū (polľo mascuľ.) tunc pōt si/
militer masculus generare: (quādo exeunt mēstrua ꝟm
ꝙ opꝫ) in ceteris animalib⁹ exeunt supfluitates per pi/
los: per cornua. ꝑ plumas: in piscib⁹ ꝑ squamas: in serpen
tib⁹ per pellē ꝛ annuatiz deponūt ꝛ vocať spoliū serpen/
tis. In hac autē spē maior fit nutrimēti copia: ꝛ maxime
humidi pori pauci ꝛ dēsi qui cōueniunt ad exitum men/
struoruz in quātitate debita: si fluant vltra. iiij. dies. vel
minus qꝫ. ij. nō est ꝟm tēpus quantitas debita (diuersita
tes passiōis) vt hydropisis: vtigo. scotomia ꝛc̄. ℭ Abla/
tio accn̄talis) h ē retētio ꝑter naturā quā vľr reducit ad
triplicez cām (male cōplexionis nāliter). i. a prima crea/
tione vt que multū in excessu sunt distemperate ex opila
tiōe: aut de ap̄ate (ex motib⁹ māe) vt si per alia loca eua
cueť (ex tristitia) iª causa est alia a predictis: pōt tñ redu
ci ad virtutez ꝑpter malitiaz cōplexionis accn̄talis (sic̄
puluis terre) fumus a mēstruis retētis resolutus ꝟm na
turaz mulieris disponit os stomaci: vnde virtus appeti/
tiua ad appetēdū stimulať ꝟz imutatiōes diuersas (vri/
na eaꝝ pertinet quasi nigredini) qꝛ cū mēstrua non pos/
sunt exire redeūt ad vesicaz ꝛ vrinam imutant: ꝛ contin/
git multotiēs cū vesica sit mēbruz sensibile valde lediť
ꝛ patiť: ꝛ siľr mēbra adiacētia ꝑpter aliquē hu. acutum:
admixtū in sanguine illo putrido: ꝛ ꝑpter infectōez quā
facit ꝑpter sui corruptiōez (flōmemus de vena media.)
cōtra rōnem videť dicere cū magis ad inferiora sit tra/
hendus sanguis: nā. n. docēda est sequi viaz nālem: nam
ea que debēt euacuari per intestina inferius ad itestina
sunt trahēda: a siľi h ꝛ nō e ꝫ. Sed sciēdum ꝙ h dicit ad
euacuandaz cām antecedētez predicte passiōis: vt p̄ser/
uetur mulier ab instātia alioꝝ morboruz: quātuz vero ē
de cā cōiuncta. flōmia est faciēda de saphena sub cauilla
interiori: qđ est particularis euacuatio: ꝛ cuilibet patz ꝙ
vľis euacuatio debita ex antecedēti precedit particula/
rem cause cōiuncte: ꝛ p̄cipue in habitudine repleta: qꝛ in
tali loqtur (donec cā mēstruoꝝ) ac si dicat donec cā an/
tecedēs pro toto vel ꝑ parte sit ablata (īcipiēdū nobis)
h intēdit de euacuatiōe cause cōiuncte in cuius p̄ncipio
faciēda est flōmia qđ dicit auc. ꝛ postea alia que dic̄ val/
de bona.

ℭ De fluxu mēstruoꝝ supfluo. Cap. X.

Fluxus sanguinis exiens cū mēstruis
plusqꝫ oportet: vel de organis erit. vľ
apertis venis vulue. s. crepatis: ꝛ tūc
sanguis subito ꝛ velociter exit rube⁹
ꝛ clarus: vel ex materia cum augmētetur sua
quantitas ꝑpter multaz suauitatem ꝛ nimiaz
comestionez: vel ꝑpter q̄litatez: vt si sit acuta
colerica. vel salsa flegmatica: vel ex acumie sā/
guinis: quem vulua retinere non potest ꝛ festi
nat vt expellat. ℭ Si materia sit colica: color
eius citrinus fit: si flegmatica albus: si sangui/
nea rubeus: h fit cum totius corporis corrum
pitur sanguis ꝛ descendens ad vuluaz effluit
qđ non possunt compati membra corporis ꝑ/
pter corruptionem sui: ꝛ malignitatē sue qua/
litatis. ℭ Si augmētetur fluxus iste: neqꝫ ces/
set patiūtur mulieres coloruz mutationes: fa/
stidia: macillentiaz: hydropisiz: qꝛ epar ꝑpter
h necesse est refrigescat ꝛ actio sua deficiat: vñ
oportet vt si augmētetur: ꝛ eum extinguere ve
limus: mulieres in supiorib⁹ flobotomemus
vt nīā ad superiora trahať: h fit si sanguis cau/
sa fuerit. Si colera rubea sit danduz est catar/
ticuz ꝛ antiđ. qđ eam purgare debeat: ꝛ simili/
ter in flegmate: vel ī colera nigra: faciamus ca
tartica ꝛ antidota sibi cōuenientia. Deinde re/
deamus ad medicinaz stringentez sanguinez:
sicut acatiam. coraľ. gūmi. mirte se. balaust. se.
portuľ. boluz. cornu cerui. cōculam marinam:
ꝛ similia: vľr est itidem medicandum: sicut in
fluxu sanguinis de pectore: vel de alijs mem/
bris: cibos demus sicut perdices fasianos ꝛ si/
milia: mulier sedeat ī aqua vbi cocta sint tama
riscus: cortex maligrana. galla. mirta. ro. ꝛ si/
milia: vētosam ponamus mamiľ. ꝛ sugamus

cū ſcarificatione. ¶ Naſcale faciamus de gal-
la: alumine: thure. gallia. equali pondere: tē-
pera cū aceto. ¶ Aliud. ℞. acatiaz. ypoquiſt.
thus. ʒʒ. acetuz. ¶ Trociſci valēt ſimiliter. ℞.
balauſt. cōcule marine. acatie. añ. ʒ. iij. ſan. ora.
ſumac. cupularuz. glanđ. viol. boli. gūmi. alu-
minis. añ. ʒ. i. ⁊. ß. ſucci ypoquiſt. ʒ. i. cāphore.
canabi. añ. ʒ. ß. fac trociſ. cum ſucco virge pa-
ſto. da bibere. ⁊ ſimiliter fac naſcale. ¶ Pul-
uis valens ſilr. ℞. concule marine. cornu cer-
ui. añ. ʒ. vi. balauſt. charabe. coralli. ſpodij. ro-
ſe. añ. ʒ. iij. facias pulueres ⁊ da bibere.

¶ Mulieres aliquādo patiūtur nimiuz fluxū menſtruo-
rū: qđ ꝓfluuiū appellat̄ matricis: h aūt aliqñ fit: qꝛ ori-
ficia venaꝝ matricis nimis aperiunt̄: ⁊ ſanguinē neque-
unt retinere: aliquando fit qꝛ ipſe vene rūpunt̄ ex ſaltu.
caſu. percuſſiōe: aliquādo vero ex nimio cibo ⁊ potu: ⁊ aſ-
ſidua quiete: aliquādo vo ꝓpter aborſuz: aliqñ ex acuita-
te ſanguinis ⁊ nimia ſubtilitate: aliquādo vo ꝓpter diffi-
cultatez partus: aliquādo ꝓpter emoroydas in collo ma-
tricis: vñ pregnātes aliqñ mingunt ſanguinē: aliqñ vero
ex ragadys vel vlcerib⁹ malis antiqs matricis: aliquā-
do vero ex dñio mali hu. in corpore nālis vel innālis: ſic
quādo habūdat ſanguis aduſtus ⁊ ſanguis crudus: aquo-
ſus flegmaticus. ¶ Signa aūt humoris ꝑhabundantis
proprio colore dignoſcūtur: intingat̄ pānus in mēſtruis
⁊ poſtea leuiter lauet̄ ⁊ modicū exſiccet̄ humoris fluen-
tis colorē repreſentat. Si fluxus ſanguis ſit ꝓpter habū-
dātiaz humoruz corpus plus cōfortat̄ q̄ȝ debilitat̄ ꝑ flu-
xuz: color mulieris clarificat̄: neq̄ȝ tūc laborādus eſt ī re-
tentione: niſi videat̄ virtus debilitari: fluxus aūt qui fit
ꝓpter apertionē orificij guttatiz fluit ⁊ paulatī ⁊ eſt ma-
gis inordinatus. Qui aūt fit ꝓpter rupturā ſubitus eſt: ⁊
ſanguis exiſtit clarus ⁊ rubeus: ⁊ iudicat̄ ēt per cauſas ꝑ-
mitiuas iā dictas. Qui aūt fit ꝓpter aborſum: vel ꝓpter
difficultatē partus: ſatis manifeſtat̄ per ſuas manifeſtas
cauſas: vt ē dolor ⁊ anguſtia: ſi aūt ſit ꝓpter acuitatē ſan-
guinis ⁊ ſubtilitatē ꝑ debilitatez corporis ſignatur: ⁊ al-
terationē: ⁊ ꝓpter plurimas corroſiones. Qui aūt fit ꝓ-
pter emoroydas exteriores peryodicus ē ſicut mēſtrua
⁊ emoroyde conſuete. Si ꝓpter ragadias ⁊ vulnera ſan-
guis exit ſanioſus. ¶ In cura aūt fluxus ex apertione ⁊
ruptura facta cū ſolidatiuis eſt īſiſtendū ab īferiori ⁊ ſu-
periori: ſicut ꝑ miclete vel athanaſia cū ſucco plātaginis
diſtēperata ⁊ ꝑ peſſariuz iniecta: ⁊ per empl'a conſtricti-
ua. Si aūt ꝓpter nimiuz potuz ⁊ cibū: dieta reſtringatur
⁊ fiat flōmia de baſilica: ⁊ ſilr fiat ſi ſit ex habūdātia hu-
moꝝ ⁊ cognoſcat̄ ſequi debilitas ⁊ ponant̄ ēt vētoſe ad
radices mamillaꝝ. In cā predicta vtat̄ cibis ſtipticis ⁊
abſtineat a vino ⁊ fiāt balnea cōſtrictiua cū aqua tepida
ad frigiditatez declinātē: eadez erit cura in nimio fluxu
ex acumine ſanguis ꝓpter acuitatē: h excepto q̄ flōmia
nō cōfert cū ſit nimia debilitas. Adminiſtrent̄ ⁊ cibi ſti-
ptici pōtici ⁊ acetoſi ſanguinē groſſuz generātes: vt ſunt
citonia. lētes agreſtes: panis azimus ſuccus panis: coqua-
tur ſumac in eoꝝ cibis. Silr fiat in fluxu ſanguis ſequē-
te partū difficilez: qꝛ dz ſanguis ingroſſari. trociſci dētur
cōſtrictiui. de ro. de ſpođ. de carabe. In fluxu autez ſan. q
fit ꝓpter colli matricis emoroyđ. fiat flōmia de baſilica.
⁊ cōſtrictiua per inferiora inyciant̄. Si aūt fiat ex raga-
dys matricis vel vlcerib⁹ precedāt mūdificatiua ſaniei:
vt aqua mellis: ſerū caprinū: ⁊ poſtea ſequant̄ ꝯſolidati-
ua. Si aūt fiat ex ſaltu: caſu vel ꝑcuſſione fiat flōmia de
baſilica: ⁊ poſtea dent̄ trociſci cōſolidatiui. conſtrictiui.
Solēt aūt quedā fieri emperica: ſicut eſt empicū de ſter-
core bidētiū ſupra pectinē ⁊ ſupra renes. Itē puluis ouo-
ruz: vñ pulli exierint cū aqua frigida bibitus multū cō-
fert. Itē fiāt duo emplaſtra de marrubio trito cuz aſſun-
gia porcina: ⁊ vnū liget̄ ſupra vētrem: alteꝝ ſupra renes.
Itē multū valz empl'm de farina frumēti ⁊ lacte ⁊ melle:
lana etiā ſuccida in ſucco plātaginis intīcta multuz con-
fert: valz ēt multum balneuz de folys albi pruni: vel fo-
lys viridibus vlmi vel in tanto ſolo vel cortices vlmi ⁊
quercus veteris coquātur in aq̄ ⁊ ibi balneet̄: caue tñ ne
balnea ſint multū ca. Iſta aūt balnea ſolū vſq̄ȝ ad vmbi-
licū fiāt: valz ēt electuariū Raſis de ſcoria ferri. ℞. mi-
rabol. emblic. indi. añ. ʒ. v. ſpice nardi. ſquināti. ciperi. ʒʒ.
piperis lōgi. ameos. olibani. añ. ʒ. ij. ſcorie ferri ī forti ace-
to infuſe per vnā ebdomadā: poſtea toſte. ʒ. xv. cōficiant̄
omnia cū melle deſpumato: qđ fuerit coctū cū apozima-
te emblicoꝝ: h valz ꝯtra fluxū emoroydaꝝ: ⁊ vētris flu-
xuz diuturnum. ¶ Littera h⁹ capituli plana eſt: niſi qꝛ
paucas ponit cauſas ⁊ curas. (Si mā ſit colerica.) ponit
ſigna humoꝝ ſuꝑius dicta in ſuꝑioribus flōmys: vt tra-
hatur ſanguis ad ſuꝑiora: ⁊ aliā viam aſſueſcat: qꝛ mulie-
res ſicut patiētes ſtatiz cadūt in ptiſiz: ⁊ de ptiſi in mortē
(dādū eſt catarticū) intellige ſi fluxus ſit ex habūdātia
humoris: ille dz ꝑmo euacuari ꝑ medicinā cōpetentem:
(deinde redeamus). ſ. ad localia veniamus (cōcula ma-
rina) frigida ⁊ ſic. in. ij. gra. caſſula eſt vbi habitāt piſces
(ſedeat in aq̄) hic ſufficit puluis đ cortice quercus vete-
ris vel cortice vlmi: ſi alia nō poſſunt hri (naſcale). i. peſ-
ſariū: talia. n. cōſtrictiua diſtēperata cū ſucco plātaginis
per peſſariū inyciātur (cupulaꝝ glanđ.) iſte ſant valde
pōtice: loco pſidie ⁊ balauſti. vbicūq̄ȝ poſſunt poni. (cuz
ſucco virge paſtoris). i. cardi agreſtis: intellige cū aq̄ de-
coctionis eius: vel cuz aqua que in ſuis caſſulis inuenit̄
(cacabre) vel carabe vernicis in claſſe idem eſt.

¶ De ſuffocatione matricis. Cap. XI.

Aliquando mulieres patiunt̄ ſuffoca-
tionez matricis: vnde caruz appetit⁹
deficit ⁊ corpus refrigeſcit: ſepe mu-
lieres inde deficiunt ⁊ ſubtiliant̄: pul-
ſus eaꝝ paruiſſimus ⁊ debiliſſimus. Aliquā-
do ex toto aufert̄: aliquādo mulieres adeo co-
artant̄ vt earum capita genibus implicent̄: vñ
Gal. vidi mulierem h⁹ patientez que ⁊ flatuz
perdiderat fere ⁊ pulſuz. quaſi mortua cēt: ne-
q̄ȝ diſtulit a mortua: niſi qꝛ paꝝ erat in medio
corporis calida: multi medicoꝝ eam mortuaz
eſſe putabāt. Qđ certificare volentes lanā car-
pinataz rariſſime accepunt ⁊ naribus appoſue-
runt: de cuius motu eam viuere certificati: qꝛ
flatuz habebat: ⁊ omne aīal flatuz habens vi-
uit. ¶ Cauſa cuius paſſiōis multitudo ē ſper-
matis vel corruptio ſui: h contingūt qꝛ diu re-
mote fuerunt a virorum coniunctione: vnde
neceſſe eſt vt augmentet̄ ſperma ⁊ corrumpa-
tur: ⁊ quaſi venenuz efficiatur: h plurimū vi-
due patiunt̄ maxime prius maritate ⁊ parturi-
entes ſepiſſime. Similr puelle patiuntur cuz

ad etatem veniunt: neq̃ cohabitent cum ma-
sculis. sperma eñ coadunat̃ in ipsis: q̃d expel
lere: sicut ⁊ masculis necesse est: h̃ eniz nature
actio expetit: cuz mulier habere masculuz nõ
valeat adunatur in ea sperma: ⁊ ab ipso fc̃s
fumus ascendit ad dyafragma. q̃r dyafragma
⁊ vulua cõiuncta sunt: q̃r vero dyafragma cõ
iunctum est cuz gula ⁊ instrumẽtis vocis: suf-
focatio h̃ inde contingit. ¶ Iteruz h̃ morbus
est ex mẽstruorum ablationib⁹: naz si mẽstrua
auferantur ⁊ sperma augmentet̃ multo plus
peiorat̃ ⁊ maxie in autũno ⁊ hyeme. ¶ Pri-
ma eniz medicina huic morbo est machinan-
da vt manus ⁊ pedes mulieris fricemus: tam̃
moderatius est cum dãnileo naribus appona
mus abhominabilem odorem: sicut castorei:
galbani. picule. lane cõbuste. licinij extincti. pi-
lorum fumi ⁊ similiuz. Inferius fumigemus
cum odoriferis fumigationibus: sicut aloe li-
gno. musco. costo. ⁊ similibus: odorifera olea
ponamus in vulua: sicut yreleon. musceleon.
cameleon. nardileon. vt sperma trahat̃ ad infe
riora vẽtosas in pectine ponamus ⁊ in ingui-
ne: vngamus os vulue cuz oleis odoriferis i-
trinsecus ⁊ extrinsecus: demus dyaciminuz:
cuz apij succo calamẽti syrup̃. yerapigra cum
succo absinthij: demus. ʒ. i. de agarico cuz vi-
no odorifero: lauemus vuluã de absinthio. ca
momilla. sansuco. aneto. calamẽto. Itẽ valẽt
ad suffocationẽ matricis. ʒ. ij. de succo iusquia
mi. castorei. pipis albi. costi. myrrhe. opij. añ.
ʒ. i. ⁊. ß. tẽpera cum vino dulci ⁊ da bibere.

¶ Suffocatio matricis est passio p̃iculosa ⁊ nominatur a
suo effectu: q̃r mulieres inde sepe suffocãtur: ⁊ est quãdo
matrix de suo loco mouet̃ ⁊ ad sup̃iora eleuat̃: vnde cõ-
primit̃ dyafragma: quo cõpresso sp̃ũalia ɔ̃primunt̃ ⁊ cor.
vnde non põt dilatari: siue pulmo: neq̃ aera attrahere:
neq̃ fumosos vapores expellere: vñ mulier quasi mor-
tua vr̃ ⁊ suffocata: est aũt passio similis epil̃ie. apoplexie.
sincopi: ⁊ litargie. Sed distiguit̃ ab his: ita q̃ in hac pas-
siõe mulier q̃si ĩclinata cadet ⁊ tenet manus sup̃ vẽtrez
sensu nãe ĩtẽdẽtis ascẽsuz matricis impedire: mulier ca-
ret sensu ⁊ motu. in alijs nõ sic est. In epilepsia cadit spu
ma ex ore: neq̃ aufert̃ motus pulsus vel anhelitus: sicut
in prefocatiõe. ¶ Causa autem istius passionis est pluri-
ma spermatis aggregatio circa testiculos mulieꝝ: vt cõ-
tingit in puellis adultis vel viduis cõtinẽtib⁹: cũ nõ vtũ
tur cõsueto coytu. Idẽ ergo sperma corruptum nõ valet
exire: ⁊ inde vapor plurimus malus natus mr̃icẽ eleuat
ad superiora. Itẽ p̃uenit ex retẽtione mẽstruoꝝ: que cũ
in matrice aggregãtur ⁊ nõ euacuãtur in vaporẽ resolu-
ta idem operant̃. Simil̃r p̃uenit ex quocũq̃ humore in
matrice preter nãm collecto. Cessante g̃ cordis motu vel
pulmonis per talẽ cõpressionez mulier p̃dit anhelitum:
atq̃ pulsum: ⁊ ab oĩbus mortua põt iudicari nisi de vita
certificet̃ per lanaz carpinatã naribus ⁊ ori appositã: vel
per plenuz ciph̃ uz aque positum super furculaz pectoris
quoruz motu tremulo vita cognoscit̃. ¶ Est ergo p̃ma
medicina vt pedes fortiter fricẽtur ⁊ tibie simil̃r: ⁊ ven-
tosa magna pectini supponatur. Itẽ optimũ est vt muli-
er aliqua imponat digitũ suuz oleo aromatico inunctuz
in circuitu oris vulue: ⁊ duz est bene intus cõmoueat: vt
per nimiam delectationem matrix redeat: vt vapor ve-
nenosus euaporetur. Item fiat sternutatio cuz puluere
castorei: vel euforbij: vel cimini. Item apponantur male
redolentia naribus: vt est sulphur: castoreum stercus:
⁊ ori matricis aromatica apponãtur: vt est muscus: am-
bra. laudanũ. thus. ligнuz aloes. gallia mus̃. Itez semina
diur̃. sacellata in vino cocta sup̃ furculaz pectoris calida
ponãtur de absinthio. aneto. silere mõtano. mẽta. ⁊ simi-
libus: vel auena calẽfacta sup̃ ventrez liget̃: h̃. n. ventosi
tatez resoluit. Itez vociferet̃ in aure ipsius: vel p̃prio no
mine appellet̃. ¶ Cessante autem suffocatiõe ⁊ remotis
malis accñtibus de causa suffocationis videat̃: ⁊ si sit de
retẽtione mẽstruoꝝ mẽstrua prouocẽtur: ⁊ fiat minutio
sub cauilla pedũ de saphena: ⁊ ibidez ventose apponãtur
cuz scarificatõe. Si aũt acciderit p̃pter ɔ̃tinẽtiaz ⁊ coyt⁹
dimissionez: si habeat maritũ vtet̃ eo. ⁊ si sit puella ma-
ritetur: aut dent̃ meⁿᵉ que sperma minuũt: dent̃ trocisci:
de mirta ad ɔ̃sumendũ. Iaceat supra agnuz castũ. rutaz:
pullegiuz: ⁊ h̃ꝫ emplastra infrigidãtia ponant̃ supra re-
nes. Si aũt ex alijs hu. sit corpus mulieris mũdificetur.
¶ Appetitus deficit) p̃pter fumũ os stomaci inficiẽtẽ
corpus frigescit: q̃r tota nã trahitur ad interiora: vel pro-
pter defectũ nutrimẽti (deficiũt). i. sincopizãt (subtili-
antur). i. extenuant̃ (pulsus ⁊c̃.) q̃r calor extinguit̃ ces-
sante motu cordis: (aliquãdo ex toto ⁊c̃.) h̃. n. est ſm q̃
passio magis vel minus augmẽtat̃ (h̃ enim nãe actio). i.
virtutis expulsiue: ⁊ v̄tutis regitiue (expetit). i. appetit.
(dyafragma ⁊ vulua cõiungunt̃) vulua a dyafragmate
dependet: dyafragmati vero pulmo colligat̃: pulmo vo
gule. i. trachee arterie ab eodez orte. omnia ɔ̃patiuntur.
(Si mẽstrua auferant̃). i. retineãtur ⁊ sperma augmen
tet̃: h̃ est q̃r duplicata cã grauiorez reddit passionẽ: maxi
me autũno vel hyeme: tũc. n. sup̃fluoruz fortior est reten
tio. frigiditate exteriori orificijs coartatis (licinij extin-
cti). i. sepo hyrcino imbuti: vt magis feteat (demus dya-
ciminũ) h̃ q̃ dicit aut possumus sincopiz facere: in statu
vero nũq̃ (Simil̃r yerapigra.) h̃ ẽ cũ purgare velimus
terminata accessiõe: tũc. n. cãm antecedẽtez remouere te
nemur. (Itẽ valz ⁊c̃.) potus iste vltimus p̃seruare habz
a suffocatione: q̃r succus iusquiami matricẽ constringit ⁊
repercutit (castoreuz) h̃ habz neruos ⁊ mẽbra pãniculo
sa cõfortare (piperis al.) calorez nãlem habz confortare
⁊ augmentare (costi myrrhe opij) ista cõsumũt materiã
⁊ vaporez. ¶ De ap̃ate matricis. Cap. XII.

Aliquando apostemata nascuntur in
vulua multiformia. Si ergo adsit co
lera ru. caliduz generat̃ apostema. q̃d
tamen fit de vẽtositate grossa: vel de
percussione: vel de menstruorum ablatione.
¶ Si eniz apostema in vulue sit prora seq̃tur
dolor cuz strãguria: si in ore vulue vmbilici ⁊
natiuz aderit dolor: si in eius pupa sequit̃ do-
lor dorsi: constipatio digestionis: dolorq̃ sub
ypocũdrijs. ¶ Si apostema sit colericuz: vel
sanguineuz febres habz acutas: sitiz ⁊ dolorẽ.
Si de humoribus sit grossis: tumor ⁊ duriti-
es ⁊ grauitas in anchis ⁊ coxis: vnde oportet

succurri. ¶ Si apostema in vulua sit perquirendum est vnde fit: qꝛ si ex calore basilica vel mediana erit incidenda ⁊ sanguinãda ſm virtutem patientis nisi aliquid sit contrariuz. mulieri in vulua apostema habẽti. Gal. venã peduz conuenit minuere: melius enĩ iuuat hic q̃z si in alio loco fiat. Item dixit. in vulue passiõe necesse est super manuz minuere. Menstrua eniz stringit sanguis detractus ad supiora corporis. Si mulier fortis sit bis ĩ die attrahatur sanguis. Si debilis semel: postea danda ẽ medicina que in acuto apostemate valz: sicut succus solatri. cassiaf. mãna. mel ro. ⁊ similia. cathaplasmet̃ in primis cuz repugnãtibus calori. ⁊ membra illius cõfortãtib⁹: sicut portul. solatro. sempuiua. psilio. arnoglo. endiuia. oleo ro. ⁊ similib⁹: postea dissolutiua ponamus: sicut endiuiaz: oleuz viol. caules. se. lini. maluã. se. fenugre. assungiam anseris. gallie. mellilotũ albumẽ oui ⁊ similia: de omnib⁹ nascarizem⁹ siue simplicibus: siue compositis. Dyascori. dixit: spica nardi cocta in aqua valz si in ea sedeat mulier. ¶ Nascale pauli valz ad calidaz vuluam ⁊ duritiez suaz: ⁊ inuersationem suã ⁊ inflationem ⁊ ventositatez: accipe assungiã anseris: medullaz vituli: medullam cerui. añ. ℨ. vi. anseris gallie. c̃c̃. añ. ℨ. iiij. mast. mell. añ. ℨ. ij. ysopi. ℨ. ij. ⁊ . ß. tempera cum lacte mulieris ⁊ oleo ro. ¶ Si apostema sit frigidum ⁊ grossuz q̄ dissoluat̃ erit faciẽdũ: sicut fenugre. mellilotuz: se. lini. menta. sansucus. ⁊ silr̃ia sunt apponenda. epithima faciamus ⁊ nascale silr. demus apozima de radicibus diur̃. ad bibendum. de squinat̃. ⁊ pill. de serapino: balnea assidue ⁊ epithimata lenia. dãda sũt cibaria grossa hũorez non generantia. ¶ Si certificemur saniez ibi esse collectam ponenda sunt cathaplasmata maturatiua ⁊ aperitiua: sicut de fenugre. se. lini. farina tritici: farina ordei: ficub⁹ cuz fimo columbino coctis. Si crepuerit apostema ⁊ sanies inde effluxerit in eneaz vesicaz detur lac asini ⁊ capre. se. cucumeris ⁊ melonis. Clisterizemus cuz ptisano ⁊ melle in vuluа: confectio vnguenti ⁊ nascalis. ℞. assungie anseris ⁊ galline. vituli. cere. añ. ℨ. x. vitell. oui assi. ℨ. v. bdellij. myrrhe. añ. ℨ. i. c̃c̃. ℨ. ß. yreleos ⁊ olei nardi. quod sufficit.

¶ Apostemata in vulua generantur vel a cã primitiua: vel a cã antecedente: a cã primitiua: sicut in casu vel per cussione: vel a frigore vehemẽti: qꝛ locus inspissatur: ⁊ inde nihil resoluit̃. Sed inde apatur vel ingrossat̃. Item apatur matrix de nimia coytus supfluitate: aut ẽt pp vitiuz obstetricis quãdo nescit mulieri in partu subuenire. A causa vero añcedẽte apatur matrix: sicut ex retentione mẽstruoruz: aut ex vẽtositate ĩflatiua: aut difficultate piendi: aut aborsu: aut ex supfluis humorib⁹ peccantibus q̃litate ⁊ quantitate: sicut generant̃ cetera apostemata. Apata aũt matricis plurima sequũtur mala accĩtia que medico sunt signa. ¶ Signa ergo calidi apatis sunt h. fe. acuta. fortis. dolor capitis: lingue nigredo: tremor dolor in oculis: neruoruz rigiditas: ⁊ dolor colli. ⁊ in regione vulue sentit̃ percussio in illa parte matricis vbi est apostema ⁊ dolor: ⁊ si apostema sit in parte posteriori matricis sentit̃ dolor in dorso: ⁊ pter coartationem eius retentio fecuz. Si apostemet̃ in parte anteriori sentitur dolor circa vmbilicuz: ⁊ anterius. Si autẽ apostemet̃ in lateribus dolor est plus in ylys a dextra vel a sinistra ſm q̄ apostema est: ⁊ si sit in pte interiori adest ꝯstrictio vrine ⁊ difficultas vrine: qꝛ coartat̃ colluz vesice. Si aũt sit in cõcauitate dolor est directe sub vmbilico. Si autẽ sit in collo exteriori visu cognoscit̃ ⁊ tactu: ⁊ ẽ dolor in partibus inferiorib⁹: quãdo autẽ tãgitur sentitur orificium matricis duꝝ lapideũ: ⁊ est dolor in inguine ⁊ in genub⁹: adest oripil'o. paruus pulsus: ⁊ retẽtio freq̃uẽs vẽtositatis stercoꝝ ⁊ vrine ⁊ frequenter ex vehemẽtia accñtium fit sclirosis ⁊ sincopis accidit. ¶ Apostemata v̾o frigida sequunt̃ febris lenta: ⁊ sinthomatũ predictoꝝ remissio et dolor in ano. adest discoloratio ⁊ difficultas egestionis ⁊ vrine minutio: neq̃z vẽtositas minor apparẽs: tamen tumor est maior in pectine vel in loco vbi est apostema.

¶ In cura apatis q̄d est ex percussiõe vel casu: vel ex repletione humoꝝ: vel ex retentione mẽstruoruz: vel propter difficultatez partus: vel quorũcunq̃z apatuz calidoruz oĩum illorum inquã medicamẽtorum pncipium est flõmia de basilica: si particularia cõueniant: vt est virt⁹: etas: ⁊ similia: vel trahat̃ mã ad superiora: deĩde vero si sufficiat virtus nãlis ⁊ remaneat mã aperiatur de saphena sub talo: ⁊ si adhuc residuũ fuerit de mã: ⁊ virt⁹ sit fortis: detur medicamẽ solutiuuz: vena aũt quã docet apiri est saphena: deĩde ad localia redeamus. In pncipio ergo apatis matricis per pessariuz inyciãtur matricis confortatiua ⁊ stiptica: vt est decoctio ro. lentiuz excorticataruz: arnogl. vitis. solatri. endiuie. virge pastoris: psily psidie balaust. ⁊ similiuz. ab exteriori parte po test poni emplastrum de farina ordei: de succo portul. sempuiue: vel solatri: vel rasura cucurb. In augmẽto vero istius resolutiua ponamus: vt sũt camomill. mellilotũ. ⁊ similia. In statu vero ponat̃ puluis molendini. c̃c̃. ⁊ aneti. radix altee ⁊ similia. In declinatiõe vero calidiorib⁹ est vtendum: vt est ãmoniacuz. galbanuz. storax ⁊ pinguedines ⁊ medulle resolutiue cum oleis calidis liquefacte per pessarium inyciãtur: mũdificatiua vero inyciant̃: vt est aqua mellis rubea. vel aqua ordei in qua ꝯcoctus sit ysopus ⁊ sauina. arthemisia. saturegia. ⁊ similia. ¶ Itẽ in apostematibus frigidis ⁊ duris difficilis est curatio. ista inquã in cancruz cito ꝯuertũtur ⁊ sclirosiz: vnde a corporis mũdificatione est incipiẽduz ſm habũdantiaz humoris dominãtis ꝯueniẽtibus particularib⁹: exterius ponãtur emplastra de storace: bdellio: ãmoniaco. fenugreco. se. lini. cõfice cuz oleis calidis resolutiuis: vt est anetileon. camomilleõ. oleo de lilio. costo. ⁊ similib⁹: per pessariuz inyciãtur.

¶ In apostematib⁹ vero duris valẽt omnia remollientia ⁊ lenitiua: vt pinguedo anseris. gallie ⁊ adeps: ⁊ multũ valz si in istis resolutiuis intingat̃ lana succida ⁊ subyciat̃ pinguedo anseris. anatis. vitell ouoruz: oleuz nardileon in talib⁹ multum valz: talibus. n. liquefactis interius per pessarium: ⁊ per interiora: vel ab exteriori: vt in vnguẽtis ⁊ emplastris est vtendũ. ¶ Apostemata mul-

tiformia.i.a multis causis primitiuis ꝛ añcedētib⁹ ꝛ cō/
iūctis.(causa ca.)auc.iste oēs ponit causas.(Si apata)
h̄ ponit signa(nec dolor nāe).i. vulue(matricis colli)
vel exterioris.(Si in ore).i.interiori ꝑpter colligātiaꝫ
dolet vmbilicus ꝛ nates(Si in puppi.).i.in parte poste
riori a parte dorsi:prora aūt appellat̄ prima pars matri/
cis ex parte inguinis:vn̄ puppis appellat̄ posterior ps a
parte dorsi(basilica vena)h̄ flōmet̄ ad causaꝫ precedē/
teꝫ antecedētem euacuādam(san.tractus)ꝛ istud bis ī
die.s.ī quātitate pauca:cetera patēt(Si apostema frigi/
duꝫ ꝛ grossu ꝫ)h̄ nō cōsulo poni repcussiua stiptica:ne in
cancruꝫ vel sclirosim ꝯuertatur:sed magis a purgatione
est inchoandū:postea dande sunt leues decoctiōes cali/
de dissolutiue per pessariuꝫ inyciātur:sicut de melliloto
fenugreco ꝛ sil'ibus:ꝛ ablutis exteriorib⁹:de eisdem epi/
thima fiat.i.illinitio vl' īfusio(nascale).i.iniectio ꝑ pes/
sariuꝫ si sit in ꝓfundo ꝛ si sit exterius:ꝛ iuxta portā sup/
pone cuꝫ lana succida:vel bombace:sicut dixi supius de
nascali pauli cōtra duritieꝫ vulue(ꝛ inuersationeꝫ.)In
uersatio etiā quādo fundus:siue pars inferior solū supe/
rius eleuat̄:qd̄ de relaxatōe vel descēsu dicet īferius:vl'
quādo ad dextrū latus declinat:licꝫ qdam dicant inuer/
sationem.i.relaxationē quādo descēdit relaxatis neruis
(deinde apozima)h̄ valꝫ in ꝑncipio cure ad digerendū
mām(pill'.de serapino.)he digerūt dissoluūt ꝛ cōsumūt
ꝛ mūdificant(assuefaciāt balneum).s.corpore mundifi
cato de his apostematibus frequenter sanies generatur
que purgari hꝫ cuꝫ sero caprino ꝛ melle ꝛ ptisana data ꝑ
os:vel iniecta ī īferiora per pessariuꝫ in vuluaꝫ:vel alga/
ria in vesicā si forte sanies adsit curat̄(cōfectio vnguē/
ti)h̄ ꝯfectio valet ab exteriori inuncta.ab interiori per
pessarium ꝛ nascale iniecta.

¶ De vulnere matricis. Cap. XIII.

Vlnera in vulua generantur de acu/
tis apostematib⁹:ꝛ aliquādo de acu/
tis medicaminib⁹ vel de aborsu: que
certificātur ex sanie inde effluenti. ꝛ
ex dolore ꝛ ex pulsatōe in matrice. Si sit putre
facta sanies fit ex colera nigra cum putredine
horribili ꝛ ardore nimio: vnde mulieri est pre
cipienduꝫ: vt in vuluam ponat illa quib⁹ vul/
nera mundificentur: ꝛ calor extinguatur ꝛ do
lor mitigetur sicut succus solatri.arnoglo.oleū
ro.cū albumine oui: lacte mulieris: succo por/
tul'. ꝛ similia. Demus mulieri ad bibenduꝫ ca/
tarticum de iuiub.se.papaueris.liquir̄. ꝛ simi/
lia. Nutriamus cum cucurb.portul'. ꝛ simili/
bus. Sedeat ī aqua vbi cocta sint mirta.rose.
fenugre.balaust.lētes: cortices maligra. ¶ Si
vene sint corrose dem⁹ san.dra.myrrhā.thus
bolum.c̄c̄.aristol'.lon.de quibus omnibus cli
stere faciamus vel nascale. Sil'iter valꝫ litiuꝫ.
acatia. vnde nascale fiat. valet ad pruriginem
vulue.c̄c̄.campho.litargi.bacca laur̄.albumē
oui.oleū ro.seu clistere.seu nascale fiat. ¶ Jo.
Dam̄.dixit.farina fenugre.cum sanguine an/
seris valet ad dolorem matricis: valꝫ etiaꝫ lac
ficuum cum vitello oui si facias inde nascale.

¶ Uulnera in matrice fiunt vel a causa exteriori:sicut ꝑ/
cussione vel casu:vel ab interiori:vt a labore parturiēdi
vel a nimio conatu:vel assellādi: vel extractiōe secūdie
vel fetus mortui:vl' de crepatura apatis: aut pelliculaꝝ:
aut de hūoribus colericis corrodētibus:aut de quacūqꝫ
putredine corrosiua ibidem collecta:vel aliūde venien/
te:aut ꝑ acutas medicias interius per os receptas: aut ꝑ
pessariuꝫ iniectas. ¶ Varuꝫ aūt cārum signa partiꝫ ac/
cipiūtur ab indicio patiētis:sicut casu vel percussione:vt
sunt cause ꝑmitiue:partim a dolore ꝛ qualitate exeūtiuꝫ
in colore:qꝛ dolor acutus pūgitiuus cū multo ardore co
leram:vel sanguinē colericuꝫ sigñat: dolor vero graua/
tiuus ꝛ diuturnus ꝛ mām frigidaꝫ ꝛ grossam ostendit:ꝛ
graueꝫ esse cām ostendit:que dispositioneꝫ exeūtium si/
gñat:qꝛ cum sanguis exit rubeus ꝓtendit̄ venarum ru/
ptura. Si aūt vt fex vini vel olei cancer sigñatur vl' can
cri corrosio. Si aūt tāqꝫ sanies aliquantulum alba cre/
patura pustule vl' apostematis indicat̄. Si autē exit tā/
qꝫ carnis lotura de mēstruis diu retentis signat̄ corro/
dere vel de secūdina. vel de fetu mortuo per violētiā ex/
presso. Si aūt viridis fit:colera eruginosa corrosiua esse
declaratur. Si nigra melīa. Si alba.grossum flegma:h⁹
autē vlcera quādoqꝫ sunt ꝓpinqua collo matricis: quā/
doqꝫ sunt in fundo:qd̄ manifestat̄ per apertionē exterio
ris orificij:qd̄ si sanuꝫ reperiat̄ tūc in fundo interius eē
cognoscit̄. Item per algariaꝫ ꝛ pessarium que supposita.
si in illa dolorē faciūt vulnera sunt in ꝓfundo: similiter
per dolorem:qꝛ vbi dolor ibi morbus. ¶ In cura huius
morbi cōsideret̄ habitudo corpis que si sit repleta ꝛ cō/
ueniant particularia.ꝑmo purgetur corpus:post matrix
mūdificetur ab humiditate corrupta ꝛ venenosa. In cā
ca.cū sero caprino solo vel aqua ordei:in aqua cassiaf.sit
resoluta ꝛ tamarind̄.deinde mitiget̄ ardor matricis cuꝫ
aqua decoctiōis morelle.arnoglose.albumine oui. oleo
ro.lacte mulieris:his cōpletis in ruptura venarum vta/
tur cōsolidatiuis ab exteriori:sicut sunt balnea:in quib⁹
decocte sunt rose psid̄ balaust.myrrha.plantago.consoli
de.folia quercus vel cortex querci:vel pruni.ab interio/
ri inyciatur per pessariū aliqua opiata cōsolidatiua cō/
strictiua vt est athanasia:miclete cuꝫ succo plātaginis di
stēperata:vel inyciat̄ succus plātaginis ductus sup lapi
dem marmoreuꝫ cū emathite. ¶ Si aūt sit corrosio vel
plurima vlceratio cuꝫ putredine fetulēta:sicut in cācris
corrodētibus vel herisipilis corpore plene mūdificato:
dieta tenuis iniūgat̄:leuis digestibilis fridi sanguinis ꝛ
puri generatiua:matrix plene mūdificet̄ cuꝫ iniectioni/
bus in quib⁹:decoquātur herbe valentes ꝯtra infectio/
nes:sicut est in cācro herba sancti Joānis:ꝛ herba rober
ti:pimpinella.pilosella.acus muscata. ¶ In herisipillis
vero valꝫ lētigo aque sempuiua:solatrū portul'.ꝛ h̄ īquā
in aqua decoquātur.s.simplici:vel ꝙ melius in aqua or/
dei:vel in sero caprino:deīde inyciatur decoctio carnis
generatiua ꝛ cōsolidatiua de thure.myrrha.aristol'.cro/
co.sarcocolla.bolo.san.dra. Itē ab exteriori fiat inūctio
cum oleo ro.vel mirtino. ¶ Uulnera etiaꝫ ꝛc̄.)(de acu
tis passionib⁹).i.de humorib⁹ vel apostematib⁹(crepa/
tis de aborsu)h̄ ꝓpter nimiuꝫ conatuꝫ solent vene rūpi
sicut in exitu fetus mortui:vel exitu secūdine: simil'r in/
tellige de quacūqꝫ violentia interiori vel exteriori.(In
sanie influēte)que si sit horribilis odoris suspectuꝫ est:
qꝛ sigñatur ibi cācer:vel herisipil'.vel fistula:si sit alba si/
ne malo odore non est timēda:(si putrefacta sanies)sit
ex colera nigra.suple icēsa que collecta est in cācrū: h̄.n.
vix aut nūqꝫ curat̄:sed per succuꝫ herbaꝝ ad cancruꝫ va
lentiuꝫ remediat̄(mulier precipiēdū est corpore)suple

mundificato ⁊ sanie a matrice educta: vn̄ secure demus mulieri ad bibēdū catartica. H tamē potio debꝫ fieri de mirab. iuiub. liq uir. H. n. sanguineꝫ mūdificant de humiditate venenosa (sedeat in aqua) H fiat q̄rto loco. s. post purgationē ⁊ matricis mūdificationeꝫ: ⁊ doloris mitigationeꝫ. (Si vene sint corrose) ista sunt plana (clistere) .i. pessariuꝫ: si sit in ꝓfundo (nascale). i. suppositorium si sit in sūmo. (H litium) H intelligit̄ de simplici succo caprifol. qꝛ lituꝫ: quādoqꝫ dicit medicinaꝫ cōpositam laxatiuam ex tali succo ⁊ aloe. ⁊ felliculis auiuꝫ de p̄da viuentiuꝫ que me^na valꝫ contra telaꝫ ⁊ maculam oculorū si ponatur in ipsis de eisdē vel de eadē cōfectione qꝫ idē est (valꝫ ad pruriginē) que fit de salso flegmate vel d̄ colera adusta (lac ficuuꝫ) istō tolle qꝛ acutū ⁊ corrosiuū ē.

¶ De mollitie matricis. Cap. XIIII.

Vulua aliquādo patitur mollitiem ꝓpter humiditatem nimiaꝫ vel in loco frigido multaꝫ sessioneꝫ: seu aque frigide infusioneꝫ: his. n. emollit̄ ⁊ a suo loco egreditur: aliquādo egreditur ꝓpter nimiam expressioneꝫ in partu. ¶ Unde in medicando ypoquist. ⁊ balaust. in vulua sunt ponenda. Sedeat in aqua vbi cocta sint stiptica. epithima fiat cum oleo ro. ⁊ mirtino. cōmandetur obstetrici vt matricē reponat in interiora. Deinde faciamus puluerem de rebus stipticis: ⁊ desuper ponamus: sternutatiōes faciamus: qꝛ aliquādo reddūt vuluaꝫ in interioribus. Dyascori. merda bouina valꝫ ad vuluā egressam si inde fumigetur mulier: eadeꝫ medicina prodest que ⁊ ano exeūti profuit.

¶ Hec passio precipitatio matricis solet dici: ⁊ hꝫ causas diuersas: aliquando fit a frigore subintrāte. Item fit aliquādo a lōga sessione super lapideꝫ frigidū. Itē fit ex assiduis balneis. Iteꝫ a casu vel a saltu: vel a nimio conatu luctādi vel grauia honera leuādi. Itē fit a causa antecedēte interiori: sicut paralysi lacertoꝝ: vel a nimia humiditate remolliēte ꝓpter expressionē in partu. ¶ Cause primitiue magis ab idicatiōe patiētis accipiunt̄. Cause an̄cedētes ab humiditate corporis vl' mollitie carnis intelligūtur. ¶ Uiso etiā vnde infirmitas sit curemus: Si sit a nimia superfluitate humida corporis: vel paralysi lacertoꝝ: corpus per ieiuniuꝫ vel per purgationē desiccetur: deinde seq̄tur cura cōis que talis est: apponant̄ naribus mulieris aromatica. orificio matricis inferius res fetide. Itē lana succida in forti vino bullita ⁊ expressa calida vmbilico apponat̄. Iteꝫ distēperetur āmoniacuꝫ cuꝫ succo absinthy: ⁊ inde totus venter illiniat̄. Iteꝫ furfur torrefactū ⁊ saccellatuꝫ superponatur. Item decoquātur ruta. arthemisia. satureia. cum vino ⁊ superponātur. ¶ Si autē matrix foris egrediatur: obstetrix manu sua inuncta oleo mirtino ipsaꝫ interius reponat: deinde festinetur balneuꝫ de ro. psid. gland. balaust. gallia. mirtill' ⁊ similibus. suffumiget̄ cum reb⁹ stiptic. vt est diptamuꝫ coctuꝫ in aqua ⁊ aceto: vel colofon̄. vel ypoquist. positis super carbones. Item puluis de cornu cerui ⁊ folys lauri. an̄. ʒ. i. mirtilloruꝫ. ʒ. i. istud distēperetur: ⁊ detur ad bibēdum statiꝫ matrix redit ad locum suum. ¶ Contingit iteruꝫ matricem declinare ad dextraꝫ vel ad sinistrā parteꝫ: qd̄ scitur per grauitatem illius partis: quādoqꝫ a parte anteriori cōprimit stomacū: qd̄ iteruꝫ contingit ꝓpter repletioneꝫ humoruꝫ vel ꝓpter ventositateꝫ illam sic attrahētem post se. Si sit ꝓpter vētositatem: later calidus suppositus intinctus in aceto calido. Si sit de humore grosso ⁊ duro: vn̄ locus sentiat̄ durus decoquātur se. lini. ⁊ fenugre. deinde colentur: in colatura resoluatur oleuꝫ oliuaruꝫ: butiruꝫ assungia anseris: medulla cerui: ⁊ per pessariuꝫ inyciat̄: In omni autē dislocatione matricis multuꝫ ꝓdest si magna ventosa in ꝑtem oppositā apponat̄ cū igne sine scarificatione: ⁊ ꝑ H pꝫ caplm̄ istud.

¶ De dieta pregnantium. Cap. XV.

Prout Gal'. in multis suis libris profitetur: ligatio fetus in matrice est sicut ligatio fructus in arbore: fructus eniꝫ in arbore cum generatur: primū debilis esse approbatur: vnde facile labitur: si arbor quolibꝫ vento moueat̄: vel quibuslibet alŷs similibus: cum auteꝫ iaꝫ in arbore firmatur: vt iam tēpus suuꝫ medictur: ligatur firmiter: ⁊ a timore cadendi remouet̄: cum autem iam ad maturitatem compleat̄ cadit sine vllo motu: ⁊ ab arbore separat̄. Similiter in vulua fetus cum sperma in vuluaꝫ incidit ligatio eiusdem debilis est: vnde si mulier patit̄ in saltu vel in lubricatione: vel farmacia: vel flobotomia vel venarum fluxu in emoroyd. siue in collo: vel nimio corporis motu seu anime: ligatio fetus dissoluitur: ⁊ de vulua facile labitur: similiter cum perfecte iam completur tēpore horuꝫ medio fortior ⁊ solidior est eius ligatio: vnde que grauidatur sine nocumēto fetus aliquo modo mouetur. ¶ Oportet ergo vt in principio ꝯceptus nullus femine ad memoriaꝫ reducat cibaria que in illo tempore inueniri nequeant: ne forte desiderāti ⁊ non inuenienti causa sit abortiendi: si desideret inuenienda que vis ad eaꝫ ducenda festinemus.

¶ Regatur aūt stomacus grauide extrīsecus cum rebus confortatiuis: sicut oleo nardino: masticeleō. absinthelcon ⁊ odoriferis cathaplasmatibus maxime in principio ꝯceptus: cum autem appropinquat partui assuefaciat balneari: ⁊ vngat se mollitiuis oleis ⁊ nutriatur cibis mollibus. ¶ Si inflatio peduꝫ supuenit: oleo nardino: masticeleo. ro. vngatur ⁊ aceto: ⁊ fumigentur crura cuꝫ aqua: postea chimolea cum aceto tēperata est superponenda: pedes fumigentur cuꝫ apozimate de caulib⁹: vel de abrotano. ¶ Si habeat appetituꝫ incompetentem iniungatur moderatuꝫ exercitium: odorifera bibat vinum: tēperata sit dieta: post cibuꝫ accipiat malagra. citonia. pira. si lutuꝫ vel carboneꝫ quesierit: dentur cicer. fabe asse. epithimata ⁊ cathaplasmata odorifera ⁊ aromatica sint apponēda pectori vel stomaco. ¶ Si humo

res furiosi grauant pectus opz farmaciā dari
post q̄ fet⁹.iiij.mēses expleuerit: ⁊ vsq̄ ad.vij.
peruenerit: h̄.n.tp̄s est mediū iter tēpora ɔcipi-
endi: fetus etiā cū fortiter ⁊ pfecte in vulua li-
gatur tūc medicus in farmacia danda non sit
temerarius. Quā si dederit leuē ⁊ securaz da-
ri oportet. ¶ Si grauide vētositatem stoma-
ci patiātur siue vulue: oportet festinari ad solu
tionez ventositatis: ne causa sit abortiēdi. Erit
autez ad h̄ puluis iste vtilis: q² valz ad vento-
sitatem matricis. ℞. zedoar. betonice. se. apij.
añ. ʒ. ij. casto. ℥. i. ameos. ʒ. iij. zucca. ʒ. xx. pulue
riza. ⁊ da. ℥. i. ¶ Antidot. valens ad dolorem
matricis ⁊ ventositatem sui ⁊ grauitatem sto
maci: grauidarum eniz aborsum aufert. ℞. se.
apij. maratri. ameos. ʒʒ. añ. ʒ. iij. masti. gariof.
cardamomi. assari. añ. ʒ. i. ⁊ ß. cinamomi. nu-
cismusc. casto. zedoar. doronice. acori. añ. ʒ. ij.
zucca. ʒ. vi. pulueriza. ⁊ adde mell. q̄d sufficit
da. ʒ. i. cum vino. ¶ Aliud valens ad duritiez
partus. q̄d Gal. ad morsuz aranee. scorpionis-
q̄z que sunt venenosa dixit valere. ℞. pipis al.
grañ. xxx. myrrhe. castorei. storac. añ. ʒ. i. ⁊ ß.
opij. ʒ. iij. galbani. se. apij. ameos. anisi. sisame
leos. añ. ʒ. iiij. ⁊ ß. fac puluerē tempera cuz vi-
no. da bibere. ʒ. i. ⁊ ß. cum. ix. ℥. vini.

¶ Hoc capl'm est de regimine pregnātiuz s̄m medicinaz
⁊ dietaz: quādo.n. incipiūt pregnari decipit de facili fetus
si in earuz regimine erret̄: ꝑpter h̄ signa impgnationis
sunt ɔsideranda: ⁊ cause aborsus ingrende vt euittētur.
¶ Signa pregnatiōis sunt multa: vnū est ꝙ post coytū
non currit sperma: neq̄z exit a matrice. Sed ambo sper-
mata iterius retinent̄: q̄d soli mulieri est notuz. Aliū ꝙ
virga viri fortiter exsugat̄ ⁊ exsiccat̄ in hora coytus: h̄
satis pōt vir cognoscere per cōpressionez ⁊ desiccatiōez.
Itē aliū signū. parua horripilatio in hora coytus: q̄d sen
tit mulier in inferiorib⁹ ptib⁹: q̄d fit ꝑpter coadunatio-
nez innati caloris circa matricez: ⁊ in tēpore sequēti sen-
titur dolor iferius: ⁊ quasi motus deambulatiuus circa
vmbilicū exterius: ⁊ ēt collū matricis est exsiccatū ⁊ coa
dunatuz in se ⁊ collectū absq̄z duritia tñ apostemosa: vñ
si supponat̄ aliqd interius nihil poterit intrare. Itez di-
cit Ras ꝙ coytuz statiz nō desiderant: ⁊ ꝙ mēstrua nō
currunt s̄m horaz cōsuetaz. Itez signum est ꝙ color na-
turalis mamillaruz mutat̄ in liuiditatez: ⁊ eleuāt̄ aliq̄z-
tuluz: ⁊ pruriunt in summo. Itē alba oculoruz mutātur
de colore naturali in colorez innālez: q² rubificātur vel
liuescūt: ⁊ frequenter accidūt lētigines in facie ⁊ mamil
lis ⁊ mutat̄ appetitus: ⁊ aduenit nausea: ⁊ subuersio aī.
q̄d totuz cōtingit: q² san. mēstruus redit ad supior: cum
totus embrioni pro nō fuerit necessarius: q² quāto plus
magnificat̄: tāto magis indiget sanguine ad vsuz nutri-
menti: ⁊ ideo destruūtur talia accidētia. Itez dicit Hyp.
in afforis. ꝙ post somnuz in nocte detur aqua mell' crudi
ventre repleto cibo: tūc.n. ventositas inde resoluta neg-
ens exire per itestina expulsa ad matricē generat tortio-
nez. Itez signa sumpta ab vrina debilia sunt: tamē auc.
ponit ꝙ vrina pregnātiuz habz quasdā athomosas reso-
lutiones admoduz coti carpinati semp per vrinā expres
sas. Itez vētris tumor signum est pgnationis: licz debile
q² h̄ fit in cachochimia: hydropisi i mola mr̄icis que est
falsa ipregnatio. ¶ In mola qdem matrix magnificat̄
sicut in pregnatiōe ⁊ mēstrua retinētur: ⁊ prolōgātur eo-
rum tēpora: ita vt videat̄ vera impgnatio. Differētia ē
q² mola matricis magnificat vētrez magis: ⁊ quasi repē
te ⁊ nō ordinate ⁊ nō adest motus s̄m pyodos. Itē adest
mollities mamillaruz ⁊ gracilitas cuz tumore vētris: vt
in illis que patiunt̄ aborsuz: ⁊ non m ouet̄: sicut embrio
mouet̄ motu nāli: sed per fortez cōpressionem mouetur
mola a loco suo: ⁊ post morā redit: dein de post lōgum tē-
pus: ⁊ quasi in fine anni emittit̄ frustū carnis informis:
vel egredit̄ multa vētositas cum plurima humiditate:
⁊ tūc residet tumor: ⁊ quiescūt accñtia: ꝑuenit autē istū
cum mulier habūdat in spermate nimis: vñ sperma viri
q̄d est artifex in ipsuz nō potest operari. vel s̄m Gal. h̄ ꝑ
uenit ex retentione mēstruoruz. ¶ Mola autē debz cu
rari per fortes medicinas mēstruoruz prouocatiuas: vt
per tyriacam dyatessarō ⁊ per aquā ciceris ⁊ rute: ⁊ si ne
cesse fuerit pillule fetide exhibeāt̄. ¶ Impregnatio ser
uari dz vt prohibeat̄ aborsus: abortit.n. mulier in trib⁹
primis mēsibus ꝑpter ventositates: vincula embrionis
adhuc debilia euellētes: sicut ventus fortis in tēpore v̄-
nali flores ab arbore euellit. Item fit aborsus in.iij. me-
dijs mēsibus ꝑpter humores aggrauantes ⁊ fetū lubri-
cum faciētes. In.iij. postremis mensib⁹ posterius fit ab-
orsus ꝑpter frigiditatem fetuz mortificantem. Item fit
aborsus ꝑpter alias causas: sicut ꝑpter fortes egritudi-
nes. Itē ꝑpter fluxuz ventris imoderatum: vt est dya-
ria: dissinteria: ⁊ ꝑpter fluxuz san. vel ventris a superio-
ri: vel inferiori: vel ꝑpter casuz: vel percussionē: ⁊ ꝑpter
motus corporis imoderatos: ⁊ ꝑpter vociferationem: ⁊
propter fortes motus aiales: vt est timor ⁊ desideria re-
ruz que nō possunt haberi: vl' inueniri. Si ergo plurima
adsit vētositas fiat inūctio cū oleo nardino: detur cimi-
nata alexādrina: vel dyanisum: fiat emplastrū de rebus
aromaticis: vt est anetuz: siler mōtanuz: bacce lauri: ⁊ si-
milia. Si adsit humiditas supflua leuiter purget̄ in mē-
sibus intermedijs: in alijs vtatur moderata dieta decli
nāte ad siccitatez: vtatur exercitio ⁊ puluere spēruz aro-
maticaruz: vt est cinamomū. galāga. gariof. cassialig. ca-
lamus aromaticus ⁊ similia: ⁊ fiāt ea que dicit viaticus:
a ceteris causis primitiuis leue est ꝑseruari ipsam: q² si
sit ex frigiditate exteriori i aere temperato maneat. Si
ab interiori dētur calefaciētia. ¶ Ligatio fetus) fet⁹ li-
gatur cuz vmbilico matricis: ⁊ per eūdem locuz recipit
nutrimētuz duz est in matrice ⁊ nō per os: vmbilicus.n.
suus vmbilico matricis cōtinuatur (siue ō collo vulue)
collū vulue porta exterior est que semp manet a parte q̄
est in natura feminea dicit̄ a Gal. cōmunius a vulgo (cū
appropinquat̄ partui) per. xv. dies ante partuz debēt fie
ri balnea ⁊ inunctiōes remollitiue. vt inferiora dilaten-
tur (Si inflatio ped.) cōtra inflationez talem multū va
let stercus bouinū: cum succo rute: ⁊ puluere sileris mō-
tani: ⁊ aneto insimul coctis (ro. cum aceto.) h̄ confortāt:
subtiliant ⁊ ɔsumunt. acetuz.n. multuz exsiccat ⁊ loca cō
fortat (chimolea). i. terra hispanica: vel terra q̄ sub mo-
la fabri inuenit̄: multuz cōsumit ⁊ cōstringit ne aliqd de
extraneo recipiāt (malagra. citonia.) h̄ faciunt cibū de-
scēdere ad fundū stomaci (lutuz vel carbones) tales ap
petitus fiunt ex infectiōibus oris stomaci ex vaporibus
corruptis q a mēstruis venenosis resoluūt̄ (fabe assate)
h̄ cōsumunt fridos humores. (irrationabilē appetituz)
prouocātes vel dicatur ꝙ talia sunt silia rebus desidera

tis: vñ excipitur appetit⁹ (cathaplas^{ta}) ℞ ꝯfortāt os stomaci (farmaciaz) leuez: vt est mãna cassiaf. deronice radix est rubea que ex india afferꝛ: loco cuius potest poni achorus duplicat⁹. (Itez aliud valet ad duritiez part⁹. ℞. piperis al.) ℞ vltimū antidotū nequaq̄ cōsulo dari: recipit. n. res nimis calidas ꝛ dissolutiuas.

¶ De difficultate partus. Cap. XVI.

Cum mulier tēpus naturale ꝑiendi explenerit mouetur fetus motu fortiori: vnde vuluam necesse est dilatari ꝛ virtute sua expulsiua fetuz de secundina emitti. ¶ Sed aliquādo grauiter ꝑiunt: neq̄ etiaz parere possunt: qđ multis fit causis vel ex calore subito ꝛ extraneo ledente mulieres: vel ex angustijs viarum vulue: vel ex nimia mulierum pinguedine: vel si sit fetus mortuus: neq̄ se ad exeunduz iuuerit: aliquādo si concipiat aliqua que adhuc sit paruula: ꝛ si in hyeme sit: aeris. n. nimia frigiditas vulue vias constringit: si in estate cōtigerit calor aeris vētrem dissoluit qui fetuz solet adiuuare egredi. ¶ Oportet ergo si viderimus mulierē in partu laborātez precipiamus eā balneari in aqua vbi fenugre. malꝰ. se. lini. ordeuz mundum cocta sint: vngamus coxas ꝛ ventris inferiora cū olꝰo ꝛ dissolutio epithimate. fricem⁹ latera ꝛ femora cuz oleis dissolutiuis: demus orizaccaram ad bibēduz ꝛ capilꝰ. veñ. mentaz ꝛ absinthi. de quibus puluere facto detur cū vino. ʒ. i. sternutationes faciamus cum thure: ambulet per decliuia loca suauiter.

¶ Istud caplꝰm est de difficultate ꝑiendi: difficultas ergo partus quādoq̄ est ex parte matricis: aliquādo ex parte fetus: difficultas autez ex parte fetus ē: qꝛ nimis magn⁹: vel nimis grossus: aut qꝛ nimis est paruus ꝛ debilis: vñ matrix euz vilipendit emittere: aut qꝛ caput nimis ē magnuz: aut quoniā est mortuus: aut qꝛ formaz habꝫ monstruosaz ꝛ grossam a nā: vt si habeat duo capita. Ex parte matricis est difficultas partus: aut ꝓpter nimiaz matricis paruitatez: aut angustiaz orificij inferioris: aut qꝛ ipsa mulier nimis est timorosa: aut qꝛ ipsa non est assueta dolori: aut ꝓpter apostema q̄ est in matrice: aut i mēbro sibi vicino: aut ēt q̄ antecedit partus horaz sibi debitā: qꝛ egrediꝛ ante tēpus sibi determinatū. Itē fit difficultas partus ex parte secūdine: aut qꝛ ipsa nō rumpiꝛ neq̄ separaꝛ a matrice ꝓpter grossitiez retinaculorum: aut qꝛ rumpitur ante tēpus ꝓpter subtilitatez eoꝝ: aut qꝛ plurime mãe grosse ibidem collecte coartando viam exituz impediāt: aut interficitur partus propter causas duas primitiuas: vt sunt dolor timor: aut ꝓpter nimiam frigiditatez restringētem: aut ꝓpter nimiaz caliditatez dissoluentem. ¶ Signa aūt istarum causaruz habēt sumi partiz ab indicio patiētis a virtute matricis ꝛ habitudine: ꝛ partiz ab accidentib⁹ mortuū fetum signātibus. Si aūt mulier sit fortis ꝛ moderate sit habitudinis difficilis partus signaꝛ ex parte secundine. Si aūt eꝰ magis signatur ex parte matricis. Si autem sit propter fetum mortuū est dolor plurimus circa vmbilicū: febris cuz lēto tamē calore: discoloratio faciei: diminutio appetitus instantia vigiliaꝝ: fetor oris: ꝓpter cadauer: qđ in vtero mortuuz existit: imobilitas fetus cōtinue ꝛ plurim⁹ vapor horribilis exit ab ore. ¶ Si ḡ adsit difficultas partus ꝓpter opilꝰonez ꝛ angustiaz ꝛ coartationez partis inferioris: aut ꝓpter debilitatē secūdine siue fetus: studeamus mollificare partes inferiores cū balneis: vel fomētationib⁹ decoctionis aque malue: bismalue mercurialꝰ. aut cum aqua in qua decoctum sit semen lini: aut cum aqua decoctionis camomille. semīs lini. caulium. Inungentes etiā partes cū oleo sisamino. oleo violꝰ. tepido: vlꝰ species aromatice decoquātur: ꝛ inde suffumigeꝛ. Si autē sit timorosa teneaꝛ ꝛ cōfortetur. Si aūt parere non cōsueuerit ꝛ angustuz sit collū matricis teneat vehemēter anhelitū suuz ꝛ eum expellat vehemēter ad inferiora. Si aūt sit nimis pinguis: ꝛ ꝓpter superfluam pinguedinez opileꝛ inferius: tūc iaceat prona sup̄ ventrem ꝛ faciem suaz ꝛ genua cōducat: ꝛ cōtrahat cōduplicādo versus coxas: vt sic matrix aperiaꝛ: qꝛ sic cōprimiꝛ ad inferiora. Si vēter sit constipatus intestina euacuenꝛ cū clisteri. Si adsit egritudo in mēbro aliquo vel in toto eam curare festinemus. Si sit ꝓpter duritiem secūdine difficile erit subuenire: aliquādo tamē mulier supponat manū in circuitu ꝛ attēptet retinacula separare. ¶ Si mortuus sit fetus balnea ex herbis calidis: ꝛ fomentationes specieꝝ aromaticaꝝ: ꝛ sternutatio fortis: sicut in retētione secūdine fiat: fricenꝛ etiā partes inferiores cum oleis calidis: ꝛ vnguēta calida ꝛ emplastra superponātur: nascalia aūt ꝛ pessaria vidētur in talibus reb⁹ valere ō rebus aromaticis cōfortatiuis. Impedimētuz cāmum primitiuaꝝ de facili remoueꝛ. ¶ Itez sciēdum q̄ ex parte fet⁹ aliq̄no mō impediꝛ partus exire. vt si nō exeat modo ꝯueniēti: aut si etiam fetus plꝰes sunt vno. Nālis eniz egressio est vt primū egrediatur caput: deide collū ꝛ humeri ꝛ sint manus extense super coxas ꝛ recte egrediaꝛ: nec magis declinās ad vnam partez q̄ ad aliaz. Iste modus nālis est: ꝛ multotiens diuersificatur: qm̄ ꝑmo exeunt pedes: ꝛ aliquando exit duplicatus: ꝛ multi alij sunt modi. Si ergo exeat modo nō debito reducamus ipsuz si possumus ad figurā nālem supponēdo manū ꝛ impellendo eū ad interiora si possumus. Si autē duo vel tres sint fetus: vnuz post aliuz extrahamus: aliquādo etiā cū ferro est subueniēdum locū dilatando: aut cum forti nascali: aut cū pessario facto de myrrha ꝛ oleo nigro ꝛ felle tauri: ꝛ similib⁹. per predicta patet caplꝰm.

¶ De exitu secūdine. Cap. XVII.

Postquā mulier peperit si secūdina remanserit in ea expellēda oportet festinare cuz sternutatione tenendo os ꝛ nares. cinerez quoq̄ aqua infusuz: ꝛ postea colatum cum. ʒ. i. puluerizati. se. malue demus ad bibendum cum aqua ca. ꝛ post vomere faciamus: similiter. ēē. puluerizatum demus cuz aqua ca. ꝛ vomere cogatur. Item valent ad emittenduz secūdinam ꝛ sanguinez a partu remanētez fumigationes vulue cum oculis salsoruz pisciuz: vel vngulis equorum: vel stercore canino: siue cuz cicuta: siue sinapi. ¶ Si sanguis post partum non exierit medicetur cum medicina prouocāte menstrua.

¶ Istud caplꝰm est de retētione secūdine: egresso. n. fetu a matrice secūdina retinetur: aliquādo per se solā: aliq̄

vero propter plurimuz sanguinez menstruosuz non eductum quem educi oportz: aliquando cum pecude quod apud lombardos arpia vocatur. pecus enim illud apud quasdā gentes generatur in matrice ⁊ nutritur cum embrione: sicut apud illas que fructibus ⁊ herbis ⁊ radicibus nutriuntur: vt sunt lombardi. est autem pecus ħ simile bufoni: ⁊ appellatur pecus ħ frater lombardorum: semper enim gemelli nascuntur. ad eductionem autem talium que dicta sunt valent predictoruz plurima: sicut sternutatio. Juxta afforis. qui dicit. ad matricl precipitationem obtalmicū apponens apprehendere os ⁊ nares. Item valet ad idem succus porri tepefactus ⁊ bibitus. ad idem etiam valet si suffumigatio fiat cum nigella ab inferiori. Item ad hoc valz herba perforata. idest herba sancti Joānis. Item ad idem valet suffumigatio stercoris bouini incensi ⁊ cum thure. Item tingatur cum pelle serpentis: vnde serpens exierit dum se renouat. Item q̄dam dicunt q̄ si teratur rutha ⁊ absinthium ⁊ arthemisia ⁊ ligentur ad coxas mulierum q̄ ab omnibus liberabitur. ħ similiter valent ad fetum mortuum educendū: sicut ⁊ precipit Uiaticus. Item cantarides trite cuz sepo hyrcio ⁊ emplastro facto: ⁊ ipso ligato super coxas in aliqua parte sinistra vel dextra. ħ etiam solet secūdinā educere ⁊ fetum mortuum hac de causa: quia illud emplastruz ca. est ⁊ sic. ⁊ ideo calor circūdatur circa partes inferiores: ⁊ confortat expulsiuaz. per p̄dicta pz caplm.

¶ De sciatica passione. Cap. XVIII.

Passio sciatica nascitur ex humoribus in neruum illum grossum descendentibus qui scia vocatur. hec inter lacertos est coxe. ¶ Fit autem plurimum ex humoribus flegmaticis ⁊ viscosis in concauitate coxe se adunantibus: aliquando ex humoribus sanguineis cum colera rubea mixtis ⁊ ibidem collectis: vnde patiuntur dolorem in coxis: aliquando descendit dolor vsq̄ ad crura ⁊ calcaneum: ⁊ vsq̄ ad paruum pedis digitum: aliquando est in vna parte: aliquando in vtraq̄z: si autem sit in sinistra peior ⁊ molestior est q̄z in dextra. ¶ Si ex humoribus sanguinolētis ⁊ colericis sequitur nimietas doloris ⁊ continuatio pulsationis ⁊ ardor ⁊ incensio: q̄d maxime contingit iuuenibus. ¶ Si ex calidis certificet̃ esse humoribus vena minuatur que saphena vocat̃ de calcaneo si passio sit in vtraq̄z parte flobotoment̃ vtreq̄z vene. G. dixit. tantū valet ħ flobotomia vt vna die infirmus euadat: aliquando etiam vena in medio brachio est flobotomāda de parte īfirma: ⁊ maxime in initio ħ fiat: si nos adiuuerint tempus etas: consuetudo: ⁊ regio: postea danda est farmacia que coleram rub. purgat: similiter clistere faciamus: nutriamus cū dieta caloris extinctiua sepe balneētur in aqua dulci: demus pillulas de mastice ⁊ aloe. vngamus epithimatibus frigidis. ¶ Si de humoribus frigidis sit ⁊ viscosis. demus farmaciaz chimos illos malos purgantem: sicut pillule de hermodactil. de tapsia vel fetidas: vel demus de stomaticō pillule de colloqntid. theodoricon: ⁊ similia: frigidos ⁊ viscosos humores purgātia: clystere faciamus de centaurea: se. lini fenugre. colloquintid. ⁊ similibus. Nutriamus cuz cibis bonorum chimorum generatiuis caueant a plenitudine cibi ⁊ potus: maxime si grossi sint cibi: ⁊ ad digerendum duri: cautissime coytum vitent: maxime post cibuz. cū purgabūtur farmacia: clysteri balneis: ⁊ corpus mundificatuz de materia morbi interioris certi fuerimus redeūdum est ad epithimata exteriora ⁊ cathaplasmata: vnde costus filius luce dixit. in lib. quē de iectigatiōe fecit: vbicūq̄z inqt epithimata: emplastra seu cathaplasmata alicui morbo superponenda sunt: vnde mēbrum percipitur esse calefaciendūz: vel materia grossa de illo dissoluēda: oportz precessisse purgationez totius corporis cum farmacia ⁊ flobotomia: certificato vero corpore ⁊ mūdificato ⁊ passione remanente in vno solo mēbro propter humores in ipso clausos. si mā alia nō fuerit que eos aliūde effluens augmentauerit: tunc tm̄ apponātur epithimata ⁊ alia silia. sed si corpus plenū sit humoribus opz vt caueant: q2 multo magis attrahit ad mēbruz infirmuz q̄z dissoluerit. ¶ G. dixit. ħ passio si inueterauerit opz venas incidi: ⁊ post incendi. ¶ Dyasco. dixit. vidi multotiēs incendi cum stercore pecuduz ⁊ multum profuit. Iterum si calefaciamus locuz infirmuz cum merda bouina valet: medicina calida danda est infirmo ⁊ dissolutiua: sicut tyriaca philoniuz socrugene dyatrion pipereon ⁊ similia. fumigem⁹ cū aqua calida vbi calamentum anetū camomilla origanuz mellilotum sansucus frondes lauri: ⁊ similia sint cocta. ¶ Pillule valentes ad artheticū dolorez ex frigidis humoribus grossis ⁊ viscosis: ⁊ ad sciaticos podagricos ⁊ ad ventositatem neruoruz. ℞. armoniaci serapini bdelij oppoponacis aloe sarcocolle asse se. cicute apij anisi: añ. ʒ. i. colloquintid. ʒ. ij. turbith. ʒ. iij. scamonee acori. añ. ʒ. ij. tempera cū succo porri: ⁊ factis pillīs. da. ʒ. i. ⁊ ß. vł. ij. vł iij. s̄m vires patiētis. ¶ Pillł de serapino valent silr. ℞. serap. turbith. añ. ʒ. v. bdelij apij: se. acori. añ. ʒ. ij. sansuci calamēti cicute. añ. ʒ. j. scamonee castor. spice tapsie. añ. ʒ. ß. tēpera cū succo apij: ⁊ da bibere. ¶ Pillł alie valēt silr ℞. sene. ʒ. v. bdelij. ʒ. iij. serap. sarcocol. armo. añ. ʒ. ij. mastic. acori colloquintid. scamonee.

gna.ʒ.i.ꝛ.ß.calamenti apij:seminis anisi ma-
ratri cicute spice sticados salis armoniaci.añ.
ℨ.j.ꝛ.ß.tempera cum succo apij:ꝛ da.ʒ.iij.
cum apozimate de nigro cicere. ¶ Epithima
Jo.dam̄.valet ad sciaticos podagricos de fri-
giditate vel flegmate. ℞. colloquintide.ʒ.lxxv.
euforb.ʒ.lxv.lactis titimali.ʒ.xxxv.omnia te-
rantur.ꝛ in.iij.lib.aque ponantur per triduuꝫ
ꝛ in.iiij.die olei veteris libr.i.mitte ꝛ suauiter
coque donec.ij.partes aque remaneant.dein
de cola ꝛ mitte ad focum coquens quoad so-
lum remaneat oleum:postea pone.ʒ.iiij.cere
liquefacte ꝛ mitte euforbium bene pistatuꝫ ꝛ
lac titimali ꝛ tempera fortiter.deinde vnge i-
firma loca calcaneū.s.ꝛ plantas peduꝫ. ¶ Si
fortius operari volueris:da infirmo sero.ʒ.i.
de serap̄.in mane iunge. ¶ Suppositoria de-
ponentia flegma viscosum valent ad doloreꝫ
dorsi:ꝛ ad colericam passionem de frigidita-
te. ℞.serap.ʒ.ij.bdelij sarcocolle colloquinti.
scamonee nitri litij fellis taurini myrrhe añ.ʒ.
j.tempera cum melle cocto:ꝛ fac in modum
glanđ.suppone vnaꝫ:ꝛ postq̄ʒ exierit pone al
terā vsqꝫ ad tertiam. ¶ Stomaticon valet ad
dolorem arthetice membra frigida calefacit:
similiter vesicam ꝛ renes ꝛ dura apostema-
ta destruit. ℞.sisameleon caulium.añ.ℨ.i.sto
racis.ℨ.iiij.coque suauiter vt dissoluatur sto-
rax:deinde cola ꝛ vnge. ¶ Calida epithima-
ta ventositatem dissoluunt in membris adu-
natam.humores grossos digerūt ꝛ dissoluūt:
membra calida faciunt frigida.fortius epithi-
ma est elacterion:post costileon:damnileon:
cicuteleon:sambuceleon:anetileon:yreleon:
pyganeleon:oleum de balsamita:ꝛ similia.
¶ Si aliqua velis ad dissoluendum grossos
humores ꝛ ventositatem fortiora coque pire
truꝫ in quocūqꝫ volueris horum anacarđ.ca-
stor.euforbiū cicutam storacem costum cala-
mentum ꝛ similia:quantitas horum ponen-
dorum in his oleis.ʒ.ij.vel.i.ꝛ.ß.neqꝫ freque-
ter facienda sunt ista.cauenda enim post mū-
dificationem interioris corporis ne passio pe-
ioretur ꝛ augmētetur. ¶ Sed si ex sola sit fri-
gidate vel membris inclusa ventositate ꝛ sine
materia valent q̄nqꝫ epithimata ibi iposita.

¶ Sciatica passio spēs est gutte.gutta aūt ē passio ex reu-
matismis ꝓueniēs ad iūcturas.ꝛ hꝫ.iiij.spēs ciragrā po-
dagrā sciaticā. ¶ Primo agendū est de sciatica que de-
noiat̄ a scia.i.ab illo osse cōcauo in quo vertebrū vertit̄
in anchis ab vtraqꝫ ꝑte:ꝛ gnātur ab hūore reumatizan-
te ad illā iūcturā ꝛ ibibēte ligamētū per qđ illa duo ossa
cōtinuant̄.h̄ ğ reuma siue descēsus hūoris ad istā iūctu
rā multis modis cāt̄:qꝛ tot modis:quot gnānt̄ apata et
pluribꝰ.gnāt̄ ergo sciatica passio ex supfluitate hūoꝝ et
debilitate iūcture suscipiētis que debilitas:q̄nqꝫ est a pͣ
creatiōe:ꝛ q̄nqꝫ ab alio euētu vt casu ꝑcussione.Itē cau-
sat̄ a largitate venaꝝ.al̄.viaꝝ:ꝛ q̄nqꝫ per raritatē iūctu-
re ꝛ capacitatē:q̄nqꝫ ꝑꝑ supfluā attractioneꝫ ibi factā a
calido acq̄sito per motū ꝛ fricationē:ꝛ iteꝝ qꝛ iūcture ce
teris mēbris sunt subiecte.mēbra.n.supposita subiectis
mēbris supfluitates freq̄nter expellūt.fit ēt q̄nqꝫ dolor
in iūctura:vn̄ plꝫ fit attractio.Rūpit̄ etiā q̄nqꝫ ligamē-
tuꝫ.Sꝫ tūc nō est curabile:ꝛ aliq̄n laxatur ꝛ lubricat:vn̄
resilit vertebꝝ a scia:ꝛ bn̄ curat̄.Cāe iste sunt añcedētes
corꝑales. ¶ Cāe aūt ꝓmitiue plures sunt sicut nimia sa-
tietas ꝛ paucitas vel malitia digōnis:ꝛ lōga trāq̄llitas:
ꝛ ociositas assidua ꝛ coytꝰ imoderatꝰ ꝛ ebrietas:ꝛ crapla
ꝛ ꝯsuetaꝝ euacuationū dimissio:ꝛ emorroydaꝝ ꝯsueta-
rū retētio.oīa.n.ista caliditatē diminuunt inatā:sicut li-
gna plīma ꝑuū ignē:vn̄ seq̄t̄ supfluitatum aggregatio:ꝛ
maxie frida ꝯplone iuuāte istas causas.Cā iteruꝫ ꝓmiti
ua guttaꝝ est motꝰ post cibū vel comestio in balneo ꝛ po
tus ēt vini puri añ cibū sup oīa gnāt guttas:qꝛ illius nā
est penetrare ad totū.añq̄ꝫ etiaꝫ digeratur si vias repiat
apertas.Itē ipuritas spmatis ꝛ sanguinis has accelerat
passiones:vn̄ noiant̄ hereditarie a pr̄ibꝰ vl̄ ab auis:sicut
lepra.labor iteꝝ imoderatꝰ ꝛ euōnes attrahētes humo-
res ad iferiora cāe sunt guttarū:nā.n.superflua expellit
ad viā illā ad quā ꝯsueuerūt declinare.Itē fiūt iste pas-
siones per solā ꝛ simplicē qualitateꝫ absqꝫ hūoris vitio:
sicut dicit Alex.vt per malā ꝯplonē calidā ꝛ fri.sic.ꝛ hu.
Sed h̄ per alterātia de facili curat̄. ¶ Cāe aūt ꝯiuncte
humorales aliq̄n sunt sanguinee.aliq̄n fl̄atice.aliq̄n co-
lerice.aliq̄n mel̄ice.aliq̄n ex duabus.aliq̄n ex pluribꝰ fit
ꝯpō.Sic ğ descripsimꝰ causas primitiuas ꝛ añcedētes ꝛ
ꝯiūctas:qꝛ ꝯiūcta appellat̄ hūor replens. ¶ Passiones
aūt guttosas ꝛ eaꝝ causas iuestigari añ oīa oꝫ ꝑ.ꝓpria si-
gna:qꝛ.n.aliq̄n cāe nō cognoscunt̄ passio nō curat̄:vnde
dicit Alex.h̄ passio ab artificibꝰ medicine nō pōt curari:
qꝛ eiꝰ ignorant̄ natiuitates.Si q̄s.n.bn̄ natiuitates co-
gnosceret faciliꝰ alijs ifirmitatibꝰ posset curari.vel saltē
plīmū medicari. ¶ Signa aūt cāꝝ ꝓmitiuaꝝ facile nō
hn̄r nisi ab idicio patiētis vel assistētiū.Cāe aūt ꝯiuncte
cōgnoscunt̄ per visum:sicut ꝑ habitudinē patiētis:ꝛ per
tumorē ꝛ per calorē.ꝛ per dr̄ias doloꝝ:ꝛ ꝑ tactū ꝛ ꝑ duri
tiē.ꝛ per mollitiē.ꝛ per dispōnē vrine:vt si sint athomo-
se resol̄ones.ꝛ iteꝝ ꝑ res nāles ꝛ nō nāles ꝛ ꝯ nām:sicut
ceteri morbi:sicut etates ꝯpl̄ones regiones:ꝛ tēpora an-
ni:hꝰ signa debiliter ponūt magistri.al̄.nō ponit magr̄.
¶ Cura aūt istaꝝ pas.aliq̄n ponitur cōiter:vt ꝑtinet ad
cās ꝛ oēs spēs:aliq̄n ꝑticulariter:sicut cuidaꝫ passioni:ꝛ
cāe sue ꝓprie q̄nqꝫ ponit̄ sua ꝓpria cura:ꝛ alij alia.vl̄eꝫ
ergo curā ordinemꝰ pͦ.In pn̄ͦ ğ curatiōis pͦ attēdēdū est
vtrū reuma ꝛ fluxꝰ hūoꝝ adhuc sit in cursu ad iūcturaꝫ:
vel vtrū fluxꝰ cessauerit passione remanēte.Deīde cōsi-
deret̄ q̄s hūor effundat̄ ad iuncturā:ꝛ vnde effundat̄.i.
qđ sit mēbꝝ mādās.nā si mā sit in cursu adhuc corpore
repleto exn̄te:tūc est ordināda cura ſm duos modos:qͦ-
rū vnus est ꝓhibitio fluxꝰ hūoꝝ.ꝛ retētio hūoris:ꝛ alter
est ꝯfortatio mēbri cui mādat̄:pͫͦ vo fit cū diminutione
hūoꝝ ꝛ paucitate cibi ꝛ abstinētia potꝰ:ꝛ cū euōne hūo-
ris superflui qui est in mēbro mādante:sicut cū floboto
mia in cā sanguiea:cū colagogo in colera.In flegmatica
ꝛ mel̄ica cum alijs laxatiuis.Item confortatio membri
fit cuꝫ emplastris vel epithimatibꝰ frigidis temperatis
ꝛ cauenduꝫ est ne in ꝓncipio aliqua ponantur calida hu-
mida fri.ꝛ sic.immoderate:quia calida materiā petrifi-

cant:⁊ sicca sit r. Frigida vero mortificāt mēbra:⁊ humi/
da igrossant iuncturas. cū talia sunt in suis excellentys.
verūtamē corpore perfecte mundificato:⁊ iunctura eua
cuata ⁊ resoluto qđ erat in ligamēto: tūc nō ē timēdū ap
ponere fortissimas medicinas stupefaciētes: vt est man/
dragora iusquiamus ⁊ opiuȝ: vt raritas mēbri ⁊ laxitas
ꝯfortata nihil aliud recipiat. Item ad resoluēduȝ illud
qđ est in iūctura semꝑ moderate calidis est vtēdū quo/
usqꝫ mā̄ sit digesta. Si aūt fortis adsit dolor vt cōtingit
in cā̄ ca. vtēduȝ est medicinis sedātibus dolorē ⁊ fluxuȝ
quiescere faciētibus. Ħ aūt cōe est oībus egritudinibus
apud vehemētiā doloris anteq̄ȝ ifirmꝰ perueniat ad sin/
copim:⁊ ad timoreȝ perditionis: tūc eniȝ in p̄no vtēdum
est frigidis cuȝ excellētia: vt sunt narcotica:⁊ sic natura/
liter ordo curatiōis peruertitur: vt in colica vel yliaca ⁊
gutta vehemēter acuta. Sedato aūt dolore tunc locꝰ est
mundificādus cum ca. ⁊ hu. qualis est dyaltea calastica
quā pōit Alex. vł saltē cū dyaltea cōi ⁊ silibꝰ. Itē si adsit
fe. curetur ꝓ tāq̄ȝ accidēs magis periculosum: iūctura tn̄
patiēte nō neglecta. cū gescit fe. ordinet̄ curatio passiōis
Si ergo cā̄ passionis sit simplex: simplices sint medicie
⁊ ab iteriori ⁊ ab exteriori. Si aūt mā̄ sit ꝯposita: opȝ vt
ꝯpō sit medicinaꝝ: q2 si ꝯpositio sit equalis. equales sint
medicine: si ineq̄lis: ineq̄les. Si. n. in ꝯpositione sanguis
dn̄ari videat̄ sit mena minꝰ humectās. magis aūt infrigi
dans. Si colica eꝫ. si melīca sit vincēs sit mena plus hu/
mectās minꝰ calefaciēs. si fla eꝫ. ¶ Si medicamur sciā
⁊ scie dolorez. si sanguis sit in cā in his passionibꝰ cū cor/
poris repletione vtile est basilicā flōmare ꝑꝑ cām āīce/
dentē. deīde saphenā circa talū ꝑꝑ cāȝ ꝯiūctā:⁊ si adhuc
supfluat sequat̄ mena. si sanguis sit flaticꝰ flatis laxatiua
det̄ mena siue purgatiua. si sanguis sit colicꝰ det̄ mena co/
lere laxatiua. si melicꝰ melie. Si aūt vtus sit debilis cō/
fortet̄:⁊ postea fiat euō. purgato autē corꝑe tenuis dieta
est exhibēda. abstinētia. n. multum iuuat ad cōsumēdas
materias in ꝓfundo. Si aūt colera sit in cā multū ꝯfert
eliuz de succo ro. ⁊ frigida dieta. si melia vel fla dent̄ pil
lule fetide ⁊ bn̄dicta hermodactil. tyriaca duplicatis: et
alia q̄ ponūt auctores. Hoc semꝑ tenēdū ē certissime ꝙ
in talibꝰ passionibꝰ nō subito est euacuādū: q2 nō est poŀe
vt supfluitates grosse vł viscose repēte exhant̄. sȝ aliqđ
post aliqđ ⁊ paulatiȝ. Itē vomitꝰ ⁊ clistere mltū iuuāt in
his passionibꝰ:⁊ maxie in scia: de q̄cūqꝫ sit cā. vomitꝰ eni
materias trahit ad supiora. clistere vo respicit māȝ a ꝓ/
pinquo:⁊ p̄cipue respicit: si fiat patiēte iacēte supra pteȝ
ifirmā. ⁊ dȝ fieri ꝓ leue:⁊ postea fortiꝰ: sicut de centaurea
maiore ⁊ minore. polipod. aniso collognti. sulphure bde
lio cimino:⁊ melle ⁊ oleo nuc̄. Cauteriū nūq̄ȝ fiat nisi in
corpore pleno ⁊ ꝑfecte mūdificato. ⁊ tūc ēt raro: ꝙ iūctu
ras nimis desiccat. magis aūt deputat̄ cauterium ad lu/
bricitatē iūcturaliū qn̄ resilit vertebrū a scia: sicut dixit
affor. qbuscūqꝫ sciaticis molestatis ⁊c̄. ibi. n. iꝓprie dr̄
scia iūcture lubricitas. In scia. n. ꝓpriū est ligamentū ri/
gidū repletū vt resolutū: vel relaxatū: sed magis indura
tū. tūc. n. fiat cauteriū tripūctatū: vt duo foramia sint su/
perius ad itercipiēdū humorē lubricū ifluētem. vnū ad
tollenduȝ qđ ifluit iferiꝰ. ⁊ fiant ea que precipit auctor.
¶ Passio sciatica.) certissimū signū huius passionis: q2
tales nūq̄ȝ possunt ascendere gradus nec ambulare per
loca decliuia ꝑꝑ rigiditatē ligamēti. sumit aūt large scia
ticā pas. ⁊ pro scia ⁊ pro dolore scie:⁊ pro apostemate ibi/
deȝ facto. q2 eadē est cura (in neruuȝ) idest ligamētum
(que scia) dicitur scia proprie pixis in qua est vertebrū.
ħ tamē ipsum ligamentū sciaȝ vocat. (ħ iter lacertos)
idest inuolutus est a lacertis (patiunt̄ dolorez.) In scia
eniȝ ꝓꝑe descēdit dolor vsqꝫ ad calcaneū siue vsqꝫ ad ge/
nua (sine tumore) qn̄ dolor cū tumore in scia est ꝓprie
vel qn̄ dolor in scia ꝓprie sciatica passio appellat̄. Sed
spēs arthetice. sicut nec podagra cū tumore ꝓprie poda
gra nō est: sȝ arthetica (aliqn̄ est in vna) si sit in vna pte
fiat flōmia ⁊ emplꝫ. (Sȝ si ab vtraqꝫ fiāt.) ista ab vtro/
qꝫ. (Sepe bal. ī aq̄ dulci) absit: imo aq̄ salsa post purga/
tionē vł stuphet̄:⁊ ħ cessante fluxu nisi forte cā passiōis:
sit multū sicca: (vn̄ costa filiꝰ luce) auc̄tibꝰ ꝓbat ꝙ loca/
lia remedia corꝑe repleto nocent. Sȝ post ianitionē iu/
uant. localia ḡ in frida cā sunt ħ. fiant empl'a de stercore
colūbino gallinaꝝ ⁊ bouis: tn̄ fiāt ꝑus fomētatiōes. post
vnguēta. post empl'a. Itē rasura cornu ceruini in multa
q̄ȝtitate cocta cū vino valet in frida cā. cocta in aq̄ valet
in cā ca. (venas icidi:⁊ postea icidēdi.) Intendit ꝙ post
icisionem fiat cauterizatio exteriora fiāt callosa:⁊ sic ni
hil āplꝰ fluat ad iūcturā de nutrimēto: sic fiat de venis
anche: sic solet fieri in reumatismo ⁊ fluxu sup oculos in
frōte. Sciēdū aūt in ħ loco ꝙ illi q raros porros hn̄t fa/
cilꝰ curant̄: q2 ab eis fit facilior resol'o ⁊ corꝑis extenua/
tio ⁊ ꝯsūptio. Sed q strictos hn̄t porros vix cuȝ empl'is
⁊ localibꝰ adiuuant̄. cetera sunt plana.

¶ De podagra. Cap. XIX.

Podagra est dolor calcanei:⁊ plante
pedis cum distensione nerui ⁊ pulsa
tione sui nascens ex malis humoribꝰ
ad calcaneum descēdentibꝰ. ¶ Qui
si calidi sint ⁊ acuti dolor nimius erit ⁊ pulsa/
tio continua incidens calcaneum. si sint frigi/
di ⁊ grossi fit grauitas nimia ⁊ extensio ⁊ sine
dolore acuto ⁊ pulsatiōe nō ē tumor. ¶ Apo
stemata autem podagrice ⁊ arthetice passio/
nis nō sunt tumentia: quia tumor in solis mē/
bris carnosis nascitur:⁊ multuȝ sanguinis ha
bentibus. horuȝ membrorum humiditas vi/
scosa ⁊ frigida est nutrimētum. Iterum quia
sunt carne nuda non sunt tumentia. ¶ Pluri
mum nascitur ħ passio suauiter ⁊ quiete viuē
tibus ⁊ exercitia negligentibus vel purgatio/
nes ⁊ mundificationes corporis nolentibus:
maxie cū multū comedant atqꝫ bibant. he. n.
res in corpore creant humores. ¶ Si autem
materia. al'. natura pedes inuenerit debiles de/
scendent ad eos humores: membra vero cuȝ
sint debilia: non possunt eos expellere ex defe
ctione sua: vnde ħ passio venit maxime princi
pibus ⁊ suauiter viuentibus ⁊ corpora humi
da habentibus: maxime si multo coytu vtun/
tur:⁊ cibis nimijs impleantur. concatenatio
membrorum calefit cum motus ad coytuȝ fit
⁊ calor humores sibi attrahit. Item assuefa/
ctione coytus nerui laxantur ⁊ rumpuntur.
Plante pedū ⁊ calcaneum membra neruosa
esse videntur: vnde fit vt quia non coeunt eu/
nuchi non patiuntur hunc morbum:⁊ si ha/
buerint tamen raro: qđ fit eis ex multitudine

humoruz propter inordinationem diete. Si-
cut etiam pueri nõ fiunt podagrici nisi ex inor
dinatione diete ⁊ ciborum multitudine. Mu
lieres vero nõ fiunt podagrice: qꝛ nõ laborãt
in coytu: sicut masculi: ⁊ omni mense purgan
tur menstruis: quicquid diximus de podagri-
cis illud intelligendum est de artheticis. Gal.
podagra inquit est passio incipiens in vere ⁊
in estate sanatur in. lx. diebus vel antea. Si in
autumno ⁊ vsqꝫ ad hyemez durauerit duruz
est eam curari: ⁊ qñ oportet nos eam curare
flobotomemus eos si multum sanguinem ha
buerint: ⁊ maxime super manum si in eis san-
guinis abundantia vel colera sit causa: ꝙ si
humores sint flegmatici farmacia flegmatis
purgatiua sunt purgãdi sicut pill. de tapsia vl
hermodactil. vel de serap. cum certificetur ꝙ
materia sit expulsa reuertamur ad pedes cuz
cathaplasmate ⁊ epithimate cum suffumiga-
tione ⁊ incipiendum est cum rebus repugna-
tiuis ⁊ illos humores a pede expellentibus. Si
calidi sint humores psilium demus cum oleo
ro. succuz solatri portul. farina ordei lentigi-
nes aque cortices cucurbi. succum coriandri
albumen oui: sandal. ro. camphora ⁊ similia
sunt superponenda. Si frigidi sint succꝰ caul.
cicute origani: ⁊ talia cataplasmata sunt super-
ponenda que adhuc sunt dicẽda calida demꝰ
antidota. sicut sirupum socrug. dyaciminum
dyatrion pipereon philonium ⁊ similia. Nu-
triamus cum leui dieta ⁊ temperata iniunga-
mus exercitia. ⁊ de hac medicina demus quã
experti sumꝰ. ¶ Pillule de hermodactil. va-
lent ad artheticum dolorem ⁊ podagricuz de
frigiditate. ℞. aloe hermodactil. mirabol. ci-
tri. colloquintid. turbith bdelij serapini. añ. ʒ.
iij. sarcocolle castor. euforb. opoponac. cicute
se. apij. añ. ʒ. i. ⁊. ß. cc. ʒ. i. tẽpera cuz succo ma
ratri. fac pill. ¶ Alie. ℞. hermodac. mirabol.
citri. añ. ʒ. iij. turbith. ʒ. i. ⁊. ß. aloe. ʒ. vi. tempe
ra cum succo porri. Alie. ℞. sisameleos anisi
piperis al. ⁊ lon. tapsie. zinziberis. añ. ʒ. i. ⁊. ß.
agarici. ʒ. iiij. mastic. ʒ. vi. hermodactil. ʒ. xx. tẽ
pera cum vino ⁊ fac pill. ¶ Alie. ℞. aloe zuc.
añ. ʒ. x. serap. mirabol. citri. bellirici hermod.
añ. ʒ. v. piperis ni. ⁊ lon. añ. ʒ. ij. ⁊. ß. asse opo-
ponac. añ. ʒ. i. senecij. ʒ. ij. tapsie. ʒ. ij. tẽpa cuz
succo porri. ¶ Alie. ℞. mirab. citri. bellirici ⁊
emblici zinzib. ana. ʒ. vi. origani. ʒ. xi. tapsie. ʒ.
iij. hermodactil. ʒ. xxxiij. penith. ʒ. xx. bdelij. ʒ.
xxj. tẽpera cuz succo solatri fac pill. ¶ Alie ℞.
hermodactil. yerepig. mirab. citri. turbith eq̃-
le pondus tempera cum succo solatri. ¶ Alie
℞. colloquintid. aloe sarcocolle serap. bdelij
euforb. scamonee turbith mastic. frond. basi-
licon anisi. ana. ʒ. iij. tempera cum succo caul.
⁊ fac pill. de omnibus his da. ʒ. i. ⁊. ß. vel. ij.
vl. iij. ßz virtutem patientis cum aqua calida.
¶ Cathaplasma valẽs podagricis de calida
causa. si vngantur manus ⁊ pedes atqꝫ genua
⁊ vbicũqꝫ sit podagra. ℞. farine ordei. ʒ. x. san
dal. ru. ʒ. v. acatie. ʒ. iij. myrrhe. cc. apij. añ. ʒ.
j. tempera cum succo solatri. ¶ Aliud valens
sanguinolẽtis apostematibus ⁊ calide poda-
gre. ℞. malue farine ordei psilij. omnia pulue
rizentur cum succo portul. ⁊ oleo ro. tempe-
rentur. ¶ Aliud. ℞. citonia cum aceto cocta
farinam ordei. ¶ Dyascorides dixit. opiuz ⁊
crocũ parum cuz lacte tempera: quia mitigãt
dolorez calide podagrice apostematũ. ¶ Ali
ud. ℞. sandal. al. ⁊ ru. memithe farine ordei
añ. ʒ. iij. opij acatie. cc. farine lentiuz. añ. ʒ. i. tẽ
pera cum succo solatri vel coriandri. ¶ Frigi
dis podagricis valet scordeon cum aceto tem
peratum vue passe mundate ⁊ rutha insimul
pistata ⁊ cõmixta valent assungia vulturis cũ
stercore pecud. valet similiter ⁊ assungia ca-
prina radix elacterij aceto cocta valz: ⁊ omnia
epithimata ⁊ vnguenta calida valent simili-
ter vt predicta.

¶ In iuncturalibus membris diuerse nascuntur passio-
nes: sicut sciatica ⁊ arthetica apostema spasmus ciragra
podagra. ¶ Apostema vero fit de materia coartata in
membro carnoso. dolor enim fit ex humiditate vel ven
tositate in vno loco coartata ad apostema. Spasmus fit
ex neruoruz repletione contrahente membruz ⁊ abbre-
uiante. Sciatica vero ciragra. podagra: que tria genera-
li nomine appellãtur gutta: magis fiunt ex humiditate
replente ligamẽtum ipsum. arthetica vero fit ex humo-
re eodẽ ad exteriora se extendente: vnde fit cum tumo-
re: vt habetur in pantegni. Arthetica est dolor ⁊ tumor
qui in cõcatenatione. al. in cõcauitate. mẽbroruz est de-
scendens: aliquãdo a scia vsqꝫ ad genu. vel ad calcaneuz
vel ad oẽs digitos pedũ. In scia vero vel podagra non
est tumor: sicut dic Gal. super illũ affor. Podagrice egri-
tudines in. xl. diebus ⁊c. dicit quãdo tumores fiunt po-
dagricis ex humoribus descendentibus ad calcaneum.
hos enim in primis lacertosa loca. i. ligamenta recipiũt
que cum impleãtur humiditate illa humiditas exteriꝰ
corrodit neruos. nerui ⁊ chorde in podagricis nõ tume-
scunt. per h pz ꝙ aliqñ pmo fit podagricꝰ ⁊ post artheti-
cus cũ a ligamẽto hũiditas spgat: qd pleniꝰ dic sup affor.
illũ. Eunuchi neqꝫ podagrizant neqꝫ calui fiunt: habet
eniz in cõmẽto. Quecũqꝫ dicta sunt de podagra ĩtelligẽ
da sunt de arthetica cũ ꝓ podagrici fiãt ⁊ post artheticꝫ
nõ tñ ĩpedit qn aliqñ fiat eꝯ: vt p. s. fiat dolor ⁊ tumor in
iunctura: ⁊ postea materia in ligamentũ ꝓfundet: ⁊ fiat
podagra. ¶ Et scias ꝙ q̃ est ꝯpatio podagre ad arthecaꝫ
eadẽ põt esse sciatice ⁊ ciragre ad podagrã. De podagra
aũt ponit viaticꝰ tñ ꝑ qd de ciragra ⁊ arthetica silr itẽ

dit.idē.n.est regimē ⁊ cura in his passionib᷒. ¶ Poda-
gra aūt dr̃ egritudo pedū: ⁊ ꝑ3 Alexā.aliqñ fit ex sola di-
stemperātia ꝑmaꝝ qualitatu3 absq3 humore: ⁊ qñq3 fit
ex vētositate: qꝺ tñ raro ꝯtingit: ⁊ qꝛ ꝑm h̃ leuissima est
cura. viatic᷒ nō ponit nisi humoralē per reumatismū ge-
neratā. podagra tres h3 spēs: quaꝝ ꝑma est efficiēs: sicut
calor debilis. q plm dissoluit: sed nihil cōsumit: q lic3 sit
fortis in dissoluēdo. debilis tñ est in ꝯsumēdo. Secūda
est mālis: sicut humor ad ligamētū reumatizās. Tertia
cā est instrālis: sicut raritas: vel laxitas iūcture: podagra
aūt solet diuidi in exteriorē ⁊ īteriorem. Interior dr̃ qñ
mā est in ipso ligamēto iūcture. ⁊ h̃ appellat̃ tñ nodosa
in qua nullus est tumor: ⁊ talis dr̃ īcurabilis. exterior vō
dr̃ qñ mā ꝯtinet̃ in lacertis carnosis: ⁊ sub cute: ⁊ in tali
est tumor: ⁊ talis dr̃ curabilis. hāc aūt distinctionē dico
esse nullā. dat̃ aūt h̃ distictio ꝑ3 illos q credunt ꝙ poda
gra sit spēs arthetice: qꝺ falsu3 est. sed magis diuerse sūt
spēs passionū: si qs ītelligit dicta auc. ⁊ plus ēt dicim᷒ ꝙ
nulla podagra īcurabilis est ꝑm nām: sed ꝑ3 potētia3 ar-
tis. tñ est aliq̄ incurabilis: qꝛ nō est facile vel poſe obser-
uare oīa que necessaria sunt ad curā vel ad ei᷒ regimen.
Si q̄ tñ īcurabilis est ꝑ3 nām h̃ est illa sola que ꝯhit̃ ex
parētela: qꝺ nō credo veꝝ eē. ¶ Generalr̃ āt ista passio
est vel ex causis ꝑmitiuis vel antecēdētib᷒ vel ꝯiunctis:
vt dictū est in scia. Cāe ꝑmitiue sunt suauitas vite. labor
īmoderatus error in quātitatib᷒ ciboꝝ ⁊ q̄litatib᷒ eoꝝ: ⁊
error in horis vtēdi ⁊ mō ⁊ ordine: ⁊ cōuersatio circa ali-
qꝺ qꝺ dissoluit ⁊ relaxat: sic ars fabrilis ⁊ piscatoria. Itē
sup̱fluitas somni ⁊ coytus supra mēsura3 ⁊ aīe accidētia
corpus liquefaciētia ⁊ ꝯterētia vnde humores mouent̃
īordinate ⁊ egritudines diuturne que debilitant iunctu-
ras: ⁊ alie cāe ꝑmitiue in scia superi᷒ nūerate. Cāe aūt an-
tecedētes cognoscunt̃ per res corporales. i. res in corpo-
re exñtes: sicut humores reumatizātes: vel mēbri ꝯpō:
vt est raritas mēbri corporis: vel ꝯplo mēbri: vt est cal3
⁊ frigidū. Cā ꝯiūcta est ipse humor replens. ¶ Signoꝝ
vero cognitio in causis ꝑmitiuis nō est poſis ꝑm artē vt
credo. Cāe vero antecedētes cognoscunt̃ per res nāles:
vt est per ꝯplonem colorē habitudinē ⁊ per res non nā-
les. vt est tēpus regio dieta: ⁊ per res cōtra nām: vt sunt
dñie doloris ⁊ coloris ⁊ tumoris ⁊ alioꝝ accidētium pre-
ter nām. ¶ Licet aūt videat̃ esse eadē cura scie ⁊ poda-
gre: h̃ in sūma pauca repetam᷒. Dico igitur ꝙ cura poda
gre est per digestiua ⁊ per laxatiua suauiter ⁊ ꝑ resoluen
tia eius: qꝺ est in iūctura imbibitū: ⁊ per ꝯpletā mundifi
catione: ⁊ per ꝯfortātia iūcturas: ⁊ silr̃ loca vicina ne re-
cipiant amplius reumatismū: qualia sunt frigida ⁊ sicca
vel frigida cū pauca humiditate: vt si colera acuta sit in
causa. ⁊ scias ꝙ vltimo loco ad ꝯfortādū mēbꝝ mortifi-
catu3 pōt vti talib᷒ mūdificatiuis cū excellētys. In ꝑnci
pys cōfortationib᷒ talibus est vtendū aliqñ: vt qñ hūor
est in fluxu. vel qñ acutissim᷒ est dolor ⁊ ad dolorē miti-
gandū: sed sic nō debēt esse fortia: sed q̄ztūcūq3 pōt debi-
lia ne humor īdigestus īduret̃. Itē sciēdu3 ꝙ hꝯ patien-
tes in abstinētia viuere debēt: ⁊ vti paucis cibis: ⁊ dige-
stibilib᷒ in frigida cā. In cā vero ca. grossiori possunt vti
dieta: sicut carne bouina ⁊ vētribus arietum: sicut dicit
Alexan. quia ex his humor generatus cu3 sit grossus nō
penetrat ad iuncturā: ⁊ colerā vincens nō ꝯuertit dieta3
grossa3 in coleram adurēdo: vnde sic causa antecedens
vel cōiuncta nō generatur. Item patientes de causa ca.
nūq3 debent vti vino. ꝙ si pati nō possunt in hyeme pa-
rum bibant vinum cum plurima aqua. In vere vel esta
te nullo modo. Item in frigida causa parum prodest vi-
num: qꝛ subtilitate sua cito penetrat deportans secu3 hu

mores. minus tamen vinum ledit tales. Item tales ace-
tosa semper fugiant: qꝛ eoru3 est ꝓprietas percutere ner
uos ⁊ iūcturas penetrare. In colerica vero podagra cor
pus plus humectetur cum digestiuis: ⁊ completa dige-
stione paulatim colera euacuetur cum colagogo de mi-
rab. citri. vel cum electuario de succo ro. aut cum catar-
tico alexādrino. ꝙ. ℞. h̃ tria. s. succu3 rosaꝝ: ⁊ scamoñ. co
cta3 in coctano ⁊ mel̃. vel dyacitonitē laxatiuū ex scam̃.
cocta. purgata colera festinādum est in ca. podagra iun-
cturas infrigidare ne nimio calore humores nimis reu-
matizent. calor enim attrahit. primu3 ergo fiat illinitio
cum oleo ro. ⁊ vitell̃. ouoru3 agitatis ⁊ ītingantur stupe
in illo. ⁊ superponātur. caueant dietam colere generati-
uam. vtātur lactucis portul̃. blitis spinachys crisolocan
na. de volatilib᷒ comedāt perdices pullos fasianos car-
nem bouinam intestina arietum. bibant ptisana3 gruel-
lu3 ordei. de fructibus comedāt poma pira pruna dama
scena. Caueant a nucibus ⁊ ab auellanis: ⁊ corpore bene
mūdificato fiat balneum de aqua dulci: in ea tamē paꝝ
moretur. Si aute3 ꝓpter appositionem emplastroꝝ do
lorem mitigātiu3 loca frigida sint ⁊ stupida. fiat iunctio
cum oleo camomille: vel cu3 aliqua dyaltea. ¶ Si aūt
sanguis sit in causa fiat flobotomia de basilica si virtus
⁊ etas cōueniant: postea sequātur laxatiua: sicut dictum
est in scia: ⁊ fiant emplastra ⁊ illinitiones magis īfrigidā
tes q̄3 humectantes. Si vero fiat de flegmate digeratur
mā cū oximelle simplici. deinde diuretico. postea detur
flegmagogū vel pill̃e fetide. vl̃ bñdicta hermodactilata
⁊ fiant localia calefaciētia ⁊ siccātia temperate ad resol-
uendū id qꝺ in iunctura est fugiāt dietam flegmatis ge-
neratiuā. ¶ In melācolica vero fiat oximel vel sirupus
de thimo ⁊ epithimo sene lingua auis boragine liquiri.
germādree radicibus apy feni. cum h̃ digeratur. mā di-
gesta euacuetur cū melagogo: ⁊ pill̃is fetidis ⁊ alys que
ponit viaticus. detur quodda3 antidot. semel in sempti-
mana: qꝺ valet in frigida causa ad digerēdū ⁊ euacuādū
suauiter. ℞. coralloꝝ. ʒ. vi. myrrhe optie peonie aristol̃.
lon. ⁊ ro: añ. ʒ. i. gariof. ʒ. v. reupōtici. ʒ. iiij. foly. ʒ. iiij. spice
nardi. ʒ. iiij. h̃ semper obseruādū ne fortis exhibeat̃ me-
dicina: sicut dictum est in scia: qꝛ humores grossi subito
nec possunt extrahi nec euelli: qꝛ fortis medicina ad hu-
mores laudabiles se conuertit: cum illos subito mouere
nō possit. localia vero fiāt remedia ad caliditatē ⁊ humi
ditatem plurimū declinātia. sic ordinetur cura in passio
nibus de causa simplici. ¶ In causa vero composita de-
mus digestiua composita laxatiua localia ⁊ oīa adiuto-
ria ꝑm modū ⁊ qualitate3 cōpositionis ⁊ complexionis:
sicut dictum est in scia. ¶ Podagra cu3 dolore). i. cauil
le ⁊ plante pedu3: qꝛ in ligamētis iūcturaꝝ totius pedis
diffundit̃ ⁊ extēdit̃ h̃ passio (cū extēsiōe nerui). s. īteri᷒
(⁊ pulsatiōe sui) ꝑꝑ dolorē ⁊ vētositatē. pulsatio. n. ē sꝑ a
vētositate (āpata āt podagrice ⁊ arthe^ce^ passionis) arg^m^
est ꝙ arthe^ca^ ⁊ podagra nō sūt idē. nō sūt tumētia. Cōtra.
in pātegni hr̃ ꝙ arthetic᷒ dolor ē cū tumore. podagra vō
sine tūore dolor. Solo. dic̃ ꝙ nō sūt tumētia. i. ꝑ tumorē
exteri᷒ nō ml̃tū sūt appētia: qꝛ mā nō ē coartata exteri᷒ ī
carne: s3 ī ligamēto vl̃ ꝯcauitate iūcture ꝯphēsa: vñ seqt̃
(qꝛ tumor ⁊c̃.). i. qꝛ ieq̄litas quā tūor fac̃ ī pte ē extēsibi
lis ⁊ carnosa: vñ nō ꝙ arthe^ca3^ ⁊ podagrā īprope appellat
āpata: cū āpa sit sꝑ cū tūore. In his aūt morbis magl ap-
par3 rigiditas ⁊ durities ī iūctura (cū ml̃to coytu cū mo
tus in coytu fit) ꝑ motū calefit loc᷒: calor aūt attrahit: et
hūores fluūt ad inferi᷒. mēbrū relaxatū recipit eos: (vñ
fit vt eunuchi.) isti nūq3 fiūt podagrici nisi in regimine
suo errēt: qꝛ nerui ⁊ ligamēta talium ītegra sunt ⁊ solida

non relaxata (sic est in pueris) Isti hñt meatus strictos per quos hũores de facili nõ descendunt. (qcqd dixi de podagra) Idem hr a. G. sup hunc affor. eunuchi podagrici nõ fiũt. per h iterũ habet ꝙ arthetica ꝛ podagra non sunt idẽ. (G. ait podagrici.) Nõ ꝙ in. xl. dieb⁹ maturari habent apata flatica ad plus: silr mã in his passionibus hz resolui in tãto tpe si fiat regimẽ fm ꝙ opz: mã. n. colerica ꝛ sanguiea ĩ tẽpore breuiori. de melia vo raro fit podagra. rarius aũt q̃ȝ pleuresis: qꝛ nerui angustissimi sunt ꝛ mã valde grossa raro valde subĩtrat: que si subĩtret facilioꝛ est: vnde seqt mot⁹ flatis: qꝛ tumores ĩferiores in his passionib⁹ nãz sequunt apatuz: Si. n. mã grossa has passiones gnãt ad. xl. dies extẽdent ꝛ esset in loco frigido mã grossa vt habet in cõmẽto pnosticoꝝ sup locum istũ. apatũ h in. xx. h in. xl. h in. lx. dieb⁹ rupturã differũt. h est gnãle. h ꝯtingit in autũno. h ꝯtingit qñ in regimie errat: qꝛ terminũ nãlẽ trãsgredit: sicut dic Auic. de q̃rtana flõmem⁹ eos. h est gnãle si sanguis sit in cã: ꝛ etiã alij hũores multa repletiõe exñte gr̃a repletionis superflue Si aũt nõ sit repletio multa cuz sola purgatione morbi cãe appropriata est ĩsistẽdũ: ꝛ per h soluit ꝯrietas apud Alexã. dicit. n. Alexã. ꝙ in causa colerica non põt flobotomare. intellige quantum est de colerica causa morbi: sed quantum est de repletione nimia põt (sup manus) vt sanguis trahat ad supiora (ꝛ ĩcipiẽdũ est a reb⁹). i. cũ reb⁹ repugnãtib⁹. Nota ꝙ h faciẽdũ: est in pn°: aliqñ ad dolorẽ mitigãdũ ꝛ ad fluxuz reprimẽdum q est adhuc ꝛ tũc leuioꝛib⁹ est vtẽdũ. Sed in fine corpore ꝛ iũctura bñ mũdificatis eisdẽ fortioꝛib⁹ repcussiuis est vtẽdũ vt habitũ est supra: sicut est sumach balaust. spodium cocta in aceto in cã ca. (Si frigidi sint hũores succus cauliuz) h faciẽdũ est in frigido humore ad dissoluendũ: qꝛ dissoluto humore ꝛ iũctura plene mũdificata repugnatiuis frigidis est vtẽduz ad cõstringẽdum locuz relaxatũ: nõ tñ ita frigidis: vt in causa ca. sicut est farina ordei ꝛ frumẽti cũ succo endiuie vel aceto. (que adhuc sunt dicenda) scz in fine capli (tyriacã ꝛc.) h oĩa que ponit frequenter ĩfrigidata valẽt (pille ꝯ hermodactil.) nõ possũt meliores repiri ꝯ podagrã frigidã (cicuta) nõ ĩtellige de nr̃a cicuta que est venenosa frigida: sed de quadam alia que est frigida ꝛ sicca in. 3°. ꝛ h dr armẽica: qꝛ in armenia crescit. loco hui⁹ ponit cardamomuz. da. ʒ. ij. vel. iij. vel. iiij. fm virtutẽ patiẽtis. (pille. ℞. aloe.) Nota ꝙ aloe ꝛ hermodactili spãlia sunt laxatiua in his passionib⁹ de frida cã: qꝛ hñt quãdã põticitatẽ cũ virtute attractiua: vnde postq̃ȝ attraxerint locũ ꝯfortãt (oppopanos). i. succ⁹ panacis. panax. n. frutex est senatij. i. nasturtij aquatici fm quosdã. credo tñ ꝙ ĩtelligit de cardo bñdicto q moderate est calidus ꝛ sicc⁹ ꝛ diuretic⁹. tapsie. radix est ca. ꝛ sic. in. 3°. (cathaplasma) h soluit qd pmisit. totũ ẽ planũ: frigidis podagricis valz (scordeõ). i. alleũ agreste ca. ẽ ꝛ sic. oĩa valent in frida cã ad mãe dissolutionẽ.

Incipit septimus liber.

Prohemium.

Expletis in superiori particula mẽbroruz interioruz passionibus: ꝛ eoruz expositis curationibus fm antiquoruz nostroꝝ canones: put sufficiens expetebat breuiariũ: ꝯsequitur vt in hac septima particula: que finẽ nostro libello est impositura: dicam⁹ quid exterius corpus patitur: ꝛ quid appareat sensibus. Item ꝙ cum sit exterius. acumẽ tñ nocet interioribus: subsequent curationes eoꝝ fm auctoritatẽ Hypo. ꝛ G. q fundatores extiterunt huius artis. Incipiendũ est autẽ a febribus effimeris. G. dixit. molestiores esse oib⁹ alijs passionib⁹: qꝛ ĩde iteriora ꝛ exteriora patiuntur: ꝛ nocent spiritibus ꝛ animatis virtutibus ꝛ naturalibus actiõibus. Igitur incipiamus ab effimeris febribus que innascunt spiritibus: he eniz febres ex paruis nascũtur causis: ꝛ aliquãdo aliaꝝ sunt cãe febriuz: ꝛ nulle alie sunt cause ipsaꝝ: vt dicemus.

De effimera. Caplm. 1.

Effimera ergo febris ex calore nascitur simplici sine materia: ꝛ spiritus sine materia vl putredine calefacit: vñ fit vt nõ duret nisi vna die. Spiritus hi sunt. s. vitalis spũs qui fundamentũ est ꝛ mã caloris nãlis. aĩalis qui fundamẽtũ est sensus ꝛ volũtarij mot⁹. nãlis aũt spũs qui fundamẽtũ est. iiij. virtutũ nãliũ: que sunt appetitiua retentiua digestiua expulsiua. Hec febris duob⁹ modis diuidit: vel enim ipsa est morb⁹ vel accidens morbi. s. tale ꝙ ex alio morbo consequitur: si apostema est morbus fit ex causis tribus: vna est qua corp⁹ patitur extrinsecus: sicut calorem solis estiui ꝛ venenum ꝛ frigus nimium ꝛ balnea aquarũ exteriora corporis viribus suis desiccantiũ ꝛ opilantium: sicut vitrea aqua ꝛ aluminosa vl sulphurea. Secunda est motus nimius corporis: sicut labor ꝛ exercitia ꝛ ambulatio nimia ꝛ similia. vel motus animatus: sicut ira: cogitatiões: tristitia: angustia: ꝛ similia. Tertia est consuetudo ciborum ꝛ potuum calidorum sanguinem calefacientium. Effimera febris que accidens est morbi alterius est febris apostema sequens inguinis ꝛ assellaruz

⁊ colli ⁊ similium. Sanguis collectus in apostemate nisi cito dissoluatur necesse est vt calefiat. Deinde cor calescit propter coniunctionem arteriarum ⁊ cordis: vnde generatur febris effimera: he sūt cause effimere. ¶ Oportet ergo vt vniuscuiusqꝫ causaꝫ dicamus ⁊ significationes ⁊ planissimas curationes. Intelligit̄ ergo febris effimera que est ex calore solis: quia capita corporibus sunt calidiora ⁊ nimium dolentia: ⁊ facies est rubicūdissima: aliquando patiuntur nimium reuma calidum ⁊ incendens. ¶ Febris propter venenum corpora magis ꝙ capita calefacit: interiora desiccat ⁊ incendit: quia calor veneni desiccat humectationeꝫ corporis ex nimia frigiditate. mutat colorem ⁊ aufert pulchritudinem: mutat enim in liuiditatem ⁊ obscuritatem: ⁊ sic corpus extrinsecus refrigerat ⁊ desiccat. In capitibus grauitas cum frigiditate sentitur. ¶ Febris ex balneis aque stiptice ⁊ desiccatiue cutem duriorem ⁊ sicciorē reddit: ꝙ illa effimera que ex frigiditate fit: que cutis cū si manibꝰ tangatur apparet quasi infusa aliquādiu in galla cum mali granati corticibus. Cum autē manus in locis imoretur aliquibꝰ que ex impositione manus ipsius calefaciunt: sentitur fumꝰ exiens a corpore acutus. ¶ Febris ex cibis ⁊ potibus calidis incendit sanguinem calore sui ⁊ spiritum naturalem qui in epate habitat: ⁊ ita calor cordis impeditur: ⁊ a corde per totum corpus reliquum diuiditur: vnde rubicūdior est vrina ꝙ in alijs effimeris: quia vrina ē colamentum sanguinis ⁊ ceterorū humorū: ⁊ quia calor est in sanguine statim sentiunt dolorē in epate. ¶ Febris ex labore corporis corpus fatigatum debile ⁊ siccum facit. in articulis nimiam debilitatem continuum dolorem. Sudor in statu minor est ꝙ in ceteris effimeris: h̄ enim febris cuꝫ declinauerit dissoluit cū sudore humiditateꝫ de superficie corporis: sicut in exeuntibus a balneis. Alij sudant sudore laudabili: ⁊ si non sudauerint fumus de interiori parte corporis ascēdit. ¶ Febris ex ira intelligit̄ ex facie rubicunda: ⁊ egressione oculorum ⁊ velocitate motus eorum ac desiccatione palpebrarū ⁊ fortitudine ⁊ magnitudine pulsuum: aliquando color citrinatur ⁊ tremorem patitur: qđ fit si ira est cōmixta timori. ¶ Febris ex tristitia ⁊ angustia oculos cōcauat ⁊ inquietat: colorem aufert: corpus debilitat: pulsus subtiliat: vrina fit acuta: he significationes angustiose ⁊ tristes sunt in omnibꝰ angustijs qualescunqꝫ sint. ¶ Cum ergo medicus intellexerit: vnde febris effimera sit: ad curandū erit facilis: ⁊ si ex calore sit vel ex venenis balneandus erit in declinatione febris: neqꝫ tamen balneo debet imorari: ⁊ aqua tepida ⁊ dulcis sit. postꝙ balneū exierit lecto flores frigidi ⁊ fumorꝫ extinctiui sunt ante ponēdi: sicut viole rose salices: psilium ⁊ myrta ⁊ similia: humectande sunt nares eoruꝫ sepe cū oleo viol̄. timpora vnge cuꝫ oleo ro. ⁊ aceto. fumigāda sunt capita eorum post declinationem febris cuꝫ tepida aqua: vbi viole ⁊ camomille sint cocte. si inqꝫ reuma nō habuerit neqꝫ caput doleat. Si humores sint in capite nimis caueant h̄: ⁊ quādoqꝫ nares fumo hꝰ apponantur. Demus succuꝫ maligra. cum zucaro ⁊ cucurb̄. ⁊ sirupum al. ro. ⁊ viol̄. Nutriamus cū mica panis lota cum zucca. ⁊ cucurb. portul̄. cucumere lactuc̄. malisgra. post ablationem febris perdicibus starnis: ⁊ similibus. Si ex frigiditate sit apponatur post declinationem febris aqua vbi camomill̄. sansucus anetuꝫ basilicon sint cocta capite inclinato super horum fumū. post balnectur in aqua tepida ⁊ dulci. Moret plus in aere balnei ꝙ in solio: quia calor huius aeris facit sudare humectationem dissoluit. poros aperit: si catarrū habuerit caueāt fortiter balneari nisi postꝙ catarrus ad dissolutionem venerit vel maturauerit odoret odorifera: sicut sansucū sambucuꝫ abrotanuꝫ: ⁊ similia. calidis operiatur vestimentis vicinos habeant carbones: focuꝫ sine fumo vt prohibeat frigiditatem. vngamꝰ corpus vnguentis temperatis: sicut cameleo: aneti leo yreleo ⁊ similibus. ¶ Si febris sit ex aquis stipticis ⁊ desiccatiuis corporis: oportet balneum prohiberi nisi post declinationeꝫ febris. crura imponamꝰ in aqua vbi cocta sit camomilla anetuꝫ sansucus ⁊ similia: fumos horuꝫ odoret. post balnea faciamus vbi cum suauiter fricemus: ⁊ cum aqua dulci ⁊ tepida fumigemus: h̄ enim cutem emollit ⁊ porros aperit. caueant vnguenta in balneis: quia poros corporis claudunt ⁊ fumuꝫ includunt in interiora sui. temperata hunc adiuuant exercitia corpus dissoluentia ⁊ poros aperientia: vitet cutis refrigeratiua. Nutriatur cum dieta facile digestiua. ¶ Si ex calidis sit cibarijs ⁊ potibus oxizaccara: demus cum succo maligrana. sirupus alb. ⁊ ro. demus post declinationem febris: demus trocis̄. de spodio vel cāphora cum sirupo viol̄. vel ros̄. cathaplasma

superponas epati de portul. lẽtigine aque psi
lio cortice cucurb. farina ordei oleo ro. ⁊ simi
libus. Nutriamus cum portul. endiuia criso-
locanna: misceatur aqua cum sitient cum siru
po de psilio vel malograñ. ¶ Si de labore sit
corporis oꝫ vt studeamꝰ eius quieti ⁊ suauita-
ti. fricemus eum suauiter cum oleo ro. ⁊ viol.
balneetur cum temperato balneo: ⁊ cum exie
rit vngatur cuꝫ oleo ro. vel viol. Nutriamus
cum humidis cibarijs: sicut pull. edul. piscicu
lis. ¶ Si febris sit ex animato motu cõtrarijs
repugnetur: vt anima mitigetur ⁊ delectetur
cum sermonibus ⁊ actionibus ⁊ diuersorum
musicoruꝫ generibus ⁊ videndis diuersis re-
bus ⁊ odoriferis ⁊ pulchris formis. Studea
mus in humectatione corporis cuꝫ tempera-
tis balneis. vngamus postq̃ balneum exierit
cum oleo ro. vel viol. neqꝫ moretur in balneo
neqꝫ appropiquet coytui. Nutriat̃ cũ ptisana
crisolocanna portul. cucurbi. bliti. febre defi-
ciente vel discedente: demus perdices pul-
los starnos fasianos vinum temperatuꝫ. odo
rent sandal. campho. ro. viol. vniuersaliter ca
ueant a desicatiuis: ⁊ humectatiuis vtãtur ꝭꝫ
etatẽ ⁊ consuetudineꝫ sui ani ⁊ tempora ⁊ si-
milia. ¶ Si febris sit ex apostemate inguinis
vel cuiuslibet alterius loci: studeamus in me-
dicandis apãtibus que cause febris eẽ vident̃.

¶ In hac vltima pticula agit auc. de morbis exterius ap
parẽtibꝰ vt sunt ĩfectiones in supficie apparẽtes seu exi-
stentes: vt est lepra variola morbilli: ⁊ solo ↄtinuitatis q̃
pertinet ad cirurgiã. pmittit tñ de quibusdaꝫ febribꝰ que
morbi sunt vl̃es exteriꝰ ⁊ ĩteriꝰ apparentes. pmittit etiaꝫ
de ethica ⁊ de emitriteis: ⁊ de alijs febribꝰ ↄpositis ⁊ po-
nit de simplicibꝰ: ⁊ magis notis breuiter ꝺ talibꝰ tractãs
sicut dixit ab initio ad modũ breuiarij pcedẽs grauiora
⁊ difficiliora puectis relinquẽs ingrẽda. ¶ Cũ ergo de
febribꝰ pmo agat dico ꝙ corpora magis pata ad febres
ethicas ⁊ effimeras sunt corpora sicca ⁊ calida. deĩde ca-
lida tñ. deĩde sicca tñ. Ad febres vero putridas magis
parata sũt corpora calida ⁊ hũida. ⁊ pcipue humida: cor-
pora autẽ frigida ⁊ sicca: vel frigida ⁊ hũida raro febres
ĩcurrũt. Sꝫ magis ydropisiꝫ ⁊ cacochimias cõsequunt̃.
¶ Hic aũt attẽdẽduꝫ est vt regimẽ attẽdat̃ siue cogno-
scatur. Ante ceteras aũt febres agit de effimera: ⁊ qꝛ cito
aduenit ⁊ cito recedit: ⁊ qꝛ simplicior est ceteris: ⁊ qꝛ ipa
est cã ceteraꝝ. cetere ãt nũq̃ sunt cãe febris effimere: sic̃
ĩferiꝰ expõet̃. pp̃ter h̃ necesse est videre qd sit effimera:
⁊ qual̃r ab alijs febribꝰ distinguit̃: ⁊ que sunt eius signa:
⁊ que cãe. deĩde curatiões eiꝰ ponẽde sunt. ¶ Effimera
est febris pueniẽs ex distẽperãtia spũum ꝭm se nõ exce-
dens spatiũ vniꝰ diei: vñ ꝺr effimera: q̃si vniꝰ diei feruor
ex parte tñ corpis hñtis poros vehemẽter opilatos: vl̃
pp̃ter errorẽ in regimie tertiũ vel q̃rtũ diẽ: nũq̃ attigit.
distinguit̃ ab alijs ꝭꝫ alia signa. ppria aũt huiꝰ signa sũt
vt dicit Raſ. ⁊ Auic. ꝙ nõ icipit cũ tremore: neqꝫ cũ hor
ripilatiõe: ⁊ ꝙ ipsam nõ añcedit aliqua cã pmitiua: sicut
aliqua mutatio ĩnãlis extrĩsecus vel ĩtrinsecꝰ. Item co-
gnoscitur per pulsum ⁊ per vrinã: ⁊ per caloreꝫ ppriũ fe-
bris. qñ enim eius calor nõ est acutꝰ. vel mordicans vel
pũgitiuus: ⁊ pulsus nõ est multũ distẽperatus nec vrina
multũ tincta: nec aliqs pcessit tipus certuꝫ est signũ effi-
mere: ⁊ precipue quãdo subito aduenit repletione ĩmo-
derata in corpore nõ existẽte: qꝺ dicimus: qꝛ ethica a lõ-
go tempore causatur: ⁊ putrida ex humoribus qualita-
te ⁊ quãtitate peccantibus. Reperitur aliquãdo tamen
in effimera vrina multũ tincta ⁊ acuta. s. quando causat̃
a cibis ⁊ potibus calidissimis. calor tamẽ nõ est multuꝫ
distemperatus et mordicans et pulsus non est multum
excedẽs. Et causa primitiua satis est manifesta ⁊ ipsa ef-
fimera pp̃ter subitum aduẽtum citius se manifestat. h̃
signa medicus a pricipio febriũ diligenter attẽdat. pau-
ci tamẽ sunt qui effimeraꝫ ab alijs febribus distinguere
curent: vnde cum errant de regimine: de ipsa breui lon-
ga efficitur: quia de effimera ethica vel putrida genera-
tur. Cum autem effimera minuitur: ⁊ incipit declinatio
eius: tunc apparet sudor exteriꝰ in cute ⁊ humectatio vl̃
resudatio parua. h̃ auteꝫ est in fine spaciei diei naturalis
aut circiter. ⁊ h̃ certũ signum est febrem effimeram pre-
cessisse. deinde si nõ adsit error perfecte sanatur. Effime
ra auteꝫ nũq̃ est a causis antecedentibus. sed a primiti-
uis soluꝫ. Causas ergo primitiuas oẽs que sunt effimere
reducit Cõstantinus in pãtegni ad. iiij. genera. primum
est omne illud qꝺ extrinsecus aduenieẽs corpori corpus
calefacit. aut infrigidat ĩmoderate actu vel potẽtia: ⁊ ꝙ
actualiter: vel potẽtialiter operatur opilatõeꝫ poroꝝ vl̃
cutis densitatem. talia autem sunt multa valde: sicut ca-
lor solis vel aeris: quodcũqꝫ balneum vel stupha vel pi-
ria vel soliũ valde calidũ qꝺ actu calefacit: ⁊ sicut aqua
salsa: vel sulphurea vel vitrea: licet enim h̃ actu frigida
sint. potestate tamẽ calefaciẽtia sunt. Item aer frigidus
⁊ quodcũqꝫ frigidũ adueniens corpori extrinsecus actu
vel potẽtia. ad hoc genus reducitur. Secũduꝫ genꝰ cau-
saruꝫ primitiuaꝝ. vt cibus potus ⁊ medicine calidiores
vt est vinum forte. piperata alliata. cepe ⁊ porri nõ ↄsue-
ta. vel sicut medicina: vt euforbiũ ⁊ elleborus vel yeral.
vel blanca. Tertium genus est oĩa exercitia corporea: et
animata ĩmoderata. sicut est ãbulare laborare lapides
portare equitare: vel similia. vel accidẽtia anime vt gau
dium: tristitia: ira: angustia: dolor corporalis: vel anima-
lis. Quartuꝫ genus est apostema in collo vel in inguini-
bus: vel in gutture: vt a causis primitiuis generata. Sꝫ
sicut est a percussione vel a casu. vlcere vl̃ vulnere facto
in mẽbro nobiliori. multũ sensibili lacertoso: vt sunt ma
nus brachia pedes. Auic. vero ⁊ Haly. ml̃tas ponũt cau-
sas que ad h̃. iiij. genera possunt reduci: vt est fluxus ven
tris ĩmoderatus. vel quecũqꝫ alia euacuatio moduꝫ ex-
cedens: vt est sincopis fames: sitis somnus ⁊ vigilia iun-
ctiones coytus fastidium: ⁊ abhominatio: quoruꝫ cibo-
rum: nimia repletio fortes reumatismi: sicut dicit Raſ.
quibus tamẽ diligenter consideratis quodlibꝫ istoꝝ ad
aliquod. iiij. generum de facili reducitur. ¶ Cure auteꝫ
istarũ passionum ꝭm diuersitatem causaruꝫ primitiua-
ruꝫ diuersificantur: ⁊ propter hoc nõ sufficit soluꝫ consi-
derare signa cõia per que effimera ab alijs febribus di-
stinguitur. Sed opꝫ cõsiderare ppria signa per que vna
effimera ab alia effimera distinguat̃ ⁊ discernatur: que
ppria signa ab ysa. in lib. feb. ⁊ in viatico determinant̃:
⁊ sciẽduꝫ ꝙ oẽs effimere in curatiõe sua cõicãt in ml̃tis:
⁊ in quibusdam differunt. Cõis aũt curatio oĩum est: ꝙ
nũq̃ cibꝰ exhibeat̃ añ statũ: neqꝫ in statu: sꝫ qñ iam inci-
piunt declinare: sicut dicit de balneis. In febre aũt cau-
sata a ieiunio ⁊ a fame. virtutibꝰ plus videt̃ subuenire.

dicit Ysaac. ꝙ in statu huius febris oportet nullum cibū
dare: succuz tamē malorū gra. aut melonis palestini ac/
cipere possunt. Sed si fames plurima perseueret instāte
declinatione: danda est mica panis. Sed prius lota. dei/
de dāda est ptisana: ⁊ opꝫ postea balneari: deinde inungi
cum oleo viol'. vt per inunctionē humiditas corpis cō/
seruet̄: vltimo loco cibis subtilibus dietet̄. Itē cōe in cu
ra effimerarū est ꝙ semꝑ ad insistēdum est cum admini/
stratione cōtrarij cōtra causam primitiuā: vt si effime/
ra causet̄ a gaudio: ad futurā recurrere calamitatē: ⁊ si
a tristitia eꝰ. ⁊ sic de alijs. Curas autē ꝓprias nimis ē ꝓ/
lixū enarrare. Sꝫ ꝙ dicit Uiaticus exponamus. ¶ Ex/
pletis inferiori) auc. vtit̄ transitu determinās qd sit di/
cturus (ꝙ cuꝫ sit exterius acumen). i. apa exterius ⁊ ce/
tere infectiōes nocent īterioribus. Interiora. n. cōpatiū/
tur: sicut eꝰ. (peiores has eē) vel ꝯm aliam litterā (mo/
liores). i. molestiores: h̄ idē dicit Ysaac in lib. fe. in ꝑnci/
pio. vbi dicit solas fe. morbos esse vl'es subito se extendē
tes ad corpus: ꝙ in nullo alio morbo contingit: licꝫ eniꝫ
quilibꝫ alius morbus fundet̄ in aliqua parte corpis: nū/
ꝗ̄ tn̄ se ad totū corpꝰ extēdit: vt lepra ⁊ hydropisis (oībꝰ
qui patiunt̄) cōtra. appoplexia squinātia citius accidūt:
ergo accōmodata est diffinitio: vel melius nō citius ac/
cidūt ex fortitudine affectiōis: sed a loci positiōe: (⁊ alia
ruꝫ quādoq; sunt cause fe. nō eꝰ) istud sic ītellige: q2 effi/
mera recedēs pōt relinquere alias febres: alie vero rece
dētes nūq̄ relinquūt effimerā: q2 illud qδ est grossum
⁊ solidū reducit̄ ad tēperantiā: malitiam cōplexionis δ
ponēdo: multo fortius illδ qδ est rarū ⁊ subtile (vn̄ fit vt
duret) q2 mā sua rara est ⁊ spūs subtiles (h̄ febris ⁊c̄.) h̄
diuisio cadit sup oēs fe. cōiter: imo ꝓpria ē que cadit su/
pra morbū absolute (Si apostema est morbus) diuidit
effimeram in effimerā que est morbus ⁊ in effimeram q̄
est accn̄s alterius morbi (effimera fe. que ē accn̄s) h̄ po
test q̄ri: q̄re pleuresis ⁊ peripleumonia nō sint cause effi/
mere: sicut apostemata assellarum: vel inguinum. sic di/
co ꝙ apostemata assellarum ⁊ inguinum non causant
effimerā nisi sint de sanguine laudabili non putrefacto:
tracto tn̄ ad alia loca: vt subueniat̄ mēbro exterius per/
cusso ⁊ vulnerato. Si. n. tale apostema generat̄ ꝑ se ipm
absq; cā primitiua faciet putridā iuxta illud. In bubo/
nibꝰ oēs fe. male exceptis effimeris: peripleumonia vo
⁊ pleuresis hac via nō generant̄. Sed a causis antecedē
tibus tm̄: ⁊ ab humore malo: bubo aūt ex sanguine puro
⁊ laudabili generatꝰ causat effimerā ⁊ nō putridā: sicut
sanguis laudabilis in quātitate peccās aut qualitate ge/
nerat sinocham inflatiuā: quā ⁊ Auic. ⁊ Haly reducūt ad
effimerā: vn̄ dico ꝙ sinocha inflatiua cū effimera ⁊ bu/
bone eiusdē est nāe (necesse est vt calefiat ⁊ putrescat)
h̄ videt̄ velle ꝙ sanguis in bubone sit putridꝰ: ⁊ si h̄ ge/
nerat putridā: ꝗ putrefactio large dr̄ a nāli cōmēsura/
tione exire ꝯm ꝙ nos dicimus ꝙ omnis humor calidior
⁊ humidior grossior vel subtilior q̄ exigit nā putrescit: ⁊
est in via ad putredinē ⁊ putrefactionē: licꝫ nō sit in ter
mino: ⁊ sic est sanguis in bubone putrefactus (opꝫ ⁊c̄) i/
cipit ponere curā effimere. Hec doctrina signoꝝ tota ē
prolata (he significationes angustie). i. angustiam ⁊ tri/
stitiam signātes (cū ergo medicus) icipit curā effimere
docere (si humores sint in capite) talis. n. hꝫ reuma vel
dispositus est ad ipm (nō dꝫ balneari) q2 bal. facit hūo/
res currere: fumus ergo tm̄ naribus applicet̄ ⁊ si ab ace
to resoluat̄ bonū erit (balneemus.) Si in ingressu bal/
nei horripilationē sentiat maluꝫ est valde: q2 signāt cō/
uersionē effimere in putridā: statiꝫ aūt a balneo extra/
hat̄: (in soleo). i. in balneo aque dulcis: stupha. n. appel/
latur balneuꝫ aeris (piria) balneuꝫ igneū (piscina) bal/
neuꝫ aq̄ frigide (sambuc̄.) arbor est que quolibꝫ mense
fert fructū: ⁊ crescit in idia. Crura ponamus in aquā vt
trahat̄ fumus inferius (caueat vnguēta) inunctiōes in
febribus sunt multū suspitiose: q2 sua grossitie poros opi
lant: vnde euacuationē corporis sunt ꝓhibētes (catha/
plasma supra epar.) h̄ cathaplasma valꝫ in calefactione
epatis. (Si fe. illa sit de apostemate) medicatio apatis
talis de sanguine laudabili est vt mā repellatur: ⁊ ꝑ ven
tosā vel flōmiā in parte opposita factā extrahat̄: bo/
nuꝫ est in hoc casu: vt dolor vulneris vel percussionis in
manu vel pede mitigetur.

¶ De causone. Cap. II.

Causon est febris magnuꝫ corpori ꝑ/
stans incendium: cuius signa sunt h̄.
sitis nimia ⁊ continua: dolor incen/
siuus ⁊ molestissimus: nāe repugna/
tiuus: ⁊ ab initio corruptiuus ꝓpter acumen
materie vnde generatur: materia. n. acuta est
⁊ ignea ⁊ colerica in cōcauitate venarum que
cordi vicine sunt adunata maxie in venis oris
stomaci: ⁊ cōcauitate epatis ⁊ pulmonis. Ac/
cidentia hanc febrem concomitantia sunt: ca/
lor nimius: sitis continua. ¶ Causa fortitudi/
nis caloris in hac febre est colera rubea itra ve
nas: durities febris ⁊ continuitas ex plurima
sunt colera in venis cordi vicinis collecta. que
hꝰ generatiua est febris: cum sit venarum oris
stomaci ⁊ cōtinuitatis epatis propria. necesse
est sitis confortetur ⁊ continuetur. ¶ Hec au
tem febris duobus modis diuiditur: vnus est
purus ⁊ molestissimus: alius nō purus: ⁊ mi
nus molestus: purus ⁊ molestissimus est de
colera rubea ⁊ incensiua: pura ⁊ acuta: nasci/
tur vt plurimum in iuuenibus: quorum com/
plexio natural'r ca. ⁊ sic. est: ⁊ maxime in esti/
uo tempore: estiuuꝫ eniꝫ tempus hanc cōfor/
tat naturaliter ⁊ augmētat. Alius modus nō
purus: neq; adeo molestus ex colera ru. citri/
na cum humiditate flegmatica mixta ⁊ fumo
colerico nascitur: que moderata sunt vtraq;.
¶ Cum hanc febrem molestissimā timor co
mitat̄: oportet ab initio non negligatur. Sed
studeat medicus vt. iiij. tēpora sua perfecte i/
telligat: ⁊ in vnoquoq; operetur ꝯm ꝙ opor/
tet. Si viderit in initio morbi ꝙ natura indige
at vt purget̄ ⁊ remoueat̄ materia morbi: pur/
getur morbus cū oxifenitia: prunis. iuiub. cas/
siaf. māna. viol'. ⁊ simlibus: ⁊ si quid hꝫ con/
trarij: sicut defectionē virtutis ⁊ cruditatem
⁊ viscositatē māe: caueat quanto plus vale/
at ne in augmēto morbi faciat qδ disturbet na
turā ⁊ impediat a regimēto morbi. Sꝫ opor/
tet noticiam morbi ⁊ motus in initio nō fuge/
re euꝫ vt adiuuet naturā in regimento sue vir/

tutis cuz dieta facili ad digerenduz: ⁊ in sub/
stantia laudabili: sicut ptisano cocto perfecte:
panis mica cum aqua frigida bis vel ter lota.
¶ Gal. in lib. picriseos. innuit quomõ in acu/
ta egritudine infirmus debeat nutriri. In nu/
triendo inquit infirmo intentio nostra triplex
est in acuta egritudine: vel eniz consideranda
est virtutis quãtitas infirmi: vel tempus infir
mitatis: vel etiaz qualitas morbi: quãtitas vir
tutis necessaria est sciri: vt bene custodiatur:
virtus enĩ repugnatiua est morbi: vnde aliqñ
plurimus det cibus cuz defectio virtutis am/
bigitur: neqꝫ aliquãdo tempus morbi cõside/
ratur. Tempus morbi cõsideratur vt ꝺm vici
nitatez status cibum ordinemus. verbi gra. si
sit vicinus dieta subtilissima: ⁊ aliquãdo nul/
la dabitur. si remotus grossior cibus detur ⁊
paulatim ꝺm ordinem vsqꝫ in statum subtilia/
bitur. Qualitas morbi est sciẽda: qꝛ omnis fe
bricitans liquida indiget dieta. ¶ Qui febrez
habet corporis consumptiuam querit habere
quãtitatem plurimaz ciborum: ⁊ aliquãdo in
tempore accessionis. Qꝛ si febris nullaz quie/
tem habuerit: ⁊ infirmũ nutrire necesse sit: eli
gẽda est hora in qua sanus comedere solebat.
⁊ conueniẽs tempus diei est frigiduz vtpote
aurora in qua natura est excitata: aer subtilis
⁊ clarus: febris mitigata. Quia frigida auro/
ra calide febri repugnat: hi sũt sermões Gal.
in dieta infirmi ordinanda cum acuta egritu/
do fuerit: ⁊ hic apponũtur cause sue actionis:
qꝛ vero ab initio vsqꝫ in finem est causon peri
culosa: oꝫ famulari huic diete subtili ptisano:
⁊ mica panis in aqua lota bis vel ter detur: vł
quater ⁊ cum zucca. ¶ Si febriẽs sitiat aqua
detur cum zuccaro facta vel mulsa. sugat ma/
la gra. vuas hyemales molliciez cucumeris vł
citruli: vel syrup. ros. ⁊ viol. ⁊ similia. In ve/
spere da. ʒ. ij. psilij cum aqua frigida loti. ⁊ ʒ.
i. seminis portul. Si autez cibum oportuerit
dare mica panis loti danda erit in vespere cuz
malis gra. ⁊ h fiat cũ mitigetur febris. ¶ Cu
stodiatur autem quãto plus potuerimus ne
cibus detur cuz febris augmentatur nisi cum
magna necessitate cogamur. Si digestio sit
stiptica cum succo cucurb. molliatur. ⁊ cum
mãna. viol. cassiaf. syrupo viola. ⁊ similibus.
Qꝛ si non valeat: suppositorium fiat de viol.
nitro. scamonea. litio. ⁊ similibus: ⁊ si h non
valeat: clistere faciamus de succo blitis. furfu
re. herba circũdãte arborẽ: sicut hedera. viol.
malua. ⁊ similia. ¶ Et in augmẽto febris stu/
deamus ad inanitionem stomaci quãtum po/
terimus nisi aliqd impediat: sicut suspitio de/
fectus virtutis in repugnatione morbi: tũc. n.
aliquantuluz recreandus erit cum dieta subti/
li: sic ptisano: ⁊ mica panis lota. ⁊ demus pa/
rum quãtum sufficiat virtuti sustentande ⁊ nõ
plus. ¶ Si dolor capitis superueniat: oleum
ro. cum aceto dandũ est: ⁊ succus portul. vn/
gatur bis frons ⁊ timpora. sternutationes fa/
ciamus cum oleo viol. calcaneuz ⁊ crura in/
fundantur aqua tepida ⁊ dulci: postqꝫ vngã/
tur plante peduz cum oleo viol. ligentur cru/
ra cũ mollibꝰ pãnis: cathaplasmabĩtur frons
⁊ timpora cuz sandal. ro. ordei farina: cuz aq̃
ro. temperata cum succo cucurb. vel portul.
¶ Vigilijs infirmo ingruentibus iungenduz
est h cathaplasma. se. lactu. papaueris que tẽ/
peranda sunt cuz succo lactuce. ¶ Si siccitas
sit in ore ⁊ asperitas in lingua: lauentur vtraqꝫ
cum psilio. ⁊ se. citonij. oleo vio. ¶ Si autez
cor tremat psilium demus cuz succo cucume
ris: ⁊ syrup. de iuleb. vel de vuis agrestibus:
vel de aceto: vel de pomo citrino: cathaplas/
mẽtur de sandalis farina ordei: ⁊ succo cucur/
bi. vel aqua ro. temperatis qꝺ supponẽdũ est
stomaco inanito. Nutriendus est cũ cucurbi.
portul. lentibus mũdatis. h omnia coquãtur
cum aceto vuaruz agrestium: amigdal. ⁊ si/
milia. Apponãtur sibi frondes mirte. salicis:
⁊ similia. ¶ Hanc febrez patientes plurimuz
incidunt in frenesim que medicanda est: sicut
in prima pticula diximus. ¶ Similiter ⁊ tus/
sim siccaz patiuntur: ⁊ sintesim: ⁊ yctericiam
que sunt medicanda: sicut diximus per sua lo/
ca singula abundanter.

¶ Post effimeram agit auc. de causone: qꝛ causon videt
conuenire cum effimera: qꝛ magis nocet vehemẽtia ca/
loris ⁊ sitis qꝫ horripilatione putredinis: vnde in libro
febriuz de causone febre agit ante febrez putridaz: ⁊ sta/
tim post effimeraz ethicaz ⁊ post causonẽ cõtinuat sino/
chaz inflatiuam: per qꝺ signatur ꝙ causon quedã est de
superaccẽsione colere: sicut sinocha de superaccensione
sanguinis: qꝺ ẽt per denominationez intelligitur. qꝛ de/
nominatur ab incẽdio ⁊ non a putredine mãe: nihil enĩ
impedit aliquã causonez esse de putredine colere: sic ali/
quã fe. de putredie san. Sed ille exeunt pniciose. ¶ Di/
citur autez causon fe. incẽsiua insultum ⁊ impetum ma/
gnum faciẽs ꝺm naturaz: qꝛ fit de colera ignea acutissi/
ma pura in venis cordi ppinquis contenta. Differt au/
tem a tertiana cõtinua: qꝛ tertiana cõtinua generatur ꝺ
colera in venis a corde remotis putrefacta. Causon aũt
de materia ppinqua cordi: naz caliditas ipsius loci incẽ
diuz valde augmẽtat: ⁊ causat nocumẽtum: fit autẽ cau/
son duobꝰ modis: qꝛ fit aliquãdo de colera in predictis
locis inflãmata: ⁊ h pprie causon seu cauma vł incendiũ
appellat. Itez aliquãdo fit de colera citrina: vel de fleg/

mate salso que acuta nomine absoluto magis habz dici.
¶ Habet autem h febris quedaz accidētia inseparabi-
lia ꝛ ꝓpria per que ab alys febribus distinguit̄. habet ꝛ
accidētia alia contingentia sibi ꝛ alys febribus pertinē-
tia. ꝓpria autem ꝛ inseparabilia sunt accidētia vehemē-
tia acuminis in calore: fortitudo ꝛ duritia itolerabilis:
adustio corporis: ꝛ nimia sitis que in statu vehemētissi-
me sunt intensa. accidētia vero inseparabilia ei ꝛ alys fe
bribus cōia duobus modis sunt: aut sūt signa signātiua
salutis: aut timoris: aut deperditiōis: aut desperationis:
que Ysa. in lib. fe. continuat ordinate. Signa autem salu
tis his versibꝰ comprehēdūtur.
Uis. leuitas. sensus. mens. somnus: spiritus. ictus.
Appetit. ꝛ calor est equalis coctio. fluxus.
¶ Accidentia vero timoris signātiua sunt duobꝰ modis:
quedaz enī solū timorē signant: quedaz vero perditiōez
maniam. Signa solū timorē signātia his vsibꝰ pn̄t nōi.
Estuat atq; sitit: vigilat: stupet: est febris ingens.
Et calor est varius: vomitus fex ignea crudus.
Est liquor: ꝛ limus in dentibus: ꝛ cruor exit.
Insanit: sudat: febris acrior: ꝛ sitis instat.
¶ Signa vero perditiōis h sunt.
Uirtus pulmonis: cordis: stomaci. cadit. heret.
Anxius: insa nit: sudore: cruore fluente
Naribus absq; crisi: riget: ycterus: alget: ꝛ absens
Est sitis: osq; sonat: plorat: decoctio cessat.
Liuor in extremis apparet: fronte citrina.
Est vrina minor: egestio cruda liuescit.
¶ Uirtus pulmōis). i. anhelitꝰ (cordis). i. pulsus (stōi)
.i. appetitꝰ (cadit heret anxius) qꝛ stupidus ē ꝛ nō pt ma
nere in eodē loco (Insanit) ꝓpter frenesiz (sudore cruo
re ꝛc̄.) regula est gnālis ꝙ omnis euacuatio absq; crisi.
.i. in die nō cretica neq; precedēte digestione mortalis ē
in acuta fe. (riget). i. habet mēbra rigida non flexibilia.
(ycterus) qꝛ ante. vij. diez incurrit ycteritiaz (alget) qn̄
autez manus ꝛ pedes sūmitas nasi: auricule frigescunt:
(absens est sitis) sciēdū ꝙ si fortis ꝓcessit sitis: ꝛ postea
cesset febre remanēte signāt os stomaci esse mortificatū
(os sonat) vt in orificio qd̄ est preco mortis (plorat) qꝛ
liquescit humiditas cerebri (decoctio cessat) qꝛ remitti
tur vrina (fronte citri.) qꝛ citrinitas faciei in omni feb.
acuta fortez signāt inflamationez: ꝛ ē valde malū. ¶ Et
scias ꝙ si omnia bona signa ꝯueniāt in tertio vel in q̄r-
to die liberabit̄: vt dicit Hypo. in ꝓncipio tertie ꝑticule
pronosticoꝝ. Si aūt mala signa ꝯueniūt in tertio die: vl̄
in quarto vel ante morit̄: vnde dicit ibidē. In q̄bus cū-
cta mala signa ꝓuenerint in quarto: vel ante mortē obi-
būt. Si autē adsint quedā signa mortalia: ꝛ quedā vita-
lia: ꝯsidera que sūt plura ꝛ fortiora: ꝛ si mortalia fuerint
fortiora debemus mortez ꝓnosticari ꝛ statiz fugere: ꝛ si
vitalia eꝫ. Si autē fuerit paria dubie insta donec certifi
ceris: ꝛ si videris plura signa vitalia: tūc curam ordines
cū festinatione: tales. n. morbi inducias nō expectant.
¶ Cuz autē in omni cura morbi. iiij. sint necessaria que
ponit Hypo. in ꝓn°. affoꝛis. maxime ergo in acutis ꝛ pa-
cutis: que. iiij. sunt h. primuz est obediētia patientis ꝛ cō
fidentia: Scōz est diligētia medici ꝛ prudētia. Tertium
est assistētiū diuersuz obsequiuz. Quartū est exteriorūz
ꝯuenientia: vnde illud: opꝫ nō solū seipz prebere que oꝫ
facientez ꝛc̄. medicus ergo a ꝓncipio diligens ꝛ prudens
tēpora morbi cōtempletur: que in pacutis difficilia sunt
ad cognoscēdum ꝛ distinguēdū: qꝛ quādoq; primus ꝛ se-
cūdus paroxismus pnm augmentuz statum ꝛ declinatio
nez cōprehendunt. Imo quādoq; vnicus paroximus: qꝛ
ꝓncipiuz paroxismi est pnm morbi. ꝛ declinatio vt habe-
tur in libᵒ. de crisi. In ꝓncipio ergo si medicus viderit ꝙ
opus sit de clisteri vel suppositorio vel flōmia: vel far-
macia: statiz h faciat iuxta illud. medicari in valde acu-
tis si expedit: eadez die: differre eniz in talibus maluz ē
cōsideret ergo statim ad quā ꝑtez mā declinet: ꝛ per illā
extrahat si possit ꝯuenienter. In causone autez est mate
ria leuis: ꝛ subtilis: ꝛ de loco ad locuz velociter mouet̄:
ad superiora eniz intelligit̄ mouere per dolorē capitis ꝛ
per apparitionē corporuz rubeoruz: vt lampadū: ꝛ corru
scationuz ante oculos: tūc ꝓuocet fluxuz sanguinis a na
ribus cū setis porcinis fixis in naribꝰ. Si adsit nausea ꝛ
abhominatio mā declinat ad stomacū: ꝓuocet ergo tūc
leuiter vomituz cū semine atriplicis: vel succo eiusdē ꝛ
oxizaccara ꝛ aqua tepida ꝛ cuz modico sale. Si adsit ru-
gitus ꝛ corrosio in intestinis mā declinat ad inferiora: fe
stinetur ergo cū clisteri: ꝛ resoluatur cassiaf. māna. tama
rindi in sero caprino: vel aqua ordei addito syrupo vio.
propinetur: vel fiat decoctio cuz vino: vel iuiub. prunis
nisi ꝑdicta resoluantur. Si virtus egri sit fortis ꝛ mā sit
leuis ꝛ valde mobil̄. apponat̄ de mirab. citrinis. ij. vl̄. iij.
vel. iiij. ʒ. ꝫm tenorez virtutis: h fiat in principio. In ꝓn°
eniz nūq; expectes sudorez ad bonū. Sed si in augmen-
to vel in statu adest sudor: quādoq; est ad bonū: quādo-
q; ad maluz: vnde nā vincit materiaz. Sed in statu vel
augmēto cauēdū est ne administretur laxatiuuz. Si eni
nā per se nō expulerit mām: natura afflicta ꝛ debilis ꝑ
menaꝫ nūq; expelleret bene vel cōpetenter. Si aūt in ꝓn-
cipio perpēditur mā grossa ꝛ cruda eē: vt est in causone
de colera citri. vel de flegmate salso. de laxatiuo dādo te
non intromittas: ꝙ si faceres: illud laxatiuuz mā morbi
relicta indigesta: ad euacuāduz subalez humiditatez cor
poris se cōuerteret: vnde patiens piret: ꝛ tn̄ si ventrem
habeat cōstipatuz suppositoriuz vel clistere facile face-
re possumus. ¶ De mena hec ꝓmisimus. Sꝫ qꝛ h contin
git in valde acutis in ꝓma die ꝛ ante oīa opꝫ preordina-
re dietam: ꝛ h ꝫm remotionez ꝛ propinquitatez status.
Si. n. in quarta die fe. terminetur ꝛ virtus fuerit fortis
sufficit tenuissima. i. nulla dieta: vel saltem ius maloruꝫ
gra. vel aqua in qua panis infusus fuerit: vel syrupus iu-
lep. vel syrupus albus. Si autez ad. vij. diez extēdat̄: tūc
cuz istis ptisana colata admisceat̄. Si autez vlterius ex-
tendat̄ de ipsa ptisana non colata det̄: vel ēt ptisana co-
cta: nō illā quā facit vulgus: sꝫ illā quā precipit Rasis ꝛ
Ysaac dari. micaz panis multotiēs administramus lotā
in aqua: ꝛ cucurbitaz cū amigdaleo. vel blitas spinachi-
as: lactucas: maluas coquinatas cū amigdaleo qd̄ credo
esse suspectuz. non sentit Hypo. talia enim generant san-
guinez corruptibilem ꝛ cōuertibilem: aly vero cōsulunt
dari fructꝰ: sicut pira. poma cocta. qd̄ plane assero eē cō-
tra artez. In statu autem omnino dieta sit subtrahenda.
Si autē in. vij. crisis expectetur in. vij. vel in. vi. penitus
nulla dieta: vel nihil det̄: vt nā in. vij. reperiat corpꝰ ina-
nituz ne ab aliquo natura crisiz faciēs impediat̄: nisi for
te solus potus vel succus granatoꝝ ꝛ hꝰ. In paroxismis
aūt nihil penitus detur. ¶ Qꝛ autē hꝰ febres aliquādo
plus nocēt malis accidētibus que eas sequūtur q̄ seipis
de hꝰ sinthomatibꝰ videamus. Sequūtur aūt quādoq;
hꝰ febres frenesis: sincopis: ycteritia. fluxus vētris imo
deratus vel sanguinis: dolor capitis intolerabilis: instā-
tia vigiliarū: tremor cordis. vehemēs ardor stomaci: in
epate dolor ꝛ pūctio capitis: ꝛ grauitas. stupor. ¶ Frene
sis vero adest ꝓpter leuez coleram que ad caput ꝓpter
euaporationez eleuat̄: cui occurret̄ cuz fricatione extre-
mitatuz: aut suppositorio: aut clisteri: vt ꝙ supius ascen-
debat retrahat̄. Itez capite raso supra frontē: succus io-

uis barbe illiniatur ꝛ stupa in eodē intincta supponat̃:
vel saltez oleum ro. vel acetuz: h̄ autem fiat in p̄n°. Sed
frenesi confirmata vt mā per vaporez exeat laborem⁹.
Supponatur ergo gallus calidus fissus: vel catulus sil'r.
vel pulmo veruecis calidus: vel in aqua calida calefact⁹
ꝛ semꝑ a leuiorib⁹ inchoetur. ℭ Sincopis aūt in hac fe.
fit: qꝛ spūs rarefiūt ꝛ dissoluūtur per aduētū subituz tāti
caloris: cui subuenit̃ cuz infusiōe aque ptisane ꝛ cū odo/
ramentis frigidis: vt sunt rose viole. sandali. salices: h̄. n.
ab initio morbi circa patiētez debēt apponi: apponātur
ꝛ vasa argillosa aqua repleta: a q̄bus guttatim aqua di/
stillet. ℭ De ycteritia vero si suꝑuenit añ. vij. diez te nō
intromittas. Sed in. vij. vel post. vij. nām adiuues in ex
pellēdo coleraz cuz rasura eboris ꝛ spod. vel pauca ferru
gine: dādo ad bibēduz cū succo maloruz gra. ꝛ cum syru
po acetoso. ℭ Fluxui imoderato obuianduz est cuz sy/
rupo mirtino vel ro. dando ad comedendum lentes co/
ctas cum sumac: si precessit fluxus ſm viaz crisis. ℭ In
dolore capitis humectāde sunt nares cum oleo viol'. ne/
nufarino. fomētemus crura ꝛ plātas pedis cum aqua d/
coctiōis foliozuz salicis. ꝛ vitis. Si vero adsit reuma fri
cent̃ extremitates moderate cū oleis frigidis: cathaplas
mem⁹ frōtē ꝛ tꝑora de sandal' rub. ꝛ al. succo cucurb. di/
stēꝑat): ꝛ. ʒ. ℞. cāphore. ℭ Si vēter sit ꝯstipat⁹. fiat suppo
sitoriū de succo mercuria. ꝛ cū melle ꝛ. ℈. i. scamo. cocte.
Si sit debil' tolle scamōeā. ℭ Uel ī dolore capis vl' frō/
tis: illiniat̃ frōs: ꝛ timpora cū suc. iouis barbe ꝛ solatro.
ℭ Uigilijs nimijs obuiet̃ cū ol'o d papaue. ꝛ fiat fomē/
tatio cuz succo extracto de frondib⁹ papaueris ꝛ lactu/
ce: ꝛ terātur ista: ꝛ distemperētur cum oleo papauerino:
ꝛ fronti cathaplasmētur: ꝛ multo fortius erūt si paruz d
mādragora vel de iusquiamo apponat̃: h̄ autez est cōis
fomētatio in dolore capitis ꝛ vigilijs. ℞. ro. viol'. camo/
millaz ordeuz mūdatum: lactucaz: papauerē: folia vitis
ꝛ salic̃. Cauēdum est ne aliqua fomentatio fiat in statu:
neq̧ inūctio circa caput: neq̧ in stupore: neq̧ in grauita/
te. In statu. n. natura impediretur in stupore vel graui/
tate capis. Caput ītelligit̃ plenū vaporib⁹ grossis ꝛ hu/
midis: vñ per h̄ causa materialis augmētatur. Inunctio
eniz prohibet euaporationez sua viscositate. In hoc ca/
su melius est vt fiat fricatio fortis extremitatum mani/
bus vel pāno aspero: vel cum sale ꝛ aceto: ꝛ ligentur cru/
ra inferius: h̄. n. materiaz deponunt ad inferiora: vñ re/
dit calor ad vrinaz: ꝛ ad membra nutritiua. Si caput sit
leue ꝛ apertos habz oculos: ꝛ moueantur huc ꝛ illuc: ne/
q̧ fomētationes predicte prosunt: neq̧ inūctiōes. ℭ Ar
dori stomaci obuietur cuz succo granatorum ꝛ psill'. ꝛ ci/
trull'. ꝛ cucu. comestis: aut per plagellaz vel stupas cana/
bis intīctas in succo solatri: vel iouis barbe: ꝛ pauco ace/
to: ꝛ superpositas furcule. h̄ multū valet contra sitim ī/
moderataz: ꝛ contra pūctionez stomaci ꝛ ardorem ꝛ ca/
lefactionem epatis: de grauitate etiaz supra dictum est:
ꝛ de stupore. ℭ Contra adustionē oris ꝛ lingue denigra/
tionez: ꝛ sitiz fiat gargarismus cuz aqua in qua decoctuz
sit sumac: vel cuz succo cucurbi. vel cucumeris: fiat frica
tio cuz succo psilij: vel succo citoniozuz supra linguam ꝛ
palatum: ꝛ circa dentes: ꝛ sequat̃ ablutio cum succis su/
pradictis: vel cum aqua ordei tepida. ℭ Causon est fe/
bris) sitis nimia: qꝛ materia ca. ꝛ sic. est ꝓpinqua ori sto/
maci: vnde illud exsiccat̃ ꝛ calefit (ab initio corrumpen
tur). i. materia corrumpens celeriter: ꝓpter suam forti/
tudinez: ꝛ incēsionem (hac fe. cōicantur). i. propria acci/
dentia ab initio egritudinis prodeūtia. per que h̄ feb. ab
alijs pōt distingui (h̄ fe. diuidit̃) h̄ diuisio est accidētis
in subiecta: diuidūtur. n. mãe per fe. qꝛ fe. fortissima co/
leram indicat: minus fortis coleram citrinã: vel flegma
salsuz: vel coleraz vitellinam (vt plurimū accidit in iu/
uenib⁹) qꝛ raro accidit senib⁹: pueris scd̄ario. iuuenibus
frequēter. In senibus vero est mortal'. qꝛ fortis est ignis
qui ardet in aqua. plurimū est furiosa mā que in tali eta
te sic ebullit (alter modus) h̄ est scd̄z membrū diuisio/
nis. (Sz studeat medicus in. iiij. tēpora) In morbis pa/
cutis: humana ratio vix pōt hoc discernere (Si videris
ab initio) h̄ totuz expositum est (Sed opz notitiā ꝛ mo/
tus initiuz nō effugere.) expone sic (notitiam). s. feb. (ꝛ
motus). s. tēporum: qꝛ Hypo. in afforis. vocat consisten/
tias: vnde dicit. paroxismus ꝛ ꝯsistētia declarāt egritu/
dines (initio). i. ab initio anteq̄ sint aliter est possibile
(sic euz). i. medicuz cauere ab errore regimis: vt habe/
mus in lib°. de crisi (nō effugere imo). s. appropinq̄re ad
horū cognitionē: ad quã vix sufficit ratio hūana. (in pa/
cutis) totuz est planum vsq̧ huc. (qui fe. hz consumpti/
uaz) notādum ꝙ corpora colerica: ꝛ qui sensum habent
acutū: ꝛ fiunt macri. ꝛ os stomaci habēt debile: ꝛ qui vsi
sunt cibis pauci nutrimēti nequaq̧ possunt ieiuniuz to/
lerare: vt dicit Hypo. in regimine acutoꝝ: ꝛ Gal'. optime
explanat in cōmento (nā excitata). i. ꝯfortata (mica pa
nis lota.) panis aūt calidus est quātum est de farina: qꝛ
per mollitionez: ꝛ per confectionem: ꝛ per cōfricationez
qd̄ melius est: ꝛ propter decoctionez calefit: sicut calefit
calx a rogo: ꝛ etiā panis quātum est de grano tritici qd̄ ē
calidū (hyemales vuas) has dico nō multum valere in
colera multuz incēsa: sunt n. dulces: ꝛ inflāmabiles (de/
mus psilij loti). ʒ. ij. in aqua frigida. (se. portul'. ʒ. ij. h̄ est
mucillagines distemperatas in aqua frigida cocta vl' cū
aliquo syrupo: dico ꝙ h̄ nūq̧ debes facere nisi materia
sit fortissima ꝛ furiosa ꝛ ꝯuenientibus partibus oīb⁹ ſz
ca. ꝛ sic. h̄. n. materiaz cōgelant ꝛ indurant (cū mitigatur
fe.) i. in declinatione ꝑoxismi: ipsius fe. ꝛ in tp̄e vere de/
clinatiōis (cū fe. augmētatur). i. instante ꝑoximo: (nisi
cuz magna necessi.). s. cū peccatū fuerit ī diete subtilita/
te (suppositoriuz litium) ꝛ scamonea non apponat̃ nisi
virtus fuerit fortis (herba circūdans) que appellat̃ vo/
lubilis (sternutationes). i. illinitiones: hꝯ localia nūq̧
debent fieri in statu ne virtus in crisi impediat̃ (oleum
viol'.) h̄ aūt vnguentum ponit̃ in ore. plus valz syrupus
viol'. (Si aūt cor tremat) de cardiaca tremēte habitum
est supra: ꝯtra quã epithima siue cathaplasma de reb⁹ ī/
frigidātibus ori stomaci est superponēduz (stomaco nō
inanito). i. a cibis vacuo (lentib⁹) he nūq̧ dentur: qꝛ ni/
mis sunt grosse ꝛ substātia vie a calore debili non dige/
reretur: nec ēt in morbi declinatione cetera patent.

ℭ De tertiana febre. Cap. III.

Tertiana febris quã greci triteon vo/
cāt: nascit̃ ex chimis colicis inmutatis
ꝛ putrefactis. Si tamen putredo sit
extra venas ꝛ arterias generatur ter/
tiana interpolata cum rigore ꝛ tremore. Qꝛ si
putredo sit intra venas ꝛ arterias concreatur
tertiana continua: vel causon. ℭ Rephendi/
tur tamē a quibusdam obijciētibus nobis. vñ
inquiūt: tertiana vel causon cōueniunt vel dif/
ferūt: quibus respōdebitur ꝙ conueniunt in h̄
ꝙ materia est vna. s. colerici humores: ꝛ itra
venas ꝛ arterias concrescūt: differūt ſm locū
vbi humores non cōueniunt. Incēsiones au/

tem causon proprie in venis sunt vicinis cor-
di: maxime in venis oris stomaci: epatis: atq
pulmonis spãlius q̃ in alijs locis corpis. In-
censiones autem tertiane continue in omnib⁹
venis totius corporis equales sunt. ¶ Intelli
guntur autem tertiane cõtinue esse tribus mo-
dis: vel de re naturali: vel de non naturali: vel
de re extra naturam: de re naturali. verbi gra.
q2 q̃plurimuz in estate nascuntur: maxime si
aer calidior sit & siccior: & complõnes & regio
nes sint similes & exercitia infirmorũ dum sa-
ni sunt in labore nimio: siue fatigatione: vel d
re naturali: q2 plurimũ innascũtur illis quibus
complõnes calidissime & siccissime dominan-
tur: maxime si in corpore sint macilẽti pori ra-
ri. etate. xxv. annoruz: vsq ad. xxxvi. vel de re-
extra naturaz. i. de accidentibus infirmo: & si-
gñonibus medico. ¶ Cuz autem h febris de
humoribus nascatur acutis & colericis neces-
se est semper vt sequatur rigor nimius: quasi
punctura spine siue acus: acuta eniz illa mate-
ria sensibilibus membris est vicina. Qz cuz ef-
fluat & membra pungat sensibilia: acumine sui
pũcturam & tremorem generat: cum in vsu nõ
habeat sic effluere. Qd fit si h materia extra ve
nas & arterias sit: proprius autem est huic fe-
bri vomitus colericus: egestio tincta: maxime
in tertio piodo: vel in quarto: vrina eoruz ruf-
fa vel ignea subtil. Sepe tamen febrem acutã
inde habent: & in epate pũcturam propter co-
leram rubeaz & sanguinis mixturam. Qz si sit
vera. xij. tenet horis & dimittit. xxxvi. & in pio-
do finit. vij. i. in die. xiiij. Qz si. xij. excesserit ho
ras: neq die. xiiij. finiatur: intelligit esse nõ ve-
ra: h ergo cum nõ sit vera: & cuz alia sit mixta
transit terminuz predictũ & diutius durat: ali-
quando in autũno incipiens & in vere finiens.
Et in febre hac molestissimum est genus pu-
tredinis: vnde oportet cauere ne dẽtur res ca-
lide: ne forte colera rubea cuz acumine suo ce
rebruz ascẽdat & apostema ibi faciat: & inde i-
firmus frenesim incurrat. Que febris timidi-
or est & molestior: q2 co. ru. ex mobilitate & ve
locitate sua cum acumine suo nõ patitur pec-
care infirmum nec errare medicũ: vnde opor-
tet medicuz preuidere morbi initiuz: vt si vir-
tus infirmi sit ydonea: humores furiosi & mo
biles: detur farmacia d prunis: oxifenitia viol.
mirabo. citri. cassiaf. mãna. & similia. in die in-
terpolationis demus: & h s̃m virtutem & eta-
tem: & succus mali grañ. & quedam catartica
in libro nostro iaz predicta que colere ru. sunt
purgatiua. Cauẽdum autem est ne in die ac-
cessionis denturne forte natura impediatur in
morbi repugnatiõibus. Detur ergo in die ac-
cessionis succus mali gra. cum syrupo viol. vl
ro. vel psilio. vitetur ergo cibus in accessionis
temporibus: vtatur in die accessiõis cibis tẽ-
peratis: neq etiã detur tribus horis precedẽ-
tibus: sed sustẽtetur cum syrupo ro. vel viol.
vsq ad declinationez vel discessuz febris: de-
inde detur ptisanuz in vespere: & panis cũ zuc-
ca. lotus. si sint stiptici: neq catartica possint
ab initio dari: sicut diximus cum quedaz nos
impediãt: vtpote corruptio aeris: vel defectio
virtutum. Demus in die interpolõnis oxife-
nitiam: mãnaz: cassiãf. syrup. viol. Si autem
digestio non humectetur suppositoria confi-
ciantur cuz memite. viol. scamonea. nitro. li-
tio. silr & clistere faciamus de prunis. iuiub.
viol. furfure. ordeo mũdato. ¶ Custodiam⁹
dies. vi. precedentes diez afflictionis tãq di-
es accessionis: vt inueniantur die. vij. corpora
mũdificata & preparata ad obedienduz natu-
re in morbi repugnatione: neq impediatur ci-
bo vel medicamine aliquo. ¶ Si autez infir-
mus in augmẽto fe. murmuret d siti: & de sic-
catione labioruz & palati. demus psiliuz in aq̃
cucumeris cuz syrupo viol. Similiter succus
de malis gra. misceatur. aqua bibenda miscea-
tur cuz syrupo & similibus. ¶ Cessante autez
febris incensione: & febris mitigato acumine.
si murmuret de punctura stõi danda est mica
panis ter lota cũ zucca. Nutriẽdus est crisolo
cãna. portul. malua. portul. cucurb. lactuca. q̃
omnia coquant cũ amigdaleo. Ista tñ sunt fa
ciẽda cũ febris cessare icipiat. ¶ Si caput do-
leat supra frontẽ & timpora ponamus oleum
ro. temperatũ cũ aceto: nares humectãde sũt
cuz oleo ro. ¶ Si vero capite desiccato frene
sim inciderit: sternutatio fiat cum oleo ro. vel
viol. cuz lacte mulieris puerũ nutriẽtis: capiti
vero raso imponamus lac & aquã tepidã: vbi
papauer & lactuce sint cocte & viole: pedes &
crura impones in aqua tepida & dulci: deinde
cuz oleo viol. calcanei & plãte peduz vngant.
¶ Si vero. vij. die vomit⁹ mouet vel egestio
superuenerit spõte: vel ex actione nãe non erit
stringenda: sed dimittẽda q̃diu virtus ifirmi
id pati valeat: dãda sunt mitigantia & calorez
& sitim extinguẽtia: sicut syrupus mali gra. vl
ro. vel oxizacca. ponẽdum est in aqua bibẽda
spo d. sandal. se. porml. & silia. ¶ Si vero ege
stio augmẽtetur & defectiõez virtutis dubite-

ſmus: ad ſtringēduȝ feſtinemus cū ſapa vel ci-
tonica. trociſ. de ſpodio: ſicut diximus in dya-
ria ⁊ diſſinteria: ſimiliter ſi in yctericiaȝ incide
rit medicabimur: ſicut in ſuo caplo diximus.
Jungat autem medicus ſiue minuat ſm ꝙ ex
neceſſitate cogetur.

¶ Tertiana febris de putredine humoꝝ colericoꝝ gene
ratur: oēm aūt putredineȝ cauſat calor inālis mouēs hu
mores vel ꝯhens quos tertia digeſtio mēbris nō poteſt
aſſilare: qꝛ peccāt in qualitate vel in q̄ntitate: vl' in vtro-
q̄: humores.n. laudabiles plerūq̄ ꝯuertunt̄ i malos hu
mores: cū nā eos regere nō poſſit: vnde fiūt mā fe. putri-
daꝝ. gnāntur ēt humores mali ex illa pteciboꝝ ⁊ potuū
que poteſtatiuaȝ ſilitudinē nō hñt cū mēbris: ⁊ cum re-
periri nō poſſit cibus intus ex toto qui mēbris aſſilet̄: h
ergo in corpe paulatine adunet̄ trāſit debilis ⁊ pigra. in
corporis mūdificatiōe ꝯcipit calorē extraneū: qui dū il-
lic manet perturbās humores facit elemētuȝ ⁊ mām fe.
putridaꝝ. ¶ Patet g̊ ꝙ fe. putride duobꝰ modis fiūt: vl'
de bonis humoribus ꝯuerſis in malos ⁊ putridos: vel ex
eo ꝙ de cibis ⁊ potibꝰ generant̄ nō hñtibꝰ poteſtatiuaȝ
ſilitudineȝ cū mēbris: ex his.n. duobꝰ elementū habet̄ ⁊
pncipiū māle fe. putridaꝝ: h ergo elemētum colericū ſi
fuerit generat fe. tertianas. Si ſanguineuȝ ſinochas pu-
tridas: ſi flegmaticū quottidianas. ſi melicū quartanas
ſcȝ. iiij. humores: vel ſi duo iſtoꝝ inſunt: vel plura cōpo-
nant̄ gnāntur febres cōpoſite ſm q̄ntitateȝ ⁊ qualitateȝ
ꝯpōnis. ¶ Uiaticus tñ febres cōpoſitas pretermittit: ⁊
etiā de iſtis ſimplicibꝰ dic̄ pauca: ⁊ pmo de colerica quā
tertianaȝ appellat. ¶ Tertiana alia vera. Alia nō vera.
vera dr̄ que fit de colera pura: alij humori nō pmixta: ⁊
precipue ſi cetera pticulaᵃ ſm ca. ⁊ ſm ſic. cōcurrant. ter-
tiana nō vera de colera flegmati pmixta gnātur: ⁊ tal' dr̄
notha: ſicut de colera citri. vel vitellina. Sed ō praſſina
vel eruginoſa fe. nō fiūt: qꝛ ſicut dicit Yſa. tanto tēpore in
corpe nō morant̄ donec febres inde generent̄: qꝛ aut na
turā deſtruūt ⁊ pimūt: aut eꝰ. natura eos expellit: aut in
aliquo loco coartat: ⁊ nō ſicut qdā dñt ꝙ nō ſit in eis hu
miditas: ſiue humid. qd in vaporem fe. poſſit conuerti.
¶ Hꝫ ergo colera que eſt elemētū fe. aut habūdat in to
to corpore: aut i pte: ⁊ ſi in parte tūc gnātur apoſtema qd
dr̄ heriſipila. Si aūt in toto corpore: aut itra vaſa: aut ex̄
vaſa. Si intra vaſa tertianā facit ꝯtinuaȝ ſine rigore. Si
extra vaſa tertianā facit interpolatā cū rigore: ſine rigo-
re fit cōtinua: qꝛ fit de mā intra vaſa coartata nō valēte
exterius ad mēbra penetrare ſenſibilia: ⁊ iteruȝ qꝛ calor
vniformis aſſidue eſt in toto corpore. Incipit tñ cum ri-
gore iſta ꝯtinua ppter vapores exterius exeūtes. Sȝ po
ſtea rigor nō ſentit̄ cuȝ eiſdē nā fiat aſſueta. Non eſt iſta
ꝯtiᵃ a ꝯtiᵃ putrefactione: ſed a ꝯtinuitate caloris: vnde di
cit Hypo. ꝙ fe. ꝯtiᵃ in die dimiſſionis ſue nō quieſcit: nō
tamē tātus eſt feruor quātus in die poxiſmi: vñ peritus
medicus iſtā interpolationeȝ bñ denotare pōt: tertiana
auteȝ ꝯtinua differt a cauſone: qꝛ cauſon fit de mā cole-
re multa in circuitu cordis ſupaccēſa. Sed tertiana i, ve
nis fit totius corpis equalr̄ ⁊ iterum cauſon magis ledit
vehemētia ſui caloris: tertiana vō ſua horribili veneno-
ſitate. Cauſon eniȝ nō eſt de mā adeo horribili ⁊ putrefa
cta: ſed magis iflāmata. ¶ Cog̊ſcit̄ aūt tertiana tribꝰ ge
neribꝰ rerum. ſ. re nāli: nō nāli: ⁊ ꝯtra nām: re nāli vt eſt
etas: complexio habitudo: re nō nāli: vt regio. tp̄s. aer. ⁊
dieta precedēs: re cōtra nām: vt cuȝ rigore acceſſiōis: q̄n-
titate ſiue duratōe: ⁊ differētijs pulſus: ⁊ vrine. De natu-
ralibꝰ pmo videamus. De pulſu ⁊ vrina: pulſus ſiqdē in
pncipio acceſſiōis eſt paruus: debilis: ⁊ ſubtilis: ⁊ q̄ſi ſu-
bito fit magnus. velox: ⁊ frequens: calidus acutꝰ. Urina
vero eſt acuta: ignea: ſubtilis: citriniſſima. ⁊ maxie h in-
tēdunt̄ ſi ſit tertiana vera. Jtē rigore cognoſcit̄ ꝙ in ter
tiana interpolata ſentit̄ rigor fortis: ſicut ſpina vel acus
penetrans p lacertos. Rigor.n. eſt continuitatis ſolo de
mā acuta pūgente membra ſenſibilia pcedēs: ⁊ qꝛ pūgit
generat tremorē: qꝛ virtus expulſiua impetuoſe mouet̄
vt expellat mām nociuaȝ: ⁊ a tali motu fit tremor: adeſt
rigor: qꝛ calor nālis ſubmergit̄ cū ſanguie in pfunduȝ ⁊
retrahit̄ ad mēbra nobilia. Jn tertiana fortior eſt rigor:
qꝛ mā eſt acutior: mēbra eniȝ nō aſſuefacta fortiter mo-
uent̄ donec mām ⁊ caloreȝ fortiter aſſueuerint: ⁊ donec
vtraq̄ facta fuerit vnū: mēbra. ſ. ⁊ mala cōplexio: tūc.n.
ceſſat rigor cū mā ⁊ calor extraneꝰ oīno ad exterius fue-
rint diſperſa. Duratiōe vō acceſſiōis cog̊ſcit̄ tertiana: qꝛ
ſi fuerit vera nūq̄ trāſit. vij. horas: qꝛ ſi diutius durat co
gnoſcit̄ eē notha. ⁊ nō vera. Aliqñ terminat̄ eiꝰ acceſſio i
vij. horis: aliqñ in. viij. Jtē ſi ſit vera nūq̄ trāſit. vij. diē.
Si eſt ꝯtiᵃ aūt. vij. piod. i. xiiij. dies: ſi eſt interpolata ſm
hanc regulā. Que ē pportio dieꝝ in ꝯtinuis eadeȝ eſt p-
portio pyodoꝝ in iterpolatis eiuſdē māe. Si aūt trāſe-
at. vij. diē. vel. vij. pyod. iaȝ ſcit̄ eē notha ⁊ nō vera: de ta
li dr̄ ꝙ icipit in autūno. ⁊ terminat̄ in vere: ⁊ pcipue ſi ſit
de col'a vitellina. ¶ Quia g̊ febris tertiana plimū ē mo
leſta ⁊ febri cauſon vicina. Jn pnᵒ cure ꝯſideremus vtrū
ſit ō col'a ipmixta: leui ⁊ ſubtili: an ſit ō col'a pmixta: ſic ō
citria: vl' vitellina. Si g̊ ſit tertiana vā ⁊ ſit ō col'a vā mo
bili ſubtili leui: plurimū ca. caueat medicus ne det aliq̄
rē calidā vel faciētē caliditatem: ne ſaliat mā ad caput ⁊
faciat freneſiȝ: vel ad cor ⁊ faciat ſincopiȝ: nō.n. feb. talis
patit̄ ignorātiaȝ medici: ⁊ patiētis ſtulticiaȝ: ſicut g̊ dcm
eſt in cauſone ꝯſideret̄ ad quā ptem corporis mā decli-
net. Si ad ſtomacū in pnᵒ vomitus puocet̄. Si ad iferio
ra ⁊ vtus ſit fortis ſtatiȝ det̄ catarticū col'am rubeā pur-
gās ⁊ eius feruorē mitigās: ſicut oxifeñ. prunas: viol. mā
nā. ⁊ ſi bñ virtuti ꝯfidimus de mirab. citri. admiſceamꝰ:
⁊ ſi vēter nō laxet̄ fiat ſuppoſitoriū de ſucco mercurialis
melle ⁊ pauco ſale. vel apponas. ℈. i. ⁊. ß. ſcamonee. ꝙ ſi
nō ſufficiat fiat cliſtere de malua. viol. ordeo mundato:
blita ⁊ aqua ſalſa piſciuȝ. ¶ Si aūt ſit fe. notha ⁊ nō vā
de colera citrina vel vitellina: a catartico in pmis abſti-
neas. Si tñ eſt cōſtipatus fiat ſuppoſitoriuȝ: vel cliſtere.
Jn pmis g̊ digerat̄ mā cum oxizacca. ⁊ cū decoctiōe ha-
ruȝ radicū. maratri. apij. ſcolopēdrie. adiātos. añ. fac talē
ſyrup. ℞. bruſci. ſpagi. añ. ʒ. ij. ſe. lactuce. ſcariole. aſſari.
añ. ʒ. iij. polip. ℥. ß. aneti. feniculi. ſe. añ. ʒ. iij. radic̄. fenicu.
apij. petroſilini. añ. ʒ. ß. abſinth. cicoree. vel arboris endi
uie. ſcolopēdrie. adyantos. añ. ʒ. ß. h decoquātur in q̄rta
⁊ dimidia aque ad cōſumptiōeȝ duaꝝ partiū colet̄ ⁊ co-
lature admiſceat̄ lib. ß. zuccari. purgetur. in fine ꝺcoctio
nis apponatur lib. ß. aceti. mā digeſta ſm tenorem vtu-
tis ⁊ habitudinē catarticū exhibeat̄: h attrahēdū eſt ꝙ i
tertiana ꝯtinua exhibēdū eſt catarticū in declinatiōe fe.
Jn augmēto: vel in ſtatu nō ꝯſulo exhiberi. Jn interpo-
lata vero bñ pōt exhiberi digeſta mā in ſtatu. i. in die in
terpolatiōis: nūq̄ auteȝ in die acceſſiōis: Silr̄ aūt in no-
tha catarti. ſit ꝯpoſituȝ ⁊ digeſtiuuȝ ſm māe compōnē.
¶ Deinde de dieta pauca dicemus. Si autem ſit tertia-
na vera de col'a pura: colaturā ptiſane exhibeamus: ſuc
cuȝ maloꝝ gra. ⁊ ſi virtꝰ indigeat confortari micā panis
multotiēs lotā in aq̄: vel ēt ō groſſo ptiſano: ⁊ aliqd ad-
miſceas ſubtili vt vtus debilis regat̄: h aūt ſm remotio
neȝ ſtatꝰ: vel ppinqtatē: vel ſm habitudinē ⁊ virtuteȝ: ⁊

ꝓm ꝯsuetudinē ⁊ ꝯplōnē: qꝛ colericus ieiuniū tolerat cū difficultate. In .vi. aūt die si virtus toleret nihil nisi syrupū exhibeas: vt .vij. dies īueniat corpus vacuū ⁊ materiā liberā ⁊ expeditā. Idē dicimus de talibꝰ in quolꝫ die crisiꝫ imediate ꝑcedente. Interpolata vō de cola rubea pura ⁊ vā ī diebꝰ interpolatiōis largius dietemꝰ: sic de portul. lactu. maluis spinachys: blitis: ⁊ de portul. cū lacte amigdaleo cū gruello ordei vl' auene: vel cū grossa ptisana. poma pira nō ꝯsulo dare. In die vō accessiōis nihil nisi syrupus ī mane exhibeat: post accessionē vō solū ptisanū vel mica panis in aq̄ lota det. in tertianis vō nothis ⁊ nō veris a pn̄. vberius ē reficiēdū: cū statꝰ in talibus sit remotior. Cōtinue tn̄ istaꝝ acute dn̄r noīe absoluto: ⁊ extēdunt ad .xiiij. dies vel amplius: vn̄ in talibus grossa ptisana exhibeat ⁊ panis lotus cū amigdal. In interpolatis vō taliū aliqn̄ dent pisces: sicut cācri fluuiales. ⁊ aspatiles. s. squamosi pisces: ⁊ aliqn̄ carnes minorū auiū ꝑdic. starnaꝝ. fasianoꝝ in diebꝰ interpolatis tātū. ¶ In his iteꝝ febribꝰ eadē supueniūt que dicta sunt in causone accn̄tia qbꝰ eisdē remedijs ē obuiādū: grauitas enī ⁊ stupor in his febribꝰ frequēter accidere solēt: ⁊ ī h̄ casu circa caput nihil ē faciēdū. Sed magis circa extrema fricatiōes: fomētatiōes d camomill. absinthio. malua: herba viol. ro. ⁊ silia. Hic gnāl'r sciēdū est ꝙ statu instāte nullā medicinā: nullū locale interiꝰ vel exteriꝰ adbibēdū ē: ne nā ab icepta opatione retrahat. In talibus enī frequētiꝰ peccat. Itē sciēdū ꝙ qdā deceptores ad tēpus febres cessare faciūt: sed postea redeunt peiores: qd̄ fit qn̄ mā indigesta dat aliq̄ opiata: vt reges vel rubea trociscata cū succo aristol. vel cū decoctiōe mandra. vel cū aliquo taliū narcoticoꝝ: vl' ēt ligāt circa brachia ⁊ circa tybias herbā fabariā contritā vel crassulā qd̄ idē est: ⁊ sic mā indurat: ⁊ ad tp̄s prohibet motus putrefactionis: sed tādē grauior insurgit: talia g̊ nō sunt faciēda nisi mā digesta: ⁊ ꝓ toto vel ꝓ parte euacuata. Ad lr̄aꝫ deinde redeamꝰ. ¶ Tertiana febris) h̄ febris sic appellat a putrefactiōe tertia die repetita (reprehēdimur.) h̄ totū est explanatū (differūt) ꝓꝫ locū vl' ꝓm māꝫ (hūores cōueniūt). i. ꝓm loca que sunt ītra vasa ī vtraqꝫ fe. qꝛ hu. gdaꝫ sunt putrefacti: qꝛ magis īflāmati. vt ī causone: ⁊ certū est: qꝛ ī causone sūt ī circuitu cordis. In tertiana vō in venis remotis a corde: aut ī locis remotis: (vel in venis vbi hūores ꝯueniūt) qꝛ hūores tertiane ⁊ causon ī loco nō ꝯueniūt: sic ipse dicit postea (intelligit ⁊c̄.) īcipit ponere signa distictiua tertiane ⁊ aliaꝝ febriū: sic expositū est (rigor minus) in p̄mis diebꝰ dū mā indigesta ē rigor est vehemētior: qn̄. n. mā cōplete sit digesta a suo acumine ⁊ malitia expoliata paucus vel nullus sentit rigor (ī interpo.) frigus aūt in ista fe. nō est nisi pp̄ ꝓfundatiōeꝫ caloris nālis ad iteriora. sensibilibꝰ mēbris: in exterioribus fortius viget sensus q̄ꝫ in iteriorībꝰ (cū nō in vsu habeant). i. cū nō ꝯsueti. extra pulsuꝫ ⁊ arterias. i. extra pulsatiles arterias: vomitꝰ. Nōnᵐ ꝙ si mā valde sit subtilis habilior ē educi ꝑ sudorē. Si grossa ꝑ egōneꝫ. Si mediocris ꝑ vomitū: ⁊ aliqn̄ ꝑ vrinā. (in .iiij. ꝑyodo. vl' .iiij. qꝛ) tūc est status in tertiana vera: molestiꝰ pp̄ nimiā durabilitatē (in libꝰ. nr̄o) sic causonis capꝰ. (psiliuꝫ) mucillago psilij: h̄ nūq̄ꝫ det nisi in syrupis ponatur: nisi mā sit leuis mobilis furiosa (tribꝰ horis.) īmo. vi. vel plibꝰ: (neqꝫ catartica). i. cū nō possint dari mirab. neqꝫ frm̄ cophonis: aut dyaprunis vel oxilaxatiuum: h̄. n. appellat catartica cetera satis patēt (Si caput doleat sup frōtē ⁊ timpora) Nō ꝙ dixit supius de stupore ⁊ capis grauitate cū catarrus ⁊ coriza fuerint in acutis vel tussis: vel capitis grauitas vel stupor ⁊ extēsio: multitudo signat grossoꝝ vaporuꝫ ⁊ humoꝝ caput replētiū: vn̄ cauēdū est ne sup caput aq̄ ifundat: neqꝫ aligs liquor: nec fiat inūctio: ꝙ si fiat: h̄ mala accn̄tia augmētant. ⁊ isup illa mā ad iferiora: q̄re timēdū est de collectiōe apatis in pulmōe: aut ī gutture aut in latere. Melius est g̊ ꝙ in statu patiēs vaporē aceti: vel aque cal'e soluꝫ ꝑ os per nares recipiat: ⁊ ꝑ clistere mā trahat ad inferiꝰ: vel fiāt fricatiōes vel ligatiōes in extremis: sicut dixi. Sed si facies sit rubea: ⁊ caput hēat leue ⁊ nullū adsit reuma neqꝫ tussis embrocatiōes ꝓsūt in dolore cuꝫ lacte femineo. oleo viol. nenufarino ⁊ silia (frenesim) recurre ad remedia in causon (dicta sternutatio). i. illinitio: cetera sunt plana.

¶ De synocho ⁊ synocha putrida. Cap. IIII.

Quia sanguis est oībus humoribus nāliter tēperatior ⁊ saporosior atqꝫ vicinior humane cōplōni inde ⁊ nāe familiarior existit quem fecit natura materiā nutrimēti totius corpori: sed tn̄ si augmentetur q̄ꝫtitatiue ⁊ qualitatiue mutetur dimittit a nā neqꝫ regit negans sibi attinere euꝫ sicut pater sibi filiū: remanet ergo crudus ⁊ indigestus exiensqꝫ tēperamentuꝫ: necesse ē ergo vt putrefiat ⁊ generet febris que sinochus vocat ⁊ est ꝯtinua: qꝛ sanguis natural'r itra venas ⁊ arterias est semper q̄ sunt vie sibi ad oīa mēbra corpis. ¶ Gal. in lib. de febribꝰ diuidit febreꝫ putridā dupl'r: altera. n. est putrida itra venas ⁊ arterias: altera vero extra. Dixit ergo de priori ꝙ ex necessitate cōtinua fit. que extra venas erit iterpolata. ¶ Nascit itē febris cōtinua de puro sanguie cū intra vasa: nō tn̄ putrescēs calefiat: huic febri ꝓpriū est inflare: qꝛ sicut diximus de puro sanguie nascit: cuius in corde ⁊ pulmōe plurima est virtꝰ: vn̄ calor inflatiuus ista febris ab antiqs vocatur: qꝛ calor pectoris siue pulmonis ē causa sue iflationis. ¶ Differt autē nascens de sanguis putredine ⁊ que nascit de eiusdē ebullitiōe: qꝛ prioris febris fetet vrina: pulsus est diuersus: qꝛ cōstringi se vult magis ⁊ sepius q̄ꝫ dilatari pp̄ festinātiaꝫ nature in expellendā supfluitatē vel fumosaꝫ putredinē. Altera nulla hꝫ hꝰ accn̄tia: qꝛ si gna preueniūt eā futuraꝫ p̄nūciatiua anteq̄ꝫ appareat. s. fatigatio. grauitas mēbroruꝫ. plenitudo eoꝝ: rubor coloris: calor superficiei corporis: h̄ aūt signa sequunt eā: dolor capitis: incēsio. grauitas sui. tumor timpoꝝ. egressio oculoꝝ paruitas sitis: ⁊ stupor assiduus. ymaginatio ruffa an̄ oculos: pulsus velox ⁊ fortis: vrina rubicūda: vel vermiliosa: plurimuꝫ hāc sequunt variole. ¶ Que cū sint opꝫ ante statuꝫ morbi de virtute ifirmi perquiri. ⁊ etate: atqꝫ cōplōne: tp̄e. aere. ꝯsuetudine: que si ꝯueniāt: ⁊ virtus: maxie flōmandus est ifirmus: d san

guie quãtuz sufficit auferatᷣ. Si aũt morbi initiuz ꝓpter nimiuz sit cibũ quez comederat ĩfirmus ⁊ adhuc ĩ ventre sit coadunatus opꝫ vt ĩ die sc̃da vel altera suspẽdatᷣ flõmia quatenus ĩ digerẽdo cibo cõfortetur natura ⁊ a vẽtre excludat: ꝙ si nõ fiat naturalr̃ faciamus artificia liter. si aũt nulla hoꝝ ꝑticulariũ ꝯueniãt signa nisi virtꝰ sola: scarificemus ⁊ non flõmemus: omnibus xͦo alijs cõgruentibus: sola tñ̃ virtute dissonãte: neqꝫ flõmari: neqꝫ scarificari est necesse: qꝛ virtus sola semper morbo repugnat: vñ̃ semꝑ est inestigãda ⁊ obseruãda. cõfortanda quoqꝫ: ⁊ coadiuuãda pro posse nostro. ℭ Si vero obuietᷣ flõmie qbusdã ex causis quas debemus dicere: caueatᷣ maxie in statu: vel in augmẽtatione ⁊ si virtus videatᷣ congruere. In his. n. duobꝰ tẽporibus virtuti nõ cõfidimus adeo laboranti in morbi repugnationibus: opꝫ ergo extiguere calorez ⁊ acumẽ sanguinis cũ psilio: succo mali gra. syrup̃. vio. syrup̃. de prunis: ꝙ si egestio obuiet erit humectãda cũ oxifenitia. cassiaf. violᷣ. mãna. ⁊ similibus. ℭ Si in pectore habeant antiquã tussiz vel febre suꝑueniẽte passionẽ nouellam demus iuiubas. vio. se. portulᷣ. ⁊ silia. Nutriamꝰ cibis leuibꝰ digestiõi in substãtia laudabilibꝰ. sicut ptisano ⁊ panis mica. ℭ Si aũt sanguis nõ sit colericus vel nimis acutus: vẽter ab initio humectetᷣ: sicut aũ iam diximus: si h̃ nõ ꝑsit suppositoriuz fiat ⁊ clisterizemus. ℭ Capiti dolore suꝑueniẽte: oleuz ro. apponatᷣ cũ aceto: nares humectentᷣ cũ oleo violᷣ. pedes atqꝫ crura in aqua ponantur tepida: vbi camomilᷣ. violᷣ. sint cocte: ⁊ silia: Ligentᷣ etiã crura mollibꝰ pãnis dolore capitis nõ cessante: ⁊ catarro vel tussi carẽte pectore: lac mulieris vlᷣ asine capiti infundamus: lauetur qꝫ cuz aqua vbi violᷣ. ordeuz ⁊ camomillᷣ. sint cocta: sternutatio fiat cũ oleo violᷣ. ℭ Angustia xͦo vel incensione suꝑueniẽtibꝰ: psiliuz demus ⁊ succũ mali gra. ⁊ syrup̃. violᷣ. ⁊ silia. ℭ Si mẽte stupeat ⁊ oculos aꝑire non valeat: cessandũ est a suꝓdicta capitis medicina: ⁊ pedes ꝓdicta aq̃ infundere sufficiat. Nutriẽdus est cum malis gra. ⁊ pane loto. ℭ Si aũt cardiacaz inciderit. cathaplasma stomaco dꝫ supponi de sandalᷣ. farina ordei. ro. cãphora. ⁊ aqua ro. ℭ Sanguine de naribꝰ effluẽte supponãtur timporibus ⁊ frõti cathaplasmata in cardiaca dicta. ℭ Si aũt necesse sit in fine huius febris extinguere qđ remanet incẽsiõis demus hoc elᷣariũ qđ ꝓbauimus. ℞. spođ. sandalᷣ. citri. se. portu. succi liqri. aũ. ʒ. iij. se. cucumeris. melᷣ. cucurb. mũdate. aũ. ʒ. ij. dragagan. gũmi arab. amomi. amidi. aũ. ʒ. i. cub. campho. aũ. ʒ. ij. candi. ʒ. vi. fac pul. tẽpa cũ succo ro. dans. ʒ. iij. mltũ valꝫ.

ℭ De sanguie sm̃ plures medicoꝝ due gnãntur febres: vna que sinocha inflatiua appellatᷣ: alia dr̃ sinochus putridus. Sinocha ĩflatiua: de sanguis generatur incẽsiõe absqꝫ eo ꝙ putrefiat. s. cũ augmẽtatꝰ peccat in q̃ꝫtitate ⁊ nõ in q̃litate: tũc. n. aggrauat nãm sua nimia q̃ꝫtitate: cũ nõ euentatᷣ neqꝫ depuratᷣ: plurimi g̃ vapores dissoluti ⁊ nõ educti ipm̃ calefaciũt: ⁊ spũs vitales ⁊ nãles in venis ⁊ arterys cõtentos: que g̃ cadit calefactio suꝑflua in spiritibꝰ: ⁊ in vapore calido ⁊ humido q est sustẽtamẽtũ vite ad effimerã est redacta: ⁊ iteꝝ ꝙ eius curatio est silᷣis cure effimere: qꝛ sicut effimera vno die vel duobꝰ curatur: sic ista fe. si bñ̃ regatᷣ: sed si regatᷣ nõ vt opꝫ. i. si a pñ̃ nõ extrahatᷣ plurimus sanguis ꝑ flobotomiã: vel nisi ꝑ nares exeat in magna q̃ꝫtitate: vlᷣ nisi cũ rebꝰ refrigerãtibꝰ tẽperetᷣ statim ꝯuertitᷣ in sinochũ putridum: qꝛ sanguis ꝓpter nimiã ꝯculcatõez calefit: ⁊ postea putrescit: ⁊ sic putrida generatᷣ de sanguie putrefacto. ℭ Contingit etiã sinochũ de sanguine generari nõ ꝓcedente sinocha inflatiua: qꝛ sanguis putrefieri põt alys de causis: vt ꝑꝑ aeris corruptionẽ vlᷣem vel particularẽ: vt in febre pestilẽtiali. Galᷣ. ẽt nõ negat sinochaz inflatiuã de sanguie calefacto gnãri: dixit. n. in libꝰ de crisi ꝙ quãdo calor extraneus tãdiu in sanguie opatᷣ vt eũ suꝑcalefaciat ipm̃ resoluit in duo. i melᷣiaz. s. ⁊ in colerã: qꝛ de grossitie sanguinis asserit melᷣiaz gnãri. Sed de subtilitate ⁊ eiꝰ vnctuositate colerã ꝑ ꝯtinuã caloris extranei operationẽ. Auic. tamẽ fortiter cõtra ipm̃ opponit: dicit. n. ante terminuz motꝰ. i. anteqꝫ sit resolutus in ista duo erat in aliq̃ dispõne q̃ nõ erat nãlis: qꝛ sanguis erat egressus a nãli dispositiõe: vñ̃ iter initiũ motꝰ ⁊ finẽ cũ sanguis sit extra dispõnez humoris nãlis nihil ĩpedit de eo febrẽ putridã generari: sic de alys. iiij. humoribꝰ: ĩpossibile. n. est đ humore dũ est nãlis febrẽ putridã generari. Sꝫ dum est in via ⁊ motu ad id qđ ẽ ꝓter nãm. Tenẽtes g̃ sniaz Ysa. ⁊ Haly. ⁊ alioꝝ auc. plᷣimoꝝ dicimus san. dũ mouetᷣ motu putrefactorio ⁊ nõduz ẽ ĩ termio febrẽ gnãre putridã. ℭ Hec ergo fe. s. sinochus putridus de sanguie differt a sinocha inflatiua: qꝛ calorẽ hꝫ intẽsiorẽ: ⁊ afflictibiliorẽ ꝑꝑ horribilitatẽ: vrinã hꝫ fetẽtez ⁊ ꝑturbatã: ⁊ aliqñ̃ suꝑius linẽtez: pulsum diuersuz inordinatũ: cuius maior ẽ ꝯstrictio qꝫ dilatatio: ꝑ ꝯstrictionẽ. n. fumositates putride expelluntᷣ a corꝑe: ⁊ ꝑ dilatatiõez euẽtatur cor. ⁊ qꝛ in sinocho maius peccatũ ẽ in corruptiõe qꝫ inflãmatione econtrario in sinocha. Ideo in sinocha maior est ꝯstrictio ad expellẽduz fumositates putridas: qꝫ dilatatio q̃ est ad euẽtatiõez cordis inflãmati: ecõtrario est ĩ sinocha: sinocha vero ĩflatiua nullũ istoꝝ accñ̃tiuz hꝫ. ℭ Differt iterum h̃ febris ꝯtinua ab oĩbꝰ alys ꝯtinuis: qꝛ nulla alia ꝯtiᵃ reperitᷣ: quin habeat aliquã ĩterpolatiõem: vñ̃ dicᷣ Hypo. ꝙ in q̃libꝫ alia ꝯtiᵃ ꝑitus medicus ⁊ bonus ꝑcipiet ĩterpolationẽ que est ĩter duos ꝑoxismos. In hac vero feb. nulla ẽ declinatio vel ĩterpolatio: ac si tota vnius cẽt paroxismus. In mane tñ̃ ꝑꝑ aeris tẽperamentũ aliquã pa tiẽs sentit remissionem vt habetᷣ in passionario. ℭ Diuiditᷣ aũt h̃ fe. i. sinochus putridus ĩ tres spẽs: in augmasticã: epaugmasticã: omothenam: siue in febrem addentẽ: siue diminuentem: siue vnius tenoris. Epaugmastica est valde salubris. Augmastica est valde mortalᷣ. Omothena medio mõ se hꝫ: h̃ aũt diuersitas ꝓuenit ꝑꝑ diuersuz modũ putrefaciẽdi: ⁊ ꝓpter diuersitatez resolutiõis

putridi fumi. vnū sumit̄ ex pte humoris. reliquū ex pte
corpis. Si. n. maior fiat resolō vaporis horribilis ⁊ ma/
ior euentatio q̄ꝫ putrefactio humoris fit epaugmastica.
Si eꝯ: augmastica. si eq̄liter omothena: q̄ꝛ si san. sit mul/
tus acutꝰ ⁊ calidus totū corpꝰ putrescit: ⁊ postea paulatiꝫ
declinat: sicut pꝫ in palea cōbusta. si ḡ libera sit euētatio
⁊ resolō ꝑꝑ largos poros. hac via gnātur epaugmastica
in ꝯria dispōne fe. ꝯria. s. augmastica: ⁊ in media dispōne
fe. media. s. omothena. ¶ Hec igit̄ fe. s. sinochꝰ putridus
accidētia quedam habꝫ añcedentia. q̄dam cōcomitātia
q̄dā ꝯña. añcedentia sunt grauitas capitis fatigatio mē
broꝝ rubeus color venaꝝ repletio. ꝯcomitātia sunt for/
tis icēsio: venaꝝ extēsio ⁊ tenebrositas ocloꝝ ⁊ appꝑitio
lāpad. ardentiū: ⁊ diuersaꝝ figuraꝝ dolor fortis. ⁊ diuer
sitas in pulsu: sicut dictū est. ꝯña vero sunt tumor faciei:
⁊ timpoꝝ mollities: ⁊ humectatio in exterioribꝰ: sicut in
egredientibꝰ a balneis ꝑꝑ humiditatē sanguis. vrina ru
bicūda ⁊ turbata. H. s. signa sunt synochi putridi. H āt pu/
trida in maximis pestilētys maxime gnāt̄: quā ēt sequū
tur alia accidētia in statu: sicut variole ⁊ morbili. fluxus
sanguis imoderatꝰ ꝑ nares. difficultas anhelandi ꝓpter
multā repletionē ⁊ cordis ⁊ pulmonis ꝯpssionē: ⁊ aliqñ
carbūculus vel herisipilla: qd̄ est magnū malū ⁊ maluꝫ
signū. H mala accidētia sibi sunt ꝓpa. hꝫ aūt alia accñtia
cū alys febribus cōia: vt est dolor capitis vigilia tremēs
cardiaca pūctio ⁊ mordicatio i stō ⁊ calefactio vel dolor
in regiōe epatis: ⁊ aliqñ ēt frenesis: sed stupor magis ꝑꝑ
vapoꝝ multoꝝ repletionē. ¶ Post cās ḡ ⁊ signa haruꝫ
fe. de cura videamꝰ: ⁊ p̊ de sinocha iflatiua. si ḡ in hac cō
ueniāt oīa ꝑticularia: vt est virtꝰ regio etas tp̄us ꝯsuetu/
do habitudo festinet̄ flōmia de mediana. si pectus hēat
sanū ⁊ forte. si v̄o nō hēat pectꝰ sanuꝫ ⁊ forte bñ de basili
ca ⁊ san. extrahat̄ q̄ꝫtū virtꝰ poterit tolerare: q̄ꝛ multa flo
botomia q̄nq̄ꝫ sufficit ad curaꝫ: ita vt ꝑ hāc vno die tota
febris auferat̄ ⁊ curet̄. si aūt virtꝰ sit fortis ⁊ alia ꝑticula
ria nō ꝯueniāt: sicut etas ⁊ supradicta. tūc scarpellemus
solū. i. vētosas suꝑ humeros ponamꝰ cum forti scarifica/
tione. H. n. cor ⁊ pulmonē ifrigidat ⁊ sanguinem tēperat
bullientē. si aūt v̄tus sit debilis quocūq̄ꝫ mō se hēant ꝑ/
ticularia: nec sic nec al̄r de san. extractiōe nos itromitta
mus: sil̄r si febris sit in augmēto vel in statu q̊cūq̄ꝫ mō se
hēat virtꝰ vel alia ꝑticularia nūq̄ꝫ sanguinē extrahamꝰ.
Cū ḡ minuere sanguinē ꝓhibemur solū ifrigidatiuis est
isistēdū. tūc. n. maxīe oꝫ san. feruorē mitigare cum succo
maloꝝ gra. vl̄ sirupo de viol̄. pruñ. oxifeñ. bonū est aquā
frigidā ieiuno dare: q̄ꝛ calorē extinguit. Cauēdum tñ ne
aqua frigida exhibeat̄ cū san. est grossus ⁊ idigestꝰ ⁊ cuꝫ
viscera sunt debilia ⁊ ap̄ata nisi forte sit ap̄a vehemētis
caliditatis. ¶ Si venter sit ꝯstipatꝰ cū suppositorio vel
clysteri succurrat̄ ⁊ statiꝫ apiatur vena capitis. dolor v̄o
capitis si adsit ⁊ vigilia fiat illinitio cū oleo viol̄. vel ne/
nufarino ⁊ fomētatio cū succo lactuce solatri ⁊ sitibꝰ: sic̄
dictū est in fe. colericis supra ⁊ dicet̄ de sinocho putrido
¶ Si aūt adsit catarrus ⁊ stupor mētis ⁊ grauitas i ocu
lis vt nō possint apiri nec loq valeat. Inunctiōes catha/
plasmata fomētatiōes oīo capiti ꝓhibeāt̄. Sꝫ manꝰ ⁊ pe
des fricēt̄. Euaporatio v̄o fiat cū aceto a cibis abstineāt
q̄ꝫtū possunt inquantuꝫ virtus poterit tolerare. aqua or
dei poterit dari vel mica panis lota in aqua.
¶ Deinceps de cura sinochi putridi dicamꝰ. In istius cu
ra incipiēduꝫ est a sanguinis extractione: vt dictū est in
sinocha iflatiua a flōmia. s. basilice. Si virtꝰ ⁊ oīa alia ꝑ/
ticularia ꝯueniāt vel a vētosatiōe suꝑ hūeros si sola vir
tus ꝯueīat ⁊ alia ꝑticularia nō sint ꝯuenietia. si aūt san/
guis extractio ꝓhibeat̄. vel ēt sanguie iā extracto isistē/
dū ē cū refrigeratiuis ⁊ dissolutiuis. In p̄nº ḡ taliū dispō
sanguis est attēdēda vtrū sit acutissimꝰ colericꝰ: aut gra/
uis flaticꝰ: aut medio mō. si ḡ vehemēter sit calidus acu
tus det̄ succꝰ maloꝝ gra. psiliū oxifeñ. ⁊ H cū succo grana
toꝝ ⁊ aq̄ resoluant̄ ⁊ exhibeant̄. vl̄ sirupꝰ viol̄. vl̄ nenuf.
vel cū cassiaf. māna resolutis. demꝰ aquā ordei. si aūt san
guis sit grauis flaticꝰ resoluamꝰ cassiāf. mānā cum aqua
decoctionis absinth. endiuie maratri prunis viol̄. si me/
dio mō se hēat coquant̄ iuiub. se. mūdata ēdiuie ⁊ resol/
uat̄ cassief. ꝫ. ß. māne. ꝫ. i. ⁊. ß. exhibeant̄. si aūt ꝑ H vēter
nō laxat̄ fiat suppositoriū de succo mercurial̄. melle ⁊ sa
le. ⁊. ꝫ. ß. scamonee. si aūt nec sic laxat̄ fiat clystere cuꝫ re/
frigerātibꝰ ⁊ humectātibꝰ: vt sūt pruna viol̄. mercurial̄.
ordeū mūdatū lotura furfuris. In istoꝝ decoctiōe pōa/
tur mel ⁊ oleū viol̄. cū modico sale ⁊ inyciat̄. ¶ Si ad/
sit dolor capitis ꝑdicte fiāt illinitiōes ⁊ fomentatiōes: ⁊
cathaplasmata de sandal̄. ru. ⁊ oleo viol̄. si tñ stupor ⁊ ca
tarrus sint absentes. ¶ Si vero adsit vigilia raso capite
hūectet̄ caput cuꝫ aq̄ decoctiōis papaueris lactuc̄. viol̄.
absentibꝰ catarro ⁊ stupore. ¶ Si adsit punctio in stō ac
cipiat succū cucu. vel cucur. cuꝫ succo maloꝝ gra. ¶ Si
cardiacā tremētē patiant̄ suꝑ os stōi ponant̄ cathaplas/
mata de sandal̄. ro. malua farina ordei de cineribꝰ forna
cis fabroꝝ ⁊ pauca cāphora. H distēperent̄ cū succo por/
tul̄. sempuiue arnogl̄. ⁊ aceto. ¶ In suꝑfluo fluxu sāgui
nis ꝑ nares argillā cū aceto distēperatā suꝑ totā fronteꝫ
⁊ faciē ponamꝰ. ¶ Si aūt ap̄ata corrosiua incurrāt ven
tre laxato: sicut posuimꝰ super ap̄ata ponamꝰ puluerē de
sandal̄. ro. ⁊ malua. solatro. ⁊ paꝝ de croco. studeamus ḡ
refrigerare si calor sit fort] cū refrigerātibꝰ subtilis sube
dissolutiuis ⁊ attenuatiuis. ¶ Si variolas icurrāt fiat
cura variolaꝝ que iferiꝰ dicet̄. ¶ Hec tñ añ oīa ⁊ in p̄n/
cipio cure istiꝰ ꝓuideant̄: q̄ꝛ si in talibꝰ sit sōnꝰ laboriosus
⁊ a sōno surgētes grauiores fiāt ⁊ stupidi sint huc ⁊ illuc
se mouētes iordinate cū magna angustia. de eiꝰ cura nō
est itromittēdū. talia. n. mortē denūciant: ⁊ adhuc peius
si iflationē ⁊ sonitū q̄si tonitruum in visceribꝰ sentiāt. H
facit fumꝰ pestilētialis. pessimū aūt est ⁊ ꝓpinquū signū
mortis. ¶ Si exteriꝰ apparuerit pustule nigre de talibꝰ
nō itromittas: sꝫ mortē ꝑdicēs fugias: sic̄ docꝫ. H. ¶ Qꝛ
sanguis ⁊c. el̄is). i. humoribꝰ: q̄ꝛ el̄ta ꝑticularia ab hypo.
appellant̄. (putrefiat.) H inuit auc. fe. de putredine san.
gnāri. (H. in lib. de febribꝰ.) H diuisio ſm Gal̄. nō cadit
suꝑ fe. de san. vt pꝫ per ꝑdicta. Iste tñ illā ponit vt osten
dat q̄ꝫ putrefactio itra vasa facit ꝯtinuā (nascit̄) H tāgit
synochā iflatiuā que ad effimerā reducit̄ (iflatiuis) H ē
ex multa san. humiditate in vaporē plimū resoluta (eiꝰ
in corde). i. puri sanguis. hꝫ. n. san. in corde depurari: vñ
in arterys purior est san. q̄ꝫ in venis. (⁊ cā iflatiōis) for/
tis calor plꝫ sanguinē resoluit i vaporē (differt) pōit si/
gna distictiua que iā patēt (stupor assiduus.) H est ꝑꝑ va
pores grossos grauātes caput. cetera sunt plana (⁊ si v̄tꝰ
videat̄ ꝯgruere.) H nūq̄ꝫ in statu vel in augmēto san. est
extrahēdus: licꝫ Auic. al̄r videat̄ velle: q̄ꝛ iubet flōmiaꝫ
seruari vsq̄ꝫ ad dieꝫ. xy. tutiꝰ. n. est qd̄ dic̄ iste (cū psilio.)
H fiat si san. sit calidus vehemēter. al̄r nūq̄ꝫ psiliū vl̄ oxi
feni. tribuat̄. (Si hꝫ in pectore aliq̄ꝫ antiq̄ꝫ passionē) in/
tendit dicere q̄ꝫ si tussim hēat vel reuma vl̄ angustiā pe/
ctoris ⁊ debilitatē nō dent̄ acetosa: vt est oxifeñ. sꝫ loco
eius ponant̄ iuiub. (ligent̄ crura) H trahit iferiꝰ grossos
humores (lauet̄ caput) cessante reumate cessandū est a
ꝑdicta capitis medicīa. i. nihil liq̄dū hūidū suꝑ caput po
natur (pedes ꝑdicte aque) habemꝰ auctoritatē q̄ꝫ in stu
pore vel reumate possumus lauare pedes cuꝫ predictis
⁊ cum simplici aqua aliquādo.

¶ De quartana febre. Cap. V.

Febris quartana de putrida colera nigra nascitur: que si sit intra vasa generatur sine rigore quartana que vocatur cõtinua. si extra vasa generatur interpolata. ¶ Vera autem quartana. xxiiij. horis tenet: ⁊ intermittit. xlviij. que ex signis tribus: sicut tertiana intelligitur: idest re naturali: ⁊ non naturali: atq̧ extra naturam. De re naturali: quia plurimum hanc patiuntur qui complexionem habent frigidam: ⁊ siccaʒ etate. s. senes maxīe frigidi sicci macri: ⁊ subtiles hñtes venas atq̧ vacuas. al's. ꝯcauas ex defectu carnositatis. De re nõ nãli sicut de temporibus ãni. si sit autũnus ⁊ aer frigidus ⁊ siccꝰ tũc fuerit: ⁊ regiones sil'r. De re extra naturaʒ vt in initio accessionis cum materia incipit putrefieri. minus erit rigor laboriosus corpori ⁊ frangitiuus ossium corporis. colera enim nigra q̄ hꝰ febris est materia propter suam frigiditateʒ ⁊ grossiciem super sensibilia membra effluens grauat fatigat ⁊ frangit ea. Color febrientis liuidus est. cutis sicca. huic febri durities ⁊ dolor splenis ꝓpria sũt: vrĩa in pĩcipio fe. alba ⁊ aquosa: ⁊ in declinatiõe ⁊ ĩ cessatione ⁊ materie digestione fit nigra. ¶ Quedaʒ quartana de pura nascit̃ colera nigra que frigida est ⁊ sicca: ⁊ iterum alia est de colera nigra que de incensionibus est aliorum humorum: sicut san. ⁊ colere rub. ⁊ flegmatis: oportʒ vero suis proprietatibus vnãquãq3 discerni: vt medicina sua singulis ordinetur. ¶ Dyascorides dixit. si significationes dicte de pura colera nigra dabunt intelligere: regatur infirmus digestibilibꝰ ⁊ cibis diureticis: sicut succo scariole maratri apij: que omnia coquantur ⁊ colentur cum oximelle aromatico ⁊ melle rosa. Apozima detur de rad. cum sirupo de absinthio purgeturq̧ materia cum vomitu paulatim incitetur sudor cum camomileo anetileo calamentileo non purgetur corpus in principio cum virtuosis in declinatione febris ⁊ apparentibus signis coctionis eius: coleram nigram oportet purgari cum farmacia ⁊ clysteri proprijs huic humori cõueniente. Deinde demus trociscos de eupatorio reubarb. vl' aniso: sicut in vª particula dixi: cuʒ sirupo de squinanto vel calamento vel cum apozimate de radicibꝰ. Aliquando autem in fine febris: demus tyriacam ma. dyaciminũ. Caueamus tamen hanc in estate ⁊ calida regione ⁊ iuuenili etate. In hyeme ergo danda est ⁊ regione frigida. etate vetula. complexiõe frigida: vitãda sunt refrigeratiua: quia materia crudificat̃ ⁊ prohibetur digerẽda: vnde fit causa diuturni morbi. ¶ Quaʒ quartanam si tertiana antecedit: ⁊ infirmus iuuenis existat macer ⁊ colerice cõplexionis: cuʒ vrina sit ruffa vel ignea: sicctis ⁊ nimie vigilie tempore anni estate natura aeris calida ⁊ sicca: intelligitur febris esse de incensione colere rubee: vnde in primis medicabitur cũ refrigeratiuis: sicut succo maligra. ⁊ oxizac̃. si sit stipticus cuʒ prunis mãna viol'. ⁊ similibus humectetur venter: que si nõ sufficiant clystere faciẽdum est. si autem materia digeri incipiat: demus catarticũ colere ru. incense purgatiuũ: sicut pruna oxifeni. ⁊ similia. Demus malagra. vuas pas. portul'. bli. crisolocan. balneet̃ in aqua tepida cessante febre: ⁊ aqua vbi cocta sint camomil'. viol'. mellilotuʒ ⁊ similia. toti corpori post balneum epithima faciamus cũ vino ⁊ oleo viol'. ¶ Si hanc febrem morbus sanguinolẽtus precesserit: ⁊ cõplexio ĩfirmi similis sit. ⁊ vrina ruffa ⁊ grossa: vene quoq̧ plene sint: sapor in ore dulcis sit: somnꝰ multus tẽpus vernale: intelligẽduʒ est febreʒ esse de incensione sanguinis. dãda ergo sunt digestiua ⁊ materiaʒ sine calefactione excoquẽtia: sicut oxizacc̃. ptisanũ: rodozac̃. mel viol'. succꝰ scariole. Infirmi pedes ⁊ crura ponantur in aqua ca. vbi camomill'. viol'. sint cocta vomitus moueat̃ in principio accessionis cum rigere ceperit: demus malagra. misceat̃ aqua bibẽda cũ oxizacc̃. mã digesta ⁊ excocta flobotomemꝰ de basilica vena vl' mediana: vt sanguis grossus ⁊ ĩcensus exeat: sil'r ⁊ farmacia est dãda sanguis subtiliatiua ⁊ sue incẽsionis extictiua. si aũt h febris. xx. dies trãsit abstinendũ est ĩfirmo de cibis oĩ die accessionis: in alio vero die par̃ comedat. ¶ Si hãc febrem flatici morbi p̃cesserint: ⁊ ĩfirmꝰ senior fuerit: cuiꝰ ꝯpl'o frigida ⁊ hũida sit: tp̃s hyemis pulsus tardus: vrina cruda ⁊ grossa vel alba: sitis parua: ĩtelligit̃ esse febris ex icẽsione fl'atis: dãdus est ĩ initio succꝰ scariole maratri apij: que oĩa coquant̃ ⁊ colent̃. det̃ aũt lib. media: cũ. ℥. mell'. ro. vel viol'. Si aũt sint stiptici moueãtur cũ farmacia siue clysteribꝰ depositiuis fl'atis. Incitet̃ sudor cũ calido epithimate ⁊ diuretico: abstineãt a cibis in die accessiõis nisi cũ virtꝰ defecerit: neq̧ pati possit. Deide par̃ comedãt vinũ subtile bibãt albũ ⁊ clar̃: ⁊ in colore tẽperatũ: de volatilibꝰ comedãt que carnes teneras ⁊ ad digerẽdũ facillimas habeãt. mã

ducent lotã cicerã cũ bliti. Caueant aũt oĩa re
frigeratiua: accipiãt post cibũ dyaciminũ dya
trion pipereõ dyani. vtilis est vomit⁹ cũ radic̃.
frõdib⁹: ⁊ aniso ⁊ oximelle ⁊ aq̃ cal'a: sepe ac
cipiãt tyriacã maiorẽ dyacostũ dyareub. dya
sulphur: ⁊ filia: febre cessante iã p.iij. hebdo
madas. Nutriant̃ cũ pull'. fasiañ. ꝑdicib⁹. post
lx. diẽ agnum comedant annualem: sumantq̃
semper medicinam diureticam ⁊ principaliũ
membrorum confortatiuam.

¶ Febris q̃rtana gñãt̃ ex hũore mel'ico nãli vl' inãli pu
trefacto: ⁊ sic̃ cetere putride diuidũt̃ i ɔti⁹ ⁊ iterpolatã:
sic ⁊ ista: sꝫ iterpolata freq̃nti⁹ accidit q̃ȝ ɔti⁹: sic̃ dic̃ Aui.
ꝙ raro talis humoris habitatio siue retẽtio est ĩtra vasa
ꝑꝑ dissilitudinẽ sui ad nãm. De causis autẽ ei⁹ ⁊ signis ⁊
curis ꝭꝫ ordinẽ videam⁹. ¶ Cãe aũt ei⁹ sunt oĩa que hu
morez mel'icũ gnãnt: ⁊ iteꝝ ea que putrefactionẽ ei⁹ ope
rant̃. est.n. q̃dã mel'ia que est fex sanguis ⁊ residẽtia ei⁹:
⁊ hec est mel'ia nãlis. est aũt alia ĩnãlis de adustiõe alio
rũ hũoꝝ gnãta: sicut illa que gnãtur de adustione fl'atis
⁊ appellat̃ mel'ia fl'atica. Est aũt alia que gnãtur de adu
stiõe sanguis: ⁊ illa appellat̃ mel'ia sanguiea: ⁊ sic de aliꝫ
Adurit̃ isup mel'ia nãlis. ⁊ generatur melãcolia melãco
lica: tamẽ q̃dã negauerũt: sicut aũt plures spẽs fl'atiꝫ sũt:
sic plures mel'ie pñt de eo gnãri per adustionẽ: ⁊ sil'r dici
mus de spẽb⁹ colere. sanguis aũt nõ est pol'e pl'es eẽ spẽs:
⁊ ideo de ipso ꝑ adustionẽ nõ gnãt̃ nisi vna mel'ia: sed di
cim⁹ de mel'ia nãli: que cuꝫ sit vna spẽs vnica mel'ie spẽs
de ipsa gnãt̃. Ex his iã pꝫ ꝙ multe spẽs q̃rtane pñt eẽ de
spẽb⁹ fl'atis adusti: ⁊ pl'es spẽs de specieb⁹ colere aduste.
¶ Inter oẽs quartanas sanior.i. salubrior est illa que ẽ
absq̃ aꝑate ⁊ absq̃ opil'one splenis ⁊ epatis: ⁊ ẽt de cole
ra ⁊ de sanguĩe. q̃rtana v̇o de fl'ate ⁊ col'a nigra seu mel'ia
valde ẽ negor ⁊ ꝓlixior: ⁊ ꝑcipue si est cũ opil'one splenis
⁊ epatis: vl' cũ aꝑate. talis.n. q̃rtana frequẽtius ducit ad
ydropisim ⁊ raro plene termiat̃ ad bonũ. Sciendũ g̊ ꝙ
q̃rtana seq̃t̃ motũ solis: sicut acuta seq̃t̃ motũ lune: sicut
dicit Gal. in lib. de creticis dieb⁹: ⁊ cum ꝫ fit. oĩs q̃rtana
hꝫ termiari ĩtra ãnũ ꝭꝫ nãm: ꝙ tãto tpe termiat̃ mot⁹ so
lis: ⁊ ꝫ ẽt dicit Auic. si regat̃ ꝭꝫ ꝙ oꝫ: verũtñ ɔtingit eaꝫ
ꝓlõgari aliq̃ñ vsq̃ ad ãnos.iij. ꝭꝫ errores in regimĩe plu
res vl' pauciores: qꝛ ꝭꝫ ꝙ error est maior magl' elõgatur.
ꝭm ꝙ mĩor min⁹. ¶ Signa aũt q̃rtane q̃dam sumunt̃ a
reb⁹ nãlib⁹: vt a ɔpl'one etate habitudine: q̃dã a reb⁹ nõ
nãlib⁹: vt a regione dieta tpe: qꝛ autũn⁹ ꝓpriũ est tps q̃r
tanis: ⁊ iteꝝ sumunt̃ a reb⁹ ɔ nãꝫ: vt a febrib⁹ ꝑcedẽtib⁹.
Si.n. fe. ꝑcesserint in estate: a q̃b⁹ corꝑa iꝑfecte mundifi
cent̃: trãseũt i q̃rtanas in autũno: sicut si ꝑcesserit mor
bus sanguine⁹ signũ est ꝙ q̃rtana si fiat in autũno erit sã
guinea. Si ꝑcedit morb⁹ col'ic⁹ q̃rtana seq̃ẽs erit col'ica
Idẽ itelligas ꝺ morbo fl'ico ⁊ mel'ico: qꝺ iã explanatũ ẽ:
sic.n. hñr signa cõia ⁊ spãlia. signuꝫ aũt cõe est ꝙ q̃rtana
icipit cũ frigore ꝑuo: ⁊ postea paulatim augmẽtat̃: ⁊ i sta
tu paroxismi paulatiꝫ declinat: nũq̃ȝ tñ hꝫ caloreꝫ vehe
mẽter icẽsuꝫ: sic̃ hꝫ col'ica vl' sanguiea. acutior tñ est i ea
calor q̃ȝ in fl'atica ꝑꝑ siccitatẽ: sꝫ adest fortl' horripilatio
⁊ mẽbroꝝ ɔcussio ⁊ ɔfractio ac si bacculis eẽnt ɔfracta.
adest ẽt debilitas visus ꝑꝑ grossos vapores spũi visibili
admixtos: pl'sus ꝑu⁹ est ⁊ freq̃ẽs ⁊ tardus ⁊ valde diuer
sus ⁊ dimissus gracilis ⁊ subtilis: sꝫ addit̃ i velocitate ⁊
frequẽtia dũ appropiquat stat⁹ ꝑoxismi: vrina in ꝑñ° sta
tus est alba vl' glauca ⁊ subtilis ⁊ cruda. In q̃rtana vero

nõ: sꝫ paulatĩ addit̃ in suba ⁊ cõiter: ita ꝙ ɔpleta digõne
fiat nigra. In q̃rtana v̇o fl'atica vrĩa est grossior: ⁊ pulsus
mollior ⁊ ꝑoxismi lõgiores. In q̃rtana sanguinea vrĩa in
ꝑñ° est ruffa cũ q̃daꝫ grossitie sube. In q̃rtana v̇o col'ica
vrina est citrina ⁊ tenuis in ꝑñ°. ꝑoxismi pulsus frequen
tior ⁊ velocior q̃ȝ in ceteris q̃rtanis. adest cũ forti tremo
re horripilatio ⁊ frigor ⁊ sitis ⁊ sudor: ⁊ q̃ñq̃ ira et furor
⁊ igetudo ⁊ seq̃t̃ fortis inflãmatio. ¶ Cõis aũt cura oĩs
q̃rtane est ꝭm.iiij. canones quos ponit ysa. in lib. fe. ꝑm⁹
est vt nõ dent̃ res nimis calefactorie vl' calefactiue exic
catiue ne calefiat mã: ⁊ ꝓlõget̃ q̃rtana: vel ne de vna fi
ant due. vel ne de iterpolata fiat ɔti⁹. Secũdus modus
est ne dent̃ res ĩfrigidatiue nimis: ne mã coagulata idu
ret̃ ⁊ digõ ipediat̃. Terti⁹ modus est ne v̇tus debilitet̃ ꝑ
supfluã abstinẽtiã ⁊ diete subtilitatẽ: ne forte patiens in
ethicã cadat vl' in ptisiꝫ. Quart⁹ modus est ne corp⁹ ɔfũ
dat̃ cuꝫ farmaciꝫ in ꝑñ°. añq̃ȝ mã plene sit digesta. Isti
tñ canones.iiij. assignati moderari debẽt ⁊ diuersificari
ꝭꝫ diuersitatẽ q̃rtanaꝝ: qꝛ in q̃rtana col'ica ⁊ sanguinea
debẽt dari moderate ifrigidãtia. In q̃rtana fl'atica vel
mel'ica moderate calefaciẽtia. studeat g̊ medicus vt det
reꝫ maturãtẽ digerẽteꝫ subtiliãteꝫ mãs ⁊ eiciẽtẽ cũ vo
mitu ⁊ sudore. In ꝑñ° cũ modico ieiunio ⁊ caueat̃ in ꝑñ°
a fortib⁹ catarticis: sꝫ cũ debilib⁹ ⁊ paulatiuis mãm dige
rat ⁊ eã diminuat donec mã ɔplete sit digesta. tũc auteꝫ
fortiori farmacia põt vti: studeat g̊ in ɔfortatiõe splenis
⁊ epatis: vt epar generet sanguinẽ laudabilẽ: ⁊ splen sibi
deseruiat mũdificãdo sanguineꝫ a mel'ica supfluitate. ꝫ
cõiter ɔ'r in oĩ q̃rtana. ¶ In spãli aũt cura ꝑ ɔsideretur
an sit q̃rtana sanguinea vl' col'ica vl' fl'atica: qꝛ si ɔpl'o pa
tiẽtis fuerit ca. ⁊ hu. ⁊ vene plene sũt: pulsus lat⁹ ⁊ spissus
vrina grossa colorata sapor in ore dulcis scias q̃rtanã eẽ
sanguineã: vñ digõne facta cũ oxizacc̃. statim flõmia de
basilica fiat: vl' ẽt si sanguis nõ sit nimis grossus ⁊ repl'o
multa adsit ad flõmãdũ nõ expectes digõnẽ. sꝫ extrahe
de sanguĩe fufficiẽter: ⁊ si ꝫ nõ sufficiat sequat̃ emagogũ
quod. ℞. pruñ. viol'. scolopenꝺ. iuiub. sebestẽ. In colatu
ra hoꝝ resolue cassiãf. mãnam tamarinꝺ. deide appone
mirabol'. citri. ⁊ idos. hec possum⁹ facere frequẽter ꝑ in
terualla donec morb⁹ icipiat declinare. ¶ Si aũt ɔpl'o
sit ca. ⁊ sic. ⁊ patiẽs sit macilentus ⁊ iuuenis: ⁊ pulsus ve
lox ca. acutus vrina subtilis ignea sitis nimia ⁊ vigilia: ⁊
ꝑcedat morb⁹ col'ic⁹ ⁊ tꝑus ⁊ aer sint mõ ɔsil'i. scias q̃rta
nã eẽ col'icã. huic igit̃ cũ frigidis ⁊ hu. tẽꝑate isistẽdũ est
vt est oxizacc̃. cũ pauco sirupo viol'. ⁊ cũ ptisana. Itẽ de
coquãt̃ viol'. pruñ. seia mũꝺ. se. lactuc̃. ⁊ cũ hac decoctio
ne oxizacc̃. exhibeat̃. Itẽ porreta de lactuc̃. maluis blitꝭ
spinachiꝫ ⁊ amigdaleõ ⁊ mã icipiẽte digeri. det̃ colago
gũ. ℞. serũ cuꝫ mirab. citri. ⁊ inꝺ. vl' al'r decoquant̃ viol'.
pruñ. se. lactuc̃. berberis absinth. endiuia vl' adyanthos
vel capil'. vene. in colatura ponant̃ mirabol'. citri. ⁊ indi.
oxiseñ. Si sit cõstipat⁹ clystere fiat post.ij. vel.iij. purga
tiones paꝝ extrahat de sanguĩe de basilica vl' mediana
si fortis fuerit v̇t⁹. Caueas aũt ne ista facias nisi mã inci
piat digeri manifeste lauent̃ extremitates cũ aq̃ ca. in q̃
decocte sint camomil'. viol'. ⁊ malue absinth. ⁊ i declina
tione fe. balneet̃. Cõtra dolorẽ capitis cũ oleo ro. vl' vio.
iungant̃ timpora. Cõtra vigilias fiat fomẽtatio cũ deco
ctione papaueris lactuc̃. herbe violarie. ¶ Iteꝫ si q̃rta
na sit de fl'ate icenso. det̃ oximel diuretic̃. cũ oxizacc̃. sil'.
vl' fiat sirup⁹ q. ℞. radicẽ maratri apiꝫ scolopẽ. eupatoriꝫ
absinth. cuscute cũ modico polipoꝺ. ⁊ aniso. ꝺcoctio her
baꝝ sumat̃. ⁊ cũ ꝫ mã digerat̃. mã incipiẽte digeri exhi
beatur flegmagogum de polipoꝺ. ⁊ aniso raꝺ. maratri: ⁊
mirab. kebul. ⁊ inꝺ. Si sit ɔstipat⁹ fiat clystere. ꝫ fiant si

q̃rtana sit fl'atica: qđ pōt sciri si morbꝰ fl'aticꝰ precesserit: ꝛ ꝯplo patiētis frigida sit ꝛ hūida. aer regio. tp̄s ꝛ ꝯsil'ia. pulsus tardus ꝛ latꝰ mollis vrīa grossa ꝛ cruda sitis pua: ꝛ maxīe si ipse fuerit getꝰ senex vel puer. Item si q̃rtana fuerit mel'ica: qđ cognoscit̃ ꝯpl'one frida ꝛ sicca: habitudine macra extenuata aere tp̄e regione frida ꝛ sicca: pulsu puo debili sicco duro. det̃ oximel diur̃. cū decoctione boragis lingue auis. ligr. sticados: vl' fiat sirupꝰ hꝯ. ℞. calamēti origani sticados germādree scolopēdrie eupatory. añ. M. ß. rađ. apy: maratri cortic̃. geneste fraxini. añ. M. i. vnā q̃rtā succi boragis dispumati thimi epithimi sene. añ. ℥. ß. ħ decoquant̃ colent̃ sirupent̃: ꝛ cuz ħ mā digerat̃. mā īcipiēte digeri det̃ melagogū vel dentur pill'e stōaticō ꝛ paulinū qđ multū valz ad digōnē māe grosse vel dent̃ pill'e de yerap̄. yeralog. bn̄dicta. añ. ℥. i. si tn̄ fortis sit patiēs ꝛ mā bn̄ digesta. ¶ Itē in q̃rtanis singulis el'ia appropriata dent̃: sicut in colerica ꝛ sanguinea zuc̃. rof̃. ꝛ viol'. sil' mixta cū dyabor̃. de singulis tertiā p̄tē. In fl'atica dyantos vel dyaciminū cū dyabor̃. in mel'ica dyamargariton. vl' letitia. G. cuz dyaboraginato. ħ el'ia dent̃ ante sirupū ꝛ statim sirupus. ¶ In declinatiōe aūt morbi ꝛ mā euacuata ꝑ toto. vl' ꝑ maiori p̄te fiāt balnea vl' stuphe: vel iunctiōes ꝛ dent̃ opiate māe ꝯpetentes: sicut tyriaca cū metridato in mel'ica vel fl'atica mā. In colerica vel sanguinea rubea trociscata cū modico paulino vl' cū potione sancti Pauli. rubea tn̄ exhibeatur ad dupluz alterius. ¶ De dieta vero quartanaꝝ sic ordinādūz: qꝛ in quartana ca. sicut est colerica vel sanguinea abstinere opz ab oī genere carniū vsq̧ ad. xx. dies: ꝛ si mā sit tūc digesta: ꝛ virtus sit fortis iteꝝ abstineat se ab oī genere carnium: ꝛ cū subtili dieta nutriatur donec mā sit euacuata ꝛ morbus sit in declinatione: tūc eniz frequēter est statꝰ in talibus quartanis. si tn̄ virtus sit debilis neq̧ mā adhuc digesta debemꝰ in cibis addere nō in defectionē virtutis: sicut dicit ypo. in regimēto acutoꝝ. tūc dentur carnes pulloꝝ p̄dic̃. starnoꝝ in diebꝰ īterpolationis cū vino multū mixto aq̄ ꝛ porreta de frigidis herbis: sicut dictū est. In q̃rtanis autē de frigida cā abstineat ab oī genere carniū vsq̧ ad. xl. dies: si tn̄ virtus sit fortis: ita vt possit tolerare. sed post. xl. dies: si tn̄ virtus sit debilis ꝛ pa. nō possit tolerare. dent̃ carnes facile digestibiles. oēs q̃rtanary caueāt a carnibꝰ grossis viscosis bibāt vinū subtile mixtū cuz aqua nō valde calidum in die īterpolationis. ¶ In die vero accessiōis nullus quartanarius aliq̄d comedat: si tn̄ virtus possit tolerare aliogn comedat. vi. horis ante accessionē: ꝛ sit illud parū subtile actu calidū: qꝛ illa die oz cauere ab aq̄ frigida: ꝛ ab oī eo ꝙ est vnctuosum grossuz viscosuz. Instāte aūt accessiōe bibat sirupū cuz aqua ca. plurima. deīde post aliquātulaz morā pēna vel digitis in ore positis vomitus ꝓuocetur. bonū etiaz est si pedes in aqua calida ponāt in accessione: cum quartana plus noceat sui typo ꝛ horripilatiōe q̃z calore sequēte. Solet etiaz fieri iunctio supra spinā dorsi cum his vnguentis: arogon marciaton oleo laurino cum succo gentiane apposito de acumīe. de euforb. ꝛ castoreū in quartana de mā frigida: sed si de calida sit mā fiat iunctio de dyaltea vel butyro ꝛ cera liquefactis cū succo apy petrosilini ꝛ fenic. valde etiā ꝓdest ꝙ emplastretur stōus cuz emplastris cōfortatiuis ꝛ bonis: ꝛ ꝯseruent̃ splen ꝛ epar ne idurent̃ cū rebꝰ calidis humidis tēperate. Itē cauendūz est ne tyriaca. vel aliqua opiata exhibeat̃ ante māe digestionē ꝛ corporis mūdificationem: sed his cōpletis multū ꝓdest tyriaca cū succo absinth. Itez fumus terre cum eupatorio vel yypericō spālia sunt in quartana flegmatica ꝛ melācolica. In quartana vero colerica vel sanguinea spāle est oxizacc̃. cum decoctione iuiubaruz prunoruz viol'. oxifen̄. In melācolica vero est spālis gentiana sene: ꝛ sticados. ¶ (Febris quartana) lr̄a plana est vsq̧ huc (color febriētis liuidus) qđ est p̄p fumos grossos tenebrosos inter cutē ꝛ mēbranū. (vrina fit nigra) ħ raro cōtingit ꝙ colera nigra exeat cum vrina: vnde vrina denigretur. (Itez colera nigra sup. que de īcensiōe ꝛc̃.) ħ dicit ꝙ colera rubea ꝛ melācolia ꝛ sanguis aduruntur ꝛ nō dicit ħ de melācolia que aduritur q̄n̄q̧ sicut p̄dicti humores: vt asserit Auic. (Dico aūt ꝛc̃.) q̄dam libri hn̄t Dyascorides dixit sil': sz de ħ nō est curādū (qꝛ significationes dicte): s. de re nāli: ꝛ nō nāli: ꝛ ꝯ nām. (regat̃ ꝛc̃.) ħ īcipit curā quartane vere. ꝛ notādū ꝙ nō facit mētionem de petrosilino: qđ ideo est sicut credo: qꝛ petrosil'. nimis est siccū ꝛ facit adustionem. In hac febre plurimuz porreta valet de petrosil'. ꝛ boragine ꝛ pauco maratro vl' sicla (īcitet̃ sudor) ħ non fiat donec mā incipiat digeri. (quādo quartana) hic ordinat curam quartane colerice. (vrina fit ruffa) idest citrinissima (vuas) nōndūz ꝙ vue passe possunt dari in quartana colerica. magis tn̄ cōpetunt in flegmatica ꝛ melācolica (cum vino) ad mundificationem ꝛ expulsionem (ꝛ oleo viol'.) ad humectationem (si hanc fe.) ħ ordinat curam ad quartanam sanguineam sine calefactione exiccatiua: qꝛ in hac febre ꝑsunt magis sicca q̃z calida: vt tēperetur sanguinis humiditas que ipsum disponit ad putrefactionez: sicut est oxizacc̃. (materia digesta ꝛ excocta flobotomandum est.) Notādūz ꝙ ħ dicit ad flobotomiaz māe necessariā esse digestionez sanguinis: de quo Auic. nullam fec̃ mentionem: ꝛ tu ītellige ꝙ si multa adsit repletio nulla est expectāda digestio: ꝛ si nō multum malus sanguis abūdet: ꝛ paucus bonꝰ. iste multū malus p̊ est digerēdus. ꝛ postea euacuādus. aliogn exiret bonꝰ ꝛ remāeret malus: vt alibi hr̃ (de basilica) sup. si pectus debile hēat (vel de mediana) si valde sit fortis. In hac febre minuitur sanguis dū fluit turbidus niger adustꝰ. (donec nigredo ꝯuertit in aliuz colorez) si v̄tus toleret tn̄. si aūt ab initio exeat sanguis purus ꝛ clarus ꝯsulo ꝙ restringat̃. ħ. n. signāt ꝙ bonꝰ exeat remanēte idigesto. (si aūt ħ fe. xx. dies.) In fe. col'ica ꝛ sanguiea digō solet fieri in tāto tp̄e: ꝙ status aderit in p̄n̄ti: ꝙ si sic est: ꝛ v̄tꝰ sit fortis subtilis dieta det̃ ꝛ añ ꝛ post: nec oz aliq̃z carnez dari añ nec post. sz subtil'r dietari: ꝛ in ħ casu auc. nō loq̄t̃: verūtn̄ si mā nō sit digesta tūc statꝰ remouet̃. ꝛ tūc oz grossiꝰ dietari ꝛ aliquā maneriē carniū exhiberi. Itē si v̄tꝰ sit debilis. statu ēt ꝑpinquo: virtꝰ ꝯfortet̃ vegetādo p̄ carniū exhibitionem post xx. dies. vl' ēt añ. xx. dies: si v̄tꝰ sit debilis. (si hāc febrez morbi fl'atici.) ħ ordinat regimē fe. q̃rtane flegmatice: (det̃ aūt lib. ß.) illiꝰ decoctiōis (cuz. y. ℥. mell'. ro. vl'. iy.) huiusmodi mel si nō sit detur loco eius oximel diuretic̃. digesta mā fiat euacuatio māe cuz flegmagogo: sicut habitum est supra. digestio māe cognoscitur in omnibꝰ his quartanis si typꝰ remittitur: ipse tn̄ calor quātuscūq̧ est ꝓlōgetur: vrina tn̄ īspisset̃ ꝛ coloretur. (De volatilibꝰ) sup. postq̃z. xl. dies transierint in flegmatica vel melancolica quartana: ꝛ īcipiatur a leuioribus ꝛ digestibilibꝰ: sicut sunt pulli perdices oua sorbilia. deinde accedatur ad carnes. s. ad gallinas edulos: ꝛ ad agnū ānualē ꝛ sil'ia.

¶ De febre amphimerina. Cap. VI.

Febris que quotidiana dicitur de putredine humorum flegmaticoruz nascitur: antiqui vero concordant oēm materiam flegmaticam colericā siue melancolicaz putrescere ꝛ ebullire ꝛ inde fe-

brem ⁊ calorem causari. Idez facit ⁊ flegma:
si enim putrescat ⁊ sit intra vasa continuaz ge
nerat amphimerinam sine rigore: ⁊ si extra va
sa sit fit amphimerina interpolata. xviij. tenēs
horas ⁊. vi. dimittens. ¶ Que tribus signis
intelligitur: sicut ⁊ cetere. de re naturali: ⁊ non
naturali: ⁊ de re que est extra naturam: ex re
naturali: quia plurimum nascitur complexio-
nem frigidam ⁊ humidaz habentibus: ⁊ eta-
te senioribus vel pueris de dominatione fleg-
matis: senioribus naturaliter: pueris acciden
dentaliter. de re nō naturali: quia plurimuz in
hyeme fit ⁊ in regiōe: ⁊ in aere naturaliter fri
gidis ⁊ humidis: maxime si in quiete ⁊ in sani-
tate sua quieuerit ⁊ suauiter vixerit. De re ex-
tra naturam: quia hanc febrez semper nimius
sequitur rigor: vt totum corpus congeletur:
maxime extremitates. putrescente autem fleg
mate calor sentitur paulatim ascēdere ⁊ febrē
lentam facere: sed tamen diuturnam. ¶ Hec
feb. semper familiat̄ dolori stomaci: quia fleg
ma plurimum in stomaco regnat: maxime in
ore stomaci: vnde ⁊ humores flegmatici euo
muntur: ⁊ infirm⁹ subtiliatur: facies tumet co
lor plumbinus vel liuidus est: os humidū ha
bet ⁊ nō sitit. ¶ Unde oportet medicum inue-
stigare naturaz flegmatis: vnde fit ista febris
Quoddaz enim flegma veraciter frigiduz est
⁊ humidum: que species naturaliter al̄. natu-
ralis est nascens de colamento sanguis. Qd̄-
dam est frigidius ⁊ grossius: sed humiduz mi
nus: sicut acetosum: quod est nascens ex do-
minantia frigoris in colamento sanguinis.
Alia species leuior ⁊ calidior: sicut salsuz fleg
ma nascens ex dominātia caloris in colamen
to sanguinis. ¶ Unde si quis videat egrotan
tem sitim patientem ⁊ siccum os habentez: de
salso flegmate itelligitur esse. Danda est ergo
oxizacc̄. cum aqua cal̄. in hora accessionis pe-
des eoruz ⁊ crura ponātur in aqua ca. vbi ca
momill̄. viol̄. anetum sint cocta. fricemus plā
tas peduz cū sale ⁊ oleo viol̄. Si vomitus ve
nerit spōtaneus in initio morbi leuitatē ⁊ sub-
tilitatem materie portendit. Qr si non veniat
nō artificialiter fiat: quia morari in initio mor
bi vomitū grossitiem materie significat ⁊ coa-
gulationem ⁊ ad digerendum tarditatez. Dā
da ē oxizacc̄. cum aqua ca. q2 valz multū in fe.
ista: quia dissoluit materiaz ⁊ subtiliat: postea
danduz est ptisanum cum oxizacc̄. vt digesti-
bilis venter fiat artificialier: vel cuz farmacia
vel cum clysteri: si de inflatione intestinorum
⁊ gurgulatione murmuret infirmus: ⁊ de sto
maci abhōminationibus materiam dissolutā
⁊ subtiliatam ad exeundum intelligimus: vn-
de natura cum leui catartico siue pill̄is est ad-
iuuanda in expellenda illa materia. In stoma
ci abhominationibus vomitus cū lenibus est
incitandus: vt fit cum semine rape attriplicis
radic̄. vsual̄. que decoquantur in aqua ⁊ colē
tur ⁊ succus inde expressus detur. si autez in-
firmus pro debili virtute catarticū non possit
suscipere: laborāduz est leuiter in subtilianda
materia: ⁊ ista facienda sunt f̄m materie natu
ram: ⁊ membri vbi illa materia regnat: vt si sit
illa materia salsa flegmatica ⁊ circa epar det̄
medicina purgando epati propria: que cum
vrina superfluitatem expellat: sicut trocisci de
spod̄. de camphora de sandal̄. cum oxizacc̄.
¶ Si flegma sit acetosum dentur trocisci de
ro. de berberis: de aniso cum scariol̄. maratri
⁊ apij succo: ⁊ cum oximelle. sic medicandus
est per vnam septimanam. si autez febris diu-
turnior fiat dandū est apozima de radicibus:
sirup⁹ de squinant̄. ⁊ sirupus de absinth. Si
materia sit ī stomaco de flegmate acetoso de-
tur in morbi initio mellicratum aromaticum
vel oximel cum aqua calida. Nutriatur cū pti
sano cum corticibus maratri ⁊ apij coctis cuz
oximelle. In hora accessionis cum iam rigor
inceperit īcitetur vomitus cum oximelle ⁊ aq̄
calida vbi anetuz ⁊ radic̄. sint cocte. pedes im
ponendi sunt in aqua vbi cocta sint camomil̄.
anetum mellilotum sansucum abrotanum: ⁊
similia. Demus mel ros̄. cum aqua ca. ⁊ ma-
teria iam digestioni vicinante: demus apozi-
ma de aloe ⁊ de hyerapigra de absinth. siue
de pill̄. aureis. Qr si virtus īfirmi pati neque-
at dentur trocisci cum eupatorio de absinth.
de reubarb. cū apozimate de radic̄. ⁊ oximel̄.
Incitetur vomitus in initio accessionis: neqz
comedat nisi febris molesta qescat: neqz sub-
tilius dietetur: ne virtus infirmi molestetur.
Apparente autem signo decoctionis in vrina
calefaciamus ⁊ vngamus stomacum cuz re-
bus calid̄. sicut oleo nardino masticeleo ane-
tileo: absintheleo: ⁊ similibus: fumigemus cū
aqua cal̄. vbi cocta sit camomill̄. spica: mastix
absinth. ⁊ similia. cathaplasmata sūt super sto
macum ponenda ca. moderata ⁊ odorifera.
aquam bibendam misceamus cum odorifero
vino ⁊ mellicrate aromatico. Demus stoma
cum confortantia siue cibum siue potuz. h. n.
febris propria est ori stomaci.

¶ Febris flegmatica sicut cetere putride diuiditur in cõ
tinuã ⁊ iterpolatã ƀz põnẽ mãe ĩtra vasa vl'extra vasa. ⁊
distinguit̃ ab alijs putridis febrib⁹ trib⁹ generibus reꝝ.
re nãli: vt est ꝯplo etas habitudo. si ille ꝯueniant in frigi
ditate ⁊ humiditate. re nõ nãli: vt est aer ⁊ artificiũ ĩfir/
mi cib⁹ pot⁹ somn⁹ ⁊ vigilia: vt si piscator vel in ocio vl'in
diuitijs sit. Re contra nãm: q: in principio accessionis
adest frigor vehemens quasi glacies totũ corpus infrigi
dãs vsq; ad extremitates se extẽdẽs ⁊ aliquãtulũ ꝑma/
nens: sz cum fl'a putrefactũ fuerit dispersuz ꝑ totũ corp⁹
trãsit frigus ⁊ supuenit calor leuis nõ multũ acut⁹. diu/
turnus tñ. qd est q: mã eius est fl'a grossuz ⁊ viscosuz. tre
mor aũt minor est in hac feb. q̃z in tertiana. maius tñ est
frig⁹. Durat aũt ei⁹ accessio vsq; ad. xviij. horas. ⁊. vi. ho/
ras hz in gete vera in ĩterpolata. In ꝯti⁹ vo. vi. hz horas
in falsa gete ipse patiẽs: vel in declinatiõe. fl'a. n. grossuz
viscosuz tarde dissoluit̃: ⁊ iõ durat tot horis ei⁹ accessio
In tertiana vo ꝯti⁹ vel ĩterpolata eꝯ: q: cito ĩcinerat̃ co/
lera: patiẽs vo cũ difficultate sudat in pn° ⁊ in augmẽto
ꝑꝑ mãe grossitiẽ ⁊ viscositatẽ: ⁊ si tũc sudet eius sudor ẽ
grossus ⁊ viscosus mã digesta ⁊ crisi appropinquãte: tũc
ĩcipit euacuari cũ nimio sudore. ¶ Signa iteꝝ ĩsensibi/
lia sunt in hac fe. dolor stõi ⁊ splenis ⁊ multa repletio cir
ca stõm: q: in stõ flegma maxĩe regnat: vñ accidit vomi/
tus fl'aticus. facies est subtumida: ⁊ color in viridẽ vl' li
uidũ colorez permutat̃. pauca vel nulla adest sitis. os ẽt
ĩsipidũ repitur cũ quadaz mucillagine viscosa: vrina vo
in pn° est alba grossa. Sz mã ĩcipiẽte digeri efficit̃ vria
ruffa vel subruffa cũ suba mediocri ⁊ pingui. pulsus aũt
in hac fe. mollis est lat⁹ tardus diuersus debil' mollis ab
hũiditate: latus ꝑꝑ distẽsionẽ ⁊ mãe abũdantiã. tardus
est ꝑꝑ caloris ꝑuitatẽ. diuersus aũt in fortitudine ⁊ debi
litate: q: mãe dñatur nã aliqñ: ⁊ tũc ille pulsus fit fortis
aliqñ eꝯ: ⁊ tunc fit debilis. Quia aũt mã isti⁹ febris gros/
sa est ⁊ viscosa: necesse est in cura eius vti reb⁹ attenuati/
uis dissolutiuis. Curatio tñ ei⁹ diuersificat̃ ƀm diuersita
tez fl'atis: ⁊ etiã ƀm diuersitates tẽpoꝝ fe. fl'ata sũt diuer
sa: quoddã est grossius viscosius: qd nãl'r vocat̃ acetosuz
⁊ sil'r est vitreũ: ẽ iteꝝ qddã qd est calidius: qd ẽ salsum: ⁊
qddaz: qd est dulce: ⁊ est fl'a nãle frigidũ ⁊ humidũ tẽpe
rate. Cãe aũt curatiue eligi debẽt ƀm fl'atũ cõpõnez spe/
cieꝝ iã enumerataꝝ. Medicĩe aũt subtiliãtes attenuã/
tes sunt diuerse: qdã. n. attenuãtia sunt cũ nimio calore:
sicut raffanũ radix petrosilini calamẽtũ origanuz. ʒʒ. pi/
retrũ. ⁊ sil'ia: ⁊ talia fl'ati nõ debẽt apponi nisi sit vitreuz
vel acetosuz: ⁊ ceteris ꝑticularib⁹ ꝯueniẽtib⁹ ƀm frigidi/
tatez ⁊ humiditatem. sunt aũt quedã iteꝝ que attenuãt
cuz frigiditate: ⁊ acumẽ caloris hñt repmere: vt est oxi/
zacc̃. ptisanuz acetosuz succ⁹ maloꝝ gra. ⁊ talia debẽt fl'a/
ti salso vel dulci administrari. Sunt aũt q̃si mediocria
cũ debili calore ⁊ leuiter attenuãtia: vt ẽ radix maratri
apij endiuia absinth. ligr. borago bleta sicla ⁊ talia ꝯue/
nientia sunt fl'ati nãli. Ħ tñ attẽdendũ est: ꝙ cõtra fl'a qd
putrescit vel ꝑatũ est putrefieri min⁹ ca. sunt exhibẽda
q̃z ꝯ fl'a qd nõ paratũ est putrefieri: vnde cauẽduz est. vt
exhibeam⁹ adeo calefactiua in fl'ate digerẽdo qd est cau
sa fe. in via curatiõis: sicut exhibet̃ in fl'ate digerẽdo ĩ sa
nis in via ꝓseruatõis: q: si calorẽ ꝑatũ est in se recipe cũ
sit frigidũ quãto magis erit ꝑatũ ad recipiẽdũ calorez si
per medicinaz calefiat. necesse est ergo ꝙ digerẽtia sint
mediocria sine calore: ⁊ cũ modico calore cũ in fe. mã sit
digesta. aliogn mã fe. augmentat̃. signis g̃ digõnis appa
rentib⁹ festina mãz ƀm ꝙ oz euacuare: ꝙ si neglexeris ti
mẽduz est ne mã igrosset̃ per subtiliũ partiuz extractio/
nez. euacua ergo cũ clysteri vel cũ aliquo vẽtris dissolu/
tiuo vel cũ vomitu. vel cũ sudore vl'i ƀm mãe positionẽ,
ꝙ si forte ĩfirmus medicinã non possit tolerare: studeas
mãz extenuare ⁊ liquefacere: aut euacuet̃ euacuatiõe ĩ
sensibili suauiter: vel sen sibili: sicut per vrinã sudorẽ. ali
quãdo demus oxizacc̃. cum semi. diur̃. decoct. Ħ. n. cum
decoctiõe taliũ sumat̃. vel det̃ oxizacc̃. cũ mã fuerit cali
da cũ oximelle: vel cuz decoctione radic̃. si mã fuerit fri
gida: vel exhibẽdi sunt trocisci de absinth. vel de berbe
ris: ⁊ cõsil'ia: que dicta sunt in antid. epis in. 5° lib°. Ħ cõi/
ter itelligant̃ de curis febriũ fl'aticaꝝ. ¶ Deinceps ꝑti/
culariter dicam⁹. ⁊ ꝓ de cura salsi fl'atis vel dulcis. he eni
due fe. in multis hñt cõicare. his g̃ detur oxizacc̃. cuz aq̃
ca. aqua enim ca. magnã hz virtutẽ in salso flegmate. fl'a
enim salsuz attenuat ⁊ dissoluit ⁊ sitim extiguit. In ꝓnci
pio accessionis pedes patiẽtis ponant̃ in aqua ca. in qua
decocta sint camomil'. absinth. anetũ. Item fiat fricatio
circa pedes: ⁊ man⁹ ⁊ circa stõm. fricatio. n. de melioꝛib⁹
rebus est in hac febre. ⁊ q̃tũ flegma fuerit grossius ⁊ vi/
scosius tãto fricatio erit magis ꝯferẽs. Itẽ dicit Auic. ꝙ
fricatio cũ tela aranea ⁊ oleo est valde iuuatiua. Itẽ fiãt
masticatiões ex mẽta mastice ⁊ aniso: vt saliua sic fluat:
⁊ ꝯsumat̃ hoc mõ mã fl'atica. Itẽ vomitus in hac febre
vtilis est: qui si supuenerit bon⁹ est. signat. n. mãe leuita/
tez: ⁊ si nõ supuenerit nequaq; ꝓuocet̃ ꝑ violẽtiã nisi ap
parẽte signo digõnis manifeste. Ħ. n. signat mãz grossaz
que per violẽtiã nõ est educenda. ¶ Si vo sint ꝯstipati
detur decoctio de ligr. pruñ. viol'. absinth. in qua sint re/
soluta cassiaf. mãna ⁊ apponat̃ de oxizacc̃. Si vo sic non
moueant̃ de maluis fiat clystere mercurialis viol'. pru/
nis branca vrsina colatura furfuris oleo viol'. ⁊ melle ⁊
pauco sale. Itẽ ꝓuoca vomitũ ⁊ studeas mãm euacuare
per ꝑtẽ ad quã videt̃ vel sentit̃ declinare: qñ si sentitur
rugitus vẽtris per ĩtestina. ¶ Si nausea habeat̃ per vo
mituz. si grauitas sit in epate: vel in renib⁹ vel circa vesi
cam cũ vrina: si de toto corpore egrediat̃ fum⁹ mã ꝓgit
per totũ querẽs exire per sudorez. Si vtus sit fortis fiat
decoctio mirabol'. kebul' idoꝝ absinth. ⁊ eupator. vuarũ
pas. iuiub. pruñ. cassief. mãne coquẽda coquant̃. resoluẽ/
da resoluant̃. puluerizãda puluerizent̃. ¶ Feb. autẽ de
salso flegmate distiguit̃ ab alijs fe. fl'aticis per sitiz vehe
mentẽ: ⁊ siccitatẽ oris ⁊ itensionẽ caloris. In horis autẽ
accessionis nihil comedat nisi forte per abstinẽtiam ni/
miam fuerit: vel per errorẽ in regimine nimis inanitus
terminata accessione vtatur gruello ordei vel auene cũ
amigdaleo ptisana oxizacc̃. cuz succo maloꝝ gra. ¶ In
flegmate acetoso vel vitreo optimũ est dare oximel cuz
aqua ca. vel cuz decoctione radic̃. maratri endiuie ⁊ apij
Itẽ põt dari ydromel ex duabus partibus aque ⁊ tertia
mellis. Item cauẽda est aqua frigida: q: mãz ingrossat.
optimũ aũt est ptisanũ in quo decoctũ sit anetũ cuz mo/
dico pipere. In ꝓncipio accessionis ponãtur pedes pa. in
aq̃ ca. in qua decoctũ sit abrotanũ camomilla anetũ ba/
silicõ ⁊ sambuc⁹ forte meli⁹ sansuc⁹ ⁊ elleborus. ¶ Itẽ ꝯ
typuz ⁊ ĩmoderatam frigiditatez totum dorsum ⁊ femo
ra sunt inungenda cum aliquo oleo calido in quo deco/
ctuz sit piretrũ staphisagria melanopiper. i. niger. piper
etiaz qd ꝯfert in quartana vera si elleborus niger sit ad/
mixtus. Ad typos aũt auferẽdos in febrib⁹ frigidis pul/
uis piretri piperis staphisagrie euforb. misceantur cum
melle vel cũ arogon marciaton: ⁊ cũ Ħ toto calefacto to
tum dorsum ĩungatur. Itez ad auferẽdum typum in q̃r
tana ſpãle est: si tres gutte succi sauine in nare distillen/
tur. vel etiam si per os accipiantur iste tres gutte. Item
ad auferẽdum typum quotidiane ꝓbatum est si istillas
tres guttas succi mercurialis in narem dextraz calidas.

¶ Item in fe. frigida de flegmate vomitus ꝓuocet̃ cũ
oximelle diur̃. ⁊ decoctiõe faseoli ⁊ pauco sale. Si ꝯstipa
ti fuerint fiat decoctio de polipod̃. aniso. ⁊ se. c̃c̃. ortensis
⁊ exhibeat̃: ꝙ si nõ valeat fiat clystere cũ centaurea ble
ta polipod̃. se. c̃c̃. collogn. aq̃ salsa. Si vt⁹ sit fort[illegible] det̃ de/
coctio de mirabo. kebul. polipod̃. agarico. mã iã digesta
spica celtica: nardi maratri apij radices ponant̃ in deco
ctione. Itẽ talib⁹ electuarijs vti pñt: sicut dyãtos dyaca
lamentũ pliris dyaciminum. ¶ Si calor nõ sit fortis ⁊
pri^ria^ nõ ꝯueniãt ĩ frigiditate ⁊ humiditate. tales freq̃n/
ter patiuntur grauitatẽ ⁊ ꝯgelationẽ. suffumigẽtur ergo
frontes ⁊ timpora cum aqua cal'a in qua decocta sint ca/
momilla mellilotuꝫ maiorana abrotanũ saluia betoni/
ca lauẽdula. nulla penitus fiat inunctio circa caput. Ca/
ueant a multa repletione. vtãtur iure cicerum blete de
porretis de boragine petrosil'. blet. cuꝫ amigdaleo. gros/
siori vtatur dieta ne ꝓpter longitudinem morbi virtus
deficiat. Istius fe. signa vehemẽs corporis cõgelatio cũ
plurima rigiditate extremitatuꝫ ac si essent spasmatica
plurima friditate: postea sequatur calor debilis valde ⁊
lentus. nulla adest sitis: sed magis oris humiditas cum
multa saliua ꝓpter plurimuꝫ flegma liquefactũ pulsus
in principio accessionis est valde debilis ⁊ occultus est
ꝓpter fortem constrictioneꝫ arteriarũ. In statu vero ac
cessionis debilis est ⁊ paruus ⁊ gracilis ꝓpter caloris ꝑ/
uitatem. Urina vero in pricipio est alba aquosa medio/
cris tenuis propter mãe cõpactionem. ¶ Feb. que quo/
tidiana vocatur) h fe. dicitur amphimeria ab amphi ꝙ
est circũ ⁊ meror ꝙ ẽ dies: eo ꝙ icircũeũdo singulis die/
bus remaneat ⁊ suos reiteret insultus. habet autem fie/
ri de quadam fl'atis spẽ: sicut iam dictum est. accidit aũt
maxime patiẽtibus nauseatiuaꝫ satietatem ⁊ plenariaꝫ
sitim ⁊ motus ⁊ exercitia negligentibus ⁊ balneãtibus
se super repletionem: ⁊ etiaꝫ vehemẽter se replẽtibus. et
etiaꝫ habẽtibus stomacum frigidum ⁊ ructus acetosos
emittentibus. quecũqꝫ auteꝫ fe. breuiores habent paro/
xismos ⁊ plurimũ sudoris illa magis salua est ⁊ breuior
quia mãe subtilitas: ⁊ eius paucitas signat̃. ¶ Sciẽduꝫ
autẽ ꝙ augmẽtuꝫ in hac febre longius est quolibet alio/
rum tẽporuꝫ: qd̃ est ꝓpter mãe cruditateꝫ: q̃ quãto fleg
ma est frigidius tãto facit pulsum minorẽ ⁊ debiliorem
⁊ rariorẽ in principio accessionis post augmẽtum fit fre
quens. Item vrina magis est aquosa ꝓpter opilationeꝫ
vel ꝓpter mãe grossitieꝫ. Sed ꝓpter caloreꝫ putredina
lem fit rubea ⁊ spissa. Iteꝫ quãto fridius est flegma tãto
in pn̊. accessionis frigus est itẽsius: vnde fl'a vitreuꝫ ma
ximuꝫ facit frigus. fl'a vero acetosuꝫ scd̃o valde magnũ
frigus facit: min⁹ aũt q̃ꝫ vitreũ. flegma vero naturale 3°
minus facit frigus: q̃ nõ est adeo frigidũ: vt p̃dicta fleg
mata. In his aũt non incipit frigus subito: sed paulatim
in extremitatibus: postea sequitur calefactio gradatim.
frigus autem illud aliquando est sine frigore ⁊ tremore
quia nõ tanta est virtus: vt mẽbra possint moueri: q̃ mã
est obtusa ⁊ nõ acuta: vnde mẽbra pungant̃ ⁊ rigor gene
retur: ĩcipit etiã quãdoqꝫ accessio cũ sincopi: q̃ñqꝫ adest
vehemẽs stomaci oris debilitas. In salso autẽ flegmate
adest rigor ⁊ tremor plusq̃ꝫ in ceteris: ⁊ non est frigus ve
hemẽs: sil'r nec in dulci (pueris vero accidentaliter) isti
ꝓpter iordinataꝫ dietã ⁊ ĩdiscrete acceptam ⁊ ꝓpter fre
q̃entes motus super repletionem ĩcurrũt magis fl'atis
fe. q̃ꝫ rõne etatis: cum sint ca. ⁊ hu. temperate (vnde seq̃/
tur frigor) h itellige: sicut superius posituꝫ est. (Sed tñ
diuturna) loco huius boni ꝙ est lenta sequit̃ malum ꝙ
est diuturna. (infirmius subtiliatur). i. in manibus ⁊ pe/
dibus: ⁊ etiaꝫ in corpore: sicut in ascblite vel tympanite
ꝓpter defectũ digestiõis (facies tumet) ꝓpter ascensuꝫ
grossi vaporis (hũidũ os) h est in flegmate salso: ibi eni
magis est sitis ⁊ siccitas (quoddã enim flegma vocatur
frigiduꝫ) h intellige de flegmate naturali. (de colamẽ/
to san.) idest sanguinee masse. h appellat colamẽtũ san/
guinis partẽ que est liquidior ⁊ humidior grossa sũa liq
ditate distinctuꝫ. humoꝝ pars dico ad differẽtiaꝫ vrine
que nõ est pars humoris: sed superfluitas: (qd̃dam fleg/
ma frigidius ⁊ grossius) h est flegma acetosum ⁊ vitreũ
¶ Sciẽduꝫ auteꝫ ꝙ de istis flegmatibus adeo frigidis
generantur feb. alie q̃ꝫ primo dicte: sicut epiala lipparia:
quãdo exteriora frigescunt ⁊ calor ĩterius occultatur ꝙ
est ex flegmate vitreo liquefacto exterius ⁊ nõ putrefa/
cto: nec etiaꝫ calefacto: vnde fluens supra mẽbra sensibi
lia ea vehemẽter infrigidat ⁊ cõuertitur plurimũ in q̃r/
tanã. paroxismus autẽ durare põt fere per. xxiiij. horas
quãdo materia est nimis grossa ⁊ virt⁹ debilis: vnde vi/
detur esse cõti^a^: licet sit interpolata ꝓpter longitudineꝫ
paroxismi vel cõtingit ꝓpter h qd̃ iam dixi: ⁊ ꝓpter hoc
ꝙ est magis grossa ⁊ cõpacta mã. lipparia vero est econ/
uerso: q̃ frigus occultatur intus ⁊ extrema calent quan
do colera sparsa est in exterioribus: ⁊ ibideꝫ putrescit: ⁊
interius est flegma vitreum: qd̃ liquescit ⁊ effluit in ite/
rioribus. Est ⁊ alia fe. in qua sentitur calor ⁊ frigus insil'
in vtroqꝫ locorũ. s. interius ⁊ exterius: que dicit̃ oxulus:
idest gelu a Cõstãtino ĩ pãtegni: qd̃ est quãdo vtraqꝫ mã
est frigida multa quoniã vna mã putrescit reliqua lique
fit solũ: ⁊ iste fe. simplices sũt: sicut p̃dicte preter istas fe.
iam enumeratas valde multe sunt alie spẽs feb. simpli/
cium: q̃s Cõstãtin⁹ cõmemorat ⁊ Auic. in suis libris. sũt
etiaꝫ fe. spẽꝝ multaꝝ: sicut emitritei. ⁊ alie spẽs: verũtñ
tot diuersitates febrium enumerate ⁊ eaꝝ cãs ⁊ signa ⁊
curas exẽplificare. ꝯtrariũ est ĩtẽtioni Cõstãtini q̃ iten/
dit pauca ad modũ breuiarij cõmemorãdo recapitula/
re. ¶ In colamento sanguis). i. fl'ate: si vomit⁹ leuis de
mediano cortice sambuci ⁊ aneto: ⁊ se. attriplicis. his sil'
coctis in aq̃ cũ. ix. vel. xi. granis catapuciaꝝ: ⁊ pauco oxi
melle apposito: sꝫ h ñ fiat nisi fl'ate digeri ĩcipiẽte ⁊ ĩ ore
stõi existe: ⁊ ceteris ꝯditiõib⁹ obseruat[illegible]. s. ꝯsuetudine vo
mẽdi: pectore largo: ⁊ alia cetera sunt plana. (Si sit mã
salsum fl'a.) Scias ꝙ fl'a salsuꝫ abũdans in corpe põt eẽ
multaꝝ passionũ cã: sicut alic⁹ fe. quã causat: vt h dr̃ ⁊ ve
hemẽtis prurit⁹ ⁊ scabiei lepre morphee ⁊ alioꝝ ĩfectio/
nuꝫ (trocisci de spod̃.) oẽs isti trocisci positi sunt superi⁹
in. 5° lib. (Si fl'a sit acetosum) nõndũ ꝙ circa h fl'a licet
sit valde frigidũ iubet dari trocis. de spod̃. ⁊ berberis ẽt
in q̃busdã factis. i. decoct. herbaꝝ mediocriter calidarũ
vt est maratrũ apiũ: ꝑ qd̃ ĩsinuat ꝙ nũq̃ꝫ in febre danda
sunt vehemẽter calida: ne mã fe. augmẽtet̃. ꝙ si ꝑ se ca/
lefit multo forti⁹ calefit per aliud cal'm: ⁊ iteꝝ est alia rõ
qd̃ docet in fe. debere ĩchoari a debiliorib⁹: ⁊ postea gra
datim ascẽdere s'ꝫ ꝙ visum erit ꝯpetere. vel al'r si feb. ta
lis sit in pticularib⁹ ꝯrijs dent̃ cal'a: sꝫ si in sil'ib⁹ dent̃ ca/
lidiora. h. n. põt esse canõ in oĩbus curationib⁹ oĩuꝫ mor
boꝝ (mellicrate) nomẽ est indeclinabile. i. mellicratuꝫ
aromaticũ. h aũt sic fit decoquant̃ in aq̃. 3ꝫ. pip lon. cala
mus aromatic⁹ cassialig. xilobal. ⁊ si diues est xiloaloes:
in hac aũt aq̃ misceat̃ paꝝ de melle: sic vt sint octo ꝑtes
aq̃ ⁊ nona mellis. Istud exhibeat̃ ad digõnẽ. Auicẽ. aũt
in his materijs frigidissimis iubet poni pip in aq̃ ordei:
⁊ ẽt in emitriteis nutriat̃ cũ ptisano multũ dissoluẽte: ⁊
ĩordinate ponit auc. regimẽ ⁊ dietaꝫ. Nõndũ aũt ꝙ regi
men est subtiliãdũ vsqꝫ ad. viij. dies. regimẽ ĩgrosset̃ ne
nimiũ vt⁹ debilitet̃: vt dictũ est in quartana post. (xx.)
vel (xl.) diẽ de dieta satis superi⁹ dcm̃ est. fumigem⁹ sto/

macuz. talia siquidem exterius mām digerunt τ calorem ꝯfortant nālem: sicut sunt fricatiões iunctiones: emplastiones fumigatiões τ exercitia: τ motꝰ: sicut dicit hali.

⸿ De nimio sudore. Cap. VII.

Sudor alius naturalis alius inaturalis. Naturalis in crisi venit laudabili τ i moderatis exercitijs in tempore estatis: in quo sudore emittuntur nociua τ nō valētia. Innaturalis est de consumptione carnis: quia nulla alia emittit nisi iuuātia. ⸿ Sudor autem ꝫ naturam suam exit in qualitate vel in quantitate. In qualitate ꝫ naturaz emanantis. aľ. emittende materie: vnde τ mutatur in colore: sicut videmus cum sit ruffus vel citrinus viridis τ albus. indicatur iuuamentum siue nocumentum ex materijs suorum humoruz: vnde mutatur in odore sicut fetentissimo vel econuerso. Item in sapore dulci salso vel amaro siue acetoso. In quātitate multa siue pauca. multa aūt ex multitudine hūiditatis vel eius liquiditate vel de pororuz largitate siue de expulsiue virtutis fortitudine: paruitas sua; vel de humiditatis paucitate vel de sua grossitudine: vel de pororuz opilatione siue cōtentiue virtutis fortitudine vel debilitate. Cum sudor autem adeo augmentatur: vt virtus inde deficiat: tunc oportz vt restringatur: τ ifirmi corpus vngatur oleo myrtino salicino citonino. ro. epithima valet in stringēdo sudore. qđ. ℞. roſ. ʒ. xx. balaust. sandaľ. aā. ʒ. x. frond. myrte. ℥. j. omnia coquātur in duabus libris aque quousqꝫ ad tertiam partem redigantur: deinde colentur τ media lib. de oleo ro. admisceatur: τ coquatur dōec aqua deficiat τ soluz oleum remaneat. post inde vngatur: ante ponantur infirmo vasa frigida aqua plena: τ in domo sint frondes myrte ro. τ salicis: sirupus ro. cum aqua frigida detur exercitium nimiuz prohibeatur. ⸿ Si incitandus sit sudor ex necessitate vngatur infirmus cum camomileo τ nitro τ pipere: similiter facit dānileon musceleon anatileon yreleon: si vngatur dorsum τ totum corpus sudor exit. Idem facit cynamomū alith. calamꝰ aromaticus piretrum calamentū cassialignea cost. reubarb. carpobal. sansucus: qualecūqꝫ horum inuenias simplex siue compositum in oleo coctuz: τ inde toto corpore vncto sudor prouocetur: fumigationes ēt adiuuant de castoř. calamīto carpobaľ. vrtica. se. carui omnibus pistatis: τ corpe fumigato: eijcit sudor: sꝫ tamen non temere agenda sunt huiusmodi nisi quis febres habuerit diuturnas: τ maxime sudoris ꝓuocatiuo idigeat ꝟtute ifirmi salua.

⸿ Post tractatū febriū ꝯtinuat auc. doctrinā de sudore: vt sciamꝰ discernere qs sit sudor vtilis τ qs iutilis: qꝛ fe. frequēter terminant̄ ad bonū per sudorē. vel ad maluz. ⸿ Sciēdū aūt ꝙ sudor signāt semꝑ egressuz a tēꝑamēto: aut ex ꝑte agētis vľ ex ꝑte māe: vľ ex ꝑte vtriusqꝫ. Si .n. calor inatꝰ fortꝭ sit: τ ꝯplete dnāť hūoribꝰ nō dissoluit eos in vaporē grossuz siue in sudorē qui in aqueā subaz cōdēsant̄: sꝫ magis dissoluent̄ in vapores valde subtiles vñ nō fiet sudor: sꝫ magis occulta eūone expirabūt. ꝫ dico si calor inatus sit valde fortis. τ mā inālis nullūz hñs pctm̄ in quātitate: vel qualitate ꝫm ꝙ mā sit grossa τ viscosa: ꝙ ḡ sudor generet̄: signāť dbilitas caloris nālis ex ꝑte agētis nō potētis subtiliare in quātitate vel q̄litate: τ signāť māz peccare in quantitate vel q̄litate: vt mā sit grossa vľ viscosa ꝙ nō ꝯtingit in ceteris suꝑfluitatibus: vt est vrina secessus sputū: ista. n. egrediunt̄ ꝑter nām ꝑ qđ signatur aliqs egressus a tēꝑamēto: imo aliqñ magis signant nāle intēꝑamētū: vt si egrediant̄ cū debita q̄titate τ q̄litate. ⸿ Sudor aūt aliqñ fit vi nāe. aliqñ vi sinthomatis: vi nāe: vt qñ ꝟtus remouet mās suꝑfluas: τ vi sinthomatis: vt quādo est ex abūdātia humoꝝ ꝓrūpentium ad exteriora. vtrū aūt vi nāe sit vľ vi morbi discernitur ex cōfortatione nature vel ex eius debilitatione. ⸿ Diuersificat̄ autē sudor ꝫm. iiij. differētias. s. quātitatiue qualitatiue: ꝫm locū τ tēpus: quantitatiue: qꝛ sudor aliquādo est multus: aliquādo paucꝰ τ qdaz mediocris. multus aūt sudor aliqñ fit ex cā exteriori: aliqñ a cā interiori. a cā exteriori: vt a nimio motu: aut repletōe nimia ciboꝝ τ potuuz: aut a multo exercitio balneo τ tꝑe calo τ aere meridionali: vel a suꝑflua coopertione pannoꝝ: τ ōis talis sudor iutilis est ad ꝓnosticādū: fit eniz ꝑ violētiam: τ a cā extranea. A cā vero itrinseca fit multꝰ sudor vel ꝓpter multitudinē humoꝝ. vel ꝓpter coꝝ liqditatē τ aquositatē vel ꝓpter nimiā poroꝝ largitatē: vel ꝑꝑ debilitatē retētiue τ fortitudīez expulsiue. paucꝰ aūt sudor fit ꝑꝑ cās ꝯrias. Vľ etiā fit multꝰ sudor: quia alie eūones sunt ipedite: vľ vrina vľ egō: sicut dic̄ ysa. tria sunt que se adiuicē augmētāt τ diminuunt. s. vrina sudor τ egō: vt si fit vrina ꝑlima paucꝰ erit sudor τ egō: τ eꝯ. Mediocris aūt sudor fit a moderato exercitio vľ ab alijs causis moderatis mouētibus humorē grossum τ viscosuz mediocriter: si. n. oio esset grossus τ viscosus nullo modo moueretur τ si porri nimis eēnt coartati non fieret sudor nec exiret: vt est in frigidis vel nimis quiescētibus. ⸿ Qualitas sudoris diuersificatur ꝫm colorem odorem saporē grossitiē τ viscositatē caliditatē τ frigiditatē. ꝫm colorē. ꝙ si sit citrinus colere attestat̄: si liuidus melie. si rubeꝰ sanguini: si albꝰ flegmati. hꝯ colores pñt sic haberi: si intingatur pānus in sudore: τ postea permittat̄ siccari ipo pāno desiccato aliquē representat colorez pānus: τ ꝫm illum colorē quē hꝫ pānus iudicet̄ de humore: qꝛ si pānus sit citrinus colera: si liuidus melia: si rubeꝰ sanguis: si albus flegma signāt̄. ⸿ Scōm tꝑs ꝯsiderat̄ sudor: qꝛ nullus sudor in ꝑnº morbi est laudabilis: sicut nec alia eūo: vñ. G. nulla ꝫ nāz eūo fit in ꝑnº ipsius morbi: qꝛ mā tūc est idigesta: τ a nā tūc nō hꝫ expelli: sed magis digeri: vt tādē digesta in statu expellat̄. In statu vero signis digōnis precedētibꝰ: τ in die cretica laudabilis est soluz eūo. In declinatiōe aūt qñqꝫ ꝯtigit nō suꝑuenire sudorē ꝑlꝫ sequēte maiori grauitate: τ ꝟtutis debilitate: τ ꝫ est sigm mortale. signāt. n. nāe dissolōnē τ nō morbi: quod fit qñ sinthomata remittunt̄ nō precedētibus signis digestionis: qñ mā morbi magis est idigesta. ⸿ Scōm locū aūt ꝯsiderat̄ sudor: qꝛ dicit ypo, vbi i corꝑe sudor ibi narrat

egritudinem: vnde si ad totuz corp⁹ spargaẽ mã. necesse
sit vt totuz corp⁹ purgeẽ: cuz sudor nihil aliud sit q̄ꝫ pur
gatio nãe ex nimys sup̄fluitatibus: sudor dicit̃ lauda/
bilis. Si autez in solo capite sit sudor ꝛ debilis sit in fe.
acuta malũ ẽ: signãt. n. ꝙ nã deficiti mũdificãdo corp⁹
per sudorẽ: peior aũt est si sit fridus sudor: qꝛ signãt calo
ris inati extinctionez in locis illis per que trãsit sudor: q̄
neq̄ꝫ a fe. neq̄ꝫ a calore nãli calefieri põt: licz sudor resol/
uat̃ a mã ca. in vasis ebulliẽte: talis. n. sudor in fe. acuta
proximã mortez narrat. vel promittit. Sz in cronica fe.
prolixitatẽ morbi: silr̃ sudor circa caput collũ: pectus: in
fe. cronica ꝛ lẽta. d̃bilitatẽ signãt nãe ꝛ multitudiẽz ma/
terie: vñ silr̃ ꝓlixitas morbi declarat̃. Sz i morbo acu/
to signãt mortẽ. ¶ Sciẽdũ aũt ꝙ illa loca in qb⁹ minus
colligit̃ de mã: ẽm cursum nãe debẽt minus sudare: silr̃
illa loca q̄ coartant̃ in decubitu: sicut ẽ latus i q̊ dormit
patiẽs. In dorso aũt plus solet esse sudoris grossi viscosi
ꝛ in iferiorib⁹ mẽbris plusq̄ꝫ in sup̄iorib⁹: ꝛ i somno plus/
q̄ꝫ in vigilys. In somno qdẽ sudor sup̄uenit duobus mo/
dis: vl̃ pp̄ sup̄fluuz cibũ nup̄ acceptũ: vl̃ pp̄ sup̄fluos hu/
mores a lõgo tp̄e adunatos i corp̄e. Si pp̄ sup̄fluũ cibuz
ad curã sufficit abstinẽtia: vt dieta subtil̃ ꝛ exercitiũ. Si
ꝓpter hũores sup̄fluos necessaria ẽ purgatio: vt dicit af/
for. ille. sudor multus sine manifesta cã. ꝛc̃. ¶ Qualitas
mãe signãtur ex ipsa purgatiõe gnãlr̃ p̄ q̄litates sudoris
frigidi ab assell. qlibz ergo ꝯsideret vtrum ille sudor sit
grauis: vel fetidus: si sic sit. hũores venenosi signãnt̃: vñ
vtat̃ yeraruffi. ꝓ meⁿᵃ: ꝛ tyriaca ꝓ opiata: ꝛ dieta lauda/
bilissima. Eodẽ mõ sis ĩstructus ẽm alias qualitates su/
doris: ꝛ gnãlr̃ ois sudor frigidus ꝛ multus maluz signãt:
habẽtibus. n. istos sudores nõ ꝯuenit flõmia: nec vẽtris
solo ꝓpter sui debilitatez: nisi p̄us materia digesta: ꝛ vir
tute confortata. Clisteria tamẽ possunt fieri ab ipso p̄nᵒ.
¶ Itez malus est sudor intersectus ꝛ intercisus: qꝛ ma/
terias diuersas declarat. Itẽ ois sudor in p̄nᵒ morbi ma
lus est. Itez omnis sudor nõ sequẽte alleuiatione patiẽ/
ti est malus. Itẽ omnis sudor sequẽte horripilatione: vl̃
rigore malus est. Itẽ debilitas pulsus ꝛ paruitas ꝛ subti
litas ĩminẽte sudore: vel in ipso sudore pessimũ est: cum
pulsus debeat esse magnus grossus ꝛ viscosus: si sudor
sit ex p̄te nãe. Per p̄dicta patet capl̃z de sudore. ¶ Su/
dor alius nãlis ꝛc̃.) ois sudor nãlis a cã fit intrĩseca. Sz
innãlis põt eẽ a cã extrinseca: vt expositũ est supra. auc.
tamẽ large sumit sudorez nãlem. s. illum in quo sol̃ sup̄/
flua expellunt̃: ꝛ ẽm h̃ vlr̃ omnis sudor a cã est ĩtrinseca
vel extrinseca (nõ nãlis est de ꝯsumptione carnis). i. in
quo iuuatiua expelluntur (carnis). i. mãe carnis que est
humor laudabilis: ĩpossibile. n. est carnẽ liquefieri p̄ su/
dorez (naturaz suã exit). i. exire cog̊scit̃: (q̄ꝫtitate ꝛc̃.) h̃
omittit vnũ mẽbruz diuisionis. s. paucitatez sudoris pp̄
alias euacuatiões: vel pp̄ debilitatez expulsiue (cum su
dore tũc ꝛc̃.) Sciendũ ꝙ nũq̄ꝫ sudor dꝫ restringi subito.
Sed paulatiue: cur ergo doceat restringere sudorẽ sup̄/
fluuz: dicimus aũt ꝙ siue sit fluxus creticus: siue sintho/
maticus: dũmodo virtus patiẽtis sufficiat: nõ presumat
medicus restrĩgere sudorez añ tertiũ diez. Sed tunc re/
stringat: multotiens. n. cõtingit ꝙ euacuatio sinthoma/
tica terminatur in creticã ꝛ eᵒ. cum. n. natura excitata se
colligitur ꝛ confortatur cuz sinthomatica: tũc sinthoma
ta terminãtur in creticã: p̄terea p̄iculuz est humores ma
los egredientes statiz restringere: ne forte ad mẽbra no/
bilia rapiãtur. Cardiacaz ergo dyaforeticaz patiẽtes in
domibus fridis debent morari: ꝛ aqua dulci ꝛ frigida la
uari ꝛ loca: vnde sudor egreditur cum aqua ros. ꝛ aceto
p̄ungi: sicut dicit Ras. Preterea alcãna cũ aceto ꝛ pauco
sale misceatur cum quibus loca emplastrentur: ꝛ post. y.
horas epithima tollatur: ꝛ cum aceto lauentur: ꝛ postea
pulueres ro. sandal̃. sup̄aspergãtur: fiant autez que dicit
Viaticus que sunt bona. (Si incitãdus sit sudor) h̃ do/
cet sudorez ꝓuocare: ꝙ nõ soluz est faciẽdum in hoibus
poros angustos hñtibus ꝛ carnes: ad qd̃ multũ valz mu
cillago seminũ diur̃. coctor: in aqua febricib⁹: in vino vo
sanis: sanis dꝫ fieri stupha ꝛ balneum: fiant etiaz que di/
cit Viaticus que sunt satis plana.

¶ De variolis. Cap. VIII.

Variole de sanguinis putridi nascun/
tur corruptione: ꝛ sunt de accidenti/
bus synochũ comitantib⁹. ¶ Qua/
rũ signa sunt febris fortitudo: cepha/
lea: rubor oculorum: ꝛ faciei plenitudo: corũ
grauitas: dolor in gula: ꝛ in pectore tussis: pru
rigo in naribus: sternutatio ꝛ p̄ũctura in sup̄/
ficie corporis: qꝛ materia querens exituz pun/
git carnez ꝛ cutez separans iuncturas earum
ad exeũduz. Qd̃ cũ videris certa signa sunt h̃ꝰ
passionis vẽture. ¶ Medicandus est ergo in
initio cuz calidis ꝛ humidis. que intus naturã
dissoluũt ꝛ extrinsecus expellunt. Caueat̃ fri/
gida medicina que humores claudit ꝛ conge/
lat. Medicina vero variolas cito eĩciẽs: ꝛ si/
ne molestatione est succus maratri: apij. cum
orizacca. ¶ Accipiant de hac confectiõe a no
bis probata. ℞. v. ficus siccas: lentis munda/
te. ʒ. x. lacce. ʒ. v. dragagã. totidem. maratri. ʒ.
iiij. omnia coquãtur in. i. lib. aque ꝛ. ß. vsq̄ꝫ ad
ʒ. iiij. deinde cola ꝛ mitte. ʒ. i. c̃c̃. ꝛ da bibere añ
cibum ieiuno: ꝛ hora dormitionis donec tote
appareant: ꝛ deinde cesset. ¶ Aliud. ℞. rose.
lentis mundate. añ. ʒ. iiij. lacce. ʒ. ij. maratri. se.
citoñ. dragagan. añ. ʒ. i. ꝛ. ß. mastic̃. ʒ. i. omnia
coquãtur ꝛ colentur ꝛ bibere dentur. ʒ. iij. cũ
orizacca. ¶ Demus ptisañ. bliti. crisolocãnã.
cucurbi. ¶ Epithimata vitentur omnimode
ne forte vulnera reuertãtur intra ꝛ cadẽtes in
cardiacaz moriãtur. ¶ Studenduz est in ini/
tio ne in oculis pustule nascãtur: ꝛ lauentur cũ
lotura oliue oculos mundificãte: bis mundi/
ficatis imponenda est aqua ro. cum succo ma
li gra. vel aqua ro. ꝛ sumach. ¶ Si os circũ/
dando exierint lauentur cuz visco psilij ꝛ zuc/
cara. ¶ Post. vij. dies opꝫ custodiri de medi
cina vel dieta dissolutiua: qꝛ h̃ passio propria ẽ
solutioni ventris superuenienti: ꝙ si adueniat
oportet eaz constringi cum medicina in dya/
ria dicta vel in alijs locis libri nostri. ¶ Pu/
stulis effluentibus ꝛ desiccari incipientib⁹ im/
pleatur culcitra vbi infirmus iacet de rizi fari/
na: superponatur vulneribus farina rizi vel
milij cum croco.

¶ Variole duabus de causis generãtur vl' de corruptio-
ne sanguinis quã cõtrahit fetus generat⁹ in ĩmũda ma-
trice: vel de corruptiõe sanguĩs que est cã synochi putri-
di: cuz.n. semẽ cadit in matrice sanguine mẽstruo reple-
ta anteq̃ȝ mẽstrua euacuẽtur: fetus ibi generatus malaz
inde trahit cõplexionez: qꝛ nutrit̃ corrupto: vnde si cor-
ruptio sit multa ⁊ virtus debilis leprã nõ effugiet. Sed
si virtus sit fortis ⁊ corruptio sit pauca claudit̃ illa cor-
ruptio sanguinis in locis remotis a mẽbris ꝑncipalib⁹:
quẽ corruptuz sanguinez mala dieta ⁊ inordiata mouet:
⁊ inde pessimi humores mouẽtur ⁊ perturbãtur: vñ va-
riole generãtur. Idez facit malus aer corruptus: ex quo
etiã fe. sinochus ⁊ alij morbi pestilẽ[n]iales generantur.
¶ Pueri autẽ ⁊ adolescẽtes frequẽtius habẽt: vel icur-
runt hũc morbuz. raro vero iuuenes. Senes autẽ nũq̃ȝ:
si eniz sanguis corruptus nõ ebullit ⁊ mouet̃ ad gñãtio-
nez variolaruz ꝓpter tẽporis tãtaz diuersitatez ⁊ diete
p̃cedẽtis: nũq̃ȝ aũt amplius in senectute h̃ fiet: qꝛ postea
natura iam assuefacta tali sanguine eo nutritur: cuz iam
sit ꝯuersus in naturaz: pueri aũt ⁊ adolescẽtes ꝓpter san-
guinis multitudinez: ⁊ ꝓpter ꝓpinquitatez corruptiõis
⁊ ꝓpter inordinatiõez diete frequẽter icurrũt variolas:
ita ꝙ pauci vel nulli euadũt ab h̃ morbo: qm̃ in ĩmũda
matrice fuerãt generati. ¶ Itez sinochus putridus per
variolas frequẽter terminat̃ cuz in his debilis sit natu-
ra: nec possit optimaz perficere crisim facit ꝙ potest cor-
ruptissimuz sanguinem exterius expellendo per vario-
las. ¶ Signa variolaꝝ que ponit auc. bona sunt ⁊ cum
his adest dolor in capite cũ grauitate. ⁊ in voce raucedo
⁊ grossities ⁊ asperitas ⁊ sintille ⁊ lampades apparẽtes
oculis. qđ est ꝓpter vapores sanguieos ⁊ colericos caput
ascẽdentes. ¶ Variolaꝝ. iiij. sunt genera que ponũtur
ab Ysa. ꝓpter mãe diuersitates: quedã.n. sunt de sangui-
ne: ⁊ sunt late inferius grosse rubee ⁊ molles supius paꝝ
acute: tales sunt laudabiles salutẽ promittẽtes ⁊ cito di-
gestionez recipientes: qꝛ sunt de sanguĩe calido ⁊ humi-
do nãe multuz amico. Quedã sunt de colera: ⁊ tales spã-
liter dicũtur morbilli: ⁊ sunt cũ quadaz citrinitate valde
acuta parui calidi sicci valde dolorosi pũgitiui. Isti val-
de sunt suspecti ⁊ dubij cum sint de colera fumosa tarde
recipiẽtes digestionez: ad iudicandũ ergo de talibus ad
signa digõnis vel idigestiõis est recurrẽdũ. Quedã aũt
variole fiunt de flegmate: ⁊ sunt ille late nigre parũ nisi
forte fuerit de flegmate salso: ⁊ tũc ẽ plurimus pruritus
cũ dolore: si aũt tales emittãt saniez eruginosaz: desperã-
duz est: sũt.n. mortales. Quedã fiũt de melia ⁊ simil'r sũt
sicce dure sic̃ veruce q̃si lapidee. obscuri coloris vl' liui-
di: ⁊ si cõuertant̃ ad nigredinẽ sunt mortales ⁊ general'r
oẽs pustule ad nigredinez cõuertentes vel declinantes:
vel fusce vl' virides sunt mortales: qꝛ sigñant caloris na-
turalis extinctionem ⁊ plurime mãe venenositatẽ ⁊ ni-
miaz adustionez sanguinis: vnde variole de sanguine si
a colore rubeo permutãtur ad fuscuz aut viridez aut ni-
gruz sunt mortales: auctores aũt per pustulam nigrã su-
bito apparẽtẽ i frõte vel in ligua: vel i manu: vel in pede
maxie solẽt ꝓnosticare mortẽ. ¶ Cura g̊ taliũ passionũ
gnãl'r sciẽdũ ꝙ nullo mõ opȝ fieri repcussio: nec i illis q̃
fiũt i pueris ex sanguie mẽstruali mr̃icis: nec i illis q̃ sy-
nochũ ꝯcomitant̃ nisi circa oculos cũ mã fuerit furiosa.
Cum.n. mã sit venenosa ⁊ furiosa si repcutiat̃ faciet dis-
sinteriã: vl' aliqđ pessimum sinthoma circa oculos cũ fi-
at repcussio: qꝛ eoꝝ suba ẽ valde tenera: ⁊ pp furiositatẽ
mãe cito corrũpit̃. In alijs ãt mẽbris ẽ gnãle: vt fiat ex-
tractio mãe ad exteriora. Ad extrahẽdũ ãt mãm accipe
succũ feniculi. apij. ⁊ i ipso tepefacto intinge pãnũ lineũ:
⁊ inolue corpus totũ illđ trahit mãm ad exteriora: ⁊ in
parte ꝯsumit. Val'r põt i variolis pueroꝝ: decoquãt in
aq̃ lẽticule: ⁊ eis postea ꝓiectis illiniat̃ illa aq̃: lenticula
q̃uis sit frĩda: cortex tñ ei⁹ fit calidus: ⁊ aq̃ ꝺcoctiõis ei⁹
attractiua ⁊ ꝯsumptiua: circa oculos ãt leuis fiat percus-
sio cũ bõbace vl' pãno lineo in aq̃ ro. ĩtincto. ab interiori
aũt alteratiua administrẽt̃ ad frigidãdũ: sic̃ oxizacca. h̃
eñi alterat ebullitionẽ sanguĩs: ⁊ ipȝ ad exteriora expel-
lit. Necessariũ aũt ẽ in pueris curare ipsaz passionẽ ne le-
praz icurrãt i maiori etate: ⁊ i fe. acuta laudabile ẽ cũ di-
gestiõe: qꝛ sigñat ꝑfectã corpis mũdificatiõez. Si autez
fiat excoriatio ⁊ putrefactio cutis: fiat puluis de rosis:
⁊ de fabis siccis ⁊ supaspergat̃: cauẽdũ ãt ne fiat inũctio
aliq̃ ne mã nocẽs interi⁹ retineat̃. Item puluis litargiri
⁊ plũbi vsti cũ carie lignoꝝ multũ valȝ ad variolaꝝ ex-
siccationẽ: ⁊ ad mãe venenose cõsumptiõez: puluis autẽ
thuris: mastic̃. sarcocolle carnẽ regnãt ⁊ cicatrizat. i. con-
solidat ⁊ loca mũdificat: vestigia aũt variolaꝝ lõgo tp̃e
post solẽt remanere: ad qđ multũ valet corpis ĩpiguatio
⁊ balneũ: sic̃ dicit Raf. ⁊ vnguẽtũ citrinũ: ⁊ ea q̃ faciunt
ad mundificationẽ faciei. Item p̃cipit Ysaac. zucca. ro. ⁊
crocũ cuz succo apij. i. decoctio apij vel maratri: gargari-
zare: h̃.n. valde mũdificat faciez. Si sit.n. tp̃s fridũ fiat
focus in domo patiẽtis vbi iacet: ne pp frigus aeris exi-
tus mãe impediat̃. Sic̃ etiaz solet fieri in ceteris acutis
crisi istãte cũ tp̃s ẽ hyemale. Si aũt adsit solo vẽtris ex-
hibeat̃ zucca. ro. ⁊ trocis. de spodio vel rasura eboris: san-
dal'. ro. cũ aq̃ ca. distẽperatis. his visis cetera sunt plana:
(variole de sanguis) capl'm istud cõiter ẽ de variolis ⁊
morbillis ⁊ ꝯtinuat̃ febrib⁹: sic̃ ꝺ sudore ꝑ vtrãq̃ȝ habẽt
termiari: ⁊ in vtroq̃ȝ est prouidẽtia necessaria: (iũcturis
earum). i. carnis ⁊ cutis (que cum videris). s. acciden-
tia: signa autem cretica (huius passiõis venture). i. mãe
vel variolaꝝ futuraꝝ medicãdũ: cõtra variolas dicitur
valere purpura: vel scarleta ticta de grano cõbusta ⁊ pul-
uerizata cum succo feniculi ꝓpinata (succus maratri) h̃
subtiliant sanguinez ⁊ aperiunt poros incidendo ⁊ pene-
trando: vt materia exterius expellatur (℞. ficus sic.) h̃
decoctio nequaq̃ȝ exhibeat̃ in augmẽto: vel in statu fe.
vel in sudore. Sȝ i declinatõe appentib⁹ variolis. Reci-
pit.n. plurima calida ad materiaz subtiliãdam ad aperi-
endum vias: vt sunt ficus (lacca) gũmi cuiusdam herbe
cali. ⁊ sic. aperitiue (maratruz crocuz) lentes autez frigi-
de sunt ⁊ dragagan. ꝙ (. ℞. ro. lẽtis mũdate) h̃ sil'r detur
in declinatione (lauemus cum lotura oliue). i. cum de-
coctione foliozuz oliue que sunt amara ⁊ põtica ⁊ reper-
cutiunt id qđ est influendum: ⁊ ꝓpter siccitatem consu-
munt. Si autez coquãtur in vino subtili albo: ⁊ inde la-
uetur multum: mũdificat dentes ⁊ gingiuas (his mun-
dificatis). i. consumpto qđ fluxerat instillet̃ in aqua ro.
que confortat (cum succo mali gra.) que subtiliat ⁊ cla-
rificat (vel aqua ro. cuz sumach.) h̃ fortius repercutiũt
⁊ infrigidant. (Si os circũdando) h̃ datur ne labia ex-
corientur: cum sint tenera multuz vt ardor materie re-
primatur (post. vij. dies.) quasi dicat. nunq̃ȝ apponatur
psilij mucillago anteq̃ȝ materia sit penitus expulsa: opȝ
custodiri: qꝛ timẽdum est de fluxu ventris.

¶ De medicina contra venenum. Cap. IX.

Edicina autẽ vniuersaliter omnibus
iuuatiua venenatis hec erit: oȝ suspi-
tiosos decipiendi cauere omnes ho-
mines: vnde suspitiosi timẽt: vt neq̃ȝ
famelici: vel sitibũdi ab eis aliquid accipiant:

quod cōpertuz sit optime qualitatis: sicut dul
cis in dulcibus: acetosi in acetosis: salsi in sal-
sis: vitent abbhominosa vel fetētia: dixit Dyas.
Si quis aquaz frigidam sufficienter ante cibū
biberit bñ has qualitates discernere poterit.
¶ Cum autem contigerit in cibo vel potu ar-
sura: vndecūqꝫ venerit vl' iectigatio siue spas-
mus: seu tumor in digito seu in vngue morta-
le ⁊ venenosuz est. Sil'r si ori aduenerit ⁊ sali-
ua fluere ceperit: ⁊ labruz formicauerit: ⁊ in
lingua ardor fuerit ⁊ durities in dētibus vene
nosuz esse intelligitur. Qꝫ si ad stomacū vene-
rit ⁊ angustiaz genuerit: atqꝫ sudauerit. ꝑcor-
dia strinxerit: obtenebrauerit oculos: vomue
rit inflabitur: colores mutauerit: riguerit: ar-
sura affuerit: oꝫ festinari vt medicet̄: alioquin
moritur. ¶ Gal'. ⁊ Dyascor. preceperūt qūo
preuideat̄: si res venenosa timeatur. Accipiāt
ergo ficus siccas cū nucibus quib⁹ venenosa
ante comesta cōfundātur. post comestionem
nō nimis subuenient: simil'r castanee cum ficu
bus siccis: ⁊ parū rute idem faciunt: auellane
cum pauco vino comeste: nuces quoqꝫ viri-
des cū ruta faciunt idez: calamētuz cum vino
idē facit. Dyascor̄. terraz sigillatā multū dixit
valere in venenosa prohibitiōe: quam si antea
vel postea quis biberit: tūc nil obsunt veneno
sa: qꝛ euoment̄. ¶ Gal'. cōfectionem dicit que
a mortalibus custodit cibis. quā nicomedem
regem dicit accipere solituz cū suspitionē ha-
beret. ℞. baccas lauri: terre sigillate. añ. ʒ. iij.
fac pul. temperās cuz oleo ⁊ da. ʒ. iij. cuz. iij. ʒ.
mellicrati in spē auellane: hanc eniz ante vene
num si dederis permanēs in stomaco venien-
tia venena expellit cum vomitu: quā si qs ne-
gligat ⁊ periculuz h̄ incidat: opꝫ in venenosis
expellendis laborare anteqꝫ dominētur in cor
pore: expellūtur autem cum vomitu: vel ege-
stionibus. Neqꝫ soluz vomitus in his expellē
dis adiuuat: sed etiam cuius qualitatis fuerit
denotat: liquore eniz siue odore siue sapore in
vomitu quale venenosum fuerit ostenditur: si
eniz vnctuosuz fuerit ⁊ saporis abbhominabil'
⁊ odoris: intelligitur qꝛ rana marina fuerit: si-
ue lupus marinus: si coagulatus ⁊ petiat⁹ fue
rit intelligitur esse sanguis bouinus. De odo-
re intelligitur si opiuz fuerit. De colore si ceru
sa fuerit vel gipsuz: egestio maxime iuuat ī ex-
pellēda a corpore nocitiua materia: vomitus
autem incitetur cum oleo in aqua ca. vel cum
melle ⁊ oleo: aqua de aneto idem facit: si arsu
ra in ventre fuerit demus oleuz ro. cum aqua
frigida. ¶ Certificato qꝛ stōs sit mundificat⁹.
⁊ arsura atqꝫ dolor cessauerit: demus digesti-
bilia cum clisteri vt mundificentur intestina ꝺ
rebus illis venenosis: det̄ deinde lac post mū-
dificationes certas vel seruz. Nutriatur cum
calidis rebus ⁊ vnctuosis: sicut ficub⁹ sic. nu-
cib⁹: auellanis. fisti. vuis passis. sisamo. Nu-
triatur iuribus gall'. annualis agni. eduli. pisci
bus crassis. Si inferiora ventris ardeant vel
pungātur clisterizentur: gallina crassa coqua-
tur quousqꝫ in decoctione deficiat: ius autem
illud bibat: balsamuz cum lacte mulieris mul
tuz valz arsure vel dolori ventris ⁊ rebus ve-
nenosis. Detur tyriaca maior: qꝛ causam con
ficiendi tyria. ma. Andromacus dixit non fu-
isse nisi causaz destruēdi res venenosas: qꝺ tri
bus modis fit: vel desiccatiōe veneni: vel mū-
dificatione veneni expulsiua de principalibus
mēbris. i. a corde: epate. pulmone: cerebro: vl'
qꝛ h̄ tyriaca membra principalia in venenosis
expellendis confortat. Rursus Androma. ⁊
Gal'. cōcorditer dicūt ꝙ hec tyriaca magna ex
carnibus tyri facta non cōtra morsus tyri sol'.
⁊ serpentuz iam factos adiuuat vel contra ve
nena ebibita: sed etiam prius accepta h̄ ab his
⁊ ab alijs accipiendis defensat.

¶ Hic incipit docere quomodo est operāduz contra po-
tiones mortiferas ⁊ venena: nec tamen docet qd sit ve-
nenum: vel a qua virtute in corpus operetur: ⁊ īmutet il
lud. Sed more practici docet qūo talia sunt vitāda: ⁊ po
nit accidentia que sunt signa veneni prius sumpti: dein
de ponit diuersas curas contra illud paulatim. ¶ Nos
vero egredientes altius dicimus ꝙ venenuz est substā-
tia corporis humani a tota specie corruptiua. Oīa. n. ꝑ
os ingredientia necesse est ꝙ aliquo modoruz triuz ope
rētur: vel a sua suba: vel a sua materia: vel a sua virtute:
nec est inuenire plures modos operandi naturaliter: si-
cut ponit Auic̄. a sua quidez materia non est venenum
operans: qꝛ omne tale ꝑm vltimuz assimilatiōis magis
patitur: ⁊ a sua natura cōuertitur: ⁊ membris assimilat̄:
veneni ꝟo nō est pati neqꝫ a sua nā ꝯuerti: sic̄ dixit Auic̄.
Sed magis ipsius est agere ⁊ corpus ad se ꝯuertere. q̄re
venenuz a sua materia non agit: ⁊ a virtute ꝟo comple-
xionata nō agit: qꝛ omne tale per viā rōnis cognoscitur.
venenuz vero solū per viā experientie non agit virtute
cōplexionata. Itez si ageret a virtute cōplexionata: siue
a primis qualitatibus: qꝛ magis elongātur a natura cor-
poris humani fortius ageret in corpus humanum. Sed
elemēta magis elongantur: q̄re fortius agerent. Item si
agerent ꝑm virtutem cōplexionatā. Sed talis actio est
ꝑm cōtrarietatem: qꝛ calida agunt in frigidis ⁊ eͦ. ⁊ sic
ꝑm cōtrarietatem: qꝛ calida agunt in frigidis ⁊ eͦ.
ca in humidis ⁊ eͦ. ergo ꝑm h̄ venena calida cōtra frigi
da conferrent: ⁊ sicca cōtra humida: ⁊ eͦ. Sꝫ sicut tyria-
ca que est ca. iuuat contra venena frigida sic cōtra cal'a:
q̄re relinqtur ꝙ tyriaca non agit de cōplexione: relinq-
tur ergo ꝙ venena ab alia ꝟtute agūt qꝫ sit virtus ꝯple-
xionalis vel ꝑn^m materiale: ⁊ nullum aliud ꝑncipiū erit
agendi nisi formale: quare venena ⁊ me^ne laxatiue in h̄

ꝯueniunt ꝙ agūt a ꝓncipio formali: siue a specie formali
qd̄ appellatur tota substātia: siue forma ꝑfectiua: a qua
res est id qd̄ ipsa est: ꝓncipium materiale vel spēs māl'is
magis est pn^m patiendi: ⁊ ab illo cibus cibat quādo pati
tur: vel supra se recipit formā mēbri: spēs vero formalis
pn^m est agendi actione ꝯuenienti corpori humano: qn̄qꝫ
sicut pyonia quādo destruit epilepsiā: ⁊ qn̄qꝫ in actione
incōuenienti: sicut in veneno corporis nostri destructi-
uo preter id ꝙ ipm corrūpatur a sua spē: imutat.n. ita ꝙ
nō imutatur: sicut dicit Auic. per h̄ pꝫ qd sit venenum ⁊
a qua virtute agat. Sicut.n. duo sūt pn^a cuiuslibꝫ rei in-
trinseca.s. materiale ⁊ formale: sic ipsa res agit intra cor-
pus dupl'r. Sed alterū se hꝫ ad patienduꝫ sol'. vt mā. re-
liquū ad agēdum vt forma. Illa autē res: siue spēs mā-
lis nihil aliud est q̄ꝫ necessitas recipiētis ſm magis ⁊ mi
nus: ſm spēm formaleꝫ nāliter ꝓcedens. ¶ Quomodo
autē medicus obuiet actioni: siue destruat actionē prin-
cipij formalis qd̄ ē in veneno docet auc. dicēs ꝙ vnctuo
sa ⁊ stōm cōfortātia h̄ faciunt: vnctuosa: qꝛ meatus opi-
lant ⁊ ꝓhibent cursum veneni per venas ⁊ arterias: per
cōfortantia aūt stōs cōfortatur ad expellēdum venenū.
Sunt auteꝫ alia venena cōsumentia: sicut ca. ⁊ sic. in. ij.
vel. iij. gra. Sunt ⁊ alia que a tota suba veneno cōtradi
cunt: aut virtute cōplexionali: vt sunt quedaꝫ simplicia:
vt gentiana. aristol'. lon. ruta saluia. castor̄. quedam sunt
cōposita vt est tyriaca metridatū. ¶ Signa autem ve-
neni assumpti sufficienter auc. enumerat: vt mutilatio.
morsio. punctio. ⁊ ventris corrosio. ⁊ feruor. sudor faciei:
rubor: tumor: ⁊ estuatio. sitis. ⁊ fetor oris: oculoruꝫ citri-
nitas ⁊ rigiditas membroruꝫ: ⁊ tādem dissolutio ⁊ sinco
pis: qd̄ est mal'. que omnia cōtingunt ex humoruꝫ corru-
ptione: ⁊ subita corporis alteratione: ⁊ mala cōplexione:
⁊ ex fuga v̄tut] ⁊ debilitate. ¶ Interius g̊ veneno sum-
pto statiꝫ ꝓuocetur vomitus ⁊ statim fiat clistere vētre
cōstipato: deinde detur tyriaca: vel dyatesseron cū vino
decoctionis rute. gētiane. baccaꝝ lauri: maneat in dieta
tenui. Si sit repletus bonū est ipsuꝫ purgare: deinde bal
neari: postea opiata ꝯsumptiua exhibeatur. sicut metri-
datū: dyatesserō. deinde fiat flōmia ⁊ balneuꝫ ⁊ stupha.
(¶ Medicina vl'is) In ꝓncipio docet cautelas cauendi
veneni: optimū est g̊ ne aliqs famelicus auide sumat ci-
baria: qꝛ auide sumpta cibaria nocent valde si ibi sit ve-
nenuꝫ: qꝛ cito penetrant ad vasa (omnib⁹ venenosis).i.
cōtra oia venenosa (opꝫ suspitiosos decipiēdi cauere).i.
opꝫ ꝙ illi qui suspitionē habēt ne decipiāt̄ (cauere) su-
ple illos (vnde).i. a qb⁹ (suspitiosi).i. illi q h̄nt suspitio-
neꝫ ⁊ timoreꝫ (caueant ne ipsi suspitiosi famelici) suspi-
tiosos ex parte suppositi itellige (decipiendi).s. passiue
(aliqd̄ ꝙ opꝫ.) Nōn^m ꝙ in his que sūme dulcia sunt: oc-
cultātur venena: sil'r in sūme amaris vel acetosis: qꝛ ꝑꝑ
excellētiam suā non ꝑpendit̄ venenū eē admixtū. (Ab-
hominātia vel fetētia) a sapore vel odore ꝯiectātur (ve
neni admixto) omne eniꝫ venenuꝫ mali saporis ⁊ fetidi
odoris: ⁊ fetidi coloris ē: vn̄ solet talib⁹ admisceri q̄ opti
mi sunt saporis: vt melius occultet̄ vel in alijs q̄ sūt ex-
cellētis saporis simil'r pōt occultari (Si qs aquā fridā)
aqua frigida in multa q̄ꝫtitate bibita istr̄a gustus lauat:
vn̄ gustus qualitates ⁊ sapores bn̄ discernit i assumptis.
Itē frigiditas aq̄ adiuuat ꝑtes lingue ⁊ cōfortat neruos
vt fortius cōprehēdāt ⁊ apphendāt. Iteꝫ ꝑ insipiditatē
⁊ humiditateꝫ optime discernit̄ sapor. ¶ Cum aūt ꝯti-
git) h̄ incipit signa veneni assumpti (iectigatio).i. salt⁹
membri: vt qui fit in membro ꝓpter vapores resolutos
(spasmus).i. neruorum rigiditas ꝓpter fugam ⁊ absen-
tiam spiritus motiui (tremor ex defectōe) virtutis mo-
tiue (in digito.) Nōnduꝫ ꝙ arterie directe extendūtur
a corde ad digitos: vnde vngues fiunt: vngues eniꝫ fiūt
vapore cordis: vnde cū venenuꝫ cor petit statim digiti
mutātur: ⁊ vngues inficiūtur: ⁊ h̄ est signum mortale: ꝑ-
sumitur eniꝫ cum peruenit infectio ad exteriora ꝙ iam
infecta sunt īteriora: durities in dentibus.i. rigiditas si-
ue stupor vel insensibilitas in lacertis dentiuꝫ (ficus cū
nucibus) ista sunt opilatiua transitum veneni prohibē-
tia (parum rute) ruta potenter destruit venenum: foliū
eniꝫ rute cadens supra bufoneꝫ ipsuꝫ interficit: vnde so-
let dici ꝙ saluie ⁊ cetere herbe ruta circūdantur: vt ad
illas reptilia non ingrediātur (auellane nuces) h̄ igros-
sare habent venenum (terram sigillatam).i. bolum: h̄
venenum ingrossat: ⁊ vias fortiter opilat: vnde venena
euomūtur cuꝫ nequeat penetrare (mellicrato).i. ydro-
melle: vel dicatur ꝙ mellicratum appellat conditum ex
vino ⁊ spēbus aromaticis ꝯfectis (digestiōibus).i. ege-
stionib⁹ (rana marina) piscis est venenosus: similiter le
pus marinus: ⁊ non debꝫ intelligi ille piscis: qui come-
ditur qui vocatur gallice leurepeys (coagulatus vel pe
tiatus) a petia qd̄ est frustum ⁊ vltimum: scꝫ per petias
⁊ frusta exeat vomit⁹ (sanguis bufonis) venenū buffo-
nis frīdissimū: vnde hūores infrigidat ⁊ coagulat sua fri
giditate (vel sanguis hominis) ⁊ iste penitus est vene-
nosus anteq̄ꝫ sit digestus: sicut patet ō saliua hominis ie
iuni ꝙ si de ea intingatur sagitta vulneratum interfi-
cit (vel sanguis bouis) vt quidam libri habēt: qꝛ sua fri
giditate ⁊ siccitate dicitur humores coagulare: sicut ve-
nenuꝫ: qd̄ credo esse falsuꝫ: vnde illa littera nulla est: de
odore intelligitur: vt opiuꝫ qd̄ odoreꝫ habet grauem ex
impuritate sua: de colore: sicut cerusa que trahit ad albe
dinem (detur lac.) h̄ quideꝫ sua caseitate opilat: ⁊ sua se
rositate lauat ⁊ vnctuositate confortat. Sed non debet
dari nisi stomaco mundificato (fisticis) fructus sunt nu
cleos habentes sub testis ca. ⁊ sic. (sisamo) h̄ est grossuꝫ
⁊ valde humiduꝫ ⁊ valde vnctuosum (balsamuꝫ.) h̄ cō-
sumit ⁊ confortat (tyriaca) h̄ ante cibū venenosuꝫ sum-
pta: ⁊ post etiam cibum sumptuꝫ confert. Sed de ratio-
ne potius ante cibum confert q̄ꝫ post. Item valet cōtra
antracem. Similiter contra omnes species lepre valet.

¶ De morsu tyri serpentis. Cap. X.

Q(u)em tyrus momorderit in initio in
albedinem mutatur color ⁊ tumescit
locus morsure nimium apparens q̄si
incensio ignis: patiens deficit: stupe-
scit: sudor frigescit: stranguria. tortura vētris:
vomitus colicus subsequitur: ⁊ nisi succurra-
tur veneno cor incenditur ⁊ periclitat̄. ¶ In-
cipiendum est a medicina vt loca morsure stri
cte ligentur statim ne venenum vias perforet
ad membra principalia: post ore sugatur: ⁊
cum sugens sit satur os eius cum oleo ⁊ vi-
no lauetur: locus tactus cum spōgia calida fu
migetur: nimisqꝫ scarificetur vt venenuꝫ egre
diatur: vtilis auteꝫ est incisio illius loci si in lo-
co sit qui incidi possit: sicut in digitis: ⁊ in simi
libus locis. Detur etiam tyriaca maior vt san
guinem dissoluat: ⁊ coagulari prohibeat: qꝛ
venenum sanguinem cordi coagulat: sicut lac
coagulatur. Sed calore tyriace dissoluitur:

⁊ cor inde expellendo cōfortatur: sicut flāma ignis in expulsione fumi. ¶ Or si tyriacaꝫ nusquā ineneris demus h̄ ꝙ sumus dicturi: succus de frondibus mali gra. cum vino cocto mixtꝰ vel cum aqua vbi stercus agninuꝫ sit coctum. vel. ʒ. i. ⁊. ß. detur de turbith cum lacte pecudis ⁊ succi de frondibus mirte: ⁊ succi sansuci. an̄. ʒ. ß. gētiane. ʒ. v. costi. ʒ. ß. omnia coquātur ad mediuꝫ ⁊ dentur bibenda: vel deť cerebruꝫ galline cum vino. ⁊ se. cauliuꝫ. māducēt cepas. porros. allia. ⁊ similia. Iteꝫ iuuat pullus galline scissus per mediū: ⁊ loco inde subfumigato: simil'r squilla in aceto cocta ⁊ frōdes mali gra. pistate ⁊ superposite. Iteꝫ ficus ⁊ allia pistate iuuant: cōfectionem hanc iuuare Sal'. ꝯfirmat. ℞. serapini. piperis. asse. oppopanac̄. an̄. ʒ. ij. galbani. sulphuris. an̄. ʒ. i. tēpera cum vino. ⁊ superpone vulneri.

¶ Egit superius de veneno per os assumpto: h̄ agit de veneno reptili infixo: vel ꝑ morsurā: vel ꝑ quācūq3 aliā aptioneꝫ. Cuꝫ aūt diuersa reptilia sint aliqua apud nos: sūt a nobis ignorata: sicut ponit Auic̄. h̄ tam̄ agit de paucis: sicut de morsu tyrie ⁊ pūctura scorpionis: vel apum vel vesparuꝫ. ¶ Est autē tyria serpens ca. ⁊ sic. similia faciens sinthomata vipe: ꝯueniunt. n. in h̄ tyria ⁊ vipa. qm̄ i morsu est dolor. Deinde paulatiꝫ ad totū corpus extenditur ⁊ color totius corporis mutať: locus morsus calet ⁊ in toto residuo sudor est frigidus: differūt vero i alys: qm̄ vipera mordens parua facit foramia in corpore: vn̄ currit sanguis vel humiditas venenosa vel viscosa. ⁊ sequiť excoriatio cū quadā viriditate: ⁊ pruritu: tyria vo mordēs locū morsuꝫ magis mutat in albedinē: q2 calor innatus ⁊ spūs fugiunt a loco morsure: vn̄ seqtur albedo ⁊ liuiditas: ⁊ alia signa q̄ ponit auc. ¶ Cognita ergo cā per sua signa deť de pulpa coloquintid̄. ʒ. i. ⁊. ß. cuꝫ aqua ca. ⁊ ligeť locus morsure fortiter ne venenū possit penetrare: vnde ēt si mēbruꝫ sit paruuꝫ bonū est abscindi: sic̄ in morsu vipe exhibeať tyriaca: vel metridatuꝫ: vel deť assa fetida cuꝫ vino ad moduꝫ. iy. ʒ. butirum ēt ⁊ mel sil' cōmixta multum ꝓsunt: ⁊ allia ⁊ nuces: ⁊ oia vnctuosa: ꝓdest etiā vinū subtile vetustuꝫ fortissimū. Iteꝫ in loco morso fiat scarificatio. ⁊ statiꝫ superponať vētosa: ponatur supra locū emplastrū attractiuū: ꝙ si illd̄ emplastrū tale nō habeať: apostolicō vel galbanū: circa locuꝫ morsure ponať: fiat illinitio cū bolo. ⁊ lentibꝰ excorticatis: ⁊ cuꝫ forti aceto distēperenť ꝑdicta. s. bolus ⁊ lentes: ⁊ fiat flōmia ab eadeꝫ parte: sicut dicit Raß. vt materia i loco morso retineať. Scias aūt ꝙ si accidat sincopis ⁊ casus aut pulsus: diuersitas ⁊ cum sudore frigiditas vl'is ⁊ excoriatio cuꝫ pustulis per totū corpus apparentibꝰ suspectuꝫ est ⁊ valde timēduꝫ: comestio vo allioꝝ ⁊ potus vini puri ⁊ vetusti: medicina est fortis valde in morsura tyrie ⁊ vipe: vt dicit Serapion. Iteꝫ prodest comedere cepas ⁊ porros. Itē myrrha ⁊ castoř. ⁊ aristol'. lon. ⁊ ro. pip ⁊ anetuꝫ valde ꝓsunt ⁊ fiāt cetera que dicit Uiaticus q̄ sunt valde bona. ¶ Queꝫ tyria) tyria serpēs ē breuis ⁊ grossus: ⁊ rotūdus in yerico: sicut dicūt qdaꝫ reptus ⁊ ē ca. ⁊ sic. qui in tyriaca recipiť capite ⁊ cauda deletis: (ex albedine) qd̄ est ꝓpter rōnē predictā: vel q2 a calore veneni locus adustus dealbatur ⁊ tumescit propter dolorem ⁊ ꝓpter vaporeꝫ locū distēdentes: patiens deficit ꝓpter grossas fumositates subam cordis cōstringētes: vl' ꝓpter spūuꝫ resolutionē: vn̄ cessat motus cordis (stupescit). i. cadit in stuporē: q2 spūs aiales inficiūtur: ⁊ ab instrumētis sensuuꝫ ad locū doloris cōfluunt (sudor frigescit) frigiditas adest ꝓpter spūs ⁊ calorē inatum fugientes: ⁊ sudat ꝑꝑ humores interius resolutos in fumū vtute veneni q cōdensanť in sudoreꝫ (strāguriaꝫ) qd̄ est ꝑꝑ grossos fumos collū vesice cōprimētes: vel ꝑꝑ defectioneꝫ virtutis expulsiue (tortura vētris) ꝓpter violētiaꝫ veneni humorē dissoluētis: vomitus colericus ꝑꝑ hūoruꝫ adustionē ⁊ eoꝝ infectionē (sugens sit satur) vt mēbra nihil attrahāt: sed magis repudiēt venenū: meliꝰ āt esset vt ventosa suꝑ locuꝫ morsuꝫ scarificatū apponeretur. Deinde inunganť cū tyriaca ⁊ ceteris ꝯtra venenuꝫ valētibus: ⁊ si nō habes tyriacaꝫ alliuꝫ cuꝫ sale tritū idē facit: vel ēt menta cuꝫ sale: granū etiā tritici masticatuꝫ multuꝫ valꝫ: (cuꝫ vino) ad mūdificanduꝫ (cuꝫ oleo) vt sua grossitie vie opilenť ne penetret venenū ad cor. (tactus). i. morsus: vel ifectus (cū spōgia) h̄ trahit ⁊ consumit (vtilis est ⁊c̄.) intellige si pessima fuerint accidētia (coagula) coagulum licꝫ sit ca. ⁊ sic. lac tn̄ coagulat segregādo partē terrestrē ab aquosa: ⁊ aerea separat vt tādeꝫ aereuꝫ ⁊ aquosuꝫ ꝯsumat (sicut flāma ignis) flāma ignis ꝯfortať quādo fumus grossus tenebrosus ꝯsumiť. Sicut cōsumpto venenoso vapore calore tyriace cor cōfortať: (dulcis mali gra.) h̄ h̄ non reperiť (vel aquam) qd̄ est dictu: decoque stercus agninū in aq̄ ⁊ cōmisce succuꝫ mali gra. dulcis (stercus agninuꝫ) laxatiuuꝫ eē ꝓhibetur (vel de succo de frondibus mirte) omnia hec insimul coquātur: sicut dicit auctor. ⁊ si nō habes succos coque herbas omnes vsq3 ad ꝯsumptioneꝫ medietatis: vl' amplius (cerebrū galline) miruꝫ est qual'r h̄ valeat: ⁊ dicimus qm̄ viscositate opilat: vel dicamus ꝙ gallina digestioneꝫ adeo habꝫ fortē ꝙ reptilia ⁊ bufones digerit: imo forte sua siccitate humiditateꝫ veneni cōsumit: pōt ergo ex cerebro eius qddam occultū prouenire: vn̄ causas respicere hꝫ venenosas (pullus gallie) scias ꝙ anus gallie viue suppositꝰ morsure ꝯfert: q2 sugat venenū ⁊ attrahit: ⁊ ita confert multum: ⁊ si gallina ex defectiōe moriatur: altera queratur ⁊ superponatur: h̄. n. est fortis attractionis ⁊ cōsumptionis: sicut patet in freneticis quorum capitibus gallus fissus per mediuꝫ superponať: vt frenesis extrahať (subfumigatio). i. suppositio ⁊ calefactio. cetera paťt.

¶ De morsu scorpiōis. Cap. XI.

Quem scorpio momorderit dolorem maximuꝫ patiť quasi puncturā acus. aliquando calet: aliquando frigescit: aliquādo dolor augmētatur: aliquādo non. Rigoreꝫ patitur ex frigiditate in corporis extremitatibus: tument in illis locis: aliquando frigide sudant. ¶ Medicandū est cū tyriaca maiore vel socrugene quibus vngendus erit ille locus: detur aristol'. ro. ʒ. i. ⁊. ß. cū vino decoctionis baccaruꝫ lauri. Simil'r bouinuꝫ butirū ⁊ mel bibať: cācros pistatos demus bibendos cuꝫ lacte asinino: mirtaꝫ cū vino. idē facit agaricus: radix croci ortol'. vl' frōdes eius bibere cuꝫ vino denť. Quidaꝫ medici dixerunt dum infirmus hanc radiceꝫ in manibus tenuerit nullum doloreꝫ sentit. ¶ Cō-

fectio quā dyapātus fecit valʒ ad morsuʒ scorpionis ⁊ aranee. ℞. aristologi. long. ʒ. vi. piperis nigri. ʒ. iij. opij. ʒ. i. ⁊ ß. piretri. ʒ. v. tempera cum vino: ⁊ fac in moduʒ fabe. da pillul. ij. ¶ Aliud. ℞. calamēti agrestis ⁊ domestici. piperis: myrrhe: rute. pōdus equale tēpera cū melle. ⁊ da. ʒ. i. bibere. ¶ Aliud. ℞. rute. se. eruce. piretri. stor. sulphuris. an̄. ʒ. ix. castorei. ʒ. iij. fac pulueram ⁊ tēpera cum sanguine testudinuʒ ⁊ da bibere. ¶ Aliud mitigans dolorē de morsu reptiliuʒ: quā dyapātus dicit se ꝓbasse. ℞. mādrago. castorei. piperis albi. myrrhe. opij. pōdus equale: tēpera sicut diximus. ¶ Oportet vt dentur allia pistata cū vino comedenda: bibat vinuʒ forte. In balneo assuescant sudare: auellane iuuant comeste. vel facto inde cathaplasmate. Dyascor. dixit basilicon simil'r valere. Gal. dixit frondes lauri coctas in vino ⁊ pistatas valere: facto idē cathaplasmate. sulphur. ruta pistata ⁊ super imposita valet: ⁊ malue. se. ⁊ lini. valet simil'r. Maiorana pistata cuʒ aceto ⁊ sale idē facit. Quidā medicoꝝ dicūt. Si accipias castoreū ⁊ allium ⁊ pistes ⁊ cuʒ oleo ro. tēperes: ⁊ cathaplasma facias iuuat.

¶ Scorpionum vt dicit Serap. duo sunt genera: q2 duo sunt scorpiones: caudas habētes recuruas: qui in hyspania ⁊ Italia repiunt: ⁊ isti sunt maiores ⁊ venenosi: sed non valde. Sūt ⁊ aliȷ scorpiōes parui post se caudas trahentes qui sunt in oriēte. iuxta locū vbi Alexā. inclusit gog. ⁊ macgog. ⁊ sunt valde venenosi. Scorpiones auteʒ oēs sūt animalia similia scarabeis: excepta tamē cauda. H. n. aīal ore mordet ⁊ cauda pungit: ⁊ vtroqʒ interficit.

¶ Signa aūt puncture scorpionis sunt festina loci īduratio: ⁊ pustula cū rubore ⁊ dolore: ⁊ sentiunt per vices īflāmationeʒ: aliquādo infrigidationem: ⁊ adest sudor ⁊ horripilatio ⁊ tremor: ⁊ frigor extremitatum ⁊ tumor in virga: ⁊ inguine: ⁊ dolor adest per vices: ⁊ sedat ꝑ vices: velociter ergo medicāduʒ est cū. ʒ. i. ⁊ ß. cologntid. cocte in vino vel detur assa fetida cū vino distēperata: ⁊ exterius supra locū morsuʒ emplastret: ꝓdest etiam tyriaca maior. ⁊ tyriaca dyateseron cuʒ pauca scamonea. vl' fiat confectio talis. ℞. castor. cortic. radi. cappar. piretri. aristol. lon. an̄. ʒ. i. gētiane. ʒ. ij. cōficiant cū melle ⁊ exhibeātur. ʒ. ij. cuʒ vino antiquo: castor. aūt ⁊ euforb. supra locū morsuʒ ponant: ⁊ fiāt alia que dicit auc. ¶ Quem scorpio ⁊c.) ꝓmo ponit signa satis bona. Deide subiūgit curaʒ (socrugene) nō est in vsu: opiata est ca. ⁊ sic. ⁊ interp̄tatur cōsumptiua saluatrix nāe: loco huius ponat metridatum (vngēdus). i. cathaplasmādus (cū vino baccaꝝ lauri) in quo decocte sunt bacce lauri: bacce. n. sua viscositate opilāt (butirū) sua viscositate opilat (mel) consumit (cācros carniū) sua grossitie multum opilant (lacte asinino) sua terrestritate vias opilat ⁊ venenū ingrossat (radix. ⁊c.) rōneʒ huius ignoro. Sʒ si sit empicū (opij) cōfectio in qua recipit opiuʒ est formidāda: q2 illud ī se satis est venenosuʒ: licʒ sua ꝓprietas sit opilare (Aliud. ℞. calamēti) h cōfectio est valde bona ⁊ alia que sequitur (auellane) vnctuose sunt ⁊ grosse ⁊ opilatiue (i balneo). i. stupha (rathinū). i. thus minutuʒ: qd est vnctuosum aereum ⁊ confortatiuuʒ: cetera sunt plana.

¶ De morsu vesparum ⁊ apum. Cap. XII.

Vos apes pupugerint vel vespe venenuʒ habent: acutaʒ. n. patiunt incēsionem ⁊ dolorem nimium: fiuntqʒ ibi vesice nigre: vnde opʒ superponi alcānaʒ cum farina ordei ⁊ aceto temperatā: lac ficuuʒ valet: vel nuces pistate cuʒ aceto ⁊ frondes basilicō. ⁊ blete pistate atqʒ superposite. Quidam medici dicūt malue frondes pistatas ⁊ suppositas valere. Iteʒ si cum succo malue qs vngat non mordet a vespis vel apibus. Item musca manibus fricata ⁊ morsure superposita valet.

¶ Apes ⁊ vespe sunt multuʒ ca. ⁊ sic. complexionis: dum ergo pungūt aculeuʒ infigunt: ⁊ infixū relinquūt: q inducit caliduʒ ⁊ siccuʒ vaporeʒ qui venenosus est ⁊ inimicus nature: illū ergo seqtur dolor vehemēs in loco pūcto cū ardore ⁊ rubore cum apate ⁊ eleuatione partiū ꝓpiquaruʒ. In pūctura auteʒ apis suū relinqt aculeū: sed in pūctura vespe dicit aculeus nō relinqui: accn̄tia tamen sequūtur vehemētiora in pūctura vespe: q2 vespa est magis venenosa ⁊ magis calida. ¶ In principio g bonū est vt extrahat aculeus apis: ⁊ statim supponatur loco caliduʒ emplastruʒ cōfectū de stercore vaccino ⁊ aceto: in h enī est virtus maturatiua ⁊ ꝯsumptiua. Iteʒ valʒ ad idē illinitio cū succo maluaꝝ. Iteʒ semē sisami: emplastratū etiā cum aceto multū valʒ. Iteʒ ꝯferūt ea que dicta sunt cōtra venena (alcāna) pul. est cuiusdā herbe cāne siliis. fri. ⁊ sic. sua siccitate cōsumit vaporeʒ venenosum: tēperat ardoreʒ (lac ficuuʒ) attractiuū est: ⁊ cōsumptiuū: vnverucas destruit: loco cuius melius ē ꝯterere apes: ⁊ cōtritas ēt supponere morsure: cetera satis patent.

¶ De morsu canis rabidi. Cap. XIII.

Canis natural'r frigidus est ⁊ siccus cui nigra dominatur colera: vnde ex sui habundantia īmutata ⁊ putrefacta: ⁊ toti corpori dominans ita corrupta necesse est rabidos canes faciat: maxie in autūno ⁊ vere. ¶ Signa cognoscendi rabiduʒ caneʒ sunt: q2 aliȷ canes euʒ fugiūt: ⁊ semper ꝓfugus est ⁊ soliuagus ⁊ nutat q̄si ebrius: ore aperto: lingua dependente: saliua nimia d ore currit semper: sunt oculi inuersi ⁊ rubicūdi: aures retracte: cauda inter coxas: oculi apti: ⁊ tamen de lapide siue de quolibʒ alio obiecto offendit: ⁊ cuilibʒ rei vise repugnat: ⁊ ēt vmbre sue latrat. Queʒ cum canes vident fugiunt euʒ timentes latrantes super ipsū: certū autem h signum est vt bucella panis tingatur in morsura: sanguine exeunte ⁊ proijciatur canibus: quā si refutauerint ītelligimus canē rabidū esse. Si non est ecōtra. Accidētia patiunt inde. sūt terribilia somnia. In somni expergefactōe sūt timorosi sine cā. Irascunt stupidi ⁊

continue circunspicientes inspici ab alio non
patientes. Qui cum incidant in passionem ti/
mendi aquam quasi canes latrant ꝛ raucescũt
timentes cũ aquaꝫ inspiciunt: vt tremẽtes ca/
dãt. Quibus nisi medicamẽto succurrat̃ mo/
riuntur. ¶ Incipiamus ergo medicari añ ho
rum accidẽtium appitionem: apiant̃ vulnera
vel cũ ferro: vel cũ igne fortiter: vt cuꝫ sangui
ne venenuꝫ effluat: apponant̃ etiaꝫ sanguisu/
ge que venenum eijciant. Detur ꝛ acuta me/
dicina que vulnera apiat: sicut allium synap.
sal acetuꝫ. cepe. calamẽtuꝫ. simplicia vel cõpo
sita cuꝫ aceto vel melle tẽperata sunt supponẽ
da. Qđ faciẽdũ est in p̃occupãdo mala signa.
Si auteꝫ appeant dari opꝫ medicinam colere
nigre purgantẽ. Nutriant̃ cuꝫ dieta subtili: ꝛ
ad digerendum facili: demus tyriacaꝫ ꝛ medi
cinã: in aq̃ cancri ponant̃ fluuiales. Dyascor.
dixit. cineris eoꝝ accipiãtur. ʒ. iij. gẽtiane. ʒ. ij.
ꝛ bibãtur cuꝫ vino. Gal̃. his adiũxit terrã sigil
lataꝫ olibanũ: ꝛ hoc modo cõposuit. ℞. can/
cri incẽsi. ʒ. v. gẽtiane. ʒ. iij. olibani terre sigilla
te. añ. ʒ. vi. fac pul. da bibere cũ aqua vbi cãcri
incensi sint cocti. ʒ. ij. ¶ Aliud qđ crathius fe/
cit valꝫ simil'r. ℞. cancri incẽsi. ʒ. xv. ꝛ. ß. mir/
te. ʒ. iij. cc. ʒ. ij. gentiane. ʒ. i. ꝛ. ß. piperis al. gra.
x. vini. quod sufficit. da. ʒ. i. ꝛ. ß. cum vino.
¶ Aliud. Gal̃. ℞. basilicon. aristol̃. lon. añ. ʒ.
vij. gentiana. ʒ. ix. piperis. oppopanac̃. añ. ʒ. i.
mell̃. quod sufficit. da. ʒ. i. ꝛ. ß. cum aqua ca.
¶ Dentur nuces ad mãducanđ. nuces etiam
pistate cũ sale ꝛ vulneri superposite valent. si
aquaꝫ timeant opꝫ machinari quonió det̃ ne/
scienti: fiat ꝗ canalis: quo gule apposito aquã
occulte infundat. Quidaꝫ medici dicũt ꝙ ie/
cur canis assatuꝫ iuuat: detur comedere cõtra
timoreꝫ aque. Iteꝫ iuuat aqua vbi ferrarij ex/
tinguũt suuꝫ ferruꝫ ꝛ inscijs oblata. ¶ Medi
cina morsus canis rabidi siue aliorum iuuati/
ua erit ista: litiũ. oppoponac̃. cepe. sal. ruta. nu
ces. frumẽtuꝫ. frondes fici. mẽta. orobuꝫ. siue
simplicia: siue cõposita cuꝫ aceto: vel cũ melle
temperata ꝛ superposita valent. ¶ Morsibꝰ
etiam humanis valent ossa vituli incensa ꝛ cũ
melle temperata: ꝛ superposita.
¶ Istud capl'm est de ydroforbia siue de ydroformia q̃ ẽ
passio valde ꝑiculosa. Denominat̃ auteꝫ ydroforbia ab
ydros qđ est aqua ꝛ forbos qđ est timor: vl' ydroformia
additui aque quã ydroforbici audiũt itra se. vel sonituꝫ
aque currẽtis. ¶ Fit aũt hec passio ex morsu feraꝝ plu
rimaꝝ. Sed p̃cipue ex morsu canis rabidi: ꝛ etiã ex eius
spuma in aq̃ proiecta: de qua qđlibꝫ aial bibẽs statiꝫ de/
mẽtia repletur: ꝛ in rabieꝫ ꝯuertit̃. Sꝫ hõ magis ꝙ̃ mul
ta alioꝝ aialiuꝫ: furor ergo ꝛ insania ex h̃ eoꝝ euenit ꝗ/

busdã post annũ: q̃busdã statiꝫ: q̃busdaꝫ post. xv. mẽsem:
vel citius vel tardius ꝛm tenoreꝫ v̄tutis. s. ꝛm ꝙ ipsa de/
bilis est vel fortis: ꝛ ꝛm diuersitatẽ veneni assumpti ꝛm
ꝙ est debile vel forte. ¶ Qui aũt incurrũt hãc passiõeꝫ
desideriũ hñt bibendi: tamẽ cũ motu rõnabili aque. Itẽ
videt̃ his ꝙ a canibꝰ mordeãtur: vñ timent ꝛ turbant̃ ꝛ
insomnietatẽ ꝛ vigilias patiũtur. Iteꝫ accepto cibo gra
uedinẽ stomaci sentiũt ꝛ tensionẽ ꝛ tremoreꝫ: ꝛ obscura/
tiones: vox raucescit: asma icurrũt ꝑpter fluxus inferiꝰ:
visus turbat̃ ꝑpter fluxuꝫ supius: os aperiũt: ligua egre
dit̃. labia spumant: caput iclinat̃: virtus dissoluit̃: fasti/
diũ incurrũt: ꝛ ad tp̃s sudant: deambulãtes de facili ca/
dunt. Si aũt cũ tremore adsũt stridor moriunt̃. ¶ Festi
net̃ ergo medicina dando cibos ꝛ potus leues: ꝛ digesti/
biles: sed cibos ꝛ potus quos accipiũt nũq̃ꝫ videãt: si for
tes fuerint ꝛ sine fe. post tertiũ dieꝫ flõment̃: ab eadẽ ꝑ/
te ꝑpe inquãtuꝫ ꝑpinquius põt: ventosa fortis cuꝫ igne
ꝛ scarificatiõe supra locũ morsum ponat̃. bibant succum
gẽtiane: aut tyriacã statiꝫ ieiuni vel pransi cũ vino ꝛ em/
plastra attrahẽtia supponant̃. Itẽ vomitꝰ prouocet̃: vel
venter cũ clisteri ꝑuocet̃ vel laxet̃. Coaguluꝫ leporis vl'
catuloꝝ cũ mellicrate multũ ꝑdest: castor̃. vel absinth̃.
ab interiori ꝛ exteriori multũ prodest: laxato aũt ventre
ꝛ mũdificato corpore fiãt stuphe: ꝛ in exitu iteꝝ det̃ ty/
riaca vel metridatũ. nisi eñ eis velociter succurrat̃ fiũt
demoniaci: ꝛ postea moriunt̃. ¶ Canis nãliter est frigi
dus ꝛ sic.)cuꝫ ergo sit mel'icus põt queri q̃re tãte sit ve/
locitatis ꝛ audacie: ꝛ põt dici ꝙ est ex mẽbroꝝ habilita/
te: puritate leuitate: ꝛ ex ĩmoderata spũuꝫ siccitate qui
accidental'r ad caloris incẽsioneꝫ operant̃. Itẽ simil'r po
test queri de leporis velocitate q̃re nõ sit audax. ꝛ dõm
ꝙ thalami cordis in lepore lati sunt ꝛ spatiosi. vnde spi/
ritus nõ sufficit illud replere: ꝛ econtrario est in cane: q2
sicut asserit Aristo. in libᵒ. de aialibus. Animalia angusti
cordis ꝛ parui: quo ad apprehẽsionẽ spũuꝫ sunt formidu
losa: ꝛ cõtrariuꝫ in cõtrario(in autũno ꝛ in vere)his tẽ/
poribus mouetur mel'ia. In autũno motu nãli. In vere
motu locali accñtaliter ꝑpter motũ ꝛ ebullitioneꝫ: ꝙ si
declinat ad cerebrũ compl'onem eius corrumpit: vnde
fit rabies. Iteꝫ ꝑpter frigiditateꝫ ꝛ siccitatẽ plurima ag/
gregatur aquositas venenosa que modis oibꝰ aquosita/
teꝫ representat: vel aque motũ: qđ melius est: ꝛ insup ca/
lorẽ innatũ submergit: ac si fieret ex frigiditate humidi
tas ꝛ ex humiditate frigiditas. (Signa cognoscẽdi)his
signis que ponit auc. rabiosus canis cognoscit̃: ꝙ hñ ꝑ/
tinet ad medicũ(nutat)q2 de debilitate nõ põt machi/
nam sui corporis sustinere(soliuagus)pre timore(qua/
si ebrius)ex ꝑturbatiõe spũs visibilis ꝛ virtutis aialis:
ꝛ oculoꝝ tenebrositate(aures retracte)ex spasmo(cau
da intra coxas)q2 timet illaꝫ amittere: vel q2 si eẽt ere/
cta videret̃ se esse baculus ad se ꝑcutiendũ(oculi aper/
ti)q2 lacerti palpebraꝝ ex spasmo sunt retracti(ꝛ tam
de lapide)q2 eius visus turbatus est ꝛ obscurꝰ(cuilibꝫ
rei).i. qual'ꝫ rẽ visaꝫ timet(vmbre sue latrat)credẽs eẽ
aliuꝫ caneꝫ(patiunt̃ accidẽtia inde). s. illi qui sũt morsi:
h̃ ponit accñtia ꝛ signa ꝑ q̃ cognoscimus hoies sic mor/
sos. (Incipiamus)h̃ incipit curã suaꝫ(aperiant̃ vulne/
ra). s. cũ ferro calido: vt venenũ attrahat̃: ꝛ attractuꝫ cõ
sumat̃ (vel ferro). i. rasorio(vt effluens venenuꝫ egre/
diat̃)In morsu aũt frenetici eadẽ põt eẽ cura q̃ ponit̃ đ
morsu canis rabidi: (allium)h̃ precipit poni diaforeti/
ca attractiua ꝛ consumptiua(simplicia vel composita)
quia si multa talium inueniantur misceantur: alioquin
vnum solum vel duo apponantur: (cuꝫ aceto vel melle
tẽperata sunt superponenda)q2 dr̃ ꝙ ista virtutem ad/

iuuant ↄsumptiuaȝ (cancri fluminei) hi valēt cōtra ve-
nenū sua viscositate opilādo (terre sigillate). i. boli (cū
vino al.) h̄ ↄfortat mēbra nobilia ad resistēdū (iecur ca
nis) empicuȝ est (aqua vbi ferrary) h̄ est valde abster-
siua (litiuȝ) enumerat illa q̄ sūt vehemēter attractiua ꝛ
ↄsumptiua (frumētuȝ). s. masticatū ab hoīe ieiuno: sali
ua. n. hoīs ieiuni venenosa est: ꝛ iō dicitur valere contra
venenū (orobū) genus est legumīs ca. ꝛ sic. (morsib⁹ hu
manis) hō. n. ieiunus aliuȝ mordēs illū inficit ꝛ inuene-
nat: ꝛ maxime si freneticus sit vel melācolicus hō mor-
dens.

De labore ꝛ dolore. Cap. XIIII.

Laborem ꝛ doloreȝ patiūtur corpora
ex nimio motu: vel ex humorib⁹ itri-
secus se mouētibus. Fit auteȝ. iiij.
modis: primus dr̄ grauis: alter cale-
factiuus: tertius tethinosus. i. distēsiuus: q̄rt⁹
dolorosus. Grauis est cuius corp⁹ redūdat
humoribus grossis ꝑtinētib⁹ frigiditati ꝛ hu-
miditati: q ex nimio soluūtur motu: ꝛ digest⁹
ꝛ subtilis efficit̄ sanguis vel aquosus: deinde
vasa implent̄ ꝛ grauant̄: qd̄ fit cū virtus natu
ralis defecta sit: neqꝫ pati eū possit. Tethi-
nosus est q̄si primus: sed tn̄ virtus naturalis ē
fortis quā humores illi ad mouēduȝ insequū-
tur: vnde thetinositas tādeȝ seqtur. Horuȝ
duoruȝ medicina cū ex inanitiōe fiat: sicut far-
macia flōmia. epithimate: vel oleis tēperatis:
sicut yreleon. sansuceleon. anetileon. ꝛ h̄ fiāt
in balneis tēperatis cū fricatiōib⁹. Alie due
spēs. s. dolorosus ꝛ calefactiuus ex hūoribus
sunt acutis ꝛ igneis in corꝑe adunatis ex quo-
ruȝ nimio motu efficiūtur fluidi ꝛ calor cum
dolore inde gn̄ātur: ꝛ aliquādo fe. effimera ef
ficit̄. Si. n. mãe putrescāt calefactorius labor
cōcreat̄: ꝛ inde febris orit̄: si autē ebulliāt nec
putrescāt dolorosus gignit̄: vnde dolor in to-
ta suꝑficie corporis quasi dolor vulneris ē: ꝛ
pūctura quasi acu facta: vn̄ mederi opȝ cū epi
thimate ꝛ oleo ro. in balneo aq̄ dulcis tēpera-
te. Infundat̄ aqua tepida: que duo facit profi
cua: vel. n. acutas fumositates ꝛ pūgentes cū
sudore expellit: vel corꝑi humectationē tribu-
it: qꝛ qd̄ a naturali calore dissoluit̄ corpori re-
staurat̄. Doloris autē cā est mutatio subi-
ta ex cōplexione. ca. vel frida. vel ex iūctura se-
parata: vnde sua cā est īuestigāda: si sit exteri-
or vel interior. Itē perqrat̄ si plenū sit corpus
ex quiete vel ex ciboꝝ multitudine: vel purga-
tionis negligētia iā ↄsueta: quibus certificatis
purgabit̄ cū flōmia vel farmacia post redeun-
duȝ est ad medicinā repugnatiuaȝ cū securita-
te ꝛ sine timore. Si auteȝ nullum eorum ap-
pareat calefactio ꝛ fumigatio sunt faciēda tē-
peratiua ꝛ repugnatiua ꝛ dolorem mitigātia
cuȝ rebus ca. ꝛ hu. tēperatis: sicut anetileo. ca
momileo. yreleo. ꝛ similib⁹: aliquando dolor
fit ex extrinsecis: neqꝫ tamē sentit infirmus: sic
si male posita tenuerit mēbra dormiens dolē-
tia: vel subito torserit ea. vel fuerint infrigida-
ta: ꝛ si calefactio ꝓfuerit teneat̄: sinaūt ad pur
gationē redeat̄ cū farmacia aut flōmia: ne for-
te plenitudo sit cā nō a vulgo intellecta: sicut si
cibus in q̄ꝫtitate vel qualitate extra tēperamē-
tuȝ accipiat̄: neqꝫ tn̄ paulatiȝ adunata a quolȝ
intelligat̄: vel ne ↄcl'o pororum sit cā ab eisdeȝ
vel quedā mēbra sint incisa: quoꝝ cibus nutri
tiuus rediēs ad corpus nō sentit̄. Cui subito i
sanitate sua dolor subitus suꝑuenerit ꝛ fortis-
simus ei ylico ad iacēdū cogat̄: opȝ vt ipso die
primo festinet̄ ad flobotomiā: ne virt⁹ defici-
at: ꝛ nō possit auferri sanguis quantū sufficiat.

Cum labor ꝛ dolor quādoqꝫ sint cā morbi: sicut aposte
matis vel sincopis: post febres relictus lōgo tp̄e: ꝛ quan-
doqꝫ accn̄s morbi: vt quādo dolor capitis statim sequit̄
fe. h̄ pōt queri pro quo doloꝝ istoꝝ teneat̄: vel ꝑ cā: vel
pro morbo: vel ꝑ accn̄te: ꝛ dicimus ꝙ ꝑ morbo tenetur:
rōne cuius cā recipit medicationē: vt. n. dolor curet̄ do-
cet auic. cām primitiuā ꝛ antecedēteȝ remouere: sicut in
ceteris generib⁹ morboꝝ māliuȝ ꝭm nālem ordineȝ cu
rationis: licȝ a dolore qui est accn̄s qn̄qꝫ sit in colica vel
yliaca: qn̄qꝫ ↄpellimur ordinē curatiōis ꝑuertere: videa
mus ğ qd sit dolor: ꝛ q̄ sint cāe doloris ꝛ ei⁹ cura. Do
lor aūt est vna ex dispōnib⁹ nō nālib⁹ q corpori accidūt
aialis: sic autē describit̄. Dolor est sensibilitas rei ↄrie: ꝛ
dolor. n. nō est nisi ↄrie rei ↄrietatē sentire. Cā aūt do
loꝝ est velox ꝛ magna ꝑmutatio ↄpl'onis: vel sol'o ↄti^{nu}
magna ꝛ cito facta. Si. n. talia sint valde parua vel ma-
gna paulatiȝ vl' sensibil'r fcā n̄ erit cā doloris: mala. n. cō
plexio ꝑmāsiua: vel sol'o ↄti^{tis} nō sentiunt̄: vn̄ nullū faci-
unt doloreȝ: nō est. n. dolor sine sensu: iuxta illud affori.
qui aliqd corporis sunt dolētes: ꝛ dolorē non sentiūt: his
mens egrotat: mens. i. v̄tus apphēsiua deficit. i. tales ni-
hil vel paꝝ sentiūt: qꝛ fugit a cā doloris: ꝛ cū nō sit cōcur
sus iter agēs ꝛ patiēs: iō non est actio neqꝫ passio: ğ neqꝫ
dolor. Ideoqꝫ ethicā patiēs nō tātū sentit dolorē vel in-
flāmationeȝ: q̄ꝫtuȝ hn̄s effimeraȝ vel q̄ꝫcūqꝫ putridam:
ꝛ sciēdū ꝙ nō oīs mala cōplexio subito mutata vnifor-
miter facit dolorē: sȝ cal'a ↄpl'o ꝑmutata essential'r: frida
vero ꝛ sic. accn̄tal'r: qꝛ ↄstringēdo faciūt sol'onē ↄti^{tis}: nō
in loco: sȝ ī mēbro remoto humida v̄o ↄpl'o nūqꝫ ē cā do-
loris: vt dicit Auic̄. Sed Gal'. vr̄ velle ꝙ cā ꝑpria doloris
est sol'o ↄti^{tis} eēntial'r: ꝛ si. n. cal'm facit dolorē: h̄ nō ē nisi
qꝛ dissoluēdo soluit ↄti^{tez} ꝭm ipȝ. Auic̄. tn̄ ↄdicit. Do
loꝝ aūt diuerse sunt spēs: cuilibȝ eni mēbro aliq̄ spēs tā
ex parte mēbri agētis q̄ꝫ ex ꝑte mēbri patiētl appropria-
tur: ꝛ sil'r cuilibȝ humori: vel vētositati. Diuersificant̄ āt
spēs doloris: tā ex ꝑte mēbri patiētis q̄ꝫ ex ꝑte cāe agen-
tis: ex ꝑte aūt mēbri patiētis. xvi. mōis vel ampli⁹: qm̄ ē
dolor pruritiuus: asꝑatiuus pūgitiuus: cōpressiuus: fran-
gitiuus ↄsumptiuus: ꝑforatiuus: acual': stupefactiu⁹: pul-
satiuus: grauatiuus: fatigatiuus: mordicatiuus: stimula-
tiuus: apostemosus. Antiqui tn̄ ponebant tātum. v. spe-
cies doloris: vt habetur in hoc versu.
Infigit ꝛ pungit: extendit: ꝛ aggrauat: errat.

¶ Ex pte cāe agentis: infigit vt sanguis: pūgit vt coľa: ex/
tēdit vt flegma: aggrauat vt melia errat vt ventositas.
Scdz alios tñ cā doloris: pruritiui ē humor salsus ꝛ acu
tus: adust⁹: vľ acetosus. Cā doloris aspatiui est hūor asp
.i. siccus: cā pūgitiui doloris ē humor pāniculū extēdēs.
Cā doloris extēsiui est vētositatis: hūor liqd⁹. Cā ꝯpressi
ui doloris ē mā coartata ī loco angusto: vel ēt vētositas
coangustās locū. Cā doloris ꝯcussiui ē mā ītra musculuz
ꝯtēta. Cā doloris frāgitiui ē mā grossa ꝛ frida. Cā laxati
ui doloris ē mā hūida ī carne musculi ꝯtēta. Cā pforati/
ui doloris ē vētositas a gssa mā ꝛ viscosa in ītestinis que
disrūpit ꝛ distillat: qsi terebello perforentur. Cā doloris
acualis ē ex eisdē ī pauco loco ꝯtētis vľ coartatl. Cā do/
loris stupefactiui ē frida ꝯpľo aut spūs sensibiľ ingssat⁹
ꝛ sicc⁹ valde grauis ꝛ pōderosus. Cā doloris pulsatiui ē
apa calm: fridū. n. apa ñ fac dolorē nisi p putredinē ī cali
dū ꝯuertat: ꝛ maxie dolor pulsatiuus fit ī loco ī q abun/
dāt arterie q sp hñt pulsare. Cā āt pulsus nō sentitur nisi
duz loc⁹ egtat ꝛ factus ē dolorosus. Cā gnātiui doloris ē
apa ī mēbro īsensibili: vt ī pulmone. rene. splene: mēbrū
enī grauitate apatis trahit ad īferiora: siľr ē ī mēbro sen
sibili: cui⁹ sensū egritudo iā ꝺstruxit: sic cancer ī ore stōi:
a q pōderositas sentit ꝛ nō dolor. Cā frāgitiui doloris ē
mot⁹ voluntari⁹ siue violēt⁹: laboriosus. ꝛ vocat fatiga/
tio laboriosa: aut hūor grauis extēsiuus: aut vētositas ī/
flatiua: acut⁹: corrosiuus: ꝛ vlceratiuus. Cā doloris mor/
dicatiui ē humor acut⁹. ca. ꝛ sicc⁹. ¶ Dolorū āt oīum cu/
ratio fit vno istoꝝ triuz modoꝝ. aut p remotionē cāe do
loris sensibilem ꝛ occultam: aut per ea que mollificant
locū ꝛ extendunt: sicut sunt ꝓuocātia: aut p inebriantia
aut p narcotica q locū īfridāt ꝛ stupidū reddūt: vt ē ius/
quiam. opiū. ꝑm⁹ āt modus certior est ꝛ melior alioꝝ: qr
debet nāli curationi. Aly videt ordinē curatiōis ꝑuer/
tere. ¶ Laborē ꝛ dolorē) h labor appellat fatigatiuus:
q sic dcz ē fit. iiij. modis. dolor vo p qlz alio dolore sumi/
tur. h duo ꝯueniūt ī genere: dolor āt ꝯriat ꝺlicijs: ꝛ vtra/
qꝫ cadit supra sensū: sic. n. dolor fit p mľtā ꝛ subitā altera
tionē vľ extractionē a nāli dispōne: sic delitie p multā ꝛ
subitā reductionē ad nāz: nulla. n. res q ñ subito venit sē
tit: nec dolor nec delitie ex ea dant siue hñtur: vñ pz ꝙ
diuites delicijs vtētes eas ñ sentiūt: nec ī eis multū ꝺle/
ctāt vt paupes: ꝛ pp h dic Aris. in lib. de aialib⁹: qr mľtū
coytu vtētes ñ delectāt ī coytu (ex nimio motu). s. volū
tario (fatigatio) h dic qꝫtū ad laborē (ex hūorib⁹) h re/
fert ad dolorē a cā ītrīseca (fit āt trib⁹ mōis) h itellige ꝺ
dolore ītrīseco (tethinosus). i. malleatiu⁹ (dolorosus)
. i. pūgitiuus stimulatiuus: mordicatiu⁹: aspatiuus: fran/
gitiuus: ꝯcussiu⁹: calefactori⁹: h. n. ex oī mala ꝯpľone ca/
lida caľitate putrediāli (vñ meꝺ ꝛc.) Incipit curā pone
re ꝑz ordinē nālē: vñ pz ꝙ ītēdit de his q sunt morbi. Si
enī tractaret ꝺ his q sūt accidētia magl īcipet a mollifi/
cātib⁹: ꝛ calefaciētib⁹ ꝛ stupefaciētib⁹ q dolorez sētiri nō
facerēt. Sūt. n. tria q dolorē sentiri ñ faciūt. s. ꝑuitas do/
loris: ꝛ nimia ei⁹ magnitudo: vt ī frenesi: vt dic afforis. q/
cūqꝫ dolētes aliqd corpis: qr nā fugit a morbo: vñ ñ ē cō
cursus ꝛ ꝯflict⁹ agētis ꝛ patiētis: ꝛ ꝯsuetudo: vt ī ethicis.
(In balneo) si sit sine reumate: aľr enī male diceret: ad
sciēdū g vtrū humores sint in fluxu fiat emplz de semi/
bus diur. Si p illꝺ mitigat dolor cessat fluxus ꝛ reuma.
Si manet vel augeat dolor: manet reuma ꝛ fluxus: (ex
ciboꝝ multitudie). i. pp multos cibos (tēperantia ꝛ re/
pugnātia). s. doloris (dolor mitigādus) ponit medicinā
mitigatiuoꝝ: ꝛ repugnatiuoꝝ doloris (extrīsecus) h di/
cit qꝫtuz ad laborē ꝛ ꝯcussionē (ꝛ pcussionē) cū baculis:
cōtra h solet decoqui absinth. cōtritū cū vino albo sub/
tili ꝛ ca. supponi: vel aľr ꝛ melius si dolor sit ex pcussiōe:
vel vulnere siue ex casu ꝛ pōdere: inunge locū cum dial/
tea ꝛ melle simul mixtis pari pōdere: ꝛ ca. superpone. vľ
accipe vinū ꝛ axūgiaz nō salitam ꝛ fac bullire siľ. ꝛ vnge
ꝛ suppone stupas canabinas in vino bullitas: vel accipe
testas allioꝝ ꝛ īcide minutiz: ꝛ fac bullire cuz vino: ꝛ po/
stea fortiter tere: ꝛ iteꝝ cū axūgia ꝛ cuz vino fortiter fac
bullire ꝛ calm suppone. illꝺ sup oīa ꝓdest. Itē ab ipso pn
cipio per oppositū facies flōmiā. si pticularia tamē con
ueniant. In statu vero ꝛ declinatione ab eadez parte fi/
at flobotomia.

¶ De apatibus. Cap. XV.

Omnia apostemata nascuntur de hu
moribus ad mēbra in quib⁹ sunt ef/
fluentibus. Que de cā sunt exteriori
vel īteriori: exteriori sicut pcussione
vel vulnere cōtritione fractura saltu submer/
sione qualecūqꝫ hoꝝ acciderit mouent humo
res illius mēbri: qꝺ cū defectū ꝛ debile īuene/
rit adunant ibi. Cā īterior est de abūdātia hu/
moruz ꝛ corruptionib⁹ eoꝝ ꝛ preparatiōe mē
broruz recipiētiū. ¶ Mā autem apata faciēs
de alicui⁹. iiij. humoꝝ essentia est: vel de vēto/
sitate aliqua nascēs ex sanguie flegmon voca/
tur: cui⁹ significatio est rubor calor tumor hu/
mectatio. Qꝺ de coľa ru. nascit appellat heri
sipilla ꝛ color eius citrin⁹ est ꝛ ruffus medius
est in tactu durus pulsus nimius ꝛ pūgitiuus:
de fľate nascens apa est zimia molle alb. sine
dolore. De coľa nigra sciliros dī qꝺ apa ē du
ruz nō sensibile colore liuiꝺ. vel viride sine do
lore ꝛ pulsatione: sed cū magis moret cancer
efficitur. ¶ Volentes aūt medicari apa: vnde
sit apa videam⁹: si de sanguine nascit: tūc tādē
flobotomemus: ꝛ de sanguie tollamus quā/
tum virtus īfirmi patit. post dem⁹ vnde calor
sanguinis extiguat: sicut oxifenitia mānā cas/
siaf. pruna iuiub. vioľ. ꝛ similia: purgato toto
corpore ad īfirmuz mēbrum redeamus cum
rebus morbo repugnātibus sicut sandaľ. ru.
bolo vioľ. memithe: opio ꝛ similibus. In sta/
tu apostematis causa dissolutiua admisceatur
his: sicut litium. cc. endiuia ꝛ similia. Dyasco.
vitellū oui: cum pauco. cc. ꝛ myrra positum
super apostema de grosso sanguine ipsuz dis/
soluit: ꝛ similiter vitelľ. oui cum oleo vioľ. su/
per calidum apostema positum mitigat: ꝛ
ad digerendum accelerat dissoluens nōdum
collecta sanie. In apate de coľa rub. īcipiēduz
est ad purgādū ipsaz coľaz ꝛ ad mēbrū īfirmū
cū repugnatiuis redeūdū: postea sic psilotro:
coriādro: spuiua portuľ. psilio iusqamo lactu
ca endiuia: ꝛ similibus. Nutriamus cum cu/
curbit. lentibus bliti portulaca: ꝛ similibus.
¶ In apostēate flegmatico dāda sunt flegma

purgantia: τ post membrum defectum medi
canduz ponamus spongiam aqua tepida infu
saz τ aceto: si spongia nequeat iueniri lana est
superponenda. aliquando cum aqua ca. nitrū
oportet superponere. ¶ Apostemati de co/
lera nigra nōdum cancro effecto medicīa est
apponenda: sed cancer incurabile est malum.
medicina dico colere nigre erit purgatiua.
¶ Et si apā qꝺlibꝫ saniē colligat cuꝫ h catha/
plasmate aperiat̄. s. scariola pistata cū oleo ro.
cocta: que sup apā erit ponēda: τ silr caul̄. cū
butyro bouio. ¶ Vngm̄ dyaltee τ populeū
valet hūectationi duri apātis aperiens τ sine
molestia. ℞. se. lini fenug. malue. an̄. lib. ß. olei
lib. iiij. litargir̄. ʒ. vi. fac coq̄re lēto foco. ¶ Ali
ud valēs apāti sine capite. ℞. se. lini fenugre.
stercoris palūbi. an̄. ʒ. ix. sisami cōbusti. ʒ. xxx.
fac sisamū pistari q̄si medullā: deide cum ipso
alias spēs tēpera: si plus mūdificare volueris
pone de oleo sisami. ¶ Aliud in aptiōe apātis
℞. fic⁹ siccas in aq̄ coctas τ paruꝫ nitri τ olei.
¶ Dyaltea Jo. dam̄. valꝫ mūdificādo calido
apāti. ℞. psilij. ʒ. xx. iusquiami. ʒ. xv. myrre. ʒ.
lxv. fenugre. se. lini. an̄. ʒ. xxx. malue. se. ʒ. x. oīa
coquant̄ in aq̄ ca. Deide accipe spumas eorū
τ tēpera cū oleo τ litargir̄. vt sufficiat. ¶ Ali/
ud valēs apāti vbicūqꝫ in corpore sit τ maxie
in splenis grossitudine vel epatis. ℞. armōia/
ci. ℥. iiij. aceti. libr. j. dimitte sic vno die: τ post
pista in mortario: vt efficiatur: sicut medulla:
deide accipe. c̄c̄. ʒ. iij. olei ro. ℥. iiij. cere. ℥. i. co/
que ad focum suauez quoad omnia dissoluā
tur: τ in mortario tempera.

¶ Circa apāta vidēdū est qd sit apā: τ quot sūt ei⁹ cāe τ q̄
spēs. ¶ Apā ḡ dr̄ tumor τ īflatio mēbri preter nām: τ est
apā morb⁹ ꝯposit⁹ ex trib⁹ gn̄ib⁹ morboꝝ. s. ex morbo ꝯsi/
mili officiali: τ cōi. nullū nāqꝫ apā ē i q̊ nō sit mala ꝯplo
τ vitiū in forͣ τ figura τ solo ꝯti^{tis}. oē aūt apā est vl̄ ex hu
more vl̄ ex nutrimento mēbri sup̄fluo: vn̄ oē mēbrū qꝺ
nutrit̄ apāt̄ ex sup̄fluitate hūoris vl̄ nutrimēti. Jn osse
aūt accidit apā de q̊ min⁹ vr̄ τ in alio q̊lꝫ loco. ¶ Apātū
aūt q̄dā sūt cāe efficiētes: q̄dā māles. Cā efficiēs est deri
uatio vl̄ ꝯgestio: vn̄ oē apā: vl̄ p̱ deriuationē vl̄ p̱ ꝯgestio
nē fit p̱p̱ v̄tutis nutritiue defectū: qn̄ nutrimētū mēbro
nō ꝯtinuat̄: sꝫ paulatī aggregatū facit apā: τ h gnāt̄ pau/
latiꝫ τ augmētat̄. apā aūt p̱ deriuationeꝫ fit ex hūore de
vno loco ad aliū locuꝫ trāslato. c⁹ cā ē fortitudo mēbri i/
pellētis: aut debilitas recipiētis: aut mltitudo māe aut
largitas viaꝝ τ dispō mēbri ad recipiēdū. Cāe āt apātis
māles sūt. vi. vt dicit Auic. s. iiij. hūores τ aq̊sitas τ vēto
sitas. ex his. vi. gnā apātū simpliciuꝫ gnānt̄: ex q̊ꝝ tn̄ di/
uersa ꝯmixtiōe mlte alie spēs pn̄t p̱uenire: q̊ꝝ oiuꝫ noīa
nō hn̄r. De simplicib⁹ ḡ p̊ videat̄. ¶ De sanguīe solo ge/
nerat̄ flegmō. ꝺ cola herisipilla. de flate zimia. de melīa
nō putrefacta sclirosis siue durities τ glādule τ scrophu
le τ nodi. ꝺ putrefcā v̊o cācer. de aq̊sitate aūt gn āt̄ ydro
pisis: siue ramex i testicul̄. de vētositate acathe c hia: vn̄

a vētositate īflat̄ qn̄qꝫ aliqꝺ mēbrū vl̄ totū corp⁹: sic pa/
sta ex vapore ītercluso eleuat̄: τ fit fermētū. Cōpositorū
v̊o apātū pauca sūt noīa q̄ hn̄r: vt flonides ꝺ sanguīe τ ꝺ
colera dn̄ante sanguīe. herisipilades ex eisdē cola dn̄an/
te. exitura ex hūoꝝ pari ꝯcursu vl̄ ipi. ex cola aūt adusta
τ sāguīe τ melīa adusta ātrax. ex sanguīe τ flate figelta:
τ de flate τ melīa glādule molles. Apāta aūt mltas reci/
piūt diuisiōes τ subdiuisiōes. Eoꝝ. n. q̄dā sūt a cāis p̊mi/
tiuis: q̄dā a cāis an̄tib⁹. Jtē q̄dā sūt cala q̄dā frida. Jteꝫ
eoꝝ q̄dā sūt dura: q̄dā mollia fluxa. Jtē q̄dā sūt cū cor^{is}
replōne q̄dā sine cor^{is} replōne. Jtē q̄dā sīt iux̄ m̄bra no^{lia}
q̄dā rēota a mēbrl no^{b⁹}. Fꝫ h oīa diuersificāt̄ cure p̱te:
qꝛ apā si sit de cā p̊mi^{ua} τ sine cor^{is} replōne nō ē necīa cor
poris eūo. Sꝫ sufficit hūoꝝ rep̱cussio τ mēbri ꝯfortatio.
si aūt sit cū replōne p̊ eūandū erit. Apā aūt a cā an̄te nō
est absqꝫ replōne vli vl̄ p̱ticulari: τ p̱p̱ h vlis τ p̱ticulari
eūo dꝫ p̄cedere: τ postea cū repugnātibus rep̱cutiētib⁹ τ
mēbꝝ ꝯfortātib⁹ est īsistēdū. Jn apātib⁹ ca. ponēda sunt
rep̱cussiua pure frida. Jn apātib⁹ fridis ponant̄ rep̱cussi
ua in qb⁹ v̄t⁹ existat cala: vt est iusqamuꝫ absinth. τ folia
caul̄. Appellat̄ āt apā calm qꝺ fit de sanguīe τ cola vl̄ de
q̊lꝫ alio hūore calore putrediali putrefcō: vt de flate: vl̄
de melīa putrefcā. ¶ Nālis āt ordo i curādo apā ē. vt i
p̊n°. apponāt̄ rep̱cussiua frida: τ in augmēto āt admisceā
tur dissolutiua cū rep̱cussiuis. Jn statu āt eq̊lia sint rep̱/
cussiua cū dissolutiuis. Jn declinatiōe vtēdū ē dissoluti/
uis abstersiuis τ mūdificatiuis. est āt p̊n^{m} apātis qn̄ mā
īcipit locū extēdere. Augmētū v̊o cū capacitas τ cōcaui/
tas māifeste augēt̄. stat⁹ aūt cū grossitudo cessat augmē/
tari. Declinatio v̊o qn̄ īcipit minui ac maturari τ sanies
īcipit egredi. ¶ Nālis āt iste ordo aln̄ p̱mutat̄ qn̄ adsūt
īpediētia rep̱cutiēdi q̄ multa sūt. p̊^{m} est venenositas māe
vbi magis attrahēdū ē ad exteriora q̄ꝫ rep̱cutiendū. 2^{m}
est mltitudo: quā si repellas timēdū est ne mēbꝝ nobile
corrūpat̄. 3^{m} ē nimia māe grossities τ friditas: quā si rep̱/
cutias īdurabit̄ vt lapis: vl̄ loc⁹ mortificabit̄ ex dupli/
ci friditate. s. māe τ rep̱cussiōe hūoꝝ. 4^{m} ē vt qn̄ fit apā
p̱ viā ꝯgōnis: τ nō deriuatiōis siue paulatina nutrimēti
sup̱flui adunatio: qꝛ magis ē dissoluēdū q̄ꝫ rep̱cutiēduꝫ.
5^{m} est apā creticū vi nāe fcm̄ expellētis a mēbris nobili/
b⁹ ad ignobilia. 6^{m} mēbꝝ nobilis opōnis: vt si fiat apā in
aure vl̄ in collo: vl̄ in assell̄ vl̄ in iguie nō est apponēduꝫ
qꝺ rep̱cutiat: īmo studiū dꝫ eē vt augmētem⁹ apā τ māꝫ
traham⁹ ad loca p̄dcā. Sꝫ nō est curādū: qꝛ malitia illis
mēbris aduēit. dū mō a mēbro nobili τ p̊n^{li} distraham⁹
Si gs. n. forte repelleret ab īguīe testicl̄i vl̄ ep̱ corrūpēt
qꝛ ep̱ p̱ iguīa sup̱fluitates emittit. Si v̊o repellat̄ ab as/
sell̄. timēdū ē cordi vl̄ pulmōi. Si repellat̄ a collo timē/
dū est gutturi. Si repellat̄ a tīpore vl̄ ab aure timēdū ē
cerebro. His aūt casib⁹ exceptis: τ remota corp̱is replō/
ne in ipso p̊n°. repellēdū ē p̱ frida τ sicca: τ ad opp^{m} trahē
dū: vl̄ p̱ exercitiū in opp^{to} factū: vl̄ p̱ declinationē rei pō
derose in p̱tē oppositā: vl̄ p̱p̱ vētosaꝫ attrahētē vl̄ p̱ em/
pla ca. attrahētia. ¶ Si aūt apā iā venerit ad ꝯplemētū
maturatiuis vtēdū ē. s. talib⁹ q̄ sūt cala opilatiua caloris
retētiua. Qꝺdā aūt gnāle maturatiuū ē tale empl̄m. ℞.
alteā se. lini ligr. raꝺ. lily iuiub. fic⁹ siccas. h in aq̄ p̊ deco/
quant̄. Deinde ligr. τ iuiub. remoueant̄ τ cetera terant̄
fortiter. Deide appōat̄ faria ordei. se. lini fenugr. τ bene
oīa īcorp̱ent̄ τ fiat p̊us īunctio cū dyaltea vel cū butyro
recēti vl̄ vtroqꝫ: τ apāti supponat̄. h. n. maturat apā ite/
ri⁹ τ exteri⁹ τ plꝫ valꝫ i apāte duro sicco in q̊ a p̊n°. ē necīa
ipsa remollitio ne forte magis īduret̄: τ fiat sicut lapis.
¶ Jtē aposte matū q̄dā sunt īteri⁹ τ in occultis locl: q̄dā
in locis exterioꝛib⁹: τ manifestis. Apātū occultorū māe

dimiuēde sūt cū remollitiuis: aut flōmia aut vētris solo
ne: vt i pleuresi: ⁊ pipleumōia: ⁊ in apate epis vl' stōi tra/
bi oz mā ad exteri⁹ ne remanēs iteri⁹ mēbꝝ nobile cor/
rūpat. oz igit tales abstinere a balneo vīo: ⁊ a motib⁹ cor
poris: vl' aie īmoderatis ne hūores moti apa augmētent
In pn° sue gnōnis vtile ē vti repcussiuis: ne ibi aliqd co/
adunet ⁊ mēbra nobilia coartent: sic fit an̄ aduentū fre/
nesis de succo morelle iouis barbe ⁊ aceto supra frōtē: ⁊
silr circa ep ⁊ stōz ab ipo pn° collectiōis. deīde ad ptic'la
res curas ē veniēdū. p° g° attēdēdū vtꝝ mā sit simplex an
cōposita: quoniaz simplici simplex debetur cura: ⁊ com/
posite ꝯposita. ¶ A pn° ergo videndū est vtꝝ apa sit san
guineū vl' col'icū: qd distiguit p h ꝙ sanguineū magis p/
fundat: ⁊ maiorē hz pulsationē: ⁊ magl rubeū ē ⁊ latū in
supficie. col'icū v° magis ē in sūmo ⁊ acuti⁹ ⁊ ītēsi⁹ ⁊ in co
lore citrin⁹. In sanguieo v° ab initio fiat flōmia ī pte op
posita. In col'ico v° det colagogū. his ꝯpletis supponat
repcussiua ⁊ īfridātia. dōec color loci icipiat mutari i al/
bedinē. Infridātia sūt iusqām⁹ lactuc. portul'. vga pasto/
ris psiliū solatr. lētigo aq̄ hoꝝ succi p se. vl' cū faria ordei
sūt apponēdi. Si āt loc⁹ i viriditatē obscurā vl' in nigre/
dinē fuerit ꝯuersus. oz locū aq̄ ca. fomētari suauiter: dei
de locū scarificari: ꝙ si mā fuerit coagl'ata aq̄ ca. cū pau/
co sale īfūdat: q2 sic icipit. H. ꝯpleta g° repcussione pdest
appōi ēpl'z de cera ⁊ oleo ⁊ faria ordei. In apate col'ico fi
at ēpl'z de succo apy ⁊ faria frumēti ⁊ oleo ⁊ melle: vt re/
soluat illd qd ē in fluxu: ne ꝯuertat ī herisipillā aut ātra
cez vl' carbūculū: vl' fiat ēpl'z de farina ordei ⁊ coriādro:
¶ Si āt loca sint vlcerata: vt ē herisipilla vl' antrax ab
ipo pn° īfridātia ponāt ⁊ i circuitu circa vuln⁹ vl' vlc⁹: ⁊
nihil hūidū vl' mollificatiuū appōat: nihil. n. magis ē ini
micū vlceri q̄z hūectatiuū. Apponāt g° exiccātia leniter:
vt ē cerotū de cerusa qd fit de cera al. ⁊ oleo ro. cū pauca
cāphora fz ꝙ dic Ras. ⁊ Auic. fiat ēpl'z de scoria plūbi ⁊
succo rute ⁊ oleo ro. ⁊ cera. vl'. ℞. floris er l. ʒ. y. cere ⁊ re/
sine. an̄. ʒ. vy. terat flos eris: ⁊ alia liq̄fiāt cū pauco oleo:
⁊ postea suppōat flos eris. ex istis illiniat vlc⁹. vl' loc⁹ vl
cerat⁹ vl' herisipillat⁹: vl' ex scoria plūbi. i. de squāmis: si/
ue de ipsa cadimia ꝙ idē ē ⁊ folys sicle coctis in vīo pō/
tico. h. n. exiccāt ⁊ resoluūt fortiter qb⁹ idigēt talia vlce/
rata. ¶ Eadē ē cura ī formica miliari vl' accipiat fel hyr
cinū cū sale: ⁊ cū pōtico vīo ⁊ aceto ⁊ ista sil' bulliāt: ⁊ ex
istis illiniat vlc⁹: vl' accipe capita pisciū cū vīo pōtico al
bo. ¶ Formica āt ābulatiua siue herpes siue īpetigo de
subtili sūt col'a: ẜpigo tñ ē de g°ssiori: ⁊ adhuc magis g°ssa
formica mādūcatiua: siue corrosiua: herpes miliū v° de
g°ssissima suba g°nosa: qd idē ē. In h. n. miscēt fl'a ⁊ mel'ia
adusta: ⁊ appellat ignis psic⁹ vl' carbūcl'us fz sui pn^m: si/
ue pruna fz. H. In oib⁹ aūt his a pn° necia est euo p cola
gogū vl' p flōmiā: ⁊ deide vtēdū ē repcussiuis ⁊ ifridati/
uis: postea qñ loc⁹ vlcerat resoluētib⁹ ⁊ dissoluētibus su
pra locū vlceratū bis in die sel' in nocte vtat. In col'icis
aūt fortior īfridatio est adhibēda q̄z in sanguieis. Exitu/
ra v° ē alia spēs apatis cal'i: qñ mā magl aggregat in ite/
riorib⁹: ⁊ termiat magl p maturatōez ⁊ saniē: supra quā
exiturā appo°a sūt ca. viscosa: vt retineat ⁊ coadunet ca/
lor iteri⁹: q̄lia dcā sūt supi⁹ ⁊ dicēda sunt adhuc īferi⁹. h°
aūt mā magis ē ꝯposita ex fl'ate ⁊ col'a ⁊ sāguie. ¶ Apa/
ta q̄ sūt mādūcatiua fiūt de mel'ia adusta. Cācer. n. ē apa
corrosiuū ō mel'ia adusta gnātū ⁊ differt a sclirosi: q2 scli
ros est sine sensu: ⁊ sine dolore ⁊ durissimū ē nō vlcerosū
vbi mel'ia icipit putrefieri ⁊ aduri. Cācer v° si pfundat
nō curat ō facili: sic dic ypo. ī affor. cācros abscōditos ⁊c.
In cura āt cācri phibeant cibi mel'ici: ⁊ fiat vl'is purga/
tio: ⁊ anq̄z loc⁹ vlceret ponant īfridātia: sic aq̄ ordei cuz

vitell'. ouoꝝ vl' cucurb. vl' lactuc. cū blitis: ⁊ sic phibeat
ne cācer vlceret. Itez cācri fluuiales crudi positi sup lo/
cū dnr valere. Itē postq̄z loc⁹ ē vlceratus si in mēbro car
noso fiat vlceratio icidat cū ferro ⁊ cū spatumie: vel cū
me^nis corrosiuis: sic ē attram^m flos eris: vl' vng^m viride: si
attigāt m̄bra radil^ia ñ curat. curati. n. citi⁹ peūt: curat. n.
citi⁹ p se. ¶ Deīceps ō apatib⁹ fridis ē vidē^m. Cura taliū
diuersificat fz diuersitatē mēbroꝝ ⁊ locoꝝ: sic dcm̄ ē ō
apatib⁹ ca. In h aūt oēs ꝯueniūt q̄re si sint a cā pmitiua:
⁊ cū m'lta corpis repl'one fiat vl'is purgatio: si non sit cor
poris repl'o nullā oz fieri corpis euonē: sz circa apa est la
borādū. si aūt sint a cā an̄te necia ē corpis euo p solonez
vētris: ⁊ aliqū p flōmiā. In apatib⁹ v° fl'aticis a cā an̄te/
cēis. fcā euone fiat abstinētia ab his q̄ gnānt fl'a. Deinde
fiat repcussio cū desiccatiuis ⁊ dissoluētib⁹: sic cū spōgia
noua īfusa in aceto ⁊ aq̄ aut cum lana succida īfusa in aq̄
salsa fortis fiat fricatio cū pāno aspo. In statu v° īfūdat
spōgia cū ol'o resolutiuo: vt ē nardileō camōileō: vl' ī lixi
uia q̄ fit de cinere vitis vl' veteris q̄rc⁹. Itē valz oleuz ⁊
acetū cū sale: ⁊ sulphure. Itē valz ēbrocatio cū vīo cal'o
⁊ oleo. ¶ Itē nodi ⁊ glandule molles sunt de gn̄e apatū
fl'aticoꝝ in q°ꝝ cura solet fieri icisio cutis exterioris: vel
supioris: ⁊ excarnare: ⁊ postea glādulas exhere: vl' supra
nodū aliqd corrosiuū appōere: vt ē de auripigmēto ⁊ cal
ce viua. medicamē aūt acutū ad ꝯsūptionē nodi ⁊ glādu
le: ⁊ scrophule ē tale. calx viua: sapo. gal. ⁊ cinis ⁊ feces vi
ni aduste. i. tartaꝝ. nitrū. h in forti lixiuio bulliāt siue ca
pitello ⁊ cū capsula cerea loco supponat. ¶ Scrophu/
la aūt nō differt a glādula vl' nodo nisi: q2 ē maioris du/
ritiei ⁊ plus hz de mel'ia. In vtraq̄z tñ satis difficilis ē cu
ra. ¶ Sclirosis v° ē apa duꝝ lapideū multū. ad c⁹ curā
necia sūt remollitiua ⁊ leuiter resoluētia: sic adeps galli
anseris vituloꝝ ceruoꝝ hyrcoꝝ asinoꝝ vulpiū ⁊ auiū ⁊
fricatio fortis ⁊ exercitiū. Itē resoluant armōiacū. bde/
liū galbanū storax mastix simplicia vel ꝯposita cū oleo
cōi ⁊ vino ⁊ supponāt. Itē valz oleū de lilio cū laudano
vl' oleū de alcāna ⁊ fic⁹. Itē valz sterc⁹ asini ⁊ radix altee
cocta: si ex eis fiat illinitio. Itē valz nitꝝ cū radice altee
⁊ stercore bouīo. h oia valēt cōiter in nodulis glādulis ⁊
scrophul': ⁊ i sclirosi. Itē resoluāt ī forti aceto opoponac.
vl' assa fe. cū aliq̄ alia de gūmis pdcis: ⁊ fiat illinitio. Sz
sciēdū ꝙ acetū pci⁹ oz apponi qñ h sūt in mēbris neruo/
sis ⁊ ī oib⁹ mēbris fridis: qm̄ illd oib⁹ mēbrl fridis ⁊ sic/
cis maxie īmutat. in mēbris āt carnosis largi⁹ apponat
Itē euaporatio cū aceto ⁊ cū lapidib⁹ molēdini cal'is val
de pdest. mās. n. g°ssas dissoluit ⁊ ꝯsumit. ¶ In vga āt ⁊
mamill' fiunt apata diuersa. In mamill'. v° qñq̄z gnānt
apata tā ex hūore cal'o q̄z frō. Si āt albū ē ⁊ liuidū ex la
cte ē coagl'ato. ad qd valēt lētes ⁊ faria siligis cū ol'o rof.
cōfecta ⁊ faria se. lini. Itē valz ciminū cū melle tēpatuz
Itē radices caul'. ⁊ mēta cū faria fabaꝝ ⁊ alb. oui. Si āt
apet ex hūore frido suppōat mica panis cū succo apy te
pido: vl' sterc⁹ bouinū cū fenug. vl' mellilotū ⁊ croc⁹ cū la
cte ml'ieꝝ. Si durissi^m sit apa apponāt feces aceti cū bat
titura molēdini. ¶ Oia apata ⁊c.) auc. h ītēdit de apa/
tib⁹ exteriorib⁹: sic pz p sig°a q̄ sequūt (ad mēbra i qb⁹ st)
h ē ad mēbra i qb⁹ sūt: vl' a mēbris i qb⁹ sūt: sic expōit: q2
vt ē mot⁹ ī q°: sz ad quē vl' a q° (q̄ vl' de cā) h diuidit apata
fz cās extrīsecas ⁊ l'ram ītellige: q2 a cā ītrīseca fit p ꝯgō/
nē vl' deriuationē: vt pdcm̄ ē. (vl' de ppatiōe) h ē qñ mē
bra rara sūt vl' laxa vl' apta vl' debilitata vl' mādātibus
supposita. fit ēt apa p mutilationē ex nutrimto supfluo.
⁊ qñq̄z ydropis: vl' arthe^ca vl' dolor capitl: vl' mot⁹ a mē/
bris mutilatl. (mā āt faciēs) pōit. v. modos apatuz sim
pliciū: q2 6^m mo^m. s. aq̄sitatē sub hūorib⁹ ꝯphēdit. (volen

tes g̊) vl'r in cura apatū q̄rūcūq̄ʒ purgato corpe ad infir/
mū redeat̄ mēbꝝ cū reb⁹ apati repugnātib⁹: sic p̄dictū ē
Si apa sit gnātuʒ cū maturātib⁹ dissoluētib⁹ ꝛ apiētib⁹
est isistēdū. Radix vͦo iusqami ꝛ tota herba leuiter ꝯq̄s/
sata: ꝛ in stupis madefactis inuoluta: ꝛ sub prunis posita
decoq̄t̄ h̄ trita cū axūgia valde maturat apata ca. ꝛ miti
gat. Idē fac̄ frumētū masticatū cū saluia apit ꝛ maturat
Idē facit radix porri cocta cū melle ꝛ oleo. maturat. n. ꝛ
rūpit cutē: vl' mel cū sale. Ad idē valʒ cepe ꝯcauū cū sale
ꝛ oleo ꝛ isup plenū idē fac̄ assatū (apa de co. ru.) h̄ fortio
ra pōit. i. repcussiua: in pn͂. ꝛ magl̄ ifrīdantia. (In apate
flatico) oia ista patēt p p̄dcā (apa de co. nig.) h̄ sclirosis
appellat̄ de melia nōdū putrefacta. hꝰ medicamē optīe
p̄cessit. Sʒ si scliros i cācrū ꝯuertat̄ in pn͂. ifrīdet̄: sʒ qn͂
inueteratū fuerit cal'a leuiter mūdificatiua ꝛ resoluētia
supponāt̄: meⁿᵃ co. ni. purgatiua corp⁹. s. ē euandū: (sed si
apa). i. qn͂ venit ad statū (maturet̄.) Ad maturādū apa
flaticū ꝛ melicū exbat̄ succ⁹ de sābuco ebulo lapatio le/
uistico maratro h̄ bn͂ ꝯcoquāt̄ cū dyaltea melle oleo bu
tyro. ꝛ est optimū maturatiuū: vl' alr. decoquāt̄ folia por
roꝝ radix altee: ꝛ senationū ꝛ absinth̄. oia ista cocta terā
tur cū axūgia recēti. h̄ ē sūme laudabile. ꝛ in vgavili ꝛ in
mamill'. vtrobiq̄ʒ maturato apate apponant̄ p̄dcā rūpē/
tia. Itē in oī apate valʒ ad rūpēdū cineris vitis: vl' cine/
ris gallaꝝ ēplatio. Itē in apate vge valʒ aspsio aq̄ cieris
veteris vitis vl' gallaꝝ ad rūpēdū apa: vl' āpli⁹ (apiam⁹
ide scariola) h̄ nihil valʒ (ꝛ silr caules) h̄ boᵐ est: (vngᵐ
dyaltee) h̄ est maturatiū: ꝛ apitiū leuiter (sine capite)
. i. de mā dura grossa i pfundo submersa: qꝛ nullo mō ad
maturationē disponit̄. sterc⁹ colūbinū. s. colūbe nemora
les. h̄ est ca. ꝛ sic. cetera que sequunt̄ plana sunt ꝛ valde
laudabilia in apatib⁹ de mā frigida.

De porris ꝛ verucis. Cap. XVI.

Verucce sunt caro egressa spissa ꝛ du/
ra p totū corp⁹ nata: sʒ tn͂ maxie i ma
nib⁹ ꝛ pedib⁹ q̄s expellit nā in corpis
exteriora. Sūt aūt de flate ꝛ col'a
nigra. Que g̊ mollis ē ꝛ sine dolore itelligit̄ eē
de flate: dura ꝛ spissa ppēdit̄ eē de col'a nigra
Op3 g̊ cū medicari voluerim⁹ prio ad pur
gādū illos chimos: vn͂ fuerit icipiam⁹: postea
exteri⁹ ponam⁹ medicinā illoꝝ desiccatiuaʒ: q̄
si nō valʒ apponēda sūt cal'a: vn͂ icidant̄ ꝛ cor
rūpant̄: desiccatiua sūt oleū ro. myrtinū ramo
rū vitis cinis cū aceto tēpat⁹: acatia cū oleo ro.
ꝛ aceto facit silr: ꝛ nigella: sterc⁹ ouinū vel ca
prinū cū vino tēpata valēt: Dyasc. lac ficuū cū
piguedie porci tēpatū suppone. Incēsiua vͦo
sūt h̄. ℞. erugis eris. ʒ. viij. collogn. ʒ. x. nitri. ʒ.
ix. fell'. taurini. ʒ. x. salis armo. ʒ. vi. aluis auri/
pigmēti spume marine. an͂. ʒ. ij. calcis viue. ʒ.
xv. tēpa cū lexiuia ꝛ de suppone. Aliud. ℞.
sandarace auripigmēti spume maris. an͂. tēpa
cū succo lupini: si nō sufficiāt incide cuʒ ferro
Dyas. dic̄. cicer sanat verucas: si p3 vnāquāq̄ʒ
vucā granū accipias ꝛ adunes i frustū pāni li
gās: ꝛ h̄ in kl'. mēsis ifirm⁹ retro pijciat.
Lupia ꝛ acrocordo vuca curas hn͂t ꝯsiles: licʒ res mā/
les sint diuerse. Acrocordines magis gnāt̄ de sanguie
flatico: ꝛ sūt q̄dā depēdētie depēdētes ꝛ nascētes in ma/
xill': vl' in gutture exteri⁹ sil'es additamētis mamillarib⁹
ꝛ sepe iueniunt̄ in porcis ml'tū lōge: lupia āt gnāt̄ de san
guie grossiore flatico: ꝛ repit̄ i palpebra freq̄nti⁹: ꝛ q̄nq̄ʒ
in alia pte corᵖⁱˢ. vuce magl̄ gnānt̄ de melia. qꝺ p3 p itēsā
duritiē ꝛ aspiʳᵉᶻ. Differt āt h̄ tria gnā excrescētiaꝝ vl'
nascētiaꝝ a scrophul': ꝛ glādul' i h̄ qꝛ scruphule ꝛ glādl'e
sūt excrescētie i poris cutis ꝯphēse cū carne: aut cū pāni
culis ꝯtinuate. p̄dicta vͦo gnā excrescētiaꝝ ꝯtiuata sunt
cū carne ꝛ cute: ꝛ nō i poris cutis. vl' nō pprys cistib⁹ iuo
lute. In pfecta āt cura haꝝ excrescētiaꝝ nec̄e ē p̊ san
guinē exhere: ꝛ postea soluere vētrē cū eis q̄ cāʒ hn͂t du/
cere mālē ꝛ ppe si adsūt cū corpis repl'one: deide sequat̄
abstinētia ab eis q̄ cāʒ ꝯsil'eʒ hn͂t gnāre: ꝛ plʒ regim̄ sub/
tiliet̄ in q̄litate ꝛ q̄ʒtiʳᵉ. In cura g̊ lupie ꝛ acrocordis
solēt ꝯteri allia cū aceto ꝛ sale ꝛ loc⁹ fōtiter fricari. Deīn
lamīa plūbea supponat̄: vl' alr curant̄. terat̄ plātago cuʒ
sale: ꝛ sup locū pōat̄: ꝛ h̄ fiat bis i die vsq̄ʒ ad. ix. dies. dei/
de fiat ēpl'ʒ ꝯ mastice myrra olibāo pice ꝛ cera ꝛ cū mel/
le icorpatis. sup locū ponat̄ p alios. ix. dies. deide lamia
plūbea ꝯpmant̄. Cura āt vucaꝝ ppa ē gnāre sangui/
nē flaticū ꝛ hūectare corp⁹ ꝛ ipiguare ꝛ vti balneis aq̄ꝝ
dulciū: ꝛ ociositas ꝛ vite suauitas: ꝛ cauere oia q̄ hn͂t gnā
re meliaʒ: ꝛ ꝯtinua fricatio dʒ fieri cū cappare recēti: vel
cū xilocaractis: q̄ si nō iueniant̄ fiat illinitio cū vnguēto
anacardino vl' sapone saracenico vel sapone gallico: aut
cū aliq̊ medicamie corrosiuo: vl' ligent̄ radices ipaꝝ ex/
crescētiaꝝ cū eqna seta vl' cū capillis. h̄ fac̄ eas cadere. q̊/
dā tn͂ ꝯburūt eas cū ferro vel cū istro aureo vel argēteo.
si h̄ nō sufficiāt findant̄ vuce i cruce ꝛ supponat̄ puluis
auripigmēti: vl' lac titimali. vʒ. si istillet̄ litargir̄. vl' auri/
pigᵐ distēpatuʒ cū forti aceto ꝛ suppōat̄. Idē fac̄ agrimo
nia trita cū sale ꝛ aceto distēpata. h̄. n. curat oēs p̄dictas
excrescētias. Itē sterc⁹ capnū ꝯtritū coct. cū vio al. subti
li curat oia p̄dcā: si loc⁹ fortiter ide fricet̄. Verucce sūt
caro ꝛc̄.) vuce sūt excrescentie ex multis supfluitatib⁹ a
nā extrisec⁹ expulsis. fiūt aūt i extremitatib⁹ in qb⁹ mē/
bra melica plus abūdāt p3 vtutē: sūt āt sic porri fortiter
carni ifixi in supficie: grossi granosi ꝛ asperi (p totū cor
pus maxie i pedib⁹ ꝛ māib⁹) rōne p̄dcā (sūt āt de flate)
. i. sāguie flico (caro grossa) h̄ dic̄ q̄ʒᵐ ad porros q̊ i supfi/
cie sūt lenes plani (dura ꝛ spissa) q̄ʒᵐ ad porros i supficie
aspos: q spālr vuce dn͂r. porr⁹. n. nomē cōe ē ad illa duo. s.
ad porꝝ planuʒ ꝛ ad porꝝ aspeꝝ. cetera sūt plana. (In/
cēsiua āt sunt h̄) illō vͦo icēsiuuʒ valde ē violētuʒ: ꝛ ē sic
ruptoriū. Inungat̄ g̊ loc⁹ p̊ cū popileō ꝛ ol'o ro. ꝛ postea
cū capsula cerea vngᵐ suppōat̄ ne caro vicia excorietur
(tēpa cū lexiuia) ꝛ forti⁹ erit: si cū capitello distēpet̄. ap/
pellat̄ āt capitellū pͣ lexiuia cadēs de cinere clauellato:
ꝛ est cinis clauellatus cinis biscoctus qui valde h3 desic
care quodlibʒ genus scabiei si inde fiat ablutio frequen
ter.

De lepra. Cap. XVII.

Lepra est nascēs passio de col'a nigra
incēsa ꝛ putrefacta apparēs i corpo
ris supficie ꝛ nascēs de. iiij. hūorib⁹:
sʒ tn͂ icēsis ꝛ corruptis: ꝛ in colaʒ ni.
mutatis. Est aūt q̄drifaria: vl'. n. est de cor/
ruptōe sanguis ꝛ vocat̄ allopitia: altera de co
lera ru. ꝛ dr̄ leonina: alia de col'a nig. ꝛ dr̄ ele/
fantia: q̄rta de flate: ꝛ dr̄ tyria. de corruptione
sanguis rubet cutis ꝛ putrida est nimis. tumet
sanguis: ꝛ sanies ide fluit: de col'a rub. ē pect⁹

siccū fissure manuū ⁊ pedū ꝯtractio ⁊ macilē
tia: hꝰ calor si augmētet̃ magis ꝙ̃ siccitas arti-
culi sepant̃ ⁊ cadent: si de colͣ ni. fit color erit
niger ⁊ putrescit ⁊ grossescit grauescūt sensus
findunt̃ manꝰ ⁊ pedes ꝯtrahunt̃ digiti: si de fl'ate
hūescit corpꝰ glādes nascunt̃ color ē albꝰ: ocu
loꝝ fluxꝰ. ¶ Op3 aūt cū medicari disposueri-
mus icipiamꝰ a purgādis hūoribꝰ ill' corruptis
G. diuturnū morbū medicaturi icipiāt a me-
dicāda sua mã ⁊ a corpe expellēda. Qr si ꝺ cor
ruptiōe sit sanguis flōmemꝰ de vena mediana
Qd faciendū erit cū mã itra vasa sit: si. n. sit ex
vasa flōmia erit cauēda: cū multū huic noceat.
Intelligit̃ ex venas eē de corruptiōe figure in-
firmi: ⁊ pustulis in facie ⁊ putredie i toto cor
pore: vñ dimittēda ē flōmia: ⁊ accipienda far-
macia. Nutriamꝰ cū dieta subtili nō ꝯuertibili
neqꝫ corruptibili. G. in q̃daz sui pticula vbi de
melia loq̃t. De melia iqt. h3 ꝙ expꝰ su3: si qs
voluerit purgare hāc mã3 ⁊ mūdificare corpꝰ
idea fortissima medicia icipiat: ⁊ ita forsan ne
augmētet̃ mã ꝓhibet̃: ⁊ si fuerit cācer idē op3
nos facē: si medicia nr̃a corpi ꝓficiat: ⁊ color
melioret̃ morbusqꝫ declinet: ⁊ ifirmꝰ ꝯfortet̃
medicinā h̃ faciētē assuefaciamꝰ: ⁊ cū magnis
medicamibꝰ adiuuemꝰ: sic yeral'. ⁊ apoziate ꝺ
epithio. theo ꝺ. magn̄. yera hermetis siru. ꝺ epi
thio. sero cū epithi. vtat̃. In itmissiōe: ⁊ cū ñ sit
tp̄s dare catarticū: demꝰ tyriacā ma. fcā3 cu3
piguedie ⁊ carne tyri. G. nūqꝫ iqt vidi in vita
mea hoie3 hac ifirmitate plenarie libatū nisi q
bibēit vinū i quo tyrꝰ ceciderit: ⁊ ibi cōputrue
rit: hūc. n. vidi excoriari: ⁊ cute expoliari cū vi
nū illꝺ ebibit: vñ certificaui cū testimōio vsua
li qꝺ dixerūt ātiq: de carne tyri: vl' de piguedie
⁊ sui iuuamenti magnitudie: in hac ⁊ oi dura
passiōe. ¶ Purgato āt corpe supdcō medica
mie demꝰ selithe tyriacā ⁊ sil'ia corpꝰ custodiē
tia: putredinē mūdificātia: ꝑcipiat̃ vt balneet̃:
h3 nō tñ aqs dulcibꝰ. Iterū iuuat icēsio ⁊ diete
obſuatio. ⁊ cibi puitas: iterrogatꝰ aūt. G. que
medicina sūma hēat̃ ingt abstinētia.

¶ Inter apata ⁊ ceteras ifectiones extrinsecas agit de le
pra q̄ sic describit̃ ab Auic. Lepra ē ifirmitas mala pue
niēs ex dispsiōe male ꝯplonis i toto corpe: q̄re corrūpit̃
ꝯplo ⁊ forͣ ⁊ figura ipsiꝰ: ⁊ forsitā soluit̃ i fine ꝯtinuitas:
ita vt findāt̃ mēbra ⁊ vlcerent̃: ⁊ cadāt pili: ⁊ ē q̄si cācer
cōis toti corpi: aliqñ tñ vlcerant̃ mēbra: sic in illa q̄ fit ꝺ
fl'ate: siue de melia fl'atica: ⁊ ē q̄dā lepra q̄ tarde augmen
tat̃: vt est fl'atica vl' melica. Alia ꝺo que cito augmentat̃
⁊ ꝯfirmat̃: sic col'ica ⁊ sāguiea. Infirmitas mala dr̃ meri
to ꝙ in ea ꝯcurrūt tria gnã morboꝝ. s. mala ꝯplo frida ⁊
sicca: vitiū i forͣ ⁊ figura: ⁊ sol'o ꝯtiuitatl ab vlceratione.
Iterū ifirmitas mala ē ex gnōne: ⁊ ꝑseuerātia ex recessu
⁊ ex radicatiōe. ex gnōne: qm̄ gnãt̃ ex oibꝰ alys causis ex
qbꝰ oēs aly morbi: sic ex parētela ⁊ ē morbꝰ hereditariꝰ.
Itē gnãt̃ i mr̃ice m̄struis imūdis repleta: l3 seia sint mū
da. Itē gnãt̃ ex corrupto regie mr̃is. Itē p̄t gnãri ex coy
tu leprosi cū p̄gnāte: qr ificit̃ fetꝰ. l3 nō ificiat̃ mr̃: ⁊ iterū
qr mr̃ siue matrix paꝝ delectat̃ in tali coytu: ⁊ vix mulier
ificit̃: qr semē imūdū cū m̄struis mixtū stati expellit̃: qr
dēsitas mr̃icis ꝓhib3 ascēsu3 vapoꝝ venenosoꝝ: ⁊ iterū
qr mr̃ix paꝝ delectat̃ i tali coytu: vñ paꝝ attrahit mr̃ix:
veꝝ tñ si mulier sit eiusdē ꝯplonis cū leproso: ⁊ p̄pata sit
ad ifectionē ⁊ multū delectet̃ i coytu: ⁊ semē leprosi diu
in mr̃ice remãeat: nec ē ē ipa3 fieri leprosa3: p qꝺ p3 ꝙ vir
coyēs cū ipsa post leprosu3 stati efficit̃ leprosus: si virga
coeūtis spmati venenoso occurrat: qr pp plimā delecta-
tionē viri plm porri vge apiūt: ⁊ pl3 ꝺ vaporibꝰ veneno-
sis ifectis igredit̃: q oēs spūs stati ificiūt: qs sil' collectos
in illa hora repiūt in mēbro gnãtiuo: qr q̃to maior dele
ctatio tāto plez ibi ꝯcurrūt spūs: veꝝ tñ si spma leprosi a
mr̃ice ceciderit non fiet ille leprosus: qui imediate coit.
¶ Nō redeamꝰ ad cãs lepre. post ptū igit̃ efficit̃ aliqs
leprosus pp malū regimē diete: vt pp vsū carnis vaccie
asinine bubaline cameline: ⁊ pp vsū lētiū ⁊ oiu3 legumi-
nū in pmanētia. ¶ Iteꝝ ē ifirmitas mala: qr solū adue-
niēs sp pmãet: nec vnqꝫ curat̃ nisi bn̄ficio meꝰ: cū ad ali
os morbos curādos nã q̄nqꝫ sufficiat. Itē in recessu ⁊ in
eradicatiōe mala ē ifirmitas: qr ad ipsa3 curādā ⁊ eradi
cādā nec ia sūt ea q̄ medicãt̃ a pte elroꝝ ⁊ a tota spē: vt ē
tyria ⁊ aly p̄petes. ¶ Est aūt lepra de mã melica iculca
ta i tota carne ⁊ i cute exteriꝰ q̄ est putrefacta. i. a nãli ca
lore destituta: vñ ē frida ⁊ sicca. durissima nō pfcē m̄bri
ꝯtiuata: vñ findūt̃ m̄bra: sic terra arefcā a solis adustio-
ne vl' pruie: nō ē āt h̃ putrefactio vt i febribꝰ: qr in fe. pu-
trefactio ē a calore exⁿeo supaccēso ⁊ hūido vnctuoso i
vaporē flãmeū ⁊ adustiuū resoluto: sic adurunt̃ siue pu-
trefiūt ab igne ligna p violētiā: vñ tale putrefc3 actual'r
est cal3 ⁊ siccū. In lepra ꝺo paulati ⁊ isensibil'r ē cali ⁊ hu
midi nãlis fcā resol'o: ⁊ sic i terreā nã3 ꝯuersio: sic in pu-
trefacᵗⁱᵉ nãli ē vetustas ⁊ senectꝰ: ⁊ h̃ ē qꝺ dic̃ Aui. ꝙ cã ef
ficiēs lepre ātigor ē mala ꝯpl'o epis valde ꝺcliuis ad ca-
liditatē ⁊ sic^tes: vl' ca. ⁊ sic. ꝯpl'o totiꝰ cor^is: vl' vtrūqꝫ sil': vñ
adurit̃ sāguis ⁊ spūs. Sil'r ⁊ i ip̄o sanguie adusto p tales
cãs acgrit̃ frigꝰ: qꝺ ñ fit nisi p resol'onē cali p̄dcã3. mãl'r
aūt icipit morbꝰ iste a vasis foral'r: maxͤ i extrēibꝰ. vtꝰ. n.:
iterioꝝ mēbroꝝ tales mãs a calore nãli distitutas: sic ci
neres g̃ssos terreos expellit ad exteriora: vñ p3 q̄re ibi
p̊ pateāt sigͣ: sic i mēbris faciei ⁊ i habitudine exteriori.
¶ Sigͣ g̃ lepre sūt color faciei rubicūdus ad nigredinē
plm ꝺcliuis: ⁊ rotūditas oculoꝝ: ⁊ i alb. ocl'oꝝ liuiditas:
⁊ i vnguibꝰ mutatio coloris cū sanguis clari diminutiōe:
si ꝯp̄mat̃ vnguis in digitis manuū ⁊ pedū. Ite3 nares i-
cipiūt āgustari: vñ dr̃ loq cū naribꝰ: qꝺ Aui. appellat gar
sio. Itē adsūt som
nia terribilia freq̄ntiꝰ ꝙ̃ in alia ifir^te: ⁊ nascūt̃ faciliꝰ soli-
to: ⁊ adsūt mali mores ⁊ dolosi: ⁊ quēl3 h3 suspectū ne si-
bi noceat. fetidꝰ ēt adest āhelitꝰ: ⁊ malꝰ sudor ⁊ corruptꝰ:
facies iflat̃: ⁊ i supcilys ⁊ palpebris subtiliãt̃ pili ⁊ vire-
scūt ⁊ cadūt ⁊ nodi sentiūt̃ i cute: ⁊ ē turpis coꝝ aspectꝰ.
vox si gdē alterat̃ ad g̃ssitiē tēdēs vl' ad subtilitate3: vñ
raucescit: ⁊ ad vltiᵐ penitꝰ defic̃: exteriꝰ p totū cadūt pili:
⁊ ꝓpe i facie: ⁊ sentiūt̃ dure eminētie lapidee pp melia3
fridā ⁊ siccā exteriꝰ dispsā: vñ si pūgãt̃ i talo nesciētes vl'
igrātes: vl' retro i tybia paꝝ sentiūt. pulpe auriū ꝺcurtā-
tur. sāguis taliū ē asp ⁊ arenosus pp adustiōe3. Inter oia
sigͣ certiꝰ sigᵐ ē fuscꝰ color vl' liuiditas albedo oculoꝝ: et
rotūditas eorūdē. ¶ His āt appētibꝰ festinet̃ flōmia de

basilica dextri brachy. Si sãguis fuerit ĩ cã: vl' ẽt si mul
tuz vr̃ abũdare: postea p. vij. dies gescat vel ãpli⁹: ꝛ sit in
ocio ꝛ qete ꝛ delitys. si aũt sãguis nõ sit ĩ cã neqꝫ supabũ
dat fiat sirup⁹ de thimo epithio sene cuscute fumoterre
lapatio acuto gẽtiana vtraqꝫ aristol'. cassiafi. ꝛ mãna: ꝛ h̄
sirupo q̊tidie vtat̃ ꝛ fiat cũ succo boragis: postea mã eua
cuet̃. s. cũ mirab. citri. sãguiea vl' colica cũ indis. in meli
ca cuz kebul'. In fl'atica det̃ yeral'. yeraruf. sine oĩ acuĩe.
me^na. n. fortiter acuata mãz ĩdurat col'icã ꝛ mãe cõpacte
ml'tũ nocz. oẽs leprosi ocio delitys vtãt̃: ꝛ sp̄ teneãt ven
trẽ laxũ vt sel' ĩ die vl' bis assellet: vñ a coytu abstineant
oĩo. vtãt̃ nutrimẽtis ml'tũ bũectãtib⁹: sic ethici ꝛ ꝯsũpti:
vt sũt eduli pulli aues cãpestres pãis recẽs: vitella ouo
rũ: optimi pisces: vinũ subtile ꝛ claꝝ arõaticũ. añ p̄rãdiũ
exercitẽt̃ saliãt ꝛ cãtẽt. post p̄rãdiũ ṽo qeicãt. labores fu
giãt: ꝛ oĩa gnãn^a meliaz. In balneis dl'c] aq̄ ponãt̃ sepissi
me cũ faria fabaꝝ vl' ciceris. fortiter fricẽt̃: regãt̃ penit⁹
sic illi q desiderãt cor^is bũecta^nez. vtãt̃ gargaris^b⁹ caput
purgys ꝛ iunctiõib⁹ ꝛ cauterys ĩ occipitio ꝛ ꝯmissura ca
pitis ꝛ sub vtraqꝫ aure: ꝛ sub mẽto: ꝛ ẽt ĩ coxis: ꝛ in tybys
Sz h̄ localia nõ fiãt nisi cor^e mũdificato ml'totiẽs vl' ml'
tis vicib⁹: vñ dic̃ Ras. q̄ ĩ. v. mẽsib⁹ q̄dragesies cuidã le
proso dedit me^naz. Ad vlti^m ṽo si fortiter lepra adheserit
succurrat̃ cũ carnib⁹ tyrie ꝛ cũ trociscis eiusdẽ. q̊ꝝ copia
det̃ cũ sirupis p̄pẽtinis: ꝛ cũ carnib⁹ ẽt ip̄oꝝ p̄pẽtuz. Cõe
di ẽt debẽt carnes p̄pẽtũ ꝛ vipaꝝ mõtanaꝝ capite ꝛ cau
da abscissis ꝛ abiecti: ꝛ postea bñ ablute: ꝛ cũ cepis ꝛ por
ris cocte: vel cũ ceteris specieb⁹. patiẽs vero illud ius bi
bat ꝛ cõedat carnes tãdiu dõec scotomiã patiat̃ ꝛ cadat:
tũc. n. suffic̃: vt dic̃ Ras. vl' dõec corp⁹ suũ ĩcipiat ĩflãma
ri: sic. n. ml'ti sũt curati. Capita ãt ꝛ caude adurant̃ cũ cal
ce lota ꝛ butyro: fiat iunctio ĩ tota facie: vel ẽpl'z. h̄ ẽ vl'is
cura leprosoꝝ. ℂ Lepra ẽ passio ꝛc̃.) lepra interp̄tat̃ le
dẽs putredo. oĩa mẽbra desiccãdo õ col'a ni. ĩcẽsa. s. õ q̊lz
hũore p ĩcẽsionẽ gnãta: q2 sic̃ expo^m ẽ: cal'a ꝛ sic. ꝯpl'o hũi
dũ nãle adurit paulatie ꝛ ĩsensibil'r: ꝛ remãet cinis frid⁹
ꝛ sic. aggregat⁹ ꝛ accuml'at⁹ q ĩdurat̃ ꝛ mẽbra ĩdurat ꝛ ex
siccat muscl'os oẽs ꝯsumẽdo: ꝛ max^e musculũ q ẽ ĩter ĩdi
cẽ ꝛ policẽ (ꝛ putrefcã) nõ expõas ĩ vaporẽ putridũ reso
luta venenosũ: vt ẽ in febrib⁹ (sz putrefcã). i. a cal'o nãli
ꝛ hũido nãli p resol'õnẽ destituta: ꝛ in terreã nãz fridã ꝛ
siccã redacta: sic fit ĩ q̄rcu putrida (appẽs ĩ sup̄ficie) nõ
iõ q̄ ibi p̊ gñet̃: sz vt ẽ expo^m de. iiij. hũorib⁹. Cõstãtin⁹ in
pãtegni dic̃. p̄pẽs lepre sũt due vna ẽ de col'a ni. q̄ est fex
sanguis. alia de col'a ru. ĩcẽsa: ꝛ sic ĩ pãtegni. due ponunt̃
tm̃. Itẽ Aui. nõ põit nisi tres. vnã de sãguie ĩcẽso. aliã de
col'a ru. ĩcẽsa q̄ ẽ leonina efficiẽs hoĩes furiosos ꝛ furibũ
dos. 3^a ẽ tyria q̄ fit õ mel'ia q̄ ẽ fex sãguis. Sol'o. ĩ pãtegni
ĩtellexit ꝯstãtin⁹ q̄ fl'a ꝛ sãguis p adustionẽ ĩ mel'icã nãz
ꝯuertũt̃: ꝛ sic ꝯphẽdit sb̃ 2ª spẽ tres alias spẽs. s. õ sãguie
ꝛ col'a: ꝛ õ fl'e. fl'a. n. p̊ õcoctũ ẽt p⁹ õcoc^uez trãsit ĩ sãguinẽ:
ꝛ postea ĩdurat̃ (sz tñ ĩcẽsis ꝛ cõrupti). i. ĩ cierẽ terrestrẽ
a calõe exneo ꝯuersis lẽte ꝛ paulatĩ p tp̄is diuturnitatẽ:
vñ p totũ fcm̃ est fri. ꝛ sic. (est ãt q̄drifaria) põit. iiij. cãs
p̄z spẽz ꝯ quã paꝝ p̄dest me^na laxatiua. Sz ea solũ q̄ ꝯ ve
nenũ a tota spẽ opãt̃ (allopitia) q2 tales õpilant̃: vt allo
pides. i. vulpes (leonina:) quia terribiles fiũt ꝛ rapaces
(elephãtia). i. ab elephãte: q2 tales rigidas hñt iũcturas
ꝛ graues a mel'ia ml'ta (tyria). i. a tyro p̄pente p̄p pellis
depõnẽ. tyrus. n. ẽ p̄pẽs q pellẽ sepe solet depõere. Deide
põit sig^a iter spẽs lepre distictiua. si. n. sit ex̃ vẽas flõmia
est cauẽda. nõ tñ vẽtosatiões ꝛ scalpellationes vl' caute
ria ad abl'õnẽ cãe ꝯiũcte. p̄ce^te tñ vl'i purgatiõe (vl' eũa a
fortissima purgatiõe). i. a forti me^na ĩ pauca q̄ti^te: ꝛ sine
acuĩe data: vt ẽ yeral'. yeraruf. nũq̄ꝫ ĩ dura mã ꝛ q̄ssa mul
ta eũo dz fieri. freq̄nter tñ ꝛ sepe: vñ illõ expõas: p̄z q̄ dz
expõi auctas. G. ĩ tegni. ĩmoderata repl'o ĩmode^ta eũone
ĩdiget: supp. nõ vna vice: sz pl'ib⁹ vicib⁹ fcã. vñ p̄z haly. in
alia trãslatiõe: sic habetur. ĩmoderata repl'o. ĩmoderata
ꝛ eq̄li ĩdiget eũone. sup. nõ tm̃ vna vice faciẽda. Impol'e
eni ẽ q̄ssaz mãz subito moueri: vñ nece ẽ fortẽ me^naz se cõ
uertere ad hũores laudabiles (ꝛ si fuerit cancer vl'is). i.
cãcer si fuerit ꝯfirmata. vl' aliter: ꝛ si fuerit cãcer: ac si di
cat: sic ĩ cãcro vl'i q ẽ lepra ꝛ p̄ticl'ari fortissima est vtẽdũ
me^na: ita tñ vt expo^m ẽ. ℂ De morphea. Ca. XVIII.

MOrphea est corruptio sãguis: vñ nu
trit̃ corpis cutis sine macula ĩtercuta
nea carnis: c⁹ cã ẽ vl'is defectio ṽtutis
digestiue: q̄ cũ defecẽit sãguinẽ corrũ
pit ꝛ ad cutẽ veniẽs cã nutrit: si ãt ei⁹ q̄litas sit
fl'atica alba fit morphea: si de col'a nig. nig̃ erit
morphea. ℂ Est aũt morphea triplex: vl'. n. ẽ
liuidi coloris nascẽs de col'a ꝛ sanguine vel ni
gra nascẽs õ sãguie mel'ico: vl' alba: ꝛ ẽ de fl'a
te salso: in qb⁹ trib⁹ gnĩb⁹ sanguis nõ ẽ minuen
dus: sz oz vt forti purgent̃ medicamine: sicut
theoõ. yerapig. yeral'. ꝛ silia. vomit⁹ det̃ sel' in
m̃se. Abstineãt a cib malos chimos gnãtib⁹
ꝛ dure digestibilib⁹ sepe balneent̃. ℂ G. mor
pheã medicari p̄cepit post mũdificationẽ cor
poris: vngat̃ aũt corp⁹ cũ calce ꝛ anacardo ꝛ
tapsia aloe litargiro acatia sulphure ell'o alb.
simplicibus seu ꝯpositis: ꝛ cuz aceto tẽp̄atis.
Itẽ. G. apij siluatici succus valz cũ lacte ficuũ
mixtus: sulphur ꝛ dragg. idẽ faciũt. sanguis le
porinus valz. capparis radix valz sil'r cũ aceto
Bibant ãt de h̄ antiõ. ℞. mirab. citri. chebuli
bellirici ẽblici. añ. ʒ. xv. pul. yerepig. ʒ. xviij. si
seleos. ʒ. xv. fũiterre. ʒ. xxx. sene. ʒ. xx. agar̃. tur
bith. añ. ʒ. xxx. tapsie acori. ana. ʒ. viij. fac pul.
adde mell' qõ sufficit. dãs. ʒ. ij. vl'. iij. Alij iun
gũt huic. ʒ. xv. ell'i nigri. ℂ Aliõ. ℞. chebuli. ʒ.
xxx. bellirici ẽblici epithi. añ. ʒ. x. mast. ʒ. xi. ame
os. ʒ. x. calamẽ. ʒ. x. yerepi. ʒ. xx. collogn. ʒ. x. ni
gelle sinap̄. añ. ℥. v. tapsie. ʒ. vij. fac pulue. adde
mellis: qõ suffic̃. da. ʒ. iij. tribus dieb⁹ ꝯtinuis
ꝛ tribus ĩtermissis. ℂ Vnguẽtũ morphee va
lẽs oĩs coloris. ℞. tapsie cõdisi rubee sinapis
nigelle se. raõ. piret̃. añ. ʒ. iij. collogn. ell'i nigri
capparis raõ. rute aluis staphisagrie nitri. añ.
ʒ. i. ꝛ. ß. euforb. scamo. sal' armõia. sandarace:
ameos. añ. ℈. ij. fac pul. tẽp̄a cũ aceto. vnge.
ℂ Morphea mutatio ĩterp̄tat̃ q̄ñ color nãlis cutis mu
tat̃ ĩ colorẽ ñ nãlẽ: ĩ q̊ tñ ꝯueñit cũ yeteritia. Differt tñ q2
yeteritia ẽ vl'is cutis defedatio siue feda mutatio. Mor
phea ṽo ẽ mutatio maculosa. i. in maculis disticta nõ cõ
tinua. Itẽ in morphea ẽ corruptio nutrimẽti p̄p õbilita
tẽ ṽtutis ꝯuersiue: vl' in se vl' in ꝯpõne ad hũorez. yeteri
tia ṽo fit absqꝫ nutrimẽti corruptiõe vl' sine ṽtutis dige
stiue õfectu: est tñ cũ defectu ṽtutis expulsiue: qõ est p̄p

opilonē: vł ꝓꝓ malā ꝯplonē. morphea vͦ ſc3 Aui. ē ex ſbti
liori melia ad ſupficiē cutis expulſa: ſić ē lepra ex gſſiori
melia ĩ toͣ carne diſpſa. vñ idē ē morphea ĩ cute qđ lepra
in carne: vt diĉ Aui. Si melia aduſta pauca ſit ꝛ ſbtił ex-
pellaẗ ad ſupficiē cutis: fit ĩpetigo idē vł morphea: ſi aũt
gſſa ſit: ꝛ ſit ĩ toto corᵉ fit idē lepra: vñ ſi illud aduſtũ ſit
fłicũ fit morphea alba. Si ꝺ alio hũore fit niḡ: vł alteri⁹
modi. ¶ Serapiõ ãt diĉ ꝙ baras. i. morphea al. fit ex ſã
guie fłico viſcoſo. quē vt⁹ mutaᵘᵃ ad colorē corⁱˢ ꝯuerteẗ
nãlē ñ pt: vñ cutiſ ꝑ loca alba appꝫ vł macłoſa: ꝛ h̄ pt eē
ver: q2 cũ fła aduriẗ fit viſcoſũ ꝓꝓ colore retēto. mor-
pheã ãt ni. diĉ eē de gñe ĩpetigis: q2 ĩ eo fortior ē aduſtio
ꝛ mai⁹ acumē: vtraqꝫ fit ex ꝺbiᵗᵉ ĩmutatiue vtutł. Nõ aũt
ſc3 eũ oĩs morphea ē ĩcurabił: ſi. n. loc⁹ morpheat⁹ pũgaẗ:
ita tñ ꝙ nõ ꝑtrãſeat cutē: ꝛ ſãguis exeat de facili curaẗ.
ſi ãt exeat hũiᵗᵃˢ ſbtił nõ ē poſſis curatio. Itē ſi aliq̄ mor-
phea locũ accipiat ãplũ: ꝛ ē ãtiq̄ ñ ſanaẗ: q̄ paucas h3 ma
culas ꝛ ē recēs ſanaẗ. ¶ In cura ãt h⁹ paſſiõis ꝑoꝫ recti-
ficari regimē ĩ dieta: vñ deẗ cibaria ꝯ̄riũ hũorē gnãntia
paſſiõi. Deiñ digeraẗ cã ãñs digeſta eẽẗ. fłica vͦ cã cu3
yera. H. yera archig. theoꝺ. eupiſtõ ꝛ ſilib⁹: melica vͦ cũ
yerał. yeraruf. theoꝺ. anacarꝺ. vł cũ fłagogis ꝛ melagogł
de epith. mirab. paſſuł. i. vuis paſ. polipo. ełło al. vł nigͦ ꝛ
ſilib⁹. ¶ Mũdificato corᵉ veiam⁹ ad localia: fiat igr̃ illi-
nitio ĩ morphea al. ex pluere ełłi al. ꝛ gallaꝝ diſtēꝑatarũ
cũ forᵐᵒ aceto: vł vngᵐ. aliꝺ. ℞. ſinap. cortiĉ. anabule ſca-
mo. ru. ĩ alio ſebeſtē. ãñ. ꝯficiãẗ cũ ſãguie ſcorpiõis: vł cũ
ſan. yrũdis: ꝛ loc⁹ illiniaẗ. vł aliꝺ. ℞. ſulph. ꝯbuſti eufor.
ełłi nig. ãñ. ʒ. ij. anacardi. ʒ. v. piret. cappis. ãñ. ʒ. ij. tere et
ꝯfice cũ forti aceto. Aliꝺ. ℞. ſinap. ꝛ ſe. cauł. ꝛ naſtur. aq̄-
ticũ eq̄łr terãẗ ꝛ cũ forti aceto ꝯficiãẗ. albaras vͦ. i. mor
phea nig. cureẗ ſiĉ ĩpetigo. ¶ Morphea ē corᵒ ꝛc.) mor
fea: vt dc3 ē. ē corrupᵒ. cutł ꝛ ñ carnis. lepra vͦ ē ſił corru
ptio cutł ꝛ carnis. morfea ē ſigᵐ ꝑᵐ ad leprã (ſine macła)
. i. ſine corrupⁿᵉ (ĩtercutanee carnis). i. carnis ĩter cute3
ꝯtēte (corrũpit). i. ꝺfedat ꝛ polluit (corrũpit). i. ad vltiᵐ
vlcerat (eſt ãt morphea triplex) alij ãt auctores nõ diſti
gũt niſi duas: ſ3 liuidã morpheã ꝯphēdũt ſub niḡ (ĩ qb⁹
trib⁹ gñib⁹) nõ ꝙ vbi ē ſãguis młt⁹ ꝛ malus ꝛ pauc⁹ bon⁹
flõmia noc3: ꝛ vbi ꝺficĩ digeſtiua: ꝛ h̄ ē ꝙ diĉ Auic. q2 vbi
eſt mult⁹ malus ſãguiſ ꝛ pauc⁹ bon⁹ flõͣ rapit boᵐ ꝛ malũ
dimittit (forti medicaⁿᵉ) ĩtellige: ſiĉ expoᵐ ē ĩ lepra (või
tus) iſte võit⁹ ĩ lepra ꝛ morphea młtũ ē neci⁹ (balneēẗ)
. i. ſtuphēẗ: ꝛ poſtea ĩ aq̄ dulci ad vltiᵐ laueẗ ꝛ friceẗ ꝛ ab-
ſtergãẗ. (vngaẗ corp⁹) h̄ ꝺſcēdit ad localia q̄ põit valde
bõa (calx lota) ĩ aq̄ młtotiēs cũ ſepo hyrcio multũ. Ite3
freq̄ns ĩuncᵒ cũ vngᵒ. citrio. Itē ſãguis leporin⁹ ſuꝑ mor
pheã ꝛ ĩpetiginē illinit⁹ młtũ ꝓdeſt. Itē idē ſan. val3 ēt ꝯ̄
ĩfectionē ſanᵘⁱˢ ex mēſtruis retētis ꝓuenientē. poſit⁹ ſuꝑ
locũ morpheatũ: ſi tñ loc⁹ morpheat⁹ ꝑͦ ſcarificeẗ: poſtea
fiat illinitio cũ ſanⁿᵉ leporł całꝺ. deinde ſupaſꝑgaẗ pluis
anacardi (Sãguis leporin⁹) lep⁹ viu⁹ nutriaẗ ꝛ ſingulis
dieb⁹ cũ op⁹ fuerit ſanⁿᵉ3 exh̄e ab aurib⁹ vł pedib⁹ ãñrio-
rib⁹ qb⁹ ſanⁱˢ ē całior: ꝛ morfeã cuiuſcũqꝫ colorł ſit ĩunge:
vt dc3 ē (bibat ꝺ h̄ ãtiꝺ.) h̄ ē valde fõte: ñ deẗ ſine digõ-
ne mãe ꝛ obſuaⁿᵉ diete (vngᵐ val3) h̄ ē valde violētũ re
ꝑmaẗ cũ buty. ꝛ ołꝺ ro. vł vio. ¶ De ĩpetigie. XIX.

IMpetigo duob⁹ modis fit: vł. n. eſt
eq̄ł ĩ ſupficie corpis: ꝛ fit de cołã nig.
ꝛ fece ſãguis: aliq̄ñ cũ prurigie vł ſu
perficieten⁹. ꝯbuſta c⁹ color ē citrin⁹:
vł rubori ꝯtinu⁹. ał. ꝯtigu⁹. ꝛ ē furfurea fiſſa ꝛ
prurigioſa. Naſcēs de mã melica vł cołica ni
mis icenſa. ¶ Pria ſpēs medicabiẗ cũ flõmia
ꝛ farmacia hũores icēſos medicãtib⁹. Scꝺa
cũ medicia cołe ni. purgatiua balneũ aq̄ dłcis
aſſueſcat laueẗ cũ furfure faria fabe vngaẗ ołꝺ
frumēti aceto pomi citri. carui: piſtata furfu-
re cũ aceto cinere cũ feminino lacte gũmi pru-
noꝝ faria ciceris cũ lacte feminino ełłi nig. cũ
aceto ꝛ acatie. ʒ. vij. gũmi ara. ʒ. vi. cũ aceto vn
ge. p⁹ laueẗ cũ aq̄ dłci: ꝛ vngaẗ cũ ołꝺ ro. ꝛ la-
patiũ acutũ mixtũ cũ aceto oĩa extirpat.

¶ Impetigo ꝛ ꝭpigo ꝺ gñe ſũt ſcabieꝝ ꝛ ſũt ꝺ mã ca. ꝛ ſic.
młtũ ignita ꝛ ſupicēſa. Impetigo tñ magł fit ꝺ mã magł
ignita ꝛ ĩpetuoſa magł q̄3 ꝭpigo: vñ ꝑãbulat locũ ĩ circui-
tu ſurſũ ꝛ deorſũ occupãs. ꝭpigo vͦ fit de mã magł gſſa ꝛ
min⁹ ĩcēſa: vñ nec ita moueẗ ſurſũ: ſiĉ ꝑͣ. ſ3 magis ꝺorſu3
in girũ occupat locũ. Differũt ãt a ꝑdcis paſſiõib⁹ vel ĩfe
ctiõib⁹: q2 lepra ꝛ morphea fiũt de mã frida ꝛ ſic. ĩcinera
ta. Iſta vͦ de cała: vñ loc⁹ cal3 vriẗ cũ pruritu ꝛ aſpiᵗᵉ cu-
tis. dñt tñ qdã ꝙ ĩpetigo ꝛ ꝭpigo gnãnẗ qñ hũores ſubti
les cali admiſceẗ gſſis terreſtrib⁹: vñ ſi ſubtiles abũdēt
ꝺr ĩpetigo. Si gſſi ꝭpigo: ſi eq̄łr ꝯcurrãt gnãẗ ad moᵐ ĩni
ły: vñ pt appellari ꝭpigo miliarł: vł ꝭpigo gnoſa ꝓꝓ dñi-
u3 ſubtił mãe: ſi morb⁹ ſbtilior ꝛ acutior ꝛ mobilior ꝛ ve
locis terminaⁿⁱˢ: ꝛ ꝯ̄rio: ſi mã gſſa dñeẗ: ſi meᵒ mõ medio-
cris ē ĩ motu ꝛ ĩ curatõe. cũ ḡ mã ſit ꝯpoᵗᵃ ꝛ modus cura-
tiõis d3 eē ꝯpoſit⁹: mã. n. ſbtił ĩdiget ſꝑ min⁹ ſubtiliãtib⁹.
ꝛ ei⁹ acumē repmētib⁹ gſſe mãe magł ĩdigēt diſſolutiuis
ꝛ fortib⁹ extenuatiuis ꝛ eũatiuis. Si vͦ diu ꝑmãẗit mor
b⁹ talis loc⁹ vlceraẗ ex nimio pruritu ꝛ ardore. ¶ Ab ini
tio ḡ morb⁹ iſte ē curãdus cũ meⁿⁱˢ laxaᵗⁱˢ ꝛ vētrł ſołone:
ſi tñ młta adſit repłꝺ ꝑcedere d3 flõͣ vētrł ſołone3: ꝛ fcã
flõmia deẗ colagogũ ꝺ prunis iuiub. viol. ſeib⁹ fridis caſ
ſiaf. mãna mirab. citri. ĩdis. h̄. n. ſan. mũdificãt ꝛ aduſtoſ
hũores eũant. Deiñ fiãt p⁹ iſta balnea cũ aq̄ dłci: q2 całi-
tas balnei aq̄ dłcł poros apit mã3 ſubtiliat: ꝛ põit eã fa-
cił reſołonis. hũiditas vͦ extiguit ꝛ tēꝑat acum mãe: re-
ꝺiñ fiãt illiᵒⁿᵉˢ. diuerſe tñ ſc3 di-
giñ tēꝑatũ admiſtreẗ. Deiñ fiãt illiᵒⁿᵉˢ. diuerſe tñ ſc3 di-
uerᵗᵉ3 ĩpetigis. ſi. n. ĩpetigo młtũ ē ĩpetuoſa eſtuoſa acuta
mobił fiat illinitio ex amigꝺ. amaẗ. ꝯtritł ꝛ faria lupioꝝ
ãñ. ʒ. v. ſe. raphani. ariſtoł. lõ. ełłi ni. ãñ. ʒ. ij. teranẗ ꝛ diſtē
pereẗ cũ aceto: ꝛ fiat illinitio. ſi ãt ĩpetigo hũiditatē hēat
venenoſã addaẗ attramᵐ ꝛ ełłus al. Itē fiat ĩunctio cũ h̄
vngᵒ. ℞. anacar. ꝛ coſti ꝯbuſtoꝝ: ꝛ vtriuſqꝫ ełłi ꝛ ariſtoł.
lõ. ãñ. ʒ. vi. terãẗ ꝛ ꝯficiãẗ cũ aq̄ ſal ſa. Itē aliud. ℞. papa.
ruffũ ꝛ raꝺ. vitis. h̄ terãẗ ꝛ cũ aceto tēꝑenẗ ꝛ coquãẗ fic⁹
vides cũ ołꝺ oliue dõec oleũ ꝯſũaẗ: poſtea iteꝝ ꝑõaẗ de
ołꝺ ꝛ cera. qb⁹ liq̄fciſ fiat illinitio: deiñ pluerizēẗ loca cũ
ſulphure ꝯbuſto ĩ balneo vł ĩ ſole: ꝛ h̄ fiat aſſidue. ĩpetigi
noſa ēt loca pluerizari pñt cũ pluere nigelle q̄ ꝺcocta ſit
ãñ pluerizaⁿᵉ3 ĩ forti aceto: poſtea ꝺſiccata cui pulueri ap
poni poteſt parũ de ſulphure cu3 elleboro ꝛ parum de li
targiro. ¶ Impetigo.) quaſi ſcabies ĩpetuoſa que ſubi-
to loca occupat ꝛ ad totu3 ſe extēdit. (vł. n. eq̄lis ē). i. in
ꝓfũdo ſedēs: q2 ē de mã gſſiore (ꝛ de co. nig. fit ꝛ de fece
ſanⁿⁱˢ). i. de mełia (ꝛ icēſa). i. ꝑ icēſione3 calefcã (aliq̄ñ ē
cũ prurigie) h̄. n. ē de cołã nõ aduſta iᵗ q̄ mã ſubtił dñaẗ
(vñ ſupficieten⁹). i. ĩ ſũmo cutł (rubori ꝯtigu⁹) ꝓꝓ calo
rē dolorē ardorē (ꝛ ē furfurea) q̄re ꝑtes ſũt ſicce: vñ diſ-
ſoluũẗ fiſſa a ſiccitate (ꝑͣ ſpēs) h̄ doc3: q2 ſãguis ē ĩgroſſa
tᵉ ꝛ ꝑ flõmiã eũeẗ. vtraqꝫ tñ ĩdiget flõmia. Si adſit corⁱᵃ
replꝺ (2ͣ. n. meⁿᵃ) ĩ hac abũdat cołã ni. i. mełia ꝑ aduſtio
nē de cołã gnãta (ołꝺ frumēti) h̄ oleũ diſtillata frumen

to iter duas laminas ferreas cādētes ꝯpresso. (aceto).i. succo acetoso pomi citri (scariola pistata) cū sulphure ⁊ cuz aceto sup. permixtis: ⁊ bene distēperatis.

De scabie ⁊ pruritu. Cap. XX.

Sepe nā malos hūores expellit ad superficiez corpis vt mūdificet iteriora q si sint tenues ⁊ nimiuz liqdi dissoluunt de cute cū sudore ⁊ fumo. Si grossi sint permanent sub cute. Si mediocres pruriginē gignūt grossi scabiem faciūt: scabies sicca ⁊ nō saniosa cū prurigine ⁊ pūctura ⁊ fissura de colericis chimis esse videtur vulnerosa ⁊ grossa in superficie corporis: neqꝫ prurigine forti ⁊ cuz scalpitur cutis excoriatur: sicut alba squāma significat salsuz ⁊ incensum flegma: ⁊ plurimū h inascitur senioribus propter collectionez salsi flegmatis: ⁊ defectionē cutis. Scabies humida ⁊ saniosa ⁊ cū delectatione pruriginosa incensum sanguinē cuz colera rubea esse demonstrat. Si sanies sit grossa maiorez abundātiam significat sanguinis. Si subtilis aquosa ⁊ citrina colerā abundantez significat. Cuz vero scabies de sanguine ⁊ co. rub. cōpiatur esse flobotomādum est de mediana vena: si aliqd obuiet nobis in minutione purgemus cuz catartico de cassia fistu. ⁊ succo fumiterre ⁊ mirabol. citri. ⁊ similibus: frequentēt balnea in quibus sudent: nō tangantur corpora epithimatibus: quia viscositate sua dissolutionem prohibent humoruz: ⁊ porros claudunt: sed tamen paruz olei ros. est adhibendū. Si scabies sit ex chimis flegmaticis purgemus flegma cum catartico de epithimo siue de agarico: ⁊ similib9: assuescat balneum in quo sudet: deinde vngatur cū apij succo vel calamenti. purgatis autem corporib9 ad exteriora vnguēta redeamus: vnde Sal. litargir. cuz oleo valet: cinis cauliū cum petroseleo similr: Dyascor. carui cū aceto valere dixit. sulphur cuz lentisci oleo multuz valet scabiei ⁊ impetigini vnguiū ⁊ inguinū masculis: sulphur cuz aceto similr valz. Similr nitrū cuz melle ⁊ sulphure iuuat. sal quoqꝫ cū oleo ⁊ aceto si accedant foco: vt sudent mitigat dolorez ⁊ scabiem iuuat ⁊ impetiginem: Sal. aqua sulphurea vel marina cum sale cocta: vel cuz frondibus oliuaruz iuuat veteres pustulas scabiem ⁊ pruriginem ⁊ similia: frōdes quoqz oliue cocte cum aqua ⁊ aceto: silr ⁊ frondes canne. Unguentum valet scabiei ⁊ prurigini de calore. ℞. litargir. ʒ. x. ceruse: cadinie argentee. añ. ʒ. iij. celidonie sygie argēti viui. añ. ʒ. ij. olei ro. ⁊ aceti qd suffic. Aliud desiccās pustulas ⁊ vulnera de calore. ℞. acatie gūmi ara. añ. ʒ. ij. litargir. cadinie argentee. añ. ʒ. i. ⁊ . ß. tempera cum aqua ros.

Hic agit de scabie ⁊ pruritu q̄ sūt vlr de supfluib9 expulsis a nā ad exteriora inter cutē ⁊ mēbranā q̄ remanētes ibi putrefiūt ⁊ corrūpūt cutē cū nō possint penit9 pp suā gssitiē penetrare ⁊ resoluere. remanēt g sub cute ptiz pp debilitatē explsiue: ⁊ pti pp suā gssitiē: vt dcm ē. Fiūt āt d mā ꝯsili cāis añtib9 fe. putridaꝝ retinētes secū q̄ndā hūi[rez] venenosā resolubilē in vaporē acutū pūgitiū p qd differūt ab ipetigie: q2 ipetigo ē i porris cutis vl i supficie tota d mā sicca puata hūi[te] putrida ⁊ venenosa. Ista vo sūt sub cute de hūi[te] corru[li] putrida ⁊ venenosa. Ista ēt freqnti9 accūt senib9 ⁊ dcrepitis. Sz tūc nlla eoꝝ ē curatio. sedari tñ pūt ⁊ alleuiari p bñfi[m] regis i dieta. In aliis vo etatib9 fiunt ex hūore malo mordica[no] ⁊ salso retēto sub cute i pfūdo circa carnē ⁊ mēbranā. Curāt āt cū sanguis exctiōe p̊ ⁊ p9 euone cū me[nis] laxa[uis] ꝯuēib9: sic sūt fumus ter. thim9 epith. ell's ni. ⁊ al. mirab. keb. ⁊ ind. vel yerauf. catar[co] ipiali. Deinde vēiam9 ad localia: sic ad balneū vl ad me[nas] abstersiuas ⁊ dissolutiuas ⁊ mundificatiuas ⁊ ad iunctiones resolutiuas: ad qd mltū valz succ9 blete cū aceto ⁊ succ9 maluaꝝ cū faria fabaꝝ ⁊ aceto. Itē in scabie mltū hūida pdest succ9 cucu. agrestl apy cū farina fenug. ⁊ melle. Itē ad oē gen9 scabiei valz h vng[m]. ℞. lapatiū acutū: ⁊ iuoluat stupis canabinis madefacti in aceto ⁊ coquāt sub cinere calo diu: ⁊ radix ista bñ decocta terat cū axūgia porcia vetustissima stupis ⁊ cōticib9 exteriorib9 reotl: postea appōat ʒ[a] ps sulphurl ⁊ fuligis q adheret camio vl tegul: ⁊ paꝝ argēti viui ⁊ cineris. Deinde māib9 cū saliua hois ieiuni madefcis oia bñ ꝯmisceātur ⁊ icōporēt. h gnālr pbatissi[m] ē i oi gñe scabiei. Ut aliud. ℞. litargir. ʒ. iij. ⁊ terāt fortiter cuz aceto for[mo]: ⁊ postea pōat. lib. i. olei ⁊ paꝝ d sulphure: ⁊ fiat iunctio ad solē. Itē ablones in aq̄ salsa vl lexiuia mltū ꝯfert. Itē iunctio de cerusa staphisagria sulphure plūbo adusto distēperatis cū aceto ⁊ pauco oleo mltū pdest. vl tollat oleū qm opilat: ⁊ pōat paꝝ d albu. oui. ⁊ fiat iunctio cū talib9 ad solē vl ad ignē: vl fiat stupha ex herbis valētib9 ꝯ hūorē: vt lapatiū acutū scabiosa fum9 ter. folia lauri prassiuz aristol. saluia ⁊ ꝯsilia. Sepe nā hu.) h itēdit gnālr de scabie oiuz hūoꝝ carnē ⁊ cutē corrūpētiū (q si sint subtiles) euānt euone occulta ⁊ isensibili nullaz faciēdo ifectionez (si grossi) pmanēt sub cute ⁊ gnānt apata vel febres. (Si mediocres) exteri9 penetrant ad supficiem: ⁊ exeūt p pruritū (grossi) isti āt putrefiūt aliqñ ⁊ pūgunt cutez: qm mordicāt exulcerāt ⁊ scalpe faciūt: vñ scabies fit grossa (scabies sicca:) h. n. ē qñ nō exit vir9 exteri9 vñ sanies vl squāme gnānt (cū g scabies) icipit curā a flōia in scabie de cā ca. vl mā: q2 tal ē cū replone vasoꝝ. Sz si flōie pticlaria nō ꝯueniāt fiat emagogū c9 māz subiūgit (nō tāgat epithiatib9) q2 sp mā dz trahi ad exteriora: ⁊ sp cauēdū ē ne fluat ad iteriora: vñ añ purgationē ñ sūt faciēde iunctiōes neqꝫ epithiata. epithia. n. est qñ i succo herbe vl i aliq liqre pān9 vel stupa itigit ⁊ supponit: qm sp opilatm ē poroꝝ: vñ nec añ nec post purgatiōem aliqd pdest. Sz poti9 nocet (cū catar[co] d epithio) pōit māz flagogi (balneū). i. stuphā (vngat). i. illiniat (lentisci) arbor ca. ⁊ sic. in scdo gradu. (vnguiū vl iguinū mascul) .i. scabiei (accedant foco.) h attrahit resoluit ⁊ cōsumit. (leuistici) herba est ca. ⁊ sic. in scdo gradu. (frondes palme vel calme vel cāne) herba est fz quosdā in q̄ crescit carui semē ⁊ est dissolutiua. Sz credo q talis sit littera,

(frõdes calme vl' flãme) q̃ mũdificatiẽ sũt ⁊ abstersiue: (cadinie argẽti) tria sũt gnã cadinie: sic dic̃ Cõstã. in li. graduũ. Cadinia argẽtea dr̃ qdã lapis albꝰ silis argẽto ĩ colore: ꝯsũptiuã hꝫ v̉tutẽ siue nãz: qd idem est (sigie). i. storacis liqde.

¶ De carbũculis. Cap. XXI.

Carbũculi d̉ sãguie gs̄so nascũt̃ ⁊ corrupto. vñ d̉ foris ẽ ponẽda res dissolutiua: cũ tñ corpꝰ iteriꝰ mũdificet̃. desup ponẽdũ ẽ frumtũ masticatũ vt maturẽt̃ siue dissoluãt̃. S. granũ ĩ aq̃ ĩfusũ ñ valere dixit. masticatũ ãt ꝓdesse ꝑꝑ ĩfusionẽ saliue: valẽt ẽt ficꝰ ñ mature pistate cũ cera. Dyas. nasturciũ cũ olo ⁊ sale pistatũ valꝫ. vue passe cuꝫ sale pistate valẽt silr: frumtũ cũ olo ⁊ sale silr: maturat. n. ⁊ apit. Rãnũ cũ olo valꝫ silr. faria sbtil' tẽꝑata cũ olo ⁊ melle ⁊ paꝝ cimini. silr facit. Si ãt saniẽ hũerit faria ordei cũ butiro ⁊ sale ⁊ caulibꝰ oibꝰ pistatis saniẽ eijcit. nitrũ cum terbẽtina carbũculũ apit ⁊ saniem trahit.

¶ Carbũculus ẽ apã d̉ gs̄so sãguie ⁊ co. adusta. denoiat̃ ãt a carbõe: qꝛ rubꝫ: candet: ⁊ dolet: ⁊ locꝰ mltũ ĩflat̃ ꝑꝑ sanguinẽ se late distẽdẽtẽ: vl' diffũdẽtẽ: apa h̃ freqnter ꝯuertit̃ ĩ antracẽ: qñ a pn°. mã ñ repmit̃: vl' ñ medicat̃ ꝑut oꝫ: cũ. n. a pn°. appꝫ rubeũ postea fiat vide: dĩn ñ nigrat̃: ⁊ ad vltim corrodit̃ locꝰ ⁊ vlcerat̃: ⁊ sic fit ãtrax: qꝛ fit antrũ ꝑ corronez: vñ ĩ to° m̄bro fit ĩflatio vehemẽs ⁊ colõ totiꝰ mẽbri ꝯuertit̃ ĩ nigrenez obscurã vl' ĩ rubenez: ⁊ pꝰ ĩ vidiтez: vl' nigrenez: qd fit: qꝛ q̃to sãguis iste diutiꝰ d̉tinet̃ coartat̃: tãto magl fit veneꝰnꝰ ⁊ calefactꝰ trãsit ĩ adustõez: vñ locus vlcerat̃ ⁊ corrodit̃ ⁊ m̄brũ dissipat̃ ex venenoꝛe mãe: frequẽter accit vomitꝰ ⁊ pl'sus cõdis ⁊ sincopis ex venenos vapobꝰ: tale ãt apa accit ĩ tꝑe pestilẽtiali ⁊ tꝑe autũnali.

¶ Dũ g̊ adhuc ẽ carbũculus nec locꝰ ẽ vlceratꝰ: ab eadẽ ꝑte plima fiat flõmia: ⁊ frequẽter mũdificet̃ sanguis cũ emagogis. In circuitu v̉o apat] ponat̃ ĩstãtia. sup apã ãt ponãt̃ talia q̃ gs̄sũ sãguieꝫ dissoluãt: sic emplꝫ q̄ fit d̉ succo apij ⁊ melle ⁊ faria fruti. Si v̉o locꝰ sit iã vlceratꝰ: ⁊ cõuersũ sit apa ĩ ãtracẽ: ñ fiat flõmia. Sꝫ locꝰ ĩ circuitu scarpellet̃: ⁊ fiat ablutio cũ aq̃ cal'a modico sale appo͂ ne sãguis coaglet̃. i. vt ñ curat̃ fiat exsuccatio leuiter cũ vẽtosis vt faciliꝰ egrediat̃: ꝯ pulsũ cõdis ⁊ sincopiꝫ sbueniat̃ cũ talibꝰ q̃ ꝯfortãt ⁊ ĩfrĩdãt: vt sr̃ mala g̃. acetosa. ⁊ aq̃ ro. ⁊ odore sãdaloꝝ: ⁊ rosaꝝ: dieta tota d̉clinet ad friditatẽ ⁊ hũiditez: ⁊ ĩ ãtrace: ⁊ ĩ carbũculo: fugiãt repcussiua: ⁊ oia q̃ faciũt mãꝫ redit̃ ad iteriora: nec ẽt d̉bes ponere valde dissoluua ca. ne mã magl adurat̃. Sꝫ q̃lia dcã sr̃ ⁊ q̃lia ponit auc. vitellũ oui crudi cũ sale a pn°. suppom mltũ dr̃ valet̃. Itẽ rasa fissa ꝑ mem ꝓdesse suppora. ¶ Carbũculi ex gs̄so). i. adusto: ⁊ qꝛ gs̄sus ẽ d̉ foris res dissoua supponat̃: ⁊ qꝛ ca. adustꝰ sit leuis ⁊ suauis: vñ fugiat̃ alliũ: ⁊ oia ca. in iiij. qꝛ talia sr̃ ĩflãmaua (mũdificet̃) ꝑ flõmiã ab ead ꝑte ⁊ emagogo (masticatũ) saliua q̃dã hꝫ venenorez: vñ rõe filinis trahit ad se sãguieꝫ venenosũ (ficꝰ ñ mature) h̃ acumẽ hñt a siccite (nasturtiũ) h̃ ẽ mltũ ca. sꝫ cũ olo repmat̃ (ratinũ) h̃ ẽ thus minutũ puũ: q̄ alio noie mãnis appellat̃ (Si saniẽ hũerit) qñ tal' mã maturat̃ laudale ẽ: tc ap ponãt̃ rũpẽtia apã ⁊ mũdifiua ⁊ abstergẽtia saniẽ. Sꝫ qñ non maturat̃. sꝫ magis adurit̃ trãsit in antracem.

¶ De vulneribꝰ in corꝑe. Cap. XXII.

Vulnera ĩ corꝑe ex sãguis nascũt̃ corruptõe maxie rubicũda ⁊ molestã febrẽ gnãntia. q̃ꝝ color ẽ rubicũdus ⁊ citrinus: si sanguis colere rub. sit admixtus: vulnera sicca ⁊ pustulosa gnãnt̃: si cũ col'a ni. fuerit. vulnera erũt varicosa. si cũ fl'e erũt: hũida alba ⁊ spũosa. ¶ Si g̊ vulnera d̉ sãguie sint flõmemꝰ ⁊ vsq͂ ad d̉fectiõꝫ minuat̃ sãguis nisi aliqd obuiauẽit. mũdificet̃ ẽt cõpꝰ cũ catartico. dietet̃ fridis ⁊ hu. deiñ ad vngẽda exteriora redeat. ¶ Vngm̃ valꝫ vulneribꝰ cal'is. ℞. ceruse litarg. cathimie argẽ. añ. ʒ. vij. cere al. olei ro. añ. lib. iiij. fiat vngm̃. ¶ Aliđ. ℞. celidõie. litargi. ceruse. serici. cathimie argẽ. añ. ʒ. v. acatiã albu. oui. ʒ. ix. visci. psilij. ʒ. xv. fac vngm̃. ¶ Aliđ valꝫ hũidis vulneribꝰ. ℞. litarg. ʒ. x. argẽ. viui lap. fusci. añ. ʒ. iij. celidonie. ʒ. i. ⁊ . ß. olei ⁊ aceti qd suffic̃. ¶ Aliđ d̉siccãs vulnera ⁊ pustulas. ℞. boli. ʒ. i. terre sigil. ʒ. i. cãpho. zucca. añ. ʒ. ß. tẽꝑa cũ acero ⁊ aq̃ ro. ¶ Aliđ valꝫ hũidis vulneribꝰ cruriũ. ℞. nigel. coctã ĩ aq̃ ⁊ pꝰ d̉siccatã. fiat pl'uis quã cũ olo ro. tẽꝑa ⁊ crura cũ aceto laua ⁊ vnge. Item valet litargi. cum oleo ros. ⁊ aceto. ⁊ se. eruce temperatum cuꝫ melle idẽ facit: similr̃ succus apij ⁊ cera ⁊ oleum ro. cũ aceto ⁊ aqua fiat vnguentum.

¶ Hic agit auc. d̉ sol'one ꝯtinuitis q̃ ñ fit a cã ꝑiniua: sꝫ a cã añte: sic ab hũobꝰ aliqbꝰ putridis q sr̃ cã vl' mã apatũ scabiei: tales. n. hu. cal'ite putredili: alñ acumẽ ꝯcipiũt: vñ vlcerãt ⁊ corrodũt sol'onez ꝯtitis ĩ sufficie cut] faciũt f̄m q̄ dic̃ Cõmeor. sup affor. istũ. Spõtanei dolores narrãt egritunes: siue morbos. i. excoriatões ⁊ fissuras fcãs ex malis hũobꝰ ⁊ acutis: ⁊ h̃ nũq͂ fit nisi a mã valde ml'ta: ⁊ ml'tuꝫ malitiosa: ⁊ valde diu ĩ corꝛe ꝯtẽta: vñ loca putrefiũt ⁊ vlcerãt̃ magis q͂ vulnerãt̃: h̃ ãt pñt fieri a diuersis materys: q̃ꝝ diuersitez auc. docꝫ cog̃scet̃ ꝑ sua siga. Deide suponit curas. In ca. g̊ cã fiat flõmia q̃ si ñ sufficiat seq̃t farmacia f̄ꝫ exigẽtiã hũoris cal'i. In frida ãt cã ĩchoet̃ a farmacia ꝯpeni: his ãt ꝯplet] fiãt localia q̃ põit auc. ¶ Vulnera ĩ corꝛe). i. vlcera: tal'. n. sol'o ꝯtitis nũq͂ ẽ sine d̉ꝑditiõe sbe: qd ꝓpe dr̃ vlcꝰ: sic̃ vult. H. ĩ tegi. ⁊ ĩ tali cãu nec̃e ẽ lom corrodi ⁊ vlceri: ⁊ molestas fe. ꝑ h̃ signat̃ ml'tido mãe. ⁊ eiꝰ veneõtas: vñ fumi putridi fluũt ad cor. ⁊ faciũt fe. ⁊ tñ h̃ ẽt corrodũt ⁊ vlcerãt (q̊ꝝ doloꝝ) põit siga: h̃ ẽ dcũ: vel h̃ docꝫ q̄ si mã sit sãguiea vl' col'ica: vl' ex his zbꝰ ꝯpota molestas fac̃ fe. (⁊ vulnera sicca.) si col'a abũdꝫ (⁊ pustula) . i. rugosa ⁊ ꝯcta a nimia siccite (Deide ad vngẽda). i. illiniẽda (exteriora vl. i. saniosa. si sãguis dñet̃ (varicosa). i. rugosa ⁊ ꝯcta a nicera) Si caro mala ibi excreuit vngm viride apponat̃ qd ĩ cyrurgia repit̃: qd ẽ cõrosiuũ male carnis ⁊ abstersiuũ ⁊ mũdificaꝰꝫ saniei. Ad saniẽ ẽt mũdifidaꝫ ⁊ ad carneꝫ regnãndã ⁊ ad cicatrizãdũ ml'tũ valꝫ vngm fuscũ qd ĩ ãtiđ. Nicolai repit̃. auc. ẽt põit valde bõa (litargi. sirici) genꝰ metalli ẽ qd ĩ siria repit̃: siue vẽa terre: illo ãt caremꝰ: loco cuiꝰ litargir̃. nr̃m por (visci psily). i. mucillag. psily. h̃ repmit acumẽ (celidõie) q̃ nimis ẽ acuta ⁊ dissolu ua (argẽ. viui) h̃ nũq͂ dꝫ apponi nisi ꝑ extiguat̃ cuꝫ saliua hoĩs ieiuni fortiter agitãdo cũ bacl'o coruli (lapis fusci). i. lapidis d̉mõis: lapis ẽ valde nig. ca. ⁊ sic. In lacu gomorre ⁊ sodome repit̃ (vulnebꝰ cruriũ). i. ragadys ⁊ fissuris: ex materia sicca adusta descendente (nigella) ca. ⁊ sic. ĩ. iij. sic preparata: vt dicit multuꝫ dissoluit ⁊ consolidat dissoluta supfluite (se, eruce) eruca ẽ radix que silis pastinace

eodē noīe semē ⁊ radix appellāť: ſ3 semē aliq̄ꝫtulū calʒ ē ⁊ aliquātulū siccū.

¶ De scrofulis Cap. XXIII.

Scrofule sūt dura apata i molli carne nascētia q̄ sunt medicāda vnguentis emolliētib⁹: sic illd q̄d. xij. cāis efficiť ⁊ emollitiua sť supponenda putride carnis corrosiua. Deide alia medicamia dsiccatiua ⁊ claudētia. Dyas. yreos cocta ⁊ cathaplata valʒ: q2 hũectat. Silř fic⁹ ñ mature ⁊ cocte. yreos cũ aristoľ. ⁊ dyaltea mixta. ad mũdificādas scrofulas valʒ: faria lupini cũ aq̄ tēpata. Idē fac elacterij radix pistata cũ rāno valʒ. capparis radix cocta ⁊ pistata valʒ. Nitꝝ ⁊ frumētũ emolliũt. ¶ Cōfectio valēs apati i collo ⁊ scrofuľ. ℞. aristo. ʒ. i. cc. ʒ. i. ⁊. ß. tēpa cũ aq̄ ⁊ dsup pone. ¶ Aliď. ℞. erugis eris. ʒ. v. amoniaci. ʒ. iij. sarcocoľ. ʒ. i. ⁊. ß. fac pul. tēpans cuʒ melle. ⁊ cũ licinio ipone. ¶ Itē cineris vitis. picis vsuaľ. añ. ʒ. x. oli. q̄d sufficit. fac vnguētuʒ.

¶ Srofule ⁊ glādule morbi sť ꝯsiľes: tñ differũt i mã: q2 glādule fiũt d mã i q̄ fľa dñať. Scrofule v̄o magl fiũt a dñio melie. fiũt āt hꝫ apata siue pas. frequēti⁹ i collo ⁊ sb asselľ ⁊ i iguine. Itē scrofule sp pľes repiũť: glādľa q̄nq3 vna sola appꝫ. Itē glādule sť molles: scrofule v̄o dure ⁊ solide i mo^m lapis. Curatio v̄o glādulaꝝ ⁊ scrofulaꝝ i h ē cōis: ꝙ oʒ vtrobiq3 mãʒ euare p farma^{cs}: i glāduľ fľicā: in scrofuľ melicā: ⁊ postea redire ad apata: hꝫ. n. morbi i pp̄e dñr apata: q2 i apate mã ē i poris cutl ⁊ carnis ꝯpssa In glāduľ ⁊ scrofuľ i ppis cistis ꝯtineť mãe nullā hñtes ꝯtinui^{tēʒ} cũ cute vľ cũ carne. ¶ Cũ ğ eaꝝ gnō pcipiť: fac egrũ pati famē: ⁊ fac eũ caueř a cena ⁊ a nimia repletōe: ⁊ vomere ꝯsuescat: ⁊ fiat emplʒ circa locũ d litarg. bñ pistato ⁊ bñ trito: postea i patella cũ oľo veteri: ⁊ faria fenugre. ⁊ se. lini bñ cocta icorporēť: deide calʒ supponať. Vľ alř radix bisitine cocta cũ fenugr. ⁊ se. lini. ⁊ cauliũ: ⁊ stercore vaccino ⁊ pauco forti aceto: h oĩa isiľ ꝯfecta caľa supponāť. Itē sterc⁹ capñũ cũ melle ⁊ aceto distēpatũ. ⁊ superpositũ mľtũ valʒ. Itē terāť amigd. amare. ⁊ se. raphãi cũ modico aceto: ⁊ totũ calʒ supponať. h oĩa valēt i cura glādulaꝝ ⁊ scrofulaꝝ: dũ adhuc sť recētes: imo resoluũt oĩa dura apata fľica ⁊ melica. Itē so^m sterc⁹ vaccinũ siccũ dcoctũ cũ fortissimo aceto h oĩa opať: vel liq̄ fiat pix nauaľ: ⁊ i ipa liq̄ fcā pľuis radic cauliũ ꝯbustaꝝ admisceať: ⁊ calʒ supponať: verũtñ si iueterēť ⁊ ingssenť necia ē cura p icisionē. Scidať ğ cutl in lōgũ sup scrofulā ⁊ glā^{lam}. Deide extrahať cuʒ sua tota cisti si fieri pt. Deiñ supponať embroca. i. vellus lane i oľo tepido ifusa. 2^a die laueť cũ vino tepido ad purgatōeʒ vulneris. Deiñ vng^m fuscũ supponať vsq3 ad plenariā curatōeʒ. vľ alř. ruptoriũ de cātarib⁹ ⁊ sepo hyrcio ⁊ pauco aceto isiľ ꝯtritl ⁊ distēpatis: ⁊ to^m sup locũ ponať ad corro^{nēʒ}: p āt corpe bñ mũdifi^{ro}: q̄dā v̄o alliũ terũt simp^r cũ sale ⁊ supponũť: fcā tñ pus aptiōe cutis cũ sagitella. Quidā āt faciũt ruptoriũ cũ realgar repsso. Repmiť āt sic. extrahať succ⁹ d lactucis ⁊ plātagi. ⁊ caule ⁊ pauco aceto: ⁊ tritũ cũ istis liq̄rib⁹ decoquať ad ipoꝝ ꝯsũptiōeʒ: ⁊ solus pľuis remanēs iteꝝ teratur ⁊ vsui sueť: añ tñ q3 ruptoriũ apponať oʒ fieri inũctio. iij. dieb⁹: vľ. iiij. cũ populeōe: ⁊ iteꝝ seq̄ť emplʒ d folijs cauliũ cũ assũgia porcina veteri cōtritis ad maturādũ bo^{ↄ} erit: Seq̄ns. n. ruptoriũ min⁹ ledet. Itē pľuis hermodactiľ. fcā aptiōe mľtũ valʒ ad ꝯsumdā scrofulā ⁊ cistiʒ: qb⁹ ꝯsũptis fiat embroca pdcā: vľ fiat taľ. q̄ melior erit terať cepa ⁊ ciminũ cũ sale: ⁊ to^m dcoq̄ť i oľo. tep. supponatur: sterc⁹ asininũ empľatũ: vľ ēbrocatũ dolorē mitigat: ⁊ lo^m mũdificat. ¶ (Scro^{le} sť dura apata) scrofule sic dcm̄ est fiũt d fľe vitreo ⁊ meľia: ⁊ sũt mľtũ plus duriores q3 glādes (i molli carne) sic i emũctorijs mbroꝝ nobiliũ. Collũ. n. ⁊ nares cerebri ē emũctoriũ ascelle cordis: inguina epis ⁊ testiculoꝝ (q̄ ex. xij. cāis). i. ex. xij. spēb⁹. h vng^m in antidotař. mag̃ arabico repiť (antidot.). i. vng^m (putride carnis corro^{ua}) itellige remollitiōe pcedēte vt supra expo^m ē: docʒ. n. curā iste p corrosiua. (Deide ⁊c.) itēdit ꝙ fcā corrosiōe deneť medica^{ta} ꝯsũptiua mãe apatũ ⁊ suarũ cistiũ (vľ corrosiua) vt pľuis hermod. cũ spōgia vľ cũ pumice (yreos cocta.) h sunt remolli^{ua} q̄ pcedere debēt corro^{ua} (ad mũdifi^{das}). i. dissoluēdas (scrofulas). i. mãs scrofulaꝝ (elacterij). i. cucũeris agrestis: d succo cui⁹ fit elacteriuʒ d q̄ me^{na} laxa^{ua} (remollitũ). i. dcoctũ: vľ masticatũ (ꝯfectio valʒ) h. n. ē remolli^{ua}. ¶ Aliď. ℞. erugis eris) h ē corrosiua (licinio). i. tēta fcā in loci apertione. (Aliud. ℞. cineris vitis) h est eiusdeʒ v̄tutis cũ pxima.

¶ De pustulis ex desudatione. Cap. XXIIII.

Pustule nascētes ex dsudatiōe sũt. iiij. mōis: sũt. n. q̄dā calissime q̄s aq̄ frida adiuuat: cũ d coľa ru. ignea nascunť. Quedā sť d coľa: ſ3 tñ gssa: q̄s balneũ iuuat i aq̄ ca. alie iter has duas mediocres. Quarta spēs d coľa nasciť nigra. q̄ pessima ē ⁊ ad sanā d dura. ¶ In curādis trib⁹ gnib⁹ coľa rubea purgeť: ⁊ i q̄rto nigra. balneũ assuescat patiēs. vngať cũ succo solatri cũ coriādro mixto. vľ sandaľ. ⁊. cc. ⁊ frōde iusqami cuʒ melle. medulla meloñ. cũ succo apij. In balneo post sudorē valʒ: frōdes oliue pistate i aq̄ cocte valēt. ¶ He dsudatiōes pľʒ nasciũť i estate ⁊ nasciũť cũ calor sit nimi⁹. Cā coꝝ supfluitas exiens cũ sudore sp adunās se sup cutē ⁊ coagulās: q̄d fit ex negligētia balnei ⁊ mũdificatōe cutis. Si āt augmētēť ⁊ iueterascāt i scabiē deuniũt: vñ festinādũ ē ad purgatiōeʒ coľe rubee d corpe: vngať d foris medulľ ⁊ corticib⁹ meloñ. cũ succo solatri ⁊ assiduis balneis: silř rosa ⁊ mirta cocta in balneo posita valet.

¶ Pustule fiũt ex vapore gsso viscoso a calore exťneo ab hũorib⁹ nālib⁹ resoluto q exiēs ad ptes cutl vesicas generat ⁊ pustulas i supficie cutl. ¶ Fiũt ğ a calore exťneo iteriori: vľ exteriori: ab exteriori vt a cā pmitiua fiũt vesice vľ iflatiōes ex appositiōe alicui⁹ violēti medicaminis. vľ ab aliq̄ venenoso: vt a tapsia vľ ruta. Talia v̄o de facili curāť p ablutionē succi fenicu. ⁊ p acetũ. Vľ terať lappaciũ acutũ rotũdũ cũ assũgia veteri fortiter ꝯmixta ⁊ cũ tali vng^o pustulas inũge vľ cũ populeō: vľ cũ vnguēto al. vľ cuʒ vnguēto d litargi. i pcedētib⁹ dcō. ¶ Si aũt sint ex iteriori neče ē mãʒ ꝯsiderare. Si. n. sit coľica valde caľa: vtile ē regimē ifridare ⁊ coľaʒ cũ ꝯpetēti medicamie purgare. Et postea ablutiōes fridas apponi: sic est succus morelle. acetũ: albumē oui fortiter agitatũ cũ cāphora. Si āt sit d alijs hũorib⁹ fiat cōpetēs purgatio. Deide fiat inũctio cũ vng^o albo. vel cũ vnguēto fcō de litargir. vľ d lappacio acuto cũ assũgia porci veteris ⁊ pauco argē. viuo. Pustule tñ d coľa nig̃ pessime sũt ad curādũ: velociter. n. i malũ mortuũ ꝯuertũť: vľ i cācrũ: ⁊ pp h mã bñ digerēda ē ⁊ paulatiʒ euanda: ⁊ dieta i ꝯriũ mutā

da ē. Me^na ei^9 ꝓpa ē yerarufini. vl' ꝺcoctio cū ell'oni. poli
poꝺ. agarico. fumo ter. ⁊ radice celsi. cappari. sticados. cē
taurea: ⁊ hꝫ. thimo. epithimo. sene. gētiana. baccis lauri.
⁊ mirab. kebu. embl'. indo. ⁊ hꝫ. postea se q̄t stuphe i qb^9
fiat fricatio cū pl'uere sulphuris: sal'gēme. baccaꝝ lauri.
Itē fiat vngm̄ spāle ad h ꝺ succo lappa cy rotūdi: ⁊ oleo
laurio. an̄. lib. i. plūbi vsti. litargi. an̄. ʒ. iij. tartari. ʒ. ij. ar/
gē. viui. ʒ. ß. vngat̄ quotidie ad solē vl' ad ignē: postea bn̄
coopiat̄ loc^9 vt sudet. Sigulis dieb^9 abluat̄ loc^9 cū vria
tn̄ ꝓpa: vl' alteri^9 hoīs: i q̄ ellebo. pl'uis ⁊ parū cineris ap
ponat̄. Deide pāno canabio iuoluat̄: nihil. n. efficaci^9 ē ꝯ
malū mortuū. ⁋ Sil'r pustule ꝺ fl'ate putrido freq̄nter
i fistulā ꝯuertūt: qꝺ ē vlc^9 ꝓfūdū orificiū hn̄s: strictū si/
ne dolore: a q̄ ꝺcurrit qn̄qꝫ hūiditas liqda venenosa: ali/
qn̄ vo n̄. aliqn̄ os ei^9 claudit̄: ⁊ aliqn̄ apit̄: aliqn̄ i venaꝫ:
aliqn̄ i neruū ꝯmutat̄ putrescēdo: ꝺ q̄ ꝯmemorat Hyp. i
ꝓnos. dicēs. Quibuscūqꝫ pipleūonic. apa ꝯtigit circa au
rē ⁊ putredinē fecerit: cū crepuerit fistl'a pit. h ꝙ pcedat
vl'is purgatio: dein̄ vsqꝫ ad ꝓfūditatē vlceris tēta ponat̄
cū vng^o viridi. Si āt ꝓfūditas n̄ possit attingi: potio ad
plagas: siue vulnera q̄tidie exhibeat̄. Que. ℞. se. plāta.
vl' herbā ei^9. se. canabinū: rubeā maiorē: apiuꝫ. cauleꝫ ru/
beū n̄ trāsplātatū eq̄l'r exhe succū ⁊ admisce cū dispūato
melle i q̄ntitate p̄dicto ꝝ succoꝝ. Aly admiscēt p̄dcis ta/
nacetū: ꝯsolidā maiorē: herbā roberti: arthemisiā: lāceo
latā. ista oīa bn̄ pistēt̄: ⁊ cū vino albo forti distēperent̄: ⁊
ꝓꝫ q̄nti^tez vulneris q̄ntitas potiōis exhibeat̄: ⁊ foliū caul'
rubei vulneri vl' fistule supponat̄. Itē aly iteꝝ his oīb^9
addūt semē brusci: sanamūdā: germādreā. liguā auis fe/
niculū. millefoliū. sanicu. nasturtiū ortense. capfoliū. os/
sā mūdā: h oīa bulliāt i vino. ⁊ postea addūt. ix. ꝑtē mel'.
despūati. ⁋ Iteꝫ a^a potio ad vulneratos: sumat̄ ꝯsolida
maior ligua auis. ⁊ buglosa. ꝺcoquāt̄ i aq̄ ⁊ vino eq̄l'r ad
ꝯsūptionē tertie ꝑtl: det̄ singul' dieb^9: valde bonū ē i ma/
ne: vl' sumat̄ succ^9 illaꝝ: ⁊ optīe ꝯfert. Itē ad vulneratos:
h potio ē valde efficax vbicūqꝫ fuerint vulnerati. ℞. ga
rātina. caulē ru. se. canab. buglosā. gariofilatā. ta nacetū
sūmitates lētiū rubeoꝝ. feniculū. betonicā. tremorsiā. i.
laceā al. h oīa coquāt̄ sil' i eq̄li mēsura vini ⁊ aq̄ ad ꝯsum
ptiōeꝫ. 3^e ꝑtl. ⁊ det̄ singul' dieb^9 in mane: ⁊ vulneri super
ponat̄ caulis rub. hꝫ ꝙ potiōes dn̄r valere i vulnere ⁊ in
fistul' valde bn̄. Itē spāle ad fistulā. ℞. ʒʒ. pulverizatū ⁊
cū forti aceto tēꝑatū: ⁊ ꝺcoctū i olla vl' patella donec to^m
exsiccet̄. Deinde iteꝝ pulueriza: ⁊ postea coq̄ mel donec
nigrescat: ⁊ i eo puluerē ipone cū tātūdem viridis eris ⁊
aloes: postea ꝓyce sup marmor. ⁊ fac inde q̄si cādelas: ⁊
mitte i foraminib^9 fistule: ⁊ occidet̄ fistula ⁊ curabitur.
⁋ Uiatic^9 āt breuiter talia ꝑtrāsiens ponit curas circa
pustulas n̄ faciēs mētionē ꝺ ifectiōib^9 ꝯn̄tib^9: dic̄ ꝙ. (pu/
stule nascētes ex sudatōe). i. ex vapore ꝙsso acuto i sudo
rē ꝯuerso ꝑ ꝯdēsatōeꝫ: qꝺ aliqn̄ fit a cāis exteriorib^9 cal'.
⁊ h n̄ ē necīa eūo: vl' a cāis iteriorib^9 ⁊ signat̄ tc̄ supflua
r̄pl'o: vn̄ necīa ē eūo (cal'issime). i. ꝺ mā ca. ꝯ quā valꝫ aq̄
frida vl' acetū cū succo morelle: vel iouis barbe (q̄s bal/
neū). s. resoluēdo (hūores mediocres). i. ꝺ col'a medio/
cri (4^a spēs) h freq̄nter i malū mōtuū ꝯuertit̄: vt dcm̄ ē
ꝯ illas ꝓdest inūctio cū assūgia vl' lādo veteri salso (pur
get̄). s. si fuerit a cā iteriori (vl' i col'a). s. nig. (vngat̄.) h
referēdū ē ad pustl'as ꝺ cā ca. (frōdes oliue) h ꝑt valer̄ i
vtraqꝫ cā. oliue. n. ꝑꝑ amari^nez repmūt ⁊ ꝺsiccāt hūidita/
tes supfluas: ⁊ ꝑꝑ pōtici^tez ꝯfortāt m̄bꝝ: vn̄ si coq̄t̄ i vio
al. folia oliue valꝫ ablutio ꝯ cācrū oris ⁊ fetorē: ⁊ dentiū
mobi^tez. (In estate) h tāgit pustulas a cā ꝑmi^na (iuetere
scunt) tunc. n. materia aduritur. (vnde fetidum est con/
tra col'aꝫ). s. adustā (medull'). s. ad remolliendam māꝫ.
⁋ De separatione iuncture. Cap. XXV.

Si aliq̄ mēbra sepationē iūcture patiū/
tur i ossib^9: opꝫ medicū festiare vt se/
paratio solidet̄: ⁊ sanoꝝ iūctura i soli
dādis ꝯsideret̄: ⁊ ne iteꝝ seiūgāt̄ ꝓui
deat̄. Qr fit cuꝫ liganib^9 ossa circūdātib^9: q̄ tn̄
sic bn̄ sūt ꝯsiderāda qr fortia: vt constrigāt̄ ne
exeāt ossa custodiūt. Sꝫ tn̄ tumorē generant:
mollia neutrū hoꝝ faciūt: ꝫ nec bn̄ iūcturā cu/
stodiūt: maxie i sōnis ⁊ iūcture ⁊ mēbroꝝ mo/
tu: ligamina ꝙ sūt faciēda mediocria: vt īfirm^9
vtrūqꝫ vitiū supradictum euadat. Soluant̄ āt
post diē tertiū: vl' an̄ vt loc^9 ille q̄escat: postqꝫ
ligēt̄ ne forte diu ligata cū nō mēbꝝ illud assue
uerit: aut dissoluēda ꝑ poros exire ꝓhibeant:
vn̄ prurigo oriat̄: ⁊ īfirmū scalpe seu mouere
mēbrū ill' ꝺ cogat̄: solutū mēbꝝ aq̄ ca. ē balneā
dū vt poros apiat ⁊ supflua emittat. Cū āt dis
solueris i die. vij. ⁊ i mēbro: neqꝫ tumorē vide
ris: neqꝫ pustulas. Sꝫ min^9 q̄ꝫ i sanitate fuerit.
ponenda sunt solidantia ⁊ carnem reducentia.
⁋ Gal'. in megat̄. prius inquit incipienduꝫ est
ad medicā ꝺ fracturā ⁊ sepatōeꝫ iuncture i os/
sib^9 minuēdo supfluitates corpis cū flōmia ⁊
farmacia. Dietem^9 āt īfirmū cū s'btilib^9 ⁊ pau
cis cibarijs dū certificemur tumorē siue pustu
las: vel quelibꝫ alia deturpātia non superuen
tura propter loci debilitatem ⁊ materiam ha/
bundantem: postea redeamus ad rē solidati/
uā: ⁊ mēbri augmētatiuā. i. m'ltā q̄ntitateꝫ cibi
grossi: cibo āt s'btili n̄ solēt ossa solidari. ⁋ Se
paratio āt cōcathenatiōis lauet̄ cū aq̄ ca. ⁊ re/
ponat̄ sic̄ fuerat: ligeturqꝫ sic̄ fractura: deide
supponēdū ꝺ hac ꝯfectiōe valēti fracture ⁊ se/
paratiōi iūcture. ℞. sumach. se. mirte. an̄. ʒ. x.
myrrhe. aloe. an̄. ʒ. vi. enule. ʒ. x. tēpera cū aq̄ ⁊
vnge. ⁋ Aliꝺ. ℞. mirte. ʒ. vij. camomil'. ʒ. viij.
sandal'. ʒ. xv. boli. terre sigilla. an̄. ʒ. xx. enule. ʒ.
xij. yreos. ʒ. xv. thuris. ʒ. x. ⁋ Byas. farina or/
dei cū faria malue cū ol'o tēꝑata valꝫ. ⁋ Aliꝺ.
℞. laudani. ʒ. xv. aloe. ʒ. vij. c̄c̄. ʒ. v. boli. ʒ. xv.
galle. ʒ. iij. rose. nucis cypressi. an̄. ʒ. v. tēꝑa cū
ol'o ⁊ vnge. ⁋ Aliꝺ. ℞. aloe. myrrhe. betoni/
ce. acatie. malue. thuris. an̄. ʒ. iij. mastic̄. ʒ. i. ⁊
ß. pul. molēdini q̄ntū alie spēs fuerint: tēꝑa cuꝫ
ouo ⁊ vnge neruos ⁊ venas circūdātes fractu
ras cū vnguētis emolliētib^9 ꝺ cera: medull' bo
uis. pinguedine vulturis: pinguedine renum
pecudis: ⁊ oleo ro. ⁊ similibus.
⁋ Post morbos ꝯsil'es ⁊ officiales agit auc. ꝺ morbis cōi/
b^9. i. ꝺ sol'one ꝯti^nis breuē dicēdo cyrurgiā docēs: qd faci/
endū cū acciderit sol'o ꝯti^nis i carne: vl' i osse vl' nimi^9 flu/
xus sāguis: vl' ꝑcussio: vl' casus: vl' dislocatio vl' fractura:
vl' ꝯcussio: vl' q̄cūqꝫ cōtritio. Sciēdū ꝙ ꝙ si i musculo vl'
i q̄cūqꝫ mēbro carnoso vulnera acciderit q̄ n̄ sūt magne

ꝙtitatꝭ vꝉ ꝓfunditatꝭ suffic̃ ad curã: vt labia distãtia de/
cẽter ꝯiũgãt̃ ⁊ ligẽt: vt ĩ debitũ redeãt situʒ ⁊ caueat̃ ne
oleũ vꝉ pilus: vꝉ aliqd aliõ ibi cadat: ⁊ vt locꝰ mẽbri fuet̃
⁊ ꝯpõ ⁊ ꝯplõ. Si ãt valde ꝓfũdũ fuerit vulnus: vꝉ anti/
quũ: tc̃ necĩũ erit vt ĩ ipo ĩponãt̃ vngᵗᵃ carnis regnãtiua:
vt ẽ vngᵐ fuscũ ⁊ plueres mũdificatiui. s. es vstũ: vitreo
lũ. litargiꝛ. ⁊ ꝯsilẽs: ⁊ ab ipo ĩ p̃nº regimẽ patiẽtꝭ sbtiliet̃:
⁊ si fortꝭ fuerit vẽter eiꝰ soluat̃: ⁊ postea si opꝰ fuerit flõ/
met̃: h. n. ꝓhibẽt ne ad locũ vulneris mꝉte mãe fluãt: q̃
sordes putridas ⁊ fortes pustulas: ⁊ magnũ apa valeant
gnãre: cũ ãt fluxꝰ cessauerit: ⁊ securitas fuerit ꝙ flegmõ
nec putrefactio vulneri ñ sup accidat: tc̃ ꝑcipiẽdũ ẽ egro
vt ad regimẽ ꝯuertat̃ ꝯsuetũ: h. n. doctria gnãlis est ĩ oĩ
magno vulnere ⁊ dislocatõe vꝉ fractiõe: imo in oĩ cyrur/
gia quã timor vꝉ suspitio ꝯcomitat̃. ¶ In fractura ãt os/
sis ⁊ dislocatõe locus pa. ij. vꝉ. iiij. fascys circũliget̃: liᵗᶦᵒ
aũt initiũ hẽat ab ĩpa pte patiẽte: a medietate. s. ipiꝰ fiat
fortior sup ipʒ locũ ĩfirmũ ꝯstrictio a q̊ cũ separi ĩcipiat
suauiter relaxet̃: ⁊ q̃to magꝭ elõgat̃ a loco ĩfirmo: tanto
magꝭ laxa fiat ligatio: ⁊ sic magnã ptez occupãdo: postea
iteꝝ aᵃ fascia supponat̃ ĩfirmo loco ĩ ptez oppoᵗᵃʒ ꝺclinã
do: cuiꝰ ꝯstrictio vꝉ relaxatio sit silꝭ p̃ᶜ: postea ṽo astelle
ꝺsup locãde sunt cũ pluma: p q̃s mẽbrũ recte ⁊ firmiter
teneat̃: q̃ cũ tertia fascia sũt ĩuoluẽde: ⁊ oẽs eq̃lr p toᵐ sc̃
ligãde: stolidi ṽo ⁊ ĩdiscreti medici ĩ ꝯ̃riuʒ faciũt: p̃nᵐ li/
gature ĩcipiẽtes a ptibꝰ sanis: q̃s ligãdo fõtiter ꝯstrigũt:
deide paulatiʒ relaxãdo ad locũ veniũt ĩfirmũ: q modꝰ
ligatiõis pessimꝰ ẽ: sanguis. n. a ptibꝰ extremis ꝯpressus
ad loca trãsmittit̃ ĩfirma vbi apata ⁊ vulnera gnãt ⁊ he
risipillã ⁊ fistulas. ⁊ ceteras ĩfectiões. Modꝰ ãt ligatio/
nis talis dʒ eẽ. vt ĩfirmo nullũ inferat dolorẽ nisi valde
paruũ. ⁊ adeo sit laxus ⁊ ꝺbilꝭ. vt eger nullo mõ ligaturaʒ
sentiat. Si ãt ex ligatura apa acciderit vꝉ vesicula liga/
tio dissoluat̃: ⁊ ꝯstrictio minuat̃. Si sit ibi pruritꝰ. nec se
det̃: cũ aq̃ ca. fom̃ et̃ locꝰ donec dolor ⁊ pruritus sedẽt: ⁊
postea cũ olõ ro. ⁊ aceto locꝰ ĩfũdat̃. Si aũt dolor ⁊ fleg/
mõ ĩ loco fuerit: singulꝭ diebꝰ dissoluat̃ ligatio: que si ñ af
fuerit ñ soluat̃ ligatio: nisi. ij. vꝉ. iij. diebꝰ ĩtermissis. Silꝛ
si ibi ñ fuerit ardor: vꝉ pruritꝰ: si ṽo vlcus affuerit ⁊ sani/
es ide effluxerit os vulneris siue vlceris aptũ teneat̃ vꝉ
discooptũ: ⁊ tc̃ ligatura hẽat initiũ ab orificio supiori: ne
sup ipʒ vulnꝰ: vt si q̃ fuerit sanies ad ĩferiꝰ orificiuʒ ĩpel/
lat̃. In supiori ṽo orificio tẽta ponat̃: ⁊ vngº fusco illinia
tur: h ãt gnãlr ẽ faciẽdũ in oĩ vulnere ⁊ vlcere. ¶ In oĩ
spẽ dolorosa cyrurgie: sic̃ dc̃m̃ ẽ: ab ipso p̃nº sbtiliet̃ regi/
mẽ: ⁊ fiat vꝉis euõ. Si adsit ꝯueniẽtia pticulariũ: cessãte
aũt dolore ⁊ reumate: regimẽ ĩgrosset̃: ⁊ det̃ cibꝰ ꝯueni/
ens pti regnãnde depdite: vt ad carnẽ regnãndã: vt pul
li gallinaꝝ. eduli. ãnualis agni caro. Ad os vꝉ ad cartilla
ginẽ: vꝉ ad neruũ valʒ frum̃tũ coctũ: pultes: panis azimꝰ
capita ⁊ pedes aĩaliũ: sic̃ vitelloꝝ vaccaꝝ. arietũ. oua du
ra. rizi. ⁊ cetera ĩ qbꝰ ẽ g̊ssities ⁊ viscositas dent̃: ⁊ vina bi
bat g̊ssa: ex his. n. fractura vꝉ ꝯcussio carnis citiꝰ ꝯsolida/
tur. ¶ Si ãt in fractura ossis ps ossis carni sit ĩfixa. ℞.
pul. quã ṽmes faciũt ĩ lignis vetebꝰ: ⁊ ꝯfice ipʒ cũ melle
⁊ suppone: vꝉ fac ĩcisionẽ sup locũ vbi senserit pũcturaʒ:
⁊ post suppone radicẽ arũdis bñ tritã: vꝉ diptamũ bñ tri
tũ cũ cera. Ad fortẽ ṽo tumorẽ ĩtige stupas canabinas in
succo tassi barbassi: ⁊ suppone. Ad fortẽ ṽo dolorẽ. ℞. vn
gulã caballinã: aq̃ticã senatõeʒ: ista tere ⁊ appone furfur
tritici vinũ ⁊ acetũ ⁊ paꝝ assũgie porci: h sil̃ ꝯmixta tep.
le ẽ ꝺ solone ꝯtiᶦᵘˢ ĩ q̃lʒ mẽbro fcã. In p̃nº ãt plʒ ꝯfert flõ/
mia fcã p ptẽ oppoᵗᵃʒ: qꝛ fluxꝰ hũoꝝ ad ptẽ lesã ꝓhibet̃: ⁊
silꝛ fiãt statiʒ ea q̃ dic̃ auc. (vt ꝯstrigat̃). i. vt eq̃lr ossa ⁊
mẽbra dislocata ꝯiũgãt̃ (oĩa ãt dissoluenda). i. oẽs sup/
fluitates ꝯsuete dissolui ⁊ ꝯsumi (sepatioꝰ cõcathenatio
nũ). i. dislocatio lauet̃ (cuʒ aq̃ ca.) h. n. sup fluitates po/
ris aptis resoluit ĩ vaporẽ: deide ꝯsolidatiũ emplʒ super
ponat̃: qõ ponit auc. vꝉ id qõ fortiꝰ ẽ: liq̃fiat pix ligda cuʒ
cera ⁊ olõ: ⁊ tc̃ ab igne ꝺponat̃: postea apponat̃ pix nigra
thus: mastix. mũmia. ꝯsolida ma. se. plãtagis: h oĩa plue/
rizata misceãt̃ ⁊ cõmixta ad ignẽ malaxet̃: cũ ãt erit opꝰ
sup allutã extẽdãt̃ ⁊ supponãt̃: h ãt maxᵉ ꝯsolidat. Cõfe/
ctiões ãt q̃s ponit auc. mꝉto magꝭ sũt mitigatie doloris ⁊
repcussiue tumoris q̃ʒ ꝯsolidatiue: sic̃ pʒ p ṽtutẽ speꝝ q̃ ĩ
eis recipiũt̃ (doronice) radix q̃dã ẽ q̃ de idia affert̃: silis
radici rubee maioris. ca. ⁊ sic. sbtiliaᵘᵃ ⁊ euaporaᵘᵃ (pul/
uis molendini) h ãt ẽ illõ qõ euadit a batitura molaꝝ.
Sciẽdũ ꝙ ĩ oĩ vulnere magno vtile ẽ ꝙ vulneratꝰ absti
neat a vino penitꝰ ⁊ a venere: ⁊ a nimia repletiõe. Itẽ su/
pra vulnꝰ ponẽde sũt stupe canabine inticte ĩ aceto ⁊ olõ
ro. ⁊ ceteris epithimabꝰ fridis locꝰ ĩfridãdꝰ. Loca ṽo dis/
locata suauiter sᵗ extẽdẽda ĩ aq̃ ca. deide ꝯfectões q̃s po
nit auc. sũt supponẽde. In fractura ãt cranei ⁊ ĩ pforatio
ne vẽtris vsq̃ʒ ad exitũ ĩtestinoꝝ: ⁊ ĩ vulneribꝰ ꝓfundis/
simis maior doctrina necĩa ẽ: q̃ in cyrurgia reperitur.

¶ De fluxu sanguinis ab ĩcisiõe glady. Cap. XXVIII.

In fluxu sanguis ꝺ ĩcisiõe gladij: siue
cultelli sagitte vꝉ silibꝰ. primũ ĩ strigẽ
do sanguinẽ erit studẽdũ supponẽdo
digitũ: ⁊ tenẽdo pãniculũ donec san/
guis ꝯgelet̃ ĩ vena: vñ exierat. Deide suppo/
nẽda ẽ medicia sanguis restrictiua: q̃ duobus
mõis fit: vꝉ. n. ꝯstrigit ⁊ carnẽ nõ reduc̃: sic̃ fa/
rina frumẽti: terbẽtina: gipsuʒ: ⁊ silia: vꝉ ꝯstri
git ⁊ carnẽ facit: sic̃ thus: aloe: albu. oui: pili le/
poris. ¶ Galꝭ. ĩ megat̃. hãc ꝯfectiõeʒ dic̃ ꝺbe/
re eẽ tribꝰ mõis: vꝉ. n. vt eq̃le sit põdꝰ aloes: ⁊
thuris: ⁊ cortic̃. ⁊ pul. ⁊ ẽt pulueres electi sũt
ponẽdi: q duris cõpibꝰ vtiles sᵗ: stiptica. n. his
sũt necĩa. vꝉ vt thus q̃ʒ aloe duplum ponat̃: ⁊
thus vnctuosũ ⁊ gũmiosũ eligat̃: q̃ ꝯfectio vtiꝉ
est mollibꝰ corpibꝰ q̃ rebꝰ mollibꝰ ĩdigẽt ⁊ cõ/
fortatiuis. Tertiꝰ modꝰ ẽ vt ꝺ thure plus po/
nat̃ q̃ʒ aloe: nõ tñ duplũ: h ꝯuenit corpibꝰ me/
diocribꝰ: albugo oui apponat̃: vt ĩ silitudineʒ
mellꝭ ĩmiscet̃: ⁊ mittat̃ ꝺ pilis leporis q̃tũ oʒ: h
medicia eẽntie vene supponat̃: vñ sanguis ef/
fluit: ⁊ postea mꝉta q̃ʒtitas medicie toti vulne/
ri supponat̃: atq̃ʒ ligãdo cũ pãnis lineis ter vꝉ
q̃ter ĩuolutis: ⁊ fiat strictura circa vene initia.
ligam̃ta oĩa die tertio soluant̃. Si ãt medicina
sup vulnꝰ nimis fuerit viscosa: ⁊ iõ vulneris
cõstrictiua: nõ tñ auferas: qꝛ forsitã vi ablata
locũ iã fere solidatũ apiet. Appone g̊ mꝉtã q̃ʒ/
titatẽ ꝺ eadẽ vt emolliat illã ꝺsiccatã: ⁊ molli/
taʒ paulatiʒ subtrahas. Sʒ vñ subtraxeris di/
gitũ vene effluẽti suppone: ne exeat sanguis.
Qꝛ si nec h potueris ligãda erit vena. Sic. n. p̃/
cepit. G. ĩ megat̃. ¶ Pluis. Jo. Da. strigẽs ⁊
ꝺsiccãs sãguinẽ vulneris. ℞. aloe. thuris. cor
tic̃. añ. ʒ. ij. sang. draco. sarcocoll. añ. ʒ. xij. ra/

moꝝ eruce. ʒ. viij. tēpa cū albumīe ouoꝝ ⁊ po-
ne pilos leporis. ¶ Aliđ strigēs ⁊ solidās vul
nera ꝺ gladio vł cultello fcā. ℞. sarcocol. ʒ. ij.
san. dra. balauſ. cortic̄. olibani. an̄. ʒ. ß. ¶ Aliđ
℞. sarcocol. aloe. myrrhe. amōiaci. an̄. ʒ. i. eru-
ce. zucca. an̄. ʒ. iij. fac pul. iple vulnera ide: de-
inde pānos desuper ponēdos infunde saliua.
¶ Aliđ. ℞. sarcocol. olibāi. dragagā. san. dra.
gūmi. pōd⁹ eq̄le. fac pul. ⁊ ide iple vulnera.
¶ Si āt vulnera crepuerit ⁊ sāguis ide fluxe-
rit. ℞. albumē oui: oleū ro. rosas ⁊ maluā ⁊ lē-
tes: que omnia pista. ⁊ tempera ⁊ infundens
bombicinum superpone.
¶ Hoc capl'z ē ꝺ icisiōe ⁊ ꝺ fluxu sanguis īmodeto ab aliq
mēbro vn̄cūq; sit. Si g° ex vulner: vł a narib⁹: vł ab alys
locis tāta sāguis effluxerit mltitudo: q̄ vtutl ꝺbilitas ti
meat. mēbꝝ sursū ē erigēdū: ⁊ cauēdū ne ꝺcliue teneat:
deide pili leporis cū cultello sbtilissime ꝯterāt: ⁊ cū pul-
uere thuris aloes. san. dra. bol. arme. ꝯmisceāt: ⁊ tom cuz
albumīe distēpet: ⁊ supponat: h. n. ē optimū i arteria ⁊ i
vena icisa: ⁊ ē fortissimū. In alys vo vulnerib⁹ suffic̄ car
pia. i. lanugo ex pāno lineo vł canabio abrasa cū cltello:
vł ēt vuln⁹ cū tela aranee repleat. ¶ Cognoscit āt vena
pulsatił siue arteria icisa qn̄ sāguis egredit cū saltu ⁊ di-
uisiz i ramos ps illuc ⁊ ps istuc: ⁊ ē rube⁹ ⁊ sbtił. Si vero
exeat g°ssus ⁊ ordiate ex vena n̄ plsatili egredit: ⁊ ꝺ facili
strigit: sz cū exit ꝺ arteria p pilos leporis ⁊ p aa n̄ strigit:
tūc necesse vt capita arterie ꝯburāt: ita tn̄ q̄ nerui n̄ at-
tigāt: ꝯbustio āt fiat cū auro ⁊ argēto calefactl: q̄ si ignē
timeat loc⁹ calce viua repleat: vł attramto: vł fiat mena
fortiter ꝯstriua. ℞. calcis n̄ extīcte: attramēti: gipsi: aloes:
san. dra. ypoq̄st. an̄. istorum oīuz. ʒ. iij. ⁊ terant: deide pili
leporis: vł carpia: vł fila lini minutiz icisa ꝯmisceāt: ⁊ cū
al. oui distēpent: ⁊ ex his vuln⁹ repleat. ⁊ tom i circuitu i-
uoluat ⁊ circūliget. ¶ In vulneb⁹ āt puis ⁊ mediocrib⁹
sz q̄ supra dcm̄ ē suffic̄ ꝯiūctio labioꝝ: ⁊ cautela ne oleū
vł pluis: vł aliqd aliđ itercidat: ⁊ deide astelle i circuitu
collocēt: ne gibbositas vł ꝯcauitas ibi inascat: ⁊ totū fa-
scia iuoluat. ¶ Vuln⁹ vo cū magnū ⁊ pfūdū sit n̄ statiz
est supligādū. Sz medicie carnis regnāue sūt itromitten
de: ⁊ loc⁹ ab aēre ē custodiēd⁹: i regēdo ifirmū cū subti-
li dieta: ⁊ i q̄ntitate pauca: ne supfluū generet nutrimētū
⁊ corp⁹ sit euandū cū flōmia i oppoto fcā: vł cū mena laxa
tiua put videbit expedire: loc⁹ āt vulnerat⁹ cū pāno in
aceto ⁊ aq̄ ifuso iuoluat: ⁊ epithima fcm̄ mltotiēs suppo
nat ifridādo p̄cipue si calor ⁊ dolor ibi fuerit: aut si san-
guis plim⁹ ide exierit: medicie āt carnis regnāue sūt: oli
banū: aloes: sarcocolla: san. dra. talia vulneri solēt pulue-
rizari: ⁊ supponi: vł accipe litargir. ⁊ paꝝ olī admisceat.
deide pluis thuris: sarcocol. galbanū: colophonie: vł cuz
cera: h vulneri imittat: ꝯtinuatio āt vulneris differatur
donec sz ordinē caro ibi generet: alr. n. vuln⁹ pessimū ⁊
corrosiuū gnāret. Itē potio supradicta i cap° ꝺ pustuł ad
plagas exhibeat quotidie: vel da vulnerato succū pipi-
nelle ⁊ plātag. cū aq̄. Si plaga mltuz dolz succ⁹ vbene i-
fūdat: dolorē. n. mitigat ⁊ mūdificat vuln⁹: ēt vmes si sīt
occidit. Si plim⁹ adsit tumor tere testudies cū suis te-
stis: ⁊ coq̄ i vino ⁊ aq̄ p optime: deide cola ⁊ adde postea
agrippā: ⁊ locū tūorosum iunge. ¶ Si vo brachiū p flō-
miā itumuē it: caue ne iponas aliqd actu frīm: sz micā pa
nis tritici recēter a furno exctī ꝺcoq̄ i vino stiptico vt fi-
at sic pasta: deide cepe supponat. In circuitu tn̄ vndiq;
fridissima actu pnt poni: vt trāsit⁹ sāguis ad locū pbibea
tur. Si tumor sit vetus ⁊ plm: hūoris illic ꝯuenerit: tunc
gnāntia saniē sūt ponēda: sic̄ empl'z ꝺ se. lini. fenug. sene-
tiōe: faria frumti bn̄ cocta i aq̄: assūgia porcina admixta:
vł butiro: vł dyaltea: vel malua: vł altea: qđ idē ē qđ bis-
malua: qdā tn̄ i pn̄° tūoris iubent poni filat. crudū cali-
dū i cinerib⁹ coctū: vt adhuc ꝯtigit fieri sp ⁊ poni desup:
qđ tn̄ dixi me li⁹ ē ꝺ fluxu sanguis p emoroydas: aut p na
res vł p mēstrua: satis dcm̄ ē supi⁹ i locis suis. ¶ In flu-
xu san. ⁊c̄.) supponēdo digitū: h valz i fluxu san. ab arte-
ria donec mena sit pata: digit⁹. n. dz supponi (faria fruti)
h ē g°ssa i suba ⁊ viscosa (terbētina) liq°r ē ca. ⁊ sic. ⁊ ꝯsoli
datiu⁹ (gipsū) mem ē iter lapidē ⁊ terrā: mltū ē ꝯstrictm
(vt equale sit) q̄nto corpus durius tāto magis stipticū ⁊
exsiccatiuū ē nec̄iū: ⁊ iccirco p̄cipit ibi poni de aloe: aloe
eni ē exsiccatiuū q̄dā hn̄s stipticitem (vł thus i duplū q̄
aloes) h diminuit exsiccatiuū: qr min⁹ exsiccaua nec̄ia sīt
pti molli dissolubili (stricture circa venā: vt sāguis cur-
sus prohibeat (mltā q̄ntitatem) suple ꝺ recenti medica-
mine vt totuz remolliatur: cetera sunt satis plana.

¶ De grossitie vnguium. Cap. XXVII.

A Liqn̄ i vnguib⁹ g°ssa albedo vł gros-
sities inascūt: ⁊ ide caro digitoꝝ q̄si
vulnerosa efficit. ¶ Medicādi sunt
sic. semē lini. cera ⁊ mel in modū vn-
guēti vnguł supponat. Aliđ. sandaraca cū ace
to idē fac. Dyas. alumē ꝺ pluma tēpatū cū aq̄
valz albedini ⁊ g°ssitudini ⁊ vnguib⁹ vulnera-
tis. Itē feces aceti icēse cū rāno idē faciūt. me-
dulle ossiū oliue cū piguedie ⁊ faria mixte va-
lēt silr. ¶ Supflue carni i vnguib⁹ ⁊ tumori
siue aēati circūdātib⁹ galla pistata ⁊ cū melle
tēpata valz: lētes cū aq̄ idē faciūt: sterc⁹ colū-
binū coctū cū farina ordei ⁊ cathaplasmate in
fcō valz silr. Aliud. alumē cū piguedie anatis
assa cuz lacte titimalli silr. ¶ Citrinitati
vnguiū semī eruce tēpatū cū taurino felle valz:
feces vini icēse faciūt malos vngues cadere.
¶ Circa vngues plurie accidūt ꝺformites. s. albedo nimia
grossities: fissura: puitas: ⁊ aspitas: vel nimia curuitas: ⁊
āpa calīm ardens: qđ panariciū vocat. ¶ In medido has
pas. si corp⁹ sit plectocuz bom ē vłez p̄mittere purgōnē. sz
si n̄ adsit nimia replo solū vngues sūt medicādi. Sūt. n.
vngues gnāti ꝺ vapob⁹ fumosis cordis ⁊ oīum arteriaꝝ:
vł supfluitab⁹: vn̄ si sint grossi ⁊ scabiosi: vł scabrosi p̄sūit
q̄ oīa p̄dcā male se hn̄t. Sciēdū āt q̄ si iste īfectiōes sint
antiq̄ vix aut nūq; curāt. Sz si sint supuenites supfluita
tib⁹ mūdificatl: tūc i nimia grossitie: ⁊ scabrosite vngues
studeas remollire cuz emplo ex adipe gallie fcō ⁊ cera ⁊
melle: addita faria. se. lini ⁊ fenugr. postea radat vnguis
ipe cū vitro vł cū cultello paulatiz vsq; ad sanguiez fe-
re: deide supponāt empla ꝯfortātia i repcutiēdo ⁊ ꝯfor-
tādo ⁊ dissoluēdo q̄lia ponit Viatic⁹. ¶ Si vo vngues
nimis fuerit icuruati silr sūt remolliēdi: ⁊ postea rectifi-
cēt ⁊ erigāt: vt sint stātes recte: bn̄ colligēt ⁊ aliqd soli-
dū: sic̄ lignū ad ipos sustētādos supponat: q̄ si fuerit in
eis nimia gibbositas terat sal cū fece vini acetosi. i. ace-
ti admisceat. ⁊ supliget: vł fiat empl'z ꝺ sqlla: ⁊ olo camo
milleo. h oīa dissoluūt ⁊ ꝯsumūt illđ supfluū a q° gibbosi
tas ē cāta. ¶ Si vo fissura adsit p colerā adustaz p cola-
gogū ē educēda: ⁊ regimē i dieta ꝺclinās ad hūiditatez ē

admīstrādū: ⁊ sic corp⁹ ē hūectādū. sup vngues vō epithima ex cera oleo ⁊ adipe gallie siue aliq̄ assūgia est supponēdū ad mollificādū. ¶ Si macl'osi repiāt empl'z ō pice ligda supponat. ¶ Ad vltim si h nō pficiūt: ⁊ vngues deturpati pmaneāt: fac vt vngues penit⁹ extirpēt: supponēdū ē g empl'z ō serapino ⁊ puluere auripigmti. ⁊ tūc p culdubio cadent: vl' ō calce viua cū aliq̄ gūma ca. postea studeas māz vnguiū sbtiliare ab iteriori p dietā sbtilē: ⁊ ab exteriori p inūctōes sbtiliātes ⁊ lenificātes: sic ē oleū nardi. ⁊ musceleō. ⁊ hō. ¶ In pānaritio vō q̄ ē apa i circuitu vnguis diligēs cautela ē necia: q2 ex ea aliqn̄ seqt̄ fe. ⁊ dolor vsq3 ad iferiora: fiat g minutio a pte oppo^ta: si adsit tenor vtutl: ⁊ a^a pticl'aria ɔueniāt: loc⁹ vō epithimetur cū aceto ⁊ psilio ⁊ modico opio. ⁊ h epithima frequēter renouet: vl' fiat inūctio cū ol'o viol'. Si dolor cessat ⁊ pulsatio fiat empl'z saniei gnātiuū: q̄ gnāta fiat puū foramē ad eyciēdū: deīde carnis regnātiua supponāt vt puluis sarcocolle: thuris: masti. Si vō adsit prurit⁹ signat q̄ vnguis cadere dz. q̄ si cadit caueas ne distort⁹ vel asper egrediat i epithimatib⁹ dissolutiuis. ¶ Aliqn̄ i vnguib⁹ ⁊c̄.) albedo in vnguib⁹ sit ex flate vitreo ⁊ gsso ⁊ viscoso: vl' acetoso ex friditate suphabūdāte: qō nece ē mūdare p farmaciā: h. n. appellat albe^nez: siue albu^nem i vnguib⁹, quēlz colorē pallidū: vl' obscurz ad albedinē declinātē obscurā: q color i vnguib⁹ min⁹ debet: color nālis vnguiū dz eē clar⁹ sbcitrin⁹ (grossities). i. scabiositas: q̄ est ex gssis vapo^b⁹: ⁊ ab hūore mel'ico resolutl q̄ si habūdāt silr cū farmacia euent q̄si vulnerosa: q2 gssities carni ifigit ei⁹ sepans ɔtinuitatē (se. lini) h ē remollitiuū: dissolutiuū: ⁊ ɔsūptiuū: cera mitigatia ē (sandarachū). i. auripigmētū: illō ē dissolutiuū ⁊ ɔsūptiuū (supflue carni) itelligit excrescētia q̄cūq3 gnāta circa carnē (galla pistata cū melle) h repcutit ⁊ ɔsumit (citrinitatē vnguiū) h puenit ex sanguie colerico circūfuso (feces vini). i. tartarum.

¶ De incendio ignis. Cap. XXVIII.

Quocūq3 mō focus corpi icīderit oz reb⁹ fridis refrigerari ne ad vesicas pueniat: cū frōde mirte icēse: cū cera ⁊ ol'o ro. vl' gūmi ara. cū albumine oui: vl' cinamomo. al'. tumabro cū aceto. siue bolo cū aceto: vl' aq̄ ro. vl' succo scariole: farina ordei: ol'o ro. ⁊ albumie oui: vl' ol'o ro. cū acatia: stercore agnino cū ol'o ros. ⁊ cera. h. n. valēt: malua pistata cū ol'o ro. silr fac. q̄ si ibi vesice erūt succ⁹ portul'. vel frōdes mirte: seu carbones ferrarioz: chimoleā: oia ɔposita siue simplicia cū ol'o ro. ⁊ cera mixta valēt. Alumē cū ol'o ro. idē fac. loca oliue salsa idē facit.

¶ Hoc caplm ē ō adustiōe ignis vl' aq̄ feruētis: vl' olei: in pn°: tal' adustiōis pānū i aq̄ frida itictū: vl' aq̄ ro. niue ifridata g postq̄3 exsiccat⁹ fuerit remoueat: ⁊ ali⁹ pparat⁹ supponat. Si magna fuerit adustio i pn°: stati ex ɔrio latere miutio faciēda ē ⁊ regimie sbtili ō ifridātib⁹ ē vtēdū. Si adsit fortl dolor: tc̄ vitella ouoz cū ol'o ro. agitata stupis canabinis i his itictis supponat: deide lētes excorticate ⁊ cerusa cū aceto ⁊ aq̄ ro. ɔmisceat ⁊ pān⁹ ifusus ibidē supponat. ¶ Si āt āpulle ibi fuerit tale empl'z supponat. ℞. oli ro. lib. ß. cere al. ⁊ ceruse. an̄. q̄rtā ptē. lib. i. ⁊ duoz ouoz albumia: h totū agitet ⁊ fortiter cōmisceatur: postea paz cāphore addat: deiñ fiat illinitio. ¶ Si aūt vuln⁹ ibi fuerit: tale supponat epithima: calx viua ⁊ mūda: sepi⁹ abluat cū aq̄ frida: deide oleū ro. cū ea fortiter agitet: ⁊ cū tali fiat illinitio: vl' fiat flōmia: sic dcm̄ est ex oppo^to latere: cū vnguēto albo illiniat vsq3 ad pfectā curā: qdā cū albumie oui ⁊ sanguie porci fortiter p agitatiōez icorpatis illiniūt: dieta vō sit sbtil' ōclinās ad friditatē ⁊ hūi^rcz. ¶ Quocūq3 mō ⁊c̄.) tractat ō icēdio ignis corpis: vl' cuiusl3 mēbri (cū frōdib⁹ mirte icēse) istō est mūdificatiuū supfluita^m ⁊ ɔfortatiuū (cū cera ⁊ ol'o ro.) liq̄ fac cerā cū ol'o ⁊ paz admisceas ō aq̄ frida: cera. n. liq̄facta appo^ra cū aq̄ ⁊ ol'o multū ifridat: sic dic̄. H. in pn°: de simplici me^na: vl' tumabrū i aceto ifridat. cinabrū cū aceto ɔsolidat: ⁊ ɔfortat: tumabrū ē terra q̄ apportat ō pisa ciuitate lōbardie: cui⁹ loco pōt poni bolus: vel san. drag. (vl' aq̄ ro. ⁊c̄.) hō liq̄res admisceāt cū farina ordei: vl' cū bolo. ⁊ supponāt (stercore agnino) sterc⁹ agninū calm ē calidi^tc putredialí: q̄rit g q̄re po^r h. sol'o. dic̄. H. i li°: ō simplici medi. q̄ me^nc q̄ moderate sūt calefaciētes p accñs infridāt resoluēdo miorē calorē: sic g sterc⁹ agninū imoderate cū sit calm pōt ifridare (carbones ⁊c̄.) hi cū aliq̄ liq̄re frido resoluāt ⁊ distēperēt (alumē) h itez ē cal3 ifrigidat que humor est calidus.

¶ De vulnere propter ocreas. Cap. XXIX.

Aliqn̄ i pede vl' i crure nascūt vulnera ō angustia ocreaz: q̄ si sint cuz tumore pulmonē xuecis suppone: vel agni ānual' siue vulpis. Si āt vulnera sint sine tumore galla icēsa: balaus. cortices mali gra. sumach. acatia. quelibet horum pulu erizata superponantur.

¶ Hoc capi. ē ō ragadys: vl' fissuris manuū ⁊ pedū q̄ fiūt a cāis pmitiuis ⁊ exteriorib⁹ occurrētib⁹: ad que curāda valēt ea q̄ sūt viscosa ⁊ ɔsolidatiua: sic ē pul'. dragagā. gūmi arabi. cū aq̄ ca. pus remollitl: vl' ifundat pān⁹ i oleo ⁊ supponat: vl' liq̄fiat sepū hircinū: ⁊ paz ō pul'. gallaz. balaust. sumach. psidie admisceat: ⁊ postea ragadys supponat: vl' pul'. litargir. cū ol'o ro. i pn°: tm̄ cure cū aq̄ ca. lauēt assidue ragadie: ⁊ post fomtari debēt: postea vō abstergātur ⁊ exsiccēt: ⁊ postea pulueres supradicti ōsup ponāt. ¶ Si āt ex strictura calcis veniāt vesicule pus sūt rūpēde vt illa aq̄sitas egrediat: postea cū aq̄ ro. rorēt: deinde acatia cū ol'o ro. resoluta supponat. ¶ Si āt a casu vl' p cussiōe puēniāt excoriatiōes i capite: vl' i aliq̄ pte corporis: statiz ex pte ɔria minuat: abstineat a vino ⁊ a carne: repcussiua vō sup locū ponāt: vt ē oleū rosaceū cū aceto ⁊ pauca faria ordei: vl' pluis mirtilloz. balaustie: psidie i aqua coquantur: ⁊ superponantur.

¶ De fissura manuum ⁊ pedum. Cap. XXX.

Aliqn̄ sanguis nutriēs corp⁹ cuz col'a grossa vl' rubea acuta miscet. Sz tn̄ nigra ex grauitate sua ⁊ grossitudine ōscēdit ad iferiora ⁊ findit pedes. Colera vō ru. ex subtilitate ⁊ lenitate findit man⁹. ¶ Vn̄ purgādi sūt hūores corpibus dn̄antes: ⁊ postea redeūdū ē ad loca vngēda cū ol'o viol'. vl' cera: ⁊ medulla bouia cū ol'o sisamio: vel oleo fenugre. cū cera mixto: valz. n. fissure pedū ō friditate aeris. ¶ Fissure ēt manuū ⁊ pedū ɔfectio valēs. ℞. medul. bouie. piguedinis galline. an̄. ʒ. ß. dragagā. cere. myrrhe. an̄. ʒ. ß. olei syriani. ʒ. ß. vnguētuz fiat. ¶ Aliō. ℞. bacce lauri. aristol'. lō. medulle bouine pōdus

equale. ℂ Aliđ valētissimū fissure. ℞. picule: z sysameleos pōdus eq̄le. ℂ Cancri fluminei cū sysameleo icēsi idē faciūt. Cepe cocte z cuz oľo ro. mixte: z pistate ad idē faciūt: ꝯcule marine icēse cuz oleo rosaceo multuz valent.

ℂ Hic agit đ ragadys manuū z pedū: siue de fissuris: vt a cā añte ꝓueniētib⁹: vt ē humor ī corpe p̄ter nām aggregat⁹: hūores ĝ ragadias faciētes: neċe ē sp̄ ꝙ sint sicci: siue calidi: siue frigidi: hūidi. n. nūq̄ʒ faciūt ꝑtis a ꝑte diuisionē nisi ꝑ modū putrefactiōis. ℂ Curatio āt taliū ragadiaꝝ sp̄ dʒ ichoari ab vlī purgatiōe: vt si adsit sāguis colic⁹ fiat flōmia: z postea deť farmacia: deide sequātur vnguēta frida. Si abūdat coľa nigra p̄cedat farmacia: z deide sequāť vnguēta frida đ assūgys: sic̄ ē vng^m^ qđ fit đ assūgia anserina. anatis. gallina. porcina. oleo ro. đ altea. butiro. H oīa liq̄fiāt ī cera al. z apponať pl̄uis dragagan. gūmi arab. vel gūmi prunoꝝ: vľ succi ligri. Itez ī vtraq̄ʒ cā valet sepū hyrcinū liq̄factū ī cera al. apposito puluer. dragagā. gūmi arab. ex quo frequēs inūctio fiat: B ēt valet ꝯ malū mortuū: ꝑus tñ vt dcm̄ ē: necesse ē hūores purgare cū colagogo z melagogo: ad qđ multuz valʒ serū caprinū cū puluere mirab. cū thimo. epithimo. sene cuscute: postea fiant localia remedia q̄ ponit auc. valde bona (ꝯfectio valʒ) B vngm̄ valʒ in oī cā exteriori vľ iteriori (olei syricini) dř ꝙ syricū qđdā genus ē metalli qđ đ syria auferť: z dř ꝙ ē frm̄ z sic. z isto oľo caremus. Sʒ loco eius ponim⁹ oleū mirtinū: sic̄ oleū a mirtill' vel rosis: qr sic̄ oleū a mirtill' ꝯsumit v̄tutē ꝯsolidatiuā: sic z siricum dcm̄ a sirico. i. a lapide vel metallo de siria allato. (Aliđ ℞.) B magl valʒ in cā meľica (silr cepe) z B silr ī cā melācolica magis valʒ (ꝯcule marine) ꝯculas appellat testas q̄sdā i qb⁹ qdā pisces latitāt: q̄lia sť illa q̄ ꝑegrini ferūt: talia. n. pulueri^ta^ cū oľo ꝯsolidare hñt z mūdificare.

ℂ Explicit textus Viatici: z glosule Girardi expositoris supra ipsum.

ℂ Exactuz Venetys mandato z expēsis heredū quōdaz nobilis viri dñi Octauiani Scoti ciuis Modoetiēsis. Per Bonetuz Locatellū Bergomēsem pſbyteruz. Anno a saluberrimo partu virgineo. qnto z quingentesimo supra millesimuz. Quinto Idus Octobres.

Hic liber z qui scripsit sit benedictus. Amen.
Sancta dei genitrix illi sit auxiliatrix.
A vicio mundet: z sibi consilium det. Amen.
Det sibi subsidium: tollat ei vitium. Amen.

Registrum.

A
In hoc volumine
ℂ Incipit
debilitationis
colere: vt est

B
Acetum.
quaruʒ cōpositiones
omni vulnere
coqui in patella

C
frigidaʒ z eā
rupta sensus
fuerint neq̄ʒ
ideo frigiditas

D
passionibus frigidis
ℂ Qr si
calium z caloris
gia vulpis: et

E
put fundenda est.
habuit ꝙ fere
accidit raſ.
petit. ℂ Itez

F
ℂ Ostendit alia
lido: z misce oīa
alia medicina z nō
ℂ Nota q̄re est

G
hoc cōiter facio
z dicit. z hoc
les: cōficiantur cū
z dicit. cū ex

H
ℂ Qr si dolor
Octauo modo
ℂ Eger preterea
quādo natura

I
cūq̄ʒ tepere ceperit
ℂ Ponit curā
competere quando
informentur ex eis

K
ℂ Ponit curā qñ
vtor. ℞. assungie
ℂ Ponit curā lapis
lam qualitatē vrine.

L
ua. ℂ Nota ꝙ
electuariū de quo
ti fecis olei
m̄tice rōne cui⁹

M
ℂ Incipit breuiariuʒ
dicendo vel docēdo.
scamo. colagogo.
Deide localia

N
humores dissoluūť
la: mellilotū: anetū:
roſ. super caput
cuʒ sale z oleo

O
uaporatiōes cū
De quātitate autē
in senioribus
ℂ Hoc. n. vtilissimū

P
subueniendū ꝑ
constringitur z
in stomaco vel
tum iuuat. Succus

Q
humoribus colericis
absq̄ʒ corrosione
ipsius loci z dolore:
extinguitur a calore:

R
sentit nimiuʒ.
nante: ꝙ ex
optimi odoris.
garizeť aqua

S
luʒ curetur cū
fine huius capľi.
simula tritici
sum intra illud

T
bilitāt: maxie in
apostema sit in
excipiendis. Si
mus passiōes epatis

V
do vi nāe: aliquādo
sceatur cum vino
materia in renibus
lumbis (nutriam⁹

X
ℂ In B sexto
ℂ De gomorrea.
apostematibus: valet
succus iacee nigre

Y
vero ꝑpter
cant: z sicca silr.
dit. idē. n. est
z colli z similium.

Z
putridi fumi. vnū
ducent lotā cicerā
brem z calorem
ℂ Item in fe. frigida

AA
ℂ Ex ꝑte cāe
dimiuēde sūt cū
siccū fissure manuū
opilonē: vľ ꝑꝑ

Finis.

